Celeberrimi ac Clariss.

Iureconsulti.

D. GVILIELMI PONTANI PERVSINI,

Quotidianarum Lectionum Vespertinarum Enarrationes.

VENETIIS

M D XLI

AD REVERENDISS. ILLVSTRISS. Q. DOMINVM D. ALEXANDRVM CAESARINVM: S.R.E. CAR. DIGNISS. PATRONVM SVVM PERPETVO COLENDVM, ET OBSERVANDVM, GVILIELMVS PONTANVS IVRISCONSVL. PERVSINVS.

QVVM assiduis Auditorum meorum precibus iuuenilium uigiliarum mearum partem promulgare compellar, Tu mihi in primis occurristi Reuerendiss. Illustriss.q. Dñe, Purpuratorum splendor, sub cuius tutela & patrocinio securius prodiret. Multæ uero magnæq; causæ me ad præstantissimam hanc nuncupationẽ induxere, Nam præter eximiam tuæ Gentis Illustrissimæq; familiæ nobilitatem, in qua tot præclarissimi Viri, & Heroes domi, militiæq; floruere, immortalesq; facti sunt, Tua mihi præcipue omnifaria renidebat uirtus, qualis illa inæstimabilis prudentia, æquitas quoq; memorabilis, sinceræ fidei firmitas, religionis & pietatis obseruantia, immensa in omnes Probos liberalitas, modestia illa singularis, diuini uero humaniq; Iuris scientia tam perfecta, ut uel hac sola, ordinem illum Apostolicum, cui merito ascitus es, facile decorare queas. Quid enim tam difficile, tam abditum, tam sublime, quod consilii altitudine non resoluas illustresq;? His etiã accedit perennis tuorum erga me cumulus meritorum, quibus ne labe ingratitudinis inficiar, quomodocunq; ualeo, aliqua saltem referenda est gratia, Nulli namq; uitio datur Deum colere quoquomodo possit, Nosti præterea sapienter, q̃ arduum sit uetustis nouitatem, nouis authoritatem, dubiis fidem, obscuris lucẽ dare. Ego plane (ut ingenue fatear) meis quoq; adiici multa posse non ignoro. Qualiacunq; tamen hæc sint, ubi mirabili ac penè diuino tuo examine comprobaueris, & fœlicibus Amplitudinis tuæ auspiciis in publicũ pdierint, a Cæteris quoq; sedatiori animo cõfirmari posse cofidimus, Vale q̃ diutissime, Perusiæ .xx. Iunii. M.D.XLI.

In laudem lucubrationum Excellentissimi uiri. D. GVILIELMI
Pontani Perusini Iurisconsul. Ioan. francis. Camani Perusini
Comitis palatini, Equitisq; aurati Carmen.

Qua graviore lyra Guilielmica iura canentur?
Cuius opem Diuæ? Quæ numina fausta precabor?
Mens diuina quidem, sapientia clara, perennis
Gloria concinitur, legum studiose faucto.
Non erat oceani tranare per Inuia tuto,
Sed freta securo secuit feruentia Ponte
Viuida Pontani uirtus, nec ut æquore phryxi
Construxit Xerxes, aut ut Pellæus Araxe,
Hanc etenim uis nulla potest rescindere molem
Non aqua, non ignis, nec edax abolere Vetustas,
Nam super irradiat mirabile Sydus Euntes
Nec sinit in scopulos illidi membra Carinæ.
Ingenium metire Viri, Seriemq; docendi,
Temperiemq; boni seruatam semper & æqui
Desine mirari, talis nam uita refulget
Hinc Iubar est patriæ Perusinæ, hinc splendor etbrusca
Gentis & Hesperiæ, nunc sancta oracla colentis
Accedant uarii casus, obiectaq; mille
Argutis conclusa modis indagine ueri
Totq; uoluminibus Veterum fundata frequenter.
Hic non per salebras te ducit & aua Montis
Tramite sed recto, nec inutilis ore uagatur
Haud eget alterius Interpretis hæc phrasis a qua
Deniq; quum paruo tot dotes corpore seruet
Hoc opus, ediscas multum relegendo, nec unq̃
Iuris amans sancti Lector meminisse pigebit
Nam docet, exacuit, delectat, ducit, & ornat.

AD LECTORES

Marius Podianus Perusinus.

Palladis ut falsæ transirent feruida putres
Ingenia, informis ceu Phlegethontis, Aquas,
Hos Pontes Natura potens, Operumq; magistra
Extruxit nostro tempore scita Duos.
Ille uehit Latii uirides ad Apollinis Hortos,
Quod Linguæ infantis clauserat Vsus iter.
Hic fert è spinis, & cæcatam undiq; sylua
Plurima quam fecit non nimis apta Manus,
Socratici lætas ad messes Ruris, ad ingens
Iuris honorati, perpetuumq; Iubar.
Sed quanto præstat bene, comptis utile Rebus
Hic tanto est Primo firmior, ac melior.

Celeberrimi ac Clarissimi Iureconsulti. D. Guilielmi Pontani Perusini Enarrationes in primam Infortiati, Incipiunt.

Summarium Rub. Solu. matrimo.

1 Continuatio fieri potest a proximis quando sumus in capite libri, non autem voluminis.
2 Continuatio ad proxima est facieda vbi commode fieri potest.
3 Dictio vt modum denotat.
4 Cause cognitio precedere debet cognitionem causati.
5 Ablatiui absoluti conditionem denotant.
6 Datiuus absolutus denotat conditionem.
7 Dos esse non potest sine matrimonio contracto.
8 Fundus dotalis etiã post solutum matrimonium dicitur.
9 Soluto matrimonio & dote recuperata an sit dos.
10 Statutum q mulier liberos habens nõ possit nisi de quarta dotis parte disponere, an locum habeat in vidua, cum nu. seq.
11 Statutum q mulier liberis vtriusq matrimonij dotem relinquere equaliter distribuendo teneatur, comprehendit viduas cum sequenti.
12 Hereditas amplius non dicitur postq heres hereditarias res apprehendit.
13 Qualitas verbo adiuncta debet intelligi sm tempus verbi.
14 Intellectus ad. l. fi. C. commu. vtriusq. iudi.
15 Intellectus ad. l. iij. ff. de fideicommis. here. peti.
16 Intellectus ad. l. iij. §. totius. ff. de fun. dota.
17 Dos dicitur qñ matrimonium iam est & constat.
18 Dos pro oneribus matrimonij datur.
19 Res parpetrata ad dotem eadem habet priuilegia, que haberet si actu dos esset.
20 In testamentis plenior interpretatio debet fieri, vt testantium voluntates conseruentur.
21 Statutum q filia dotata masculis superexistentibus non succedat. an comprehendat filiam cui patri in testã dotẽ constituit.
22 Matrimonio diuortio vel morte viri soluto ante dotis restitutionem dos dr, & tunc dotis priuilegia competunt.
Verbum intelligitur veritatis est expressiuum.
23 Intellectus ad. l. j. ff. de vsucap. pro do. in ver. certum.
24 Dos quãdo recuperata est a muliere, sed non iuste dos dicitur.
25 Infortiati liber, an sit libri caput.
26 Prothocolla duo vnius notarij, vnum volumen iudicatur, si vnius sermo alteri continuatur.
27 Indictio & nomẽ põtis an sit ppõeda in instrumẽti pricipio.
28 Dies apposita in principio vnius voluminis rogituum, an repetita censeatur in alio sequenti volumine.
29 Volumen infortiati quare sic appelletur.
30 Dictio in quandoq ponitur pro valde.
31 Responsiones diuinatiue rejciende sunt.
32 Negatiua probatur per ostensionem scripture.
33 Ab ethimologia pprij nois nõ est validus argumẽtũ & nu. 37.
34 Notarius non potest signũ suum mutare nisi se velle vti signo alieno exprimat.
35 Represalie cõcesse ꝫ perusinos nõ cõprehẽdũt nisi originarios.
36 Idẽ est dicere perusinus q de Perusia.
37 Non est curandum q de proprijs noibus resultet effectus.
38 Represalie sunt naturali equitati contrarie.
39 Represalie concesse Bononie ꝫ Perusinos an possint Bononie exerceri ꝫ Perusinum nõ habitãtẽ Perusij lʒ i alio loco.
40 Represalie concesse ꝫ perusinos non possunt exerceri contra perusinũ habitãtem in loco in quo ipse represalie fuerũt ꝯcesse.
41 Represalie que concesse sunt perusij cõtra senenses, an exerceri possint cõtra perusinum Senis habitantem.
42 Priuilegium concessum ciuitati vel ciuibus Regni, an extendatur ad villas vel castra aut comitatenses.
43 Dispositio verbuʒ quid denotet ex propria eius significatione.
44 Dos an possit repeti quandocunq matrimonium soluatur.
45 Mulier scienter incestas nuptias contrahens, dotem repetere non potest, sed fisco applicatur.
46 Dictio quẽadmodũ, stat ppositiue, & alijs modis de qbus hic.
47 Verbum petere qualiter sumatur, & an comprehendat verbuʒ repetere, & quid de verbo reddere & dare.
48 Vir vxori sue nobiliori potest in recompensatione eius nobilitatis dotem constituere.
49 Dos est quiddam incorporeum in iure consistens & vniuersale.
50 Verbum infant quid proprie denotet.
51 Verbum simplex qñ recipiat compositum.
52 Statutum imponens gabellam petenti nõ ꝯprehẽdit repetẽtẽ.
53 Statutum prohibens edificare non cõprehendit reedificãteʒ.
54 Statutum q non possit fouea seu forma fieri prope iminentẽ agrum seu grippum vicini, non habet locum in renouante & reficiente formam iam antiquitus immissam.
55 Iudei veteres sinagogas reparare & reficere non prohibentur licet nouas edificare non possint.
56 Statutum q turbans aliquem in possessionem cõdemnetur in centum & possessionem restituat, non comprehendit turbantẽ qui de possessione non abstulit.
57 Statutum q petens in iudicio a sibi coniuncto teneatur compromittere est fauorabile.
58 Verbum restituo in contractibus positũ impropriatur, & pro do accipitur.
59 Genus de sui natura omnes suas species comprehendit.
60 Statutum quis odiosum trahitur ad omnes casus proprie cõprehensos vel aptos cõprehẽdi sub generalibus verbis tanq̃ expressi videantur.
61 Dos qualiter diffiniatur, & nu. 73. 75. & nu. 80.
62 Precium in dote loco rei succedit.
63 Res date in dotem, an differant ab ipsa dote.
64 Dictio ex denotat causam.
65 Verbum videtur improprietatem denotat.
66 Dos est ius vniuersale.
67 Bonorum appellatione in contractibus ea veniunt, que deducto ere alieno supersunt.
68 Emptor hereditatis non potest a creditoribus hereditatis conueniri, nisi sponte conueniri velit.
69 Verbum relinquo ad dotẽ relatũ heredis institutionẽ importat.
70 Ius vniuersale illud dicitur q aptum est comprehẽdere pluralitatem iurium & corporum simul.
71 Precium loco rei succedit in vniuersalibus.
72 Dos ante matrimonium non dicitur.
73 Bartholus, an bene reprobet diffinitionẽ dotis per Azonẽ.
74 Intellectus ad. l. depositi. §. fi. & ad. l. peculiũ la pri. ff. depositi.
75 Pactum q mulier seipsam alat, non valet nisi ipsa fruct' dotis percipiat, & sequen. nume.
76 Alimentorum appellatione veniunt vestes etiã preciose si mulieri conueniunt.
77 Maritus tenetur ad exhibendos vxori maritales affectus in egritudinibus & omnibus necessitatibus eius.
78 Dos promissa pro tradita non habetur.
79 Stipulatio de dote incranda habet locuʒ in dote promissa.
81 Libellus vniuersalis procedit in dote.
82 Fructus & accessiones dotis veniunt in actione de dote.
83 Libellus & sententia vniuersalis pcedit sup dote data, lʒ q nec in libello nec processu appareat liquidatio q̃titatis.
84 Dotis ethimologia.

Soluto matrimonio Rub.

Quamuis in cuiuslibet opis initio soliti sint Iurium professores ante omnia qd sit subiectuʒ huius nostre legalis scientie & de similibus (vt i pmio ħbis ait hic Bar.) diffuse tractarẽ. Et similia itelligit. l. parimodo dectris, vt qd sit subiectum libri, Quis eius ti. Que cã finalis, & cui parti philosophie supponatur. Attamẽ qz hic non est libri caput, vt mox in glo. videbimus, pretermittenda hec iudicant Bar. ac ceteri. De quibus si quis copiose actuʒ videre cupit, videat per Azo. in pheni. sue summe. Dinum & alios. I. de oper. no. nũci. in rub. Guiliel. de cu. & Oldr. in rub. ff. de iu sti. & iur. Canoni. in prohe. decreta. & vj. necnõ Andre. de iser. in pheni. feudo. Ac etiã Imol. & moder. I. de ver. obli. in rubr.

Quibus addas Christopho. por. i pheni. insti. Nec nõ et Jo. fab. ibidẽ. ¶ Hanc rubricã in duas partes diuidunt. Roma. et Jas. in .ij. lectura. In prima p ablatiuos absolutos conditio. in .ij. autez dispositio ponitur. ij. ibi quẽadmodũ. Tu non teneas, q: i hac rub. nihil disponit, sz solũ pponit qđ sit tractãdũ seu disponendũ. Ideo vel dicas nõ congruere aliquam diuisionem cũ vno contextu oĩa rubrice verba claudãtur, et ab vnico verbo peratur, regantur. Uel si eãdem vnicam orationez diuidere velimus, diuidi sic debet, in p.ª premittitur declaratiua limitatio ad verba sequentia indefinite ponenda, in .ij. ea indefinita verba ponuntur ibi quemadmodum rc. ¶ Glo. autem rub. (que pro rubrice eiusq; materie declaratione assumẽda est) licet scripsum in .iiij. diuidat Attamen. Alex. magistraliter eaz in .iij. diuidit quaz diuisionem Moder. sequuntur. Tu adhuc magistraliter (diuidendo in .iij. vt p Alex.) Subdiuide secundaz in .iiij. par. iiij. q. ponit. In .j. per viaz no. decidit an hic sit caput lib. In .ij. quare hic liber appelletur infortiatus, et quinq; rationes sine responsiones ponit. In .iij. que tractent in hoc volumine, In .iiij. reprobat opi. dicentiũ Irnerium nõ habuisse hunc librum. Itẽ .iij. principalis in qua verba rub. declarat subdiuidit in .iij. In .j. querit tacite an vno vel pluribus modis verificent verba .j. rub i. solu. matri. et rñdet verificari pluribus. In .ij. an quolibet casu quo verificantur verba solu. matrimo. locum habeãt disposita in hoc ti. In .iij. timore contrarij per viam nota. ostendit quare in rubri. sit versi. matrimo. partes patẽt. ¶ In i. parte duplici modo cõtinuat hanc rub. ad p:ecedẽ. Prime tñ cõtinuatio p Bar. et ceteros cõmuniter improbat, qñ nõ sit a proximis prout esse dz, supra. l. ij. ff. de statu homi. Nec saluari põt ex eo, q: qñ sumus in principio libri a remotis cõtinuatio tolleraf vt in glo. in rub. ff. de condi. fur. cui similis est in rub. j. ut leg. iij. Nam vt respõdent Jmo. et Alex. nõ est verũ assumptũ q hic simus in principio libri. Licet. n. simus in capite voluminis nõ tñ sumus in capite libri. Constat. n. inter se differre librum et volumen vt hic post And. de pi. et Cy. ait Bal. in pri. et sic posito q verũ sit quod dicũt predicte gl. pro quibus. l. ij. §. quintus. §. sextus et §. septimus. C. de vete. iure enucle. omnino nõ facit pro huius cõtinuationis saluatiõe. Glo. tñ sic cõtinuãdo visa est ampliasse dictum suũ, vbi. ff. vz q ẽt qñ sumus in capite voluminis continuatio a remotis tolleref, Attamen (vt etiã. d. Alex.) id nulla ratione probatur, vult dicere q rõ que redditur ad ustinendam continuationem a remotis in capite libri. vz q: id quod primũ est aliud ante se habere non põt. §. nos vero. ff. in prohemio, quam videt reddere Bal. in rub. C. de ser. fugi. dicens q in principijs principiorum continuationẽ nõ habemus per .d. §. rationem nam viget in principio partionalis voluminis et non libri. Uel alia q: in prin. libri conuenit nõ ab immediate precedentibus rub. Sed ab immediate precedenti mã precedentis libri continuationẽ facere, vt insti. de obli. que ex delic. in prin. et per gl. in rub. j. de priua. delic. Que ratio pari modo non viget in princi. volumi. et non libri. Non põt etiam saluari quasi simus in casu quo a proximis continuatio fieri nõ possit, et sic etiã q non simus in prin. libri a remotis fieri queat. l. j. j. si tab. testa. nul. exta. prout per illum tex. d. hic Rap. cumai. et Jmol. in rub. j. de appella. subdens per illum tex. non esse absonum, vbi a proximis continuatio fieri non põt eã facere a ti. aliqualiter remoto, cuius tñ occasione aliqui alij ti. fieri fuerint prout ibi fuit. Nec. n. solutio ex .ij. cõtinuatione, de qua in glo. tollitur, ex qua hic posse a proximis continuationẽ fieri constat. Secundo reprobat nouiter hanc continua. q: secundum eaz hic tractaret particulariter materiam de personis dotem repetentibus, non autẽ generaliter, vt denotat dictio quemadmodum et in ea declarat glo. ¶ In ea ibi, vel dixit rc. Hanc continuationem Bar. et cõmuniter alij approbant. † quoniã a proximis est vt debet. d. l. ij. ff. de sta. ho. Quid tamen intelligendum est qñ cõmode fieri põt, sm Nico. de neap. quẽ sequit Alex. p tex. l ea. l. ij. ibi, vbi res patit. Si vero cõmode fieri nõ põt ẽt q nõ simus in pri. libri a remotis cõtinuatio tolleraf, vt. ff. dictũ est p tex. in d. l. j. in pri. j. si tab. testa. nul. exta. Quod vltra Jmo. in. d. rub. j. de appel. firmãt Bal. et alij in. l. gallus, in prin. j. de lib. et post. Adde tñ q. d. l. ij. probat intentionẽ Nico. et Alex. quatenus l tex. sic vbi res patif, sed cõius hr vt res patif, et sic sensus ẽ, q sicut res patif rc. q. d. titulũ ti. iungemus nõ absq; rõnabili ordine, sed vt res ipsa tractãda patif et requirit. † Cõstat. n. dictionem vt denotare modũ. l. demõstratio falsa. §. . ff. de cõditio. et demõ. gl. in rub. C. de dona. q sub mo. et sic pbat cõtinuationem faciẽdã ẽe. In se tñ dcm̃ Nic. est verũ. ¶ Tertio mõ extra gl. cõtinuat Bar. vel dicamus q potius cõtinuationẽ gl. latius declarat, Nam i hoc tãdez resider, q hic ti. a. ff. primo cõtinuetur. ¶ Ex qbus Bar. dcis posse saluari primã cõtinuationẽ glo. d. hic Uin. qm̃ oẽs ti. a ti. de iure do. hucusq; sint pñẽtes ad materiã dotis nõ aũt extranei. Sz tu aduerte ad duo, primũ q gl. i d. j. cõti. dicit q. ff. in ti. de iure do. vr p quos dos cõstituaf, et sic cõsiderat psonas dotes cõstituẽtes. de qbus in eo ti. agif, et psonas repetẽtes, de qbus in hoc, et sic nõ cõsiderat simplr dotẽ. Secundũ q Bar. coordinat suã longã cõti. fundãs eã precipue in mã mr̃imonij, nõ aũt dotis vel psonarũ dotes cõstituẽtiũ. Unde nec ex intẽtiõe bar. nec bona pmissa saluatio. Moin° ẽt plz alia saluatio eiusdẽ, p modũ distin. vt p euz, qñ verbis gl. nullo mõ cõgruit. Ipsa. n. nõ gñaliter mãm mr̃imonij sz spẽaliter mãz constitutiõis dotis et repetitionis cõsiderat. Nec gl. j. de ope. no. nũcia. i rub. facere vr. Tu tñ nouiter aduerte, q: lz cũ Bart. indifferenter oẽs traẽ ãt, tñ ẽ eũ facit, q: si vera ẽet eius cõsideratio Tractat° cui subordinaref hic ti. cũ aliqbus pcedẽti. ẽẽt tractatus mr̃imonij. Nã oẽs sequẽtes ti. subordinat ti. de spõs. et ritu. de ritu nup. in qbus de matrimonio, et sic psupponit dare principalẽ tractatũ ẽe de mr̃imo. ẽ tex. l. §. alterutri. ff. in pbe. et gl. et oẽs. j. Quoniaz pncipalis tractatus est de dotibus, et Ideo ta nouiter cõtinua. † Ad cognitionẽ cau(sati) dz precedere cognitio cãe. l. j. ff. si cer. petã. l. j. ff. de insti. et iure. et Ideo tractaturus de dotibus pñcipaliter. d. §. alterutri. premittit de cã ipsius dotis in. d. ti. de sponsa. et sequẽ. rc. Nec premisse reprobationi ob. §. post hac. l. ij C. de vete. iu. enuc. Nam loquif õ tribus materijs principalis trac. alis essent tres tractatus eque pñci. ẽ. d. §. alterutri. Nec ẽt ob. q: cũ mr̃imo. sit dote dignius cũ ab eo dos pẽdeat vr pñcipalius quid. Nam cum author intendat principaliter de dote tractare vt in. d. §. alterutri id in cõsideratione esse dz que intentio ex eo ẽt apparet, q: mãm mr̃imonij solis. ij. tit. explicauit, Mõz aũt dotis tractauit in. v. ti. ¶ Anteq̃ vlteri° circa hãc gl. rub. pgrediamur, decenter ad declarationẽ verborum rub. Aduertẽdũ cũ Moder. Ut ex ipsis colligif no. † q ablatiui absoluti cõditionẽ nõ denotãt. Secũdo vr similiter validũ fundamentũ ẽ doctrinã Bar. in. l. j. iij. q. in vlt. col. j. de cõdi. et demõ. vt hic latius p Jaso. Tertio ex verbis rubri. colligif post Pau. et Mod. q ẽt postq̃ mr̃imoniũ est solutũ adhuc dos vr nomẽ q. eius durat. Quõ tñ vr esse ẽ tex. in. l. si. §. sancimus. C. de dona. aũ nup. vt ẽt in. l. iij. ff. de iure do. dicentem formaliter dotẽ, sine mr̃imonio ẽe nõ posse. Immo gñalr q vbicũq; mr̃imonij nomẽ nõ subsistit ibi nec dos est, et cũ in tex. dictio negatiua sit aãposita verbo põt, denotaf impossibilitas et necessitas vt in. c. j. vbi gl. et Jo. and. de reg. iur. lib vj. et per Bar. et scribẽtes in. l. gallus in pn. j. de lib. et posth. Quo ad pria duo q i primis lec. insoluta relinqt Jas. ab soluendo dix i cõsiderandũ q: l. a testatore. j. de cõdi. et demõ. et in. l. acceptis. j. ad. l. fal. cũ alijs concor. ad hoc q ablatiui absoluti resoluunf in conditio. et dicta p Bar. et doc. intelliguntur habito respectu ad tps iniite dispositionis, quo inspecto quelibet cõditio futurũ respicit, hic aũt q. z. alleg. habito respectu ad tps quo iam cõditio euenit, et sic resoluunf et declarant hec verba so. ma. i. existẽte iaz so. ma. vel si iaz solutũ sit, et in hoc põt dici recidere qđ p solu. aũ Jas. in. ij. lect. col. pe. in. j. limi. q dcã reg. q ablatiui absoluti denotẽt conditionẽ fallit qñ mã subiecta repugnat vt i hac rub. Ad qđ ẽt no. distin. Bal. in. l. j. in. pi. op. j. de legat. ij. q aut ablatiui absoluti cadunt sup eo qđ est incertũ et sic de futuro, et tũc faciunt cõditionem. d. l. a testatore. l. enicrio. ff. de vlur. cum cõcord. Aut cadunt super eo qđ sui natura vel iuris dispositione est incertũ, et nõ faciunt cõditio. sed potius quandã declarationem per tex. ibi in ff. arbitrio Tutoris. ¶ † Adde pterea q similiter datiuus absolutus cõditionẽ denotat vt in statuto, q cõsitenti delictu para pene remittaf, Bal. i. j. col. si. C. de fur. ¶ Quo † aũt ad tertiã difficultatẽ, soluũt Pau. et alij, q ẽla pcedunt qñ nullũz vnq̃ matrimo. fuit, nec est, tunc dos proprie esse nõ potest, sed si matrimo. semel contractum fuit ex quo semel cepit esse dos, etiam matrimo. solu. adhuc dotis nomẽ durat, facit secũdum Moder. simile de hypotheca. que a prin. nõ potest stare sine principa. l. grege. §. si sub cõditione. ff. de pignu. et tamẽ potest durare qñ semel fuit. l. ij. C. de lui. pignu. per Bartol. l. fideiussor obligari. j. de fideiusso. nec desinit esse dos antequam recuperef vt hic in rubri. ac in primis verbis glo. † Ad qđ etiã tex. l. j. in

ſi.ℓ.l.ſi.ff.de fun.dota.vbi fundus dotalis etiam poſt mřimo. ſolutum dicitur, quod ēt probatur.l.ij.ℑ.eod.ℓ.l.ſi marito.§.ſ. ſecūdum vnum modum intelligendi,ℓ.l.ſi pater ignorans.ℑ. eo. Ubi hoc no. Bar.ponens Sal.de qua.ff.ℓ ſi Pau.mentio
9 nez nō faciat. † Ubi autem ſit facta dotis recuperatio ſolu.ma. tri.an ſit dos, eſt maius dubium, in quo Pau.d.per tex.in.l. ſi C.communia vtri.iudi.probari ꝙ rēe deſinit eſſe dos, ℓ aliis
10 ipſius mulieris facultatibus reintegratur. ¶ † Ex quo infert Pau.ad not.q.quam dicit habuiſſe in facto, circa ſtatutum Senenſe diſponens, mulierem liberos habentem non poſſe niſi de quarta dotis parte diſponere, ſed reliquas partes vltra quartaz liberis relinquere teneatur, dubitatum fuit an tale ſta tutum in vidua que dotem iam recuperauit locum habeat. Quam ſecundum Pau.ff.diximus, dotem proprie non dici, ℓ ſic in effectu, an in ſtatutis, in quibus verba proprie intelligi debere notum eſt, iuribus vulga.talis caſus comprehendatur. Et licet nonnulli ex predicta ratione dicerent nō comprehen. di, atta non ipſe etiam in predicto caſu locum eſſe diſpoſitioni ſtatuti determinat. Primo ex veriſimili mente ſtatuti ſeu ſta. tuentium quaſi.d.ꝙ nulla eſt ratio quare veriſimile non ſit, ſta tuentes etiam in vidua, que dotem recuperauit, idem voluiſſe, ℓ conſequenter idem ius eſſe ſtatuendum, iuxta.l.illud.ff.ad lege aquil.cum concor. Secundo qꝛ communis loquendi vſus hoc recipit, ꝙ viduaz dotem habere dicamus. Tertio quia in ſimili.q.ita decidit Bald.expreſſe in.l.prima, in ſi.C.vnde vir
11 ℓ vxor in ſtatuto Mutinenſi diſponēte † ꝙ mulier liberis vtri. uſqꝫ matrimonij dotem relinquere, equaliter diſtribuendo, te. neatur. Quod ſtatutum etiam in vidua locum habere decidit ibi Bal.etiam ſi dotem recuperauit, cum ea etiaz dotata dica. tur, alleg.d.l.ſi.que facit dum ibi eſt dictio quaſi, ibi quaſi pa terne facta ſubſtitutione, dictio enim illa denotat non eſſe pro prie factam ſubſtitutionem paternam.l.nec vllaz.ff.de petitio. heredi.in ſi. Que tamen ſecundum Pau.facit potius contra, vt.ff.allegat preterea Bal.dictum communem loquendi vſuz, item l.ſi ſocius.ff.p ſocio.ℓ.l.filie, dotez.C.de colla.quatenus ponit filias conferre dotes, quod non dꝫ reſtringi ante recupe. rationem, cum eque ac facilius cadit collatio poſt exactionē in vita patris eo conſentiente, vel nō ſi erat dos magna, vt in auc. quod locum, eod.tit.vel poſt mortem patris anteꝙ ad patris hereditatem cum fratribus admiſſa perueniſſet. Adde vltra doct. tex.optimum, in.c.nuper, de dona.inter vir.ℓ vxo.ibi habere ℓ tenere, iuncto ibi dotem protegere viduarum. Item tex.in.l. ſi cum dotem.§.j.ℑ.eod.ibi dotem communem exactaz confir. mat, ℓ licet ibi non fuerit iuſte exacta, omnino remanet ꝙ exa. ctio non facit ꝙ id quod exigitur non poſſit dos nuncupari, vt ibi nuncupatur. ¶ Et teneo ita Pau.non reſpōdet ad.l.ſi. quam in contrarium allegauerat, ℓ illam concluſionez Bald. ſequunt ibi Saly. Pau.ℓ Lud.cum quibus tranſit hic Alex. in.vij.col.vbi explicata glo.tangit hoc dubium an ſolu.matri. dici poſſit dos, in eo eſt equinocans qꝛ preſupponit.q.Pauli. non eſſe diuerſam ab illa Bal. Huic etiam decidioni Pau.per primum fundamentuz ipſius de quo.ff.adheret hic Areti. Ra tio enim fragilitatis ſexus muliebris, que ex mente ſtatuti eſt, pariformiter viget in vidua que dotem iam recepit, ſicut in ea
L. que nondum recepit. Subdit tamen dictam conclu. Pau.ita demum ſo te procedere ſi rō predicta fragilitatis ſexus in ſta. tuto expreſſa ſit, quoniam etiam iſta repetita largo modo dos dici poteſt, per no.in.l.ſi vero.§.de viro.ℑ.eo.vbi Moder.cō. cludunt etiaz in exorbitantibus ℓ correctorijs in quibus ratio ſcripta eſt, extēſio ex identitate rationis fieri poteſt ad caſus qui comprehendi poſſunt ſub verbis ipſius diſpoſitionis late ſumptis iuxta glo.not.in clemē.j.in verſic. eligatur de electio. cum qua concor eſt de iure ciui.glo. in aucten.vt hi qui obli. in princip.in verſi.curatoris. Item glo.in auct.minoris debi. tor in verſi.a curatione.C.qui da.tuto.poſ. ſentit ergo qō vbi ratio non eſſet expreſſa in ſtatuto, deciſio Pau.non procede. ret. ¶ Expreſſius etiam tenere videtur contra deciſionē Bal. de qua.ff.circa ſtatutum Mutinenſe, ℓ ſic veriorem eſſe opin. Nico.de mat.reprobatam per Bal.in.d.l.j.C.vnde vir ℓ vx. Pro qua dicit facere quia poſtquam dos eſt mulieri reſtituta
12 non dicitur amplius dos, ſed patrimonio mulieris vnitur † ſi. cut etiam in ſimili habemus, ꝙ poſtquam heres eſt hereditaa. tias apprehendit non dicitur amplius hereditas vt.d.glo.no. ta.quam ibi extollit Barto.in.l.ij alias.iij.ff.de fideicommiſ.

hered.petitio.facit text.l.ſed ſi plures.§.filio impuberi.ℑ.de vulgari ℓ pupilla.ℓ que per Cuma.Areti.ℓ Moder.l.j.§.ve teres.ℑ.de acquirenda poſſeſſio. Pro qua opinio.in.ij.colum. Soci. ℓ Jaſ.in.iij.inducunt quia reſtituta dote mulieri ceſſat prohibitio.l.iulia, de fun.doto.quoniam non dicitur amplius dos vt in.l.iij.verſicu.totiés.ff.de fundo dot.vbi etiam ꝙ quā do non eſt competitura ac.mulieri nō eſt fundus dota. Et ſub ſtinens hanc opinio.contra Bald.Areti. conatur reſpondere eius fundamentis, ad primum ꝙ etiam dote ad ipſam reuerſa mulier dotata dicitur.d.l.fina.ſecundum Bal.(licet faciat cō tra ſecundū Pau.hic ℓ.d.l.filie.C.de colla.) Reſpondet ipſe dicens ideo non vigere, quia hoc participium dotata ſatis ve rificatur in ea que ſemel dotez habuit licet de preſenti amplius non habeat, ℓ ideo ponderat Areti.hoc participium, quia ita videtur ponderare Bald.in.d.l.j.in ſi.dicens ꝙ dotata etiam dicitur mulier que dotem recuperauit ſolu.matri.ſed aliud eſt in dote ipſa, que cum fuerit vnita reliquo patrimonio non di. citur nec eſt amplius dos ℓ nomen dotis penitus amiſit, quaſi. d.differētia eſt in hoc quia eadem eſt adhuc mulier que ſemel fuit dotata nec in ea eſt aliqua vnio ſeu per vnionem mutatio, ℓ ideo poteſt adhuc dici dotata, dos autem deſijt eſſe ℓ poſſe dici dos per talem vnionem cum patrimonio. Unde ſtatutum predictum vetans relinqui vel donari dotem, dꝫ intelligi de ea
13 dote que tempore quo relinquitur eſt dos per firmam reg. † ꝙ qualitas adiuncta verbo dꝫ intelligi ſm tempus verbi.l.in de lictis.§.ſi extraneus.ff.de noxa.l.titius (vbi Bart.).ℑ.de teſta. mili.ℓ per Bar.l.ex facto, in princi.ℑ.de vulg.ℓ pup. Ita ſubti liter ad primum reſpondet, ad ſecundum de cōi loquendi vſu reſpondens.d.parum valere, qꝛ cum hoc ſit facti eſſet proban daz, vꝫ ꝙ in loco talis communis loquendi vſus vigeat. Uno tamen caſu ſaluat demum dictam Bal. cōcluſionē ipſe Areti. quando.ſ.mulier cum filijs ſecundi matrimonij habitaret, tūc enim ſubeſſet ratio ſtatuti, ſi vero mater ſeorſum a filijs ſecun di matrimonij habitaret (prout veriſimile eſt quando ab ip ſis dotem iaz exegit) tunc contra Bald.reſidet, quia tunc pre miſſa ſeductionis ratio ceſſat, qua motos ait fuiſſe ſtatuentes. ¶ Moderniores autem communiter tam circa ſtatutuz Se nen. tuentur Paul. ℓ ſequaces, ꝙ circa Mutinenſe Bald. Necobſtat Pau. tam hic ꝙ in.l.fina.C.quando act.de pe. ſit ana. (vbi latius idem firmat) illud ꝙ ita demum ſit exten ſio ad id quod late ſumptis verbis comprehēditur, ſi ratio ſit in diſpoſitione expreſſa, nam immo ſi ratio non ſit expreſſa in diſpoſitione, vnica tamen reddi poſſit, tunc enim non eſt dif ferentia an ſit expreſſa vel non, cū talis vnica pro expreſſa ha beatur, vt eſt glo.ordina.in.l.quoniam.C.de fideicommiſ.vbi etiam Bald.ℓ alij, pro qua addas tex.in argumen.in.l.ij.ℑ.de liber.ℓ poſthum. ℓ.l.mulier.§.j.ℑ.de re milita. Quas.ſi.ad id alleg. Alex.in.l.motum.ℑ.ne acqui.hered. Pariformiter ergo poteſt fieri extenſio, ſicut clarum eſt ꝙ poſſet ſi expreſſa eſſet.d. glo.in ver.eligatur cum concor. Et adde ꝙ id firmat Alex.in l.ſi conſtante, in prin.in.iij.colum.ℑ.eo. volunt ergo ipſi Mo der.dicere ꝙ cū iſta ratio fragilitatis ſexus, ſiue ſuſpitionis ne ſeducatur mulier ob dictam fragilitatez vnica ſit in propoſito, non refert an ſit expreſſa vel non. Adde tu ꝙ volēs tueri Are ti.negaret aliam rationem reddi non poſſe, nam non exigitur ꝙ negans poſſe fieri extenſionem, aſſignet plures rationes ſe cundum Saly.in.l.ſi ſerui veſtri.C.de noxa. cū quo Alexan. in.d.iij.colum. Circa ſtatutum Mutinenſe non obſt.Bald. inſtantia, quam dat Areti.inter dotem ℓ dotatam mulierem, nam (vltra hoc ꝙ vt mihi videtur) dici poſſit talem differen tiam eſſe verbalem, cum parimodo mulier extincta iam dote, non poſſit dici amplius dotata poſt receptionez, ſicut nec dos, cum a dote dotata dicatur. Reſpondetur aliter ꝙ immo tex. dicta.l.filie, allega.per Bald. loquens in materia collationis optime facit, nam ſicut collatio ad ſeruandam equalitatem in ter liberos, inducta fuit.l.vt liberis, ℓ.l.illud, eodem titulo, Ita ℓ diſpoſitio huius ſtatuti vt patet, cum velit eque diſtri bui inter filios primi ℓ ſecundi matrimonij. Et ſic ſicut habe mus ꝙ in illa materia dos recuperata dicitur dos, ita in hoc ſtatuto, vt.d.Soci.comprobans preterea quia alia etiam pro pter ſeruandam equalitatem, inter liberos a iure inducta vide mus, vt.l.cū pater.§.cuictus, ℓ ibi Bar.ℑ.de lega.ij.ℓ per Are ti.in cōſi.j. Nec eſt aliquo modo vera ratio quam huius ſtatu ti.d.eſſe Areti.ſ.ſuſpitionis ſeductionis a filijs ſcōi matrimo.

nam si vera esset fatis fuisset statuentibus disponere q nō pos-
set mulier plus relinquere filijs scōi matrimonij q̄ primi, absq
eo q vlterius disponēdo procederet, q deberet equaliter diui-
dere inter filios primi & scōi matrimonij, prout in simili est di-
spositum in. l. hac edictali. C. de secun. nup. no. q sentit Soci.
ampliationes ad illum tex. q non solum habeat locum in scōo
viro, prout expresse loquit, sed ēt in filijs eius, & sic ꝫ opin. Jo.
de ligno. Rizar. malumb. & Franc. de albergo. quam reprobat
Bal. & bñ in. d. l. hac edictali, quam Pau. in consi. clxxiij. col.
fi. solum approbat qñ filijs ex scōo viro, eo viuēte reliquit & vo
luit ei vsumfruct. acquiri, q tunc contēplatione eius relictum
censetur ipsi filijs. Cum ergo vlterius processerint, manifesto
constat statuētes dubitasse ēt de filijs primi matrimonij, ne il-
lis plus relinqueret. Ideo dicta rō non bona, sꝫ hoc ne mulier
a quoq̄ seduceret, & sic sexus fragilitas ac mutabilitas, cui pro-
ne sunt mulieres. l. ij. §. j. ff. ad velleia. c. forus, de ver. sig. Uo-
luerunt. n. statuētes prouidere ne mulier a filijs vel alio sedu-
ceretur ad disparē prouisionē in relinquēdo plus vni filiorū q̄
alteri, que disparitas solita est inter filios parere discordiā atqꝫ
odiū. l. cum oportet. C. de bon. q̄ lib. Que prouisio rōnabiliter
fuit potius facta a statuētibus hoc casu, q̄ simplr, cū promiores
sint matres ad dictā varietatē, habētes filios ex duobus mari
tis, q̄ si solū ex vno filios habeāt, & facilius ēt excitat discordia
inter vterinos q̄ inter vtrinqꝫ cōiunctos, & i vtroqꝫ docet expe-
rientia rerum magistra. Patet ergo nō bonā esse ꝯsiderationē
Areti. qm̄ ēt q mulier seorsum habitet a filijs scōi matri. locus
habeat statu cum ēt tunc subsit rō fragilitatis, & ob ipsam in-
spitionis mutabilitatis. Remanet ergo vera decisio Bald. siue
sit rō expressa siue nō, siue mulier cū filijs scōi ma. habitet, siue
nō, & simili mō vera est ꝯnaliter opi. Pau. de ca. sꝫ quo ad scōꝫ
fundamētum Bal. de cōi vsu loquēdi vera sit rñsio Aret. q cū
facti sit probare opus esset. Qō mihi suadeo ideo adductū per
Bal. q facile sciret posse pbari, cū vere talis vsus loqndi adsit,
ideoqꝫ ad cōprobandū adduxisse, nō q ignoraret opus esse p-
batione. Sume igit ex premissis q tā in. q. Pau. q̄ in. q. Bal.
cōcludit eandem rōnē mouisse statuētes. s. fragilitatis sexus, &
ob id cōstat optime has decisiones purificasse Paul. ¶ Nec
14 ob. † tex. in. d. l. fi. quē hic Pau. inducit ad pbandū q dos nō
dicat facta iā ꝫ restōne matrimo. solu. nā imo tex. ille probat ꝫ
intētionem Bal. i. d. l. j. nam nō dicit factam vere substantiā
paternā, sꝫ vtit ver. quasi, qō sui natura fictionē seu impropie-
tem denotat. l. nec vllā. ff. de peti. her. in fi. l. diuortio. §. si fun
dum. J. eo. & p Bar. l. si is qui pro emptore. iij. q. prin. J. de vsuc.
sꝫ qñqꝫ expressionē veritatis designet, vt in. l. j. ff. de trāse. sunt.
n. ibi duo hec v̄ba quasi paterne facta substantie. Primo in v̄.
finalit. Scōo in ver. si tñ. confirmatur q si proprie esset substā
tia paterna & relige bonis pris nō differret ꝫ tex. ibi, pbat ergo
efficaciter q ꝑprie df substantia filie, nā si ꝑprie non est pris,
15 ergo ꝑprie filie. † Minus ēt ob. no. in. l. iij. ff. de fideicō. here.
peti. nā nō est paritas inter illos & hos termi. non. n. verū est q
facta exactione desinat esse dos, sicut desinit esse res hereditaria,
imo adhuc durat dos vt. d. l. si socius, & d. l. filie dotē alleg. p
16 Bal. † Ad. l. iij. §. totiens. ff. de iur. dote. pōt rñderi sic intelligē
do in casu qñ actio nūq̄ competit mulieri, vt qñ dotans fuit si-
bi stipulatus reddi sol. ma. vt. l. quotiens. J. e. & l. vni. §. accedit.
C. de rei vx. ac. vel dic vt. J. in quarto casu. Ex premissis pōt satis
perpēdi an sol. ma. & dote iā recuperata dici possit dos. ¶ Ad
pleniorē tñ omnium in hoc ti. contētoꝝ intelligētiam, sumpta
ex premissis occasione Mod. mām ipsam, cū pulcra & summe
17 vtilis sit, altius ordientes, ꝯnaliter ꝗrunt, † Qñ sit q dici dēat,
& nuncupari dos. Et pro habēda resolutione cum ipsis, plures
casus ꝯsidero. Primū & clarū qñ matrimoniū iam est, & ꝯstat.
In quo cōclusio facilis q tūc ꝑprie dos est. d. l. fi. C. de do. añ
nup. Cum dos ꝑprie sine matri. esse nō possit. d. l. iij. ff. de iure
18 do. † Ad qō accedit notissima rō, q dos pro onerib' matrimo-
nij dat. l. pro oneribus. C. de iu. do. hinc dicit tex. in. l. si seruo.
in fi. ff. de iure doti. q est matrimoniū & dos, & dotis ac est. Se-
cūdum casum qñ matrimonium nullū mō aliquo ꝯtrū fuit, vel
fuit de facto ꝯtum nulliter tñ, tunc ꝯcludit q destinatū ad id
largo mō df dos. l. si cum dotē. §. fi. J. eo. l. si spōsa. ff. de iu. dot.
19 & l. lex iulia ff. de fun. dota. vbi tex. no. † q res preparata vt sit
dos eadē hꝫ priuilegia que hēret si actu dos esset. Adde bonū
tex. in. l. ij. J. de priuil. credi. qō no. dignū dicit Soci. ꝫ no. in. l.
cetera. §. sꝫ si paraueri. J. d leg. j. Sed tu vide q in. d. l. lex iul.

Jurecōsul. (prout expsse dicit) extēdit ex plena quadam inter-
pretatione & sic fauore dotis, Et in. d. §. sed si parauerit si talis
interpretatio fieret sequeretur nullitas legati & sic dispōnis ꝫ. l.
20 in testamentis. J. de reg. iur. † Debet. n. fieri in testamētis ple-
nior interpretatio ad hoc vt voluntates testantium cōseruent.
non vt destruant, prout esset in termi. d. §. nam, in tota illa. l.
inualiditas legati nō est ex voluntate testatoris, sꝫ ꝫ, fauore pu-
blico, ne ciuitas ruinis deformis reddat, que ratio cessat in casu
d. §. vt de se pꝫ. Ex premissis conclu. q largo mō sit dos, matri-
monio nullo existēte, prout. d. ipse Soci. infertur, cautius tñ di
xisset ex preallegatis. ll. inferri, q vbi sumus in respiciētibus fa-
uorem dotis & mulieris, dispositio loquens de dote, locū hꝫ in
eiusmodi dote largo modo sumpta, vt probant preallegate. ll.
Ratio aūt huius fauoris est, vt deinde mulier facilius nubere
possit prout dicunt doc. in. l. si cum dotē. §. fi. preallega. Quod
(supple) respicit publicam vtilitatē. l. j. J. eo. l. hoc mō. J. de con-
di. & demon. l. ij. J. de priui. credi. hinc est q ēt huic doti priui-
legia concessa sunt. d. l. si sponsa. & d. l. lex iulia. & l. ij. §. fi. J. de
priui. cred. secus aūt si nō respiceret fauorē mulieris, sꝫ alterius,
vt proxime dicet, scōo ex eadem principali conclusione, infert
ad aliam conclu. quā tñ pro eque principali ponit idē Soci. q
qñ nullum est ꝯtrum matrimoniū vel nulliter non df proprie
dos, sed largo modo vt dictum est. ff. probat in. d. l. si spōsa, ibi
exēplo dotis, & d. l. lex iulia, in ver. plenius interpretādo, & fir-
mat hic Bar. iij. op. ex quo infert primo, q vbi nō agit de mu-
lieris fauore sed alterius, ēt q sit futurus vir, dispositio de dote
non hꝫ locū in hac largo mō dote, vt ēt probat. l. maritū. J. eo.
functo. c. j. de dona. inter vi. & vxo. in ver. totā, quicquid ibi di
cat glo. & doc. improbare, tam ibi q̄ in. d. l. maritum, vt p Alex.
ibidem in eius prima limita. de quo ēt late per scribētes in. d.
l. si cum dotē. §. fi. cessat. n. tunc ratio de qua. ff. scōo infert pre
missam cōclusionem vrgere ꝫ Bar. in. l. titio centum, in. §. titio
genero, prope fi. J. de ꝯdi. & demon. nam cū ante matrimo. non
21 dicat proprie dos † vt. ff. statutum loquēs de dote, nō deberet
posse intelligi de tali dote impropria, iuxta reg. l. iij. §. hec ver-
ba. ff. de neg. ge. cum si. Et per Bar. l. oēs populi, in. vj. q. prin.
ff. de iust. & iu. Tñ ꝯtrium ibi decidit Bar. inferēs ad statutum
in hac ciuitate & fere vbiqꝫ vigēs & disponēs, q filia dotata, ma
sculis superexistētibus, nō succedat, vt si pater in testō filie do-
tem cōstituerit, talis filia dotata satis dicatur, quo ad predicte
statutarie exclusionis effectū. Queꝫ opi. vf sensisse gl. prout ibi
ponderat Bal. in. l. cū plures. §. cū tutor. J. de admi. tuto. vt tñ
caue q illa gl. dicit, si pater ꝯsignasset in testō vnde esset dotā-
da, & sic potius sentit ꝫ, q nondū dicatur dotata. Eandeꝫ con-
clu. firmat ēt Bar. in. l. non est matrimonium. ff. de ritu nup. &
in cōsi. quidā decessit intestatus, eidem i pluribus locis adhesit
Bald. vt in. l. non sine. C. de bon. q̄ lib. & in. l. deo nobis. C. de
epis. & cle. & in. l. si pater. C. de sponsa. Firmat preterea Pau. i
d. §. titio genero. a qua opi. in consulēdo vel iudicādo non esse
recedendum dicunt Mod. hic. Tñ premissa conclusio illi de-
terminationi in puncto iuris plurimum aduersari vf, & volens
disputando ꝫ Bart. & sequaces, tenere, posset, fundans in pre-
missa cōclusione, rñdere ad duas rōnes, quibus innititur Bar.
in. d. §. titio genero, prout per Soci. hic. Sed cum codē Soci.
ēt in disputatione pro defensione opi. Bart. & cōis considero,
qñ ex identitate rationis ēt in materia exorbitanti fit exten-
sio ad casum non expressum, qui sublata expressi significatione
comprehenditur vt in preallega. gl. in clem. j. de elec. cum alijs
concor. ff. allega. Ad quod ēt tex. est optimus, in. l. filium ha-
beo. ff. ad macedoni. Item alius in. l. libertum. §. senatus. ff. de
ritu nup. qui adhuc fortius probat ex identitate rationis ex-
presse in materia quantuis exorbitanti & correctoria, licitā esse
extensionem ad casum qui non etiam late sumptis verbis, & sic
nullo modo, comprehenditur, verbis dispositionis, nam exten
dit ibi dispositionem de filijs loquētē, ad heredes extraneos,
qui est mirabilis tex. sed in casu nostro non est dubium q mili-
tet eadem ratio vꝫ, conseruande agnationis, que sola fuit a sta
tuto considerata, prout in sua disputatione (ex iuribus per eū
allega.) determinat Jacob. de arecio quem refert Joannes an-
dre. in additio. ad Specula. in titulo de successio. abintesta. &
Bald. in. l. maximū vicium. C. de libe. prete. Ergo ad hunc ca-
sum extensio fieri debet, & quamuis Bartol. in. l. liberorum. vj.
colum. J. de verborum significatio. dixerit sibi non placere q
ea fuerit ratio dicti statuti, quoniam de ratione premissa non
apparet.

apparet, & idē sentiat Bal. in. l. si defunctus, in fi. C. de su. & legi.
ti. & Alex. in ɔsi. viso & oportune animaduerso. lxxxij. colum. &
Areti. consi. xxxvij. ad fi. & Jas. cum eis in. l. j. C. de succes. edic.
allegantes auctoritatem Saly. in preallег. l. si serui vestri. C. de
nopa. Cum quo etiam Alex. in preallег. l. si constante in prin.
ff. eod. Attamen alij plures tenent in predictū statuto vnicam
illam rationem reddi posse, vt Bal. vltra q̄ in. d. l. maximum
vici. in. l. titia. §. lucius. ij ff. de leg. ij. & Jmol. preallег. l. si vero.
§. de viro ff. eo. & An. con. Martinus Joan. de florentia. lxvj. &
demum est magis communis opi. vt deducunt Curtius in cō-
sil. lxxxvij. & Lan. calca. consi. xlviij. Pro contraria tamē opi.
scontra Bar. quaȝ tenuit Jmo. in. d. §. tirio genero viget val-
de, q̄ non solum dictum statutum non est fauorabile mulieri,
nec viget fauor publicus in eo, immo est odiosum, quoniam in
odium mulierum & consequenter cōtra publicaȝ vtilitatem, q̄
mulier priuata successione & sic per dotationem minus habens
difficilius nubere poterit quod est cōtra publicum interesse. l.
j. ff. eod. cum concor. s. alleg. & per consequens non dȝ ad casum
improprium & largo modo sumptum extendi, & sic in eo dos i
propria & largo modo sumpta comprehendi, iuxta. c. cum qui-
dam ff. de libe. & posthum. & c. odia de reg. iur. in. vj. Presertiȝ
(cum vt. s. diximus) solum comprehendatur vbi est fauor mu-
lieris, non autem vbi non mulieris, sed alterius, prout masculo-
rum, in proposito. d. l. maritum, iuncto. d. c. j. Ex quo talis
opi. q̄ Bar. in via disputatiua sustentabilior reddi vr̄, lȝ in de-
cisione nō sit ab opi. Bar. (cum quo alij magis cōiter) discedē-
dus, sed eā subtilius opi. Bar. adhuc substinēdo, dican, q̄ lȝ sta-
tutum esse odiosū, & alias restringēdū, tū oinō extēdit ex rō-
ne expressa vel habita p expssa, quinimmo nō est extēsio q̄ cō-
prehēsiue decidit ex virtute dicte rōnis, vt probat. d. tex. not. in
d. l. libertū. §. senatuscō. immo in tex. illo nō presupponit rōnē
esse expressam in senatuscō. cuius verba sine ipsa referunt ibi, sȝ
Juriscō. ibi ponit rōneȝ, q̄n alia nō potuit esse finalis. d. sena-
tuscon. & ita nouiter ponde. p gl. d. l. & tenēdo opi. Bar. & cōem,
amplia ēt si pater simplr̄ in testū relinquat, nō expssū q̄ relin-
quat pro dote, Bar. l. qd̄ aūt, per tex. ibi. s. de iu. do. Quod se-
quens ait esse singularissimuȝ An. de areti. in. §. fuerat col. xv.
insti. de act. probato aūt loquēdi cōi vsu facillime i puncto iu-
ris substinerē iuxta doctri. Bar. in. l. labeo ff. de supel. leg. & in
l. librorȝ. §. qd̄ tū cassius ff. de leg. iij. & dicta Bar. in. l. j. ff. de lu. &

22 legi. ¶ †Tertius casus est solu. mr̄imo. aū ipsius dotis restō-
nem tūc cōcludite proprie dotē dici prout dicit hic Pau. & citrā
alleg. s. probat tex. in. l. ēt, in prin. s. de fun. dota. Nec ob. ver-
buȝ intelligit ibidē positū sm̄ natura, aliā aptū, ad denotādum
impropietatē. l. q̄n. s. de infami. l. si tibi homo. §. cū seruus ff.
de leg. j. & l. nec emptio. §. si. vbi gl. s. de ɔtrahen. emp. & p Bar. i
l. si is qui pro empto. x. col. ff. de vsuc. nam tollit hoc ex eo, q̄ lȝ
ibi sit tale verbū, non tū est solum, sȝ adest aliud verbuȝ quali-
ficans & declarās vim eius in illa oratione, vȝ verbū esse, qd̄ sui
natura veritatē ac proprietatē denotat, vt. l. si maritus. §. legis
iuli. p Bart ff. de adult. & sic sequit q̄ illud ver. intelligit est ibi
veritatis expressiuuȝ, & perinde est ac si diceret intelligētia talis
est, vt in simili dictio quasi. l. j. s. de trāsa. Cōprobat q̄ alias si
improprietas ibi denotaret satis fuisset dicere dotale itelligit,
& sic verbū esse staret superfluo ɔ no. in. l. si q̄s ff. de leg. j. & in. c.
si papa, de priui. li. vj. Quod ēt eo maxime suadet q̄ habemus
alia iura in propria mā, q̄ non per verba denotātia impropie-
tatem, sed proprietatē & veritatē loquit vt est. l. ij. in pn̄. l. si pr̄
ignorans, & l. si maritus publico. §. j ff. eo. vbi Bar. no. vū vt in-
nam ɔtrietas euitet, & vna. l. scd̄m aliam declaret, iuxta. l. j. C. de
inoffi. doti. & c. cū expediat, de elec. in. vj. & l. sciendū. s. q̄ satis.
cog. iuncta auc. offerat. C. de lit. ɔtesta. sic intelligere debemus
vt sit veritatis expressiuum, ita soluit Soci. & post eū Vin. vel
respōde cū Jas. q̄ implicatiue ēt ostēdit eque proprie solu. ma-
trimo. dotalē fundū dici sicut ante, cum q̄n vnū ver. ad duo re-
ferē expresse vel implicatiue dȝ fieri, vel intelligi partiformis re-
latio. l. si. vbi Bar. d. esse sing. C. de sen. & inter. om. iudi. nec plȝ
replicatio q̄ q̄nqȝ pōt ad vnū referri pprie ad aliud iproprie,
vt. l. ij. s. de usu. ɔcon. q̄ id pcedit q̄n non pr̄ ad vtrūqȝ referri
pprie vt in illo tex. Probat optime ista ɔclusio per hanc rub.
nam absurdū esset dicere in rub. (q̄ ostēdit qditatē rei tractan-
de vt. l. j. s. si cer. pe.) q̄ verba posita simplr̄ itelligant solū im-
proprie, nam q̄n rubricās vult intelligere & rubricare p verba i-
propria id explicat sep̄arādo vt. s. de vsufr. iūcta rub. de vsufru.

ea. re. q̄ vsu. ɔsu. facit preterea q̄ actio de dote tunc dr̄ q̄n solu.
est matrimo. l. ij ff. eo. maxime. §. j. ibi ipsius & filie dos est, si nō
esset pprie dos non cōpeteret actio de dote simplr̄ sed quasi ac
sine vtilis &c. Volens tū instare p d. tex. in. l. ēt posset replicare
q̄ imo verb. intelligit stat in sua propria significatione quā cō-
stat esse, vt premissuȝ est, denotare impropietatē, nec ex vi ad-
iuncti verbi, esse, variari eius significationē, sȝ perinde sit ac si
diceret dotale prediū esse fingit, siue dotale prediuȝ esse vr̄, nec
Bar. in. d. §. legis, loquit q̄n verbo esse est iunctū aliqd̄ verbū
sui natura fictionem denotans. Nec tex. in. d. l. si maritus dicit
esse dotē, sȝ solum actione de dote agi. Qd̄ nemo negat, sȝ sub-
stinēdo. s. dicta replica q̄ imo in. d. l. si marito. §. j. in fi. appel-
lat dotē p dictum ver. esse. ibi, ista quoqȝ pecunia in doteȝ erit,
vbi ēt Bar. & tex. in. d. l. si pr̄, ignorās. d. doteȝ numerauit, & sic
remanet necessario in. d. l. ēt verbuȝ intelligit, exponit. i. intel-

23 ligentia talis est. ¶ †Nec premisse ɔclusioni ob. tex. in. l. j. ff. de
vsuc. pro dote, in ver. certū, per quā ɔtrium tȝ Philip. Deci. in
d. l. j. C. vū vir & vx. naȝ cū ex alijs. s. alleg. probet q̄ sol. matri.
ante restōnem dos proprie est, ille tex. ne alijs predictis ɔtrarie,
intelligēdus est iuxta mām tituli, nulla dos, exponēdo. i. nulla
efficax cā dotis ad vsucapionem de qua ibi, soluto. n. matri. est
certum cessare cāȝ & ti. dotis quo ad effectū de quo ibi, & id ne-
cesse est fateri, q̄ alias falsa esset illa vl̄r negatiua locutio, nulla
dos sit, cum iura preallegata dotē nuncupent & eā probēt, nec
saluat dicēdo, q̄ nulla est. i. propria, vel solue intelligēdo vt ibi
per gl. in ver. ceteȝ. s. de facto & de iure, q̄ nunq̄ fuit matrimo.
q̄n nō fuit ɔtrum, vt pȝ ex pceden. Et sic male intelligit Deci.
vltra quā est similis tex. l. l. si pater filia, in fi. s. de iu. doti. Cui
respōde intelligēdo vt ibi per gl. in ver. ieruiat. Declara tū hāc
conclu. sm̄ Soci. vbi matrimonium est diuortio vel morte viri
solutum tūc verum sit solu. ma. ante restōnē proprie dotē dici,
dotisqȝ priuilegia competere, prelationis & similia, tūc ēt pro-
cedit pprie materia huius ti. & locus est dispōni. l. iulie, de fun.
do. non alienādo, & hoc ideo q̄ ēt tunc viget rō in qua dicta p-
hibitio fundata est. i. fragilitatis sexus, de quo in. §. j. insti. qui.
alie. li. vel nō, secus aūt si morte vxoris q̄ tūc si dos esset remā-
sura penes virum eēt in eius patrimonio eidēqȝ vnita & per cō-
sequēs non esset amplius dos. d. l. si. C. cōia vtri. iud. si vero eēt
restituēda hr̄dibus vxoris, vel patri, idē dicenduȝ esset, tunc. n.
haberet locū phibitio legis iulie. Posset. n. fundus ille aliena-
ri ex quo possent hr̄des repudiare hr̄ditatē mulieris, vt certum
est, & sic nō diceret amplius dos solu. matri. sm̄ Cu. ff. l. j. & post
eū Soci. hic. Nō negantes tū alia priuilegia cōpetere hr̄dibus
vel marito volētib' agere seu repetere, q̄n (vt ff. l. j. dicet) ipsis
de dote actio competit & per ɔsequēs dos est, & q̄ cū sint priui-
legia, & q̄ sit dos ēt vxore mortua est tex. in. l. si quidem. C. eo.
Aduerte tū ad id qd̄ dicit de repudiatione q̄ non est proprie
alienatio, sȝ nō acquisitio, cū ante aditionē non fuerit hr̄dibus
facta acquisitio. l. cū hr̄des, in pn̄ ff. de acq. pos. Ergo repudiā-
do nō dicunt alienare, ad qd̄ tex. no. in. l. q aūt. §. j ff. q̄ in frau.
credi. nec vr̄ probari aliqua lege q̄ prohibitio. l. iulie non hēat
locū muliere defuncta imo generalitas. d. l. ēt ɔtriuȝ suadet, nec
vr̄ restringēda, nisi forte dicamus restringēdam q̄ cesset tūc rō
fragilitatis sexus, que fuit inductiua & finalis dicte phibitionis
& l. iulie, in. d. §. j. insti. qui. alie. li. vel nō. Quia tū materia est
difficilis, ex predictis apparet ad pleniorē & clariorē doctrinā
possumus breuiter sic distinguere, aut nulla est facta mētio ma-
trimo. aut est facta mētio. Primo casu nō est dos. d. l. si. C. de
dona. ante nup. d. l. iij. de iure doti. & d. l. j. §. si. ff. de vsuca. pro
do. Fallit q̄n pater simplr̄ filiam in certa quātitate instituat in
loco vbi est statutū q̄ filia dotata nō succedat. l. qd̄ autem, vbi
Bar. s. de iu. doti. Scd̄o casu aut est facta mentio modo inua-
lido aut mō valido, si inualido, aut ignorāter & est dos largo tū
mō, vt hēat priuilegia dotis, vt in. d. l. si cū dotē. §. si. aut scien-
ter, nec vllo mō est dos, nec hȝ priuilegia dotis, supposita scien-
tia, in muliere, vt ibi p Bar. & alios, si vero est facta mentio mō
valido, & tunc, aut ante sponsalia vt per pr̄eȝ in testō, & hic vt p
Bar. in. d. §. tirio genero, & s. latius. Aut in sponsalibus & dos
est largo mō ac priuilegia dotis hȝ. d. l. si spōsa. d. l. lex iul. & d.
l. ij ff. de priui. credi. aut in matrimoniu, & tūc aut durat, aut so-
lutū est. Primo casu absqȝ dubio est pprie dos, ēt si spāli rōne
esset restituta, iuxta. l. si ɔstante ff. eo. & l. vbi adhuc. C. de iu. do.
Scd̄o casu, aut nondum est facta restō & dr̄ dos & proprie vt in
hac rub. & s. latius, aut est facta restitutio & dr̄ dos largo tamen

mō & improprie. nihilominus ōnō statutū Senē. & Mutinē. l
24 ea locū hēt ut dictū est. ¶ † Quartus & ultimus casus est sol.
ma. & recuperatione dotis iam facta. In quo cōclusimus. Ꝙ dote;
ꝓprie nō dici, sꝫ īproprie & largo mō, & iō tūc nō ōr fundus do-
talis & alienari pōt. l. inhia nō obstāte. l. iij. §. totiens. ff. de fun.
do. ut Aret. Soci. & Ias. ꝑ post Bal. l. j. C. sine cē. vel reli. fun.
alie. nō pol. qđ nō valde, qm̄ ratio frag. litatis sexus eque vr vi
gere dote per mulierem recuperata ut añ. Pōt forte rñderi ꝙ
nō tāta, cū lōge facilius sit adducere mulierē ad alienādū seu
cōsentiendū alienationi ante recuperationē ꝙ post, qm̄ qđ dif-
ficilius abdicaī a nobis ꝙ impediat ne ad nos perueniat, ar.
l. pre furioso. ff. d his q sunt sui vel ali. iur. maxime cū mulieres
sint auare. l. si stipulata. ff. de dona. inter vir. & vxo. Caue tñ qr
d. l. iij. multū ob. decisioni Pau. & Bal. in statutis de qbus. ff.
Quamuis tñ non sit proprie dos. Attamen statuta de dote lo-
quentia ex identitate rōnis locū hēre possunt prout vidimus
in statuto Senē. & Mutinēn. Et sic in illis termi. fallit reg. ꝙ
statuta ad casum impropriū non extendanī. Procedit tñ di-
cta conclusio qñ dos esset per mulierem recuperata iuste, secus
si nō iuste, qr adhuc dos dr̄. l. si cui dotē. §. si post. ff. eo. ¶ Item
procedit qñ recuperata est per ipsam mulierē secus si per aliū
qui habeat ipsi mulieri conseruare. l. si socius. ff. pro socio, & in
auc. sed ꝙuis. C. de rei vxo. ac. Facit optimum simile qr adita
tam per heredē hēditate, non dr̄ amplius hēditas, supple, ut p
glo. ff. alleg. in. l. iij. ff. de fideicom. her. petitio. & p doc. l. j. §. ve
teres. ff. de acqui. pos. secus tñ est si alteri est restituenda toto tit.
ff. & C. ad trebel. & id ēt potest applicari termi. predictorum sta
tu. Senen. & Mutinensis. Nam recuperatio est facta a mu-
liere cum onere seruandi eam pro filijs ut etiam dicit Deci. in
d. l. j. C. vñ vir & vx. & ita ēt respondet ad. d. l. si. C. cōia utri. iu.
25 ¶ In ea. glo. ibi. ij. no. &c. Per illā no. † concludit hic nō esse
caput libri alicuius ex tribus ff. libris de dotibus tractantibus
supra tex. in. §. alterutri. ff. in ꝓhemi. cum cōstet illoꝝ sing. libro
rū capita esse in ti. in ipsa gl. designatis. Et consequenter cōsta-
re subdit hic nō esse caput alicuius libri ut in. l. ij. §. post hoc.
C. de vete. iur. enuc. & sic titu. iste est sub. xxxiij. ff. lib. sicut ti. de
dona. inter vir. & vxo Et de diuor. ꝙuis in diuersis sint volumi
nibus, & ibi sit finis unius voluminis, hic principium alterius.
Quatenus tñ ita cōcludit gl. pro declaratione op. Bal. qr cōtrariū
pꝫ ad sensum visus, ergo nō est opus alia ꝓbatione. Nō quere-
re rōnem ubi hēmus sensum est infirmitas quedā intellect⁹, qđ lꝫ
nō dicat hic fuit dictū Auerrois apud Aristo. ut ipsemet Bal.
ait in. l. testiū, ulti. col. C. de testi. & l. executores, ꝑpe. col. C. de
execu. rei iu. Sed facilis est solu. qr ut dicūt And. de pi. & Cy.
liber dupliciter assumiī, uno mō pro diuerso tractatu, & tūc nō
est caput libri ut. d. gl. qm̄ tractatus de doti. cōtinuaī. Alio mō
pro volumine lib. & hoc mō est caput lib. Qđ & sentit clare hic
Bar. vñ i. j. op. d. aduertēdū qr recte posset dici ꝙ hic sit caput
lib. fm̄ doc. accipiendo librū, pro volumine sicut accipiī in. l.
libroꝝ. §. si cui. ff. d leg. iij. Nō aūt accipiēdo librū, p istis libris
numerabilibus siue partionalibus, in quos numero quinqua-
gintatria hec ffoꝝ. volumina diuisa sunt, pro quo facit tex. i. d.
§. post hos ibi tribus libroꝝ voluminibus, ꝑ quē cū vr̄ cōfundi
dicta differētia inter librū & volumē, sed solue ꝙ ibi volumē nō
simplr̄ nūcupaī, sꝫ cū additiōe libri. Ulterius ad declarationē
gl. & rub. opponit Bar. cū hic lib. ad instituēdū alios absꝫ du
bio tradaī, nō debuit sic edi, sed a capite libri. l. argētarius. §.
edi. ff. de edē. qđ hic factū nō fuit stāte eo qđ dicit glo. ꝙ hic nō
est caput li. merito male facta fuit editio, soluit Bar. post doc.
antiquos ꝙ id nō absꝫ rōne factum fuit, sꝫ gratia comodioris
usus, lecture, equalioris partitionis. Nā alr̄ unus ex istis libris
fuisset nimis, magnus. l. volumē ff. vet. Alius nimis paruus. l.
hoc volumē infortiati eo detracto, sicut in simili hēmus fundū
gratia comodioris culture diuidi ut. l. gaius. §. titius. ff. de leg.
ij. & gratia comodioris diuisionis iudicē qđ unius est alteri nō-
nūꝙ adiudicare. §. pen. insti. de offi. iudi. Cū hec solu. cōiter
trāsire doc. ait Alex. Ipse tñ sibi nō placere dicit hāc rōnē, qr l
modico fuisset diminutū volumē ff. vet. detractis duob⁹ ti. Et l
modico auctū volumē infortiati illis additis, ergo &c. ar. l. j. §.
sed sciendum, ver. vitium. ff. de edili. edic. & in. l. quesitū. ff. de re
iudi. cū alijs simi. hic alleg. per eū & apostillātes. Ad quod etiā
plura p Anto. corse. in tracta. de minimis & per Caccialup. in
tracta. de suspec. & fugi. q. iij. Curat tñ qñꝙ lex de minimis, ut
l. j. ubi Bal. C. de cōi ser. manu. & in. xy. casibus cōgestis p Ias.
in auc. q rem. C. de sa. san. ec. col. v. & argu. pro & cōtra p gl. si. in p.
hemi. decre. & plene p Lud. cōsi. cccxxviij. ccclxiij. ccclxvj. Cui
reprobationi Mod. acquiescunt. Nec vr̄ mō aliquo solueri pos-
se, qm̄ manifesto cōstat ꝙ si volumini infortiati fuissent illi duo
ti. additi maior fuisset equalitas, nec ff. vetus illū excederet ma-
gnitudine infortiatum, ut videmus excedere. Licet tñ rō Bar.
nū sit bona, solu. tñ bñ intellecta ꝓcedit put declarat prec. m.
Uult. n. ꝙ ex eo qr gratia comodioris lecture fuerit diuisus li-
ber nū sequiī ꝙ liber a capite editus nō fuerit, ꝙuis. n. nō fue-
rit capitis facta editio siue princ. in hoc volu. fuit tñ facta in. ff.
vete. qđ eque & eodē tp̄e cū infortiato editū fuit. Et sic lꝫ in di-
uersis volumi. editio facta fuerit, satis est ꝙ totus liber editus
fuit. & cōtr in nihilo cōtriatur. d. §. edi. nō eniꝫ di. ꝙ eodē pagi
na vel eodē volumine editio fieri debeat. Scđaꝫ ēt solutio. sen-
tit Bar. in ver. aduerte qr recte &c. vꝫ ꝙ imo a capite facta fuit
editio, accipiendo librū pro volumine. d. l. librorum. §. si cui.
Quam solu. doc. nō improbant, lꝫ nec expresse approbēt & me
rito ut mihi vr̄, nam rō ob quā editio, eius qđ edēdum est, in-
tegre fieri dꝫ ea est, ut recte instrui possit ille cui edi debet. d. §.
edi. Que nō viget nec inest in libro hoc mō assump. to. i. volu-
mine nō habēte principiū siue caput, posset ergo hec secunda
solutio improbari. Tertiam solu. ponit Imo. perpēdens scđm
Alex. ꝙ prime solu. ob. qđ post ipsum Alex. ff. dicemus, ꝙ lꝫ a
capite libri nō edaī nobis hoc volumē, tñ omnino non ob. rō.
d. §. edi, qm̄ ibi disponiī unam rōnē esse integre edēdam a ca
pite, qñ unica erat, qñ vero plures essent una queꝙ cū suo capi
te edenda esset, ut ibi dr̄, qđ hic factum fuisse constat, nam plu
res sunt tit. in hoc lib. & quilibet a capite editus, & sic sufficere.
Ex qua solu. (licet Alex. nō referat) infert ad practicam ꝙ suffi
cit volēti producere iudici statutū si unam rub. ad propositum
facientem cū nigro sub ipsa cōtento produceret, nec sufficeret par-
ticulam illius capituli producere qđ tñ quādo & qualiter pro-
cedat vidēdum latius per Bar. & doc. in rub. ff. de ope. no. nun.
Quartam solu. ponit idē Imo. ꝙ. d. §. procedat qñ pars parti
facit editionem particularem, qm̄ tūc cadit suspitio, ne in sui fa
uorem scriptam pariter producat, partē vero rōnis cōtra se facien-
tem occultet, secus est in persona omnī suspitione carente, put
est tarde lator hic, & id facile probatur per oēs decretales, que i-
finite sunt in quibus dr̄ & c. ff. & per tex. ff. ad. l. aquil. l. j. & c. l. pare li-
terarum. ff. de iudi. qđ ꝙuis non referat, habuit ipse Imo. (ut
aduertit Alex.) a Bar. in. d. rub. ff. de no. ope. nū. in ult. col. ubi
hoc mō limitaī reg. ꝙ editio integre fieri dꝫ, pro quo alle. Ale
pan. tex. in. c. cōtingit de fi. instru. quē & ipse habuit a Bar. licet
non dicat. Quinto modo soluit idē Imo. (ꝙuis Alex. nō refe-
rat) ꝙ nō ob. cōtrariū qm̄ non refert an in una carta vel pluribus
editio fiat, an in uno volumine vel pluribus, dūmodo a capite
fiat. Non. n. disponiī ibi ꝙ nō possit in pluribus cartis vel li-
bris editio fieri, sꝫ solum ꝙ particularis non fiat. Que solutio
verissima est, & supra dixi ꝙ nō aliud vr̄ dixisse. Bart. in. j. solu.
ꝙuis Alex. alr intelligere videaī, teneatur igiī dictam primā
solu. Bar. seu quintā Imo. tertiā vel quartā. Considerandū in
est tñ ꝙ lꝫ ex premissis pluribus modis tollatur cōtrariū de. d. §.
edi. nō tñ est assignata aliqua ratio ob quam mouerint com-
pilatores ffoꝝ. ad separandum hunc titu. ab alijs huius. xxiiij.
Ratio enim per Bar. assignata fuit manifesta rōne reprobata
per Alex. qui tñ meliorem nō assignat. Quinimmo rō Bart cōtra
ipsum facile retorqueī, qr longe maior equalitas, & sic comodi
tas fuisset si duo precedentes ti. huic volumini inserti fuissent,
immo ēt si totus tractatus huius. xxiiij. lib. ut oculata fide & nu
mero cartarum constat, unde possumus forte noviter dicere ꝙ
cum in hoc volumine sit diffusis tractatum de prouenientibus ex
fine causatis occasione mortis, ut pꝫ i omni eius materia ultra
telarum & successionum tam ex testamēto ꝙ ab intestato, & cum
dotis repetitio regularius, & frequentius causetur ēt a morte vi-
ri, vel uxoris, nam ea mortua repetenda est. Nec obst. ꝙ solui
possit etiam aliter ꝙ morte. s. diuortio, qr id nō fuit ex ꝓposi-
to cum matrimonium dum cōtrahitur dicaī indiuiduū ut ex diffi-
nitione patet insti. de pa. potesta. in princip. Et frequentius
accidit morte ꝙ diuortio dissolui, ideo id magis fuit in conside
ratione. l. nam ad ea. ff. de legi. Et hanc teneas, reiecta ea quā
ponit Clau. qr sunt in hoc titu. fortes leges, ut. l. diuor. l. si con
stante. l. que dotis. l. post dotem. l. usumfructum. Et sic decens
fit huic volumini, ut in glo. licet ipsa non teneat, tamen tenet
Bar. Nam non est rō ob quam facienda fuerit diuisio eiusdē
lib. immo

lib. immo eque fuissent. d. l. fortes sferte, incipienda in. d. proe. heius. xxiiij. & maior fuisset equalitas. Nec et plz, si quis dicat, q immo nõ est maius volumẽ. ff. vet. qr fuit auctum ex maiori congestione glosa⁊ q̃ in infortia. Nam immo maioritas est et in ipsis legibus, vt pz, qr in. ff. vet. sunt. l. milia versuũ, in infor. solũ xxxix. milia sm Jo. bap. de sancto Seue. in trac. de mõ studẽdi.

26 ¶ Ulterius circa hanc particulam glo. dum dicit hic † nõ esse caput lib. sed in ti. de dona. inter vi. & vx. Notandũ est id quod ex ipsa infert not. Bal. q si duo apparent volumina rogituum eiusdẽ notarij, vnũ tamen liber esse iudicatur, si sermo vnius alteri continuaẽ, non autẽ duo libri, q̃uis volumina sint diuersa, sicut hic diuersitas voluminum nõ tollit idemptitatem libri, qua idemptitate stante sequitur q prepositio eiusdem inditionis & consulis facta primo volumini est communis etiam scdo, ei continuato, ar. tex. no. & sing. licet vulgati, in. l. si quis ex argẽtarijs. §. si initium. ff. de eden. facit sm Bal. l. querebatur, versi. tres partes, iuncta glo. ff. ad. l. falci. vbi continuatio sermonis facit eandẽ. l. censeri, licet sequentia a precedẽtibus sint separata, & id q prepositio consulis sit communis sequentibus instrumẽtis tenet Bar. in. d. §. si initium, in repet. in. iij. col. post Jac. de

27 are. in. l. in causis. C. de accu. † Et considerandum qr dum Bal. loquitur de prepositione consulis hz respectũ ad ius flo⁊, quo necessaria erat huiusmodi prepositio ad validitatem instrumenti vt in auc. de prepo. no. imper. in prin. non autem hz respectum ad hodiernum tempus, quo nomen consulis ex vsu non apponitur, sed loco eius subrogata est appositio anni incarnationis dñi. vt post Guliel. de cu. d. ipsemet Bald. in. l. comparationes. C. de fide instrumen. Pro quo Alexan. d. esse tex. iuncta glo. in. c. quotiens cordis. i. questio. vij. sed errat, quia glo. ibi non de annis Domini, sed de nomine Pape, siue Imperatoris. d. poni loco expressionis nominis consulis. De quo etiã per Barto. in. l. libellorum, in princip. ff. de accu. & Alexand. (prout se hic refert) in. l. prima. §. editiones. ff. de edend. & sentit glo. in l. iurisgentium. §. quod fere. ff. de pact. & que requirantur in instrumento, & quis ordo eius sit, per glo. ordi. l. generali. C. de ta

28 bu. libro decimo, & c. inter dilectos, de fide instrumento. † Aduertendum preterea ad aliud secundum ipsum Alexand. quia non absq ratione Bald. non dixit censeri repetitum diem appositum in princip. vnius voluminis rogituum, cum quo aliud continuatur, nam in die aliud arbitrari. d. ipse Alexand. ea ratione, quia non est possibile, vel saltem verisimile eundem notarium eodem die fuisse rogatum de tam magno numero instrumentorum que duo volumina conficerent, & sic nõ censetur facta, talis dici repetitio, cum in incertis ei quod verisimile est stãdum sit. l. in obscuris. ff. de reg. iu. d. c. inter dilectos, de fi. instru. Adde tamen q hoc ante ipsum Alex. d. Bart. in. d. repet. §. si initium. col. iij. siue quisquis alius qui eam fecit, dicens non censeri repetitum diem, vbi numerus rogituu⁊ esset ita magnus q non esset verisimile notarium de omnibus fuisse eadẽ die rogatum, alias repetitio presumitur, ar. d. §. si initium. Adde preterea, q si prope finem volumi. primi, ante vnum instrumentum esset dies, & deinde appareret secundum volu. continuari primo et dies censeret repetitus in sequẽ. instris, qr predicta cessarent.

29 ¶ In ea. glo. ibi tertio querit & c. querit ipse quare hoc volumen infortiatũ appelletur? quinq dat responsiones, scdam in, & tertiã ipsemet reprobat, declara ipsa⁊ ad ꝯtrariũ & mox referes, app. d. Bar. super eã, qui primã duabus rationibus improbat, tũ qr falsum est hoc volumen vnq̃ fuisse amissum, qd tu cõprobã qm vnicũ semper fuit & est pandecta⁊ volumen, vt ff. dicet, tum et qr si fuisset, eo recuperato dictũ fuisset volumen infortiatum nõ infortiatum, vt pz ad sensum, sed ad hoc vidit glo. q̃uis

30 Bar. nõ videaẽ aduertisse, ex ipsa tñ solu. no. † q dictio. in qñq ponit pro valde vt in tex. alleg. per ipsam glo. scdam aũt solu. lz eã glo. non teneat, sustinet Bar. qr lz et in. ff. vet. sint fortes. ll. & difficiles, attamẽ in hoc sunt magis fortes tex. vt in ti. de lib. & postb. in ti. de acq. he. in ti. ad leg. fal. & in ti. d bo. pos. & sic no. ex premissis q in vtroq volumi. sunt difficiles. ll. in infortiato tñ sunt difficiliores tex. i. loquendi ordines, Forte, pro difficili, vernacula lingua ponimus, immo et latine dici põt, vt me audiuit apud Quintilianũ. viij. sine. ix. li. annotatũ, recolende memo. dñs Hieronymus Massarius de Fossimo, iuristis & Orator & Philosophus, & credo trãslatiue id dici posse, qr sicut forte dicimus. i. validum, constans, robustum, vt fortia gesta, & virum fortẽ. i. imobilem loco & inconuincibilẽ, vt apud Maronẽ sta-

te viri fortes & c. Ita fortẽ orationẽ, leg. tex. i. nõ facile perceptibilẽ, qr capere dicimus. i. percipere & intelligere. Tertium reprobatam alia simili ratione improbat Bar. seu rationẽ glo. robo-

31 rat, vt per eum † No. ex hac tertia diminatiuãs responsiones esse reiiciendas, facit in argu. l. si putator. ff. ad. l. aqui. & in. c. vt nostrum. vt eccles. bñfi. & melior text. in auc. de testa. impfec. in pn.

32 † No. preterea ex eo qd addit Bar. allegãs. l. ij. C. d vet. iu. enuc. Nam probat negatiuã p ronẽ, qr sunt scripti cõpilatores. ff. oẽs, & nemo est a quo potuerit nominari infortiatũ, ergo per omissionẽ scripture probaẽ negatiua, vt per ipsum no. in. l. si. C. de reb. cred. & ponit exemplũ in probatione q quis nõ est scolaris ostẽdendo q non est in matricula, Quartã approbat Bart. ex ipsa inferẽs ad no. q. represaliar⁊, Quintã etiam approbat post Dy. deinde quartã principaliter tenet cũ ea ꝯiungens scdam & quintã sic, Infortiatu⁊ est nomen magistrale ad bñplacitu⁊ impositũ, ratio autẽ que mouit imponentẽ fuit vel põtuit esse, vel qr fortes leges in eo sunt, vel qr maiori ex parte in eo tractatur mã vlt. volũta. tam ex testõ q̃ ab intestato. Tu aũt ꝯsidera qr. q. hec per glo. & doc. mota, vẽ fundata in aere, nam nullibi in iure probaẽ, huic volumini impositũ fuisse hoc nomen, immo q nec cõpilatio ff. o⁊ in tria volumina p cõpilatores distincta fuerit, sed ff. o⁊ ꝯiungatum est factũ volumẽ, vt patet. ff. in prohemio. §. hec autẽ volumina, distinctũ in. vij partes. l. ij. C. de vet. iu. enuc. & id cõprobat authoritas Ang. politia. referentis in lib. miscellaneorũ vnicum esse pandecta⁊ volumen, nec reperitur in aliquo ex tribus voluminibus impositum nomẽ propriũ in auctenticis inscriptionibus incipientibus in noie dñi & c. secus in. C. & in insti. vt de nouo codi. cõpo. & in prohemi. institu. imposita ergo fuerunt ea nomina. ff. vet. ff. no. & infortiato, ab aliquo forte imperito scriptore, qui quo ad. ff. vet. & nouum moueri potuit, non qr leges de quibus in eo essent vetustiores, nisi quatenus tractant de iure natu. genti. vel ciui. & de orig. iur. in quo modicissima est portio illius voluminis sed respectu cõpilationis, & eodem modo in compilatione vltimũ. ff. nouum nominarit, que ratio leuis admodu⁊ fuit qm nec in materia contenta. s. in legibus, nec in editione que simul omnium facta fuit, & que in consideratione esse debet, non autem compilationis actus qui ante editionẽ nihil est. Et sicut ita leuiter quo ad illa, similiter & grosso motu imposuerunt nomẽ infortiatu ex eo quia ois materia eius est de caducitate & morte, vt. ff. dixi, mors aũt ipsa dicitur obuenire ex necessitate nobis inuitis & sic lingua vernacula, inforza. ¶ Ex q̃ta responsione glo. quam Bart. & alij communiter approbant,

33 duo sunt colligenda, Primum quod. ff. notaui† q ab ethimologia propter nominis non est validum argumentum. ratio quia talia nomina ad placitũ mutari sicut imponi possunt. l. i. C. de muta. no. l. ij. cum glo. C. de const. pec. l. facta. §. si in dudo⁊. ad trebel. l. si quis in fundi voca. ff. de leg. i. cũ simi. Istud tñ q nomen ad libitũ mutari possit non procedit indistincte sed ita demũ si absq fraudis suspitione fiat, vt deprehenditur ex glo. in prohe. vi. lib. in ver. bonifatius, & gl. in. l. falsi, in p. in. ff. de fal. & per doc. in pluribus locis hic per Alexan. ꝯgestis. vltra quẽ addo bonum tex. in. d. l. i. in ver. innocẽ dũtaxat. & in ver. sine aliqua

34 frau. a ꝯdo sensu. † Hinc in simili. d. Bal. in prohe. C. notariu⁊ nõ posse signũ suũ mutare, pro quo alleg. in arg. tex. l. i. eos. §. i. ff. de fal. quam ꝯclu. enĩ Bal. firmat Gulie. de cu. in. l. comparationes. vbi ipse Bal. refert. C. d fi. instr. & idẽ Bal. i sua disputa. inci. accusatus de vi turbatiua. iij. col. pro qua sm Alexã. hic facit tex. opti. in. §. cũ ops alias. §. sed si instru, ver. op⁊, in auc. de instru. cau. & fi. vbi ex signis vna scriptura alteri cõparaẽ & ex eis falsitas detegiẽ, ad idẽ alle. l. si. circa mediũ, ibi solitũ est & c. C. de assesso. Limitatur tñ hec cõclusio nisi notarius exprimeret se vti velle signo alieno, tunc. n. tolleraẽ vt per Bart. in sũ. in. l. ad testiũ. §. si ab ipso. ff. de testa. adducentẽ authori. Spec. in ti. de proba. §. si. versi. & no. idẽ et tz Jo. fab. vt alle. hic Alex. i. §. possunt aũt insti. de testa. & Saly. in. l. si vnus. C. io. Quid aũt de signis artificũ, mercatoz & sanctissimo⁊ doc. vide remis. p

35 ipsu⁊ Alex. ¶ † Scdo⁊ qd iliatiue ex pdis atq ex ea gl. colligiẽ est arg. ad decisionẽ huius. q. Quidam ob iustitiã sibi Perusie denegata⁊ obtinuit represalias ꝯ ciues Perusinos, & supple id dictũ ob iustitiam Perusie denegatã, qm aũt denegationẽ huiusmodi represalie concedi nõ debent, vt est gl. in. l. i. nullus. C. de iud. vbi et no. Bar. & hẽ in. c. oẽs inf. xxiij. q. ij. vbi q de iure ꝯ. sunt pmisse preterq̃ ꝯ personas ecclesiasticas, & i. c. i. de iniu. & da. dato. lib. vi. & ex ꝯsuetudine ita vt etiã in foro ꝯscientie sunt

permisse ut per divum Thomā scd'a scd'e.q.xl.ꝛ seq vsqȝ ad.xlij. subinde talis obtinens inuenit quēdam qui vocabatur Perusinus, volebat ꝯ ipsum exequi an sufficiat sibi ad probandū ꝙ sit de Perusinis ꝛ de numero eorum, contra quos vigent represalie, hoc ꝙ Perusinus nuncupetur, ꝛ Barto. qui hāc.q. format
36 dicit videri primo aspectu dicendū ꝙ sufficiat, qꝛ idē sit dicere Perusinus ꝛ de Perusia, ut patet, sed represalie apparēt concesse cōtra homines de Perusia, ergo ꝛc. ꝙ autē idē sint ꝛ equipolleant ista Perusinus ꝛ de Perusia probat per tex. in. c. i. de spon. Nam primo dicit de Francia, ꝛ de Saxonia, ꝛ deinde subdit nō eisdem legibus Saxonici ꝛ Francigene, nec dubiū est hac secunda nūcupatione cōprehendi etiam eos qui primo nominati fuerunt qꝛ aliter non faceret dubium. ꝛ facere dicit tex. in c. significante de rescrip. ꝛ. l. assumptio. ad munici. ꝟ. in princ. inducas dum dicit mentiendo de ea quā nō hȝ, mendacē non posse sibi patriā mutare dicendo se esse vnde non sit, ibi neqȝ mentiendo de ea quam nō hȝ, significabant enim eum etiam de illa patria, alias si hoc non significarent non posset apparere eum dixisse mendacium, Cum notum sit mendaciū tunc detegi quādo probatur aliud verum esse ꝙ id qd' verbis quis significauit. Ita inducas, quamuis doc. nō inducant, excepto Vin. aliter, ut p eū cuius inductio parum satisfacit, ꝛ alias vidi plurimum laborari p quendam legentem circa inductionem perquirendam nec fuisse inuentā, Pro quo est etiam tex. l. i. sed ꝛ reprobari. ꝟ. amplius. ꝟ. de excu. tuto. cum glo. in ver. comanens. ¶ Contrariū tamē verius esse concludit Bar. per tex. in. l. fi. ꝟ. pen. ꝟ. ad munic. vbi
37 dicit esse casum, ꝛ confirmat ratione hac, quia de his proprijs nominibus que ad libitum ponunt nō est curandum, (intellige ergo ad effectum hunc vt necessario probent) ut in glo. ꝛ. ꝟ. dixi mus, Non autem omni respectu, nā ex bonis nominibus bona, et malis ꝛ turpibus mala presumptio sumitur, ut per Joā. and. ꝛ alios in. c. grauis, de depo. ꝛ relatiue Jas. hic. Nec obst. contraria. ꝟ. adducta, qꝛ respondet ipse Barto. ꝙ procedūt vbi nomē Perusinus ꝛ simile ponitur ut appellatiuū, nō aūt ut propriū, ut in casu proposito, quo quis pprio nomine perusinus appellatur. Non enim sequit Perusinus vocat quis ergo est de Perusia, cum argu. ab ethimologia vocabuli in proprijs nominibus (ut. ꝟ. diximus) locū nō habeat, quod dictum lȝ oēs teneāt, deridet Jas. dicēs esse impertinēs, cum etiam in appellatiuis ab ethimo. affirmatiue argui non possit, sed solum negatiue. l. ij. ꝟ. appellata. ꝟ. si cer. pe. Tu dic ꝙ talis obiectio est verbalis ꝛ inanis. Nam dupliciter consideratur argu. ab ethimo. Primo qñ volumus inferre affirmatiue capiēdo id a quo sumitur ethimologia, ꝛ inferendo ad omne id quod pōt cōprehendi sub ipso, ꝛ nō possumus, vñ nō tȝ hoc argu. sit de meo tuū ergo est mutuū, ut pȝ in vendito, donato, ꝛ simi. ꝛ ita procedit ꝯtrariū. Aut volumus inferre ab eo qd' est ethimologiatū loquēdo affirmatiue et tȝ ar. qñ ethimologia est sumpta ex aliquo essentiali ipsius ethimologiati, ut sic ē mutuū ergo est d' meo tuū, Perusinus appellatiue, ergo de Perusia, ut ꝟ. d. Bar. Ratio est, qꝛ lȝ verbo; p lationē inspecta videat sumi ar. affirmatiue, tamē veritate inspecta negatiue sumit. N [illegible] ideo tȝ arg. tale, qꝛ includit presuppositū ꝙ qui nō est de Perusia nō est perusinus, ꝛ id ab ethimologiato nō tȝ negatiue, ut non est mutuū ergo nō est d' meo tuū, qꝛ fit ex dono, ex vēditione ꝛ simil. lȝ bñ teneat in exēplo Bart. nō est Perusinus ergo nō est de Perusia, qꝛ idē significat perusinus ꝛ de Perusia et proprie dicet, vnde remanet fm Barto. ꝯclu. firma ꝙ talis capi nō pōt. que verissima ꝛ cōis ē, ꝛ hāc dixiam an pro noīe proprio vel appellatiuo ponat perusinus sa cit Bar. in. d. l. fi. ꝛ. l. i. c. ti. in fi. hac lec. Aduertēdū tñ diligēter quatenus Bar. ꝯcludit ꝙ qñ nomē h perusinus est appellatiuū, ipoītat eū esse de Perusia, qd' ēt tȝ ipse, l. d. l. i. l fi. ꝟ. ad muni. dicēs ēt idē ipoītare, perusinus simplr, ꝙ ciuis perusinus, ꝛ vr sentire hic ꝛ in. d. l. fi. i fi. adde Bar. l. ij. ver. breuiter dicimus. ꝟ. de ver. sig. ꝛ sic in effectu Bar. in dictis locis (clarius tñ i. d. l. i. in fi.) vult ꝙ hec tria sint sinonima, perusinus absolute, ciuis perusinus, ꝛ de Perusia, ipse sñ Bart. in. l. fi possessor. ꝟ. sed et si senatus. ꝟ. de peti. hered. dicit videri ꝙ plures cōprehendant sub hoc verbo de Perusia, ꝙ sub hoc [illegible] ar. illius tex. probātis plures res cōprehendi sub his verbis, res ex hereditate ꝙ res hereditarie, qꝛ primis cōprehendant et res aliene i hereditate reperte, subdit tñ in fi. se putare ꝙ idē sit prout ipse tenuit in. d. l. i. in fi. Pau. ēt pōderat ibi illū tex. ad probandum dictā diuersitatē, ꝛ cū Bar. residēs dicit ꝙ Perusinus sȝ originariū solū, de Perusia aūt ēt nō originariū habentē tñ Perusie domiciliū neuter tñ ipso; rñdet ad illū tex. Alex. aūt inepte ꝛ superflue hoc supponit in hac. q. ac ēt. ꝟ. in seq. p Alex. qm̄ ēt si alio proprio noīe vocet qōnes procedunt, nec Bar. in termi. hax. q. loquit sed solū ꝙ qñ solū apparet quē vocari pprio noīe Perusinū nō sufficit ad probationē ꝙ sit de Perusia, imo dicit ꝙ qñ Perusinus assumit pro noīe appellatiuo, idē sunt perusinus ꝛ de Perusia, hic vr velle rñdere, dicens ꝙ si ille q pro pprio noīe vocat perusinus est vere de Perusia, tūc illud verū. perusinus refert ad id ꝙ sit de Perusia, p. l. prouinciales. ꝟ. de verb. sig. q. d. ꝙ tunc nō est dña ut hic. d. Bar. probat. n. d. l. prouinciales id in prouincialibus, ꝙ originalis nō differt ab incola prouincie inspecto genere qꝛ eque vterqȝ sub suo gñe. i. prouincia lis ꝯtinet, ꝛ sic eadē rōne in ciue, qꝛ quēadmodum a prouincia prouincialis, ita a ciuitate ciuis dicitur, ꝛ p ꝯsequēs a Perusia perusinus. Sed forte prenidēs obstare predicte. l. prouinciales. l. i. quam mox allegat subdit negari nō posse quin alia sit significatio huius verbi perusinus, ꝙ huius de Perusia, presertim per tex. in. l. i. in fi. de tutu. ꝛ cur. da. ab his. vbi colligi dicit ꝙ p hec verba de Perusia, pprie innuitur eū esse ciuē Perusinum, origine, sed per hoc perusinus, nō, qꝛ verificari pōt in eo qui solum hȝ Perusie domiciliū. ꝙuis inde originarius nō sit, quod licet nō referas ante eū formalr p. d. i. dixit Bar. in. d. l. prouinciales, in fi. ꝛ sic ꝯsidera ꝙ Alex. post Barto. d. de directo ꝯtrarium eius, qd' vr pbare tex. l. d. ꝟ. sed ꝛ si senatus, ꝛ ibi dicūt Bar. ꝛ Pau. nec aliquā dant rñsionem. ¶ Nos autē clarius sequētes ꝯcludamus breuiter p vera resolutione cū Bart. hic ꝛ in. d. l. i. in fi. ꝛ. d. l. fi. ꝟ. pen. ꝙ nō est differentia inter Perusinū ꝛ de Perusia, nec aliqua lege pbare quod differāt ut ēt Aret. Nec ob. d. l. i. ꝟ. de tu. ꝛ cu. nam ut dicit Aret. id ibi originarius solū cōprehendit, qꝛ inferius de incola subdit. q. d. ꝙ ibi subgcit declaratiue, ꝛ ꝙ si nō esset subiectū oino cōprehensum fuisset, cōprobamus qꝛ alr ille tex. de directo esset ꝯ. d. l. prouinciale, vel tu responde ꝙ ibi loqtur per genitiuum. s. ciuitatis sunt prouincie, cuius naturā cōstat esse, ut vocabulū ipsum denotat, significare generationem, sic originem ac prouincialem originariū ut per grāmaticos, ꝛ p doc. ꝟ. de oper. no. nū. in rub. ꝛ sic sequētia ver. vel ibidē domiciliū habet, denotāt diuersum. i. nō originarium, ꝛ ꝯsequēter lȝ nō sit differentia inter Perusinū ꝛ d' Perusia, est tñ specifica dña inter hominem prouincie vel ciuitatis, puta talis, ꝛ in ea domicilium habēte, ea. l. ꝙ est inter originariū ꝛ incolā nō originariū, Ita lȝ nō sit dña inter Perusinū ꝛ de Perusia, est tñ differentia inter municipē ꝛ incolā ut in rub. ꝛ. l. i. C. de municip. ꝛ origine. li. x. ꝛ. l. est vero ꝛ. l. seq. ꝛ. l. ciues. C. d' incol. eo. li. ꝛ facit Bar. in. d. l. i. ꝟ. ad munici. Nec facit pro Alex. ꝙ dictio, de, dicat significare causam primā, ut vult Bart. in. l. i. ꝟ. ex interdicto. ꝟ. de inof. rui. ꝛ naufra. Nam stant simul ꝙ significet cām prop. ꝛ materialē, prout significat materialē, ut. l. i. ꝟ. nūc videamus. ꝟ. de cōium. cū cm̄ā. li. ut ēt. d. Albe. in dictu. Et idem sentiens in effectu Bal. in. l. i. ꝟ. de test. ꝛ tut. dicēs ꝙ denotet substātiam, ꝛ ꝙ idē significet Perusinus ꝛ de Perusia satis probant. c. a. alleg. per Bar. cū ꝯcor. ꝛ persistens Alex. ā. in suo opi. ꝙ differāt regulariter Perusinus ꝛ de Perusia, dicit limitari qñ subiecta mā suadet, Perusinus appellōne gñaliter incolā significari, per tex. in. c. statutū, in. ꝟ. cū vero, de rescrip. lib. vi. cum no. ibi p duas glo. in ver. ciuidē ciuitatis, et in ꝟ. vnū dictū, vbi illū tex. loquentē de ciuitate vel dioceꝭ, intelligunt ꝙ ciuis vel de ciuitate dicat ille q in ciuitate domiciliū hȝ, ꝛ pari mō diocesanus vel de dioceꝭ q in ea domiciliū hȝ. ꝙuis originarius sit aliūde, ꝛ hoc in illa materia ipetrationum rationē, ꝛ id gl. i. d. ꝟ. vnū dictā, in fi. ꝯcludit ꝙ si Bononiensis ipetraret ꝯ regiēses domiciliū ꝛ Albanēses origine hr respectus ad locū domicilij nō aūt originis, ad deprehēdendā distātiā inter loca iuxta tex. ibi. glo. ēt in d. ꝟ. eiudē expresse dicit ꝙ habēs domiciliū l dioceꝭ de illa dr, ꝙuis aliūde originē habeat, q limita. bñ ꝯuenit differētie, q regulariter est inter municipē seu, ciuē, ꝛ incolā de qua. ꝟ. ex quibus. ꝟ. dictis pȝ nō bñ cōstituisse differētiam p Ang. in. l. ciues. C. de appella. inter dictionē tuscus ꝛ dictionē florētinus, ꝙ lȝ florētinus idē significat ꝙ de florētia tñ tuscus nō significat de tuscia origine, que videri sequutū hic Roma. lȝ mētionē nō faciat. d. hic Alex. nā pȝ ex. ꝟ. dictis nō esse verum, ꝛ. d. Alex. reprobari p ōes opi. An. qꝛ est cōtra. d. l. prouinciales. Adde Bar. in trac. de represa. vij. q ij. q. parum. Scoꝛ ꝛ substātialius, stare in opi. ꝙ sit dña inter Alex. ā. in materia represalia; de qua principalr agimus

tuno, q cōcesse represalije ꝯ Perusinos, siue hoīes de Peru. sia, nō cōprehendent eos nisi domiciliū hñtes, ⁊ simul ēt origina
38 rij, Nam cū ea sit mā odiosa, † imo sunt represalie naturali eq. tati ꝯrie, ſm Io. an. in addi. Spec. de iniu. ⁊ dā. da. per tex. c. i. eo. ti. lib. vi. ⁊ ſm Bart. in trac. i. q. in prin. stricta interpretatio fieri debet. c. odio. de reg. iur. in. vi. cū ꝯcor. ⁊ sic ꝯ Bar. eo trac. i. q. vij. q. prin. dicentē represalias ꝯcessas ꝯ Perusinos vel homines de Perusia, cōprehēdere ēt nō originarios Perusie tñ domicilium habētes, ⁊ munera subeuntes, Non enim vr posse responderi ſm Alex. ad. d. l. i. in fi. vbi illis verb. eiusdē puincie solū originarios cōprehenduntur, vt patet, qr postea subdit de incola, q̄ verba alias essent superflua, vt. d. Uincen. cōtra Bart. ēt vr tenere Bal. in auc. oino. pe. col. C. ne vx. pro ma. dicēs q represalie concesse ꝯ Perusinos nō cōprehendūt nisi originarios rōne odij, confirmat Uin. qr de dictio regulr cām proximā denotat, vt per Bar. d. §. ex incēdio. Quod nō obstat vt. d. vñ potest defendi Bar. qr nihil aliud ꝯ ipsum allegatur, nisi. d. l. i. cui fuit responsū, opi. tamē ꝯtraria est equior, ⁊ ideo forte in prac. seruanda. ¶ Querit hic Imol. quāuis parum pertinenter, ſm
39 Alex. ad exornādam in māꝫ, † non pretermittendum. An originarius alibi q Perusie habitās, ob represalias ꝯcessas ꝯ Perusinos siue homines de Perusia, siue ciuitatis Perusie molestari possit. In quo licet Alexā. nō referat, Bar. in. d. l. prouinciales simpliciter tenet partez negatiuā, ⁊ reprobatis rōnibus antiquoꝝ idez tenentiū addudicit hāc, qr represalie ꝯcedunt pp delictū populi ꝯ quez ꝯceduntur, ⁊ ideo debēt intelligi ꝯ illos qui de presenti hoc est tempore dedicti sunt in illo populo, siue in numero presentiū ⁊ delinquentiū, dicēs ad id esse tex. in arg. in. l. i. in pñ. ibi eos qui presentes fuerint. ff. de magistro. ꝯuenie. ⁊ ibi glo. in ver. eos. Uerum est q postmodū subdit predictam ꝯclu. esse verissimā tenēdo presuppositū. s. factū q represalie nō possint ꝯcedi nisi ꝯ illos de populo q deliquerint, prout tenuit Jac. de bel. in auc. vt nō fiant pigno. in prin. Sed an tale presuppositū sit verū dicit dubitare, ⁊ iō se refert ad dicenda per eū in trac. de represalijs quem facere destinauerat, vbi in. ij. q. vij. q. pñ. distinguit. Aut nō subit aliqua munera i loco originis a quo abest nec per se nec per aliū, ⁊ pcedit dicta ꝯclusio, qr nō pōt dici proprie municeps, ⁊ sic de Perusia. d. l. i. ad munici. aut (licet alibi habitet) per se patrē, frēs, vel aliū subit munera in ciuitate Perusia ⁊ molestari pōt, qr absentia nō obstāte oino Perusinus siue de Perusia est. d. l. i. ⁊ ad id. l. cum scimus. vers. in oībus. C. de agri. ⁊ cēs. li. xi. Cum ergo nō obstāte absentia Perusinus dicat sequit q molestari pōt, qr vnus ē vniuersitate pp ipsius vniuersitatis culpā, plecti pōt, sicut dicimus pp bellū iniuste per vniuersitatē initū iuste capi illos q in bello non fuerint, iuribus per ipsum Bart. alle. ſm Alex. sed nullū de hoc ver. facit Bar. in. d. q. ideo voluit forte allegare l. ij. i. q. ⁊ in. iiij. q. vi. q. ⁊ facit optime auc. si vero dñe. C. de here. quā alle. Bart. in eo trac. ij. q. prime par. cui decisioni ac distinctioni Bart. adheret hic Imo. ꝯfirmans ex traditis in. c. dñs noster. xxiij. q. ij. ⁊ in. l. nullus. C. de iude. Nec ob. rō, ē quā in. d. l. prouinciales, q absentes culpa carent, nā de ea dubitauit ibi ac ēt in. d. iiij. q. vi. q. prin. expresse reprobat tenēs ꝯ Jac. de bel. cuꝫ, vt proxime dictū est in represalijs ēt innoxij molestent, quinimo fortius Alexā. hic (licet fateatur cū Bar. esse cōem) dicit substineri posse q ēt qñ Perusinus nō habitat nec subit munera p se vel aliū Perusie, oino represalie ꝯ Perusinos ꝯcesse aduersus ipsuꝫ exerceri possent, Nā esto q pp hoc q munera nō subeat nō dicat municeps. d. l. i. Tamē nō ppea seqtur q nō dicat Perusinus ciuis, imo ēt municeps, lꝫ nō pprie, sꝫ abusiue, vt est tex. d. l. i. ibi sed nūc abusiue ⁊c. qō i pe. col. ibi pōderat Bar. ⁊ ꝯsidera vltra Alex. qr vult q lꝫ nō dicat pprie municeps, est proprie ciuis, ⁊ ita ꝯ cōem residet Alexā. Soci. aūt ⁊ Prec. m. ex eo defendunt Bar. qr esto q dicat ciuis, tñ nō dr proprie ciuis ſm Bart. i. d. trac. i. q. vij. prin. ⁊ ppea dixit no. Bal. l. qō fauore. C. de legi. q de essentia ciuis est q munera subeat, Ite qr q modū nomē alicuius rei hꝫ nō hꝫ effectū. l. ij. §. sꝫ si fint. ff. ad certu. ꝯfirmāt vltimo p id qō no. ait Bal. in. l. cūctos populos sup ver. pfiane religionis. C. de sum. trin. ⁊ si. carbo. q qñ psona ꝯsiderat pp se in aliqua mā, puta si lex loquat de iniuria facta Perusino attēdat origo ⁊ nō accidēs, tñ qñ psona ꝯsideratur pp accidens puta pp collectas, tūc attenditur accidēs ⁊ non origo, ita ergo in represalijs. ⁊ sic remanet q stante q munera nō subiens iproprie dicat ciuis, vt aīt Bar. d. vij. q. satis ꝯcludēter, sequitur q in ciuismo. di materia odiosa nō dꝫ cōprehendi. l. cū quidam. ff. de lib. ⁊ po. sthu. c. odia. de reg. iur. in. vi. Aduertendū tñ est qr saluatio hec pendet ab hoc, an verū sit, q qui nō habitat in ciuitate, nec munera subit per se vel aliū, desinat esse ciuis, lꝫ certum sit q desinat esse pprie municeps, cum nō sit muneris particeps. d. l. i. ⁊ vr aliud in ciue, q̄uis aliter dicāt, nec probēt, Bar. ⁊ Bald. vbi. s. ⁊ sic posset salua. opi. Alex. vt procedat si represalie sint ꝯcesse ꝯ ciues Perusinos, cōmunis autez si ꝯ Perusinos vel homines de Perusia. cauendū tamē qr hec ꝯsideratio est cōtra equiparationē quam sentit hic Bar. ⁊ clarius in. d. l. i. in fi. ff. ad muni. inter Perusinū simpliciter, ciuē Perusinū, ⁊ de Perusia, que vr bona, qm dictio ciuis, nō demōstrat locū ciuitatis personē sine adiectione, pro hoc tñ q differāt, ⁊ sic pro Alex. facit, qr adiectio illius dictionis ciues, nihil operaret, nisi intelligat vt p Alex. ⁊ in fili q q̄ꝫ operet cōcludit Bart. in. l. ij. ff. de ver. sig. iiij. casu. Preterea indistincte vr vera opi. Alex. in via dispo. qr d. l. i. probat q proprie ciuis ⁊ pprie Perusinus dicitur, lꝫ nō proprie municeps, qui ortus est Perusie, non obstante q non subeat munera, noꝫ dicit abusiue municeps dicimus sue cuiusqꝫ ciuitatis ciues, ⁊ sic ciues vere, ⁊ qui ex duobus campanis natus est, campanus est, ⁊ sic vere campanus est, vt de natura verbi est q sit vere ⁊ proprie significat. l. mercis cū glo. ff. de ver. sig. ⁊ per Bar. l. si maritus. §. legis. ff. de adulte. ⁊ sic probat optime q ortus facit pprium ciuē ⁊ pprium Perusinū, Non tñ probat q ēt q adiectu nō sit proprie ciuis, vt ex incolatu, sicut de municipe, in prin. d. l. pro qua opi. ēt est tex. in. l. ciues. C. de incol. lib. x. nō curādo de gl. ibi. ¶ Tenēdo cōez vr Bar. q subiens munera in loco originis pro represalijs capi pōt eaꝫ limita quo ad se q nō possit se tueri, sed dñs cui est subditus rōe domicilij, bñ pōt ipsum defendere, Primū qr sua interest, iuxta no. p Imol. in. c. dilectus, ⁊ in. c. auditis, de appella. ⁊ Bart. l. i. §. si. ff. de iniur. Scdō qr dñs dꝫ suos subditos defendere, ar. l. sꝫ si vnus. §. si seruus. ff. de iniur. ⁊ eius qō hr in. c. si vere, ē sen. exco. ¶ Secundo limitat Soci. post Nellum de. S. Gemi. si oriūdus ex loco subdito transferret se ad ciuitatez loci dominantis, qr si fieret ciuis loci dominātis in eo essent due qualitates ꝯrie, qr esset subditus dominās ꝯ. l. fin. §. senator. ff. ad muni. ⁊ per tex. l. eius. §. celsus, cuꝫ glo. fi. ¶ Tertio limitatur ꝯclusio Bar. ⁊ cōis, quatenus loquit de subeunte munera per aliū vt pcedat solū quando subit p aliuꝫ cū quo hꝫ bona cōmunia, vt dicūt Soci. ⁊ Uin. Sed tu ꝯsidera q idē ꝯ Bar. in. d. ij. q. vij. q. dum dicit per patrem, cū quo verisimiliter filius nō hꝫ bona cōia, ac ēt cum dicit generaliter p alios. Secūdo ꝯsidera q licet absenti munera realia subire per quēcūqꝫ, personalia ēt per aliū in plerisqꝫ, vt. l. i. ff. de mune. ⁊ hono. ⁊ quodcūqꝫ munus subeat siue reale siue personale sufficit ad ostendendū q nō abdicauit animū a ciuitate. Tertio si vera esset dicta restric. sequeret maxima glosatio ⁊ restrictio ad oēs ll. pmittētes quē posse esse municipē pluriū ciuitatū. l. libertus. §. prescriptio. ff. ad munici. ⁊. l. i. C. ē muni. ⁊ ori
40 gi. † Queritur preterea q i si Perusinus habitet i eo loco in quo tales represalie ꝯcesse fuerūt ꝯ Perusinos, siue illos de Perusia, an possit ipsaꝫ vigore, posito q Perusie munera subeat, molestari ⁊ in qua. q. Bar. in. d. trac. in. iij. q. vij. q. pñ. pluribus rōnibus motus tꝫ eū nō posse molestari, qō ēt firmat i. d. l. prouinciales. Immo tꝫ ibi idistincte q molestari nō possit si alibi q Perusie habitet, p tex. in. l. i. ff. de magis. ꝯue. ſm Alex. hic. De quo vlti. §. latius vidimus, ⁊ idē qō Bar. in. d. trac. ⁊. d. l. tꝫ Jo. an.
41 in. d. rub. de iniur. ⁊ da. dat. ¶ Quid aūt † eꝫ si vnus est loco in quo represalie cōcesse sunt, habitet in loco ꝯ cuius hoīes sunt ꝯcesse, an molestari possit, vt si ad instantiaꝫ Perusini sint ꝯ senēses Perusie ꝯcesse, an possit molestari Perusinus qui senis familiariter habitet si forte Perusiā redeat. Hanc. q. solū Jo. an. tetigisse in. d. rub ait hic Alex. ⁊ determinasse negatiue, ⁊ ita refert in facti ꝯtingentia decisum fuisse, adducēs Jac. de bel. in dispu. inci. dux ianue, allegantē. l. est verū, cū seq. ⁊. l. ciues. C. de incol. lib. x. ad cuius decisionis cōprobationē addit Alex. no. vt etiam Bald. in. l. ij. C. an ser. ex suo fac. ⁊ in. l. milites ad fi. C. de mili. test. volentis q statutū ciuitatis dꝫ, vbi fieri pōt, interpretari ꝯ alios nō aūt ꝯ proprios ciues, per tex. in. l. si peculium §. sicut. ff. de pecul. leg. Caue tñ qr Bal. ibi non dicit ꝯ ciues sed ꝯ rempu. facit optime tex. i. l. licitatio. §. fiscus. ff. de publica. ⁊ qō ibi per Bar. ¶ Ex premissis sumpta occasione An. ⁊ Imol. h
42 examināt † an tqñ priuilegium ꝯcessum ciuitati extendatur ad castra vel villas, vel ꝯcessum ciuibus extendatur ad comitaten-

ses eiusdem ciuitatis, vel ciuibus regni ad comitatenses eiusdẽ regni, quam materiã prosequere declarando vt p Alexã. & post ipsum Vin. & quatenus Alexã. cõcludit in beneficijs preter ius commune venire etiã comitatenses per. l. qui ex vico. ff. ad muni cip. l. iuncta. l. fi. §. de consti. prin. Adde q hoc potest improbari, qm̃. d. l. qui ex vico, non probat q vllo modo, etiam late appellatione ciuis, comitatensis intelligat, nã loquitur de patria q cum comitatinus habere intelligitur, nec de patria ad ciuitatem inferri potest, cum patrie nomen plus cõprehendat. l. vxorem. §. legauerat. ff. de lega. iij. iunctis dictis Bar. l. ij. ff. de verb. signi. colũ. i. & tex. est in termi. ponens tanq̃ penitus diuersos ciues & villicũ seu comitatẽsem, in. §. si quis igitur, & ibi no. Bar. Ang. & Jaco. de belui. in auc. quibus. mo. na. eff. sui. Minus ẽt probat opi. Bar. & Alex. l. ij. ff. de nundi. quam pro Bart. alleg. Areti. post Bar. d. l. ij. Nam solum dicit q ciuitas indiget rusticis, immo cum ponat indigens & id quo indiget potius probat ꝯ, cum certum sit id qd̃ aliquo indiget esse diuersum eo quo

43 indiget. ¶ In eadem glo. ibi qz vltime dispositiones &c. † Hic vt per Alexã. & vltra inquãtum saluare nitit̃ no. sumptuz ex hac glo, & dictum Albe. ac Nic. de nea. Naz saluatio nõ videt̃ substentabilis, quoniãz dicere q ratio subiecte materie facit q ver. dispositio importet vlti. voluntatẽ, nõ est in effectu saluare, nec concludere, q ver. dispono ex propria significatione, illud importet, sed potius ꝯ vt per Bar. l. non aliter. ff. de leg. iij. & q immo verbum dispõ sit aptum generaliter significare per quemlibet actũ est tex. l. de creationibus. C. de epis. audi. l. cũ oportet. §. & si quid. C. de bon. que li. l. fi. §. & inuentario. C. de curato. furio. ¶ In ead. ibi. & tractat hoc volumen &c. glo. dicens hic triplicem materiam tractari satis videtur hoc volu. in tres par. diuidere, Bar. autem in quinqꝫ diuidit, & qz ab ea parte in qua vltime volũtates tractant̃ tanq̃ maiori & potentiori nominare, supra. l. querit̃. ff. de sta. ho. & cum Bar. transit Jmol. Sed recte inspectũ etiã gl. mẽt vr̃ in quinque diuidere, licet nõ clare explicet, & melius dixit glo. q cõpletur trac. dotium q̃ Bar. q dicit q cõpletur trac. matrimo. Naz vt dixi. §. in continua. pro gl. est tex. in. §. alterutri. ff. in prohemi. & quia constat plures ti. & longiores mãm dotis ꝯtinere. ¶ In ea. ibi dñt qdã q Pyr. &c. improbat opinio. dicẽtiũ Pyr. nõ habuisse hũc lib. comprobat Bar. & Jmo. qz apparẽt Pyr. opi. in gl. huius lib. vt. ff. l. ij. §. l. in gl. pfecta fu. ¶ In ea. ibi, q̃rto & vlti. q̃rit̃ an vno vel pluribꝰ modis

44 verificent̃ verba ru. so. ma. † & rñdet q pluribus p. l. i. ff. ti. i. Jtẽ an quolibet casu verificent̃ locũ habeãt disposita in hoc ti. & respondet affirmatiue per. l. cum querebat̃. ff. de ver. sig. Aduerte inquãtum glo. dicit q quomodocũqꝫ soluatur matrimo. dos repeti potest, & semper locũ habere per. d. l. querebat̃. Nam quatenus dicit semper locum habere, declarat An. & Jmol. exponẽdo semper. i. regulariter, fallit enim vbi ꝑpter adulteriũ soluit̃ matrimoniũ. Tunc enim mulier adultera dotem perdit. l. consensu. C. de repu. c. plerũqꝫ, de do. inter vi. & vxo. Jtẽ vbi fit pactũ lucrande dotis, iuxta. l. i. ff. de pact. dot. & habebimus deo fauente, in. l. ij. in prin. ff. eo. dicit preterea hic Pau. q hoc fallit in casu quãdo. i. per captiuitatẽ alterius contingat solutũ sit matrimo. prout hoc iure soluebat̃. d. l. i. Nã anteq̃ moriatur donec apud hostes viuit dos nõ repetitur, alleg. l. si quidẽ. C. so. ma. quod dictuz improbat Alex. qz imo durante captiuitate repeti poterat, vt est tex. contra quem dicit loquutum Pau. in. l. si sic quis stipuletur. ff. eo. Nec ob. sm̃ ipsum. d. l. si quidem, quia solum negat fratri competere actionem vt heredi sororis capte, cuz non dum mortua sit, non tamẽ negat facultatẽ cõpetere repetẽdi ei cui de iure actio competit, vt puta pat̃ & qui dotasset vel alteri ex pacto forte, que tamẽ potest roborari, quia innuit q illa mulier non habebat descendentes nec ascendentes, & ideo eius hereditas deferenda fratri, & ac. ad repetẽdũ cõpetebat ipsi mulieri vt in tex. cum glo. fi. Que opi. verior vr̃, tum per tex. in. d. l. si quidem, qui ex quo prohibet fratrem agere, qz nõ põt sorore viuente, quasi heres agere, alio iure videtur permittere, tum qz, si ola diceremus restringeret̃. l. cũ q̃rebat̃. ff. de ꝟ. sig. & alia iura generalr̃ dicẽtia so. ma. dotẽ repeti posse, tũ ẽt qz rõnabile nõ fuisset q medio tp̃e dos potius dẽret esse penes vir̃ q̃ penes pres, cui solo citra stipsonẽ actio cõpetere põt ꝑter ius hr̃ditariũ quo nemo ante mortẽ agere põt vt. d. l. si qdẽ. ¶ Sz pro opinionũ ꝯcordia & clariori resolone distingue, aut capta est vxor, aut vir, aut vterqꝫ. Primo casu aut mulier erat filiafa. & tũc siue pr̃ dotauerat, siue extraneus q dotẽ sibi reddi stipulatus fuerat, stantẽ nõ expectata morte agi põt. d. l. si qs sic stipulet̃, & pcedat opi. Alex. rõ qz tũc nõ obstãte captiuitate est cui competat actio, aut erat materfa. & tũc aut dotata fuit ab extraneo, q sibi so. ma. reddi stipulatus fuit & idẽ eadez rõne, aut nemo stipulatus fuit seu ipsa mulier stipulata fuit sibi, & suis hr̃dibus, (vt cõiter fieri solet) qsquis dotauerit, & tũc ea viuẽte agi nõ põt. d. l. si qdẽ, & pcedat opi. Pau. rõ qz viuẽs nõ hz heredẽ & ꝯsequẽter nõ est cui ac. cõpetat, & ea est vera intelligẽtia. d. l. Scdo casu dotẽ mulier ipsa repetit cũ od aliud nuptiaꝝ locum nõ retineat nisi vt alij te mere nubere nequeat. l. vxores. ff. ti. i. facit. l. in bello. §. medio, in fi. ff. de capti. Tertio casu cum neuter habeat hr̃dem, nec agi, nec ꝯueniri põt qs, nisi stipulatio tertio actionẽ parauerit. mortua aũt vxore heres eius cõtra possidentes bona capti hypothecaria agere poterit, post mortem aũt mariti ẽt personali ꝯ heredẽ. Hodie aũt casus est indubius qm̃ captiuitate matri. nõ dissoluitur, quos enim deus coniunxit homo separare nõ põt. c. i. de coniu. lepro. c. inter corporalia, de transla. epi. not. Bald. l. deo nobis. C. de epis & cle. & gl. i. l. diuortio. ff. de neg. ge. quod vbiqꝫ inter christianos procedit, cum in materia matrimonij, ẽt in laicis ecclesie nõ subiectis iure ca. ciuili preualeat, vt per gl. no. in. §. sexto gradu. insti. de grad. & ad exornandã materiã, an & quãdo hodie separatio thori, & sponsaliũ p verba de futuro cõtractoꝝ dissolutio ꝯcedat̃, hic per Jmo. & Vin. copiose referentem.

45 ¶ In ea in fi. ibi itẽ no. glo. † hic per viam no. respondet tacite obiectio. ꝯ rub. q immo etiam vbi nullum precessit matrimo. dos petitur, siue repetitur, si ergo eo non precedẽte & nõ soluto, q autem repetatur probat. l. i. C. de condi. ob ca. volens respon. d. glo. no. q o. matrimo. Alias enim si sciens mulier nõ valere contraxit, nulla ei ac. competit, supple, sed fisco applicatur, vt. l. qui cõtra legum. C. de ince. nup. l. incestẽ. ff. de ri. nup. & ꝯtium non ob. si aũt ignorãs matrimo. nõ valere dedit dotes, locuz hz ꝯdi. ob. ca. vt. d. l. i. ex quibus verbis glo. patet nõ esse bene euacuatũ ꝯtũz, nã oĩno remanet, q qñ ignorãs dedit põt repetere, lz matrimo. nõ ꝑcesserit, & ꝯsequẽter nec solutũ fuerit, & sic rub. vr̃ minus pfecta, ꝑ̃sertim qz ẽt i nigro huius ti. agit̃ de repetitiõe dotis vbi veꝝ matrimo. nõ ꝑcessit, vt. l. si cũ dotẽ. §. fi. ff. eo. Bar. hãc oppo. Tertio loco formãs, rñdet q ad hoc vt ti. i. tractatus sub ti. sit pfectus in eo ẽt de matrim. putatiuo tractatur, & de repetitione dotis pro tali matrimo. date, q̃uis proprie dos nõ sit vt etiam visum fuit. ff. in prin. glo. & pro ea repetenda nõ datur ac. de dote, sed condi. ob causam. l. i. allega. in glo. & l. auunculo. ff. de ꝯdi. sine ca, & ad ibi dicta, & in. d. l. qui contra, & in. l. si adulteriũ cum incestu. ff. de adulte. (vbi Bar. no. loquit̃) se refert. Ex intentione igitur Bar. vr̃ esse q ꝯtriũ nõ ob. qz rub. intelligatur q compreh̃edat etiã matrimoniũ putatiuũ & dotẽ putatiuam ad hoc vt perfecte oẽm repetitionem cõprehendat, vel posset solui, vt dicũt Moder. q nõ incõuenit nigrũ esse rubro generalius, intelligẽdo, & q in rubr. ver. dos stetet proprie, iuxta tradita per scribentes in. l. i. ff. si cer. pe. allegantes rubr. in auc. eccle. ro. cen. an. gau. spe. & in auc. de ince. nup. & ibi glo. rub. & quatenus glos. dicit q nullã repetit si sciens dedit, dic qm̃ tunc fisco applicatur. d. l. qui contra. Limita tamẽ nisi talis mulier ius ignorasset (quamuis factum sciret) vt si gradum affinitatis sciebat, nuptias autem in tali gradu prohibitas ignorauit, restringendo tamen si ad sponsalia tantum processit vt per Alexan. qui potuit habuisse a glos. que ita declarat in. d. l. auunculo, per tex. ibi. ¶ Simili modo contra hanc rubri. oppo. Barto. in secũda oppo. de. l. si constante. ff. eo. q immo etiã non soluto matrimonio dos quãdoqꝫ repetatur, & cõsequenter rub. ad nigruz nõ cõgrua respõdet q immo generalis est ad oẽs. ll. de quibus tractatur intendit idest quas intendit inserere sub hac rubri. principaliter, cuz reg. sit q solu. matrimo. dos repetatur, quamuis quandoqꝫ fallat vt videbimus latius. l. secũda, in principio. ff. eodem, & ad illam fallentiam denotandam (vt perfecte materiam per tractetur) posita est in illa. l. Nec dicitur sub incongruo titulo contra. l. imperato. supra de in diem adiectio. quia satis est congruus q sponsalitas ad declarationem & limitationem reg. ponatur & ostendatur. Huic etiam oppo. posset dari. ff. relata so. q non inconuenit nigrum esse rubro generalius. Barto. tamen solutio, magistralior & melior, ad plenam tamen resolutionem materie hic per glo. tacte, an dos data pro matrimo. inualido repeti possit, & quando, et quando non vide late per Baldum hic, & Vincen. ipsius, & aliorum dicta referentem, et per tria columnas euagantem.

¶ Glo,

46 ¶ Glo. in ver. quẽadmodum tacite querit qualiter † hec dictio in hac rub. ponat, et rñdet q̃ importat per quas, a quibus, in quantum et qñ dos repetat, allegans ad ola. ll. et clare est. Quare illus tñ ponit olti. i. qñ pôt reprehẽdi q̃uis Bar. et oẽs sequant. Nam id erat pposituũ dare in antecedẽtibus ver. s. sol. ma. et sic nõ pôt denotare id dictio quẽadmodũ, Bar. eam reassumẽs in ij. q. post op. d. q̃ hec dictio hic interrogatiue ponit. Nam q̃rit hic de p̃dictis quattuor, sicut ẽt poni. d. in rub. ff. quẽadmo. ser. ami. et in rub. quẽadmo. testa. aper. et. l. si pf. §. j. ff. de pac. dota. Licet verum sit q̃ quãq; aliter ponatur. Valet similitudinarie, directe, vel per contrarium, vt in. l. iij. §. si duobus. et ibi glo. ff. de adimẽ. leg. vbi exẽplum in tex. et aliud in glo. Et potes ponere, sum fortis quẽadmodũ tu debilis. Sum diues quẽadmodum tu pauper, sum bonus quẽadmodum tu malus, ad idem alleg. l. quẽadmodum ff. de acqui. pos. et. l. quẽadmodũ. C. de agri. et cẽsi. lib. x. vbi denotat directã similitudinẽ. Adde vltra bar. q̃ Nic. de neapo. hic, et Ray. tenẽt non poni interrogatiue sed determinatiue, sicut in rub. quẽad. testa. aperi. et. l. j. C. de edi. Et idem tz Alber. in suo dictio. ver. quẽadmodum. prout refert, et sequi videtur Alex. Mihi magis elegans videtur expositio Bal. dicentis hic dictionẽ hanc stare descriptiue, nõ interrogatiue, qm̃ sermo nemini directus est, quasi per hanc dictionem velit ostẽdere qualiter dos petatur comprehẽsis quattuor de quibus in gl. que expo. ab illa Nico. non discrepat in effectu. Mihi adhuc magis placet q̃ dicamus stare propositiue, quia non determinatur, nec describitur, qualiter dos repetenda sit, sed solum determinandum proponitur, que propositio bene sit habita consideratione quadruplici vt in glo. vel potius triplici vt supra.

47 ¶ † Glo. in ver. petatur, timore ꝯtrij, exponit ver. petat. Nam solum cum dos fuit data cõpetit actio pro ea restitu. l. j. C. de do. cau. non num. ergo congruum erat dicere rem petatur non aũt petat. l. j. §. eleganter. ff. deposi. l. cũ pater. §. fidei tue. ff. de leg. ij. l. si repetendi. C. de condi. ob cau. l. repetitio. ff. de condi. inde. Huius contrarij timore glo. exponit petatur. i. repetatur, et sic simplex pro composito, sicut alias. l. petenti. ff. de pigno. ac. Addit Bar. et in rub. ff. si cer. peta. vbi per Doc. latissime, sicut subdit glo. nonnunq̃ compositum pro simplici positum videmus, in. l. cum quidã vxori. ff. de leg. ij. vbi reddere pro dare, et. l. j. in prin. ff. de do. prele. vbi prelegatur exponitur. i. legatur, et si. mulier. in rub. et melius in. l. ij. in prin. Hanc glo. expositionem approbat Bar. Refert tñ Dy. dixisse hanc dictionem posse stare proprie, sine hoc verbũ (nõ habeas legẽ vt in aliquibus lec.) nõ tñ semp sed aliquo casu, suppleas, mulieri dz restitui cessante pacto ꝯtrio. l. j. §. in presenti. C. de rei vxo. ac. Scdõ vbi a marito dos constituta fuisset, cum his casibus ipsa mulier non dederit proprie stat ver. petatur. sm ipsum Dy. ¶ Bar. autem etiam in dictis casibus tz expositionem glo. et contra primum et scdm exemplum allegat q̃ vtroq; casu vr mulieri donata et breui quadam manu a muliere ad virum profecta, sicut alias in. l. singularia. ff. si cer. pet. et. l. iiij. §. j. ff. de iure dot. Et sic etiam dictis casibus est restitutio et repetitio. Contra scdm̃ casum et exẽ. d. Bar. q̃ presuppositum qd̃ facit Dyn. Vz q̃ per maritum vxori dos constitui possit, est dubium, de quo in. l. j. C. de dona. ante nup. et. l. si voluntate. C. de do. promis. Sed licet cum Bart. alij simpliciter transeãt. Nouissime precep. me. opi. Dy. sustinere conatur, rñdens ad primũ fundamẽtũ Bart. q̃ lz verũ sit q̃ breui manu ꝛc. tñ nõ ob. qz id nõ est pprie, sed ficte. Nam vere et proprie nõ est data a muliere, qd̃ vltra eam ostẽdunt clare verba. ll. allegatarũ p Bar. fictionẽ exprimẽtia, Immo ẽt sba ipsiusmet Bar. et ideo nõ cadit pprie repetitio, sed petitio veritate inspecta, et repetitio ipsa est solum secundum fictionem sicut datio. Ad scdm̃ rñ. q̃ immo tex. in. c. et si necesse de dona. inter virũ et vxo. (non impropriando eum prout ibi facit glo.) pbat maritũ posse dotẽ cõstituere, et refert ibi Vin. hispanus esse in hispania consuetudinẽ q̃ mariti vxores dotent, et sm eam dicit loqui tex. ibi. De iure autẽ ciui. verum esse q̃ vir constante matrimo. vel ante ipsum ꝯtractum conferens tñ in tempus matrimonij, donare

48 non pôt. d. l. j. et. l. qd̃ sponse. C. de dona. ante nup. † Ites ẽt de iure ciui. vbi ipsa vxor est viro nobilior in recompẽsationem sue nobilitatis vir ei dotem constituere potest, vt habetur in. l. si ita stipulatus fuero. §. si tibi nupsero. ff. de verbo. obli. et per Bar. l. si diuortio co. ti. et in preallega. l. si voluntate post glo. ex quo dicit posse saluari q̃ tunc vera sit opi. Dy. qz dos tunc peti, nõ autem repeti dicatur, Addit preterea prefatus precep. meus duos alios casus in quibus ver. petatur stare potest proprie. Primũ vbi dos etiam ab ipsa muliere data fuisset in rebus consistẽtibus pondere, numero, et mẽsura. Nã lz inspecto genere cadat repetitio, tñ inspectis speciebus est petitio, vt p Bart. in. d. rub. si cer. pe. Et respectu sp̃ei est intelligẽdus tex. in ꝟ. restituere. l. res dote in dotẽ. ff. de iu. do. Scdm̃ vbi res date in dotẽ p ipsam mulierem estimate fuerũt, ita vt in estimatiõe sit dos, iuxta. l. si estimatis, et. l. estimate. ff. e. Tunc. n. pari mõ nõ cadit ipsius estimatõis repetitio, sed petitio sz eũ. Unde ꝯcludit posse dici ex industria iuriscõ. in hac rub. (voluit forte dicere impator cui ꝯstat oẽs ff. rub. esse inscriptas) et sibi Jas. col. iiij. posuit h verb. petat aptum cõprehẽdere et genus, ẽt repetitionẽ, vbi subiecta mã suadeat. Tu caue qz lz eius dicta satis applausum dẽãt, tñ veriora, recte inspiciẽti, apparẽt dcã bar. et ad pmum dic q̃ salua pace assumptũ nõ est verũ q̃ qñ breui manu ꝛc. nõ sit vera trãslatio dñij, lz. n. verũ sit q̃ traditio ipsa siue actus tradẽdi vere nõ adsit, sed fingat, tñ trãslatio ipsa domi. ex tali ficta traditiõe ꝟa nõ ficta emanat, qm̃ ex ficta traditiõe sequtur ꝟa possio et ꝟa datio, seu domi. trãslatio mediãte dcõ actu ficto traditiõis, vt egregie ponit bart. in l. si is q pro emptore ff. de vsuca. in vlt. q. posita in eius pe. col. allegantẽ tex. in. l. certe. §. j. ff. de p̃ca. et idẽ dñt Imo. et Alex. l. l. j. in prin. ff. de acq. pos. et iõ p ꝯstitutũ transfert ꝟa pos. in termi. l. qd̃ meo. e. ti. Cõfirmat p tex. met i. d. l. singularia, dũ. d. obligari, n mihi, nõ videris vel fingeris obligari, et sic ꝟa ẽ trãslatio domi. q̃uis circa traditõem sit fictio, vt ibi q̃uis nũmos meos ꝛc. sit. n. de meo tuũ q̃uis fingat actus traditiõis. Et iõ dñt ibi doc. esse mutuũ nãle cui ius ciui. cooperat, sicut ẽt dñt in. l. ij. §. si. eo. ti. Vel potes breuiter, rñdendo, dicere q̃ lz esset ficta datio, oĩno eius ꝯsideratione repetitio dici deberet, cũ fictio p veritate assumat, et veritati p̃ualeat, vt in diffinitiõe fictiõis p bar. in. d. l. si is qui p emptore Et p̃missa nõ alia fuit mens Bar. vt pz ex ꝟbis suis et clarius. ff. in rñsione ad pmũ argu. ꝯ diffinitionẽ dotis positã p Azo. et h mõ ẽt clare pz nõ ob. doctri. bar. i. d. §. si tibi nupsero cum ꝯcor. qm̃ ibi est ficta traditio et datio q̃ pro ꝟa habet.

¶ Ad. d. c. et si necesse rñ. vel q̃ nõ facit ad hanc rubr. cũ aliud sit de iure ci. vel clarius q̃ ille tex. nõ pôt aliter intelligi nisi vt p gl. ibi, qm̃ si esset dos nõ ꝯuenirẽt illa ꝟba pacti q̃ si marit᷒ derelinqueret l ius ipsius vxoris caderẽt castra data in dotẽ, qm̃ si vere dos esset in ius nõ caderẽt ex actu illo derelinquẽdi, sed statim ius dotis esset causatũ quo ad partiũ ꝯtrictionẽ. Nec Vin. et Abb. ibi fuit intẽtiõis q̃ ibi disponat ꝯ iũs ciui. sed q̃ pôt intelligi q̃ Põti. loquutus fuerit habito respectu ad ꝯsuetudinẽ, qua esset idũctũ, et ea p̃supponeret in casu illo, imo volũt ipsi nõ esse diuersum de iure scripto cano. q̃ ciuili cum allegẽt dictas. ll. Nõ placẽt ẽt duo noua exẽpla. Nã genus, nõ spẽs seu corpa, inspici dz, vt i. d. l. res date, in dotẽ, et pz i mutuo in quo lz nõ idẽ reddit inspecta spẽ, tñ idẽ reddit, qz genus inspicit. d. l. ij. in prin. ff. si cer. pe. et insti. q. mo. re ꝯtrahi. ob. in pn. Alioqn nunq̃ diceretur repetitio, qñ dos est i pecu. numerata cũ eadẽ nũmorũ corpora nõ repetant. Itẽ qz estimatio ipsa, non aũt corpus estimatum, numerari fingit et vere in dote est, aut eisdẽ met legibus si estimatio et estimate. et. l. quotiẽs. ff. de iure do. Minus ẽt plz q̃ nouissime tz Jas. q̃ fieret iniuria iur. cõ. et q̃ male glo. et doc. ꝯsiderent q: in rub. non solum nõ est exponẽdum petat. i. repetatur, verũ et ver. petat bene stat in omni casu, et si in rub. esset dcm̃ repetat male fuisset dictũ, qm̃ nunq̃ repetit id qd̃ est datum, cũ aliud sit dos, et aliud res data in dote. l. qd̃ dr ff. de ipen. in reb.

49 dota. fac. l. j. §. impẽse. ff. de do. preleg. l. ẽt. C. de iu. do. † Est. n. dos quiddam incorporeũ in iure cõsistẽs et vniuersale sm Bar. et doc. magis cõmuniter ff. in diffinitione dotis. Nam siue ipsius ius vniuersale consideremus, et id in maritũ translatum repetit vt probat. d. l. ẽt in primis verbis, si translatũ concedant, si non petitio nõ cadit, siue res in dotẽ datas et illaz respectu sine dubio dr repetitio in libello vniuersali, et sic tene cum Bar. q̃ omni casu dr repetitio. ¶ Sed stante expositiõe glo. mouet Bar. dubium, an talis expositio quam facit, vt petat exponi debeat pro repetat. Reddere pro dare sit ex ppria significatione, vel ex interpretatione et in primis alleg. glo. in. l. verbũ reddẽdi. ff. de ver. sig. volentẽ vbi cõpositũ pro simplici ponitur, esse ex interpretatiõe, et idẽ intelligit Bart. cũ vt dare p reddere, petere p repetere, postmodũ ipse magistraliter distinguit. Quãq; ꝟbum petere assumitur vt genus pro qualibet petitione vel repetitione, vult dicere pro quolibet actu petẽdi vel repetẽdi) in iudicio vel extra facta vel facto, vt. l. amplius non peti. ff. rem ra. habe.

et.l.si decem cum petiero.ff.de ver.obli.& tunc repetere est eius
species & continetur sub suo genere ex propria significatione.l.
50 semper in generalibus specialia insunt.ff.de verbo.sign.† Nam
verbum insunt denotat vere ac proprie inesse, iuxta dicta per
Bar.l.si maritus.§.legis.ff.de adulte.Et si hoc modo accipia-
tur verbum petatur hic, tunc expositio glo. nõ est necessaria, nisi
causa dubitationis tollende. Quandoq; verbum petere sumi-
tur ut species seperata ab ipso repetere, & tunc non ex propria
significatione, sed ex interpretatione denotat repetere, & proce-
dit qd dictum fuit.s.per glo.in.d.l.verbum reddendi. Idem
per omnia subdit esse in verbo reddere, nam si pro gñe illud acci
pias, hoc est pro quolibet actu translationis dñij, sicut accipitur
verbum dat.l.vbi aût nõ apparet,in fi.ff.de ver.ob.&.§.sic itaq;.
insti.de acti.& tunc verbum ipsum reddere cõtinet ver.dare pro-
prie. Si vero pro specie distincta & separata accipias vt.d.§.ele
ganter.d.§.fidei tue, & tunc ex interpretatione. Quod subdit esse
vtile propter statuta. Quasi dicit si quidez in statutis appareat
esse positum aliquod ex predictis verbis, vt genus, aliud censet
ex proprietate verbi tanq̃ illius spẽs positum, si vt spẽs contra
qm in statutis cõstat verba proprie, nõ aût improprie accipi.l.iij.
§.hec verba.ff.de neg.ge.cum si. ¶ Hec nõ plura sunt, in hac
materia que dicit Bar. q̃uis in lecturis impressis reperiant ad-
dita plurima verba, que absq; dubio addita ab aliquo in margi
ne ab imperitis impressoribus lecture Bar.inserta fuerunt. In
antiquis exẽplaribus, que habeo, finis est, vt.s. cõstat ẽt q: plura
sunt ingesta vt.s.p Bar. dicta, Item.l.ij.ff.de ver.signi.nihil ad
ppositũ. Item nõ posuisset Bart.allationẽ ad vtilẽ interpreta-
tionem statutoꝝ ante pfectam doctrinã, solũ in dicta additione
dr de verbo dare principaliter qd dictum fuerat de verbo red-
dere, vertẽdo ibi dicta p bar. alex.tñ eã additionẽ habuit & dcã
Bar.esse psuppõit, sz dîno ver⁹ est q: nõ fuit Bar. Nã satis pu
51 tauit ponere de vno simplici, & de vno cõposito. ¶ † Cõclusio
in effectu in q̃ psistit bar.ẽ gñalis q: vbi verbum.simplex accipit vt ge
nus cõprehẽdit cõpositũ ex ppria signatione, vbi vt spẽs ex in-
terpretatione, & pari mõ ecõ vbi cõpositũ accipit vt gen⁹ simplex
ex ppria significatiõe cõprehẽdit, vbi vt spẽs interptatiõe. Nõ
declarat tñ alr bar. qñ vt gen⁹ & qñ vt spẽs ponant. Adde pre-
terea viden cõ bar. q̃ hic obijcit Jas.sz rñ. q: imo tex.i.l.amplius.
nõ petiti.ff.rẽ ra.ha.loquit de petitione iudiciali, & ibi ponit vt
gen⁹ eque cõprehẽdes repetitionẽ vt petitionẽ, & sibi loquit de
petitione extraiudiciali.l.si decem cum petiero.ff.de verb.obli.
& sic bene probant intẽtionem Barto. Nec refert q:.l.petenti.
alleg.in glo.non probet, q: eam non alleg. Bart. Scdo subdit
esse aduertẽdum Jas.quia.l.cum quidam.ff.de lega.ij.&.l.j.ff.de
do.preleg.& parimodo.l.verbuz reddendi.allega.per Bar.be-
ne probant q: cõpositum potest stare vt genus, & comprehẽdere
simplex vt spẽm. Quod.o.Jas.videri rationabilius q̃ econtra,
qm composita augent.l.j.ff.depo.sed non probant ecõtra. Tu
dic q: ad probandum ecõtra Bart.allegat.d.l.amplius.&.d.l.
si decẽ cum petiero. Nec semp cõpositum significat plus q̃ sim-
52 plex, vt in.d.l.verb.reddẽdi.&.l.j.cũ gl.ff.quoꝝ bono. ¶ Quod
Bar.doctri.sequutus Ang. Induxit ad vtilẽ.q.statuti dispõnẽ
tis q: petẽs debeat soluere gabellã, prout in pluribus locis, & in
hac ciuitate, in qua decimũ nuncupat. Nam tale statutũ sm ip
sum & repetentẽ comprehẽdit, qm ex mẽte statuẽtiũ deprehẽdit
illud ver.petens stare vt genus nõ aût vt spẽs, & cõsequẽter cõ-
positũ ex ppria significatiõe in statutis attẽdẽdũ, cõprehẽdere.
Imo.q̃uis cum Bar. trãseat in.q.pmissa, cõ Ang.subtiliter in-
surgit, eo pcipue fundamẽto, q: cũ repetẽtis longe fauorabiliter
sit q̃ petẽtis.l.j.C.de impo.lucra.descri.lib.x.quaz lz aliter in-
ducat prec.meus. Inducas post mediũ ibi lz causa mor.vel di-
uortij cẽtũ in lucrum reuertatur. Ad idem inducit Imo.non
cõiunctum cum premissa vt refert Alexã.l.videamus la.ij.ff.si
actionem.ff.de vsur. Vbi repetenti debentur fructus & accessio-
nes a tempore quo res peruenit ad conuẽtum, supple, & fuit in
mora restituendi. Petenti autem solum a tempore litis conte-
state. Ad quod etiam.l.cum landus.ff.si cer.peta. Unde infert
q: cum non sit eadez ratio in edfinita nõ debet equipollere vni-
uersali. Allegat no.per Dy.in.c.j.de regu.iur.in.vj.&.ff.de re-
gu.iur.l.j.& no.in.c.vt circa.de electio.lib.vj. Alexan.referens
alleg.no.per Bar.in.l.omnes populi.in.vj.q.prin.vbi.in.fij,
eisdẽz specialiter loquitur in statuto indefinite loquente. Vult
ergo concludere ex hoc Imo. q: ex propria significatione ver-
bis.d.statuti comprehẽdatur etiam repetens, tamen ex quo di-
uersa est ratio non comprehẽditur, sed vbi eadem esset ratio, in
eo qd per statutum disponeretur, omnium comprehẽsorum, fa-
teri vult, verũ esse dictum Ang. q: sub indefinita locutione sim
plicis cõpositum comprehẽdatur. Alia ẽt allegat cõtra Ang. pa
rum tñ facientia, vt.d. Alexã. subdens parum ẽt facere.d.l.j.ff.
alleg. Nam solum attenditur & consideratur an ex cã lucratiua
vel onerosa res ad aliquẽ puenerit, nõ aût an petat vel repetat,
& sic sentit Alexã.aliter inducendam esse illã.l.q̃.ff.in diuperim.
Ad dictam Imol.opi.comprobandam addit Alex.glo.in.l.j.
§.edificare, i:iti.ff.de mor. inferen. vbi reficiens improprie fa-
53 cere dicitur. ¶ † Unde infert ibi Bald.ad statutũ prohibens
tempore belli edificari, vt eo non comprehendatur reedificans
dilapsa, cum statuti verba proprie intelligi debeant.l.quod cõ-
stitutum.ff.de teste.mili.& habet in.l.quicquid astringende.ff.de
54 verbo.obli.cum simi. ¶ † Quod dictum est valde no.ad con-
simile statutum in hac ciuitate vigens, q: nemo possit foueam,
seu formam facere prope imminentẽ agrum seu grippum vici-
ni per duos pedes, nam non habet id statutum locum in remu
niente & reficiente formam iam antiquitus immissam, quod in
facto dixi & frequenter dubitatur. Et idez quod Bald.vr etiam
sensisse Bar.in.l.j.§.si quis edificiũ.ff.de op.no.nũ. Vbi oppo
nẽs contra Dy.de.l.iij.§.reficere.ff.de iti.actuq; pri. Vbi refi-
ciens de nouo facere nõ dr, soluit referẽs se ad dcãm glo.in d.§.
edificare, dicẽs q: large cõprehẽdit, nõ aût proprie & stricte, si
cut dicimus de verbo reddere in.d.l.verbuz reddẽdi. Cõprobat ẽt
55 q: dicimus † q: iudei, lz nõ possint nouas sinagogas edificare, ve
teres tñ reparare & reficere nõ phibent.c.cõsuluit.de iudeis. Itẽ
q: lz littere bñficiales de bñficio vacaturo ad bñficiũz tpe date
supprẽsse, & postea reuocetũ, vt in cle.si.de rescri.cũ gl.in ver.
creatũ. Ad idẽ cõfert gl.i.c.j.in.§.cõfirmatos.in verbo.domũ.de re.
lig.domi.lib.vj. Et h subdit hic Alex.sensisse Bar.dicẽtẽ hanc
dñiaz inter petere & repetere esse no.pp statuta, vult dicẽ Alexã.
bar.sentire q: iproprie peto cõprehẽdit repeto, tu aût dicas aliã
fuisse itẽtionẽ bar.vt.s.referẽs declaraui. Adducit preterea alex.
q: actus in dubio dz interptari vt stet potius vt spẽs q̃ vt gen⁹.
l.hoc legatũ, vbi Bar.no.ff.de leg.iij. Et iõ infert q: in dubio vr
potius intẽtata cõditio spãlis q̃ gñalis, & idẽ.d.l.d.l.j.in pn.ff.
de edẽ. Cõfirmat vlterius Alex.p no.cõclusio.doc.i.l.mãcipia.
56 C.de ser.fug. Vbi post Jac.bu.(excepto Bal.)dñt † q: stãte sta
tuto q: turbãs aliquẽ i possessiõe cõdẽnet in cẽtũ, & pos.restituat.
si ḡo turbauit aliquẽ in possessiõe, nõ tñ pos.abstulit, seu de pos.
expulit, nõ tenet ad penã cẽtũ. Naz in mere turbãte, & nõ expel
lente nõ põt verificari pena statuti.ff.de restõne pos.q̃ copulati-
ue repẽt posita i statuto. Et mouent doc.p tex.cũ gl.ibi reiectis
rõnibus Bal.qbus ibi rñdere Saly.ait hic Alex. Qui adhuc cõ
Bal.addit rõnẽ, q: maior est rõ phibitionis ac punitiõis in vi
expulsiua q̃ in turbatiua, seu ingetatiua, vt.l.si ḡo in tantũ.C.
vñ vi.& in.l.extat.ff.de eo qd me.cã. Et q: in penalibus ex idẽ-
ptitate rõnis nõ fit extẽsio, sed sola ex maioritate rõnis sm Jo.
and.in.c.odia de reg.iu.in.vj.& Jac.de belui.in.l.si quis nõ di
cam rapere.C.de epi.& cler. Hoc tñ dictum lz Alex. simpliciter
referat nõ est sic absolute tenẽdum vt habetur.in.l.si consiente
in prin.in.ix.q.j.par.prin.ff.eo.vnde ad ibi dicta quo ad h rela
tio habeat. Pro dictarũ opi.concor.d.Alex distinguẽdũ fore,
q: aut statutum loquẽs de petẽte est odiosum, & nõ comprehẽdit
repetentẽ, & similiter loquẽs de repetẽte nõ comprehẽdit petẽ-
tem, ar.l.cum qdam.ff.de lib.& posth.et.c.odia de reg.iu.in.vj.
Cum ergo predictũ statutũ imponẽs gabellam petẽti sit odio-
sum, non comprehendat repetẽtẽ, & loquatur Bar.hic, & sequa-
ces, & intelligit Bar. velle q: indistincte in statutis appellatione
petentis nõ veniat repetẽs, sed alia fuit intentio Bart.vt.s.de-
claraui. Et sic pondera q: cõcludit cõtra Ang.cũ Imo.& assum
ptũ q: tale statutũ sit odiosum & restringẽdũ.d. Tenere Bal.in
l.cõtuo.penul.col.C.de fi.instr. Vbi tñ in lectu.mea nihil.d.lz
subdat ipse cõtrium tenuisse eundẽ Bal.in.l.si.ff.si cer.pet. Sed
magis sibi placere pcedẽs, pro quo vir facẽ no.p gl.i.l.si emẽdi
pacs.C.de iur.& facti ignorã. fũcta.l.j.C.de ipo.lucr.des.dr.n.
in.d.l.j.q: solui dz qdã veluti gabella, p oi eo qd cã lucratiua
ex curiali substãtia puenit, sed hẽditas ascendẽtis obueniẽs de-
scẽdẽti dr obuenire ex cã quasi lucratiua, put cz glo.ex qua no.
Imo.in.l.si duo.ff.de acqui.her.& sic illa glo.declarat glo.in.d.
l.si emancipata simpliciter dicentez q: descendens dum de he-
reditate ascendẽtis agit de lucro tractat, & tamen de dicta hẽdi-
tate ascendẽtis, non soluit dictam veluti gabellã descẽdẽs, vt est

expressum

expressum. in. d. l. j. Ratio autem est q statutum sive lex loquēs de gabella solvenda ex causa lucrativa non comprehendit eām quasi lucrativā, per no. in. d. l. si emācipata supple, vltra Alex. per doct. Aut statutum est favorabile & comprehendit repetentes petentis appellatione et econtra tunc procedit opin. An.

57 Non tamen in casu de quo. ff. de gabella. † Sed pōt poni exemplum in statuto disponente, q petens in iudicio a sibi coniūctis teneatur ad compromittendum. Tale. n. statutum est favorabile sm Bal. in. l. qui se patris. C. vnde lib. in pe. & vlti. col. p tex. in. l. fi. C. fami. her. & Pe. de anch. in consi. lxxviij. incip. apud me &c. Et idem Saly. in. d. l. qui se patris, lz verum sit q Bal. contrarium tenuit sm Alexā. hic. in. l. j. C. vnde vir. & vx. & l. fi. C. de verbo. sig. & Jmo. l. j. pe. col. ff. eo. Sed q sit favorabile tenet idem Bal. in. l. affinitatis. C. cōmunia. de succe. Et hoc q sit favorabile suadetur ea ratione, q neminez ledit, vt ait Bar. in. j. consti. C. per. l. de fideicommisso. C. de transac. Nec ob. q eiusmodi statutum appellationē tollat, qm sm Bart. per id, q est vtriq parti cōmune, vētri preiudicium fieri vr. d. l. de fideicōmis. vt referēs simpliciter ait hic Alex. Tu aūt caue quia licet Bar. ibi simpliciter teneat tale statutum appellationē tollere, & ipsi adhereat hic Alex. Attamen idem Bart. tenet ꝯ. in. l. fi. C. de iudi. per tex. ibi & melius vt ibi per doc. communiter. Minus etiam obstat si dicatur q est restringēdum, q sit correctorium iuris cōis, qm nō est verum q sit correctorium, sed solum est limitatiuum, & ideo ad alios casus similes non expressos extēditur iuxta tradita per Bart. in. l. si constante in. ix. q. j. par. prin. ff. eo. & glo. in. l. illud. C. de sacrosan. eccle. & l. si a primo. ff. de li. be. & posthu. Verum est tamen sm Alex. q si statutum generaliter disponeret omnes causas petentium inter quascunq personas debere cōpromitti tale statutum esset correctoriū, iuxta doctri. eiusdem Bar. d. ix. q. quem doc. sequuntur. Et hoc casu bene potest loqui Bal. in. d. l. j. C. vñ vir & vxor. & qui eū sequunt. Hec sunt que. d. Alex. ad verbū eclata, qm nō omni ex parte facilis, Areti. aūt hanc materiam examinās in primis. o. doctri. Bar. volētis verbum reddere, dare & petere posse capi, vt genus nō probari iure. Jmmo ꝯ ipsum videri tex. expssum. in. d. l. verbum reddēdi ex ppria significatiōe nō importat dare, sed qñq accipit significationē dandi, & sic pbat predicta esse seperata, sicut, vult dicere, certum est seperatum esse id qd recipit ab eo qd vel a quo recipitur. l. ij. ff. de duo. reis. Fatēdum tñ subdit, vnuz qñq pro alio poni, non tñ ex pprietate verbi, sed sacta impropriatione, vt disponētis intētio saluet, exēplum primo in dispositione legali. in. l. j. cū glo. ff. depo. vbi ver. datū improprie pro traditum capit. Scdo in libello vt per Bar. in. l. j. in pn. in vlt. ver. ff. quo. bono. volentē q si agens possessorio adipiscēde, vtat verbo restitui libellus substineat & accipiet pro tradi, vt in tex. ibi ad qd ēt per Bar. in. l. sed & si possessori. §. itē si iuravero. ff. de iureiur. per illū tex. ꝯcludentē pro salvādis libellis verba improprieri. Idem ēt. d. in. l. si olei. C. de loca. & con. & in. l. j. C. de

58 vsufruc. prope fi. † Tertio in ꝯtribus in quibus verbum restituo impropriat & accipitur pro do, vt egregie determinat Barto. in consi. cxxiij. ordine impressoꝝ, vnde cōcludit q si alter fratrum in divisione pactus fuit pro restitutione dotis sue vxoris, eū precipuum habere debere vnum agrum cōis hereditatis pro declarato inter eos precio, talis vxor mariti pōt huiusmodi instrumēto, ēt q dotem se dedisse aliter nō probet, qm etiam q nō fuerit vnq data, tñ frater mariti vt. ff. pactus, vr voluisse dotem in ea q̄uitate ꝯstituere. Ideoq ipsi mulieri, ēt absenti actio querit, iuxta tex. in. l. j. §. accedit. C. de rei vx. ac. & subdit in proposito nō obstare, q in pcō fuit dictū pro restitutione, qr verbum restōne capitur pro datione alleg. d. l. cū quidam. ff. de leg. ij. & d. l. verbum reddendi. Eam tñ Bar. decisionem esse dubiam ait prec. meus qm cum illud predium esset cōe cum marito, non vr pro rata mariti posse intelligi, pro datione, cum maritus, vt. ff. dispmus, nō possit constante matrimo. dotem cōstituere. Tu in primis adverte, qr est sibi contrarius prec. me. Nam. ff. dus voluit substinere exēplum Dy. tenuit q immo de iure cano. dos posse constante matrimo. per maritum constitui, per. c. & si necesse de dona. inter vi. & vxo. Preterea dictum motivuz cessat adhibito iuramento divisionis, prout communiter accidit divisiones per instrumenta fieri, volens tamē ipse Areti. salvare Bar. dicit q si bene pensentur verba eius non vult q verbum peto capiatur vt genus, & vt spēs circa id qd petitur, sed circa incohationē iudicij, quo respectu cōprehēdit petitionē & repetitionem cum sive petat sive repetat eque dicitur iudiciū incohare, & hoc est qꝫ probat. d. l. amplius non petitum alleg. per ipsum, sed respectu rei que deducit in iudicio, verbum peto nō est genus vt cōprehēdat verbum repeto, sed est spēs distincta & seperata, vt. d. l. verbum reddēdi, & d. §. fidei tue, Nec in hoc ꝯtrium. d. Barto. Unde ex hoc infert q in. q. statuti de qua. ff. dicēdum vr opi. Jmo. cōtra Ang. Nam cū tale statutum nō respiciat incohationē iudicij, sed ipsum qd deducit in iudicio quale sit, & sic cuz hoc respectu sint spēs separate & distincte, statutum de vno loquēs ad aliud trahi nō dz, ex hac igit cōne adheret opin. Jmo. Non ex ea quam. ff. retuli adduxisse ipsum Jmo. Illa. n. rō nō est bona, quia eam nō improbet Alex. cum nō sit locutio indefinita, sed generalis, nā tenēdo q dictum ver. peto de sui natura significet

59 genus, pmissum statutū nō indefinite, sed gnāliter loqtur, † de natura aūt generis est bñ comprehēdere oēs suas spēs. d. l. semper in gnālibus. Et ex propria significatione, vt hic p Barto. & Bal. l. ij. C. de iure an. onu. qd probat ille tex. in ver. insuper, probat. n. id esse proprie vt per Barto. d. l. si maritus. §. legis. ff. de adul. & sic Jmo. & Alexā. equivocant in termi. & in intelligenda intentione Barto. Adverte tamē ad id quod dicit Areti. Bar. non tenere q verbum peto sit generale, respectu eius quod petitur, nam male perpēdit, loquitur. n. Barto. etiam isto respectu, non autem solum respectu incohationis iudicij, vt patet ex illis verbis in iudicio vel extra. Verbum. n. illud vel extra ostēdit male intellexisse Aret. & Barto. loqui generaliter tam respectu incohationis iudicij, q rei in iudiciū deducte, vel alio quomodocunq petite, sm Prece. meuz. ¶ Tu autem pro salvatione considera q omnino stat consideratio Areti. an ad ipsaz rem relatio fiat vel non, quoniam etiam quando extra iudiciuz Barto. noluit considerare rem, quādo peto stat vt genus, & per modum exempli loqui videtur Areti. de petitione respectu incohationis in iudicio, Intellexit enim que relatio sit ad actum petendi sive requirendi adversarium vt solvat & stat vt genus, aut ad rem que petitur & stat vt species, & idem intellexit de verbo reddere, & de ver. dare. ¶ Adde preterea q Bald. nove. adherens opi. An. improbans dicta Jmo. in vtraq statuto taz de solvendo decimo q de compromisso, faciendo a petente q comprehēdatur repetens subdit q in dubio debet intelligi hoc contra Barto. in. d. l. hoc legatum, statutum assumpsisse illud ver. peto tanq genus, & sic omnem suam speciem & consequenter actum repetendi comprehendet, cum ex propria significatione, species sub suo genere comprehēdatur, vt in reg. in generali. lib. vj. que tamen non probat & voluit allegare. d. l. semper in genera. ff. de reg. iuris. Et sic dicit q isto casu non venit repetere per modum extensionis vel impropriationis sed proprie.

60 Quo casu † statutum, q̄uis odiosum, trahitur ad omnes casus proprie comprehensos vel aptos comprehēdi sub generalibus verbis tanq videantur expressi argu. l. fi. C. quod cum eo Et lz vnus casus maiorem habeat equitatē q alius non refert. l. prospexit. ff. qui & a quibus, cum a verbis comprehendentibus proprie etiam casum minorem rationem habētem non sit discedēdum iuxta, reg. §. si is qui navē. ff. de exerci. Non enim iure cautum reperitur q statuta ꝯ propriam generalium verborum significationē restringantur, nisi qñ ius commune se extendēs ad statutum, propter aliquam iuris regulā, ipsum restringeret, iuxta glo. no. & in ea no. per doc. in. l. sciēdum in princ. ff. qui satis. co. in prin. & l. ij. ff. de nova. cum simi. & subdit aliud esse si statutū loqueretur econtra. ff. de repetente vel per verbum restituere, naz tunc non comprehēderetur ipsa petitio tanq spēs p se sumpta, lz comprehēsa sub vno genere per id quod habetur. in. l. iurisgētium. §. sed si tenendi. ff. de pact. & conferunt no. p Bal. (vt dicit) in. l. mancipia ad fi. C. de ser. fugi. Que vlti. dicta videntur esse contra Bar. hic volētem q verbum reddere possit esse genus & comprehēdere dare, vt spēm, sicut ver. petere pōt esse genus, & comprehendere repetere, & lz id quod quidam Moder. post eum contra Bar. Moder. sēn. qui hanc rub. & l. j. repeterunt, cōtra doctri. Barto. communiter approbatam duas difficultates movent, primam quia qñtenus Barto. consideret an verbum peto accipiatur vt genus vel vt species, vt primo casu comprehendat repetere ex propria significatione, tanquaz speciem sub se comprehensam, secundo casu quando vt species comprehenditur non ex proprie significatione, sed ex interpretatione Que verba inania prorsus videri dicunt. Nam vbi reperitur q verbum peto comprehendit repeto, tunc est certum q compre-

bendit̃ur in significatione generali, non in spāli, vt in hac rub. si vero non comprehendatur hoc modo, q2 peto vt genus comprehendat repeto, tunc nullo modo comprehendit repetere, et sic nõ est verum q2 comprehendatur ex interpretatione, vt vult Bar. Nā si assumas verbū petere vt spēm, tūc nullo mō cōprehendit repetere, q2 vna spēs non comprehēdit aliam vllo mō, vnde dixit hanc Barto. considerationem esse verbalem ꝯ. l. ij. in fi. C. cōia de leg. & c. commisse de elec. lib. vj. Ad quod motiuū ꝯ Bar. respondere nititur prec. me. cuius tñ rñsio nõ satisfacit, q2 nõ substinet q2 ver. petere qñ est vt spēs aliquo modo cōprehendat repetere. Tu ergo defende aliter, q2 lz Barto. loquatur per ver. continetur in primo casu, in scdo tñ non sed simpliciter dicit q2 potest assumi vt spēs separata, & se refert ad dcā. ff. & per consequens ad glo. in. d. l. verbum reddendi quā allegauerat, que non loquitur per verbum continet, vel aliud denotans cōprehensionem, nec ipse. ff. loquutus fuerat per id vel simile verbū, sed per hec an expositio sit &c. Patet ergo q2 isti Moder. perperam intelligentes & referentes dicta Bar. nodum in scirpo querunt, vt sibi laudē ex reprehensione tanti Monarce cōparent. Adde preterea q2 lz Bar. nõ declaret qd nam sit genus qñ peto & repeto accipiuntur vt spēs separate, si. n. sunt spēs, vt ipse dicit, opus est q2 habeant genus quod sit super ipsas. l. ij. in prin. & ibi no. ff. si cer. pet. l. legato generaliter, vbi & glo. ꝯ de leg. j. qd autem sit illud nõ declarat. Dic ergo q2 est verbum peto in genere sumptum, sicut in simili de adoptione dicimus q2 vt genus accipitur comprehendens adoptionem in specie sumptam & arrogationem. l. j. ff. de adoptio. Quod & fuit ex intentione Bal noue. ¶ Scdm in quo circa dicta Bar. dubitādū aiunt dicti repetentes est, q2 Bar. vult q2 verbū reddere aliqñ ponatur vt genus, & tunc verbū dare sit eius spēs. Quod nullo modo stare posse vr, qm lz verbum dare, quod significat dominium transferre bene possit esse genus, & sic comprehendere dare vt spēm, & reddere vt aliam speciem, qd bene conuenit. Non tñ ita conuenit q2 dare qd significat generalem actum transferendi dominium, sit econtra spēs verbi reddere, qd significat specificam translationem dnij per retrodationem. d. l. verbum reddendi. d. l. cum quidam vxori, maxime q2 nõ est congruum q2 compositum sit generalius suo simplici, vt. l. cui corus. ꝯ. j. ff. de postulā. Quam opin. ante dictos repet. tenuit etiam Bald. noue. Eādem etiam tenent domi. Jas. & Clau. Tu autem pro nostra defensione considera, licet Prec. meus aliter, nec concludenter defendere nitatur, & dicat q2 dicti doc. non perceperunt intentionem Barto. Qui subtiliter considerauit, q2 eque in iure potest poni actum transferendi domi. generaliter denotari per ver. reddendi sicut per ver. dandi. Et licet nihil ad id allegat, expresse voluit id probare per text. per eum supra allegatum in dicta. l. ver. reddendi, non attenta tunc declaratione gl. ibi & verbum recipie potest intelligi a iure et non per viam interpretationis a verbo reddendi, ad quod nos possumus allegare tex. & ibi no. per glo & Bar. l. j. ꝯ. quo. bon. & ponere exemplū ad id probandum, q2 qui tenetur alicui ad dandū & reddendū, simul & vno actu pmittat reddere tali die, veluti si mutuo acceperat. x. & alia decem ex testamēto eidem debeat, & . xx. reddere tali die promittat, tā ex cā mutui q̃ testamenti. Tunc certum est q2 verbum reddere, vt materia subiecta ostendit, stat vt genus & sic eque vt species comprehendit dationem quo ad. x. ex testamēto debita, & restitutionē seu redditionē quo ad. x. ex cā mutui seu depositi debita. Nec pōt dici id esse interpretatiue q2 in stipulationibus stricta sit interpretatio. l. quicquid astringende. ꝯ de ver. ob. Similiter pone in statuto q2 pro habenda abundātia disponat q2 rustici granū ex quacūq2 cā ciuibus debitum teneant per totū mensem Augusti reddere, Nam certum est q2 etiā debitum ex agrorum cultura cōprehendet, etiā pena adiecta et sic proprie. Ad idē induci possunt omnia iura que de fructibus ac prouentibus loquentia redditus appellāt, qui eos prestant consequenter reddere dicuntur, vt colonus reddit dño annuorum fructuū partē. l. paulus. ꝯ. j ff. de vsur. l. codicillis. ꝯ. j ꝯ de leg. ij. l. idem est. ff. vsufruc. quēad. ca. in quibus redditus appellatione de prouentibus qui pruno danī, verū est q2 pōt dici, respondendo ad hoc, q2 dicuntur reddi respectu iterationis annuorum actuum rñdendi de fructibus, vel melius q2 nõ sunt coloni, sed ipsius dñi facti, q2 nati in re sua. Sed melius facit tex. l. alūne in prin. ꝯ de adimen. leg. Item q2 etiam vsura appellatur redditus in qua dicte nõ obstant. l. titius. ff. de prescrip. ver. & q2 tunc ponatur vt genus, nõ autē pro dare & sic interpretatiue vt. d. l. verbū reddendi, apparet q2 nõ hz aliud. ff. se vt genus. Et qm ex premissis materia hec implicata satis apparet ad habēdā resolutionem concludamus circa verbum peto (de quo precipue agimus) verissimaz esse doctri. Bar. q2 cōtinet (vt genus) tam verbū peto in specie. i. petitionem denotās ad differentiam repetitionis, q̃ verbum repeto, in specie. i. repetitionem denotans ad differentiam petitionis. Et declarando ex intentione Bar. q2 tunc stat vt genus qñ apparet positum ad denotandum actū petendi in iudicio siue extra, vt ostendūt. ll. per ipsum Bar. allegate, & q2 quelibet species cōtinetur sub predicto suo genere pprie nõ aūt interpretatiue repeto pro peto ponitur. Quoniā eqz est actus petendi, qui sit a repetente sicut qui a primo petente, & sic sub suo genere eque vtrunq2 proprie inest. Inde inferamus substentabilem & verā esse opi. Anretentēz vt. ff. per Bal. noue. (quicquid alij cōiter teneant) qm statutum de gabella soluēda per petentem, siue de compromisso faciendo per petentem a suo coniuncto, loquitur de vocante aliquem ad iudiciū, & sic de actu petendi in iudicio, & cōsequenter stat ver. peto, vt genus, nõ aūt vt spēs, ad differentiam repetentis, nec probat Areti. id quod dicit q2. d. ver. peto principaliter respiciat rem, immo principaliter respicit factū siue actum petendi & prouocandi aduersarium ad iudiciū, ideoq2 imponit onus soluendi gabellam, vel necessitatē cōpromittendi. Sicut etiā actus petēdi extra iudiciū gnaliter denotatur siue per viā petitionis siue repetitionis, in. d. l. si decē cum petiero, & lz gabella soluēda sit ꝯm valorem rei que petitur, nõ tñ ex eo sequitur q2 ver. peto principaliter rē ipsaz respiciat, sed potius actus ipse petendi moderatur, ꝯm q2 grauat eū a quo petitur sumendo mensuram grauaminis a valore rei. Inferamus preterea ad intelligentiam. d. l. j. ꝯ. edificare. ff. de mor. inferē. q2 cū ibi denotet actum fabricandi proprie comprehendit reedificantem, seu reficientem sicut facientem quicquid ibi dicat glo. licet communiter approbata. Nec ob. ver. intelligēdus est q2 stantibus premissis patet q2 est expressiuū veritatis seu vere significationis. Circa verbum reddere dicas q2 q̃uis cōmuniter Moder. teneant ꝯ Bar. tñ pro eius defensione ea que. ff. diximus adduci possunt. ¶ † Explicatis omnibus respicientibus tacta in glo.

61

sa, Bar. querit qualiter dos, de qua in hoc ti. potissimum agitur, diffiniatur, & refert in primis diffinitionem Azo. quaz posuit in summa. C. de iu. do. diffiniens sic, dos est quod a muliere vel eius parte marito vel eius parti propter onera matrimonij datur, vt perpetuo sit penes eū. Nec habeas vel eius parte marito, vel eius patri, vt in modernis summis Azo. in lectu. Bar. & Alex. que sunt in commēdole, vt constat, q2 non conuerteretur cum diffinito, vniuersaliter vt habe. l. j. ꝯ. j. ff. de dolo. Non. n. esset verum q2 omne id quod a muliere vel eius patre &c. . . . & non aliud, nā & si ab alio detur est dos, vt. l. profectitia. ff. de iure do. l. j. ꝯ. accedit. C. de rei vxo. ac. Item si alteri q̃ eius patri detur est dos. l. si cum dotem. ꝯ. transgrediamur. ꝯ eod. & sic diffinitio esset imperfecta, q2 non comprehenderet oēm dotem. Et est in dubium, licet aliqui ex conlegentibus nõ aduerterint. Quam diffinitionem ibi probare ipsiuz Azo. ait Bar. aliter nõ referens qualiter probet, vnde declara q2 ad probandum allegat. l. j. ff. de iure dot. que probat illa verba vt perpetuo sit ea. Et. l. profectitia eo. ti. Et declarat q2 illud ver. perpetuo importat tempus quo matrimonium durat, nisi vir ad inopiā vergat. l. si constante in prin. ꝯ eodem. addere potes. l. vbi adhuc. C. de iure do. ¶ Contra quam diffinitionem. d. Barto. videtur quia in ea dicitur datur, et sic de essentia ipsius dotis requirere videtur Azo. q2 datio, & sic translatio domi. interueniat. Sed contra quia etiam si nihil detur vel tradatur dos constituitur, vt patet si debitor liberetur causa dotem constituendi vt in. l. promittendo. ꝯ. j. ff. de iu. do. & l. lz. ꝯ. i. eo. ti. sed potest ab hoc saluari ꝯm Barto. quia videtur a muliere data vt. d. l. licet, & sic vult dic̃ satis dicitur datio interuenire. Secundo instat contra dictā diffinitionem Bar. eodem respectu, pone q2 mulier non sit domina rei quam dat in dotē, sed dat rem alterius, vt fundū alienaz, attamē tradendo vr dictū fundum dotalem facere, & sic in eo dos. vt est glo. in. l. dotale. ꝯ. j. ff. de fun. dota. saluat & ab hoc Bart. Azo. exponendo ver. datur p traditur, sicut alias in proprijs termi. verbi in diffinitione seu saltem descriptione, posita in. l. j. ff. de po. tuncta glo. & l. nõ videntur data in. vij. car. ꝯ de reg. iur. vbi glo. j. in fi. Tertio q2 dicta diffinitio nõ sit

ta.d. Bar. pbari sic, Azo.d. q l. qd das est dos, hoc aut est fal sum, ostend. q dos est quoddam ius incorporale, sicut hereditas, patrimonium, peculium, vt.l. qd dr. ff. de impen. in reb. dota. fact. in tex. & gl. ad qd vltra eum facit. l. j. §. impense ver. sed qd dixi mus. ff. de do. prele. quod. l. adducit gl. in. d. l. qd df, facit et tex. l. l. si is. §. qd df. ff. de iure do. Ad idem q dos sit ius vniuersale seu incorporale subdit scdo Bar. qr constat fructus & accessiones no augere res singulares, sed bene id qd est vniuersale, prout e hereditas. l. item veniunt. §. fructus. ff. de peti. here. ad qd facere sub dit. l. hereditatis appsb. vitj. car. & l. pecunie. §. j. ff. de verb. sig. & l. peculium nasci. ff. de pecu. Sed fructus & accessiones dote augent & veniunt ex na eiusdem actionis ad dote. l. si marito. §. fin. ff. eo. l. et. C. de iure dot. Ergo patet esse quid vniuersale, Tertio probat id. qr in vniuersalibus preciu loco rei succedit, aliud in par ticularibus l. si & res & preciu, (& ibi no. ff. de peti. here. l. impe rator, in fi. ff. de leg. ij. & per doc. l. cu a matre. C. de rei vend. & q 62 aliud in particularibus est tex. in. l. qui vas. §. fi. ff. de furt. † sed in dote preciu loco rei succedit, vt nota. in. l. labeo & sabinus. (ita emendat lectu. Bar.) in. §. ite si dns. ff. de verb. signi. ergo dos est quid vniuersale, Id aut q preciu in dote loco rei succedat sub dit intelligere hm. l. ita costante & l. res que ex dotali. ff. de iure dot. vult dicere cu mulieri vtile sit & ipsius [illegible], et ex hoc. ij. tripliciter fundato concludit Bart. falsam esse diffi. Azo. qua improbata ponit ipse suam diffini. sic, Dos est quod dam ius in se continens id qd a muliere vel eius parte (no pre vt in lec. Alex.) marito vel eius parti tradit, vel pro tradita hr pp onera matrimonij substinenda. Que dca deduci posse ad vti lem practica subnectit ipse Bar. Nam in petitione dotis admit tetur libellus vniuersalis, sicut in petitione hereditatis, & fructus interim percepti venient eadem actione, no aut opus erit ad il los intentare officiu iudicis per dicta. q. qd est quid vniuersale, Junctis quo ad hoc no. in. l. j. in prin. in glo. mag. ff. de eden. et dcu dictu fuit venire fructus ex na eiusdem actio. vt. d. l. si mari to. §. fi. Quod no modici est effectus, nam peti posse et postq re cepta fuit res data in dote, non habita ratione seu mentione fru ctuum, qr no est si officio iudicis venirent. l. iiij. C. depositi. & p scribentes, in. d. §. fi. Sed contra predicta vtile prac. arguit, (ad per fecta doctri.) Bar. de. l. fi. C. de sen. que sine cer. qua. profe. vbi tex. dicit no valere hanc sniam, in iudicio ad dote prolata, q bona fide accepisti solue. Ex hac rone, qr incertu erat quid accepisset quantumq ab eo peteret & p consequens snia illa reddit inualida, qa cu no constaret quid datu in dote fuerit. & qd peteret p mulierem dote repetentem, ergo tex. presupponere vr q petitio siue libell' ad dote debeat necessario continere quid datu fuerit pro dote & quantu repetat, & sic no procedere libellu petentis simplr & ge neraliter dotem, Pro solutione premittit Bar. q snia q in iu dicio vniuersali pfert dz continere certu respectu vniuersi, incer titudo aut que est respectu rex particularium sub vniuerso con tentarum no vitiat sniam, vt in. d. l. j. in prin. p. d. gl. ma. in prin. in qua lz nihil dicat de snia, sed de libello, nil facit, qm snia tunc vz qn est libello conformis. l. vt fundus. ff. com. diui. c. lz belli. de si. mo. Quo stante apparet no obstare. d. l. fin. qm ibi fuit incerta respectu vniuersi, Non. n. declarauit ibi Judex dote datam esse nec eius quatitate, & sic est duplex incertitudo, Sed si solu secun da incertitudo subsisteret, qr declarasset dote fuisse data, lz non eius quantitatem snia valuisset, vt ex predictis patet, Inducit pre terea Bar. reflectens illa. l. Nam ibi pbat libellu admitti i quo dos petit, lz dotis qntitas no exprimat, vult Bart. ponderare ibi dote data que repeteret hm prece. me. vel vt mihi magis placet cu Socy. dru in fi. vr q scdo Judex certa sniam protulit, que in rem transiuit iudicata, Nam cum potuerit secundo iudicari er go libellus valuit. c. cum dilecti, de emptio. & vendi. vel clarius inducas ibi cu incertu est quid accepisset quantumq ab eo pe teret, vt et inducit Bar. in ea. l. si in fi. in qua. l. et in religo idem dicit qd hic, Secundo contra eandem prac. arguit de. l. si peculium, in prin. ff. de pecu. leg. vbi expresse. d. peculio iure legati relicto ipsa corpora vindicanda, et tunc constat peculiu, vt. ff. dcm est cu Bar. esse quid vle. Pro solu. distinguit Bar. Quedam est vniuersitas corporum & no iuriu vt grex & talis vniuersitas, seu id vniuersale pot vniuersaliter vendicari, pot et psonali actione peti. l. j. in fi. & l. ij. ff. de rei vendi. vbi q vniuersaliter grex vendicari potest, q aut psonali actione peti possit costat presupponenti velditiones pmissionem vel relictu gregis vel similem cam, licet Bar. nihil ad id, qr notum est, alleget. Quedam est vniuersitas corporum & iuriu simul, vt peculiu, hereditas, dos, & similia, & tunc si actio ne psonali agat vel mixta pot vlr formato libello peti, & ita pce dant dca. ff. Si vero agat more reali. s. vendicado & tunc corpora vendicada sunt ac singulariter designada. d. l. si peculium. Et Bal. de optime tex. hanc differentiam Bar. in termi. pbante. l. l. vendicatio. ff. de rei vendi. Ratio aut est qr iura que in istis vni uersalibus continent non pnt vendicari, alleg. l. si ager. ff. de rei vendi. & l. j. pe. C. eo. ti. leges. n. dicunt non posse vendicari rem qntus ad eam ius psonalis actionis competat, ad idem in simi. alle. l. fi. ff. quo. bono. expresse probat. d. Bart. ff. alleg. l. vendicatio, lz eius no fuerit hic memor Bar. Quibus Bar. dcis adde primo quatenus. d. quadam esse vniuersitate corporu & iuriu simul ponens exempla, & demum subdens & similia, qm similia sunt ea de quibus p ipsum in. d. l. qd df, vt patrimonium, fideicomis sum vniuersale, legitima, ex quibus Bart. dcis tria sunt princi paliter discutienda, An bene reprobet diffinitiones Azo. & de his que in tali reprobatione. d. An bona sit diffinitio ipsius bar. An bona sit prac. qua ex dictis per ipsum in reprobanda diffi nitione Azo. dicit. Quo ad primu ait Bar. ideo diffinitio Azo. est falsa, qr ipse no facit differentia inter dote & rem data in dote, sed dotem intelligit esse id quod in dote das, id aut ideo dicit esse falsum, qr dos est differens a re in dotem data, qm est quid seu ius vniuersale, qd tripliciter probat. Primo p. l. qd df cu gl. Secundo qr fructus & accessiones dotem augent, Tertio qr in dote precium loco rei succedit, & sic duas firmat conclusiones, q 63 dos a re data in dote differt, & q dos est quid vniuersale. † Cir ca primu An. hic p. emenda diffinitione Azo. dicit q ex coi vsu loquendi (quem costat attendendu. l. libror. §. qd tn Cassius. ff. de leg. iij.) res dotalis dos nuncupat, et ita dote accipit pluri bus in locis iur. cosul. vt. l. dedit dote. ff. de colla. bono. l. ij. §. fi. ff. de pitul. cre. l. dotis fructus. l. dotem a patre. ff. de iure dot. Hinc est q solent mulieres res dotales ostendentes dicere, hec est dos mea, & sic dicit Azo. posuisse verbu dos p re dotali in spectu hoc loquendi vsu, Sed Imo. & Ro. quos bn loqui dicut Moder. hanc salua. An. reprobant, qm diffiniendo dz ppria sigificatio & na rei considerari. l. j. §. dolu, prealleg. glo. in. l. ois dif finitio. ff. de regu. iur. per Bar. & doc. l. j. in prin. ff. de acq. possess. Quam An. salua. et vilipendit Bal. nouel. in solem tracta. de dot. & dota. mulie. ij. par. pncipa. Sed nouissime Precep. me. hanc ita relecta saluatione substinere conat, Immo fortius, vt aitq proxime relata dca Imo. tz q id qd in dote dat proprie dos df. Ad qd in primis ponderat. ll. per An. allegatas, in q bus dicere q loquant inspecto vsu loquendi, & no proprie, vt fa tetur Ang. & alij. ff. relati est penitus diminere, & dictis iuribus violentia inferre, Secundo addit consimiles. ll. hoc est. l. dotes que in primis. ff. de iure dot. & l. cum a socero. C. eod. ti. Tertio ponderat tex. quem no nulli inducunt p Bar. in. l. etiam. C. de iure dot. in quo dicit si bn inspiciat probari in termi. p eodem accipi & poni dotem, & id qd in dote datur, inducendo, et late per eos. Quarto. d. facere. l. i. ff. & C. de vsucap. pro dote, iuncta et rub. Nam appellat vsucapio p dote & tn res que traduntur in dotem (vbi tn termi. congruunt qr sunt aliene bo. fi. possesse) vsu capiunt. d. l. j. Et sic pz ibi dotem, & id quod in dotem traditur pro eodem poni. Quinto alleg. l. si is qui. §. fi. ff. de iure dot. vbi df si in dotem fundus & pecunie sint propter impensas necessa rias in fundo factas dotem pecuniarum minui, & sic id quod in dotem datur dos dicit, & nuncupat, Sexto ponderat. l. deposi ti. §. fi. & l. peculiu, la. j. ff. de pecu. In quibus iuris consul. diffi niens peculiu presupponit & d. id esse peculium quod in pecu lium conceditur, & sic idem. Septimo ponderat. l. j. ff. deposi. vbi depositum df res que deponit, vt ex diffinitione ibi posita con stat, Concludit ergo dotem a rebus in ea consistentibus non differre, sicut nec peculium vel depositum, a rebus, in peculio consistentibus, vel depositis, sed dicit predicta esse sinonima dos & res in dotem consistens. Et hoc modo saluat diffinitionem Azo. a Bar. & doc. improbatam. Ad fundamenta Barto. & do cto. contra Azo. respondet. Et primo ad tex. in. d. l. quod dicit, & si milem in. d. §. impense, ver. fi. sed quod diximus, quatenus vi dentur probare inter predicta diversitatem, pluribus mediis, primo negando q id probent immo solum q dos consistens in specie propter impensas in parte ipsius speciei non diminuitur sed diminuit tota dos, siue vniuersitas ipsius dotis respectu re tentionis, qr tota dos potest retineri donec soluat impensa etia in vna spe facta, lz et pars ipsius dotis retineri posset. d. l. si is q

fiicbum.§.qd dr,ver.sed nisi impensa. Ad id q respectu retentionis loquat tex.in.d.l.qd dr ibi,manebit igit maritus in rez detentione,presertim iuncta rone ibidem subiecta,que alio respectu nō cōuenit,nullo.n.alio respectu cōuenit dicere dotis fieri diminutionē,& nō corpori nisi retentionis. Retentio n. dr quedam diminutio,sicut alias habemus,q qui tardius soluit, minus soluere dr.§.minus,insti.de ac. Eam in responsiones ante eum dedit Bal.nouel.in.d.trac.de dote.ij.par. Secundo dicit posse videri q dicta iura ponunt dotē,vt quid diuersum a singulis rebus que in dotē danf,vt est diuersum continens a contento. Tertio q ponunt dotem vt quid diuersū a rebus que i dotem danf,vt est diuersum totum a suis partibus,qz dos oia in dotem data continet,que tertia recidit in idem cum precedēti. Quarto q ponunt dotem vt quid diuersum a dato in dotez vt est diuersum quid cōtractus a re que in contractu deducitur,vt patet in re cōmodata vel deposita,quas cōstat diuersas esse ab ipsis cōtractibus cōmodati vel depositi. Quinto q ponunt dotem vt quid diuersum ab eo qd daf in dotē,quatenus dos est quoddam nomen generale & collectiuum aptum cōprehendere & cōprehendens vnam vel plures res in dotez datas,que tn nō sunt aliud q ipsa dos,prout et videmus in peculio.d.l.peculium,&.d.l.depositi in fi.& hoc respectu dicit dotem appellari patrimonium mulieris.l.iij.§.sed vtrum.ff.de mino. Ad qd et.l.pomponius Philadelphus.ff.famil.herci. Sicut et videmus in peculio qd appellaf patrimonium in.d.l.depositi.§.fin.& tn id qd cōceditur siue daf in peculiū,peculium est.d.l.peculium. Ex hoc dicit patere responsionem datam ad.d.l.j.§.impense aūt.ff.de dote preleg. Nam hoc respectu,qz dos est nomen collectiuum dos dr quid cōsistens in vniuersitate, Refert subinde Bal.nouel.in.d.trac.d.ij.q.dicentem & soluentem aliter,vz,q dcā iura ponunt dotem vt quid diuersum a re que in dotem daf,non q dos sit quoddam ius vle prout.d.Bar.sed hō est quoddam ius seperatum a re data in dotem,ex quo iure causaf oblo & ac. Non aūt ex ipso corpe dato in dotem,q aūt dr ius non vniuersale hr per Bar.d.l.qd dr in ver.qd est dicere nomen iuris &c. Quam Bal.nouel.opi.deridet ipse pcc.me. ¶ Quoniā dicere q ex iure oriaf obligatio & actio est loqui contra vulga.regu.q ex facto ius oriaf.l.consilio.ff.de cur.furi.ad qd et.l.si ex plagis.§.in cliuo capitolino.ff.ad.l.aquil. Unde subdit q melius dixisset q illa iura ponunt dotem,p cōtractu dotis,quasi ipse contractus recipiat diminutionē,eo qz minus videaf in eo cōprehēsum pp impensas necessarias,quarū occasione dos ipsa potest retineri,& sic residet dcā iura nō obstare,qz respondēdo pluribus modis vt.ff.remanet q in eis nō appet aliquo mō negatum q et res data in dotem possit dici recte & appellari dos,sed solū pbatur q dcū mō nō accipif ibi,vel q dos tali mō accepta nō est que diminuif, Immo subdit q dicte.ll.faciunt p Azo. Nā si res data in dotem nō posset dici dos frustra in eis fieret dicta ratio q id qd dr impēsas necessarias minuere dotem vt in.l.q dr.ff.eo.ti.de impen.in reb.dota.fac.& alijs cōcor.in.d.l.qd dr i.p glo.alleg.intelligi debeat de tota dote,nō de corporibus ipsius dotis. Aliter preterea ponderat p Azo.dicta iura vt p eū respondentem et ad fundamēta sententiā tam repetentium q nō repetentiū. ¶ Nos aūt nō discedamus a snia Bar.& sequaciū. Que pmo pbatur optime in.d.l.qd dr in primis ver.& in ver. nō enim negat.n.ibi fieri diminutionē corporum.ij.ponif diminutionē fieri dotis,ergo sunt diuersa qz alias in eodem poneref decisio cōtraria. Cui respondef,pro vt ipse Prece.meus respōdet est penitus recedere a vera intentione iuris cōsul. Immo si diligenter cōsideremus oēs responsiones excepta prima includunt diuersitatē inter dotem & rem in dotē datam, Et sic inaduertenter incidit in foueam,quam precipue deuitare cupit & q. rit. Secūdo pbat optime tex.in.d.l.etiam.C.de iure dot.fas in pn.ibi nō dotem sed ea que in dotem data sunt,q et in fi.dum facit cōparationem inter dotē & data in dotē,q sicut qn mulier stipulata est dotem,venit eadem ac.id qd postea fuit additum, ita qn res in dotem datas mulier stipulata fuit,attenta intētione potius q verbis stipulantis,venit additamentum,& sic pbat manifestam diuersitatē,qz nullū simile est idem.l.qd nerius.ff.deposi.vt ponderant. Sed.repe.sz.d.l.posset euitari intelligēdo,q non faciat compara.vt prime. Sed disponat q et si non sit stipulata mulier reddi expresse,sed q sol.ma.res date in dotem ad se ptineant vel eam sequanf,sufficiat ac si reddi stipulata fuisset,& in eo fuerit ratio dubitandi,qz dcā verba eam sequi vel ad eam ptinere,non denotant explicite restōnem. Tertio si dos a re in dotem data nō differret sequeref absurdū,q posset contingere dotem in eadem muliere esse corpoream & incorpoream,ponendo,q eadem in dotem dederit rem incorpoream puta nomē debitoris,& corpoream,& sic si dos non esset quid diuersum & obstractum a rebus in dotem datis,diceref corporea & incorporea.ff.l.cum qui edes.ff.de vsuca. Quarto si idem est dos & res in dotem data,nō bn dicerēt iura appellantia rez dotalem,fundū dotalem,pecuniam dotalem,seruum dotalem,vt.ff.de fun.dota.p totum cum simi.nam dotale dicit qualitatem quam cōstat esse diuersam a subiecto qualificato. Quinto faciūt oia iura dicentia rem dari vel datam esse in dotem,vt.l.res data in dotem.l.dotem que in princ.ff.de iure dot.cum simi.presupponunt.n.& pbant clare diuersitatem inter id qd daf,& id in qd daf,vt notorie pz,argu.l.ij.ff.de duo.re. Sexto et facit regu.vulg.l.si idem.C.de codicillis. Ultimo sepositis omnibus legibus nō ne clarum est q dos est quedam cōtinens,aptū cōprehendere vnum vel plura sine sui multiplicatiōe, Dos.n.vna est,lz sint mille res diuerse,& facta diminutione aliquarum etiā plurium vel facto augumento,semper vna eademqz pmanet,lz pp talia dicaf augeri vel diminui,eo qz minus vel plus cōtinet arg.d.l.peculium nascif,& sic p hoc pz verū esse qd dicit Bart. diffiniens,q differunt vt cōtinēs a cōtento,qd et inaduertēter facef ipse pce.me.respondens ad.d.l.qd dr. Uerū qz negari nō pōt quin iura hincinde vigere videanf. Pro vera resolutione cōcludamus,q dos & res in dotē date differunt,vt prime deductum fuit quicquid dicat prece.me. Nihilominus,res olo in dotem data pōt dici,& pprie dos. Nec est inter predictas cōclusiones repugnantia sicut videmus q homo est animal,& potest probe dici ostendendo hominem,hec est animal,& tum differt ab animali in genere,& ideo bene dico hoc est animal ostendēs hominem,qz supponif homo huic suo generi animal,& genus inest cuilibet spēi.l.inter agnatos.ff.vū legi. Ita res dotalis pōt dici dos eo respectu,qz est mā & substantia dotis in genere,seu quid dotis,sicut homo potest dici animal,vestis potest recte dici ex purpura seu pannum,flamas,lapis,capsa,lignum,& similis,& omni materia cōsecta perempta dos ipa extinguif vt peculiū.l.peculium nascif,in fi.ff.d pecu.& ita procedunt iura per Azo.& Prece.me.allegata,nō tn q pbent non esse diuersitatē,& hoc mō potest intelligi,qd.d.Azo. Pro qua vrgenter faciunt.d.l.depositi,in fi.& d.l.peculium,prout et aduertit Soz.sz veritas est q ibi diffinif peculium materialiter nō autem subiectiue,pat dupliciter posse diffiniri aliquid acciimus,in.l.j.in pn.ff.de acqui.pos.& q materialiter ibi diffiniatur probaf iungēdo.l.peculium & ex eo.eo.ti.vbi q peculiū cōsistit ex eo et vt. Nam si cōsistit ex rebus ergo res sunt mā,qn materia est ex qua cum aliquo aliquid fit,& est mā permanens,alia dr materia transiēs

64 vt per Aristo.in lib.Thopico,& ibi Pet.Hispa.& dictio ex ē notat eam.l.j.§.ex incendio.ff.d incen.rui.& nauf.ergo differt a peculio causato. Ad.l.dedit dotem,cum concor.dicentibus dotem dari vel restitui,& loquētibus ō rebus in dotem cōsistentibus,rēdef q loquunf abusiue,qd negari nō pōt, Nam cū necesse sit facere diuersitatē inter dotem & res in dotē datas,vt.ff.sequif necessario q nō possunt loqui pprie,vel q loquunf respectu materie nō totalis essentie,vt.ff.vel rñ.cum Moder.senensibus,q ideo sic loquunf,qz p traditionem seu restōnez rerum dotaliū ius incorporale dotis transfert sicut in simili in restōne hereditatis,in.l.restituta in pn.ff.ad treb. Cui nō ob.q

65 sit ver.†vi,qd solet denotare impropietatem.l.j.§.deiecisse.ff.de vi & vi arma.l.ita tn.§.gessisse.ff.de admi.tuto.& per Bart.l.si is qui pro emptore.ff.ō vsuca. Propter qd ita rñ.Prec.me. dicens dictos Moder.nō aduertisse ad id verbū, Nam ibi verbuz vr non est vez q denotet impropietatem,vt pz qz ibi sub dicto verbo eque determinaf restitutio que sit re,sicut q sit verbo,& ois restō hēditatis fit re vel verbo & eque dr ibi q restituta vr hereditas &c. Et sic est expressiuū veritatis,& si per restitutionem rerū hēditariaz nō esset vera restō iuris vniuersalis hereditariū nunquā vera dareſ,vnde bona est & proxima dictorum Mode.rñ.qz ver.vr est expressiuū veritatis sicut alias in.l.iij.§.hec verba.ff.ō neg.gest. Ad reliqua facillima est rñ.presertim ad illud ō vsuca.pro dote, Non.n.sequif vsucapif p dote ergo dos,qn et vsucapif p hērede.ff.p herede,& tn clarū est hēditatez & res hēditarias nō ee idē.l.j.ff.de re.diui.in fi.& insti.ō re.cor.& incorpo.sic vsucapif p emptore,pro donato,& tn res empta

& res

& res dotata ob ipsis cõtractibus emptionis & donationis nota
rie differunt, & p herede, pro emptore, pro donato, & pro dote
pariformiter denotant cãm vsucapiendi, & cõsequenter dcm̃ fun
66 damentũ potius facit ꝯ ipm̃ prec. nu. ❡ Circo secũdam̃ con
clusionẽ Bar. ꝙ dos est quid vniuersale & intellectuale p. d. l. qð
dr. Quia fructus & accessiones dotem augent, Quia in ea pre-
cium loco rei succedit scd̃m Barto. pro quo facit optime tex. in
preallega. l. j. §. j. ver. impense ff. de pote prelega. Sed contra bar.
ratio hec inducit, qꝛ successor vniuersalis colono stare tenet, vt
per doc. in. l. emptorẽ. C. de loca. & con. & in. l. si filio. §. si vir in
quinquẽnium ff. eo. & sic ea rõne mulier so. ma. colono stare coge
retur cuius ꝯtrium dispõnit in. d. §. sm̃ Alex. nam si cogeret fru
stra per heredes viri peteret cautio de qua ibi, qð esse nõ dꝫ. l.
hec stipulatio ff. de leg. no. cauen. Cum ergo nõ teneat stare co-
lono, sequit ꝙ nõ est succedens vniuersalis, qui in dote succedit
& pariformiter ꝙ dos in qua succedit nõ est quid vniuersale, Et
ideo subdit Alex. Bal. male allegasse. d. §. in. d. l. emptorẽ ad
pbandum ꝙ mulier teneat stare colono p maritũ cõstituto cuꝫ
probet ꝯtrium inducendo ad prime, Quod et aduertens ait Ro
ma. in. d. §. qui tñ substinendo opin. Bar. rñdet ad premissum
fundamentũ ꝙ reg. ꝙ successor vniuersalis tenet stare colono,
nõ dꝫ locũ in quolibet successore vniuersali, sed in eo dumtaxat
qui est vniuersalis representans psonam eius cui succedit in to-
tum, prout est hẽs vniuersalis. l. hẽs in omne ff. de acq. here. sed
mulier succedens marito in dotem non est talis sicut nec econ-
tra maritus succedens mulieri. l. mulier bona. ff. de iure do. mari
to &c. Idem subdit Alex. dici posse eadẽ rõne in succedente in
peculio. Secundo ꝯ Bar. tenens, ponderat hic An. post Bal.
in. l. sed & si possessori. §. si. ff. de iure dot. d. l. mulier bona. ff. de
67 iure dot. Cui dupliciter respõdet Alex. Primo qꝛ appellatio
ne bonoꝝ veniunt solũ que superfunt ere alieno deducto. l. sub-
signatum. §. bona ff. de ver. signi. & per Bar. l. j. & ij. ff. de bo. pos.
& in ead. l. mulier bona. Secundo ꝙ maritus non p oĩa repre-
sentat psonam mulieris dotem dantis, sicut hẽs defuncti, ideoqꝫ
nõ põt maritus sicut hẽs cõueniri. Nec tꝫ hec ꝯsequentia non
68 põt ꝯueniri ergo nõ ẽ successor vlis. † Nã nõ oĩs successor vlis põt
ꝯueniri, vt pꝫ ĩ emptore hẽditatis q ex ipsa emptiõe fit successor
vlis sicut & p omnia erat heres institutus. l. ij. in pn̄. ff. de here.
vel act. ven. q̃uis nõ alleget, & tñ nõ põt ipse emptor a credito-
ribus hereditariis ꝯueniri. l. emptor. C. de here. vel act. vendi. l.
ij. C. de pac. Nisi sponte cõueniri velit. d. l. ij. C. de pac. Rema-
net igit a predictis ꝯtriis. saluata opi. Barto. Quã magis cõiter
doc. approbãt. Pro qua et Mod. põderant. c. Raynucius, ẽ
69 testamen. † vbi verbũ relinquo relatũ ad dotem, hẽdis institu-
tionẽ importat, ex quo sequit dotẽ esse quid vniuersale, qm̃ tale
verbũ, cum sit cõe, ita demum importat heredis instõnem si ad
vniuersitatẽ referat, vt est glo. no. & magis. in. l. his verbis ff. de
here. insti. si vero ad particulare qd legatũ importat, vt ibi hẽ,
sicut ad vniuersitatẽ refert & institutionẽ importat qm̃ referatur
ad legitimã, vt p Imo. l. j. §. si ex fundo ff. de here. institu. & d. l.
his verbis, & cõem eẽ iniam ait Alex. p tex. in auc. vt cũ de app.
cogno. §. aliud quoqꝫ capitulũ, ver. ceterũ, & ad id illuꝫ tex. no.
Anto. de but. ibi, & An. in ꝯsi. vña Andriola. lxxix. q̃uis cõtra
rium tenuerit in alio ꝯsi. in xpi noĩe. Petrus &c. lxxxx. Sed ꝙ
tex. ille nõ facit p Bar. tꝫ ibi Imo. quẽ referens sequit & Alex.
Ias. aũt substinet ꝯ Alex. & Imo. volentes ꝙ de iure cano. legi-
tima nõ sit filio de necessitate relinquenda, iure institutionis, vt
hic per ipsum, Aliter tñ põt euitari ille tex. nam ideo ibi est, qꝛ
persona ad quam refert verbum relinquo erat necessaria insti-
tuenda vel exheredanda quo casu verbũ relinquo importat in-
stitutionẽ ẽ adiectum certe quantitati vel speciei sm̃ Benedi.
ctum Capra ibi & dissale ac no. per Fulg. in ꝯsi. ix. Tñ omnino
defendi põt ꝙ iure ciui. nõ sit a iure cano. in eo correctũ, & sic cõ
gl. ibi, vt late defendit Barba. demonstrans esse cõem in. d. c. ix.
col. cum seq. vsqꝫ ad. xxj. In q. tñ premissa an dos sit quid vni-
uersale ꝯ Barto. tenuit Bal. in. l. j. in. iij. colũ. ff. eo. vbi deridet
hanc opi. fatuam dicens esse, velle ꝙ si qs petat. r. nomine do-
tis hec sit vlis petitio, ex quo certos & specificatos fines hꝫ res i
petitione, nisi quid vniuersale esset datum in dotem, vt hẽditas
vel peculiũ, Idem tꝫ in. l. fi. C. de sen. que si. cer. quanti. dicens
hanc esse cõem opi. & respõdet ad glo. in. d. l. qð dr, alle. p bart.
ꝙ lo ꝗt qñ aliquid vniuersale est datum in dotem, vt heredi-
tas peculium vel bona omnia, & in casu exceptionis per eũ po-
site i. d. l. j. Idem tꝫ ipse Bal. in. d. l. sed & si possessori. §. fi. di

cens ꝙ dos non est proprie ius vniuersale, sed instar iuris vni-
uersalis. Hanc opi. cõtra Bar. tenuit vltra An. quem supra re-
tuli, Cumo. qui subdit ꝙ dos est ius vniuersale aptitudine non
actu, vt si vna res sit i dote sicut si vna res sit i peculio, In quo
exẽplo de peculio eum grauiter errasse dicit Ias. qm̃ etiam si in
eo nõ sit nisi vnica res adhuc vniuersale dr, vt. l. quesitũ in pn.
cum gl. ff. de pecu. & l. sicut. §. si. ff. qð cuiuslqꝫ vni. nomi. Pau.
ẽt hic tꝫ cõtra Bar. dicens similitudinem quã Bar. facit de do-
te ad hẽditatẽ non esse bonã, qm̃ hereditas sine vlla re vel cor-
pore subsistere põt, cum dicat successio in vniuersum ius, quod
defunctus habuit, ẽt si nihil habeat, qꝛ saltẽ representat eius p-
sona. l. hẽditas ff. de ver. signi. vult allegare. l. hẽditatis appello,
sine dubio ẽt damnosam cõtinet. eo. ti. Et lꝫ omnes res heredi-
tarie sint perempte, omnino hereditas z talis peremptio reme-
net nec perimit. Non tñ ita in dote que requirit aliquid corpo
rale vel incorporale dari, & ipsis totaliter peremptis & dos peri-
mitur, vt colligi. d. ex. d. l. qð dr ff. ti. j. ❡ Cõtra Bar. ẽt plura
cõgerunt Mod. Primo qꝛ nouo iure C. cõstitutũ est in. l. in re-
bus. C. de iure dot. dotem posse vendicari qð nõ esset si eẽt qd
vniuersale. l. vẽdicatio. ff. de rei vendi. Sed ipsimet respõdẽt ex
intentione Bar. ꝙ nõ vniuersitas dotis, sed ipsa corpora vendi
cant, Alio enim modo vrgentius induci põt. d. l. in rebus. Nã
si esset quid vniuersale ẽt ante illam. l. corpora particulariter vẽ
dicari potuissent, arg. d. l. si peculiũ, in pnc. ff. de pecu. lega. Sed
saluando dic ꝙ imo nec particulares res antea vendicari po-
tuissent ante retraditionem, qꝛ vẽdicatio presupponit dominiũ
penes vendicantẽ. l. officiũ. ff. de rei vendi. cuꝫ concor. qð regu-
lariter sine traditione nõ transfert. l. traditionibus. C. de pact. &
in. d. l. si peculium, est speciale in legato, in quo fallit. d. regu. l.
traditionibus, vt. l. a titio ff. de fur. l. ij. C. cõia de lega. & traditur
70 ordinarie in. l. j. ff. de leg. j. Secundo qꝛ illud dr vniuersale ius
qð aptum est cõprehendere pluralitatẽ iuriuꝫ & corporũ simul
. l. peculiũ. ff. de pecu. l. pecunie. §. j. ff. de verb. sign. Sed si solus
fundus in dotem detur solus ille est dos, & tñ non est aptitudo
cõprehensiua plurium reruꝫ vel iurium, lꝫ possit recipere augu-
mentum ex equitate, qm̃ augumentũ ex causa dotis prouenirer,
& ita dicant intelli gl. l. quotiens, vbi tex. no. ff. de iure dot. Sꝫ
secus si nõ ex causa dotis, vt si res dotalis fuisset subtracta, & de-
inde marito cuꝫ duplo vel quadruplo reddita, Sꝫ hoc funda.
nõ obstare demonstrat Socy. qm̃ psuppositũ in eo, ꝙ fundus i
dotem datus sit idem qð dos, est falsum, sicut i simili videmus
ꝙ lꝫ vna tñ res sit in peculio vel in hereditate, nõ tñ illa res dr
peculiũ vel hereditas, vt. d. l. peculium, & l. hereditas, & l. lꝫ mĩ
nimam. ff. de peti. heredi. ex qua inferunt non esse differentiam
an res in specie cõsistens sit data in dotẽ, an quid vniuersale vt
peculium, In quo cõtrarium. d. Bald. vt. ff. retuli, in. l. j. ff. eo. &
d. l. fi. C. de sen. que sine cer. quan. Tertiũ & subtile, Illud dicit
ius vniuersale quod, lꝫ corpora in eo contenta perimant, durat
ac remanet. d. l. quesitum. d. l. pecunie. §. j. Sed re data in dotẽ
perempta, dos ipsa nõ remanet, sed perimitur. l. plerũqꝫ. ff. de
iure dot. Probat etiam. d. l. qð dr sm̃ Pau. a quo Modern.
habuerunt hoc funda. id autem non esset si dos esset quid vni-
uersale. Ad hoc tñ subtiliter. d. Socy. ꝙ est quoddã ius vniuer
sale qð refert ad intellectuꝫ iuris tm̃, Et potest in esse produci
absqꝫ aliqua re corporea vel incorporea, Et tunc peremptis re-
bus, non perimit ipsum ius vniuersale. d. l. hẽditas, melius in.
d. l. hereditatis appella. ff. de verb. signi. Quoddam vniuersale,
qð nõ põt in esse pduci, nec stare sine aliqua re corporea vel in
corporea, & tunc peremptis illis rebus per q̃s ipm̃ ius incorpale
repñentat, & ipm̃ ius vẽ pimit, vt appet i vniuersitate boũꝫ, vt.
d. l. sicut, & in grege, vt. l. si grege ff. de le. j. Nec in hoc ꝯriũ dis-
positum est in peculio, qꝛ imo in. d. l. peculium, dos & peculiuꝫ
equiperant, vt. d. ibi esse glo. licet nõ habeam, Unde qua rõne
peremptis oĩbus rebus dotalibus, & dos, eadem & peculiuꝫ. In
hoc. n. est ea differentia inter hec, res dotalis & dos, que ẽ inter
rem hereditariam & hereditatem, rem peculiarẽ & peculiũ, vn-
de si aliqua res dotalis etiam tota extingueretur, vel desineret
esse dotalis, non tamen ex hoc desineret esse dos si aliqd aliud
remaneret in dote per quod ipsum ius vniuersale representare-
tur, secus si nihil aliud esset in dote, qꝛ extincta omni re dotali,
& ipsa dos desineret, non quia res dotalis sit idem quod dos, sꝫ
quia per ipsas res dotales dos ipsa representatur. d. l. quod di-
citur, licet quandoqꝫ rem dotalem dotem iura nuncupent, vt
. ff. latius. Quarto adducit, qꝛ vniuersalis successor colono stare

tenet, mulier aut nō tenet, tc. soluunt prout. ff. retuli post Alex,
Quinto retorquent cōtra Bar. vnum ex eis funda. Nam in do
te nō succedit precium loco rei simpliciter, e nisi fuerit cōuentū
inter virum e vxorē ꝙ succedat, e preterea id fit in vtilitatē mu
71 lieris. l. ex pecunia. C. de iure do. cum ibi no. † Sed in vniuersa
libus precium succedit loco rei absqꝫ aliqua conuentione. l. si et
rem e preciū. ff. de peti. here. ergo ꝛc. Soluit cū Socy. ꝙ hoc
ꝙ in vtilitatem mulieris e vbi est cōuentū precium loco rei suc
cedat, e nō absolute fuit inductū e iure in priuilegiuꝫ mulieris,
vt probat̄ sm̄ eos in. l. si ex lapidicinis, e. l. ita cōstante. ff. de iu
re dot. Nec cōtrarium probat̄ l. d. l. ex pecunia, quia ibi res nō
dum fuerat effecta viri, sed simplr̄ empta, nec de pecunia dotali
muliere volente, Secundo respondet negando cōsequentiam de
qua proxime vꝫ preciū nō succedit loco rei. ergo nō est quid vni
uersale, ostendit nō subsistere in herede, qui tenet hereditariam
actionem ait. Nam non pōt vniuersali iudicio fami. herc. cōueni
ri ad precium nisi in subsidium. l. j. C. de com. re. alie. Aduerte
tn̄, qꝫ per hoc demonstratur hoc funda. non vigere cōtra Bar.
nō tn̄ subsistit ꝙ faciat pro ipso Bart. e sic remanent duo alia
funda. ipsius Bar. Sꝫ etiā ad ipsa conantur respondere, ad. l.
qō dr̄, ꝙ ibi nō diminuit̄ pars fundi dotalis, sed sicut i falcidia
resecat̄ pars legati, e tota res retinet̄, donec marito de integris
expēsis satisfiat, Que solutio prout dicit Socy. verbis illius. l.
nō cōuenit, dum. d. ꝙ res data in dotem nō diminuit̄, sed ipsa
dos, e sic probat ꝙ dos est quid separatum a re data in dotem,
Si est quid separatum ergo quid intellectuale e per cōsequens
quid vniuersale vt. d. l. j. §. sed quod diximus. ff. de do. prelег. e
sic inductio Bar. hoc modo subsistit. Alio ēt modo subsistit
cōiungendo. d. l. qō dr̄ cum. d. §. sed quod diximus, nam in. d.
§. dicit̄ ꝙ illud qō alias dr̄ impensas dotem diminuere nō ē ad
singula corpora referēdum, sed ad vniuersitatē, quo stāte sic ar
guitur, dos est que diminuitur, vt. d. tex. in. d. l. qō dr̄, sed talis
diminutio non fit ex singulis corporibus datis in dotem sed de
vniuersitate. d. §. ergo dos, cum ea diminuatur, est ipsa vniuer
sitas, sed vr̄ ꝙ possit intelligi ꝙ corporum vniuersitas minuat̄
insuper conantur tollere aliud funda. Bar. dum. d. ꝙ fructus
augent dotes ex nature actionis. l. si marito. §. fi. ff. eo. e. l. ēt. C.
de iure dot. Nam dicunt illud esse verum in fructibus perceptis
ante matrimonium, quoniaꝫ vr̄ eos mulier in dotē dedisse dum
cōtrahens illos nō reseruauit arg. l. inter socerum. §. cuꝫ iter. ff.
de pac. dota. et sic non ē ꝓp nām vniuersitatis dotis † Nā ān
72 matrimoniū nō dr̄ dos. l. fi. C. de dona. an. nup. Et ita dicunt
loqui tex. in. l. si ait. ff. eo. e. l. si ego. §. i. e. l. si seruo in dotē. ff. de
iure dot. Que fuit cōsideratio Bald. in. l. diuortio. §. ob dona
tiones. ff. eo. Et ita ēt dicunt intelligendū. d. §. fi. l. si marito al
legatū per Bar. Sed Socy. e Jas. qui premissam saluationem
ponunt, aduertunt, ꝙ lꝫ forte applicabilis eēt ad. l. parte illius,
§. tn̄ ad scd̄am minime, quia in eo tex. expresse loquitur de fructi
bus perceptis post mr̄imonium, In quibus cōuenire non pōt
d. solutio. nec tex. allegati faciunt, Unde per illū tex. cum Bar.
concludunt. Nam non alia rōne dum fructus dotem augent,
nisi qꝫ est quid vle, verū est tn̄ ꝙ glo. ibi e in. d. §. ob donatiōes
dicunt ꝙ fructus ante mr̄imoniū percepti, dotem augent, non
aūt percepti post, Sed respōdet Socy. ꝙ idem ꝫ illū tex. dicen
tem, ꝙ sine illis fructibus dos minor reddi dr̄, ergo ex illis dos
auget̄, alias dcā minoritas nō subesset, dicit preterea ꝙ dicere ꝙ
loquit̄ de fructibus perceptis ante mr̄imoniū est loqui cōtra il
lum tex. qui dum loquit̄ de fructibus habita rōne pro portione
anni, nō pōt loqui de pceptis ante mr̄imoniū ꝫtum, nam talis
ratio cōputatiōis portione tpis habet̄ solū postea solu. matri,
d. l. di uortio. Preterea illa. l. loquit̄ de fructibus acquisitis per
seruos dotales post diuortiū, e ideo Paul. d. Bald in. d. §. ob
donationes loqui ꝫ illum tex. ex quo Bar. fundamento ꝙ fru
ctus dotē augent, duo notatu digna infert Socy. Primū ꝙ si
cut ob vtiles impensas, nō pñt nouo iure corpora dotalia reti
neri. l. j. §. sed nec ob impensas. C. de rei vxo. actio. Ita nec fru
ctus, scd̄m ꝙ in illis hꝫ locū priuilegiū tacite hypothece, ac pre
lationis, sicut in dote, prout id fuit de intentione Bal. in. d. l. j.
§. exactio. Quod ēt firmat Bal. nouē. in. d. trac. ij. car. versi. ij.
modo. Remanet igit̄ ex premissis duobus funda. Barto. vt. ff.
substentatis, ac ēt per. d. c. Raynutius quatenus teneamus de
iure canc. legitimā sicut de iure ciui. esse iure institutionis relin
quendā, Conclusio Bar. (ꝙ dos est vniuersale quoddā ius) de
73 fensata. ¶ † Ex qbus. ff. dictis apparet ēt resolutio alterius ff.

propositis. An bene Barto. reprehendat Azo. Nam stante ꝙ
dos e res in dotem date differant, presertim qꝫ dos sit qd̄ vni
uersale, sequit̄ ꝙ Azo. male diffiniuit, nō faciens inter ea diffe
rentiā, e ꝯtr nō ponēs dotē pro eo qō est, hoc est pro iure vni
uersali. Dicit tn̄ Socy. predictā diffinitio. altero ex duobus mo
dis defendi posse, vel dicendo ꝙ sic peculiū diffiniuit Jn. C. in
d. l. depositi. §. fi. e. d. l. peculiū. ff. de peculio, e sic dicta autho
tate firmet̄. Vel ꝙ mediante traditione, seu datione rei in dotē
date ipsum ius vniuersale e intellectuale trāsferī, sicut videmus
in hr̄ditate. l. restituta. ff. ad trebel. sed hec vr̄ dubia, quia in dif
finitione dꝫ poni immediate essentia, seu substātia rei diffinite,
vt no. in. l. omnis diffinitio. ff. de reg. iur. Non aūt id qō media
te interuenit. Prīa vero saluatio quā ꝫ ēt Jaso. sustentabilior
vr̄ pro qua addunt aliqui simile in. l. j. ff. deposi. Sed pōt eui
tari negando ꝙ illa sit diffinitio depositi, immo sola descriptio,
qꝫ nō omne qō custodiendū dat̄ est depositum, vt vr̄ probari i
nauta, caupone, stabula. qui custodire tenent̄. l. j. e ꝑ totū. ff. na.
cau. stabu. e tn̄ nō sunt depositarij, qꝫ actione depositi cōtra ip
sos nō agit̄ vt. d. tt. Nam tenent̄ ex edicto illo pretorio, nō aūtē
74 ex depositi aliquo ꝫtu. † Ad. d. l. depositi. §. fi. e. l. peculium re
sponde subtiliter intelligendo vt. ff. ꝙ ibi nō ē ppria diffinitio,
sed descriptio, que est oratio cōstans ex genere e ꝓprio sm̄ Ari
sto, vbi. ff. e nō ob. ꝙ ibi expresse nuncupet̄ diffinitio, e sic i dū
bio de propria intelligat̄, Nam cum ibi clare appareat designa
ri mōm, nec ponit̄ ꝙ sit ius, nō sumus in dubio, nec est alienus
a iurecōsul. verbū diffinitionis, late assumere, vt. l. omnis diffi
nitio. ff. de reg. iur. Nam ibi intelligit̄ de reg. que quoddāmodo
casus sine regule cōprehendit, e ea est periculosa, lꝫ Jas. hic dum
rn̄det ad solutionē tradiтаꝫ per Alex. ad diffinitionē Bar. ma
le intelligat. l. de diffinitione propria cōtra gl. ēt ibi. Item in p
pria mā peculij est tex. in. l. peculiū aūt. ff. de pecu. Ex alio prete
rea dicta Azo. diffini. nō est bona vltra scriben. Naꝫ cōtinet in
se illa verba superflua, vt perpetuo sint penes eum. Cum satis
ideꝫ cōprehēditur illis ꝓp onera mr̄imonij. i. donec mr̄imoniū
durat, durat ēt dicta cā, e ideo credendū est Bart. ea non adie
75 cisse ꝛc. ¶ Circa scd̄m principale † an bene diffiniat dotē ipse
Bart. dic ꝙ lꝫ cōiter doc. cum eo transeant, Attamen An. im
probat hic pūo, deinde alio fundamento in. l. si predioꝝ. C. ad
leg. fal. Dic ꝙ male loquit̄ dicens ꝓp onera mr̄imonij, Nā pōt
esse ꝙ maritus onera mr̄imo. nō substineat, e tn̄ dīno erit dos,
vt si mulier habeat maritū iuuenē e pulcrū, quem vt facilius ad
mr̄imonium secū ꝯtrahendum adduceret, cōuenit cum eo ꝙ ipsa
mulier teneret̄ se alere, quā cōuentionē iura nō improbant, vt.
l. iiij. ff. de pac. dota. in fi. e. l. fi. in prin. ff. de dol. excep. e. l. si ge
pro vxore (quā addit Areti. in fi. ff. de donatio. inter vi. e vxo.
Que iura nō probant intentionē An. Ideo defendunt Bart.
Jmo. Alex. e Moder. Primū qꝫ dato ꝙ tale onus alendi ex
pacto ad vxorē pertineret, tn̄ ꝓpterea nō tollit̄, ꝙ ꝓp alia onera
ad que maritus teneret̄ nō verificarent̄ verba Bart. vt in vesti
bus, prout Jmo. exēplificat, quas maritus tenebit̄ exhibere al.
legat. l. vestis e. l. argumēto. §. ornamentoꝝ. ff. de auro e arg. leg.
76 Que, vt ēt. d. Alex. nō probant ꝫ exemplū An. † Nec est veruꝫ
qō ait Jmo. quia cōstat alimentorū appellatione vestes, ēt preciosas,
cōtineri, si tn̄ mulieri cōueniant. l. fi. ff. de alimē. e cib. lega. qō ēt
ait Bal. in. l. si maritus in id. ff. eo. Sed quis ex hoc cōstet non
bene Jmo. rn̄disse rōni An. pro defensione Bar. tn̄ pōt tripli
citer respōderi, Primō ꝙ speciale fuerit si per pactū cōuentuꝫ
est ꝙ maritus ad alimenta nō teneat̄, Bart. aūt diffinit habito
respectu ad id qō cōiter accidere solet. s. ꝙ maritus onera mr̄i
mo. subeat, Jn diffinitione aūt sat est ꝙ sit conueniens quo ad
regulā. l. ois diffinitio. ff. de reg. iur. cū ibi no. Sed cōstat reg. eē
vt suppōit e p eo qō. d. Bart. ꝙ maritus onera mr̄imonij sub
stinere debeat. l. pro oneribus. C. de iure dot. merito ꝛc. Sed lꝫ
Alex. nō dicat, hec fuit saluatio Jmo. quam satis bonam dicit
Areti. Jas. tn̄ dicit, nō esse bonā, tum qꝫ nō cōuertitur cum diffi
nito ꝫ. l. j. §. dolum. ff. de dolo, e vult dicere ꝙ nō cōuertitur
vlr vꝫ, ꝙ ois dos sit ꝓp onera mr̄imonij, qꝫ nō ista, stante dicto
pacto. Tum ēt qꝫ si sufficeret diffinitionē sumere e ēa scd̄m cōiter
accidētibus, diffinitio in iure nr̄o nō eēt periculosa ꝫ tex. in. d.
l. ois diffinitio, Tu dic primā rōnem verā eē, quā pluribus p
bat Alci. sequēs Jas. hic in Parado. lib. vj. c. ix. Scd̄am autē
nō teneas, quia cum Jas. in eo erret Alcia. qꝫ falsum est ꝙ diffi
nitio sit in iure periculosa accipiēdo diffinitionē ꝓprie vt hic,
immo firmissimū est arg. a diffinitio. vt. d. §. dolū, e tex. i. d. l. ois

diffinitio

diffinitio intelligit. l. ois regula q̃ largo mõ dr̃ diffinitio, vt ibi p gl. ꝛ sic errauit Jas. in sensu illius legis, ꝛ prius ẽt Alex. Secũdo respõdet Alex. q̃ lȝ maritus ex pacto ad onus alendi vxorẽ non teneat, tñ nõ sequit q̃ ad onus alendi se liberosq; oẽs cões nõ teneat, quod inter onera matrimonij ẽ cõnumeratũ. l. vbi adhuc C. de iure dot. post mediũ. Qui tex. posset euitari, q: nõ sequit maritus põt durante matrimonio ex dotis fructibus se ꝛ liberos alere, ergo pp̃ onus alendi se ipsum ꝛ filios, fuit ꝯstituta dos, ex alio ẽt hec saluatio nõ est bona, q: nõ cõcludit si ponas q̃ fuerit predicto pacto specifice adiectũ q̃ mulier ꝛ se filios ꝛ maritum alere teneat, ꝛ lȝ Ang. nõ loquat in hoc casu tñ satis est q̃ in eo ita reformatũ argumen. remanet. Tertio pro defensione Bar. Adducit Alex. l. si pr̃ mulieris, in fi. ff. de iure dot. vbi nõ dicit dos illa que cõstituẽda est solũ post mortẽ ipsius mulieris, ideo q: nisi matrimonij oneribus seruiat dos nulla est, ꝛ sic sequit necessario ex illo tex. q̃ pp̃ onera matrimo. dat ꝛ p ꝯñs est in termi. pro Bar. Nec ob. id qd̃ paulo añ ꝯ precedentẽ respõsionẽ allegabam vȝ, q: possit poni exẽplũ supposito pacto q̃ mulier se ac filios alat, Nam põt replicari q̃ oĩno alia onera matrimonij remanent, q: oĩno † maritus tenet ad exhibẽdos vxori maritales affectus, in egritudinibus, in oĩbus eius necessitatibus (Cuȝ sit eius diuine humaneq; domus socia) vt. l. aduersus. C. de cri. ex pi. here. ꝛ hr̃. l. si cum dotem. §. si maritus. ff. eo. vbi q̃ si furiosa efficiat nõ põt eam, ẽt hoc si iure, remittere. Cum fortuitorum casuũ mulieris maritus particeps eẽ debeat ꝛ e conuerso, nisi sit furor irreparabilis, quo casu, nõ ipse sed alter hoc iure libellum repudij mittere poterat vt ibi ꝛ in §. fin aũt, in seuissimo, vbi q̃ tenet eam in furore alere ꝛ medicos ei adhibere, ꝛ demũ nõ põt p pactũ tolli quo minus remaneat onus alẽdi in casu inopie pp̃ egritudinẽ forte vel alium casum emergentis, Et multo minus tolli põt pacto onus soluendi debitũ carnis, Nam ẽt ꝯ substãtiam matrimonij. Alio ẽt mõ ꝛ subtiliter (vt ipse prefatur) soluit Areti. q̃ cũ stante tali pacto vir nõ lucrifaciat fructus, sed ex pacto dotẽ augeant vt inspecto effectu ipse onera alimentoꝝ ꝛ sic matrimo. subire. d. l. iiij. in fi. cũ cõcor. Nam pactum q̃ mulier ipsa se alat aliaq; onera subeat ita demũ vȝ si ipse vir patiat mulierẽ fructus dotis percipere. d. l. iiij. in prici. iuncto fi. ꝛ voluit Bal. in. l. pactum qd̃ dotali, in fi. C. de colla. ꝛ Jmol. in. l. si socer. §. lucius. ff. eo. ꝛ Alex. hic in addi. quã facit in vlt. col. ¶ Secundo, vt premisi, ꝯ diffinitionẽ Bar. instat Ang. in. d. l. si prediorũ ꝛ melius ac diffusius in ꝯs. in xp̃i noĩe p euidẽtiã tc. lxxx. Areti. aũt alleg. in ꝯs. clxx. Nam diuerso ordine habent, In quo dicit diffinitionẽ Bar. ꝛ simul ꝛ diffinitionẽ Azon. nõ esse bonas sed defectiuas, qm̃ dotẽ promissam nõ cõprehendunt, q̃ pari mõ sicut tradita dos dr̃. l. si mulier ita dotẽ. ff. de iure dot. ꝛ. l. j. versi. ꝛ si tñ promissa. ff. de collatione do. ꝛ in rub. C. de dotis promi. ꝛ. l. si p dote, ꝛ. l. ad exactionẽ eo. ti. ꝛ. l. ij. ꝛ. l. filie. C. de colla. vbi lex que de ꝯferenda loquit, hȝ locũ in dote promissa ꝛ nondũ tradita. † Nec bona est saluatio ex eo q̃ dicit in diffini. Bar. vel p tradito habitũ, q: (prout ẽt. d. Alex.) nõ est verum q̃ dos promisse pro tradita habeat, qm̃ si ita esset nõ posset maritus eam ex promissione petere, q: obstaret ipsi exceptio, dolo facis petere, q̃ intus habes, Sed p saluatione. d. Areti. q̃ cum in diffinitiõe debeat exprimi ens put est prorie, non prout est improprie. l. j. §. j. ff. de dol. ꝯtrium nõ ob, q: dos promissa nõ pprie sed improprie dos dr̃, ꝛ ita improprie eam dotẽ appellat predicta iura p An. allega. q̃ aũt pprie nõ sit dos probat, [illegible] Alex. in. l. si is q [illegible]. ꝛ. l. si pater mulieris. ff. de iure dot. in q̃bus dos promissa q̃ nõdum tradita est, cum oneribus matrimonij nõ subsit, dos dici nõ vȝ. Dicit tñ hic Socy. q̃ dos que nec seruit nec destinata est vt seruiat oneribus matrimonij proprie dos nõ dr̃ dicti. ll. Dos aũt que destinata est vt seruiat, licet nondũ sit tradita, sed solũ promissa [illegible] nunc post matrimoniũ dicit dos, vt. l. si mulier. §. si dos. ff. qd̃ met. cã, ꝛ. l. j. §. j. ff. de colla. dot. ꝛ sic vr̃ stare obiectio An. lȝ ex alia rõñe quã ponit Alex. prout ẽt dicit ipse Socy. sustinet premissa saluatio ꝛ assumptũ q̃ dos promissa improprie dos dicat, Nam quidã sunt ꝯtrus q̃ solo cõsensu perficiunt, vt emptio, venditio, ꝛ similes, de q̃bus insti. de obli. ex consen. in prin. ꝛ. l. cõsensu. ff. de act. ꝛ obli. Quidam in q̃bus ad coꝝ perfectionẽ opus est rei interuentu, vt depositum, cõmodatũ, ceteriq; similes cõtractus, vt. d. l. Juriscõ. in. l. iurisgentiũ in fi. prin. ff. de pac. quem tex. quatenus. d. ꝛ ceteri similes cõtractus exemplificat Bart. ibi in cõtractu dotis, ꝛ idem firmat. in. l. legitima, codẽ titu. Et sic defendit distinctio

Bar. sm̃ Alex. ꝛ Socy. sed prece. me. dicit non esse bonam saluationẽ, q: sequeret q̃ ante traditionẽ nõ eẽt dos ꝯ alleg. ff. sed poterit replicari saluando, q̃ non est dos proprie vt. ff. Item sequeretur secundum eundem q̃ ante traditionem non daret petitio, quia non eẽt dos proprie, post nõ posset dari q: obstaret p̃dicta exceptio, dolo facis petere qd̃ habes. Nec ob. authoritas Bar. in. d. l. iurisgentiũ, q: loquit ipse respectu repetitiõis qd̃ nõ placet. Subdit preterea Alex. prosequens hanc saluationem, q̃ cum hoc. ff. iure dos a traditione incipiat (sicut donatio cum donidatio dicat). l. senatus. §. j. ff. de dona. cã mor. nec hoc Mirũ dicebat dos nisi eẽt tradita, Probat, q: añ dispõnẽ. l. ad exactiões. C. de dot. p. nõ poterat agi ex sola pmissiõe dotis citra stipulationeȝ, ergo hoc iure dos promissa dos pprie nõ dicebatur. Sed in hoc nõ modice equiuocat Alex. (vt ẽt aduertit prece. me.) Nam lȝ ex pmissione nuda agi non posset, tñ sufficit q̃ agi poterat ex pmissione stipulatione vallata, vt probat in. d. l. ad exactionẽ, ꝛ fatet ipse Alex. ꝛ est in dubiũ. Potes forte defendere, q: lȝ agi posset, oĩno nõ erat dos pprie, q: nõ ꝛ datiõe, ꝛ hoc voluit dicere Alex. Tu tñ ex alio nõ teneas, q: ridiculũ eẽt dicere q̃ Bar. voluerit diffinire dotẽ solũ habito respectu ad tẽpora. ff. ¶ † Cõtra dictã saluationeȝ ꝛ fundamento An. de dote pmissa, dicit fortiter obstare Areti. q: ẽt in stipulatione interposita ꝛ marito de dote lucrãda, cõprehendit dos pmissa ꝛ nõ tradita de quo. d. esse casum singula. l. ex morte in fi. C. de pac. conue. ẽt tñ certũ est q̃ verba stipulationis, pprie ꝛ stricte intelligunt. l. quicquid astringen. ff. de verb. ob. l. si ita. §. grisogonus eo. tit. Et sic dos pmissa pprie dos est. Sed rñdet Socy. q̃ nõ est verũ q̃. d. l. ex morte, probet dotem promissam in dicto pacto cõprehẽdi, vt p ipsum latius. Opi. tñ ꝯriã p. d. tex. l. ex morte ꝛ ꝗtuor aliis fundamentis tȝ Jas. nu. xxiij. ꝛ id verius vr̃ q: rñsio Socy. non tollit inductionẽ Areti. ꝛ p cõclusione q̃ pactũ de dote lucranda locũ habeat in dote pmissa, probat tex. nõ allegatus a doc. in. §. dotes, in fi. in auc. de nup. ¶ Demũ cum ex premissis dubia satis videat diffinitio Bar. dicit Alexan. sibi magis placere diffinitionẽ An. Quã ẽt tutã esse. d. Areti. vȝ, dos est ius quoddam cõtinens datũ, traditũ, vel promissum, a muliere vel eius parte viro vel eius parti ob causȝ matrimonij. Que in effectu sm̃ Areti. est diffinitio Bart. addito verbo pmissum. Tu diligentius cõsidera q̃ in pluribus differt. Naȝ addit ver. vel pmissuȝ ꝛ ver. datum, detrahit ver. pro tradito habetur. Mutat ver. pp̃ onera matrimonij in hec, latioris sensus, ob cãȝ matrimonij. ꝛ subdit Areti. tutius est addere ver. promissum addere. Sed hãc diffinitio. Ang. ex alio nõ esse bonã dicunt Moder. Thauri. Naȝ poni põt q̃ mulier aliquã rem donauit alicui vt ipsam in vxorẽ accipiat, forte viro nobili, que donatio vȝ, vt. l. titio centũ. §. j. ff. de cõdi. ꝛ demõ. ꝛ est facta ob cãȝ matrimonij, eiq; oĩa verba diffinitio Ang. cõueniunt ꝛ tñ nõ est dos, qm̃ lȝ ob cãȝ matrimonij, nõ tñ pp̃ onera matrimonij, ꝛ sic ex hoc patet hanc diffinitionem nõ esse bonã, Sed põt ab hoc defendi, qm̃ tunc nõ est ius in se cõtinens tc. Nam sit accipiens dñs ob dictã cãm ꝛ sic cãtur ius dominij in illa re, nõ aũt ius aliqd̃ cõtinens illã reȝ, sed ex alio de quo. ff. hec demonstrat imperfecta, vt alie de quibus. ff. Unde nouissime in tanta difficultate, hãc cõclusionẽ teneamus, † Nulla diffinitio dotis hactenus data per scribentes est bona. Presupponamus q̃ diffinitio ea in qua verbũ aliquod est superfluum nõ est bona, vt p Bar. ꝛ doc. in. l. j. in prin. ff. de acqui. pos. Quo stante patet diffinitionẽ Azo. vltra obiecta p Bar. posse reprobari, q: vltima verba, vt perpetuo sit penes eum, sunt superflua, ꝛ lȝ ponant in. l. j. ff. de iure dot. nõ facit q: ibi nõ est diffinitio, sȝ declaratio Quod aũt sine superflua cõstat, q: expressum id fuerat p alia precedentia verba, pp̃ onera matrimo. q̃ donec duret ipsum matrimo. ꝛ dos ꝛ ideo forte Bart. in sua diffinitione non adiecit, ꝛ. diffinitio Bar. ꝛ pari mõ Azo. ꝯtinet illa verba superflua a muliere, vel eius pte, nã sufficiũt illa marito vel eius pti q̃bus positis necessario sequit solonẽ nõ fieri ab ipso marito vel eius pte, qm̃ inter dantẽ ꝛ accipientẽ est diuersitas psonalis. c. fi. de instituti. l. ij. ff. de stipu. ser. ꝛ ꝯñr q̃ quamq; alius soluit, opus est q̃ soluat a pte mulieris, Posset (si aliud nõ obsisteret, hoc euitari qm̃ posset ab aliquo qui moueret, pp̃ onera matrimonij solui marito nõ intuitu mulieris, ꝛ nõ eẽt dos, sed vel donatio, vel legatum. d. l. titio centũ. §. j. Itẽ est superfluũ ẽt in diffinitione bart. id qd̃ addit ipse, vel p tradita hr̃, Nã si põt stare diffinitio sine eo, put fatet ipse Bar. in prio arg. ꝯ Azo. sequit q̃ nõ ẽ necessarium, sed superfluum, Nec defendit, q: sit ad declaratio

nem, q: in diffinitione quiditas & essentialia diffiniti poni debent nõ aũt declaratio, vt p Bar. in. d. l. j. in prin. ff. de acq. pos. diffinitio et An. nõ est bona, q: si dos promissa nõ est ppue dos, vt dicunt Alex. & Areti. saluantes Bar. ergo in diffinitione An. nõ dz esse. Preterea supflua est in ver. datũ, q: sufficit verbũ traditũ, Nam cõprehẽdit translationẽ dominij si tradẽs sit dñs et vsucapiendi cõditionem si tradens nõ sit dñs, & ideo Bart. in sua diffinitione nõ posuit, Item est defectiua q: nõ cõtinet p tradito habitũ, Nam licet Bart. videat ad. d. l. pmittẽdo, & l. licet, tñ oĩno dem ver. est necessariũ, q: nõ est vera traditio, pus certitas in diffinitione poni dz, Ultimo 3 oẽs diffinitiões hactenus datas facit inevitabiliter, q: nõ cõprehendant accessiones, que congruunt doti & dotis substantia sicut ex qbus accedũt, vt ẽ tex. i. l. si marito publico. §. fi. ff. eo. Primo dũ loquit de fructibus, Secundo & fortius dũ. d. actionẽ de dote cõpetere. in. dũ. d. minorem doté. iiij. & adhuc fortius, dũ in fi. loquit de ptu ancille, legato, & hereditate, Nã põt poni q: ea sola remãserint, & in ipsis solis erit dos, & tñ nõ fuerunt data nec tradita a muliere vel eius pte marito vel eius pti &c. Nec bona esset rñsio dicẽdo q: dicta sunt necessaria, ergo diffinitio pncipalis sufficiat, cũ accessoriũ nãm sequi pncipalis cõueniat reg. accessoriũ de regu. iur. in. vj. Nam iã sint accessiones nõ tñ accessoria, q: stare põt p se principaliter nec sublata dote tradita ea tollunt. Ubi nouiter sic diffiniam, dos ẽ ius in se cõtinẽs id qd a muliere vel eius pte, marito vel eius pti pmittit, tradit vel pro tradito hr, seu accedit pp onera matrimonij. ¶ Circa tertiũ principale de quo p Bartol.

81 colliguntur ex ipsius dictis tres cõclusiões, cũ Mod. † Quod i dote pcedit libellus qñs & sic sufficit dicere, peto dotẽ absq: eo q: res aliqua spãliter designet p no. in. d. l. j. in pn. ff. de edẽ. & l. edita. C. eo. iuncta. l. fi. allegata & põderata p Bart. & declarat ipse Bar. q: in eo sufficit & sic in snia certitudo respectu ipsius qñs iã sit incertitudo respectu rex sub ipso qñ cõtentax & pone exẽplum in petente hereditatẽ Titij, vel dotẽ datã p seia, Gaio, iã nihil ex rebus hereditarijs vel dotalibus exprimat, & parimõ pone exẽpla in snia. Quaz tñ 3 Bar. tenentes inducunt Bal. & Saly. 3 quẽ ẽt tenent Raph. & Pau. ponderãdo illa verba dotem datã que repeteret liquidã nõ est, Sed p defensione Bart. rñdet dupliciter Alex. Primo q: iã fuerit ibi pbatũ dotem fuisse datam, tñ snia fuit lata illis verbis incertis de qbus ibi, vz que bona fide accepisti redde, & verbũ illud date nõ est iudicis sed Imperatoris, Secũdo q: iã sint verba iudicis dicus ex quo non appebat p acta pbatoria, snia nõ valebit, nõ aũt ex defectu libelli, Precedens tñ solo fm ipm Alex. est tutior. Tertio & melius soluit Socy. col. antepe. q: ibi nõ solũ nõ erat liquidũ qntũ esset p dote datũ, sed nec ẽt dotẽ esse datã vt illis verbis dotẽ que repeteret liquidã nõ esse, & q: ibi libellus esset gñaliter conceptus appet illis verbis, dotẽ que repeteret, que sunt denotantia tenorem libelli, & snia nõ vz verbis de qbus in prin. illius. l. q: omnimodã incertitudinẽ cõtinet ẽt respectu vniuersi, vt. d. Barto. Immo non est snia vt in. d. l. vr, & q: libellus ita, vt ibi gñaliter cõceptus teneat, pz ex fine illius. l. vbi vr sc̃dam sniam super eodem libello valere, que nõ valeret sup libello inepto. c. dilecti de empti. & vendi. qd no. ad amplia. gl. singu. insti. de obli. & pnc.

82 in ver. nře ciuitatis in fi. ¶ † Secũda cõclusio q: fructus & alie accessiones dotis veniunt actione de dote, vt pbat tex. in. d. l. si marito. §. fi. vbi Bar. ex quo loquit nõ effectiue de quo p Bart. q: si nihil fuit dctũ de fructibus & accessionibus in prio iudicio ad dotẽ principaliter traditã eius peti poterunt, vt ibi tex. est. Iã aliud eẽt si nõ iure actionis sed iudicis officio deberent, vt. l. iiij. C. depo. alleg. per Bar. & p doc. presertim An. in. d. §. fine. No. ẽt ad id tex. in. d. l. ẽt. C. de iure dot. in fi. Nec ob. q: glo. j. in. §. actionũ dicat id esse stare in oĩbus actionibus bo. fi. q: fructus iure actionis debeant, & sic vr q: id nõ pueniat ex eo qd. d. Bar. q: sit qd vle, Nam illa gl. cõiter reprehendit fm Alex. p. l. qui p collusionẽ. §. pcij sorte. ff. de act. emp. & l. iiij. prealle. catenus tñ q: nõ bñ dicit Alex. q: Bar. dicat q: sit speciale fauore dotis, q: fructus iure actio. peti possint, sed immo q: dos est quid vniuersale, in qbus aũt regulare est q: fructus ipsam vniuersitatem augeant. l. item veniunt. §. fructus. ff. de petitio. heredit.

83 ¶ † Tertia cõclusio q: sicut libellus vniuersalis procedit ita ẽt snia, dato q: nec in libello nec in processu appareat liquidatio qntitatis, q: in executione fieri põt liquidatio quantitatis, que cõclusio optime pbat, in. l. iij. C. de dot promis. iuncto. §. curare insti. de act. vt hic per Ias. plura ẽt nõ multũ tñ facientia con

gerentẽ, In alijs aũt iudicijs nõ sic, Nam dato q: libellus generalis pcederet, eo q: pars nõ opponeret, iuxta not. j. l. fi. gl. ma. in fi. C. de anna. excep. & p doc. d. l. edita, nihilominus est necesse in processu postea probare & liquidare vt p gl. repu. fin. in. l. j. §. si qs argentũ. ff. depo. p Bar. ẽt post gl. in. l. si in rem. ff. de rei vendi. & l. in actione. ff. de fur. Et iã 3 Bar. tenent Raphae. cuma. & Pau. eo q: dicãt nõ pbari in. d. l. fi. cõclusionẽ Bart. pront in rei veritate difficulter eluci, tñ eius opinio verior ẽ ex adductis. ff. ¶ Quedã ẽt Bar. an 3ctus dotis sit de intrĩsecis, vide vt p ipsũ & Alex. Quedã ẽt ad mat huius rub. perfectionẽ

84 addentes. ¶ † Ultimo mirũ vr q: nemo queat nec declaret qũ sit ethimologia dotis, Cum alij aũ diffinitiones de ethymo. qui soleat, vt in sella, mutuo, possessione, stipulone, & similibus in locis notissimis, & fecimus Inrecõ. in. l. depositi. §. pe. & §. fi. ff. de pecu. dic ergo, q: dos a greco venit, vt ait lingue latine parens Uarro, in fi. primi volu. Pompeius ẽt dicit manifestũ est ex greco esse, nã : δωτίνη vr apud eos dare, a dando igit dos deducitur, sed a greco qd simile est nfo. i. verbo do, Cum id verbũ etiam a simile verbo greco prouenerit, & hec sufficiant ad honorem Altissimi.

¶ Summarium. L. dotis causa.

1 In dubijs p dote interpretandum est.
2 Instrumẽta duo si eodem die reperiant cõfecta, & de prioritate nõ cõstat, qd preferatur.
3 Priuilegium q: instrm dotis prius factũ presumatur transit in cessionarium.
4 Datis duobus instrumẽtis, vno dotis & aliud fisci, & de prioritate non constat, illud dotis anterius presumit, & ibi vide intellectum. d. l. non puto. ff. de iure fisci cum nu. seq.
5 Dos & fiscus par habent priuilegium.
6 In causa dubia an iudicandũ sit cõtra fiscum & iudex de tali sententia teneatur.
7 Instrumentum eodem die cum alio celebratum continens causam studij prius factum presumitur, & causa studij & dos equiparantur.
8 Idem est in causa libertatis.
9 Idem in causa pia.
10 Instrumenta duo quando a duobus notarijs 3 eadem materia sunt cõfecta & de prioritate nõ apparet, qd prius celebratum presumatur.
11 Instrumentum dotis continens priuationẽ nõ prefertur instro priuati continente hebitum.
12 Datis instrumentum q: est priuata scriptura non prefertur.
13 Hora determinata posita in instro 3 dotem, pro tali instrumento prelationem inducit.
14 Collatio beneficij a papa, an preferatur collationi beneficij ab ordinario, vbi de tpis prioritate nõ apparet.
15 Instrm dotis nõ prefert, quum mulier cum fisco seu alia persona eque priuilegiata litigat.
16 Dotis instrm non presumit anterius, qñ alius priuatus est in possessione.
17 Causa dotis, omni tempore casu & loco est priuilegiata.
18 Statutum generaliter loquens nõ intelligit in casu dotis, si id vtilius est ipsi doti.
19 Fauoris publici gratia a iure cõi receditur.
20 Fauore publico fit extensio de similibus ad similia ex identitate rationis, etiam in exorbitantibus correctorijs.
21 Rescripto principis publice vtilitati repugnanti non est parendum.
22 Mulier cum iuramento alienationem fundi dotalis roborat.
23 Fauor publicus versatur ad sobolem procreandam.
24 Reipublice interest, vt ciuitas liberis hominibus repleat.
25 Stante statuto, q: venditiones a certo tempore facte nulle sint, an per talem alienationem retro transferatur dominium.
26 Dotis oĩa pulegia an transeãt ad quoscũqs hedes.
27 Priuilegium ne res dotalis alienet, an transeat ad omnes.
28 Intellectus ad. l. in rebus. C. de iure dot.
29 Priuilegium q: dotis instrm prius factũ presumat, an trãseat ad quemcunqs heredem.
30 Instantia dotis quo tpe pereat.
31 Mulier est priuilegiata in dote quo ad instantias pp dilatio-

nes, &

nes, & tale privilegium transit ad heredem.
32 Substantialia iudicij an intervenire debeant in cã dotis.
33 Causa dotis vel alimẽtoꝝ an tempore feriato agitari possint, cum nu. sequen.
34 Legatum alimentoꝝ factum non indigenti nõ dr̃ pium.
35 Dotis cã continet pietatem qñ indigenti dos est debita.
36 Causa dotis nõ potest principaliter agitari coram iudice ecclesiastico nisi in subsidium.
37 Privilegium prelationis mulieri pro dote competens transit ad heredes.
38 Dos semper est privilegiata.
39 Dos an nudo pacto constituatur.
40 Pater dotando simplr̃ filiam de suo dotare videtur.
41 Pater protestando se de bonis filie eaꝫ dotare, an se exoneret ab onere dotandi.
42 Pater promittendo partim de suo, & partim de bonis filie eaꝫ dotare an de suis in totum teneatur.
43 Pater dotando filiam computato omni & toto eo ꝙ filia petere posset de bonis paternis & maternis, an filie bona imputent̃ in dote, si iuxta vires dotare potuit.
44 Extraneus dotans mulierem an de suo dotare presumat̃.
45 Pater tenet̃ dotare filiã lr̃imam non hñtem ex se dotem.
46 Filiam bona ꝓpria ad dotem sufficientia nõ habentem, an pater dotare teneatur.
47 Pater an teneatur dotare filiaꝫ que absq; dote sibi a patre cõstituta nupsit.
48 Filiam naturalem tm̃, an pater dotare teneatur.
49 Dotare neptem an teneatur avus paternus.
50 Mater tenet̃ dotare filiam inopem.
51 Statutum ꝙ hereditas descendentiuꝫ deferatur masculis descendentibus exclusis feminis dotatis non hꝫ locum in materna hereditate vel alterius descendentis a matre.
52 Filius an teneatur dotare matrem inopem.
53 Sororem uterinam inopem frater dotare tenetur.
54 Dotare sororẽ inopeꝫ tenet̃ clericus de redditibus bñficioꝝ.
55 Muliere habente patrem pauperem, matrẽ aut fratrẽ ex pſte latere coniunctum divites, dotandi onus ad matrẽ ꝑtinet.
56 Stipulatio de dote restituenda intervenisse intelligit̃, ꝗuis vir seu uxor sint furiosi.
57 Promissio incerte dotis an valeat, & an possit dos in arbitriũ alterius conferri.
58 Declaratio ad tex. in §. gener, in l. cũ post, de iure dotiuꝫ.
59 Verbo promitto in instr̃o stipulationem denotat.
60 Incertitudo an viciet ꝯtrum innominatum.
61 Promissio incerta, an valeat de equitate canonica.
62 Pater cogitur dotare filiam, & sic casu isto inter patrem & filiũ lis esse potest.
63 Filia que ingratitudinem commissit & vivo patre penitentiam egit, an possit exheredari.
64 Res dotalis an & qñ & quomodo alienari possit.
65 Mulier in tacita hipothecha, an preferratur habenti anteriorẽ expressam.
66 Mulier ex priori tacita an habeat prelationem habẽtibus hipothecam expressam.
67 Lex assiduis. C. qui po. in pig. habe. an locum habeat in dote confessata.
68 Creditores qui iusta ignorantia non opposuerunt exceptionẽ nõ numerate dotis, nec egerunt ad interrumpẽduꝫ tp̃s datum ad opponendam dictam exceptionem, an possint restitutionem in integrum petere.
69 Extraneus dotans mulierem qui stipulatur dotem sibi reddi an preferratur ceteris creditoribus.
70 Testis deponẽs vidisse titium possidere p. xxx. annos semꝑ nõ est fallarius, lꝫ ꝓbet̃ ipsum titiuꝫ aliquotiens absentẽ fuisse.
71 Oblõ ad dotem pro filia a marito & muliere facta an valeat.
72 Dos in omni parte mundi & ꝯ quemcunq; est privilegiata.
73 Favori publico ẽt cum iuramẽto mulier renuntiare nõ põt.
74 Publica utilitas versatur in dimitijs particularium.
75 Res privatorum pro utilitate publica auferri possunt, dꝫ tñ ei cui res aufert̃ ex publico precium solui.
76 Liber homo nõ nobilis neq; religiosus capi potest pro executione iustitie.
77 Utilitas publica an & qñ preferratur private, & cõtra nu. 78. & numero. 79.
80 Statutum ꝙ nobiles facientes brigam certa pena puniant̃ ꝓpter publicas seditiones evitandas valet.
81 Statutũ ꝙ litigantes cogantur ad cõpromittendum valet.
82 Appellari an possit a precepto de compromittendo vel sententia arbitri.
83 Mulier sterilis hꝫ ꝓuilegia dotis, nisi sit a nativitate sterilis.
84 Faber malleans iuxta scholas an & qñ expelli possit.
85 Scholaris alta voce legendo in sua camera studentẽ impediẽs tacere vel recedere cogitur.
86 Doctorem legentem non debẽt scholares nugando vel sibilãdo impedire, nec ꝑꝑ hoc doctor a legendo desistere dꝫ.
87 Faber malleans impediens studentes, an possit inde expelli sicut si impediret doctorem.
88 Donatio cã studij per patrem filio in potestate facta valet.
89 Scholaris non reperiens domum potest̃ quem compellere ad locandum sibi.

Dotis causa. Hac. l. diversimo. de summãt docto. Uno. n. mõ summat By. prout referunt An. & Imo. Alio Bar. cuius summarium magis esse inherẽs verbis tex. indicant doc. & iõ sequunt̃. Tertio mõ summat Pau. sic, dos est ꝑuilegiata nõ solũ favore mulieris, sꝫ ẽt favore publ. q' liberis ꝓcreãdis vertit̃, qõ summariũ plenius & magis enucleãs totũ tex. est, qm̃ hꝫ summariũ By. & bart. infert̃ ꝙ mulier ꝑuilegio dotis renũciare nõ possit, cũ solũ favorẽ publicũ ponãt dotib' ꝑuilegia tribuere, id aũt ꝙ mulier dotis ꝑuilegio renũtiare nõ possit est falsuꝫ, vt. J. loco suo dicemus. ¶ Divide vt ꝑ gl. j. quã Bar. & oẽs sequuntur. ¶ Pone casuꝫ vt ꝑ Bar. lꝫ An. & Imo. ꝯ adducãt pũgẽtes, q: ubi ꝯsultatio ẽ gñalis, put ꝯstat ẽt hic, rñsio ẽt dꝫ eẽ gñalis, a sic ẽt gñalr̃ casus ẽ figurãdus, & demũ casus gñalitas est ꝑ exẽpla declarãda, nõ aũt est ab exẽplis incipiendũ, put facit Bar. a iõ ait Imo. casuꝫ ponẽdũ esse hic in nube. Defendere conat̃ Prec. me. q: exẽpla nõ artant reg. l. dãni iñecti stip'lo pertinet in si. J. de dam. infec. c. j. ne cleri. vel mona. ita tñ advertẽ, lꝫ. n. exempla nõ artent, tñ nõ sequitur ꝙ nõ debeãt poni post reg. nõ aũt ante ad ipsius reg. declarationẽ, prout ꝯsiderent An. & Imo. & probat̃ in vulga. l. vt rñsum congruum. C. de trãsa. ꝙ exempla poni debẽt subiective, posito dicto. Defende ergo cõsiderãs ꝑpensius intẽtionẽ Bar. Qui indubitãter noluit aliud nisi ꝙ dictũ gñale in respõsione permittat̃, & subinde ex eo descendat̃ ad particulare exẽplum ꝑ ipsum posi'ũ, vt pꝫ ex ipsius verbis, ibi rñdet Iuriscõ. dotibus talem reg. &c. Et ex his pꝫ ẽt rñ. ad ea q̃ ꝯ Bar. adducit Tho. parpa. ¶ Alia q̃dã ꝯ dictam casus positionẽ primo aspectu vrgẽtia, vide hic ꝑ eũdeꝫ Prec. me. ponderãtẽ ꝙ Bar. vr̃ presuponere ꝙ iuris ministerio cõtineat̃ ꝑsonalis & hipothecaria hoc. ff. iure & tñ talis hipothecaria hoc. ff. iure cognita nõ erat. l. j. §. & vt plenius. C. de rei uxo. acti. l. assiduis. C. qui po. in pig. ha. Sed equivocat nõ leviter, salua pace, presuponens Bar. fuisse ita modice eruditionis, ꝙ senserit in ꝯtu, maxime presertiꝫ cõtineri iuris ministerio, absq; expressione hipothecã, unde dic ꝙ Bar. clare loquit̃ de ꝑsonali & hipothecaria expressa in quolibet instr̃o, ex se enĩꝫ instr̃m nihil continet, nisi qõ in eo scriptuꝫ est, vel a scripto pendens, qñ aliud hꝫ anteriorẽ hipothecã expressam mulier ei nõ ꝑfert̃, vt hoc. ff. iure gl. in. l. privilegia. J. de pri. credi. & in prealleg. l. assiduis, ꝑ reg. c. qui prior, de reg. iur. i. vj. l. potior, & l. qui balneũ. ff. qui po. in pig. habe. & sic iuvenilis nimis est dicta obiectio. ¶ Po. l. secundũ positionẽ casus factaꝫ per Bar. communiter approbatã, † ꝙ in dubio interpretatio fieri dꝫ in favorẽ dotis, & ideo. d. Pau. nõ esse refugiũ miseroꝝ, qñ allegat̃ ꝯ te. l. de dote loquẽs si rñdeas eẽ spãle favore dotis, cũ plurima & pene innumerabilia sint, vt. J. in progressu apparebit. Ad qõ. l. in ambiguis. ff. de in. doti. & l. in ambiguis. J. de reg. iur. † Ex quo exẽplificãdo cũ Bar. sequit̃ ꝙ si reperiant̃ duo instr̃a codẽ die celebrata quoꝝ unũ sit dotale, nec appareat de prioritate, ꝙ illud dotale prius factũ ꝑsumat̃, si ita ꝑsumere doti favorabilius sit & stãte dicta dubietate ꝑ'erit. Idẽ aũ bart. dicit By. put refert Bal. hic, & i. l. dotis. C. de in. do. & l. ad exactionẽ. C. de do. pro. & d. l. in ambiguis. ff. de iur. do. in lect. antiqua. Cessante aũt dcã favorabili cã dotis i quolibet ꝑdictoꝝ istroꝝ neutrũ alteri ꝑfert̃. l. si fund'. §. si duo. ff. õ pig. hꝫ Bal. & post By. ampliat̃ hec doctrina ꝙ tale privilegiũ ꝑsumẽde ꝑoritatis, nõ solũ

locũ habeat i ipsa muliere, ver. ꝛ in eius hředibus ẽt extraneis, ad quos ipsa dos trãsierit, seu ad dotẽ ac. Hc ẽt nõ solũ ex parte mulieris, sꝫ ẽt ex parte viri, qui ad dotẽ sibi in tali instr̃o ꝓmissam ageret. Rõ est qꝛ tale priuilegiũ doti nõ aũt persone mulieris a iure cõcedit, ꝛ ideo trãsit ad quẽcũqꝫ trãsit dos, vt de hoc cũ Bar. in. ij. gl. latius dicemus. †Unde queri põt an hoc priuilegiũ trãseat in cessionariũ, ð quo qrit Jas. ꝛ nihil firmat, tu cõsidera ꝙ ꝗuis argumẽ. qð adducit nõ ꝯcludat affirmatiue, vꝫ quicquid est trãsmissibile ad hředes sit cessibile qꝛ iura ꝺl recta sunt trãsmissibilia, nõ tñ sunt cessibilia, vt ipse Jas. d. ꝛ bene, attamẽ teneri ꝑt ꝙ cessionarius habeat eã ac. vtilẽ cessaꝫ cuꝫ dicto priuilegio actioni cesse ꝛ nõ persone cedẽti copetẽtl ex rõne de qua. s. nihil. n. obstat quominus dicte actiõi cesse id priuilegiũ cõpetat. ¶ †Scðo amplia vt fortius ꝓcedat ẽt si alterũ ex ꝓdictis instr̃is cãm fisci cõtineret, alterũ cãm dotis, vt ẽt tunc cãm dotis cõtinẽs anterius ꝑsumat, si doti fauorabile sit, ita presumi sm Bal. d. l. dotis, ꝑ tex. in. l. nõ puto. ff. de iure fis. idẽ dicit Bal. in. d. l. ad exactionẽ, ꝛ Nic. de nea. hic, sꝫ aduertẽdũ est sm Alex. qꝛ. d. l. nõ puto, nõ minus loqt in alia quacunqꝫ cã priuata ꝯ fiscũ, ꝗ in cã dotis, vt ibi i cã priuati, ponũt casum Dy. ꝛ Bar. Et ideo nõ est dõm in casu. d. l. esse mõ aliquo i ꝯsideratione fauorẽ dotis, Sal. i. l. ꝗuis. C. de pri. fis. formãs hanc. q. de duobus instr̃is eodẽ die celebratis, quoꝝ alterꝫ ad dotẽ alterũ ad fiscũ pertineat, reliquit tandem cogitandũ, nõ facta alr mẽtione de Bal. ꝛ Nic. de neap. cũ in. d. l. ꝓbet ꝛ gl. notet dotẽ ꝛ fiscũ, pari passu ambulare Alex. d. se circa hãc decisionẽ Bal. ꝛ Ni. semꝑ fuisse dubiũ, ꝛ refert ẽt Cuma. h mal. tũ pungere ꝯ tñ postea subdere, ꝙ cũ fiscus sit multũ priuilegiatus debemus ad. d. l. nõ puto rñdere, ꝙ iõ ibi ꝯ fiscũ rñdetur, qꝛ fiscus agebat ex cã lucratiua descẽdẽte ex delicto, ꝛ sic est prima rñsio, ꝛ primus intellc. Scðm intellm dedit Ja. de belui. in. l. j. in fi. C. de cadu. tol. ꝙ imo nõ solũ si cã lucratiua sit ex delicto, ver. ꝛ indistincte qñ fiscus de lucro captãdo agat. Priuatus aũt de dãno vitãdo ꝯ fiscũ rñdet vt ibi, si vero priuatus de lucro ageret, fiscus ꝑferẽdus esset ꝑꝑ eius priuilegia, nec ꝓcederet ille tex. ꝛ sic ex premissis habes auctoritatẽ duoꝝ ꝯ intellectũ Dy. ꝛ bar. i. d. l. nõ puto, tertio adducit Alex. no. ꝑ spec. in ti. de testi. §. j. ver. qd si dicẽtis ꝙ lꝫ qñ ꝓbationes hincinde sint pares snĩa ꝑ reo ferri dꝫat. l. arrian⁹. ff. de ac. ꝛ obl. c. ex litteris, de ꝓba. Tñ fallit in aliqbus casibus positis in. d. c. ꝛ l. iter pares. ff. de re iudi. fallit ẽt, in ꝓposito, vbi ꝓbationes sint pares iter fiscũ ꝛ priuatũ, qꝛ sicut fauet ecclẽe ita ꝛ fisco cũ equiparent. l. fi. C. ð sa. san. ec. qð sequit Jo. an. i addi. ibi. ꝛ Jo. an. ꝛ Ant. in. c. in nr̃a, de testi. dũ ibi of multotiens ꝑ actore ferri snĩam, ꝓbationib⁹ hincinde parib⁹ existẽtibus ꝛ ibi specificans. d. Jo. an. de hoc vnũ casum positũ ꝑ Spe. i ti. de testi. ꝛ sic ꝯstat se referre ad casũ i quo lis vertat inter fiscũ ꝛ priuatũ. Quarto allegat Alex. ꝯ Dy. ꝛ Bar. d. l. nõ puto, ꝛ ipsoꝝ intelligẽtiã tex. in l. j. C. de iu. fis. li. x. vbi tex. ẽt no. Bar. ad h ꝙ prius ꝑsumit celebrata hypotheca pro fisco ꝗ pro priuato, qð ẽt firmãt sequẽtes Bar. Bal. ꝛ Sal. in. l. si debitor. C. de pri. fis. ꝑ. d. l. j. Non põderãt tñ predicti doc. ꝯrietatẽ inter. d. l. j. ꝛ. d. l. nõ puto, excepto Jo. de pla. in. d. l. j. Qui vt refert hic Alex. d. ibi videri tex. ꝯ. d. l. non puto, dicit tñ forte rñderi posse ꝙ iõ in casu. l. j. donatarijs incũbebat onus ꝓbãdi ꝙ ius suũ eẽt anterius, qꝛ talis tp̃is prioritas erat fundamẽtũ sue itẽtionis, quaꝫ rñsionẽ nõ esse bonã. d. Alex. qꝛ ibi fisc⁹ hypothecaria agebat, nõ ꝑuatus ille donatarius, quo casu ipsi fisco agẽti necessitas ꝓbãdi incũbebat, ꝙ tp̃e ꝯcte hypothece res ille in bonis debitoris erãt. l. ð rebus. C. de don. añ nup. improbat pterea Alex. intellꝫ datũ ꝑ Raph. hic ad. d. l. nõ puto, ꝛ ꝑ Ja. ð belui. qꝛ sint diuinatiui, ꝛ iõ demũ. d. ꝑ opi. Dy. ꝛ Bar. multũ stringere eãdẽ. l. nõ puto, exẽplificãdo eã in duob⁹ instr̃is de quoꝝ prioritate nõ ꝯstet, ꝙ in dubio posterius ꝑsumat instr̃ꝫ ꝑ fisco faciẽs, ꝛ sic ꝑuatus preferat, nisi fisc⁹ de prioritate iuris sui aperte docuerit. Et no. qꝛ Alex. post Dy. ꝛ Bar. ꝯcludit nõ solũ si cũ fisci cã, dotis cã cõcurrat, vꝫ ẽtiã si qlibet ꝑuata cã ꝯcurrat ꝙ fisci cã postponat, ꝛ ad tex. i. d. l. j. C. de iu. fis. vrgentẽ i ꝯtrũ, vt. s. rñdet ipse alex. ꝙ cũ hꝫat plures lectu. vt in gl. ibi, nõ põt ex eo validũ sumini fundamẽtũ ꝯ Dy. ꝛ Bar. i. d. l. nõ puto. et. no. ꝑ Bar. in. l. in ambiguo. ff. de reb. dub. ꝗ rñsio vltra hoc ꝙ sit mẽdicata, nõ est bona, qꝛ qñ ex pluribus intellectib⁹ vnus est cõis ꝛ ꝓbabilis, vt ille de quo. s. ad. d. l. nõ ꝓcedit doctr. Bar. i. d. l. in ambiguo, vt ꝑ Abb. ad. l. i. cum plures. ff. de re iud. ꝛ aduertit aquensis hic. Posset alio mõ rñderi sm Soci. vꝫ ꝙ ibi fiscus cõtẽdebat cũ eo ꝙ pretẽdebat cãm lucratiuã, ꝑꝑ qð magis ꝑsumit fraus, ꝗ si cãm onerosaꝫ ꝑtendisset ar. l. j. §. si qs in fraudẽ, ꝛ §. si mutuaꝫ. ff. si qd in frau. pa. quã rõnẽ prius posuit Sal. i. d. l. si debitor, sed mox ab hac rñsione descẽdẽs dicit sibi magis placere, ꝙ ẽt vbi priuatus cãꝫ onerosaꝫ ꝑtẽderet ꝓcedat qð ibi hꝫtur. i. fiscũ preferendũ, ex quo in fiũ habemus in dote ꝙ iõ eius cã ꝑfertur qꝛ est priuilegiata vt hic cũ ꝯcor. nõ aũt consideret quã cãꝫ pretendat ꝯcurrẽs cũ dote, idẽ pari rõne cũ fisco. §. cũ dos ꝛ fiscus par priuilegiũ habeat. l. ij. ꝛ ibi gl. C. de pri. fis. Hãc opi. Dy. ꝛ Bar. ꝛ intelligẽ. ad. d. l. nõ puto, tenuit ẽt Matheſi. in not. lxxj. als. lxxiiij. amplians. d. l. exẽplificãdo vbi sunt opi. doctorũ ꝯrie, vbi sunt ꝓbões ꝯrie pares, vbi vnus iudex cõpetẽs eodẽ tp̃e iudicauit pro fisco, alius ẽt cõpetens ꝯ fiscũ iuxta. c. si. de sen. ꝛ re. iud. Sꝫ Bal. noue. i trac. ð doti. ꝛ dota. muli. i. ix. pte, in. j. priui. sꝫ ꝯriũ, cõcludẽs ꝙ non solũ nõ est verũ ꝙ in dubio sit facienda interpretatio ꝯ fiscũ, imo est faciẽda ꝑ fisco, ꝛ iõ. d. conuẽtũ a fisco debere ꝓbare de prioritate acqsitionis rei a debitore facte añ hypothecã ipsius cõuenti ꝛ in hoc cũ Bar. i. l. si is qui. ff. de iur. fis. ꝑ. d. l. j. C. eo. abnegãs ibi esse spãle vbi fiscus egit ꝯ pretẽdentẽ cãm lucratiuã, nã nõ in hmõi spãlitate se fundat ibi imperator, sꝫ simplr rñdet consultationi, quo casu nõ fit interpretatio ꝙ rñsio sit fundata i iure spãli, siue dispensatiuo, sꝫ cõi, vt per gl. ꝛ docto. i. c. ex parte, de testi. ꝛ in. c. ꝯsultationi, de temp. ordi. Bal. ẽt in. d. l. si debitor. C. de pri. fis. dicit i dubio ꝑ fisco ꝑsumi, ꝛ idẽ in. d. l. j. C. de here. vel ac. vẽ. ponit plurima priuilegia fisco cõpetentia, ꝛ inter cetera, istud, ꝙ vbi est dubiũ in tp̃e fiscus preferꝉ ꝑ. d. l. j. Et sic põderandũ, qꝛ vꝉ ꝯriari huic q dixit in. l. dotis. C. ð iur. do. lꝫ ibi loquat i spẽ, qñ cã dotis, cũ fisco concurrit, Soci. ẽt triplici fundamẽto cõprobat hanc partẽ ꝙ ẽt vbi priuatus pretẽderet cãꝫ onerosaꝫ fiscus ꝑferri debeat, primo ꝑ rõnẽ priuilegij, ꝗ eque in fisco vt in dote militat, cuꝫ dos ꝛ fiscus pari passu ambulare dicant. l. ij. C. de priui. fis. ergo cũ cã talis prelationis i dote sit, vt hic ꝛ. s. latius, pari mõ ꝛ in fisco eque priuilegiato. Scðo qꝛ ꝯstat hypothecaꝫ dotis ꝑferri tacite ipsius priuati ẽt anteriori. l. assiduis. C. q po tio. in pig. ha. nõ tñ ꝑferꝉ tacite ipsius fisci vt, d. l. ij. ergo cã fisci est priuilegiata magisqꝫ firma ꝗ priuati, ꝛ sic in re dubia ꝑferẽda. Tertio ꝑ tex. in. l. si is qui. ff. de iu. fis. vbi lꝫ fisc⁹ sit posterior priuato, tñ i bonis ꝑ debitorẽ postea ꝗsitis preferꝉ, qꝛ eodeꝫ tp̃e obligant lꝫ si esset priuata ꝑsona prior oblĩo preferret, vt in. l. lꝫ ꝛ ibi Bar. no. C. q po. in pig. ha. Si ergo in postea ꝗsitis qñ priuatus hꝫ instr̃ꝫ prius tp̃e, ꝑꝑ qð preferri deberet, ꝑferꝉ tñ ei fiscus, ergo a fortiori in alijs qñ eẽt paritas in tp̃e vel esset dubiũ, ꝑferri dꝫret fiscus, ꝛ sic stãdo in. s. ꝓposita, instr̃ꝫ fisci ꝑferẽdũ, qꝛ nulla subest rõ ob quã priuatus magis tũc ꝑferri debeat. qð fundamẽ. hꝫc posuit a Bal. noue. in. d. primo spãli. ix. par. Ex quo fundamẽto infert notãter ꝙ si instr̃ꝫ dotis eẽt post exp̃ssaꝫ hypothecã, alterius lꝫ nõ in bonis antea ꝗsitis tñ in postea ꝗsitis ꝑferri dꝫret ꝑ. d. l. si is q, qð vt refert, tenuit ẽt Sal. in. d. l. assiduis, qcqd ali͛r dꝫit expꝛesse ibi gl. ma. cir. mediũ, ꝛ ad dictã. l. nõ puto rñdet altero ex duobus modis, primo itelligẽdo eã vt intelligũt Ja. de bel. ꝛ Cu. quos. s. retulimus, naꝫ dicta sol. ꝑt defendi a reprehẽsione Alex. ꝙ nõ sit diuinatiua, cũ in toto illo ti. nõ tractetꝉ fere aliud nisi qñ fiscus ad acqsitionẽ, seu vẽdica. seu petitionẽ ex cã lucratiua, qð ex plurib⁹ mõis cõtingere põt, vt. l. j. eo. ti. ꝛ sic euitatꝉ diuinatio intelligẽdo sm mãm ti. iuxta. l. imperatores. ff. de in diẽ adiec. ꝛ ita intelligẽs rñdet Deci. in. d. l. i ambiguo. ff. de reg. iu. lꝫ (quo ad hoc) Soci. mẽtionẽ nõ faciat. †Scðo dando eidẽ. l. nouũ intellꝫ, nã nõ dicit ibi ꝙ iudex in dubijs causis ꝯ fiscũ iudicare dꝫat, sꝫ solũ ꝙ iudex nõ delinquit i dubijs causis ꝯ fiscũ facile iudicãs, ꝛ sic disponit iudicẽ nõ teneri de tali iniq, ꝑut alr disponiꝉ, cũ teneri, ꝛ litẽ suã facere, insti. de obli. q ex quasi delic. in ꝑn. ꝛ ꝑ Bar. l. fi. C. de pe. iu. qui ma. iu. ꝛ rõ dubitan. poterat eẽ sm eũ, qꝛ videbaꝉ ꝙ in dubijs causis iudex deberet ꝑ fisco tãꝗ priuilegiato iudicare, iuxta. d. l. inter pares. ff. de re iudi. ꝛ. d. c. fi. ꝛ si non ita iudicauerit teneaꝉ, ꝯtrũ tñ ibi ðterminat, ꝛ ita dici ꝑt Jureconsul. intellexisse, subdit tñ cogitãdũ an idẽ sit dõm i alijs cãis priuilegiatis, ꝙ iudex nõ delinquat nec teneaꝉ ꝯ hũc intellec. cõsidero, qꝛ nõ est rõ quare dicamus fiscũ deterioris ꝯditionis eẽ ꝗ alia cã priuilegiata, vel priuatus nõ ꝑuilegiatus, cui iudex teneꝉ si nõ iudicet ꝑut iustitia dictat, vt si nõ ꝑferri i postea ꝗsitis, ꝯ. d. l. si is, vel ꝯ ipꝫ fiscũ nõ ꝓbãtẽ tp̃e hypothecationis rẽ fuisse in bonis

bonis hipothecantis ꝯ.d.l.j.C.de iure fis. Non enim bona est
ratio si dicat̃ ꝙ ideo sit qr minus est nõ admittere ⁊ ꝯsiderare
cām priuilegiatam in iudicādo, ꝙ̃ iudicare ꝯ cõem iuris dispo
sitionē, nec sequeret̃ pari mõ ꝙ iudex gñaliter nõ teneretur, qñ
ge se fundaret corã eo in priuilegio sibi a iure tributo, vt l do-
te ⁊ simi. qđ ipse firmare merito no audet, nec ꝑt pro rõne alle
gari.l.j.C.si ge impe.ma.dl.qñ nõ loquit̃ quo ad rē pecunia-
riam, in qua ꝯ esse pbat.to.ti.C.de pri.fis. Quarto mõ intelli-
git Burga. sen.repetēs, vz ꝙ ibi mens Jurisco. est solū loqui
respectu delicti, vz an delinquat vel nõ iudex, nõ aũt bñ vel ma
le faciat, ita ꝙ stari dicat vel non eius snie ⁊ decidat ꝙ qñ casus
est dubius nõ delinquit iudex ꝯ siscū iudicās, sz alñ teneat̃.l.ex
maleficiys.ff.de act. ⁊ obli.in.§.si iudex, nõ tñ.d. ꝙ bñ faciat iu-
dex ita iudicās, qui intellectus nõ est in effectu diuersus a p̃ce. ⁊
ideo eadē rõne nõ pl3. Aliam ⁊ quintū intellectu3 pro rñsione
ad.d.l.13 Bal.noue.in.d.trac.d.ix.par.quez sensit gl.ibi vz ꝙ
.l.illa procedat in aliquo dubio siue articulo iuris, non aũt in
dubio circa factū, nã princeps vult ꝙ ꝯ siscū ⁊ sic ꝯ ipsummet
principem interpretatio fiat, ⁊ subdit Noue. id maxime proce
dere vbi fiscus contēderet circa penas iuxta.l.interpretatione.
ff.de pen. qui intellectus in mã penali satis est probabilis, sz qr
nõ apparet ꝙ in dubio iuris loquat̃ ⁊ presertiz qr in iure nihil
esse dubiuz opinati sunt cõpilatores flor. vt in.§.⁊ qđ pene in
alia.ff.in proberni.ff. ⁊ minus ꝙ in penali mã ibi loquat̃, ideo
nõ pl3. ¶ Unde in tãta dubietate cogite an dari possit nouus
intellectus pro rñsione, ꝙ quicqđ aliter intelligētes dicūt doc.
cõiter, tex. ille nõ loquat̃ nec intelligat̃ in iudicante, ⁊ sic in alio
quocūqȝ gñaliter, qui in questionibus dubiys facile ꝯ siscū dec
responsum, ⁊ ꝙ id velit suadet̃, qr.d.in dubiys questionib᷒, nõ
autē in dubys litibus seu causis, seu iudicijs, questionis. n. ap-
pellatione denotat̃ gñaliter quelibet dubitabilis propositio, vt
per Albe. l dictiona.ver.qđ. ⁊ ideo alias Jurisco. dũ vult de-
notare iudicialē questionē exprimit, vt l.l.lucius.ff.mã. Pre-
terea nõ dicit iudicauerit, sz responderit, ⁊ sic gñaliter de respõ
dente, que generalitas intelligi non oz in rñdente per viam ⁊
modū iudicij, seu sententie, qr obstant que.ff.diximus, ⁊ qr est
magis preiudicialis talis sententialis seu iudicialis rñsio, in qua
sic decisa rõ qñ ad ipsaz maturius peruenit̃, ⁊ sic in alio quo-
cūqȝ põt exemplū poni, vt in cõsulente, seu in iudiciū peritie
proferēte seu in arbitratore, seu alio quo vis mõ preterꝙ̃ ꝑ viaz
snie, nec est excipere iudicātes sed potius dicere verbis.d.l.nõ
cõprehendi seu signi ficari, ⁊ satis ēt põt poni exēplum vbi est
dubiū iuris ex intentione.d.gl.nõ tñ ꝑ viaz snie, vt ꝑdiximus,
verū est tñ ꝙ si esset iuris dubiū tale ꝙ nõ posset elici pars ve-
rior ⁊ cõmunior, ex alio iudex non teneret̃, hoc est qr excusaret̃,
nec diceret̃ quasi delinquere, qđ est gñale, vt ꝑ doc.in.d.l.cum
prolatis.ff.de re iudi. intelligo tñ ꝙ subesset tale iurgiū iuris du-
biū ēt ꝯsiderato priuilegio sisci ꝙ in dubio priuato p̃ferat̃, ⁊ rõ
dubitã. sit qr videbat̃ generaliter ꝙ quicūqȝ in dubyis propo-
sitionibus nõ haberet in rñdendo rõnez sisci ⁊ ipsius fauoris,
pro delinquēte haberi deberet ⁊ qr modica erat dubitatio bre-
uibus rñdet̃. ¶ Ex quibus oibus oino mã huius no. ⁊ dubij
an ⁊ qñ due cause simul ꝯcurrūt altera preferat̃ vel nõ resoluta
nõ remanet. Jdcirco ad clariorē resolutionē ꝯsiderādi sunt tres
casus principales, primus ⁊ clarus qñ neutra est ꝑuilegiata ex
duabus causis cõcurrētibus, vt qr apparerent duo instrã eodez
die ex cã mutui, ⁊ tūc nulla est prelatio sz eque admittunt̃.d.l.
si fundus.§.si duo.ff.de pign. ⁊ sentiūt hic doc. scđo qñ vtraqȝ
cã est priuilegiata, vt qr in vno instrõ cõtineatur cã sisci, in alio
cã dotis, ⁊ tūc, vt vidimus, Bal.in.d.l.ad exactiones, ⁊ in.d.l.
dotis, ⁊ Nic.de nea.hic, sentiūt mulierē, seu dotis cām p̃ferri, ꝑ
d.l.nõ puto, quibus adheret Soci.in.iiij.limi. ꝯfirmãs qr vbi
magis priuilegiatus cõcurrit cũ minus priuilegiato, p̃fert̃, vt
per Cy. ⁊ alios in auc.quas actiones.C.de sa.san.ec. ar.l.verū,
in si.ff.de mino. sz cã dotis est magis priuilegiata ꝙ̃ sisci, qñ ꝑ-
fertur priorib᷒ habētibus tacitā.d.l.assiduis, quibus nõ p̃fert̃
siscus.l.j.C.rez alie.gerē.alle.ꝑterea rõnē gl.in.d.l.assiduis,
ex qua cõclusione infert ꝙ dispositio.d.l.j.C.de iur.fis.li.x.nõ
hz locū vbi siscus cū cã dotis concurrit. Jtē ne dispositio.d.l.
si in.ff.de iu.fis.nos ꝯtrã tenemus ꝙ tunc dotis cã nõ p̃feratur,
sz simul ꝯcurrat, ⁊ hoc modo bene sequunt̃ limi.ad.d.l.j.⁊.d.
l.sic, nõ vt Soci.ponit ꝙ dotis cã sit potior, sz ꝙ sisci non sit
potior, ⁊ ꝙ simul cõcurrāt probat tex.ineuitabilis in.d.l.ij.C.
de priui.fis.qui est in tex.ꝯ hāc opi. Scđo facit optime doctri.

Bar. cõiter recepta ff.in distin.post.iiij.opp.in si. ⁊ ita ⁊ bñ, fir
mat Prec. meus. Quã ēt antea ꝯ Bal. firmauerat Bal.noue.
in.d.trac.vbi.ff.allegās, gl.i.d.l.assiduis.§.exceptis, Nec ob.
allegata in ꝯriū, qr falsuz est ꝙ siscus sit dote magis priuilegia
tus, vt.d.l.ij. ⁊ ꝑ Bar.d.distin. Nec.d.l.j.C.alie.rē gerē.pro-
bat, qr quicquid sit qñ siscus cõcurrit cū alia cã, satis est ad pro-
positū, ꝙ nõ preferat̃ ei dos, qñ cū ea cõcurrit vt.d.l.ij. vt rñ-
det Prec. me. vel tu rñde ꝙ nõ mirū ꝙ ibi cã sisci l tacita illa
nõ preferat̃, qr illa tacita hipotheca erat eque ꝑuilegiata, nã ꝑ-
tinebat ad minorē ex cã administrat. tutele siue cure, vt in tex.
nec gñalitas rub. ⁊ tex.in prin.obstat, stãdo in spāli casu subie-
cto pro exēplo, put et ipse stat, ꝙ aũt eque fauore pupillor; in-
ducta sit tacita hipotheca pbat̃ in.l.pro officio.C.de admi.tu.
⁊ in.l.j.§.⁊ vt plenius.C.de rei vxo.ac. vel breuius ꝙ ibi de ꝑ-
latione verbū nullū, imo nullā priuilegij rõnez hz ibi qñ in si.
arguit a priuato ad siscuz, imo verius est ꝙ ēt siscus p̃fert̃ hñti
priorē tacitā, vt probat tex.in.d.l.ij.in si.in ver.cessat, nã sup-
ponit secus esse, in casu quo nõ ꝯcurreret cū priuilegiata cã ha-
bente tacitam, vt esset si cū dño rei locate ⁊ simi. Unñ tenēdū est
in hoc scđo casu ꝙ neutra cã preferat̃ sicut l primo ex prealleg.
⁊ qr priuilegiatus nõ vtitur ꝑuilegio ꝯ aliū pari mõ priuilegia-
tuz.d.l.verū.§.si. Tertius casus est qñ cã ꝑuilegiata ꝯcurrit cū
cã non priuilegiata, ⁊ tūc si est priuilegiata ex cã dotis, ⁊ clarus
est preferri, vt hic ꝑ Bar. ⁊ alios cõiter, si vero sit cã sisci ⁊ l ho-
est opi. cõfluctus, qr Dy. ⁊ Bar.in.d.l.nõ puto, ꝑ tex. ibi tenēt
priuatū preferri, cū quib᷒ Mathe.no.lxxij. ⁊ Alex.hic nos te-
nemus ꝯ per tex.in.d.l.j.C.de iu.fis.lib.x. ⁊ ꝑ reg.d.l.ij.C.de
pri.fis. ⁊.d.l.si ie g, cum Bar.ibi sibi ꝯrio, ⁊ Bal.l.d.l.si debi-
tor.C.de priui.fis. ⁊.d.l.j.C.de here.vel ac.ven. Ja.de belui.in
d.l.j.in si.C.de cadu.tol. Raph.cu. ⁊ plerosqȝ Mod.hic Bal.
noue.in.d.trac. ⁊ sic ꝯ Bar.in.d.l.nõ puto, vt magis cõis opi.
Cõtra que vltra alios põderat tex. optimū, in.l.vtilitas, in ꝑn.
7 vbi gñalis est decisio C.de ꝑnci.li.xij. ¶ † Tertio amplia idē
si instr3 eodē die cū alio celebratū ꝯtineret cãm studij, nã eque
studij fauore prius factū p̃sumeret̃, qr cause studij, ⁊ dotis sunt
equiparate vt in gl.si. videbimus. Unñ exemplificãdo cū Bal.
pone in instrõ salariū doctoris ad legēdū cõducti cõtinente, nõ
presumeret̃ prius factū sz Bal. ipsius, ⁊ Alex. vbi aũt essent ea-
dē die celebrata, instrm cõtinēs cãm dotis ⁊ cãm studij, neutrū
prius factū presumeret̃, sz concurrerēt vt sentit Bar.l si. ⁊ pz ex
dictis.ff. ꝑxime amplia.in scđo casu, ⁊ idē pari rõne dicas tu in
instrõ continēte cãz libertatis, mřimonij, vel pie cause, vt neu-
truz altero prius factū p̃sumat̃, qñ quo ad hoc ꝙ in dubio pro
8 ipsis presumat̃, sunt parificata, vt.ff.l alys amplia. ¶ † Quar-
to amplia idē esse in cã libertatis eius fauore, ar.l.inter pares.ff.
de re iudi. qđ ⁊ refert Soci. dixisse Cy.l.l.in exercēdis.ij.q.C.
9 de si.instru. ¶ † Quinto amplia idē esse l pia cã, qđ de instrõ
dotis dicūt hic Bar. ⁊ alij, qđ cõsulēs firmauit Frã.de Alber.
de are. quē referēs sequit̃ Lud.in auc.sitr, in.xiiij.spāli.pie cāe,
in ꝯtrahens.C.ad.l.fal. Adducūt qr si locū hz in sisco, vt in.d.l.
j.C.de iu.fis.li.x. ⁊ ibi Bar. ⁊.l.si ie g, ⁊ ibi ēt Bar.ff.de iure fis.
idē in pia cã cuz sisco equiparet̃.l.si.C.de sa.san.ec. Jtē si id est
in causa libertatis, vt in preceden. amplia. ergo idem in cã pia
per no.per Bar.in repe.l.j.C.de sa.san.eccl.in si.ita cõfirmat
arguendo Soci. Quam ampliationē ante Moder.hic posuit
Bal.noue.in preallega.trac.ix.par.i.speciali, addēs ēt ꝙ cum
dos, siscus, ⁊ pia cã sint equiperate, sequit̃ ꝙ dispositio.d.l.j.
quatenus ibi habet̃ onus probandi, prioritatem obligationis
pertinere ad cõuentum hipothecaria speciali fauore sisci, hz ēt
locum in cõuento ab ecclesia vel ex causa dotis, ita eadē ratione
adde idē esse in cõuento ex cã salarij doctoris legētis vel liber-
tatis. Cõfirmat predicta Jas.per no.decisionē Lud.in ea aũt,
simili in duodecimo speciali qđ hz pia cã inter vlti.volū. Qđ
si apparent duo instrã testamēti eiusdē testatoris eadē die ce-
lebrata in quor; altero sit instituta pia causa seu ei aliquid reli-
ctum in altero vero non, illud p̃feret̃ vt posterius facit reg.l.
sunt persone.ff.de reli. ⁊ sump.fune. ⁊ tex.in.c.fin.de re iudi. ⁊
c.in his, in prin.de priui. Jdez tu posses dicere si in vno instrõ
testamenti contineret̃ libertas seruo relicta, dos, salarium do-
ctoris legentis, seu relictum factū sisco, in alio non stante pari-
10 ficatione de qua in precedē. amplia. ¶ † Nunc limitanda est
dicta Bart. ⁊ doc.conclu. vt procedat quãdo dicta duo instru-
menta eodem die a diuersis notarys celebrata essent, non si ab
eodez notario in eodē prothocollo, qñ tunc id qđ prius ibi in

ordine scriptum appareret prius factum cēseref arg. l. quotiēs. ff. de vsufru. ad qḋ ēt tex. in prohemi C o. §. colligentes, ꝛ ibi Bar. no. ꝛ idē in. l. ij. §. prius ff. de vulg. ꝛ pu. ꝛ Bal. in. d. prohemio. §. quibus, ꝛ in. l. de rebus. C. de do. aū nup. Ex quibus fundamētis arguēdo ab ipsis cessantibus, tu potes inferre idez esse in vno notario qḋ in pluribus si idez notarius duo illa instrumēta, nō in eodē libro scripsit, sȝ in duobus separatis folijs seu cedulis, vt frequenter accidere videmus notarios in paruis cedulis summulas īstrumētoꝝ suscipere, ꝛ accidisse tpe magne mortalitatis in hac ciuitate in anno. M. ccc. xlviij. ait Bart. in l. si quis ex argētarijs. §. si initiū tabularū, in rep. col. pen. ff. de eden. ꝛ similiter ex idemptitate rōnis dicī pōt prius scriptuz a diuersis notarijs in eodē libro prius celebratū psumi, vt si i loco sit statutū vel ꝯsuetudo q notarij duꝫ rogitus suscipiūt scribant in libro cōis, vel q instrūa pertinētia ad collegiū scribant per notarios ipsius collegij, vt in collegio mercatoꝝ ꝛ pluriuꝫ aliarū artium in hac ciuitate, que collegia hūt duos vel plures notarios pro quolibet, non dico idē si debeant registrari, vt est Rome, vbi omnia instrūa registranf in archiuio publico, q nō concluderet est prius registratū ergo prius fuit celebratū, imo ēt in eodem notario nō concludit nisi in libro prime matricis seu prothocollo nō aūt si ex summulis alibi, puta i cedulis scriptis fiat in vno libro registratio prout multi notarij faciūt ꝛ hoc no. ¶ †Scḋo limita nisi instrūa ordinez a nā haberēt, vt q in vno habitus in alio priuatio cōtinereſ, habitus. n. nāli ordine priuationē precedit, vulg. l. decem ff. de ver. ob. vt dicunt Bal. ꝛ alij, post Cy. in. l. cuz propo. C. de codi. ꝛ Bal. in. d. §. qbus, ꝛ in. c. sane, in pn. de offi. dele. exēplum in duobus codicillis eadem die ꝯfectis in quoꝝ altero appareat factuz legatū i altero adēptio, ꝛ pcederet ēt si relictū foret cā dotis, pie cause, vel ad aliam fauorabilē cām de quibus. ff. ex intentione Soci. ꝛ bene. ¶ †Tertio limitaſ nisi instrūm dotis esset priuatum, vt priuata scriptura cū duob⁹ testibus eandē recognoscētibus supra. l. scripturas. C. q poti. in pig. ha. vt sentire Cy. in. l. in exercēdis. C. de fi. instr. d. hic Soci. ꝛ caue q si cū tribus testibus nō procederet hec limita. qm̄ tunc publice scripture equiparaſ, vt in ea. l. in fi. caue preterea q non dicāt dicti doc. q tunc instrūz publicuz dicte scripture preferaſ, sȝ solum credo eos velle ꝛ verū esse

13 q tale dotis nō preferaſ. ¶ †Quarto limitatur nisi in altero instrō nō priuilegiato cōtinereſ certū tps diei vt puta hora determinata, tunc. n. illud preferri deberet instrō dotis vel simili qm̄ pbatio certa est potētior dubia vt post Barti. filii. ꝛ Cy. dit Bal. in. d. l. de rebus. C. de do. aū nup. Sal. in. d. l. si debi-

14 tor, Jo. de plate. in. d. l. j. ꝛ post eos hic Soci. ¶ †Infertē ad decisionē no. q. iuxta tex. c. si a sede, de prebē. li. vj. vbi hūs collationē beneficij a papa preferſ habēti collationē eiusdez hūficij ab ordinario, qm̄ non apparet de prioritate tpis, quod ꝛ no. Bal. in. l. si duas, p tex. ibi ff. de excu. tut. idē iuris ēt si vnus hȝ collationem ab epo alius ab eius vicario eodē die, nam hūs ab epo pferſ, vt no. concludit Jo. calde. ꝯsi. ij. in ti. de offi. vica. si ponaſ in collatione ordinarij seu vicarij epi̇ esse appositā certā horam diei, in collatione aūt Pape vel epi. nō, sȝ eandē diem simplr, predicta faciunt ad ꝯclonem q hore appositio ius prelationis tribuat habēti collationē ab ordinario seu vicario, vt diffusius p ipsum Soci. ꝛ Jas. quā deci. ēt cōmendat Deci. i. l. in ambiguis ff. de reg. iu. Mihi aūt dicta ꝯclo non vȝ indistincte vera, sȝ solū si hora expressa sit primarū horarū diei. s. aū meridiē, si vero sit posteriorū. s. post meridiem nō credo tutā, arg. l. ij. ff. de ver. sig. non. n. tūc concludit expressio posterioris hore anterioritatē tpis eiusdem diei, presertim si vltimarū horarum aliqua expssa foret vt. xxij. vel. xxiij. imo verisimilius esset collationē a Papa fuisse factā aliqua hora reliquarū diei antecedentiū, ꝛ sic tex. in. d. c. quatenus. d. nisi de prioritate ꝯstet, nō facit per Soci. eo casu, imo nisi istoꝝ Mod. auctoritas exigeret videreſ posse teneri indistincte ꝯ, qm̄ hore expssio sȝ faciat certam magis collationē q̄ sit ea que non hȝ dictā hore expressionē, tm̄ nō continet certā pbationē prioritatis, cuȝ possibile sit oino q alia collatio eo. die facta fuerit ante horaȝ expssas, ꝛ ꝯsiter oino insit dubietas respectu prioritatis, sicq locū hūt verba tex. ibi nec appareat q̄ collatio fuerit primo facta, ꝛ hoc sentit Fel. i. c. pastoral. de rescri. col. ix. ver. sȝ aduerte q glose p̄dicte psupponunt q ꝯstet de hora vtriusqȝ rescripti, lȝ nō ita clare deducat, vt ē. sȝ solum fundet in gnali reg. q probatio oȝ esse cōcludēs. c. in p̄sentia, de pba. Nec ob. auctoritas Bal. in. d. l. de rebus,

nā non dicit q sola hore appositio ꝯcludat prioritatē, sed si pbetur prioritas hore vel puncti, ꝛ sic potius sentit oppositum.

15 ¶ †Quinto limita si mulier cū fisco seu alia persona eque priuilegiata litigat, q nō preferſ instrūm dotis eum cōtinens, sȝ cō-

16 curreret, vt. ff. i scḋo casu. ¶ †Sexto limitat Jas. qm̄ priuatus, qui cū muliere litigat, sit in possessione, p tex. in. d. c. si a sede. c. ex literis, de pba. ꝛ q̄ ibi per gl. vulgariqȝ. §. cōmodū, insti. de interdi. ꝛ tribus similibus ad cōprobationez adductis vt hic p ipsuz. ¶ Quā limita. ꝛ ipsius Jas. dicta ob omni veritate aliena dicit Alex. per. d. l. j. C. de iur. fis. ꝯfirmo rūdendo ad tex. in d. c. si a sede q ibi summus Pon. determinate disponit esse pferēdū euȝ qui a sede aplica impetrauit ei q ab ordinario impetrauit, nec suā dispōnez extēdit ad casuȝ qm̄ qui ab ordinario impetrauit possidet ꝛ sic nō est ex eo q priuilegiū cesset, sȝ ideo q nō reperiſ cōcessuz ꝯ possessorē. ¶ Ad dictū Bar. i. l. j. §. non est ff. de bono. pos. sm̄ tab. rūdet ipse Alex. ꝛ pariter ad alia ad cōprobā. p Jas. inducta q nō procedūt i priuilegiato seu priuilegiatis, respectu prioritatis tpis. Posset tn̄ pcedere dictum Jas. in duobus instrūis quoꝝ neutrū ex cā priuilegiata sit, nō tn̄

17 in his tex. ipse loquiſ. ¶ †No. ij. q cā dotis semp. i. omni tpe ꝛ casu ꝛ vbiqȝ. i. omni loco precipua. i. priuilegiata est, ꝛ iō dici pōt q sicut opi. cōi preferſ opi. vnius singularis doctoris in cā matrimonij, vt p Host. ꝛ alios in. c. ij. de cogna. spi. ita in dote cū equiparate sint, vt in. c. fi. ḋ re iud. Et p Jas. in vetustis lec. Qui subdit nō esse intelligēdū hunc tex. q dotis cā sit priuilegiata super oēs causas, naȝ cause dotis, funeraria preferſ. l. impēsa, cū seq. ꝛ seq. ff. de relic. ꝛ sump. fune. itē ēt cā primipilaris. l. fiscis nostri. C. in qui. ca. pig. ta. ꝯtra. tu aūt nō tenetis hanc restrictionē, imo gnaliter intelligas hāc. l. q ēt quoad causas ipsas dotis cā sit pͥuilegiata, nec ob. d. l. impēsa, ꝛ. d. l. fiscis nostri, qm̄ per illos speciales casus, nō reddiſ falsa locutio gnalis tex. supra no. in. l. j. ff. de reg. iur. Sic ēt q gnalitas nō tolliſ p casus spālem rōnē habentes lȝ hū ad ipsos nō extendāſ seu ipsos nō cōprehēdat, vt no. gl. ꝛ doc. in. l. sciendū. ff. q satisd. cog. ꝛ gl. in ver. vacātibus in auc. de here. ab intesta. veni. quos ipse Jas. in iij. no. alleg. ꝛ si vera esset dicta Jas. restrictio, pari rōne nō staret expositio tex. oi tpe ꝛ omni loco cum verisqȝ dicaſ fallētis, vt

18 ff. per Bar. ꝛ doc. ¶ †No. iij. ex eodē pn. tex. qḋ pbat dotē eē spāliter priuilegiatā q leges vel statuta gnaliter loquētia non intelliguntur in cā dotis si vtilius id ipsi est, iura. n. noua gnalr aliqd disponentia nō intelliguntſ loqui in casibus spālem rōnē habētibus, gl. or. Bar. ꝛ alij i. d. l. sciendū, ꝛ in. d. gl. in ver. vacantibus, ad qḋ facit. l. hſdes palā. §. in testis. ff. de testa. ꝛ ēt. l. hac ꝯsultissima, in prin. C. q testa. fa. pos. ꝛ bonus tex. in. c. q periculosum, de sen. excō. li. vj. Et latius hic p Jas. allegantem Saly. in. l. fi. C. de iure do. inde cōcludētes statutum disponēs instrūis in archiuio publico nō descriptis nullā fidē adhibēdez nō vēdicare sibi locū in instrō dotis, ꝯfirmat preterea ex eo qḋ ait Bal. in ꝯsi. cccxxij. q. l. oēs, ꝛ. l. bene a zenone. C. de q̄dri. prescri. nō hūt locuȝ in p̄iudiciū iurium dotaliū, itē q gnali renuntiatione non cōprehēdiſ dos vt in renūtiante gnalr legatis q nō cōprehēdiſ legatū dotis, ꝯcludit Pau. ꝯsi. cxxix. ꝛ iterū. cxxxiij. sicut idē est in trima. l. si qm̄. §. ꝛ gnaliter ꝛ ibi doc. C. ḋ inoffi. test. q̄ no. q contingibilis ꝛ iḋ de archiuio facile Rome,

19 ¶ †No. iiij. ibi, nā ꝛ reipub. ꝛ ibi cū dotatus, q pp vtilitatez publi. a reg. iuris cōis recedimus ad qḋ tex. no. in. l. ad bestias ff. de pen. ꝛ alius l. l. si qs filio. §. qd tn̄ ff. de iniuſ. rup. quos allegat Clau. addē gnaliorē in. l. ita vulneratus, i fi. ff. ad. l. aql.

20 ita ēt recedimus fauore eccle. l. si. C. de sa. sa. ec. †Itē fauore publico sit extēsio de sibibus ad similia ex idemptitate rōnis ēt in exorbitātibus ꝛ correctorijs bonus tex. i. l. ceteris. §. sȝ ꝛ si qs ff. de leg. j. gl. in. l. illud, i ver. alia cā. C. de sa. san. ec. Bar. cū quo ceteri in. l. si ꝯstāte, in prin. in. ix. q. j. q. prin ff. eo. ¶ Itez dixit no. Lud. fin. doct. q officiales stratarū possunt propria auctoritate facere q domus aliqua priuati destruaſ, vt ciuitas pul-

21 chrior reddaſ p. l. edificia. C. ḋ ope. pub. †Itē si rescriptū principis repugnat publice vtilitati nō est ei parendū, sȝ expectāda secūda iussio vt est tex. no. in auc. de man. prin. §. deinde cōpetens, ꝛ no. Cardi. in ꝯsi. summus dn̄s vī. cxlij. Adde preterea multa in materia que vtiliter congessit Fel. in. c. nō nulli, de rescri. col. xx. ꝛ vltra istos videmus ꝛc. vbi sequiſ Lud. i. d. fin. ¶ No. v. ex eisdem ver. ibi, nam ꝛ reipub. q priuilegia dotl nō solum publico verū ꝛ priuato fauore concessa sunt, vt ostendit implicatiua ꝛ. i. etiam, ꝛ vult glo. ꝛ Bar. in distin. post. iiij.

op. ꝛ in

22 op. & in. iiij. q. vbi dicemus. ¶ †Hinc est q mulier cū iuramē-
to cōsentiens alienationi fundi dotalis ipsas alienationē robo
rat. c. cū cōtingat, de iureiur. c. licet, eo. ti. li. vj. & per Bar. in. l.
si quis pro eo. ff. de fideius. Quod non esset si fauor publicus princi
paliter inesset. l. si quis inquilinos. §. fi. ff. de leg. j. c. si diligēti, de
23 foro cōpe. ¶ No. vj. ibi ad sobolem procreandā †fauorem pu-
blicū, in eo versari, vt liberi procreent, concordat. l. hoc mō. §. fi.
ff. de cōdi. & demō. & dicit tex. no. in auc. de nup. in prin. huma-
no generi ex matrimonio filiorumqz procreatione imortalitatem
artificiose cōtingere, & tex. in quo Bar. d. esse nouū casum in. l.
in albo. C. de decur. li. x. dicit in honoribus consequēdis eū qui
filios habeat non hñti preferri eandēqz prelationē esse in ordi-
ne sedendi, ambulandi, & arrēgandi, imo et in testimonio ferē-
do sm Ias. hic in prime impressionis lectura referētes Bal. ibi
qui animū magis pensatū hre vr. Circa qd magis dubito, qz
maior in habēte filios inesse suspitio vr, ne corrumpat & ideo qz
illud dctū nō est tutū in nouissime impressionis lectu. fuit pter-
missum, facit tex. no. l. j. §. & gñaliter. ff. de ven. in pos. mit. & l. cū
rō. §. si plores. ff. de bo. dāna. ac tex. in. l. spurij. §. fi. ff. de decur. &
ideo (vt Mod. referūt) Aristo. in scdo Hecono. dixit vxorē ex
ara deoꝝ esse, qd et refert And. de iser. in. c. j. §. j. col. vj. q. mo.
feu. amit. Ad qd tex. in. c. j. de voto. l. vj. & quatenus hic text. p-
bat mulierē esse priuilegiatā rōne sobolis procreande vr pbare
ex. a rōne cessante q mulieri que scdo viro nupsit & dotē ab he
redibus primi, non exegit, & parimodo q mulieri sterili dotis
priuilegia nō cōpetāt. Bart. mī in. iij. & iiij. q. & iz ff. vbi dicemus
lz Alex. ponat in tex. ¶ No. vltimo q in eo pub. versat vtili-
24 tas, †q ciuitas liberis hominibus repleat ex quo infert Alex.
q statutū cōcedens aliqd forēsibus venientibus ad habitādum
in ciuitate est fauorabile, & ppea dixit Bar. in. l. si quis pro eo,
in scdo mēbro, qd est in. iiij. col. ff. de fideius. nō posse renūciari
et cū iuramento statuto disponēti vt ciuitas habūdet homini-
bus, q obligatus ad frumētū liberet, soluendo tantā pecuniam
pro corbe qualibet iuxta. l. si quis inquilinos. §. fi. & alleg. cum
cōcor. & d. esse quasi expssum in. l. ij. cū gl. C. de agri. & cēsi. li. xj.
¶ Glo. j. declarat Bar. in. j. q. An. & Imo. & ceī, dic vt p eos,
& refert Vin. ¶ Glo. ij. vnū principaliter facit, qz exponit ver. in
ver. cā, & id facit sex modis, vñ pōt in. vj. partes diuidi, vel me-
lius in. vij. qz post quartā expositionē interserit vnū dictum ad
declarationē, & scdā sic declara, qz dici solet cā alicuius. i. rō si-
ue res alicuius dz precipue haberi, vt dicāt honoris siue vtilita-
tis rō sit precipua, qd est idē qd dicere honor ipse siue vtilitas
ipsa sit precipuus siue pcipua, que quidē expositio ceteris me-
lior est, nō. n. aliud voluit dicere text. nisi gñaliter q res siue rō
dotis semper & vbiqz pcipua est egregie denotatū id per ver.
causa, declaro et tertiā, nā quatenus exponit dotis cā, qz ob cau
sam &c. sensus est q dos ob suam cām. i. ob matrimoniū est semp
& vbiqz precipua, & sic tunc est opus exponere ver. dotis, mutan
do casum. i. dos. Aut addēdum ver. dos, post ver. est, sic dicēdo
dotis cā. i. ob suam cām semper & vbiqz preci. est dos. s. ipsa, & sic
ver. est determinet, ver. dos, subintellectū siue expositū loco ꝟ.
dotis, nō aūt ꝟ. cā, sz tale ver. cā sit ablatiui casus, resoluatur q
cā. i. ob cām, sicut qñ dicimus tua causa, siue mea cā, ita exponi
dz licet nec gl. nec doc. textui applicēt, q̄uis dura sit hec expo-
sitio & verboꝝ violatiua, quā tertiā expositionē iprobat Pau.
pungens cā, qz non tractat hic de matrimonio, prout eū ip-
sum cōsiderauit Bar. siue de priuilegijs matrimonij, sz de pri-
uilegijs dotis. Pōt tñ gl. defendi, vt et. d. Vin. qz non vult id
qd presuponit Pau. sz q sit priuilegiata ob cām suā. i. ob ma-
trimonium, prout intelligit Bar. dicēs in hac tertia sicut in scda
gl. ponere priuilegiū dotis. ¶ Ex qua gl. i primis hēmus† q
25 duplex est cā. i. cā causans & cā causata. Qd inducit hic Bal. ad
q statuti disponētes q oēs venditiones ab vno mēse citra sint
nulle, an si sit scā vēditio & traditio et sequuta virtute dicti sta-
tuti sine retraditione dñium retransferat in vēditorē, & aduertē-
dū est, qz Bal. & Alex. accipiūt pro sinonimis cām causantē, cām
remotam, cām mediatā, ac similr mō q idē sint cā causata, cā p-
xima, & cā immediata, & cōcludit Bal. negatiue, qñ lz per statu-
tum tollat cā mediata trāslationis dñij. i. titulus, nō tñ tollit cā
immediata. i. cōsensus, sz ea remanet, qd sufficit possessori. l. iij.
§. sub eisdem. ff. de cōdi. ob cās, iuncta. l. si ob turpem. ff. de cōdi. ob
tur. cām, (q̄uis Alex. hāc non referat) & declara qz nō est extra
ppositū consideratio cause causantis, & cause causate, nā cōsen-
sus est cā causata tit. ac et causans (lz in diuerso actu. s. traditio-

nis) translationē dñij, & sic lz per statutum sit sublata cā causata.
i. titu. remanet cā causans ipsum ti. & simul et translationem do-
mi. & lz sit sublata cā remota translationis domi. i. ti. non tñ est
sublata cā proxima. i. cōsensus, qui adfuit traditioni, & ita refert
Bal. disputādo tenuisse. d. Macegnanū, quā Bal. deci. com-
pro. Alex. auctoritate gl. ma. in fi. in. l. j. C. de inof. don. cōmen
date per Bar. in. l. j. vj. q. C. si quid in frau. pat. itē qz eiusdem
nature iudicādus est distractus vnius & cōtꝰ vt p Bar. l. & ideo.
ff. de con. fur. & ita et cz Bal. in. l. cū mulier. xij. col. ff. c. in. l. tra
ditionibus. C. de pac. in. l. ij. C. cōl. de leg. & est hec decisio Bal.
ex intentione Bar. in. l. si ita quis. §. ea lege. ff. de ver. ob. nec in
cōtū vrgent dicta Pe. de anch. in. c. canonum statuta de cōsti.
adducētis. l. lex vectigali. ff. de pigno. qz nihil facit sm Alex. q
post Bal. in. d. l. traditionibus, & d. l. ij. limitat, nisi ab initio
cōtus intercesserit pactū legis cōmissorie, qz tunc cū sit a princi-
pio cōditionalis, dic tu melius resolubilis sub cōdōne nō autem
cōditionalis ipse cōtus. l. j. ff. de leg. cōmis. retrāsferi dñium per
statutū, supple, qz cōditio retro trahit &c. Hoc tñ intelligi dz, vt
declarat Alex. & prius Bal. in. d. l. ij. si tale pactum a principio
interuenisset iuxta gl. no. in. l. ab emptione, in ver. cogaris. ff. de
pac. secus si ex post facto, qz tunc nō operaret translationē do-
mi. ipso iure statim vt in ea gl. Quatenus tñ Bal. dicit cōsen-
sum esse cām proximā translationis dñij intelligēdum est de cō
sensu qui interuenit in traditione, nō de eo qui interuenit in cō-
hendo, itē intelligēdum q sit cā pxima respectu ti. & per hoc pz
rñsum ad. l. traditionibus & alia cō Bal. alleg. hic p Clau. ghis
probat traditionē esse cām proximā translationis domi. nō aūt
cōsensum, nā Bal. intelligit de cōsensu in traditione sine quo et
traditio est inefficax, nec operat domi. trāslationē vulg. l. nūqz
nuda. ff. de acq. re. do. ¶ Habemus preterea ex glo. sex. expo-
siciones, quarū quinqz pmas reprobāt antiqui vnica rōne, sextā
vero duplici vt p Bar. Addētes sptimā & octauā intelligētias
traditas per Odof. P. y. & C. y. & demū per modum magistralis
distinc. saluant oēs expositiones diuersis respectibus, vt p ip-
sum hēmus. Que distinctio, q̄uis ipse bar. nō referat, fuit Ray.
de forli. put alij scribentes referūt. Quā doc. vt no. cōmēdan-
tes, cōiter sequunt. Addit et Bal. in rub. C. de priui. do. nouam
expositio. vz dotis cā. i. ius vt in rub. ff. & C. de iu. do. que expo-
25 sitio recidit in quartā, gl. & in effectu †ex oibus dictis Bar. hec
summa colligit q oia priuilegia transeant ad quoscūqz hēdes,
preter priuilegiū abbreuiandarū dilationū, & priuilegiū plano
ris, qd est duplex. s. in actione personali vt. l. dabimus. ff. de pri-
ui. cred. & l. j. C. de priui. do. itē in hipothecaria vt §. fuerat in-
sti. de actio. ver. preferri aūt &c. limitando nisi ad descēdentes.
l. assiduis. §. exceptis. C. q poti. in pig. habe. ¶ Quatenus tñ
Bart. & Mod. dicūt priuilegiū abbreuiandarū dilationū trā-
sire ad hēdes vel non sm qualitatē hēdis, qd declarat Ias. vt si
heres sit indigens pro victu, aduertēdū est, qz recte cōsiderant
apparet nullo casu esse id priuilegiū transmissibile, nam intelli
gēdo vt Bar. & alij hz iure pprio hre non aūt iure trāsmissio
nis, ¶ Adde preterea qz Clau. an male loqui Bar. dicentem i
prima expositione q priuilegium tacite hipothece dat actioni do
tis, qñ nō actioni, sed cōtui, nam diuersa est actio q ad hipothe-
cam cōpetit ab ea q ad dotē, ergo nō actioni dotis, seu ad dotē,
nam si ei cōpeteret pro hipotheca daret ac. de dote cō noe. in. l.
in rebus. C. de iu. doti. vbi q diuerse ac. sunt ad dotem et hipo-
thecā. & ad diuersa ac. cō diuersos competētes, & diuersam nōm
habētes, nec in exercitio concurrere possunt. Itē si actioni de do-
te concessum esset id priuilegiū qualitas esset a suo subiecto in-
separabilis. l. eius qui in prin. §. j. ff. si cer. pe. tertio addit non
hic, sz in. l. post dotē, in vlt. col. ff. eo. bonū tex. in. l. pe. §. pactis,
ver. iura et. C. de don. añ nup. Ad §. & vt plenius, alle. p Bar.
rñdet q cogimur exponere per. ff. dicta actioni. i. cōtui pro quo
actio cōpetit, nec mirū qz cū illa actio competat ex ficto cōtu sti
pulationis est datiua vt p Bart. l. j. ff. de act. & obli. & l. j. C. c. ti.
ideo. d. actioni qz actio ex stipulatu psuposita stipōnis pceden
tia cōpetit, lz vere nō precesserit, vel ignoret an precesserit, & sic
sensus est actiōi. i. cōtui stipōnis quē ac. de dote psuponit pre-
cessisse, & q ea sit vera impatoris intētio, pz ex eo qd dicit l alys
iuris arti. &c. iunctis no. per gl. Posset et rñderi dicendo illum
tex. non dicere q actioni sz mulieri in actione de dote & sic ver.
actione stet large pro cōtu, vt alias ex stipulatu. i. stipōne, in. l.
si pacto quo penam. C. de pac. negari non potest quin predicta
contra Barto. & doc. communiter sequētes vrgeant, nec potest

defendi dicendo ita etiam ipse intelligere potuit ex quo dictus
ipsius scdm leges per eum allega. intelligi dz iuxta dictu Bar.
in.l. non solum, in §. liberationis verba ff. de liber. leg. nam id
tollitur ex eo qr Bar. fecit manifestam differentiam inter privi-
legia competentia actioni et competentia contractui, et ita tenendo
remanet q non datur exemplum privilegij competentis actioni,
nam unicum hoc assignabatur et ultimum competens actioni sa
uore mulieris est diversum, et pro diverso ponit Bar. ex quo et
consequenter apparet, non saluari primam declarationem glo. nec
pro ea facit. l. j. C. de privi. do. qr no loquitur de privilegijs co-
petentibus actioni, sed mulieri in actione de dote, prout etiam
separatum ff. ponit Bart. Item ibi dicit privilegium dotis licet
subdat eo uti mulierem in actione de dote contra Bar. et communem
et tz Caro. rui. per tex. quez. d. in toto hoc ti. a nemine allega-
tum, in auc. ut imo. ante nup. dona. §. fi. sed tu rnde ut ff. Pro
Bar. tn validum est fundamentum in preallega. §. fuerat, in ver.
ex scdm primam et vera expositionem gl. ¶ Adde insuper in-
quantu Bart. concludit hoc privilegiu tacite hipothece transire
ad quemcunqz transit dotis ac. Nam contra id videtur urgere qn si
extraneus dotans sibi stipulet, non vr ei competere id privile
giuz tacite hipothece, sicut non habet a iure beneficiu ac. ex sti
pulatu ut. l. j. §. accedit. C. de rei uxo. ac. ut et. d. hic Clau. refe-
rens firmare Alex. in col. xj. et idez tacito tn auctore dicit Rui.
vnde supplendum sit post Alex. si sit hrs mulieris, sed tu caue,
qr tunc qn extraneus sibi stipulat no est per viam transitionis
ad aliuz, ut loquit Bar. sed per via promissionis, et ideo predicti
extra propositu loquunt, nec quicq facit contra Bar. qd ipsi dicut.
Ite quatenus Bar. vult hoc privilegiu tacite hipothece esse co
petens rei, ideoqz ad oes transmitti est restringendu secundum predi-
ctum Carolu qn matrimo. morte viri solutum sit, naz si morte
mulieris cu non esset orta actio de dote ante solu. matri. ut per
Bar. in. l. si constante §. j. ff. eo. minus potuit esse orta hipothecaria
que no pot in esse deduci absqz pncipali. l. fideiussor, in pri.
ff. de fideius. Verum est tn q qn solutum est matrimo. morte viri
omnino dicit videri q ad hrdes no transeat per dictam nouam alleg.
§. fi. tu intrepide defende Bar. et ad dicta ipsius i. d. §. j. dic q
articulus est valde dubius, et q lz sit communis cu eo. Tn verior
est opi. Roma. q imo sit orta ac. licet no possit intentari ut. l. in
rebus. §. omnis, in ver. mouere. C. de iure do. item alr sequeret
q hrs mulieris no posset ullo modo agere sol. matri. morte ip-
sius mulieris, nam ex ppria persona nullu sibi ius competit, ex
iure transmisso minus, qr si no esset orta nec trasmissa, ad. d. §.
fi. tn q non potest ita generaliter intelligi, nam esset contra multa
iura, nam q maritus habeat privilegiu tacite hipothe. negari
non potest ut. d. §. et ut plenius. Item privilegium. l. in ambi-
guis ex quo doti competit. Preterea in ac. ex stipulatu q fin-
gatur, nam si dicemus eam non posse intentare hrdem, nullaz
habebit, nam non ac. rei uxo. cum sit sublata, id autem q nullam
habeat est notorie falsum. Privilegium et q sit benefi. ad he-
redes quoqz transit. d. l. j. §. illo proculdubio, vnde quatenus
tex. in. d. §. fi. loquitur verbis vniversalibus omnibus privile-
gijs doti datis in sua firmitate manentibus qn mulier moterit,
alijs. n. omnibus (preter mulierem) huiusmodi privilegia neqz
ex antiquo dedimus, neqz nunc damus, est aduertendum pro rn-
sione qr loquitur de privilegijs datis doti, ut exprimit, sed pri-
uilegium tacite hipothece non est datum doti, sz actioni, ut. s.
cu Bar. vel contractui scdm aliam opi. et sic non ob. huic con
clu. Bar. vel rn. q illa generalis loquutio est solum circa termi.
illius titu. et tex. in quo disponit q lz mulier consenserit sepius,
intercedente biennio etiam inter primum consensum et confir-
mationem, omnino potest res dotales per maritum, dicto suo
consensu, alienatas vendicare, si maritus non potest in alijs bo-
nis ipsi mulieri satisfacere. tunc enim vult tex. q si mulier ipsa
agat tale privilegium habeat, ne forte indotata maneat, quam
expositionem suadet verbum huiusmodi privi. No tn crederet
excludi ea generalitate hrdez mulieris persona ipsius represen
tante in auc. de iureiur. a mo. presti. in prin. cogite pro melioti
soluti, naz gnaliter stare non pot omni respectu, q nemo preter
mulierem possit uti aliquo privilegio in dotis materia p dicta. s.

27 ¶ † Ite circa scdm privilegiu concessum doti dn Bar. ponit
exemplum in fundo qui no potest alienari, et subdit hoc transire
ad hrdes, et expresse q sicut ipsa mulier potuisset vendicare ita
pot ipsius heres, et pariter vult q privilegiu. l. in rebus. C. de iu.
dot. vz q dominium rei dotalis ipso iure retransferat in mulierem
absqz traditione dat doti, et sic transit ad quoscunqz hrdes, contrarium
tn expresse dixit ipse Bar. in. l. nec biennius. §. fundu, in fi. ff. de re
iudi. firmans in individuo q privilegiu. d. l. in rebus, no transit
ad hrdes mulieris qd nota dignuz dicunt Imo. et Alex. in. l. si
mora. iij. col. ff. eo. Limitans tn in utraqz no procedere in filijs p
no. p gl. in. l. j. C. de privi. do. Pro saluatione Bar. d. hic Ias.
q privilegiu. d. l. in rebus non competit doti, sz mulieri in actione
de dote, et no est miru q no transeat ad hrdes iuxta. d. l. j. Quo
modo et soluit Vin. adde tu q hanc contrarietatez ponderauit Bal.
noue. ante ipsos, i alleg. tra. dotis. par. in pri. Aduerte preterea qr
ex prime relata rnsione no saluatur Bar. a contrarietate, imo no est
aliud q omnino fateri eum hic male loqui, nam omnino remanet q
hic tz hrdem posse vendicare et sic privilegiu retranslationis do-
minij de quo in. d. l. in rebus transeat ad hrdes mulieris. Pre-
terea talis saluatio est contra intentione Bar. Qui facit universaz pri-
uilegiu competens mulieri in actione de dote saluans Odof. Itez
no est verum q in actione de dote, constat eniz vendicationem no
esse actione de dote. ¶ Tu aut subtilius considera qr Bar. imo
a predictis Mod. de contrarietate caluniat, et pro concordia distin-
guit in duos casus. Primus qn ius rei vendi. qsitum est mulieri
in eius vita, scds qn non fuit qsitum, primo casu loquit Bart.
hic, qd et est ex intentione Bar. in. l. si constante ff. eo. in pri. in. ij.
q. iiij par. prin. dum concludit q qn constante matrimo. mari-
tus cepit ad inopiaz vergere, tunc ipso iure dominium reuertit ad
mulierem, non expectato tpe solutionis matrimonij, et ita intelli-
git. l. ubi adhuc. C. de iu. do. qd et alij ibi sequunt, ac et An. de
are. insti. qui. alie. li. vel no, in prin. Ubi et refert Repb. eu te-
nuisse contra Bar. in. d. §. fundu. Quando ergo mulier non egerit contra
viruz constante matrimo. vel non egerit contra possessores rei vera pp
huiusmodi dominium in eam translatuz, ob tale vergentiam ad ino-
piam, non tn sequit pp id q dominium in ea no fuerit retranslatu, et
sic sequit q tale dniuz transmittit ad hrdes per reg. l. cu here-
des, in prin. ff. de acqui. pos. Patet et eidez in casu no. per glo.
coiter approba. in. d. l. in rebus. in gl. ij. vz q qn mulier dedit
res estimatas in dote hz utilem rei vendi. in subsidiu contra tertios pos-
sessores, illud. n. ius utilis domi. et rei vendi. contra tales possessores
rerum estimataru in dotez datarum fuit qsitum ipsi mulieri, et in
eius persona semel fuit, et pariter transit ad eius hrdes. d. l. cum
heredes, et ita firmat Bal. noue. in. d. trac. in ulti. par. q. vj. et in
his termi. loquit pcise Bar. si recte aduertamus. s. qn ius vendi-
candi cepit competere mulieri, nam. d. q hrs pot vendicare illu fun
du, sicut poterat ipsa mulier, et sic logt qn fundus dotalis alie-
natus fuit viuente muliere, alr. n. no esset verum q fundus dotalis
no posset mero iure alienari consentiente hrde mulieris, ut decla-
rat hic Bal. Qn aut ius vendicandi competit mulieri, quin tras-
mittat negari non pot per predicta et tradita p Bart. in. l. post
dote, pe. q. Quod et dicit hic expresse Bal. s. q qn ius est qsitu
mulieri, transit ad eius hrdes, nec ob. si dicat id privilegiu ven
dicandi esse concessum mulieri et in eius beneficiu. d. l. in rebus,
ideoqz ad eius hrdes non transire, iuxta. d. l. j. C. de privil. do.
Naz rndetur ex doctri. Bar. in. d. l. si constante, ac et qr iam fuit
facta executio, et sic transit iuxta doctri. Bar. in. d. l. post dotez,
pe. q. ad qua hic se refert. Scdo aut casu qn ius vendicandi no
fuit qsituz mulieri, ut facile pz exemplum qn matrimoniuz morte
ipsius solutu fuit, loquit Bar. l. d. §. fundu, cuius dicta ex pre-
dictis apparet declarata et limitata, ut no procedant qn fundus
dotalis fuit alienatus, qd non pot contingere nisi viuente mulie
re ut. s. nec ubi maritus, constante matrimo. ad inopiam vergere
cepit, nec ubi utilis rei vendi. subsidiaria competere cepit ipsi mu-
lieri, nec qn matrimonium morte viri solutu fuit, sz solum pcedit
in casu quo vere loqui vr, qn matrimoniu morte mulieris fuit
solutu. ¶ Posset et forte attentari q male loquit ibi Bart. et
bene hic et indistincte, ut vr esse eius intentio, cum ex eo dicat
privilegium hoc competere hrdibus qr sit privilegium competens
doti, nec pp exemplum in quo presupponit ius vendica. fuisse

28 acquisitu mulieri, dictu restringi debeat. † Et ad. d. l. in rebus,
qua mouet Bar. in. d. §. fundus, rnderi pot, dando verum in-
tellec. qui est q in rei veritate dominiu nunq abdicatuz fuit a
muliere, et fictu quodda domi. no aut verum, fuit penes maritu, ut
pase. d. ibi tex. no. n. qd legu subtilitate ec. ubi verbu videat fieri
denotans vere no esse translatuz dniu in maritus, et verba q ideo
rei veritas no est deleta vel confusa, tale intelligi efficaciter probat.
Unu siue viuente muliere siue defuncta ea cess. uerit illud fictu do-
mi. mariti, remanet verum amplius no impeditu, et penes hrdez
defuncti

defuncti in matrimonio mulieris, cū in eā3 fuerit transmissam illud veru3 dñiū, ꝛ ꝙuis illud fictū ꝯstāte matri. dicto vero fue rit potentius. l. doce ancillam. C. de rei vendi. quod nō est incō- ueniens, cum fictio regulariter preferat veritati, vt per Bart. in l. si is qui pro emptore. ff. de vsucapio. in diffinitione fictionis, ꝛ cum alias semper vtile dominiū qḋ aduersarium dicitur, dire- cto sit potentius ꝛ ipse preferatur, vt per Bar. ꝛ doc. in. l. iij. §. ex cōtrario. ff. de acqui. pos. Attamen cessante matrimonio defi- nit maritus id iure habere, ꝛ per consequēs heres mulieris ex iu- re transmisso per reg. d. l. cum heredes, potest vendicare, cum il lud ver3 domi, nō sit amplius a ficto, quod iam defecit, impedi tum, ꝛ sic in effectu in. d. l. in rebus, nihil inductum est in priui- legium dotis seu mulieris in dote, q: non transfertur domi. in mulierem, sed cessat impedimentum. ℭ Nec ob. illa verba in tex. omnem prerogatiuam mulieres in vendicando ꝛc. q: largo modo verbo vendicare actionem de dote significat, vt patet ibi per hypothecam vendicare. ℭ Non ob. ēt. l. quedam. ff. de acq rē. re. domi. ꝛ alia que ibi adducit Bart. nam illud domi. nō est tale qḋ possit impedire dici veri domi. effectū, amplius nō im- pediti per matrimoniū, lз sub vniuersitate transeat, sicut ibi di- cit tex. de re ex. comercium existēte, ꝛ ita etiaз potest euitari tex. in. l. i. ff. de fun. do. ꝙuis vigeat, ꝛ ad tex. isti. qui. alie. li. vel nō, in princi. Hec acuendi ingenij gratia, tene qḋ supra. ℭ Vlte- 29 rius quatenus Bar. in eo. priuilegio † doti siue rebus dotalibus competenti, ponit aliud exemplū, in duobus instrumentis eo- dem die celebratis, ꝙ cū doti competat, vt alleg. l. in ambiguis, ad heredes trāsit, aduerte in primis, quia, lз doc. nō aduertant, Bar. in hoc secūdo exēplo nō intellexit verisimiliter accipi dotē pro re data in dotem, sm ꝙ premiserat, ꝛ primū exemplū po- suerat, ac ordo loquēdi suadet, cum vtrūqз exemplū pariter ad premissum dictum exemplificādum tendat. Si enim ita intelli- geremus oporteret fateri eum male loqui, qm̄. l. in ambiguis, lo- quitur de dote ipsa proprie, prout diffinitur. ff. in rub. ꝛ ita intel- ligit ipse Bart. ibi, ꝛ. ff. in positione casus, in quo exemplo, licet doc. cōmuniter cum Bar. transeant. Attamē Soci. ꝛ Ias. in via disp. cōtrarium tenēt, adducentes. iiij. fundamēta, vt p ipsos. Tu defende Bart. quoniam in tali priuilegio ꝙ in dubio p do- te sit p̄sumendus, statim executio facta fuit, eo ipso ꝙ dos in esse deducta fuit, eo modo quo fuit ꝯtinens ambiguitatē, ergo trāsit ad heredes, vt per Bar. d. l. post dotē. q. vi. cuius dicta optime declarant ꝛ glosant dicta Bar. hic, vt per ipsum ita dicentē ibi. Ex qua doctrina patet responsio ad fundamenta ipsoꝝ Soci. ꝛ Ias. quoniaз vigent in termi. diuersis, hoc est qm̄ nō est facta exe cutio in priuilegio prelationis, siue in actione personali, siue hy potheca, ꝛ parum in rei veritate vagent. Ad. l. assiduis, qua pre cipue innititur Soci. rn̄, vt hic p. Vin. saluantē in effectu, vt. ff. ꝙuis multa verba effundat. Vel potes respondere, negādo as- sumptū, v3 ꝙ p̄sumptio, de qua p Bar. v3 ꝙ instrm prius factū presumat, sit priuilegiū p̄lationis. Immo, est quid diuersum v3 in re dubia fauorabilis interp̄tatio, p. d. reg. l. in ambig. nō autē p̄latio aliqua, nam p̄latio p̄supponit in claro id cui aliqd p̄fert, nō fuisse post, sed ante vel in pari, sed in dubio interp̄tari, vt. ff. minus est ꝙ̄ p̄ferre, q: potuit esse ꝙ ēt vere fuerit ante, nec loq- tur Bar. nec procedit eius exemplum, qm̄ ꝯstaret aliud instrm esse factū ante vel simul, ꝛ semel cum instrumēto dotis, quo casu esset p̄latio, vt dixi. ff. in positione casus Barto. ℭ Item quate- nus Bar. cōcludit priuilegia tacite stipul. ꝛ ꝙ ꝯtrus sit benefi. transmitti in heredes mulieris, q: sint p̄uilegia cōnexa ꝛ ꝯpetē- tia, adde bonū tex. in. d. l. i. §. illo procul dubio. C. de rei vxo. ac. quē alle. Ias. ℭ Adde insuper quatenus Bar. concludit instā- tiam dotis nō perimi, biennio, sicut causaꝝ criminaliū. l. fin. C. vt infra cer. ti. Nam pro intelligentia q̄ri posset de vno qḋ non 30 explicat Bar. † an triennio saltez expiret in quo Bal. in. l. i. col. pe. C. de priui. do. dicit videri ꝙ fauore dotis nō expiret, Attū subdit nō audire recedere a reg. l. properandū, in prin. C. de iu- di. imo ēt hic dicit ꝙ lз nō biēnio, triennio tn̄ expirat per. d. l. ꝛ ita tenendū, ꝙuis Ias. acuendi (vt ait) ingenij gr̄a ꝯtrariam partē sustineat, cuius fundamentis r̄ndet Vin. id tn̄ intelligas de iure ciui. nā de iure can. nō est aliquod dubiū, cū regulare sit ꝙ instā tia triēnio nō terminat, c. pen. de iudi. vbi lз decisio sit in delega 31 to, cū rō est generalis, ꝛ id per Bal. nouel. dicto tract. par. ix. in pluj. penul. ℭ Insuper † omnes Bar. in tali dotis instantia ob- seruandas esse dr̄ actiones, ꝛ subdit tale priuilegium transire ad heredes vel nō sm qualitatē p̄sone. Pondera q: est inspitionis ꝙ in mulierem indistincte, si mulieri expediat, ꝛ sic nō est ꝯside rata qualitate persone ipsius, fauore dotis abbreuiādas esse di- lationes hoc est etiā si diues nec indigens sit, vt ēt pōderat Ias. ꝛ in effectu Bart. sentit heredes nō habere id priuilegiū ex iure transmisso a muliere, ꝛ sic nō ꝯtinet ꝯtrarietatē quicqd dicat Vin. immo pōt dici ꝙ in herede nō sit aliqḋ priuilegiū cause, imo il la qualitas persone id generalr in quolibet cā operat. ℭ Pōt 32 etiā queri † an instantia dotis dicat quo ad substantialia iudicij priuilegiata, v3 ꝙ in ea nō requirat libellus, litis ꝯtest. ꝛ alia de quibus in. l. prolatā. C. de sent. per glo. or. In quo breuiter con clude ꝙ nō, per. l. si cū dotē. §. eo autē tpe. ff. eo. ꝛ. l. iij. C. de do. pro. ꝛ ꝯtor. l. si mulier. ff. c. d qua multū gloriat Rui. allegans ac si nouū aliquid per eam probaret, de quo ēt latius hic Alex. alle gans Bar. idem sentientē, in. l. si constante, in prin. in. i. q. scḋe par. prin. ff. e. ꝛ ponit ēt qḋ de iure cano. Concludens post Bal. ang. ꝛ pau. d ꝛ Pet. de anch. in cle. dispen. de iudi. idem esse, q: iure ciui. in hoc correctionē nō appare, Nō ob. tex. in. d. cle. in ver. matrimonijs tuncte ibi ea quoquo modo tangentibus, p quem ꝯtrarium dixerūt Car. ibi Imo. ꝛ Ro. in. d. l. si ꝯstāte, in prin. qm̄ procedit qm̄ incidenter tractat cā dotis in cā matrimonij princi paliter intentata, alias sequeret absurdum ꝙ cā dotis principa- liter intentata somenaū sumeret a natura icidētis in ea. i. matri- monij. ff. l. ex pupillari. ff. de vulgs. ꝛ pupi. ꝛ no. in. l. perte. C. de pac. Item sequeret pari rōne ꝙ si filius vt ex legitimo matrimo nio peteret hereditatem paternam, talis causa vt tangens matri- moniū sūmarie cognosci deberet ꝯ gl. i. d. cle. in ver. matrimonijs. 33 ℭ Querūt etiam doc. † an causa dotis possit cognosci die feria to, ꝛ demū Bal. Imo. ꝛ Pau. tenent ꝙ possit per tex. in. l. ij. ff. de ferijs, quatenus de alimentis loquit, cū dos loco alimētoꝝ succedere dicat. l. si cum dotē. §. finaūt in sentissimo. ff. eod. Ita ēt lз Ro. l. i. §. si. ff. de feri. quā opi. in prac. tenendā iudicat Alex. sed in via disputatiua ꝯtrariam esse veriorez, qm̄ fundamentū quo predicti doc. moti fuerūt nō est firmū, nā nō est veꝝ ꝙ argumē- tum de alimentis ad dotē subsistat vt p Ang. in. l. a filia, in pn. ff. ad treb. Imo. ꝛ Roma. hic, ꝛ probat Alex. Primo, q: lз pr fi- liam naturalē alere teneat, supple, vt in auc. lз. C. d natu. lib. nō tn̄ tenet eā dotare. l. vxorē. §. pr naturalis. ff. de leg. iij. Scḋo q: filius diues necessario ali nō d3. l. si qs a liberis. §. sed si filius. ff. de lib. agno. Attamē, filia, ꝙuis diues sit, necessario dotāda est l. si. C. de dot. pro. Tertio frater tenetur alere sororē indigentē, lз nō vtrinqз cōiunctam. l. i. in si. prin. ff. de tute. ꝛ rōni. distra. l. tutor, sm dignitatē. §. si. ff. de admini. tu. qm̄ dicte. ll. non distin- guunt inter vtrinqз coniunctā, ꝛ nō dotare aūt nō, nisi ex eodē pa tre natā. l. cū plures, ver. ex eodē pre. eo. ti. Quarto nō reperitur iure cautū ꝙ denegās dotare mulierē dicat eam necare, sicut ꝙ denegans alimēta. l. necare. ff. de lib. agno. Quinto tale arg. est a minori ad maius, q: facilius est alimēta p̄stare, q̄ dona sunt, aut mēstrua in prestādo. l. pecunie. ff. de ali. leg. ꝛ ibi Bar. l. si. ff. de li be. agno. Dos aūt (nisi aliter ꝯuentū fuerit) vnico actu solui d3, cū igit predicta ꝯ cōem vageant, pro ꝯcor. ingt Alex. distinguē- dū esse, aut ad dotē agit p̄sona talis, que aliunde ali nō pōt, ꝛ p- cedat opi. Ang. ꝛ cōis ꝙ possit tpe feriaꝝ sicut cā alimentoꝝ, ne quis fame pereat. d. l. i. ꝛ. ij. vbi glo. Guiliel. ꝛ Bald. ꝙ in oī cā in qua pietas versat feriaꝝ tpe ꝓcedi pōt, quod ēt subdit dicere Bar. in. l. diuus. ff. ad. l. fal. lз in lectu. mea nō dicat. Aut est per sona habēs aliūde, ꝛ tūc ꝓcedat opi. ꝯtra ꝙ nō possit tpe feriaꝝ 34 tractari p alleg. ff. † ꝛ preterea facit, q: legatū alimentoꝝ factū non indigenti nō est priuз. vt p Bar. l. alio. col. ij. ff. de ali. leg. ꝛ i trac. alimē. col. iiij. Id aūt qḋ hr in. d. l. ij. ꝙ cā alimētoꝝ pōt cogno- sci tpe feriaꝝ procedit si offi. iudi. agatur, nō si iure actionis sm Guili. ibi, ꝛ Anto. in. c. si. eo. ti. Nisi petens nō hēt aliunde, q: tūc ēt si iure actionis peteret sm Gui. d. l. ij qḋ valde no. esse, ꝛ alibi nō legisse ait Alex. subdens ꝙ si teneremus opin. ff. non re tentā ꝙ cā dotis sit summaria, tūc posset diebus feriatis indubi tāter tractari. Circa q̄ Alex. dicta adde ꝙ distinguēdo vt p eū, nō est aliquo mō saluare cōem, qm̄ qm̄ mulier petit dotez, vt ex 35 ipsa alat est in effectu cā alimētoꝝ lз nō formata. ℭ Item † ad- de ꝙ Soci. pro cōi, ꝙ procedat indistincte, allegat q: cā dotis est pia, vt. l. cū is. §. si mulier. ff. de condi. inde. Et facit qḋ in sil̄ casu ait Bar. l. nec mādante. §. dari. ff. de tuto. ꝛ cu. dan. ab his, vbi dicit tutorē ēt die feriato i honorē Dei dari posse, cū id pie- tatē ꝯtineat, lз rn̄de ꝙ cā dotis, tūc demū pietatē ꝯtinet, quãqз dicat qm̄ i(n)digenti est debita, vt p Alex. l. si ꝯstāte, in pn. col. viij. ff. so. post glo. in. l. talis, in. §. i. ff. de iur. do. vbi dicit detrahi falci.

quod intelligitur, qñ dos legatur diuiti, vt per Roma. in auc. similiter. col. j. C. ad. l. fal. Bar. ẽt in. d. §. si mulier dicit tũc demũ cãm dotis dici pietatẽ ꝯtinere qñ pietas est cã inductiua promissiõis, seu solonis dotis, ꝗ pp hoc Rui. q̃uis Bar. nõ allegat ꝫ dixit Alex. ¶ Tu ex alio defende cõem, q: plures sunt casus expssi in. d. l. ij. ff. de feri. minorẽ rõnem hñtes q̃ cã dotis, vt de pbãda etate, de testamẽtis exhibẽdis, vt curator detur hereditati iacẽti, ꝗ simil. sm Clau. Cõprobã p tex. in. l. iij. c. ti. ibi ꝗ si q̃ sunt similes. i. similẽ rõnes hñtes. Nã q dos sit similis pꝫ q: ex ea mulier ali dꝫ. d. §. finaũt. Adde preterea ad id qd ait Alex. q tenẽdo q cã dotis sit summaria non est dubiũ q põt pcedi tpe feriato, nã nõ est ver. idisticte, qñ ẽt tũc nõ põt pcedi fñ ẽtibus

36 ferijs in honorẽ Dei, cle. sepe. de ver. signi. ¶ † Querit preterea Alexã: an cã dotis possit pncipaliter corã iudice ecclesiastico intẽtari ꝗ agitari, ꝗ refert Ang. partẽ negatiuã tenẽtẽ, ꝫ bñ possit incidẽter p tex. in. c. de pendẽtia. ff. de dona. inter vi. ꝗ vx. vbi dicit nõ pbari, vñ refert Dñ. Jo. an. ꝗ Jmo. ibi tenẽtes ꝯriũ ꝗ bal. Jmo. Pan. ꝗ Ro. hic p. c. ex lris. de pigno. vbi ẽt nõ pbat sm Alex. sed in. c. nup. de dona. inter vi. ꝗ vxo. inducẽdo ꝗ defendẽdo inductionẽ, vt p eũ. Qui pterea refert Bal. in. l. in ꝯtribus in fi. C. de nõ nu. pecu. tenẽtẽ q solũ in subsidiũ possit iudex ecclesiasticus adiri p tex. ibi. Et ita tenẽdũ est ꝗcqd aliter distinguẽs dicat Alex. vt p Soci. reuoquẽtẽ. d. c. nup. ꝗ inducẽtẽ. d.

37 c. de pendẽtia. ¶ † Ulrio aduertẽdũ quatenus Bar. de priuilegio cõpetẽti mulieri. s. platiõis in psonali loquẽs ꝯcludit nõ trãsire ad heredes, ꝗ in sequẽti de cõpetẽti mere actioni fauore mulieris dicat trãsire ad liberos, clare sentit illud primũ nõ trãsire ẽt ad liberos, sed ꝯriũ est verius vt firmat glo. in. d. l. j. C. de pul. do. ꝗ facit. l. ẽt. ff. e. ꝗ ibi no. doc. ꝗ ait Roma. ibi Bart. h sentire ꝯriũ, ꝗ ver est, vt deduxi, q̃uis ibi Alex. tenẽs cũ dictis gl. dicat Bar. id nõ dicere. ¶ Glo. in ver. semp põt diuidi. in. iiij. partin. In prima declarat tex. exponẽdo quã viꝫ in eo hẽat dictio semp ꝗ dictio pcipue. In sa ponit exẽpla circa ipm tex. vt in prima par. declaratũ, i eo se extẽdẽs qd dixerat in ipsa declaratiõe de oi casu tẽpor, demõstrãs p exẽpla q sint casus tẽpor. In tertia oppõit ꝗ soluit. In q̃rta põit tria dcã. ij. ibi ꝗ pone. iij. ibi, ꝫ arg ꝯ. iiij. ibi ꝗ hec exẽpla. Itẽ sa principalis põt subdiuidi in iij. In pma ponit. viij. siue. x. exẽpla dico siue. x. q: x. sunt, ꝫ gl. ꝫ bart. reducat ad. viij. p vno ponẽs de tacita hypothe. ꝗ tacita stipu. ꝗ p vno ẽt q in arbitriũ pmittẽtis ꝗ q incerta. Quib9 exẽplis gl. ostẽdit pulegia dotis aũ mrĩmo. In sa ponit duo exempla siue duo pulegia cõpetẽtia doti ꝯstãte mrĩ. Subdẽs applicari ẽt posse oĩa. x. de qbus dixerat, posito q dos, pnt põt, ꝯstãte mrĩ. ꝯstituat. In tertia põit duo exẽpla siue duo pulegia do-

38 ti cõpetẽtia solũ mrĩ. ij. ibi. in scdo. iij. ibi. in tertio. ¶ † Ex pria par. prin. hẽs q dos est semp maitũ pulegiata. Sed oppo. bar. de. l. maritũ. ff. e. soluit ꝯsiderãdo oĩa, vt p ipm ex intẽtiõe glo. ꝗ

39 referas eius dcã vsq ad vsi. ad scdm venio. ¶ † In ea. glo. ibi ecce. ii. aũ mrĩmo. Habes q dos nudo pcõ ꝯstituit ꝯ opp. bart. q imo nunq̃ dos nudo pcõ ꝯstituit, qñ semp stip. fingit. l. j. §. j. C. de rei vx. ac. Rñ. q gl. hec loquit sm hec. stor tpa, vt ẽt no. gl. in. d. l. ad exactiões alleg. in gl. ex quo no. q. d. l. ad exac. nõ est dispõ noua vt ꝗ no. ibi Bal. nec inconueniẽt in hac. l. ponere exẽplum sm. d. l. posterior, iuxta. l. sed ꝗ posteriores. ff. de legi. Opponit so Bar. q: istud exẽplũ ꝯtinet pulegiũ ex pte viri, ergo nõ ꝯuenit huic. l. i q̃ tractat de pulegijs ex pte ꝗ fauore mulieris, soluit Bar. q ẽt mulieri est vtile dotẽ nudo pcõ ꝯstitui, ꝗ stiplõnẽ psumi, q: itaꝫ q̃rit mulieri. s. ius ad dictã dotẽ, ex no. ex dictis bar. q pulegiũ q fingat stiplo est ẽt ex pte mariti dus sibi pmittit, qd ꝗ vult gl. in. d. l. ad exactionẽ, ꝗ in rub. C. de rei

40 vxo. ac. ꝗ in. d. l. j. §. j. eo. ti. in ver. pati ꝗ repeti. ¶ † In ea. ibi, ut ex bonis pris ꝗc. No. maximũ priuilegiũ q pr dotãs simplr filiã hñtẽ ppria bona, de ppris bonis nõ aũt filie dotare psumit p tex. sin. in. l. fi. C. de do. pro. p gl. ibi. Rõ est q: officiũ paternũ est dotare suã pgeniẽ, vt ibi in tex. Declarat tñ bar. dictũ gl. ꝗ. d. l. disponẽ in pre ipso nõ aũctus est in pre nãli. p. l. vxorẽ. §. pr nãlis. ff. de le. iij. Refert tñ se ad lau9 ibi dci p ipm. Et subinde q̃rit q d de auo, de mre, de frẽ, vt p eũ. Et sic no. fin. d. l. fi. In cuius casu fallit reg. dictãs q vbi pr hñs bõa filij aduẽtitia soluit aliqd p filio, de bonis filij i dubio solu. ẽ psumit. l. fi. ff. de pec. hẽr. ad qd facit. l. nẽsennius. ff. de neg. ge. Ro aũt huius fallẽtie est, quã exprimit tex. i. d. l. fi. Uꝫ q: oĩm pẽnũ est dotẽ, ꝗ ante nup. donat. onẽ p sua dare pgenie. Jmmo mirabiliter ibi decidit q si pr expsse dicat (dus dotat) se ex bonis suis ꝗ filie dotare omnino in totum ex proprijs suis dotare intelligitur. Fallit tñ hoc in duobus casibus. Primus si pater inops sit, vt in fi. d. l. Scdo si pri sic dotãti filia expresse cõsentiat, sm Alexã. p. l. pfectitiã. §. fi. ff. de iu. do. quatenus. d. q si ꝯsentiẽte filia pr debẽs ꝗ pro ipsa dotẽ dedit aduẽtitia est, ex quo pꝫ q nõ de suo pr q: esset pfectitia, quẽ tex. ẽt ad aliud no. Nã ꝗ ꝯrio sensu pbat q si filia nõ consentiente, oĩno esset pfectitia q̃uis pr debitor filie esset, ꝗ sic de suo in dubio pmittere intelligeret. Nec distinguit aliter an filia eẽt emãcipata vel in ptãte sm ipm Alex. allegãtẽ glo. in. d. §. fi. que id sentit dũ. d. q ẽt pr qui pro ipsa filia emãcipata dat dotem psumit tacite stipulari, qñ vt parens dat. Tu dic q immo pbat ibi tex. dicẽs q nõ ius ptãtis sed parẽtis nomen dotem pfectitiam facit. Idem probat tex. in. d. l. fi. in pn. Hanc tñ ꝯclusionem q pr presumat, vt. ff. limitauit, ꝗ sic tertio, bar. in. d. l. nẽsennius. nisi pr gereret negocia ipsius filie. Tũc. n. ẽt simplr dotando de bonis ipsius filie, dotare psumit, per tex. ibi ac ẽt gl. in. d. l. fi. ad qd ẽt faciunt dicta ipsius Bar. in. l. alimẽta. C. de neg. ge. ꝗ cũ Bar. ibi simplr An. Sed Jmo. ꝗ Ro. hic ꝯriũ tenẽt tã in filia in ptãte q̃ in emãcipata. Nec ob. d. l. nẽsennius q: loquit in extraneo, qui vf oĩs, qui nõ est in ptãte. l. j. §. extraneũ. C. de rei vxo. ac. ꝗ similiter glo. in. d. l. fi. Jmmo in termi. ꝗ ꝯ Bar. dũ facit expressam dfiaꝫ inter pres, ꝗ alios extraneos, ꝗ ita ibi intelligit ipse bar. ꝗ male allegat per Bar. Cõprobat Roma. p tex. in. d. l. fi. ꝯ quẽ ait Bar. fuisse loquutũ, dũ dicit debito i sua nã remanẽte, in ver. vtrãqs. Alex. ẽt cõprobat per tex. in. l. fi. C. de alimẽ. pupi. pstã. ꝗ p id qd no. ait Bart. l. cũ seruus, p illũ tex. ff. de v. obl. Areti. ẽt cõprobat p. d. l. fi. q: cũ loquat in filia in ptãte hñte aduentitia materna, pꝫ q eor erat legitimus administrator pr. l. j. C. de bo. mater. facit ẽt ꝫ Moder. q: rõ paterni officij, ẽt in pre administratore viget. Tu ad cõprobationẽ adde bonũ tex. in. l. cũ pr. ff. de iu. do. Quã opi. ꝯ Bar. ꝗ An. firmat ẽt hic Bald. noue. ꝗ alij Moder. cõtra ꝗ Pet. de anch. ꝯs. xcij. col. j. Eam tñ conat defendere Soci. eo q: dicat Bar. loqui in casu spẽli, qñ vꝫ pr ex paterno officio dotare nõ tenet. Tunc in dubio administratorio noĩe dotare psumit iuxta tradita. in. l. post mortẽ. ff. qñ ex facto tuto. ꝗ q id sentiat Bar. tripliciter ex eius vbis colligit dũ mouet p illum tex. Dum exponit pres fratri, dum alleg. glo. in. d. l. fi. loquentẽ in extraneo, q donare psumit, nisi sit administrator, q: tũc administratorio noĩe pmittere intelligit, ꝗ pro dcõ bar. vt prime intellecto addũcit in simili tex. in. l. pfectitia. §. si filius. d. i. vbi pr administratorio noĩe sm pfis, ꝗ sic aũi filie sine dotẽ soluere psumit, ad qd potes addere tex. in. l. ꝗ id. §. fi. ff. de in rẽ verso. Tu nõ teneas hãc Soci. saluationẽ, q: Bar. ibi expresse limitat. d. l. fi. Et expresse loquit in casu quo pr filiã dotare tenebat, vt in ꝗ termi. d. l. alias exceptio nõ esset de reg. ꝯ vulga. l. nã qd liqde. ff. de pen. leg. Nec pro Soci. vrget tex. in. d. l. pfectitia. §. si filius, q: onus dotandi nõ ptinebat ad ipm pfem ꝗ filiũfamil. sed ad ipm auum dotãtẽ. l. dedit dotẽ. ff. de colla. bo. Que inuestigatio est in eo vtilis q: si de bonis suis ipse pr dotare intelligat ẽt q filia eo soluente cõsentiat solutioni de suo, tñ integre soluere diceret, qñ filia solum diceret ꝯsentire solutiõi, ꝗ eã approbare ꝗ sic actus nõ operaret, nisi sm eius intẽtionẽ. l. si ge nec cã. ff. si cer. pe. cũ si. si vero in totũ vel pro pte de bonis filie, ea ꝯsentiẽte, posset de bonis filie soluere iuxta. d. l. pfectitia. §. fi. Quatenus aũt vt administrator, seu gestor negocij filie pmisisse diceret, tunc similiter id fecisset filie ratã hẽre pmissionem cogeret per glo. in simili. l. vxorẽ. §. pr nãlis. ff. de leg. iij. ꝗ potes ponere exẽplũ in termi. d. §. si filius, vel qñ pr esset inops, iuxta. d. l. fi.

41 ¶ † Communẽ tñ ꝯclusionẽ ꝗ. d. l. fi. limitãt doc. (ꝗ sic q̃rto) nõ pcedere qñ pr expsse pstaturus fuerit q de bonis filie dotabat, qñ in certis nõ est locus ꝯiecturis. l. ꝯtinuus. §. cũ ita. ff. de ver. ob. Ita sm Areti. tenent hic doc. ꝗ in. d. l. fi. vbi bal. in fi. Ipse tñ Areti. nõ simplr approbat, sed ita demũ si tali expstõi ꝗ pstationi filia ꝯsentiat. Alias secus, qñ cũ sit officiũ pẽnum dotare filiã ẽt hñtem ppria vt. d. l. fi. nõ põt pr per suã protestationem illud ius, qd filie cõpetit, absqs eius ꝯsensu ab ipsa abdicare, cum regu. sit q nullus debens põt se absqs ꝯsensu eius, cui dꝫ liberare. l. ꝯ iuris. §. si filius. ff. de pac. facit regu. id qd nrm. ff. de reg. iur. Quod asserit tenuisse Bal. in. l. fi. §. ipsum autem. C. de bon. q̃ lib. Tenet ergo Areti. ꝯ cõem, nisi filia tali protestationi consentiat. Idem ẽt videtur velle Alex. dum. d. q etiam si pater declaret de bonis filie dotare omnino mirabiliter in. d. l. fi. decidit patrem de suis bonis teneri, pro qua opi. vf facere.

d. l. fi. ꝗ

d.l.fi.a fortiori,qm̄ i casu,q maiorē dubitationē hēre vr idē decidit, vz vbi pr nō facit filiam oīno expertem bonoꝝ ipsius patris dotantis,inquiens dotare de bonis suis & filie, & tñ oīno,si nō sit inops,de suis itegre soluere teneī, & eo casu copula,&,nō denotat promissionē,pro equis partibus,vt est significatio eius l.reos.§.cū in tabulis.ff.de duo.re.& l.i.C.si plures vn.sen. Et pro hac opi.vrgere mihi videī tex.in.d.l.fi.ver.vbi aūt sibi vel ex suis debitis,nō videī pbare q si pater dicat promitto mille ex his q̄ debeo filie,oīno si filia nō consensit,vel ipse inopia tentus nō est de bonis suis teneaī. Nos aūt cōem teneamus q etiā si filia nō cōsensit stante dicta declaratione volūtatis,pr de suo dotare nō videaī per rōnem doc. Et ad fundamētum Aret.respōdet Soci.q nō sequitur ex eo q nō videaī pmittere de suo,ergo est liberatus. Nā filia que nō ꝯsensit poterit repetere integra bona materna,& sic in effectu onus dotandi remanebit paternū,nō aūt ob talem declarationem ab eo fuit exemptum,declara q pr nō pōt sine ꝯsensu filie de bonis eius dotem cōstituere.d.l.profectitiam in fi.vel solue clarius q nō dicunt doc. patrem liberari si erat in casu quo de suis dotare tenebaī, sz q nō teneī vigore talis promissionis marito,vnde remanet obligatio ad dotandū in termi.iuris cōis,& sic in effectu, tenēdo cōem de qua ĵ.filia oīno poterit agere ꝯ patrem vt dotet de suis,& q rati habeat talem dotationem a patre de bonis ipsius filie factas, & sic in effectu q doc.volūt ex tali pmissiōe nō posse ꝯ pr̄ez agi, & si ageret nulliter ageret. Sed an tūc debeaī ex bonis filie,put expresse facta fuit pmissio a patre, pōt dubitari in quo Alin.cōcludit q nō per.d.reg.l.id qō nostrū, tu cōfirma per tex.in.d.l.profectitia,in fi. Si tñ pater esset inops de bonis filie forte solui deberet p tex.in.d.l.fi.versi.vbi,aūt sm ipsum Alin. Immo dotationem vtiliter factā ratā hēe cogereī. Et ad id qō ait Alex. pōt rñderi saluādo eū q pōt loqui qñ pater pmittit de suis & filie,nō aūt qñ de bonis filie solū,vt ostēdit dictio & qua vtitur, & tō pōt esse q tunc effuso sermone se iactat,vt in.d.l.fi.in fi. Ad pmissam rōnem a fortiori rñdē,q imo nō viget maior rō. Nā cenieī per primo de bonis pprijs pmisisse in totuz, si facultates eius suppetāt rōne officij pr̄ni quo tenebaī,eis aūt nō sufficientibus,de bonis filie,& sic tamē firmas in casu quo cadit p̄sumpta charitas dictio,&,nō denotat equalē copulationē copulatoꝝ,sz ordinē charitatis & necessitatis.sicut alias p glo. Bar.& alios.in l.gallus.§.j.ĵ.de lib.& posthu. Pro qua doctri.d.hic Soci.esse casum in.d.l.fi.mō quo ppi.intellecta,& per ꝯñs pz q verba eo casu,qñ pmisit de bonis suis & filie pñt significare & significant de bonis suis pmissionē in totū,quā significationē nullo mō patiunī verba precedētia,vel de bonis filie pmittētis, & sic ex pmissis habeī rō dñie inter casuz qñ declarat se ex bonis filie dotare,quo de suis nō p̄sumiī & casum qñ pmisit de suis & filie, qz intelligiī pmittere de suis,quatenus substātia eius sufficiat,vt ibi in ver.vbi aūt. Ad tex.ibi in ỽ.vel ex suis debitis dixerit &c. Rñ. q oīno inest incertitudo predicta , qm̄ illud debitis pōt intelligi tā ex his que dz rōne mīnoꝝ vel alia, q̄ rōne debiti legalis quo paterno teneī officio. Vel rñ.intelligēdo ꝯtinuatiue mīnis vel alijs vel suis debitis,vt sensus sit ꝯtinuatus illis tā suis &c. Vnū & no.dignū subdit Soci. q si pr iam alijs filiabus nuptui traditis dederit prem dotis de pprijs prem de bonis ipsaꝝ filiaꝝ, si postea tradēs simplr nuptui alias pmiserit dotē de bonis suis & filie,cēsereī pmisisse mō & forma qbus alijs dederat,rōne seruāde equalitatis,iuxta.l.fi.C.cōia vtri.iudi. Ad qō & ait facere no.p Bal.in.l.cū pr.§.cuicūq.ĵ.de le.ij. Tu caue qz huic declarationi obstat text.in.d.l.fi.in fi.regrēs q p expressionē cōstare debeat de q̄titate,siue re que daī ex paternis, & ea q̄ daī ex maternis. Sed ista de qua in.d.l.fi.C.eo.vt ind.est p solā ꝯiecturā equalitatis. Nam pōt bene pr maiorē dotē vni filie q̄ alteri dare,& sic in pposito vltime, & sic cū dicta rō equalitatis sit p̄sumpta nō expressa,stare vr decisio.d.l.fi.q pmittēs de suis & filie,

42 de suis in totū teneaī , equa tñ est dicta Soci.opi. ¶ † Quero quid si pr expresse declarabat q dimidiuz pmittebat de bonis filie,& dimidiū de suis,vel tātā q̄titatē , puta,c.c.de bōis filie.c.de suis,an oīno de suis in totū teneaī,per.d.l.fi. In quo intentio Alex.& Areti.est q & tunc locū habeat dispō.d.l. Nisi filia ꝯsenserit. Cuius intētionis vr & fuisse Bal.d.l.col.j.ver.& no. Sed melius intētionē suā explicant in positiōe casus in fi,& in vlti.col.ver.pone pr pmisit pro dote filie &c.& ver.seq. firmans ꝯtrariū,q imo in casu claro cesset.d.l.dispō An. & ꝯsi.ccix.alle. per Areti.firmat hanc ꝯclusionem,dicens q eo qz paternū officium alias vr esse q pater filiam dotare teneatur, presumitur in dubio q de suo promittat & q filia sit diues,& ita intelligendam.d.l.sed si declarauit pmittens de cuius bonis pmittebat stamus certo,qz ꝯtus &c.l.i.§.si ꝯueniat.ff.depo. qō & in dotis ꝯtu est q lex dicta serueī.l.leges.C.de pac. Nec est impertinēs hec.q.qz videaī decisa in.d.l.fi.versi.poterat.n.&c. Nam casus ille est dīuersissimus , qm̄ ibi qñ pr pmisit certaz q̄titatem,vel quid certū de bonis suis,& cōsensit filie aliud pmittenti , nō aūt ipse partē de suis & ptem de filie bonis pmisit,& ita cū Mod. cōiter tenendū quicqd dicant Alex.& Areti. Nam ex pluribus in.d.l.apparet q in casu dubio nō in certo pcedit vt.ĵ.& demōstrabiī & sic lz pr̄num sit officiū dotare filiā,nō tñ pptarea dōm q vbi pr distincte pmisit & clare ptem de suis,& ptez de filie bonis q ad totum de suo teneaī vigore talis distincte pmissionis.

¶ Referunt preterea Soci.& Jas.p illā no.& fin.l.fuisse determi-

43 natū.q.quotidianam & centies in die ꝯtingentez. ¶ † Pone patrem hñtem filiam q̄ matri successerat, pmittere pro dicta filia,quā nuptui tradebat,dotē certe q̄titatis puta,mille,dicens pmittere cōputato omni & toto eo qō ipse pr predicte filie deberet de bonis mrnis,vel alia quacūqz cā, an posito q pr iuxta vires patrimonij sui dotare in ea q̄titate potuisset de suis tñ bonis dotem p̄dicte q̄titatis soluere teneaī. In quo dubio Bal. nouc.in.d.suo trac.in.vj.prīni.vi.par.determinat pr̄ez integrā dictam summā de suo soluere teneri,& sic filiā post pr̄is mortez posse ab eius hr̄dibus integra bona mr̄na petere , p.d.l.fi.in q̄.d.in termi.hanc,q.decisam, & refert ita & ꝯsuluisse do.Jo.petru.apud pistoriū , in cā cuiusdā dñi Petri militis tudertini,& in eius fauorē,sequz illi ꝯsilio subscripsisse, & subdit multos pr̄es incautos,& peritiores ꝯsulere nō curātes,remanere delusos,stāte presertim ꝯsuetudine notarioꝝ cōiter solitoꝝ in instris pmissionū hmōi,dicere,quā quidem q̄titatē pmisit.d.pr cōputato oī eo & toto , qō sibi filie debereī de bonis pr̄nis & mr̄nis,suadētes id sufficere. Fundamētū aūt in.d.l.faciūt,dum clare ibi decidiī q si pr exprimat dotare de bonis suis & filie , vel de bonis tam pr̄nis q̄ mr̄nis,spāle fauore mulieris illa copula,et, poniī pro disiunctiua,& lz sm pprīā vī; verboꝝ deberet intelligi pro dimidia de bonis filie pmisisse.d.§.cū in tabulis.&.d.l.i.C.si plu.vna sen. Tamē spāli fauore mulieris illa ỽba īpropriant, Immo & talis interptatio,vltima q sit ꝯ pprīā verboꝝ significationē,est ꝯ verisimilē mentē pr̄is proferentis vt in.d.l.in fi. ver.velit. Quod dñt esse mirabile,& sic pōdera Bal.nouc.velle nō esse ofiam an pr dixerit ex bonis meis & filie,an ex bonis paternis & mr̄nis dictum sit, an pmitto.M.cōputatis mr̄nis &c. Nam talis nō aliud in effectu sibi volūt nisi q pr pmittit dotē de suis & filie,& sic in sola verboꝝ ꝯceptione est diuersitas,nō in sensu sm eū. Hanc tñ decisionē valde dubiā cēsent & demū ꝯ eā tenēt Soci.& Jas.post Maria.soci.in.c.tue ḋ spōsa. Burgari. aūt fateī pro perusinis valde vrgere rōnem.d.l.fi.iō ceptādā relinquit. Fundamētū qō ꝯ perusinos illi adducūt est qz dispositio.d.l.fi.qua perusini mouenī est in casu dubio, qñ ligdo nō ꝯstat de qbus bonis pmissio fcā fuit,nō aūt in casu certo,prout in pluribus locis in ea.l.ꝯstat,vt in ver.simplr his, itē in ỽ.videaī,itē ibi nihil addēdū putauerit , sed simplr &c. & ibi ex illis videri &c.& ibi intelligiī &c. Et demū clarius in fi. Et ita intelligit in casu dubio glo.hic. Ita bal.ibi. In qōne aūt pmissa dñt nos esse in casu claro,ideo nō posse fieri iunda.in.d.l. Quod aūt casus sit clarus patere dñt qz qñ pr pmisit cōputato eo qō filia petere posset de bonis mr̄nis , hmōi verba nō recipiūt sensum q pr totā dotem de bonis suis pmisisse vllo mō dici possit, & sic volunt q̄tus nō explicēt,dicere,q aliud est in verbis de qbus, in.d.l.fi.qm̄ ea fauore mulieris improprīata,vt.ſ. patiunī tale sensuz,vz interpretando q,&,nō copulet equaliter,sed ordinē successiuū denotet,vt.ſ.verba aūt de quibus,p Perusi.nullo mō quouis improprio,& sensus est,q pmittit Pater oīa materna,& vlterius eā q̄titatē q̄ deficeret p cōplemēto q̄titatis pmisse,sed in.d.l.fi.nō pmittunī oīa mr̄na & vlterius pr̄na,& sic nō est certū q̄tū de pr̄nis qz neutroꝝ ē fcā pmissio oīum , vt in pposito oīum mr̄noꝝ seu debitoꝝ ex quo dcm̄ fuit vlr cōputato omni eo &c. Nouissime aūt pc.me.vt ōbito fungaī offō opi. nfoꝝ meri conaī,deducēs q̄ imo in casu eoꝝ nō minus dubietatis hñt ỽba,q in casu expsse decisio in.d.l.fi. Nā in vtroqz casu nō ꝯstat re ỽa q̄tū de suo & q̄tū de filie bonis pmissionē fecerit pr,q̄ rōne fundaī p Imperatorē decisio in.d.l.fi.qñ pr tā de suis q̄ de filie bonis pmissionē fecit, Nec pōt dici q fcā cōpu-

to id apparere possit & sufficiat, & sic q id totũ qđ (facta cõputa
tione maternoꝝ deesse ad cõplendã q̃titatẽ promissam appare
bit) de suo ꝓmisisset. Nam fatẽ est q tpe ꝓmissionis nõ appa
rebat put vr̃ regrere ibi tex. Immo cũ i casu ꝓmisso fuerit dcm̃
cõputato eo ⁊c. nõ seqtur q bonoꝝ mãnoꝝ, ⁊ alioꝝ bonoꝝ filie
ptnis q̃ pr̃noꝝ cõputatio fieri dẽat, cũ dicta expssio simul ⁊ pa
riter fiat oĩuz respectu, immo pñs ꝯstare põt de debito mr̃noꝝ,
nã de debito pr̃noꝝ nõ põt ꝯstare i eius vita, cũ legitima filie d̃e
bita cõmẽtaret a pr̃imonio pr̃is, qđ eo mortuo repit̃, nã in vita
regulr̃ nõ debet̃. l. i. §. si ipuberi ff. de colla. bo. vbi Bar. ⁊ l. fi. ff.
de li. agno. ⁊ sic ꝯstat q nõ solũ par, ꝫ maior dubietas inest hoc
casu q̃tũ de suis ⁊ q̃tũ de filie bonis ꝓmittere voluerit q̃ i casu
d. l. fi. ⁊ sic vel maiori vel pari saltẽ rõne in dcõ casu effuso, ⁊ in
certo sermoni leg pr̃ or̃, vt l. d. l. sicq̃ õ suo itegrã q̃titatẽ ꝓmi
sisse pr̃sumat̃ vt ibi. Nõ põt negari qn qđ sit valde dubia, nã pro
tenẽtibus ꝯ Perusinos satis vrget qđ dĩt q vba. d. l. fi. patiun
tur illã fauorabilẽ interp̃tationẽ, q̃ mediãte sunt apta denotare
totalitatẽ i pr̃nis ordine, quo. ṽ. sed dcã cõputato or̃ eo ⁊c. nullo
mõ ẽt quoniã improprio, ad qđ nõ r̃ndet pceptor meus. Immo
dcã vba cõputato ⁊c. v deñt certa ẽt quo ad expssiones, nã id ex
bonis pr̃nis ꝓmissum remanet, ẽt ex expssione, qđ facta cõputa
tione oĩum mr̃noꝝ deficit, ⁊ sic p talẽ relationẽ ad cõputationẽ
certũ esse or̃, ⁊ expssum p relationẽ ad cõputationẽ, qđ sufficit. l.
certũ. ṽ. si cer. pe. l. i summa ff. de re iudi. qđ nõ est i. d. l. fi. qr cũ nõ
fuerat expssa q̃titas p aliquã relationẽ dũ fuit simplr̃ dcm̃ õ bo
nis pr̃nis ⁊ mr̃nis, nõ põt inferri, nec ob. q certitudo dꝫ esse in
expssione qr est vt. ṽ. Teneamus tñ opi. Perusinoꝝ nostroꝝ,
tũ per illũ tex. vt supra ponderatũ, tũ ẽt qr quo ad effectũ vt nõ
teneat̃ pater de suo integre qñ est dũtes regritur q exp̃sse appa
reat qđ sit ꝓmissum ex bonis patris, ⁊ qđ ex bonis filie pr̃e con
sentiẽte nũ vult tex. sufficere expssionem indiscretã, indistinctaꝫ
⁊ in ꝯfuso factã, vt in ver. poterat enim ⁊c. ⁊ expssiue ibi vt re ve
ra appareat qđ ipse vult dare ⁊ qđ de substãtia filie pficiscat̃, ꝫ
in predicto casu nõ apparet, Nã bona p̃tinẽtia ad filiã possunt
esse pauca ⁊ plura q̃ pr̃na, ⁊ hec pculdubio vera est intẽtio i pe
ratoris ibi q pr̃ nõ possit sub inuolucro verboꝝ quodãmodo cir
cũuenire filiã nõ itelligentẽ qđ seu q̃tũ a pr̃e hẽat, ⁊ parimodo
maritũ. Quo itelligẽdo pꝫ nõ obstare allegata in ꝯtrariũ p Mo
der. bo. Nec vep est qđ. d. Soci. ibi denotari ordinẽ successiuũ,
nã ẽt illius. l. dispositio locũ hꝫ si ꝓmittat̃ ex ꝯ de bonis mr̃nis ⁊
paternis vt ibi ait Bal. Imo. d. intellectus non est applicabilis
tex. in ver. vbi aũt, ibi tã suis q̃ mr̃nis, cũ ea efficacius denotent
ꝯcursum, ⁊ q̃uis Ias. hic, vt. ṽ. teneat, tñ ipse post An. de are. in
§. fuerat, insti. de actio. col. xxviij. ꝫ dictã Perusinoꝝ opinio.
duobus ẽt efficacibus fundamẽ. cõprobans, ⁊ p̃dicta no. qr nõ
ita apud alios declarata reperies. ¶ Aliud preterea d. Bald.
nouel. vbi. ṽ. in quo eum male leg ait Soci. vꝫ q stãte forma p
missionis de qua. ṽ. pater tenetur ẽt vltra vires sui pr̃imonij, seu
vltra congruitatẽ dotis habito respectu ad pr̃imonij vires. Nã
dicit Soci. q tũc nõ militat rõ qua mouet̃ impera. i. officij pr̃
ni, qđ officium nõ est q ẽt vltra vires pr̃imonij dotẽ dare dẽat
prout etiã ibi ait gl. in ver. idoneã, in pri. ⁊ in secũda par. Pro
quo ẽt tex. in. l. ⁊ ideo in fi. ṽ. de in rem ver. in rõne decisionis, ⁊
similis in. d. l. profectitia. §. si filius. Tu in via dispu. tene cum
Nouel. nam tex. ibi eius dictũ pbat. Primo in ver. vbi aũt, põ
derando dictionẽ penitus que idem significat, qđ totalr̃. l. fi. in
prin. C. de vsur. rei iudi. ⁊. super eo. de here. li. vi. ⁊ sic a ꝯtrario sen.
su pbat q si totaliter nõ sit inops, vrgeatur, ⁊ sic quatenus hẽat
in sua substãtia. Scđo põdera ver. poterat. n. s̃m suas vires ⁊c.
⁊ sic clare p̃supponit fuisse vltra vires factã promissionẽ, qcquid
aliter dicat Soci. Tertio ibi dotẽ vel donationẽ pro filio dare ⁊
ꝯsentire ⁊c. ⁊ sic pꝫ imperatorẽ intelligere de dote cõgrua absq̃
patrimonio filij vel filie vt ostẽdit copula ⁊ denotãs augmentũ
ea tñ adiectio, vbi doct. ff. de lega. iij. Ultimo probat̃ in vlti. ṽ.
nã val̃ ver. periculum, qr si ꝯgruã dotẽ intelligeret absq̃ bonis
filie, nõ esset aliqđ periculũ ad totã vrgeri, qr iaꝫ ad eã tenebat̃,
nec est incidere in periculũ si ad id teneat̃ qđ de iure dẽat absq̃
ꝓmissione predicto modo facta. l. ad dotẽ ꝯgruã ⁊ nõ vltra ar. l.
iniuriaꝝ ff. de iniu. ⁊ põdera id videri velle glo. hic duꝫ respectu
illius specialis allegat. l. cũ de indebito. Nõ ob. rõ Soci. q nõ
vrget rõ paterni officij, nisi quatenus vires suppetũt, qr si recte
aduertamus eam rõnem adducit impera. ad colligendũ p̃sum
ptionẽ q simplr̃ ꝓmittens motus fuerit illa rõne, vt est demum
ꝯcludere glo. in ver. idoneam, q̃uis dubie loquat̃, ⁊ ita ẽt intelli

git illũ tex. Ang. in ꝯsi. cxix. alleg. hic per Aret. ¶ Ulterius ad
perfectã resolutionẽ materie huius §. ⁊ declarationẽ. d. l. fin.
potes ꝯsiderare qnq̃ casus claros ⁊ duos dubios vt facit Un.

44 ¶ Ad pleniorẽ p̃terea declarationem materie. † Quero qđ de
extraneo dotãte an i dubio de suo dotẽ ꝓmittẽ cẽseat̃, i quo Bar.
i. d. §. pr̃ nãlis, tꝫ q de suo. nõ ex rõne. d. l. fi. sed qr p̃sumit̃ aĩo
donãdi ꝓmittere. l. cũ te. §. si mulier. ṽ. de ꝯdi. ide. Fallit qñ est
negotioꝝ gestor ipsius mulieris, vt. d. l. nẽsennius, ⁊ l. cum post
§. i. ff. õ admi. tu. nõ de iur. do. vt mendose in lec. Bar i. d. §. pr̃
nãlis, itẽ fallit qñ ipse ꝓmittẽs est d̃bitor ipsi' mulieris, vt in. d.
§. s̃m vnũ modũ intelligẽdi, itẽ si ꝓmittat noĩe ipsius mulieris
vt in eo. §. s̃m aliũ intelligẽdi modũ. Iteꝫ ⁊. iiij. qñ ꝓmittat vel
det pro ipsa muliere iã obligata ad dotẽ, puta ex ꝓmissione quã
fecit, tũc. n. ex quo ipsam liberat, eius negociũ gerere p̃sumit̃, et
sic nõ aĩo donãdi, ꝫ de bonis mulieris ꝓmittere, vt in eo. §. s̃m
aliũ intellec. Predictis casibus exceptis tꝫ ibi Bar. quelibet ex
neũ, sicut ẽt p̃rem nãlem, p̃sumi ꝓmittere vel dare dotẽ aĩo do
nãdi, qr cessant p̃sumptiones alie. Adde tex. opti. in. d. l. i. §. ac
cedit, ver. i pñti, in fi C. de rei vxo. ac. in quo clare or̃ q extraneus
dotãs aĩo donãdi, dotare p̃sumit̃, nisi reddi sibi sol. ma. stipula
tus fuerit, ⁊ sic vbi stipulat̃ est qnta limitatio vltra p̃ri. dicte. de
clarat tñ qr respectu tpis ꝯstante matrimo. põt dici donatio, cũ
nõ possit dotans ꝯ mulierẽ agere ꝯstante matrimo. Sed demũ
soluto eo actio ex stipulatu sibi, nõ aũt heredibus mulieris, com
petit, vel ipsi mulieri, si morte viri solutum fuit. ¶ Querit an

45 † pr̃ possit cogi ad dotãdã filiã, ⁊ hãc indagationẽ distingue in
duos principales articulos. Primus an teneat̃ dotare filiã le
gitimã, Secũdus an filiã in legitimã, vt seperat Aret. circa p̃i
mũ ad mãm melius absoluendã, q̃ro de filia inupta an eã pr̃ do
tare teneat̃, secũdo õ filia q̃ absq̃ dote sibi a pr̃e ꝯstituta nupsit.
Quo ad p̃imã dic q filiã nõ hñtẽ ex se dotẽ pr̃ dotare teneat̃
nulla est dubitatio p tex. i. d. l. q liberos, ⁊ i. d. l. fi. sequẽtẽ gña

46 lius. l. ẽt i emãcipata. † An aũt filiã bona p̃pria, p dote sufficiẽ
tia hñtẽ dotare teneat̃ est dubiũ, in q̃ Bal. i eo. l. fi. tꝫ partẽ affir
matiuã p illũ tex. notãs ex eo q lꝫ filia diues sit, oĩno pr̃ de suo
eã dotare tenet̃, allegãs ẽt ad id tex. in. l. obligamur. § lege. ff. de
act. ⁊ ob. idẽ aũ eũ voluit ibi gl i v. itelligi, l fi. ⁊ firmat ibi An.
reprobãs opi. Bar. ꝯtriã, in auc. res q̃. C. cõis dele. p argm̃ de ali
mẽtis ad dotẽ, nã q nõ valeat pbat̃ i. d. l. fi. vbi pr̃ diuitẽ filiaꝫ
dotare tenet̃, alere aũt nõ tenet̃. l. si qs a liberis. §. ꝫ si fili'. ff. de
li. agno. sicut ẽt iprobat idẽ An. i. d. auc. quã opi. tꝫ ẽt õ Aret. i
p̃n. hui' gl. p illũ tex. idẽ ẽt tꝫ õ Bal. nouel. ꝫ Bar. i. l. mulier.
§. cũ ꝓponeret̃. ff. ad treb. tꝫ ꝯtriũ post Iac. de are. argumẽtis õ ali
mẽtis ad dotẽ, cui' itẽtionis ẽt vr̃ esse i. d. l. obligamur. §. lege, ⁊
huic opi. adhesit õ Burga. sen. cõprobãs p tex. i. d. l. fi. dũ dota
tionẽ factã a pr̃e p filia diuite nũcupat liberalitatẽ, sicq̃ innui vr̃
q nõ teneret̃, cũ nõ dicat̃ liberalitas vbi est necessitas. l. rẽ lega
tã. ff. õ adi. le. ꝫ tũc est debitũ, duo ergo fundamenta sunt p hac
opi. illud Bar. de alimẽtis ad dotẽ, ⁊ hoc. ¶ Tenenda est ꝯtria
opi. q̃ est magis cõis, p q̃ ieuitabilr̃ vrget tex. i. d. l. fi. l v. oĩmõ
pr̃nũ ⁊c. fac ẽt tex. i. d. l. pfectitia. §. si qs certaꝫ, ver. hoc ⁊ i mr̃e
dũ dicit mr̃eꝫ nõ videri marito donasse, nã si teneret̃ dotare fi
liã ibi hñtẽ dotẽ a mr̃e, resultaret donatio viro, qr liberaret̃ ab
onere dotãdi, vt iducit Moder. bono. ⁊ p tex. i. d. l. fi. tũ ea. d.
l. si qs a liberis. §. ꝫ si fili', pꝫ r̃nsio ad argm̃ bar. qm̃ ñ pcedit.
¶ Ad aliud r̃ndet An. i ea. l. fi. q ex eo or̃ liberalitas qr respe
ctu filie, vere est liberalitas, qm̃ i ea or̃ titul', vt p Bar. i. l. meni'.
§. duoꝝ. ff. õ le. ij. i. iij. q. Tu melius r̃nde, q iõ or̃ liberalitas, qr
p̃supponit̃ ibi q pr̃ plus ꝓmiserit q̃ esset q̃ntas ad quã p dote
vel donatione pp nu. officio iudicis cogi posset, vt. ṽ. fuit demo
stratũ, põderãdo vbũ pculum ⁊ alia, vel posito q nõ ꝓmiserit
plus, oĩno est liberalitas, qr nõ erat pr̃ p̃prie obligat', q̃uis offõ
iudicis cogi posset, vt p Bar. i. d. §. lege, vbi iprobat gl. ꝯtriũ di
cẽtẽ, ⁊ Bar. i. d. §. cũ ꝓponeret̃, ⁊ iõ si pr̃ dotat nõ expectãtus
eiusmodi coactionẽ liberalitate vti or̃, alio mõ r̃ñ. let Moder.
bo. ꝫ cũ nũ ꝯueniat illi tex. oĩr referre nõ curo. Hãc opi. vidim'
tenẽ Alex. ṽ. i gl. p̃ced. i illa. q. an cã dotis ogi possit tpe feriato.

47 ¶ Nãc scõm assumẽs. † Quero qđ si filia ẽ nõ diuite nuptui
se tradiderit ⁊ dotẽ nõ ꝓmisit an possit petẽ se dotari, in. iiij. q.
Bar. i. d. §. lege, tꝫ partẽ negatiuã, qm̃ dos dat̃ ad hoc vt mulier
facilius nubere possit, ⁊ ob id pr̃ ad dotãdũ offõ iudicis cogi p̃
d. l. q liberos, q̃ cã cessat post m̃trimo. sequitũ ergo ⁊c. l. adiget̃.
§. q̃uis ff. de iur. pa. c. cũ cessante de appe. ⁊ hãc opi. ꝯsulendo te
nuisse refert Abb. in. c. i. õ spõsa. ꝯtriã opi. tꝫ Bal. i. d. auc. res q̃.

Imo.

Imo. Ro. Are. ꝫ, monent q: dos nõ solũ pmissa rõne daf, vez ẽt vt facili⁹ onera matrimonij sustineanf, ꝛ sic nõ est vez q̄ mīi- mo. sequuto esset oĩno rõ, put. d. Bar. qð in fili. q. dixit ipsemet Bar. i. l. nupta, i pn. ff. e. Pone maritũ inopẽ ita vt alere nõ pos sit, certe nõ cessabit rõ dotis cõstituẽde, vel posito q̄ sit diues oĩ- no pšomẽdũ est q̄ nõ ita bñ tractet idotatã, vt dotatã. Hãc igif opi. vt humaniorẽ sequẽdã esse ait Are. addi possent in mã, q̄ p

48 Alex. ff. vbi agit de mã. d. l. q liberos. ¶ †Scdo videndũ qd ĩ fi lia nãlĩ tm̃, i quo Bar. ɔcludit nõ hr̃e locũ. d. l. fi. q̄ pr̃ in dubio de suo dotasse censeaf, qt nõ est ei⁹ offm̃ eã dotare. l. vxorẽ. §. pr̃ nãlis. ff. de le. iij. Refert se tñ ad ibi dcã p eũ. Pondera q̄ Bar. expsse nõ decidit p̄rez nãlẽ nõ teneri ad dotãdũ, sz solũ q̄ in du bio ec. Aduertẽdũ tñ q: Bar. id subdit post expssionẽ rõnis, q̄ offm̃ p̄rnũ ec. ꝛ sic vf deprhẽdi Bar. voluisse, litare q̄ ad vtrũqz sz q̄ i dubio nõ p̄sumaf de pprijs, ꝛ q̄ nõ est offm̃ p̄rnũ dota- re filiã nãlẽ tm̃, ꝛ ita itelligit Alex. dicẽs i. d. §. pr̃ nãlis probari p̄rem nãlem nõ teneri, ad dotãdũ filiã, ꝛ iõ i dubio p̄sumi q̄ do tauerit de bonis ipsius filie, quã ɔclusiõ, q̄ pr̃ filiã nãlez dotare nõ teneaf seqtur Bal. ꝛ hic, ꝛ i. d. l. q liberos, ꝛ. d. l. fi. ꝛ i. d. auc. res q̄, sequif ẽt Alex. sz Imo. ꝫ, ꝛ in. d. §. duobus, tz ɔ̃riũ ꝛ sic q̄ imo pr̃ filiã nãlẽ dotare teneaf, nã tex. in. d. §. pr̃ nõ pbat q̄ nõ teneaf, sz solũ q̄ pr̃ in dubio nõ p̄sumif de bonis dotasse qñ fi- lia est diues. Bar. aũt in. l. fi. ff. de his q. vt idi. ꝛ. l. fi. §. fi e fore- ro. ff. q̄ in frau. cred. ꝛ. d. §. duobus. iij. q. in fi. ac ẽt in auc. ex cõ- plexu. C. de ince. nup. ɔcludit q̄ filia ẽt spuria sicut, est alẽda õ eqtate cano. vt i. c. cũ hr̃et, de eo q duxit in ma. quã. pol. p adul- ~~tera~~ ita ẽt sit dotãda, si ergo Bart. id ɔcludit in spuria, maiori rõne idẽ in nãli cũ ea de iure ẽt ciuili: ali debeat. d. l. si q̄s a liberis. §. i. ꝛ. §. idẽ rescripsit, cũ gl. ꝛ in auc. lez. C. de nãli. lib. ac in tex. vñ sumif, cui opi. adhesit Bal. i. l. mf. C. de iur. do. Declarãs tñ si filia spuria vel nãlis nõ hẽat vñ alr̃ dotẽ hr̃e possit, vt ex faculta tibus suis vel honesto exercitio, nã cũ alr̃ nõ teneatur alere etiã filiã legitimã. d. l. si q̄s a liberis. §. sed si filius, sequif idẽ esse in dote, q: i argumẽto õ alimẽtis ad dotẽ, fundata est dcã ɔclusio. ¶ Ad §. pr̃ nãlis, rñdet Bal. q̄ nõ est mirũ, qm̃ filia habebat in eo casu vnde se dotaret. Idẽ tenẽt ꝫ Ro. ꝛ Bal. nouel. ac. ẽt i d. trac. in. vi. par. in. xvi. priui. Addens vnũ note dignũ q̄ talis ɔclo est seruãda ẽt in terris Imperij, qm̃ sz sit dispõ iuris cano. tñ q: est circa p̄stãdã dotẽ argũẽdo ab alimẽtis, ɔcernit fauorez aie, ne deficiẽtibus alimẽtis vel dote criminosam vitã agere co- gant, ꝛ p ɔ̃sequens in eo casu ius cano. vbiqz seruandũ vt hr̃ in c. fi. de p̄scrip. ꝛ in regu. malefi. possef. de reg. iur. lib. vi. ꝛ p glo. in. §. sexto grado, insti. de gradi. caue tñ q: in hoc ɔ̃riũ expsse tz hic Alex. dicẽs q̄ tenẽdo hãc opi. oĩno nõ est seruãda nisi i ter- ris eccle. adducẽs Imo. in. l. ex facto. §. si q̄s rogatus. ff. ad trebe. quã opi. q̄ sicut ꝛ quatenus pr̃ teneť alere filiã in legitimã ita ꝛ dotare teneaf in prac. esse seruãdã dicit Areti. tũ pp auctoritatẽ Bar. ꝛ Bal. tũ ẽt pp maximã eqtatẽ, q̄uis i pũcto iuris nõ pro- bef pp multas instãtias q̄ danf inter alimẽta ꝛ dotẽ, quod ẽt ait Alex. ꝛ pbat, q: videmus q̄ matrẽ filios alere teneť. d. l. si quis a liberis, in pn. dotare aũt minime. l. tutor sm̃ dignitatẽ. §. fi. ff. de admi. tu. ꝛ q̄ tale argũ nõ subsistat tenẽt Salyc. i. d. auc. res q̄, ꝛ Ang. in. d. l. fi. C. de do. pmis. q̄uis in varijs ꝛ multis locis eo argumento vtanf doc. vt in locis hiс p ipsũ Alex. ɔgestis, q tandẽ ɔcludit ɔ̃ Bal. Bar. Imo. ꝛ Ro. ꝛ sic ɔ̃ cõem, cũ Bar. ꝫ, ꝛ Bal. in. d. l. fi. ac in. d. l. q liberos, ꝛ in auc. res q̄, p̄alle. q̄ imo nec in terris eccle. talis opinio sit seruãda, sñs in negatione dcẽ ɔ̃sequẽtis teneť alere ergo ꝛ tantũ in dotẽ dare q̄ p alimẽtis suf ficiat, ꝛ maxime, q: alimẽta mẽstrua ꝛ annua p̄stanf. l. pecunie. ff. de ali. leg. l. fi. vbi no. Bar. ff. de libe. agno. dos aũt vnica p̄sta tione tradi vz, ꝛ sic nõ est par rõ, nec par interest, p̄us potius p̄ stare alimẽta q̄ dotẽ vnico aceruo soluere, ar. l. hr̃ deo. §. idẽ in- ris. õ. sa. her. ꝛ. l. tutor. §. lucius. õ. de vsur. inducẽdo, q: sicut par ticularis solutio incõmoda est creditori ita totalis debitori. Hõ argũ potuit Alex. habuisse ab Imo. hic, ꝛ ita ɔcludens residet ipse Alex. Ioã. aũt de imo. fuit in fortiori opi. q̄ ẽt de iure ci. pr̃ nãlis dotare teneaf, qm̃ nõ reperiaf ɔ̃riũ iure cautuz, ad dictum enim. §. pr̃ nãlis dicit posse rñderi, q̄ solũ pbat q̄ talis pr̃ i du bio nõ p̄sumif de bonis suis pmisisse, sz ipsius filie habẽtis vñ posset dotari, sicqz nõ dicit q̄ pr̃ nõ teneaf. Itez aliter q: pr̃ ibi fuit stipulatus sibi reddi, ꝛ sic sũmus in claro q̄ noluit, quo ca- su etiã in p̄tre legitimo ꝛ naturali cõmuniter ɔcludif, q̄ nõ te- neaf tali p̄missione. Et ideo ait q̄ si dicta rõ stipulationis vel alia nõ subesť, qua dicaf apparere p̄sumptio q̄ noluit dotare de

suo pcedit generalitas dispositionis. d. l. fi. sz ipsuz Imo. i. d. §. duobus. Preterea si hoc dicimus in penitus extraneo q̄ cessan tibus p̄sumptionibus de q̄bus ibi p Bar. ꝛ. õ. multo magis hoc dici vz in p̄re nãli. l. nihil. §. i. ff. de bo. lib. q̄ rñ. facit ɔ̃ tñ. p ipsuz Imo. ꝫ traditã ad. d. §. put aduertẽs rephẽdit hãc rõnẽ Bal. noue. in. d. xvi. priui. Ex premissis ergo habemos tres opi. pri- mã Bar. ꝫ, ꝛ Bal. in. d. l. q liberos, in. d. l. fi. ꝛ. d. auc. res q̄, quã in via dispu. tenẽt Alex. ꝛ Areti. q̄ nõ teneaf pr̃ filiã nãlem do tare. Scdm̃ q̄ quãuis sit de iure ci. aliud tñ de eqtate cano. Ter tiã hãc Imo. q̄ etiam de iur. ci. teneaf dotare. Demuz pro vera resolutione sic breuiter distinguẽdũ ꝛ ɔcludẽdũ esse arbitror, in hac difficultate. Aut loqmur de filia nãli tm̃ vz nata ex ɔcubi- na, maritali affectione in domo retenta, ꝛ vera sit hec tertia opi. Imo declarãdo tñ vt pcedat solũ qñ filia non hz aliunde, talis enim filia nõ est a iure ciui. penitus incognita, vt in auc. lz. C. õ natu. lib. ꝛ in toto illo ti. Cõcubinatus enim eo iure nõ erat p- hibitus vt. ff. ꝛ. C. de ɔcubi. ꝛ ali debẽt eiusmodi filij. d. auc. lez, ꝛ d. l. si q̄s a liberis. §. idẽ rescripsit, cũ glo. Nec ob. d. §. pr̃ natu- ralis, naz rñdef vt. õ. post Imo. vel vt post Bal. õ. que ɔclusio a fortiori pcedit de iure cano. quod facilius ɔcedit subueniri in le gitimis, vt. d. c. cũ haberet, iuncta auc. ex cõplexu C. õ incef. nu. ¶ Declara etiã hãc opi. procedere õ iure ci. añ. l. i. C. de lum. tri. ꝛ fi. catho. postea aũt nõ, ꝛ sic hodie nõ vf vllo mõ ẽt iu. ci. p- missus ɔcubinatus, quoniã est lege euangelica ꝛ diuina phibi- tus, sicqz iure ci. disponẽte oĩa q̄ in euangelio disposita sunt ser- uari debere. d. l. i. ꝛ iõ ibi glo. d. vsuras etiam iure ciui. prohibi- tas esse. Aut loquimur de filia nata ex quocunqz alio dãnato cõ plexu, ꝛ talis nõ est dotãda de iure ciui. argũẽdo a fortiori sic, q: qui nõ teneť alere, multo mag a nõ teneť dotare, qm̃ facilius lex ẽt ciui. ɔcedit alimẽta q̄ dotez, vt patet ex dictis per Alexã. õ. glo. propi. ꝛ Areti. hic. No. ergo q̄ negatiue procedit argumen tum de alimẽtis ad dotẽ scilicet nõ tenetur alere ergo nec dota- re. Fallit tñ in patre vel alio ascendente per lineam paternam, qui ex paterno officio tenetur ad dotãdum, ꝛ nõ ad alendũ fi- liam diuitem, vt. õ. ɔclusum fuit. Cum ergo talis filia de iure ci. nõ sit alẽda. d. auc. ex cõplexu, minus est dotanda, et facit opti. me ille tex. vbi dicit tales nõ esse nuncupandos nomine filiorum etiã naturaliũ ꝛ idignos esse omni paterne substãtie beneficio. De iure aũt cano. cõmunis est opi. q̄ pr̃ teneaf dotare sicut te- neť alere, q̄uis hec opi. in pũcto iuris nõ sit substẽtabilis, cũ nõ ɔcludat necessario argũ de alimentis ad dotem affirmatiue, vt post Alex. ꝛ Are. õ. diximus. an aũt tenẽdo cõem canonistaz ea sit seruãda in terris ecclesie nõ subiectis, dõ m est, q̄quid alr̃ ve- lit Imo. in. d. §. si q̄s rogatus, dicens q̄ solũ in terris eccle. ser- uari vz q̄ ea opi. vbiqz inter xpianos seruãda est, p rõnẽ de q̄. õ. post Bal. noue. Imo vt ipse aduertit nõ sunt alterius intẽtionis Bar. in. d. l. fi. ff. de his q. vt indi. ꝛ relig doc. ꝫ tenentes cũ eo, ꝛ nõ aliud sentit Are. dicens seruari i prac. opi. Bar. pp eius aucto ritatẽ ꝛ eqtatẽ, nõ enim restringit ad terras eccle. ꝛ ꝫ regio expsse firmare Abb. in. d. c. cũ hr̃et. Immo ẽt in pũcto iuris ea opi. sustineť cũ Soci. q: quicqd alr̃ sit satis est in pposito q̄ tale ar gumẽtũ de alimẽtis ad dotẽ est validũ ꝛ pcedit i filia, nã vide- mus, facili⁹ vrgeri p̄rez ad dotãdũ q̄ alẽdũ. d. l. fi. iũcto. d. §. sed si filius, sz volens tueri Alex. post Imo. posset rñdere qð id est i filia l'ria ꝛ nãle pp sepe dictũ offm̃ p̄rnũ, ꝛ hoc mõ ẽt posset rñde ri ad aliud Soci. p tradita i auc. ɔ̃ rogatus, ꝛ i auc. res q̄. Scdo hñ facit. l. cognominus. C. de here. Tertio sm̃ Lin. facit tex. in d. l. si q̄s a liberis. §. nõ tm̃, iũcto. §. idẽ scribit, sz põt rñderi, q̄ nõ seqtur necessario q̄ ceteroz oneꝝ appellõne de dote itelliga tur, cũ verificef q̄ teneť pr̃ ẽt p̄stare alimẽta exori ac filijs filij, vt ibi declarãt gl. ꝛ Bar. facit demũ sm̃ eũdem q: cũ i dubio p dote sit rñdendũ. d. l. in ambiguis, l ꝫ dubio, hec opi. q̄ doti fa uet, est tenenda, sz nec istud ɔcludit, q: nõ est dubiũ de iure do- tis in esse deducte, sz de p̄sona an teneaf ad dotãdũ, ꝛ sic. d. reg. l. i ambiguis, nõ viget i hoc termi. Nõ vrgẽt ergo dcã fundamẽ. ɔ̃ dcãm opi. in via disputa. ¶ Querunt subinde Bart. ꝛ doct.

49 q̄d de auo † an neptẽ dotare teneaf, ꝛ qd de alijs p̄sonis, vt p ip sum Bar. ꝛ Alex. latius, p̄sequef vt p ipsum alioꝝ dicta referen tem. Et in auo p̄rno ɔclusio est q̄ teneť ad dotãdũ, p. l. i dedit. ff. de colla. limitãdo tñ vt nõ pcedat si ꝛ qñ pr̃ hz facultatem dotã di, ita limitat Bal. in. d. auc. res q̄, ꝛ Ro. hic Bal. ꝛ Salyc. in p̄. alleg. l. fi. cũ q̄bus hic Alex. Areti. ꝛ Mod. excepto Soci. ꝛ fun daf ea opi. qm̃ ita in alimentis determinat Bart. post Iaco. de are. in. l. nõ quẽadmodũ. ff. de lib. agno. Et hanc opi. teneas, q̄-

pis huic fundamento possit rñderi, q dcm argm de alimentis ad doté nõ concludit, vt post Alex. & Aret. dcm fuit, eam enim sequelam dicti officij a pře in auuz pbat nobis tex. si mćs Jur. consul. recte pensel, in. d. l. dedit doté, ibi quippe officiũ aui &c. & in versi. pro patre. Et ideo talis dos profectitia a patre nõ ab auo dicitur, vt ibi Jac. de are. & Bar. ideo etiã in partem & legitimam filij imputat, vt per Cy. l. sũmus. q. v. C. de inoffi. testa. & Alexã. in. l. in quartam. col. xv. ff. ad. l. fal. Ubi limitat nisi constaret auum cõtemplatione ipsius neptis eam dotasse, quoniam in casu certo nõ est locus coniecturis, vulg. l. continuus. §. cũ ita. ff. de ver. obli. Jtẽ limitat nisi filius esset pauper, vt plerũqz accidit, qr tunc nõ est profectitia a pře, nec ei in legitimaz imputat, qm tũc onus est pprium aui, vt singulariter dĩt Bal. in. d. auc. res q̃, itez dicit ibi Alex. post Pau. cõs. cxx. fratrẽ dotãtẽ neptẽ ex fratre presumi dare cõtemplatione fratris dotare pris, & ideo sibi tpe diuisionis imputari, & ibi Moder. dicunt singu. ¶ Et

50 quatenus Alexã. post Roma. † tenet in puncto iuris matrẽ non teneri ad dotãdũ filiã inopẽ, & hñtẽ pñter prẽ inopes, qr tenẽtes oppositũ fundãt i argu. de alimẽtis ad doté sepi' iprobato. Ad de cũ Clau. q imo ẽt i pũcto iur. hec est cõis opi. arguẽdo a maioritate rõnis, nã minus debent facultates frĩs ẽt vtrinqz cõiũcti sorori, q̃ matris filie. l. i. & l. filiũ, iũcta. l. fratres. C. de inoffi. te. Sed frater tenet dotare sororem indigentẽ cõiunctam per prẽz. d. l. cum plures. §. pe. & Bart. & alij hic, ergo multo magis mater tenet dotare filiam inopẽ, tu defende per text. in. d. l. mf, ibi ex magna & probabili cã, nõ enim potest negari quin inopia sit magna & probabilis causa, vt ibi intelligit Bal. & hanc opin. vltra allegata per Alex. tenet Ang. in. d. auc. res que, & Bald. no-

51 uel. in. d. tract. & d. xvi. spãli. ¶ Et † adde predictis q ex eo qd concluditur regulariter officium matris vel aui materni nõ esse dotare filiam vel neptem. Infertur q si statuto disponat, q qlibet hereditas ascendentium deferat masculis descẽdentibus exclusis feminis dotatis, nõ habet locum in matris hereditate vel alterius ascẽdentis per matrem, sed solum in ascẽdentium p lineã masculinam fm Christo. de castil. Jo. de imo. & Rapha. in cõ. q quelibet hereditas &c. cxx. sequitur Jal. in. l. iiij. §. pretor aut, colũ. ij. ff. de in ius vocã. & nouissime Pet. Gerar. sing. vij.

52 † cõ autem filius nõ tenetur dotare mr̃em etiã inopez. l. i. §. preterea, & ibi Bal. no. ff. de tute. & ra. distra. cum alijs cõgestis per Alexã. q̃uis teneatur alere. d. l. si quis a liberis. §. si vel parens. ex quo apparet nõ bene sentire Jal. tenentem q ex quo Canoniste communiter tenent valere argumẽtum de alimẽtis ad do-

53 tem, † potest nouiter dici q de iure cano. frater teneat sororem vterinam inopem dotare, sicut tenet alere, nam esset absurdum dicere q de iure cano. hec cõclu. nõ pcederet, sed q filius teneat matrem inopem dotare, ex quo eam tenet alere. De fratre autẽ q non tenetur dotare sororem inopem nisi eodem pře natã, est clara decisio in. §. penu. alleg. per Bar. nec contrarium dicit ipse

54 in. d. auc. res que, vt per Alexã. ¶ Et † preterea in hac materia notandũ q aut Abb. in. c. peruenit de arbi. fm q refert Alex. vz q frater clericus de redditibus beneficiorum tenet dotare sororem inopem ex eodem patre natã per. d. §. pe. caue tamẽ, qr Abb. nõ dicit q teneat sed q potest, prout q põt, nõ aũt q teneat probant alleg. ibi per eũ. l. glo. in. c. i. de cohabi. cle. & mu. & c. nõ satis. lxxxvi. dis. Nisi pro Alex. dicas, si põt ergo hz facul-

55 tatẽ & io cogi põt. d. §. pen. ¶ † Adde vltimo q si mulier habet patrem pauperem, matrẽ, aut etiam fratrez ex latere fratris patris iunctum diuites, onus dotandi ad matrem pertinet, ar. no. per Bar. l. si quis a liberis. §. item rescripse. preside. Jmmo ẽt istud onus ad hẽdes mr̃is trãsit, cũ sit regulare q onus dotãdi trãseat ad hẽdes, vt p Bar. in. l. post doté. ij. q. ff. e. fz Rui. H.

56 ¶ Jn ea. ibi de tacita stipulatione dic vt per Bar. & Alex. † Ad eius dicta aduerte inquantũ dicit sibi occurrere dubitationem. Nam nõ vr̃ intellexisse intentionẽ & dicta p Bart. qui eam precipue dubitationem resoluit, vt patet dum allegat. l. mutus, que in muto se per receptionem dotis obligãre loquitur, ita (soluẽs) dicit fingi stipulationem, mediãte seruo, iuxta. l. i. in princi. ff. de verbo. oblig. vult inducere, inquãtum dicit mutum iubentem, posse mediãte iussu obligari, & adde q videt q in termi. d. l. qui ad certum alleg. per Bar. potuisset eodem modo dici q consensus fingi potuisset eo modo quo vere poterat interuenire scilicet mediante psona curatoris furiosi, & tñ non fingit, sol. q diuersa est rõ, vt p Clau. q in furioso nõ põt ẽẽ ille tacitus cõsensus, qm nullũ cõsensũ hz. l. ij. §. volũtate. ff. õ in. codi. l. i. §. i. ff. õ acq. po.

& sic cessat eã fictionis de q̃ i. d. l. q ad certũ, cũ aũt ficte stipulationis i dote est fauor eius, q nõ cessat i muto, Tu melius q mutus hz cõsensuz ad se obligãdũ, & sic ad iubẽdũ seruo, quo iussu vere potuisset mediante seruo per stipulationem obligari. d. l. i. & fuisset vere ex stipu. obligatus, ideo in ipso fictio est super possibili, quod nõ est i furioso q vere nõ potuisset obligari pp defectũ cõsensus. ¶ Jnsup adde qr vr̃ q hoc priuilegiũ nõ sit cõgrue positũ iter cõpetẽtia añ mr̃imoniũ, nã solũ post mr̃imo. oriŕ ac. de dote, vt p Bar. iprobantẽ cõriã sniam, in. l. si cõstãte. §. i. ff. e. & sicut Bar. ibi cõcludit in personali ita dõm est in hypotheca, que illi accidit, & sic neutra ante mr̃imo. Jmmo nec cõstãte vt ibi p Bart. solus q lmo cõgruit primo tempori, qr ẽt marito cõpetũt dicte actiones. d. l. i. §. & vt plenius. §. & nemo, fm Mod. Sz caue, qr nec viro cõpetũt añ iplementũ ex parte sua. l. añ ductã vxorez, sicqz mr̃imoniũ, iõ solue alr̃, q q̃uis actio nõ cõpetat tñ oĩno cõtrus ipse tacite stipulationis, ac ẽt tacita hypotheca insunt a pnci. q̃uis actio nõ cõpetat, sicut i cõtru cõdõnali añ cõdõnis euentum nõ est nata actio. l. cedere diẽ. ff. de v. si. & tñ cõtra' est, & sic hũ logŕ gl. q̃ nõ loquitŕ de actiõe vel eĩ' exercitio, an aũt hec tacita stipulatio hẽat executionẽ i instr̃o dotali vigore statuti i instr̃is dãtis executionẽ vide

57 p Alex. remis. ¶ Jn ea ibi. §. gener. † no. duo alia spãlia. Primũ q i arbitriũ eius ex cõtentibus cõ reg. l. centesimis. §. i. ff. de v. ob. & hẽ. l. si. in prin. eo. ti. & clarius. l. in cunctis. C. de cõtra. emp. vbi glo. or. & per Scribẽtes, & hoc spãle amplis cũ Cyn. & Bal. d. l. iij. C. de do. promi. & Alex. hic ẽt si cõferat i arbitriũ alterius p vba ipoztantia liberã volũtatẽ & arbitriũ boni viri, in pña. l. si sic, & ibi tradita. ff. de leg. i. vt p ipsum Alex. latius, & post eũ Jasn. in. xxiij. col. defendẽtẽ ab obiectionib' Soci. Scẽm q incertitudo nõ vitiat, cõ reg. de quo ẽt sit mẽtio. l. d. §. & hz, l. i. ita stipulat', i pn. ff. de v. ob. & l. cũ duo. ff. de cõtẽ. em. & i lect. Alex. credo emẽdandã. ff. de i diẽ adiec. vbi tex. i si. & ibi eã reg. gl. ampliat, declara tñ illũ tex. i. §. gener. fm no. ibi dicit hoc Bar. vt pcedat vbi pmissio facta fuit p stipulationẽ, put loquit ibi tex. sz si pacto modo facta foret, secus esset, nã tunc duo spãlia reperirentur cõcurrere, quod esse non potest, & ita loquit fm glo. & doc. tex. in. l. i C. de do. pro. qui plurimum aduersat tex. in. d. §. sed Soci. dicit q immo nõ est incõueniens in dote circa idem duo spãlia cõcurrere, vt ait apparere in. l. si. C. ad velle. qd & fateŕ vez esse Jasn. quamuis dicat illationẽ factam p Soci. nõ pcedere, qm nõ sequitur est spãle in casu. d. l. si. ergo & in alio casu p reg. l. ius singulare. ff. de legi. qd mihi nõ placet, qr existẽte vero, q i. d. l. si. cõcedant duo spãlia, nõ põt esse ratio nisi fauoris dotis, ergo in quolibet casu in causa dotis idem, cũ rõ in quolibet vigeat p tex. nřm. Sed minus placet assumptum q in dote possint duo spãlia cõcurrere. Nã tex. qui solus adducit i. d. l. si. nõ pbat, nec d. §. gener, qr nõ est pmissio incerta fm Cy. vt ibi i tex. & sic vnũ remanet ibi spãle, q i arbitriũ cõtẽtis collata promissio valet, de quo. J. latius, imo id dicere est expsse log cõ tex. in. d. l. i. C. de do. promi. & cõtra eius intellec. qd autẽ nõ pbet demonstraŕ, qr illud, q mulier pro dote obliget, nõ est aliqd spãle, sed est dicere q cesset i dote puilegiũ iductũ fauore mulieris q intercedẽs pro alio possit opponẽ exceptionẽ õ q̃ i illo ti. & õ. e. vt cõstat ex vbis illi' tex. i si. vbi d. oĩ auctõe senatuscõsulti velleiani i hac cã cessante, sicqz solũ vult q fauore dotis cesset dict' ali' fauor mulieris i senatuscõ. diuersissima sũt ista dicẽ q lex iducat aliqd i puilegiũ dotis, & tũc ẽ spãle, vt ẽ, aliõ de q̃ ibi q ex nudo pcõ ac. oriaŕ, qd est cõ cões reg. l. iurisgẽtiũ. §. igiŕ nuda. ff. õ pac. vel dicẽ q i aliq̃ certo casu, iductũ alr̃ fauore mulier cõ cões reg. nõ porrigat suas vires, tũc. n. nõ ẽ aliq̃ spãlitas, sz ẽ stare iuri cõi, & eĩ' rõe, & ẽ dicẽ q lex tũc nõ assistit suo tribuẽs puilegiũ alr̃ cõcessũ, mulier. n. si spãli aliq̃ fauore obligaŕ, sz iuŕ cõi & r̃oni. l. i. ff. õ pac. & l. sic. C. õ ac. & ob. cũ eq̃ mulieres vt mares id cõpbẽdat, & sic intercedẽs p alio mero iuŕ obligaŕ, q̃uis alr̃ possit opponẽ d. exceptionez vt l. q exceptionẽ. ff. õ cõdi. ide. cũ cõcor. Talis. n. fauorabilis exceptio cessat i pdcõ casu fauoŕ dotis & i alijs i. d. l. si. p gl. ãnotatis & ad id q diuersa sint an lex dicat q cesset vel q sit spãle fac. l. si C. õ codi. ibi nõ. n. par eadẽqz rõ &c. & l. cessat ignominia i cõdõnib' ff. õ ac. & obl. vbi exponiŕ cessat. i. locũ nõ hz, fac ẽt. l. eĩ' militis. §. si militia mis' ff. õ mi. te. & l. si vn' §. pact' ne petẽt. ff. õ pac. Nec ob. si dicaŕ, oĩo icidis i hoc q fauoŕ dotis cessat dcã exceptio, & sic saltẽ respcũ ipsi' senatuscõ. opus ẽ fateri q sit spãle, nã est q̃dã reg. hec q mulier p alio intercedens possit eã exceptionẽ opponẽ. Negaŕ. n. q tali respectu possit dici spãlitas, nã ad esse spãlitatis regriŕ q regu. sit i cõtriũ. l. nã qd ligde. ff. de pẽ. leg. glo. l. j.

glo.l.j.t.l.ois diffinitio.ff.de regu.iu. Non ob.et tex.in.d.l.fi. vbi scimus.n.fauore dotiu̅ t antiquos iuris conditores seueritatē legis sepi⁹ mollire, q̄ v̄ba denotāt spālitatē i alijs ergo t h ra, nā arguit ibi a fortiori impator, vel solū ab illa gn̄ali intētiōe antiquoꝝ, q̄ i dote nō est stādū rigorosis dispōnib⁹ iuris. Sed huic ob.tex.ibi ad hmōi venim⁹ sanctionē, t sic si nō est spālitas respectu dicti senatuscō. s₃ sola alia rōne qr ex pcō nudo oriat ac. nō est noua sanctio, qr iā añ disposuerat Theodo.l.d.l.ad exactionē. Et iō pbat aliter q̄ i.d.l.nō sit spāle respcū senatuscō. velleia.qr tex.loquit in pncipali pmittēte et masculo, vt decidit ibi pau. Qui dicit q̄ vt faciat ad ti. pt i sui gn̄alitate itelligi, et si mulier pmisit dotē p se t alia de q̄ ibi p ipsa itercessit, vt itelligūt ibi gl. t doc. Itē posito q̄ sit spāle put glo. t doc. itelligūt h oīno pt euitari vt nō faciat p Soci. qr ibi nō ꝯcurrūt ex quo p alteꝝ redit ad ius cōe, qō nō est in.d.l.j. Cōcludit ergo q̄ in d.l.fi. vnicū ē spāle.l. q̄ nudo pcō dos pmissa peti possit, t no. hoc vltimū ad litationē p̄dicte regu. q̄ duo spālia rc. Et ꝯsidera q̄ si litationē Soci.teneremus, nō hērem⁹.l. pbātē q̄ duo spālia nō possint circa idē ꝯcurrere. Nā.d.l.j.q̄ sola ad id alle-

58 gat, nō pbaret, qr i dote loquit. ¶ † Declara p̄terea.d.tex.in §.gener.respcū scōi spālis, vt pcedat i termi.i qb⁹ loquit. Uz i pmissiōe q̄ icerta valeat, secus āt in restōne vt h p Mod. allegātes.l.si nō designata t.l.fi.C.de fal.cā adiec.lega. Nō āt differētie est in p̄ōptu qr in restōne cessat rō certificatiōis p ꝯsiderationē q̄litatū, vt.d.§.gener. Potuit.n.vel minor vel maior, vel nulla dos esse ꝯstituta ex ꝯcordia ꝯiugū, q̄ sola restitui dz nō maior. ¶ Amplia et cū Mod. idē eē i cā studij q̄ pmissio rōne incertitudinis nō viciet, cū cāe dotis eqparet, vt.ff.in gl.fi.de .s. q̄ntitas, puta doctori ad legēdū ꝯducto, debeat t pmissa itelligat, fm studij t doctoris ꝯducti q̄litatē, facit.l.sicbus.ff.de le. iij. Posses vlterius tu ampliatiōes diffundere q̄ idē sit in alijs causis eque vt cā dotis priuilegiatis de quibus.s̄.tex. vidimus. ¶ Cōtra h spāle opponit q̄ imo idē fit in alijs t regulare q̄ rōne adiecti certificatio sumi possit, vt h p Bar. Cuius dcā referas, cū quo alij cōiter, Bal.aūt noue.in.v.trac.in.vj.par.xi. spāli conat sustinē opi. p̄dictoꝝ inter quos fuit Cy. relectā hic p bar. Idē h Soci. q̄uis nouellū nō referat. Pro q̄ opi. vrget satis.d.§.gener.quē p se allegāt gl. t bar. Nā in eo tex. formāt obiectio, q̄ talis pmissio videat inalida, vt est legatū vel stiplo fundo nō demōstrato, t ob icertitudinē sunt inalida, g casus tali pmissiōi silis vīr, sed r̄ndet ibi negādo sīltudinē, t ponēdo magnā dr̄ias, qr dotis q̄ntitas p mō facultatū t dignitate natalīū viri ꝯstitui pt. t h q̄ vbi inbest icertitudo eque viciet ꝯtrā dotis vt regl' alij, nec spāli fauore sustineat vt satis pbat tex.in d.l.j.C.de do. pmis. vbi ex eo dicit marito actionē nō cōpetere, qr neq₃ spēs vlla neq₃ q̄ntitas pmissa sit, sed solū nuptiali instro dcm̄ appareat dotē dare pmisit. Nec bona vr rñsio q̄ iō ibi sit qr duo spālia ꝯcurrerēt, qr ex nudo pcō t pmissiōe incerta oriet actio, vt.d.gl.i.ibi, t in.d.§. t h bar. t doc. Nā nō in eo est fundamētalis rō tex. q̄ nudo pcō esset pmissus, sed expmit rō.s. incertitudinis. Itē negari posset p̄suppositū, q̄ nudo pcō fuisset

59 promissum, qm̄ † ver. pmissum, in instro stiplonē denotat.§.si scriptū.insti.de inuti.stip.gl.l.j.C.de vsur. t sic remanet vnicū spāle. Nec ad h pt r̄nderi q̄ iō ibi ñ denotat stiplonē, qr instrū fuit inualidū vt ibi r̄ndēt bal. t Saly. qr nihil ibi ꝯstat de inualiditate instri, imo melius instri de q̄ ibi de valido itelligit, ar.l. iiij.§.ꝯdēnatū.ff.de re iudi. Tertio negat Soci. esse incōueniēs q̄ duo spālia in dote ꝯcurrāt ad qō p̄cedēs alle.d.l.fi.C.ad velleia. Ubi spāle est q̄ mulier iuuet velleiano, t q̄ ex nudo pcō teneat. Ad qō pōt r̄nderi q̄ solū pbat ꝯcurrere qū p inductionē alterius ex eis sit reductio ad ius cōe, vt.s̄.qō nō esset in.d.l.j. Quarto illa duo spālia ex diuersis pncipijs pueniūt, seu ex diuersis fontibus oriunt, q₃ cōi iure pmittit, vt p Bar.l.si is qui p emptore.col.pe.ff.de vsucap. t.l.singularia.s̄.si cer.pe. Uerbum.n. pmisit in instro inducit p̄sumptionē stiplonis.d.§.si scriptū, q̄ aūt incertitudo nō viciet fauore t puilegio dotis dēt causari doc. t sic nō impediret ꝯcursus. Non dicas vt Soci. de nudo pacto. qr implicaret ꝯdictionem q̄ verbū promisit denotaret stiplonē, t nudū pcm̄. Quia tn̄ dicti tex.in.d.l.j.t in.d. §.gener. inuicē aduersant t pugnāt, Ideo Soci. p ꝯcor. ꝯsiderat q̄ in.d.l.j. ideo nō vz qr mulier pmittebat, q̄ nullo ex officio tenebat, sed poterat se dotare, vt volebat nec cogebat se dotare arbitrio boni viri iuxta facultates suas, quasi tūc (s₃ nō dicat Soci.) imputandū sit viro, qui certam promissionem, quā

nulla ratio suspendebat, sibi fieri non procurauerit. Tex. vero. in.d.§. loquit in pre qui ex officio dotare tenet vt.d.l.fi.C.de do.pmi.t.d.l.qui liberos, t ꝯgrue fm vires patrimonij et.d. §.t.l.quero, t.l.fine gn̄alis.e.ti.t.l.si filie.ff.de leg.iij. t sic arbitrio boni viri vt vult ibi tex. t idē in tutore t cura. qui ex officio congrue t dicto boni viri arbitrio dotare tenent vt.d.ll.t.l.tutor fm dignitatē.ff.de admi.tu. Que consideratio t ꝯcordia nō plz, qr, vt dictuz est, decisio tex.in.d.l.j. nō fundat in qualitate persone dotantis, q̄uis in facto esset ipsamet mulier, sed in incertitudine pmissionis. Immo potius esset faciēda interpretatio contra mulierez in cuius p̄te erat declarere.l.veteribus.s̄.de pac. vt et aduertit prece.me. quod tn̄ posset euitari, qr reg.d.l. veteribus procedit qū aliqua certitudo interpretādo elici pōt. Preterea (t vrgentius) sequeret q̄ extraneo pmittēte, non haberet locū dispositio.d.§.gener. sed.d.l.j. Cum in eo cesset ratio officij, qō esset absurdū dicere, t contra tex.in.d.§. in generalitate rōnis, que attendi dz nō obstante spālitate dicte.l. regula, vbi multū no. Bart.s̄.de iur. t fac. igno. qō t probat. in.d. l.iij. ibi is cuius meministi. Unde tu nouiter considera pro cōcor. q̄ in.d.l.j. est omnimoda incertitu. etiam in genere, quia simpliciter est promissa dos, ideo promissio non vz, sed in.d.§. non est omnimoda incertitudo in pmissione, imo inest aliqua expressio, lz nō specifica, sed solum in genere.s. illis verbis arbitratu soceri, vt et sentit Bal.in.d.l.j. que v̄ba nō aliud importāt q̄ arbitriū boni viri, vt tex. met declarat ibi arbitrio quoq₃ detracto, q̄bus v̄bis demostrat non esse standū mere volūtati, sed arbitriū boni viri fuisse denotatuz put et formaliter ait tex. l.iij.C.de do.pmi. Non aūt denotant illa verba q̄ idm sit, dictis verbis, arbitratu soceri, nō adiectis, qr in facto qō prosequtur t declarat cū ministerio posuerat. Quod boni viri arbitriū exigit habendam esse consideratione facultatuz promittentis t dignitatis eius cui promittitur vt ibi, in text. t.d.l.iij. Ex quo concor. sequitur q̄ decisio.d.l.j. procedit etiam q̄ verbū pmisit denotet stiplonem. Item infertur ex premissis q̄ non est in d.§. ratione incertitudinis. Cum eaz adesse neget iurisconsul. expresse. Et sic tene ꝯ glo. t Bal. cum Cy. vt.s̄. Preterea tene cum Cy. q̄ etiam non sit spāle in.l. quidam in testamēto put lz Bal.noue.in.d.xi.spāli. Dicens alienum esse a ratione, q̄ si legatum fieret ad reparationem alicuius priuate domus, q̄ nō valeret, quantitate non expressa, vel si mulieri pannu lugubres relinquerentur aliter non facta declaratione t q̄ declaratio nō posset sumi per relationem ad domū reparandam, t qualitatē vxoris consuetudinemue loci, viresq₃ patrimonij. Et hec opi. non modo disputādo sed t consulēdo t iudicando, vt mihi videtur, tenenda foret. Adde preterea ad intelligentiam.d.l.j. q̄ eius decisio locuz habet hodie, q̄uis stipulatio fingatur, vt per Pau. hic. Non tn̄ procedit de equitate cano. t in foro episcopali, vt per Bal. ibi, qm̄ agi posset, cum de iure cōmuni ex nudo pacto actio cōpetat.c.j.de pac. fm cōmunez, t sic non essent duo specialia qō dicere conuenit tenendo cōmunem q̄ ibi pacto nudo facta fuerit promissio de quo tamē dic vt.s̄. proxime.

60 ¶ † Ultimo circa materiam huius specialis adde, q̄ lz incertitudo viciet contractū, vt.d.l. ita stipulatus. t.d.§. gener. Tamen id est intelligendum t notabiliter limitandum, vt non valeat in vim contractus nominati, vt si in emptione t venditione fuit dictum pro iusto precio, vel precio condecenti, aliter nō expresso, sed bene conuētio talis valet in vim contractus innominati, vt est text. no. in.§.j. insti. de loca. t cō. per quem ita.d. Bald.in.l. contractus.C.de fi.instru. t sequitur Bal.noue.in

61 d.xi.speciali. ¶ † Adde etiaz q̄ generaliter de equitate cano. incertitudo nō viciat pmissionē siue dispōnem, t sic p̄dicta procedūt de iure ciuili qua eqtate arbitrio boni viri incerta pmissio vel dispō impleri dz vt elegāter ait Archi.in.c. sane nōnulli.j.q.j. sequunt Ant. t Abb. plurimum extollēs in.c. ex pte de cēsi. mouent, qr si fauor dotis id inducit, vt.d.§.gener fm cōez intelle. Ita eqtas canonica dz inducere, vt oblo non corruat ex incertitudine ex quo ꝯstat de aio volētis se obligare, vnde p arbitriū superioris ꝯsiderātis circūstātias fiet certa declaratio t determinatio. Qō et refert t no. Alex. h col. viij. t Soci. pariter, col. viij. Cōprobās, qr ius cano. eqtati iurisgē. innitit.c.j. Ubi doc. de pac. t.c. dilecti, cū ibi no. de iudi. qua iurisgē. eqtate incertitudo nō viciat, vt deducit, qr nō viciat relictū fm pie cāe. l. puilegia.C.de sa.san.ec. cū ibi no. Relicta.n. pia, de iuris ciui. dispōne, regulant s₃ iurisgē. vt p bar. diffuse l.i.j.C.de sa.san.ec.

¶ Circa. viij. priuilegium positum per glo. per. l. fi. C. ad vel. leia. dic vt p ꝯplaꝫ ꝛ. ff. ¶ Circa. viij. p auc. res q̄, dic vt p bar. addēte ꝙ hoc ꝛ p̄cedēs sunt iura noua, ꝛ sic (vult dicere) de his nō intellexit iuriscō. ff. ¶ † Circa. ix. p. l. qd aūt dic ꝙ ibi nullum est spāle, vt p bar. bal. ꝛ alios, post quos alex. ¶ Circa vltimū in pmo tpe p. l. g liberos. Adde sm alex. ꝙ id ibi est spāle qꝛ reg. est, ꝙ lis nulla inter prēꝫ ꝛ filiū in ptāte. l. lis nulla. ff. de iudi. qd fauore dotis fallit. Tu caue, qꝛ ēt officiū prūs vrget ad dotādū emācipatā. l. fi. i pn. C. de do. pmis. p quā ꝯplicat dispō. d. l. g liberos, in q̄ emācipata nō pt dici spāle dcō respectu, vn̄ dic esse spāle vel respectu reg. ꝙ nemo cogit ꝯhere. l. nec emet. C. de iu. deli. l. sicut. C. de ac. ꝛ obl. vel respectu reg. ꝙ rei sue q̄libet est moderator. l. i re mādata. C. mā. Reliq̄ circa mās. d. l.

63 p̄sequere vt p alex. ¶ † Caue tn̄, q̄tenꝰ dicto dicit filiā q̄ ingratitudinis cāꝫ cōmisit ꝛ subinde vincēte prē pniāꝫ egit, nō posse exhēdari ꝛ pari rōne nec ei alimēta dnegari. Cūm sola pnīa absqꝫ satisfactiōe nō vī sufficere, nec vī posse exēplificari dcm̄ Alexā. Nā si supponamꝰ satisfactionē factā prī, tūc nō est ex sola pnīa, sed ex recōciliatiōe, quā p̄cedit satisfactio, imo suppōit necessario, iuxta doctri. Bar. i. l. iiij ff. de adimē. lega. Preterea nō vī posse dari ꝙ filius q prēm offēderat possit decētē pniāꝫ ꝛ dicte offensiōi coeq̄lē satisfactionē facē, q̄ possit delere illā cāꝫ ingratitudinis sine recōciliatiōe prīs, ꝛ idē de aliqbus alijs causis ex. q̄. de qbus i auc. vt cū de appel. cog. §. aliud quoqꝫ capl'ꝫ. ꝛ. cās. Cōsidera p̄terea, qꝛ si itelligas dcm̄ Alex. in simplici pnīa (ēt si supponamus venie petitionē a prē) facile poterit filꝰ cōmittēs cāꝫ ingratitudinis, iuris penas ꝛ dispōnē eludere, pniāꝫ agēdo, qd eēt absurdū, vt p gl. i. c. ꝙ q̄. de vsur. li. vj. pro q̄ bo-

64 nus tex. i. c. si ciuitas. de sen. exc. ¶ † Circa sm tpūs dic vt p gl. ꝛ Bar. late examinātē an res dotalis mobilis possit p maritum alienari ꝛ ꝯcludētē ꝙ res mobilis i pōdere nu. vel mēsura ꝯsistēs pt alienari p maritū simplr. l. res date. ff. de iu. do. vbi rō expressa ōnotat ꝙ nō reqrit ꝯsensus mulieris. Res ꝟo nō ꝯsistēs in pōdere nu. vel mēsura lꝫ iure veteri potuisset alienari, reuocabilr, tn̄ nouo iure auctē. res mobilis q̄ fuari pt nō est alienabilis, nisi cū solēnitate ꝛ subsistētibꝰ his de qbꝰ i auc. sine a me. C. ad velle. ꝛ i tex. eū sumit, pōderādo ꝙ q̄tenꝰ loquunt de dote nō se restringūt ad imobilia ꝛ maxie tex. eū summ. vbi de rebus in dotē datis loquit ḡnaliter ibi si qd dotis, aut alienat ec. Et declara vltra bar. cū gl. ibi, ꝛ in. d. auc. sine a me, ꝙ id qd in donatiōe pp nup. dcm̄ fuerat ꝛ i dote itelligit nō est itelligēdū pmissiue sed ꝓhibitiue, vt declarat gl. fi. Et sic nō intelligit p illaꝫ tex. pmitti alienatio rei imobilis dotalis ēt cū solēnitate de qua ibi, ꝛ sic nō est correcta dispō. l. iulie de fun. dota. de rebꝰ āt que fuari nō pñt bar. nō ponit expssaꝫ ꝯclonē. Jmmo dū pōit inductionē. l. lex q̄ tutores. C. de admi. tu. alleg. a Pet. vī innuere ꝙ nō possint alienari, qm̄ eā inductionē ipꝓbat p. l. sicut. C. de p̄scrip. xxx. vel. xl. an. ¶ Tu aūt lꝫ doc. nō tāgāt, tene cū Pet. ꝙ pñt simplr alienari, qd nō est verisimile, ꝙ dent in dote alio aio, ꝛ facit. d. l. res date, i rōne. Facit ēt. d. l. lex q̄ tuto. reto qnēdo ꝯ bar. l. sicut, ꝛ iducēdo a fortiori, qꝛ difficilꝰ pmittit alienatio reꝝ pupilli q̄ mulieris. d. l. sicut, sed fuari nō pñt pupillo, pñt alienari. d. l. lex q̄ tuto. i fi. ergo a fortiori res mulieris, que aūt sint res q̄ fuari nō pñt tradit glo. reputata sin. i. l. vni. C. si aduer. vsucapi. inter quas res pecunia ēt cōnumerat, sm Bar. ꝛ ceteros. l. i. §. sut q̄dā. ff. ad tre. bonꝰ tex. l. iulianꝰ. ff. de pe. hē. Adde p̄terea dū bar. dicit dn̄iūꝫ de iure trāsire sol. ma. lꝫ interim alienatio valeat iuxta. l. vj. §. lꝫ ꝛ marcellus. ff. de in diē adiec. iūcta auc. res q̄. C. cōia de le. iūcto ēt tex. l. C. q̄ dicit Cin. post alios. ¶ Limitat p̄terea ꝯclo Bar. ꝛ cōis, nō p̄cedē in alienatione p viā ꝛ modū pmutatiōis, nā ex ꝯsentiēte ea dotis melioratione pmutatio vꝫ. l. ita ꝯstāte. iūcta. l. res ex dotali. ff. de iure do. Jmmo ēt vēditio reꝝ nō fructuosaꝝ imobiliū ita, vt pecūia inde redacta dotalis fiat, cū ꝯsensu melioris vꝫ, vt l. d. l. ita ꝯstā te i fi. ꝛ clariꝰ in. l. si ex lapidicinis. e. ti. ¶ Circa tertiū tpūs dic vt p gl. quo ad p̄uilegiū p̄latiōis in ꝑsonali ꝛ hypotheca. Quo ad icōꝫ de cōpēlatōe dic vt p bar. reprobātē gl. Et reassumēdo

65 pmū ad declaratōēꝫ. l. assiduis, forma. q. de q̄ ibi p gl. ma. † An mulier ex tacita hypotheca p̄ferat, ēt hn̄ti anteriorē expssam in q̄ vltramō. tenēt opi. Mar. ꝙ ēt hn̄tibꝰ piorē expssaꝫ p. §. fuerat i fi. instit. de ac. Nā in plurali loquit de hypothecis ꝛ sic taꝫ expssis q̄ tacitis, ꝛ rōnes de qbus i gl. ipsis dīte rn̄siōes. Contramorant āt tenent ꝯ ar. l. si pignus. ff. q pot. in pig. ha. ꝛ. l. si fundū. C. e. cū gl. i. d. l. assiduis. taꝫ p tex. ibi lꝫ p̄uilegio anteriorꝫ tēporis sint vallari, tum per rōnem qꝛ lex, nō ita tn̄ vt horum adimit auxiliū ꝯcor. gl. q. in. c. ex līis. de pigno. ꝛ ibi Bar. vicit hāc esse ꝯsuetudine approbatā. Aliud tn̄ si mulier ēt hꝫ expssaꝫ sm Ang. in. §. his ꝯsis in auc. de eq̄li. doti. ꝛ Areti. ff, q̄uis sic dub. vt ꝯsiderat Burgari. Qui cū Soci. ꝯriū tꝫ, ꝛ est ex itētiōe Dy. bar. ꝛ doc. ff. l posit. oe causa, ita vt dici possit ꝯ An. ꝛ Are. esse eādem opi. vt deducit Jas. in. ij. lec. ꝛ ita tenent q̄uis Jas. p ꝯria opi. pōderet tex. in. d. l. assiduis, q̄tenus ibi vī ꝙ in actionibus ꝑsonalibꝰ ꝛ anterioribus mulier p̄fert q̄ p̄culdubio sunt cāre creditoribꝰ ex pactione ipsoꝝ expssa. Fortifica inductionem, qꝛ p̄lationē in hypotheca ibi inducit p argu. a ꝑsonali vt in ꝟ. Cum. n. in ꝑsonali, arg. vrget ꝓ cōis defensione rn̄de ꝙ diuersa est rō. Nā firmius est ius prioritatis in hypotheca q̄ in ꝑsonali, qd ex eo cōstat, qꝛ si posterior in hypotheca agat ꝛ vincat rē qꝫ tenēdā ꝯsequat oīno tutus nō erit, sed ab eo q ius prioris hypothece hēbat ꝯueniri pōt. l. creditor. ff. qui po. in pi. ha. secus in ꝑsonali. l. pupillus. ff. q̄ in frau. cre. Arg. aūt a p̄latione in ꝑsonali fit simplr nō respectu q̄litatis maxie qꝛ nō ita in pꝓpriū est ꝑsonalis tacita vt hypotheca. ¶ Ad scdꝫ argu. Jas. facilis est rn̄sio, negādo ꝙ sit par rō, vt ꝯstat, ꝛ rōne gl. i. d. l. assiduis. ibi lex. n. suū ec. ꝛ gl. i. d. c. ex līis. ¶ Ad tertiū ēt facilis est rn̄. Nā illud tollit p̄rioritas tpis. ¶ Ad quartū rn̄. ꝙ imo si est simi-

66 lis p. d. rōnem gl. ¶ † Sed q̄rit qd de posterioribus hn̄tibus expssaꝫ hypothecā an ipsis p̄ferat mulier ex priori tacita, An. de are. in pallē. §. fuerat, in gl. in ꝟ. creditoribꝰ tꝫ nō p̄ferri, ꝛ dicit id velle gl. ibi, ꝛ gl. in. d. l. assidu. ꝛ. d. c. ex līis. Sꝫ male loquit nec est veꝝ ꝙ id velint dicere gl. ꝛ ꝯriū dixit bal. ꝛ alij in. d. l. assiduis, quos An. nō vidit, pro q̄ ꝯclōne facit qꝛ si aliter diceret, facile eēt eludere dispōnē. d. l. assiduis. ꝯ no. in. c. ꝙ q̄. de vsur.

67 lib. vj. ꝛ tex. in. c. si ciuitas. de sen. exco. eo. li. ¶ † An aūt. d. l. assiduis. locū hēat in dote q̄ solū pbat tradita p mariti ꝯfessionē, vide late p alex. ꝛ Areti. ꝛ latissime p Soci. ꝛ demū p Cląu. ꝛ bēaiꝰ ertigēdo mās, dōꝫ ē ꝙ tex. i. d. l. assiduis. i ꝟ. si tn̄ re ipsa fuerit parti mariti date, satis pbat ꝯclonē, quā ibi ex eo elicit gl. Vꝫ ꝙ illa lex nō hēat locū i dote ꝯfessata. Ad qd ēt tex. i. l. si qs post hac. C. de bo. p̄scrip. Ad idē. l. p diuersas cū gl. in ꝟ. solutaꝝ ꝛ. l. ab anastasio. C. mā. ¶ Sꝫ bal. i. d. l. assiduis, An. ꝛ Jmo. sustinēt ꝯ veꝝ si mulier ꝯcurrat cū alijs creditoribꝰ pbātibꝰ debitū p verā numerationē, sed si ꝛ ipsi pbarēt p solā ꝯfessionē vt mulier, tūc potior est dotis ꝯfessate cā ar. d. l. in ambiguis. ff. de iu. do. Qd alex. ait restrigēdū ad creditores ex cā dotis vel mutui, secꝰ si ex alia cā vt depositi, vel alia q̄cūqꝫ, qm̄ tales qbus si posset oppōi exce. nō nu. pe. melioris essent ꝯdōnis q̄ mulier ꝯ. tpe ꝯ. qd ei posset oppōi exce. nō numerate dotis in pta. l. fi. cū auc. ibi posita. C. de do. ca. nō nu. Nā exceptio nō nu. pe. nō hꝫ locū, p̄ter q̄ in ꝯfessiōibꝰ ex cā mutui vel dotis. l. ḡnaliter. C. de nō nu. pe. ꝛ no. i. l. si ex cautiōi. e. ti. Nō eēnt ergo tūc in pari cā, i quo fundāt bal. An. ꝛ imo. lꝫ melioris ꝯdōis eēnt alij creditores, qbꝰ ea exceptio nō posset oppōi, facit ēt ad ꝓbādū ꝙ sint potiores, ꝛ nō pares mulieri, qꝛ ipsi fundāt i iure cōi dicētē ꝙ por i tpe potior ē in iur. d. l. si fundū. l. q balneū. ꝛ. l. potior. in pn. ff. q po. i pi. ha. mulier ꝟo fundat i spāle p̄uilegio qd ē debiliꝰ, vulga. l. eius militie. §. si militia missꝰ ff. de re militia. ¶ Tu q̄uis cū alex. moder. trāseat, caue. Nā q̄tenus pōit in restrictione de creditoribus ex cā dotis pariter confesse, qui sunt priores, nō vī stare posse, sed imo vī ꝙ nec dicto casu p̄cedat limitatio bal. An. ꝛ Jmo. qm̄ posterior dos ꝯ potē non est p̄uilegiata. d. l. assiduis §. exceptis, ꝛ sic si vtraqꝫ p ꝯfessionē pbaretur, vtiqꝫ por in tpe potior esset in iure vt ibi, nisi saluares alex. intelligēdo de dote priore ꝯfessata debita alij q̄ filijs, qd esset diminuere ac restrigere. ¶ Adde p̄terea ꝙ bal. An. ꝛ imo. vīr loq supposito ꝙ trāsacta sint tpa ad opponēdū exceptionē non nūerate dotis. Nā aliō tūc pbatio p ꝯfessionē non est pbatio ꝙ re ipsa fuerit parti mariti facta solutio, vt requirit tex. prealleg. Et hoc mō intelligendo generaliter p̄cedit limitatio predictoꝝ ꝛ ipsoꝝ rō, ꝙ cū sit paritas dotis cū p̄ferē. d. l. i ambiguis. Que tn̄ sublimitāda est vt nō procedat in alia p̄cedēti dote ꝯfessata qꝛ esset in detrimētū filioꝝ prie vxoris, vt. d. §. exce. ¶ Limitat p̄terea ꝯclusio p̄dicta ꝙ p̄uilegiū p̄dictū p̄latiōis, nō hꝫ locū i dote ꝯfessata, vt p̄cedat nisi maritꝰ ꝯstētē renūciaset exceptiōi nō nu. dotis, vel lapsuꝫ eēt tpe ad opponēdā ipsaꝫ iuxta. l. fi. cū auc. ibi posita. C. de dote cau. nō nu. Jta sitat bar. in. d. l. assiduis allegās gl. in. l. j. C. de do. ca. nō nu. ꝛ. d. l. si qs post hac iūcta gl. C. de bo. p̄scri. ꝛ sequtur bal. i rub. de p̄ui. dot.

vbi aliquas

vbi aliquas notab. limita. ponit, vt inquit Alex. ⁊ inter ceteras
ponit hãc vt nõ pcedat qñ expssa hipotheca itercessit ex pte ma
riti doté ɔstitutis. Seqtur ẽt ipse bal. i. l. pecunie. C. de sol. An.
in. d. l. assiduis. Pau. i. l. si marito publi. i pri. ff. e. sed bal. i. d. l.
gñalr. ⁊ l. neqȝ. C. de cõpẽ. simplr seqt gl. in. d. l. assiduis. In q
difficultate, alex. h distinguẽdo ɔcludit, vt p eũ hẽs, potuit hũi⁹.
68 se ⁊ Pau. h eo. mõ distinguẽt. ¶ † Quaten⁹ tñ alex. ait i scõo
mẽbro q si creditores ignorassent eis cõpetere facultatẽ iterrũ-
pẽdi cursũ tpis ⁊ opponẽdi exceptionẽ nõ nu. dotis, itelligit d
ignorãtia in scõ, vt ex sequẽtib⁹ ɔstat, dũ mox subdit, ⁊ sic lapsũ
est tps eis ignorãtib⁹. In quo casu ɔcludit ipse alex. q dicti cre
ditores possent in itegrũ restitui, vt. l. i ɔtctib⁹. in pri. cũ gl. i v.
portauis. C. de nõ nu. pe. ⁊ p tradita p bar. in. l. j. §. si qs pp cõ
ɔcor. ff. de in. actu. pti. ⁊ no. gl. i. l. si pcẽ. ff. quẽad. ser. omi. ⁊ spe.
in ti. de pscrip. i §. j. ⁊ p ipz Alex. i. l. cũ fili⁹. §. i hac. ff. de v. ob.
Sed ɔ alex. instat Bargari. qñ aduersus pscriptiões iuris, ⁊ õ
iure si cõperit restõ in itegrũ, tu salua q imo daſ ex capite igno
rãtie vt ipse itelligit ⁊ dari dẽre declat. i. l. si infanti. col. h. C. de
in. odi. ⁊ l. inter stipulãte. §. j. ff. de v. ob. ¶ Dũ pterea subdit
Alex. Lud. inaduertẽter loquutũ fuisse dũ dixit exceptionẽ nõ
nu. dotis sp posse oppõi. p. l. si cui, cui ipse Alex. rñdet vt p ipz.
Adde q pt saluari dcm̃ Ro. i se de iu. cano. quo iure excep. nõ
nu. pe. ppetuo pt oppõi, vt p ipz in suis sin. nu. dcxxv. ¶ Dũ
pterea ipse Alex. ɔ Pau. allegãtẽ. L. i. i auc. ſz iã necesse. col.
iiij. qñ nec i tex. p L y. aliqd vſ qꝺ sit ad ppositũ, ⁊ qr priuilegiũ
dotis cõpetũt ẽt aũ ɔctũ mrĩmo. cũ cõpetãt ẽt spõso. vt. l. si spõ-
69 sa cũ gl. ff. de iu. do. Uide aqueñ. defendẽtẽ Pau. ¶ † Dũ p-
terea alex. de priuilegio hypothece, d quo i. d. l. assiduis, an cõpe
tat cũneo dotãti ⁊ stipulãti sibi dotẽ reddi. Adde q apti⁹ ea. q.
posita fuisset i tertio priuilegio pmi tpis. Et dũ ait bar. h sentire
q cũneo cõpetat qñ dicit q priuilegiũ tacite hypothece trãsit ad
quẽcũqȝ trãsit dos p §. fuerat. ⁊ §. ⁊ vt plenĩ⁹. lȝ nõ explicet de
cũneo, adde q bar. solũ vult q ipsa hypotheca trãseat nõ ſt de
priuilegio platiõis i ea, quo respcũ sentit q nõ trãseat, ⁊ sic ɔclu.
Luc. de neap. An. ⁊ Imo. quẽ sequiſ Alex. nõ est ɔ intẽtionem
Bar. qr tũc nõ est ex trãsmissiõe mulieris ad aliũ, sed ex puisiõe
expssa cũnei. ¶ Circa solonẽ ɔrij de. l. maritũ formati i gl. dic
vt p bar. saluãtẽ gl. ob eo qꝺ dicebat Dy. ad euitãdũ suppletio-
nẽ facta p gl. ad tex. de dictiõe fere. Cũ saluatiõe bar. doc. stant
cõiter, Jas. tñ in gbusdã lec. dicit sibi nõ placere qñ i casu. d. l.
maritũ est priuilegiata mulier, cũ ẽt ipsa nõ possit ɔueniri, nisi in
qñtũ facere pt. l. nõ tñ in si. ff. de re iudi. l. ex diuerso. §. j. ff. e. Tu
caue qr ex h nõ tollit rõ bar. nõ. n. ex eo sequiſ q oĩno muliere
agẽte nõ sit ɔ cõez reg. aliaꝝ actionũ, quã ɔstat esse, q qñtũ i ac-
tione est tñ exigi posse cũ actio sit ius psequẽdi qꝺ sibi debeſ,
vulga. tex. insti. de ac. i pri. qualis idẽ sit ex pte mulieris, ẽt si ɔ eã
70 agaſ, ⁊ sic stat rõ bar. Qui ex tex. isticta gl. isert ad. q. † An te-
stis dicẽs vidisse titiũ possidẽ. xxx. an. sp puniri dẽat de falso si
pbet ipz titiũ aliquo tpe dictoꝝ. xxx. an. fuisse absẽtẽ, quã. q. pse
quere ⁊ ɔclude i ea, vt p bar. Cuius ɔclo pbaſ ẽt p. l. aduersus.
⁊ ibi no. bal. C. de vsur. ⁊ p no. p gl. i. c. si. de v. sig. li. vj. in v. ɔti
nue, ⁊ p Alb. i. l. ſz ⁊ si possessori. §. itẽ si iuro. ff. de iureiur. ⁊ in
distĩcte in v. ɔtinuo. Ut ẽt dicit alex. vltra quẽ adde q dũ bar.
rñdẽs ad rõnẽ Dy. ait dcm̃ testis nõ eẽ itelligẽdũ de pos. q ɔsi
stit in aio, ſz de ea q facti est. Certe bar. vſ tenẽ q possessio que
ɔsistit i aio nõ sit facti, qꝺ est ɔ ɔclonẽ ipsi⁹ bar. ⁊ doc. cõiter i. l.
j. in pri. ff. de acq. pos. Ubi ɔcludit aliũ ẽt ipm eẽ facti, p. l. bõne
fidei. ff. de acq. re. do. salua bar. intelligẽdo sm̃. l. ⁊ gl. quã alle. de
pos. facti. s. visibili, seu actuali detẽtiõe. Itẽ ɔclonem bar. licz cũ
Jas. ⁊ Rod. nisi pbatũ sit p tps ñ modicũ fuisse absẽtẽ, qr tũc
testis de falso puniret, vt declarãs hãc ɔclonẽ bar. dicit Pe. de
anc. in ɔsi. visis articulis. cxxvi. Et q dictio sp ipottet gñalita-
tẽ in tpe nõ in casib⁹ deducit ẽt Jas. ingẽdo. l. si. C. d testa. cũ. l.
si. C. de iu. ⁊ fa. ign. inducẽdo vt p eũ. Sed. d. l. si. C. de iu. ⁊ fa.
71 ign. de mulierẽ nõ de rustico, iõ nõ pbat. ¶ † In ea gl. ibi sunt
⁊ alia exẽpla ⁊c. Spe. bal. Lud. pau. plura ɔgerũt put ẽt refert
alex. Qui tñ reprobat spãle assignatũ p bal. ⁊ Lud. vt p eũ. Tu
dicas alex. ɔsue. repꝛhẽdi Lud. auiditate dixisse cũ allegaſ Jac.
de belui. id nõ dicẽtẽ. Nã bal. pus allegauit Jac. Defende pte
rea dcm̃ spãle tradẽtes, nã tex. i alleg. §. ⁊ illud, ⁊ in auc. si q mu
lier, loquunẽ qñ vxor ɔsentit viro ad suũ cõmodũ ɔhẽti, ⁊ non
vȝ talis ɔsensus. Et lȝ in casu. l. cum vxor actus nõ fuerit gestus
ab vxore, sed a viro, tñ mariti⁹ nomine vxoris dedit, ⁊ sic actus
eo modo cõiter gestus fuit ⁊ vxor teneſ. Itez si in casu. d. l. ma-

ritus potest facere numerãdo nomine vxoris q tota dos cedat
vxoris sumptu, eadẽ vel maiori rõne põt facere numerãdo par-
tez suo, partẽ vxoris nomine, q cõiter in eodẽ instrõ obligenſ,
arg. l. que de tota. ff. de rei vẽ. Facit ẽt qr qñ est eadẽ rõ sub sim
plicibus cõprehendiſ casus mixtus vt per doc. l. ij. in prin. ff. de
ver. obli. ⁊ sic sub simplici decisione. d. l. cũ vxor. casus mixtus
positus p Bar. p. d. §. ⁊ illud. quem tex. ⁊ conc. in. d. auc. si qua
mulier nõ bene intellexit Alex. Nam nõ prohibent simpliciter
vxorez obligari, sed ad creditũ viri, facit ẽt optime pro isto spe-
ciali. l. si. C. ad velle. ⁊ sic optime pbatur, quicquid dicat Alex.
Non ob. ẽt dictũ Spec. qr loquiſ in fundo dotali. Itez. d. l. cũ
vxor intelligendo generaliter procedit etiam si maritus soluat
iussu mulieris de bonis dotalibus vt ipsemet Alexã. intelligit.
72 ¶ † Glo. in ver. Ubiqȝ tribus modis expõit tex. in dicto ver.
vbiqȝ, vt in ipsa habes. Pro cuius declaratione oppo. tertio
Bar. de. l. j. §. ⁊ cũ lex. C. de rei vxo. ac. Et soluit q sm primã
⁊ tertiam expositiones glo. cõtrarium cessat. Sed prout secũdo
modo exponit glo. (quam expositionem veriorẽ sibi videri ait
Bar.) responderunt q tex. ille nõ dicit q in fundis italicis secus
esset, q in alijs, ⁊ sic q non vbiqȝ interdicta esset alienatio, sed
in solis pdijs italicis, sed refert quorũdam variam, ⁊ dubiam
opi. quasi dicat Bar. q ibi nõ ponitur q talis opi. fuerit in ap
probata obseruantia. Ad quod tex. ibi in versi. interrogati fui-
mus si oporteret ⁊c. Et sic erat res in ancipiti. Concludit ergo
q habet locum in omni parte mundi, siue in rem siue in perso
nam agatur, siue contra maritum, siue cõtra alium, ⁊ sic semper
⁊ vbiqȝ. Imo. autem in eo quod soluens dicit Bar. ibi nõ po-
ni pro constanti q esset ante certa ⁊ approbata dicta opi. cõtra
dicit Bar. q imo erat certa ⁊ approbata sm. l. iuli. vt pbatur
insti. qui. alie. li. vel nõ. in prin. Adde tex. in. d. §. ⁊ cũ. l. in pri.
ibi dotalis italici prohibebat, ⁊ clarius ibi obseruationẽ exten-
di, ⁊ ideo soluens aliter dicit q prima illa opi. de qua loquiſ tex.
in. d. §. ⁊ cũ lex erat ante hanc. l. ꝫ huius. l. tẽpore erat correcta,
⁊ inductum erat q in omni loco esset precipua dos ẽt quo ad
inhibitaz alienationẽ. ⁊ ita simpliciter trãsit Alex. Pro q opi.
Tu adde, qr nullibi in toto ti. ff. de fun. do. sit mentio differẽtie
inter predia Italica ⁊ alia, sed simpliciter indiscrete loquuntur de
phibitione alienationis per legẽ iuliã, vt const. in oĩbus illius
ti. ll. psertiz in. l. lex iulia. in. l. dotale. in. l. si fundũ. ⁊. l. pe. Im-
mo satis p opi. Imo. vſ tex. in. d. l. dotale ibi ad oẽ. n. edificiũ
lex iulia ptinet, lȝ volẽs cauere dicere posset alio respectu loquiſ
ita vniuersaliter. Sed ɔ. d. opi. facit tex. in. d. pri. ⁊ in. d. §. ⁊ cũ
lex. in qbus manifeste demonstraſ q Impa. ipse noviter in eo
correxit, seu extẽdit. l. iuliã. iõ nõ erat huius. l. tpe. ad qꝺ effica-
citer vrget tex. in. d. §. in ver. obseruationẽ extẽdi qꝺ ostẽdit nõ
fuisse correctã prius illam dispõnem, sed obseruataz illuc vsqȝ.
Unde Aret. reproba. opi. Bar. ⁊ Imo. soluit tertio mõ q lȝ in
aliquo loco nõ pcederet q dos esset pcipua, nõ tñ ob id dictio
pcipua pdit suã vim vniuersalis significatiõis, sicut in simili in
dictione semp cũ glo. ff. ⁊ de dictione in omni loco ⁊ vbiqȝ in. l.
qui loco certo. cũ gl. ff. de ɔdi. inde. ⁊. l. j. cũ gl. si. ff. d eo qꝺ cer.
lo. Et facit qꝺ hȝ. l. j. C. de sa. san. ec. ⁊. l. inter oẽs. ff. g furti. cog.
de dictione vniuersali vnusquisqȝ ⁊ omnino. Quã solu. nihil va
lere dicit Uin. ⁊ bene qñ. l. iuli. magis vniuersalis erat permis-
sio q prohibitio alienatiõis. Ideo ipse alio ⁊ sic quarto modo
rñdet q fatendo in hoc nõ fuisse dotis cãm precipuã vbiqȝ, tñ
oĩno pcedit loquutio tex. ⁊ verificaſ respectu alioꝝ priuilegioꝝ.
Nã multis respectibus, pter illũ phibite alienationis erat ⁊ est
vbiqȝ priuilegiata dotis cã vt in pced. glo. vidimus. Et caue qr
hec rñsio diuersa est ab illa Areti. nec in ipsaz recidit, tu aduer
te qr oĩno remanet falsitas, q priuilegium cõpetens, vbiqȝ cõ-
petat. Ideo forte dici põt q hec dictio vbiqȝ fuerit addita a cõ
pilatoribus noui iuris, sicut alias i. l. ij. ff. de intal. rup. ⁊. l. si nõ
mortis. ff. de inoffi. test. ⁊. l. j. sm aliquos. ff. de leg. j. Quod iusta
rõne facere potuere, vidẽtes iam fuisse sublatã dictaz differentiam in
priuileg. iuribus. Et eadẽ rõne ẽt dictam differentiam omiserũt
inserere ti. ff. de fun. dota. Nec ob. tex. pro opi. Bart. inductus
vt. ff. qr sequẽtia ostẽdunt ɔtrũ q̃renus oſ fieri extẽsionez ad p-
uinciales ⁊ ɔtra interrogatio fuit an esset obseruanda ex princi-
pis volũtate ẽt in prouincialibus. Quidã dñt gñalitatẽ hui⁹ tex.
saluari posse vbiqȝ stãte ẽt huius. l. tpe dcã differẽtia, qr vbiqȝ
fundi italici non poterant alienari, ⁊ sic tale priuilegium vbiqȝ
locum habebat, qꝺ non placet ratione de qua. ff. qr omnino re-
manet q priuilegiũ predijs italicis tributũ non vigebat vbiqȝ,

immo nullibi quo ad principalia pdicta. Ideo tene vt .S. ¶ Al. i respo. pôt ad clarã intelligentiã diuidi in .iiij. ptes. In prima exponẽs dictionẽ i declarat tex. i simul alleg. ɔcor. In scda per viaz no. summit ex tex. q in eo publica, i priuata vtilitas ɔcordant, i simul ẽt rñdet tacite .q. In tertia sumit aliud no. i mox opponit ad illud i sol. In quarta infert ex solutione data ad dictã ɔriũ q interesse est duplex .s. inestimabile i estimabile, i sz spẽs consideratur sex modis seu respectibus .ij. ibi. Itẽ no. iij. ibi. 73 no. iiij. ibi, i sic ec. ¶ † In ea in prin. ex gl. expositione ɔstat q in dote pncipaliter est fauor priuatus, secũdario publicus. Qđ ẽt firmat Bar. iiij. oppo. Cuius dicta ad vbũ referamus, i no. ex eo qđ dñt glo. i Bar. Nam cũ principaliter talis fauor nõ sit publicus. sed priuatus, lz secũdario publicus, sequitur q et pt mulier cũ iuro renũciare vt .c. cũ ɔtingat de iureiur. c. lz. eo. ti. li. vi. per bar. l. si qs pro eo .ff. de fideius. i reassumpsit Pau. S. in no. i hic Areti. prope fi. Si .n. fuisset principaliter fauor publicus, etiam cũ iuro renũciari nõ posset .c. si diligẽti. de fo. cõpe. Bar. 74 d. l. si qs pro eo. ¶ † Circa id qđ dicit Bar. anteq̃ veniat ad distinctionẽ ponẽs quartã vtilitatẽ publicam secũdario i principaliter priuatã declara vt p Soci. i est aduertẽdũ sm Imo. Qz immo diuitie apte sunt afferre vtilitatẽ vniuersaliter i quolibet particulari per no. l. i. §. q si nemo .S. qđ cuiusqz vni. no. Et sic hec quarta vtilitas cõfundi vr cũ tertia. Sed ab hac obiectione Alex. Bar. defendit, qm̃ illa collecta imponit singulis vt vniuersis i sic q fiscus abũdet ita vt nõ sit opus collectare pstat vtilitatem in quolibet particulari q solueret ad vtilitatẽ tñ publicã in vniuerso nõ in quolibet particulari. Aliud (vult dicere) in dote, qz ex matrimonio (vt dicit Bart.) pñt nasci ij ex quoz sacerdotio vel dignitate vel doctrina quilibet particulariter poterit hr̃e vtilitatẽ, posset ẽt rñderi, prout prime rñdebit, ad ea que ɔ bar. adducit ipse Alex. Qui lz dicat ɔ Bar. nõ vrgere fundamẽ 75 tũ Imo. Tñ pro eius dicto ɔ Bar. vrgere afferit † qz videmus q res priuatoz pñt auferri pp vtilitatẽ publicã. l. itez si verberatũ .ff. de rei vẽdi. l. lucius .ff. de euic. no. gl. l. si locus .ff. quẽad. serui. amit. no. Barto. l. fi. in fin. ff. de pigno. act. Dicẽs not. q põt qs cogi vẽdere agrũ aptum, rõne situs, ad erigẽdas furcas vel aliter ad executionẽ iustitie faciẽdã, q̃uis Bar. nõ ita expsse loquatur exẽplificãs, vt refert Alexã. Item q põt auferri asinus a dño inuito ad supimponẽdũ eũ qui ad furcas, seu aliter ad supplicium ducitur. Quod refert Alex. tenuisse Io. and. Ang. Bal. i Pau. in locis per ipm allega. Dicit tñ q solui dz preciũ ex publico ei a quo res aufertur, vt ait Bar. d. l. fi. §. fi. p tex. optimus, quẽ ibi ẽt ad id no. Bal. in. l. ij. C. qbus ex ca. ser. pro pmio lib. acci. quẽ primo alleg. glo. in. d. l. si locus. De quo ẽt per Bart. l. 76 iubemus. nullã. C. de sac. san. ec. † Ubi cũ plus dicere ait Alex. q ẽt liber homo p carnifice capi põt. Quod tñ intelligitur de homine vili, nõ aũt nobili aũt religioso vt .d. Bal. l. fi. C. de execu. re. iudi. i fuisse de mẽte Bar. d. l. iubemus. d. Alex. sed equoce alleg. qz neutrũ .d. Bar. in .d. l. iubemus, sed vtrunqz in .d. l. fi. Id ẽt qđ .ff. dixit debere solui pciũ, est intelligẽdũ de iure (vt loquitur bar. d. l. fi.) de plenitudine aũt ptãtis põt pnceps auferre ẽt absqz aliqua pcij solutione. d. l. lucius. i d. l. itẽ si verberatum ibi honoris gratia, ex qbus oibus ɔcludit ipse Alex. cum Imo, qm̃ ex eis pz q in diuitijs particulariũ hominũ versatur vtilitas afferẽs publicã vtilitatẽ vniuersitati i quolibet particulari, simple, soluẽte de suis diuitijs. Quod magis ostẽditur qñ cõitas indiget pecunijs priuati valde diuitis, p expediẽdis militibus .q. d. Alex. q tũc ex talibus pecunijs resultat publica vtilitas vniuersaliter in quolibet particulari. Nã defenditur ab hostibus particularis quilibet, sicut resultat publica vtilitas, primo mõ p Bar. cõsiderata, sicut ipse .d. quẽlibet p magistratũ defendi ab oppssionibus i pari rõne executiõe iustitie mediãte agro in quo sit, i sic ex his ɔ Bar. satis vrgentibus ɔfundi vr eius doctri. i in ea reprobatiõe psistit Alex. nõ tradit tñ ea doctri. aliã meliorẽ. Sed eũ Moder. defendite, qm̃ illa vba simpl'r loquẽdo i sine adiectione alicuius cãe, ɔriũ soluũt. Nã ɔgregatio diuitiaz pncipaliter fit ad pͣatoz vtilitatẽ, vt de ipsis possint ɔgregãtes p eoz arbitrio disponere, iuxta reg. l. in re mãdata. C. mã. Sed vbi aliqua publica necessitas imminet vel vtilitas illa ẽ adiectio cãe. Matrimoniũ aũt imediate fit pp plem q̃ imediate absqz alia cã respicit publicã vtilitatẽ, vt in. ll. allega. p gl. in .ff. ciuitatẽ. Cõfirmatur q nõ alia fuerit intẽtio bar. qz dũ assignat scdaz spẽz vtilitatis dicit eã esse in cõi, i nõ in particulari, qđ nõ pcedit posita aliqua cã sed simpl'r, posita .n. cã põt afferre i affert vtilitatẽ in

quolibet particulari, nã extãtibus diuitijs fisci nõ coguntur particulares soluere capitationẽ siue collectã, ad quã, demũ (fisco nõ hñte) deuenitur, vt i. d. gl. l. i. §. q si nemo. i p bar. i doc. l. iiij. §. actor .ff. de re iudi. tenẽda est ergo doctri. bar. a doc. cõiter appro 77 bata. ¶ † No. ẽt vba bar. dũ .d. q sa publica vtilitas q̃ est circa ea q̃ hz camera fiscalis, nõ pfertur tertie pub. vtilitati, q̃ pncipaliter est priuata, secũdario publica. Sed simul ɔcurrũt vt. l. ij. C. de priui. fis. pterq̃ in casu. l. satis noti. C. in q. ca. pig. ta. cõt. Nã ex dictis eius colligitur q dato ɔcursu dotis i fisci cũ vnus alteri nõ pfertur sed ɔcurrũt, qđ adhuc expssius sentit in pn. hui. iiij. opp. dũ .d. h cã dotis cũ priuato, i sic facere ɔ eos q casus posituũ in tex. p bar. amplia bãt ẽt si instrm scdm eo die quo instrm dotis pueniret ad fiscũ, vt bal. l. dotis. C. ò iu. do. de quo .ff. i tex. latius post Alex. i alios, q̃uis Ias. circa id q̃dã congerẽs videatur nõ vidisse 78 alios doc. vt ẽt aduertit Uin. ¶ † Circa id ẽt qđ .d. bar. q sa vtilitas publica, i sic fiscalis pfertur priuate p tex. ti. C. de pui. fis. i l. pe .ff. de priui. credi. No. qz sumitur q nõ pcedit id quod ipse post Dy. d. in. l. nõ puto .ff. de iu. fis. de quo .ff. i tex. latius diximus Et specialius põdera duos tex. s. l. vtilitas. in pn. C. de primipil. lib. xij. 79 i in. l. pe .ff. de priui. credi. alleg. p bar. ¶ † Addũt insup moder. ingr̃ũ bar. ɔcludit publicã vtilitatẽ pferri priuate. Naz id litatur, nisi priuata vtilitas magna sit publica aũt parua. Tunc .n. magna priuata pfertur vt pbat tex. no. i. l. i. §. sunt aũt q putãt cũ gl. in .ff. vtilitatẽ .ff. ne qd in flu. pub. de quo p gl. i doc. ita dicẽtes i. c. bone memorie ò postu. pla. i p Iac. bu. i. d. l. vni. §. fi. C. ò ca. tol. 80 ¶ † Sũpta pterea occasiõe ex hac mã pub. vtilitatis q̃rũt Imo. i alex. An si fuerit ɔcessa facultas statuendi p bono publico (vt priores hui. ciuitatis vt ponit bar.) possint tales vigore dicti arbitrij, ɔdere statutũ, q nobiles facientes brigas puniantur tali pena. Et post Bar. i. l. ambitiosa .ff. de decre. ab or. faci. in. iij. reg. ɔcludit affirmatiue pp publicas seditiões vitãdas. ar. l. ij .ff. de iuri. om. iud. i. l. ad rẽ mobilẽ .ff. de pcu. i supple declarãs qm̃ ciuiles dissensiões plerũqz rẽpu. ledũt. l. si qs ingenuã. §. i .ff. de 81 capti. i sic respicit publicã vtilitatẽ siue gentẽ statũ. ¶ † Addũt ɔnectẽtes simẽ. q. an pdicti possint dcẽ facultatis vigore, cõdere statutũ q litigãtes ad cõpromissum cogi possint, i Imo. refert Bar. in. l. ɔsti. C. tenẽ q possint. Dicit tñ q iura p bar. allegata nõ pbãt i ɔ eũ facere qz tale statutũ est odiosũ, i detestabile p. l. si ocm̃. §. si cõpromisero .ff. de euic. et. l. si minor. xxv. an. filio. §. i. ibi cũ gl .ff. de mino. Alex. aũt adheret opi. bar. p tex. in. d. l. ɔsti. C. ibi pluritatẽ litiũ amputare, in pn. i sibi a ver. i fi. Ad qđ ẽt. l. pperãdũ in pn. C. de iudi. talis .n. amputatio litiũ fit p arbitria. l. i. i. l. q̃ma .ff. de arbi. ¶ Ad .d. l. dcm̃, rñdet q nõ dicit q cõpromittere sit detestabile, sed q nõ obligatur vẽditor de euictiõe ex snĩa arbitri, sicut iudicis, i rõ dũe ẽ qz nõ psumitur lex p arbitro, vt ibi, sic psumitur p iudice vt est tex. no. l. ij. C. de offi. cui. iudi. ¶ Ad .d. l. si minor. rñde vt p bar. in. d. l. ɔsĩõ. dicẽtẽ qđ est faciẽdũ in minore, cũ verisimile cãm suã nõ sic agitaturus diligẽter, secus in duob. maiorib. cõpromittẽtib., adde bar. in. d. 82 l. ambitiosa. d. iij. reg. ¶ † Querit pterea Imo. an stãte dcõ statuto a snĩa arbitri possit appellari, i refert bar. i. d. l. ɔsti. tenẽ q nõ ɔriũ tñ sensisse i. l. fi. C. ò iudi. i p h alle. tex. i. c. ab arbitris. de of. dele. li. vi. pro ɔcor. distiguit Imo. Aut simpl'r statutũ arctat ad cõpromittẽdũ i pcedit opi. bar. i. d. l. fi. q possit appellari, aut arctat ad cõpromittẽdũ cũ adiectione pene si nõ stet, i tũc no pt appellari, qz satis opatur statutũ circa cõmissionẽ pene absqz eo q iducat remediũ appellandi. l. fore necessariũ, magis tñ cõiter doc. tenẽt cũ bart. i. d. l. fi. pro quo gl. i. c. a iudicib. ij. q. vi. bal. ang. i imo. i. d. l. ɔsti. C. Pe. de anc. Pau. i saly. vbi hic p Alex. Imo. ẽt. l. e. qntumallis. de iureiur. alr̃ distiguit q̃ h vz q aut disponit statutũ cõpromissũ faciendũ p pena i pt appellari, qz oino opatur aliqd. s. vt snĩe arbitri stet, sic snĩe iudicis, q̃uis pena nõ sit adiecta, aut q stet p stiplõnẽ i nõ pt appellari, qz statutũ esset frustratoriũ, cũ cogi possit stare snĩe arbitri. l. dic pterre §. stari .ff. de arbi. Sz imo dici pt q satis opatur qz cogit ad sic cõpromittẽdũ, vtẽ §. stari loquitur cũtiue. s. metu pene si pcisse, i ibi p bal. i doc. iõ .d. distõ nõ vr hõa. Uerũ tñ est i hac mã summe no. Nã cõis snĩa q possit appellari a snĩa cogẽte statuto electi, procedit ita demũ si expsse ɔstet cõpromissuz fuisse factuz timore statutarie dispõnis. ar. l. si qs maior, ibi nullo cogẽte spõte, lz libera ec. C. ò trãsa. Alr̃ ẽt arbiter simplex ò iure cõi i p ɔñs appellari nõ posset, iuxta. l. j. C. ò arbi. ita ẽxcollẽs dixisse se lg. i. d. l. fi. refert h alex. ¶ In ea gl. i. iij. per. dic vt p bar. i. v. opp. i alex. addẽtẽ glo. no. i. l. si homo cõio. §. pe .ff. ò fur. alle. l. si

is cui. §.

to cal.§.fi.c.ti.qui text. melius facit q̄ tex.in.l.si is qui.in prin. co.ti.quē alleg. glo.in li.meo, vnde corrupta vr̄ allega. Aliā gl. Quā glo.nō esse alibi ait hic Nic.de neapo. Eam tū̄ limita ſm Aquē. et per eū. ¶ †Glo.in ver.ad sobolē, hꝫ duas par. In

83 prima declarat tex.in scōa addit aliaꝫ vtilitatē vltra positam in tex. Declara eā in prima par. qm̄ timore ꝯry supplēdo declarat tex. Non.n.bene vr̄ dictū in text.ꝙ intersit reipu.mulieres esse dotatas ad sobolē pcreandā, soboles.n.nō ex dote,sed ex matrimonio pcreaꝫ, ideo gl.supplet.i.ad nubēdum, ⁊ sic pariē-dū. Id.n.tanq̄ per se notū omisit iurisco.sicut alias.l.j.ff.si cer. pet. ⁊ ad huius gl. declarationē, ſcđā oppo.terti, ⁊ quartā,q̄s nes formauit Bar. Quē Imo. ⁊ alij doc.cōiter sequunꝫ, cōcludētes ēt in.iij.q.cū ipso.s.mulierē sterilē hr̄e priuilegia dotis. Quam tū̄ conclusionē limitauit Alex.ff.in vltimo not.nisi mulier esset a natiuitate sterilis, vt qz a natura arcta, iuxta.l.querif. §.mulierē ita arctā.ff.de edi.edic.⁊.c.fraternitatis de frigi.⁊ male. Ita limitat Bar.l.si qs posthumos.ff.de lib.⁊ posth.p.l.sed est quesitū.§.sed si castratus.eo.ti. Quā tū̄ limitationē non vr̄ approbare quidā Moder.qm̄ ēt in ea vigere dr̄ rōnem pmo loco hic per Bar.assignatā,sed nō vr̄ aduertisse ad dicta Bar. in.d.l.si qs posthumos, vbi alleg.l.si serua.§.j.ff.de iu.dot.vbi clare pbaꝫ inhabilē, ⁊ īpotētē a nā nō posse ꝯhere matrimoniū nec hr̄e dotem, ⁊ p̄ñr in tali cessant priuilegia dotis, cū qualitas priuilegioꝝ non possit esse sine subiecto.l.ij.ff.de vsufr. Teneas ergo dictam limitationē, ⁊ caue circa intelligētiam.d.§.j. Nam male declarat Soci. Quia lꝫ spadonuꝫ appellatio generalis sit vt ibi,⁊.l.spadonū.ff.de ver.signi. Tamen castratus nō est proprie ille cui testes incisi,seu abscissi sunt, put abusiue appellat in risco.i.l.si seruus seruū.§.⁊ si pcep.ff.ad leg. aqui. Sed qz ꝯ nā gnare non pōt vt.d.§.i.⁊.d.§.sed si castratus.⁊.§.in plurimis. in ſti.de adop. Vbi bona est glo.ꝙ castrati dr̄ quasi caste nati, ⁊ alia glo.fi.ponit rōnem,quia caste nati nō pn̄t adoptare neqꝫ posthumos instituere,neqꝫ matrimoniū ꝯhere vt in p̄alleg.in. qz fortius est impedimētū naturale q̄ accidētale ad qđ solet allegari tex.in.d.l.si serua.§.j.Et sic pꝫ Soci.male fecisse illatio. nē ad impotētiā adoptandi ⁊ posthumos instituēdi. ¶ Glo. in ver.liberos in prima, exponit sine declarat tex. ⁊ alleg.ꝯcor. in scōa ad declarationē ponit vnū dictum per modum amplia. ¶ Glo.in ver.ciuitate.in prima declarat text.in scōa ampliat, in tertia alle.ꝯcor. ¶ Glo.fi.in prima declarat,tex. in scōa inducit remissiue ad decisionē.q. Et adde ad primā ꝙ ēt adiecta dictiōe oīno importat honestatē ⁊ nō necessitatē, vt in.c.j.⁊ ibi doc.no.de spōsa.impub. ¶ Ad perfectā declarationē dictarū glo.⁊ materie Bar.applicatis oppo.format.v.q.quas pſequere vt per eū cum quo doc.cōiter. Adde tū̄ circa quartā.q.ff.dixi in glo.ad sobolē, post dicta ēt Alex.ff.in vlti.no.⁊ Soci.ibidem.

84 ¶ †Circa.v.⁊ vlti.relatis dictis Bar. Adde ſm Alex.pro cōclusio. Bar.facere.l.ij.in pn̄.ff.de aqua plu.ar.⁊ tex.in ti.de pa. consti.ver.si qua vero.⁊ ibi Bal.d.ꝙ in fluminibus ⁊ simi.plurimū attēdiꝫ cōsuetudo vbi tū̄ subdit Bar.tenere ꝙ doctor preuentus a fabro valēs alibi cōmode legere nō pferꝫ, nō bn̄ intellexit mentē Bar. Alex. Nam refer opi.⁊ distin. Iac.de are. Quam ipse nō approbat cum mos referat quotidiē alioꝝ aliaꝫ diuersaꝫ opi.volētiū indistincte doctorē pferri. Et demū ponit suā tertiā,⁊ a preductis diuersaꝫ opi.ꝙ totū pēdet a iudi.discreti. qui ꝯsiderare dꝫ loci q̄litatē ⁊ antiquā loci, seu ꝯtrade ꝯsuetudinē,qbus ꝯsideratis ait iudicē doctorē prelaturꝝ vel fabrū. Que ꝟba nō alio respectu dixit Bar.nisi qz nō tenebat opi. Iac.qui in vno tm̄ casu dicebat fabꝝ ēē pferēdū. Nā si i loco eēt ꝯsuetudo ēt eo casu doctorē esse pferēdū intelligit Bar. Nō tꝫ ēt aliaꝫ opi.ꝙ indistincte doctor pferaꝫ. In duobus igiꝫ inepte legitur Alex. Primū vbi intelligit bar.ꝯcludere put Ia.de are. Scōo dum nō aduertit ꝙ formaliter ⁊ expsse Bar.tꝫ id,qđ ipse,vt qđ nouū affert,⁊ p viā limita.auctoritate, Pet.de anc.⁊ Imo.i.c. j.de loca.⁊ cōd.⁊ Jo.An.Anto.⁊ Abb.i.c.fi.de iudi.referētiū

85 simplr̄ gl.⁊ Bar.hic. ¶ †Addit ēt Alex.ꝙ scholaris alta voce legēs,sicqꝫ aliū vicinā camerā hn̄tem īpediēs,pt cogi tacere vel recedere ſꝫ Spe.in ti.de iudi.§.ij.ver.ſ ēt no. Idē ēt.d.Ant. in pemi.decreta.⁊ in.c.inter dilectos.de fi.instr. Pro quo facit glo.no.in.c.pridem.xviij.q.ij.dicens fabrum, iuxta monasterium vel ecclesiam existentem expelli posse, vbi tamen glo. id dicētem nō habeo, Ias.alleg.tex.ibi dum baptisterio loquiꝫ. In q̄ materia id in primis est no.ꝙ cā expulsiōis fabri ex hmōi fauore publico,pōt agitari ēt die feriato i honorē dei ſm Host. in summa ti.de feri.§.fi. Bal.hic Spec.ti.de feri.§.sequiꝫ Ro. l.j.§.fi.ff.de feri. Scōo ēt notandū est id qđ firmat Bal.l.j.C. si ꝯ momē.pos.fue.a.ꝙ cū sit res celeritatē desiderās a sn̄ia desup lata nō poterit appellari, qđ referēs Alex.sequiꝫ ⁊ Mod.

86 plerīqꝫ. ¶ †Addēdū ēt ꝙ scholares nō dn̄t doctorē legētē mugiēdo vel sibilādo impedire, ⁊ si id faciāt nō dꝫ doctor a legēdo desistere, vt ait glo.in.c.scimus.xlij.di.quā referūt Ro.Alex.⁊ Moder. ¶ Itē quatenus Bar.d.arbitrari ꝙ hec.l.nihil faciat aduertēdū diligēter qm̄ ff.bis īducit, ⁊ facere dicit. Primo vbi de platione in ambiguis.d.ꝙ ar.huius.l.⁊ multo magis pferri dꝫ doc. Scōo vbi postea de scholare volēte expellere fabrū iuxta eius domū malleātē dicit,⁊ ad h̄ pprie facit.l.nostra.⁊ sic Bar.sibi ꝯrius vr̄, ⁊ vere difficile est ostendere ꝙ nō sit ꝯrius ex alia pte mirū,nec facile credēdū,ꝙ in tā modico trac.in ꝯrietates inciderit. Reperio Vin.saluantē ꝙ nihil facit ad.q.de doc. neqꝫ ēt de scholare,qz loquiꝫ qn̄ intra diuersorum ꝯcurrūt circa idē. Sed īgrtā in hac.l.pōderaꝫ rō publice vtilitatis ad.q.de doct.facit a fortiori, ad.q.de scholari facit ab idēptitate rōnis. Tu clarius solue ꝙ pmo loquiꝫ Bar.respectu decisiōis, scđo nō, ſꝫ respectu rōnis ipsi⁹ decisiōis ⁊ ꝙ sit verꝝ pꝫ, vbi.d.arti.huius.

87 l.multo magis. ¶ †Itē vbi Bar. ꝯcludit fabrū a scholare vt a doctore posse repelli p tex.in.§.ornatricibus. Adde ꝙ Imo.tꝫ ꝯriū,qm̄ nō est par rō in scholare vt in doctore.l.j.⁊.ij.C.de excu.arti.li.x.⁊ iō nō ita priuilegiatus vt doc. Ad dictū.§.ornatri. rn̄det ꝙ loquiꝫ in vlti.volū.in qbus lata sit interpratio.l.in testamētis.ff.de reg.iu.l.quotiens.ff.de reb.dub. Que fuit rō Bart. in.d.§.orna. Eadē ēt rōne reprehēdit An. dicētē ꝙ sicut vꝫ donatio facta a patre filie cā dotis.ff.pōponius philadelphus.ff.fa

88 mi.her.ꝯ reg.l.ij.cū ibi no.C.de inoffi.do. † Ita donatio facta filiofami.cā studij. Naꝫ sicut Bar. ſm ipm fuit male loquutus ita An.per.d.l.j.⁊.ij.doc.tū̄ hic, ⁊ Ro.j.l.pri.in pn̄.simplr̄ cū bar.trāseūt,quā opi.firmat Alexā.p.d.l.vni.C.de stud.lib.vi. ro. Vbi rō expssa ne strepitu impediaꝫ ꝯcernit ēt scholares, ⁊ ipsoꝝ fauorē,imo vr̄ ꝙ nō aliū, ⁊ ipsoꝝ saltē pncipalius. Scōo qz qn̄ aliqd i mā fauorabili ꝯcediꝫ alicui fauore publico,ex idēptitate rōnis fit extēsio.l.que pp necessitatē cū gl.ff.de reg.iu.bo nis tex.l.hoc mō.in fi.ff.de ꝯdi.⁊ demū ſm Ias.q ēt alia ad cōprobationē opi. Bar.alle.⁊ facere ēt.d.ꝺ. Alex.§.ornatricib⁹. ⁊ qđ no. Bart.in.l.si ꝯstāte in.xx.q.j.q.pn̄.ff.e. Dicit tū̄ pcedēs fundamētū p.d.l.j.sibi magis placere, ⁊ h̄ dicit qz posset negari ꝙ sit eadē rō in scholare,q̄ in doctore vt.d.An.⁊ pptereo fateꝫ ipse Alexā.ꝙ vbi essemus in alia mā q̄.d.l.j.in qua est casus p Bar.verior esset opi. Imo. Qm̄ priuilegia doc.nō extēdunꝫ ad scholares,vt ꝯcludūt Canoni.in pemi.decretaliū p illū tex.inscrip.ibi doctoribus ⁊ scholaribus. Accedit ēt doctrī. Bar.in.l. j.§.nec castrēse.ff.de colla.bo.dicētis donatū alicui cā studij nō dici quasi castrēse,de quo Bal.l.filie.C.fami her.vbi glo.tāgit ⁊ Pe.de anc.in.c.canonū statuta de ꝯsti. Inquantū vo Imo. reprobat dictū An.cū eo trāsit Alex. cōprobās p.l.que pr̄ filio. ff.fami.her.a ꝯrio sensu. dicēs ibi esse casum ꝯ An.lꝫ demuꝫ in ꝯclusiōe vacillet,dicit.n.pēdere ab alia.q.posita p Bar.in.l.qdam cū filiū.ff.de ver.obli.⁊.l.de bonis.§.non solū.ff.de carbo. edic.vbi aliter distinguēs loquiꝫ q̄ in.d.l.qdā cū filiū,⁊ demū circa hāc māꝫ plura cōgerit,sed Ias.tꝫ donationē factā filio studiosꝝ cā valere p ar.de eqparatiōe cāe dotis, ⁊ cāe studij,cui nec Imo.nec Alex.rn̄dēt ſm eū. Et deducit hāc esse cōēꝫ opi.⁊ rn̄det ad.d.l.j.⁊.ij.de excu.arti.⁊ p ꝯñs ad dcā Bart.in.d.§.nec castrēse,ꝙ ibi priuileg ā dal doctori,ob peritiā dicendi, ⁊ sic iō nō gaudet scholaris qz in eo talis peritia docēdi nō inest,ad.d. l.que pr̄.rn̄det ꝙ fragilis est inductio, ⁊ qz refulsaret intellectus ꝯ eqparationē pdictā, ⁊ sic preinno,quo casu arg.a ꝯrio sensu nō admittiꝫ,l.ij.C.de ꝯdi.ilet. Itē qz nō negat pr̄ꝫ posse donare, lꝫ in filio in patre pbaret in dubio nō psumi, tu dicas ꝙ iō nō vrget qz nō loquiꝫ ꝯdōnaliter vbi exprimit de emancipato, sed enūciatiue, ⁊ sic nō ꝯcludit a ꝯrio sensu,vt p doc.l.j.§.huius rei ff.de offi.eius dicētes tūc demū ꝯcludere,cū p ꝟba ꝯdōnē exp mētia vel in ꝯdōnis expssionē resolubilia lex loquiꝫ,adde tū̄ ꝙ Aretī.i ꝯsi.xvij.col.iiij.ꝟsi.pterea,tꝫ opi. Imo. Ideo nō facile ꝯcedēdū ꝙ opi.cōis sit vt ait Ias. ¶ Vltio tāgit Alex. An valeat statutū ꝙ finita locatione domus ꝯducte a scholare dn̄s nō possit alteri q nō sit scholaris locare de quo p cano.i.c.j.de loca.

89 ¶ †Addō pterea ꝙ scholaris n̄ repiēs domū pt cōpelliꝫ aliqꝫ ad locādū sibi ſꝫ bal.imo.⁊ raph.h̄ p⁹ Gul.i.l.decernim⁹.C.de epi.⁊ cle.ex qb⁹ reddiꝫ explicata mā h⁹.l.die.x.Jan. M.d.xx.

¶ Summarium. L. Soluto matrimonio.

1 Dos licet detur ut perpetuo sit penes maritus soluto matrimonio mulieri reddi debet.
Dictio perpetuo qualiter accipiatur.
2 Legatum annuum perpetuo relictum sine temporis pretermissione debetur.
3 Dos constante matrimonio solui non debet.
4 Maritus promittere alteri dotem q̃ mulieri tenetur quando non est ei nocituru͂.
Quod tibi nõ nocet ⁊ alteri prodest de facili concedendum est.
5 Verba annua, bina, trina, ⁊c. quid importent.
6 Mulier propter adulterium ⁊ osculum q̧ ex turpi causa passa est, vel manũ ad mamillas iniectionẽ dotẽ ⁊ dotalitiũ pdit.
7 Vidua ob stuprum commissum perdit actionem ad dotes recuperandam.
8 Pactum de lucranda dote soluto matrimonio, locum hꝫ etiaꝫ in filijs remanentibus.
9 Dispositio. l. si vnq̃. C. de reuocan. dona. an locum habeat qñ donatio fit in contractu matrimonij.
10 Pater vel extraneus si faciat pactũ de lucranda dote, an heredes mariti, muliere superuiuente dotẽ lucrentur.
11 Pactũ a marito factũ q̧ sol. ma. ⁊ ipso viuente, heredes mulieris donationẽ propter nuptias lucrentur an valeat.
12 Statutum q̧ muliere in matrimonio decedente vir lucretur dotes, operatur q̧ maritus soluto matrimonio, dotẽ restituere nõ tenetur, ẽt existentibus filijs ex eodem matrimonio.
13 Maritus in quibus casibus cõstante matrimonio possit vxori soluere dotẽ, ⁊ soluendo liberetur, et nu. 15.
14 Dos constante matrimonio restituitur, quando maritus sine causa vxorem expellit.
16 Limitatio ad. l. de fructibus. ff. de dona. inter vir. ⁊ vxo.
17 Actus voluntarij, non operantur nec extenduntur vltra intentionem agentis.

Soluto matrimonio.

Diuide vsq; ad. l. de diuisione in. ij. vt per Bar. Primam aũt vsq; ad. §. q̧ si in patris subdiuide in. iij. ꝫ Bart. cuꝫ quo alij, subdiuidet in. ij. In prima de solutione, in secũda de promissione, in tertia limitantur omnia precedentia, secũda ibi nec cogitur, tertia ibi hoc si sui iuris. Iterum secunda potest subdiuidi in. ij. in prima ponitur dictum negatiuũ (ex quo pꝫ q̧ male summat affirmatiue Alex. sed melius Bar. ⁊ alij quo ad hoc) in scõa restrictio eius, scõa ibi nisi hoc. In summa. h. d. Dos soluto matrimo mulieri sui iuris restitui dꝫ, ⁊ ab initio eidem promitti, ⁊ nõ alij si marito nocet, ⁊ sic in effectu summario Bar. ⁊ alio: tñ adde ver. sui iuris, que addi. est necessaria, q: alias summariũ sui generalitate comprehenderet ẽt mulierẽ existentes in potestate, ⁊ sic esset imperfectum ⁊ h̃ tex. Nec dicat quis eam addi. fuisse Areti. q: solũ ipse addit quo ad scõam partem tex. Et sic nouiter habes perfectam diuisionem ac perfectũ summarium. ¶ Casum pone ex intentione Bart. vidi. s. rubr. in principi positum quo ad dotis solutionẽ. Ideo velim mihi tria hec simul declarari, an dos restitui debeat semel p mulierẽ soluta, ⁊ casu quo rñdeat esse restituẽdaꝫ, qñ restitui debeat, ⁊ tertio cui. Ad q̃ brẽibus ordinate rñdet iurecon. Quod reddi dꝫ solu. matri. ⁊ mulieri. Ratio autem dub. poterat esse q: dos marito data fuit, vt semper esset penes eum, ⁊ videbatur q̧ nunq̃ mulieri nec alteri restituẽda foret, que nõ ob. q: ver. semper intelligit. s. matrimonio durante. In scõa instat, vidi de solutione, vellem scire quid de promissione, an maritus ab initio. s. dum accipit dotẽ ſm primum modũ intelligẽdi vel ab initio. s. temporis sol. ma. ſm aliam intelligendi modũ, cogatur alteri q̃ ipsi mulieri pmittere, ⁊ rñdet q̧ nõ restringens tñ ad casum quo marito euismodi promissio nociua sit. Nam si ei nihil noceat ẽt alteri mulieris intuitu promittere cogitur. Instat in vlti. par. an predicta locum habeant generaliter in quacunq; muliere siue sui iuris siue in alterius potestate existente, ⁊ rñ. predicta limitari vt solum in muliere sui iuris locum habeant. ¶ No. primo ſm Pan. (lꝫ sibi ascribat Alex.)

1 q̧ † q̃uis dos detur vt perpetuo sit penes virum vt. l. j. s. de in. do. tñ contra id qd̃ actum fuit ex partium proposito sol. ma. repetitur. Quod esse speciale in dote dicunt sensisse glo. s. l. j. sed id non videri verum, qm̃ sepissime in iure constat ediri actiones extra id qd̃ agitur. l. si is qui in fi. s. cõmo. ergo, dicunt, non esse spẽale in dote. Nec ob. d. l. q: dictio perpetuo denotat ibi tempus durationis matrimonij, sicut alias pro tẽpore vsq; ad mortem ponitur in. l. j. s. pro so. Variatur. n. predicte dictionis significatio ſm subiectã materiam, arg. l. pater seuerianã. §. conditionũ verba. ff. de cõdi. ⁊ demon. Defendunt glo. C. lan. ⁊ precep. me. dicẽtes glo. nõ velle q̧ in eo sit specialitas q: repetatur dos. ⁊ sic q̧ dictio perpetuo nõ significat, tunc infinitatem, ⁊ q̧ hoc sit contra id qd̃ egerunt partes. sed in eo q: partes egerunt q̧ constãte matrimo. esset penes virũ. Ut pꝫ ex eo quod. d. glo. constante matrimo. ⁊ sic ad deducendũ specialitatẽ tempus cõstantis matrimonij assumit, sed si glo fuisset intẽtionis cuius dicunt Pan. ⁊ Alex. pari modo repetitio soluto matri. esset cõtra id qd̃ actũ fuit inter partes, id aũt nullo modo voluit glo. vt pꝫ ex verbis eius. Sed tñ excusando Pan. ⁊ Alex. dicas nõ id dixisse qd̃ isti referunt, sed reprehẽdunt glo. intelligendo eaꝫ voluisse ponderare specialitatẽ respectu ipsius constanti matrimonij prout ⁊ isti intelligũt, sed omnino negant esse speciale in dote q̧ constante matrimo. detur ac. lꝫ aliud actum fuerit a principio, q: alias id haberetur. in. d. l. si is qui. Tu tñ melius defende glo. q: immo est speciale q: actio oritur contra id qd̃ fuit actum inter partes. s. q̧ constante matri. semper esset penes maritum, ⁊ sic q̧ nõ repeteretur, ⁊ tñ repetitur viro ad inopiam vergente, iuxta. l. si constante, ⁊. l. vbi adhuc. alleg. in glo. Nec ob. d. l. si is qui qm̃ ibi non est contra id qd̃ agitur q̧ ac. oriatur, sed preter, vt ibi. d. extra id qd̃ agitur, propter errorem qui cessat in casu nostro. ¶ Defende preterea glo. a noua reprobatione preceptoris me. qui dicit nõ esse spẽale, q: nõ est verum q̧ sit preter vel contra intentionẽ partiuꝫ, cũ a principio censeantur contrahere intelligẽdo eo modo quo de iure cõi vel municipali disponitur in materia circa quã contrahitur, iuxta doctri. Bar. in. l. vt certis. ae randi. §. si liberi. ff. de ope. lib. ⁊ sic ver. perpetuo intellexisse videtur ſm materiam subiectaꝫ, iuxta. d. §. conditionũ verba, ⁊. l. si vno in prin. s. loca. ⁊ no. per Bar. in. l. j. §. nec castrẽse. ff. de collatione bo. q̧ nõ est donatio lꝫ missus a sponso sponse vtatur verbo donat sponsus. Fatetur tñ esse speciale alio respectu. s. regu. huius. l. cũ concor. Tu defendens dic q̧ tex. in. d. l. j. est inter. pro glo. Nam ibi. d. actum fuisse inter partes vt semp sit penes maritum, ⁊ sic excluditur penitus cogitatio restitutionis constante matri. Nec est modo aliquo verisimile id fuisse ex intẽtione cõtrahentiũ, cum talis restitutio fiat in casu aduerse fortune, quaꝫ nõ est verisimile fuisse in consideratione in contractu vt. l. inter stipulantẽ. §. sacram. ff. de ver. obli. Est. n. verisimile q̧ si mulier talẽ aduersum casum considerasset, sibi tradẽdo dotẽ prouidisset, lꝫ verum sit q̧ ius prouidẽdo mulieri det ac. in euentũ dicte aduerse fortune, tñ nõ est talis actio fundata in eo qd̃ actũ fuerit inter partes. Unde tene cuꝫ glo. ¶ Accipit preterea dictio perpetuo, nõnunq̃ pro tẽpore. c. annotaꝫ vt. l. annua. §. a titia. j. de annu. leg. cuꝫ glo. ⁊ Bar. ſm Alex. Qui ex hoc alias in cõ

2 tingentia facti asserit cõsuluisse q̧ † grauamen impositũ heredibus ab aliquo de prestãdo certũ quid annuuꝫ ecclesie perpetuo spacio centum anno. terminetur, non aũt duret in infinitum, ⁊ quosdaꝫ qui contrariũ consuluerunt, succubuisse. Quod consi. dicunt Moder. reperiri inter consi. Alex. in. j. vol. nu. lx. sed in diuerso casu est, vt. s. dixi. Bart. tñ in. d. §. a titia nihil firmat, sed se refert ad dictã in. l. pe. co. ti. ⁊ in. l. si vsufructus munici. pibus. ff. de vsufru. le. Ubi lꝫ legatũ annuum equipareri legato vsufru. deducẽs ibi id velle gl. nisi in his in q̃bus, diuersitas reperit p. l. in singulos. e. ti. de an. leg. Sed i legato vsufructus relicto vniuersitati est clarissimũ finiri. c. an. d. l. si vsufructus munici. ⁊. l. an vsufru. s. de vsufr. Ergo idẽ in legato annuo relicto ciuitati, ⁊ pari mõ eccl̃ie, iuxta. l. fi. C. de sac. san. ec. Et idẽ in ecclesia, qd̃ in ciuitate sentiũt gl. ⁊. d. ll. ppt. alle. lꝫ Jo. f. in vetustiore impressiõe lec. refert Lanze. idẽ tenuisse qd̃ Alex. ⁊ referre Jo. de ana. similiter cõsulẽdo, ⁊ And. barb. in. c. si. vlt col. de testa. idẽ tenere ⁊ asserere se consuluisse. Attamẽ ipse dicit semper firmum tenuisse, ⁊ Alexã. in hoc equiuocasse, ⁊ sic q̧ tale legatum debetur perpetuo hoc est sine fine. Nam lꝫ in vsufructu sit verũ qd̃ ait Alex. tñ in legato annuo nõ, qm̃ legatuꝫ annuuꝫ hoc expresso q̧ perpetuo prestandũ sit intelligitur sine temporis pfinitione, nõ aũt. c. an. vt annuũ terminet. Mouet q: inter hec est maxima dñia quã probat. l. in annalibus. C. de lega. iũcta. l. antiquus. C. de vsufru. Ratio aũt dñie est ſm Bal. Lu. Salz. ⁊ Pan. in. d. l.

Pau. in. d. l. in anna. q in legato vsufruc. si tpe nō finiret proprietas inutilis esset ad quā rōnem. d. l. si vsufru. t. d. l. an vsuf. q̄ rō cessat i legato annuo, ptec. me. lz ex premissis fatear nō esse substentabilē decisionē Alex. p fundamentū p ipsum hic adductū, Tñ ex alijs in. d. ɔ̄si. lx. adductis. d. posse sustineri, t ex illis vrgentioribus. d. patere rñsionē ad obiecta p Ias. Nos qr mā ē vtilissima nec bene explicata ad clariorez resolutionē ɔ̄cludam⁹ p̄mo in legato vsufru. facto vniuersitati eccle seu altari pperuo duraturo, vt alicui familie, t simi. q centū annis terminet etiā q subiectū sit q ppetuo prestet, seu prestandū sit, seu q ppetuo habeat, qm ppuietas nō ds esse ppetuo inutilis, esset aūt si terminus ppetuo denotaret infinitatē, t sic cū Alex. in. d. ɔ̄si. lx. q in hoc ter. ɔ̄suluit, vz qm erat legatū factū ecclesie, de vsufructu ppetuo prestando, nō aūt fuerat in casu illo legatū annuuz, lz in fundamentis illius ɔ̄si. bñ cōgerat de legato annuo t eqparata ei dicat, In legato aūt annuo in quo est hic disputatio, Concludas clarissime ɔ̄ Alex. in termi. fuc. q. s. qm fuit annuū perpetuo prestandum relictū, Nam sine tpis p̄finitione debet, Primo qr posito q legatū esset sine dictione ppetuo, olno duraret. c. an. de quo tñ ɔ̄ pxime, dicta ergo dictione adiecta ɔ̄trium ē dicendū, qm als dicta adiectio nihil penitus operaret ɔ̄. l. si qm, in ppria mā legati. ff. de leg. j. t. c. si papa, de priui. lib. vj. Secūdo induco, cū certū sit q Testator possit annuū legatū sine tpis p̄finitione p̄standū relinquere, vt in. l. in annalibus ptealle. t dictio perpetuo significet tps infinitū nō impropriādo. l. pure. §. si. ff. de do. excep. l. cū debere cōllinā. ff. de ser. vrb. predi. t. d. l. si vsufru. t. l. annua pecunia ff. de annu. leg. l. fallo C. de diuer. rescri. Alb. in. d. c. Sequit q in tali legato stat i sua ppria significatione. l. ille aut ille. §. cū in verbis ff. de leg. iij. l. nō aliter eo. ti. Nec ob. tunc ēt si aliud ɔ̄cedamus in vsufructu, vt p Alexā. in. d. ɔ̄si qr diuersa est rō vt pxime deducet, t ita in hoc casu ɔ̄cludit Barba. in ɔ̄si. xx. in. iiij. volu. t sic ɔ̄ Alex. hic de quo forte sensit ipse Alex. hic dicens succubuisse. Si vero sumus in casu in quo legatū annuū sit relictū sine adiectione dictiōis ppetuo, t tunc casus hz dubitationez, t dubitatio est antiqua, nā diligēter inuenti cōstat q inter Roge. t Hugo. glosatores antiquos in hoc fuit dissensio, Roge. n. tenuit in infinitū tale annuū deberi, Hugoli. aūt tenuit ad similitudinē legati vsufru. centū annis finiri, vt has opi. refert Accur. in. d. l. si vsufr. municipib⁹, t in. l. pe. de annu. leg. Nec alicui ex predictis opi. expresse adheret in dictis locis, Bar. aūt in. d. l. si vsufruc. approbat opin. Hugo. per hanc rōnem, qr in casibus in qbus nō reperit diuersitas annuū legatū legato vsufru. equiparat, p. l. in singulos ff. de annu. leg. sed legatū vsufru. vniuersitati t eccle factum. c. annis terminat. d. l. si vsufru. t. l. an vsufru. vbi gl. idē dicit i ecclia p. l. si. C. de sac. san. ecc. merito idē dicendū in legato annuo. Quā opi. ēt tenuerunt Io. de imo. t Alex. in. l. si hēs. §. si. ff. ad. l. fal. t Barba. in. c. si. vlt. car. extra de testa. vbi, vt hic ait Ias. refert Io. de ana. ɔ̄sulendo sicz tenuisse, Nos aūt teneamus ēt i hoc casu q sine tpis p̄finitione debeat, t sic cū Roge. q̄ opi. pbatur ineuitabiliter p tex. in. d. l. annua pecunia. ff. de annu. lega. pōderando in primis dubiū illius. l. qd solū erat qm Testōr voluit p̄sidere hēdes ludis honestis faciendis p qbus annuā pecuniam reliquit, t sic videbat successores hēdū nō teneri, qr de ipsis q p̄essent nō dixit testōr, t sic suppōit tex. q alias casus sit clarus, q in ppetuū dcm annuū ibi relictū debeat, put ēt. d. rōne non obstāte ibi determinat, Ponderando scdo (adhuc efficacius) ibi an cū presidendi mentionē fecerit ad tps fideicōmissum an ppetuo prestari voluerit, t sic pponit an terminet tpe, t deinde in si. rñdet in ppetuū prestandū, t sic q nō sit ad tps prestandū sed si spatio. c. annorū terminaret nulli dubiū q ad tps prestari t prestandū esse diceret, t p ɔ̄ñs ɔ̄ illū tex. t hanc opin. ēz ibi expresse gl. si. eandē tenent An. t Raph. in. d. l. si hēs. §. si. quā ēt recte intuenti ēz gl. cōiter approbata i. d. l. in annalibus, imo tex. ibi optime pbat, dum aliud. d. esse in legato annuo q̄ in legato vsufru. t lz ille tex. t gl. loquant de hēdibus legatarij q in infinitū debet, necessario sequit ex pte hēdis annuo legato grauati pariformiter nō esse determinatū tpe, t restringere illū tex. ad. c. an. esset penitus absurdū, t ɔ̄ intentionez Impera. t doc. oīum t ex eo qd videmus gl. i. d. l. annuā expresse firmare opi. Roge. possumus eā nō alterius intentionis fuisse in. d. l. si vsuf. t. d. l. penu. q̄uis opi. Hugo. secundo loco referat, verbis tñ minus efficacibus q̄ primā Roge. t sic nō cēset secundā tūc approbare, iuxta no. in. l. qui filiū §. sabinus ff. ad treb. Nam ē verum vbi de intentione ponētis simplr duas vel plures opi. non apparet. Preterea p hac opi. facit, qr rō ob quam iura separant tps i legato vsufru. s. ne ppuietas sit inutilis, vt ē expressa i. d. l. si vsufru. t. l. an vsufru. cessat in legato annuo, merito nō possit inferri. l. si. ff. de calū. l. naturalr. §. nihil cōe ff. de acqr. poss. t sic pz rñ. ad fundamentū Bar. negādo q in hoc habeāt similitudinem, imo appet rō diuersitatis, t sic dissimilitudo, qua apparente ipsemet Bar. fatet de legato vsufru. ad legatū annuū non valere arg. Posset ēt rñderi q equiparatio in. l. in singulos, q̄ ipse Bar. alle. nō sit ita gñaliter put ipse Bar. intelligit, Nam pōt intelligi ille tex. q in eo solū fiat equiparatio respectu hoc, qr morte legatarij finit vtrūqz, ad qd tex. i. l. iiij. eo. ti. vbi legatuz annuū relictū alicui eo mortuo finit, Quod ēt dissoluta vniuersitate vel tēplo, quibus annuū sit relictuz accideret, vt. l. pf. §. tusculanus ff. de leg. iij. t gl. d. l. annua. §. a titia. Non aūt fit ibi equiparatio gñaliter, prout intelligit Bart. ēt ibi, qd pz, qr ponit ille tex. differētias alio respcū q̄ iteris⁹ legatarij, Si vero sumus in alio diuerso, t. iij. casu. s. quo sit relictū non expresso q sit annuū, sed sit certe q̄titatis certo anni tpe prestandū, t tunc si sit factū in piā cām, eius fauore interpretat annuuz, vt est tex. in. d. l. annua. §. a titia, t ibi no. t declarat Bar. t tūc dicas durare ppetuo, nō aūt. c. an. terminat, quicquid velit Barto. vt ex premissis pz, t probat ēt ibi tex. nō cauillādo eum t sentit ēt ibi gl. si. Si relictū tale nō esset in piā cām, tunc nō interpretaretur annuū, t sic vnica prestatione heres liberaret. ¶ Ultimo circa hanc reg. huius tex. duas limita. ponit hic Alex. quarū primaz b tangit gl. ij. iō in ea cōmodi⁹ dicet. ¶ Secūdo no. † ex primis verbis a ɔ̄trio sensu, q mrimo. cōstante dos restitui nō dz mulieri, qd tñ fallit vt in gl. ij. videbimus. Et caue qr Alex. d. q soluti nō pōt, qd nō sumit ex tex. sed qd nō dz vt predixi, t eodem errore labit Socy. in. ij. no. lz ēt in se verū sit q solui nō possit, 4 vt. l. j. C. si dos cōstan. matri. t dicemus cū gl. ij. ¶ † No. iij. in ver. nec cogit, q maritus, si ei nō sit nociuuz, tenet ad instātiaz mulieris dotē alteri promittere se restituturū a pñcipio ex quo sumit illud generale, Ad qd hic tex. semper allegat, qd tibi nō nocet t mihi prodest facere teneris, qd qualiter procedat videbimus, cum Bar. col. iij. Id tñ q hic decidit q inuitus quis cogat promittere, t sic q inuitus alteri delegēt est spāle fauore dotis, cū regu. sit q quis nō delegat inuitus. l. nec creditoris. C. de noua. l. j. eod. ti. vbi glo. ponit hoc speciale in dote. Ita hic Pau. Are. t Bal. noue. de hoc aūt an sit speciale fauore dotis vel nō dicet in glo. si. Limitat tñ hoc vt nō procedat si ille cui maritus delegat nō sit soluendo, tunc. n. nō fit nouatio, vt per gl. sing. l. si cum dotē. §. si mulier ff. eo. t ait hic Alexā. t ideo, vt subdit, nō cogit maritus isto casu promittere tali, qr esset incōmodum ei, Nam esset obligatus duobus. Addit insuper q eē nō reperit in iure q cogat creditor inuitus recipere aliū pmissorem, q̄ suū ppriū debitorē. l. si mandato meo in prin. ver. itē si dum negocia. ff. man. Rationē aūt differentie ponit Bal. in. l. si pater. C. de colla. qr creditorū est agere nō cōueniri. Sequit ēt ex hoc tex. q inuitus quis ɔ̄here cogit ɔ̄ reg. l. nec emere. C. de iure delibe. l. inuitū t. l. dudū. C. de ɔ̄hen. empt. cuz simi. de quo hic per Ias. ponentem rōnem specialitatis, qr a principio recipit dotem voluntarie, vt per gl. in ver. inspectū, cū qua hac. Tu caue, qr glo. ponens dictā rōnem excludit specialitatē, vt in ea pz. Addit ēt Ias. aliū casum in quo fauorabiliter est inductū quē cogi ɔ̄here vendendo, in. l. si quis sepulchrū in princi. ff. de reli. t sump. fu. per quē in simi. dicit ibi Guiliel. t Flori. q pro necessaria ampliatione monasterij vicini loca vicina vēdere cogunt, Sicut in simili si Testator mādet cōstrui ecclesiam in loco cōi socij, fauore religionis, vendere cogunt, ar. l. j. §. j. C. ō cōi. ser. manu. vbi simile fauore libertatis, Ubi h no. Bal. ¶ Gl. ij. diuidet sm Bar. in. iiij. par. principales, nam in qualibet format oppositiones, ɔ̄ vnū ex tribus q̄ dicunt in tex. Contra primum. n. dictū opponit, in. j. ɔ̄. ij. in. iij. par. incipit ibi, Itez qd dicit tc. Contra tertiuz, in. ij. ibi. Itē fallit si extraneus tc. itez quelibet pōt subdiuidi, Prima in. iiij. vt mox dicā, Scda in. iij. Tertia sibi. Pria subdiui. Nā in. j. tacite qrit an incōtinēti vel aliter dotis restō so. ma. fiat, t sic an tex. simplr, t indistincte, pcedat, t rñ. q aliō erat olim hodie. l. rpe aliud ē hodie, vt i ea, t aduerte qr hec. q. apte⁹ fuisset formata i. iij. par. pn. herēdo dixit Bar. ō q̄ ff. cū in ea tractet mā. ij. s. qm dos restitui debeat. In ij. ponit fallentiā ad reg. tex. t limita. illius fallentie. In. iij. sibi. In. iiij. ponit aliā, t sic Tertiā fallentiā generalē declarās cum

Guiliel. Ponta. E

duobus exemplis de quibus in duabus ll. per eam allega.

5 ¶ † Circa primā aliud nō occurrit addēdū nisi q verba hec annua bima trima die exponunt & declarant vt p tex. ad id me liorē de iure in. l. ij. ff. de annu. leg. & ibi gl. & Bar. Ad aliud pre terea est aduertendū q vult hec gl. q dispositio iuris antiqui, de restitutione dotis facienda annua bima trima die haberet lo cum ēt in rebus imobilibus, qd adhuc expressius ait gl. in. l. di uortio. §. iterdū. ff. eo. Quod tñ & hic & ibi cōiter doct. improbāt Potissimū p tex. in. d. §. exactio ibi qd cōe vtrinsq fuerat actio nis, iuncto. §. precedē. & gl. l. ij. §. si. de do. prele. ad qd tex. opti mus, i. l. cū in fundo. §. si fundus. ff. de iu. do. ¶ In ea l. ij. par ticula declara vsq ad fam par. principalē, vt p Bar. in. j. opp.

6 & preterea declara & amplia primā fallē. q † si mulier adulteriū cōmisit perdit dotē ac ēt dotaliciū, vt in. c. plerūq, de dona. in ter. vir. & vxo. vbi gl. qd significet dotaliciū declarat & ampliat mirabiliter Bal. in. c. tue, de procu. q ēt pp osculū qd ex turpi cā passa sit vxor, vel appositionē manus ad mamillas dotes per dit, per tex. in simi. in. c. j. §. j. qbus mod. feu. ami. Sed lz nemo alius ɔdicat Bal. Tñ Jas. hic in vetustioris impressionis lectu. ɔ qm iura penalia loquentia de adulterio nō debent extendi, & ad. d. §. j. rñdet pluribus modis & maxime, qz nō tz argu. ab illa mā cōsuetudinaria ad aliā, vt per Bar. l. iurisiurādi. §. si liberi. ff. de oper. liber. Adde q cū Bal. tz Deci. in rub. C. de edendo & Mode. in rub. C. de iudi. pro qua pōdera tex. i. l. cōsensu. C. de repu. vbi interuentus in cōniugio extraneor virorū marito nolente vel ignorante & alia ibi expressa prebet instām cām ma rito soluendi mrimoniū & dotes retinendi vt in ver. vir queqz iuncto ver. virū ēt, que sunt longe minora osculis & tactu mamil larum, & predicto q p adulteriū vxor dotes amittat, & maritus donationem pp nuptias pcedit ēt de iure ciui. vt. d. l. cōsensu, p

7 gl. & doc. † Hec cōclusio preterea amplias vt sicut dicimus i ma pta q dotes pdat pp adulteriū ita ēt sit in vidua mortuo viro stuprū cōmittente q actiones ad dotē recuperandas pdat, put egregie firmat Pau. in ɔsil. reuocas in dubiū. cxxj. vbi inter ce tera inquit bonū ad id esse tex. in. l. pe. C. de adul. iuncta gl. vbi ēt no. Bar. q quēcūqz pp adulteriū durante mrimonio offendi tur idē & pp stuprū durante viduitate, Idez firmat ipse Paul. in. l. fideicōmissū. C. de fideicō. & in. l. sororē. C. de his quibus vt indig. Quā cōclusionē vt valde no. & contingibilē exclamant hic Jas. & Moder. Cum frequenter accidat viduas in id cri men incidere. Quāuis verū sit q ɔtrium teneat Alex. in. d. l. so rorem, Qm̄ iura de priuatione dotis in mā de nupta & adulte rio nō aūt de vidua seu stupro loquunt, Sicqz nō sint in ea mā penali extendenda. Sed rñdent Moder. q eā obiectiones tol lit Pau. i. d. ɔsi. Qm̄ imo nō solū pp adulteriū quo violas ma trimoniū verū, sed ēt pp stuprum propter quod violatur matri monium putatiuū mulier priuas vt no. in. d. c. plerūqz & in. d. l. cōsensu in gl. ma. Tu adde q p Alex. efficaciter vrget text. in. c. ij. in ver. dño viuente a ɔtio sensu de feu. sine cul. nō ami. fm intellectū Bal. ibi, p quez ita tz ipsemet Jas. ibi ɔtius in. d. l. fi deicōmissum. Sed pōt rñderi ex dictis Alex. in ea. l. sororez, in ver. in gl. &c. q imo dño mortuo est idez qd eo viuente fm An dre. de iser. & Mod. cōiter ibi. Si q tñ vellet tueri Alex. possz rñdere ad. d. l. pe. qz imo nō sit iniuria ppria, Itez posset susti neri fundamentū Alex. q iura loquunt de adulterio & non de stupro, qm no. in. d. c. plerūqz, & d. l. cōsensu. in diuersis termi. pcedunt. s. vbi mrimoniū putabas eē, & sic quo ad dedecus ea dem est rō q in mrimonio vero, sed nō ita est in vidua, in ea. n. dicta rō cessat. Prece. me. dubie loquis dicens esse cogitandū, qm est cōis cōclusio Doc. in. d. c. plerūqz q hēdes viri non pñt mulieri obijcere adulteriū qd maritus non obiecit, qd & firmat Bar. in. l. rei iudi. §. morū. ff. eo. fates tñ posse deuitari, qz diuer sa est rō, Qd funda. & rōnē potuit habuisse a Pau. i. d. ɔsil.

8 ¶ In ea ibi, Itē † fallit habemus scdam fallē. Quā amplia p cedere ēt si mrimoniū soluas morte vxoris filijs ex ipsa remanē tibus, Nam ēt tunc ex pcō simplr facto, vir dotez lucras. l. j. cū gl. C. si dos cōstan. ma. so. fue. & in auct. de nupt. §. dotes, vt hic firmāt Mod. cōiter, q̄uis id lucrū debeat pr reseruare eisdem filijs post eius mortē vt ibi. d. gl. alleg. tex. in auc. neqz virū qd ex do. §. preterea. Ultra quā adde qd id est verū si maritus secū das nuptias ɔbat, sed si nō ɔbat hz viriles portionē in ppeieta te fm numerū filior, vt in auc. vt fra. si. §. qz vero p quē tex. de terminas, & in pte corrigis. d. §. preterea, fz gl. & An. ibi. ¶ Ex qua ampliatione q pactū de dote lucranda solu. mrimo. locum

hz ēt filijs supnascentibus & remanentibus, infert Socyn. post Bal. noue. ad vnū qd alias ɔsulende dixit Ja. de copu. cū qui

9 busdaz alijs huius ciuitatis doctoribus, q † dispō. l. si vnq̄. C. de reuocā. dona. nō hz locū qm̄ donatio fit i ɔctu mrimonij, seu in actu ɔhendi mrimoniū, Cū clare cōstet tunc de liberis fuisse cogitatū, quo casu. d. l. dispō locū nō hz fm Bart. l. titia. §. im perator, col. pe. ff. de leg. ij. In quo tñ ɔtriū ɔsuluit Alexā. motus rōne, quā refert, eiqz rñdet Socy. & adde ad ɔfirmationē Alex. in ɔsi. pclare subtiliter ac copiose &c. xxix. li. iij. i si. vbi p. d. l. ij. & ɔcor. firmat renuntiationē factā a sorore fratribus i ɔctu mri monij nō reuocari p supernascentiā filior iuxta. d. l. si vnquaz. Hanc tñ fallentiā limitat, Pmo gl. p tex. in. l. si ab hostibus. §. si. ff. eo. Scdo limitat Bar. nō habere locū qm̄ vir predecessit, qz tunc pactū lucrāde dotis locū nō hz ēt si expressuz fuisset q tale pactū intelligeres sc. ma. p mortē viri vt. l. ij. ff. de pac. dota. l. s. j. de do. prele. ¶ Hec limitatio clare pcedit qm̄ tale pactuz lu

10 crande dotis factū fuit p mulierē, † In pre aūt & alijs dotātibus & paciscentibus est dubiū, Naz si dotantes paciscans ēt p solem nes stipones q dos remaneat penes hēdes mariti eo premorie te ēt tunc tale pcm̄ nō valere suades. & pmo i pre p. l. q̄uis. C. de pac. cōuen. In extraneo firmat Bar. i ɔsi. Titius maritauit &c. cxxvj. motus gñalitate. d. l. ij. & d. l. q̄uis, & refert idem tenuisse Ol. Jo. & Jac. d are. Cui opi. simplr adhesit hic Are. Pro qua Jas. addit tex. in. l. vni. §. accedit. C. de rei vxo. ac. ibi in psonaz sui, & silem in. l. quotiēs. ff. eo. ac ēt reg. l. stipso ista. §. alteri. ff. de ver. ob. q tñ parū facit qz nō sumit vires pcm̄ ex psona dotantis quo ad vtilitatē heredū viri, Sed ex psona ipsius viri paciscen tis. Pro qua opi. subdit esse tex. clar, in. l. gaius vbi bart. & alij ff. eo. Hū pbat & no. Bar. q fauore dotis p extraneam psonam actio vñ p stipōnē queris mulieri, Ad qd tñ facilis est rñsio vt prime dcm̄ est ad. §. alteri, similiqz mō rñdes ad. l. pcm̄, & l. pr p filia. C. de pac. cōue. Quas ēt ipse Jas. alle. ¶ Ex qua opi. & ɔclusio. id no. ē q q̄uis pr possit stipulari dotē sibi reddi & nō mulieri, vt. l. quotiens. ff. eo. & pari mō extraneus. d. l. vni. §. acce dit, Immo ēt pacisci in casuz sol. ma. p mortē viri vt. l. auia. C. de iure dot. Attñ aliquis eorum pacisci vel stipulari non pōt q dos penes hēdes viri remaneat, qd est mirū. ¶ Cōtrariam tñ snīam tam in pre, q̄ in extraneo tz Ro. in. §. seq. motus aucto ritate gl. quā. d. approbari a Bar. & An. in. d. l. q̄uis, appro bat ēt Jo. vbi glo. d. id ibi pactū nō valuisse qz fuit nudū qd in pre nō sufficit vt. d. l. auia, nullā tñ facit mentionē Rom. de Bar. in. d. ɔsi. vbi eam gl. improbat. ¶ In qua disputatione tam Socy. q̄ Jas. videntes qōnem dubiā p cōcor. & vera resolu tione ptim adherent Bar. ptim Ludouico, Nam inquantū cō cludit Bar. in pre cum ipso tenent, pro quo dicunt esse tex. i. d. l. q̄uis, nō cauillando eum, Cōfirmant rōne, qz lz pr sibi a pri cipio dotē stipulari potuisset tñ ad eum redijsset cū onere iterū dotandi vt in auc. sed q̄uis. C. de rei vxo. ac. vñ pōt dicere filia prem qui tenebas dotare nō posse ita pacisci i preiudiciū dotis p. d. l. ij. Nec ob q ēt si remansisset ex pcō apud hēdes mariti oīno fuisset pr obstrictus ad iterū dotandū, Naz adhuc potest subesse p̄iudiciū filie, Qm̄ posset cōtingere prem nō posse iterū dotare, vt qz diminute forent eius facultates fm quas tunc do tare cogeres. l. quero. ff. de iure dot. cū ɔcor. fauorabilius igitur est mulieri q dos ad prem redeat cum onere iterū dotandi, et ita in pre referunt tenere Saly. in. d. l. q̄uis adducentes p hoc gl. in. l. cū dos in ver. velit. ff. de pac. dota. ¶ Tu tñ (quicquid ibi dicat gl.) pōdera tex. ibi p Romo. & tenendo cū eo potes ad d. l. q̄uis rñdere q loquis in dote aduentitia vt innuit in si. ibi quo minus actionē integre dotis habeat. Que vba nō vñr cō uenire doti pfectitie cū in ea actio sit cōis vt. ff. pxi. §. & ita tenen do pōt dici q rō dubitādi fuit, qz cū pr sit legitimus administra tor in aduentitijs videbas dctō administratorio nōie potuisse tale pactū ad vtilitatē filior apponere, Sed qz ad predictā ra tionē, q p̄iudiciū fieret mulieri, nō bñ potest rñderi. Defende cōem sustinēdo q. d. l. q̄uis intelligis in dote pfectitia, arg. l. & magis. ff. de sol. Nec ob. illa verba actionē integre dotis, qz pz i tex. eē plana, qz iam fuerat scīn pcm̄ a pre de pte dotis lucrāde, Nec ob. §. q si i pris, qz nec i totū nec ad ptē hz filia actionē vi uo pre sine eius ɔsensu. Ad. l. cū dos rñde tenēdo cū gl. ibi ma xime, qz pcm̄ rlariter vz lz nō sortias effectū nec expsse inutiz, si viri mrimoniū soluas. d. l. ij. ¶ In quātuz vo i pdcō ɔsil. bar. ɔcludit idē esse in extraneo veriorē esse dicūt opi. Ludo. p ipm duplici rōne. Pmo qz sicut a pncipio erat libera ei volūtas do tandi.

tandi vel n ꝯ ita põt i tali rite fcã dotatiõe pctũ adÿcere, iux.no. per gl. ꝛ doc. in. l. traditionibus. ff. de pac. Secus aũt in pře qui nõ põt necessarie dotationi pctũ huiusmodi adÿcere vt no. do. cto. in. l. legẽ. C. de pac. Pro qua rõne ait Jas. esse tex. formalẽ in. l. ob ea. §. j. ff. de pac. do. inducendo dũ dicit, si extraneus de suo daturus sit dotẽ pt qcqd vult pacisci ea rõne, qꝛ legẽ suę rei dicit, ꝛ põdera p cõfirmatione pcedentis ꝯclusionis in pře naꝫ dicẽs si extraneus ꝛc. a ꝯrio sen. pbat aliud si nõ extraneus, ꝛ sic ipsa mulier vel pf, Secũda est rõ qꝛ tale pactũ improbaꝭ fauore publice vtilitatis. d. l. ÿ. ff. de pac. dot. quã ad id alle. gl. ff. l. j. in ver. reipublice. Que rõ cessat i extraneo dotãte, Quod et appet ex hoc qꝛ videm̃ q ꝯuis pf nõ possit sibi ꝯppropriare actioneꝫ de dote sine onere iterũ dotãdi, vt. ff. extraneus tñ põt, vt. d. §. accedit. Inferꝭ ergo q q̃ cõne põt facẽ q dos remaneat penes eũ cadẽ et q remaneat penes hſdes mariti, Cum rõ diuersita- tis reddi non possit. ❡ Uno tñ casu ingt Socyn. posse saluari opi. Bar. qñ vꝫ stipso siue pctũ de lucrãdo fuisset simplr inter- positũ, qꝛ tũc intelligereꝭ sm subiectã mãm iux. l. si stipulat᷑. ff. de vsu. cũ si. pcertim fauore dotis p reg. l. in ambiguis. ff. õ iure do. Cauẽdũ tñ est qꝛ dcã saluatio nõ vꝫ subsistere, qm̃ subiecta mã in extraneo nõ est q distinguaꝭ cuius morte soluaꝭ mřimo. stantibus. ff. ad Tertyl. ꝯ Bar. Subdit et Socy. esse cogitanduꝫ qm̃ in prac. difficile ac duꝝ esset ab opi. Bar. discedere pro quo et in via disputatiua facit. d. l. ÿ. quã fundat Bart. cui nõ est. ꝯ. triũm. Nam loquiꝭ gñaliter in cõuentione vt sol. mat. ꝛc. Nec specifice de inita cũ muliere. Preterea, ꝛ vrgentius, in si. poniꝭ

11 rõ in rẽ nõ in psonã ibi ꝯ dotẽ nõ esse seruãdã ꝛc. ❡ † Querit et Socy. ꝛ Jas. an dispõ. d. l. ÿ. locũ habeat qñ diuortio mřimo niũ solutũ fuit, vt p ipsos post gl. ꝛ Bar. l. j. ff. de do. prele. Anne- ctit ꝛ aliã dubitationẽ Jas. An sicut in. d. l. ÿ. habemus nõ va- lere pctũ de dote lucranda si mřimoniũ morte viri soluaꝭ, pari mõ dicere debeamus nõ valere pctũ q solu. ma. morte mulieris eius hſdes lucrenꝭ donati. pp nup. de quo p ipsum. post Aret. ꝛ Raph. ꝯcludentes q vꝫ p tex. cũ gl. in. l. qd̃ fitis. C. de bo. qꝫ li. Nec ob. q debeat esse equalitas vt p ipm̃ Jas. subdentẽ q i hoc est inequalitas ꝯ reg. de qua in auc. equalitas. C. ff. pac. cõuen. ꝛ in tex. vñ sumiꝭ, Qua rõne motus Bar. in. d. l. qd̃ fitis ipꝛobat gl. ibi intelligentẽ illũ tex. facto pcõ de lucrãdo donatiõe pꝑter nup. Alÿ aũt doc. approbant, ꝛ ait Jas. q equalitas vꝫ esse i q̃-

12 titate, sed male sentit vt aduertit Cløu. ❡ † Ulterius circa hãc gl. loquentẽ de pacto ait Pau. idẽ dici posse i statuto q eo dis- ponente q muliere i mřimo. decedente vir lucreꝭ dotẽ vel eius ptem, q casu eueniente fallit reg. huius tex. ꝛ sic est quarta falle. vltra tres de qbus in gl. ꝛ tunc mřimo. soluto et supstitẽtibus filÿs ex eodẽ mřimonio nõ restitueꝭ dos p tex. i. l. j. C. si dos cõ- stan. ma. so. su. arguendo de pcõ ad statutũ iux. gl. in rub. C. de decre. decurio. li. x. ꝛ p Bar. i. l. oẽs populi, in. iÿ. q pn. ff. de iu. sti. ꝛ iu. Quod notandũ esse dicit Pau. ꝛ sequiꝭ Alexan. j. dot. Subdens tñ q filÿs remanentibus ꝛc. qd̃ nõ hꝫ dubiũ, qm̃ plu ribus. ll. id pbaꝭ, ꝛ presertim in. d. l. ÿ. cũ gl. dicente eã legem habere locũ siue extent liberi siue nõ, Deerrabit ergo Paul. in- quantũ censet esse ita no. d. l. vni. C. si dos cõst. ma. Pro excu sando Pau. ingt prec. me. q imo pbabilis fuit dub. argu. l. si vnq̃. C. de reuocan. dona. ꝛ. l. cũ acutissimi. C. de fideicommiꝭ. ❡ Aliã preterea fallen. ponũt Pau. ꝛ Alex. s. qñ maritus su- perstes esset inops, vxor aũt q̃ decessit diues erat, nã tunc mari- tus in dote succederet in quarta pte vt in auct. pterea. C. vñ vir ꝛ vxo. Limitat tñ Alex. nõ pcedere qñ extarent filÿ ex tali mři- mo. tunc. n. satis esset marito habere vsumfru. iux. l. j. C. de bo. mater. Quod ꝛ firmat in. d. auc. adducens gl. fin. i. l. ÿ C. õ iu- re dot. ❡ In ea gl. in. ÿ. par. ibi, Ite fallit si extraneus, subdiui di. in. iÿ. In. j. ꝛ. ÿ. ponit. ÿ. fallen. ad secũdum dcm̃, In. iÿ. po nit modũ intelligendi ad euitandas dictas fallen. prꝫs patet, p declaratione ceteras scdm oppo. Bar. ❡ In ea ibi vel vt ista nõ obstent. Hec expositio est ꝯ dñi. Jarecõ. ꝛ sic ꝯ hunc tex. in quo clare cõstat nõ loqui nisi de solone facienda ipsimet mulie- ri. ❡ In. iÿ. par. ibi Itẽ qd̃ dicit soluto ꝛc. subdiui. in. iÿ. in. j. ponit. iiÿ. fallen. ad scdm dcm̃ tex. q̃uis proponat de tribus ea forte rõne, qꝛ. iÿ. ꝛ. iiÿ. resoluunꝭ in vnã. s. qñ marit᷑ ob delictũ dãnaꝭ. In. ÿ. ponit dcm̃ ad dictaꝝ fallentiaꝝ declarationes, In iÿ. aliud ad eandẽ effectũ, prꝫs patent. Pro declaratiõe oppo. ne, solue, ꝛ declara vt p Bar. in. iÿ. oppo. Cuius Bar. dcã etiaꝫ declarare potes, vt p Jas. ꝛ vin. referendo ea vsqꝫ ad ver. Que-

13 ro an maritus extra hos casus ꝛc. ❡ † Habes ex gl. iiÿ. casus, i

quibus maritus cõstante mřimo. dotem restituere cogiꝭ, Caue tñ qꝛ nõ est ppꝛie restitutio, sed ꝯsignatio q̃dam sm Bal. in. l. si. C. ne vx. pro mar. Addit Alex. quintũ casuꝫ, qñ. s. culpa mari ti facta est separatio cõiugalis thori, vt. in. c. j. ꝛ ib no. gl. vt lite

14 nõ cõte. Addunt † ꝛ sextũ idem Alex. Areti. ꝛ Rod. qñ. s. ma ritus sine iusta cã vxorẽ expulit sm Bal. in. l. si. C. de sen. q̃ sine cer. quan. pro. Mortũ qꝛ dos ita demũ apud maritum esse dꝫ, si onera mřimonÿ sustineat, nõ alr. l. pf pro filia, in prin. ff. de do. excep. Adde. l. si is q. §. ibi dos. ff. de iure do. Talis. n. expellẽs nõ vult sustinere, qꝛ nõ vult alere, ergo penes eũ esse nõ dꝫ. Itẽ et qꝛ dos est pꝛimoniũ mulieris. l. põponius filadelphus. ff. fa- mi. her. l. iÿ. §. sed verũ, in si. ff. de mino. Que tñ Bal. rõnes hꝫ Alex. nũ stringunt, Qm̃ iꝫ maritus nõ sustineat onera mřimo nÿ in alendo vxorẽ, tñ sustinet in alendo se ꝛ filios, supple que ꝛ ipsa sunt onera mřimonÿ. l. vbi adhuc. C. de iu. e dot. Nec ob- staret huic rñsioni si diceret q vxor restituta sibi dote liberis ali menta prestabit, qꝛ id iure cautũ nõ reperiꝭ, Ideoqꝫ viget reg. l. j. in ver. ppetuo. ff. de iure do. Pro cõclusione tñ Bal. subdit facere aliud no. dcm̃ eiusdẽ in. l. j. §. sed scimus. C. de lati. liber. tol. q maritus sine iusta cã vxorẽ expellens lucro dotis ex pacto vel a statuto obueniente priuari dꝫ, p tex. in. l. si ab hostibus. §. j. ff. eo. qui tñ de interficiente nõ de expellente, loquitur, ꝛ iõ ipse Alex. nõ ponit p vero illud dcm̃ Bal. sed refert se ad dicenda in. d. §. j. vbi ꝯcludere vꝫ ꝯ Bald. ex fundamẽto pdcõ q dispõ illa penalis de interficiente nõ debeat ad casuꝫ extendi, minorẽ rõnem hñtem. s. ad expellentẽ, ꝛ sic remanet dcã opi. Bal. sine fundamen. sm ipsum Alex. Quinimo ꝯ subdit esse authoritatẽ Jo. and. in addi. ad Spe. in ti. de dona. inter virũ ꝛ vxo. §. nũc de dote, in addi. inci. dicit Od. sentẽtiis clare q nisi fuerit a pn cipio fcã cõuentio q in casu expulsionis sine cã maritus dotem debeat restituere, nõ teneꝭ ad restituendũ ꝛ q̃uis Pau. in. l. cũ mulier la grande. Leo. in discursu tenuerit cũ Bal. tñ magna est authoritas Jo. an. tam in iudicando q̃ in ꝯsulendo. Uidetur ergo Alex. ex predictis adherere opi. Jo. an. ꝯ Bal. Quã possu mus cõprobare authoritate Pau. in ꝯsi. cccxcÿ. sm nõnullos, vbi tñ nõ facit de hoc mentioneꝫ, Sed ex alÿs, in illo casu, con- cludit ꝯ vxorẽ expulsam, vꝫ ex defectibus in pcesu ꝛ pbationi- bus intentoꝝ, tandeꝫ in hac pulchra ꝛ frequenter contingibili qõne, teneo ꝯ Alex. cũ Bal. cũ quo et Roder. hic adducentes authoritatẽ eiusdẽ Jo. an. vbi. ff. in alia tñ addi. incipiente, qꝛ h de bannitis ꝛc. Tenentis q si vxor nõ vult participare cũ mari to excõicato, põt dotẽ repetere, multo magis ergo i pposito ca- su in quo sentia viri expulsa est. Scdo adducunt tex. in. l. si. C. de repu. inducendo a fortiori, Que rõ optime pbaꝭ, in. l. si ar- rogator. ff. de adop. Tertio habens addi tex. in auc. de nup. §. si qs. n. ver. nẽqꝫ plerũqꝫ respicientes ad dotẽ inducendo vt p Angeli. Quarto tex. in §. si. ver. sed si cõ ibi lꝫ extra dotes cõue- nerit, in auc. qb. mo. na. effi. legi. Quintũ addo p tex. ineuitabi lem in. l. cõsensu. C. de repu. dum ait q tentãs facere diuortiuꝫ

15 sine cã dotem restituit, fortius ergo õ facto expellẽs. ❡ † In ea in si. ibi alias si reddat vir nõ liberaꝭ. Habes reg. q extra cãus p ipsam. ff. exceptos, nõ liberaꝭ maritus ꝯstante mřimo. soluẽs dotẽ mulieri, ꝯcor. gl. in. d. l. post. l. q̃uis. ff. eo. ꝛ. l. cũ i fundo §. vxor. ff. de iure do. ꝛ in auc. de nup. §. dotes, vbi declarat q pre ter casus de qbus. ff. ꝛ. d. l. q̃uis, cũ seq. nõ sequiꝭ liberatio, nec põt opponi cõpensatio, nisi quatenus vxor sit locupletior facta. Hanc gl. opi. approbãt Cy. ꝛ cõiter docto. in. d. l. vni. C. si dos ꝯstan. ma. Bar. ꝛ doc. hic, p. d. l. ꝛ similẽ i auc. de nupt. §. dotes ꝛ. l. si. in si. a ꝯrio sensu. ff. de iure do. ꝛ p. l. sic p rata. §. j. ff. de re li. ꝛ sump. fune. Cui nõ ob. tex. in. l. vir vxori. §. j. ff. ad velle. nã rñdet Bar. q intelligiꝭ de solone ꝯstan. mřimo. in aliquo ex ca sibus exceptis, vel de solone nõ ꝯstante sed sol. mat. vt et ibi per Bar. declara tñ q ꝯtingit liberatio in eo in quo appet locuple tior iure cuiusdã cõpensationis ꝛ exceptionis doli potius q̃ so- lutionis sm Bar. hic p. l. apud celsum. §. si qs pupillo, in si. ff. de exce. do. qd̃ eũ Bar. dixit gl. in. d. l. cũ in fundo. §. vxor. ff. õ iure do. ꝛ. d. §. dotes. Rõ aũt huius cõis ꝯclusionis vꝫ expꝛimi, in. d. l. vni. ꝛ. d. §. dotes. s. qꝛ instar donationis hꝫ q̃ ꝯstãte mři mo. nõ vꝫ ea. ti. ff. ꝛ. C. õ dona. inter vi. ꝛ vxo. ❡ Cõtrariã tamẽ opi. tenuit Jac. de are. vt refert hic Bar. q imo lꝫ extra casus ĩ qbus h p gl. maritus nõ teneaꝭ restituere, Tñ si spõte restituat liberaꝭ, Quã opi. p gl. hãc, cũ ꝯcord. cõpꝛobat hic Barto. post Cy. in. d. l. vnica. Cõcludens q solũ catenus liberaꝭ quatenus mulier fcã sit locupletior, Are. aũt ad sustinẽdã opi. Ja. de are-

ꝯ eodem adducit, q imo, cũ nõ ob quã a iure fuit inductã, nullaʒ esse solonez dotis ↄstã. mři. sit in fauorem viri, vt. d. l. j. C. si dos ↄstã. ma. ⁊. d. §. dotes, vñ dicũt rõnez phibitiõis esse, qr instar est donationis, ⁊ sic nõ pt allegari talis phibitio ab ipa muliere infr. l. iulian⁹. §. si qs a pupillo. ff. de ac. em. ⁊. l. elegãter i pnc. ff. de do. iuncta gl. i v. nullã, ⁊. c. j. ne sed. vacã. ⁊. l. nõ eo min⁹. C. de pcu. Sed rñderi pt cũ Socy. firmãte in pmis ꝯclonez ꝯ are. q imo phibitio ne dos ↄstã mřim. restituat est inducta fauore mulieris, ne pp fragilitatẽ sexus ꝯ ppriã cõmoda agens, infr. l. pe. C. de spõ. facile sine dote remaneat. Et replicãs pondera inductionẽ. d. l. mut⁹. §. manente, ⁊. d. l. cũ in fundo. §. si mulier, ⁊. d. l. sic p rata, ⁊. d. l. si. ⁊. d. l. q̃uis in qua pbat q in casib⁹ ibi expressis mulier nõ male recipit dotẽ, ex quo infert Iurecon. q si bñ accipit mulier sequit q bñ soluit marit⁹, ⁊ ↄfir q in fauorem mulieris phibita est talis solo. ℂ Ad. d. l. vni. ⁊. d. §. dotes rñdet, q nõ mix q in eis annullatio dicte solonis fracte cõstan. mři. fiat fauore mariti, qm fuerat pcñ inuñ q maritus dotem lucraret so. ma. ℂ Cõfirmat ebo qr nõ ob aliud lex induxit ẽt ↄsensu mulieris nõ posse fundũ dotalẽ alienari, nisi ob sexus fragilitatẽ vt. d. l. vni. §. ⁊ cũ lex. C. de rei vxo. ac. ⁊ insti. qb. alie. lic. vel nõ in pri. Quibus facile fraus fieret si posset restitui mulieri vt volebat Iac. de are. ℂ Et ad tollendã dubitationẽ de qua hic p Ias. post Cum. Põderanda sunt verba. d. l. vni. ⁊. d. §. dotes, dum dicit q solo ↄstã. mři. lcã instar est donationis, Nã pbãt q nõ est pprie donatio ⁊ vera, qm sic nõ est illõ cũ dr sic vulg l. qõ nerua. ff. depo. ⁊ aliud est esse tale, aliud haberi tale. l. mercis, cũ gl. ff. de ver. si. Cũ ergo nõ sit vera donatio nõ mix q morte donãtis nõ ↄfirmet, sicut ola ↄfirmari solet vt. l. donatiões. C. de dona. inter vi. ⁊ vxo. Alio mõ ẽt soluit Rap. lʒ Ias. inolute referat, vʒ qr marit⁹ nihil tradit de suo respectu eius qõ in dotẽ datũ fuerat, vñ nõ pt ↄfirmari id qõ nõ est traditũ. l. papinian⁹, vbi gl. ⁊ Bar. ff. eo. ti. Nõ. n. hʒ instar donationis respectu sortis pncipalis, cuʒ illa tpe soluti mřimonij ad vxorẽ ptineat, ⁊ iõ cũ sit donatio nõ cadit ↄfirmatio, Instar ergo donationis habere dr solũ respectu fructuũ vt declarat bar. i. l. si ↄstante in pn. ff. eo. in. iiij. q. q̃rte par. pncipa. vbi sentit vnũ

16 ad declarationẽ oportunũ. s. q † q̃uis valeat donatio fcã inter viꝝ ⁊ vxo. in fructib⁹, seu quo ad fructus rei donate, vt. l. de fructibus. ff. de dona. inter vi. ⁊ vxo. Tñ in pposito nõ vʒ, qr donarent pncipalr fruct⁹, qõ est no. ad limi. d. l. de fructib⁹, cũ loquatur de fructib⁹ q ex re donata pcipiunt, nõ aũt de fructib⁹ pncipalr donatis. Itẽ nõ est mix q nõ sit vera donatio ⁊ ↄfir nõ cõfirmet morte donãtis, qr marit⁹ restituens nõ vult nec agit donare, ergo nõ cadit dicere q morte ↄfirmet, vt soluens ait Cuma.

17 † Actus. n. voluntarij, vult dicere, nõ operent nec extendunt vltra intentionẽ agentis. l. si. C. ne vxo. p ma. l. j. ⁊. ij. C. de neg. ge. p Bar. plura adducentẽ in. l. titiũ ⁊ meuiũ. §. alteros añ si. ff. de admi. tu. ℂ Tenenda est demũ cõclo gl. ⁊ Bar. q cõis ẽ eã tñ pluribus mõis limitãt Alex. ⁊ Moder. vt p Ipsos, ⁊ pria declaratio seu litatio ex intentione gl. sit p. l. q̃uis, cuʒ seq. ⁊. §. manente. l. mutus. ff. de iu. do. Scda, quã tradit Bar. si solũ cõfiteat maritus se ad inopiã vergere, sicꝫ vere nõ subsit cã, lʒ tũc nõ sit pprie restõ, qr oĩno deseruit onerib⁹ mřimonij, Tñ quo ad ipm ↄsitentẽ vt sit liberat⁹ hʒ vim ⁊ effectũ vt p ipʒ bar. late i olle. p cũ ff. l. si ↄstãte, in. d. iiij. q. q̃rte par. Tertia p text. in. l. cũ in fundo ver. q si acciderit cũ seq. ff. de iu. do. Caue tñ, qr ibi nõ est p viã restõnis, lʒ ex cõi reg. dictãte q vsufructu amisso p nõ vsũ vel alr ad pprietatẽ redeat. Quarta p. l. seruus dotalis. ff. eo. est tñ iproprie litatio, qr restituit vt statim recipiat, ergo ñ vr restituta. l. q sic. ff. de so. fm ein. Tñ satis est q est restõ q̃ ad illũ effectũ. Quinta si emãcipet pr filiũ ⁊ dotẽ quã a sua nuru acceptat eidẽ filio iussu nurus restituat, Nã liberat socer, q ad restituendũ so. ma. mulieri tenebat vt. l. si cũ dotẽ. §. trãsgrediamur. ff. eo. Ita post Ryca. dicũt bar. ⁊ bal. p tex. ibi, l. l. sane. ff. de iure do. exclamat hĩ Pau. ac ipse, ⁊ Lud. i. d. §. trãsgrediamur. Cõfirmat Alex. authoritate Io. an. in addi. ad Spe. de don. inter vi. ⁊ vxo. §. pe. dicentis, iõ tũc valere, qr restõ sit vt mulier ex ea alat, q est cã approbata a iure, vt. d. l. q̃uis, ⁊. d. §. manente. Et tenendo hãc ptem põt ad reg. huius tex. rñderi q̃tenus a ↄtio sen. pbat nõ so. ma. dotẽ nõ esse restituendã, q pcedat intelligendo de restõne facienda ipsi mulieri, Nõ aũt de faciẽda alteri q sic futurus obligatus ipsi mulieri, vt dicit Alex. ⁊ aduerte qr ex hoc pʒ q nõ est pprie fallen. Restringit tñ hãc limita. ipe alex. vt ita demũ pcedat si filius ẽ soluẽdo argumẽto no. p gl. cõiter

approbatã in. d. l. si cũ dotez. §. si mulier, Sed mox aduertens posse reddi rõnez diuersitatis, qr termi. illius gl. sunt vbi nõ fit restõ cũ effectu ei cui dʒ ⁊ pmittit. Ideo dcãm restõnẽ pbat p. l. de die, ⁊. l. attilicinus. ff. de pac. dot. Per q̃s. ll. ⁊ eoꝝ reg. quidã tenẽt ꝯ dcãm limi. ⁊ si socerũ nõ liberari. Qõ cõprobat fm Socy. qr pr ⁊ marit⁹ eius filius erãt ambo obligati, vt. d. §. trãsgrediamur, Ubi p doc. an glibet insolidũ, aut ege portionibus iõ si vnus liberet mulieri fiat pindiciũ. l. iij. in fi. ff. de libe. legat. Conat tñ saluare predictã limi. vt p eũ, Sʒ Ias. est i noua opi. vʒ q siue sit filius a pncipio emãcipatus, siue in ptãte q postea emancipet qõ est indubitabilis, ⁊ clara decisio q restõ tʒ, ẽt sine mulieris ↄsensu. Tu caue qr eius rõnes ꝯcludunt, quo ad leges phibentes donationẽ inter pr̃em ⁊ filiũ, ⁊ sic mutuo inter eos respectu, Nõ aũt quo ad psonã mulieris, cui ius phibet ↄstãte mřimo. posse dotẽ restitui, ⁊ posse in eius pindiciũ ↄuentiones fieri, sicꝫ parũ ad ppositũ, lʒ dñ adducit. l. gracchus videat velle adducere ad ppositũ, Uide vin. referentẽ Pau. in. l. ij. C. sibere. ⁊ demũ ↄsiderantez tres casus, Alias q̃ttuor limi. ponunt Alex. Uin. ⁊ Alquen. vide apostil. ad eorũ lec.

ℂ Summarium. §. qõ si in patris.

1. Actio de dote pfectitia cõis est patri ⁊ filie, nisi pr̃ simplr stipulatus sit dotez reddi, qr sola filia tunc agere potest.
2. Una ⁊ eadez actio numero ad eandem rem competens competit duobus insolidum.
3. Demãdare alteri q nõ põt q mandatũ fuit vt p se faciat.
4. Factũ pris non nocet filie postq̃ fiunt sui iuris.
5. Factũ filie non preiudicat patri in dote.
6. Filiafamilias que renunciauit iuri hypothece in bonis mariti non nocet patri.
7. Mulier quando cõmisit adulteriũ non perdit dotem in preiudicium patris.
8. Stante statuto q pp adulteriũ vxoris vir lucret dotem pater dotem quam stipulatus est sibi reddi propter adulteriũ filie non amittit.
9. Mulier sui iuris an et qñ possit sibi in dote preiudicare.
10. Filiusfamilias qui viuente pr̃e debitores pr̃nos liberauit preiudicat sibi heredi facto sui iuris.
11. Filia in dote aduentitia põt esse in iudicio sine ↄsensu patris.
12. Dotis aduentitie pater hʒ vsumfructum, ⁊ nu. 13.
14. Pater in dote pfectitia data filie emãcipate, nõ hʒ cõionẽ.
15. Dictio etiam q sit implicatiua.
16. Actio de dote an ↄsolidet in filiã si pr̃ p filia in ptãte dotez dedit, ⁊ stipulatus est eam sibi reddi postea vero filia sui iuris efficitur.
17. Ratio inducendi cõionem actionis inter pr̃em ⁊ filiam.
18. Pater an teneat iterũ dotare filiã que pdidit dotem.
19. Pater si fecit dotem p virum alteri promittere, filia nõ consentiente, an filia durante pr̃ia ptãte consentire possit.
20. Filij agere pñt ꝯ pr̃em dilapidantem omnia eius bona vt dos matris mortue conseruetur.
21. Pater ⁊ filia in actione de dote, nõ sunt socij nec duo rei.
22. Pater an ⁊ qñ agat vt adiuncta psona filie, in actione de dote, ⁊ quando vt non adiuncta.
23. Intellectus ad. l. filius. §. sed ⁊ si filia. ff. de procurato.

.§. Quod si in patris.

Hic incipit scda pars pncipalis huius. l. fm Barto. Et hunc no. §. exordiens exclamat Bal. dicens esse notabilẽ ⁊ fontez mãe. Pau. ẽt. d. hic incipere mãm q est principalior subtilior ⁊ vtilior alia que sit in toto hoc ti. vʒ de cõione actionis de dote pfectitia inter pr̃em ⁊ filiã, quã mãm prosequit vsqꝫ ad. l. de diuisione, de qua ẽt tractatur in. l. si cũ dotem vsqꝫ ad. §. fin sõt. ff. eo. ⁊ ẽt de eadez in. l. post dotez, vbi Bar. latissime explicat, Aliam ẽt subtilez ⁊ difficilem mãm tractari in hoc ti. d. ⁊ esse eã qua tractat de diuisione fructuũ, faciendã inter virũ ⁊ vxo. vel eorũ siue alterius eorũ heredes vltimi anni quo mřimoniũ soluit, quã habemus in. l. de diuisione cum seq. quasi p totã. l. diuortio. ℂ Diuidit vsqꝫ ad. §. voluntatem in. iij. fm Bar. vel in. iiij. vt p Imo. Non plʒ mihi diuisio scda pnc. q̃uis eam faciat Pau. ⁊ vin. vñ diuide vt p Bar. ⁊ subdiuide. iij. in. iiij. in. j. q dr. qñ pr ꝯuenit, In. ij. quid qñ filia, In. iij. pponit ⁊ soluit vnum dub. circa pri. In. iiij. soluit

tacitam

tacitam.q.grec patent. ¶ Summa magistralr vt p Bar. Cu-
ius summariū doc.approbant, Uel latius vt p Pau.vel Alex.
Uel clarius adhuc vt p Uin. Aduerte tñ ad eius sommariū vbi
d.seu pmissa, Nā nō vr bñ dcm̄ qm̄ h tex.nō pōt verificari in
dote pmissa p pr̄em vel aliū, Nā actio de dote q̄ cōpetit ad re-
petendā eā nō orit ex sola pmissione facta p pr̄em, sed requiri
tur effectualis numeratio, vt pz ex hoc tex.iuncto prīc.huius.l.
Nec facit p eo id qd (replicās idē sepiꝰ in positiōe casus,) addu
cit p.l.quotiēs.ff.eo.ꝛ gl.hic in ver.deniqꝫ, Nā vez est respectu
ipsius pr̄is ac ēt filie, q sola pmissio dotis sufficit ad hoc vt pr̄
nō possit volens tpe solonis sibi totaliter actionē appropriare,
Sed respectu ipsius mariti a quo possit exigeri soluere vel pro-
mittere, quo respectu loquit tex.nr̄, nō sufficit sola pmissio.ꝛ sic
id qd addit de dote pmissa, tam in summario q̄ in positione ca
sus nō facit ad ppositū, qz pcedit diuersis respectibus. ¶ Ca-
sum sic figura.ff.in prin.huius.l.dcm̄ fuit, q sol.ma.dos resti-
tui dz mulieri vel ab initio eius volūtate alteri pmitti si mari-
to nō sit incōmodū suspectū, q̄ solū pcedunt i muliere sui iuris.
Nunc dubitat qd iuris qn̄ mulier est in ptāte pr̄is ꝛ dos a pr̄e
pfecta sit.l.cui sit dos restituenda, vel qs habeat actionē ad ip-
sam dotē repetendā, qz ex hoc ɔstabit cui sit restituenda. Cum
ei sit restituenda q hz actionē ad ipsam repetendā, Et rō dub.
videbat suadere q ipsius pr̄is deberet esse actio integra ad do-
tem repetēdā absqꝫ filie ɔsensu, ꝛ p ɔñs q ei restitui deberet, ex
quo req.sit q dos a pr̄e pfecta ꝛc. Uel videbat dicendū totum
ɔtrio q ipsi filie integre cōpeteret actio, ꝛ p ɔñs ipsi esset ēt dos
a pr̄e pfecta restituenda, qz dos vr ēe pr̄imoniū filie, ꝛ respectu
dotis nō vr ɔsiderande pr̄is ptās, cum dotis sit capax filia, pr̄is
ptāte nō obstāte pserti cū plurimū iura faueant mulieribus i
dote vt.ff. His rōnibus nō obstātibus alr r̄ndet Iurecōs.vz q
nec pr̄is nec filie integra est actio, ꝛ ɔir nec pr̄i nec filie insoli-
dū restō est facienda vtroqꝫ nō ɔsentiēte, sz cōis ē actio vtriqꝫ,
ꝛ sic spāliter infert in ver.deniqꝫ q pr̄ nō pōt p se vel pcurato-
rem petere dotē a se p filia datā restitui, nisi accedente volunta
te filie, ꝛ pari rōne inferendo subdit adducens authori. Sabini
idez esse in pmissione facienda p maritū, eo ordine pcedēs quo
.ff.in pn̄.vz q pr̄i nō pōt pmitti sine voluntate filie, Itē ēt pari
rōne, ꝛ.iij.pmittendā erit p maritū, supple nō hn̄tem suspectū
incōmodū cui vtcqꝫ vz pr̄ ꝛ filia pmitti iusserit, hoc ē in cuius
psona ɔsenserit. Instat in.iij.par.dcm̄ fuit.ff.q sola volūtas pa
tris iubentis marito q tertio pmitteret nō sufficit, sed vtriusqꝫ
requirē ꝛ pr̄is ꝛ filie, nō fuit tñ explicatū qd iuris sit si solus pr̄ iu-
beat sine ɔsenciat, Un̄ querit qd iuris tunc sit, r̄ndet q actio ad
dotez, nō obstante tali pmissione p maritū iussu solius pr̄is sed,
nō erit adepta ipsi filie quā poterit qn̄cūqꝫ facta postea sui iuris
intentare ɔtra maritū, cū p talē pmissionē nō fuerit adempta
instat, in ver. Itē si voluntate.ff.fuit declaratū qd iuris qn̄ sola
pr̄i voluntate fuit facta pmissio, qd ergo qn̄ solius filie volunta
te maritus pmisit, ꝛ r̄n.idē esse vt nō obstet pr̄i quominus inte
gra actio remaneat ei ad dotē p̄dictā repetendā a marito, Sed
circa hoc proxi.dicm̄ occurrit dubitatio, an vz tunc pr̄ possit so-
lus sine ɔsensu p̄dicte filie q̄ iussit marito q tertio promitteret,
agere, an vero nō obstāte p̄dicto iussu possit adiecta psona filie
agere, ꝛ videbat q solus pr̄ sine ɔsensu filie ex quo dixi q ac.in-
tegra pr̄i remansit. Sed ɔ r̄ndet q dicta ac.p talē iussum non
fuit amissa totaliter p ipsam filiā, ꝛ iō q pr̄ adiuncta filie psona
agere pōt, si ipsa filia sit in ptāte adhuc tpe quo pr̄ vult agere, sz
si tunc sui iuris sit filia nocebit ipsi filie p̄dicta pmissio facta per
maritū extraneo, ipsa iubente, ꝛ no.qz in hoc vlti.videbat dicē
dum ɔtriam, qz in pcedenti ver.dcm̄ fuerat requiri eius ɔsensū,
ꝛ videbat q eius iussus sibi nō p̄iudicauerit. Hic est casus alr q̄
ponat Uin.p extraneo quodā nō figurat p̄ter intentionē Iur.
cons.si recte aduertat. ¶ In tex.ibi deniqꝫ pōt legi illatiue vt
.ff.posui casum ꝛ pbatiue sm̄ Bal. Ibi nec p procuratorez non
vr habere dubiū, Unde vide Mod.Thauri. Ibi, sic ergo.l.ac
cedente vtriusqꝫ voluntate, Bal.nō plz, qz tex.in.d.ver.loqui
tur de pr̄e agente ꝛ infert ad pmissionem pr̄i faciendā, iō melꝰ
1 exponit gl.ibi actionez.l.agēdi formā Bal. ¶ † No.j.q actio
de dote pfectitia cōis est pr̄is ꝛ filie. Limita pcedere qn̄ pr̄ sim
pliciter stipulatus fuit vt.l.quotiens.ff.eod. Secus si filie pr̄ sti-
pulatus fuit solu.mr̄imo.dotē reddi, Tunc.n.sola filia agere pt
so.ma, sm̄ Bal.hic, post Jac.de bel.ꝛ Jaco.bu.quos refert ita
tenere in.l.pōponius phiade. Quibus adherent Imo.ꝛ alex.
cuius lec.cōiter est corrupta q̄uis Mod.Thauri.ɔ Alex.pisup
ponentes nō esse corruptā audenter insurgunt, sed nō possum
mihi suadere, Tū qz Bal.ꝛ alij loquunt vt retuli, tū ēt qz Pa.
de ca.expresse tz h in gl.i ver.iuris q si pr̄ simplr̄ stipulet actio
est cōis, Immo ipse Alex.in.l.gaius in fi.ff.eo. Qui ad cōpro-
bationez allegat.l.post dotez sm̄.vi.lec.Dy.i qua habet q qn̄
precedente filie mandato, pr̄ ēt simplr̄ stipulatus fuit dotez ad
di so.ma.actio est solius filie, vt ibi latius, Itez alleg.tex.in.l.si
cū dotez in pri.ff.eo. Tertio cōprobat ampliando. Nā si pr̄ fi-
lie (nō habeas simplr̄) stipulatus fuit so.ma.nō solū sol.ma.filia
agere pōt, verū ēt si mr̄imoniū nō fuisset sequutū, ꝛ sic dos esset
restituenda. Tunc actio filie soli cōpeteret, Cū ēt hoc ssoꝝ in.fi
lia esset dotis ꝛ actionis ad dotez capax, vt est tex.mirabilis i.l.
si extraneus.ff.de cōdi.ob cau.in ver.nisi euidenter aliud actū
sit, quē tex.d.ibi Roma.a nemine ante ipsum fuisse pōderatū
ꝛ notabilē intelligit ipse ibi ꝛ Alex.ꝛ Mod.hic qz p ipsum am
2 pliat.d.l.pōponius phiadel. ¶ † No.ij.sm̄ Pau.de ca.mi-
rabile hoc in hoc tex.q vna ꝛ eadez actio numero, ad eādē rē
cōpetens, cōpetit duobus insolidū, Cum videamus ɔtrium in
dn̄io lz sit incorporale.l.si vt certo.§.si duobus vehiculū.ff.cō
mo. Idem tñ ɔuis nō dicat est in duobus reis credendi, vt.l.
ij.ꝛ.l.ex duobꝰ.ff.d duo.re.vid tñ oio cum. Pa.pls ad dclara.
hꝰ.§.dicētē i p̄dl.no. ¶ No.iij.ibi nec p se, nec p pcu.q h ꝫ.
3 p se significant psonalitatez, vt no.hic Aret.inferens † q qn̄ mā
dat alicui vt p se faciat nō poterit alteri dmādare, de quo ē tex.
iuncta gl.in.c.iij.de preben.in.vj. Circa qd addūt plura Mo
der. Papi.q̄ videas presertim dū alle.l.iubemus p hanc, ꝛ ibi
4 Bar.C.de eroga.mili.anno.lib.xij. ¶ † No.iiij.in ver.cetez
q factū pr̄is filie nō nocet postq̄ sui iuris effecta fuerit, ꝛ sic vr
innuere q interim noceat, quod qualiter sit videbimus in glo.
5 ¶ † No.v.in ver. Itē si voluntate solius filie.q factū filie nō
nocet pr̄i in dote, sed bñ nocet ipsi filie cū postea effici sui iu-
ris.ex quo inferunt Dy.Bal.ꝛ Mod.hic, ꝛ Bart.ff.§.proxi.sz
q cōiter hr̄, ꝛ bene referunt Alex.ꝛ pleriqꝫ mod. q̄uis ego sem
per iudicauerim ex errore illa dicta Bar.fuisse ibi trāsposita et
debere esse hic, tū qz Bar.sumit ex tex.dicens iste ver.facit ad.
q.ꝛc. Tum qz allegat Dy.q sumit ex hoc versi.ꝛ hic nō in.d.§.
ponit, q non facit. Aret.ēt alle.Bart.hic nō in §.seq. Quicqd
6 tū sit inferunt notāter ex hoc tex.q † si filiafa.ɔsentit alienatio
ni bonoꝝ mariti ꝛ per ɔñs renunciauit hypothece iux.l.ēt ꝛ.l.
iubemus.C.ad velleia.nō nocet pr̄i talis renunciatio hypothe-
ce, sed bene ipsi filie postea effecte sui iur.vt hic. Ad qd ēt.l.ex
hꝰ di.§.pe.ff.de pac.sm̄ Bar.referentem ēt tenuisse Specula.
in ti.de dote post diuor.resti.§.formatio ver.qd si filiamil.qd
est no.ad ampliationē.d.l.ēt ꝛ.l.iubemus vt procedāt ēt mu-
liere filiafami.quo ad sui preiudicium renunciante hypothece
7 in bonis mariti. ¶ Secundo inferunt predicti doc.q † p adul
teriū filiefa.nō lucrat maritus dotes, qz fieret p̄iudiciū pr̄i, sed
bene preiudicat sibi ipsi filia, vt facta sui iur.repetere nō possit
ad qd vlterius alleg.tex.in auc.de nup.in.§.ē quoqꝫ posito trā
sumptiue in auc.si filij alias incipit ɔ.C.de repu.firmat gl.i.l.
cōsensu, in gl.ma.in fi.C.eo.ꝛ firmant cōiter doct.reprobantes
glo.ɔtrium tenentez que tñ gl.non vr aliter tenere q̄ in.d.l.con
sensu, tñ qz alleg.tex.in.d.§.est quoqꝫ tū ēt qz ipsamet glo.in.
d.l.cōsensu se refert ad illā, ꝛ sic declarat in.l.si dotem.C.de in.
do. R̄ndet ēt Alex.ad.l.iij.§.fi.ff.de ac.re.amo.per quā cōtra-
rium tz hic Rapha.cuman.q loquit qn̄ pr̄ agit noie suo ꝛ filie
ideo non mirū si pōt reconueniri pro eo, ꝛ ipsum tenet defende
re, vt in.l.sed ꝛ hec.§.preter.ff.de procura.vult allegare.l.ser-
uum quoqꝫ.§.ait pretor.ff.de procu.ꝛ hanc solu.ponit gl.in.d.
l.iij.ꝛ verā.d.Bar.pro qua tu habes meliorez tex.ꝛ in proprijs
terminis in.l.cū dos.ff.de pac.dota.ibi nisi adiecta quoqꝫ filie p
sona experiat. ¶ Circa quez cōclusionem cōem formant not.
8 q.hic senen.decisam per Maria.comm gemitorez, † Quid si
pr̄ dans dotem pro filia stipulatus fuit eam sibi reddi in omnē
casum ꝛ euentum restituende dotis sm̄ formā statutoꝝ, ꝛ i loco
exter statutuz disponens maritum lucrari dotē pp adulteriū vxo
ris an tunc adulterium filie preiudicet pr̄i, ꝛ ɔcludunt q sic, per
rōnes de quibus p eos, Quod cōprobat Uinc.vt p ipsum. Qd
dcm̄ no.ad limita.ɔclusio.doc. ¶ No.viij.sm̄ doc.ex vlt.ver.
9 ɔsideri hic tex.q † mulier possit sibi qn̄ est sui iur.cōstan.matr.
in dote preiudicare, probat.n.sm̄ eos intelligendo q mulier
aliū adhibuit ad stipulandū eio donandi ad qd simili mō text.
.ff.eo.l.in prin. Aduertendū est tñ qz in text.nō vr bn̄ pbari h
no. Nā nō recedēdo ab intentione iur.con.loquit de muliere q̄

tpe pcomissionis erat in ptāte, ⁊ postea scā est sui iuris, vñ non
vr q̄ doc. hñ summāt ex tex. hoc no. sed melius pbat in pn. hu
ius. l. vbi expi sic de muliere sui iur. Nisi saluādo dicas q̄ hic
pbat argumentatiue, q: si factū a muliere in ptāte ꝑiudicat ipsi
postea facte sui iuris vt in tex. eadē vel fortiori rōne si sēm fuisset
qñ eēt sui iuris ꝑiudicaret, ⁊ ita tenēdo ob. reg. l. ꝗ die, ⁊. l. attili
cinus. ff. de pac. dot. Nō ꝯtrā volens cautare Jmo. itelligit hūc
tex. qñ mulier so. ma. ꝯsensit siue pacta fuit alteri pmitti, nam
tunc pōt sibi ꝑiudicare in dote mulier, vt est gl. pe. l. l. cū dos
ff. de pac. do. Secus si eo ꝯstante vel ēt eo nōdū ꝯcto, ꝗcqd alr
quo ad hoc vlr. senserit gl. in. l. ⁊ hīdi. §. filia. ff. de pa. q vm ip̄z
male sentit. Tu dic q̄ illa gl. nō negat q̄ so. ma. nō possit sibi ꝑ
iudicare, imo vr̄ id sentire ibi in ver. durante, ⁊ sic nō ē ꝯtra gl. i
. l. cū dos. Adde q̄ illā gl. expresse approbat Alex. in. l. si socer.
§. lucius. ff. eo. in vlt. col. Jdē ēt qō Jmo. d. Ro. Hoc tñ ꝯside
ratione ip̄robat Alex. Tū q: nō apparet i tex. h mulierē pmisisse
so. ma. ⁊ est diminatiua, ⁊ idē, supple, pōt dici quo ad tex. Si i ꝑu.
Tū ēt q: est ꝯ tex. i. l. l. ij. ff. de pac. dot. i ꝟ. iusta cā, ⁊ sic iusta cā ñ
existente ēt so. ma. vult nō posse ꝑiudicari, vñ ꝯcludit videri si
bi dicendū altero ex duobus mōis q̄ h tertiꝰ nō fuit adhibitus
aīo donādi, sed, supple, vt ꝓcurator ꝑ ipa, ⁊ ad eius vtilitatem
recepturus, vel q̄ si fuit adhibitus aīo donādi intelligat in casi
bus a iure pmissis qbus. d. reg. nō ob. vt so. ma. morte mulieris
vel diuortio in, casibꝰ qbus eo facto vz pactū mr. l. ij. ff. de pact.
do. ⁊. l. j. vbi est gl. pdes casus enumerās. j. de do. ꝑle. Sed cauen
dū, q: ēt sol. Alex. sunt ad hunc tex. diminatiue, nā nō ꝯstat q̄ ñ
aīo donādi, vt. d. Uin. Sed potes tueri, q̄ donatio nō ꝑmiss.
l. cū de indebito. ff. ꝗ pba. iuncta. l. filiusf. ff. de dona. Nec ēt cō
stat q̄ i aliquo ex casibus a iure pmissis tertius i h tex. fuerit
ꝑ mulierē adhibitꝰ, Sed potes saluare, q: nō icōuenit vnā. l. ꝑ
aliā intelligere, vt. ll. ꝯcordent, vt in. c. cū expediat de elec. in. vj.
⁊. l. j. C. de inoffi. do. demū tenenda ē ēt sol. Jmol. ⁊ Ro (ꝗcqd
dicat Alex.) qñ so. ma. pt sibi ꝑiudicare mulr vt. d. gl. i. d. l. cū
dos, q̄ ita itelligit tex. i. d. l. de die, ⁊. d. l. attili. ⁊ ꝯtr. d. l. ij. d. l.
attilicinꝰ ꝯtinuā, quā sequunī doc. (Dictus vt h ꝑ Jmo. ⁊ Ro
ma.) in. l. si socer. §. lucius. ff. eo. Que fuit originalr so. ⁊ itelligē,
Bar. in. d. l. ⁊ hīdi. §. si filia. Jta ēt tenēt h Mod. Papi. Ad
tex. in. d. l. ij. tenendo hāc cōez rñ. q̄ nō incōuenit eū intelligere
so. ma. q̄ tunc possit sibi ꝑiudicare iusta cā interueniente, vt est
intentio Bar. in. d. l. ⁊ hīdi. §. filia vbi remittit se ad cā itelligēs
ꝓcedere so. ma. Jta rñ. Uin. ⁊ sentiunt Papiē. cōprobās q: tex.
ille venit aduersatiue. l. ꝑce. q̄ loquit ꝯstā. ma. ⁊ demū est expssū
ibi q̄ post diuortiū ⁊ sic so. ma. pt sibi mulr ex cā pacīscendo ꝑ
iudicare, Nec dicas q̄ ēt cōstā. mri. ex cā pōt pacisci, nā hoc ē
falsū, q: indistincte. l. nō vult q̄ valeat pcm ꝯstan. mri. i ꝑiudi
ciū mulieris, sed eo soluto subsistente iusta cā lex pmittit, iustam
aūt cām exēplificat gl. in. d. l. ij. si maritus sit paup. Uñ ex om
nibus ꝑdictis solu. potes facere ꝯclōnē q̄ ꝓcedit sol. ma. vt per
Jmo. ⁊ sequa. ac ēt eo ꝯstāte in casibus a iure pmissis vt ꝑ alex.
Cuius ꝯsideratio ñ pt negari, q̄uis in ꝗtuz ipse ip̄robat Jmo.
⁊ Ro. nō hñ dicat, quā reso. no. q: doc. nō ita clare explicāt, Ad
uerte tñ q̄ Jmol. Ro. ⁊ mod. nō aduertunt q̄ ꝯ eos ē cōis itel.
pdo loco positus ꝑ gl. ff. in pnc. huꝰ. l. in ver. nec cogit, vbi pōt
aliū adhibere ab initio mulr hoc est incohato mr̄imonio vt ibi
declat Bar. ⁊ late diximus, Quod no. q: vrget ꝯ Jmo. ⁊ sequa.
ꝑ Alex. Jtez aduerte nouiter, nā vr̄ q̄ mulier possit tertiū indi
stincte adhibere aīo donandi si de tali aīo expresse ꝯstet ꝑ no. i.
l. q̄ dotis. ff. eo. cū traditis ibi ꝑ doc. ⁊ q̄ tex. i. l. de die, ⁊. l. attili. ꝑ
cedat q̄ mulier nō pōt paciscendo ad vtilitatē mariti sibi ꝑiudi
care, ēt mariti ꝑteriti sine cā vt. d. l. ij, secus ad vtilitatem tertij.
10 d. l. q̄ dotis, cū ꝯcor. ibi traditis Cogita. ¶ † Ex hoc eodē tex.
infert Nic. de nea. Pau. ⁊ plerisq3 mod. q̄ si filiafa. viuo pře li
berauit debitorez pře num q̄ sibi postea scō sui iuris ⁊ hīdi pře
ꝑiudicat, ar. huius tex. Qui tñ, vt Papien. post Alex. in si. ad
uertunt nō facit q: diuersū est rō in filia q̄ hz aliqō ius in dote i
vita pris ⁊ sic tpe ꝯsensus, secus est i filiofa. Jn quo. q. vide bar.
in. l. filius fa. j. ff. de solu. a quo habuerunt Alex. ⁊ Papien. rñ
siones predictā ad hunc tex. vid ēt bonū tex. in. l. j. §. si ipuberi
ff. de colla. bono. ⁊ plures remissiones ꝑ Alexand. hic prope fi.
¶ Glo. j. pōt diuidi, in. v. par. ꝑ Papien. diuidāt in. iiij. Jn
j. colligit vnū no. ex tex. Jn. ij. ad illius declarationē tacite que
rit, ⁊ rñ. Jn. iij. rñdet alteri tacite qōni ad declarationes tex. Jn
iiij. ponit vnū dcm̄ ad remouendū ꝯtriūz, Jn. v. format. q. ⁊ i ea
refert. iij. opi. pⁱmā Pyr. ꝯaz Quorūdā alioꝝ, tertiā Jo. fa, ibi

⁊ est pfectitia. iij. ibi in aduentitia. iiij. ibi ⁊ ē ꝑcipuū. v. ibi Jtez
gl. ¶ Jn ea ibi q̄ pfectitia sit dos no. q̄ sentit expresse, vt pz
iunctis postea copulatiue subiectis, dotez pfectitiā dici ēt si fi
lia nō sit in ptāte, ꝑ quo tex. in. d. l. pfectitia in §. pe. ꝗ si. Jd
tñ largo mō est intelligendū, vt ēt. d. hec gl. in fin. vbi dicetur.
¶ Jn ea ibi i aduentitia sola filia agit summunt ex his ver. doc.
duas ꝯclones. Primā quā oēs verā fatenī ꝑ hūc tex. q̄ dos ad
uentitia ⁊ ac. ad ipsaz nō est cōis inter prez ⁊ filiā sed solius filie.
11 Secundā † q̄ in dote aduentitia filia sine ꝯsensu pris agere pōt
ꝑ. l. in gl. alle. Quā ꝯclusionē Cy. Bar. in. j. q. Bal. An. Jmo.
⁊ demū cōiter Mod. approbant. firmāt ēt Bart. ⁊ Bal. i auc.
qō locū. C. de colla. Quā ēt tenuit gl. in auc. de equali. do. §. il
lud in versi. sed si ꝗdez pr ⁊ firmat gl. in ea aūt, in ver. mr, ꝑ gl.
j. dubie trāseat, Adde gl. in. §. necessitate. l. fi. C. de bo. que lib.
in gl. ma. Jmmo ēt dixerunt fortius Jmo. Pau. ⁊ Ro. q̄ id ꝓ
cedit ēt de iure. ff. in. l. gaius. ꝑ illū tex. sm ipsos meliorē de iure
ad id. ff. eo. ⁊ sic hēs primā opi. fundatā duobus iuribus. Scdā
opi. tenuerunt Jac. de are. ⁊ Cy. in. d. auc. vz q̄ distinguamus
an sit dos aduentitia magna, ⁊ vcp sit qō tenent gl. ⁊ ꝑnomina
ti, Aut sit parua ⁊ tunc nō possit agere, quā distinctionē dicunt
ibi pbari in tex. ⁊ sentire gl. j. ibi, ꝯ quādā aliā. ij. ibi ⁊ hanc hic.
Que opi. nō vr̄ vera, qm̄, vt. d. Alex. distinctio de qua i. d. auc.
sm intellectū approbatū a Bar. ff. eo. l. si ꝯstante in. j. q. ij. par.
ꝑn. nō hz locū in dote aduentitia, an parua sit vel magna, sed i
pfectitia, Uñ Ro. ibi fuit in. iij. opin. q̄ siue magna siue parua
sit dos indistincte filia sine pris ꝯsensu agere nō possit per reg.
l. fi. §. necessitate. C. de bo. que lib. ⁊. §. vbi aūt ea. l. ⁊ sic de dire
cto ꝯ cōem hic. Cui opi. adheret Alex. cōprobans ꝑ gl. in. d. l.
gaius. vbi tñ gl. nū dicit. Ad tex. in. d. auc. quo ꝑcipue fundata
est opi. gl. Rñdet triplicitur Alex. Primo prout ꝑ Lndo. q: log
tur in casu spāli ⁊ exorbitanti ac correctorio, vz qñ vir est inops
⁊ sic nō extendiī ad casus nr̄um qñ so. ma. ar. no. in auc. ꝗs act.
C. de sacrosan. eccle. Scdo sm ipsum Alex. q: nō agebaī de ali
quo interesse pris, ⁊ sic nō mirā si eius cōsensus nō requiriī, et
rñdet obiectioni que posset ꝯ hanc rñ. fieri. Tertio q: illa ver
ba cū mr̄ obuenerit, in qbus est fundata cōis nō sunt in corpe ꝑ
fuerit addita ꝑ Pyr. q̄ inseruit auc. volumi. C. nec hēbat autho
ritatē. l. ꝯdende, ꝗ male fecit ea addere sm Nic. de nea. ⁊ Bal.
ibi. Rñdet ēt Alex. ad. d. l. gaius, q̄ loquiī i diuersis ter. ⁊ sic ñ
inferī. l. papinianus exuli. ff. de mino. Nā lz dicat vtilē actionē
acqri filie, nō tñ. d. filiā posse ipsa sine ꝯsensu pris experiri Cō
cludit ergo ipse Alex. in pūcto iur. forte opi. gl. ñ eē verā, de iur
tñ ciui. de iure aūt ca. vera sit ꝑ tex. i. c. fi. ꝗ iud. i. vj. ꝗ cidētis et
presse q̄ in spiritualibus ⁊ dependentibꝰ ab eisdē pris ꝯsensus
nō reqriī, ⁊ ibi gl. ponit in dependentibus exēplū in dote, cum
dos a cā mr̄imonij dependeat. c. iij. ⁊. c. de prudentia de dona.
inter vi. ⁊ vxo. Jdē est vnū qō aliud. Subdit ēt Alex. q̄ ēt in fo
ro ciui. est stādū dispōni iur. ca. cū. q. de iur ⁊ cl. sit dubia, ex ꝑ
missis de iure aūt ca. clarissima ꝑ. d. c. fi. ⁊ ꝑ ꝯsio ei stādū ēt in
foro ciui. iux. no. ꝑ glo. in. c. ij. de foro cōpe. ⁊ in. c. ꝑ venera. qui
fi. sint leg. ⁊ doc. in. c. Reynu. de testa. potes addere no. in. c. j. ⁊
ij. de ope. no. nun. Fateī tñ ipse Alex. q̄ ꝑ cōi opi. cōsuluit bal.
in facti ꝯtingentia allegans aliud fundamentū, vz q̄ nō est mi
rū q̄ nō requiraī ꝯsensus, qm̄ pr in dote aduentitia nō hz vsus.
nec est eius legitimus administrator, put Bal. hoc fundamēto
motū ꝯsuluisse refert ⁊ loquiī Ro. in. d. auc. ⁊ ꝑ eo fundamēto
allegasse tex. in. l. fi. in ver. si tñ. C. cōia vtri. iud. Cōtra qō dem̄
sine fundamentū rz ipse Alex. qm̄. d. l. fi. nō pbat, Jmmo ꝯtriū
⁊ q̄ nō pbat. Tenent ēt Areti. Corne. ⁊ idē Alex. in. d. auc. ⁊ h
Mod. ⁊ sic remanet reg. in ꝯtriūz que est q̄ pr hz vsumfructū
in bonis aduentitijs filioꝝ, ⁊ eoꝝ est legitimus administrator
. l. quecūqz C. de bo. que lib. cū concor. Jmmo. d. l. q̄cunqz eo
fortius vr̄ stringere, q: expresse de dote loquiī, Nec Bal. ita cō
sulens allegat id fundamentum secundū eum. Et sic in hoc in
cidenti determinat Alex. q̄ pater habet vsumfructum dotis ad
uentitie, ⁊ illius est legitimus administrator. Respondet uilu.
per (si quis vellet tenere indistincte cōtra cōmunem) ad. d. c. fi.
quia quando dotis iudicium principaliter intentatur, falsum
est q̄ dicatur dependens a causa spirituali matrimonij, Sz ita
demum si incidenter tractetur de dote causa mr̄imonij princi
paliter intentata, vt. ff. in rub. late vidimus. Uel potes aliter re
spondere, q̄ illud. c. non loquitur de dependentibus a spiritua
libus q̄ sunt pr̄imonialia, prout est dos, sed de pr̄imonialibus
q: est de mente glo. in ver. eiusdez ibi, ⁊ glo. in versicu. habeat, ⁊

sic q̄

sic q̄ male exemplificet. Falle gl. i dote, put. d. Uin. ve l tu rñ. q̄ est impossibile illud exemplū illius gl. eē bonū, q: loquit̄ ī. ind. c. tū de eo q̄ est maior. xiiij. an. q̄ de eo q̄ est minor, imo in fans, ꝛ sic nō p̄t h̄re dotē, fatet̄ tñ ipse Alex. i iudicādo ꝛ ꝯsulē-do nō eē ꝛ cōi recedēdū. Collige ex p̄missis s̄z alex. duas ꝯclu. Primā q̄ i p̄ucto iuris, filia nō p̄t eē i iudicio sine ꝯsensu pa-

12 tris in dote aductitia, q̄uis i ꝯtū sit cōis. † Scḋaz q̄ pr̄ i dote aductitia sicut i ceteris aductitijs h̄z vsumfructū ꝛ eī ē ltimus administrator q̄q̄d dicerit Ro. ꝛ intellige Alex. loqui so. ma. co. n. durāte est clarū p̄rez nō h̄re vsumfructū, nec administratione, qm̄ nec i pfectitia, s̄z viri filie lūt fruct⁹. Circa p̄mā Areti. put ēt circa scḋaz dubie p̄trāsit nihil firmās, Senē. p̄rimō, qui ꝯ opi. ordo. cōiter approbatā i. d. §. necessitate i ᷓuchi. d. c. si. Papiē. aūt tenēt cōez, p ipsā iducētes potissimū, q: pr̄ nō h̄z in dote aductitia vsufructū, q̄ opi. p̄mā p̄bat̄, q: certū ē q̄ actio ad dotē aductitiā nō est cōis, s̄z solius filie, vt i hoc tex. ꝛ i d. l. gaius, Primū dū dicit actionē filie ꝛ nō p̄ri cōpetere, ꝛ sic p̄z nō eē cōez. Scḋo dū dicit filie recte solui dcā̄z dotē, ḡ p̄z actionē nō eē cōez, q: nō posset filie solui. l. nō solū, ꝛ. l. si cū dotē. §. si pr̄ . ff. e. ex quo sequit̄ q̄ de iure. ff. pr̄ nō h̄z cōionē i dote aductitia sine actione ad ipsā, q̄ stāte seq̄t̄, q̄ q̄uis de iure. C. fuerit ḡnālr inductū q̄ pr̄ i aductitijs h̄eāt vsumfr. nō extēdit̄ talis dispō ad dcū casū i quo sp̄āliter d̄ iure veteri. ff. aliud erat inductū, vt p bar. ꝛ doc. i. l. i. sciendū, ꝛ p gl. ibi. ff. q̄ satis. cog. ꝛ melius tn p gl. magr̄az i auc. d̄ here. ab intest. veni. in ṽ. vacātib⁹, nec bona est rñ. Alex. ad. d. l. gaius, q: si Iurisc̄ō. intellexisset sibi reqri ꝯsensū p̄ris verisilr id exp̄ssisset, maxime q: facit mētionē de p̄re cui⁹ ꝯsensus si fuisset necessarius exp̄ssisset, q̄ rñ. est clarissima p̄certis tenēdo opi. Bar. i. d. §. necessitate, dicētis q̄ d̄ iure. ff. in his casib⁹ q̄bus poterat fili⁹ intētare actionē id poterat sine ꝯsensu p̄ris, qḋ ēt tz Bar. i. l. si longius. §. j. ff. de iudi. difficultas est rñdere ad fundamētū Ro. ꝛ Alex. vz ad. §. necessitate, vbi sumus i aductitijs, ꝛ i his in q̄bus nec p̄prietas nec vsufru. acq̄rit̄ p̄ri, ꝛ tñ fili⁹ nō p̄t eē i iudicio sine ꝯsensu p̄ris, qui tex. viget ēt i rōne, q̄ est ḡnālis, ne vz iudiciū sine p̄ris volūtate videat̄ ꝯsistere. S̄z rñdere possumus p defensione cōis q̄ p̄dcā reg. nō p̄cedit in casib⁹ in q̄bus p̄ri ex iuris dispōne non acq̄rit̄ vsufru. dico ex iuris dispōne, q: i. d. §. loquit̄ qñ p̄ri non acq̄rit̄ vsufru. aductitioꝝ, tñ non est ex iuris dispōne q̄ non acq̄rat̄, s̄z q: pr̄ nō vult ꝯsentire filio adeunti, ꝛ sic non vult sibi acq̄ri. Tñ vult lex p̄rez tūc ꝯsentire filio, ad hoc vt appareat i iudicio q̄nālr p̄ri nō acq̄rit̄ vsufru. q: ipse nō vult, ꝛ sic tūc req̄rit̄ ꝯsensus p̄ris in signū repudiationis, s̄m q̄ rōnē hāc assignat Odo glosator antiquus vt ibi i gl. ma. in fi. quā declarationē ibi cōiter doc. approbāt, s̄z apud me non fit sine scrupulo q: rō ibi in tex. exp̄ssa ē ḡnālior, s̄z rñ. q̄ imo est ḡnālitas solū respectu coꝝ in q̄bus p̄ri acq̄rit̄ vsuf. nisi renuat. Ad tex. i. d. c. si. quē ꝯ dcā̄z rōnē p̄derāt hic Senen. arbitror posse rñderi q̄ imo potius faciat p ea, ponderādo rōnes de q̄ ibi i fi. ibi cū de his se intromittere nō h̄eāt, neq̄q̄ reqri vz assensus, ꝛ sic rō hec circa illā exceptionē declat̄ reg. q̄nālr p̄cedat, vz in his i q̄bus se pr̄ h̄eāt intromittere ꝛ sic nō solū non viget ꝯ dcā̄z cōez opi. tex. ꝛ facit p eā, prout ita dicere, postq̄ scripsi, reperij Uin. hic. Fortius viget ꝯ cōez tex. i. d. l. q̄cūq̄z, in ṽ. ex dote, nisi rñdeas q̄ nō loquit̄ de dote aduentitia, s̄z de lucro facto ex dote. f. p filiū, s̄z nō est sine violatione, q: p̄t filia lucrū fecisse q: fuerit dotata ab extraneo ꝛ sol. ma. sibi fuisse restitutā iuxta. l. j. §. accedit, cū seq. C. d̄ rei vxo. ac. qḋ no. q: non p̄t ab hoc cōis bñ defendi q̄q̄d dicat Ias. Tenēdo tñ cōez q̄ filia possit eē i iudicio ad dotē aduentitiā sine ꝯsensu p̄ris ēt in puncto iuris. Amplia vt p̄cedat ēt in dote p̄fectitia, quā fuit pr̄ exp̄sse stipulatus reddi filie, q: nō est cōis vt. ff. in. j. no. vñ militat eadē rō q̄ in aduentitia. Amplia ēt vt ꝯsimiliter p̄cedat i donatione p̄p nup. vt filius possit agē sine ꝯsensu p̄ris, vt dixit Bal. i. l. i. fi. i p̄n. C. de iur. do. post Cy.

13 quas referūt ꝛ sequunt̄ hic Mod. ℭ † Circa scḋaz ꝯclō. alex. Adde q̄ id qḋ tz hic Alex. tz ēt Cor. in. d. auc. q̄ locū, ꝛ eā vī asserere eē cōez hic Areti. dicēs fuisse gl. ꝛ Bar. i. l. cū dos. ff. d̄ pac. dota. s̄m q̄ refert hic Uin. Tu aduerte q: male refert, nā Areti. in hoc. d. eē cōez opi. p̄cepto. sui, ꝛ i prac. seruari, q̄ pr̄ sit ltimus administrator dotis ēt aduentitie, in q̄ actio non est cōis, ꝛ ad id alleg. d. glo. ꝛ Bar. ꝛ doc. in glo. fin iuris. ff. hoc. §. Mihi pl̄z opi. Ro. post Bal. in. d. auc. quo ad vsumfructum, quā tenēt hic plerīq̄z Mod. Pro qua rōnez vrgētissimas ponit Areti. s̄z dubie in articulo p̄trāseat, eam tñ rōnez magnifaciūt Mod. nā si diceremus p̄rem h̄re vsumfructū, sequeret̄ q̄ iura. C. q̄ venerūt ad diminuendū sue p̄ris in bonis acq̄sitis p filios, vt i. d. §. j. p quas p̄so. dicerent̄ potius diminuisse iura filioꝝ, attēto q̄ hoc iure. ff. dos aductitia pleno iure erat filie. d. l. pomponius philadelphus cū ꝯcor. qḋ nō est iuri ꝯsonū, vt l. l. qḋ fauore. C. de legi. Que rō fortificat̄ q: vsufructus i aduentitijs est hodie assignatus loco p̄prietatis quā oliz h̄ebat pr̄ in aduentitijs q̄ p̄ri pleno iure acq̄rebant̄ vt. l. cū op̄z. C. de bo. q̄ libe. ꝛ in. d. §. j. iuncto prin. eo. ti. S̄z p opi. Alex. viget. d. l. q̄cūq̄z, vt. ff. iducta, ac ēt q̄ pr̄ sit legitimus administrator vī ibi p̄bari, nisi rñdeas vt. ff. post Ias. tñ nō ē sine violatione. Quo aūt ad administrationē pl̄z opi. Areti. tenentis q̄ pr̄ ꝛ in ea sit ltimus administrator, stāte tñ opi. Bar. ꝛ cōi in. d. gl. in ṽ. sui iuris, q̄ pr̄ l̄z fecerit pcū cū marito q̄ alteri restitueret, ꝛ sic sibi p̄iudicauerit, tñ p̄t agere ex p̄sona filie vt ip̄i⁹ ltimus administrator de quo tñ latius ibi videbimus. ℭ In ea gl. in ṽ. ult. par. Bar. d. hāc opi. quā ulti. loco refert gl. q̄ fuit Io. cōtinere

14 veritatē † q̄ si filia est emācipata actio ad dotez datā p p̄rez integra est sua. Rō est s̄m ip̄m Bar. q: cū p emācipationez actio que est cōis ꝯsolidet̄ in filiā vt l. i. j. §. videamus. C. de rei vxo. ac. ad qḋ ēt. l. si socer, in p̄n. ff. eo. multo fortius dōm est q̄ actio efficit̄ a principio sua ipsius filie, arg. l. si p te, ꝛ. l. acceptā. C. de vsur. ingr̄ū p̄bāt q̄ si p creditorē stat quominus debitor ei soluat debitas pecunias facta depositione impedit̄ vsuraꝝ cursus sicut p solo. Saly. alleg. reg. q: facilius aliqd induci p̄hibet̄, q̄ ex post facto inductū tollat̄. l. p̄re furioso. ff. de his q̄ sunt sui vl' ali. iur. q̄ melius facit p rōne Bar. q: si p superuenientiā emācipationis cōio tollit̄, multo forti⁹ si a p̄ncipio emācipatio talis cōio non fuisset inducta. Adde q̄. d. l. acceptā, ꝛ. d. l. si p te voluit forte inducere Bal. simul iūctas, nā in. l. si p te. d. q̄ oblatio ꝛ depositio impedit cōmissionē vsuraꝝ maioꝝ, nondū inceptaꝝ, i. l. acceptā q̄ impedit cursum iam inceptarū, ꝛ sic par in vtroq̄z casu est dispō, ꝛ ita iūctas ēt allegat dictas. ll. Bar. in. l. nemo p̄t. ff. de leg. j. Caue tñ q: ita iducēdo non p̄bāt q̄ multo magis a p̄ncipio vt allegat ad id Bar. Mō refert tenuisse Dy. hic ꝛ Cy. i. l. i. auia C. de iu. do. ꝛ rñdet bar. ad. d. l. p̄fectitia alr q̄ rñdeat gl. vz q̄ l̄z sit p̄fectitia dos vt ibi tñ non incōuenit q̄ actio sit solius filie, vt p̄z q̄ non sit iconueniēs, vult dicere p. d. §. videamus, ꝛ aduerte q: l̄z Bar. ꝛ doc. exp̄sse non reprobēt solu. gl. tñ non puto verā, q: d. l. p̄fectitia. §. fi. loquit̄ p ver. esse qḋ sui nā significat inesse p̄prie ꝛ s̄m veritatē non aūt ip̄ropie vt p Bar. i. l. si maritus. §. j. ff. de adulte. quā bar. doctri. referūt ꝛ plurimi faciūt Mod. sen. in. l. j. §. pe. ff. de ṽ. ob. no. q: doc. non declarāt. ℭ Ad. l. filie rñ. q̄ pr̄ dotās filiā emācipatā fuit stipulatus dotē sibi restitui. ℭ Ad. l. si ab hostib⁹, q̄ iuris fictione filia est in p̄tāte iuxta. l. lex cornelia. ff. de testa. cū si. q̄uis Bar. non alleget. ℭ Nec ob. huic rñsioni bar. ꝛ opi. Io. q̄ est

15 cōis, ille tex. † ponderādo dictionē ēt, q̄ est dictio implicatiua, ꝛ sic vī iplicare q̄ idē sit in filia emācipata, nā rñ. vt hic p alex. referētem talē ponderationē fuisse Chr̄isto. de castelio. Prec. Raph. Pro hac cōi, vltra rōnē bar. post Dy. cui dicit d̄ Sal. nō posse totū mūdū rñdere, alle. d̄ alex. tex. iūcta gl. i. l. si pr̄. ff. de euictio. Ponderat̄ ēt hic tex. q̄ loq̄t̄ ꝯdōnālr, ꝛ sic succedit no. doctrina Bar. in. l. ij. §. fi. ff. de dona. q̄ vbicūq̄z lex loquit̄ conditionalr, denotat̄ cā finalis, ꝛ sic ea cessante cessat dispō. l. Ultimo comprobat̄ p. l. si cū dotē. §. eo aūt tp̄e. ff. eo. vt hic per

16 Papiē. ℭ † Circa hāc gl. q̄rit An. q̄d si pr̄ p filia i p̄tāte dedit dotem, ꝛ stipulatus fuit sibi reddi iuxta. l. quoties. ff. e. an dicta filia postea facta sui iuris actio ꝯsolidet̄ p reg. §. videamus, ꝛ rñdet affirmatiue p gl. in §. accedit q̄ non est ibi, s̄z in. d. §. videamus, vt. d. Alex. Qui tñ ꝯ Ang. tz post Bar. in. l. post dotem, §. ij. q. p̄n. ff. eo. ℭ Gl. in ver. dos h̄z duas par. in. j. timore ꝯtij exponit tex. in. ij. tacite q̄rit de ratione ob quaz fuit motus iuris lator ad inducēdaz hanc cōionē. ij. ibi ꝛ dic. ℭ In ea in prima dum se remittit ad. l. p̄xi. intelligit quo ad declarationē latiorē q̄nālr ꝛ quibus respectibus actio p̄dicta sit cōis. Cōtrarium aūt qḋ poterat formari erat, put. d. Bar. q̄ imo dos non est filie nec p̄ris s̄z mariti. l. doce ancillam. C. de rei vend. poteras addere. l. in rebus vbi q̄nālr id itelligat̄ est bonus tex. ꝛ est tex. ēt in insti. quibus alie. li. vel non, in princ. Adde tñ q̄ l̄z hanc expositionem glo. communiter doc. approbent, tñ Raph. cuma. ꝛ Pau. dicant ēt posse proprie stare ver. dos. nec esse opus ita impropriare, ꝛ deducūt sic, certum est q̄ dos est ius vniuersale vt. ff. i rub. Illud ergo ius vniuersale est cōmune ꝛ sic dos, licet

ex[...] sit q rei dotalis dñiũ sit mariti, vt in. d. ll. Et idõ lex dicit q dos constante matrimonio deseruit oneribus matrimonij, vt. l. q̄uis §. de iure do. nõ aũt dotẽ esse in dñio viri, put de re dotali dicunt. d. ll. Ita. d. Pau. declarãs melius q̄ faciat Raph. & hec satis. multũ plz q̄ qd dicãt hic Mod. papi. Qui solũ Raph. alleg. & solũ eũ ostẽdunt vidisse quo ad hoc nõ aũt Pau. ex cuius pxime relata declaratione appet nõ facere q̄ pdicti Mod. dicũt. ¶ In ea in. ij. par. † Cõsidera fm Bar. q gl. hic ponit vnã rõnẽ ex parte pris, ne vz si filia hẽret integrã actionẽ dotẽ peteret, & forte posset eam perdere, & per cõñs fieret pĩudiciũ patri, q̄ñ iterũ eaz filiã dotare cogeret. Aliam ex parte filie ponit ipse Bar. ne pr̃ accipiens dotẽ eaz forte cõsumeret, & sic filia remaneret indotata, ad qd. l. si cũ dotẽ. §. eo aũt tpe. ff. eo. Circa quas rõnes primo videndũ est de illa gl. scdo d illa Bar. Cõ rõnẽ gl. arguit Pau. de ca. q fm ipsaz si filia dotẽ ad ipsaz reuersaz cõsumit, pr̃ iterũ eaz cõstituere & dotare tenet, qd falsũ esse. d. p no. in. l. si cũ dotẽ. §. j. ff. eo. cõ gl. ibi. Vñ aliã ipse Pau. d. fuisse redditã p Iurisco. in. l. iure successurũ, in pn. ff. de iu. do. in solatiũ. s. amisse filie, quã bonã indicãt Mod. Licet fragili fundamẽto Areti. videat iprobare. Põt ẽt rõ glo. sustineri, q̄ñ lz pr̃ nõ teneat iterũ filiã dotare, q̄ñ ipsa sua dolo vel ẽt culpa, dotez amisit, vt s aue. qd locũ. C. de colla. ibi nisi filie posse iputari, tñ q̄ñ absq sui dolo vel culpa dotẽ amisit (vt puta casu) tũc pr̃ iterũ dotare tenet, & hoc casu saluat gl. l. d. §. j. Et sic sufficit pro sustinẽda rõne gl. q aliquo casu possit cõtingere prez teneri ad redotãdã filiã, cũ ad dcm casuz possibile euitãdũ rõnabile fuit inducere talẽ cõiones, ve[...] est tñ q gl. gñalr & simplr ponens dictã rõnẽ vr indistincte sentire prez teneri, qd eo verisimilius est q ita tz in. d. §. j. put ẽt ibi p Alex. inde sumpta occasione tãgit hic Bal. noue. an pdictã dotẽ sine sui culpa amissam filia in ltimã imputet. An ẽt filius id qd pr̃ sibi viuẽs pro alimẽtis & sua ltima assignauit, & sine sua culpa amisit, ita q impediat amplius a prẽ alimẽta petere. Cõtra rõnẽ Bar. arguit Bal. noue. & post eũ Senẽ. lz mentionẽ nõ faciãt, nã videmus l. permittere q pr̃ possit p stipl̃onẽ sibi puidẽs solus hẽre actiones. l. quotiẽs. ff. eo. qd pariformiter prohibuisset lex si rõ Bar. esset bona, cũ ẽt tũc vigeat. d. rõ. Itẽ scdo q ea cessante sequeret, arguendo ab ea cessante q vbi pr̃ nõ eẽt suspecte vite, lz probe opinionis & vite, nõ dẽret actio esse cõis, qd est cõ. §. eo aũt tpe. l. si cũ dotez. ff. e. & gñalitatẽ huius. §. Vñ ipse Bal. assignat aliã rõnem vz pp recõsolidationẽ fiendã in personã ipsius filie, q̄ñ efficeret sui iur. emãcipatione vel alr vt i. d. §. videamus, q̄ reconsolidatio e preambula cõione prouenit. Tñ p sustinẽda ẽt rõne Bar. ad primũ rñ. q lz pr̃ possit stipulari & actio ei cõpetat tñ subsistẽte cã iusta nõ põt pr̃ dotem predictã exigere, vt in l. post dotẽ, fm. viij. lec. ff. eo. fm q rñdent Senẽ. Sed iure hec rñsio displicet Ain. Nõ pari mõ potuisset. l. inducere q filia potuisset cõdicere prĩ volẽti exigere absq eo q induceret cõionẽ, lz plus sit hẽre cõionẽ q̄ facultatẽ cõdicendi vt p Bar. in. d. viij. lec. Tu melr̃ rñde q. l. noluit prohibere prez stipulari, nã suum. l. non nostrũ nobis denegat auxilium. ¶ Ad fm rñ. q q̄uis pr̃ tpe nõ esset suspecte vite, tñ posset effici, put ẽt posset depauperari vt p gl. in ver. sui iur. ff. eo. lz huic sol. ob. fm Ain. q aduersa fortuna &c. vt. l. inter stipulãtez. §. sacraz. ff. de v. ob. cui nõ põt rñderi ex no. ff. in pn. in gl. s ver. suspectũ q termini obiectionis sunt q̄ñ ex psenti statu non subeeset suspitio aduersi casus. Vñ videns has scdas obiectiões vrgere cõ rõnẽ Bar. ipse Ain. cõcludit tutiorẽ esse rõnẽ Bal. noue. vel recurrẽdũ ad miserabile cõfugiũ. l. nõ oĩuz. ff. de legi. Tu melius cõsidera q rõ bal. noue. nõ caret dubitatione, nã nõ cõcludit necessario q ad hoc vt sequeret reintegratio necessario sit pcedẽtia cõionis, nã poterat lex puidere filie p aliã viã, vz cõstituendo q p modum trãslationis recta via ipso iure trãsiret actio ad filiã factã sui iuris, & sic id qd fecit per moduz reintegrationis potuisset facere per modũ trãslationis sicut videmus l legato ad qd actio imo dñiũ recta via trãsit mortuo testatore i legatariũ. l. a titio. ff. d fur. l. ij. C. com. de leg. & p Bar. & doc. l. j. ff. de leg. j. Vñ ne lex nra remaneat sine rõne, q̄ est eius aĩa. l. cũ pr̃. §. dulcissimis. ff. de leg. ij. Pro sustinẽda rõne Bar. rñ. ad pdictã ar. q casus & aduersa fortuna est in cõsideratione p modũ puisionis. Vel q est l cõsideratione spãli fauore dotis, sicut spãli fauore libertatis, vt in l. gñalr. §. si libero homini. ff. de fideicõ. lib. & p Bar. in. d. §. sacrã, i pe. col. ¶ No. vlterius † pdictã rõnẽ gl. cõiter approbatã, q ex ea subtiliter infert Bal. noue. & post eũ Senẽ. sibi adeti bunt, q pr̃ nõ tenet redotare filiez emancipatã aliquo mõ nisi culpa vel dolo ipsi patris dos perijsset, ostẽdit ex pdictis, q ubi iura introduxissent cõionẽ ẽt in actiõe ad dotẽ datã a prẽ p filia emãcipata, cuius cõtrariũ fuit post gl. cõiter cõclusum. ff. in gl. pced. ne posset prĩ p filie cõsumptionẽ pĩudicari. Quã cõclõnẽ cõprobant hic pfati Senẽ. p tex. & ibi no. p Bar. i. l. filio. §. mili. ff. de adimẽ. leg. itẽ q si pr̃ q se obligauit p receptione dotis filij liberat restituẽdo dotẽ filio emãcipato, iuxta no. i. l. si cũ dotẽ. §. trãsgrediamur. ff. eo. & l. sane, vbi p Bar. ff. de iu. do. Imo fortius tenẽt in pacto iuris hic Senẽ. q pr̃ filiã ẽt in ptãte q̄ dotẽ sine sui culpa amisit nõ tenet iterũ dotare, pro p rõnem, q dotando semel pr̃ vr satisfecisse. ll. cũ vrgentibus ad dotãdũ vt. l. qui liberos. ff. d ritu nup. & l. fi. C. de do. pmis. & rñdẽt ad auc. q q̄uis. C. de rei vx. ac. & auc. qd locũ. C. de colla. Scdo p. l. pr̃ filie. ff. de cuic. inducẽdo vt p ipsos. Tu tene cõ & cões, q. d. l. pr̃ filie, dũ loquit de filia in ptãte simplr cõsiderat interesse pris q ipsius interest hẽre filiã dotatã, qd verificat ẽt pp diffugiendum onus iterũ dotandi, nõ solũ pp casuz ibi expssuz reuersionis ipsius dotis in quo est exẽplificatũ illud interesse, qd ex eo manifestius cõstat in illa. l. q in filia emãcipata abnegat Iurisco. sal. subesse aliud interesse q̄ illud reuersionis, & vbi nõ subest dcm interesse cõsiderat solũ interesse affectionis. vñ tex. bñ pbat pcedentẽ cõclõnez in emãcipata, nõ aũt in existente in ptãte put ẽt d. hic Ain. Que cõclo in emancipata est notã. ad limi. no. i. d. l. si cũ dotẽ. §. j. Cui nõ ob. q sit sublata dña emãcipationis & psie ptãtis, vt in auc. de here. ab intes. veni. §. nullã vero, q id solũ est respectu successionis, vt per doc. in. l. gallus. §. & quid si tñ. ff. de lib. & postb. ¶ Gl. in ver. deniq hz duas par. i prima ponit duas fallen. ad tex. in scdo allegat cõcor. Ad declarationez prime referas. iij. & iiij. oppo. Bar. Qui circa primã fallẽ. dicit eam pcedere de iure ciui. nõ cano. per no. in. l. paulus, q̄ ols incipit, cum qui. ff. de sta. homi. & instit. de nup. §. j. & vltra Bar. est tex. in. c. hoc sanctũ. xxxij. q. ij. & in. c. de raptorib' vbi gl. no. xxxvj. q. j. Cũ ergo nõ pcedat hec limitatio d iure cano. q cessat rõ. d. l. si vt propo. cessat ẽt eius dispositio vt. d. Bart. & sic ẽt dicto casu remanet reg. huius tex. ¶ Gl. in ver. adempta in prima ponit fallẽ. ad tex. in scda eã ampliat, dicens q di spositio. §. si pr̃ qui loquit in prẽ recipiẽte a marito, & sic i reddunone vt in fi. in ver. soluit hz locũ ẽt in pmissione. s. facta per maritũ prĩ vel alteri eius volũtate sine cõsensu filie, vt in termi. huius. §. ¶ Gl. in ver. sui iuris, in. j. declarat tex. l. ij. infert ex eo, in. iij. format. q. & soluit. ¶ In. j. no. illũ. §. videamus d cõsolidatione actionis de dote. ¶ † In. ij. vult in effectu q pr̃ q fecit dotẽ per virũ alteri promitti filia nõ cõsentiente, lz talis pmissio nõ valeat in pĩudiciũ filie tñ cõueniri nõ põt durãte pria ptãte, q pr̃ nõ põt cõuenire facto suo, filia aũt durãte pria potestate nõ hz exercitiũ dicte actionis, lz est pris, Bar. aũt fatet verũ si pr̃ velit agere ex ppria psona, secus si vt administrator filie p no. in. l. cũ dos, in ver. neq proderit. ff. de pac. dota. Immo fortius vr ibi tex. probare in v. sine solus agat sine &c. ei soli proderit & nocebit & sic agit. Mouet scdo Bar. p hũc tex. & cõtrio sen. Vbi pbat prĩ esse actionẽ adẽptã actionez tanq̄ prĩ nõ ergo ei vt administratori sicut nec ipsi filie est adẽpta ita inducit Ain. Tu inducas ibi dotis actio filie adẽpta nõ erit q̄ñcũq erit sui iur. & sic a cõtro sen. innuit q q̄ñq̄ sit sui iur. filia non possit agẽ, lz pr̃, ne alr dicam' q nemo possit vllo mõ agere cõ maritũ, posset tñ rñderi q nõ ẽ incõueniẽs q cõ maritũ nõ possit agi q si pr̃ sit soluẽdo tenet filiã redotare, cogita q inductio est difficilis. Immo ẽt in his termi. poterit fm ipsuz agere ipsa filia volẽte prẽ, p quo. ff. pro. rñ. & ibi se dicturũ pollicet in ver. pcedo vlterius. ¶ Cõtra pmissaz limita. Bar. lz cõiter approbatã, tenẽt Cu. Lud. bal. noue. & Mod. papi. solũ tñ Cumano referẽtes, mouent q in pfectitijs dispõ iuris antiq, nõ est inouata gl. i. l. j. C. q admitti. & p bar. i. l. si q mihi bona. §. iussu. ff. de acq. her. Sz inmutatio est solũ facta i aduẽtitijs in qbus id est inductũ q pr̃ sit ltimus administrator, q̄ñ ad eũ ptinet vsufr. qd apparet q pr̃ tunc demum est ltimus administrator q̄ñ hz vsumfru. vt firmat Bar. in. l. fi. §. pupillus. ff. de ver. ob. Cum ergo in solis aduentitijs sit patri datũ ltime administrationis ius, & in profectitijs d iure antiquo id iure cautũ nõ repent rõ Bar. non bona. Sed licet negari nõ possit quin arg. vrgeat, tñ pro tuenda cõi opi. respondeatis q presupositum, qd in profectitijs quoq erat capex filiusfa. vt i dote pr̃ de iure veteri nõ eẽt legitimus administrator, non est vex, lz bñ id erat verũ in pro

tectitijs

fectitijs q̄ oīno ꝑtinebāt ad pr̄em, falsitas ꝓbaṫ ex eo q̄ iura dī-
sponebāt pr̄em solū hr̄e exercitiū ꝑdicte actionis cōis ad dotē,
vt in .l. filiusfa .§. sꝫ et filiafami. ff. de ꝓcur. et ꝑ gl. et doc. ff. in ver.
amissam nihil .n. est aliud id nisi q̄ pr̄ ꝓ filie respectu iuris qḋ
hꝫ in tali actione sit legitimus administrator. Ad gl. in .d. l. iij .§.
titio, et Bar. in .d. l. si .rn̄. vel negando eoꝝ dcm̄, per hūc tex. vel
q̄ solū loquunt̄ in aductitijs, vt eoꝝ dictum sustineas. Ita vt .ff.
saluat limitationē Bar. Un̄ .lꝫ ad .d. gl. et Bar. non r̄ndeat, alr̄
ēt r̄ndēt Senē. vt ꝓxi. dicā, tu adde tex. l. d. l. cū dos inductū
vt .ff. No. ergo .d. limitationē bart. ex qua hēs q̄ sicut hodie pr̄
est lītimus administrator aduenticioꝝ filij, ita olī erat et hodie
est profectitioꝝ quoꝝ capax erat filiafa. et est p .ff. alle. No. ēt q̄
pr̄ lꝫ amiserit per delegationē et se factū participiū ī actione ad
dotē ꝓfectitiam nihilominus nō amisit lītimā administratio-
nē, qḋ in hoc tex. ꝓbaṫ, no. ex eo q̄ tm̄ ī filia delegante q̄ actio
ꝯsoli: ſaṫ in pr̄em, nō aūt id dr̄ in pr̄e delegante q̄ ꝯsolideṫ ī fi-
liā, ex quo sm̄ Senen. ꝑt r̄nderi ad fundamētum Ro. ꝯ cōem de
quo .ff. q̄ pꝫ q̄ pr̄ erat legitimus administrator. Ex hoc ēt in-
ferṫ q̄ pr̄ in dote adūctitia, lꝫ teneamus q̄ nō habeat pr̄ vsum-
fru. vt tenēt magis cōiṫ doc. et diximus .ff. in gl. j. nihilomin⁹
adhuc pōt teneri q̄ sit lītimus administrator, vt dicit hic Bar.
in ꝓfectitia ad quā actionē amisit pr̄. Nō .n. pōt reddi cōgrua
diuersitatis rō inter dotē aduentitiā et ꝓfectitiā ad quā soli filie
actio cōpetit, et sic ꝓut .ff. in .d. gl. j. dixi, pōt saluari opi. Alex.
ibi. ¶ Itē ex eo qḋ .d. bar. q̄ filia pōt agere cū ꝯsensu pr̄is no.
q̄ actio vr̄ in hoc casu ꝯsolidata in filiā ēt nō factā sui iuris, ac-
cedēte tm̄ pr̄is ꝯsensu, et sic no. ij. adde alijs casib⁹ de qbus ī gl.
seq. in qbus tm̄ ꝯsolidatio non fit cum ꝯsensu pr̄is, sꝫ ꝑter vel ꝯ.
¶ In ea in .iij. par. vide Bar. cōprobātē ꝯclonē gl. plurib⁹,
caue tm̄ q̄ .ll. alleg. ꝑ gl. nō facere ad ꝓpositū nec ꝓbare intētum
eius dicūt Ni. ō nea. Pau. et Alex. ¶ Areti. aūt sustinet idu-
ctionē nō bn̄ tm̄ iudicio meo, q̄ loqṫ qn̄ maritus nō soluit pr̄i,
qui sunt termi. diuersi a .q. gl. Ro. tm̄ q̄ sentit vnū qḋ puto no.
dignū ꝓ amplia. hui⁹ gl. vꝫ q̄ si pr̄ nō exegisset et eēt pauper fi-
lie lꝫ dur̄āte pr̄is ꝑtāte cōpetere deberet ac. ꝓ quo bn̄ facit. l. si
cū dotē .§. eo aūt tpe. ff. e. q̄uis loquaṫ de pr̄e cui⁹ sit turpis ꝑso-
na. vn̄ amplia q̄ ibi disponiṫ ꝑ id qḋ dicit hic Areti. ꝓ quo ēt
20 facit decisio Bar. de q̄ ꝓxi. ¶ † Format ēt inferēs ex gl. Bar.
qōnē de filijs remanētibus ex vxore cuius dos apud maritum et
sic pr̄ez dictoꝝ filioꝝ remāsit, iuxta no. in .l. dos a pr̄e .C. eo. et ī
l. post dotē ff. e. an possint ꝯ eoꝝ pr̄ez dissipantē dictā dotē age-
re sicut ipsa filia si viueret agere potuisset. In qua .q. dic vt per
cū et Bar. et doc. latius in .l. si ꝯstāte, in ꝑn. in .ix. q. ij. par. ꝑnc ff.
eo. et in alijs locis ꝑ doc. vt remissiue hēs hic ꝑ Alexā. ¶ No.
hāc gl. q̄ ex ea habes aliū casuꝫ ī quo actio ꝯsolidaṫ in filiā vꝫ ī
casum inopie sicut in casu emācipationis vel mortis in .d. §. vi-
deamus. ¶ Gl. in ver. amissaꝫ hꝫ .v. par. in .j. declarat tex. in .
ij. infert ex eo et successiue remouet ꝯriū, in .iij. opp. et sol. dupliċ,
in .iiij. q̄rit et r̄n. ꝑmisso ar. pro dubitatione et subinde remouet
ꝯriū, qḋ ꝯ solu. ꝑdicte .q. videbaṫ vigere in .v. sumit no. ex tex. et
moꝝ illud declarat. ij. ibi et sic. iij. ibi. sꝫ certe. iiij. ibi. itē nungd.
21 v. ibi item no. ¶ † In .ij. par. Bar. ꝑ eius declaratione oppo. q̄
imo vr̄ q̄ volūtas filie pr̄i ꝑiudicet ꝑ .l. si duo, alleg. in gl. et .l. si
rem aliquā .§. si duo. ff. de noua. r̄n. Bar. vt in gl. eā declarans, et
q̄ nō sint duo socij pr̄ et filia (vt .d. gl.) comprobat post Dy. q̄
hic speraṫ ꝯsolidatio in ꝑsonā vnius ꝑ mortē alterius, vt hic et ī
d. §. videamus, q̄ nō fit ī duob⁹ reis credēdi per mortē alteri⁹,
vt liquet, q̄ duo rei ad hr̄dem trāsmittūt, vt in .l. ī lege falcidia
hoc obseruā. ff. ad .l. fal. et in .l. si reus. ff. de duo. re. Aduertēdum
tm̄, q̄ ꝓut dicūt Pau. et alex. id qḋ gl. dicit q̄ pr̄ et filia nō sunt
socij fuit impertinēs et nō necessariū, nā ēt si vere essent socij fa-
ctū vnius remittētis nō noceret alteri. l. si vnus, ī ꝑn. ff. de pac.
vbi q̄ id ꝓcedit ēt si sint duo rei credēdi tales socij. Nec ob. d.
l. si duo. ff. de ar. q̄ r̄ndent distinguēdo, vt ꝑ doc. ī .d. l. si vnus,
q̄ agimus de quesitis tollēdis, et tūc siue socij sint siue nō vnus
nō ꝑiudicat alijs, sicut hic, nā tractaṫ de actione iā cōiter q̄sita
auferēda. Aut ō iure acquirēdo et tunc hn̄ vnus ex socijs alteri
preiudicat. l. si duo. ff. si qs cau. hic tm̄ nō est casus vr̄ q̄ de acq̄-
rēdis agaṫ, nā sumus in actione quesita, et sic predicti doc. quos
Mod. sequunṫ, vt expsse Taurinē. ī hac reprehēsione gl. resi-
dēt. Tu aduerte q̄ ꝑ gl. facit optie q̄ vnus reus nouādo ꝑiu-
dicat vt in .d. l. si rē .§. si duo, nisi saluando dicas q̄ tunc dr̄ q̄si
recipere solutionē, ꝑ acceptionē noui debitoris mediāte noua-
tione facta, vel melius q̄ ibi non erant socij vt ꝑ Bar. in .d. l. si

22 vnus. ¶ † In ea in .iij. par. format fortē et difficillimā opp. de
.l. cū dos, in ver. si vero, fi. iij. vbi dr̄ q̄ pcm̄ factū ꝑ filiā qn̄ est
nociuū et pr̄ nō ꝯsensit pr̄i nullo mō nocet, nisi adiuncta ꝑsona
filie experiaṫ. Et sic ille tex. ꝯriaṫ indirectum ponit exceptionē nisi
adiecta filie ꝑsona experiaṫ, qḋ vr̄ ꝯ hūc, in quo esto q̄ adiecta
ꝑsona filie et cū eius ꝯsensu experiaṫ, nihilominus vult tex. ma-
nifeste q̄ eius factū filie q̄ mandauit marito q̄ alteri ꝓmitteret
pr̄i nullū affert nocumētum. Qḋ ꝯriū gl. hic soluit duobus mo-
dis vꝫ q̄ hic ipso iure, non ibi ope excep. sic vult dicere q̄ q̄te-
nus hic dicit q̄ ēt si adhibito ꝯsensu filie experiaṫ nō nocet fa-
ctū filie pr̄i, intelligiṫ q̄ ipso iure pōt agere pr̄ cuꝫ ꝯsensu filie, sꝫ
ex eo q̄ agit adiuncta ꝑsona filie ꝑꝑ eius ꝯsensum ob. ei excep. ꝑ
illū tex. Hanc sol. improbat Bar. q̄ id nihil eēt in effectu, hoc
est q̄ satis noceret ipsi pr̄i si posset ꝑ exceptionē repelli. facit. l.
nihil interest. ff. ō reg. iur. Scḋo sol. gl. q̄ diuersi sunt termi. ibi
enim paciscēdo cōuenit mō sibi ꝑiudicāli et nociuo filia hic aūt
delegando. Hāc ēt post Cy. improbat eo q̄ maioris sit aucto-
ritatis, firmitatis, et efficacie delegatio q̄ pcm̄, vt ꝓbaṫ ī .d. l. si
rem .§. si duo, supple in ver. alioquin credēdi iuncta. l. si vnus,
in ꝑn. ff. ō pac. vbi ꝓbaṫ secus esse in pacto, q̄ vnus ex reis de-
bendi siue in rem siue in ꝑsonā faciat debitori pcm̄ de nō petē-
do nō preiudicat correo, et sic ꝓbaṫ q̄ maioris est efficacie dele-
gatio q̄ pcm̄ ex illis legib⁹ simul iunctis. Refert ēt Bar. aliā so-
lutio. quarto et vlti. loco posuisse gl. in ꝯrio, vꝫ q̄ si pcm̄ factū a
filia fuit ad exceptionē parādā ipsi marito vt de nō petēdo do-
tez et indistincte nō nocet pr̄i siue solus siue adiūcta ꝑsona filie,
vt hic dr̄ experiaṫ. Si vero pcm̄ fuit ad actionē ēt parandā ipsi
marito vt si ꝓmisit filia penā si ipsa vel pr̄ peterent, et tunc si pr̄
agat nō adiuncta ꝑsona filie nō nocet, si vero ea adiūcta nocet
vt ī .d. l. cū dos, rō est sm̄ eaꝫ q̄ pr̄ agēs adiuncta ꝑsona filie ex
qualibet cā eam defendere hꝫ, vt .l. iij .§. si. ff. re. amot. Hāc sol.
sequutus fuit hic Dy. et solitū se alr̄ firmare dicit hic Bar. nūc
aūt se eā nō tenere, eo q̄ videaṫ sibi ꝯ illuꝫ tex. vult dicē q̄ tex.
ille loquiṫ qn̄ pcm̄ cōtinet qd nociuū ēt absq̄ adiectiōe pene,
de q̄ nulla ꝟ. in tex. Uel iō q̄ oppet illū tex. loqui respectu ip-
sius dotis, nō aūt de pacto quo ad accessoriū ꝓut est pena. Un̄
ipse Bar. ꝓ sol. distinguit vt ꝑ ipm̄. Cuius lecture ab īperitis
impressorib⁹ fuerūt facte q̄tuor additiōes, in q̄tuor diuersis lo-
cis, ī hac oppo. iij. in ꝑn. hui⁹ ver. vns, vꝫ ī .ij. no. Alex. referēs
Bar. in duob⁹ male loqui vr̄, ꝑrio dū refert Bar. declare ꝑmo
mō qn̄ pr̄ agit adiūcta ꝑsona filie .i. noīe filie et ad ipsi⁹ filie vti-
litatē, qḋ nō est veꝝ, q̄ Bar. tūc itelligit qn̄ pr̄ agit ad cōeꝫ vti-
litatē taꝫ ipsius q̄ filie vt ex ipsi⁹ ꝟbis clare ꝯstat. Scḋo dū re-
fert Bar. dicere q̄ scḋo mō pr̄ hꝫ necesse agere adiuncta ꝑsona
filie .i. de volūtate et ꝑmissione, nā Bar. nō loquiṫ ꝑ ꝟba deno-
tātia necessitatē pr̄is, sꝫ ꝑ ꝟbū pōt. Et est aduertēda hec diuer-
sitas, q̄ Bar. itelligit q̄ pr̄ possit agere ꝓut sibi magis plꝫ siue
solo suo noīe siue accedēte volūtate filie et cū eius ꝑmissione, et
hec pars satis ꝓbaṫ in .d. l. cū dos ibi pr̄i ꝟo nullo mō nocebit
nisi adiūcta ec. Et sic clare ꝓbat pr̄ez posse agē ēt nō adiūcta
ꝑsona filie, et sic suo solo noīe, tex. ēt hic dū iplicatiue loqṫ an vt
et adiūcta ec. Facit ēt tex. ibi nec eā nā copulatiua inclusa ī dcā
negatiua ostēdit diuersitatē ī mō agēdi, resoluiṫ .n. in et non, vt
ꝑ Dy. et Bar. ff. qui ēt ibi de directo sentiūt ꝯ Alex. Licet ꝓ in-
telligen. Alex. faciat vr̄ tex. declaratus ī dicta implicatione per
hāc gl. in ꝑn. dū intelligit q̄ nō ꝑdiderit hoc filia vꝫ q̄ reqraṫ
eius ꝯsensus, et sic q̄ implicet dubia et casus, et sit sensus q̄ non
tm̄ qn̄ filia nō delegauit q̄ est casus clarus, veꝝ ēt qn̄ delegauit
requiriṫ filie volūtas. Cogita q̄ doc. nō ꝯsiderāt nec declarāt,
opi. tn̄ Bar. vr̄ sustētabilior maxime ꝑ .d. l. cū dos. Cōtra sol.
Bar. notā ad dcm̄ difficile ꝯriū arguit Pau. q̄ falsuꝫ est q̄ pr̄
agat ad suā vtilitatē tm̄, ex quo teneṫ iterū filiā redotare vt in
auc. sꝫ q̄uis .C. ō rei vxo. ac. Iō perinde iudicādū ē ac si ageret
ad vtilitatē ipsius filie, et iō ipse Pau. adheret solu. gl. in ꝯrio,
quā refert hic Bar. et tenuit Dy. et ipse ēt Bar. als. Eaꝫ tm̄ hic
reprobat q̄ .d. eē ꝯ hūc tex. vt .ff. retuli, et idē ēt Sal. dicens esse
diuinatiuā, lꝫ ipse Sal. ēt reprobet sol. Bar. q̄ nō videt dr̄iaꝫ
inter vnū modū et aliū, et sic in effectu q̄ dr̄ia iter modos agen-
di ꝑ Bar. qn̄ pr̄ agit adiūcta ꝑsona filie, ꝯsideratos, est verba-
lis. Et ꝑꝑea nesciens alr̄ ꝯriuꝫ soluere cogitandū reliquit. Ra-
pha. ēt reprobat solu. Bar. eo q̄ non reperitur iure cautuꝫ q̄
pater sit legitimus administrator filie, in bonis profectitijs, sꝫ
solum in aduentitijs, restituitur enim ipsis profectitijs, et sic in
ꝓposito dot. dūū pleno iure ad pr̄em ꝑtinet. l. si .C. sōlu. mat.

tădi.merito in re ꝓpria nõ ꝺ3 dici letimus administrator filie, ꝛ per ꝯña ꝯ bar.l3 Alex.nõ bñ inferat referẽs Raph.dñ vult pa trem q̃sq3 agere ad vtilitatẽ filie, ꝛ iõ ipse Raph.dicit ꝙ ad.d. fortissimũ ꝯrũ cõgrua solutio dari nõ pt, ꝛ ne fateamur iura in ribus ꝯria reperiri, supple ꝯ tex.i ꝓhemi.C.§.ꝗbus standũ est solẽnib' doctoꝝ, Alex.aũt nolẽs admittere ꝯrũ isolubile, dicit, inordinate tñ loquens, defendi posse solo Bar.ꝛ seq Ad rõnẽ Pau.rñdet, qꝛ falsum est ꝙ agat ad vtilitatẽ filie, ponal.n.ꝙ filia culpa sua dotẽ amiserit iuxta auc.qõ locũ.C.de colla.Tũc certũ est ꝙ pr nõ teneret iterũ dotare, vt ꝯcludit i.l.si cũ dotez.§.s3 si post.ꝑ.e. Sed hec rñ.(ꝓut.d.Soci.) nõ est bona, qꝛ nimiũ restringit tex Itẽ qꝛ hic nõ recepit filia ergo nõ cadit õ cõsump.ſm Uin.Scdo ponẽdo ꝙ filia alteri delegasset non'aio donãdi, nã tunc filia cũ hẽat facultatẽ recuperãdi ab illo adhibito, sequit ꝙ h3 vñ possit se dotare ꝛ ꝯñter pr iterũ dotare nõ tenebit.S3.d.Uin.ꝙ tũc nõ cadit ꝙ filia ꝯsentiat, qꝛ nõ h3 iteresse, ꝛ ꝑ hãc rõnẽ subdit alex.patere Sal.ẽt nõ recte sensisse, vult dicere ꝙ rõ ipsius cũ illa Pau.l3 videant diuerse i idẽ tñ recidũt.Ad rõnẽ Raph.rñdet ꝙ imo iure cautũ reperit ꝙ pr h3 administra.i dote ꝓfec.nã hic est tex.expssus ꝙ actio õ dote ꝓfectitia pleno iure ad pře3 ptinet, nec ob.d.l.si.qꝛ fatendũ ꝙ ꝯsiderata dote hoc est re ipsa i dote data, ꝓut iu3 est recuperata ꝑ prẽm ꝙ est pleno iure i dñio ipsius přis, nõ tñ añ recuperationẽ.Defendit ẽt Alex.solu.Pa.de ca.originalr gl.ꝛ Dy.vt.õ.dixi, qꝛ nõ est diminatiua, sicut dicit Saly.qꝛ tex.ibi dicit nullo casu. ❡ Circa intell3 ꝛ solonẽ bar.ꝯclude, ꝙ l3 ab obiectione Pau.ꝛ Sal.conet eã defendere Alex.vt ꝑ ipsũ, tñ non bñ, tum qꝛ nimiũ restringit hic tex.vt ꝑ Senẽ.tum ex aliis hic adductis ꝑ Uin.posito ẽt ꝙ bñ eẽt rñsu3 dño ex alio nõ subsistit dicta bar.ꝯsideratio ꝛ solo, nã dña quã facit nõ ꝓbat iure, imo ꝯrũ ꝓbat qꝛ.ll.dicũt ꝙ pr agit adiũcta ꝑsona filie qñ agit accedẽte eius volũtate, imo dicũt satis eẽ si filia sciẽs nõ ꝯd cat vt.ꝑ.pri.§.seq.ꝛ sic ponderãdũ ꝙ nõ exigũt alr agi adiuncta ꝑsona filie ꝙ̃ ꝑ adhibitionẽ ꝯsensus, ꝛ ꝑ eodẽ hñt agere adiũcta ꝑsona filie ꝛ adhibito cõsensu ipsius ꝛ sic ꝯfundit meo iudicio ex hoc dña Bar.l3 doc.nõ aduertãt.Itẽ ex alio soln.Bar.non pl3 qꝛ ꝑ eãdemmet ꝟba loquit tex.i ꝯrio ibi nisi adiecta quoq3 filie ꝑsona experiat, õ aũt quã adiũcta filie ꝑsone hře pt, Uin.volẽdo exponere i illa.l.vno mõ.i.ad vtilitatẽ filie, hic aũt ad vtilitatẽ ꝓpriã nõ vr rõnabile, cũ eadẽ sit mã ꝛ sic subiecte mãe rõ non suadet diuersitatẽ expõnis, ꝓut alo sepissime i iure ex subiecte mãe suasu variari ꝟboꝝ intell3 videmus† Ad.l.fili'.§.

23

l3 ꝛ filia.õ.de pcur.ꝑ quã ita distinguit Bar.rñ.ꝙ imo facit ꝯ eu3 qꝛ ibi loquit de filia q̃ nõ delegauerat nec pcm̃ fecerat, ꝛ tñ dicit přez agere siue ꝓcuratorẽ dare ex filie volũtate ꝛ cõprobat per illã tex.pmu3 fundamẽ.qõ.õ.feci.Aliud ẽt intell3 gl.i ꝯrio Dy. Pau.hic.quẽ ẽt tueri conat Alex.ꝛ Senẽ.nõ est sustẽtabilis qꝛ nõ põt defendi a diminatione ꝛ sic ob.rõ Sal.cui non bñ rñdent Alex.nec Senẽ.vñ Areti.sustinere conat scdã3 solu.positã hic i gl.reprobatã ꝑ Dy.bar.ꝛ seq.quã cõprobat hac rõne qꝛ nocumẽtũ qõ infert ex pacto est separabile vt inferat filie ꝛ nõ pri.l.idẽ in olbus.l.si vnus.§.añ oia.õ.õ pac.S3 ꝓmissio q̃ fit a marito ꝑ delegationẽ nõ est hui' nãe, nã cũ acqrat actio tertio, cui ꝓmittit nõ est verisile ꝙ alia actio sit vtilis respectu eiusdẽ actionis ꝯ vnã ꝑsonã ꝛ ꝯ aliã non, ꝛ iõ durãte patria ptãte erit nulla totaliter delegatio, ꝛ sic pr ẽt adiuncta ꝑsona filie poterit agere.Cõfirmabit tñ dicta delegatio filia effecta postea sui iuris.Cõprobat qꝛ id est rñre ꝙ qñ duobus cõpetit idẽ ius insolidũ, si vnus sine alio remittat nõ v3 remissio, l3 quãtum.sit nõ possit venire ꝯ.l.j.in si.õ.cõi.pdi.ꝛ.l.ꝑ fundũ, õ ser.ui.rusti.pdi.Ad fundamẽtũ Dy.ꝛ Bar.rñdet ꝙ l3 verũ sit ꝙ delegatio facilius possit ꝑiudicare ꝙ̃ pactu3 vt.ll.ꝑ ipsos alleg.tñ i casu nr̃o secus, qꝛ pr ꝛ filia nõ sunt rei credẽdi vt hic ꝑ doc.que rñ.oñ dãt diuersitatẽ iter casu3 ꝛ casu3 nõ aũt rõnẽ diuersitatis, satis est ꝙ ꝓbãt.d.ll.assumptũ eoꝝ ꝙ facili' ꝑ delegationẽ ꝑiudicat aliter ꝙ̃ ꝑ pcm̃ in iure nr̃o ꝛ ꝙ maioris est efficacie delegatio facta ꝑ aliquẽ ꝙ̃ pcm̃ factũ ꝑ eũdẽ.Uñ nõ pl3 ẽt ista solu.l3 eã teneãt Senẽ.ꝛ Papiẽ.ꝙ tñ nõ faciãt verbũ ꝙ fuerit falsa.Areti.Cõtra quã facit reg.qõ ab initio.ꝑ de reg.iur.ſm Uin.potes addere.l.j.ꝛ ꝑ totũ.ꝑ.de reg.cato.Tu adde ꝙ est ꝯ hũc tex.in quo ꝓbat ꝙ ẽt pria ptãte durãte valuit delegatio vt ibi remanebit dotis actio itegra pri, ꝛ tex.i si.in quo se fundat Areti.dũ dicit nocebit, loquit qꝛ si nõ delegasset fuisset tunc facultas agẽdi filie ꝑꝑ ꝯsolidationẽ, itẽ est ꝯ hunc tex.ingřtũ pcr.

mittit pri ꝙ possit agere solus, ꝓut ẽt t3 Bar.i sua solo.ꝛ i vlti.q.in.j.opp.eius post Dy.ꝛ expssẽ firmat Lud.q̃uis Alex.sentiat alr cũ ꝗbus ẽt gl.l3 ꝯ eos est hic tex.ꝛ expssius tex.i.d.l.cu3 dos.Uñ i tanta doctoꝝ varietate ꝛ difficultate teneas aliã solonez quã dedit Lud.pontanus gẽtilis meus venerãdus dicens verũ intelliga hui' ver.l3 verũ eẽ ꝙ ꝑꝑ scm̃ filie delegãtis pr non perdit illã actionẽ de dote quã hẽbat adiuncta ꝑsona filie, hoc est quã hẽbat q̃ ad exercitiũ accedẽte volũtate ipsius, q̃ colligit ex sola nõ ꝯdictione vt.ꝑ.§.pri.comprobat optimo sñ qꝛ pr nõ perdit ꝑꝑ scm̃ filij exercitiũ ei' actiõis quã hẽbat vt letimus administrator i bonis filie, vt.l.si.§.vbi aũt i vnã, iuncto.§.filijs aũt.C.de bo.q̃ lib.ꝛ sic vbi si filia nõ ꝑiudicasset sibi sup dote, pr nõ potuisset agẽ sine ei' ꝯsensu, si ꝑiudicauit pt agẽ sine ei' ꝯsensu, s3 si adhuc velit adiungere ꝑsonã filie pt, vt hic, si tñ eã adiungat sibi ꝑiudicat vt i ꝯrio, vbi ſm Lud.est tex.fin.cuius vera est rõ, qꝛ admiscet pr agẽs ꝑsonã ihabilẽ ꝛ sic est ibi casus no.ꝛ sing.ꝙ admiscẽs secũ ꝑsonã inhabilẽ ad agẽdũ sibi ꝑiudicat l3 ex ꝓpria ꝑsona agere posset, ꝛ sic cũ qõ possit agere, non velit s3 negligit, id qõ vult hoc est ꝯiungere sibi nõ hñtẽ actõe3 ꝯ.l.si pupilli.§.videam'.õ.de iudi.nõ pt inuto.l.multũ iterest.C.si ꝗs alte.vel sibi.ꝛ.c.cũ sup õ offi.dele.Ita tene q̃uis Bal.noue.iprobet Põta.sol.nec tñ ẽ aliq̃lr diuersa ab illa põtani.

❡ Summarium.L.Diuortio.

1 Annus in iure quomodo accipiatur.
2 In fructibus rei dotalis diuidendis inter viru3 ꝛ mulierẽ ꝯct' matrimonij attendit, nõ autem tps facte locationis.
3 Maritus l3 omnes fructus perceperit ex fundo dotali, non tñ oẽs integros lucratur, sed tñ ꝑ o rata temporis quo onera matrimonij sustinuit, qualr aũt sint diuidendi vide nu. 4.
5 Quid si ignorat an annus integer sit vel nõ, qꝛ non ꝯstat, quo tpe ꝯctum fuerit matrimonium ꝛ onera supportata fuerint.
6 Tempore ꝯctus matrimonij, fundus dotalis ꝑ̃sumit traditus, si tps quo matrimonium ꝯctum fuit constat.
7 Factũ paulo ante tps vindemie, vindemie tpe factum censet.
8 Fructus integri dicuntur deductis expensis.
9 Dictio statim quid significet.
10 Uerba libelli i criminalibus in dubio ꝯ libellãtẽ interpretant.
11 Fructus percepti per mulierem ante ꝯctum matrimoniu3, nõ veniunt in cõtributione cum marito.
12 Mulier.ꝑ.annũ mortuo marito ali ꝺ3 ab hřdibus mariti, ꝛ hřdes ipsi eodẽ anno lucrant fruct' ex rebus dotalibus ꝑceptis.
13 Maritus ꝛ vxor ad imparia iudicari non debent.
14 Limitatio ad.§.exactio, in.l.vnica.C.de rei vxo.actio.
15 Mulieri pregnanti ex marito defuncto heredes alimenta prestare tenent infra annum, s3 habeat vnde se alat.
16 Heredes mariti lucrant fructus dotis superabundantes alimentis prestitis vxori defuncti.
17 Mariti heredes ẽt inuita vxore dotem soluere possunt ꝛ non prestare alimenta.
18 Heredes mariti an post annum a die soluti matrimonij vxore3 alere teneantur.
19 Mulier cui ab heredibus facta est mora in dotis restitutione an possit petere interesse lucri cessantis.
20 Mulier nullam hñs dotẽ an ꝑ hřdes mariti sit alenda.
21 Fructus nãles ꝛ industriales ꝗ dicant, ꝛ an fructuũ appellatione veniant pensiones ꝛ fructus fructuũ, remissiue.
22 Fundus vbi transfert ad aliquem ex necessitate, an stetur locationi facte per auctorem.
23 Tempus locationis si excedit annum a die matrimonij de eo ꝙ excedit, vir nihil habere debet.
24 Maritus ꝗ ꝑ annũ onera mřimonij sustinet, an lucret fructus duoꝝ annoꝝ si eo.anno, ex dotali fũdo fruct' bis ꝑcepti sũt.
25 Emptor habere ꝺ3 omnem pensionem si tempore emptionis nondum venit dies pensionis.
26 Colonus proprie qᷓ nũmis colens.
27 Maritus an hẽre possit pensionẽ fundi dotalis locati a principio matrimonij.
28 Colono constituto per vxorem an maritus stare teneat.
29 Mulier qñ locauit fundum ꝛ mercedem percepit, anteq̃ illu3 daret in dotẽ, an maritus de illa mercede aliqd hře debeat.
30 Maritus an hře debeat fructus fundi dotalis qui datus fuit pro parte vacuus ꝛ pro parte plenus.

Diuortio.

Diuortio. Hec lex est summe difficilis, vtilis tñ & quotidianam materiã ptinet. Unñ summo studio ac diligẽtia eidẽ incũbere debemus iuxta prudẽtẽ Jurisc. admonitionẽ i.l.i. legati. ff. de lib. leg. Ad cuius faciliorẽ declarationẽ, pmittẽdũ. Primo q̃ i hac. l. cõtinetur mã pcedẽtiũ. ll. q̃ fruct᷒ vltimi anni quo diuortio mr̃imoniũ solutũ fuit diuidi debẽt iter vir. & vxo. & in hoc pn. declaratur qualr fine q̃õ debeat fieri pꝛo rata dictoꝝ fructuũ, & quã partẽ debeat ꝯsequi vir & quã mulier. Scdo pmitte q̃ disp͞o hui᷒. l. & mã pcedit qñ fundus fuit datus in dotẽ inestimatus, tũc. n. cõuenit q̃rere de diuisione fructuũ vt est bonus tex. in. l. j. §. sz & nouissime. C. de rei vxo. ac. vt hic dicit Mod. Addẽdũ tñ nisi estimatio est facta vt sciret rei valor. Tũc. n. ea nõ obstãte oĩno p portione tpis facienda est diuisio, qñ tũc cessat rõ d. q̃ in. d. §. q̃ estimataꝝ reꝝ maritus quasi emptor cõmodũ & incõmodũ hr̃e debeat, vt pbat i. l. si estimatis. ff. e. & ibi Bar. & doc. & insti. q. alie. li. vel nõ, i prin. Tertio pmitte q̃ fructus (q̃tũ ad nr̃e mãe intelligẽtiã attinet) duplicis speciei esse dñr, nãles & ciuiles. nãles dñr q nascunt̃ & q alr̃ appellant̃ industriales, ciuiles q in reꝝ pẽsionib᷒ cõsistũt. Ad quoꝝ declarationẽ vidẽda gl. i. l. & ex diuerso. ff. de rei ven. & ibi Bar. & gl. & Cano. i. c. grauis, de resti. spo. † Quarto pmitte q̃ annus i iure diuersimode accipit̃. Prio. n. modo accipit̃ p cõi tẽpoꝝ ꝯtinuatione demõstrãda, q diuerso tpe diuersis in regionib᷒ sm̃ eaꝝ ꝯsuetudinẽ incipit, nã i aliqb᷒ locis a kalẽ. Aprilis incohat̃, i aliqbus a natiuitate xp̃i. Nõnulli ab incarnatione, nõnulli a circũcisione siue a kalẽ. Janua. vt i his regionib᷒, de qua varietate aliqd p gl. i. l. q hanc. C. de aduo. diuerso. iud. p gl. in rub. C. de indictio. li. x. & i cle. j. de sum. tri. & si. carbo. i gl. ma. & in. c. celebritatẽ, de conse. distin. iij. & de hoc anno non video vbi tractet̃ i. l. nr̃a. Scdo mõ annus accipit̃ p tpe trecẽtoꝝ. lxv. dierũ, vt in. l. cũ hr̃e. §. sticbus. ff. de statuli. & l. ita vulneratus. §. j. ff. ad. l. aquil. q annus incidẽs nũcupari pt, & in pposito a die ꝯtũ mr̃imonij incipit. ad effectũ dignoscẽdi pro quota pte anni vir hr̃e dẽat fructus, sz ad dignoscẽdũ qd & q̃tũ perceptũ fuerit icipit a tpe locationis, qñ. n. q̃ locet̃ nõ pt apparere qd & q̃tũ pcipi debeat. Tertio mõ assumit̃ in pposito annus p tpe qd icipit eo ipso q̃ fructus sunt pcepti, & durat vsq quo alij fructus colligunt̃ inclusiue, vt. ff. ea. l. §. qd i anno. Jtẽ scias q̃ tota difficultas hui᷒ principij ꝯsistit in ℣. itaqz, nã ibi ponit̃ q̃daz decisio de q̃rta pensionis, q̃ vr̃ eẽ ꝯ oẽm eq̃tatẽ & nullã pꝛorsus rõnẽ, q̃ bona sit, p ea posse assignari. d. Pa. de ca. q̃uis ibi gl. aliquas rõnes afferre conet̃, vt i ea videbimus.

¶ Sũmat Bar. sic, si fundus plenus fructib᷒ dat̃ in dotez tp̃s locationis inspicit̃, vt sciamus qd percipit̃ de pẽsione. i. p q̃to tpe pcipit̃ pensio. Tp̃s vero matrimonij inspicit̃ vt sciamus de quota pte anni de pensione vir lucret̃, sz si fundus vacuus dat̃ in dotez tp̃s locationis p nullo inspicit̃, vel clarius & copiosius summa, vt p Pau. & Alex. ¶ Diuide vsq ad §. ob donationes i tres par. p̃nc. sm̃ Bar. Primo ponit dcm̃ in gñe. Scdo illud exẽplificat qñ fundus plenus fructib᷒ i dotẽ dat̃. Tertio exẽplificat qñ fundus vacuus dat̃ in dotẽ, scda ibi neqz. n. tertia ibi ex̃rio quoqz. Jtẽ. ij. subdiuidit̃ i tres, i pma remouet falsaz quorũdã opi. p gñalez rõnẽ, q̃ nõ eẽt equũ &c. Bal. in scda reprobationẽz cõprobat reducẽdo ad incõueniẽs & sic spãli rõne Bal. in. iij. cõcludit & simul exẽplificat, scda ibi alioquin, tertia ibi itaqz. Jtẽ. iij. ẽt in. iij. alr̃ subdiuidit̃, in. j. loquit̃ qñ fundus vacuus fuit i dotẽ datus, & ex eo nullos fructus pcepit maritus, & ponit casuz dissimilẽ quo ad terminos hr̃ez tñ quo ad iuris dispositionẽ sm̃ Bal. Nec ob. ver. retinebit q̃ intelligr̃ postea duz ꝯsequet̃ maritus q locauit, vt in ver. q̃ debebat̃, in scda qñ maritus aliquos, sz nõ integros fructus pcepit, in tertia ex pmissis ponit vnã illationez, scda ibi itẽ si messes, tertia ibi appet igit̃. Hic Bar. diuisionẽ cõiter sequunt̃ doc. bal. aũt diuidit in. vij. cuius tñ diuisio nõ discrepat i effectu a pmissa diui. Bar. nisi i tribus his q̃ addidi. ff. ad diuisionẽ Bar. Addẽ tu q̃ subdiuisio. ij. par. (vbi dicit bar. q̃ i ver. neqz. n. remouet falsaz quorũdã opi.) nõ vr̃ ex mente Jurisc. nã potius vr̃ q̃ iurecõsul. velit pbare id qd gñalr̃ dixerat affirmãdo q̃ i diuisiõe fructuũ attẽdi dẽat tp̃s quo durauit mr̃imoniũ, & negãdo attendi dẽre tp̃s quo durauit locatio, & sic pꝛo tpe fruct᷒ rate pẽsionis pceptus esse vr̃, nã si dies siue tp̃s locatõis inspici dẽret sequeret̃ hoc qd equũ nõ est, vz q̃ si q̃tuor mẽsib᷒ durasset mr̃imoniũ & pcepta fuerit vindemia & locatio facta vt i positione i. j. par. vir conseq dẽret totã vindemiã, & q̃rtã pte pensionis, ad cuius opi. cõprobationẽ ad ducit postea absurdũ qd ẽt alr̃ dõo sequeret̃ in seq. ver. alioquin, & hec vr̃ intẽtio Bal. i diuisio. imo gl. in ℣. equũ est. ¶ Pone casuz vt i gl. j. quã i casus positiõe doc. sequunt̃, ipsa tñ omittit ponere casuz in ver. itez si messes, q̃ d. ver. put ẽt. d. Bal. i diuisi. cõtinet quendã casuz diuersuz & seperatũ a pcedẽn. & seq. in ℣. apparet igit̃, q ver. cõtinuat̃ cũ ℣. ex̃rio, cũ ex eo nõ aũt ex ver. pcedenti imediate infert̃, sz in. d. ver. item si messes tribus diuersis modis i tribus diuersis gl. casus ponit̃. Tu aũt nõ recedẽdo a positione gl. & doc. sz clarius & latius loquendo potes sic casuz ponere. Dubitat̃ i pmis an diuisio fructuũ anni nõ integri, quã ꝯstat faciendã esse sol. mat. (& sic de h non dubitat̃ hic qm̃. ff. clare decisuz fuerat lz Pau. de ca. & sĩr Alex. i. v. no. & nõ bñ iudicio meo, i diuisione sua alr̃ sentiãt, sz cõcorda q̃ gl. bñ loquit̃ in fructib᷒ nãlibus, Pau. & Alex. i pẽsione & sic i fructib᷒ ciuilib᷒, put ẽt intelligũt & declarãt Senẽ. & Thauri. ff. in gl.) fieri dẽat habito respectu ad diez siue tp̃s locationis an vero habito respectu ad diez siue tp̃s quo mulier in mr̃imonio fuit, & sic quo mr̃imoniuz durauit, & sic ponendo q̃ Berta nupserit in kalẽ. Octob. & vineã dederit i dotez marito vuis plenã, deinde marit᷒ vindemiã pcepit, & subinde post mẽsez a die ꝯtũ mr̃imonij, & vinee tradite, & die quo incepit onera mr̃imonij sustinere maritus, fundũ pdictũ vineatũ locauit cuidaz p precio. xij. Quibus pactis eodẽ anno i fi. mensis Januarij solutũ fuit pdictũ mr̃imoniũ diuortio itercedẽte, & sic apparet durasse mr̃imoniũ q̃tuor mensib᷒ habito respectu ad tp̃s, quo mr̃imoniũ ꝯtũ fuit, sz habito respectu ad diẽ siue tp̃s facte (vt. ff.) locationis, nõ intercessit nisi tp̃s. iij. mensiũ, certũ est fructus diuidi dẽre iter vir. & vxo. pro rata tpis quo mr̃imoniũ durauit, vt p ea quota tpis quo durauit fructus hẽat vir, pro ea q̃ nõ durauit habeat vxor. et sic põdera hic gl. expsse dicere q̃ hic nõ dubitat̃ an diuidi debeãt fructus sz solũ qualr ꝯ Pa. de ca. vt. ff. dixi, & Alex. in. v. no. expsse reprobãtez hãc gl. Querit̃ ergo q̃tũ dicamus durasse pdictũ mr̃imoniuz. Uel clarius q̃ gl. querit̃ qd tp̃s inspicere debeamus, an tp̃s quo durauit mr̃imoniũ ẽt añ factã pdictã locationẽ, & sic. iiij. mensiũ, an vero ispicere debeam᷒ tp̃s quo durauit mr̃imoniũ fundo existẽte locato, & sic respect᷒ habeat̃ ad diez facte locatõis, ita q̃ mr̃imoniũ quo ad hũc effectũ diuisionis fructuũ nõ dicat̃ durasse nisi trib᷒ mẽsibus, naz si ispicimus tp̃s mr̃imonij ꝯtũ, maior pdicte pensionis portio debebit̃ marito, q̃ si tp̃s locatõis ispiciamus, & quãuis gl. nõ ponat rõnẽ aliquã dubitãdi, tñ põt assignari, ea quaz sentiũt hic Mod. seneñ. lz ꝯfuse loquant̃, & corrupta sit eoꝝ lec. qm̃ videbat̃ habẽdã ꝯsiderationem tpis, quo fund᷒ fuit locatus, nã talis locatio fuit facta imediate pcepta vindemia, & sic in pncipio anni sequẽtis vindemie, cũ pensio rõne fructuũ pcipiendoꝝ i sequẽti anno debita eo mõ diuidi dẽat, q̃ & ipsi fructus vindemie eẽnt diuidẽdi, vt. ff. ea. i. l ver. de pensionib᷒, sz i fructib᷒ sequẽtis anni est certũ q̃ nõ dz cõputari ille pmus mẽsis, q̃ erat de anno pcedẽtis vindemie, hac tñ rõne nõ ob. ꝯtrariũ determinat Jurisc. i. l. j. par. ponens dictũ gñale q̃ talis diuisio pẽsionis nõ fit ex die. i. ispecta die locatiõis, sz habita rõne & cõsideratiõe pcedẽtis & mẽsis & tpis, quo mulier i mr̃imonio fuit, & sic onera vir sustinuit & fundus traditus fuit, & sic vtrũqz apparet in tex. nec est opus supplere vt qdã faciũt. Nec ob. rõ dubitandi, q̃uis multũ vrgeat, q̃ rñdebit̃. ff. in ver. itaqz vbi gl. & doct. plurima dicunt ad eam tollendã. ¶ Quã gñalẽ rñsionẽ cõprobat Jurisc. in ℣. neqz. n. improbãs quãdã falsam opi. vt dicũt bar. & doc. dicens eã nõ eẽ equã, vel (vt mihi vr̃) nõ reicit nec psupponit aliquoꝝ opi. Sz ad cõprobationẽ sui gñalis dicti ostendit q̃ si nõ ꝯsideraret̃ tp̃s quo durauit mr̃imoniũ, put cõsiderãdũ dixerat i diuisione fructuũ, sequeret̃ vnũ qd equũ nõ esset, vz q̃ si vindemie tpe fundus fuerit i dotẽ datus & sic i kalen. Octob. & illũ postea vir i kalẽ. Nouemb. pmis fruendũ locauerit, & sic p menses post ꝯtũ mr̃imoniũ iam pceptis vindemijs, & subinde in vltimo die mensis Januarij solutũ diuortio fuerit mr̃imoniũ, tunc maritus posset oẽs vindemie fruct᷒ ac ẽt eius anni quo diuortiũ factũ fuit quartã ptez mercedis in locatione ꝯstitute pro dictis tribus mensibus post factã locationez elapsis retinere. Cõprobat isup alio argumẽto pdictã rñsionẽ gñalez i ℣. alioquin, q̃ sicut nõ ispiceret̃ tp̃s durationis mr̃imonij sz illos dicerem᷒ lucrari maritũ q cesserunt ꝯsiderato tpe locationis, pari rõe nulla fcã locatiõe si coactis videmijs & sic pceptis fructib᷒ immediate siue altera die diuortiuz itercessent itegros

predictos fructus retinere posset vir, qd eet absurdu e falsu, cu clarum sit q p rata tpis sint diuidendi vt in .ll. preceden. vt i.l. fructus, e.ff. pro claro psupponit in pn. Et sic pondera q no dubitabat an essent fructus diuidendi q Pau. e Alex. p gl. instas p, terea Jurisco. in hac qone q tpe matrimonij no aut locationis inspici debeat retento themate de quo. ff. i ver. neqz. n. q matrimoniu durauerit quattuor mensibus infert qualr sit facienda diuisio fructuu vindemie iam percepte, e quarte ptis mercedis siue pensionis istatis anni, na pdicti vindemie fructus e qrta partis predicte instatis anni e sic tres ei debet primo confundi. i. aggregari simul e subinde ex dicta pecunia. i. tam fructib9 vindemie, q quarta mercedis tertia pars relinquenda est viro qr tertia pte vnius anni reperit durasse matrimoniu, e relique due partes tam fructuu q mercedis debet restitui p maritus vxori, ita determinat Jurisco. in .d. ver. itaqz. Que aut sit ro pp qua maritus pcepe est pensionis q debet occasione fructuu sequetis, siue instatis anni (pstertis cu iniquu videat q maritus percipiat fructus pro rata durationis matrimonij ta ex vindemia q ex mercede siue pensione, e sic reperit participare de fructib9 duorum annorum qd vr inconueniens) videbimus i gl. ma. vbi no paru i assignanda rone laborat, in quo vt .d. Pau. est tota difficultas hui9 .l. Ulterius ad maiore coprobatione eius qd .ff. decisum est, q tps quo i matrimonio fuit mulier no aut tps locationis inspici debeat ponit exemplum in casu contrario e dissimili quo ad terminos facti sili aut quo ad terminos iuris, vz qn fund9 fuit datus in dote p mulierem marito vacuus perceptis iam fructib9 .ff. aut qn fundus traditus fuit plenus fructib9. Ponendo sic q mulier percepta vindemia statim fundum in dote dederit, e sic in kale. Octob. vel Nouemb. Que fundu vir i kale. Martij locauerit, e sic elapsis. iiij. vel. v. mensibus a die contracti matrimonij, deinde q pme kale. Aprilis diuortiu subsecutu fuerit, e sic p mensem post factam locatione, p sex vero menses post contractu matrimoniu, querit quanta ptem mercedis debeat vir, e si quide tps locationis inspiceremus, duodecima duntaxat ptem mercedis locationis pdicte cosequi deberet. Sz no est dom q non hbeat nisi duodecima, imo q p mo tpis oium mensium quo durauit matrimoniu, vz cosequi mercede maritus, siue quo dotale prediu fuit, qd ide est, e sic constat hoc exemplo q tps matrimonij inspiciendu est no locationis, e p consequens eo respecto cu sex mensib9 matrimoniu durauerit dimidia annue mercedis pmisse retinebit e cosequet vir. Quare at tota totius anni pensio in hoc ver. diuidit no solu portio put .ff. in ver. preceden. videbimus in gl. ¶ Ex qbus infert Jurisconsultus in ¶. apparet igit ex his q fructus quos mulier ex fundo pcepit antequa nuberet no debet in cotributione venire, quasi dicat q si venirent dicti fructus i cotributione diuisio pensionis no fieret eo mo quo dictu fuit ee facienda in ver. ex contrario, sz fieret eo mo quo fuit dictu faciendu esse qn pensio futuri anni cotribuit cu perceptis vindemia in ver. itaqz, e sic cu conclusum fuerit diuisione alio mo faciendam in .d. ver. ex contrario, sequit q no veniat in cotributione, hoc mo ex his q .ff. dicta fuerat sit illatio e sic no solu ex dictis i ver. ex contrario, sz coniunctis et dictis in ver. itaqz. Qua declaratione verissima ex intentione Jurisco. ee, nec alia, est certo certius, qua no. qr no ita declarat gl. in ver. apparet e doc. sed simplr q illatio sit ex dictis in ver. ex contrario. Interserit decisione alterius diuersi e noui casus Jurisco. inter dictu ver. ex contrario, e illationes pdicta in ver. apparet, in ver. item si messes, in quo gl. ommittit ponere casum, ponit tn tripliciter, put tribus diuersis modis intelligit p tres gl. in eode ver. Pone p nuc casum sub hube q Berta nupserit in kale. Nouemb. e fundu dedit in dote ex quo messis in vindemiis percipiebat vt qr pars fundi erat vineata, pars apta ferendo frumento, vel in toto erat arbores cu vitib9 vt .d. gl. e postea eode anno in kale. Augusti diuerterit, e sic percepit messib9, nondum tn perceptis vindemijs dubitat an pensio puentes ex messib9 iam perceptis veniat in coputatione cu spe future vindemie, vt sic pensio vtriusqz puentus messiu. s. e vindemiarum simul agregent, e p rata tpis qua durauit matrimonium hbeat ex vtraqz pensione vir, pro rata vero qua matrimoniu no durauit hbeat mulier, e sic i effectu vir hbeat tres ptes, vxor aut qrtam cu matrimoniu noue mensib9 durauerit. Et p rone dubitandi videbat dom q spes future vindemie no esset cotribuenda, ex quo messes iam pceperat maritus siue pensione eaz, e si cotribuenda est aliquo mo pensio vindemiaz q solu eet cotribuenda pro tribus ptibus e sic p tpe quo durauit matrimoniu, qn ita faciendi ee cotributione pensionis fructuu pcipiendoz cu fructibus iam p maritu perceptis decisum fuit .ff. in ¶. itaqz, qua rone no ob. contrariu determinat Jurisco. q imo totius vindemie percipiende pensio venit in coputatione cu pensione messiu iam perceptaru ro decide. est qr ta messes q vindemia sunt fructus eiusde anni, e sic no ob. ro .ff. assignata, qr ibi fructus pcepti e pensio fructuu pcipiendoz erat diuersoz annoz. No ob. et ex alio, qr ibi fuit p mulierem tradit9 fund9 plenus fructib9, hic at vacuus. Ita potes figurare casum i hoc difficili tex. quo bn intellecto ma ex se no remanet multu difficilis. Mod. sent. insolute loquunt, e eo minus eoz intentio in casus positione pcipi pot, qr eoz lectura in pluribus est deprauata. Posito casu potes ad clariore

2 intelligentia tex. apostillare vt facit hic Bal. ¶ † No. s. q annus diuidendoz fructuu inter viru e mulierem, e pari rone (lz in tex. no dicat) inter ipsoz vel alicuius ipsoz hredes, q est annus vltimus solu. matrimo. vt i .ll. pcedentib9, consideral, siue coputat habito respectu ad tps quo durauit matrimoniu e datus fundus in dote no aut ad tps locationis. Ro est qm effectus a sua ca regulat. l. ij. ff. de pecu. leg. sz ca ob qua maritus fructus rex dotaliu lucrat est, qr onera matrimonij sustinet. l. p onerib9 .C. de iu. do. l. dotis fructus, in pn. ff. eo. ti. ergo effectus incipit currere e durat a tpe cause subsistentis, no aut a tpe locationis, vt dicunt (e p. be) Mod. papien. ¶ No. ij. differre plurimu an fundus plenus in dote det, an vero vacuus, na vbi plenus dat, et pensio sequentis anni pro rata tpis quo durauit locatio cadit i cotributione, e sic sequit q eo casu maritus participat de fructib9 duorum annoz. Ubi vero vacuus dat est secus qr no pticipat nisi de pensione, vt pz in hoc tex. iungendo scde parti pncipali, ver. ex contrario. ¶ No. iij. no ee dfiaz inter fructus puenientes imediate ex re dotali, e fruct9 puenientes ex eade mediate. i. q no ex re dotali sunt, sz pp rem dotale, put sunt pensiones ex locationib9 rex dotaliu, vt no. Alex. p quo adde tex. in .§. no solu. ¶. de pensionib9 Leo. Areti. aut ide in effectu p diuersa verba no. q sicut i fructib9 nalibus ita in fructibus ciuilib9, vt sunt pensiones, pro rata anni quo matrimoniu durauit sit diuisio inter viru e vxore, inferens ex hoc fructuu applone coprehendunt et pensiones siue ciuiles obuentiones, qd et vult gl. iij. in q dicemus. ¶ No. iiij.

3 † q vir lz oes fructus perpenit ex fundo dotali, tn no lucrat oes eos, sed tm pro rata tpis quo durauit matrimoniu in anno no integro, e sic p rata tpis quo sustinuit onera matrimonij, aliud tn e in vsufructuario qui oes fructus p ipsum perceptos lucrat, quatis modico tpe vsufructus durauerit. l. si vsufructuarius messes. ff. qui. mo. vsufr. amit. l. defuncta .ff. de vsufr. Et hac dicut Pau. Alex. e pleriqz Mod. posse dici fuisse rone dubitandi in hac. l. qr vsufructuarius, qui no est dns oes pceptos durate vsufructu lucrat, multo magis ergo ide q lucraret videbat dom in marito, q est dns. Et subdit Alex. q gl. s. in ¶. certu est male loquit volens q in hac. l. author p certo psupponebat fruct9 debere diuidi. Ro aut decidendi e sic dfie inter viru e vsufructuariu est, qm vir lucrat fructus pp onera matrimonij q sustinet. d. l. dotis fruct9, i pn. e .d. l. p oneribus, ido no dz lucrari nisi p rata onerum. Usufructuarius aut no lucrat pncipalr rone aliquoz onerum, sz pro iure qd hz i vsufructu, ergo sufficit ius inesse ei, tpe quo fructus pcipit. Tu aut dicas hanc rone dubi. no cadere in h tex. qm in eo no dubitat an sint vel no sint diuidendi fructus, sz qlr, put .d. gl. qua no iure improbat Alex. no constat de hoc, an sint diuidendi vel no, no dubitari hic. ex .ff. dictis tex. in pn. ac et qr id erat clare decisum i .l. de diuisione, e in .l. si ei. Leo. vt dixi in positione casus. Tertio constat qr sequentia oia no tendunt ad declarationem an sint diuidendi sz qualr, vn ex eis pcedens decis declarat .l. si seruus plurin. §. si. ff. de leg. j. e .l. hredes palam §. sz e si nota. ff. de test. Quarto qr si vera eet talis intelligentia essent duo dicta i

4 prin. contra diuisione Bar. e coez et ab ipsis approbatam. † Sz dubitat qualr eent diuidendi an habito respectu ad tps contracti matrimonij ac locationis, put et tz Cin. in. s. no. ponens rone dubitandi qr ois hemus q locatio solet imitare natz contractus. l. iulianus §. si fructib9 .ff. de act. emp. e per consequens tps locationis no aut contract9 matrimonij inspiciendu vr, q ro dubitandi paru satisfacit, ido pone, vt .ff. dixi in casu. Post pdicta ordinate magis loquendo q loquat Alex.

5 † Querit notabiliter e vtiliter An. e Imo. e Mod. qd si ignoret an annus sit integer vel no, qr no constet quo tpe contractu fuerit matrimoniu, e onera matrimonij [illegible] fuerint in qua. q. An. hic vt refert Imo. vel in .§. qd in anno. Leo. l. vt refert Alex. e Ro. §. propi. tenet in dubio psumi matrimoniu initiu habuisse in prin. anni nalis siue coius, nihil tn ad id pbandu allegant. Sz ide alex.

subtilius

libellus ꝯsideráo ꝯ ꝯtráꝯ q̄ imo nō ſit ita pſumēdū, qꝛ iure non
pbaſ, ſꝫ ꝙ volēs mulier repetere ptē fructuū ꝑceptoꝝ ipſa dēat
pbare tpe pdictū, ꝛ ſic ꝙ nō itegro āno durauerit mrimoniū. vel
cōtra ꝙ ſcd̄ꝫ cōputatiōe ānoꝝ pluriū qb' durauit ꝙ vltim' tena-
neat nō iteger, nā q ſe fundat i tpe dꝫ illud pbare ar. l. mſcꝫ. C.
ð pba. Ad qð ét dcō Bart. i. l. ſi iter ff. ð reb. du. quā opi. refert
ét tenuiſſe An. ſibi ꝯtrā i. l. i. §. cūqꝫ. C. ð rei vx. ac. ꝛ Rapb. i. §.
ſi vir ff. ea. l. ꝛ idē tenēt Are. ꝛ Mod. ſene. Addētes ad illud ꝙ
fundās ſe i tpe, dꝫ pbaſ tpe, tex. i. c. i. xij. q. v. ꝛ tex. quē dñt opti
mū i. c. ſi a ſede, de pbē. i. vi. ꝛ ita ē tenendū. Nec ob. ꝙ i dubio
p dote ſit iudicādū. c. ſi. de ſen. ꝛ re. iudi. ꝛ lati' . ð. l. i. ꝛ ſic in fru
ctib' idē cū dotē augeāt, qꝛ ar. pcederet ſi ꝯſtaret tales fruct' eē
mulieris, tūc i dubio iudicādū eſſet i eos fauore mlieris, ſicꝰ i du
bio p dote, ſꝫ demū ſi ꝯſtet eē dotē, itē nō ꝯſtat abſqꝫ pbōne ð
q̄titate fructus, ꝛ ſic ius nō pt ſua pſūptione ꝙ ānus nō fuerit
iteger, efficere ꝙ poſſit i fauorē mlieris fieri ꝯdēnatio, qꝛ ſi ꝯſta-
ret q̄to tpe ānus ptineret ad mulierē. Limita tñ ꝙ mulieri icū-
bat onus pbādi qñ fructib' iā p viꝝ ꝑcepti mrimoniū ſolutū
fuit, put loqꝰ ħ tex. ſecus aūt ſi fructib' pēdentib', nā tūc pbō-
nis onus ꝙ mrimoniū anno nō itegro durauerit incūberet ma
rito eo qꝛ tūc ipſe maritus faceret fundamētū i tpe, ꝗ ipſe dēret
pbare, vt. ð. ꝙ aūt ipſe ſe fundaret i tpe appet, qꝛ ipſe tūc cogere
tur agere ꝯ mulierē cui imediate ſolu. mrimonio fundus cū fru-
ctibus pēdentibus tāꝗ̄ illius fundi pte reſtitutus fuit, ita no. d.
An. i. d. §. cūqꝫ. Limita ſcdō niſi i loco eēt ꝯſuetudo ꝙ mrimo
nia certo āni tpe ꝯherent, tūc. n. ob eo tpe pſumereſ annus ince
piſſe ar. no. p gl. ꝛ doc. i. l. neqꝫ natales. C. de pb. ꝛ in. c. i. ð cler.
nō reſi. ꝛ ét p doc. i. l. nō hoc. C. vñ cog. ita limi. Mode. ſenen.

6 ¶ † Circa hāc vtilē idagationē vltra ſcribētes, ſoꝛmo ꝯtingibi
lē q̄onē, qð ſi appeat tps ꝯtci mrimonij, nec appeat an tūc fuerit
fundus traditus, vel poſtea, an ſumēdū ita ꝙ pſumatur ꝙ ét tūc
fuerit traditus fundus, cū fuit ꝯtcū mrimoniū, ꝛ loꝗ̄re dōm eſſet
ꝙ ſic, nā alr dicēdo pſumeremus maritū donaſſe vxori alimēta
p tpe q̄ nō pſumeremus fuiſſe apud viꝝ fundū ꝯ reg. i. cū de ide
bito, i pn. ff. de pba. cū ſi. Ad qð ét facit tex. ħ ibi mulier in mri
monio fuit niſi pbareſ i loco cōiter eſſe ꝯſuetū ꝙ fundus i dotē
pmiſſus nō dareſ ſtatim tpe q̄ vxor duciſ ad domū viri, qꝛ tunc
ceſſaret pdcā rō arguēdo a cōiter accidētib' . l. certi ꝯdð. §. ſi nu-
mos. ð. ſi cer. pe. ꝛ faciūt no. p gl. i. d. l. neqꝫ natales cū ꝯcor. ð q
bus pxi. ¶ Querit ét Imo. ꝛ Alex. qd de fructibus reꝝ feuda
liū, emphyteoticaliū, ꝛ pbēdaꝝ, an diuidi debeāt vt in ħ tex. de
7 qbus aptius dicet i gl. vbi tāgit Bar. ¶ † No. v. i ꝟ. neqꝫ. n. ſi
vindemie tpe, itelligēdo de tpe paꝝ añ vindemiam, put neceſſe
ſm intentionē Bal. eſt ita itelligere, qñ i eo pſupponit viꝝ to-
tā vindemiā ꝑcepiſſe, ꝛ ſic opus eſt exponere vindemie tpe. i. pa
rū añ vindemiā, nā ſi ea ſcdā itelligeremus ſtare nō poſſet ꝙ
vir totā vindemiā ꝑcepiſſet, q̄ expoſitione ſtāte tex. pbat ꝙ ſcdm
paꝝ añ aliqð tps dꝫ eſſe, vel recte dici pt eſſe ſcdm illo tpe. Vñ ſꝫ
Bal. illud recte dꝫ ſcdm tpe belli, qð ſcdm fuit paꝝ añ, ꝛ ſic tpe or-
te diſcordie, i nōdū cepto bello, qð valde no. eſſe ſubdit p ſal-
uādo dcō teſtis deponētis aliqd ſcdm fuiſſe tpe belli ſiue guerre
qð ſcdm fuit paꝝ añ, ꝛ ſic tpe orte diſcordie, ꝫ nōdū cepto bello,
cū paꝝ añ guerrā ſcdm eēt. ¶ Quā deciſionē pl'ibus ét ꝯfirmat
vt ħ diffuſe refert Alex. cuius dcā pſequeſ vſqꝫ ad ſeq. no. ibi in
tex. ibi q̄rta portio mercedis. Adde tñ ꝙ ħ tex. nō pbat pdictū
no. ſumptū p Bal. qꝛ in hac. i. ꝛ pcedē. tps vindemie capiſ i ge
nere, nō aūt reſpectu fundi dotalis ſolū, ꝛ ſic p tpe mēſis Octo.
vt. ð. pxi. l. cū gl. put aduertit Imo. ꝛ poſt ipm Moder. (q̄uis
Alex. minime videaſ aduertere) dcm tñ Bal. veꝝ ꝛ no. eſſe in ſe
ꝛ Imo. ꝛ reliq doc. dñt, ad qð ꝯfirmādū ꝛ reliq̄ dcā Alexā. in ħ
no. vide dīo q̄ addunt Mod. ꝛ thaurineñ. ¶ No. vi. in ꝟ. alio-
qn, valere arg. ab abſurdo euitādo, ꝯcor. alle. ħ Mod. Papi.
8 ¶ No. † vij. in ꝟ. alioqn, ibi itegros fructus, ꝙ itegri dñr de-
ductis expenſis, nā ꝟbū itegros nō iportat ꝙ nō poſſint deduci
expēſe vt. ð. l. pxi. ſꝫ (vt dicit Alex.) iportat itegritatē reſpcū to-
tius tpis, exponiſ. n. itegri. i. reſpectu totius tpis, de q̄ ét. ð. l. p.
pi. in. q. de fructibus an vbi eoꝝ ſit mētio i. l. intelligaſ deductio
expēſis, ꝛ qd ſi fuerit adiectū ꝟ. integri, vbi Are. alle. hūc tex. vt
ħ p Ain. ¶ No. viij. ibi q̄rta portio mercedis vt p Alex. ꝛ ha-
bebimus i gl. ¶ † No. ix. in ꝟ. ex ꝯtco, ibi ſtatim fundū ec. ſm
9 vnā expoſitionē gl. ibi ꝙ † dictio ſtatim nōnūq̄ ſignāt iteruallū
tpis. ſ. vni' mēſis, accedit tex. cū gl. i ꝟ. ex ꝯtingēti i. l. iij. §. cū igi
tur q. ff. de vi ꝛ vi ar. vbi pbaſ ꝙ ſꝫ ſubiectā māꝫ hmōi ꝟba de-
notāt aliqd eſſe ſine iteruallo, vel ét cū tpis iteruallo, ad idē tex.

cū gl. i. c. i. de mutu. peti. i ꝟ. incōtinēti, ꝛ i. c. qcūqꝫ, in ꝟ. ſtatim
lxxviij. diſt. ponūt Bar. ꝛ alij. i. l. i. §. q pleno ff. ð ꝟ. ob. facientes re
ſolonē (vt prime) ꝙ qñqꝫ maius, qñqꝫ minus tps denotāt, put
ſubiecte māe rō ſuadet. Repiſ. n. qñqꝫ denotaſ lōgū tps. xx. an.
vt eſt tex. cū gl. i. l. i. §. ſi. in ꝟ. ſtatim ff. de iu. fiſ. Licet tñ rō ſubie
cte māe multotiēs id efficiat, nihilominus ꝟa ꝛ ppria ſignifica-
tio huius dictionis ſtatim eſt denotare ꝛ ſignificare ſine aliq̄ in-
teruallo, vt d. Imo. ꝛ Papieñ. ħ poſt Bal. ꝛ Alex. i. d. §. q ple
ſene. Hinc dñt Bar. ꝛ doc. i. l. iperator. ff. de iu. fiſ. ꝛ i. l. iubem'.
§. ſane. C. de ſac. ſan. ec. ꝙ dictio ſtatim iportat ipſo iure, ad qð
dcm Bar. i. l. i. pe. col. ff. iudica. ſol. ꝙ cū. l. ſi. C. de vſu. re. iud. di
cat ſtatim fieri executionē ꝯ fideiuſſorē iudi. ſol. intelliſ. i. ſine no
uo pceſſu. Quā māni ꝛ no. ſumptū ex ħ tex. vt. ð. iducit ħ Bal.
ad. q. Si formatus fuit libellus ingſit. vel accuſatiōis ꝯ titiū, eo
qꝛ dicaſ eū inſultaſſe ſemproniuꝫ ꝛ ſtati eū vulneraſſe, ſi itelliſ
ſtatim ħ eſt intercedēte iteruallo eſt puniēdus de duplici deli-
cto, ð inſultu vꝫ, ꝛ vulnere, ar. l. ita vulneratus, ad ſi. ð. ad. l. aq.
ſi ꝟo intelliſ ſine interuallo de ſolo vulnere puniſ, vtrūqꝫ pbaſ,
in. l. illud. §. ſi. ð. ad. l. acq. Scdm aūt ꝙ inſultus cū vulnere cō-
fundaſ, ꝛ ſic vnicū delictū cēſeaſ, no. gl. quā ſin. dñt Bal. ꝛ doc.
ħ in. l. q de crimine. C. de accu. in q̄ q. ꝯcludit Bal. quē ſequiſ
Mod. ꝙ intelligi dꝫ ſine tpis iteruallo, vt minor pena iponaſ
l. ſi pceo, ꝛ. l. interpretatione ff. de pe. put ħ late p Alex. ¶ Cuius
dictis adde q̄ ħ late ꝯgeſſit Mod. Papi. pſertim dū poſt Io.
an. ꝛ alios p ipſos allāros ꝙ. l. vel ſtatutū iponēs penā capitis i-
telligiſ de pena deportationis p reg. d. l. ſi pceo, ꝛ. l. interptatio-
ne, vltra q̄s ego ſum ſolitus ad id allare tex. quē puto inter. lꝫ i
nullo repierim vnq̄ allegatū i. l. lꝫ capitalis ff. de ꝟ. ſi. ꝛ eſt gl. in
rub. C. ne xpian. mācip. q Alex. repꝛhendit Ro. inferentē ex no.
10 deciſione Bal. ꝙ † lꝫ in ciuilib' debeāt interptari in fauorē libel
lātis dubia ꝟba libelli, in criminalib' tñ ꝟba libelli intelligunſ
vt minor pena iponaſ, ꝛ ſic nō ſm intētionē libellātis, qð dcm
eſſe valde no. d. Alex. ſi eſt veꝝ. Sꝫ ipe nō putat illud veꝝ, vt p
ipm. Tu defende ex dictis Bal. noue. q̄ reaſſumūt ꝛ notādo di-
cere nō dedignāſ Mod. ſene. cui' intentionis ſunt ꝛ Papieñ.
Imo. Alexā. dū rñdet ad fundamentū Ro. incidit in eius opi.
quā ipugnare q̄rebaſ. ¶ Addit ét Alex. iux̄ pmiſſaꝝ deciſionē
Bal. ꝙ facit ad. q. de q̄ p Bar. in. l. pce. in ſi. quā. q. ħ late pſeq
11 tur, vt p ipm hēs. ¶ No. x. ex † ꝟ. appet igiſ, ꝙ fruct' ꝑcepti per
mulierē añ mrimoniū ꝯtcū, ex re poſtea eo ꝯtco in dotē data, nō
veniūt in ꝯtributionē ꝛ diuiſionē cū marito, mrimonio deniqꝫ
diſſoluto, ꝯcor. l. ſi añ. ð. e. Rō eſt qꝛ ſtatiꝫ fuerūt effecti ipſi' mu
lieris idō nō ſequunſ fundū poſtea traditū. l. iulianus. §. ſi fructi-
bus, cū ibi no. ð. de acti. em. l. ſi fili' §. ſi. vbi p gl. ꝛ doc. ff. de ꝟ.
ob. Amplia idē eſſe de fructib' ꝑceptis poſt mrimoniū ꝯtcū vi-
ro onera eius ſuſtinēte añ datū in dotē fundū, muliere tñ nō exi
ſtēte i mora ſlari nec irregulari iux̄. l. de diuiſione, cū ibi no. ð. e.
¶ Gl. i. vt. ð. diximus figurat caſuꝫ pterq̄ in ꝟ. itē ſi meſſes, in
q̄ ibi p tres gl. tribus modis figuraſ, put tres diuerſe lec. ibidē
ponunſ, q̄s dcs eſſe veras ꝛ cōiter approbatas. d. ħ Alex. q̄uis
vltimā nō videaſ approbare Bart. nulla tñ iuridica rōe motus
vt ibi videbimus, ꝛ qñ hec gl. in aliqbus male ꝛ inepte loq vꝛ,
idō reaſſumēda. ¶ In ea. ibi certū eſt aūt fructus debere diuidi
hui' anni iter viꝝ ꝛ vx. dū dicit huius anni itellige de anno ſol.
mrimo. nā in eo fructus ꝑcepti debēt diuidi vt. l. de diuiſiōe. ð.
eo. ꝛ intellige de fructibus nālibus, nā de his erat certū, non aūt
de ciuilib' de qbus agiſ pncipalr in hac. l. ꝛ dubitaſ an ſint diui
dēdi ꝛ qualr, vꝫ de pēſionibus vt declarāt Senē. lꝫ obſcuris ver
bis ꝛ Thaurinē. ꝛ ſic pꝫ ſaluatā eſſe eius poſitionē, de q̄. ð. ſm
Pau. ꝛ Alex. vꝫ ꝙ i hac. l. dubitaſ an eēnt diuidēdi fructus, ꝛ
qualr, ꝛ ſaluatā gl. ab ipugnatione Alex. i. iiij. no. ſꝫ cū claꝝ ſit ð
nālibus q̄ ét de ciuilib' nō dubitaſ, nā de vtriſqꝫ pformiter lo-
quiſ Iur. con. ħ ergo ec. i. iā hoc iure ff. ð vul. ꝛ pup. ¶ In ea.
ibi q̄riſ q̄rtū dicas ħ duraſſe mrimoniū. Nō itelligas gl. dubita
ri ħ velle q̄to tpe vere durauerit mrimoniū, qꝛ vana eſſet dubi-
tatio, ſꝫ itelligit de āno diuidēdoꝝ fructuū, hoc eſt q̄to tpe hui'
anni diuidēdoꝝ fructuū dicas ħ duraſſe mrimoniū, nā ſi ānus
icipit a die mrimonij ꝯtci inuenies duraſſe q̄tuor mēſibus hui'
anni diuidēdoꝝ fructuū, ſi a die locatiōis trib', ꝛ ſic ceſſat obie-
ctio Pau. de ca. ꝛ Alex. cui agēcit gl. male locutā dicēs Vin.
¶ In ea. ibi ꝛ ſic vindemiā totā pambulā ec. Hāc gl. male loq
dicit Alex. qꝛ ſi tps locationis eēt iſpiciēdū attento ꝟbis gl. po-
tius dōm fuiſſet ꝙ de fructibus vindemie añ p viꝝ ꝑcepte, nihil
lucrareſ vir, qñ nō diceret mrimoniū duraſſe niſi a tpe locatio.

pia, et sonat vba gl. qr dicti fructus dicerent̃ percepti añ mr̃imo. niũ int̃ l. si añ. ṽ. c. t ff. in si. Et sic nõ seq̃ret̃ aliq̃ mõ illatio quã postea facit gl. ibi, t sic vindemiã totã sambulã tc. t sic gl. male loq̃ in hac illatione ꝯcludũt Pau. Alex. t Uin. Sꝫ tu defende q̃r gl. vult dicere q̃ si inspiciat̃ tpe locationis annus diuidẽdoꝝ fructuũ, t illo respectu mr̃imoniũ repit̃ durasse solũ trib⁹ mensibus, t h̃ nõ seq̃t̃ q̃ totã vindemiã tc. qñ ꝯstat fuisse pceptã vindemiã post ꝯctũ mr̃imoniũ ita Sal. Soci. sꝫ gl. inepte loquat̃. Subdit ergo Alex. q̃ dubitatio in hac. l. fuit p quota portione lucraret̃ vir, an vꝫ p rata tpis quo durauit mr̃imoniũ an vero p rata q̃ durauit locatio, t sic an fructus sint diuidẽdi ex tpe ꝯcti mr̃imonij, an ex tpe locationis, t videt̃ vt in tex. vꝫ q̃ ex die ꝯcti mr̃imonij, t rõ dubitãdi nõ erat illa quã d. sensisse gl. vꝫ q̃r videbat̃ mr̃imoniũ nõ durasse nisi a tpe locationis, t sic q̃ oẽs fruct⁹ videbat̃ ad maritũ ptinere, sꝫ q̃r p vir̃ percepti erãt, t sic videbat̃ idẽ esse, qḋ dicimus in vsufructuario. d. l. defuncta, q̃ non obstãte ꝯtrã decidit̃, q̃r p quecũq̃ pcipiant̃ diuidi debẽt vt. d. l. p. pl. hec ille. ꝟ. Alex. nõ intel. voluit dicere q̃ siue p vir̃ siue p mulierẽ pcipiant̃ debẽt diuidi p rata tpis quo durauit mr̃imoniũ, t voluit ꝑderare. d. l. ṽ. pri. ibi mox sublatis, sꝫ facit ꝯ vñ credo q̃ voluerit allare. l. de diuisione vbi gl. si. Bar. t oẽs, ita. d. Alexã. q̃ q̃uis nõ referat habuit Pa. de ca. repbendẽs gl. t dicẽte q̃ rõ dubi. erat p̃dcã de vsufructuario. Sꝫ p̃dcãm rõnẽ iuste iprobat Uin. q̃r rõ Pau. t Alex. nõ tendit ad id qḋ ipsi dicũt fuisse dubiũ in hac. l. p q̃ tpis rata vir lucret̃ fructus. s. an p rata quo durauit mr̃imoniũ, an quo durauit locatio, sꝫ suaderet illa rõ de vsufructuario q̃ pceptos ipse vir in totũ lucraret̃ pcipiendos nullo mõ, nõ aũt p quota eẽnt diuidẽdi, t sic male iprobãt Pau. in gl. hac t Alex. in tex. id qḋ. d. gl. q̃ p claro h̃ i tex. presupponit̃ fructus eẽ diuidẽdos, sꝫ dubiũ est cuius tpis respectu debet diuidi, nõ aũt an deberẽt diuidi vel insolidũ esse mariti, q̃ aũt id sit veꝝ manifeste ꝯstat ex. ll. p̃cedentibus presertim ex. l. si añ, q̃ est lex papi. sicut ista fm̃ ipsuꝫ Uin. Sꝫ mihi est inscripta Pau. sꝫ tu potes cõprobare q̃r cuiuscũq̃ fuerint satis est q̃ a cõpilatoribus fuerunt in h̃ ti. ante hãc. l. posite, itẽ tenendũ q̃ in hoc tex. nõ sit caput. l. sed. ꝟ. incipiens papinianus diuortio facto fructus diuidi ait, q̃ opi. tãgit̃ in gl. i. in pri. Et vĩ rõnabilius portius q̃ dicamus q̃ auctor loquat̃ de se in. iij. psona, sequitur q̃ iste tex. est tex. vltĩ. cui est inscripta. l. p̃cedens, t sic est text. ei⁹ cuius. l. de diuisione, in q̃ clare determinat̃ fructus esse diuidẽdos, quod ẽt pbat hic tex. p̃supponit̃ p claro in p̃mis verbis, nã declarat quo tpe inspecto, t sic p̃supponit diuidẽdos, q̃r q̃ vult ꝯsequens, vult ẽt suũ necessariũ antecedens. l. illud. ff. de acq. he. t sic tenenda est glo. quicq̃d dicãt Pau. t Alexã. in eo qḋ dicit clare p̃supponi fructus diuidendos, nec est tenenda ratio dubi. Pau. t Alex. de vsufructuario, q̃r stãte. d. certitudine diuidẽdorũ fructuũ nõ facit ad ppositum (vt dixi) vñ rõ dubit. fuit ea de qua. ṽ. in positiõe casus. ¶ In ea, ibi t sic tertiã pteꝫ vindemie t mercedis habebit vir, intellige q̃ hꝫ tertiam partẽ merce. non totius, sed illius quarte mercedis totius, q̃ venit in ꝯtributionẽ, vt p Bal. t Moder. ¶ Glo. ij. hꝫ duas partes in quaꝝ qualibet tacitã. q. scõa ibi i casu vĩ ꝯ tc. Prima est clara quã Bar. cõprobat p tex. i. ꝟ. si. d. l. i. vñ ꝯditionalr̃. d. finaliter repudio tc.

12 sed paꝫ facit. ¶ In scõa par. † ꝯcludit q̃ vbi p annũ solu. ma. morte viri vxor est alenda ab hr̃edibus, qḋ. d. esse qñ nõ hꝫ vxor aliunde alimentandi se facultatẽ, tunc fructus dotis dicto anno ex rebus dotalibus percepti nõ diuidunt̃, sed illos hr̃edes pro ipsa muliere alẽda lucrantur, siue retinẽt. Refert se tñ gl. ad dcã lati⁹ p eã in. d. ꝟ. exactio, vbi q̃rens an dote in reb⁹ mobilibus ꝯsistẽte. ff. ãnuꝫ ad restituẽdũ ꝯstitutũ mulier ab hr̃edibus sit alẽda, cõcludit affirmatiue, ex eo q̃r fructus eius anni ad ipsos ptinẽt vt i scõo loco sunda. t sic lꝫ diuersimode format̃ qḋ idẽ i effectu ꝯcludit, qḋ h̃, quã. q. solũ format ꝯsistẽte dote i mobilib⁹, q̃r in imobilibus qḋ nõ caderet, qñ cũ statim sit facienda restõ mulier pt se ex eaꝝ fructibus alere, t sic caue q̃r gl. hec relata ad tex. vĩ loq̃ dote ꝯsistente in rebus imobi. t sic nõ bñ put dñs Mod. papi. t rõ forte se retulit ad latius p ipsaꝫ dcã i. ꝟ. exactio, imo latius q̃r h̃ loq̃t̃ gñalr̃ lꝫ i fũdo exẽplisicet, idẽ ẽt vltra p̃dcãs gl. vt refert Bar. rꝫ gl. i. l. pe. ff. vt i pos. leg. t firmat Spe. in ti. q̃ filij sint le. ꝟ. 2. ꝟ. lꝫ nũc dicamus, t cũ ipsis trãsit ipse Bar. dicens id pri⁹ ex ipsa gl. notãdũ. Scõo aũt q̃ in illo ãno hr̃edes fructus lucrant̃, p reg. iur. fm̃ nãm. ff. de reg. iu. cũ. ij. onus sustineãt lucꝝ hr̃e debẽt fꝫ Dy. vt in reg. q̃ sentit i. vi. ¶ Et inq̃tũ glo. loq̃t̃ limitatiue qñ vꝫ nõ hꝫ mulier aliũde cõprobat Pau. rõe q̃r alimẽta dẽnt hr̃edes ex dispõe. l. t sic offõ iud. vñ nõ pñt peti nisi ab eo q̃ aliũde nõ hꝫ, vt firmat Bar. i. l. libertis q̃s. ꝟ. i. ff. de ali. leg. p tex. i. l. si q̃s t lib. ꝟ. i. ff. de li. agno. sꝫ hãc rõnẽ Pau. nõ esse gñalẽ. d. B. Are. q̃r vir ex. l. dispõne tenet̃, t tñ ẽt q̃ vxor aliũde possit se alere de q̃ Uin. ¶ Circa p̃mũ cũ gl. t Bar. tenent cõiter alij, declarãtes (vt. ṽ. dixi) eã ꝯclõnẽ pcedere dote ꝯsistente i rebus mobilibus. In imobilibus aũt nõ, sꝫ q̃uis hr̃edes alere nõ teneant̃, t fructus nõ sint ipsoꝝ, tñ si aluerũt vsq̃ ad ꝯcurrẽtẽ q̃titatẽ fit cõpensatio reliq̃s aũt fructus restituũt, ar. l. in insulã. ꝟ. fructus. j. e. vt. d. h̃ Bal. ¶ Adde sup q̃ cõeꝫ hãc defendit Pau. a tribus ar. t alr̃ adhuc Mode. sꝫ nõ sustinẽt eã a p̃io, qḋ est cõem nõ pbari iure, videm⁹. n. Bar. solũ initi auctoritate glo. t Spe. sꝫ p cõi duo fundamẽta adducunt̃ p̃mũ nõ debent melioris ꝯditionis esse hr̃edes q̃ sit maritus. l. maritũ cũ seq. ff. e. sꝫ maritus q̃ fructus pcipit tenet̃ alere, multo magis hr̃edes. ff. annũ q̃ nõ tenẽt restituere t fruct⁹ pcipiũt fm̃ Papieñ. q̃ nõ referũt h̃ ar. esse de mẽte gl. i ꝟ. exactio, i. ij. ar. Scõm q̃r mulier censet̃ adhuc esse i mr̃imonio. l. si. C. ṽ bo. ma. qḋ fundamẽtũ facit An. fuit tñ ante Bar. in vlti. q. ex gl. h̃ vt dñs Mod. Tu dic q̃ p̃us fecit gl. i. d. ꝟ. exactio, i. iij. ar. lꝫ. d. l. si. nõ alleget. Tertiũ marit⁹ nõ tenet̃ ad dotis restõnẽ nisi inq̃tũ facẽ põt. l. maritus. ff. e. rõ aũt nõ põt eẽ alia nisi q̃r lex voluit eũ nõ idigere vt ibi gl. t sic ex dote posse alimẽta pcipere t viuere, multo fortius q̃ mulier vꝫ ex ppria dote

13 ali, cũ † marit⁹ t vxor si debeãt ad ipari̇a iudicari. l. alia. ꝟ. elegãter, vbi doc. ff. e. Sꝫ ꝯrãĩ opi. tenuerũt Pet. t Cy. i. d. ꝟ. exactio, q̃bus in puncto iuris adherẽt h̃ Papieñ. t dubiã i pũcto iuris dicit esse cõem Uin. mouent̃ p̃io, q̃r opi. glosaꝝ iure dñt nõ pbari, t sic eis nõ credẽdũ. Scõo q̃r p̃suppositũ gl. t seq. q̃ hr̃edes lucrent̃ fructus dcõ anno est falsuꝫ, vt. d. ꝟ. exactio, in ṽ. fructibus iuncto seq. ꝟ. filiq̃ mõ, t firmat p illã tex. Bar. ff. l. l. si ꝯstante. ꝟ. q̃tiens, i vlt. col. Tertio p tex. i. ꝟ. nõ solũ. ff. ea. l. vide Alex. referentẽ Pau. opi. t eius dist. ij. dist. aliã ex intentione Bar. l. si ꝯstãte. ꝟ. q̃tiens. ff. e. t tertio aliã distin. Pe. t Cy. i. d. ꝟ. exactio t demũ q̃rto ipse Alex. facit suã dist. cõplectens oẽs p̃dcãs opi. quã distin. eq̃ssimã iudicãt Mode. thauri. t sic q̃tũ ad no. p̃io sumptũ p Bar. ex gl. lꝫ cũ eo sit magis cõis opi. t in prac. nõ esse recedẽdũ dicãt Mod. tñ de iure verior est opi. ꝯria, q̃ hr̃edes ff. annũ (ex quo nõ lucrant̃ fructus) nõ tenent̃ mulieres alere, t sic onus alẽdi ptineat ad ipsaꝫ q̃ vꝫ fructus ꝯseq. Nec ob. p̃imũ p cõi adductũ q̃r falsuꝫ est q̃ fructus lucrent̃ hr̃edes vt. ṽ. itẽ nec secundũ, q̃r si esset veꝝ ẽt post annũ tenerent̃ alere, imo ẽt si mulier hr̃et vñ se aleret, q̃r sic tenebat̃ maritus vt p doc. i. l. si cũ dotẽ. ꝟ. finalr̃ in secũdo ff. e. Nec tertium q̃r i eo casu sit restõ in cõtinẽti, put t dñt Pet. t Cy. t sequit̃ Alex. cũ q̃ Moder. vĩ tñ addendũ q̃ si hr̃edes prius restituãt fruct⁹ p alimẽtis mulieris, t ipsis nõ suppetẽtibus deueniat̃ ad restõnẽ aliquaꝝ ex rebus mobilib⁹. s. q̃tenus sunt necessarie ad alimẽta, put t dñt Pe. t Cy. quoꝝ dcã t simul Alex. ita vñr itelligenda, ne si restõ fiat de rebus aliq̃s de fructibus cogat̃ mulier p alimẽtis illas distrahere

14 t sic dotẽ diminuere, cogita q̃r neminẽ dicentẽ reperi. † Et sic ex p̃dcis hẽs q̃ tenendo cõem est limitãdus vno mõ. ꝟ. exactio. scꝫ vbi dicit fructus esse restituẽdos post annũ cuꝫ. ꝟ. seq. t. d. ꝟ. nõ solũ, vt nõ pcedãt qñ nõ põt mulier hr̃e alimenta aliũde, sꝫ tenẽdo aliã de iure veriorẽ, est limitãdus alio mõ vt nõ pcedat nisi qñ mulier hr̃et vñ se aleret, si nõ, vꝫ fieri restõ fructuũ nõ expectato lapsu anni, sꝫ incõtinẽti, t fructibus nõ suppetẽtibus ẽt aliquaꝝ reꝝ dotaliũ, q̃ no. q̃r est magna restrictio ad reg. illius tex. subdit posita distin. Alex. q̃ ei ẽ necessario addẽdũ q̃ opi. Pa. de qua i ipsa distin. locũ hꝫ de iure, t est in pũcto iuris verior, tñ q̃ ꝯria esset obs̃uãda i prac. vt cõis, caue q̃r equocat Alexã. nã in distin. ipse iseruit opi. Pau. sub scõo mẽbro qḋ est qñ mulier põt hr̃e aliũde alimẽta, q̃uis veꝝ sit q̃ Pau. de ca. loq̃tur qñ nõ hꝫ aliũde, t sic ꝯ cõem, nã nec gl. nec aliq̃s doc. rꝫ mulierẽ alẽdã ab hr̃dibus qñ põt aliũde hr̃e alimẽta, sꝫ id tenent qñ nõ põt aliũde hr̃e. No. ẽt q̃ cõiter Mod. fatent̃ opi. Pet. t Cy. t seq̃. esse veriorẽ de iure tñ dñt i prac. tenendã cõeꝫ. Tu cõsidera q̃r si opi. ꝯ cõeꝫ pbat̃ iur (put vĩ q̃ pbet̃ ineuitabilr̃ p tex. i. ꝟ. ṽ solũ. ff. e. l. nã ad. ꝟ. exactio, l ꝟ. fructib⁹ posset rñderi put h̃ p papié.) ẽt i prac. vĩ tenẽda vt no. dixit Ant. ṽ ho. i. c. tua nos. ij. col. ṽ vsur. t And. sic. i. c. ꝯ. ij. vol. t referẽtes cõmẽdãt Papié. i. l. ult. i. C. de col. quã gl. t cõeꝫ sniaꝫ ãpliauit Jac. bu. i. d. l. i. ꝟ. i. t Sal. i. d. ꝟ. exactio, pcedere ẽt si mulier hr̃et p̃reꝫ vel matrẽ vel aliquã aliã psonã ex his q̃ ipsaꝫ egentẽ alere cogi possent iur̃ totũ ti. ff. de alen. vel agn. lib. mouent̃ qñ p̃dcẽ psone pñt dicere mulieri

tere mulieri nolle eã alere (ẽt pf) qñ hẽat vñ ali posset, h est ab
hr̃dib⁹ viri nõ eni tenent si aliũde hr̃e possit alimẽta. l. si quis a li
beris. §. i. ff. sz si filius. ff. de li. agn. Scdo mouent qr i casu pdi
cto pf vel aliis pdictor̃ psonar̃ tractat de dãno vitãd. hr̃des aũt ma
riti de lucro captãdo pp fruct⁹ dotis, & q de dãno vitãdo tractat
pferẽdus. l. fi. C. de codi. debẽt g ẽm dotis ãsistẽtẽ mulierẽ alere
alle. i ar. l. cũ vnus. §. fi. ff. de ali. t cib. leg. Recẽta opi. gl. Bar. t
cõi (ᵭtũis ẽria Pe. t Cy. t seq. de iure sit verior vt h p Mod.)
declara eã pcedẽ pñt ipsaz gl. loq̃ vz qñ mulier aliũde alimẽta
cõseq nõ vz, p q̃ est bonus tex. i. l. pe. ff. vt i pos. le. i fi. ibi nec suũz
qcq̃ hẽat. Rõnẽ dñt, esse Bau. t Mod. qr talis alimẽta dñt
ex dispõne. l. vñ solũ sunt pstãda i subsidiũ, t sic nõ nisi subsistẽ
te necessitate p q̃. d. l. si qs a liberis. §. i. ff. sz t si fili⁹. ff. de li. agn.
t firmat Bar. i. l. libertis q̃o. §. i. ff. de ali. leg. secus esset vbi ex di
spõne hois dẽrent, qr diuiti ẽt legari vel pmitti pñt alimẽta, t d̃e
bent vt ibidẽ p Bar. t p doc. i. l. ñ alimẽtis, p illũ tex. C. de trãs.
sz pmuz q qñ ex dispõne. l. debent, nõ debeant nisi tc. arguit
Are. qr maritus tenet ex dispõne. l. ad alendã vxorẽ, t tñ tenet
ẽt q hr̃e possit aliũde, t sic diues, vt p doc. i. l. qd i vxorem. C. de
ne. gest. t ff. i. l. si cũ dotẽ. §. finali i sentissimo, soluit restringẽs di
ctã doctrinã vt pcedat solũ i duob⁹ casib⁹ qñ. s. alimẽta debent ex
dispõne. l. iure sanguinis vel affinitatis, t qñ debent ab eo q te
net ad alimẽta virtute recõpẽsationis ex eqtate magis q̃ ex stricto
rigore iuris, put sunt hr̃des viri, tu vide Bar. i. d. l. libertis q̃o,
sentientẽ t soluẽtẽ ẽriũ motũ p Are. Limita pdcãm cõez qr

15 †qñ hz mulier aliũde tc. nõ pcedere qñ est pgnãs ex marito de
functo, qr ẽt q hr̃e possit aliũde oĩo ei debent, vt est tex. quẽ te
nẽ. arbitrat sm. i. l. curator. ff. de ven. in pos. mit. posset tñ dici eã
nõ esse ppãe limita, qr nõ ob dotẽ pstant alimẽta, vt ibi in text.

16 †Querit Bar. (lz vltio loco) ex gl. qd si minus expẽdãt hr̃
des i alimẽtis q̃ fuerint fruct⁹ pcepti, an id qd supest ex fructibus
lucrent hr̃des, t refert Dy. formar h hãc. q. t eã indeterminatã
relinqre, ipe aũt dicit se credere hr̃des lucrifacere. Primũ qr arbi
tral eos tenere vicẽ defuncti, vñ sic defunctus fuisset lucrat⁹, ita
hr̃des lucrent, q aũt teneãt vicẽ defuncti pbat qr mulier illo tpe
vr esse i eodẽ mrimonio. l. fi. C. de bo. ma. Scdo qr sic si fructus
dotis nõ sufficerẽt ã alimẽtis de pprio hr̃des supplẽ tenerent, ita
si supabũdãt lucrari debent, q̃si dicat q q posset pdere dz posse
lucrari. d. reg. sm nãm. ff. de reg. iu. est. l. cũ q, de in. iurã. t sic põ
dera Bar. tenere duas cõ. q hr̃des supabũdãtes, fruct⁹ lucrent,
t q si nõ sufficiãt de suo supplere teneant, circa pmã cũ Bar. te
nẽt An. t Imo. t est de intentione gl. gñalr loq̃ntis, sz in pũcto
iur. verior est ẽria put tz Pau. t fatet Alex. adde q tenẽdo opi.
Pe. t Cy. ẽ gl. t cõez (quã de iure veriorẽ fatet Alex. t cõiter mo
der. post Pau.) e clarissimũ hãc nõ pcedere, qr ipsi tenẽt q hr̃
des nõ teneant alere nec lucrent aliq̃s fruct⁹ p. §. accedit, cũ seq.
t §. nõ solũ hac. l. Circa scdaz cũ Bar. tz An. sz Jac. bu. ẽ in. §.
illo pculdubio, i. d. l. i. C. de rei vxo. ac. nã hr̃des viri nõ tenent
nisi sm facultatẽ fructuũ dotis vel fili, i. l. cũ vnus. §. fi. ff. de ali.
t cib. le. t sic idẽ qd Pa. õ ca. i h casu, quã ẽclonẽ de iure verio
rẽ fatet Alex. qñ gl. i q̃ se fundãt doc. nõ loq̃t simplr sz limitate
dicens iõ teneri hr̃des ad alimẽta qr fructus lucrant, t sic rõ sine
eã limitata limitari dz pducere effectũ. l. i agris limi. ff. de aegr.
re. do. t. l. ita aũt, in pn. ff. de admi. tu. t sic no. q tenẽdo ẽt cũ gl.
Alex. i pũcto iur. indicat teneri posse i hac scda ẽclone bar. ẽ eũ,
ad funda. Bar. rñdet Alex. qr falsũ est q teneant hr̃des sic tene
bat marit⁹, qd duplr ostẽdit. Primo qr marit⁹ tenebat alẽ ẽt ha
bentẽ aliũde vt p doc. i. l. qd i vxorẽ. C. de ne. ges. Scdo qr ẽt in
dotatã vt. l. qd si nulla. ff. de reli. t sump. fu. p quã ita doc. ẽclu
dũt i. d. l. qd i vx. t. d. l. si cũ dotẽ, (lz ipse Alex. ñ alle.) §. finãt
i sentissimo. ff. e. declarãt id tñ qñ nõ fuit dos pmissa, sec⁹ si fuit p
missa, t ñ fuit tradita, qr marit⁹ alẽ ñ tenet, hr̃des aũt ñ repit q
teneant alẽ nisi pp fruct⁹ vt h i gl. Si q tñ vellet tenẽ opi. bar.
(supple dictis Alex. tenendo ẽt ẽclonẽ gl. t cõez h nõ alr) possz
sm ipm Alex. dicẽ q imo rõ Bar. ẽcludit vbi aliq̃ esset dos lz
nõ ẽcludat qñ nulla esset, qñ. n. aliq̃ est dos nõ vrget aliq̃ rõ di
uersitatis, q̃re nõ dicamus idẽ in hr̃dibus qd in viro, addit etiã
in ar. l. creditor. §. si iter. ff. loca. quẽ vult iducere in fi. nã decla
rãdo vt ibi p gl. t Bal. pbat q vsure q̃s vltra ipensas in alimen
ta filie p maritũ tenerẽt soluere ipsi marito pr vxoris, qñ ad ma
ritũ onus alendi ptineret, eas supabũdãtes, alimentis nõ tenere
tur soluere marito ipse pr mulieris, qñ ex ẽuentione onus alẽdi
filiã ptinet ad ipsum, t sic pbat q qñ alius q̃ vir tenet ad alimẽ
ta lucrat pũentus ex dote supabundãtes, ita debes inducere, ca

ne tñ qr sm hãc inductionez facit q reliquos fructus lucrantur
hr̃des, q supsunt deductis ipensis, t sic p prima ẽclu. Bar. de q̃
. ff. sed p scda de q̃ p Alex. t h nõ facit, quẽ tex. nõ vĩr ad ppositũ
tũ Alex. lz allegasse Mod. thaurinen. dicentes nõ facere p Bar.
qr ibi ẽstabat mrimoniũ, t sic ex nõ ẽctus erat q fruct⁹ loco one
rũ succederẽt, qd nõ est in casu h, t sustinẽdo eã opi. Bar. rñdet
Alex. ad ar. de quo. ff. s. q nõ pcedat ar. de marito ad ei⁹ hr̃des,
nã lz nõ teneant alere hñtes aliũde sicut maritus, qr hĩc est rõ q̃
re nõ teneant qr nõ lucrant fructus, t sic ẽcludit demũ q qñ ali
qua est dos lz eius fructus nõ sufficiãt, põt sustineri opin. Bart.
qñ nulla est dos opi. Ja. bu. Adde q eã possum⁹ cõprobare rõe
nã qñ aliq̃ est dos, est qd possit iputari hr̃dibus viri, nã poterãt
restituere incõtinenti dotẽ illã lz modicã, t sic euitare onus alen
di, vñ cũ nõ fecerint dãnũ qd sentiũt sibi iputent vt in reg. dãnũ
in. vi. Qñ vero nõ est aliq̃ dos pdcã culpa cessat. Caue tñ qr ex
quo ipsi hr̃des de iure nõ tenebant restituere nõ vr q possint ex
hoc dici i aliqua culpa nõ restituẽdo, iux. l. graccus. C. de adul.
te. t sic satis vr si p portione fructuũ pceptor̃ tendant ad alimẽ
ta, nõ vlterius, quicqd in sua substentatione teneat Alex. ex cui⁹
dictis nõ bona dat instãtia iter casus t casus, q̃ opi. est sustẽtabi
lior de iure t cũ sit ex intentione gl. in prac. forte obseruanda, q
nõ teneant hr̃des ipendere in alimẽtis, nisi vsq ad q̃titatẽ fru
ctuum perceptor̃, t p ẽsequens q si vltra impensam sit possint
actione negocior̃ gestor̃ ab ipsa muliere repetere p no. i. l. nen
senius. C. de neg. gest. qd vlti. no. qr doc. nõ tangũt, vide ẽt i p

17 missa. q. Are. t Bal. noue. t p Ein. referentẽ. †Querit sub
inde Alex. an hr̃des q volentes euitare onus soluendi alimenta
(supple recẽta opi. cõi, qr alr nõ ẽuenit hec. q.) volũt statim do
tẽ in rebus mobilibus ẽsistentẽ reddere sint audiendi nec cogẽ
di alere, Jac. de are. i. l. i. si ẽstãte. §. q̃tiens p illũ tex. tenuit esse in
hr̃dũ electiõe an velint alere vel stati reddere, t idẽ refert Alex.
tenuisse Bal. in auc. ei q iurat, xiij. col. C. de bon. auc. iud. pos. t
idẽ Cuma. h cũ qb⁹ ipe Alex. Nec ob. l. q rome, i pn. cũ gl. ma.
inducendo vt p Alex. h post Jac. de are. ibi. Nã regu. illa pce
dit qñ ab initio inerat dies oblõni t actioni fauore creditoris vĩ
vtriusq. i. debitoris t creditoris simul, secus i casu nr̃o vbi dies
miserationis gr̃a est a. l. adiecta, ipsi debitori. s. hr̃di, siue hr̃dib⁹
vt in. d. §. quotiens p eos t. ff. i. ij. in pn. Tñc. n. inuito creditore
põt debitor renũtiare vt no. Bar. i. l. ita stipu. in. i. q. ff. de v. ob.
ponẽs plurimas differentias iter diẽ datũ in fauorem gr̃a t aliũ
q insit actioni t oblõni. Itẽ nõ ob. ẽclusio. ff. p ipsum Alex. recẽ
ta q hr̃des teneant vltra fructus, nã ibi qñ hr̃des volũt retinere
dotez, t sic vĩr se artare ad solida alimenta, h aũt qñ eor̃ volun
tas cessat, imo volũt retinere, ne habeãt alere, t sic õ diuersis nõ
fit illatio p iura vulgata. Tu potes rñdere tenendo vt. ff. ẽ Bar.
in predicta. q. Et adde q eandẽ ẽclones tz An. de are. in. §. fue
rat. vi. col. insti. de ac. Subdit ẽt Alex, q in casu pmisso poterũt
hr̃des restituentes sibi retinere interusuriũ illius tpis anni arg.
d. §. quotiens qd refert firmat Bal. in. d. auc. ei q iurat interusu
riũ aũt ẽsistit in vsu pecunie, si in pecunia dos erat, vel fructuũ
q percipiendi erãt ex rebus mobilibus siue se mouentibus si n
eis dos ẽsistebat, iux no. p Bar. in. d. §. quotiens, qd dcũ vt mi
rabile iure exclamat ipse Alex. nã fatui essent hr̃des nõ restitũẽ
tes si haberent facultates, eã tñ ẽclo. dicit h Clau. esse falsaz t ẽ
gl. i. d. §. q̃tiens, credo eũ velle põderare gl. fi. i dist. vbi ẽcludit
q qñ põt marit⁹ satisdare non deducit cõmodũ medij tpis, t ibi
Bar. ppe fi. in v. lz ẽ pdcã, ita h qr nolunt qd possent. s. pstare
alimenta, t adde q habuit ab Alex. i appostil. ad Bal. i. d. auc.

18 t h est tenendũ qcqd sibi vari⁹ h dicat Alex. †Querũt pte
rea doc. qd de tpe post annũ, an hr̃des donec nõ restituũt mulie
rẽ alere teneant, cũ nullo iure possint tũc retinere, in q̃. q. gl. sen
tit q nõ cũ põderet tps anni, t est ẽt de intentione Bar. t p eis
facit sũma rõ qr post ãnũ est i mulieris arbitrio dotez repetere, t
hãc opi. tenent An. t Pau. de ca. quã. q. iate psequere vt p Ale

19 pan. t Are. t demũ p Clau. oius dcã recẽsentes. †Querit̃ ẽt
doc. esto q clarũ sit mulierẽ cui est fcã mora ab hr̃dibus i dote si
bi restituenda nõ posse petere ex h alimenta seu vsuras dotis p
no. p Bar. in. l. i insulã. §. vsuras. ff. e. t i. l. at q nã. §. nõ tm. ff. õ
neg. ge. An possit petere interesse ẽt lucri cessantis, in q̃ dic vt p

20 Alex. post alios, t vt p me in appostil. ad Alex. †Querit pte
rea Alex. qd si mulier est inops nullã penitus dotez hñs, an he
redes viri post annũ teneant eã alere, sicut. ff. ẽclusũ (p se subdit
Alex.) fuit q hoc casu qñ nulla est dos, q isra annũ alere teneã
tur. q. d. Alex. de hoc q i. annũ nõ dubitamus, lz an post annũ,

in qua.q. dic vt p ipsum. Aduerte tñ qr nõ est vera dña quã fa-
cit Alex. an simus infra annũ vel post annũ, r nõ est verũ (saluu pa-
ce) qr ipse Alexã.s. dixerit qr infra annũ teneanf hedes alere qñ
nulla est dos, nec si dixisset bñ dixisset, nã licz marit' teneaf, vt.l.
qr si nulla.s. de reli. r sump. fu. r p doc. l.l. qõ in vxor. C. de ne.
ges. r.l. si cũ dotẽ. §. finaliter i festissimo. ff. e. attñ i hedib' est secus,
cũ nõ ob aliud gl. r doc. ꝯcludãt teneri ad alimẽta hedes. ff. annuz
nisi qr habẽt dilationẽ ad dotẽ restituẽdã vt i. §. exactio, q̃ dilatio
nõ subest vbi nulla est dos vt. l. decẽ. ff. d v. ob. r p ꝯñs nõ subest
rõ qr teneanf alere, put tenent doc. cõiter h qr vbi nulla est dos
hedes nõ teneanf alere q̃uis maritus obligatus fuisset, r ita te-
nuit ipse Alex.s. in. v. col. v. pz ẽt rc. qõ fundamẽtũ assumptuz
vt ibi ẽt in seq̃ntibus q̃ ibi. d. nõ reprobat, q̃uis conef defende-
re opi. Bar. asr. Nec possumus tueri Alexã. qr sit corrupte eius
lec. r qr loco illoz verboz, sicut. s. visum est qr teneanf alere rc.
debeat esse an teneanf alere rc. r sic nõ firmet qr teneanf nã nõ
ꝯgruit v̄bis suis, r ita saluãdo r corrigẽdo nõ caderet. q. post an
nũ, nisi dicamus qr añ annũ teneanf, vñ in forma. q. simplr tã. ff.
annũ q̃ post, r hoc expsse tz h Ro. r segf verissimũ dicẽs Are. i
iij. col. in p̃in. dicũt. n. d. q. an mulier idotata sit ab hedibus vi
ri alenda de iure nouissimo nõ cadere qñ vxor idotata inope rẽ
ex testõ q̃ abintestato dz hẽe quartã in bonis viri p alimẽtis, vt l
d. auc p̃terea, imo ẽt ex dictis Pau. relatis p Alexã. deprehendif
qr in hoc nõ est dña an simus añ annũ elapsum vel post, dũ di-
cit qr tali casu nũq̃ hedes viri tenebunf alere. ¶ Glo. in ver.
fructus, nõ diuidif, dic vt in ea r p Mod. ¶ Glo. ait nõ diui-
dif dic sĩr, p̃sertim vt p Jas. ¶ Glo. in v. q̃rta portio diffici-
lis est ẽm Bar. sicut alia q̃ in toto isortiato repiaf, q̃ ẽm Paul.
de ca. format q̃nq3. q. r p ꝯñs hz q̃nq3 partes p̃nci. Prima vsq3
ibi, sed q̃re p primo mẽse rc. Scda vsq3 ibi itẽ aut tota. Tertia
vsq3 ibi itẽ an fine cessione. Quarta vsq3 ibi itẽ sine dicas. Quin
ta vsq3 i fi. gl. r sup tertia diffusius isistit, demũ tenẽs opi. Azo.
r Roge. Mod. Papiẽ. aũt diuidit in nouẽ p̃tes cui diuisioni
adheret Ang. Tu aũt potes diuidere vt p Pau. subdiuidendo
primã, in prima q̃rit r r̃ndet, in Scda r̃ndet tacite. q. q̃ formari
poterat circa p̃missa in tertia opponit dicte solu. r soluit distin-
guẽs r colligẽs, scda ibi aliud, tertia ibi sz opponif, itẽ scda p̃n.
nõ subdiuidif, tertia subdiuidif, nã in p̃ma q̃rit r vno mõ r̃n. in
scda ꝯ. d. r̃nsionem opponit r tripliciter soluit, i tertia ob dictã
ꝯnã euitẽdã ponit opi. Jo. r in ea est valde difficilis r itricata,
i q̃rta ponit reprobationez dicte opi. ẽm Azo. r Roy. Itẽ q̃rta
p̃n. subdiui. nã i p̃ma q̃rit r arguẽs soluit, i scda soluit tacitã. q.
emergentẽ circa sol. p̃missẽ. q. p̃n. in tertia ponit quoddã diuer
saz opi. ẽm quã aũt est dõm, r sic qr nec dicta in prima nec i scda
par. p̃cedũt, q̃nta ñ subdiuidif, sz magis ꝯgruit dicẽ gl. formaf
opp. q̃ qõnẽ, vt dicit Pau. totã gl. dclarãdo p̃sequẽ vt p Bar.
hĩc, r p Pa. de ca. circa opi. Jo. r diffuse p Ang. Aduerte tñ qr
in v. itẽ cur tota merces rc. gl. nõ declarat Bar. nec alius dñ i ea
sunt illa v̄ba, seu cur nõ lucraf totã tertiã mercedis cũ r tãto tpe
sustinuit onera mr̃imonij post locationẽ. Nec. n. nõ vñt bñ di-
cta, nã rñ. quã subijcit gl. nõ põt adaptari, cũ tota tertia sit p̃ce-
ptã cuius ꝯnũ p̃supponit gl. vñ ꝯquirens i vetustiorib' libris repij
esse correptã hãc gl. ibi totã tertiã vt sit totã q̃rtã, ita est i margi.
eius infor. q dĩ fuisse Bar. qõ est i monasterio mõtis martini, i
alio vero vetustissimo est eẽ q̃ i p̃misso. s. deletũ q̃rtã r subroga-
tũ tertiã, r subinde ẽt deleta illa alia v̄ba post locationẽ, q̃ si ha-
beamus tertiã nõ p̃nt adaptari, sz bñ si hẽamus q̃rtã, r ita hñt
Pa. de ca. q fatef qr glo. nõ r̃ndet huic scde. q. his v. formate.
Bar. aũt nõ p̃supponit nisi vnã. q. Verior lectio est qr hẽamus
tertiã r qr nõ debeãt esse illa v̄ba post locationẽ, sz fuerunt addi
ta ab aliquo, nõ bñ itelligẽte itentionẽ gl. qõ suadet p̃mo qr aũt
si habeamus q̃rtã nõ põt applicari r̃n. glo. r sic male r impfecte
loqueref, scdo qr talis est intentio doc. q nõ p̃supponũt esse i gl.
nisi vnicã. q. vz cur nõ venit tota pensio in ꝯtributionẽ i h text.
sicut in eo videmus venire totũ fructũ, vel (p alia v̄ba eãdez. q.
formãdo) cur nõ totã tertiaz mercedis lucraf vir sicut videmus
cũ lucrari tertiã p̃tẽ totã oiũm fructuũ, cũ tãto tpe. s. tertia parte
anni sustinuit onera mr̃imonij, nec habeas post locationẽ, si ha
beas est opus hẽe q̃rtã mercedis, sz tũc, vt. s. dixi ñ ꝯgruit r̃nsio
gl. imo remanet illa q. isoluta. Nec mirãdũ qr in ff. Bar. ita sit
correcta (vt. s. dixi) qr nõ manu ipsius, sz alterius q post ipm ha
buit. ¶ In ea. ibi añq̃ debeaf, dic melius añq̃ censeaf ꝑcepta,
nã a p̃ncipio tota debef vt ff. cũ Bar. videbimus. ¶ In ea. ibi
aliud si primo locasset, itelligit declarãs Pau. dũmõ nõ locasset

añ fructus ꝑceptos qr tũc demũ incipit nouus annus p quo pẽ
sio debef, r gl. hãc ꝯnũ sententiã iprobat r sequitur Clau. r sic re-
21 lata ad tex. nõ põt saluari. ¶ In ea. ibi sz fructus ẽt sola nã q
dicanf fructus nãles, r q idustriales, r añ ppriẽ, r stricte pensio
nes fructuũ opp. ꝯtinenf p Alex. r eãdez. ff. i. ea. §. si vir. iij col.
vbi ẽt p Are. r an appellatione fructuũ ꝯtineanf fructus fructuũ,
vide gl. opti. in. l. sz r partus, in p̃n. s. de eo qõ me. ca, quã exta
mat Are. in. §. qõ in fine. ff. ea. l. ¶ In ea. ibi. l. minus hãc cõi-
ter doc. iprobãt ea rõne qñ vt ẽt. d. Bart. si vera esset seq̃ref qr
ẽt, q̃rta portio mercedis nõ esset ꝯtribuenda, nã nõ cõpetit actio
nisi in fi. anni vt i tertia sol. gl. ꝯ hãc tex. itẽ ẽt iprobat Alexã. qr
22 est ꝯ ver. r ꝯtio. ¶ In ea. ibi alij q: mulier, hãc r eisdez rõnibus
iprobãt doc. qr ẽt q̃rta nõ esset ꝯtribuenda, r i v. si. eꝯtio mulier
cogif stare colono. r nihilominus fit ꝯtributio siue diuisio tot'
pensionis, nec Bar. hãc scdaz approbat, sz ex ea no. id qñ. d. gl.
qr successor singularis qñ est successor nõ voluntarius, sz necessa-
rius cogif stare colono, nã ex h nõ approbat glo. quo ad subiuo
tionẽ ꝯtij. De h p doc. i. l. si filio. §. si. ff. e. Hãc gl. d. sin. h Bal. r
Alex. ex q̃ habes q dicaf necessari' successor, nã nõ ꝯsideraf ne-
cessitas ex parte eius in quẽ res trãsfert, sed eius a quo fit trãsla-
tio de q̃ r hui' glo. i h dicto p Jas. late hic. ¶ In ea. ibi vel dic
ẽm eos hãc reprobãt doc. rõe de q̃. s. qr ẽt q̃rta nõ esset ꝯtribuẽ
da si v̄ba esset, an aũt verũ sit assumptũ gl. s. q. qr pensio i fi. an
ni sit soluẽda dic vt p Alex. cui' dcit. verã iudicat Mode. ibanni. ꝯ Imo. quẽ añ Alex. rephẽdit Lud. r sequif Mode. ¶ In
ea. ibi alij vt Jo. qñ sol. gl. ad. d. l. q actionẽ. ff. d reg. iu. (vt. s. di
xi) nõ sunt bone, io Jo. timore p̃dcẽ ꝯtij fuit in sua opi. qr ꝯtũz
no sit negandũ, sz qr imo verũ sit qr totius pensionis fiat ꝯtribu
tio, r ita p̃cedat ꝯtũ, tex. aũt h itelligaf r p̃cedat q̃rtã est re ipsa
r de p̃nti qr q̃rta portio mercedis sit ꝯtribuenda, nõ. n. negat h
tex. de reliq. tx. ꝯtributionẽ fieri, quã faciendã esse. d. Jo. pbat
i. §. itẽ si messes, r. §. iterdũ, vbi debitũ i spe p̃cipiẽdũ ꝯtribuif,
r ad intelligentiã est aduertendũ qr Jo. loqf de duplici ꝯtribu
tione, re. s. quo ad q̃rtã mercedis, spe. s. quo ad nouẽ reliq̃s, r h
qr spe fiue de. tx. tripliciter ponif, vno mõ faciendo detractionẽ
de vno, ne sequaf incõueniens, qr ꝯtributio, r sic añus, fiat. xiij.
mensiũ, alio mõ qr nullo dempto sz oium. tx. fiat ꝯtributio, non
statim so. ma. sz demũ cõpleto anno, q̃ cũ euitaf dein incõue
niẽs assignãdo oia illa nouẽ octo mẽsibus, hoc mõ. qr p̃mis q̃t
tuor mensibus assignenf. iiij. aurei cum dimidio, scdis quattuor
mensibus alij q̃ttuor, cũ dimidio, alioqn si vnicuiqz mensi vnũ
aureũ attribueremus vnus aureus supflueret, r sic subesset p̃di-
ctum incõueniens qr opus esset annũ. xiij. mensiũ facere, de ter
tio mõ ꝯtribuendi siue cõputãdi hf in v. alij qr caueat rc. r sic i-
mmediãte reprobatio opi. Jo. ẽm Azo. vt ẽt diuersa r separata
a dictis Jo. qõ in v. sz Azo. r in v. itẽ an fine cessione, r hec ꝯtri
butio noie q̃ ad p̃dcã. tx. fiat altero ex duob' modis ẽm gl. vel p
cautionẽ p̃stitã a marito de soluendo dũ habuerit, vel qr tũc ma
ritus det r ꝯtribuat tñ q̃tũ posset vendi h nomen, vt i ipsa glo.
¶ In ea. ibi p rata q̃ttuor mẽsiũ, vult dicere gl. qr p rata. iiij.
mensiũ fit ꝯtributio re de tribus, spe. de. tx. qõ est dicere qr cõsi-
deratis q̃ttuor p̃mis mensibus qb' durauit mr̃imoniũ ꝯtribuif
iiij. ꝯsideratis. iiij. scdis, ꝯtribuunf. iiij. ꝯsideratis reliq̃s iiij. vlti
mis mensibus anni mr̃imonij ꝯtribuunf alij quattuor, h voluit
Jo. dicens p rata quattuor mensiũ de. xiij. mensibus, h est fiãt
portiones tres quaternoz mensiũ r p rata fiat distributio, nam
sic eueniret qr primis mensibus tres aurei, re scdis. iiij. r tertijs
pari mõ. iiij. spe, assignabunf, r sic assignata ꝯtribuenf i totũ. xij.
vno detracto, r sic. xi. ne. xiij mensium fiat annus, r sic in effectu
eueniet qr maritus habebit tertiã totius pensionis specie diuer-
sa ꝯtribute, r de ꝯtributione re vnum aureũ, de ꝯtributis spe duos
cũ duob' tertijs alterius, r hãc intentionẽ Jo. interpraf sic Ac-
cur. h illis ver. q. d. vno mense detracto ne. xiij. mensiũ fiat an-
nus, qõ est dicẽ vt. s. qr de. iiij. in q̃ttuor fiat cõputatio, ita vt se
quaf postea detractio vnius. s. tertij decimi mensis, q supabun-
dat scdã cõputationẽ p rata. iiij. mensiũ. s. de. iiij. in. iiij. r ꝯiũge i
gl. illa v. vt est ar. ff. e. rc. cũ v. Jo. ibi de. xiij. mensib', nã iterme
dia illa v. q. d. vno rc. sunt ver. accur. q̃ sunt iterposita ad decla-
rationẽ illoz ver. Jo. pbat q̃ Jo. qr pensio sit ꝯtribuenda spe, si
cut i. §. itẽ si messes ꝯtribuuf spe vindemie r i. §. iterdũ, cũ pẽsio
r fructus eqparenf. i. mercedes, r in effectu vult dicẽ Jo. qr po-
nẽdo qr locatio fuerit fcã p. xij. mensib' p. xij. aureis, ita qr quo
libet mense vnus aureus solueref, fit i cõputatione detractio vl-
timi mensis anni locationis r ꝯñr vnius aurei ex. xij. debiti pro
illo vltimo

illo ultimo mēse anni locationis, ne si talis detractio nō fiat ɔtingat h absurdū q ɔtributio fiat de .xiij. mensib⁹ cōputato put dz p̄mo mēse m̄rimonij, h ăt eē nō dz, qȝ iura disponūt q solū fructus ultimi āni diuidi dēant, nō ăt q ēt ulterioris tp̄is, cū .ij. ad vxorē ptinēt. l. i. §. s; ⁊ nouissimi C. ō rei vx. ac. iūcto. §. exactio,

23 in q̄ de fructib⁹ ulterioris tp̄is eo. ti. † ⁊ sic h̄ēs ex p̄missis q̄r pri mō mō ɔtributio fiat, s; hāc opi. Jo. quē p̄mū modū posuit ipe Jo. ex q̄ p̄mo mō no. Bar. q vbicūqȝ ānus locatiōis excedit annū m̄rimonij vir nihil dz ɔseq de eo qd excedit, h est ō eo lucro qd obuenit illo tp̄e excedētē ānū m̄rimonij, nec huic obstat sub dit tex. i v. ex ɔtio, ⁊ i v. itē si messes ut i q̄lȝ iuso₂ dicet. ¶ In ea gl. vel fit ɔtributio cū ea oīa debebunt. Hic ponit scdm modus cōputādi s; hāc opi. Jo., q differt a p̄mo i h potissimū qȝ in p̄mo adimit ⁊ remouet unus aureus ⁊ unus mēsis, ne seq̄t illud icōueniens q fiat ānus m̄rimonij diuidēdo₂ fructuū .xiij. mensiū, i h ăt fit cōputatio nullo dēpto s; oīum notē q̄ sapiunt ōtra . .ij. q̄ re ɔtribuat, ⁊ ad ea adēdū dem icōueniēs. s. ne fiat annus .xiij. mēsiū ɔtributio ñ fit tūc cū soluit m̄rimoniū, s; demū cū o'o debebūt, i. āno cōpleto, (⁊ hāc bar. d. esse ɔtributionē spe ⁊ re i emēdatis lec.) aliogn subdit gl. staret p̄dcūȝ icōueniēs ut vnus aure⁹ supabūdaret, put q supabūdet opus est fateri, faciēdo cōputationē añ tp̄s āni finitū, ⁊ p ɔtio, opus eēt, si vellem⁹ cōpēdē tot i mercedē ⁊ cōputare añ ānū cōpletū addē aliū mensē, ⁊ sic fateri dem absurdū, q ñ est facēdū, ⁊ sic volēdo euitat q ñ fiat ānus .xiij. mēsiū, ⁊ volēdo q tota pēsio ɔtribuat faciēda ē cōputatio ⁊ ɔtributio demū āno cōpleto, h mō q p̄mis .iiij. mēsib⁹. s. seq̄ntib⁹ post p̄mos elapsos durāte m̄rimonio, attribuant .iiij. aurei cū dimidio, ⁊ sic media ps mercedis restantis detracta portione re cōlata, ⁊ alijs q̄ttuor mēsib⁹, reliq. .iiij. aurei cū dimidio, ⁊ sic reliq̄ pars dcē mercedis, ex qb⁹ appe' scda dria iter hūc ⁊ p̄mū modū, qȝ i h nō fit ɔtributio dcō₂ .ix. statim so. m. s; demū post āno locatiōis cōpleto, i p̄mo ăt stati, itē ⁊ tertio ē dria, nā i p̄mo .ix. ɔtribuunt spe, i h scdo (vt. d. bar) spe ⁊ re, spe id qȝ nō pñt actualr ɔtribui cū nō sint soluta viro sicut tria p̄ma, re ăt alio respectu. s. qȝ nō sunt d̄plius in spe pprie cū sint iā debita. vel habeas spe solū i lec. Bar. put i imp̄ssis hȝ ⁊ declara ut ꝑxi. ⁊ oīo stabit dria qȝ eēt spe q̄ i p̄mo. Tertiū modū cōputādi elicit Bar. ex v̄bis gl. in v. aliq q caueat ⁊c. quem nō sentit Jo. nec posuit gl. h respectu, vt declararet opi. Jo. s; ad aliū effectū. s. qd nūs p ipsas gl. ibi posite, ⁊ est talis q tñ videat ɔceptū q̄to nomen illud debitoris vēdi pōt, ⁊ sic spes illius futuri debitoris extimat, ⁊ illi⁹ extimatio ɔtribuit ad qd tex. i. l. i quātitate. §. magno J. ad. l. fal. Addite vltra Bar. q pisormiter pōt ex dcā gl. elici q̄rtus modus ɔtribuēdi p modū cautionis ad qd. l. si si. §. si. J. e. alle. i gl. put aliq Mod. h dixit. S; pōt dici q hec nō sit cōtributio qñ cauet, adde tñ q sm hūc tertiū modū positū p bar. ɔtributio de .ix. iō dr spe, qȝ re nō ɔtribuunt .ix. s; re hñ ɔtribuit p̄dictū redactū ex extimatione illi⁹ spei ad .ix. ⁊ h respectu huius extimationis ɔtributio pōt dici re, ⁊ sic sm hūc tertiū modū cōtributio de .ix. diuersis respectib⁹ pt dici spe ⁊ re, differt ēt a scdo ⁊ ɔcordat cū p̄mo inq̄tū stati fit ɔtributio, itē inq̄tū statim fit dcā ɔtributio nō de totis .ix. s; de extimatione. ¶ In ea. gl. ibi s; Azo. ⁊ R. ⁊c. iprobat h gl. opi. Jo. cum q̄ iprobatione cōiter doc. trāseūt, ⁊ cū sit fantasia q̄dā ɔ hūc tex. i v. hoc itaqȝ, i q̄ solū dr ɔtributionē faciēdā de q̄rta pte mercedis, ⁊ sic de reliqs ptibus nō, ar. l. cū p̄tor, cū ibi no. ff. de iudi. dicit tñ ad declarationē Bar. q si opi. Jo. i aliq̄ esset vera dēret itelligi, sm p̄mū modū cōputādi, ad tex. i. §. itē si messes, ⁊. §. iterdū rñdet vt i gl. q̄ tñ q̄ ad. §. itē si messes, nō vr bene, qȝ marit⁹ aliq̄s fruct⁹ pcepat s; nō oēs, q̄uis doc. ita teneāt tñ Are. d. opi. Jo. esse v̄iorē, q tota pēsio ɔtribuat, ⁊ ad sustinēdū eā rñdet ad hūc tex. p quē improbat, ibi vt ex ea pecunia, nā intelligit ⁊ expōit ex ea pecūia. s. tota, ⁊ ex oībus fructib⁹ nālibus, ⁊. d. q hec est minor violatio q̄ ea quā opus est facē, ⁊ faciūt gl. ⁊ doc. tenēdo q tota ñ ɔtribuat J. i v. ɔtio, i v̄bo idē exponēdo ñ tñ p oīo idē. S; hec saluatio Are. nihil vz imo magis ē ɔ hūc tex. q specifice loq̄t de q̄rta pte mercedis ñ de tota, put dixit Mod. nec expō gl. ⁊ doc. l. d. §. ex ɔtio, i v. idē est mala cū id i alijs iurib⁹ in gl. ibi adductis repiat ⁊ pbat i hac. l. J. in. §. de pensionib⁹ in v. idē. Habem⁹ igit ex oībus iā dictis ⁊ oīb⁹ q̄ dicit gl. ɔtiū remanere isolutū, nā tres sol. date p gl. (vt. s. vidimus) nō sunt bone opi. Jo. quā timore illi⁹ ɔtij posuit, ex q̄ resultabat alia sol. nō est bona, vñ bar. tenēs lec. gl. q tria tñ ɔtribuat ad ɔtiū dr q imo oīa sint ɔtribuenda, qñ oīa viri ɔcepta p reg. l. q actionē, rñdet p̄mittens p fundamēto q in h tex. solū tractat de diuidēdis fructibus a viro pceptis, itē q colonus ab initio totā pensionē dz. l. si a colono. J. de fideiuss. nā si ñ dēret nō posset accedē fideiussor vt ibi clare p̄supponit, cū fideiussio ñ teneat nisi sit obliō p̄ncipalis. l. fideiussor, in p̄n. J. e. ti. melius q̄. d. l. si a colono, pbat tex. i. l. s; adde. §. si q⁹ cū ānū sibi ñ q̄si idebitā. ff. loc. imo vltra alios pōdera tex. h i v. ɔtio, ibi q̄ debebat, qb⁹ stātibus vidēdū esse cui tal' pēsio a colono indubie debita debeat i tex. nrīs, ⁊ p rñsione distingui aut loqmur de ea pte anni q̄ fundus ad vir ptinuit, qȝ durauit m̄rimoniū ⁊ p ea ipsi marito vr pēsio acqsita, rō qȝ p ea pte āni ipe nō mulier iplet ɔtū colono debētē, cū patiat ipm frui, cū g ipse marito debeat, ⁊ acqsita videat, merito ex reg. h⁹ tex. dz i ɔtributionē venire, aut loqmur de reliq̄ pte āni, ⁊ p ipsa pēsio debetur mulieri cū ipa ɔtū ipleat, nō marit⁹, cū ipa nō marit⁹ frui colonū patiat, merito sibi, nō marito debet, ar. l. si hunc cōis meus, siue meuij, ⁊ castren. pec. §. si. J. de stipu. ser. q̄re aūt nō ɔtribuat nisi id qd a marito pcipit, nō aūt id qd a muliere, dicit cū bar. J. i seq. v. hāc q̄ntā solonē bar. reprobat Jmo. dicēs esse ɔ tex. i v. ɔtio, vñ adheret cuidā certe rñsioni q̄ fuit originalr bal. quā tñ nō esse bonā ostendit Alex. (cū q̄ ceteri Mod.) ⁊ hñ sol. bar. sustinet vt p ipm hēs, ⁊ vide oīo Mode. papi. q ɔsiderātes triplr dici debere pensionē, q̄ ad natiuitatē actionis, q̄ ad exactionē, q̄ ad iuris itellm, optime ⁊ formosr soluūt ɔtiū. d. l. q actionē put breuib⁹ loq̄ns soluit Bar. q̄ est cōis, qcq̄d i ɔtiū dixerint Bal. ⁊ Jmo. adde tñ q talē diuisionē hūerunt ab Alex. .ix. col. quā sol. Bar. defende a tribus vrgentib⁹ fundamētis, vt p Clau. p̄sertiȝ ab eo, qd formauit Cuma. dicēs subtilr hāc Bar. doctrinā hñ pcedē in p̄dio vrbano in dotē dato a muliere, nā in eo tātā vtilitatē affert patientia p̄stita p pte tp̄is respcū illi⁹ tp̄is, q̄tā affert patientia p̄stita toto tp̄e respectu toti⁹ anni, s; i p̄dio rustico de q̄ loquit hec. l. diuersa est rō, paȝ. n. pdest ɔductori patientia i tribus mēsib⁹ hiemalibus, si postea mulier tp̄e vindemie patientiā nō p̄staret, vñ cū nō afferat p illis tribus mēsib⁹ vtilitatē, patientia mariti nō pōt dici iuris itellectu maritū iplesse, nā in p̄dictis rusticis inspicit tp̄s colligendo₂ fructuū. l. defuncta. ff. de vsufr. qd ēt appet, qȝ pensio pp solos fructus p̄stat vt ɔstat, qȝ fit remissio pensionis i; toto anno locator p̄stiterit p̄rīaȝ. l. si vno, in p̄n. ff. loca. ⁊. C. pp sterelitatē eī de loca. ⁊ con. Sed soluari pōt Bar. vt p Clau. melius q̄ p Papiē. qȝ Bar. ɔsiderat locat onē respectu locātis, arg. pcedit respectu ɔductoris. ¶ In ea. in si. omissa pe. pte, iuxta ordinē Bar. opp. gl. q nō videat ɔgruū q aliq̄ pars pēsionis ɔtribuat, nā quācūqȝ opi. teneamus, siue gl. siue Jo. ɔclusio firmat respectu quarte partis pensionis esse ɔtribuendā, qd ēt expsse in tex. pbat, sed ex hoc sequit q † maritus

24 hȝ ratā ēt in pensione, ⁊ sic participat de fructib⁹ duo₂ anno₂, qd vr absurdū qȝ sufficere dz maritū hēre ratam in fructibus vindemie, pceptis eo anno soluti m̄rimo. p tp̄e quo durauit, qd habeat de fructibus duo₂ anno₂ pȝ, nā vnus annus in q̄ vir pcepit vindemiā, alius est annus locationis, p q̄ futura vindemia pcipit elapso iā anno m̄rimonij, vt pȝ ex positione casus. Cū ergo clarū sit q pensio soluit intuitu dicte scdē vindemie, sequitur q maritus pcipiens aliqd de pensione, pcipit de fructu anni, p quo soluit pensio, ⁊ ɔsequenter percipit de fructu duo₂ anno₂, qd eo maxime apparet, qȝ tp̄s quo percipit vindemia a ɔductore, cuius intuitu soluit pensio est post finitū annū m̄rimonij siue diuidendo₂ fructuū, qȝ in vltimo mense anni locationis, qui est iā cōpleto anno m̄rimonij diuidēdo₂ fructuū. Rñdet gl. q imo nō ɔtribuit fructus duo₂ anno₂, s; vnius tñ, pbat qȝ cū annus m̄rimonij icipiat a die traditionis vt. d. l. ō diuisione. ff. so. m. tp̄s aūt p̄cedens añ traditionē ēt q fuerit tp̄s culture. d. anni nō cōputat in anno m̄rimonij, sed ad ipsum cōpiendū cōputat tp̄s seq̄ntis culture, ⁊ sic anni seq̄ntis, ⁊ sic locationis, quemadmodū ergo de parte duo₂ anno₂ fit vnus annus emergens soluti m̄rimonij, ita de parte recollectionū p̄dco₂ duo₂ anno₂ fit vna recollectio p eodē anno, ⁊ illa ɔtribuit ⁊ diuidit vt h, tā q̄ annus ille sit ex dicta locatione, vberior altero. Cū hoc gl. solu. trāsit Bar. ⁊ post eū alij cōiter excepto Raph. dicēte q ratio gl. nō ɔcludit, ⁊ q huius tex. nulla est rō, ⁊ q si ipse Papi. viueret nullā sciret rōnē reddere, tñ ex quo ita habemus decisum est acqescendū iuxta. l. prospexit. J. qui. ⁊ a qui. s; asserat esse decisionē iniquā ⁊ iniustā, ex qua multa inconueniētia sequant ⁊ facile fraudib⁹ ⁊ malitijs via aperit, put refert Bald. note. q decisionē Papi. saluare nitit. Pau. ex i positio. casus. d. hoc qd dr in hoc tex. de q̄rta positione eē mere volūtariū a volūtate Papi.

nec esse in aliqua rõne fundamentũ, ꝛ verissimus vr, ꝙ dixit Cu-ma. ꝛ Pau. nã ex hoc tex. cogimur dicere absq; rõne, imo ꝯ rõ-nem, ꝙ in casu huius. l. qñ maritus habuit a muliere fundũ ple-nũ fructibus, ꝛ mox pcepit vindemiã, ꝛ subinde ea pcepta loca-uerit pro. xij. vt hic ponit casus. Si mrimoniũ duret integro an-no diuidẽdoꝝ fructuũ, ꝛ sic vsq; ad fi. mensis septẽbris maritus hẽbit integros fructus vindemie, ꝛ maximã partẽ mercedis hoc est. xi. aureos, qđ est in effectu dicere ꝙ maritus q vno solo ãno onera mrimonij sustinuit hẽat fere integros fructus duoꝝ anno rũ, qđ est alienũ ab omni rõne, vt. d. Raph. Jtẽ sequit mirabile aliud ꝙ si maritus recepit vineã plenã fructibus in cbal. Octo. ꝛ pcepit vindemiã, ꝛ in sequẽti anno ex tẽperie aeris vue citius maturate fuerint, ita ꝙ absq; malignitate mariti sm cõem cur-sum recollegit ipse maritus aliã vindemiã, ꝛ demũ i fi. anni, ꝛ sic in cbal. Octob. fuit dissolutũ mrimoniũ maritus hẽbit ambas vindemias integras, qr sunt fructus pcepti in anno mrimo. vna vindemia pmo, alia vltĩo mẽse, ꝛ ãnus ħ cẽsebit fertilior, vt di-cit ħ Pau. in fi. dicens id sentire et Jac. de are. p id qđ. d. ħ gl. Tu vide Clau. in via dispu. ꝯtrã pbatẽ. Retẽta cõi sol. gl. bar. ad declarationẽ oppo. ex gl. si fundus nõ fuisset locatus nemini dubiũ ꝙ nihil ex fructib9 futuri, ꝛ seqñtis anni hẽret vir, qr solus de fructib9 vltimi anni, vt in. l. pced. Pari g̃ rõne qñ locauit, ni-hil de pẽsione ꝯseq dꝫ. Rñ. negãdo ꝙ sit par rõ, imo diuersa, et minor in fructib9, nã si fundus nõ fuisset locatus nihil iuris hẽre vr vir in fructibus pcipiẽdis, ꝛ iõ nõ põt aliq̃ mõ dici ꝙ veniãt i ꝯtributionẽ vt pcepti, sꝫ si locauit est secus qr p rata tpis vt. ẽ. vidimus vir pẽsionẽ pcepisse vr, ex q̃ so. isert ipe Bar. ꝙ si i ter-mi. hui9 tex. locatio esset fcã p certa q̃titate fructuũ pcipiẽdoꝝ, ex isto dotali fundo nihil penitus i ꝯtributionẽ ventret, ꝛ sic nõ pcederet ħ tex. volens ꝯtribui q̃tã pẽsionis, pbat, qr tũc ꝓmis-sio esset ꝯdõnalis vt i. l. i. ꝗ. de ꝯdi. ꝛ de. ꝛ ꝯcor. l. interdũ. ꝗ. de v. ob. ꝛ p ꝯñs ante perceptionẽ fructuũ, ꝛ sic añ purificatã ꝯdõnẽ viro nihil q̃situm esset, secus aũt si locatio p certa q̃titate in ge-nere (et fructuũ itelligat lꝫ nõ explicet) solueda, vel quolibet mẽ-se vel in fi. anni. Nam pars veniret in ꝯtributionem p rata tpis sm formã huius. l. nã lꝫ hec oblĩo sit in diem tñ dies cedit et du-rante mrimonio, ꝛ viro patienti debet. l. cedere diẽ. ꝗ. de ver. sig. Cũ qb9 Bar. dictis tenẽt An. Raph. Pau. Bal. noue. ꝛ Pa-pien. sed Jmo. Ro. ꝛ cũ ipsis Alex. iprobãt, mouent pmo qr lꝫ ñ sit nata oblĩo ꝛ actio tñ spes ipsa nascitura oblĩon e vr ꝙ possit ꝯtribui ꝛ diuidi, nam spes ꝯditionalis oblĩonis deduci põt in ꝯ-tra. l. spem. C. de dona. l. in q̃titate. ꝗ. magna. ꝗ. ad. l. falc. l. si ia-ctum. ẽ. de ac. emp. pro quo Rom. adducit. ꝗ. item si messes, ibi cũ spe future vindemie, ponendo ꝙ fuerit facta locatio non nu-mis, sed fructibus vt ibi in. iij. lec. glo. ꝛ sic ad ppositum optime facit quicquid dicat Alex. scđo qr ꝯ generalitatẽ huius. l. in hoc ver. ad rõnem ꝛ fundamentũ Bar. rñdet Alex. ꝙ in hoc tex. nõ curatur de acquisitione pensionis quo ad natiuitates obligatio-nis vel actionis, nam si ꝯsiderasset tota pensio veniret in ꝯtribu-tionẽ cũ ad totaꝫ sit orta actio vt in. d. l. si a colono, ꝛ. ẽ. dixit ip-se, nec et cõsideratur acquisitio respectu exactiõis, qr sequeret ꝙ nihil deberet venire in ꝯtributionem, cũ quo ad exactionẽ pen-sio nõ dicat acq̃sita nisi in fine tẽporis, vt p glo. ꝛ doct. d. l. certi iuris. C. loca. ꝛ per eũdem Alex. ẽ. vñ remanet ꝙ in hoc tex. ꝯsi-derat acquisitio pensionis quo ad iuris interp̃tationem, sed sm hanc ꝯsiderationẽ nõ reperit iure cautũ, ꝙ pensio in fructibus nascituris, ꝛ sic ꝯditionalr debita nõ ita censeat percepta, pro tẽ-pore p̃terito, siue pro rata tpis preteriti, sicut pensio ꝯsistens in quãtitate pecunie, siue in alio genere, pꝛesertim cũ tex. iste ĝnali-ter loquatur. Cõprobat qr vbi aliquid debet alicui sub ꝯdõne semper hꝫ rõ etiã illius quod pendet ex euentu cõditionis. l. in lege aquilia si occisum. ẽ. ad. l. acqui. ꝛ. l. seruus, in prin. ẽ. de cõ-di. fur. ꝛ sic considera ꝙ Alexã. respõdens, vt. ẽ. ad rõnes Bar. simul facit tertium fundamentũ cõtra eas, vꝫ ꝙ opi. sua iure nõ probat, sed nõ cõcludit hec rñsio recte intuenti, imo rõ Barto. efficacissime concludit, nã nõ conuenit ꝙ maritus ante euentũ condõnis dicatur adimplere ꝛ ꝙ ex ipso implemẽto quicq̃ acq-rat iuris interp̃tatione, cũ ante natiuitatem fructuũ, ꝛ sic imple-tã cõditionem nõ sit nata obligatio nec actio. d. l. i. ꝗ. de condi. ꝛ demon. ꝛ certe. d. l. cedere diem, ꝛ sic nõ cadit hoc ꝯsequens acq-sitionis iuris interp̃tatione ppter implementũ, iõ deficiat aũt cedens obligationis ꝛ actionis, cum nõ cadat implementũ nisi presupposita obligatione, cuius occasione fiat, ꝛ sic ob. Alexan. reg. l. illud. ꝗ. de acqui. hered. ꝛ hoc est quod sensit Bar. recte in-tuenti, vt etiam. d. Vincẽ. q. d. ꝙ nõ debetur implementum ni-si supposita in esse obligatione ꝛ actione, ad primum tñ. ꝙ in. l. si iactum, ꝛ. l. spem sumus in diuer. ter. Nã nõ requiritur ibi ali-quod implemẽtum ꝛ acq̃sitio de presenti saltem iuris intellectu, prout in terminis nostris. Ad secũdũ de generalitate huius tex. rñ. ꝙ nõ est incõueniens restringi cessante rõne, immo decens. l. adigere. ꝗ. q̃uis. ꝗ. de iur. patro. c. cum cessante, de appel. Vel tenendo cũ Raph. ꝛ Pau. ꝙ hic tex. sit sine rõne, respectu hu-ius quarte pensionis, non est inconueniens restringere. l. ius sin-gulare. ẽ. de legi. sed vnum videt vrgere cõtra Bar. qr cum in ꝯ-tractibus conditio retrotrahat. l. potior, ꝛ. l. qui balneum. ẽ. qui poti. in pig. habe. videt ꝙ sequuta natiuitate fructuum arg. cõ-cludat de quo vide p Vin. aduerte circa dicta Bar. ꝛ doc. cõmu-niter, dum volũt ꝙ si pensio sit cõstituta in fructibus in genere adhuc procedit dispositio huius tex. sicut si esset in pecunia, nꝫ contra facit qr tunc nõ est locatio sed cõtractus innominatus. l. si olei. C. loca. si innominatus ergo nõ q̃ actio q̃rit nisi demuꝫ se-quuto totali iplemento. l. ex placito. C. de re. permu. ꝛ no. glo. ꝛ doc. l. i. C. de pac. ꝛ. l. sine apud acta. C. de trãs. ergo idem indi-cãdum ꝙ de obligatione cõditionali, ꝛ sic limitat rõ limitatio-nis Bar. cuius intentionis ꝯ Bar. ꝛ doc. in hoc est Clau. pro-pter premissus fundamentũ. Tu respõde qr esto ꝙ tũc sit ꝯtrus innominatus, tamẽ hꝫ naturã ꝯtrus locationis, vnde non hꝫ lo-cum penitentia. d. l. si olei, ꝛ ibi Bal. sed nõ põt defendi doc. dũ appellãt locationem hanc factam pro certa fructuũ q̃titate, nã in hoc ꝙ precium requiratur, locationis cõtractus est similis venditioni. insti. de loca. in princi. ¶ Jn ea. glo. in. v. par. ibi itẽ an sine cessiõe ꝛc. subdiuiditur in. iij. vsq; ad vlti. partẽ. vt. ẽ. in prin. glo. ꝛ sic aduerte qr in ver. alȝ non loquit principaliter vt declaret opi. Jo. de qua. ẽ. in prece. par. sed ex verbis gl. Ter-tium modũ declarandi dicunt Bar. ꝛ doc. non ꝙ glo. id sen-tit, sed ponit quandã opi. quorũdã tenentiũ ꝙ nõ sit necessaria cessio nec sine ea agere possit mulier, ꝛ sic ꝙ actio nullo mõ cõpe-tat ei, sed ꝙ maritus cauet de dando cum ipse cui cõpetit actio a colono consequetur, vel ꝙ tunc tantũ det q̃tum id nomẽ debi-toris. i. colonũ vendi põt, ħ verus est sensus verboꝝ gl. quẽ nul-lus declarat, imo oẽs vr omnes intelligere. Hic no. ꝛ limita vt per Barto. cum quo ceteri doc. ¶ Glo. in versi. econtrario, hꝫ duas par. pn. in prima exponit siue declarat tex. in scđa oppo-nit ꝛ quattuor modis soluit, ꝛ sic subdiuidi potest in. iiij. prima pars est clara ꝛ probat eius assumptũ ꝙ idẽ dici ꝯueniat, lꝫ non sit per oĩa idem, in. l. idem. ẽ. ad velle. alleg. in prima so. ad ꝯtrũ sibi formatũ. ¶ Jn scđa par pn. pma sol. cõiter approbat vt cõ-stat et ex his q̃ dicta fuerunt. ẽ. in gl. proxi. in fi. ¶ Jn ea. in fi. ex his ver. Jo. apparet ꝙ ipse pp hãc ver. prorupit in fantasticã opi. de qua supra gl. proxi. Videbat. n. nõ posse absq; violatio-ne rñderi ad hãc tex. put deducit ibi Are. videas demum circa hãc gl. declarationẽ ꝛ limitationẽ Bar. ad hunc tex. quã verã. d. Vin. sine dubitatiõe p̃supposito ꝙ marit9 teneat stare colono p vxorẽ ꝯstituto, de quo videbimus i gl. sequenti, aduerte tñ qr lꝫ Bar. dicat itelligere hãc. ꝗ. qñ mulier locauit fundũ pro. xij. tñ vr eius lec. esse corruptam, ꝛ debere esse qñ vir (nõ qñ mulier) lo-cauit, cũ tex. nõ loquatur de locatione facta a muliere sed de scđa a viro, ꝛ si hoc mõ corrigat, non ꝯgruit qđ. d. Vin. vltimo vide Clau. formantẽ difficileꝫ oppo. ¶ Glo. in ver. debet hꝫ duas par. in prima declarat supplẽdo ad tex. in scđa tacite oppo. ꝛ sol-uit, scđa ibi, itẽ aliter distinguit, sm aliquos Mode. vel hꝫ q̃-tuor, nã in ver. item ꝛ ꝯtribuit ꝛc. gl. rñdet tacite. q. itẽ in fi. taci-te oppo. ꝛ soluit vt p Bart. ¶ Jn ea. in tertia par. ibi item ali-

25 ter nõ. † ꝙ pensio rei locate si dies pensionis soluẽde nõdum ve-nit, pertinet ad emptorẽ, ꝛ sic melioris est ꝯdõnis vir q̃ vendi-tor. Ratio sm Bar. ꝛ cõiter doc. qrũ venditor ex voluntate alie-nat, maritus aũt ex necessitate, que rõ est ꝯ tex. in. l. si. ꝗ. pe. ꝗ. que in frau. cre. nã ibi alienatio, ẽ ex necessitate (vt aduertit Clau.) vnde vera est rõ, quã assignat hic Alex. que probat in. d. ꝗ. pen. qr venditor habet precium in recõpensationeꝫ rei vendite, ꝛ sic maritus precium ppter pensionẽ exigendam. Retinendo rõnem Bart. ꝛ cõem vide duas illationes quas facit ex ea Alexã. an tñ procedant vide Claud. ¶ Jn ea. in fi. que sit ratio differentie inter virum ꝛ vsufructuarium, ponit Bar. ꝛ dicimus in tex. ꝛ in-feras notanter ad venditionem factã cuꝫ pacto de retrouendẽdo vt in apostil. quã feci ad Bar. ¶ Jn gl. in ver. itẽ si messes, po-nit casuꝫ pmo mõ, quẽ põnẽ. d. et clarũ ꝛ bonũ Bar. aduerte tñ qr ñ vr ita clara, nã hꝫ eã os expone ħbũ videmus, i. pcẽsit loco

vindemie,

vindemie, vt exponit gl. in ᵛ. vindemie. Mõ nõ vᵣ ꝯgruere ᵛ. tex. q vᵣ loq respectu vīdemie de fructib⁹, ñ de pēñõe, ꝛ sic ñ fcā locatiõe, ꝛ h aduertē gl. posuit ibi. iij. lec. ℭ Gl. i ᵛ. sequent hꝫ duas ptes, i pria declat tex. i sa põit tertiā lec. ij. ibi vᵣ dic hꝫ Azo. ℭ In ea. i pria vult dicē h tex. dicēs fruct⁹ colonū ex forma h est nã locatõis seq itelligiᵣ nō ꝯio õ colono q numis colit, nō ad partiariū ñ ptinent fruct⁹ õe ꝛ sic ei nõ ꝯuenist ᵛba tex.

26 † No. hāc gl. q ppriē colon⁹ vᵣ numis colēs. Nã vt. d. alex. tex. in. §. vis maior inuit q ēt partiari⁹ colon⁹ dicaᵣ. Adde gl. ꝯcor. in. l. pe. §. õ vsufr. leg. imo ea est expssior ista, qꝫ abnegat priariū ppriē dici colonū, ꝛ sic sentit gl. q iproprie priari⁹ vᵣ colon⁹ ꝛ ita itelligi tex. i §. vis. p q̄ gl. bal. alle. l. nūllis. §. et cū dos. õ. õ pre.

27 ver. ℭ In ea. l. ij. par. † Hāc. ij. lec. dicit no. bar. iꝫ bm cū ñ sit ita clara sic pria ex q̄ subdit no. q si mulier añ ꝯcā mrimoniū locauit fūdū ꝛ ex ea locatõe pēñõez fcepit, ꝛ postea nupsit añq̄ fruct⁹ (quoꝝ occasiõe fuit fcā locatio) pcipeꝛenᵣ, ꝛ parimõ ante eoꝝ pceptionē diuertit, ꝛ sic nullos fruct⁹ pcepit vir, q tūc ipse vir i recõpēsationē dꝫ hēe de fructib⁹ sequētis anni, ꝛ sic est cāus in q̄ ad maritū ptinēt fruct⁹ vlterioris āni q̄ vltimi, ñ ᵛo mlier pēñonē ñ pcepisset ad viꝝ ꝑo pēñõis p rata tpis mrimonij ptineret vt h hꝫ pmã lec. ꝛ ex bis õcidiᵣ qõ de q̄ p ipꝫ hā. §. õ. ꝑxi.

28 in fi. vbi se retulit ad h dicēda. ℭ † Anteq̄ hāc lec. vlteri⁹ examinem⁹ no. bm Raph. q marit⁹ teneᵣ stare colono p vxorē ꝯsti tuto, id manifeste psuppõit h gl. Pro q̄ facit qꝛ ē ꝯrio, vxor teneᵣ stare colono ꝯstituto p maritū, qõ pseq̄re vt hēs per Alex.

29 ℭ † Itē no. ibi i eodē āno p sustinēdo libello, vt p bar. ꝛ alex. de quo dixim⁹. õ. i tex. nūc de ᵛitate ei⁹ lec. ꝛ ei⁹ qõ no. ex ea hā. Adde q p gl. bal. alleg. i ar. l. si vno. i pn. õ. loca. Sed eo ñ ob. iꝫ ꝯ gl. asserēs sustineri ñ posse qm̄ ñ dꝫ ann⁹ q̄ durauit mrimoniū esse sine cõmodo fructuū. l. de diuisiõe. õ. e. qõ op⁹ ēēt dicē hꝫ hāc lec. Nã ēēt satisfaciēdū viro de fructib⁹ sequētis anni, vñ iꝫ (iꝫ alex. nõ referat) q tūc mulier dēat de pēñõe pcepta ꝯferre vsq ad q̄titatē corrñdētē tpi mrimonij, Imo. ꝛ Ro. distiguūt. Aut vir sciuit locationē fuisse fcām, ꝛ ᵛa est gl. Aut ignorauit ꝛ ᵛa est opi. bal. p q̄ fac qꝛ cū pp ignorātiā fcī ñ potuerit sibi pudere ñ dꝫ esse i dāno, ar. l. si go demū. §. ꝛ h subiūgit. õ. locati. ꝛ. l. q bona. §. de illo. §. de dā. īfe. facit. l. si putaroꝛ. õ. ad. l. aq. cū si. Ro. at simplr sequiᵣ opi. bal. p. l. sed addes. §. j. i rõne fui. õ. loca. ꝛ. l. pe. §. de vsu. leg. Naꝫ i culpa est mulier q̄ añ ꝯgruū tpꝰ pēñonē p fructib⁹ pcipē voluit, qõ itellige respectu viri ñ ꝯdnctoris, cū q̄ fit ꝯuētio ꝛ sic ñ hñ itelligit mētē Rom. ꝛ reprobat alex. ꝛ respectu ei⁹ cū q̄ fit ꝯuētio loquiᵣ. l. iurisgen. §. prox. õ. de pac. Quā opi. iꝫ ēt ipse alex. iꝫ ñ p Ro. funda. Et cõprobat qm̄ cū marit⁹ possit expellē colonū ab vxore ꝯstitutū, vt sustētabili⁹ est qcqd teneat gl. h, si nõ expulit vtilr gessit negociū mulieris. Nã ꝛ alꝰ mulier ad iteresse colono teneᵣ, vt p doc. i. l. si filio. §. si vir. §. e. ꝛ iõ cū vtilr gesserit, poterit marit⁹ actiõe neg. ge. ꝯseq ratā pēñõis. s. p rata tpis quo durauit mrimoniū, ar. l. si pupilli. §. qd ꝯ ver. et ipso gestū. õ. õ neg. ge. Mõ fundamētū est vrgēs bm Cin. tenēdo hāc opi. q vir nõ teneaᵣ stare colo p vxorē ꝯstituto, sed gl. ponēs hāc lec. est ꝯria opi. quā i vis decisiua tenēdā ait ipse alex. iꝫ in pūcto iur. opi. Bal. sit ᵛior. Mõ ēt firmat hic Clau. Tu dic hāc. ij. lec. nullo mõ posse sustineri q̄ ad hūc tex. qꝛ nõ appet aliquo mõ q mulier pēñonē receperit. Itē qꝛ tex. loquiᵣ qñ pecunia fuit soluta p diuerso gñe fructuū, q̄ sint fructus quoꝝ occasiõe spes venit i ꝯtributiões vt pꝫ ex ᵛ. tex. iꝫ hꝫ hāc lec. pēñio soluta fuisset p eodēꝫ gñe fructuū. Itē est ꝯ tex. in quo pēñio venit i ꝯtributionē vna cū spe vindemie. Sꝫ tenēdo eā pēñio ñ ꝯtribuiᵣ, ꝛ mirādū q doc. nõ aduertit, nec bone est saluatio itelligēdo q venire dicaᵣ i cõpetatõe iõ qꝛ loco ei⁹ vindemia subrogaᵣ ꝛ ꝯtribuiᵣ. Nã ñ veniret, cū spe vīdemie, ꝛ ēēt ꝯ veꝝ sensuꝫ hui⁹ tex. ℭ Gl. i ᵛ. vīdemie, hꝫ. iij. par. i pma declarat tex. q̄liter sit itelligēdus tenēdo. õ. ocio secūdas lec. in sa põit tertiā lec. i tertia p viā no. declat tex. bm hāc tertiā lec. ptes patēt. ℭ In ea. i. ij pte. Hāc tertiā lec. ñ esse neq no. neq darā. d. bar. sed bal. noue. eā iꝫ, ponēs, put est clara itētio gl. q respectu vīdemie ñ erat fcā aliqua locatio qõ manifeste depēdiᵣ ex ipsi⁹ vltimis ᵛ. bā. d. q mulier caueᵣ iuxta. §. iterdū qõ ñ cõueniret ñ dicam⁹ fcāꝫ esse locationē respectu vīdemie, quē itellec. dicēs veꝝ. d. hāc rõnē dubietatē hēe, qꝛ cū vir pceptur⁹ erat fructus vindemie, vt in tex. vᵣ videbatur dicenduꝫ q penñio mediū solum pro rata in cõtributionem veniret, non auteꝫ tota, sicut. õ. in ver. itaq disponitur q pro rata soluꝫ contribuiᵣ pensio, qñ a principio totam vindemiā vir pcepit, tñ ideo hic ꝯnū

determinaᵣ, qm̄ dicti fruct⁹ vindemie nõ sunt fruct⁹ vnius anni integri, sicut in. d. ver. itaq. Tu aduerte ad hac rõneꝫ dubitandi, qm̄ in tex. non minus dubitaᵣ de vindemie fructu pcipiendo, an in ꝯtributionē veniat q̄ de pensione, imo magis potius vt in tex. innui vᵣ. Vñ tene hāc lec. tanq̄ magis ꝯuenientē ver. text. ꝛ iꝫ rõ dub. de qua ꝑxi. non sit bona, nec alia facile videaᵣ posse assignari, non refert qm̄ rõ dub. nedũ non cadit in h ver. sed iuriscon. psequiᵣ declarationeꝫ dubiꝫ. de q̄ in ver. prec. vt pꝫ qꝛ ꝯtinuatiue loquiᵣ, sub eodeꝫ dubio, vt oñdit dictio item, ꝛ sic ponit exemplū in alio casu in quo pensio q̄ fuit percepta p parte fructuum tota venit in contributionem vna cū fructibus reliqs percipiendis. q. d. q id qõ est dem. õ. in. §. ꝯrio. de pensione tota percipienda q venit tota in contributioneꝫ qñ non percepit fructus, ideꝫ dõm de pensione pro parte fructuū percepta ac de fructibus eiusdem anni percipiendis, vt eadeꝫ rõne simul veniāt in ꝯtributionē. Et hāc lec. in vis dispu. teneo, despectis duabus alijs, vna raphe. ꝛ alia Papiēñ. ℭ † Que-

30 rit An. quid si fundus fuit datus pro parte plenus, ꝛ pro parte vacuus, an pcedat dispõ huius tex. in ver. itaq, an vero in ver. econtrario, ꝛ ꝯcludit iudicari vt de fundo vacuo per hūc tex. in §. item si messes, in quo tota pensio venit in contributioneꝫ, sicut qñ vacuus daᵣ, vt in ver. cõtrario, Imo iꝫ ꝯ, vt per Alex. vᵣ dicendum q respectu fructuuꝫ perceptoꝝ iudicetur vacuus respectu non perceptoꝝ vt plenus. Item querit Alexā. quid si maritus vno ꝛ eodē anno habuit duas vindemias ob aeris temperiē, de qua dic vt dixi. õ. in glo. iiij. par. in fi. ℭ Item quid econtrario si nullam vindemiam integro anno percepit, ꝛ concludunt doc. q iꝫ glo. fi. videaᵣ sentire q ad vxorem, tñ verius est ꝯriam qõ per id qõ. d. alia glo. in ver. item si messes in ver. sequantur. Ita debes habere correptam lec. Alex. ℭ Ultimo querit Alex. an impense facte per maritum fructibus iam perceptis pro percipiendis, quos tñ non perceperit, deducātur ex fructibus percipiendis, de quo vt per eum.

ℭ Summarium. L. Que dotis.

1 Maritus in casu restitutionis fiende, dotem quam non accepit restituere tenetur.
2 Creditor adeundo hereditatem sui debitoris, compensare videtur cum eo q sibi debebatur.
3 Heres non conficiens inuentarium tenetur creditoribus hereditarijs, etiam si hereditas non sit soluendo, ꝛ nu. 13.
4 Mulier adhibens extraneum ad stipulandum dotem, qñ videatur animo donandi.
5 Intel. ad. l. cum maritus. §. fi. ff. de pac. dotali.
6 Lex ista q non intelligatur in donatione cā mortis.
7 Donatio in dubio an psumaᵣ causa mortis vel inter viuos.
8 Donatio qñ ex cursu temporis arguatur.
9 Donatio q presumatur ratione sanguinis.
10 Intellectus ad. l. si seruus communis. ff. de dona. inter vi. ꝛ vx. ꝛ ad. l. in edibus. ff. de dona.
11 Donatio qñ psumatur vicissim facta.
12 Successio habet vim solutionis.
14 Maritus ꝯfecto inuctario vltra vires hereditarias nõ teneᵣ.

Que dotis. Diuidiᵣ in tres par. vt hic per Bar. vel in. iiij. bm Cin. Hic. l. extolliᵣ Bar. dicens hēe mirū ꝯtrariam, ꝛ subtilem, ꝛ esse pulchrā legem. ℭ Pone casuꝫ, postq̄ summauerit bm alex. vel simpliciter ꝛ generaliter comprehēdēdo in generalitate dēe lec. vt per Cin. ꝛ in positione casus declara tex. ibi qm̄ adeundo ꝛc. Vult. n. iurisco. reddē rõnē, q̄re marit⁹ teneaᵣ, cū illa pmissio videaᵣ fcā sub hac tacita ꝯdiõe si ipse maritus ᵛe ꝯsequereᵣ nõ alr, regriᵣ. n. solo vt marit⁹ astrīgaᵣ ad onera. l. õ diuisiõe ꝛ. l. si cū. õ. e. ꝛ fac tex. i. l. si cū dotē. §. fināt i semissimo ꝛ ibi p doc. õ. e. qꝛ ipse marit⁹ q erat creditor dotis cēseᵣ cõpēsasse dotē sibi pmissaꝫ cū hēditate quā accipiebat ab vxore obitrice. Itē decla ra tex. i fi. vult. n. dicē in. cõsul. q sic ñ tolliᵣ q̄min⁹ creditorib⁹ teneaᵣ hēs ꝛ si hēditas ñ sit soluēdo eo. mõ ñ tolliᵣ q̄min⁹ iducatur ꝛ fiat cõpēsatio p aditionē hēdita. fcē p maritū ex q̄ resultat cõpensatio, ꝛ sic habeaᵣ ac si maritus solutionē receperit ꝛ consequenter sicut ceteris creditoribus heres, q̄uis hereditas non sit soluendo, tenetur eodem modo istis adhibitis ad stipulādū

pristate predicte copensationis, q mediante tollit illa tacita pdo sub q maritus cēsebat adhibitis pmissionē fecisse, qm ob ipsaz copensationē vel solonē recepisse, cū bēat hēdi. iz ñ sit soluendo. ¶ Ad veri tñ est aduertē. p itelligētia vt. d. h ang. qr talis copensatio ñ est vera copensatio, sz ficta, vt ostēdit v. itelligeret i tex. positū, qd ē denotās fictionē, qm ñ declaret, vt p bar. l. si is q p emp. iij. col. vbi. d. vba hmōi fictionē denotare. ¶ Notādū breuiter ex tex. † pcio ibi nihilominus, ex tota. l. q interdū maritus tenet restituē dotē lz eā ñ accepit, vt i h tex. ex sic est i casu restōnis lz ñ intercesserit anumeratio, vt. d. d. Alex. ex h est no. qr reg. est i ptrariū vt. l. si socer. ñ i pn. vt erat i lec. alex. lz in. §. ff. ex. l. l. C. de do. ca. nō nu. Ad h vult allegare alex. qr obscurus i h loqr. ¶ Scōo no. † q si debitoris hēditatē creditor adeat p talē aditionē vr cōpēsare cū eo qd sibi debebat, qd an sit rōne ficte solonis, an rōne cōfusionis, vel qūo, ñ est pñtis idagatōis scribūt doc. i. l. si debitori. C. de pac. ¶ † Tertio no. ibi nec ad rez ptinet ec. q iure h ssoz hēs tenebat creditoribus hēditarijs, ēt si hēditas ñ erat soluēdo, h hodie est imutatū, qr ita demū vltra vires tenet si inuētariū. J. pstitutū ad id tpē ñ pfecit, iuxta. l. fi. §. ex si pfatā. C. de iu. deli. de quo ēt i gl. iij. Hec sunt q breuiter no. alex. nūc veniēdū est ad gl. i qbus psistit ois mãe tractatus. ¶ Glo. j. hz tres par. in pma timore priij qd format, pōit supplerioē, siue itellz ad hūc tex. vt itelligi dēat qñ isti adhibiti ad stipulādū dotis ptē fuerit ab ipsa muliere adhibiti aio eis donādi. In ba q incipit ibi nisi rō lang. ec. ponit fallē. reg. quā icidēter tradidit i pma q glibz pīumat auarus ex i dubio nō donare. In tertia q est ibi ex ita locū ec. declarādo adhuc melius q dixerat i pma tacite qrit eo casu quo pbat istos stipulātes fuisse adhibitos aio donādi, an pīumat do. cū mor. vel iter viuos. Uin. ita diuidit ex iij. p s pus est pregēda q ba, vt ēt facit bar. ex alij. Uel posses diuidē ex clarius in viij. par. In pria supplet ad tex. timore priij. In ba ddūcit priū. In tertia pbat supplerionē p rōnē spālē. In qrta p gnales. In qnta pōit excep. ad pdictā rōnē gnalez. In sexta alio mō pbat eādem supplerionē vel itelligētiā. In septia qrit tacite ex soluit. In octaua pōit dcm, ptes patēt, h iudicio meo plenior est diuisio. ¶ Redeūdo ad pn. gl. assumo ipsaz, vsq ibi nisi, rō sanguinis ec. q i effectu vult hūc tex. esse intelligēdū qñ pstabat de aio ipsius mulieris q id adhibebat eos ad stipulādū qm volebat ipsis illā dotis ptē donare, alr si ñ pstaret pcederet ex hēt locuz dispō. l. prie. si mulier, alr mulier. §. fi. ff. de in. do. q nō pīumeret aio donādi, pmo qr mulieres sunt auarissime, deide, qr reg. in iure est q glibet pīumit auarus, nec i dubio velle donare. Immo, vt subdit postea gl. ibi, ex ita ec. si i cāu hui. l. si fuissent adhibiti aio donādi teneret marito hēdi mulieris actiōe mādati. Ad qd, qm gl. ñ alle. e tex. i termi. l. l. ideoq. §. si cui. ff. mā, vt dicit bar ex alij. Uñ fieret copēsatio vt. d. ipsa actōis ad actionē. L3. n. stipulatores hēant actionē p pmittētē maritū, ipse hz actio. mādati p ipsos vt hēs mulieris cui mādatarij tenebant. d. §. si cui. Prosequēdo eiusdē gl. declationē, relicta ea, ibi nisi rō sang. ec. ¶ Assumo ibi, ex ita iuxta ordinē bart. ex alioz vult in pmis ver. vt. ff. dixi, q vbi simplr fuissent adhibiti locū hēt actio māda. Deide tacite qrit an ex qñ adhibiti ad stipulādum fuerit adhibiti aio donādi, vt i hac. l. pīumat do. cū mor. vel iter viuos ex pcludit, q pīumit cā mor. p. §. nuptura. l. feia alleg. ia ca. Subdit i fi. q h ēt posset itelligi q fuerit fcā do. cū mor. ex pūr potuisset p mulierē reuocari, sicut sz ipsas pcigit i. l. ij. C. de in. do. ¶ In ba āt par. gl. cū in pria dixerit q glibz pīumit auarus pōit fal. nisi rō sanguis vel tpis, vel vicissiz fcē donatōis aliud iducat, p. ill. i ea adductas, ñ gl. ad pteñū declarata de certitate dcōz p ipsaz est videndū. ¶ † In ea. igit ipa. Uidemus gl. velle hāc. l. dēre itelligi vt pcedat ita demuz si appuit q qui fuerit p mulierē adhibiti ad stipsonē, erāt tales qbus mulier p talē adhibitionē volebat donare, qm si ita ñ itelligamus obstaret dispō. l. si mulier. ex maritus nō teneret restituē p. d. l. ex rōnes alia adductas p gl. vt. ff. declaratā. Circa quā gl. itelligētiā ad hāc. l. est istādū ex vidēdū an sit vera, ex ipmus assumo pmā opp. bar. q ad declarationē oppōit, q imo isti de qbus in tex. fuerūt adhibiti vt pcuratores mulieris. d. l. si mulier. in q vr mulierē posse dotale instiz mutare, qd ñ posset si p illā adhibitionē fuisset fcā donatio. ex. l. ideoq. §. si cui. ff. mād. q legi q ipsi adhibiti nō pnt maritū ex hēdē puenire, qm si exegissent ex illa stipsone teneret vt pcuratores mulieris actōe māda. restituē, vt. d. §. si cui. ex sic posset p ipsos oppōi exce. q dolo facerēt petē qd restituturi cēt iuxta. l. dolo fac. ff. de do. exce. ex id gl. itelligit qñ aio donādi fuit

fcā adhibitio, alr pīumerent vt pcura. ex nō vt donatarij, cū auarissimū sit mulieris genus ex nemo donare pīumat. Hāc gl. itelligentiā cōiter a doc. teneri. d. sibi āt ñ placē, qm sit diuinat ita pīupponē, cū i tex. h nullo mō appeat, ex id ipse alio mō itelligit dictū ñ esse pīupponēdū alr, nisi, vt appet i tex. in q conat subtilr ondē, q ex qlitate adhibitōis pstat fuisse fcm aio donādi, ñ vt i eo vr fuerit adhibiti ad stipulā. ptē dotis, ñ āt totā, vt i prio, ex rō dīe iter stipsonē totius ex ptis est sz ips, qr qñ adhibet ad stipulādū totā, ñ est verisile q velit donat, qm facilius gs adducit, ad donādā rei ptē q totā, ex id facilius pīumit donatio qñ adhibet ad ptē, vt hac. l. q qñ ad totā vt. d. l. prie. Sic ēt qr qñ stipulator adhibet ad stipulādā totā ñ pīumit q velit mulier donare. Sz pīumit q id id faciat qr nolit nomē suū mulier iserē instro, iux. l. pupillus. ff. de au. tu. ex. l. optimā. C. de pbē. ex cō. stip. ex sic cū posset pīuppōi q id faciat ex pdcā cā, ñ pīumit cā dōa. sz qñ solū adhibz q ad ptē cessat pdcā rō, qr oino ascribit i instro quo ad alia ptez, ex sic ñ fac q ñ pīumat cā dōa. qr sic stiplat ptē i sua psona ita potuisset stiplari totā, relecta cā pdca pudorasiue hōestatis. Et eo. mō si ñ fuit aliā ptē mulier stiplata oino alia iuadet rō q ptis i q adhibuit voluerit facē dona. Nā sic reliqt ptē dispōni iuris cōis, ita potuisset totā relinqre, nisi adiectis donare voluisset, ex ita q i ptis adhibitionē pīumat dōa. d. pbari i. l. ij. C. sin. do. alle. i gl. ex ad id q nomē gs nolit iseri instro alle. i. dt ppria, C. si gs alteri vel si. quā vult adducē cū glo. in v. accōmodasse. ¶ Sz p pdcā imediate opp. hā. imo vr q ēt qñ adhibz mulier ad totā dotē stipulādā pīumat adhibē aio donādi. vt. l. cū maritus. §. fi. ff. de pac. dota. Nā vr ibi q si legādo vel manumittendo disposuit, maritus tenet adhibito, tali dispōe ñ ob. restituē, refert hā. q gl. intelligit illum tex. qñ pstabat de aio mulieris volētis sibi adhibito donare, ex arbitroz bar. loq de gl. in. d. §. fi. i v. mulier q h sentit, in hac. n. lege ñ alleg. illū tex. sz bar. eodez morbo diuinatōis dicit laborare, ex reprobat, ex subtilr psiderādo. d. q alia rōne ibi pīumant adhibiti aio donādi, qm ñ pstet, h ē qr fuerit adhibiti, i vno cāu tm, h ē si i mrimōio decessisset ñ aūt in alio ñ ex id pīumit aio donādi fcā adhibitio, vult dicē q sic i alijs casibus ñ fuit adhibitus ad stipulādū, sz relicta dos i dispōne iuris cōis, ita fecisset mulier q ad illū casuz nisi donare adhibito voluisset, ñ vero fuisset fcā adhibitio ad stipulādū i oēz cāuz ñ pīumeret donatio, sz mādatū. d. l. si mulier. ff. de in. do. ex. l. cū gs decedēs. §. nuptura. J. de le. iij. Et sic ex pdcis residet p gl. q h ñ cōstabat expsse de aio donare volētis, nec i. d. l. cū maritus, sz pīumit donatio sic qr fuerūt adhibiti ad ptē, ñ ad totā, ex i. d. l. cū mā. i vnū casuz, ñ in oēz, ex distinguit q aut pstat de aio donādi ex expsse est clarus. Aut ñ pstat, ex tūc aut adhibet ad ptē ex donatio pīumit, aut ad totā ex subdistinguit, aut in oēm casuz ex ñ pīumit, aut in vno ex pīumit, qm si ita clare deducat, h est eius intētio. ¶ Circa q dcā bar. obētis aduertē, qr vt vidistis i his duabus opp. dat duas itelligētias nouas reprobās gl. alr itelligētes, pmā ad hāc. l. scdā az ad. l. cū maritus. §. fi. de qbus ex eoz vitate videamus. Capiēdo pus lec. bar. circa hāc. l. dicite q qm ang. h cū bar. simplr trāsire videat, nihilominus, alij vt bal. imo. pau. alex. ex cōiter moder. reprobāt hāc bā. itelligētiā faciētis dīam iter adhibitionē ad stipulandū totā dotē vel eius ptē, ex p ips pla adducūt, ego breuitaticā duo aut tria potiora ddūcā. Mouētur pcipue p tex. i. d. l. ij. retorqntes p bar. p se adductē, vbi pbat q nisi de expsso aio donandi pstet, ñ pīumit ēt si adhibeat ad ptē tm, ex sic recte intelligendo illā. l. ibi donādi aio, h est de quo pstabat, ille tex. est i termi. p bar. ¶ Scōo mouent, qr reg. est, q vbi pt pīumi alia cā nūq pīumit cā dona. l. si cū aurū. ff. de solu. l. cū de indebito. ff. de pba. sz vbi mulier adhibet ad stipulādū ptē vel totā dotē, pt capi piectura ex pīumi cā hec q faciat ad vtilitatē suā, vt adhibitus sit vt pcurator siue mādatarius eius q ñ pīumit adhibitio cā dona. q aūt ēt adhibendo ad stipulationē ptē subsit ista pīumptio cāe ondaz. J. clarius rñdēdo ad rōnes bar. ¶ Tertio pcipue mouent p tex. in. d. l. ideoq. §. sicuti. ff. mā. Ubi potius videbat credēdū ex pīumēdū adhibitōes fcāz aio donādi, q i termi. nrīs, ex tñ ñ pīumit, q ec. iuxta illā p po. si de q magis vr inesse ex nō inest, q nec de quo minus. l. relegatoz. §. fi. qm nō alle. J. de interdi. ex relega. q āt ibi potius eēt pīumendū pz, qr pcurrebat duplex rō. Uz sanguis qr adhibitus fuit mr, ex vicissiz fcē dōa. qs eadē denotauerat, q rōnes, imo eaz qlibz sola fortior est rōne hā. qm ille sunt i legibus approbate ad faciē. pīumi dōa. vt vidimus in gl. ex. J. latius dicemus, sz cū tex. ibi sit q ex pdcis causis ñ pīumat cā dōa. multominus p rōnē bar. q vt. d. hic

vt.d.l. pen. de ca.nō repit̄ scripta nec in tex. nec ī gl. Hec sunt
in effectu pcipue ꝯ bar. adducta, alia plura potestis si pls p vos
metipsos vidē maxie relata p moder.ex qb' n̄ est tenēda itelli-
gētia bā.ad hāc tex. Sꝫ melior est ea quā pōit gl.q̄ sicut an̄ bā.
fuit cōis, ita ꝑ post ipꝫ. ¶ Sꝫ opꝫ̄cio est rn̄dē ad rōnes bā.q̄
eum vrgētes. Nō ob.dū facit dr̄iaꝫ iter stipsonē toti', ꝑ ptis, illa
rōne, q: qn̄ adhibet ad totā ꝑt p̄sumi cū hōestatis, qn̄ ad ptē ex
aliā stipulaꝛ cessat iō p̄sumit cā dona.qm̄ falsꝫ vr̄ qd̄ p̄suppōit
ꝑ.d.bar.esse ihonestū mulierib' ascribi instrūis dotalib',imo ho
nestissimū, cū dotes sit eaꝝ p̄rimonia.l.pōpo.ff.so.ma.l.iij.§.
sed vēꝫ.ff.de mino.ꝑ iō sive ad totā sive ad ptez adhibeat,n̄ est
p̄sumēdū q̄ faciat cā honestatis. Immo.d.raph.ꝑ alex.q̄ illō
q̄ ascribi ī instrūis videaꝛ ihonestū solū est ī actib' vilib' ꝑ igno-
miniosis,allegāt.l.nobiliores.C.de cōmer.ꝑ mercha.ꝑ ita q̄uis
nō dicāt voluerūt itelligeꝛ tex.l.d.l.si pupil.§.sane. Nā igno-
miniosū vr̄ apud vulgares saltē q̄ tutor a pupillo suo ēt palā,
ꝑ bona fi.emat ꝑ ꝯsilr l.d.l.optimā.Que ꝑ si gl.ibi ita itelligat
nihilomin' recte itelligēdo n̄ pbat,qm̄ illa ✱.pp psonas digni,
excel.itelligi debēt ad h q: tale icōueniēs esset ī singulis casib'
in instro ꝯtētis sui p̄ris facē ad pbādū q̄ ij sunt de qb' instru
loquiꝛ,qd̄ ēēt necūī si istro n̄ crederet,sicut ēt subdit ī mulieri-
bus. Nec est p̄sumēda donatio qm̄ ēt aliā ptē n̄ fuit stipulata, q:
credēdū est q̄ p alia pte voluerit dispōni.l.stare dātis ei actio-
nē ex p̄sumpta stipsone.l.j.ī pn̄.ꝑ §.accedit.C.de rei vx.ac.ꝑ.§.
fuerat insti.de actio.ita.d.Imo.ꝑ refert alex. Qd̄ mihi salua re
uerētia n̄ vr̄ pcedē q̄ ad itelligētiā h'.l.qm̄ tpe h n̄ erat inuenta
illa tacita ac.ex stipsone,vt.d.l.j.ī pn̄.ꝑ.d.§.fuerat, iō ī p̄dicto
casu bā.qn̄ mlier ad ptē adhibuit,aliā ptē omisit stiplari,crede-
rē posse reddi hāc rōnē q̄ n̄ fecē totā stiplari,q: p̄sumi ꝑt q̄ mu
lier noluerit totā dotē cōmitē fidei adhibiti,sꝫ solū ptē, vt ōm'
.n.multotiēs pcuratores n̄ itegre ꝑ fidelr ōia fitiē, ꝑ iō cū pos
sit h cā p̄sumi,n̄ p̄sumiꝛ cā do.ꝑ iō tenēdū ē cū gl. q̄ h fuerit ad
hibiti aīo donādi,reiecta itelligētia bar. ¶ Sꝫ qd̄o turbimur
gl.itelligētiā ab eo qd̄.d.bā.q̄ est diuinatiua ꝑ sic mala, ar.l.si
curator.ff.ad.l.aq.rn̄.q̄ de necessitate h legiꝛ ex tex.q: cū dicat
maritū teneri ipsis adhibitis de necessitate, legiꝛ q̄ fuerīt adhi-
biti aīo donādi, ꝑ sic tn̄r q̄ ipoꝝ ēēt actio illa ad dotē, qd̄ n̄ ēēt
si n̄ fuissent adhibiti aīo donādi,ita.d.h p̄c.m.ex qb' ꝯcluden
dū est cū lec.gl.q̄ q̄uis cōis sit ꝑ hōa. ¶ Aliā tn̄ sēderūt Ebal.
de castel.ꝑ do.Ang.de periglis,q̄ h n̄ sit necesse itelligē qn̄ cō
stabat expsse de aīo donādi,sꝫ q: isti fuerūt adhibiti ad stipulan
dū dotē pmissā ꝑ adhuc n̄ datā neqꝫ solutā, ꝑ iō ī ea p̄sumiꝛ do
natio,qm̄ mulieres n̄ ꝯsueuerūt adhibē ad stipulādū dotē sine
ptē dotis ad suā vtilitatē nisi dotes datas,n̄ āt pmissas,qn̄ igiꝛ
adhibet ad dotes pmissas p̄sumiꝛ donatio, ꝑ iste sꝫ ipos est ca
sus in hac.l.quā lec.multi ipbāt,q: vrgēs rō dr̄ie n̄ sit p̄dicta
iter dotē solutā ꝑ pmissaꝫ,nec alia vrgēs assignari ꝑt. Hec.m.
ēt conaꝛ sustinē dicite vt p ipꝫ, non recedatis tn̄ a lec.gl.ꝑ cōi.
¶ Bal ēt ali' ꝑ q̄re' itellect' ad hāc.l.q̄ isti adhibiti erāt credi
tores mulieris, ꝑ sic ex cā delegatōis fuerūt adhibiti, vt ī fi.tex.et
sic n̄ mirꝫ si ipsis actio q̄sita fuit ꝑ n̄ mulieri. Circa quē itellectū
nō curo vlteri' istaꝛ,qm̄ n̄ est sustētabilis,cū rō ī tex.ꝯdicat. Vi
dete h p moder.maxie p̄c.m. Ex qb' explicata sunt dicēda q̄ ad
hāc gl.dātē itelligētiā ad.l.n̄aꝫ, q̄ ī ea ꝯstet aīus mulieris vo-
lētis dōare adhibitis, ꝑ ista ī effectu vt ✱ior, ꝑ cōis est tenēda, vt
ex p̄missis pꝫ. ¶ † Nūc vidēdū est an ✱a sit itelligē.bar.q̄ ad.
l.cū marit'.§.si.quā reiecta itelligētia gl.ibi vt diuinatiua dat
in.ij.opp. Licꝫ q̄ ibi iō p̄sumiꝛ dōatio q: adhibuit ī vnū casuꝫ.
Breuiter dicite q̄ scribētes cōiter tenēt ꝯriū, vt ēt.d.alex.q vl-
tra adducta p alios ꝯfirmat opi.ꝯ bā.p tex. iūcta gl.i.l.seia.ff.de
dote plega.iūcta gl.ī ✱.si dōatiōis. Ubi fuit stiplō fcā ī vnū ca-
suꝫ ꝑ tn̄ gl.vult q̄ ibi donatio n̄ p̄sumaꝛ, ꝑ ita ēt ibi tꝫ bar.ꝑ p'
ipꝫ alij,itelligēda est g̃.d.l.cū marit' put ibi itelligit gl.q̄ in ea
ꝯstabat aīus mulieris adhibētis ad stipulādū ex cā dōa.reiecta
itelligētia bar.h ī dcā opp.ij. ¶ Nec ob.q̄ videaꝛ diuinatiu'
itellect' gl.q: vt iura iurib' ꝯcordenꝛ rn̄dēdū est vt.ff.q̄ ad hāc.l.
¶ † In ea.gl.ī dubio p̄sumiꝛ cā mor.scd̄m ordinē quē iuxta
bar.ꝑ alios declarādo cā p̄uaui,est vidēdū de ✱itate ei' gl.in h
si.duo siꝛ ꝯcludit pmū q̄ h.l.est itelligēda ī dōatione cā mor.
scdꝫ q̄ imo sit h gn̄ale q̄ ī dubio qn̄ ꝯstat scāꝫ eē dōationē nec
appet an sit cā mor.vel iter viuos,p̄sumēdū est q̄ sit cā mor.nō
iter viuos.Circa pmū declarādū, bar.iij.loco.opp.ꝯclusimus
.ff.hāc.l.itelligi qn̄ isti fuerāt adhibiti aīo donādi, stāte h ob.
huic tex.i.l.seia.ī fi.ff.de dote plega.(ꝑ aduerte q: Bar. omittit

ad id allegare.§.nuptura, nā vt.d.Alex. nō pbat)vbi pbatur
q̄ ēt q̄ adhibitus sit ad stipu.dotē p mulierē ex cā do.ꝑt ei' fi-
deicōmitti, ꝑ sic ī effectu, sic grauādo ꝑt reuocare,cui' ꝯriū h p-
bari vr̄,qm̄ p ist̄onē scāꝫ de marito mlier n̄ cēseꝛ reuocare dōa.
hui' rimore.d.bar.gl.d.q̄ h.l.ꝑt itelligi ī dona.cā mor.q̄ ī du
bio p̄sumiꝛ sꝫ ipꝫ, nec ob.d.l.seia,qm̄ ibi expsse reuocauit q̄ est
efficax,h āt expsse n̄ reuocauit, sꝫ solū istituit maritū, ꝑ h' itētōis
.d.tuisse h gl.clari' tn̄ expssit l.d.l.cū marit' referēs fuisse opi.
Or.subdit postea bar.q̄ gl.male loquiꝛ q̄ ad hāc.l.dū itelligit,
q̄ fuerit vel potuerit esse dona.cā mor.ꝑ q̄ ad.l.seia(q̄uis non
explicet)q: p̄supponit q̄ ibi non appeat q̄lis fuerit don.vel cā
mor.vel inter viuos, q̄ āt male loquaꝛ quo ad hāc.l.appet q:
d.h tex.teneri maritū adhibitis ēt vltra vires hr̄ditarias, n̄ vl-
tra vires hr̄ditatis, g̃ pꝫ q̄ n̄ erat cā mor. qm̄ ī ea hr̄e n̄ solū nō
teneꝛ vltra vires hr̄ditarias,vēꝫ ēt ꝑt deducē falci.sicut ex lega
tis.l.ī donatione,als si mortis.C.ad.l.fal.ꝑ.l.j.§.si qs ex mor-
tis.ff.quoꝝ lega. ¶ Quo āt ad.l.seia, q̄ male loquaꝛ pꝫ, q: nō
sumus ī dubio,cū ibi sit fcā expssa mentio mortis, nō mirꝫ si est
dona.cā mor.ita.d.bar.ī hac.iij.opp.Et in effectu cū bar.cōi-
ter doc.trāseūt q̄ ista.l.n̄ possit intelligi in do.cā mor.p.ff.dcm̄
eius fundamentū de falcidia. ¶ Nouissime aūt prec.me.assu-
mit tutelā gl.ꝑ conaꝛ ōndere q̄ imo hec.l.n̄ solū possit itelligi ī
do.cā mor.Sed q̄ imo n̄ ꝑt intelligi in dona.inter viuos, vt h
late p ipꝫ rn̄dentē ad illud de defalcatione,q:.d.n̄ esse mirꝫ qn̄
maritus non ꝯueniꝛ vt hr̄s,quo casu pcedit ꝯriū, sꝫ ꝯueniꝛ, vt
pmissor,cogita q: n̄ vr̄ bona rn̄.qm̄ si nō ēēt hr̄s posset euitare
solonē, ꝑ ipsos agētes repellē excep.non numerate dotis vt p ip-
summet p̄c.me.i positiōe casus ꝑ ꝯ eidēꝫ est doctrina gl.cōiter
approbate ēt p ipꝫ.ff.ea.l.in gl.iij.vbi gl.p̄suppōit q̄ ī hac.l.si
marit' ꝯfecisset inuētariuꝫ n̄ fuisset obligat' vltra vires hr̄di.q:
q̄uis ipse ꝯueniaꝛ ex stipsone n̄ refert,qm̄ potuisset agētes repel
lere cedēdo ac.ꝯ hr̄des, n̄ n̄ adimisset,nā qn̄ aliqs est obligat' ali
cui,eo q: hēat actioneꝫ ꝯ aliquē libereꝛ cedēdo illā.l.qd̄ debeꝛ
.ff.de pecu.ꝑ iō no.ibi.doc. illā gl.,put ēt ipse q̄ qn̄ debitū n̄ est
mere hr̄ditariū, sꝫ quodāmō mixtū pdest ꝯfectio inuētarij, ad h
tn̄ ipse conaꝛ rn̄dē.Et ita ēt seqꝛ ab ipso n̄ hn̄ reprobari dcm̄.d.
Alex.ī.v.lita. Stādū est igiꝛ cū s̄nia bart. ꝑ cōi q̄ h.l.nō possit
intelligi in do.cā mor. ¶ Circa scd̄m qd̄ ꝯcludit gn̄aliter gl.
q̄ † vbi alr̄ n̄ appet donatio p̄sumiꝛ cā mor. Uidimus Bar.in
ppi.oppositiōe rn̄dētē ad.l.seia esse hui' itentōis q̄ ī dubio nō
p̄sumiꝛ dona.cā mor.sed hn̄ p̄sumaꝛ qn̄ sit mētio mortis. Sed
imediate, ꝑ ī.iiij.ad id oppo.q: vr̄ q̄ ēt q̄ fiat mētio mor.dīno
dona.dicaꝛ iter viuos p tex.ī.d.l.cū marit'.§.si.ꝑ.d.ē difficil-
le ꝯriū,pbat.n.ibi tex.q̄ mulier illa legādo q̄ stipulat' fuit eius
fr̄,ab ea adiect',n̄ reuocat, q̄uis fuerit fcā stiplō n̄ mulier ī mr̄i-
monio sccederet, ꝑ sic fcā mētōe mor. Nā n̄ ēēt do.cā mor.p le-
gatū postea fcm̄ reuocareꝛ, vt.d.l.seia,ita vult iducē bar.q bre
uissime logꝛ,fcā hac oppo.sustinens dicē nescire qd in h ꝯrio sit
dictur', ꝑ sunt vba admirāda.Deide dupl'r soluit. Pmo q̄ iō
ibi n̄ est do.cā mor.q̄uis fcā mētōe mor.q: actū fuit expsse iter
ptes q̄ esset iter viuos,vel alr̄ ꝑ ho q: ibi duo act' interuenerūt.
Primus q: mulier fuit pcā restitui fr̄i suo. Scd̄s q: idē fr̄ sibi
stipulat' fuit.Et sic vult dicē q̄ illa geminatio id faciat iuxta.l.
balista.ff.ad treb.cū si.Secus igiꝛ esset vt ipse.d.si donatio fcā
mentiōe mor.vno actu fieret,q: esset cā mor.d.l.seia.subdit tn̄
se h dubitādo dicē,vt mox distinguit in mā, q̄ aut ꝯstat expsse
an velint ꝯhentes donare cā mor.vel inter viuos ꝑ est casus cla
rus,aut non ꝯstat sed dubitaꝛ, ꝑ tunc aut fuit fcā mentio mor.
ꝑ est cā mor.nisi duo actus interueniāt,aut n̄ est fcā mētio mor.
ꝑ est inter viuos, vt ex.ll.ff.alle.hec dist̄in.pbaꝛ. Breuiter ꝑ cō-
clusiue loquendo circa p̄dictū dubiū,dicite q̄ ingr̄tū glo.sentit
q̄ vbi nullo modo appet,donatio p̄sumiꝛ cā mor.male logꝛ, ꝑ
vt videtis bar.in his duab' opp.ꝯ tꝫ,cū q̄ gl.vr̄ ēt ꝯcor.gl.ī.d.
l.seia.si.in or.sed gl.in.l.si.de do.cā mor.C.vult ꝯ q̄ imo in du
bio inter viuos p̄sumaꝛ,cū q̄ ꝯcor.gl.in.d.l.seia.in ✱.stiplatū.
Et in effectu p illis glo.ꝯ istā est tex.no.ꝑ singu.in.l.seia.§.si.
ff.de do.cā mor. vbi disponiꝛ q̄ etiaꝫ qn̄ qs est ī mortis articu-
lo, ꝑ donat nisi appareat,non p̄sumiꝛ cā mor.vr̄.n.tunc potius
morientem q̄ mor.cā donare. Dicendū est igiꝛ, put.d.bar.q̄
siqdēꝫ fiat in dona.mentio mor.est cā mor.si nō fiat mētio, sꝫ
simplr̄ doneꝛ, p̄sumiꝛ inter viuos, ꝑ scitis esse magni effectus h
scire,tū pp solēnitatem testiū, cū in do.cā mor. reqranꝛ qnqꝫ,
tum pp reuocationem ex sola pnīa conualescentis, vel q: prius
moriaꝛ donatarius, vt.l.nō ōis.ff.si cer.peta.ac etiam propter

suspensioné vsq3 ad mortem donãtis. Hanc tñ cõem ɔclosioné q vbi est fcã mẽtio mor. fit cã mor. vbi nõ, fit iter viuos, pluri. bus modis limitãt ƀ doc. vt late ƀ refert alex. videte p ip3, maxie gntã p huc tex. ɛ vltimã p doctri. Cy. ℂ Aduerté. tñ ad dicta Bar. qm inqntũ residet in scõa sol. ad. l. cũ maritus. q lo ibi fit donatio iter viuos nõ cã mor. qũuis fit fcã mẽtio mortis, qz duo actus iteruenerũt. Doc. post Jmo. cõiter improbãt duplici rõne, pria qz geminatio nihil opaɫ, qz scõs act9 tẽdit ad executioné pmi. ar. in cle. j. de pbẽ. vbi cl'a circa executioneȝ gr'e adiecta nõ ampliat gr'as, facit ƀm Alex. reg. accessoriũ. de reg. iu. in. vi. Scõa qz qñ duo sunt quoȝ neutrũ operaɫ aliqd de p se qñ simul iũgunt nõ põt illud opari, qd singlr opari nõ potuerũt. l. spadoné. §. q iura multa. ff. de excu. tu. tenẽda est igiɫ pma sol, quã ponit bar. q fuit gl. ibi ɛ ƀ cõiter doc. q ibi ɔstabat q mulier volebat donare iter viuos. Et hec sufficiãt quo ad primã ɛ ij. par. pn. gl. ptinentis ad itellectũ pprium huius. l. capiẽda est

8 nũc gl. in. ij. par. ℂ † Jn ea. glo. ibi nisi rõ sanguinis vel tpis, duas ƀ gl. exceptões simul põit ad reg, quaȝ paulo añ posuerat q donatio nõ psumiɫ p. l. cũ de inde. ad qs pbãdas duas ét sil. ll. iducit, ad pmã vult adduc͂ vtrãq3 ad scõaȝ solã. l. pcula. ad qs exceptio. gl. latiˀ discutiẽdas redeo ad oppo. bar. q ɔsideraĩs pmo. l. pcula ad scõaȝ excep. pbãdã p gl. alle. oppõit ɔ pdictas reg. q ñ psumaɫ dõatio, de dcã. l. pcula. refert gd dicat gl. q rõ tpis facit ibi psumi dõationé, ɔ quã gl. isorgit dicẽs falsus eé q sola tpis rõ dõationé psumi faciat, qz nõ sufficit solˀ cursus tpis ad illõ, ñ dicas ɛ illõ vt hẽbã i lec. mea. Jõ ipse magr ebr, ad resoluẽdũ, an cursus tpis faciat psumi dõationé, distiguit. Qñq3 gs alleg. tñ. ɛ cursu3 tpis sil, ɛ tũc an sufficiat. d. videnda dcã p ip3 in. l. si certis annis. C. õ pac. ɛ l. l. cũ de in rẽ vso. ff. de vsur. ɛ in sua dispu. icip. mulier, hñs magnũ primo. Qñq3 allegaɫ lapsus tpis tñ, quo casu ẽ dubiũ nr3, ɛ tũc ẽ subdistiguẽdũ, aut est tñ tps qd sufficit ad pscrip. ɛ nemini dubiũ q fac psumi remissioné debiti, vt si p. xxx. an. qbˀ actiões pscriptioné patiunɫ. Aut ñ suffic͂ ɛ tũc ñ iducit psumptioné dõatõis, siue liberatõis qd idẽ est, vt. l. libertis. la. ij. §. i. ff. de alimẽ. leg. fallit tñ i debitis odiosi lucri, vt i trib9. ll. qs adducit, ɛ subdit dẽre itelligi dictã excep. gl, nõ dicas expõné, vt hẽbaȝ, q dcã bar. ɑa sunt ɛ cõiter a doc. approbata. Ex qbus videtis nõ eé verã fallẽ. gl. q solus cursus tpis faciat psumi dõationé siue remissioné ex cã dõa. Na3. l. pcula p quã fundat hãc limi. gl. nõ pbat, qm ibi nõ i solo tpis lapsu, s3 i alijs ét fundat decisioné iuriscõ. ƀ est in rõne sanguinis ac ét qz sepius fuerat factˀ calculus iter ptes tacito debito, vnde breuis ɛ ɑa ɛ cõis ɔclo est ɔ gl. q solus tpis lapsus nõ iducit psumptioné dõatõis, nisi scimus i lucris odiosis vt p bar. ɛ ñ ob. d. l. pcula, qm ibi tria faciãt iduci illã psumptioné. s. rõ sanguinis, sepius facti calculi, ac tpis lapsus, ita illã. l. explificat ɛ itelligit gl. fin. i. l. libertis quos. §. i. ff. de alimẽ. ɛ ci. leg. quã ibi, ɛ ƀ ét cõiter approbãt doc. ex q cõi ɔclone dephẽdiɫ, ñ hñ ɔsuluisse bal. q qñ vir valẽs petẽ alimẽta dotis sibi nõ solute, qz q soluẽ dẽbat fuit i mora, q nõ põ amplius repetẽ q ñ videaɫ donasse ñ p decẽniũ tacuit. Jmprobãt ƀ alex. ɛ alij mod. iprobãt ét ang. de are. ɛ Jas. i. §. fuerat. isti. de ac. Vbi Jas. d. q ñ teneret dcm̃, neq3 iudicãdo, neq3 ɔsulẽdo, nihilominus q p eo astrigit magnope tex. i. d. l. cũ qdã. §. diuus. ff. õ vsur. Qm̃ lapsus tpis induciɫ psumptioné dõatõis, i solis lucris odiosis, s3 nulli dubiu3 q illud nõ est od. osu3 qz licitissimũ ɛ fauorabile pp onera matri-

9 monij, vt est gl. no. in. c. ɔquestˀ õ vsur. q sunt no. ℂ † Nũc vidẽdũ est de alia excep. gl. q i ordie suo est pria. An rõ sanguinis faciat psumi dõationé, vbi alr nõ psumereɫ, ɛ gl. ɔcludẽs affirmatiue alle. tex. i. l. si frãs cõis, ac ét l. l. pcula, put ét ad idem alle. d. l. pcula. i. d. l. si seruus cõis. Ad quã excep. declarãdã3 ɔ eãdé reg. i. l. cũ de idebi. oppo. Bar. de. d. l. si frãs cõis, ɛ refert gl. iosané q ibi est casus fallẽ. ob rõné sanguinis. i. primitatis ɛ refert idẽ dicẽ gl. i. l. vex. ff. e. ti. de do. iter vi. ɛ vx. ɛ q male loquunɫ, qz i. d. l. rõ sanguinis nõ facit psumi donationé, s3 ɔsensum, q iducit dõationé, put ita illã. l. itelligit gl. in. l. q pauɫ. ff. mãd. Vbi no. dicit q patiẽtia nõ iducit ɔsensu3 i his q sunt p iudicij patiẽtis, vt si qs patiaɫ rẽ suã vendi vel donari, fallit tñ vbi rõ affinitatis itercedit vt. d. ibi gl. allegãs. d. l. illa igiɫ ɔsanguinitas facit psumi ɔsensu3 ex quo ɔsensu iduciɫ dõatio q consensus ét i extneo facit psumi dõationé, vt est l. l. i edibus. ad si. ff. de do. qd tñ facit psumi ɔsensu3 iter affines nõ faceret inter extneos vt. d. gl. i. l. q pauɫ, ɛ sic subdit q hec gl. qũtu3 ad illã. l. si seruus cõmu. male loquiɫ, ac ét qũtũ ad terminos. l. nãe vult dicere, q si in casu nostre. l. fuisset consanguineus adhibitus omnino, ɛ non obstaret nõ dicereɫ adhibitus animo donandi, vt d. l. si mulier vbi mater fuit adhibita potestis ét addere tex. in l. idem q3. §. si cui. versi. si mater. ff. manda. Jn patre ét nõ psumitur, vt. ff. eo. l. post dotem ƀm sextũ modũ intelligendi qui fuit Dy. Jn frẽ ét non presumiɫ subdit Bar. qui adducit. l. cũ quis. §. nuptura. ff. de leg. iij. qui tex. vt ét. d. hic precep. me. nõ probat in fratre, sed in filio, ɛ ideo mendosa forte est lec. Bar. ɛ dum. d. fratre d3 esse filio, prout vidi correptũ in antiquo exẽplari manu scripto, verũ est tñ idem esse in fratre q nõ psumiɫ donatio vt de fre loquiɫ tex. in. l. cũ maritus. §. fin. ff. de pac. dota. ƀm intellectum glo. ɛ cõem. Nam si ibi presumereɫ ex cõiunctiõe sanguinis donatio nõ esset opus se restringere ad presupponendũ ibi q constaret expresse de animo donandi, ɛ sic subtiliter considerãdo illa glo. est ɔ hanc glo. hic ɛ vult q propter fraternitaté, ɛ sic ɔiunctionem sanguinis nõ presumiɫ donatio, imo vt. d. Bart. est casus ibi ɔ hãc gl. ƀm itellectũ gl. ibi, vt. ff. vidimˀ cõiter approbatũ. Male igiɫ loquiɫ ƀm eũ gl. vno excepto casu, ƀ est qñ ascẽdẽs adhibet descẽdenté ad stipulãdũ doté, vt pr filiũ vel mr filiã, vt i. l. dõatões. §. spõs. ɛ. l. si. in si. ff. de do. Jta circa hãc fallẽ. d. bart. cuius dcã maiori ex pte a doc. approbanɫ. Duo breuiter ɔcludit, q rõe sanguis ñ psumiɫ donatio regulr, aliud, q psumiɫ qñ ascẽdẽs adhibɜ descẽdẽté. Pre-

pter omissis lõgis doc. disputatõibˀ circa pmã doc. magis cõiter sequunɫ bar. qũuis pau. dicat q dria quã fac͂ iter psumptioné dõatiõis ɛ ɔsensus ex quo resultat dõatio, sunt nuge, nihilominˀ sunt dria i se, vt ondit Alex. in. xiij. col. dẽmus tñ itelligẽ qũtũ ad terminos. l. si frãs cõis q i ea. l. psumaɫ ɔsensus ex quo resultat dõatio, ɛ solũ i termis qbˀ loquiɫ, q qñ ɔsanguineˀ sciens patiɫ rẽ suã dõari a ɔsanguineo, psumiɫ ɔsensus ex quo resultat dõatio. Nõ ãt est itelligẽdũ q sp rõne ɔsanguinitatis psumaɫ ɔsensus ex quo resultet dõatio, s3 (vt. ff. dixi) solũ i termi. illiˀ. l. alr itelligẽdo eét piculosu3, ɛ ɔ. d. l. si mulier. ff. õ iu. do. ɛ ɔ. d. l. post doté s3 lec. Dy. ɛ ɔ. d. l. cũ mariti, in qbˀ. ll. qũuis ɔcurrat rõ sanguis, tñ nõ psumiɫ talis ɔsensus ex quo resultet donatio.

10 ℂ † An ãt i termĩ. d. l. si frˀ cõis ille ɔsensus i distincte psumaɫ, vɫ mihi pijcitˀ satis difficilis. Dõm est breuiter ex ictõe pau. õ ea. q est ɔsiderãda diffẽa mens tacẽtis fris. Nã si taceret vidẽs dõari rem ɔuetã dõari vxori fris a fre psumereɫ talis ɔsensus ɛ ɔsñr dõatio, si vo res ñ ɔsueras dõari, vel alr si visibile sit eũ velle plene dõare ñ psumereɫ ɔsentiɫ. ℂ Nec ob. tex. i. l. i edibˀ. q ibi ñ videri rñdẽtẽ, qz loquiɫ i expsse ɔsentiẽte vel qñ alr appet de ɔsensu, q ex sola rõne sanguis. ℂ Jtẽ itelligẽda est pdicta. l. si frãs cõis q psumaɫ ɔsensus, ñ qd ad ƀ q ipe taceñs videaɫ dõare, imo q ipse videaɫ dõare vult expsse bar. i ea. l. vi. iij. pone tc. qd meliˀ dcm̃ vr, qz nõ bñ rñdet Alex. ad. l. i edibˀ. ɛ. d. l. si frãs cõis, q si mariˀ dõare videreɫ nõ valeret i ptibus fcã sicut ñ v3 i pprio ea rõne, s3 vt videaɫ donãti ɔsentire talr q ñ põt donatiõi ɔuenire, nec aliqd eo noie ab ipso marito donãte peté. Donatio ãt sit ab ipsa marito respectu portiõis ɔsentiẽtis, ista. n. diuersa sunt dõare vel donãti ɔsentire, vt. l. aliud est vẽdẽ. ff. de reg. iu. ɛ sic ipse fr ɔsentiẽs cũ ñ cẽseaɫ donare, ñ obligaɫ ad aliqd, vñ i casibˀ in qbˀ donãs teneɫ õ euictio. iuxta no. in. l. aristu. §. si. ff. de do. talis nõ teneteɫ. ℂ Nec ob. pdictus. ff. alle. l. in edibus. in q vɫ q qñ aliqs ɔsentit circa donationé rei sue pinde est ac si ipse donaret. Qm̃ vt. d. hic prec. me. d3 intelligi respectu validitatis dõatiõis, nõ q ipse i aliquo obligeɫ. d. l. aliõ ẽ vẽdẽ. Nec ét ob. si qs ɛ subtilr isstaret qño põ. d. l. si frˀ itelligi, q dõatio videaɫ fcã ab ipõ marito, nã seqreɫ q ét q ad portões friũ ɔsentiẽtiũ eét inalida, qm dõatio iter vi. ɛ vx. ñ v3 vt eadẽ. l. ɛ toto ti. qz i rñdeɫ ƀ p eũdẽ pce. me. Nã qũtenˀ res est aliena v3 dõatio. l. s3 ɛ si ɔstãte. ɛ. ti. cessat. n. rõ phibẽtõis, ñ. n. efficiɫ paup. or, ɔseruit no. p gl. i. c. si. de dona. iter vi. ɛ vx. q oia sunt p itelligẽtia sũme no. ɛ difficilis. ℂ S3 vɫ q pdicta i ñ sit bõa, qm tex. i. d. l. s3 ɛ si ɔstãte. d. valẽ dõationé rei aliene catenˀ, qz põ mulier vsucapẽ, ɛ sic ñ vt statĩ res efficiaɫ accipiẽtis, s3 tex. i. d. l. si frãs. d. q mlier ñ cogiɫ p pte friũ mariti restitueẽ q pfecte v3 dõa. vñ visˀ vɫ q dõa. itelligaɫ fcã a fribˀ ñ a marito, maxie p tex. i. d. l. i edibˀ. vbi pinde ẽ ac si ipe dõauerit. i. tradiderit. Nec dcm̃ pau. ob. qz hã. fuit itẽtõis dicẽ q subtilr ɔsiderãdo pncipa. ɔsanguinitas fac psumi ɔsensũ, ɛ i ƀ ẽ spãlitas, q ex psũpto ɔsẽsu resultet dõatio, nulla ẽ spãlitas. d. l. i edibˀ. potes dicẽ q imo talr saluatio pc. m. sit bõa, qm qũuis rei aliene dõa. valeat, q ad effcm̃ vsuca. tñ. d. l. si frˀ cõis ét v3 q ad plenã

acquisitionem

acquisitione propter consensum vt. s. ratione consanguinitatis
psumptũ. ¶ Circa aliud dictũ, q qñ ascendẽs adhibet descẽ-
dentẽ psumat donatio p. d. l. donationes. §. ipsẽs. ⁊ l. si. ff. de do.
latissime scribit Alex. referẽs doc. opi. Qui tandẽ p ꝯcor. refert
doctri. Bar. l. i. si pr in prin. ff. de do. de cuius intẽtiõe est, q i du-
bio descẽdẽs videat adhibit⁹ vt mãdatarius, nisi ex modicitate
rei vel qntitatis ad quã descẽdẽs adhibet, vel ẽt ex numero libe
roꝝ, nõ magno, aliud psumat, ar. l. verũ. s. de do. inter vi. ⁊ vx.
⁊ l. si filie ff. de leg. iij. ita ẽt fuit intẽtiõis eiusdẽ bar. in trac. suo
de duo. fratri. ppe fi. ⁊ bal. in. l. filie. C. fami. herc. vij. q. facit. l.
divo ff. ti. pxi. Et hãc distin. Bar. Imo. h cũ qbusdã tñ limi. ⁊
alij doc. magis cõiter approbãt. Et sic dẽtis q dictũ bar. regulr
nõ est veꝝ, ⁊ p doctrinã eiusdẽmet. s. alle. improbat. l vno tñ so
lo casu salvat, vt. s. dixi, qñ res vel qntitas est modica ad quã sti
pulãdã descẽdẽs adhibet, ⁊ liberoꝝ paruus est numerus. Et ꝯ
Bart. ẽt h addocũt Raph. Ro. ⁊ Pau. tex. l. d. §. nuptura, in
quo erat descẽdẽs adhibitus, ⁊ tñ sm cõez itellectũ donatio nõ
psumit, sed de alio donare volẽtis ꝯstabat. Nec. ll. adducte per
Bar. pbãt, qr loquunt eo casu quo ascendẽs stipulat restitui rẽ
ipsius ascendẽtis descendẽti, quo casu nõ cadit q descendẽs cẽ-
seat adhibit⁹, vt pcurator, qđ ẽt pbat. l. publia. in prĩ. s. depo.
11 ⁊ hec satis quo ad hãc limi. gl. ¶ † In ea. ibi vel vicissim facte
donatiõis ponit h gl. iij. fal. ad. d. l. cũ de indebi. q rõne vicis-
sim fcẽ donationis psumat donatio, quã vt declaret oppo. vij.
Bar. de. §. idẽ papi. alleg. i gl. ⁊ soluit cũ gl. q ibi rõne vicissitu
dinis donatio psumit, quã solo. ⁊ gl. dictũ approbat. Subdens
q h fallit i dote in q, nõ psumit donatio, lꝫ adsit talis ꝯuicissim
fcẽ donatõis p tex. i. d. l. idẽ. §. si cui. s. mã. ⁊ l. post dotẽ ff. e. sm
lec. Dy. lꝫ dicat posse ad illã post dotẽ rñderi q pr non videat
donare, vult dicere, qñ dotat ex necessitate. l. q liberos. s. de ri.
nup. ⁊ sic i ea cessat rõ remuneratiõis qñ pr fecerat ex debito.
Sed ad. §. si cui. d. nõ posse rñ. vult dicẽ, qr loquit ð mre q nõ
tenebat dotare. l. mr. C. de iu. do. ⁊ p bar. l. f. s. e. ⁊ cũ bar. i effe
ctu cõiter doc. tenẽt, q fallat i dote. Addite sm Pae. me. h, q
imo posset rñderi q iõ ibi nõ psumat donatio, qñ fuit ille ad-
hibitus p viã mandati, nec dicit plus. Habuit, qntus nõ dicat a
Bal. nouel. qui. d. q in via dispta. posset itrepide teneri q. §.
idẽ papi. bẽat locũ ẽt in dote cũ excep. Bar. ⁊ doc. nõ pbet. in
d. §. si cui. cũ ibi mr agebat vt mãdataria pp expssaꝫ mãdatũ fa
ctum a filia, vt ꝯstat i tex. ibi eaqꝫ mãdãte, ⁊ sic residet i hac rñ.
qntus bart. dicat nõ posse rñderi q dcã ratio sta vñr. Limitat ẽt
Pao. d. §. idẽ papi. vt pcedat solũ in termi. qb⁹ loquit. i. qñ su
mus i eadẽ re, q rõne vicissitudinis psumat dõatio. ⁊ ꝯsiderat
id sentire Bar. ff. dũ qrit an ꝯsentiẽs alienatiõi rei ppřie videat
ꝯsentire aio donãdi, vbi ꝯcludit q tunc psumit qñ ꝯsentio sibi
circa eã rẽ quã abste dono acceperã p. d. §. de quo ibi forte dice
mus. ¶ Ad cõplemẽtũ mãe bar. vltra gl. vt meli⁹ liqueat an ⁊
qñ psumẽda sit donatio oppo. de. l. rei in prĩti. §. accedit. C. de
rei vxo. ac. soluit esse spãle fauore dotis, oppo. ẽt de. l. olmõ. s.
ti. pxi. sol. illud esse i modicis. Et subinde ad declarationẽ põit
reg. l. veꝝ cũ ibi posite excep. s. de do. iter vi. ⁊ vxo. ⁊ declat, dic
vt p ipꝫ cũ ei⁹ de. i sta fine ⁊ cõiter a doc. approbata, vt ẽt p Uin.
12 pꝯ. col. ¶ † In gl. in sta. se cõpensasse. nõ diuidit solũ adducit
ꝯcor. allegãs gl. ll. quas allegat, est hui⁹ intẽtiõis, q successio de
qua i tex. viꝫ hẽat solõnis, h est q iõ marit⁹ stipulatorib⁹ teneat.
qñ p successionẽ p eã acqsitã vr solõnẽ recepisse, i quo bar. tꝫ ꝯ
gl. dicens ꝯriũ pbari, qñ cũ aditio nõ habeat viꝫ solõnis i dã-
nũ hřdis vt. l. vtãnius. ff. de fideius. nõ pt i. l. nřa, in q hřs ẽ in
dãno, vt i tex. vim solõnis hře, Imo. post bal. pan. ⁊ Alex. ipro
bãt in h opi. Bar. approbãtes gl. opi. quã dñt in termi. pbari.
in. l. si debitori creditor ff. de fideius. alle. i gl. ⁊ rñ. ad fundamẽ-
tum bar. plurib⁹ modis vt scripsi in apostil. ad lec. bar. ¶ Gl.
in sta. ceteris duas tacitas oppo. soluit. Prio de. l. si. §. ⁊ si psta-
taꝫ ⁊. d. §. si sto absunt, rñ. q id qđ dr in h tex. nõ hꝫ locũ cõfe-
cto inventario, sm termi. illaꝝ. ll. tũc. n. hřs nõ tenet vltra vires
13 hřditarias. † Scđo oppo. de. §. si is q. ⁊. §. qđ vulgo. vbi pbat
q hřs vltra vires hřditatis nõ tenet, rñ. q loquunt in legatis,
ad q ẽt iure hoc. ff. vltra vires hřditarias nõ tenet, ⁊ no. qr gl. p
illas dictionẽ implicatiuã ẽt vult q hodie quoqꝫ nõ teneat hřs
ad legata vltra vires hřditarias, h tñ est veꝝ si fecit inventariũ,
sed si nõ fecit in h est diuersitas qr olꝫ nõ tenebat, hodie ãt in-
solidũ tenet. in auc. sed cũ testõt. C. ad. l. fal. ⁊ in. d. l. si sto ab. ⁊
sic pꝫ nõ esse dñaꝫ quo ad h iter legatarios ⁊ creditores, si. n. nõ
fecit inventariũ oib⁹ tã legatarijs q creditorib⁹ tenet, si ꝯfecit oib⁹

vsqꝫ ad vires hřditarias, vt. d. hic pce. me. Sed aduerte qr ad-
huc hodie remãsit dñia quo ad detractionẽ fal. Nã hřs aduer-
sus creditores ꝯfecto inventario nihil detrahit aduersus legata-
14 rios, falci. si aliũde nõ hẽat. d. §. si sto absunt i fi. ¶ † Inqꝫtos
ãt hec gl. i termi. hui⁹ gl. sentit q marit⁹ ꝯfecto inventario ñ tenet
vltra vires hřdita. reprobat a Dy. qñ ñ erat dębitor ex hřditate
sꝫ ex pmissiõe sua. Jac. ð are. bal. imo. pau. ⁊ alij sequunt glo. ⁊
rñ. qñ qntus marit⁹ pmisisset nõ poterat efficaciter ꝯueniri, qr
fuisset liberatus cedendo ac. ꝯ heredes mulie. vt clarius hic re-
fert Uin. gl. si. tacite oppo. ⁊ sol. quã Bar. sequitur declarãdo,
dicas vt per ipsũ doc. communiter sequuntur.

¶ Summarium Rubri. ff. de legatis primo.

1. Continuatio glo. ad precedentia q bona sit.
2. Testamentum largo modo comprehendit etiam codicillos.
3. In principijs librorum an sit necessaria continuatio.
4. Continuatio dicitur a con ⁊ teneo.
5. Dictio vt quid denotet.
6. Legatum est accessorium ad testamentum ⁊ quomodo.
7. Sub nomine fundi in legato sola pars qñqꝫ significatur.
8. Legatũ in abstracto nõ est pars substãtialis testamẽti, sꝫ pars subiectiua testamẽti in genere non aũt testamenti in specie.
9. Legatũ qđ apparet testatorem proposuisse facere in testamento, est pars substantialis illius testamenti.
10. Legatũ in testõ fcm̃ eiusdẽ testi est pars a mãlis siue qntitatiua in specie nõ subiectiua siue pdicamentalis, sed hñ testi in gñe.
11. Legatum q dici possit testamentum.
12. Legatũ i testõ fcm̃ est accessorium ad instõnem nõ aũt ad testm̃.
13. Ti. positi a ti. ð testis vsqꝫ ad hũc tit. ñ sũt accessorij ad testm̃.
14. Codicilli non sunt accessorij in testõ in genere, neqꝫ in specie.
15. Diuisio triũ libroꝝ de legatis qñ fcã fuerit ⁊ in qbus differũt.
16. Quare non tractatur primo de fideicommissis vniuersalibus q de legatis ⁊ fideicõmissis singularibus.

De legatis primo. Rubri.

¶ Glo. Rub. in primis continuat hunc ti. ad precedentia, de-
1 inde format in sta par. q. ipsasqꝫ remissiue soluit. ¶ † Quo ad
continuationem an sit bonã doctores ꝯ Roder. (vt. d. Areti.)
cõmuniter sustinent lꝫ eã a remotis esse dicant, ⁊ ex eo Raph.
cu. reprobaret, tñ qr sumus in prin. lib. tollerat, iuxta glo. s. de
cõ. fur. in rub. que loqit de libris partientibus opus, non aũt
de libroꝝ. i. opeꝝ pncipijs, vt declarat bal. in rub. C. de ser. fu.
dicẽs i pncipijs pncipioꝝ nõ eẽ necessariã ꝯtinuationẽ, ea rõne
qr id qđ pmũ est aliud añ se (a quo ꝯtinuet) hře nõ pt, vt in p
he. ffoꝝ. §. nos sto. Que gl. ꝯtinuatio adhuc facilius sustinet sꝫ
bal. nouẽ. h, ⁊ nõ dissentit Christo. de castel. cũ quo Jas. qr po
posito q ñ essem⁹ i prĩ. lt. oino pcederet, lꝫ. n. nõ fiat a pxi. pce.
ti. fit tñ a pxi. pcedẽti mã testõrũ, instõnũ hřdũ, ⁊ alioꝝ q fiunt
in ipsis testamẽtis, q nõ solõ in pncipijs libroꝝ tollerat, vt isti.
de obli. q ex delic. nas. ⁊ gl ff. de pna. deli. i rub. Uerũ ẽt ex pnci
pia vt pbat optie tex. l. j. ff. si ta. te. nul. ex. ¶ Cõtra quẽ tñ au-
dẽter isurgit pacc. me. trib⁹ fundamẽtis initẽs. Primũ qr tunc
pcedit a remotis lꝫ ñ sim⁹ in prĩ. libroꝝ qñ a pxi. fieri nõ pt, vt
p Jo. de imo. ita. d. l. j. itelligẽtẽ, i rub. ff. de appel. lꝫ h posse fie-
ri a pxi. apparet ex sta ꝯtinuatiõe Imo. ⁊ alioꝝ cõiter de q. ff. di
cet, ergo nõ faciẽda a remotis. ¶ Scđo qr falsũ est q pxima
pcedẽs mã sit mã testõrum. l. si idez. C. de codici. ¶ Tertio qr
sm ipsu psatus doc. psuppõit falsũ vꝫ q i. d. l. j. ff. si tab. te. nul.
ext. ad pximã mãꝫ fiat ꝯtinuatio, qr imo ẽ itermedia mã liber-
toꝝ, ⁊ sic pbat ille tex. q vbi alr fieri nõ pt, ẽt qñ nõ sum⁹ i prĩ.
librorũ, fit tñ a remoto tit. lꝫ ẽt a remota mã ꝯtinuatio tollerat,
⁊ h est qđ vult tex. sm eũ, in. l. ij. s. de sta. hom. ibi, vt res patit.
q. d. vbi cõmode fieri pt, nõ aliter, ⁊ ita ꝯ suaꝫ pace. concludit.
¶ Nos ãt pdictã nouellã ⁊ simul Christo. ⁊ Jas. hñ loq ostẽ-
dem⁹, declarãt. n. gl. q dõ ꝯtinuat a ti. de testa. ñ voluerit dicẽ
q ꝯtinuet ab illo ti. ad hũc pticulr, sꝫ a mã testõrũ, cui⁹ caput ⁊
pncipiũ ẽ in illo ti. ⁊ i alijs ti. seq. huc vsqꝫ tractãt mãe prinẽtes
particulr p modũ colosdã depẽdẽtis illi⁹ pncipalis, ⁊ ad plenũ
tractatũ mãe de testa. ⁊ id expssit dare, dũ dixit põt dici q cõti-
nuet ad pxi. mãꝫ testõrũ gñalez, lꝫ nõ ad pxi. tit. ⁊ sic pꝫ, h mo-
do intelligẽdo verissimũ esse qđ ipse dicit hic fieri ꝯtinuatiõem

ad proximam materiam, cuius intentionis est et Areti. vt pro. pri. dicet. Pro qua continuatione gl. vt. ff. p Nouel. declarate, dico esse tex. in termi. cui nõ pt rñderi, in. l. ij. §. quintus. C. ð vete. iu. enu. exprimit .n. ibi mãz codicillorz cõprehẽdi, in h ffoz ope, sub tractatu de testa. ⁊ sic pbat in termi. declarationẽ pdictã q cõtinuatio est ad primã mãz de testa. Et lz ẽt ibi velit sub articlo seu tractatu de testa. ẽt mãm legatorz, ⁊ totã in. ix. libris descriptã cõtineri, tñ de testa. siue codicil. mãa. d. reliquas p modum adiectionis siue aggregationis esse positas, ⁊ iõ dixit gl. nũc de accessorijs, ⁊ sic tex. ille est in termi. pro hac cõtinuatiõe gl. quez procul dubio respexit, ⁊ tanq̃ notissimũ allegare nõ curauit glo. ¶ Ad tria primo aspectu vrgẽtia, de qbus. s. rñdeo. Non. n. ob. primũ q: imo non pt fieri cõtinuatio ad pri. ti. si velis ipsuz seperare ab eius mã pncipali, cũ solũ cõsiderãs, nõ vt dependẽtẽ a ti. de testa. Sed cõsiderãdo simul cũ ti. de testa. reperies continuationẽ fieri a remotis inspecto illo pncipali ti. ⁊ a primis inspecto mã que ẽt pri. ti. de codici. cõprehẽdit. Et aduerte q̃uis ipse nõ cõsideret, q h fundamentũ, si esset cõcludens, nõ solũ faceret cõ nouel. sed ẽt cõ gl. ⁊ oẽs cũ ea trãseuntes cõiter. Nam ẽt in pncipijs librorz nõ fit a remotis cõtinuatio vbi a primis fieri pt, vt ẽt. d. ipse nouel. p glo. in rub. ff. de dona. inter vi. ⁊ vxo. Immo cõtinuatio Imo. ⁊ doc. de q̃. l. nõ est simplr a pri. tit. sed

2 simul ab eo, ⁊ a ti. de testa. ¶ † Non ob. scõz, q: falluz esse pz in palleg. §. quintus. ⁊ capit testm̃ largo modo, quo ẽt codicillus dr testm̃, vt ẽt. d. Areti. p no. ff. de testa. l. j. ad qð plura : z non multũ ptinenter congerit h Ias. in pe. col. a sic lz in spẽ ⁊ stricte diuersa sit mã testamẽtorz a mã codicillorz. d. l. si idẽ, in gñe tñ ⁊ large est eadez. d. §. quintus. ¶ Non ob. tertiũ q: imo a ti. de bo. pos. cõ tab. vsq ad illũ ti. si tab. tes. nul. exta. vnica mã tractatur. s. bonorz pos. ⁊ in illis ti. in qbus tractat de iure pro. de obsequijs, ð opis, ⁊ reliquis tit. vsq ad. d. ti. si. ta. te. nu. ex. tractat mã bo. pos. libertorz vt est tex. expssus in ea. l. ij. §. septa, ibi taz ad ingenuos q̃ ad libertinos, ⁊ sic est in termi. Id. n. q in aliqbus ti. vt de obseq. ⁊ de op. lib. ⁊ aliqbus alijs dr est ad pleniorem declarationẽ principalis mãe pdicte, vt in. d. §. Qð ẽt euidenter apparet qm̃ in oibus fere illis ti. in pluribus. ll. tractat mã bo. pos. vt in ti. de iure pa. in. l. si seruum. in. l. sicut, a in. l. siue libert' cũ duobus seq. a in ti. de bo. liber. in. l. j. ij. et. iij. ⁊ p to. ⁊ in ti. q sequit de lib. vniuer. q vnicã. l. hz in q̃ optime ostẽdit illã rub. et positã nõ ob aliud, nisi ad declarationẽ mãe bo. pos. Idẽ in ti. de assignã. liber. Nam illi cui est assignatus liberti ptinet hrditas, vt in to. illo ti. Idez in alio q vltimo sequit si qd in frau. patro. Nam tractat ad declarationẽ bo. pos. cõ tab. an dz respectu bonorz p libertũ in fraudem alienatorz, vt in. l. j. a p to. Clare igit pz in dictis ti. nõ tractari diuersaz mãz ab ea que tractata fuerat in pcedẽtibus ti. Sed in precedẽti. tractata fuerat pluralis mã bon. pos. respectu ingenuorz, ibi tractat alia spẽs ez bo. pos. respectu libertinorz, vt est tex. formalis. in. d. §. septa. Quod ex eo ẽt manifestius comprehẽdt q: nulla est spãlis rub. de bo. pos. libertorz ad quã dici possit habuisse respectum compilator. in. d. §. quintus. Et id qð de op. liber. interserit incidẽs est ad pfectã declarationẽ mãe principaliter posite. s. bon. pos.

3 qð ⁊ sentit glo. in. d. rub. de iure pa. ¶ † Aduerte pterea q: si verz esset in se q ð ait prec. me. q cõtinuatio ẽt a remota mã fieri possit, non tñ a remoto ti. qm̃ aliter fieri nõ pt p. d. l. j. sequeret necessitatẽ continuãdi totaliter tolli cõ. d. l. ij. ff. de fio. bo. ⁊ bonorum tex. in. l. j. §. est igit, ver. ⁊ cõtr. ff. eti pos. Nam q in pncipijs librorz fieri possit tenẽt oẽs post glo. in. d. rub. de cõdi. fur. q ẽt extra principia ponit ipse, ergo remanet in nullo casu habere necessitatẽ cõtinuãdi a primis, qð repugnat verbis. d. l. ij. ibi primos atq cõiũctos applicãtes ti. qm̃. n. fit a remotis nõ est proprie cõtinuatio, vt de se pz ex dictis ver. d. l. ij. ⁊. l. cõtinuus. ff. de ver. ob. ⁊. l. cũ antiquitas. C. de testa. Et dñt scribẽtes i rub.

4 ff. de op. no. nũ. † ⁊ vbũ ipm indicat, nã dr continuatio a con ⁊ teneo, vt dñt Papien. ⁊ q tenent cõtinuationẽ aliquã nõ esse necessariã, prout ipse prec. me. tollũt ordinẽ ex voluminib' ffoz. C. a insti. qð nõ est admittẽdu, cũ ordo sit figura substãtie cuiuslibz rei vt i suo diuino cõs. scismatis ait Bal. col. ij. a scire quid agas, nescire aũt quo ordie agas nõ est pfecte cognitõis, vt dix' ait Ambro. q in pbe. ffoz bal. refert, a ordinẽ in situãdis materijs ⁊ ti. fuisse animaduersum ⁊ obsuatũ a iuris latorib' pbant ineuitabiliter. d. l. ij. d. §. est igit. d. l. j. in pn. ff. si tab. testa. ex. et ceteris melius. d. l. ij. C. de vete. iur. enu. p to. In pncipijs ð librorz id nõ est icõueniẽs, q: qlibz liber obligat pncipalr mã a,

⁊ sic decens est hri respectũ in cõtinuatiõe ad alis pncipales mãs nõ ad particulares titulorz. ¶ Nec ob. tex. i. d. l. ij. vt. ff. p eius declarat', q: illa vba, vt res patit, alr expõi debẽt ex intẽtõe doc. tã in rub. ff. de no. op. nũ. q̃ insti. de ac. h est vt cõgruũ erit fiet applicatio, ⁊ sic vt res patit. i. mã ipsa exposcit, ⁊ reqrit, ⁊ ea ẽ pro-

5 pria illorz vborz significatio ⁊ ver' sensus †, qm̃ dictio vt est modalis glo. l. j. C. de his q̃ sub mõ. Bar. i. l. qbus dieb'. §. termi. lius. col. j. ff. de cõdi. a de. bal. i auc. cui relictũ. col. si. C. de indi. vid. tol. q̃uis nõnũq̃ denotet cãm. l. ij. §. si. ff. de do. qñq alr ponit vt p bar. i. l. si. col. i. ff. de eo. qð cer. lo. ⁊ sic denotãt ordinẽ obseruãdũ, ex qb' remãet saluata cõtinuatio gl. cũ declaratione bal. noue. ¶ Cauẽdũ est tñ q: dñi pdicti doc. idducũt tex. i. d. l. j. in pn. ff. si tab. tes. nul. exta. nõ bñ sentiũt, qm̃ nihil ibi de titu. ffoz, sz de ordie pcorũ, cui' tenorẽ ibi refert vlpia. ⁊ de ordine. l. xij. tab. ⁊ lz illũ ordinẽ sequat ipse vlpia. nihil pbat de cõpilatorib' ffoz, q pariter i rubricis eũdẽ ordinẽ sequuti fuerint, q̃pro illũ tex. iseruerint. Aret. ãt post Pe. de bella. lz nõ alleget. d. saluari posse cõtinuationẽ gl. q sit a primis, q: sub tractatu ð testo. si solũ alij pcedẽtes ti. cõtinuent verz a tractat' de codicillis, vt i pal. §. quintus est casus clarissim' assumẽdo testm̃ nõ stricte, sz large iuxta no. i. d. l. i. ff. de testa. ⁊ h mõ cõtinuatio fit a primo tractatu a fine ei'. Et subdit sibi mõ cõtinuat impaco. insti. de lega. i pn. q̃uis i hoc differat q: ibi pri. ti. ptinet ad cãz testi ppter sumpti, sz saluat, q: sufficit q largo mõ vt p eũ. ¶ Contra quã Are. saluatiõez tz Ias. p. d. tex. insti. eo. cui. d. h hñ rñderi p Are. ac ẽt q: dicit si ẽt ex mẽte gl. q̃ his facit mẽtionẽ de testõ. Duo ẽt cõ Are. nouiter adducit plurus pce. me. Primũ q: opz itelligẽ, put ⁊ ipse Are. fatet, vbũ testm̃ large cõ reg. l. i. §. q in ppetuũ. ff. si ager vec. vel emphi. pete. q i dubio vba sunt in ppria a stricta significatiõe accipiẽda. Scõz q: si glo. voluisset tacẽ cõtinuationẽ ad pri. pcedẽ. ti. sciuisset ⁊ facile ei fuisset loq p vba spãlia. d. ti. ar. l. ⁊. §. finaũt ad deficiẽtie. C. h ea. tol. C. ad audictũ de decimis, nõ ãt loquuta fuisset p vba gñalia. Ex qb' cõcludit glo. cõtinuationẽ vt a primis saluari nõ posse, sed q est a remotis. Sed si qs recte intueat facile dignoscet pdicta fundamẽta nõ obstare saluatiõi pdicte Aret. ¶ Ad pmũ. n. sufficit rñsio Areti. nõ. n. est verz qð ait Ias. q ibi tex. solũ cõtinuat a ti. de testa. q: imo cõtinuat ẽt a ti. de hrẽd. insti. cuius mã durat illucusq a sic est a pri. ti. ¶ Ad scõm rñ. q lz his faciat mẽtionez de testõ tñ nihil ob. qm̃ in vtroq itellexerit eo. mõ large sũte. d. tex. §. quintus. ¶ Ad tertiũ facilis est rñ. q: reg. illa pcedit in casu dubio, h aũt casus est luce meridiana clarior, in pal. §. quintus. ¶ Ad quartuz ẽt facilis est rñ. qm̃ iõ nõ expssit vbis spãlibus, q: voluit cõtinuare a mã siue tractatu de testa. pncipali ⁊ gñali, sentiens in eo tractatu ẽt ti. pri. cõprehẽdi, nolens. n. excludẽ q nõ fiet a pncipali tractatu, exclusisset ãt si vbis spãlibus vsa fuisset, ⁊ sensus esset q a mã codicillorz in spẽ a seperatiz cõsiderata continuaret hec rub. qð esset falsum ⁊ cõ dcm̃. § quintus, cui nullo mõ rñdent, a tñ in eo se fundat Areti. ¶ Alio ⁊ fo mõ põt hec rub. cõtinuari fm̃ Imo. Nic. de neap. Rapha. ⁊ Alex. ex mente gl. i rub. C. e. ti. vz. ff. dcm̃ est de testa. ⁊ aliqbus ptinentibus a d ea, a ab eis depẽdẽtibus, ⁊ successiue de codicil. verz q: in testis ⁊ codicillis fiunt legata a fideicõmissa vt. ff. l. i. in glo. iõ decenter posita est h rub. de lega. a fideicõ. ⁊ sic põdera hãc cõtinuationẽ nõ esse simplr a tit. pri. sed simul ⁊ pncipalius a ti. de testa. ⁊ sic in effectu recidit in cõtinuationẽ gl. vt. ff. declarate. Quã continua. cõiter approbãt doc. nõ improbãtes ẽt cõtinuationẽ gl. vt sunt vltra pnominatos Ang. de perig. ⁊ Bal.

6 nouel. ¶ In ea. glo. ibi nũc de accesso. † Aduertendũ est fm̃ C y. ⁊ Alex. q: caute loquuta est gl. nõ appellãs legata ptẽ testamentorz sed accessoriũ qd ad testamẽta, nã cũ testm̃ possit sine legatis valere vt. i. l. j. §. q neq legatarius. ff. de hr. insti. sequit q nõ sunt pars. i. l. malũ. ff. de ver. sign. Duo igit simul congruunt. Primũ q legata sunt accessoriũ qd a d testm̃, scõm q nõ sunt pars testi. Primũ expssum in gl. ⁊ affirmatiuũ. Scõm ex mẽte ipsius glo. ⁊ negatiuum. Cõtra vtrũq insurgit bal. noue. Dicẽs imo legata scã in testõ pont' dici testm̃ siue ptẽ testi q̃ accessoriũ qd ad testm̃ Est. n. testm̃ vnũ quoddã ⁊ indiuiduũ continẽs i se hrdis instõnẽ, legata ⁊ reliq̃ i testõ disposita. l. si is q. ff. de testa. Cũ q̃ dicant testm̃ seu pars testi legi q si sunt accessoria, q: accessoriũ ñ est id cui accedit, ar. l. si idez. C. de codi. facit ẽt q: iter accedẽs accessorie, ⁊ id cui accedit oz esse diuersitas. l. ij. ff. de stip. ser. c. si. de istitu. Adde bonũ tex. i. d. l. malũ. ibi externo ãt magis additamẽtũ ⁊c. stat. n. ibi dictio magis electiue

ne aduersentur

ne aduertens prima verba tex. et rñdet ad. §. g neq; qr e si non scã nõ sit pars, tñ facta sunt pars et nihil obstat gn sint, Cõprobat p silr qd ponit gl. in. d. l. malũ, o qua habuit precep. me. qr dico adiectus stipsoni est illius pars. l. j. §. diez. ff. de eden. et tñ nulli dubiũ stipsonẽ sine dici adiectione valere. §. omnis insti. de ver bo. ob. Idez in substõne vt. d. l. si is. Rectius ergo ɔcludẽs ait prefatus doc. legata dici posse accessoria ad instõnem q caput ẽ testi. §. cum heredis, instit. de lega. l. prime. ff. de his que i tes. delen. q testi, quasi dicat nõ reperimus, nec verũ est q legatum sit institutio seu pars institutionis hrdis, sicut reperimus q est testm sine pars testi, Id aũt subdit esse vtile ad interpretationẽ statutoꝝ, vt si disponat testm̃ infirmari debere, vt p ipsuz latius pro qua opi. ɔ gl. q nõ sint accessoria adducit hic Jac. de tiberutye, qr si essent accessoria sequeret q sublato testõ legata non remanerent. l. nõ dubiũ, post mediũ. C. de legi. l. cuz principalis. ff. de regu. iur. l. eos. C. de vsur. l. ij. ff. de pec. leg. Id aũt q nõ remaneãt, est falsum vt. ff. de lega. prestan. p totũ, et hodie generalius vt in auc. ex cã. C. de lib. pre. merito ec. Remanent ẽt (lz ipse nõ dicat) in termi. ti. si quis om. cã testa. per totũ et qñ testator noĩa heredũ deleuit vt. d. l. prime. ff. de his que in testa. delen. et in alio casu. l. si. ff. de here. insti. nõ tñ tunc proprie dicuntur remanere in testõ, qr debent ab intestato, ad qd tñ ipsemet dicit posse rñderi q: ille sunt spãles dispositiones in. d. titu. ff. de lega. prestan. vt. d. auc. sufficit. n. ad esse accessorij q sequat naturã sui principalis sm cões regulas seu regulariter vt refert, et bene, dicere Dy. in regu. iur. accessoriũ. Ita dicit q̃uis aliqui et fundamentum, et rñsionem sibi ascribentes vt noua ponant. Reassumendo ad perfectionez intelligentiã dic q circa primuz an legata dicant accessoria ad testm̃ breuiter cõis opi. est illa, quã firmare videt gl. vz q sint et expresse firmat Cy. Alex. et prefatus Ja. de Thibe. ¶ Sed volens sustinere disputando ɔriaz opi. quã lz Bal. nouel. posset nõ difficulter p ipsius fundamenta, q non tollunt recte intuenti ex rñsionibus prece. me. g ẽt pro cõi, quaz firmat, addit primo, qr si legatũ esset testm̃ et nõ accessoriũ nõ nũcuparet diuerso noĩe vulgata. l. si idẽ. C. de codi. nec diuersimode diffinirent vt diffiniunt. l. j. ff. de testa. l. legatũ. ff. ti. j. et instit. de lega. in prin. Sed nõ faciat nos equiuocare coloratũ ꝯ fundamentũ. Nam nemo diceret, nec predicta opi. supponit, q legatum idez sit qd testm̃ totaliter et eo mõ, vz q legata sint idem quod totũ testm̃, Sed esse testm̃, lz nõ totũ, hoc est de quiditate ipsius testamẽti, qm̃ pars q̃libet dr esse de toto. l. in toto. ff. de regu. iur. sicut pars vnita vestis, fundi, vel similis rei põt dici vestis fundus vel simi. lz nõ tota vestis, totus fundus vel simi. sed
7 quid eorũdẽ, † Ideoq; sub noĩe fundi in legato sola pars qñq; significat. l. serui elec. §. j. et. ij. ff. eo. Et q ita intellexerit Bal. nouel. pz, dom. d. legata esse testm̃, sine partẽ, nõ. n. fuisset ita supine loquutus vt intellexerit totũ et ptem esse idem. ¶ Secundo adducit fundamentũ Cy. et Alex. de quo. ff. sed ipsemet aduertẽs nõ esse vrgens, qr Bal. noue. loquit de legato facto quod est pars testi. Duo alia fundamenta ẽt p cõi adducit, qbus facilis est rñsio. et demũ videns pbari q est pars et cũ gl. teneri cõiter, q ẽ accessoriũ, ɔ nouã opi. q est pars et pariter accessoriũ cũ dicat nõ esse repugnantia in eodẽ q sit pars et accessoriũ ei cuius ẽ pars, vt in §. liberis, insti. de pupillis. substi. To ɔ qr ver. sequela nõ denotat accessionẽ, sed dependentia respectu validitatis, vt ibi expressum est, Non. n. sequit aliqd nõ põt subsistere sine alio ergo ẽ accessoriũ eius exẽplũ. Testm̃ nõ põt valere si filius in ptãte nõ exhereda vel instituit. l. inter cetera. ff. de lib. et posthu. insti. de exhere. libe. in prin. et tñ constat testm̃ nõ esse accessoriom ad exheredationez, vel institu. filij. Ita in. d. §. quãuis testm̃ filij. i. pupi. substõ nõ possit valere sine testõ pris, tñ nõ sequitur q sit accessoriũ ad illud, Immo pupi. substõ quo ad qd dr testm̃ p se. l. pris et filij. ff. de vulg. et pup. et ibi declarat Bar. pro cõi tñ q legata sint accessoria ad testm̃ adde tex. optimũ, l. j. ab intestato, in fi. ff. ti. j. Itez ad pbandũ q sint pars testamẽti habes tex. optimũ, in. l. pe. ff. quemadmo. testa. aper. ¶ Ad distinctã et clarã resolutionẽ huius mãe, faciãs tres diuersos articulos. Primũ vtrũ legatũ possit dici pars testi, Scõm vtrum legatũ possit dici testm̃. Tertium vtz possit dici accessoriũ ad testamentũ. Et ad clariorez intelligentiã premitte q pars q̃tum attinet ad ppositũ, tripliciter dr substãtialis. i. ea sine q̃ illud cuius pars dr subsistere nõ põt. d. l. malũ, et. l. j. ff. de ori. iur. subiectiua, seu pdicamentalis, et mãlis, vt declarat Socy. post Bar. l.
8 g viuunt. ff. de v. ob. † Dic ergo aut q̃rimus an legatũ sit pars testi, loquendo in abstracto, simplr, et de legato i se, nõ psupponendo q sit scm̃, nec q ɔstet testõrẽ psupposuisse illud facere, et nõ est pars substãtialis, vt tenẽt oẽs p tex. i. d. §. g neq; legatur sed bñ est pars subiectiua, seu pdicamentalis testi, in gñe. i. vlt.
9 vol. lz nõ testi in spẽ. † Aut loquimur de legato qd testõr psupposuit facere, et dic q est pars substãtialis seu essentialis, et pari mõ subiectiua seu pdicamentalis. d. l. si is q. l. ex ea scriptura. eo. ti. l. fideicõmissa. ff. ti. ij. et vltra scribentes põdera subeilr tex. in. d. §. g neq; legaturus o ɔrio sensu, pbat. n. q si legaturus erat nõ potuisset facere testm̃ vt ibi dicit posse, Sed tunc necesse fuisset facere legatũ, siue legata put dstinesset. Postq̃ tñ est scm̃ testamentuz desinit esse pars substantialis, et incipit esse mãlis, qa le
10 gato adempto, vt. ff. de adi. leg. p totũ testm̃ remanet, † Aut loquimur de legato qd fuit factũ, et sic in esse iam deductũ sit in testõ, et tunc dic esse ptez mãlẽ siue q̃titatiuã testi in spẽ, nõ aũt ẽ pars mãlis testi in gñe, qr testm̃ in se gñaliter ɔsideratũ integꝝ remanet sine tali legato vt ꝯ p Socy. et ita q sit pars testi in spẽ põt i telligi palle. tex. de codicillis loquẽs, in. l. pe. ff. quẽad. testa. ape. qd alle. gl. in. §. liberis insti. de pupi. substi. et silr dici põt de legato facto q est pars sobiectiua siue pdicamẽtalis testi in gñe, qr tale testm̃ pdicat de legato sicut de q̃libet disposito in vlt. vo
11 lunta. nõ aũt testi i in spẽ. ¶ † Quo ad scdm Areti. vz an legatuz dici possit testm̃, dic aut accipimus testm̃ ppzie, vt diffinit, et legatũ nõ põt dici testm̃, Aut accipimus p mã testi, et eo respectu põt dici testm̃, nõ totũ testm̃, Sed qd testi, sicut dicimus tangẽdo et ostendendo ptẽ, vt angulũ scanni vel tabule, hoc est scannum siue tabula, et ostendendo anguliũ agri iste ẽ ager meus vel titij, nõ q sit totũ scannũ tota tabula, totus ager, sed qd cuiusq; Immo legatũ ab intesta. scm̃ in codicillo, et solũ põt largo modo dici testm̃ qr testatio mentis, et totũ qr nihil aliud in eo, lz verũ sit q magis ppzie dicat codicillus sicut si sola sit hrdis institutio dr testm̃, in. d. l. j. §. g neq; legaturus, sed olo dr testm̃, qa testm̃ in gñe pdicat de qualibet vlti. volun. vt in palle. gl. l. ff. de testa. cũ cõcor. genus aũt inest cuilibet spẽi. l. si qd eaz. §. iter emptũ. palle. et ita pt saluari qd. d. Bal. noue. q legatũ põt dici
12 testm̃. ¶ † Quo ad. iij. Aretin. an legatũ scm̃ i testõ sit eius accessoriũ. Dic aut loquimur, de testõ ppzie, vt diffinit, et tunc ẽ accessoriũ ad ipsam instõnẽ, vt p Bal. nouel. nõ ad ipsuz testm̃ vt ait gl. quãuis dicat Vin. gl. dcm̃ posse substineri, qm̃ si nõ vz testamentũ nec rlariter. l. si nemo. ff. de testa. tute. l. eã quã. C. de fideicõ. Sed rñdearis vt. ff. ad. §. liberis, qr nõ sequit nõ valẽt. g sunt accessoria, Preterea q diuersa sint esse accessoriũ ad testm̃ vel instõnem clare pbat tex. in. d. §. sed hrdes, ibi vim ex instõne nã si vis accipit ergo est qd diuersũ ab ipsa instõne a qua vis accipit palle. l. ij. ff. de stip. ser. c. si. de institu. Aut assumim testm̃ p mã ipsius testi, et nõ põt dici accessoriũ, qr idẽ esset accessoriũ cũ eo cui accederet. ¶ Predicta aũt pcedunt in legato facto i testõ, In legato vero facto in codicillis, dicenduz est q si codicilli essent facti ab eo q testm̃ nõ fecisset et idẽ dicendum, qr oĩa pdicta ɔueniunt respectu testi in gñe, si vero codicilli sint facti ab eo q fecit testm̃, et in eis sit scm̃ legatũ et tũc vr aliud dici posse respectu accessionis p. d. l. ab intesta. in fi. et. l. j. C. de codic. tñ tenendo q ẽt tunc pdicta pcedãt, qr tales codicilli sont pars testamenti, vt in. d. l. pe. rñdearis q nõ pbat q sint accessorij ad testm̃ tales codicilli, lz ius sequant eius, vt. ff. his dixinius, minus ergo pbat de legato in eis facto ex qbus pz male dicere Bar. in summa. l. qd p mantis. ff. ti. j. Et sic pz ex his dcm̃ gl. lz cõiter receptũ, nõ posse saluari, nisi forte intelligendo de leg. j. de tractatu legatoꝝ, q p aggregationẽ et sic accessorie additus fuit, vt. d. §. quintus. Ex premissis potes tenere has conclusiones.

¶ Non põt vnum et idem dici pars et accessorium eiusdem.

¶ Legatũ in abstracto nõ est pars substãtialis testamenti.

¶ Est pars subiectiua testi in gñe, lz non testamenti in specie.

¶ Legatum quod apparet quem proposuisse facere in testamento est pars illius testamenti. s. substantialis.

¶ Legatum scm̃ in testõ est pars eiusdez testi mãlis siue quantitatiua nõ subiectiua siue pdicamẽtalis, lz hr testi i genere.

¶ Legatuz aliquo modo potest dici testamentum.

¶ Legatũ in testõ scm̃ est accessoriuz ad instõnẽ nõ ad testm̃.

13 ¶ † Sentit preterea hec gl. aliã ɔclusio. vt aduertit Jas. q ea de qbus. ff. a ti. de testa. vsq; ad hũc nõ sunt accessoria, q̃ ɔ̃ro vero est, Nec instõnes, substõnes et q̃ in ti. de lib. et posthu. de exhere. quẽadmo. testa. aper. et reliqua a ti. de test. huiusq; sunt accessoria lz pncipalr ptinẽtia ad testm̃, et in substõne id ẽt apparet

in qua vr malus oubiū, cū sine ea proculdubio valeat testm̄, Nā subiūō est scḋā instō, vt in rub. ff. de vulg. ⁊ pup. ⁊ ab ea testm̄ i. cipit si prim ⁊ instō nulla fit. l. iij. §. fi. ff. de lib. ⁊ posth. Nec ob. dicte ꝯclu. q. ff. et de codi. q dicunt accessorij ad testm̄ vt in pal. l. ab intesta. in fi. ⁊ facit. l. j. C. de codi. Nā vt et. d. Jas. multa cō

14 gerens, codicilli, largo mō dicunt testm̄ † Et dic tu ꝓpterea nō esse verum, ꝙ sint accessorij ad testm̄ in gñe nec ad testm̄ in spē ꝓut diffinit, qꝛ pñt fieri ab intestato, sed solū dicunt accessorij facti ab eo q fecit testm̄, ad illud testm̄ in idiuiduo, ⁊ ita ꝓcedūt

15 d. ll. ℭ † In ea gl. in. ij. par. ꝓ solone. q se refert ad dcā ꝓ ipsaz in rub. ff. de leg. iij. lz in qbusdā libris noviter impressis magna ex pte sit trāscripta hic vbi gl. format eādē. q. qꝙd Jas. referat ne dicā sonnet ⁊. d. iō hunc tractatū fuisse diuisuz i. iij. lib. qꝛ i ꝗ libet diuersa, ad ipsum tractatū ptinens, mā ponit, In hoc eniz qd ⁊ ꝗtū qs legare possit ⁊ sic de rebus, in seq. Quis ⁊ a quo, ⁊ qbus, ⁊ sic de ꝑsonis legantibus ⁊ a qbus ⁊ qbus legat, In ti. ff. leg. iij. de significatione verboꝝ tā circa res, ꝗ circa ꝑsonas ple toꝝ in actu legandi. Hoc tn̄ est ꝑncipalr, nā incidenter mā vnꝰ ti. alteri ꝑmixta reperit, Uel fm quosdā rōne ꝑlixitatis euitan de dcām diuisionē fcām fuisse, subdit, Quoꝝ tn̄ opi. improbat, qꝛ cū diuersi libri sint diuersos debent hēre tractatus. i. māa. ad de in ꝑmis ꝙ in hoc doc. oēs ꝯueniunt ꝙ in ti. de le. iij. ō signi ficatione verboꝝ ꝑncipalr tractet ⁊ id verissimū esse pz ex. ll. in illo ti. positis. Adde pterea ꝙ Jac. de are. in. d. rub. ponit ter tiaz rōnez vz qꝛ in hoc agit ⁊ tractat de legatis iniunctis hēdi. ff. ti. j. de iniunctis legatario, in ti. de leg. iij. ꝑmixtum, de iniun ctis vtriqꝫ ⁊ de significatione verboꝝ, Quā rōnem lz expresse ap. probet Bar. approbent et Bal. ⁊ alij, simplr transeuntes qꝛqd alr referat prec. me. attamen nō vr̄ approbanda nec bona qꝛ ex lectione. ll. sub dictis rub. positaꝝ appet nō fuisse a particu bus habitā dictā ꝯsiderationē, qꝛ in quolibet eque ⁊ ꝑmixtis de singulis ꝑdictoꝝ tractatū appet. Una rōne, et ꝑmā glo. ostendi nō eē tutā ait prece. me. subdens meliorē videri ſam lz a gl. im ꝓbatā vel posse reddi rōnem, nō oīum. ff. de legi. Tu aūt ca ueas qꝛ. d. rō nō eque viget ꝯ ꝑmā rōnem gl. qꝛ ex. ll. dcoꝝ ti. be ne ꝯstat ꝑncipalr diuisionē fuisse factā vt. d. gl. ⁊ cōmistio est in cidenter ꝗ nō attendit. l. si qs nec cām. ff. si cer. pe. sitr videmus ff. de cōdi. insti. iuncto ff. de cōdi. ⁊ demō. ⁊. ff. mandati, iūcto. ff. de pcura. Caueas et qꝛ equiuoca est loqutio ꝙ pōt reddi rō. l. nō omniū, Naz illa. l. nō ponit sed abnegat oium posse reddi rōnem, est preterea miserabile refugiū. Ang. de perg. d. vtrāqꝫ rōnem in gl. positā eē ꝑsuasiuā nō necessariā. Tu cū ꝑdicto Ja. de Thibe. cōiūgendo vtrāqꝫ rōnez gl. dicas, iō dcām diuisionē fcām fuisse, vt cōmodior eēt visus, arg. l. gaius. §. j. ff. ti. j. Et diui dendo, in. j. de rebus, in. ij. de ꝑsonis, in. iij. de ver. sig. Nec ob. huic doc. ⁊ gl. qꝛ tractatus de rebus diceret ꝑpositus tractatui de ꝑsonis, ꝯ. l. ij. ff. de sta. ho. Naz lz hoc nō tangat, non facit. ff. qm̄ tractatus de quo agit est ꝑncipalr de rebus. i. de legatis ⁊ ō ꝑsonis accessorie. d. aūt. l. ij. qn̄ eque se offert tractatus de perso nis, ⁊ de rebus, ⁊ facit optimus tex. in. l. oīa in fi. ff. ti. j. Quē ibi no. Bal. Jmo. ⁊ Pan. vbi rex appsone ꝑsone ꝯtinent in lega to de fundo cum omnibus rebus in eodez fundo existentibus.

16 ℭ † Querit Jas. extra gl. cū in hoc ti. ⁊ seq. tractet de lega. ⁊ fi deicō. singulꝰ hꝰ vt ꝑ Bal. ⁊ alios. ff. l. j. quare sit ꝙ non ꝑmisit ō vlibus, de qbus. ff. ad treb. cū ea digniora sint, vt insti. de fidei com. here. in ꝑn. qm̄ vice hēdis est fideicōmissarius. l. j. §. de il lo, ⁊ ibi no. bar. l. si hēs ab eo. ff. ad tre. Rñ. ꝙ iō ꝑmisit, qꝛ mul to plura de ipsis ꝑticularibus tracraturus erat, vt cōstat i qnqꝫ libris sequen. ⁊ in solo ti. ff. ad treb. ō vlibus. ℭ Ultra querunt quare hic coniunxit de leg. ⁊ fideicom. in. C. aūt ⁊ institutioni bus seperauit, dic vt per ipsum Jas.

ℭ Summarium. L per omnia.

1. Uirtus fideicōmissoꝝ attribuit legati, ⁊ nu. 16. et. 20.
2. Uerbum lego, quomodo accipiatur.
3. Intellectus ad tex. in. c. Raynaldus de testamentis.
4. Legatum quid sit.
5. Legatū qualiter cognoscat a fideicōmisso.
6. Uerba improprīant ad substinendū libellum.
7. Legata ⁊ fideicōmissa vn̄ habuerint originem.
8. Uerba in omnibus ⁊ ꝑ omnia qd importent.
9. Priuilegiū concessuz studio Parisieñ vt gaudent priuilegijs studij Tolosani an extendat ad futura, ⁊ an priuilegiū ade ptum vni intelligat ademptum alteri.
10. Assumptus in ciuez in omnibus ⁊ per oīa iura hꝫ ꝗ veri ciues.
11. Scholares q ex forma statuti equiꝑant ciuibus nō perdunt pri uilegia que vltra ciues habent.
12. Priuilegio speciali nō derogat dispō ꝗuis gn̄alis.
13. Qui pro ciue habet ea non consequit que speciali iure ciuibus sunt concessa.
14. Potestas hn̄s prātem exequendi sententias in omnibus ⁊ per omnia sicut consules, nō pōt sicut ꝯsules exequutionem face re mediante banno cessantis ⁊ fugitiui.
    Omnimodo dictio indistincte sine totaliter significat.
15. Uerbum adequare quid denotet.
17. Quatuor dicuntur multa.
18. Fideicōmissa nō pñt iure ffoꝝ efficaciter peti.
    Onerati legati vel fideicōmissi, actionē personalem habent.
    Intellectus ad. l. pecunie. ff. de ver. signi.
19. Jus ffoꝝ dr esse media iuris prudentia.
20. Legata et fideicōmissa an ⁊ qn̄ equiparentur.
21. Extensio non fit in correctorijs.
22. Legata ⁊ fideicommissa quo ad actiones, effectum ⁊ nomen fraternizant.
23. Differentia nunqd sit inter fideicōmissariam libertatem ⁊ lega tam seu simpliciter relictam.
24. Intellectus cōis ad. l. papinianus. ff. de seruitu. non est verus, sed nouus traditur.
25. Intellectus traditus ad. l. legatum est. §. fi. ff. de leg. primo re probatur ⁊ nouus datur.
26. Intellectus ad tex. in. l. a titio. ff. de furt.
27. Heres vniuersoꝝ ēt rei pure legate dn̄s efficitur.
28. Circuitus quando sit vtilis.
29. Trebellianice detractio ꝙ sit ꝯ testōris voluntatem.
    Seruo alieno, directo libertas legari nō potest.
30. Differentia an sit inter legata vlia ⁊ fideicōmissa vlia.
31. Differentie inter legata vlia ⁊ fideicō. ꝑticularia, ⁊ econtra.
32. Heres an instantiā vlis fideicōmissarij hēditatē adire cogit nō aūt ad instantiā legatarij particularis.
33. Fideicōmissum ꝑticulare hēdis repudiatione extinguit.
34. Suitas fideicommissum vniuersale confirmat, non autem particulare.
35. Trebellianica prohibita, fideicommissum vniuersale non debe tur, nisi hereditas adeatur.
36. Fructus ꝑcepti an̄ aditā hēditatē ex re ꝑticulariter legata, vlī fi deicōmissario non pertinent.
37. Fideicōmissuz ꝑticulare trāsit in legatariū recta via testōre mor tuo, vniuersale vero non transit.
38. Intellectus ad. l. imperator. in prin. ff. ti. primo.
39. Intellectus ad. l. nō amplius. §. fi. cū. l. seq. ff. eo.
40. Actio primo legatario competens non trāsfert in secundū nisi prius cedatur.
41. Legatum ꝑticulare non vz si hēditas nō sit soluendo, sed valet vniuersale sicut heredis institutio.
42. Inuentarium qui facere omisit ⁊ hereditatem adijt, tenetur in solidum ad debita ⁊ legata.
43. Fideicōmissum vle nō trāsmittit ēt in suum fideicommissario decedente ꝯditione pendente.
44. Legatū cedit legatario statim a morte testōris, ⁊ fideicōmissum vero vniuersale ab adita hereditate.
45. Procuratori in rem suā fideicōmissum particulare restitui nō potest vniuersale vero sic.
46. Intellectus ad tex. in. §. ex asse in. l. si mulier, la. ij. ff. de iu. dot.
47. Uniuersale fideicōmissum relictum fratribus minoribus est in ualidum, particulare vero valet.
48. Heres esse pōt si cogat, q hēditatez repudiauit.
49. Nutu fideicōmissuz vle relinqui potest.
50. Falcidia ex particularibus legatis vel fideicōmissis trebelliani ca ex vniuersalibus detrahitur.
51. Legata particularia in quibus equiꝑata sunt fideicommissis particularibus.
52. Actio hypothecaria ꝑ legatis qualiter ⁊ qn̄ competat.
53. Actio ꝑsonalis ex testō datur quando legatum continet vtilita tem legatarij.
54. Actio ex testō cōpetit etiam pro legato in codicillis.
55. Actio ꝑsonalis ex testō cōpetit ēt pro legatis ⁊ fideicōmissis con seruatis ꝑ auc. ex cā. C. de lib. prete.

56 Actio

56 Actio ex testõ non competit vni contra alterum heredem, pro legatis concernentibus bonorẽ testõris sed fam. hercis.
57 Actio psonalis ex testõ nõ datur pro legatis alterius vtilitatem cõcernentibus que de iure cõi non valent.
58 Declaratio ad tex. in. l. ij. C. de insti. & substi.
59 Intellectus ad. §. is cui in. l. si peculiũ. ff. de sta. lib.
60 Intellectus ad §. si stichus in. l. stichum. ff. de stat. lib.
61 Actio ex testamento p legatis nõ cõpetit, qñ p titulum si quis omissa cã testamen. conseruantur.
62 Legatario an competat actio ex testamento, vel in factũ ob fructus & accessiones.
63 Actio hypothecaria & rei vendicatio an cõpetant p legatis pro quibus actio ex testamento datur.
64 Uniuersitas triplex est.
65 Legatũ ptis hẽditatis defuncti equiparat fideicõmisso vniuersali, sed pro eo rei vendicatio nõ cõpetit.
66 Reiuendicatio competit pro corporibus consistentibus in peculio legato.
67 Legatum generale omnium bonorum vim habet fideicõmissi vniuersalis.
68 Uerbum bona est verbum corporum.
69 Legatum partis bonorũ nõ est vniuersale.
70 Pro legato consistente in quantitate nõ cõpetit reiuẽdicatio.
71 Dominium non transit in legato alternatiuo speciei nisi electione facta.
72 Dominium rei legate que erat ipsius testatoris, transit ipso iure in legatarium.
73 Dominiũ rei testõris p aliũ possesse, in legatariũ nõ trãsfert, si testator ad eã rem legat reiuendicationem.
74 In legato sub ɔdõne, ɔdõne adueniente ipso iure dñium transit in legatarium. Idẽ in legato facto in diem.
75 Idem in legato eiusdẽ rei pluribus coniunctim.
76 Dominiũ rerũ que vsu consumunt, nõ transfert in legatarium vsufructus earũ, sed cautio requiritur.
77 Intellectus ad tex. in. l. i. ff. de vsufru. ea. re. que vsu cons.
78 Dñium rerũ legatarum absq; traditione nõ trãsit in legatarium, quando testator hoc expresse cauit.
79 Rei legate ad certã diem, dominiũ in legatarium non transit ante eius aduentum.
80 Quando eadem res soluenda pluribus insolidũ legatur, dominium pro parte non transfertur.
81 Reiuendicatio nõ cõpetit pro legato rei aliene facto et si fit expressus domini consensus.
82 Publiciana que cõpetebat, an competat etiam testatori legatario absq; traditione.
83 Dominiũ rei legate a testatore bona fide possesse, an si iacente hereditate vel p heredem prescriptio compleatur, transeat in legatarium ipso iure.
84 Testator legando rem omne ius q̃ hz legare censetur.
85 Hypothecaria pro legatis qualiter & qñ competat.
86 Hypothecaria non competit ad rem defuncti legatam, sed ad alias res.
87 Hypothecaria cõpetit ei q̃ hz rei vendicationem.
88 Pro legato liberationis an hypothecaria cõpetat.
89 Actio hypothecaria cõpetit pro legatis, pro qbus solum competit officium iudicis.
90 Statutũ q̃ legata debeant hẽditate nõ adita, an valeat.
91 Statutũ q̃ hẽs teneat ad debita pñis, et hẽditate non adita vz.
92 Statutũ sanctũ, honestũ, & rõnabile esse dz, vt valeat.
93 Actio psonalis seu hypothe. & l rẽ qño p legato ɔcurrere pñt.
94 Furis odio inductũ est ɔ eos dari ɔdõnem ad dandũ, & vendicatio ad soluendum.
95 Pro legatis locũ hz conditio ex canone & officio epĩscopi.

1 PEr omnia. Qñ breuis, nõ diuidit. ¶ † Doc. d. Uirtus fideicõmissorũ est attributa legatis, Ita summant An. Imo. Pau. Aret. reiecto summario Bal. summãtis q̃ ex intentione Iac. de are. virtus legatorũ est attributa fideicõmissis, qz text. d. ɔtrium vt per Bar. In se tñ hoc verũ est de hoc ñorũ iure, et virtutẽ legatorũ attributã et fideicõmissis, vt. l. si reo. ff. ti. ij. & alijs hic adductis per Ang. de perig. in prin. & videbimus cuz Bart. in. ij. colum.
2 ¶ † Et anteq̃ ad no. perueniamus, iux. ordinẽ Pau. & Alex. ad intelligentiã totius mãe huius tl. pmitto vtiliter qualiter in iure accipiat verbũ lego. & Pa. dicit dupliciter, large vz ac stricte, large, vt. l. verbis in prin. ff. de ver. sig. stricte vt ea. l. in fi. & hz Bar. hic. ij. col. Et ex eo qd accipit large sequit sm Alex. q̃ relatum ad vniuersitatẽ bonorũ hẽdis institutionẽ significat vt. d. l. & c. Rainaldus de test. vbi Cardi. & Abb. ad qd fin. d. Bal. et in. l. si. C. fami. her. Pro quo facit reg. qz q̃uis verbũ cõe, alio hẽde instituto, nõ importet instõnez vt. l. mulier. §. si. cũ glo. ff. ad treb. & bonus est tex. sm Bal. & An. in. l. cũ ex filio. ff. de vul. & pup. tñ qñ nemo est institutus importat institutionẽ, vt ẽ gl. ordi. l. his verbis, (que loquit de ver. relinquo). ff. de hered. insti. & ibi doc. cõsimilis est gl. in. §. si vero nulla, alias & hec oia, in auc. de here. & fal. vt hic p Alex. dicentẽ hanc ptem, in puncto iuris veriorẽ esse, licet ɔtriam teneat Bar. l. centurio, in vlti. q. pñe. q. prin. ff. de vul. & pup. sentiat et hic & plures doct. quos ipse Alex. refert, & in effectu est cõis, quã tenuit ipsemet Bal. sibi ɔtrius in. l. quotiens. C. de here. insti. quẽ tñ a ɔtrietate saluari posse. d. Imo. in. d. c. nõ tñ recedit ab opi. Bar. & cõi. Quã tenentes ad. d. c. triplici mõ respõdent, Primo q̃ illa verba vni ex patruis & eius filijs legauit, non sunt verba testõris, sed summi Ponti. Secũdo q̃ verbũ legauit quatenus refert ad patruum & filios stat improprie, quatenus ad auunculos stat proprie vt p gl. ibi. Tertio q̃ ex sequentibus verbis appet ibi, qualiter ipm patruũ, cuz eius filijs voluit esse hẽdes, qz heredes nominauit, & auunculos legatarios. Contra quã opi. nihil facit. l. qm indignum. C. de testa. alleg. p glo. d. l. his verbis, p quã cões destruere quidã nouiter magnis clamoribus afferunt, naz nõ est dubiũ testõrem quibuscunq; verbis posse testari, vt ibi, Sed id intelligitur dũmodo verba sint talia que ostendant intentionẽ testatoris & voluntatẽ, vt ibi clare pz maxi. illis verbis, sed qbuslibet ɔfecta sententijs &c. & illis formata institutio valeat & clarius ad hoc illis si mõ p eã liquebit voluntatis intentio, Nec in alio pmissis doc. q. est q̃ in hoc, an dictũ verbũ lego adiectũ vniuersitati bonorũ sit tale q̃ exprimat dictã voluntatẽ. ¶ Tenendo tñ primã ɔ cõem q̃ possit importare instõnem. d. Alexan. posse rñderi ad precipuũ fundamentũ quo innit cõis opi. hoc est ad. d. l. verbis. in fi. qz nõ est intelligenda q̃ coartatã sit ita vt non significet instõnem, sicut prius vt ea. l. in princi. Sed pro eo. d. coartatã, qz nõ põt libere quis legare quantũ velit ex quo falcidia detrahit vt ibi intelligit gl. Nec p dicta opi. facit. d. l. mulier. §. si. & minus. d. l. cũ ex filio, qm in eis alius fuerat hẽs institutus. Nec placent preterea eidẽ Alexã. rñsiones tradite ad. d. c. Rainal. qm tex. violent nec diuinatiõe careãt, Deinde qz nõ refert an sint verba Testõris vel summi Ponti. qz oino pbat verbũ legauit esse aptũ ad denotandã hẽdis institutionez, nec est necessaria impropriatio, que tunc fieri solet, qñ actus alias est nullus & impropriando sustinet validus. l. & puto. ff. fami. her. iuncta gl. que impropriatio tali rõne nõ ẽ in. d. c. necessaria qm tale verbũ possit significare instõnem, largo mõ sumptũ, absq; impropriatione, Deinde vltra Alexã. et q̃ impropriãdo significaret oino staret fundamentũ, qm satis esset q̃ importaret heredis instõnez adiectũ vniuersitati bonorũ. Et Ideo concludit Alex. in puncto iuris sustentabilẽ esse hanc opin. ɔ cõem. Pro qua et addit tex. quẽ potuit habuisse a Bar. in. d. l. centurio, in. l. filiũ §. sed si portio. ff. de lega. prestan. iuncto princ. l. j. eo. tit. ad quẽ tñ potes videre rñsionẽ p doc. in. d. l. centurio et intentiõe Bar. ibi. Subdit et Alex. eã opi. tenuisse An. l ɔsi. l dei nomine, dictus libellus. cxxiiij. p tex. in auc. de nup. in. §. disponat qui tñ põt facile deuitari, qm imperator ibi soluz inducit dicta verba legis. xij. tabu. ad pbandũ id qd premiserat. l. testantium voluntatẽ p lege seruandã, nõ aũt vult tollere restitutionez iam factã in fi. d. l. verbis p ipsummet Iusti. approbatã, insti. de lege fal. in prin. ¶ Hinc opi. Alex. cõtra cõem, (prout et fatent plerique mod.) est verior & pariter equior, iudicio meo, Presertim cũ p eam cã testati substineat, cõstat fauendũ esse, vulgo. l. si paro. ff. de inoffi. test. si. n. teneamus cõez sustinebit dispõ p viã fideicõmissi, ab intesta. et succedens ab intestato censeret grauatus tex. l. cõficiunt. ff. de le. j. Non. n. possunt euitari. d. l. verbis, iuncto presertim tex. in. d. prin. insti. de leg. fal. & preal. c. Raynal. qm. d. l. hñ probat verbũ lego esse aptũ ad denotandã heredis instõnem, Nõ. n. bene rñdent tenentes cõem, inter quos ipse Alex. d. l. centurio, & sic sibi ɔtrius, dicentes q̃ significatio. d. verbi restricta est in fi. eiusdẽ. l. qz nõ est restricta significatio sed solũ ius & ptas disponendi, vt ibi, intelligit glo. & hñ, qd ex

eo ēt apparet q̄ si facultates legantis sint tales, q̄ legata nō ex-
cedant dodrantē, coartatio cessat significatio ergo semꝑ est ea-
dem, ⁊ ius ⁊ potestas aliunde q̄ ex significatione restricta impe
3 ditur ne ꝑut legatū est ius sit, † de q̄ ēt.c.optime ꝓbat, vt.s̄.in-
ductū, ⁊ preterea pōt noniter induci dum d̄r q̄ ꝯ patruus ⁊ fi-
lios suit actū ꝑ auunculos legatarios, ⁊ sic cōstat, ipsos fuisse he
redes. Nec placet intellectus Mario. Soc. dicentis tex. illū
nō probare q̄ patrus ⁊ filij fuerint instituti hēdes, qm̄ ibi eis
institutio hēdis facta supponit̄ illius ꝓcedentibus verbis Rai
naldus proles nō hēs legitimā condidit testm̄, dum.n.d̄r q̄ se
cit testm̄ ꝓsupponit̄ in eo fuisse institutū heredē, q̄ alr nō esset
testm̄.o.§.an heredes insti. de lega. ⁊ faciunt no.in.l.sciendum
ff. de ver. ob. Et ideo ait nō fieri ibi mentionē de institutione,
qm̄ nō erat de ea ibi q̄ō, sed solū super legato de bonis paternis
legatū nanq̄ hēditatis sibi leganti e pte d̄r ꝑticulare.l.eg.§.
sed si miles, ver. q̄uis ff. ad treb. Nā est aduertendū q̄ talis in
tellectus ⁊ tāl̄s pōt suaderi si habeamus dictionē ꝑnam i illo
tex. ibi ⁊ reliqua bona pn̄a, Sed doctores ꝓsupponunt̄ esse ⁊
reliqua bona absq̄ dictione pn̄a, qm̄ est certū q̄ si habeamus
pn̄a, verbū legauit nō est adiectū vniuersitati bonoꝝ, Sed re-
bus particularibus. d. ver. q̄uis, ⁊ absq̄ dictione pn̄a est i ali-
quibus antiq̄s exēplaribus manu scriptis, ⁊ ita habendo stare
nō pōt dcā declaratio, qm̄ loquit̄ ibi de hēdibus nominatis vt
ibi dicta hēdes Ray. dicti aūt nō pōt dici q̄ fuerint aliqui alij
vllo mō, q̄ patruus ⁊ filij, ergo de ipsis opus est intelligere, nō
aūt pōt intelligi de subintellectis, virtute dicti verbi. testm̄ fecit
Preterea, aut vult intelligere q̄ ijdem, patruus ⁊ filij fuerint il
li qui virtute dicti verbi fuerint instituti, ⁊ id stare nō pōt q̄ re
lictum partis bonoꝝ, de quo ibi nō valuisset, cum e se sibi lega-
ri nō posset.l.planc.§.si duob'.l.legatū.§.j.ff.eo. Aut q̄ fuerit
alij ⁊ id stare nō pōt q̄ in tex. est expressū q̄ patru' ⁊ filij erāt
hēdes, ideoq̄, vt d̄r ibi ꝯ ipsos agebant auunculi, Repugnant
preterea dicta relatiua verba dicti hēdes Ray. nō.n. fuerant di
cti, ⁊ nominati alr q̄ illis verbis pt̄uis ⁊ filijs, eius legauit. Nō
facit ēt pro cōi tex. in auc. vt cū de app. cogno.§. aliud quoq̄ ca
pitulū, in ver. legatō iuncto ver. debitā portionē, qm̄ ibi datus
erat alius hēs vl̄s, vt in tex. in prin. in ver. in suo facere testamē
to, cū nō sit testm̄ nisi cū hēdis instōne, vt pxie dictū fuit, nec
id pōt euitari, ibi, vt in.d.c. Ray. euitari diximus. Addendum
tm̄ q̄ tenentes cōem opi. eam limitant nō procedere, qn̄ ꝑ alia
verba testōris apparet cū ꝑ tale verbū lego voluisse denotare in
stitutionē, ⁊ ita vno mō intelligunt.d.c. Rayn. vt.s̄. diximus, ⁊
sic tunc cessat ꝓdicta opi. cōtrarietas, In hoc aūt tex. ⁊ toto tit.
cum seq. indubitatū est nō accipi large, sed stricte, sicut ēt in.C.
⁊ in institute, vbi diuersi sunt ti. de here. insti. ⁊ de lega. ⁊ fidei-
com. Largo tn̄ modo tale verbū lego ēt fideicōmissum ⁊ dona-
tionē ca mor. pōt cōprehendere, vt in.l. ⁊ fideicōmissū ff. de leg.
iij. Quod qualiter ꝑcedat declarabi[illegible] ff. Hic aūt nō sic accipitur
sed strictius, prout est spēs seperata ab institutōe fideicōmisso
⁊ donatione cā mor. ad q̄ō Alex. allegat.d.l. verbis ⁊ si. in quo
sibi est ꝯtius, q.i.s̄. reiecit dictā intelligentiam, q̄ significationis
dicti verbi restrictionē probet, ⁊ hn̄, dic ergo probari in.d.l. in
4 ver. ⁊ legata.s. singularia. ¶ † Secundo premittendo queritur
quid sit legatū, in quo vide que.d. Alex. ⁊ vltra eū plenius con-
sidera diuersitate inter legē legatū est in prin. ff. eo. ⁊ legē legatū
est ff. ti.i. ⁊ tex. insti. eo. in princi. In quibus eque vi tradi legati
diffinitio. Nam in.l. legatū est in prin. ff. eo. solū de legato singu
lari, ⁊ de legato rei testōris, q̄ legatū rei aliene non est de eo q̄ō
vniuersum hēdis foret, est tn̄ legatū ⁊ validū, vt.l. nō dubiū. ff. ti
eu. ij. cū concor. Nec refert q̄ heres teneat̄ soluere estimationē
qm̄ ea non est legata s̄ res, estimatio aūt soluit̄ legis interpre-
tatione Clarius nō cōprehendit res hēdis legatā, ⁊ tn̄ legatū ē
validū.l. vnū ex familia.§. si res. ff. ti. j.§. nō solū, insti. eod. Nec
est deliberatio hēditatis, nec de eo q̄ō vniuersum hēdis foret, iō
est opus dicere ⁊ fateri, q̄ ea nō est diffinitio qm̄ nō est cōuersi-
bilis vniuersalr negatiue cū suo diffinito ꝑut requirit̄ q̄ q̄libet
diffinitio, ad hoc vt bona sit ꝯuertat̄ tam vniuersaliter negati-
ue, q̄ affirmatiue cum diffinito, vulga.l.j.§. dolū.ff. de dolo, est
ergo descriptio, q̄ est oratio eē rei indicans ꝑ accidentalia dif-
finitio aūt est oratio esse rei indicans ꝑ essentialia, vt tradit Pe
trus hispanus ⁊ Aristo. in lib. Thopi. In dicta aūt.l. legatum
est ff. ti. j. cōprehendit̄ ēt vniuersale legatō, ac ēt legatū rei aliene
siue hēdis, siue alterius, ⁊ sic est conuertibilis vniuersaliter, q̄
oīa, neq̄ donatio testō relicta est legatū, ⁊ quicquid nō est do-
natio testō relicta, non est legatū. Testamenti aūt appelōne i di
cta diffinitione cōprehendit̄ ēt codicill', late sumpto vocabulo
vt in gl.l.j.ff. de testa. cū cōcor. ibi ꝑ doc. traditis ⁊ ꝑ Jas.ff. i ru-
bri. col. pe. nec est improprie ita late sumendo. Quod conue
nit ēt inspecto iure ffoꝝ quo s̄m veriorē opi. de q̄a.ff. legatū in
codicillis abitestato cōfectis fieri poterat.l.si.ff.tit.j. Vba aūt te
stamento relicta excludunt donationē inter viuos, que est con-
tractus ⁊ actus inter viuos, ēt qn̄ fit in actu testandi iux. gl.l. he
redes palā.§.si.ff. de testa. ⁊ per Saly. ⁊ Jas. in.l. si quis.C. d̄ in
re delibe. vt firmat Ang. de are. in.d. prin. insti. eo. q̄uis ꝯtrium
teneat ibi Jo. fab. q̄ tunc sit legatū, excludunt ēt donationē cā
mortis e pn̄te pn̄ti, q̄ tunc est ꝯtus nec in tali locū hz.d.l. ⁊ fi-
deicōmissum ff. ti. ij. Sed tunc donatio cā mor. cōtinet̄ legati ap
pellatione qn̄ fit absenti, vt.l. ad fodeō, ⁊.l. cū pr.§. dona-
tionis ff. ti. j. Nec tunc est donatio cā mor. Sed legatū factū ver
bis aptis ad donationē cā mor. vt declarat Bart.l.j.ff. de dona.
cā mor. ⁊ ad sui confirmationē requirit aditionē, vt tradit, post
alios quos allegat. Alex.l.ij.ff. eo. col. iij. ⁊ sic sustētabilis ⁊ bona
est dicta diffinitio. ¶ In dicto aūt prin. insti. eo. tradit̄ diffini
tio in duobus diuersis a ꝓxima prima q̄ loco verbi testō. est e d̄
functo, ⁊ id forte vt facilius demonstret̄ cōprehendi se relictum
in codicillo, quāuis ēt sub illo verbo largo modo cōprehende-
batur, vt proxime dixi, Secunda q̄ addita sunt illa vba ab he-
rede prestanda, que tn̄ nō sunt in antiquis exemplaribus, ⁊ nō
esse presupponit Azo. in summa.C. eo. ⁊ illa addidit gl. in.l. le-
gatū ad declarationē, non q̄ putauerit ea addenda ipsi diffi-
nitioni ad eam supplendaꝫ, presertim, q̄ respiciunt exequutio-
nem non essentiam legati, ideo non conueniunt diffinitioni, vt
declarat Bar. in.l.j. in prin. ff. de acqui. pos. ea igit̄ verba credē-
dum est fuisse addita ab imperitis impressoribus, aut ab aliquo
qui voluit plus sapere q̄ oporteret. Aduertendū ēt q̄ ē dona-
tio cā mor. est donatio a defuncto relicta, cum ⁊ ipsa morte con-
firmetur, vt traditur per oēs ff.l.ij. Et sic non est diffinitio, sed
descriptio. Tenenda est ergo precedens, ex quibus apparet nō
esse verū q̄ō dicunt Alex. ⁊ Jas.s. primā ⁊ scdā nō differre nisi
in verbis, sed posset queri cur docto. eque non querant quid sit
fideicōmissum, cum.ff. in rub. eque de vtroq̄ proponatur, ⁊ pa
riter in hac.l. de vtroq̄ tractet̄, pōt rn̄deri, ideo id factuꝫ, q̄ oīa
sint per oīa equiparata ⁊ in substantia nō differunt, vt.ff. in glo.
habita diffinitione legati habet̄ ⁊ fideicōmissi. ¶ Tertio prin
cipaliter querit̄, cum constet legata ⁊ fideicōmissa inter se diuer
5 sa esse tum ex diuersitate † nominum, tum ex copula.ff. in rubri.
tum ex diuersitate ti. in.C. ⁊ instit. tum etiam ex diuersitate ori
ginis, vt latius per Jas. q̄uo alterū ab altero dignoscat̄. Joā. de
Jmo.d. q̄ qn̄ testōr dicit lego, est legatum, qn̄ dicit fideicōmit-
to ē fideicōmissum.l.ij. ibi legantis vel fideicommittentis.C.
cōia de lega. Hoc non hz dubitationē, restat dubiū qn̄ neutro
eoꝝ vtitur in quo iura loqui ambigue dubiumq̄ nō esse decla-
ratum ait Alex. Pau.d. legatuꝫ esse qn̄ verba ad honoratū di-
recta sunt, fideicōmissuꝫ vero qn̄ ad grauatū, Pro quo Alex.
(cum Pau. nihil alleget) dicit esse tex. in.§. penu. ⁊ si. instit. de
sin. reb. per fideicom. relic. ⁊ de fideicom. in pri. ibi pudore eo-
rum qui rogabant̄, licet ea differentia sit hodie sublata vt.d.l.
ij. Rapha.ff. in rub. siue in hac.l. in glo. (vt in plerisq̄ lec.) im
probat, qm̄ etiam si verba ad grauatuꝫ dirigant̄ pōt dici legatū
.l. damnas esto.ff. de vsufruc. lega.l. si ita scriptus.ff. de manumi.
testa. Item.l.ij. prealleg. ⁊ insti. de leg.§.j. Unde aliter diffini-
ens dicit, vꝫ q̄ si preceptiuis verbis vtatur testator sit legatum, si
precarijs, fideicōmissum.d.§. si. de sin. re. per fide. reli.l. vnum
ex familia.§. si ff. ti. j.l. ēt hoc modo.ff. eo. Nam in dictis iuribus
ēt cuꝫ primo allegatis dicit̄ q̄ si testator dicat damno vt det ti-
tio decem est legatum, si vero dicat opto est fideicōmissum ad
quecunq̄ verba directa sint, Nec huic cōsiderationi obstat ꝑal
lega.§. si. insti. de sin. reb. per fidei. Nam respondens ait Alex.
q̄ verbum mando de quo ibi est rogatiuum siue precariuꝫ, vt
est de mente glo. in.l. sepe audiui cesarem.ff. de offi. pref. ⁊ glo.
pīiij. q.j.c. si. Tu pondera ad id tex. in termi. in.d.l.ij. Sed cō-
tra hanc doctri. Rapha. alleg. Alex. tex. in.l. peto, in prin.ff. tit.
j. inducendo vt per ipsum, ⁊ preterea stare dicto glo. in eadēꝫ
.l. concludētis verbum peto esse preceptiuum, est ēt contra Ra
pha. tex. in.d.§. si. insti. de sin. reb. per fid. relic. vbi d̄r esse fidei
cōmissum qn̄ testator eo verbo vtit̄ ita cane q̄ ꝯ predictam gl.
Tenet Raph. ibi, cum quo hic prec. me. ⁊ Soc.ff. in rubr. per
tex. in prealle.§. si. ⁊ bene, sicq̄ non ob. dicta obiectio Alexan.

contra

contra doctri. Pau. de qua. ℑ.d. Alex. videri. d.l. mileo, in pn.
e.l.cū pf §. donationis ℑ.ti.j. Contra vtrunq; simul.s. Pau. e
Raph. Inducit idē Alex. tex. in.l.titia cū testō.§.j.ℑ.tit.j. Ubi
verba ad honoratū fuerunt directa, nec precaria, e tn̄ est fideicō
missum, ibi volo a se ipso accipere, iuncto fi. quāuis prec. me. in
d.l. loco, alle.l.titia seia.§.fi. subdit tn̄ Alex. magis vrgere con
tra doctri. Pau. Quibus adductis ait videri ex preallega. per
pendi Iurisconsultos equiuoce dictis apponibus vsos fuisse alte
rum pro altero nō nunquā ponentes, e ita esse in.d.l.titia cum
testō, quod apparere ēt subdit in.l.si cui leget.§.fi.cum glos. in
ver. legatus.ℑ.eo. Immo tex. de eodē loquens primo fideicom
missum deinde legatū nuncupat eandē equiuocā nuncupatio
nem satis ēt probat lex, e fideicom.ℑ.ti.ij. Quam equiuocā nun
cupationē vltra Alex. probat.l.vxorē.§.legauerat p fideicōmis
sum, e §.testō quo.ℑ.ti.ij. ibi p fideicōmissum legauit, e.l.fidei.
cōmissa.§.si quis decem, ibi p fideicōmissum posterius duplica
ta legata videntur eo.ti. e q prio nuncupauit legatū, postea nun
cupat fideicōmissum in.l.paulo calimaco.§.fi.eo.ti. Idem s.l.
sepe eo.ti. e in.l.gaius, in fi.ℑ.ti.j. dr legatū ex cā fideicōmissi pre
stari opoztere, e in.l.seruos.ℑ. de alimentis leg. legauerat his ver
bis peto, fideiq; tue cōmitto. Concludens tn̄ ait alex. sibi place
re opi. Pau. Quā ɔfirmat qz sic discernitur directa institutio a
fideicōmisso, vt p glo. in ver. directis, in.l.eam quā.C. de fidei.
com. e Bar. post glo. in preallo.l.ij.C.cōia de le. e plenius bar.
in preallega.l.centurio, in vlt.q.princi. Jas. ēt in simi. adducit.
Cauēdū tn̄ Aut prec. me. qz hoc simile nō facit ɔcludenter, qm̄
indistincte legatarius nō pōt legatū propria authoritate accipe
re, ēt posito q verba ad ipsum honoratū directa sint, vt.ℑ.quoꝝ
lega. p to. In herede aūt secus, pōt, saluando Alex. e Jas. rñde
ri, q oino stat similitudo, qz ea diuersa directio verboꝝ facit di
scerni diuersitatē dispositionū, q̄uis nō sit similitudo in effectu
ɔmuni Soci. in rub. amplexus parti opi. Pau. e saluās Rap.
Ita distinguendū putat, Aut verba sunt ad honoratū relata, e
quecunq; ea sint, nō pñt importare, nisi legatum, qm̄ cum nihil
heredis vel alterius fideicōmittatur, nō pōt dici fideicōmissuꝫ.d.
prin. insti. de fideicom. here. e ad.d.l.titia cum testō.§.j. rñdet
dupliciter, vel q ibi proprie legatū est, e quatenus nuncupatur fi
deicom. id est largo mō iux.d.l. e fideicōmissum. Uel q virtua
liter verba fuerant directa ad grauatū, qz voluit filiū e filiā ac
cipere a se ipsis, qui cum essent hr̄des, quilibet pro pte ergo vo
luit ab hr̄dibus.s.quilibet a se, qui hr̄s erat, Ɱ3inus mala vr
prec. rñ. qm̄ inter dantē e accipientē dꝫ esse distinctio psonalis
.l.ij.ℑ. de stipu. ser. e.fi. de insti. e glo. ibi demōstrat non esse ita
intelligendꝫ. Precedens ēt solo non est bone, qz in.l. e fidei.
cōmis. non ponitur verbū fideicōmissum, pro legato, sed econtra.
Nec refert q posita spē ponatur genus.l.si qd extra §. inter em
ptam.ℑ.ti.j. qm̄ qō de qua agimus est qualiter differant specifi
ce. Opus est ergo generalius dicere, q quāuis re ipsa legatum e
fideicōmissum e pariter quo ad noīa differāt, tn̄ pp cōueniētiā
e equiparationē inuicē factā iura frequenter his vocabulis per
mixtim vtuntur, vnū p alio nuncupantia, vt in.d.l.titia.§.j. e sir
in.d.l. peto, in prin. e.l.gnāli.§.j.ℑ. de vsufruc. leg. vbi p verba
dari volo dr legatū, q̄uis ea videantur apta ad fideicōmi.d.§.fi.
insti. de sin. re. p fidei. relic. quamuis in eo possit dici fideicōmis
sum nuncupari generali noīe legati, iuxta.d.l. e fideicom. Aut
verba dirigunt ad heredē, supple, seu aliū grauatum, e tunc si
sunt precaria inducitur fideicōmissuꝫ, vt in.d.l.ij. e in hoc nemo
cōtradicit, Si vero sunt preceptiua inducitur legatū nō fideicom
missum, vt.d.l.ij. in ver. iubeo. Idem probat.d.l. damnas esto
idem tex. in.§. sed e tale, insti. eo. Idem e efficacius tex. in.§.j.
eo.ti. in verbo finendi modo, Nam ponitur inter modos legādi,
modus ille preceptiuus, potes addere tex. ibi adhuc ibi effica
cius probantē, in ver. p damnationē. Tu adde vlteri⁹ q adhuc
ex predictis mā non est resoluta, Nam datur tertius casus in quo
verba neq; ad grauatū neq; ad honoratū referuntur e consequen
ter nec preceptiua sunt, neq; precaria sed simplr prolata sunt,
vt in.d.l.titia.§.j. e.d.l.vnū ex familia.§.fi.d.l. peto recte con
sideranti, e clarius.l.nutu.ℑ.ti.ij. vel qñ verba simul precaria et
preceptiua sunt vt in no. tex.l.quisquis mihi.ℑ.ti.ij. Ideo dic q
in casu dubio fideicōmissum esse censebitur, ea rōne qz fideicom
missa benigniora sunt preallega.l.ij.C.cōia de lega. e ℑ. in glo. e
Alex. in vlti. eius euidentiali, sicq; in dubio talis est benigna i
terpretatio facienda.l.in testamentis.ℑ. de reg. iur. vbi gl. plenis
sime facit optime.d.l.nutu. Et no. qz ex hoc tertio multarū le
gum intellectus aperitur. Sed dicet aliquis inutilē esse predictaꝫ
Pau. e Alioꝝ disputationē cum hodie clarū sit ocm̄ differen
tiam inter legata e fideicōmissa esse sublatā, sepius alleg.l.ij.C.
cōia de lega. Sed aduertendū qz oino vtilis est predicta idaga
tio, ad perfectaꝫ iuriuꝫ antiquoꝝ intelligentiā, Ad quod vide
tex. in.§. sed ne in primis insti. eo. est ēt vtilis ad interpretatio
nem statutoꝝ, de ipsis loquentiū, vt ait Alex. et declara, statuto
rum aliter in legatis, e alr in fideicōmissis disponentiuꝫ, vt q p
legato non soluto hr̄s summarie cogi possit soluere interesse le
gatario pbata eius quantitate p duos testes de credulitate p fi
deicōmiss. aūt plena cognitio e probatio requiratur, vel q pro le
gato heres realiter e psonaliter cogi possit, pro fideicō. realiter
tm̄, vel q legatū longiori tpe q̄ fideicōmissum, vel facilius pba
ri possit, e simi. e sic nō facit ɔ Alex. doctri. Bar.ℑ.j. proxi. ppter
quā eam vtilē. dubiā ait prec. me. Et adeo verū est differētiā eē
sublatā inter legata e fideicōmis. vt.d. Paul. q si qs petat sibi
dari ex legato, e postea probans ostendat testm̄ in quo esset fi
deicōmissum obtinere dꝫ. Comprobat Alex. verū fuisse ēt ante
factaꝫ equiparationē, qm̄ tunc ēt large fideicōmissum legati ap
6 pellatione, cōtinebatur, supple, vt in preallega.l. e fideicō.† suffi
cit aūt ad libellū, sustinendum verba improprie significare, id
de quo in eo.l. sed e si possessori.§. itē si iurauero, vbi Barto. e
alij.ℑ. de iureiuran. Bar.l. inter stipulantē.§.si stichū.ℑ. de ver.
ob.l.j. in fi.C. de vsufru. cū concor. Caue tn̄ qz dicta cōproba
tio nō concluderet ponendo eꝫ. q petitū fuerit fideicōmis. e p
batum legatū, cum.d.l. nō probet fideicōmis. appone legatuꝫ
ɔtineri. Et pondera tu preallega.l. e fideicom. iunctis pmissis
ɔ doctri. Bar.l. cui eorū.§. affinitatis.ℑ. de postulan. presertim
quatenus ille tex. loquitur de dona. causa mot. q legati appone,
continetur, cum id non possit esse ppꝛie, cum ea sit cōtractus, vt.
ℑ.l. proxi. dicetur. Contra proximā tn̄ conclusio. Pau.d. Alexā.
videri pria facie nota. in.l. habebat.ℑ. de instituo. e tradita per
Imo. in.c. dilecto, de offi. ordina. e per Bart. in.l.j. in pri.ℑ. de
eden. e efficacius dicta Bald. in.l.ij.C. de proba. vbi signanter
ait q lꝫ dolus e lata culpa equiparentur, vt.l.j.§.j.ℑ.si mēsor fal.
mo. dix. tn̄ si deduxi dolū, e pbaui latā culpā, non debeo obti
nere, quā obiectionē Alex. insolutā relinquit, oino tn̄ tenet opi.
Pau. tu solue cum Jas. in.ij. not. q Bal. loquitur de libello ac
cusatorio, e qñ criminaliter agitur, in criminalibus aūt nō est ve
rum q dolus e lata culpa equiparentur.l. in lege.ℑ. de sica. glos. et
doc.l. in actionibus.ℑ. de in litem iuran. e concordat ipse Jas. di
cum Bal. in.l. que fortuitis.C. de pigno. ac. ne aduersus.ℑ. alle
ga. eius dicto, in prealle.l.ij.C. de proba. ℭ Quarto. premit
7 tendo queritur † vnde habuerint originē legata e fideicōmissa, et
dicendū sm̄ Alex. e Moder. q legata a dispōne legis.xij. tab.
vt in prealleg.l. verbis.ℑ. de verbo. signi. ibi e legata.s. particu
laria, Fideicōmissa vero ab hominū malitia volentiū legi frau
dem facere, relinquendo p mediā psonā incapacibus, de qbus
per glo. ordi. in.§. legati. insti. eo. Ob quam fraudeꝫ vitandam
ēt capacibus olim phibitū erat p viam fideicōmissi relinquere.
Postea diuus Pius semel e iterū gratia personaruꝫ mot⁹, vel
qz p ipsius salutē rogatus qs diceret e seruare voluntatē noluit,
Aut ob insigneꝫ quotidiam perfidiā iussit consulibus authori
tatem suam interponere, e sic in predictis casib⁹ voluit effectuꝫ
sortiri, vt insti. de fideicom. here. in prin. Non dicas vno dun
taxat casu, vt.d. Alex. nimis restringens.d. prin. Subinde cum
iustū e popularē visum fuerit, fideicōmissa authoritatē habere
ɔuersum fuit paulatim in assiduam iuris dictioneꝫ, e ideo fauo
rabiliter ceperant exequutionē apud iudices quoscunq; habe
re. Adeo q tpe diui claudij expresse statutū fuit q oia fideicō
missa prestarentur fauore vltimaꝝ voluntatū, Immo etiā pretor
vnus ad id creatus fuit, qui de fideicōmissis ius diceret, q pre
tor fideicōmissarius fuit appellatus, vt in.d. prin. dr, e i.l.ij.§.
post deinde. Diuus claudius.ℑ. de origi. iur. fine duos creauit
Clau. vnus tn̄ remansit, qz vnum detraxit. Titus vt ibi dr. ve
rum est q si appareret de fraude qz fides accōmodata sit de resti
tuendo incapaci fiscus tanquā ab indigno aufert.l.fi. vbi glos.
e Bar.ℑ. de his quib. vt indig. per glo. e doc. in.l. hereditas.C.
eo.ti. Licet tn̄ exigi possent, non tn̄ iure actionis peti poterant
sed officio iudicis compellebantur satisfacere heredes, vt.l. pe
cunie.§. persequutionis.ℑ. de verbo. significa. lꝫ Alexand. nihil
alleget, de iure tn̄ nouo postmodum inductum fuit q iure act.
peti possent.l.si res.ℑ.ti.ij. de quo tn̄ ℑ. cum Bart. ℭ Adde q
ɔ vtrūq; ex predictis instari pōt, Prio q legata nō fuerūt in

uenta per.l.xij.tabu.sed prius.l.iurigentiū,sicut institutio he
redum que est necessario de iuregentiū,cum testamentū origi-
ne ꝛ inuentione de iuregentium sit,quāuis ei a iure ciui.addite
sine solemnitates vt ꝑ Bar.l.interdū.ff.de condi.indebi.ꝛ.l.ex
hoc iuregen.ff.de insti.ꝛ iur.ꝛ per Jas.l.nemo pōt,nu.lxxvj.ff.
eo.ergo ꝛ institutio.§.heredis,insti.eo.l.proxime.ff.de his que
in testa.delen.de libertatū datione ꝗ fuerit de iuregen.est cer-
tius.l.manumissiones.ff.de insti.ꝛ iure.ꝛ sic vt pariformiter de
omnibus ibi illa determinet ver.legauerit dicendum est ꝗ ibi
nihil de origine,imo potius supponitur ea de quibus ibi prius
fuisse,sed de significatione lata que lege.xij.tabula.scripta fuit
ibi loquit̄ iux.materiam ti.Nec ob.ver.tributa,q2 respicit ver.
potestas ꝛ sic ius circa ea inuenta non inuentionem seu originē
ꝛ sic noviter potes tenere conclusionē ꝗ origo legatorum fuerit
ante.l.xij.tabu.ꝛ forte de iuregen.Quod autē fideicōmissa nō
fuerit originata ab hominū malitia,vt dicunt probat tex.insti.
de codicil.in prin.vbi expressum ꝗ ex persona Lucij Lentuli,
qui ab Augusto ꝑ fideicommissum petijt vt aliquid faceret fi-
deicōmissa esse ceperunt,ꝛ sic tex.ibi est cōtra Princi.institu.ff.
fideicom.heredi.sol.ꝗ ibi de occasione ꝗ a malitia in princ.de
codi.de fideicom.valido,ꝛ de Lucio Lentulo intelligit̄ ꝗ fue
rit vna,(ꝛ prima)ex personis quarum gratia motus fuit diuus
Primus Augustus,de eodē.n.augusto.i.Octauiano loquun
tur illi tex.quoniā ipse fuit scōus Imperator,ꝛ primus nuncu-
patus Augustus,ꝛ sic male referunt Alex.Jas.ꝛ prece.me.dicē
tes fuisse diuū Pium,quoniā fuit longe post Claud.qui fuit.
v.Impera.Diuus autē Pius fuit.xiiij.vt constat.Tēpore autē
Claudij fuisse valida est tex.in.d.§.post deinde.¶ Quinto ꝛ
vltimo premittendū ꝗ isto iure fideicōmissa erant fauorabilio
ra legatis,vt supponit̄ in hac.l.ante adequationem,ꝛ sic adeo
fuit aucta fides ꝛ authoritas fideicōmissorū vt facta fuerint me
lioris conditionis ꝙ legata,vt.§.sed non vsqꝫ eo.ti.in instit.de
8 quo latius videbimus in gl.¶ †No.j.ibi per omnia maximā
vim quam habent hec verba,significant enim ita factam fuisse
adequationē vt nulla penitus differentia remanserit,ꝛ sic omni
ex parte nulla penitus adhibita distinctione,qui.n.omne dicit
nihil excludit.l.iulianus.ff.tit.j.l.a procuratore.C.manda.ꝛ.l.soli
te de maio.ꝛ obe.cum simi.ꝛ ꝗ talem vim habeant hec verba
probat tex.in.§.sed nō vsqꝫ insti.eo.vbi referēs qō hic.d.Iur.
Con.addit ita factam adequationem,vt nulla penitus differē-
tia remanserit,Ad qō preterea due.ll.quas allegat Areti.l.ius
ciui.ff.de insti.ꝛ iur.ꝛ.§.j.insti.de dona.vbi addit̄ dictio fere,
q2 in aliquibus remanet differentia inter donationem cā mor.
ꝛ legatum vt ibi ꝛ.l.fi.C.de dona.causa mor.per glo.Quo etiā
loquendi modo pluries vti iuris latores dicunt Ang.Alexan.
Areti.ꝛ Jas.vt in.§.pari ratione insti.quib.mod.ius patr.po-
test.solui.l.fi.C.de cōtrahen.emptio.ꝛ alijs hic per eos allega.
ꝛ insuper cum his verbis ad maiorem vehementiā interdū ad-
ditur in omnibus vt est tex.in.l.ij.§.furiosus.ff.ti.j.ꝛ horū ver
borum efficaciam intelligere vtile est valde,quoniam frequen-
ter in cōtractibus testamentis statutis ꝛ alijs dispositiōibus ap-
9 ponunt̄.¶ †Que inducunt Alexā.ꝛ alij Roder.ad.q.posi-
tam per Bal.post Gul.l.oīa.C.de epis.ꝛ cle.An si studio tho
losano cōcessum sit ab Imperatore ꝗ gaudeat priuilegijs stu-
dij Parisiensis talis ꝯcessio ad priuilegia futura trahat̄,quam
prosequere vt ꝑ ipsum Alex.ꝛ defende ꝯcordando cum doctri.
Bar.in.l.si ita.ff.de aur.ꝛ argen.lega.vt ꝑ Socy.apud quem et
vide quid si studio Parisiensi sint postea priuilegia adempta
ꝑ extinctionē ipsius studij Parisiensis vel aliter an pari modo
extincta debeant iudicari quo ad studiū Tholosanum,ꝛ distin-
guit vt pulchre ꝑ Bal.in.d.l.omnia,ꝛ Abb.in.c.fin.ne cleri.
vel mona.an relatio cōcessionis priuilegiorū se habuerit ꝑ mo-
dū cāe fiēdi an ꝑ modū cāe effīcīdi,vt ꝑ eos.Sꝫ noviter Cro.d.
duob⁹ his ꝯcludēdū,aut priuilegia fuerūt adēpta ex delicto aut
nō,Primo casu nō insurgit ademptio priuilegiorū studio tho
losano,scđo sic,ꝛ vtrunqꝫ ait probari in singu.l.alteri.ff.de adi-
men.lega.Sed nihil est cū ibi idē fuerit disponēs,ꝛ eodē tem-
10 pore.¶ †Item ex.d.§.furiosus,quē.d.fin.ibi Ang.sumit ar-
gu.ad.q.si quis fuerit assumptus in ciuē in omnibus ꝛ ꝑ omnia,
Nā habebit actiue ꝛ passiue omnia iura que veri ciues habēt.
In qua.q.quoniā implicite loquit̄ Alex.ad declarationē consi
dera,An.duo simul velle,primum ꝗ nisi dicta verba in omni-
bus ꝛ ꝑ oīa adiecta forent talis in ciuē assumptus nō haberet ꝙ
veri ciues habēt passiue subit̄.Secundū ꝗ eis verbis adiectis

ēt passiue est ciuis,ꝛ sic ad onera tenet̄ ex vi dictoꝝ verborum.
Contra vtrunqꝫ argumentat̄ Alex.ꝛ ꝑ primū ex eo qō ait Bal.
l.qō fauore.C.de legi.vij.oppo.volens ꝗ si statuto disponatur
aliquos haberi pro ciuibus,seu aliquos consequi ciuilitatez,in-
telligit̄ ēt quo ad onera ꝛ sic ad datia ꝛ collectas tenebunt̄.Qō
Bal.d.esse ex mente Pet.ꝛ no.reputat Pau.ī ea.l.si duo.ff.
de acqui.heredi.ꝛ in.l.nulla.ff.de legi.vbi comprobat per tex.
in.l.cum ex oratione,in fi.ff.de excu.tuto.quem etiam ibi ad id
no.Bal.Immo dic tu ꝗ etiā in.d.vij.op.allegat,ꝛ Pau.non
allegat,sed ponderat eandē.l.si duo,bene facientē,vt ēt repli-
cans allegat Alex.ꝛ sic pꝫ ex hoc male sensisse An.ꝗ id fit ex vi
dictoꝝ verboꝝ ꝛ ꝑ ꝯño idē ēt dictis ver.nō adiectis sm alex.cū
id fit ex nā rei ꝯcesse.i.ciuilitatis ꝗ onera ciuib⁹ ꝯpetētia subeat
seu id ē ꝑ modū cuiusdā necessarie ꝯñtie,vt ait bal.ad qō adde
bonū tex.qm ibi no.Socy.in.l.cū filio.l.iij.par.l.fi.ff.eo.Cōtra
scđm ꝑ elegans dcm̄ Bar.l.iij.§.si emancipatus,in fi.ff.de con-
11 tratabu.dicentis,†ꝗ si statuto caueat̄ ꝗ scholares tractent̄ vt
ciues in omnibus per hoc nō perdunt priuilegia que habēt vel
habebant vltra ciues tanꝙ̄ scholares forenses,ꝛ referentis ante
ipsum dixisse Gui.de suza.per illū tex.sequit̄ Bal.in auc.habi
ta.ij.col.C.ne fi.pro pat.ꝛ in.l.ea.l.vj.col.C.de cōdi.ob cau.ꝛ.
l.si rufinus.C.de testa.mili.ꝛ Ang.in.l.si a milite.§.j.per text.
12 ibi.ff.de testamen.milita.Fortifico obiectionem,quia † dispo
sitio,quamuis generalis,nunquam intelligitur vt referatur ad
priuilegium ita ꝗ speciali priuilegio derogare intelligatur,bo
nus est tex.ꝛ nota.ꝛ ibi nota.glo.in.l.decurionibus.C.de silen
tio.lib.xj.ꝛ Bal.l.non plures.C.de sacrosan.eccle.ꝛ Alexand.
in consil.cj.primo volum.ꝛ Roder.in.l.postquam liti.C.de
13 pact.¶ †Addo preterea fortificando,quia idez est econtra ꝗ
non consequitur ille qui habetur pro ciue,illa que iure speciali
ꝛ in priuilegium ciuibus concessa sunt Ciuitati fuerant a supe-
riore,sed solūz ea que ipsa ciuitas ex se ipsa potuisset concedere
solus cum ipso Alexan.ꝗ per ipsa modificetur ꝛ limitatur con
clusio.Ang.vt procedat ꝗ taliter assumptus teneatur etiam ad
onera ꝛ sic passiue ciuis,preterquam ad ea a quibus ex priuile-
gio prius poterant excusari ob aliam qualitatem,quia schola-
ris forensis.Caue tamen quia videtur confundi hoc,quoniam
ante ad nulla onera tenebant̄,quia forenses,ꝛ sic non ciues,vn-
de ad nulla videtur ꝗ possint teneri facti ciues,ꝛ sic dictū Ale-
xan.videtur reduci ad nihilum,saluo quia tenebantur ad ea ꝙ
tenentur ciues a quibus non cadit priuilegio excusari scholares
vt si forenses emendo merces maiorem gabellam soluerent ꝙ
ciues,Nam scholares soluent vt ciues,posito ꝗ ipsi non habe-
rent priuilegia immunitatis in rebus emēdis,non pro vsu eo-
rum,facit quod ait Bal.in.l.per adoptionem.ff.de adoptio.ꝗ
nobiles qui ex forma statuti facti sunt populares non perdunt
priuilegia nobilitatis,contra quod tamē ibi pulchre mouebitur.
14 ¶ †Ultra premissa.d.singu.Ang.in consi.lata sententia.vi.
in ordi.ꝗ hec verba in omnibus ꝛ per omnia in diffinitiōe nō
sunt ita efficacia vt excludant ꝛ impediant talem dispositionez
restringi ne sequatur absurdum vel inconueniens pro quo in-
ducit plura Cro.presertim.l.promittendo.ff.de iure dot.l.si
mihi mensa.§.fina.ff.titu.ij.ꝛ tradita per Barto.ꝛ alios,in.l.
gallus.§.ꝛ quid si tantum.ff.de liber.ꝛ posthum.exemplificat in
statuto Florentino disponente,Potestatem habere facultatez
exequendi sententias consulum,prout habent ipsi consules,in
omnibus ꝛ per omnia,non tamen poterit facere.exequutio-
nem mediante banno cessantis,ꝛ fugitiui,quo banno stante
aliud statutuz consulibus Mercatoꝝ concedit exequutionem
etiam contra filios ꝛ vxores obligatorum motus fuit Ange.ar-
gumen.l.scire oportet.§.aliud.ff.de excusatio.tutor.ꝛ.l.secun-
da C.de noxali.Comprobat Aretin.quia simile videmus,
quia omnimodo significat,indistincte sine totaliter.l.si cum
exceptione.§.quatenus supra quod metus causa,ꝛ tamen re-
stringitur ex mente legis.l.iij.§.ex hoc edicto versi.itez habeo
.ff.nau.caupo.stabul.Item pariformiter eandē vim habet di-
ctio omnino,vt in.c.iudex.in fi.de offi.delega.lib.vj.ꝛ tñ etiaz
restringit̄ ex mente disponētis glo.in clemen.j.de vi.ꝛ honest.
cleri.ꝛ tenent Archid.ꝛ Anto.in.c.cū ex eo,de electione.in.vj.
Tertio ēt ꝯcludentius sm eū,certū est ꝗ dicta verba Idē signi
ficāt qō nullā esse dr̄iam,vt in preallē.§.sed non vsqꝫ eo stante
arguitur per text.in auctenti.de heredita.ab intesta.veni.§.
nullam vero,dicentem nullam esse hodie differentiā inter ema
cipatū filiū ꝛ in potestate existēte quo ad successionē abintesta.

ꝛ tamen

& tñ omnino remaneret offa, qz cũ emãcipatus nõ sit sub eo nõ cõtinuaf in eum offiũ, vt ɔcludit Bal. in auc. in successione. C. de suis & legi. & p ipsam Areti. l. gallus. §. & qd si tñ. ff. de libe. & posth. & huic parti ẽt adheret Jas. dicẽs opi. An. esse equã, & rationabilẽ, q̃uis eã Alex. ex quibusdã leuibus, impugnet, & allegat ad comprobandũ, gl. in. l. stipulatus sum damã. ff. de ver. obli. Alex. aũt dicit putare dcm̃ An. nõ esse ver; qz dicta verba nõ recipiant restrictionẽ nisi ab alijs iuribus, vt insti. de dona. §. j. voluit ponderare qz si nõ esset adiecta dictio fere, dicta verba non restringerenf, vt putat Soci. Tu dic q̄ tũc nõ esset restrictio ab alijs iuribus, vñ dic q̄ voluit ponderare sanctis legib᷑ ibi alleg. p gl. Et ita intelligit rñdere Alex. ad. d. §. aliud. & d. l. ij. Tu pone melius exemplũ in. d. l. ij. §. furiosus. ff. si. j. iũcta l. iij. in si. ff. de procura & hanc opi. ↄ An. veriorem iudico, licet equam fateaf dictam opi. An. & ad fundamenta in ↄtrariũ rñde, naz in. d. §. aliud, & d. l. ij. non sunt premissa verba in omnib᷑ & per omnia itez in. d. l. ij. restrictio fit ex alia lege. Ad duo per Areti. addita facilis est rñ. naz lz dictiones omnimodo & oino, recipiant restrictionem ex mente disponẽtis, attamen negaf q̄ in casu An. pretensa mens statuentium fuerit nõ tribuere facultatem omnimodam potestati exequendi sñias consulum, non. n. de tali mente ullo modo apparet ergo nõ potest in pretensa mente fundamentum fieri, ar. l. in lege. ff. de ↄtra. emp. vel respondef vt p Soci. q̄ in iuribus allega. p Areti. per alia iura apparebat facta restrictio, ad aliud artificiosius de. §. nullaz vero, rñdetur prout rñdet Alexan. q̄ per alia iura bñ potest & dz fieri restrictio, prout ibi, nam dz euitari correptio iurium & ex alijs restrictio fieri, ne quis indebite ledaf iuxta doctrinã Bar. l. oẽs populi. vj. q. prin. ff. de iusti. & iur. Et ad clariorez distinctionẽ potes cõsiderare tres casus, An ex dispositione alterius statuti fiat restrictio vel summatur, an ex dispositione iuris cõmunis in eadem mã reperiaf facta restrictio. Et restringaf talẽ statutum & aliquo ex his casibus non loquaf Ang. an sumus in casu quo non reperiaf facta restrictio a iure municipali nec cõi, & non fiat restrictio quicquid dicat An. Cuius decisio huic casui subijcif, prout dicit Soci. ex intentione Sal. cuius fuit premissa triplex ↄsideratio, in. l. si sensu nostri. C. ff nopt. sed caue qz pro An. non leuiter viget qz põt dici q̄ satis reperiaf restrictio a iure cõi, quatenus disponit filiũ pro patre & uxores p marito nõ teneri. ¶ Ne filius pro pa. & ne uxo. pro ma. & sic q̄ dictus casus subijciaf scdo membro distin. Sal. & per ↄtra allegata per Alex. & alios non ob. imo faciunt, qz fauent ex alijs legibus restrictionez faciendã, lz in dispõne sint verba per oia sine in oibus & per oia, sed rñdef q̄ statutũ expresse supponit derogasse dicte iuris cõis dispõni & induxisse mercatores i dicto casu bãni cessantis & fugitiui ↄ filios & uxores, sñias exequi posse, vñ aliud statutũ tribuens in omnibus & per oia eandẽ iurisdictionẽ vt põt nõ hz restrictiones de iure cõi. Nisi intelligamus q̄ quatenus dicta statuta concedũt executionẽ ↄ filios & uxorẽ intelligantf quo ad bona bãniti, ita vt nec uxor hipothecã pro dote nec filius matre mortua opponere possit, vt sentit An. in. d. con. Declara tñ ꝑmissoꝝ verboꝝ per oia vim generalem, vt dictum est, non tñ dz intelligi nisi in his & respectu eoꝝ quibus põt adaptari iuxta doctri. Bar. l. j. §. lex falci. ff. ad. l. falci. vt & d. Alex. vltimo adducẽs ad mãz no. decisionẽ Bal. in. d. l. oẽs populi, pe. col. vbi. d. q̄ si statuto disponatur non posse esse de prioribus eũ qui nõ sit ciuis originarius, si ge creef ciuis adiecto q̄ per omnia censeaf ciuis origina. iste poterit esse de prio.

15 ¶ †Scdo no. verbũ exequata, denotat enim augumentum & importat idem qd valde ꝑm Lanze. facit ꝑm Jas. & Prec. me. l. j. ff. depo. sed tu caue qz nõ congruit hic q̄ denotet augumentum ex quo id qd equatum est nõ põt habere augumẽtũ in ipsa equationẽ, vt de se pz, equationẽ aũt denotasset p se verbum simplex equata, nec facit. d. l. j. qm̃ ibi bñ cadit q̄ de augeat significatuz illius verbi pono, qd simplex nõ habuisset tñ significationis, qz significaret simplr actuz ponẽdi absqꝫ eo q̄ significaret cũ fide. Uñ melius dixissent dicti doc. q̄ ex denotat efficaciorẽ expressionem, seu vehementiam, ad denotandã pfectionem adequationis, sicut ols dictio per. l. vrbana familia. §. per notare. ff. de ver. sig. vel põt forte dici q̄ nec augumẽtũ nec pfectionem denotet, sed pro simplici positũ sit, qm̃ ꝑcedẽtia verba per oia satis perfectã equationez significauerãt, sicut ols ex nõ auget in probe. C. §. j. & in probe. insti. §. cum igif, & l. ij. §. j. C. de ver. iur. enuc. & vtrobiqꝫ glo. Et hoc verius vr. Nec p dictis doc. facit q̄ ideo denotet augumentũ qz adequatio facta fuit p modum augendi vim legatorum cum vi fideicommissorũ, nõ aũt per modũ diminuendi de vi fideicõmissoꝝ, nam qñ vnum adequaf alteri id fit p modũ augendi, vt. d. infra Bar. cuz quo Mod. allegantes. l. j. §. j. ff. si quid in frau. patro. & l. illud. ff. de dona. cã mor. Uel dic q̄ oino talis modus adequandi non exprimif magis per verbum exequata q̃ fuisset expressus p ver.

16 equata, vt predixi. ¶ †Ultimo no. virtutem fideicõmissorum esse attributam legatis, naz qñ vnũ adequaf alteri ex hoc fit q̄ omnis vis q̃ est i eo cui fit adequatio attribuaf ei qd adequaf, vt per Bar. Areti. & alios, ex quo apparet añ factaz adequationem potẽtiora fuisse fideicõmissa legatis vt in. §. lz nõ vsqꝫ insti. eo. ¶ Appostilla tex. vt post Dy. & Pe. facit Bar. non recte aũt declarat Jas. qm̃ Pe. adiecit in quibus circuitus est inutilis nõ solum pp fideicõmissariã lib. in qua circuitus est vtilis pp iura patronatus, verũ ẽt pp fideicõmissariã hẽditatem in qua circuitus est vtilis pp retentionem quarte, & sic Pe. simul voluit dicta apostillatione soluere tam de fideicõmissaria libertate q̃ hẽditate de quibus pariter in gl. & ita declarat Bar. in. ij. col. ꝟ. Pet. vero &c. ¶ Gl. prima hz duas partes ꝑn. In prima q̃tuor simul format oppo. & illas simul tripliciter soluit. In scda infert ex ꝑmissis clare ɔcludit i mã, scda ibi fraternizãt ergo. Iterũ ꝑma põt subdiuidi in. vij. vt pz, scda aũt in. iij. In prima enĩz ponit dictum affirmatiuũ, in scda & tertia, scẽs exceptio-

17 nes. †No. in primis ex gl. q̄. iiij. dicitur multa, qd prosequere vt p Alex. vj. col. Adde tñ q̄ Alex. post Albe. de ro. in. l. lz imperator. ff. eo. tz q̄ sicut tria dici põt multa ita facere multitudinem, q̃uis ↄtrũ videaf sentire hic referẽs simplr Ang. quez ibi sequif Imo. tñ oino hic nõ firmat ɔclu̅, & ꝯ hoc ẽt late Alex. l. sepe. ff. de re iudi. Declara in primis gl. in. j. par. ad corticem, & mox referas q̃. d. Bar. ad ipsius declarationẽ vsqꝫ ad. ij. oppo. ¶ Et adde ꝑmo ing̃tũ Bar. ad ꝓbãdũ q̄ qñ duo adequanf ad inuicẽ &c. alleg. l. qz aũt ver. si vero inciderit, vbi tex. loquif de equiparatione fideicõmissoꝝ duplicis spẽi. i. eoꝝ que fuerit iure legati prius in testõ relicta, ac ẽt ab intestato iure fideicõmissi repetita, & de illis q̃ solũ fuerãt relicta i codicillis ab intestato, puta alijs, prout inducendo illã. l. a prin. apparet & maxime cũ ver. prece. inci. qd. n. diximus. Et hoc mõ apparet Bar. induxisse quatenus ibi fideicõmissa facta in testõ prius & subinde in codicillis replicata ab intestato, exequata sunt quo ad cõtributionem faciendã, fideicom. solũ ab intestato relictis & eꝫ. Et sic nõ voluit Bar. inducere ad probandã exequationẽ factã inuicem inter legata & fideicõmissa, & per ↄñs nõ est sibi ↄtrius, prout censuit Jas. in. j. lec. multa verba inaniter effundẽs q̃uis in. ij. lec. errorem suuz correxerit. ¶ Adde preterea, quatenus Bar. allegauit. l. princeps. ff. de legi. & l. maximum vitium. C. de libe. pre. q̄ ille. ll. a longe faciant, & melius pbaf. l. j. §. mortis. ff. q̃ in frau. pat. & l. illud. ff. de don. cã mor. ꝑm Soci. a quo lz sibi ascribat, habuit Jas. nec refert q̄ in. d. ll. nõ ꝯ equiperatione, lz ꝯ cõparatione, nã cõparatio nihil aliud est q̃ parificatio

18 vt vocabulũ denotat. ¶ †In ea. gl. ibi efficaciter hoc iure, ꝟ igif gl. fideicommissum hoc iure iure peti nõ posse. Sz Ja. de are. Bar. An. & Pau. insurgũt ↄ dicẽtes q̄ imo p actionẽ peti poterit p tex. in. l. si res. ff. de leg. iij. Dy. aũt quem Bal. Imo. & Raph. sequunf, aliter dicit, & Cy. in. d. l. ij. in. v. op. & ver; ẽ q̄ hoc iure peti poterat put voluit Ja. & sequa. sed non mediante actione, put dicunt, lz solum officio iudi. p tex. in. l. pecunie. §. actionis, ver. persecutionis. ff. de ver. sig. & sic ɔcordãt oẽs in reprobando gl. lz in medio agẽdi inter se discordes sunt, & pro ea opi. tu habes gl. in. d. l. pecunie, in ver. fideicõmissoꝝ, & ad. d. l. si res rñdẽt q̄ verbũ actio large ponif pro persecutione. i. officio iudi. vt. l. actionis verbo. ff. de act. & obl. & ad idẽ tu addẽ. d. l. pecunie. d. §. actionis, put in simili ver. actio ponif in. l. papinianus, & ibi Bar. ff. ad treb. Quam rñsionẽ cõproba. qz cũ ibi quo ad legatũ actio sit proprie nõ incõuenit, q̃ quatenus referf ad fideicõmissum stet large iuxta no. in. l. ij. ff. de offi. procon. Alex. hic relata hac doc. ↄtrietate indicat veriorẽ eẽ primã opi. p. d. l. si res. Cõprobant insup tex. l. l. si alienus seruus ibi vtilis actio. ff. ti. ¶ Scdo p tex. in. l. a pre, in ver. vtilibus actio. ff. ti. ij. ¶ Tertio p. l. ex imꝑfecto i ver. vẽdicare. ff. ti. ij. nã cũ determinet fideicõmissa sicut legata q̃ claruz ẽ p actiões ꝑsonalẽ sine i rẽ, & sic, pprie vẽdicãdo, peti posse, idẽ pbat l fideicõ. iuxta l. nã hoc iure. ff. de vul. & pu. cũ ↄcor. ¶ Quarto & fortꝰ p tex. in ꝑalle. l. j C. cõi. de leg. i ꝟ. ꝑsonalẽ, iũcto ꝟ. fideicõmissis, vbi

impera.loquẽs de hoc ultimo iure manifesto pͥsupponit ad fideicõmissa psonalẽ actionem cõpetijsse. ¶ Ad.l.pecunie ver.q̃ pro ꝯtria opi.plurimũ urgere vr̃,dupl'r r̃ndet,primo q̄ ibi referatur ius antiquũ añ ius nouũ sicut ꝫ insti.de fideicom.her. Tu caue q: hãc solu.verba tex.nõ videntur pati q:.d.non hñt ius.ex.ex quutionẽ ꝛ sic tp̃e tunc p̃senti. Scdo q̄ non loquitur de petitione legati nec fideicõmissi ab hr̃de,ꝫ de remedio competẽte fideicõmissario ꝯ hr̃dem nolẽtem adire,ad hoc vt adire ꝛ restituere cogatur,ad qd̃ verissimũ est nullã ꝫ hodie actionẽ cõpetere,ꝫ solum officio iudi.vt firmat gl.in.l.si.l.nõ est cogẽdus.ff.ad treb. ꝛ alijs locis cõgestis p eũdẽ Alex.referẽtẽ in.d.l.pecunie scd'lectiõe An.i.l.l.sicut.C.de p̃scr.xxx.vel.xl.an.ꝫ nec ista rñ.est ol'ꝑte tuta q: nõ gñalis,q: nõ ꝯuenit fideicõmissis singularib',cũ fideicõmissarijs talibus nõ cõpetat ius faciẽdi cogi hr̃dẽ adire. l.si q̄s omissa alleg.in gl. Tertio mõ r̃ndet Areti.q̄ nõ loquitur de petitione fideicõmissi,ꝫ de petitione cautionis fideicõmissario p̃stãde pro qua officiũ iudi.vt toto ti.ff.vt lega.no.ca.q̃ due solu.vlti.sunt minus male,nõ tñ dubitatiõe carẽt,cũ petatur q̄ cogatur adire vel cauere hr̃s non videatur esse vere prosequi fideicõmissum,ꝑut loquitur ille tex.p̃sertim in fi. Preterea tale officiũ iudi.nõ cõpetit magis fideicõmissarijs q̄ legatarijs,vt i.d.rub. vt legato no.ca.nisi saluas q̄ in.d.§.ver.fideicõ.large stet. Cõcludo igitur q̄ ꝫ actio cõpeterat verior vr̃,quaꝫ vltra.ff.adductas p Alex.cõprobat Areti.p tex.i.l.l.si cui legatũ.ff.de ꝯdi.ꝛ demõ.ar.a sp̃ali. Itẽ p tex.in.d.l.l.C.cõi.de leg.ponderãdo vt p alex. Cõfirma ꝛ fortius p tex.in.l.quintus.ff.de annu.leg.ꝛ efficacius adhuc p tex.ꝯcor.in.l.hr̃dibus in fi.ff.de peti.hr̃.ar.a sp̃ali,q: illud fideicom.vtilitatẽ pecuniariam nõ continet,ꝫ solũ testatoris honorẽ,vt p Bar.ff.pe.col. Quicquid sit in hoc doc.cõueniunt oẽs q̄ male dicat gl.volẽs hoc nouo iure fideicom.nullo remedio peti potuisse,ꝛ tex.quẽ ipsa alleg. Tu potes retorquere ꝯ ipsam,ibi,p̃mis illis tp̃ibus ꝛ sic de prima iuris prudẽtia,nõ aũt de iure nouo qd̃ mediã iuris prudẽtiaꝫ appellat ꝛ sic tex.ille nõ est ꝯ hũc. Et ita intelligendo voluisse intelligere gl.põt defendi q̄ nõ senserit de iure nouo.ꝫ de iure anti.qd̃ satis pꝫ q: loquitur oppo.ꝛ.ff.solutiõe primo mõ declarat,ꝛ sic iniuste fuit reprehensa a doc.ꝑut vr̃ saluare An.ꝛ post ipsum Areti. ¶ In

19 ea.gl.ibi de media† iuris prudẽtia. Adde in primis q̄ ꝯtrarius gl.ius.d.nouo mediã iur.prudẽtiã nũcupat doc.oẽs approbãt,pro qua Alex.alleg.tex.in.§.media,insti.de legi.agna.suc.vbi d.mediã iur pru dẽ.fuisse.l.xij.tab.iuniorẽ ꝛ imperiali auctoritate anteriorẽ ꝛ p ꝯñs includit ius nouũ. Tu dic gl.ꝫ suã diuimeratione bñ loqui cũ triplicem iur.prudẽ.faciat ꝛ eã mediaꝫ.sed q̄ gñal'r media iuris prudentia denotet ius nouum vt volunt Alex.ꝛ Ias.nõ plꝫ,ꝛ tex.in.d.§.pbat ꝯtrium,naꝫ q̄ medi.iur.prud.dr̃ ius post.l.xij.tab.ꝛ ante ius nouũ qm̃.d.esse ius quo femine penitus a successione agnatoꝝ repellebantur,ꝛ fuisse añ ius p̃tto.vt ibi donec p̃tores paulatiꝫ ⁊c.ꝛ sic nõ solũ erat imperiali ꝯstitutione anterior veꝝ ꝛ añ pretores,siue ius p̃tor.feminas penitus nõ excludens,vt de imperiali ꝯstitutione intelligit nõ de noua insti.ꝫ de illa in.l.lege.xij.tab.C.de legi.her.Quis ꝛ illa sit insti. Est ꝫ ꝯ Alex.ꝛ Ias.tex.i.l.ij.§.hec disputatio.ff.de ori.iur.vbi q̄ disputatio siue ius prudentũ sup.l.xij.tab.ꝑprio noĩe partis iuris nõ fuit appellata,ꝫ cõi noĩe ius ciuile,ꝛ tale ius mediã iuris prudentiã appellat tex.in.d.§.media,nec pro Alex.ꝛ Ias.facit tex.insti.de testa.in prin.nam in tex.nihil ad propo.Quis gl.appellet mediam iur.pru.ius p̃to.Cautius q̄ Bar.simpl'r appellat tertiũ ius. Duas firmat ꝯclones Bart.

20 circa hec ꝯtria,†primã reprobãs intelligẽtiam Ja.de are.q̄ hic non sunt equiparata fideicõmissa legatis. Et cũ Bar.reprobe.An.Pau.ꝛ alij cõiter transeunt excepto Raph.q̄ q̄ vi dictoꝝ verboꝝ per oĩa dicit in tex.ꝫ legatis fideicõmissa eẽ exequata,nã verba p̃missa.d.denotare q̄ nõ solũ exequatũ ꝯsequatur viꝫ ꝛ nãꝫ eius cui exequatur vt.d.Bar.veꝝ ꝫ suã ei nãꝫ ꝛ viꝫ accõmodet,alleg.tex.in preallegato.§.ꝫ nõ vſqꝫ,ꝫ non pbat imo potius ꝯ eum vt p Areti.in.iiij.col.adducentẽ ꝫ ꝯ Raph.tex.in.d.l.ij.C.cõia de leg. Quã Raph.opi.ꝫ Rui.per.d.§.ꝫ non vſqꝫ,ac q: dicta verba denotãt equiparationẽ actiue ꝛ passiue,ar.tradito p Bar.l.ij.ff.de duo.re.ꝫ oĩno tenenda est cõis q̃ probatur in.d.l.illud. ¶ Scdam firmat ꝯclonẽ q̄.iiij.diffe de qbus in gl.fuerint añ ius nouũ ꝛ sic q̄ eo nouo iure ꝫ fideicõmissa fuerint exequata legatis ꝫ non pbet hic tex.ꝛ sic sequitur primã solu.gl.quã ꝫ alij cõiter approbãt,reiectis alijs duabus tãq̃ diuinatiuis,vꝫ q̄ fuerit opi.Vlpia.vel q̄ fuerit detractuꝫ aliqd ꝛ compilatoribus noui iuris,veluti,negatiuã,q: esset,non p oĩa exequata sunt legata fideicõmissis,non aũt vt exẽplificat Ias.ꝛ alij quidã ponendo q̄ fuisset negatiua post signũ vle,sic,p oĩa legata fideicõmissis exequata nõ sunt,siue p oĩa legata exequata nõ sunt fideicõmissis,nã sensus fuisset q̄ i nullo exequata fuissent,ꝛ sic falsus,q: in aliqbus fuisse exequata nemo ambigit,ꝛ pbat tex.i.l.que sub ꝯdõne.§.hoc edictũ.ff.de ꝯdi.insti.q̄ talis fuisset sensus pꝫ ex quo negatio postposita signo vl'i equipollet suo ꝯtrio.l.obligari,in prin.ff.de aucto.tu. Preposita aũt equipollet suo ꝯdictorio vt dicũt Dialetici ꝛ habetur per Bar.l.si is qui ducẽta.§.verũ.ff.de reb.dub. Vel potes exemplificare q̄ fuerit detracta aliqua p̃fecta oratio añs vel subsequẽs q̃ hãc limitabat vt si dixisset quo ad translationẽ domi.per oĩa ⁊c.vel simi.ꝛ in simili habemus a cõpilatoribus additũ.ff.de iniust.irri.test.l.ij.ꝛ alijs.ff.allegãdis,dicit ergo Bar.primã sol.sapere veritatẽ,ꝛ ad faciliorem declarationẽ,ꝫ gl.tria dũtaxat tp̃a iurium cõsideraverit,ipse quatuor ꝯsiderat. Et aduerte dum primum ius antiquissimũ ponit dicitqꝫ s'm illud verbum lego fuisse gñalissimũ,ꝛ q̄ comprehẽdebat legata,institutiones,ꝛ fideicommissa,tutele dationes,ꝛ oĩa relicta vt.l.verbis legis.ff.de ver.sig.nam in duobus eũ male loqui dicũt Mod.papiẽ.in.j.lec. Primo dum dicunt primũ ius seu iuris tp̃e antiquissimũ ꝯsiderat.ea cõsideratio sit penitus superflua,inanis ꝛ nihil faciens ad ꝑpositum,pro soluenda oppo.formata in gl. Scdo dum primo illo tp̃e seu iure potuit fuisse fideicommis.ꝛ permissum,naꝫ in.d.l.nullũ verbũ de fideicom.imo ꝯ Bar.vrget tex.insti.de fideicõ.here.in prin.dicens illo primo iure cognitũ nõ fuisse fideicom.sed fuit inuẽtũ a diuo Primo ꝫ ipsos fundãtes in.d.tex. Tu in primis fortifica oppo.ꝯ Bar.p tex.insti.de codi.in prin.vbi d.formal'r augusti tp̃ibus Lucium quẽdaꝫ lentulum codicillos primũ introduxisse ac ꝫ ipsius persona fideicõmissa esse cepisse. Et sic longe post antiquissimũ tp̃s ꝯsideratũ a Bar.põdera ꝫ tex.ibi ꝯ dictos Papien.nõ nõ diuus Primus primo inuenit fideicom.ꝫ hũ primus cepere dare efficaciam. Quid dicemus,oĩs legẽs hanc.l.añq̃ȝ edita fuerint scripta dictoꝝ Moder.hanc difficultatem perpendẽs ꝯsiderant an dici posset lec.Bar.eẽ mendosam ꝛ q̄ loco,ꝛ fideicom.debeat esse,ꝛ libertates,cum id solũ appareat p̃termissum ex.d.l.verbis,ꝫ nõ placuit,nec plꝫ mihi q: in vetustissimis exẽplaribus est,ꝛ fideicõ.tñ ꝫ ꝛ fortius,q: non faceret ad ꝑpositũ,dicto verbo dempto,cõsideratio dicti antiquissimi iuris posita p Bart.vñ non valens mihi suadere Bar.in tã manifestũ errorẽ incidisse,ꝛ p̃sertiꝫ cũ nemo vſqꝫ ad hec tp̃a in eo ipsum taxauerit,ꝯsiderabam ꝑ defensione,q̄ ipse nõ voluerit dicere q̄ tali tp̃e eẽt i specie cognita dispõ fideicom.vt differens,ꝫ q̄ cũ verbũ lego tribuerit latissimã ptãtem nulla ex parte restrictã,necessario cõprehẽdebat ꝫ illaꝫ modum disponẽdi,qui modus(postea facta distincta ꝛ specifica ꝯsideratione dispõnum)fuit nũcupatus eo noĩe fideicom.sub latissima igitur significatione dicti verbi lego(cuꝫ oĩs dispositio qualitercũqꝫ p viaꝫ vltime volũta.facta cõprehẽderetur)necessario comprehẽdebatur ꝫ modus iste relinquendi,grauando aliũ,vt restitueret,aĩs ꝫ fuisset illo primo tp̃e coangustata in eo potestas disponẽdi ꝯ illũ tex.in prin.ꝛ in fi.nõ tñ intellexit Bar.q̄ eẽt talis dispõ formal'r cõsiderata nec nominata in sp̃e,sed hñ postea scdo tp̃e qñ fuit coangustata potestas ita late disponẽdi interpretatione legũ vel iure ꝯstituentium,vt in.d.l.in fi.cepit distincte ꝯsiderari fideicom.a legato. Et fideicommissum sic distinctũ ꝛ sp̃ali noĩe ꝯsideratum erat inualidũ,rõne de qua.ff.in euiden. Et q̄ al'r non intellexerit Bar.pꝫ,dum ponens declarationẽ scdi iuris explicauit dicens tali tp̃e legata cepisse distincte ꝯsiderari.l.facta in testo ꝛ s'm tale ius eẽ quatuor differentias de quibus in gl.ꝛ sic sentit primo tp̃e nõ fuisse,inter quas differẽtias vna erat q̄ legata erant efficacia,fideicommissa non. Nec est incõueniẽs q̄ Bar.appellet eo noĩe,quis tunc dictum nomẽ non haberet,ad exprimẽdum illũ modum relinquendi,qui comprehẽdebatur sub verbo lego,vt indistincte omnis modus in genere,nã cuꝫ non hẽret tũc sp̃ale nomen non potuit Bar.al'r illaꝫ dispõnem explicare nisi p nomẽ qd̃ ei(postea dum scdo iure cepit formal'r ꝛ sp̃aliter ꝯsiderari)impositũ fuit,sicut videmus in simili dici religionem erga deũ,ꝛ vt quis patrie pareat esse de iuregenti.primeuo.l.veluti.ff.de iustitia ꝛ iur.ꝛ tamen,cum tale ius genti.cum ipso genere humano simul inductuꝫ fuerit,certum est q̄ nõ habebat hoc nomen ius,cum id fuerit postea inditum ab hominibus,ꝛ minus

erat

erat distinctum in essentia ab alio iure genti. quod postea secundarium distincto nomine a primo fuit appellatum, ut per scribentes in. l. ex hoc iure gen. ff. de iust. et iu. et diximus post doc. in l. j. in princ. ff. de acqui. pos. Volumus ergo exprimere id quod erat tunc per nomen quod habet nunc. Et ista ratione etiam defenditur Maro a reprehendentibus eum in illo versu, vina bonusque deinde cadis onerarat Acestes, cum eo tempore cadorum usus non esset inventus. Ita Bar. voluit exprimere quod cum significatio illius ver. lego esset latissima, comprehendebat sua amplitudine, modum disponendi, qui postea fuit nuncupatus fideicom. Facit etiam quod dicimus testamentum quo ad materiam esse de iure gen. licet quo ad formam de iure civi. ut habetur per doc. variis in locis et praesertim in rub. de testa. in decreta. per Barba. omnia dicta congerentem, et tamen de iure gen. non erat hoc nomen testamentum, prout nunc est cum sua forma, et hoc modo intelligendo sequitur defensio Bar. ab alia reprehensione, quod apparet primi temporis considerationem esse pertinentem et ad propositum valde. Nec praemissa destruit tex. in. d. pri. quia ne obstet d. l. verbis, in prin. debet intelligi primis temporibus fuisse infirma fideicommissa, hoc est quando primum fuerunt inventa et deducta in usum, ut specialis dispositio, non autem antiquissimis illis temporibus quibus sub generalitate poterant fieri, nam non poterant esse infirma cum non essent adhuc regulariter cognita et cum potestas disponendi nulla ex parte restricta fuisset ut. d. l. verbis. ¶ Quantum autem attinet ad praecipuam indagationem communiter doc. approbant conclusionem Bar. quod de iure ff. est facta adequatio non solum legatorum ad fideicom. ut in tex. expresse, verum et fideicommissorum ad legata ut ex pluribus legibus in volumine ff. sparsim positis constare dicunt, et praesertim ex. l. si reus. ff. tit. ij. et quod talis exequatio omni ex parte facta de praemisso ff. iure, clarius, et per viam regulae tradita fuerit in. d. l. ij. C. com. de leg. iuxta. l. si servus servum. §. inquit lex. ff. ad. l. aquil. et magni esse effectus fatentur sic per viam reg. fuisse iuxta no. in. l. si quis servo. C. de fur. et. l. quod vero §. ff. de legi. iuncta etiam traditis per gl. Bar. et alios l. l. ff. et auc. quas actiones. C. de sa. san. ec. et Bar. in. l. j. §. lex falci. ff. ad. l. falc. et. l. marcellus. ff. ad treb. nam quando duo sunt equiparata et non per modum regulae, tunc inducta correctione in uno non sequitur correctio in alio † quando in correctorijs ex identitate vel maioritate rationis non fit extensio ut per Bar. in. l. si constante, in prin. ff. sol. ma. post gl. in. d. auc. et tamen aliud est quando est facta equiparatio per modum reg. ut per Bar. d. l. marcellus. et. d. §. lex fal. est. n. tunc interpretatio passiva ut ibidem per Bar. et per eundem etiam. ff. l. pri. Et no. Matthes. in trac. exceptionum. ij. col. et Ias. in auc. novissima. C. de inof. testa. col. xj. Item est differentia inter dictas equationes, nam primo erant adequata accessorie unum ad alterum invicem, novo iure fuerunt adequata principaliter quod est nova species adequationis, ut d. Paulus. Areti. auctoritate gl. in. c. j. ne sede vaca. et Barto. optime declarantis. l. j. C. de metrop. beri. lib. xj. quam opi. comprobat Imo. per tex. in. l. quod sub conditione. §. hoc edictum. ff. de condi. insti. dum per modum rationis generalis subdit ea pro his quae vice legatorum funguntur, quando autem ratio est generalis, quamvis dictum sit speciale, generalis dispositio sumitur ut in. l. regula, et ibi no. Bar. ff. de iur. et fac. igno. Comprobat secundo per tex. l. j. si heres ab eo ubi no. expressius quam hic vel alibi gl. ff. ad treb. eam tamen conclusionem gl. per doc. communiter approbatam, et per Alex. ubi. no. et late refert Areti. dubiam reddit solus Raph. dicens non esse verum de iure ff. fuisse factam omnimodam adequationem, cum secunda et quarta differentia in gl. positae de iure ff. non sint sublatae nec est sibi contrarium, licet contenderit in hac. l. denotari omnimodam equationem, nam ibi tantum tertiam solam. gl. quod fuerit detractum verbis Ulpiani per compilatores. Et ad hanc suam opi. sustinendam pluribus modis ponderat. d. l. ij. primo replicando id quod dicebat Ia. de are. quod ibi imperator ventosam nobis decisionem tradidisset, id. n. quod semel est adequatum amplius adequari nequit, sicut ruptum non potest amplius rumpi. l. nam et si, ver. post defectum. ff. de iniust. rup. et melius potest adere, et conditio impleta non potest amplius impleri. l. si ita fuerit, in prin. ff. de manu. test. Secundo mentiretur, (ait) imperator, supponens manifesto se noviter hanc adequationem facere, dicens ipse suo fuisse magnam contentionem an dispositio testatoris tenderet ad legatum vel ad fideicom. in ver. cum et hoc nobis audientibus etc. quod non diceret si iam facta fuisset adequatio, quamvis non per viam reg. quod satis fuisset reperiri per ll. sparsim in. ff. positas. Tertio quia impera. nititur verbis novi iuris promulgativis, ibi, sit igitur etc. Item ibi, et fideicom. inhaerere intelligantur. Item ibi, ex fideicommisso accomodetur. Item in ver. aggregetur, et in ver. dirimetur. Item efficacius ibi. nostro semper erit adiutorio et quemadmodum viventibus providimus ita et morientibus prospiciatur. Item ibi et legatum et fideicom. esse intelligatur, et ibi et legatum esse videatur. Quarto et pluribus modis ponderat. d. §. licet non usque in primis dicit pinguiorem et magis privilegiatam fuisse naturam fideicommissorum quam legatorum, non enim potest intelligi de iure antiquissimo, cum eo fideicom. essent in efficacia, ut in prae allega. prin. de fideicom. here. ergo remanet id fuisse de iure ff. Quinto quatenus in eodem tex. dicitur necessarium fuisse talem adequationem etc. quod nullo modo congrueret, si talis adequatio iam per alias ll. constare potuisset. Sexto in eodem §. ver. du- ximus probat prius adequationem factam non fuisse, quia est novi iuris promulgativum sicut de ver. decernimus. d. gl. pe. in cle. ij. de reb. ecc. non alie. Septimo adducit quando videmus l. C. et in insti. diversos ti. de lega. et fideicom. Et fortius in C. nam postquam impera. tractavit separatim utraque naturam subiecit communes ti. communia de lega. et fideicom. ad ostendendum ante illum ti. fuisse diversa nec adequata simul, nec refert quod in ff. simul tractaverit cum longum hic tractatum in tres partes distinxerit. Octavo pondera §. praeterea, et sili in prin. de sin. reb. alleg. in gl. in quibus imperator utens verbis praesentis temporis, ostendit usque ad ea tempora durare differentiam. Nono ponderat quia de iure ff. habemus quod ad dignoscendum an quis voluerit testari an potius codicillari, inspicitur an in dispositione legata fecerit, ut. l. illud. §. tractari. ff. ti. j. l. quia autem, cum gl. in ver. fideicommissa. ff. si quis omis. cau. test. quae indagatio fuisset manis et frustra non signans si eo iure potuissent legata, sicut fideicom. ab intestato relinqui, potuissent autem si fuisset facta adequatio, nec potest hoc fundamentum evitari, ut quidam dicunt, ex eo quia ibi sit aliud pro signo positum. l. substitutio vulgaris, nam eque pro se per signo utrumque ponitur, sive intelligas distinctive loqui exponendo et pro aut, ut alle. l. sepe. ff. de verb. sig. et in auc. ut fratrum si. circa medium et no. in. l. generaliter. C. de insti. et substi. sive copulative intelligendo quod eque utrumque pro signo ponatur, nec contrarium (. s. quod immo de iure ff. posset legatum fieri in codicillo ab intestato) probat. l. si. eo. ti. quia secundum verum intellectum ibi codicilli facti in tabulis non fuerunt ab intestato (licet in tabulis heres scriptus non esset, sed ibi est testamentum non tamen in tabulis, ut. d. tex.) licet dum heredem palam nuncupaverit, ut sentit ibi Bar. imo tex. optime probat contrarium. s. legatum non potuisse illo iure fieri nisi in testo vel codicillo, ubi sunt partes testamenti, dum in prin. loquitur conditionaliter si palam heres nuncupatus sit etc. Decimo ponderat §. post mortem allegatum in gl. ubi disponitur post mortem tam heredis quam legatarij hodie utiliter legari posse, licet antea non posset, sed bene fideicommitti, id autem necessario intelligere de iure ff. nam Iustinianus primo induxit actiones ab heredibus et contra here. incipere posse, ut. C. ut ac. ab here. et contra here. et. l. scrupulosam. C. de contrahen. et commit. stipu. et. §. post mortem, insti. de inuti. stipu. Ex quibus ut referunt Bal. novus et Areti. Raph. recessit ab hac communi opi. et hac prima solo. gl. dicens veriorem esse tertiam solutionem lec. ut equivoce. d. Areti. quod hec. l. fuerit novissime addita per compilatores novi iuris, et quod non sit de iure ff. vel fuisse aliquid additum sive detractatum, quando additum non declarat, poterant enim id facere non immutando nomen Iuriscon. auctoris. l. cui addere vel detrahere volebant. l. ij. §. iuncta C. de vete. iur. enuc. Quam Raph. opi. amplexus est Bal. novus. Confirmans, quia alias hoc reperimus in. l. ij. ff. de iniusto rup. et. l. si non mortis. ff. de inoffi. testa. et. l. si duobus. §. si patruus, dic ita secundum unam opi. in gl. ff. de bono. pos. contra tabu. Qui pro materie resolutione considerat sex tempora, non multum differens in eiusmodi numeratione a Pau. de ca. Cuius considerationes per temporum distinctionem vide hic relatum a Prece. meo. Qui etiam latissime refert omnia dicta Areti. Bal. novus et Bartho. Soci. et demum refert responsiones ad fundamenta Raphae. quas dant Mod. Et aliud fundamentum additum per Areti. de. l. libertates. ff. de manu. test. Tamen fundamenta sunt urgentissima, ultra quod urgenter facit. l. quod traditum, iuncta. l. fideicommissum ff. de condi. et demon. quae ll. fecerunt variare Alexan. in. viij. col. Nec distinc. Areti. tollantur quibus etiam possumus addere aliam ponderationem. d. l. j. C. commu. de lega. ibi tam legatis quam fideicommissis unam naturam imponere, item aliam. d. l. ij. ibi, ubi autem aliquid contrarium in legatis et fideicom. eveniat hoc fideicommisso quasi humaniori aggregetur, et praeterea ibi si quid tale est quod non habeat nisi legatorum hoc ei ex fideicommiss. accomodetur. Ex quibus verbis patet manifesto usque ad illam decisionem fuisse aliquod contrarium. Item fuisse aliquam diversitatem vel potuisse esse in natura eorum. Addere etiam possumus aliam ponderationes tex. in. d. §. sed non usque verborum decet et crescat, quae ostendunt, et tunc equiparari, et prius non fuisse equiparata. Item etiam auctoritatem gl. in. d. §. praeterea, et Dy. Cy. Bal. Imo. et omnium g. ff.

in prin. gl. tenet ꝯ Iaco. Bar. ⁊ sequa. ꝙ imo de iure ffoꝝ pro fideicom. solū indi. officiū competeret. Pro euitāda tñ reprobatione cōis opi. nō mala vr̄ ꝯsideratio Cor. in. d. l. ij. ⁊ Areti. hic, ꝙ legata ⁊ fideicōmissa nō sunt equiparata de iure ffoꝝ añ deductionē in esse, ⁊ ita pcedat opi. Rapb. ⁊ fundamenta p eā .ñ. adducta, sed bene sunt equiparata postꝗ̄ sunt deducta in eē ⁊ ita pcedat cōis opi. q̄ est ꝙ legata ⁊ fideicom. ⁊c. ⁊ sic de legatis ⁊ fideicōmissis iam perfectis ⁊ in esse deductis, cum ante nō recte dicanť legata vel fideicōmissa. l. non putant. §. nō q̄uis. ff. de ꝯstabu. l. iiij. §. cōdemnatū. ff. de re iudi. cūꝫ si. pro qua opi. facit optime preallega. l. illud, in prin. ff. de dona. cā mor. ⁊ l. j. §. donationis. ff. si quid in frau. patro. vbi donatio cā mor. cōparať legato, qḋ opus est intelligere solum post deductionē in eē, nam quo ad ordinationē differunt vt p oēs. ff. l. seq. vt. d. ēt hic Rui. post Cro. Hodie aūt indistincte ēt anteꝗ̄ deducta sint in esse sunt equiparata per. d. l. ij. presertiꝫ ibi qcqd fideicōmittiť hoc intelligať esse legatū ⁊ sic pbat legatum esse ēt si fiat ab intestato, cū fideicōmittať absq; dubio, item in fi. ibi ⁊ si fidei heredis vel legatarij aliquid cōmittať, hoc ⁊ legatū esse videať, ⁊ sic pbat ēt a legatario legatū esse, verbum. n. videať denotat veritatem vt pꝫ ex ꝑceden. ⁊ rōne subiecta in fi. ⁊ p hāc distin. tollunť oīa funda. Rapb. vt per te videre poteris, ad. d. l. libertates. l. qḋ traditū, iuncta. l. p fideicōmissum, rñdeť ꝙ nihil hñt cōe cū. q. nostra, qñ relictuꝫ libertatis siue directe siue fideicōmissarie in iure sunt ꝑ se spēs diuerse a legato vel fideicō. vt sentit hic gl. ⁊ probat tex. in. d. l. quod traduū, ⁊ l. verbis legis. ff. de ver. sig. ⁊ ita tenēdum realr̄ reiecto multiloquio Cro. ⁊ Rui. ꝑ

22 sertim. ❡ In. ij. par. glo. ibi † fraternizant ergo ⁊c. Colligit ex precedētibus ꝙ legata ⁊ fideicō. fraternizant. qḋ ideo dicit, qꝛ hñt cōionē ⁊ similēꝫ quandā nāꝫ sicut fratres inter quos i successione cōis pñs est equalitas. l. fi. C. cōia vtri. iud. Prec. me. equiuoce alle. l. fi. cōia ꝺ̄ successio. quā fraternizationē siue cōeꝫ nāꝫ gl. ꝯsiderat circa tria vt cōes actiones habeāt. i. qꝛ sicut p legatis ita ⁊ p fideicō. tres actiōes cōpetunt, vt. d. l. ij. ⁊. d. §. iꝫ nō vsq;, ⁊. ff. latiue. Itē quo ad effectū, vult dicere respectu trāslationis dñij, vt sicut in legatis ficte a morte testatoris in legatariū transit vt. l. a titio. ff. de fur. ⁊ ab adita hr̄ditate vere. l. si tibi homo. §. cū seruus. ff. e. ita ⁊ in fideicom. Itē quo ad nomē. i. vt eque vtrūq; vtroq; noīe appellatur, vt. d. l. ij. in fi. in hoc tñ tertio Bal. gl. improbat, qꝛ nominalis dr̄ia remāsisset, cum nomina appellatiua sint q̄ mutari non pñt. l. iiij. ff. eo. Sed Imo. Rapb. ⁊ alij saluant, qꝛ nō vult gl. ꝙ legatū desinat suo nomine appellari ⁊ fideicō. suo, sꝫ ꝙ vnum possit appellari noīe alterius diuersitate nominū remanente. q. d. vtrūq; posse noīe appellari, ⁊ hoc vult tex. i. d. l. ij. in fi. ibi ⁊ si spāliter, ⁊ ibi nos. n. non verbis, sed ipsis reb. ⁊c. ❡ Quod scḋo cōprobať qꝛ sicut legatum est donatio quedam ⁊c. vt. l. legatū. ff. eo. j. ⁊ insti. eo. in prin. ita ⁊ fideicom. ⁊ sic vna diffinitio vtriq; cōpetit, ⁊ quāuis remaneat dr̄ia nominalis vnum tñ pōt dici aliud, seu alterius noīe nuncupari. Et hoc mō soluiť obiectio Bal. qñ non tolliť sed remanet dr̄ia nominis. Tu considera, qꝛ ad sublationē differentie in re seu substantia sequiť necessario sublatio nominis, qꝛ nominū diuersitas ad denotādas diuersas substātias est inuenta. l. ad recognoscēdos. C. de inge. ⁊ manu. Cum ergo vna dispositio nō possit in substātia potius dici legatū ꝗ̄ fideicom. vel eꝯ, vt. d. l. ij. ⁊ fatetur ipse Imo. sequiť ꝙ nō potest vna dispositio dici hr̄e potius nomē legati ꝗ̄ fideicom. vel eꝯ ⁊ sic nō remansit dr̄ia nominis vllo modo, sed bene pōt dici vna dispositio hr̄e duo nomina, seu predicta noia dicr̄ sinonima, vñ melior vr̄ saluatio gl. simplr̄ confitendo dictū eius, ⁊ non ob. d. l. iiij. qꝛ vt rñdens ēt. d. Rapha. nomina appellatiua que rebus fuerūt a nā producti imposita, est veꝝ ꝙ sunt immutabilia, vt lapis, lignuꝫ, equus, sed noia appellatiua imposita a lege, qualia sunt ista bene sunt mutabilia vt per scribentes in. d. l. iiij. ⁊ hic per Alex. ⁊ ad hoc vlti. tu habes tex. in. §. est ⁊ aliud, insti.

23 de dona. ❡ † In ea. glo. ibi, sed in casu quo ad vsum. s. loquēdi. Pro huius declaratione format Bar. ij. oppo. quas prosequere vsq; ad scḋam reg. ⁊ cōsidera qꝛ Bar. (prout ⁊ gl.) simul format vtranq; oppo. de fideicom. libertate, ⁊ de fideicō. here. ⁊ ipsas prosequiť simul referendo dicta aliorum, ac ēt dum reprobat opi. Pe. Sed postea pro solutione earundeꝫ premittit tres reg. ⁊ in prima reg. soluit ꝯꝛium de fideicom. libertate incipiens ibi nō ob. quod dr̄ de fideicom. liberta, vsq; ad fi. d. prime regu. Contrarium aūt de fideicō. here. soluit in tertia reg.

Aduerte preterea dñ Bar. alleg. gl. in. l. ij. C. cōi. de leg. in ver. in rem dū dicit ꝙ est correcta. l. generalr̄ ⁊c. Nam Prec. me. d. Bar. equiuocasse, qm̄ gl. ibi. d. ꝯꝛiuꝫ ꝙ incorrecta est. d. l. ⁊c. Et ꝙ id velit ꝙ nō sit correcta, ⁊ sic ꝙ remaneat dr̄ia i effectu, ⁊ per ꝯñs ꝯ hanc gl. pꝫ qꝛ alias illatio quā facit ibi nō sequereť ex precedētibus, pꝫ ēt ex eo qḋ. d. alia gl. in. l. cū vero. §. apparet igiť. ff. de fideicom. liber. alleg. ibi per gl. vbi referēs se ad dicta in. d. l. ij. dicit notasse ibi esse incorrectaꝫ. d. l. generalr̄. ⁊. d. §. apparet. Sed tu excusando Bar. dicas ꝙ lꝫ in libris impressis habeať incorrecta, tñ in libris antiquis erat, potest ergo dici correctā ⁊c. vt cōstat primo ex allega. Bar. hic qui nō ita erronee allegasset, scḋo ex. C. qui fuit Bart. quem vidi, tertio ex dictis Bar. in. d. l. ij. vbi dicit gl. sibi ꝯꝛiari. ❡ Adde preterea dū Bar. alleg. l. fi. C. de manu. testa. cum ꝯcor. naꝫ voluit inducere quatenus clare pbent de fideicōmissaria liber. de manu heredis hr̄i, qḋ non est indirecta, vt. §. fi. insti. de sin. reb. per fideicom. relic. Ergo pbent in effectu iuris sm̄ tempora Iusti. remansisse dr̄iam inter directam ⁊ fideicōmissariam liber. put dicūt doc. oēs reprehendentes hanc gl. ⁊ qḋ tenent doc. lꝫ etiā gl. in. d. §. apparet, ⁊ alia gl. in. l. cū inter. C. de fideicom. liber. ⁊ ēt in. d. l. ij. prout nunc habeť, ⁊ sic sunt ꝯꝛie huic ⁊ alteri, in. d. §. sed nō vsq;, sm̄ doc. cōiter, ita hanc ⁊ illam intelligentes.

24 ❡ † Adde ēt inġtum Bart. allegat. l. papi. ff. de serui. qꝛ tex. ille pro gl. Bar. ⁊ cōiter doc. nemine ꝯdicēte, intelligiť qñ fundus testatoris debens seruitutē fundo heredis fuit legatus sub cōditione, nō si pure, nā qñ pure legatus est fundus dñiuꝫ eius recta via a testatore trāsit in legatariū, vt. l. a titio, in fi. ff. de fur. ⁊ ideo nō fuit seruitus cōfusa ex quo nūꝗ̄ fuit factus hr̄dis fundus seruiens, tu aduerte noniter qꝛ hec intelligentia cōis plurimuꝫ est violatiua, restrictiua, ⁊ diuinatiua ad illum tex. in quo de dispositione cōditionali nulluꝫ est verbū, ⁊ velle intelligere sm̄ aliꝫ lec. de quo ibi ēt restringiť ⁊ diuinať, vnde tene nouū intellec. ꝙ lex illa procedat gñaliter ēt legato fundo testatoris, seruiente, pure, pmo rōne ꝑmissa euitande restrictionis ⁊ diuinationis, scḋo p tex. in. l. si seruus tuij. ff. eo. alleg. per Bar. ponderando, vltra hoc ꝙ gñaliter loquať, qꝛ in versi. nam ⁊ si fundus ponit Iuriscon. per viaꝫ rōnis, ad precedens dictuꝫ, in quo nō erat condito, ideo nec in sequenti subiecto p modū rōnis, declarādo sequentia ex preceden. iuxta. l. hr̄des palam. §. sed ⁊ si nō. ff. de testa. ⁊. l. si seruus plurium. §. fi. ff. eo. cūꝫ simil.

25 ❡ † Tertio per tex. in. l. legatū est. §. fi. ff. eo. vbi efficacioribus ēt verbis dicit fundū talem dari debere, qualis relictus fuit, ⁊ subinde inferendo subdit ꝙ siue fundus legatus fundo hr̄dis seruitutē debeat (siue eꝯ) pristinū ius restituēduꝫ est, ꝗ̄uis ꝯfusione dñij seruitus extincta sit, quē tex. intelligere simili mō vt. d. l. papi. put ibi intelligit gl. est penitus diuinare ⁊ violādo restringere. Quarto pōdera id ꝓsuponere Imo. ⁊ Alex. dum dicūt ꝙ vtilitas quā assignat Bar. nō est ꝯcludēs, qꝛ ēt ꝙ fundus sit directo legatus pt hr̄e, de cuꝰ manu vꝫ legatarius accipere iuxta. ff. nō est dubiū. C. e. olī incidit in interdictuꝫ quoꝝ legatoꝝ, vt. ff. quo. lega. ꝑsertiꝫ i. l. j. §. redigenť, opponere exceptionē doli si legatarius nō patiať seruitutem de nouo integrari, iuxta. d. l. papi. cū concor. volunt ergo trāslationē dñij iuxta. d. l. a titio. ff.

26 de fur. non impedire dictā ꝯfusionē. † Difficultas est in respōdendo. d. l. a titio, q. d. dñium recte via a testatore in legatariū ire, ⁊ sic vr̄ excludere acquisitioneꝫ fieri heredi qꝛ duo insolidū non possunt esse dñi simul ⁊ semel. l. si vt certo. §. si duobus vehiculum. ff. cōmo. l. iij. §. ex ꝯꝛio, per glo. ⁊ doc. ff. de acqui. pos. propter qḋ euitandum gl. ⁊ doc. restrinxerunt predicta iura ad legatuꝫ cōditionale. Considera pro solutione qꝛ legatarius nō fit dñs a morte testatoris vere, sed ficte ⁊ ita intelligiť. d. l. a titio, ⁊ lꝫ dicatur ꝙ fiat vere dñs a die adite hereditatis. l. si tibi

27 homo. §. cū seruus. ff. eo. † tñ est aduertenduꝫ qꝛ possimus dicere heredem fieri dñm sub vniuersitate omnium rerū hereditariarum ēt rei legate, qḋ esse verum patet, qꝛ si legatarius repudiet non est opus nouo actu ad acquisitionem dñij dicte rei, vt d. §. cum seruus, ex quo pꝫ ꝙ ēt eius fuerat factus dñs per aditionem iuxta. l. cū heredes, in prin. ff. de acquir. pos. licet verum sit ꝙ tale verum dominiū translatum fuerit etiam vere in ipsuꝫ legatarium reuocabiliter tamē ante acceptationeꝫ, ⁊ sic nō erat penitus abdicatum ab herede, comprobatur optimo simili, qꝛ heres in vniuersitate per aditionem fit dominus fundi dotalis ⁊ rei extra cōmertiuꝫ existētis, licet sit res, alias, inalienabilis. l. quedā. ff. de acquir. re. domi. Et sic dicamus ꝙ id domi. ēt in re

pure

pure legata hered acquisitū causet extinctionē seruitutis in fundo legato. Premissis tū vr obstare tex. i. d. l. s titio, qr deberet talis acquisitio domi. parimō, ibi operari extinctionē actionis furti noxalis, 𝔷 legatariū serui, cuius tū 𝔷riū ibi vr, cogita p rōne diuer. Nec tū a pdictis recedas. Et sic habes has 𝔷clones.

¶ Prima heres in vniuerso efficitur dñs ēt rei pure legate.

¶ Secunda si fundus testatoris seruiēs fundo hredis pure legel, seruitus 𝔷fundif per aditionē. ¶ Tertia Intellec. cōis ad l. papi. ff. de serui. nō est verus. ¶ Quarta sit traditus ad. l. legatū. §. fi. ff. de leg. j. ¶ Quinta ad dicta iura vera intelligentia dabif. ¶ Ex qbus ēt inferf non obstare qō 𝔷 Bar. Imo. ⁊ Alex. circa dictam māin dicūt hic ⁊ Mod. papi. Redeundo ad Bar. habemus ex eius dictis triplicē solu. ad oppo. gl. ⁊ ipsius Bar. Primā s𝔷 Dy. qp reg. de qua hic d𝔷 intelligi fideicō. singularibus ⁊ pecuniarijs, singularib' ad tollēdū 𝔷riū ō fideicō. here. pecuniarijs ad tollēdū 𝔷riū de fideicom. libertate, qm̄ nō est pecuniariū, qr libertas inestimabilis res est, vt. l. libertas. ff. ō reg. iur. Scōa𝔷 petri qp itelligif fideicōmissis in qbus circuitus est inutilis non aūt in fideicōmissis in qbus circuitus est vtilis. Tertiā sm̄ Bar. qp nō d𝔷 𝔷siderari circuitus, qcqd dicat Pet. qm̄ ēt in alijs legatis circuitus possit eē vtilis, si de manu hrdis legatarius cōsequaf, nō aūt a seipso ostēdit triplicē assignando vtilitatē. s. retētionis siue reintegrationis extincte ia𝔷 seruitutis iuxta. l. papi. ā alleg. itē satisf actionis furti ⁊ sic alterius iuris 𝔮 seruitutis, vt. l. si seruus titij, ā alleg. Tertio in exultatione pene, vt. l. imperator. §. j. ff. ti. j. Vn̄ soluit magistralr qr nō erat id qō testator trāsferre volebat vere nec causatiue cā imediata, penes ipsu𝔷 testōre𝔷, hoc est ius patronatus qō ēt vult relinquere heredi ⁊ de eo sibi pūidere, cū sequif necessario qp ad trāslationē talis iuris patronatus opus est facto alterius, sicut videmus in dñio rei aliene, qō nō pt immediate trāsferri in ip𝔷 legatariu𝔷, iuribus p eū adductis, t𝔷 ergo in effectu Bar. qp olno sicut inter cetera legata ⁊ fideicō. est sublata dr̄ia ita ēt inter fideicōmissariā ⁊ legatā libertatē, s𝔷 solū inspiciēdā esse intētionē ⁊ volūtatē testatoris an voluerit ius pronatus qri, ⁊ tūc qr tale ius nō erat vere nec causatiue, cā imediata, penes ipsu𝔷 testōrē, reqrif factū alterius ad illud ius acqrēdū, sicut in ceteris sine facto alterius nō transmissibilib' qr nō sint vere nec causatiue penes ip𝔷 testatorē trāsferre volētē, ⁊ sic factū hrdis, cui volebat testōr ius patronatus acqri, ⁊ sic vult dicere qp ē potius ex nā rei quodamō, 𝔮 ex aliqua dr̄ia q̄ sit inter directā libertātē, p quā testator vult solū disponere de domi. in seruo qō vere penes ipsu𝔷 erat, ⁊ fideicōmissariā, p quā testōr vult disponere de eo qō nō erat vere nec causatiue penes ipsu𝔷. s. de iure pronatus, ita debes intētionē Bar. declarare, nō aūt, vt facit Prec. me. dicēs Bar. sentire qp dr̄ia remāserit inter legatā ⁊ fideicōmissariam libertatē, vt p ipsum in. xvj. col. Et qp ita (vt declaraui) velit Bar. apparet ex reprobatione solu. Dy. in ver. nūc ad propo. ibi sicut in qualibet re alia relicta q̄ nō esset apud testatorē. Nō intelligas tū qp Bar. velit dicere qp directa ⁊ fideicōmissaria libertas non differāt, in eo qr directa nō de manu hrdis fideicō. aūt ō manu heredis, qō dixit ēt ipse in prin. huius opp. allegans. l. fi. C. de manu testa. cū 𝔷cor. S𝔷 vult dicere Bar. qp talis dr̄ia nō est rōne alicuius spālitatis, sed rōne pmissa vigēte eque i omni eo qō nō est penes ipsu𝔷 testatorē trāsferre volentē circa primā solu. ⁊ opi. Dy. doc. cōiter trāseunt cū Bar. reprobāte, l𝔷 ipse Bar. in. l. j. C. cōia de leg. simplr cū Dy. trāsiuerit, ⁊ parimō Sal. addētes ē: ad cōprobationē𝔷 reprobationis, qp Dy. ponit diuersitates inter particularia ⁊ vlīa, pecuniaria ⁊ nō pecuniaria, nō aūt rōnē aliquā diuersitatis, ideo non tenēda. ¶ Circa scōa𝔷 sol. 28 ⁊ opi. † Pet. doc. multa dicūt, ⁊ 𝔮uis Bar. eā reprobet ⁊ cū eo simplr hic trāseat An. nihilominus ipsemet Bar. i. d. l. ij. post. Cy. ⁊ post eos Sal. sequunf Pe. Imo. ēt hic t𝔷 cū Pe. rñdēs ad. ll. alleg. in 𝔷riū p Bar. primo qr vtilitates de qbus i eis locum hñt indistincte ēt si directo fiat trāslatio dñij, ⁊ sic nō per circuitū fideicō. semper. n. pōt heres sibi pūidere p retentionē quo ad seruitutē vel aliud ius 𝔷seruādū, ⁊ ita nō faciūt. l. papi. ⁊. l. si seruus titij q̄ pprie loquunf qn̄ fuit dispō p modū legati non p modū fideicō. ⁊ sic absq𝔷 circuitu, imo fortius, vt cōprobando dicūt ⁊ Mod. si heres nō prouiso sibi p via𝔷 exceptionis ⁊ retētionis tradidit, posset per 𝔷dōnē indebiti, seu sine cā sibi 𝔷siulere. l. g exceptionē. §. j. l. l𝔷 ⁊ si me putē. §. j. ff. de 𝔷di. inde. Scōo saluat Imo. Pe. qr verba eius in diuersis termi. pcedūt 𝔮 fundamēta Bar. hoc ē qn̄ circuitus est inutilis nullo extrinsecus 𝔷siderato, Bar. ēt loquif, ⁊ vtilitates pdicte possent subesse facta extrinsecus 𝔷sideratione, ⁊ ita rñdef ad. l. imperator. §. j. Pau. de ca. tertio nō saluat opin. Pe. Qm̄ ipse 𝔷siderat vtilitatē ex circuitu post traditionē, her. aūt eā 𝔷siderat añ traditionē, ⁊ sic in diuersis termi. Alex. aūt pmissas saluationes iprobat, qm̄ Imo. ⁊ Pau. l𝔷 dent diuersitatē iter casu𝔷 ⁊ terminos Petri, ⁊ terminos 𝔷sideratos p her. attū nō assignāt rōnē aliquā diuersitatis, vn̄ ipse ex alio approbat opi. Pet. ⁊ sic qrto nō saluat, qm̄ circuitus quē 𝔷siderat Pe. affert vtilitatē ex mēte testatoris. q̄ cū sit augere ius hrdis, in eo qr habeat ius patronatus, nō d𝔷 interpretari taliter qp nō operef tale augmētum qō esset si seruus directo liber fieret 𝔷. l. legata inutiliter. ff. e. ⁊. l. legata inutiliter. ff. de adimē. lega. S𝔷 vtilitas quo ad seruitutis retentionē, ⁊ alie p Bar. 𝔷siderate, nō sunt ex mēte testatoris s𝔷 aliunde, vt p𝔷 ad sensu𝔷, sunt. n. casuales, nō reqrūr puenictes.

29 Cōcludit ergo cū Pe. † sed aduertendū, qr l𝔷 id cōuenire posset relicto fideicōmissarie libertatis, tū nō 𝔷uenit relicto fideicōmissarie hrditati, in quo trebellianica non ex mēte testatoris detrahif, s𝔷 𝔷 eius volūtatē. l. titia, in fi. ff. ad. l. fal. ēt hodie l𝔷 phiberi possit. c. raynaldus, in fi. de testo. Jō hec saluatio Alex. nō bona sm̄ Jas. ⁊ Cro. Subdit ēt posse dari nouā sol. ad pdictu𝔷 𝔷riū v𝔷 qr ius pronatus relinquif in 𝔷sntia𝔷 nō principalr, nō mirum igif qp directo nō trāseat, qr eo est nō ⁊ reg. eo𝔷 que in legatū p modū 𝔷sequentie cōtinenf qp ipso iure nō trāseāt. l. seruū filij. §. fi. ff. e. ⁊ p Bar. in. iij. reg. S𝔷 ista rō (put ēt aduertit Prec. me.) nō 𝔷cludit in pposito qm̄ respicit ius patronatus non relictū libertatis, qō cōtinef principalr non in 𝔷sntia𝔷, ⁊ de eo agimus qō potuisset directo trāsferri, ⁊ translatu𝔷 fuisset in directa dispōne, alr ēt improbat Cro. ⁊ 𝔮uis doc. nitanf saluare Pe. non tū pprea reprobāt subtilē doctrinā Bar. excepto Jas. q ait 𝔷 Bar. incuitabilr strīgere, qm̄ testator h𝔷 libertatē serui causatiue cā imediata cū possit manumittere, sicq𝔷 eā libertatē dare. l. manumissiones, vbi gl. ⁊ doc. ff. de inst. ⁊ iur. ⁊ fatef hic Bar. ergo idē, qō ipse Bar. ait de seruitute, i scōo mēbro. Tu aduerte qr Jas. nō bñ intellexit intētionē Bar. q non de libertate dixit qp non esset causatiue penes testatorē, s𝔷 de iure pronatus vtili ⁊ proficuo hrdi cui in eo pdesse voluit, vt expresse declarat, cui non bñ rñdet Jas. p. l. seruū filij. §. fi. nā (vt ēt. d. Bar.) non est ver𝔷 qp i iure pronatus puideat testator heredi in 𝔷sntiam, imo eque principaliter puidet in eo hrdi, vt in libertate seruo. l𝔷 maius sit relictū libertatis ⁊ sic non est qp nō trāsferaf qr sit in 𝔷sntia𝔷, s𝔷 qr non hēbat illud testator vt declarat ipse Bar. ⁊ qō sit verū, testatores principalr fecisse apparet qr si solū voluisset puidere seruo ei reliquisset directā libertatem, qua facilius ⁊ plenius prouidisset. l. directas. C. de testa. manu. ⁊. §. fin. insti. de singu. reb. per fideicom. re. non ob aliud, ergo per fideicom. reliquit nisi qr voluit manumissuro i iure patronatus puidere, ⁊ sic id principaliter egit, nec ex eo vr non egisse principaliter qr non expressit arg. l. nunc. ff. ti. ij. Aliud autem est in termi. l. seruum filij. §. fin. qr ibi venit in 𝔷sntiam ad sustinendū vtile relictum qō sine consequenti eēt inutile ⁊ est consequens respectu eius legati ⁊ eiusde𝔷 legatarij. Patet igitur ex premissis Pe. ⁊ alios cōiter concludere 𝔷 glo. qp non solum in nomine veru𝔷 ēt in effectu sit dr̄ia inter directam ⁊ fideicom. libertatem, cū directam absq𝔷 aliqua manumissione heredis, fideicommissariā aūt ea interueniente, seruus consequaf, quam opi. tenuit gl. in. l. inter veteres. C. de fideicom. liber. immo ēt gl. in. d. l. ij. C. cōmu. de leg. put nō habef, ⁊ gl. in. l. cum vero. §. apparet igif. ff. de fideicom. liber. ¶ Reph. aūt subtiliter cōsiderans. d. doc. hanc māin non intellexisse, nulla eni𝔷 est differentia an per legatū vel fideicommissum trāsferaf libertas positis terminis paribus scilicet qp vtrobiq𝔷 constet de voluntate testatoris, qp voluerit libertatem de manu hrdis cōsequi seruū, vel non de manu heredis, sed directo, sed differētia est in hoc an testator voluerit qp libertatē seruus a se ipso directo 𝔷sequatur an voluerit consequatur per manu𝔷 heredis, ⁊ sic differentia est in specie relinquendi, nō autem an relinquaf per verba apta ad legatū, vel apta ad fideicōmissum. Siue enim testator loquaf per verba alias apta ad legatu𝔷, siue per verba alr apta ad fideicom. semper est libertas fideicōmissaria, qn̄ constat testatorē voluisse qp seruus ab alio, seu alio mediante libertatē cōsequaf. Probat qr l𝔷 alr vbis pceptiuis legatū nō fideicōmissu𝔷 denotef, vt. l. dānas esto. ff. de vsufr. leg. l. si ita scriptu𝔷. ff. de manu. test. ⁊. ā. Pau. ⁊ Alex. i eisdē. nihilominus talib' vbis

preceptiuis relicta libertas, constito, vt.s. de voluntate testatoris est fideicom. non directo perinde ac si verbis precarijs relicta esset, si vero cōstet testatorem voluisse relinquere libertatem directam casus est indubius, q directo eam seruus cōsequitur, & sic certum est esse differentiam inter directam & fideicommissariā libertatē, sed non est nec fuit dicas tu, differentia an verbis alias aptis ad legatū aut alias aptis ad fideicōmissum testator relinquat, constito quam libertatem testator relinquere velit. ¶ Quā Rapha. ꝯsiderationē & declarationē approbat Bal. noue. dicēs ita saluari posse gl. nostrā, q voluerit nullā esse differētiaʒ quo ad effectū an testator, volēs q seruus libertatē mediante manumissione, & sic facto alterius cōsequatur, vtatur verbis alias aptis ad denotādum fideicō. vel legatū, vt.s. dictuʒ est, sʒ solum differunt quo ad verba, adde tu & qbuscūqʒ verbis siue aptis ad legatuʒ, siue aptis ad fideicō. semper dr fideicōmissaria, libertas & nūq̄ legataria, & hoc voluit sine dubio glo. quaʒ doct. nō bene intellexerunt, & idē qd Rapha. tʒ Areti. vt ēt.d. Parc. me. improbans Alex. fideliter, & alr q̄.s. retulerim, referentem Raph. dicta. Idem ēt refert sensisse Corneū in.d.l.ij. C. de lega. ¶ Et declara q in eo est dña inter libertatē, & alia qr semper qn̄ testator voluit seruuʒ cōsequi libertatē mediante manumissione, dr fideicōmissaria libertas non legataria, vt.d. gl. alioꝝ aūt relicta eque sunt & appellātur legata & fideicō. Et ideo.d.gl. q remāsit dña vt ostendat semper fuisse appellataʒ fideicōmissariā, & nō legatariaʒ & nūc appellari. Et pdicta opi. vera est gegd dicat Cro. ¶ Adde tu nouiter q doc. nō bn̄ po fuerunt tot ad perquirēduʒ an directa & fideicom. libertas differant, cū nihil hēant nec habuerint vnq̄ cōe cū hac mā. Qm̄ libertatis directe datio fit diuersis dispō ipē a legato vt est tex. in l. verbis.ff. de ver. sig. l. qd traditū.ff.d ꝯdi. & demon. & in.l. si qs omissa, alleg. in gl. & l. nā qd.§. si quis compulsus.ff. ad treb. l. nō ideo minus.s. de rei ven. Patet ēt qr diffinitio legati nō cōpetit relicto libertatis, qr nō est libertas directo relicta ab herede pstanda, vt.ff. de test. ma. & C. & insti. de sin. p fidei. relic.§. fi. Patet ex diuersitate nāe, ea.n. ad tps dari nō pt.l. libertas. ij.ff. de manu. tes. Patet preterea dicta specifica diuersitas manifestius ex diuersitate titulorꝫ & tractatuum in.ff. & in.C. nā in diuersis titulis, imo diuersis libris & partibus.ff. iuxta diuisioneʒ factā, in.l.ij.C. de vete. iur. enuc. Et ideo gl. male fuit hic intellecta p doc. tam antiquos q̄ moder. intelligētes q voluerit dicere q remāserit dña solū in noīe inter directam & fideicōmissariā libertatē nō in effectu, qd nec dixit nec verisilr cogitauit dicere gl. ex quo de directa liber. verbū nullū in ea, & soluʒ voluit declarare subesse hodie, (vt olim fuit) dñaʒ noīaleʒ inter fideicom. libertatē, q̄ solo hoc noīe nūcupata fuit & nūcupatr & aliaꝝ reruʒ legata. q̄ parimō & simul dnr & sunt pariformiter legata & fideicōmissa, put.s. declaraui, vn̄ teneas gl. nō fuisse a doc. bn̄ intellectā, & minus fuisse bn̄ reprehēsaʒ. ¶ Vera est tn̄ dña inter directā & fideicō. libertatē respectu trāslationis quā ponunt doc. ¶ Scōa ēt dña que pbatr in.l.j. iūcta.l. fi. C. q manu. nō pos. vbi gl. declarat & vnicus tex. candē dñaʒ pbās, i.l. ergo.§. si quis aūt.ff. de fideicō. liber. Idē ēt in.§. in fraudeʒ, insti. q. ex cā manu. nō li. ¶ Tertia pbatr in.l. qd traditū iūcta.l. p fideicōmissuʒ.ff. de ꝯdi. & dem. circa quā aduertas ad id quod.d. Alex.ō adequatione, qr est ꝯtrius sibi in eo qd.s. tenuit, cū dñi, de iure fforꝫ. adequata fuisse legatis fideicō. ¶ Quarta & vlti. dña sm ipsuʒ Alex. est qr seruo alieno directa dari nō pōt, sʒ fideicōmissaria sic.l. seruo. C.ō manu. tes.l.ij.§.j.s.ti.j. ¶ Quatuor alias dñas vide p Ias. nu. lxv. & in seq. ēt vnū casuʒ i quo legata & fideicomis. particularia nō fraternizāt, nec sunt inuicē equiparata sʒ differūt vʒ in legato vsufr. vel seruitutis realis in quo fit ipso iure trāslatio.d.l. si ptē, alle. p Bar. l. si titio fundū.ff. de vsufr. leg.l. fi.ff.ō ser. leg. in fideicō. aūt est secus.l. iij. i pn. &.§. dare, de vsufr.s. q̄ dña mihi nō pʒ cū tex. ibi nō in fideicōmisso magis q̄ in legato loquatur. ¶ Vltimo i hac pma reg. Bar. nouā de solonē sit ad vtrūqʒ ꝯtrā & de fideicōmissaria libertate & do fideicō. here. nā nihil hn̄t in se ptinens ad reg. tex. nostri vel ad equationē de q̄ agimus, nā sunt dispōnes penitus diuerse & differētes a legato & fideicō. de directa libertate pʒ ex.s. dictis de directa here. pʒ pariformiter, qr nō est quicq̄ pstādū ab hrde vel alio, sʒ ipse hrs a se ipso accipit vt diximus.s. in euidētia, & pʒ ēt ex diuersitate titulorꝫ in.ff. & i.C. de here. insti. de leg. & fideicō. dic ergo q reg. hui° tex. &.d.l.ij. pcedit simplr qr intelligit de lega. rerꝫ que pnt legari, seu cadūt i dispōneʒ legati, q sit adequata fideicō. & eē oīʒ vba, ꝯtrus ꝯnalis, recipiat declarationē de habilitate, vt.l. hēat vnusquisqʒ. C. de sa. sa. ec. vbi Bar. & alij, & solet allegari.l. vt gradatiʒ.ff.ō mune. & ho. q aūt dicta reg. non cōprehēdat libertatem directā, nec directam instōnes, cui dubiū. Cū non sint legabilia, seu apta relinqui p dispōnē legati. Hereditas.n. esto q legetr vel nō valebit dispō vel non cadet i dispōne legati vt vidimus post Alex.s. in eadem. Cogita qr p doc. nō tacta. ¶ Capio scōam reg. Bar. In

30 qua † breuiter ꝯcludit q legata vlīa sunt p oīa equiparata fideicōmissis vlibus & sic q sicut dicimus in fideicōmisso vlī totius vel partis hrditaris, ita in legato totius vel partis hrditatis.l. si quis seruū.§. fi. ad quā se refert dicturus bar.ff. ti. j. &.l. mulier.§. fi. cū ibi no.ff. ad treb. Ex cuius Bar. & pdictis ꝯstat hn̄ log gl. hic dū.d. inter legatā & fideicō. hrdi. nō esse quo ad effectuʒ dñaʒ aliquā. sʒ solū quo ad nomen, quā cōiter doc. approbāt, & aduerte vltra alios qr gl. ex quo ꝯiunxit hec duo de fideicō. libertate & hrditate multū facit p saluatione gl. quo ad fideicōmissariā libertatē, vt.s. retuli saluare Bal. noue. nā sicut hic gl. vult nō eē dñaʒ pterq̄ in noīe inter legatā & fideicō. hered. nō aūt vult q nō sit dña īter directā instōnē & fideicōmissariā, ita in libertate q nō differāt legata libertas a fideicommissaria qn̄ ꝯstabat q testator volebat eā accipi de manu hrdis, nō aūt voluit gl. (lʒ alr plerīqʒ doc. intelligāt) q directa libertas non differat quo ad effectū a fideicōmissaria qd est notorie falsuʒ, i quo ab antiqs & moder. iniuste reprehendit, qr non dicit vt.s. dixi. Aduerte tn̄ q ꝯtrus hic gl. doc. cōiter sequantr i hoc ō fideicō. here. Attn̄ Raph. more suo ꝯ cōeʒ allegat, q imo sit dña inter legata & fideicō. vlīa tex. i.l. si qs omissa, i fi.s. si qs omis. cū tes. alleg. in gl. sʒ vide q imo ille tex. pertificat pticularis fideicō. legatio q̄ simplr intelligunt de pticularib°, scōo & fortius alleg.l. mulier.§. fi.ff. ad treb. iūcta.l.j.§. de illo. eo. tit. inducēs vt hic p Areti. ꝯtrū acriter vrget, solue tn̄ q ibi nō fuit rogatus vt hrs, sʒ vt legatarius, vt in pn. tex. & iō subdit q non sit restō ex senatuscon. i. quo ad cautionē vel retētioneʒ q̄re put infert expsse i fi. nō aūt quo ad trāslationē actionū q̄ fit legata pte hrditaris i ipsuʒ legatariū, vt.d.l. si qs seruū.§. fi. & pari rōne a ptio in hʒ inter.d.§. fi.l. mulier, iuxta tex. i.d.§.ō illo, cū non possit rō diuersitatis reddi q̄re aliud i lega vlī q̄ in fideicom. coactio aūt & quarte deductio i pmo grauato solū hʒ locū.l.j.§. deniqʒ.ff. ad treb.l. si pponi.§. q fideicōmissariā, ✝. nec ad rē ptinet.c. ti. Et hoc voluit tex. i.d.§. fi. i. q primus solū dr grauari vt hrs ēt q ab eo legetr pars hrditatis non scōs. ¶ In ea. gl. ibi hec cōis

31 non est ad vlīa &c. † Cōcludit q lʒ pticularia legata & fideicō. sint inuicē exequata, nihilominus vlīa non sunt exequata pticularibus nec econuerso pticularia vlibus, ita vult gl. clare, & doc. cōiter intelligūt eā. Reprobātes quādā aliā intelligētiā quā ex gl. sumere conatr Raph. cu. Ex q̄ gl. in tota scōa pte hēmus in effectu tres reg. quas ponit Bar. quas (sʒ videatr sibi ascribere)

32 posuit prius gl. & hēmus ex hac gl. † vnā dñaʒ īter legata seu fideicom. pticularia, & fideicōmissa vlīa respectu coactionis. Cuius dñe ea est rō, sm Bar. qr cū vlis fideicōmissarius ad onera hrditaria teneatr.l.j. in pn.ff. ad treb. non est i dāno hrs si adire cogitr, sʒ cū pticularis ad onera nō teneatr, qm̄ i ipsuʒ nō trāseūt actiōes hrditarie, actiue, nec passiue.d.l.j.§. si hrs pprio fundo, esset in dāno hrs si posset ad ipsius instātiā cogi, qr onerib° hrditarijs implicitus remaneret, qd eēt incōueniēs vt pbatr.l. apud iulianū.§. constitit, &.l. nā qd i fi. alleg. p Bar. & no.d.§. fi. qr p eū ampliatr gl. ꝯtrio q legatarij pticulares non pnt cogē hrdē adire ēt si ei vellent de idēptitate cautionē pstare, qm̄ nō est cogendus hrs se cautionis periculo cōmittere.l. q tn̄, ss.ij.

33 §.j.ff. ad treb. ¶ Ex q̄ dña gl. hic alie elicīuntr p Ias. † prima q̄ pariter pbatr in.l. si qs omissa, alleg. in gl. q p repudiationem hrdis non extinguitr fideicōmissuʒ vle, vt ēt in.l. nāʒ qd.§. si qs compulsus.ff. ad treb. Particulare aūt extinguitr.l. si nemo.ō.ō testa. tutel.l. si nemo.ff. de reg. iur.l. eam quam. C. de fideicom.

34 ¶ † Scōa qm̄ sola existētia fuiectis ꝯfirmat fideicommissum vle.l. ita tn̄.§. si pr filium.ff. ad treb. secus in pticulari.l. mulier.

35 §. fi.ff. ad treb. melius i.l.j.§. fi.ff. vt lega. no. caue. ¶ † Tertia dicit Rui. q: prohibita falcidia debentr legata hrditate nō adita in auc. de here. & falci.§. si vero expressum phibita vero trebellianica fideicōmissum vle non debere nisi hereditas adeatr sm Bal.l. filiū quem habētes. C. fami. hercis. Ratio ibi per eū.

36 ¶ † Quartaʒ elicit ex rōne Bar. Rui. lʒ a longe faciat, qr fructus ante aditā hrditatem percepti cū hereditatem augeant.l.

item

item veniunt. §. fructus. ff. de peti. here. ad fideicõmissariũ uni-
uersalem pertinẽt, secus aũt in perceptis ante aditã hereditatem
ex re particulariter legata gl. cõiter approb. l. heredes. ff. de usur.
& cõiter doc. l. si tibi homo. §. cũ ser. ff. eo. ¶ Scdam differen-
37 tiam † posuit Dy. respectu trãslationis dñij, nã in particularibus
fit a persona testatoris recta uia. l. a titio, in fi. ff. de fur. in uniuer
salibus aũt demum facta restõne. l. facta, in prin. & l. restituta. ff.
ad treb. §. restituta, insti. de fideicõ. here. quam dñam ante Dy.
posuit gl. in. d. l. i. in ver. oibus. C. cõia de leg. & hãc dñam Bar.
sub dubio tñ loquẽs, dicit posse reddi dubiã, qr in uniuersalib'
relictis rex sub uniuersitate comprehensarum nõ fit principalr, sed
in quandam cõsequentiam, ergo nõ differt eo respectu a particulari, qr
idem est in eo qr nõ fit trãslatio ipso iure eius qd in cõsequentiã
quandam cõtinetur. l. seruũ fi. §. fi. ff. eod. Scdo qr idem videmus in
translatione actionũ, que sicut in uniuersali nõ transeunt absqz
restitutione, ita nec in particulari, de primo legatario in scdm. l.
imperator, in prin. ff. ti. i. Jo. aũt de imo. sustinet dñam de Dy.
qr imo qñ relinquitur aliqd uniuersale, ex vi verborum veniũt etiã
res comprehense & ipsarum dñium ipso iure trãsfert. l. si peculium,
ibi integra corpora vendicabunt ff. de pecu. lega. & l. si grege, in
ver. vendicat. ff. eo. qr aũt qñ ex vi verborum legata res cõprehendi
tur rei vendicatio cõpetat, dicit Bar. in. l. vxorẽ. §. agri plagas,
in ver. cõ hoc facit. ff. ti. scdo qd & ipsemet Bar. tz. ff. in pen. col. ve
rum est tñ qr dicta iura loquunt de uniuersitate corporum, non de
uniuersitate iuris, prout est hereditas. l. hereditas. ff. de peti. he-
redi. l. nihil aliud. ff. de ver. sig. nihilominus oino fiet qr ex vi ver-
borum cõprehendit, & sic nõ obstat dicta diuersitas quã dat Soci.
& qr nõ minus veniãt in cõsequentiã corpora in hereditate, qr in
grege, bonus tex. in. l. proinde. ff. de edili. edic. sm Ruy. & qbus
facile cõstat rñ. ad. l. seruũ filij qua innitit Bar. qr ibi legatũ adi-
tas incõsequentiã cõtenti nõ cõtinebant ex vi verborum testõris sed
ex legis interpretatione, ne legatũ expresse factum inutile reddat,
pro hoc adde tex. optimũ in. l. dãnas esto. §. i. ibi sm voluntatẽ
defuncti. ff. de visu. leg. quã tñ rñsionem Jmo. reprobat An. de
perug. per tex. l. si fundum. §. qui fundum. ff. eo. qrũuis & ipse dñam
Dy. approbet ad cõtrarium aliter rñdens vt refert Uln. xx. col. quã
l. etiam cõ Bart. cõclu. allegat hic Areti. ¶ Ad. l. impera. doct.
nõ curant rñdere, forte qr rñsio facile in promptu cuiqz, nam ibi
nõ est verum qr nõ transeant actiones p legato cõpetentes ipso iu-
re in primũ legatariũ, imo pbatur cõtrarium dũ dicit eũ posse cede
38 re scdo. ¶ † Jdem quod Jmo. & sic cũ Dy. tenet Alex. cõpro-
bans qr si vera esset opi. Bar. sequeret, qr facto legato partis bo
norum domi. rex p parte non transiret, qd (sm ipsum) esset cõ tex.
in. l. nõ amplius. §. si cũ le. seq. ff. eod. Sed tu aduerte qr tex. ille
probat cõtrarium, dum hic vtitur verbo dare, qd significat domi.
nõ fuisse trãslatum. l. vbi aũt nõ apparet. ff. de ver. ob. §. sic itaqz,
insti. de ac. ¶ Jtem dum dat hẽdi facultatẽ soluẽdi estimatio-
nẽ, nã ex eo denotat nõ fuisse trãslatũ domi. partis bonorum, pro
qua heres estimationẽ soluere põt, qr obstaret reg. l. id qd nrm.
ff. de reg. iur. ¶ Jtem reg. qr nemo inuitus cogit vendere. l. nec
emere. C. de iu. delib. l. sicut. C. de actio. & ob. ¶ Tertio tex. l. i.
põt, que est. l. seq. vbi dr posse heredem paucioribus vel in vna
re partes relictas legatario dare, qd si esset trãslatum domi. vltra
pmissas reg. qr resultaret quedam necessitas permutandi, esset
etiam cõ aliam que cautum est aliud pro alio inuito creditore sol.
ui nõ posse. l. ij. §. i. ff. si cer. pe. ¶ Quarto cõ Alexã. facit vrgẽs
& inexpugnabilis rõ, nam incertitudo impedit trãslationẽ domi.
& rei vendi. cõpetere, vt per Moder. cõiter ff. in. q. Bar. pro qui
bus legatis cõpetat vendicatio, ideoqz dicunt esse qr pro legato
cõsistente in qñtitate nõ cõpetit vendicatio, nec pro legato in ge
nere ante electionẽ, nec p legato alternatiue facto sine añ electio-
nẽ, vt ibi dicet, ideo etiam in legato facto duobus cũ expressione
qr vterqz insolidũ cõsequat quo casu, qui primo litẽ cõtestat hz rẽ
vel estimationẽ p sui arbitrio, vt. l. si pluribus. ff. e. nõ trãsit do-
mi. recta via pro parte aliq sm verã opi. vt ibi p Bar. qd aũt in
pposito dicta rõ incertitudinis subsit, pz ex dicto tex. l. nõ emp.
§. fi. & l. seq. ¶ Quinto cõ Alex. est tex. i. l. si qs bonorum ff. e. & ibi
Bar. post Pe. & Cy. iungẽdo cũ tex. ibi. l. heredes. ff. de vsur.
¶ Ultimo cõ Alex. est cõis decisio Bal. Jmo. Pau. & qd vere-
rius est ipsiusmet Alex. in. §. fi. vbi late examinat & cõcludit cõtra
Bar. ibi tenentẽ qr Alex. h, & cũ Bar. & alijs. ff. alle. d. l. si qs bo
norum. Et sic et Bar. in eo fuit sibi cõtrarius, & id fit p excusatione ali
39 qua Alex. ¶ † Nõ ob. tex. in. d. ver. vendicare, in. d. §. fi. cũ. l.
seq. qr stat impropriẽ, sicut ass. l. p diuersas. C. mã. cũ glo. in ver.

suam, & qr stet impropriẽ cogimur fateri stante dicto ver. dare, &
dicta facultate soluendi estimat. Jta rñdet Alex. in. d. §. fi. Tu
aũt melius rñ. qr tex. ibi nõ loquit positiue sed remotiue, & sen-
sus est qr id cõcedit hẽdi soluere in vna vel pluribus reb', vt ibi,
ne si alias diceremus nõ cõpetere hãc facultatẽ, legatarius ne-
cesse hret in singulis rebus vendicare portionẽ, haberet aũt si le
gatũ esset restrictum ad partes in qualibet re, nec dicta facultas
heredi cõpeteret, & sic nõ presupponit tex. qr possit vendicare, sz
dicit qr posset & necesse haberet, si nõ esset data illa facultas here
di, & ita intelligendo illũ tex. respõderetur ad inductionẽ Bar. ibi
in ver. preterea. Non est igit aliquo mõ tenẽdum hoc dcm Alex.
lz inaduertẽter seq videat prece. m. ¶ Adde nouissime Mo-
der. papiẽ. reprobãtes Alex. prout. ff. & ego per. iiij. annos añqz
eorum scripta sup hac. l. edita fuerũt, reprobaueram. Ratio aũt hu'
dñie quare nõ trãsfeat domi. in vniuersalibus sicut in particulari
bus, duplex põt assignari sm Jmo. d. §. fi. Prima qr a fideicõ-
missario heres hz deducere quartã treb. quã rõnem ipsemet rei-
cit, qr et in legatis deducit quarta falcidia, & tñ nõ impedit trã-
slatio domi. pro partibus nõ detrahẽdis. l. plautius, & l. lineam
margaritarum. ff. ad. l. fal. Scda qr si transiret ipso iure domi. fidei
cõmissarij vlus nunqz peterent restitutionẽ, cũ satis eis esset hre
dominia particularium rex, quo fieret qr heres oneribus hẽditra-
rijs implicitus remaneret, cũ absqz restõne nõ trãseant. d. l. resti
tuta, & sic fideicõmissarius vtilitatẽ, heres aũt dãnum sentiret, qd
inconueniens esset cõ. d. §. antistia, & reg. sm nãm. ff. de regu. iur.
quã rõnem Alex. & Moder. cõiter approbãt, eam tñ reprobat
Areti. in. d. §. fi. & recte sm Ruy. hic, qr potuisset lex disponere
qr iura actiue & passiue in fideicõmissarium transirent vt fecit in
tribus casibus de qbus in. l. pe. C. ad treb. ideo aliã assignat que
tñ est cõcludens, vt per Ruy. aliam assignantẽ, qz parum satisfacit.
¶ Quam et Dy. dñam dicunt esse no. cõ fideicõmissarios qui
absqz restõne res hereditarias accipiũt, & iura hereditaria inten-
tant, in quo multos errare. d. Pau. in. d. l. restituta. Fallit tñ in
ciuitate, ecclesia & pro redemptione captiuorum vt. l. fi. C. de sacro
san. eccl. Tu adde qr et fallit in tribus casibus de qbus in. l. pe.
C. ad treb. alle. per Bar. ¶ Jllud et qd scdo adducit Porto. cõ
Dy. est no. ad cõfirmandam opi. Jmo. cõ Dy. in. l. cũ ex fami-
40 lia. §. sed si vno. ff. de leg. ij. qr † qñ testator legauit rẽ vni, & postea
eundem grauauit vt restitueret alteri, de primo in scdm dñium
nõ trãsit, sed cessio requirit vt. d. l. imperator, & l. i. si legatarius.
ff. de leg. iij. & dicit Alex. hoc in paucis locis reperiri. Tu dic po
tuisse glo. recte considerãti in. l. ij. C. co. de le. in ver. in rẽ, & idẽ
qd Dy. tenuisse, & Bal. seq, loquitur tñ illa glo. in re heredis p
testõrem legata, rõ aũt est sm eundẽ Alex. qr alio eodem tpe duo
essent isolidũ simul, eiusdẽ rei domini, cõ. d. l. si vt certo. §. si duo
bus vehi. ff. cõmo. Sed prout aduertũt Mod. papien. nõ cõclu
dit tenẽdo qr statim, dñium primo acqsitum in scdm transeat,
prout tenuerũt glo. & Bal. d. l. ij. ¶ Unde verius est qd ait ibi
Pau. de ca. qr si teneremus opi. gl. & Bal. dñij trãslatio in pri-
mũ nullius esset vtilitatis, vt. l. qui sic. ff. de solu. & id vt primũ le
gatũ sit vtile & dicta dñij acquisitio nõ sit oino frustra tz cõ glo. &
Bal. qr a primo in scdm nõ trãseat sine restõne, idqz est ex intẽ-
tione Bar. hic. ¶ Tu tñ pro cõria opi. & sic Dy. vide tex. in ter
mi. in. d. l. i. ver. & hec disponimus, ibi, sed et in rem & hypothe-
ca. vbi et loquit expresse qñ a legatario fuit legatũ, & ad id illũ tex.
allegat gl. dictam opi. tenẽs, in. l. si legatarius. ff. ti. ij. & ne cõtrarium
de quo. ff. obstet, potes itelligere forte post traditionẽ primo le-
gatario factam, nã ante essent duo dñi insolidũ, & p hãc viã pñte
opi. cõcordari qr cõria pcedat añ traditionẽ. ¶ Limita tñ cõclu-
sionẽ Bart. qr nõ transeat actio sine cessione in actione directa,
hz tñ vtilem, qr cũ habeat obligatã actionẽ illã, quã hz primus
legatarius cõ heredem cõsir hz vtiles. l. nomen. C. q res pig. obli.
pos. nam põt sua interesse ne soluat primo ne forte cõsumat, sm
Bar. no. in. l. si qs seruũ. §. certã. ff. ti. i. & ita euitat ille tex. ne ob.
41 decisioni Bar. hic. ¶ Tertia dñia est respectu validitatis, † nã
vlt, sicut hẽdis institutio, põt ob eo fieri q soluẽdo nõ sit. l. si he-
res ob eo. ff. ad treb. aliud in particulari vt ea. l. ij. rñ. & l. si vni-
uerse. C. de leg. Rõ dñie est sm Bar. qr per validitatẽ fideicom
miss. vlra creditores hẽditarij nõ afficiunt dãno, sicut in dãno ef-
fent si legata particularia valerẽt, pñt. n. agere cõ fideicõmissariũ
sicut cõ hẽdẽ potuissent. d. l. i. in pn. ff. ad treb. nõ aũt cõ particula-
res fideicõmissarios ea. l. i. §. si heres pcepto fundo. Que rõ, cum
hodie cesset nõ cõfecto inuentario sequit qr ipsa et dñia cessat in-
uentario nõ cõfecto, sm Bar. cũ quo oẽs indifferẽter trãseũt, qr

cepto prec. meo. Qui dictam rōnem differentie nō esse bene; ex eo dicit ostēdi, q: etiā hoc iſſo iure ſi legata ab eo qui nō ſoluēdo erat valuiſſent nō fuiſſent in aliquo dāno creditores, qm̄ hēs ēt vltra vires hēditarias eo iure tenebaf ſm̄ magis cōem opi. in. l. ſi dotis. ff. ſo. ma. p tex. ibi probantē, ⁊ in. l. in rōne. §. qd vulgo. ff. ad. l. fal. ⁊ ideo nouā rōnē aſſignat q: ideo nō valēt particularia q: eēt hēdis preiudiciū ſi valerēt, qm̄ ipſe, nō aūt legatarij, teneref creditoribus hēditarijs. d. §. hēs pcepto fundo, qd preiudiciū ꝯſtat ceſſare in fideicōmiſſo vli qm̄ ipſe nō heres creditoribus hēditarijs tenef. d. l. i. in prin. ff. ad treb. ¶ Sed tu diligenter aduerte, q: ꝯ hāc ſuā rōnē eſt tex. expreſſus in. §. nec ea res. inſti. de leg. fal. dicēs nō eſſe in ꝯſideratione pīudiciū hēdis, qd ipſe nō ad. vnde facile vitare pōt, ꝗuis ergo ſi adiuiſſet validis exiſtētibus legatis eſſet in dāno, tū q: ſpōte adiuiſſet ſeq; hmōi dāno ſubiecīſſet, cū ad īſtantiā creditoꝝ cogi nō potuiſſet, vt in glo. merito nō eſt ꝯſiderandū id preiudicium ſi ſponte adeat, ⁊ ſic illud ſubeat vt ibi eſt tex. ⁊ q: tali caſu pīudiciū iuris non habeāt in ꝯſideratione pꝫ ēt, q: † ſi quis omittat inuentariū facere ⁊ adeat tenef in ſolidū, ad debita ac legata. l. ſi. C. de iu. delib. §. ⁊ ſi pfatā. ¶ Suſtinēdo ergo rōnē Bar. ⁊ cōem de veriſſimā, rñdeo ad fundamentū ꝯ ipſaꝫ. ſ. relatū, ⁊ primo aſpectu vrgēs, q: imo verſum fuiſſet pīudicium creditoꝝ. Primū q: poſſet heres eſſe nō ſoluēdo, nec refert q: creditores eſſent in exigēdo potiores legatarijs, nā oīno ſtaret pīudicium ſi legatarijs prius agentibus ſoluiſſet, ⁊ ſic inanis remaneret actio ꝯ heredem eius inopia excluderet, aduerſa. n. fortuna eſt in ꝯſideratione ꝑuidēdo. l. generalr. §. ſi homini. ff. de fideic. lib. ¶ Scḋo q: ſi valuiſſent legata inſtitutus veriſimiliter nō adiret videns obſq; legatis hēditatē nō eſſe ſoluēdo, nam alr ſuū iactaret, qd nō eſt ꝑſumendū. l. cū de indebito, in prin. ff. de pba. imo nō eſt veriſimile q: q̄s adeat nō lucroſam ſibi, vt qñ eſt grauatus p fideicō. reſtituere, id quartaꝫ trebel. iura ꝯceḋunt, nec euitaref preiudiciū veniendo ad venditionē bonoꝝ nemine adeūte, iuxta. l. i. ⁊. ij. ff. de cur. bo. dā. Tū q: requirif cognitio, tum ēt q: opus eſt facere ſumptus cū nemo :nuitus regulr curator bonoꝝ ꝯſtituatur. d. l. ij. §. querif, ⁊ ſic pꝫ nō euitari pīudiciū ex eo, q: hēs vltra vires fuiſſet obligatus creditoribus vt. d. l. ſi dotis, ⁊. d. §. ¶ Tñ tene dictā rōnem Bar. ⁊ cōproba, cum Mod. q: qñ legaf aliqua res ab eo qui nō ſit ſoluēdo, cū hoc q: legatarius creditoribus ſatiſfaciat, tale legatū valet, q: tūc nō eſt in pīudicium creditoꝝ, vt d. glo. quā ibi An. ⁊ Mod. exclamāt, in. l. ſeruū filij. §. ſi idem ſeruus, in ver. in fraudē. ff. eo. quam etiā ſin. dicūt Pau. ⁊ Alex. d. l. ſi vniuerſe. ¶ Quartam dfiam poſuit glo. in. l. cū filio, in ver. retenturū, reſpectu trāſmiſſionis añ teſtōnem, ſed eaꝫ Bar. ⁊ doc. ⁊ hic, ⁊ ibi cōiter improbāt, ꝗuis opin. illius glo. defendi

43 poſſit, vt per Lanceло. ⁊ Jaſ. ibi. ¶ † Quintam dfiam ſumit Bar. ex glo. in. l. i. C. de his qui añ aper. tab. volēte fideicō. vniuerſa. nō tranſmitti ēt in ſuum fideicōmiſſario decedente pendēte ꝯditione, iuncta glo. in. l. is cui, ſub ꝯdi. ff. de ac. ⁊ obli. ꝯtrariū volente in legato, q: imo tranſmittaf in liberos, ſed falſa eſt glo. d.

44 l. is cui, vt. d. hic Bar. ¶ † Sextā ſenſit gl. in. l. quidam ita, in prin. in ver. adeaf. ff. ad treb. reſpectu ceſſionis diei, ſed ⁊ dictam gl. cōiter doc. improbant, per tex. in. l. i. §. cū igif. C. de cad. tol. diſponentē gñaliter diem a morte teſtōris cedere, nō aūt ab adi

45 ta hēditate in vniuerſali, vt pcalle. gl. dixit. ¶ † Septimā poſuit Bar. q: particulare, procuratore in rē ſuā reſtitui pōt, vle autē nō prout vtrūq;, ⁊ ſimul rō diuerſitatis probaf in. l. ſi mulier la. ij. §. ex aſſe. ff. de iur. do. ⁊ iō Bar. ſpecifice loquif de procuratore in rē ſuā, q: procuratori ſimplici reſtitui pōt. l. reſtituta, ff. ſed ⁊ ſi voluētate, ⁊. l. qui ita. §. i. ff. ad treb. ¶ Adde tn̄ q: lꝫ cūꝫ Bar. doc. oēs trāſeant pōt ꝯ teneri q: ēt procuratori in rē ſuā poſ

46 ſit reſtitui vle fideicō. cū nihil obſtet, qn̄ poſſit cedi, † ⁊ ad tex. in. d. §. ex aſſe, rñderi pōt q: nō loquif in procuratore in rē ſuaꝫ ſed in delegatione vt in ſi. tex. ⁊ ꝫ Bar. ſummarie, ⁊ late hic firmat Cro. nu. 77. ⁊ de hac dfia ēt per Alex. l. apud iulianū. ff. ad

47 treb. ⁊ Mod. l. cū ſcḋm. C. de fideicō. ¶ † Octauā dfiam ſubdit Bar. q: fratribus minoribus fideicō. vle relinq nō pōt, qm̄ eſſent hēdes ſaltē vtilr, qd ipſoꝝ reg. prohibet in clemē. exiui de paradiſo. §. capiētes de ver. ſig. Aliud eſt in particularibus, q: eoꝝ ſunt capaces ſm̄ Bar. hic ⁊ in ſuo trac. minoricaꝝ in. i. lib. ij. diſt. ⁊ in. i. q. ij. Jd tñ eſt veꝝ vt declarat Bar. ibi quo ad ſubueniendū eoꝝ neceſſitatibus, nō alr, vt in. c. exijt. §. ad hec. ij. de ver. ſig. in. vi. ⁊ h. d. Alexan. multas ad id remiſſiones ꝯgerens.

48 ¶ † Vltra Bart. nonā dfiam ponit hic Bal. q: ꝗ ſemel repudiauit, pōt adhuc repudiatiōe nō obſtāte hēs eſſe ſi cogaf, q: nō expirat repudiatione. l. nā qd. §. ſi. ibi repudiatione omiſſam. ff. ad treb. ⁊. l. nō inſtā, in ſi. C. e. Sꝫ aduerte q: vf potius declaratio ⁊ ampliatio dfie poſite h in gl. q̄ diuerſa dfia, ⁊ ita vere po-

49 nit Bal. lꝫ nō ita qdam hic referāt. ¶ † Decimo dfiam ponit Bal. noue. q: particulare natu, relinq pōt, vt. l. natu. ff. de. ij. vle vero nō vt. d. Bal. l. iubemus. C. de teſta. tu ꝯ, q: verius eſt q: ſideicō. ēt vle natu fieri poſſit ſm̄ Pau. l. i. C. de ſpub. ⁊ Soci. in ꝯſ. cxiij. col. iij. in ſi. ⁊ Jaſ. l. i. §. ſi q̄s ita ma. io. ff. de ver. ob. imo

50 Bal. id tenuit in. l. ⁊ in epla. ij. q. C. de fideicō. ¶ † Vndecima dfia eſt q: ex particularibus falcidia detrahif, ex vlibus trebe. q̄ inuicē multifariā differūt vt ex dictis Bar. ⁊ doct. l. i. ſ quartā. ff. ad. l. fal. clare liquet. ¶ Duodecimā conaf ponere prec. m. reſpectu publiciane iuxta gl. l. cū ſpōſus. §. i. ff. de publicia. ſꝫ caue q: cōprehendif in ſcḋa. ſ. poſita ⁊ de illa gl. diceṁus cū Bar. ff.

51 in vltima col. ¶ Duas alias dfias addit Cro. nu. 82. ¶ † Ex Bar. p pleniori declaratione huius mãe equiparationis legatorū cū fideicōmiſſis particularibus, q̄rit primo in qbus fuit facta talis equiparatio, ⁊ rñdet q: qnq; reſpectibus, pſonaꝝ relinquētiū, qbus relinquif, reꝝ q̄ relinquunf, modi relinquēdi, ⁊ effect⁹ q̄ oīa probanf in. d. l. i. ⁊. ij. C. cō. dele. Primū i. l. ij. in verſi. ſit igif ibi legāſis vel fideicōmittentis. Scḋm in. l. i. ver. oībus vero. Tertiū in. l. ij. ibi quicqd ſi deicōmittif, ⁊ hoc intelligaf eſſe legatū. Quartū in. d. l. ij. in prin. ⁊ in ſi. Quintū in. d. l. i. §. i. ⁊ caue q: in pluribꝰ lec. Bar. h qntū deeſt, ⁊ tñ ab eo ſequētia pendent, ⁊ verba q̄ deſunt, ſunt hec, idē in effectu, q: q̄ actiones cōpetunt p legatis, cōpetunt ⁊ p fideicō. ¶ Querit ſcḋo q: ꝯſtat q: tres actiōes cōpetunt pro legatis ⁊ fideicō. p qbus cōpetat pſonalis, pro qbus rei vēdicatio, pro qbus hypothecaria. ¶ Quātū ad primū, pro qbus cōpetat pſonalis ꝯſiderat tres caſus, vt p ipſum habemus. ¶ Circa ſcḋm ēt ꝯſiderat tres caſus, ⁊ poſtea

52 ſubdiſtinguit p ipſuꝫ. Circa. ¶ † Tertiū pro qbus cōpetat hypothecaria ꝯſiderat primo aut in caſu quo nō cōpetit rei vendicatio, ſꝫ ſolū pſonalis ⁊ hypothecaria cōpetit, aut in caſu quo ēt vendicatio cōpetit, ⁊ in alijs rebus teſtōris nō legatis cōpetit hypothecaria, nō in re legata vel pōt attentari q: cōpetat hypothecaria, qm̄ tale domi. eſt de iure ſpāli q: ſine traditione trāſferaf. Aut nō cōpetit pſonalis nec realis, ſed ſolū officiū iudicis, ⁊ tūc q: qua rōne pōt cogi pſona eadē pōt cogi res, ſequif q: q̄dā vtilis hypothecaria cōpetit. ¶ Viſo format Bar. q. quā formaf gl. in. §. ſed nō vſq; inſti. eo. ⁊ rñ. vt per ipſam, ⁊ Cy. l. i. C. cōia dele. ¶ Quibus Bar. dictis adde primo q: ea ꝯditio hēf pro impleta de iure cōi, circa quā locū hꝫ reg. cōi iure nō ſpāli aliquo fauore, vt eſt exemplū in. l. iure ci. ff. de con. ⁊ demō. ⁊. l. in executione. §. ſi. ff. de ver. ob. ⁊. l. ſi peculiū. §. is cui, in ſi. ff. de ſtatuli. ⁊ melior tex. in. l. cū pupillus. ff. de ꝯdi. ⁊ demō. quē alle. Alex. in. l. ij. C. de inſti. ⁊ ſubſti. ⁊ in. l. in teſtō alle. p Bar. in oppoſitū. ad cū. Vbi aūt aliquo ſpāle fauore p impleta hēf, tūc vf haberi pro impleta de iure ſpāli, vt. l. cū ita. ff. de con. ⁊ demō. ⁊. d. §. is cui, quē

53 adducit Bar. in. d. l. in teſtō. ¶ † Circa primū de actione pſonali adde primo limitandā ꝯcluſionē Bart. dicētis q: pro legatis ꝯtinētibus cōmodū ⁊ vtilitatē alterius actio ex teſtō cōpetit, vt ſolū habeat locū in legatis ꝯtinentibus cōmodū ⁊ vtilitatem pecuniariā, aliud ſi ꝯtineret cōmodū ⁊ vtilitatē non pecuniariā l. ſi is cui. ij. ff. de ꝯdi. ⁊ demon. l. filiuſfa. §. ſcḋm vulgarē cū gl. ff. eo. Jta limitat hic Jmo. ⁊ referens ſequif Alexan. in. viij. colū. ¶ Caue tñ q: hec limitatio nō ꝯgruit, qm̄ in dictis. ll. legatum non vꝫ de iure cōi, vt. d. §. ergo ſaltem in vltimo caſu Bar. niſi ſaluetur intelligēdo q: ſuſtineaf de equitate cōi, vt vf ibi velle gl. ¶ Jtem nō eſt ſemp veꝝ q: vbi nō ꝯtinet cōmodū pecuniariū, non def actio ex teſtō, vt in relicto libertatis qd nō ꝯtinet cōmodū pecuniariū. d. l. plane. §. ſi. ff. e. ⁊ tñ actio ex teſtō cōpetit. l. ſi peculiū. §. is cui. ff. de ſtatuli. ⁊ p Bar. cū quo (in hoc) alij. l. in teſtamēto, alle. h p eū, niſi ſaluetur tenēdo ꝯ cōeꝫ, vt. ſ. tenuimus q: relictum libertatis diuerſe ſit ſpēi a legato vel fideicommiſſo.

54 ¶ † Jtē adde q: p legatis ⁊ fideicōmiſſis, in codicillis factis, lꝫ veꝝ ſit qd ait Bar. q: actio ex teſtō, cōpetit eſt tñ actio vtilis nō directa, vt. d. gl. l. i. ñ. alle. p Bar. ⁊ alia l. l. ſi. ff. de teſto. ⁊ decla-

55 rat h Pau. de ca. ¶ Jtē † ēt p huius ampliatione adde q: talis actio pſonalis ex teſtō cōpetit ēt ad legata ⁊ fideicōmiſſa ꝯſeruata p auc. ex cā. C. de lib. ꝑte. vt. d. ibi Bart. i pe. col. ⁊. l. i. ſꝫ. q. ff. ti. i. ⁊ l. l. filio pterito. ff. de iniuſ. rup. vij. q. p tex. vñ ſumif. d. auc. pro quo ēt alleg. l. ſi. ff. de here. inſti. ⁊ hic p Alex. ⁊ Mod. Papienſis tāgentes q: p legatis ꝯſeruatis p ti. de lega. pſtan. ff.

¶ Jtem adde

56 ¶ † Item adde circa scdm mebrum doctri. Bar. q si a plurib' hrdibus sit factu legatum cotinens sola bonoris oseruationem, vni ꝯ alterꝫ actio fam. her. copetit. l. quintus, alle. p Bar. vel ac. pleri. ver. vt. l. bis ostr. §. .ff. fami. her. vt. d. idez Pau. sed aduerte tu qr tunc actio copetit rone interesse ꝛ vtilitatis vt dicunt precede. ll. qr cuilibet copetit ius sepeliedi in sepulchro ostrue. do vt. l. familiaris, cu seq. ff. de reli. ꝛ sump. fu. ꝛ sic no vr simi. ꝫ casus penitus diuersus qn alterius vtilitatem otinet, ꝛ sic vel fi-
57 mus in primo casu Bar. vel in casu penitus diuerso. ¶ † Item dum Bar. Tertio loco circa actione psonale ex testo dicit qdeꝫ esse legata q alterius vtilitate otinet, sed no valent de iure coi, p qbus an det actio psonalis ex testo refert se dictuꝫ, l. l. in testo, la. ij. ff. de odi. ꝛ demon. in vlti. q. vbi Bar. (ꝛ si eius lec. corrupta coiter habeal) distinguit, q aut odirio hr pro impleta de iure coi, aut de iure spali, seu spali fauore. Pmo casu agil ex testo, Scdo no, sed extraordinario iudicio. i. actione in factu, siue odi tione ex lege, vtrumqꝫ probal. l. si peculiu. §. is cui. ff. de statulibe.
58 † ex qua distinctione. d. declarari posse text. in. l. ij. C. de insti. ꝛ substi. Nam du dicit extraordinario auxilio no indiges, dꝫ itelligi, no de offi. iudi. qr imo in casu illo copeteret actio ex testo illi filie, si p ipsam no stetisset, quominus oditio de mrimonio obendo adimpleta fuisset, ꝫ ideo dixit text. extraordinario, qr est magis ex quada interpretatione, q ex ppria significatione vt vr dicere tex. in. l. pe. §. i. ff. de odi. ꝛ de. ita dicit ibi Bar. sm q eius lec. est dꝫ, ꝛ in vetustis exeplaribus hr. ¶ Et aduerte qr Alex. ꝛ Ias. aliter referut, in eo quod retuli dicere, q qn hr pro impleta de iure spali copetit ac. in factum siue officium iudi. refert, ego habeo, siue oditio ex lege, ꝛ Alex. in. d. l. ij. de odi. ex lege, siue offm iudici. tuc copetit. ¶ Quam Bar. opi. simplr sequil An. l. iij. C. de insti. ꝛ subst. ꝛ Raph. d. l. in testo, vt refert hic Alex. ꝛ i. d. l. ij. Salyc. aut ꝫ ꝯ in. l. iij. §. si. p illu tex. iuncta gl. si. de odi. ob ca. ar. a otrio sensu verboꝝ gl. cuius dicta equiuoce refert Alex. naꝫ ho. d. Saly. q ea que sunt relicta sub odone no sunt in dispone prout. s. in. d. §. si. naꝫ ide falsum qr et relicta sub oditione, sunt absqꝫ dubio in dispositioe odonali, vt toto ti. ff. de odi. insti. ꝛ ff. de odi. ꝛ de. Debuit dicere q posita in odone, no sunt in dispositione iuxta no. p gl. in. l. si ga ita, ꝛ in. l. lucius. ff. de here. insti. ꝛ sunt posita dece, ꝛ ille cui solui debet in. d. l. iij. §. si. sed no facit sm Alex. qr ar. a otrio sen. verboꝝ gl. non est validu, ite no respondet fundameto Bar. Imo. et dꝫ ꝯ Bar. in. d. l. in testo, per tex. i. l. sticbu. §. si sticus. ff. de statuli. vbi tex. expressus q ex testo sit liber. ꝛ qualis Alexa. non referat rndet Imo. ad. §. is cui, quo motus est Bar. vel q verba illa ex ostituto iure potius q ex testameto ꝛc. itelligunt. i. iure coi inspecto, qo in aliis legatis ser. uaret, no q abneget q et tuc ex testo sit liber. vel q illud potius stat coparatiue, ꝛ sic psupponit suu positiuu i eisde terminis vt l. vbi aut, in pn. ff. de ver. ob. Predicto tn Imo. fundameto non
59 obstate teneda est sentetia Bar. † Pro qua vltra scribetes ponderat tex. in. d. §. is cui, in fi. ibi diuersa ca est eius que hrs pbibet oditioni parere, hic. n. ex testo ad lib. puc. nam talis diuersitas no subesset, sed oformitas si vera esset opi. Imo. qo et qn de iure spali p impleta hr ac. ex testo copeteret. Nec ob. tn sionco p eu date ad. d. §. qr imo tex. ibi pbat solo iure spali oseruari legatu, qo ex testo, coi iure, no dꝫ, ꝛ sic ver. potius non stat comparatiue, vt et vult ibi gl. sed electiue, ita rndet Alex. d. l. ij. ꝛ Cor.
60 et. ¶ † Non ob. et tex. in. d. l. sticbu. §. si sticbus, qr dꝫ exponi ex testo. i. pp ter testm, sicut alias. l. i. §. ex incedio. ff. de ince. rui. ꝛ nau. ꝛ q ita exponi debeat pꝫ, ex. d. §. is cui, per que. d. §. si sticbus declarari dꝫ sm qd. d. Alex. d. l. ij. firmans opi. Bar. ꝛ dicens esse coem, prout et dicit hic, ꝛ Mod. papien. d. l. ij. vel tu potes rndere, q ibi ro est qr ille in cuius psona erat iplenda oditio viuo testore decessit propterea vr testor sciens velle eum pure libertatez oseqni, ꝛ sic non q oditio habeal pro impleta, sed q dispositio sustineal vt pura, quasi psumal testatorem voluisse valere fauore libertatis, que tex. ibi clare ponit ꝛ aliud dicit coi rone, ad qo no. in. l. legatu C. de odi. inser. ꝛ sic defendi pot opin. Bar. quicqd teneant Cro. ꝛ Ray. ꝫ negari non possit quin dubia sit p. d. tex. in. §. si sticbus, per que cum Imo. ꝛ sic ꝯ Bar. ꝫ Soci. in. d. l. in testameto, respondes ad text. in. §. is cui. q non competit ex testameto hoc est ex verbis vel intentione testatoris sed ex ostituto iure. i. ex extesione tacita, quo casu dal vtilis ex testameto vt per Bar. l. si quis pecu. ff. si qs omis. ca. test. ¶ Sed tu caue qr dicta interpretatio dictoꝝ verboꝝ non est bona, qr illa verba, consti. iure, non significat extesione, vt. d. §. is cui. Habemus igil ex premissis, vnum casum, in quo pro legato actio ex
61 testameto no competit. ¶ † Alium casum addit hic Alex. quado legata oseruantur, per ti. seu edictu. ff. si qs omis. cau. test. in quo Bar. in. l. si quis pecunia. eo. ti. post Ioa. in arbo. ꝛ Ros. ꝫ agi actione in factum ex illo edicto ptoris, nisi in casibus in quibus extedit ur p iur. con. dispositio illius edicti, na tuc dicit dari vtile ac. ex testo. Quod coprobat Alex. post Bar. in. d. l. qr non est expressum in edicto, qua actione agal, ergo agi dꝫ actione in factu. l. iij. §. i. incl. ait. n. pretor, cu gl. in ver. ex hoc. ff. nau. cau. stab. Ad qo et tex. in. l. ex hoc edicto. ff. de eo p quem fac. er. cui oclusioni no ob. l. duo. ff. si qs omi. ca test. ibi pinde hr ac si ex testameto hrditatez adiuisset, ꝛ sic vr probare q det actio ex testo prout in sumi. termi. Bar. in. l. i. ix. q. ff. ti. i. inducit. l. si. ff. de here. insti. nam rndel p Mod q verba ibi no stat simplr, sed dicit pretorio iure, perinde ꝛc. ergo ac. in factu, q tn opin. cois pot
62 impugnari p. d. l. ꝛ. l. si dolo, in fi, eo. ti. vt late p Ray. ¶ † Dubius aut indagationis an competat ac. ex testo vel in factu maxia est vtilitas ob fructus ꝛ accessiones iuxta. l. in minoꝝ. C. in qui. ca. in integ. resti. non est necel. iucta. l. videamus. §. si actione. ff. de vsur. iucto et. §. actionu. insti. de ac. que effectu assignat Bal. ꝛ Saly. l. fi. C. si quis omi. ca test. Alexan. Ias. ꝛ Ray. hic, qualis Bar. in. d. l. si quis pecu. dixerit modici esse effectus. Que tn effectu dubiu ex eo dicit reddi prec. m. qr posito q no agal actione ex testo, diuo dispositio. d. l. in minoꝝ locu hꝫ, na ibi priuilegiata est dispositio testoris, non actio ex testo, qualis ergo actione in factu agal, non refert, qr diuo agil ad disposita in testo, ꝛ hoc mo hemus ampliatione ad. d. l. Sꝫ tu aduerte qr doc. negat q in termi. edicti, agal ex testo. i. ex firmitate ipsius testi, imo otrariu dꝫ q no pueniat aliquo mo ex testo, cu in eo no possit dici dispositu o legatis vel aliis ex quo hrditate no adita, testm no dr. l. cu quis. C. de fideic. l. si nemo. ff. de testa. tu. sed solu ex dispone edicti legata oseruanl ꝛ petunl, ad qo bonus tex. est i. l. i. i prin. ff. si qs omis. ca. test. ibi qbus qd ex iudicio defuncti deberi potuit si non abintestato possidel hereditas vn melius ꝯ dcm effectum vr facere, qr in. d. l. non priuilegial ac. nec et dispo testametaria sed simplr fideicomissa ꝛ legata, ꝫ ergo non ac. ex testo, nec ex iudicio testoris sed actione in fcm ꝛ ex edicto debeanl ꝛ petantur, attn legata sunt, qd sufficit, est tn verꝫ q illud edic. no ad aliud nisi ad tuenda volutatem testatoris fcm est, vt ea. l. i. in pmis verbis, ꝛ hoc modo pot sustineri dcm prec. mei, nec sequentia verba vt pxime ponderata obstat, qr non ex iudicio. s. imediate, ꝫ ex
63 iudicio sustentato p edictu. Alio. ¶ † Insup mirabile effectuꝫ assignat Bal. Ang. ꝛ Saly. in ea. l. fi. vꝫ respectu rei vendi. ꝛ hypothecarie, na si no competit ac. ex testo otir non predicte. Non enim reperimus q ex edicto ex quo actio oril in pena non adeuntis ex testo, ex delicto eius, rei vendicatione vel hypothecariam dari. Adducit glo. in. l. rescripto, in pnc. in ver. hypothecas. ff. de pac. volente bona delinquentis non esse ex delicto tacite hypothecata, aliam ronem addit Ang. in ea. l. fi. Quonia qme p edictu reperiemus esse oseruata legata no tn reperimus et oseruata priuilegia legatoꝝ, qbus in priuilegiu est ocessuꝫ q domi. sine traditione trasferal ꝯ reg. l. traditionibus. C. de pac. cu con cor. Ac et q bona sint tacite hypothecata q regulr no hypothecanl absqꝫ expressione hypothecal volentis, preterq in casibus enumeratis in tit. in qui. ca. pig. vel hypothe. ta. co. in qbus dca reg. fallit. Mirabile esse hoc dcm Bal. Ang. ꝛ Saly. si tn veru dicit Alex. pro quo facit doctri. An. in. l. i. §. lex falcidia. ff. ad. l. fal. inducedo, vt hic p ipsum Alex. qui tn ex tribus tꝫ ꝯ predcos doc. quo ad hac scdm effectu, primo inducit tex. in. d. l. i. in pn. C. coia de leg. dum dicit pro quibus legatis pot dari psonalis, p his et detur vendicatio ꝛ hypothecaria, hoc est p qbus pot ada ptari psonalis vt. d. l. i. §. lex falcidia. ff. ad. l. fal. sed psonalis i factu p legatis ex edicto oseruatis absqꝫ dubio copetit, ergo ꝛ vendicatio ꝛ hypotheca. Scdo ponderat eande. l. in rone, dum in iij. parte dicit, io inducta fuisse ibi hypothecaria, qr sepe testatores ea expresse inducebat, ꝛ sic vr dicere perinde hri ac si testator expresse ocessisset, quo casu no est dubiu aliqd. i. si expresse ocessisset tales hypotheca oseruaretur. Tertio qr si vera esset. ff. dicta opi. Bal. An. ꝛ Saly. sequerel q qn oditio hr pro impleta, de iure spali, quo casu (vt. ff. dictum est) non competit ac. ex testameto, non copeteret vendicatio nec hypothecaria. Et pari mo in termi. auc. ex ca. C. de lib. prete. quo casu sm glo. ꝛ Cy. legata petanl odone ex lege, qd maximi esset effectus, coludit ergo ex premissis ꝯ Bal. An. ꝛ Saly. lateꝫ tn q in termi. d. auc. Bart. ꝛ

nonnulli alii tenēt ꝯ glo. ex ꝙ immo ac. ex testō cōpetat, immo dic tu esse cōem opi. ꝯ glo. & Cy. vt diximus .ā. & premissas opi. ꝯ Bal. & Ang. dicit esse fauorabiliorē & equiorē, quā tenēs respō det ad primum fundamentū Bal. ꝙ glo. in .d. l. rescriptum, est vera vbi ad penā ex delicto agit. Aliud si ad rem agas, alias .n. sequeret ꝙ dantis damnū fisco bona nō essent tacite hypothecata pro restōne damni, & sic melioris conditionis essent delinquētes ꝙ ꝯtrahentes ꝯ .l. nō solum .ā. de noxa. Scdo rūdet ad rōnem Ang. qr satis est ꝙ legata ꝯferuntur ex edicto ꝑtoris ad hoc, vt ex cōpetat vendicatio & hypothecaria, & sic ꝙ male dixit Ange. demū nō recedas a cōi. ¶ Non ob. primū, qm̄ ille tex. nō est ī qualibet actione personali intelligendus q̄ ad legata competat, sed de ꝑsonali ex testō prout .l. materia suadet ar. .l. impera. .ā. de in die adiec. Ad scdam īductionē rn̄. ꝙ tex. nō dicit ita vt Alex. inducit, sed solū inter alias rōnes qbus adductus fuit impera. ad dandū hypothecariā, adducit illaꝫ qr in pluribus casibus reperiebat a testatoribus hypothecē fuisse cōcessas. Ad aliud qȯ tertio loco infert dicas non esse aliquo mō inconueniēs, vt pꝫ ex cōi opi. quā ꝯ glo. & Cy. tenent doct. in dicta auc. ex cā, pro opi. tn̄ Alex. vr̄ facere tex. in .l. si eadē res, in fi. .ā. si qs omi. cā tes. cui nō bene vr̄ rn̄dere Jas. ꝙ loquit ex testō adita hereditate nā tit. materia repugnat, nisi declares ꝙ īstitutus adiuit & substitutus qui instituto ab intestatu successerat repudiauit ex substi. & possi debat abintestato, q̄ intelligentia est necessaria ad illū tex. ponēdo ꝙ institutus fuerit proximior abintestato successurus testatori, quo casu ex quo fuit ei datus substitutus, non pōt abintestato succedere .l. q̄diu .ā. de acq. here. cū ꝯcor. sed si poneremus ipm̄ institutū nō successurū, qr nō attinens vel remotior, & ipsum substitutum fuisse abintestatu successurū, posset ꝯgrue poni ꝙ nemo admisisset, & sic substitutū abintestato possidere, & ꝯūr pro Alexā. Sed pro defensione cōis pōt dici in dubio verisimile esse institutum fuisse successurū abintestato, ar. .l. ꝯficiunt .ā. tit. .l. Uide ēt scdam rn̄sionem quā dat Jas. vꝫ ꝙ ibi ver. vendicatio stat proprie casu quo ex testō adeat, improprie, casu quo abintestato si

64 cut ab .l. ij .ā. de offi. ꝓcon. ¶ †Quo ad scdm principale arti. de actione in rem pro quo legato cōpetat, adde in primo quatenus Bar. facit primū mēbrum de legato vlī, ad intelligentiaꝫ premittendū ꝙ triplex est vniuersitas, q̄daꝫ iuris, vt hereditas, que est nomen iuris, & pōt esse sine vllo corpore, vt .l. hr̄ditas, in prin. .ā. de pet. he. Quedā est vniuersitas iuriū & corpoꝝ vt peculium, quedā corpoꝝ tm̄, vt grex familia eqtium, vt p gl. in .l. vendicatio .ā. de rei vendi. & Bar. in rub. .ā. so. ma. & hic Mod. pa.

65 pien. †Addendo ēt circa primam vniuersitatis spēm intelligas Bar. quatenus dicit legatū partis hereditatis equiperari fideicōmisso vlī ꝙ sentiat idem esse in legato totius hereditatis ꝙ equiparet fideicommisso vlī qȯ expresse dicit Bart. in .l. si qs ser. §. fi. .J. ti. .l. sed ideo locutus est de parte, qr erat maius dub. item loquit Bar. qñ legatum est factū p verba alias apta ad dispōnem legati, nō ꝙ intelligat in substantia differre a fideicōmisso vlī, qr esset ꝯ dicta .ā. in scda reg. intelligas ēt Bar. qñ legat pars hr̄ditatis ab ipso hr̄de, nō qñ a primo scdo legatario vt .l. mulier. §. fi. .J. ad treb. sm̄ Mod. Papien. tu aduerte qr Bar. hic nō simpliciter locutus est de parte hr̄ditatis, sed limitate de parte hereditatis defuncti, nā legās hereditatē sibi ab alio obuentā particulare legatū facit. .l. cogi. §. sed si miles .J. ad treb. & p Bar. .l. cuꝫ filius. §. lucio .J. ti. .l. vbi ētiꝫ in .d. §. si. esse fideicommissum vle, vt .ā. tenui, sed tu intellige simplr̄, qr eque est vniuersale tūc vt .l. i. §. de illo .J. ad treb. nec .d. §. si. ob. qr intelligit quo ad coactio

66 nē & detractionē quarte vt .ā. dix. ¶ †Adde preterea circa scdaꝫ spēꝫ vniuersalis legati dū .d. peculiū, grex, & familia, ꝙ quatenus equiparat peculiū gregi male loqui vr̄, qr grex vendicari potest peculium nō vt .l. vendicatio .ā. de rei vendi. sed soluēdo dicas Bar. non loqui de ipso vniuersali, sed de corporibus in peculio cōtentis vt probat .l. si peculiū, quā allegat, quo respectu nō est dr̄ia. Item ideo dicit & familia, qr sunt armētū, familia, equitiū.

67 .l. i. §. .ā. de rei vendi. ¶ †Circa scdm casuꝫ qñ legatū est gn̄ale, adde in primis ꝙ vr̄ hāc dr̄iam quā facit Bar. inter primū & scdm casum esse verbalē, nā ēt legatū oium bonoꝝ est vniuersale, sicut legatū hereditatis vt ipsemet Bar. ꝯcludit et pꝫ, qr in tali legato oium bonoꝝ est signum vniuersale ergo erit vniuersale, vt per Bar. .l. si is qui ducenta. §. verū .J. de reb. du. Idē etiaꝫ si indefinite. .l. nam qȯ. §. si .J. ad treb. & tn̄ Bar. appellat gn̄ale, qȯ non vr̄ bene dictum, pro defensione ꝯsidera ꝙ in primo mēbro ponit Bart. de eo qȯ est ex se vniuersale sua natura, qȯ deducitur in dispōne, vt hereditas peculium, grex. In scdo aūt de eo qȯ de se nō est vniuersale lꝫ bene dispositio ipsa sit vniuersa

68 lis, & sic legatū, ꝑꝑ verboꝝ ꝯceptionē, †verbum .n. bona nō est verbū iuris, sed corpoꝝ, prout .d. Pau. de ca. in .d. .l. si quis seruum. §. fi. .J. ti. .l. lꝫ illud nō sit absqꝫ dubitatione cum solum ere alieni deductionem recipiat .l. subsignatū. §. bona .J. de ver. sig. & ideo Bar. tale legatū baptizauit generale qr oia gn̄aliter comprehendit & nō est a iure aliena talis locutio, qr ala ponit generale pro vniuersale .l. i. §. generaliter .J. de leg. pres. lꝫ quādo est partis bonoꝝ nō sit vniuersale vt .J. dicam. Non pōt aliter saluari Bar. ¶ Preterea dum Bart. allegat .l. quatenus. §. si .ā. de vsufr. iuncta .l. cogi, in prin. .J. ad treb. inducas qr text. in. §. fi. d. facto legato vsufr. oium bonoꝝ ꝯtineri oīs substantie vsufructū in .d. .l. cogi .d. substantie relicto vniuersale fideicōmis. significari. Nec dicas Bar. potuisse nō eundo per mendicata suffragia, allegat tex. .l. i. nā quod in fi. cui ꝯtinuat .d. .l. cogi, vbi text. expssius ꝙ qñ quis bona relinquit fideicommis. est vniuersale, nam nō facit qr non per verba legati, sed per verba fideicōmis. .l. rogo

69 bona &c. fuit facta dispositio. ¶ Item adde †ꝙ cum in ministerio dicit oium bonoꝝ, nam legatū partis bonoꝝ non est vniuersale .l. cuꝫ aūt .J. ti. .l. & ibi expresse Bart. cōprobans, per .l. gn̄aliter. §. fi. iuncta .l. vxori. iij .J. de vsufru. lega. & ꝯcludens ꝙ legatū hereditatis totius, vel partis est vniuersale, & similiter legatum oiuꝫ bono. legatum aūt partis bonoꝝ nō equiparat fideicō. vlī rōnē vide ibi per Bar. & Pau. & cōproba predicta per tex. in .d. .l. nō amplius. §. fi. qr si esset vniuersale, nō daret heres partes in singulis corporibus, nec sibi dādi estimationē eēt facultas. ¶ Itē aduerte dū Bar. se refert ad dicenda in .l. amplius. §. fi. cum .l. seq. .J. eo. fine ad tex. ibi, qr sentit ꝙ facto legato partis bonoꝝ legatario vendicatio cōpetat, pro quo tex. ibi necesse habeat in oībus rebus vendicare portionē, & ita firmat ibi expresse Bar. & ꝑ ꝯsequens tenet hic, sed licet nemo aduertat sicut ibi male loquitur, & melius in .l. si quis bonoꝝ .J. eo. ita & hic vt latius dixi .ā. ꝯ Alex. in scda dr̄ia inter legata particularia & fideicō. vniuersalia.

70 ¶ Circa †tertium casum qñ legatū est particulare adde quatenus Bart. concludit pro legato particulari cōsistente in q̄titate nō competere vendicationeꝫ qȯlꝫ ipse non dicat, id expresse .d. glo. in .l. ij. C. cō. de leg. in ver. in rē in fi. rō huius con. est qr propter incertitudinē nō pōt dici trāslatuꝫ domi. nec daf vendicatio sine certa demonstratione rei .l. si in rē .ā. de rei vendi. & ideo limitatur hec conclusio qñ q̄titas esset relicta vt spēs vt .l. i. §. si decem q̄ in archa, ibi, ipso iure deceꝫ vendicabit .J. vt legati no. ca. ¶ Item quatenus Bar. similiter ꝯcludit in legato rei in genere ante electionē non cōpetere vendicationē, dicas rōneꝫ esse

71 propter incertitudinem, vt ꝑxime. ¶ †Item quatenus Bart. ꝯcludit in legato alternatiuo speciei nō trāsire domi. nisi electione facta, adde cuꝫ Mod. rōnē esse qr lꝫ vtrūqꝫ sit in oblōne, tn̄ est incertū qd sit soluendū, & ꝑꝑ dictam incertitudinem impeditur translatio domi. ante solutionē, seu anteq̄ appareat qd sit soluendū .l. plane. §. si ita titio .J. e. .l. illud cū gl. .ā. de cōst. pec. & .ll. allegate p Bar. & est bona glo. .l. si in rem .ā. de rei vendi. Ratio aūt quare ante declarationē domi. non transeat est ne solutione facta in vna, prout ad vnā soluēdam solū est obligatio in alia cōtingat frustra fuisse trāslatione domi. factaꝫ ꝯ .l. hec sup̄ so. §. duus .J. vt lega. no. ca. sm̄ Are. .l. nō amplius. §. fi. .J. eo. ¶ Comprobāt Moder. Papien. ꝑdictam ꝯclu. Bar. per tex. no. & ad id exclamatū ibi ab Are. sꝫ. no. in .l. legato gn̄aliter, in ver. si de

72 certo, iuncto ver. aut si appareat .J. eod. ¶ †Adde preterea dum Bar. ꝯcludit dn̄ium rei legate simplr̄ & expresse, q̄ erat ipsius testatoris transire ipso iure in legatariū, p .l. i. C. cō de leg. & .l. si ti

73 bi homo. §. cū seruus .J. eo. †Ampliādo primo cū Moder. ēt si res sit penes aliū & ab alio possideat, nō a testōre, nam legādo testator rē seu vendicationē quā hꝫ ad rē, domi. trāsit in legatariū nō obstāte ꝙ possessio sit penes aliū, sm̄ Bal. in .d. .l. i. ij. col. C. eo. de leg. & in .l. si creditoris. C. de fideicōmi. pro qua ꝯclusione tu vide bonū tex. in .l. sicut. §. vēditionis .ā. qui. mo. pig. vel hypothe. sol. iuncto tex. in .l. i. §. per seruū corporalē .J. de acq. pos.

74 ¶ Amplia scdo †vltra scribentes & no. in legato sub ꝯditione, adueniente trāsit ipso iure vt .l. arboribus. §. si fur. alias in .l. pꝛ iulianus .ā. de vsufr. & .l. non ideo .ā. de rei vendi. & idē dicas in legato facto in diē, ꝙ die adueniente ipso iure rei legate domi. trāseat, qȯ probāt .d. .ll. iuncta .l. sempronius .J. de vsufr. leg. vbi in proprijs termi. equiparat legatū in diem & legatum sub cōdi. bonus tex. de vtroqꝫ a ꝯuo sentu, in .l. si ita scriptū. §. i. .J. ut .l. qȯ etiam no.

75 etiam no. ad declarationes dictoꝝ per Alex. ¶ †Ampliat tertio in legato eiusdem rei, pluribus ꝯiunctim vt. l. si pluribus, in prin. ff. eo. vbi qn̄ vterq; a prin. est legatarius partis, ⁊ ꝯcor. text. in. l. iij. ff. de serui. lega. ⁊ id accidit siue re ⁊ verbis coniuncti sint legatarij, siue re tm̄ si vero disiuncti, vt q: declarauit expresse testator vnicuiq; insolidū solui velle quo casu vnus rē alius estimationem ꝯsequi dꝫ, ⁊ q primo litem ꝯtestat prefert, vt. d. l. si pluribus, in fi. Tunc lꝫ glo. ibi dicat alr̄, sm̄ Barto. ⁊ magis cōiter doc. nō cōpetit vendicatio, q: domi. nō transfert in totū nec pro parte, sed penes hr̄dem remanet, qui tn̄ tradendo primo ꝑsonali agenti, ⁊ litem ꝯtestāti domi. transfert. Nec ob. tex. ꝑ que hic, ⁊ in. d. l. si plur. Jas. ꝯ eꝫ in. l. iij. ff. de ser. leg. ⁊ ibi no. Bar. sibi ꝯtrius nam r̄ndet q ibi nō erant disiuncti, ⁊ sic nō fuerat actū q

76 cuilibet insolidū solui deberet, put et eꝫ ibi gl. in ver. tit. ¶ †Limitat vltra alios Alex. in legato vsufru. reꝝ q̄ vsu ꝯsumunt, nā in eo dn̄ium nō transit, sed requirit cautio. inst̄. §. ꝯstituit, insti. de vsufr. ⁊. l. i. si tibi vini. ff. de vsufr. ea. re. q̄ vsu cō. ⁊ ita refert consuluisse Pet. de ancha. ꝯsi. cccij. inci. princi. dubiū. ¶ Cōtra tn̄ vr̄ tex. in. l. si. eo. ti. sm̄ eum, vbi dicit ꝑprietatem esse legatā pecunie vsus mentione facta, ⁊ sic vr̄ q satisdatione oblata dn̄ium absq; traditione transeat iuxta doctri. Bar. l. vxores. §. agri plagam. ff. ti. ij. Hoc, q oblata satisdatione dn̄ium trāseat, fatet Soci. dicit tn̄ nō obstare, q: oīno stat, ⁊ sufficit, q an̄ talē satisdationis oblationē domi. recta via in legatariū nō trāsit, post oblatā aūt satisdationē id non negasset Pe. de anch. ¶ Adde q hāc limitationē posuit primo Bar. in. l. i. §. si decē q̄ in archa. ff. vt lega. no. ca. vt refert Are. ponens rōnem, q: domi. trāslatio, recta via nō sit ex volūtate testōris mere, sed ex natura rei que in legatū deducit. Jas. aūt simpl̄r eꝫ ꝯ Alex. ꝑ tex. in. d. §. si decem, vbi Bar. d. q lꝫ iura in ti. de vsufr. ea. re. q̄ vsu cōsu. dicāt trāsire ꝑprietatem tn̄ nō trāsit ipso iure ex testō, prout in alijs rebus, sed ex quadam necessitate, qm̄ alr̄ nō pōt ꝯstitui vsufruc. ⁊ hoc respectu dr̄ proprietas esse legata, ⁊ sic tu potes sumere vnam r̄nsionē ad. d. l. si. ⁊ r̄ndet ad doctrinā Bar. in. d. §. agri plagā, q cōiter reprobata, vt ꝑ Jmo. ⁊ Mod. imo ꝑ ipsūmet Alex. in. l. si fideiussor §. meminisse. ff. e. Tene indistincte li. Pet. etiā post obla-

77 tam satisdationem, ⁊ sic in hoc vlti. ꝯ Soci. ¶ †Nō ob. d. l. si, q: vltra r̄nsionē ex intentione Bar. in. d. §. si decē, de qua. ff. dic q ibi fuit relicta pecunia in vita lꝫ fuerit adiecta cū vt vsum habeat, ⁊ sic pondera q dispō est de pecunia, non aūt de vsufructu pecunie, ⁊ lꝫ per modum cause sit adiectus, vt in vita habeat, tn̄ eo nō ob. oīno tex. no. decidit esse legatam ꝑprietatē, ex eo, maxime, q: post mortē erat restituēda per titiū legatariū, ⁊ sic ꝑsupponitur restitutus habuisse in vita, cū priuatio ꝑsupponat habitū. l. decē. ff. de ver. ob. qd̄ pro rōne decisionis ponit ibi in tex. Et sic pōdera nō esse vsufructuariū illius pecunie, sed legatariū ad tp̄s vite, ⁊ ꝯr̄ nō tenet vt vsufructuarius pecunie satisdare, sed bene forte tenebit cauere, vt legatarius ad tp̄s, iuxta. l. fi. C. de leg. ¶ Et ex hoc patet respōsio ad doctri. Bar. in. d. §. agri plagā, posito q vera esset. Nec dicte intellig. ob. q. d. l. si. nō facere videat ad mām ti. eo mō itellecta, nā imo facit q: videbat

78 esse legatus vsufruct'. ¶ †Scdō fallit qn̄ testōr expsse cauit q domi. absq; traditione in legatariū nō trāseat, vt voluit Bal. in l. ij. C. vt in pos. leg. auctoritate gl. ibi loquētis l. fin. de hypothecaria. Cui li. nō ob. l. nemo pōt. ff. e. quā in ꝯriū alle. ꝑdcā gl. nā

79 soluit, qm̄ loquit de his q̄ solēnitatē respiciunt. ¶ †Tertio fallit sm̄ Bal. hic in legato scō in diez, nā an̄ eius aductū nō trāsit vt. l. semproniꝰ actalus, q̄ ad id sm̄ Alex. est sin. ff. de vsuf. lega. ¶ Addit Are. tex. in. l. si vsufructus. §. plane. ff. vsuf. quead. caue. ⁊ firmat gl. l. si ita scriptū. §. i. ff. de leg. ij. ex qbus ꝑcedentē limitationem ꝯfirmat Alex. tn̄ diuersa est limitatio ab illa, ⁊ no. tex. in. d. §. i. Nā idē est in legato sub ꝯdōne q domi. nō trāseat ⁊ multo fortius, rō huius limita. est q: cū trāslatio legis ministerio fiat. d. l. a titio. l. ex ipsa noluit ante diem frustra trāsferri, q: nihil facit frustra. l. nō cogendū sabinus in fi. ff. de pen. l. hec stipulatio. §. i. ff. vt leg. no. ca. l. i. §. dixerit aliqs. ff. de publica. frustra. n. an̄ diē trāsiret, cū male agat. l. t. l fi. ff. qn̄ dies vsu. leg. ce.

80 ita dicit Jāce. ⁊ post eū Vin. ¶ †Quartā limitationē addere vltra alios possumus, qn̄ eadē res soluēda pluribus insolidū legat, q: nec ꝑ parte domi. trāsfert. l. si pluribus, ⁊ ibi Bar. i fi. ff. eo. quā limi. ⁊ Bar. ibi dicit Jas. hic, ⁊ ibi in vlti. col. esse tex. formalē in. l. iij. in. i. par. ff. de serui. lega. ⁊ ibi notare Bar. in fi. ⁊ iō ꝑ illū tex. lꝫ dn̄ium et tūc ꝑ parte a ꝑncipio in vtrūq; legatariū trāsire, tu dic q tex. nō facit, q: loquit qn̄ fundus legat duobus

81 separat, et sine adiectione vt. ff. diximus. ¶ †Jtē q̄rens Bar. ꝯcludit dn̄ium rei aliene legate nō trāsire, ampliat et si dn̄s legato expsse ꝯsentiat, sm̄ Ang. singul'r. l. i. in fi. C. cō. delega. imo et si hr̄dis expsse ꝯtinentis sit, vt ꝑ Bal. ea. l. iiij. col. qm̄ spāle est q ꝑ legatū domi. absq; traditione transferat ꝑ dn̄iū, lꝫ aliud est legare, aliud legāti ꝯsentire. l. aliud est vēdere. ff. de reg. iu. de quo h latius ꝑ Jas. inducentē in ꝯriū Bar. ff. in tertio mēbro sue ꝯsiderationis in pma reg. ¶ Tu defende, q: ibi Bar. loquit ō potentia trāsferādi domi. l se restringēs ad trāslationē ꝑ modū legādi, ⁊ q sit veꝝ pꝫ q: dicit ꝑ. dare, qd̄ pōt oīmode intelligi, ⁊ dꝫ prout regulare est mediāte traditione, ⁊ sic pos. iuxta. l. traditionibus C. de pac. cū ꝯcor. ¶ Jnsup dū Bar. se refert ad. §. agri plagā, adde q lꝫ ibi teneat facta oblatione veri ꝑcij dn̄ium in legatariū absq; traditione trāsire, ⁊ cū eo trāseat Ang. l. i. i. C. cō. dele. ⁊ simpl̄r hic Alex. ⁊ Soci. attn̄ Bal. in. l. si fideiussor. §. si. ff. eo. eꝫ ꝯriā opi. q̄ fuit Jac. de are. ⁊ Cy. ⁊ cū ipsis trāsit expresse Alex. sibi ꝯrius in. d. §. si. R̄ndens ad tex. in. d. §. agri plagam, ponderatū ꝑ Bar. vt ꝑ ipsum, ⁊ sic ꝯclusio nō trāsit sine scrupulo, imo dicit hic Jas. q cōis opi. Mode. est ꝯ Bar. tn̄ id nō est

82 facile ꝯcedendū vt ex premis. pꝫ. ¶ †Jtem dum Bar. q̄rit qd si testōr legat rē pro qua ei publiciana cōpetebat, an et legatario cōpetat, ⁊ ꝯcludit q cōpetit et absq; eo q sibi traditio facta fuerit. Adde q vera est ꝯclō Bar. in termi. qbus loqtur. i. qn̄ testator ipse habebat publicianā, si nō q: forte nō hēbat ti. lꝫ bona fi. possideret, tūc legatarius q incipit hr̄e ti. legati nō hꝫ publicianā an̄ traditionē sibi factā, nā ex ꝑsona defuncti non pōt, ex ꝑsona propria cōpetere nō pōt, q: nō hn̄s possessionē non vsucapit l. sine pos. ff. de vsuca. vt firmat Bar. l. i. §. si. cū le. seq. ff. eo. tit. ⁊ ibi et Ang. subdens q sicut domi. in legatariū recta via trāsfert qn̄ legās est dominus ita qn̄ dn̄s, ⁊ sic publiciana qn̄ est quasi dn̄s, qd̄ et dicit expsse gl. in. l. iij. e. ti. in fideicōmissariū aūt vniuersalem nō trāsit publi. nisi demū restitutione fcā saltē verbo,

83 vt est tex. expressus in. d. l. cū sponsus. §. i. ¶ †Querit circa materiā hāc Alex. qd si testōr q ꝑscribebat rē eam legauit, an si iacente hr̄ditate dicte rei ꝑscrip. cōpleatur iuxta. l. ceptā. ff. de vsucap. vel per ipsum hr̄dem cōpleat, an tunc ꝑfecta postea ꝑscriptione domi. ipso iure in legatariū trāseat, ⁊ gl. i. l. i. in fi. ff. de eo ꝑ quē fac. erit ꝯcludit q trāseat, ibi ⁊ rē sibi legatā hꝫ, lꝫ Alexā. minus hn̄ referat dicere q pōt agere rei vendicatione q̄ tn̄ gl. nō facit, q: loquit qn̄ testōr legauit rē quam vsucapiebat hr̄e tāq̄ ipsius hr̄dis esset, ⁊ sic in termi. longe diuersis. s. qn̄ testōr non habuit publicia. q: nunq̄ cepit vsucapere ⁊ de vendica. verbū nullū in d. glo. quā gl. ipse Alex. sequit, ⁊ adde q eā multū ibi exclamāt

84 Bal. ⁊ Ang. ⁊ ipse Alex. quā et hic Aret. sequit. ¶ †Pro qua ꝯclusione ipse Alex. hic adducit q: testōr legās res censet legare omne ius qd̄ hꝫ in ea. l. vxor patrui. C. de leg. itē q: augmentū qd̄ rei legate fit ad legatariū ꝑtinet. l. si ex toto, in prin. ff. e. l. si tibi homo. §. cū seruus. ff. e. Aduertendū tn̄ monet prec. m. q: inepte eā. q. format, vt. ff. Alex. ex quo recta via, a morte testōris, qn̄ domi. translatū fuit, ⁊ iō aptius formādam in legato ꝯditionali vel in diem, cōpleta vsuc. ꝯditione pendente vel an̄ die aductū vsucapio cōpleta sit, put ibi format An. dicēs q tūc īpleta postea ꝯditione, vel die adueniente dn̄ium recta via in legatariū trāsit, ⁊ tūc prius quasi domi. nō trāsiuit, ⁊ vere est fundamentū ꝯ Alex. vrgēs. ¶ Sed pro defensione facit glo. in. l. id tp̄s. §. in re legata. ff. de vsuca. volēs q in re legata ab hr̄de, ad vtilitatē tn̄ legatarij cōpleat vsucapio. ¶ Ad dictā rōnem vr̄ posse r̄nderi, q nō est inconueniens q trāsiuerit in legatariū quasi dn̄ium, et publicia. ⁊ tn̄ ipse nō vsucapiat an̄ apprehēsā pos. q: diuersa est rō, nā quasi dn̄iū erat penes defunctū nō mirū igitur q trāslatū fuerit i legatariū, ⁊ pari modo publicia. q̄ a predcō quasi domi. causat, dominium aūt verū nō potuit trāsmittere, q: non habebat, iuxta reg. nemo plus iuris. ff. de regu. iur. Nec huic saluationi. ob. reg. l. eum qui. ff. de publi. q: procedit solū affirmatiue q cuicūq; cōpetit vsucapio cōpetit ⁊ publi. vt ibi ꝑ glo. itē id tollit ꝑ tex. in. d. l. cū spōsus. §. i. Nā ibi fideicōmissarius hꝫ publicia. q̄uis nō possideat ⁊ ꝯr̄ nō vsucapiat. d. l. sine pos. Videt tn̄ ꝑmisse saluationi ⁊ gl. predicte obstare, q: stāte q fuerit trāslatū q̄. si domi. ⁊ sic publicia. in legatariū, nō vr̄ posse stare q vsucapiat hr̄e, q: si vsucaperet hr̄et publicia. d. l. cū ꝑ hr̄e aūt non pōt, q: alius. i. legatarius hꝫ ar. l. si vt certo. §. si duobus vehi. ff. cōmo. Nisi r̄ndeas q ꝑcedit q vsucapit. s. sibi ⁊ ad suā vtilitatē, vel melius q heres nō ꝑficit vsucap onē ex ꝑsona ꝑpria, sed vt repñtās ꝑsonā defuncti sicut hereditas iacēs. l. hr̄e ⁊ hr̄ditas. ff. ō vsu-

ca.& glo.in.d.l.ceptam, & ex hoc ultimo bene defendit conclusio
85 Alex.a ronibus Cro.tenetis ꝯ eũ.nu.117. ¶ †Quo ad tertiũ
principalẽ articulũ de hypothecaria adde ꝙ primis dñs Bar.cõ
cludit et de iure antiquo legatariũ hypothecariã habuisse.l.cre
ditoribus alle.ꝑ ipsũ, ꝙ ꝯ Bar.inducit tex.in.d.l.i.C.cõ.dele.
in qua Justi.dicit se hãc hypothecariã prestare, & iterũ se hãc do
nare, & sic ꝓbat añ nõ fuisse, ꝑ Alex.hic, & Cor.ibi inducit et tex.
in.l.fi.§.sed qꝛ nr̃a.e.ti.in ver.dedimus.Et hec opi.ꝯtra Bar.
(prout et.d.Alex.)est sustẽtabilior. ¶ Tu cõprobo qꝛ nisi hãc
introduxisset, nullã prorsus de nouo, nã ꝑsonalẽ & in rem de iure
antiquo cõpetiisse est clarũ.d.l.i.in prin.l.a ti.o, & aliis.ß.ppl.
q.alleg.ergo mentiret imperator dicẽs actionẽ de nouo induxisse.
d.l.i. ¶ Ad.d.l.creditoribus, rñdet Alex.dupli, vel ꝙ intelli
git qñ testor expresse hypothecauit vel prout et soluit Jas.de ꝑ
torio pignore acquisito qñ legatarius in pos.rerũ hereditariarũ
immissus fuit, iuxta.l.nõ est mirũ cum glo.faciente pro prima re
sponsione.ß.de pig.ac.Super hoc tñ nõ est diutius immorandum,
qꝛ vt etiam dicit Alex.nullius est vtilitatis. ¶ Ad vnũ tamen
esse diligenter aduertendum.d.prece.nu.quatenus Bart.ponit
hanc suam doctri.cõsiderans primum casum, quãdo nõ compe
tit vendicatio, & tamẽ cõpetit hypothecaria, nam nõ videt pos
se exemplificari nec procedere, ꝙ detur hypothecaria ad rem ad
quam nõ detur vendicatio, nam nõ in legato rei aliene obstãte
reg.l.rem alienam.ß.de ꝯhen.empt.credo voluisse allegare de
pigno.actio.& ideo relinquit super hoc cogitandum. ¶ Sed
mirum mihi videt cum in tanta luce calligasse, exemplifica er
go ex intẽtione Bar.in casibus in quibus paulo ante cõcluserat
non dari vendica.ad legatum in legato in quãtitate, in legato in
genere, in legato alternatiuo, ante electionẽ in his duobus. Itẽ
in legato partis bonorũ, in quo etiam cõpetit personalis, & nõ
vendicatio ꝛm veram opi.de qua.ß.& per ipsum Bart.l.si quis
86 bonorũ.ff.eo. ¶ †Circa ꝛm membrum conclude prout primo di
cit Bar.ꝙ hypothecaria competit ad alias res nõ ad illam que
legata fuit obstante quo ad eam reg.l.neqꝫ pignus.ff.de reg.iu.
Non ob.§.si quis seruum, alleg.ꝑ Bart.qꝛ rñdent cõiter doct.ꝙ
ibi nõ erat dñs ita efficaciter, vt legatarius, nã erat dñs reuoca
biliter vt ibi, sꝫ legatarius post aditã hereditatẽ & acceptationẽ est
dñs irreuocabiliter, vt est glo.l.si quis ita hereditatẽ.ß.de ꝯdi.in
sti.Tu caue qꝛ ista rñsio nõ est gñalis nã nõ ꝯcludit nisi post ac
ceptationẽ, & tñ et ante acceptationẽ eque dn̄e sunt, vtraqꝫ ac.s.
vendicatio & hypotheca. vñ clarius rñdens dicas ibi nullo mõ
dñm prescribere seruũ sine dñium eius qꝛ statim, factus fuit do
minus, sed ipsi causat exceptio ꝙ nõ teneat ex ꝯstitutiõe de qua
ibi ad restituẽdũ dño precio sibi restituto, & hoc vult tex.in fi.ex
cludẽs vsucapionẽ & dicens nihil ex ꝯstitutione supesse, & ita intel
ligit gl.intelligi in fi.sꝫ Bar.ibi intelligat vt.ß.Tu tñ nouiter dic
ꝙ pro Bar.est tex.in.l.senatus.§.fi.ff.e.vbi vinculum pignoris
dicit hr̃e redimentẽ captũ ab hostibus in ipso redẽpto, & sic im
pro.d.§.si quis seruũ ꝓbat intẽtũ Bar.& ita intẽgere voluisse Bart.
censendũ est qꝛ.d.§.fi.allegat gl.in.d.§.si quis seruũ, & ipse Bar.
in prima op.inducit a paritate rõnis.Nõ ob.et tex.in.l.idẽqꝫ,
cũ gl.Bar.ff.q potio.in pig.ha.quẽ ꝑ Bar.allegat hic Jas.nam
illa prima lec.est falsa prout ibi clare deducit & firmat Bar.ꝙ ꝙd
illi dẽ ꝯde.dicãt, itẽ quatenus in gl.ma.dicit ꝙ res in veritate nõ
87 est pupilli, & ita ibi Bar. ¶ †Itẽ inquãtũ Bar.ꝯcludit ꝙ et ei q
hꝫ rei vtili, & sic l quẽ est trãslatũ recta via domi.olo cõpetit hy
pothecaria, adde ꝙ doct.& hoc, & in.d.l.i.C.cõ.dele.magis cõiter
sequunt eũ, ac et Ang.de are.l.d.§.nr̃a aũt. ¶ Pro quo facit
qꝛ lꝫ recta via fit trãslatũ domi.nõ tñ est trãslata pos.vt no.gl.l.
cũ duob⁹.§.idẽ rñ.ß.ꝑ soci.ergo rõne pos.quã nõ hꝫ põt intẽta
re hypothecariã, q̃ et solius pos.occasione cõpetit, vt no. Bar.l
l.rẽ alienã, pe.col.ß.de pig.ac.& hoc ꝑ Alex. referentẽ & ꝑ ea opi.
88 allegãtẽ.l.si rẽ aliquã.ff.de acq.po.iuncta.l.q rẽ.ß.ꝯpo. ¶ †An
aũt ꝑ legato liberationis hypothecaria cõpetat gl.d.l.i.&.l.ij.&
d.§.sꝫ nr̃a, tenẽt ꝙ nõ, ꝑ tex.optime ꝓbãtẽ.l.i.§.si debitori.ff.vt
i pos.le.& ita tenẽt doc.magis cõiter, sꝫ Cy.l.d.l.i.iiij.q.& ibi et
Bal.tenuerint ꝯtrã ꝑ gñalitatẽ illius legis, rñdens ad.d.§.prout
refert hoc Alex.& ꝑ cõi replicat, & põdera illius tex.rõnẽ, qꝛ penes
se legatũ hꝫ q̃ rõ viget in hypothe.ergo ec.l.reg.ß.de iur.& fac.
ign.sꝫ ꝑ opi.Cy.& Bald.facit qꝛ legatario liberationis cõpetit
ac.ex testõ ꝯ hr̃dẽ, vt illũ ꝑ pactũ vel ꝑ acceptulationẽ liberet.l.
qd mihi, &.l.iij.§.nũc ꝺ effectu, vbi Bar.ff.ꝺ li.leg.quo stãte leg
tur ꝙ et hypothe.ad dcm̃ effectũ cõpetit.d.l.i.i fi.C.cõ.dele.nõ
ob.d.§.si debitori, nã rñdet ꝙ dicta cautio est supflua, nõ antẽ
acceptilatio vel pctũ, vt rñdet glo.d.§.nũc de effectu. ¶ Nec
obst.generalitas rationis quia nõ concludit nisi quo ad pos.de
qua ibi in quã imittendus esset legatarius si sibi caueri deberet,
89 & hec opi.ex ꝓxime dictis ẽ verior. ¶ †Inquãtũ aũt Bar.vlt.
ꝯcludit ꝙ quãdo nõ competit ac.sed offi.iudi.competit saltem
vtilis hypotheca.dic ꝙ licet ex fundamẽto Bar.nõ probet sua
conclusio, ineuitabiliter tamen doct.ex aliis firmant cõiter vt ꝑ
Jas.in fi.multũ tñ facit ꝯ Bar.& cõe.l.i.C.cõ.dele.dupli l du
cẽdo vt ꝑ Cro.vlt.col.q tñ ꝑ defensione cõis formet vnã rõnẽ.
90 Regula tamẽ.d.l.i.&.ij.ꝙ †pro legatis & fideicom.hypotheca
ria competit, fallit notanter ꝛm Bal.l.i.C.si quis omi.causa te
sta.Ubi ex dispõne statuti vel testatoris, presupposito ꝙ testor
circa, id disponere possit, in quo tñ ꝯtrium cõcludit l.i.nemo
põt.ff.eo.legata hereditate nõ adita deberent, nam cum eo casu
non sit actio personalis sequitur hypothecariam que ad ipsã ꝑ
sonalem accessoria est, competere nõ posse, quia nõ haberet, cui
accederet.l.si legati.ß.de pigno.Secũdo mouetur Bal.auctori
tate glo.l.si tibi.§.de pignore, in fi.ß.de pac.dicentis hypothe
cariam oriri ex quodam cõsensu tacito vel expresso eius cuius bo
na hypothecantur, hic autem nec expresse nec tacite ꝯsensum est
ergo ec.Tertio hanc opi.sequens comprobat Alexã.per.d.l.i.
in fi.C.cõmu.delega.reiecta opi.Roma.cõtrarium tenentis, in
auctẽ.similiter in centesimo speciali circa vltimã voluntates.C.
91 ad.l.fal. ¶ †Limitat tamẽ, nisi statutum disponeret hr̃dem te
neri, tunc enim oriretur ꝯditio ex statuto.l.i.ß.de cõdi.ex lege, &
per Bar.l.oẽs populi, in vlti.col.ß.de iusti.& iur.& per ꝯsequẽs
esset talis ꝯditio personalis ac.cui hypothecaria accederet, qui
nimmo sufficeret officium iudicis cõpetere, qd esset si statuti ver
ba ad iudicem directa essent, iuxta no.l.si soror.C.de colla.tunc
enim ei accederet hypothecaria, vt põt ꝛm Bar.hic cũ quo alii
cõiter. Nec dubium est ꝛm eundem Alex.tale statutum valere,
ꝙ heres etiã hr̃ditate non adita ad legata teneatur, nam id ex
presse firmat Bal.l.dotis.C.de iure dot.vbi etiã fortius tenuit
valere statutũ disponẽs filium ad patris debita teneri, etiã ꝙ a
patris hr̃ditate abstineat ꝑ tex.in fi.l.fi.C.de primip.li.xij.& id
qd firmat glo.in rub.C.de decre.decurio.li.x.quam ꝯclusionẽ
firmant Pet.de anch.in.c.canonum statuta, in ver.vlterius q̃
ro, de cõsti.& Jmo.in.c.pe.de ꝯsue.Sed imo tale statutum ex eo
proberi inualidum dicit Jas.ß.in.i.q.Bart.in.v.sua limita.qꝛ
si valeret sequeret absurdum hoc maximum ꝙ testator pauperri
mus posset obligare quẽcunqꝫ diuitem ad multa & magna lega
ta cũ instituendo heredẽ, statutum ergo id disponẽs esset irrõ
92 nabile, ergo nõ validum, † qꝛ statutũ vt valeat dꝫ esse sanctum,
honestum, & rõnabile, vt.c.erit aũt lex.iiij.distin.& ꝑ Bart.d.l.
oẽs populi.iij.q.iij.q.princi. ¶ Ad auctoritatem Bal.in.d.l.
dotis, rñdet ꝙ in diuersis terminis loquit, vꝫ in filiis qd facilius
iura permittũt obligari ad debita prĩs a cõ vt ꝑ gl.in ꝑalleg.rub.
de decre.decur.& Bal.l.i.ij.q.C.ne fil.pro pat.ꝙ eẽ in eũ hr̃des
ꝓut sunt termini statuti obligãtis hr̃dẽ ad legata hr̃ditate n adi
ta, ꝺ q̃ ꝑ Alex.Scdo diuersitas pꝫ, qꝛ hec.l.legi ꝺ statuto obligã
te filios ad debita prĩs nõ aũt ad legata, inter q̃ magna est diuersi
tatis rõ, cũ creditores de dãno vitãdo, legatarii aũt ꝺ lucro captã
do agãt q̃ de vno ad aliud nõ põt argui.l.fi.C.de codi.i fi. tu de
fende qꝛ tale statutũ intelligit sine ꝑiudicio alicui⁹.d.c.erit aũt &.l.fal
sius.ff.ꝺ le.pst.& sic ipsi⁹ hr̃dis vl creditorũ, & ꝑ ꝯñs ꝙ hr̃s teneat
soluẽ de bonis & facultatib⁹ hr̃ditatis, & absqꝫ ꝑiudicio creditorũ
qb⁹ nõ põt fieri ꝑiudiciũ ꝑ legata.l.si vniuerse.C.de lega.aliogn
vltra absurdũ qd assignat Jas.seq̃ret et hoc ꝙ possent defraudari
creditores si hr̃s nõ soluẽdo fieret, qd facile ꝯtingeret. Presup
ponẽdo q̃ ꝙ tale statutũ valeat tene opi.Ro.quã defendit So
ci.sustinẽdo iductionẽ Ro.d.l.i.C.cõ.dele.nã tenẽdo ꝙ ꝑ lega
tis piis, nõ requirat aditio, prout tenent Bar.l.i.C.de sac.sa.ec.& l.
pera.(q ꝑsumit ad sciuisse.c.i.ꝺ ꝯsti.li.vi.)si.d.l.dicat gñalr, & ꝑ
cipue ꝑ legatis piis hypothecariã cõpetere, seqt ꝙ intelligit l casu q̃
debent, & sic et hr̃ditate nõ adita, firmat et ꝑce.nu.nã si recte ꝯsi
deremus nõ dat casus reg.v.Alex.sꝫ semꝑ erimus l casu ꝑ eam ex
cepto, ꝙ stãte dicto statuto dabit actio vel saltẽ officiũ iudi.qui
bus casibus ipse fatet hypothecariam cõpetere, nec deducat aliq̃
mõ qũ fit ꝙ ꝑ legatis ex forma statuti debitis, si cõpetat remediũ
aliqd actiõis vel officii iudicis ꝯ hr̃dẽ, imo opus ẽ fateri ꝑ alte
rũ cõpetẽ, nã si dent legata, opus ẽ ꝙ sit aliqo debẽo, et ꝙ statu
to si disponat alr a q̃ dent, qꝛ tẽ dẽs ẽ dẽri a venientib⁹ abinteste
to ar.si.l.q filio.§.i.ß.ꝺ hr̃.insti.& tex.quẽ no.Bar.l.i.ij.ff.ꝺ fide.
li.si hoc statutũ exprimeret a q̃ dent, & tũ cõsqa ẽ clar⁹, & ipse alex.
fatetur

ſmeſ hypothecariaʒ cōpetere, qm̄ eſt perſona obligata. Quod ſi ſtatutū nō reſpiceret pſonā alicuius qui deberet nec in ſpecie nec ſimplr, ſed dirigeret v̾ba ad iudicē, quo caſu officium iudi. cōpeteret vt. ſ. dcm̄ eſt. ⁊ tūc ēt hypothecaria cōpeteret p doct. Bar. hic, quā ipſe ab oibus approbatā aſſerit. Iudex. n. tūc deberet facere impleri legata, ſaltē p curatores hr̄ditati dandū iuxta. l. ij. ff. de cura. bo. dan. Et ſic pʒ rn̄. ad primū qm̄ ſemp ſubeſt aut obligatio ꝓpie, vbi ſtatutū diſponeret expreſſe vel ſimpliciter loquereſ. Aut obligatio largo mō. l. offi. indi. qḋ ſʒ nō ꝑſupponat obligationē. l. qui p collusionē. §. pcij ſorte. ff. de ac. emp. ⁊ l. gener. ff. de annu. lega. tn̄ ꝑſupponit quādā quaſi obligationē, vt no. gl. l. ſi ſeruū. §. fi. ff. de ver. obli. ⁊ per Bart. l. fi. ff. de iniur. qꝛ largo mō actio dr̄ l. actiōis verbo. ff. de ver. ſigni. Et .d. hic ipſe Alex. Nec bal. in. d. l. j. dixiſſet ꝙ ſtāte pdicto ſtatuto hypothecaria non cōpeteret ſi tenuiſſet cū Bar. ꝙ ſufficeret offi. iudi. put ʒ ipſe Alexā. ſed ideo ita tenuit, qꝛ fuit in opi. ꝯ Bar. ꝙ nō poſſit hr̄e locū hypothecaria, qm̄ pro legato ſolū iudicis officiū cōpetit, prout ēt tenuit in. l. j. C. de ſac. ſan. ec. ꝗuis cū Bar. cōiter doc. teneāt. ¶ Non ob. ſcḋm ꝙ nō habeat cōſenſum alicuius, ⁊ ſic ꝯ no. in. d. l. ſi tibi. §. pignore. ff. de pac. qꝛ immo hʒ tacitū ⁊ ꝑſumptū ꝯſenſuʒ teſtātis. ¶ Nec ob. tertiuʒ additū p Alex. d. l. j. in fi. C. cōia de lega. qꝛ loquiſ reſpectu reꝝ teſtatoris, et catenus quatenus legatario debēt ⁊ eſt ꝗtitas legati, cōpetit ⁊ hypothecaria non ad plus, ⁊ ſic ex p̄miſſis firma remanet opi. Lado. Pontani gētilis mei venerādi. ¶ Quo

93 ad vltimā. q. Bar. dicas ꝙ gl. in. d. §. ʒ dictas ac. nō cōcurrere qm̄ vna electa, alia ceſſet, ⁊ a'leg. l. cū filius. §. varije. ff. el. j. ⁊ ibi ēt Bart. ⁊ ꝗuis glo. loquaſ ſolū in pſonali ⁊ rei vendi. tn̄ idem dōm eſt in rei vendi. ⁊ hypothecaria, cū vtraq3 ad poſſeſſioneʒ cōpetat. l. ſi cū vēditor in pn̄. ff. de euic. ⁊ l. j. C. de alie. iud. mutā. cā facta, ⁊ ſic nō admittaſ cumulatio, cū taliter ſe habeāt ꝙ lata ſnia ⁊ executione fcā in vna ob. exceptio, in alia. l. j. §. ſi. ff. ſi fami. fur. fe. dica. ſm Alex. Tn̄ aduerte qꝛ ſi primo agaſ hypotheca. nō ꝓhibeſ cumulari rei vēdi. qꝛ executio fcā in p̄ma, non parit exceptionē in ſcḋa, qꝛ p hypothecariā in alijs rebus teſtatoris nō ꝯſequiſ rei legate poſ. cū circa eā hypothecaria nō cōpetit. l. neq3 pignus. ff. de reg. iu. vn̄ nō ꝯcludit rō Alex. qm̄ primo ꝓponereſ hypotheca. Et ſic nouiter limitaſ. §. varije ⁊ doctrina dicte gl. cōiter approbate, ſed tenēdo cū bar. vt. ſ. tenuimus ꝙ ēt ad rē legatā cōpetat hypothecaria hoc ceſſat. Dubiū ergo Bar. nō eſt quo ad exercitiū ſed quo ad originē, ſeu cōpetenciā. i. q̄liter poſſint ſimul cōpetere iſte ac. cū pſonalis detͬ ad dandū ⁊ ſic ꝑſupponat agentē nō eē dn̄m, qm̄ dare eſt domi. trāſferre. l. vbi aūt in fi. ff. de ver. oblig. §. ſic itaq3 inſti. de ac. rei vēdi. aūt ꝑſupponit domi. eē penes agētē. l. in rē. l. officiū. ff. de rei vēd. ⁊ ſic vr̄ implicari ꝯrietas ꝙ habeat ⁊ nō hēat domi. legatarius. Gl. vbi. ſ. rn̄det ꝙ iſto caſu pſonalis nō daſ ad dādum, ſed ſolū ad tradēdū, ⁊ ſic reſpectu poſ. nō reſpectu domi. ⁊ p ꝯñs ꝯrietas ceſſat. Qḋ ēt nō ſit incōueniēs pſonalē ad tradēdū dari, ⁊ ſic ſolius poſ. intuitu gl. ꝓbat per. l. ij. ff. de tritica. ꝓbaſ ēt. l. indebiti. §. j. ff. de ꝯdi. indebi. quā allegat glo. d. l. ij. Quā gl. opi. cōiter Doc. approbāt, vt hic, ⁊ in. d. l. j. ¶ Ex quibus i prac. appareret cautus libellādi modus vt legatarius agēs nō petat rē ſibi dari, qm̄ ad dandū nulla ſibi actio cōpetit, ſed petat ſibi tradi. predicta ēt dici pn̄t reſpectu hypothecarie, ꝙ cum rei vendi. quo ad poſ. ꝯcurrere poſſit, circa quaʒ ēt hypothecaria cōpetit vt. d. hic Areti. poſt Bart. in. d. l. rē alienaʒ. ff. de pigno. act. ⁊ ſic pʒ nō eē opus nos reſtringere ad ſpālitateʒ vt facit Bar. allegāo. l. in bello. §. ſi quis ſeruū. ff. de captiuis. Habes ergo ex oibus predictis in effectu ꝙ predicte tres actiones ſolum ad ꝯſequēdū poſ. cōpetunt ⁊ per ꝯñs ꝙ nulla eſt ꝯrietas, cum ad idem cōpetāt, ⁊ vna electa altere ceſſent. Diuerſimode tn̄ competunt. Nam perſonalis ⁊ vēdicatio ad poſ. rei legate, hypothecaria vero ēt aliarum reꝝ teſtatoris. Item prime irreuocabiles, hec reuocabilis, vt. d. l. ſi cū venditor. ¶ Circa hāc tn̄ difficultateʒ qualiter poſſint ꝯcurrere dicte ac. Ricar. malū. quez refert Cy. in. d. l. j. ⁊ Imo. ⁊ Pau. hic ſequunſ, fuit in ſecunda opi. ex mēte gl. in. d. §. noſtra. ꝙ imo nō ꝯcurrant vnꝗ̄ perſonalis ⁊ in rē. Nā aut legatarius agnito legato eligit perſonalē ad dandū, ⁊ fingiſ nunꝗ̄ habuiſſe domi. Aut eligit vēdicare ⁊ cēſeſ ſemp fuiſſe dn̄s, ⁊ ceſſat pſonalis ⁊ hypothecaria iuxta. d. §. varije, iuncta. l. j. C. de fur. Quā opi. reprobat Bal. ⁊ in. d. l. j. ⁊ in. l. ſi hr̄dis ſeruus, vbi Bar. vr̄ eam teneſ. ff. e. Nā incōtinenti ꝙ legatarius agnouit legatū factus eſt dn̄s irreuocabiliter iuxta. l. ſi quis ita hereditatē cum glo. ſʒ Bal. nō allegat. ff. de ꝯdi. inſti. ergo ꝙ ſola ꝓpoſitione perſonalis renūciare nō pōt, vt. l. ſi q dr̄. §. dn̄s. ff. de acqui. po. Nec ob. ꝙ dn̄s nō hn̄s poſ. poſſit dn̄ium ſola voluntate perdere vt. d. glo. in. d. §. dn̄s. p. l. j. ⁊. ij. ff. pro derelic. ⁊ vult glo. l. nāliter. §. nihil cōe. ff. de acqui. poſ. qꝛ hic nō hēbat animū perdendi legatarius, imo potius acquirēdi. Sed imo obſtat qꝛ ēt in. §. nihil cōe, nō habebat agēs poſſeſſorio aīum perdēdi domi. Et tn̄ ꝑſumiſ renunciare ꝓprietati, quā habebat, vn̄ pdicta opi. Ricar. eſt v̾a ⁊ tenenda ſm Alex. Sed imo eſt aduertēdū qꝛ ex alio (vt. d. prec. me.) nō eſt bona, qm̄ iura pro ipſa adducta nō ꝓbant, loquunſ enim reſpectu exercitij, ꝙ vna electa, altera deduci in exercitiuʒ nō pōt, nō aūt ꝙ ſimul origine ꝯcurrere nō poſſint. Sed tu aduerte qꝛ Ricar. Imo. ⁊ Pau. intelligūt fictiōe retro trahi, ⁊ ſic ꝙ nunꝗ̄ videaſ fuiſſe dn̄s qui elegit pſonali agere, ⁊ nunꝗ̄ ſibi perſonalē cōpetijſſe, ſi vēdicat. Hec tn̄ opi. nō multū pꝫ qꝛ nō vr̄ ex mente iuriū ꝙ intercedat dicta fictio. ¶ Tertia fuit opi. Bar. d. l. j. ⁊ l. ſi. C. de ſac. ſan. ec. ⁊. d. §. ſi q ſeruum, quā ʒ hic Pau. ꝙ ideo nō ſit incōueniēs ꝙ ei q eſt dn̄s detur perſonalis ad dādū, qm̄ eſt dn̄s legatarius de iure ſpāli. ſ. abſq3 traditiōe, ſicut in ſimi. domi. nō obeſt vſucapioni in. d. §. Priuilegiū. n. ꝙ legate rei dn̄ium abſq3 traditione trāſferaſ, nō dʒ auferre facultatē agendi de iure cōi. Cui opi. adheſit ēt Pau. in. d. l. j. ⁊ ibi Saly. ⁊ Corn. Quā ēt ſequiſ Raph. d. §. varije. (vbi etiaʒ bar.) ⁊. d. hanc eē cō. in. ¶ Contrariū tn̄ tenuit bal. in. d. §. ⁊ Imo. ſ, rn̄dens ad fundamentū quo mouenſ pdicti doc. per illū tex. qm̄ ibi dn̄ium erat ꝗſitū ſolū reuocabilr, legatario aūt poſt agnitionē, q̄ neceſſario prepoſitiōe actionis antecedit, fuit acquiſitū irreuocabiliter, ⁊ per ꝯñs eſt locus regule ꝙ dn̄s non pōt agere ad dandū. d. §. ſic itaq3. ⁊ l. ſi. ff. de calū. Rn̄det etiaʒ Imo. ad. l. in rebus. C. de iur. do. que p dicta opi. ēt allegaſ, qꝛ vxor agens rei vendi. hʒ domini. de iure nāli, ꝗuis nō de iure ciui. ſed maritus, quo iure ciui. inſpecto dn̄iuʒ nō transferſ ſine traditione, ⁊ ideo talis domi. occaſione agit vxor ꝯ maritū, ſiue ipſius hr̄des, ⁊ illius domi. reſpectu hʒ ēt hypothecariaʒ vt. d. ibi gl. quā doc. approbāt, Et huic opi. ꝯ Bar. adheret ſ Aret. ¶ Ang. aūt de areti. in. d. §. nr̄a aūt reliquit cogitandū. Alex. aūt hic vr̄ opi. Bar. approbare p tex. iūcta gl. ac doctoꝝ dictis in. l. j. C. de dona. q̄ ſub mō. Sed illa glo. no facit imo potius ꝯ vt. d. hic prec. me. qm̄. d. pſonalē dari ad poſſeſſionē ⁊ ſic cōcordat cū glo. in. d. §. nr̄a aūt, quā pro concordā. adducit ipſemet Alex. in p̄ma opi. ſ. relata. ¶ Quartā opi. ponit ſ Imo poſt Cy. in. d. l. j. ꝙ ideo tolleret dari dn̄o pſonaleʒ ad dandū, qm̄ ſpāliter eſt inductuʒ ꝙ in legatariū Domi. trāſferaſ, ſicut alias

94 videmus ſpāliter † inductū odio furū ꝯ eos ⁊ dn̄o dari ꝯdōnem ad dādū, ⁊ vēdicatio ad reſtituēdū, vt. d. §. ſic itaq3. Quā opi. nō improbāt doc. modice tn̄ differt a pcedē. Tn̄ tutior eſt prime in via diſputatiua. In prac. aūt ēt ſuſtineref libellus quo legatarius peteret ꝯdēnari ad dādū, ⁊ ſic ſm. ij. iij. opi. ¶ Ultimo eſt aduertēdū qꝛ iſta vēdi. que p domi. iure ſpāli tranſlato cōpetit eſt vtilis nō directa ſm gl. l. ſi. in ver. in rē. C. de ſa. ſan. ec. quā pro no. cōmendat hic Alex. et vult Imo. in. l. j. ff. de do. cā mor. Sed tu caue qꝛ illā gl. cōiter doc. improbant, vt p Cy. Bal. Pau. ⁊ Rod. Papien. p tex. l. j. ⁊. ij. ff. de publi. ꝓbantes ꝙ in caſibus in qbus ipſo iure dn̄ium trāſferſ intelligiſ de directo, ergo directa vēdi. nā vtilis qn̄ domi. eſt vtile. gl. ⁊ bar. l. ideoq3. ff. qui poti. in pig. habe. ¶ No. preterea qḋ egregie dixit Spe. in ti. de ac. ⁊ peti. §. ſequiſ, ver. item no. ꝙ p legatis hʒ locū ꝯdictio. Ex canone ⁊ officio epi. p tex. xvi. q. j. c. admoneſ, ⁊. c. tua nobis. ⁊. c. nos quidem. ⁊. c. ſi hr̄des de teſta. ⁊ hic no. Alex. ⁊ vere no. dignū eſt, in quo ſolo cenſeo fundari prac. quā quotidie videmus aduri tribunal epiſcopi pro contentis in teſtamentis, etiam a laycis, ⁊ pro legatis non pijs.

¶ Summarium. L. Sciendum.

1 Qui non hʒ ius teſtandi non habet ius codicillandi.
2 Negatio prepoſita ſigno vniuerſali, equipollet ſuo ꝯdictorio.
3 Teſtamentum cū quinq3 teſtibus fieri poteſt, vbicūq3 pp loci ⁊ temporis qualitatem ſeptem haberi non poſſunt.
4 Teſtamentum cum duobus teſtibus valet tempore peſtis, idem in exiſtente in mari.
5 Tempore vrgentiſſime neceſſitatis valet teſtamentum cū duobus teſtibus.

6 Tempus belli & pestis equiparantur.
7 Cui non est permissum maius, non permittitur q̄ est minus.
8 Cardinales qui sine licentia summi pontificis testari nō pñt, non possunt etiam codicillari.
9 Donatio cā mor. an sit ꝯtus vel vltima voluntas.
10 Dona. cā mor. quo ad potentiā faciētis vltime voluntati equiparatur, et nu. 12.
11 Filiusfamilias donat cā mor. patre permittente, et nu. 14.
13 Miulitus donare potest causa mortis, et nu. 12.
15 Intellectus ad tex. in. l. tam is. §. j. ff. de do. cā mor.
16 Declaratio ad tex. in. l. in edibus. §. pe. ff. de donatio. & ad tex. in. l. si quis hoc lege. §. j. ff. qui, & a quibus.
17 Vsurarius manifestus donare non potest cā mortis.
18 Dona. cā mor. quo ad ordinationem an equiparetur ꝯtibus.
19 Conditio turpis non viciat donationem cā mor. nec vltimam voluntatem, ꝯtum vero sic.
20 Bona oīa deduci nō pñt in dona. cā mor. nec in legato.
21 Dona. cā mortis pacto nudo fieri potest.
22 Dona. cā mor. sola penitentia reuocatur, et nu. 34.
23 Dona. cā mor. quo ad ꝯfirmationē cui magis equiparetur.
24 Dona. cā mor. regrit aditionē vt donatari' agere possit ꝯ hrdē.
25 Do. cā mo. nō pt reuocari p pniaꝫ donātis sine hrdē decedētis.
26 Dona. cā mor. quo ad effectum cui equiparetur.
27 Rei vendi. an competat donatario pro dona. cā mor.
28 Dona. cā mortis facta ab eo qui nō est soluendo non vꝫ.
29 Intellectus ad. l. fi. ff. de do. cau. mor.
30 Mulier prohibita ꝯtrhere per statutum, sine consanguineorum consensu prohibetur donare cā mor. et nu. 34.
31 Dispositio. l. hac consultissima. C. qui te. fa. pos. non habet locum in dona. cā mor.
33 Do. cā mor. cui magis accedat, an ꝯtui vel vltime voluntati.
35 Dona. cā mor. reuocatur per alienationem voluntariam.
36 Do. cā mor. superueniētia inimicitie capitalis reuocat, et. n. 40.
37 Dispō. l. si quis in principio testamēti. ff. ti. ij. & l. si mihi & tibi. §. in legatis. ff. eo. locum habent in dona. cā mor.
38 Ingratitudo operatur reuocationem dona. cā mor.
39 Dispō. l. fi. C. de reuocan. dona. nō hꝫ locum in dona. cā mor.
41 Minor. xxv. an. qui ex forma statuti testari non potest, an poterit codicillari.
42 Codicilli fieri non pñt coram duobus testibus, quum statutū disponit testamentum fieri coram quinq̄.
43 Regula non est ius, sed ex iure iam facto constituitur.
44 Mater non excluditur a tutela filij, licꝫ ex statuti forma excludatur ab eius successione.
45 Lex q̄ñ correctoria & q̄ñ limitatoria dicatur.
46 Lex corrigens in vno casu extenditur ad alium qui sub lata significatione comprehenditur sub expresso.
47 Statutum taliter interpretari debet q̄ eius dispositio elusoria reddi non possit.
48 Do. cā mor quo ad ptātem, an equiparet vltime voluntati.

SCiendum. Qui potest testari, pōt codicillari. Vel negatiue, propter dictionem demūꝫ. Qui non potest testari, nō potest codicillari, vt summat Pau. Vel iuxta verba text. Qui potest testari pōt fideicōmissum relinquere, & adde summariū negatiuum, qui nō potest testari, nō potest fideicōmissum relinquere. Et aduerte ad intelligentiam q̄ ideo doc. primis duobus modis summantes inserunt de codicillo, licꝫ explicite in tex. non fiat mentio, q̄m aliter tex. vꝫ sine dubitatione, ꝯ. l. imperator. ff. de in diē adiec. Cui. n. dubium est, q̄ qui potest testari potest in testamento fideicōmissum facere? Vel q̄ qui non potest testari nō potest fideicom. facere in ipso testamento, qd̄ facere prohibetur? Non enim. n. vt ait phylosophus, nulle sunt partes. l. adeo. §. q̄ si post. ff. de acqui. re. domi. Et ideo summatur de fideicō. in codicillis. ¶ Pone casum & ratio dubita. fuit, q: minus est facere codicillos, seu fideicommissa in codicillis, q̄ facere testamentum, ideo videbatur q̄ prohibitus facere testamentuꝫ nō esset prohibitus facere codicillos, cuꝫ prohibito eo qd̄ est maius nō videatur prohibitum id qd̄ est minus. l. relegatorum. §. fi. ff. de inter. & releg. Ratio autem deciden. est q: predicta reg. nō procedit q̄ñ maius & minus se habent vt genus & species, q̄m a quo remouetur genus, remota censetur & est quelibet eius species, sicut dicimus remotiue non est animal, sequitur q̄ non est homo nec equus. Et hanc declarationem ad predictam regu. & l. relegatorum ponunt Rayn. Rapha. & Moder. vt. ff. in. ij. no. Ex hoc tex. ergo habemus duas reg. vnā negatiuam, aliā affirmatiuam. Ratio negatiue est ea de qua proxime ratio affirmatiue, q: cui licꝫ quod plus est vtiq̄ qd̄ minus est. c. cui licꝫ. de reg. iur. lib. vj. l. in suis. in fi. ff. de libe. & posthu. l. nec in eo. §. i. ff. de adulte. ¶ Per hanc. l. d. Bar. probat reg. de qua. ff. l. proxi. l. q̄ legata & fideicom. quo ad personas relinquentium sunt equiparata, quod dictum doc. cōmuniter approbant, exceptis Ias. in noua lectu. & ante ipsum, precep. meo. Qui dicunt Bar. equiuocasse, q̄m hic fit equiparatio in personis respectu potentie testandi, & codicillandi non aūt respectu potentie relinquendi legata & fideicōmissa. Nam de legato in tex. verbum nulluꝫ, & q̄ tex. parificet solum facultatem testandi ad facultatem legandi & fideicōmittendi, vult glo. in fi. quaꝫ isti ꝯ Bar. ponderare potuissent. Tu pro claro defensione considera q̄ eque de codicillo verbū nulliū in tex. & tñ de ptāte testādi ad ptātē codicillādi fit eq̄paratio s̄m ipsum precep. me. Defende igitur Bar. q: iuriscon. dum expressit potentiaꝫ fideicōmittendi eque intellexit exprimere & expressit potentiam legandi, prout etiam intelligit glo. in fi. dicens hic parificari testari & legare non. d. fideicommittere, & in nuncupatione fideicōmissi eque legatum exprimere intellexerit iurisc. ex eo manifesto constat, q: tradit hanc reg. inox, post. l. j. vbi generaliter per oīa dixerat esse exequata legata fideicom. & sic pro claro habuit q̄ satis erat & fuit in hac. l. exprimere de potentia fideicommittendi presertim, cum idem sit auctor vtriusq̄. l. ¶ † No. ibi, ius, q: ideo. d. ius vt nō se referat ad potestatem facti, vt. d. Bar. aliud. n. est in eo, qui ex eo non potest facere testamentum, q: desit ei potestas facti, q: tūc nō esset priuatus potentia codicillandi. l. cōficiuntur. §. j. ff. ti. j. & potes addere concor. insti. de codi. in prin. Facit optimum simile de muto, qui ex impedimento facti testamentum facere prohibetur. l. iubemus. C. de testa. potest tñ in codicillis fideicōmissum facere, vt. l. muta. ff. ti. ij. Hoc tñ s̄m Ange. de perig. & Bal. nouel. hic, est hodie correctum per. l. discretis coniungendo fi. cum prin. C. qui testa. fac. pos. Et eo modo probante mutum ex accidenti, qui scribere nesciat, sicut nō potest testari ita nec fideicōmissum relinquere, & in tali muto sublata est hodie predicta differentia per. d. l. qd̄ etiam sentit hic Raph. & tenetur cōmuniter p Mod. in. d. l. discretis. vbi Papien. Mod. in viri. col. ¶ Tu in via dispu. dicas ꝯ q̄ immo differentia nō sit sublata, que remanet indubie, dată cōgrua responsione, ad d. l. discretis, qua sola, doc. mouentur, responde dupliciter primo q̄ solum inducitur a ꝯrio sen. in illis ver. in fi. dum. d. q̄ nihil prohibet talem scribentem omnia, que in prin. premiserat, & simul de fideicō. facere posse, si tūc qui potest scribere omnia, facere pōt, & sic fideicō. ergo dicunt a ꝯrio valet eum qui nescit scribere premissa omnia facere nō posse, & consequenter nec fideicom. qd̄ premissum fuerat, sed ar. a contrario sen. nō vꝫ ad correctionem. d. l. mutu generaliter loquentis, & sic comprehendentis ēt loqui non valentem ex accidenti. l. ij. C. de condi. inser. & per Bal. l. conuenticulam. C. de epi. & cler. & doc. cōmuniter. in. l. j. §. huius rei. ff. de offi. eius. Secundo & fortius q: omnino a contrario sen. non probat concludenter. Nam illorum verborum oīa premissa facere pōt non est sensus ꝯrius si imperitus sit litterarum oīa premissa facere non pōt q: tunc postponitur negatiua signo vniuersali, & sic non negatur tota oratio, vt fiat sen. ꝯrius. Sed ꝯrius sen. est si litterarum imperitus sit nō omnia premissa facere potest, seu nō potest omnia premissa facere, & sic concludit soluꝫ q̄ nō potest omnia premissa facere, nō aūt q̄ non possit aliqua ex premissis, q: facta dicta conuersione in sensum ꝯriuꝫ remanet oratio particularis negatiua, † q: negatio pposita signo vniuersali equipollet suo ꝯdictorio, vt aiūt logici, & per Bar. l. si is qui. cc. §. verū. ff. de reb. dub. Sed p cōi facit q: sicut in sensu directo oratio est vniuersalis affirmatiua ita in ꝯrio opus est q̄ sit vniuersalis negatiua, alias nō diceret̄ sensus omni respectu, & sic perfecte ꝯrius, vnde tene cōem & maxime q: respectu fideicō. in sensu directo nihil operaretur, q̄m inductū iaꝫ erat p. d. l. muta fieri posse, & ideo in sensu ꝯrio pōt induci correctio, vt in auc. ex testō. Vbi Lu. & Mode. C. de col. & tūc litat ꝯclusio q̄ n̄ valeat ar. a ꝯrio sen. ad. l. correctōeꝫ. ¶ † Predicta tñ ꝯclo q̄ ex ipedimēto fcī n̄ valēs hr̄e numeꝫ testiū, nō possit facere testm̄, vt. d. l. ꝯficiunt, ē limanda s̄ꝫ ang. de perig.

de perigl. no. Nisi esset extrema necessitas & nõ possent haberi .vij. testes. Nam tũc valeret testm̃ cum .v. testibus, vt in rustico, in .l. fi. C. de testa. ¶ 4 †Quinimmo fortius vr̃ voluisse Bar. l. j. ff. de bo. pos. ex testõ mili. tpe pestis valere testm̃, cum duobus dũtaxat testibus, vbi .d. q̃ bonum esset puidere q̃ tpe maxime pestis, & belli inter Deũ & hoïes testamẽta minus solẽniter facta substinerent, q̃uis An. de perigl. referat id Bar. ibi tenere, Bal. aũt in .d. l. fi. post Nic. de matta. quos sbi sequutus est Saly, tenẽt gñaliter q̃ vbicũq3 pp loci & tpis qualitatẽ, nõ possent hr̃i .vij. testes, testm̃ valeat, quotq3 adhibitis, per illũ tex. Et ponunt exẽplũ in eo q̃ est in carcere tyrãni. Itez in existente in 5 ciuitate maxime pestis tpe. Itez i existẽte in mari. ¶ †Immo adhuc mirabilius voluit Ang. in .l. nemo ff. J. e. vt refert Bal. nouel. q̃ tpe vrgẽtissime necessitatis cũ duobus dũtaxat testibus testm̃ vz, adducẽs tex. in .l. fi. ff. de testa. mili. & id pestis tpe .d. Alex. i .l. scrinarios. C. de mil. testõ. in fi. referẽs nec improbãs opi. An. ¶ Hic opi. Bal. & alior. s. relator. tz hic idẽ bal. nouel. dicẽs esse cõez, & sm̃ eã gsultũ fuisse p dñm Jo. de mõ. sper. q̃ .d. l. fi. extẽdat ad eũ qui esset in loco vbi pp pestẽ hoïum copia deesset, q̃ tũc .v. testibus scm̃ testm̃ pbari posset. Quã opi. equiorẽ esse .d. Raph. d. l. gficiunt, & cũ ea trãsire vr̃, vt .d. alex. d. l. fi. ¶ Contrariã tñ sniaz tenuerũt An. in .d. l. gficiũt. §. j. Fulg. Pau. Alex. Areti. & Corne. in .d. l. fi. dicẽtes esse extimẽtione Bart. in .d. l. j. de bo. pos. ex test. mili. & Ro. in auc. simili in .xxxiiij. spãli. C. ad .l. fal. & fundamentũ hor est tex. in .d. l. cõficiunt. §. j. ¶ Ad .d. l. fi. rñdent q̃ ibi gcurrũt duo imperitia rusticor, vt ẽt hominu3 ex loci qualitate penuria, imperitia .n. ponderat, q̃ã ignoscendũ est eis qui pp imperitiã nõ fuiderũt facere testm̃ adhibito debito testiũ numero, puta eũdo ad ciuitatem du3 sani essent, & q̃ ibi rusticitas ponderet, cõprobat ex eo q̃ ibi doc. tenẽt vz q̃ illa .l. nõ habeat locũ in ciuibus i loco ru- 6 sticano testamẽta faciẽtibus. ¶ †Nec ob. q̃ tps belli & pestis, alias dicat equiparari p Bart. in .l. nũliter. J. de vsuca. & sic q̃ sicut tpe belli vz cõdi duobus testibus .d. l. j. ff. de bo. pos. ex testõ mili. ita ẽt valeat pestis tpe. Naz rñdet Alex. in .d. l. fi. q̃ illud est gcessum in puilegiũ pugnãtibus pro repu. q̃ rõ cessat in cõmorante in ciuitate tpe pestis, sed in casu posito p Bar. in .d. l. nũliter erat eadẽ rõ impẽdendi pscrip. tpe pestis, que tpe belli, q: vtroq3 tpe ius non reddit. Ex iõ infert q̃ in vno casu posset forte saluari opi. Jnis, vz qñ hi, qui tpe pestis essent in ciuitate starẽt cã tuendi vel regendi rẽpu. p .d. l. j. Vbi remiges, naute, vigiles ibi restant, & .l. fi. ff. de test. mi. Et aduerte vltra alios q̃ sentit tali casu cũ duobus testibus valere, vt pz ex legibus quas allegat. Prima tñ opi. est equior, quã ẽt vltra memoratos, nouissime firmat Deci. in gsi. cclxxxiiij. lz hec sint ẽtabilior, Jas. ẽt ẽt in puncto iuris primã ex pluribus in .d. l. fi. sustinere conet, cuius fundamẽtis volenti primã defendere nõ esset impossibile 7 rñdere, videas ibi, vbi est locus proprius. ¶ †No. ij. ex h tex. formando negatiue, qm̃ pbat q̃ cui nõ est pmissu3 id qõ est maius nõ est ẽt permissum id qõ est minus, qõ tñ vr̃ absurdũ, & g̃ regu. l. relegatorũ. §. fi. J. de inter. & releg. l. cui pcõ. ff. de ser. export. & .l. magistratibus. ff. de iur. om. iudi. Solue sm̃ Ray. Ro pha. & Mod. q̃ .d. reg. nõ hz locũ qñ minus se hz ad maius vt spẽs ad genus, tunc .n. facta phibitione in gñe censet phibita ois eius spẽs per huc tex. ad h valde no. Ad qõ ẽt .l. si qd cor. §. interemptũ. J. ti. ij. & glo. l. j. §. fi. J. de suis & legi. Patet ẽt exẽplũ qñ dicimus nõ est animal, sequit q̃ nõ est homo, nec aliqõ aliud animal, vt. ff. dixi in positiõe casus. Quod aũt codicilli se habeant vt spẽs testi in gñe sumpti, late vult glo. l. j. ff. de testa. Pro qua induco tex. in .l. ij. §. gnte. C. de vete. iur. enuc. Vñ vana est solutio quorũdã dicentiũ cũz dcm̃ illius glo. nõ pbet. Et rñdere ad .l. relegator, q̃ loquit in mã penali, q̃ rñsio tollitur ex .d. l. magistratibus, & .l. cui pcõ. Et dicere (vt dicũt) regulare esse, q̃ cui est phibitũ id qõ ẽ plus, est ẽt phibitũ id qõ est minus preterquaz in penalibus. Non est in effectu aliud q̃ argumẽtari ab eo in quo est maior rõ phibẽdi ad id in quo est minor rõ. Nec ob. gl. in .l. moris est in prin. J. de pen. nã aut male loquit, & g̃ tex. Aut qõ verius credo, verba maius & minus sunt inuicez subrogata, q: alias ille tex. ex quo infert, esset g̃ & oẽs .ll. 8 per eã allegate. ¶ †Vltio no. huc tex. q: facit. Posito q̃ Cardi. ex gsuetudine sine põtificis licẽtia testari nõ possint, nõ possint ẽt codicillari, de quo videas p Mod. señ. Et hec sint satis sup tex. Nam duas .q. Bar. post glo. examinabimus, lz Alex. & Mod. aliqui in tex. ponãt, nec inepte. Tamen ordinem Bar.

nos sequemur. ¶ Glo. j. diuidit vt in .v. in prima allegat contra. in scda querit & rñ. in tertia opponit & soluit, in quarta tacite querit & rñdet ad ampliationez huius .l. in qnta ponit aliud dcm̃ ad declarandũ, non dicas, vt qdaz, ad limi. q: nõ limitat reg. circa ius testãdi, vel dicas cũ Bar. q̃ oppo. & soluit partes 9 patent. ¶ †In ea ibi, sed oppo. Referas Bar. aliter soluẽtez, dum Bar. d. dona. cã mor. esse vltimam volun. prebet occasionem ad materiã statuti vt hic per Mod. papieñ. videre lz. Fatetur tñ Bar. q̃ sapit nãm gctus, tñ ppterea non recedit ab eo qõ dixerat. Tu aũt dic q̃ dona. cã mor. nõ est vltima voluntas quicqd dicat glo. in .l. tam is. §. j. alleg. in glo. & Bar. hic quem alij nõ reprehẽdunt. Quod ẽt vr̃ de intẽtione Bal. & Mode. cõtra du3 copiose pertractãt, cui magis accedat do. cã mor. an gctui vel vlti. volun. vt J. latius dicemus, cuz equiparatũ ab eo cui equiparat differat .l. qõ nerua. ff. depo. Facit ẽt optime, q: ois tractatus vltimar voluntatum est positus in .v. parte. ff. vt. l. ij. §. quintus. C. de vete. iu. enu. de do. aũt cã. mor. in .vj. Nec .ll. allegate p Bar. pbant eius dcm̃. Immo potius g̃. Nã .l. fi. C. de do. cã mor. d. esse similẽ vltime volũ. & oẽs effectus sortiri quos vltime volũtates sortiunt, & sic pbat nõ esse vlti. volun. q: nullũ simile est idẽ .l. qõ nerua. palleg. & Bal. hic, tex. ẽt in .l. fi. C. de codi. dũ .d. in omni vlti. volun. & sic vr̃ nõ posse verificari nisi cõprehensa do. cã mor. vt intelligit ibi gl. in ver. quos & gl. in .l. tam is. in hac glo. alleg. põt euitari declarãdo aliter, vt declarat glo. ibi in ver. vlti. volun. pro verificatione dictor. sboz in omni alia &c. ¶ Nec p Bar. facit tex. in §. j. insti. de dona. dũ .d. q̃ legatis per oia gnumerat, & sic vr̃ probare q̃ pprie sit legatũ, nã rñdet, q̃ dictio fere tollit gtrius & q̃ loquit de enumeratione similitudinaria vt ex pceden. pz. Stãte q̃ nõ sit vltima volũtas pz clara determinatio, q̃ statutũ loquens de vlti. volun. nõ hz locũ in do. cã mor. Ad qõ gcludendũ a longe petit fundamentũ Jas. ¶ Teneo ẽt q̃ sit gctus, non aũt diuersa spẽs a gctu & vlti. volun. vt qdam tenent p tex. l. pen. C. de sac. san. ec. que nõ pbat. cum ponat illas tres spẽs liberalitatis, & q̃ sit gctus pz, q: cũ fiat a presente pñti .l. inter mortis. J. de do. cã mor. & .d. Bar. est duor aut plurium consensus ergo est gctus .l. j. §. j. ff. de pac. Nec refert q̃ sola donãtis pnia sit reuocabilis .l. nõ ois. si cer. pe. gctus aũt ẽt inuitos astringũt .l. sicut. C. de ac. & obli. q: a prin. ita agit ex nõ talis gctus. vt .d. l. nõ ois. & .l. i. J. de do. cã mor. & sic nõ fit ppterea, q̃ non sit gctus, cũ eor ẽt nã sit legem ex partiũ gventione accipere .l. j. §. si conueniat. ff. de po. & de natura ipsius gctui depositi sit q̃ reuocari possit, & similiter cõmodatũ finito vsu .l. si vt certo. in prin. & in cõmodato. §. sicut. ff. cõmo. ¶ Hor occasiõe tractãt doc. ordinarie & cõiter hic. In qbus do. cã mor. eqparet gctui & in qbus vlti. volũ. Circa quã indagationẽ bal. gsiderat separatim vidẽdũ quo ad tria, Areti. aũt addit quartũ & primũ in ordine, vz quo ad potentiã faciẽdi, scdz & pmũ positũ a bal. est quo ad ordinationẽ. Tertiũ quo ad gfirmationẽ. Quartũ quo ad effcm, caue tñ q: bal. i suo prio mõ quo ad ordinationẽ cõplexus est ẽt illud qõ 10 addit Areti. vt ex .ll. qs ipse bal. alle. pz. †Assumẽdo pmũ, dic cũ Areti. & ante eũ p Imo. in vlti. ver. & ante ambos ex intẽtiõe gl. in .d. l. tã is. in pn. & in .d. §. fili q̃ do. cã mor. quo ad potentiã faciẽtis est eqparata vlt. volũ. Primo p tex. in .l. i. §. i. ff. de dote. & ra. distra. Scdo ta p tex. l. discretis. C. q te. fa. pos. facit ẽt tex. l. cũ his status. §. si miles. ff. de do. inter vi. & vxo. & gcordat 11 tex. l. marcellus. J. de do. cã mor. ¶ †Fallit in filiofami. q non põt testari, & tñ põt donare cã. mor. l. tam is. §. j. alleg. in glo. Ratio aũt fallẽ. est quã ponit Jo. de monte sper. in .l. pe. C. qui te. fa. pos. & referũt Mod. señ. q: cũ vlti. volũtas nõ possit pendere ex alieno arbitrio .l. illa institõ. ff. de hr̃. insti. gctus aũt possit .l. si qs arbitratu. J. de ver. ob. & gl. l. fi. C. de gtrẽ. emp. Cũq3 filiusfa. nõ possit gsentiente ẽt patre testari .l. qui in ptãte. ff. de testa. gtrhere aũt possit .l. tam ex gctibus. ff. de iud. & .l. filiusfa. ij. J. de ac. & obli. Cum ẽt do. cã mor. habeat mixtam naturã partim gctus, partim similez vltime volũtati, vt .J. apparebit, ideo iura elegerunt mediã viam, volẽtia posse filiũfami. eam sine patris consensu celebrare sicut regulariter gtrhere potest ppter mixturã vltime volũ. quã nullo mõ facere pt. Nec faciẽdi potẽtia potuit primatũ esse pp participationẽ, quã hz cũ gctu, lz q̃ possit cũ gsensu prĩs eã facẽ q̃ rõ est pulchra & applaudẽs quã vr̃ sentire h bar. & sic potius vr̃ declaratio rõnis Bar. q̃ noua rõ. Et caue q: nõ sentiãt q̃ mixtũ fiat ex vlt. volũ. & gctu q: nihil prindẽs ad vltimã volũtatẽ hz in filiofa. sed simplr̃ volũt dicere h alias

sui natura mixturam habens in filio nõ fuit iudicatũ a iure si-
12 cut ꝯtrus, nec sicut vlti. volun. ¶ † Contra p̃missam tñ ꝯclu-
sionẽ q̃ quo ad potentiã equiparef vlti. volũ. facit. l. ij. ff. de do-
te ple. iuncta. l. mortis sue cã. ff. de do. inter vi. et vxo. vbi respe-
ctu potẽtie vr̃ magis equiparari ꝯtrui q̃ vltime volũtati. Nec
põt dici q̃ respectu potentie ꝑuenientis ab intellectu vel sensu
equiparef vlti. volũ. vt. d. l. j. §. j. et. l. discretis. respectu aũt po-
tentie vel impotẽtie aliunde q̃ dispõne legali obuenĩẽtis equi-
paref ꝯtrui, vt. l. mortis sue, q: dcã ꝯsideratio et distin. tollif per
tex. in. d. l. tam le. Nam dicta rõ sp̃ialitatis non ꝯcludit nisi ad
ostẽdendũ q: filiusfa. põt cũ p̃ris ꝯsensu donare non tñ testari.
¶ Unde vr̃ dici posse, pro solu. q̃. l. mortis sue est in mũ illa
ꝯprobitãti a dispõne cõis reg. q̃ quilibet est rei sue moderator, et
vz cã donãdo vel alio iusto ti. domi. in quẽlibet trãsferre. l. in re
mãdata. C. mã. §. vendite insti. de re. diui. Unde nõ fiat extẽsio
ad legatũ. l. qd̃ ꝯo ꝯ. ff. de legi. Nec ob. q̃ sint eq̃parata, et sic q̃
de vno ad aliud possit argui et extẽsio fieri, iuxta no. p Bar. ff. ad
treb. l. marcellus. et dicef ff. in. q. Bar. Nam nõ sunt eq̃parata p
modũ regule, vt ff. in. ij. arti. sm̃ Mod. fen. Predicta tñ rñsio
nõ satisfacit, q: nõ summouet ꝯriũ si diligẽter ꝯsideremus, quĩ
oĩno remanet q̃ eq̃paraf, quo ad potẽtiã dona. inter viuos et sic
13 ꝯtrui. ¶ † Scdõ ꝯ dictã ꝯclusionẽ opponif, adultus hñs cura-
torẽ põt sine eius volũtate testari. l. aurelio. §. gaius ff. de lib. le.
Donare aũt cã mor. nõ p̃t sm̃ Bal. in. c. j. §. itẽ sacrm̃ de pace
iur. fir. Pro quo facit q: do. cã mor. est alienatio vt p bar. in. l.
filiusfa. in. ij. opp. dũ rñdet ad. l. alienatio. ff. de ver. sig. ff. de do.
Si est alienatio ergo de re q̃ seruari p̃t p adultũ, p modũ donã-
di cã mor. nõ p̃t disponi, cum nõ possit res q̃ seruari p̃t alienari
sine decreto iudicis. l. si curatorẽ hñs. C. de in integ. resti. mi. l.
lex q̃ tutores. C. de admi. tu. l. non solũ. C. de p̃dijs mino. Facit
ẽt q: vbi circa actũ due regule ꝯcurrũt vna p̃hibitiua, altera p-
missiua, p̃hibitiua p̃ualet. l. tutor. in p̃n. ff. de inspe. ta. ¶ Cõ-
trariũ tñ in ꝯ tenuit ipse Bal. in. d. l. si curatorẽ hñs, q̃ imo cã
mor. donare possit, cũ quo ibi Alex. allegãs (lz bal. nihil allega-
uerit) . l. cũ hic status. §. si miles. ff. de do. iter vi. et vxo. et. l. mar
cellus. in p̃n. ff. de do. cã mor. Pro ꝯcor. dixit aliqui posse distin
gui q̃ do. cã mor. ꝯcipif dupli. Primo q̃ statiz fiat accipiẽtis,
iuxta. l. j. ff. de dona. et eo mõ non possit donari cã mor. et p̃cedat
prima opi. lz tñ nõ valeat incõtinẽti, valebit tñ post mortẽ do
nantis. gl. l. j. ff. de do. cã mor. ¶ Scdõ mõ q̃ statiz nõ fiat ac-
cipiẽtis, vt. l. j. ff. de do. cã mor. et tũc p̃cedat. ij. opi. q̃ sicut p̃t te
stari, ita et donare cã mor. d. §. si miles. Remanet tñ oĩno q̃ re-
spectu potẽtie nõ est eq̃parata donatio vlti. volũ. qñ p̃imo mõ
fieret. Unde nõ tuta vr̃ dcã ꝯclusio Areti. Nec p̃t dici ẽt q̃ eq̃-
paref ꝯtrui, vt ex p̃missis p3. Jdeo ꝯclude q̃ respectu potentie
magis eq̃paref vlti. volũ. q̃ ꝯtrui, nõ tñ per oĩa alicui, sicut est
simile in. l. ius ciuile. ff. de insti. et iu. lz tex. in. l. fi. C. de dona. cã
mor. et in. d. §. j. insti. de dona. videanf in termi. ꝯrĩ dicenti ff.
et ꝯsir q̃ p̃dicta limitatio in filiofami. nõ ꝯuenit et sic ꝯ gl. in. d.
14 l. tam le. in p̃n. † Raph. de cuma. et in. d. l. tã le. et in. d. l. q in
p̃ric. ff. de testa. fuit in opi. ꝯ oẽs. q̃ ẽt dcã limitatio q̃ in filiofa.
sit sp̃ale q̃ magis don. cã mor. ab eo facta accedat ꝯtrui q̃ vltie
volũ. nõ sit vera. Jmmo q̃ filiusfa. nõ possit ẽt cũ ꝯsensu patris
do. cã mor. sicut nõ p̃t testari, p tex. in. d. l. j. §. j. ff. de te. et ra. vl
stra. vbi tradif reg. negatiua, q̃ q nõ potest testari, non potest
etiam cũ ꝯsensu alterius donare cã mor. Quã opi. pluribꝰ com
probant Moder. Papien. in. l. senti. C. qui testa. fa. pos. et ad
.d. l. tam le. et ꝯcor. l. filiusfa. §. pari aũt rõne ff. de don. q̃bus vr̃
nõ posse rñderi. Rñdet q̃ loquunf de do. cã mor. facta a patre
mediãte p̃sona filij, et quã filius p̃t facere tanq̃ organũ p̃ris, sed
nõ põt testari tanq̃ organũ ipsius p̃ris, et q̃ hanc differentiam ponit
iurisco. in. d. l. tam le. Quod aũt filius donãdo, cũ p̃ris ꝯsensu-
eius organũ esse dicaf et nõ ipse, sed pr̃ donare dicaf, p̃bat per
tex. in. l. ediles. §. pe. ff. de dona. et. l. si q's hac lege. §. j. ff. qui et a
q̃bus. Probat ẽt efficaci rõne qñ filiusfa. eo. ss. iure nõ poterat
aliquid hr̃e p̃priũ preter q̃ castrense. in q̃bus pro patrefami.
habebaf, et testãdo vel aliter pro arbitrio de eo disponere pote
rat, et sic de castrẽsibus loqui nõ põt. d. l. Reliqua. n. oĩa pleno
iure per filiũ patri acquirebanf, vt hr̃ in. l. pl3. ff. de acqui. her.
Non poterat igif verificari q̃ donatio per filium cũ patris cõ-
sensu fieri posset nõ aũt testari, nisi in bonis et de bonis patris, et
tunc pr̃ ꝯsentiẽs filio talia donãti ipse pr̃ donare vr̃, et filius ta-
lem donãdi actũ vt organũ seu instrm̃ quoddam p̃ri exercet, s3
ipm̃ Raph. ita subtiliter ꝯsiderantẽ. Cui opi. adheret h Bal.

nouel. rñdens ad. d. l. tam le, vt et Rapha. pro qua opi. addere
possumus vrgẽs funda. Nam qñ filius donat cã mor. rem ip-
sius, patris, ipse pater solus talẽ dona. reuocare põt sua p̃nia, vt
dicit Cy. in. l. ne scis. C. de do. cã mor. et Bart. l. ij. §. j. ff. de do.
Ubi se fundat q: ipse pr̃ donare vr̃, et idem tenẽt Bal. et Mo-
der. in. d. l. senium. Sed lz p̃dicta opi. Raph. sit subtilis et pul-
15 chra. † Attamen pro sustinẽda cõi opi. ꝯsidera q̃ intelligentia
realis et vera. d. l. tam le. §. j. est q̃ ibi loquif de potẽtia filij p̃n-
16 cipaliter et de consensu patris accessorio. ¶ † Ad tex. in. d. l. in
edilibus. §. pe. rñ. dupliciter vel q̃ ibi filius donauit iussu p̃ris
siue pr̃e id principaliter volẽte p filium fieri, nõ aũt filius cum
accessorio p̃ris ꝯsensu. Et negãdo q̃ ibi filius interueniat vt pa
tris organus, q: imo ibi fundaf donatio in persona filij qd̃ p3
q: a pari ponif ibi casus qñ mea volũtate rem meã tuo noie ti-
tio dones, et sic sicut in hoc ita in p̃cedẽti casu dona. fundaf in
persona faciẽtis actũ donandi, et neutro interueniẽte, vt organus
accõmodãtis voluntatẽ, et breui illo actu resultãt due donatio-
nes, ẽt in p̃sona filij volũtate p̃ris donãtis, lz gl. ibi faciat differẽtiã
inter primũ casum, et scdm̃, q̃ in eo vera est, an fiat iussu vel mã-
dato p̃cedente aut voluntate. i. ꝯsensu accedente, quo casu sunt
due donationes. ¶ Nec ob. si dicaf q̃ in filio stare nõ possit,
qñ si ipsi filio pr̃ donare conferef, esset frustratoriũ, ex quo sta-
tim ipsi p̃ri reacquireref. Nã imo hoc casu v3, nec reacq̃rif, ex
quo nõ est penes filiũ p̃mãsura vt pulchre ait Bar. post Jac. de
are. in. d. l. ij. §. j. ver. nec ob. rc. ff. de dona. Et sic hẽs veram et
nouã declarationẽ ad. d. §. pen. et simul. ad. d. l. si q's hac. l. §. j.
¶ Et ex his p3 ẽt nõ obstare rõnem. ff. p cuma. inductã. Nã
in tali dona. bona p̃ris veniũt non tñ ex eo sit quotiẽs filius
principaliter donet, a patre ꝯsentiẽte sibi donatũ, nõ tñ permã-
surum. Et ad illud tertiũ q̃ pr̃ põt reuocare, rñ. q̃ id est, q: cũ
filꝰ ex se nõ posset hr̃e vtile nec donare, nisi pr̃ ꝯsentiret, ex quo
ipsi filio nõ p̃mãsurũ acq̃rif, et mox ab eo trãsferf, sequif q̃ inspe
cto effectu pr̃ ipse dõare vr̃, ideoq3 et reuocare p̃t s3 bar. i. d. §. j.
17 ¶ † Que prima indagatio inducit ad. q. An vsurarius mani-
festus, q nõ põt testari sine solẽnitate de q̃ in. c. q̃q̃. de vsur. li.
vi. possit facere do. cã mor. Jn qua. q. videre potes que p Mo
der. sen. et prec. me. referuntur, et tene cũ Benedicto de benedi-
ctis in rub. de testa. in. vi. ꝯclusio. q̃ indistincte nõ p̃t donare,
tñ q: tutior pro aĩa et sic tenenda. c. iuuenis. de spon. Ut ẽt dixit
dicti Senen. Tñ ẽt q: nõ est ver̃ fundamentum, quo precipue
fundaf ꝯria opi. q̃ quo ad potentiã faciendi oĩno don. cã mor.
equiparef ꝯtrui, imo magis vltime volũ. vt dcm̃ est, nec ẽt quo
ad solẽnitatem, vt ff. dicef, lz id pro hac parte allegent dicti Se-
18 neñ. et tñ cũ Bened. tenẽtes. ¶ † Quo ad scdm̃ principale. i.
quo ad ordinationẽ ꝯcludit Bal. q̃ magis accedit ꝯtrui q̃ vlt.
voluntati, dicens ita posse intelligi glo. in. d. l. ij. ff. de do. p̃ric.
Nam Bal. sub hoc membro complexus est ẽt primum de quo
. ff. et de quo p̃prie loquitur. d. glo. Jd aũt verum esse probatur
primo sm̃ ipsũ, q: sit a presente presenti. d. l. inter mortis, qd̃
nõ est in ordine vltime volun. l. cum pater. §. surdo ff. de leg. ij.
Facit glo. l. inter vestem, ibi solius legãtis. ff. de au. et ar. leg. Se-
cundo p̃batur, q: traditionem requirit, vel stipulationem. l. si
mortis. la. j. et. ij. et. l. mortis cã donatio. ff. de dona. causa mor.
¶ Nec ob. q̃ quinq3 testibus p̃ñtibus fieri debeat, vt. l. fi. C.
de do. cã mor. propter qd̃ Ro. in. l. ij. ff. de ver. ob. dixit quo ad
ordinationẽ magis vltime volun. q̃ ꝯtrui accedere, q: id est p-
prium vlti. volun. q̃ ad minus q̃nq3 testes requiranf. l. fi. C. de
codi. Nam rñdef q̃ imo idem q̃nq3 in ꝯtribus est, vt hoc sen-
tiens, rñdendo ait hic Jmo. per. l. si. cum aucẽ. ibi posita. C. si
cer. peta. l. testium. C. de testi. Sed nunq̃ reperitur in vlti. vo-
luntate requiri presentiã, traditionẽ, vel stipulationẽ. ¶ Bal.
autem nouel. hic tenet id quod roma. per illud met fundamen
tum. Pro qua opi. facit efficaciter. d. l. fin. C. de codi. Ubi de
ordinatione loquens. d. in omni alia vlti. volun. Et sic dare vr̃
probare q̃ quo ad ordinationẽ vlti. volũ. equiparetur, imo sm̃
Bart. (vt. ff. vidimus) probat esse vltima volunta. lz contra te-
nuerimus. Ang. autem de areti. in. d. §. i. insti. de dona. d. sem
per sibi durum visum fuisse, q̃ isto vel alio respectu dona. cau.
mor. possit ꝯtrui equiparari, per tex. in. d. §. j. et. d. l. fi. Qui tex.
vere plurimum vrgent, sed tenendo cum Bal. põt dici q̃ ver.
fere ibi positum soluit ꝯrium, q: sequif q̃ nõ in omnibus, et sic
dici potest q̃ nõ quo ad ordinationem. Nec refert q̃ in. d. l. fi.
nõ sit illud ver. sed solũ in. d. §. q: rñ. q̃. d. l. fi. v3 intelligi per
glo. ac Jmpera. in. d. §. j. Et posito q̃ non esset ille tex. oĩno q:

usu.ff. de quibus ibi per glo. probatur non esse in omnibus si-
milem ulti. volun. ¶ Tu fortificado opi. Ro. dicas nõ valere
rñsionẽ. s. datã post Imo. ad fundamẽtũ in reqsitiõe qnqz te-
stiũ. Nã lz nõnũqz reperiat̃ in ɔtrib⁹ reqri, tñ id nõ est regu-
lare, sed regu. est q dno sufficiũt, iuxta. l. vbi numerus. ff. de te-
sti. ergo nõ põt in talibus casibus fallẽtie fieri fundamẽtũ. l. qd
19 ɔo ɔ. ff. de leg. ¶ †Scdo ɔdõ turpis viciat ɔctũ. l. si plagu. ff.
de v. ob. sed nõ viciat do. cã mor. sicut nec vlti. volũ. l. q̃ sub cõ-
ditione. §. h edictũ. ff. de ɔdi. insti. fz Pau. ibi ɔ gl. tñ et Bar.
20 ¶ †Tertio lz ab donne possint deduci in formã ɔctus. l. si qs
argẽtũ §. pe. C. de do. nõ est in do. cã mor. sicut nec in legato,
qd fit loco fal. sicut i legato. d. l. vbi ita donet̃ in fi. et l. si mor-
tis. C. ad. l. fal. cũ ɔcor. ibi signanter p gl. qd isto respectu pt dici
respicere formã, seu ordinationẽ, nõ aũt potẽtiã de qua. s. pmo
articulo, qr de potẽtia disponẽtis ibi. Tenemus ergo sicut in
pri. articulo q quo ad ordinationẽ, neqz mere ɔctui neqz mere
vltime volũ. eqparat̃, sed quo ad q̃dã vni, quo ad q̃dã alteri eq-
parat̃, vt ex pmissis pz, et sic est tertia opi. Tenendo tñ cũ Bal.
21 pur magis cõiter doc. tenent, infert post ipsũ Bal. q sicut do-
natio simplex hodie, nudo pcõ facta vz, ita et do. cã mor. pur te-
nuit gl. i. cũ pt̃ §. mulio ff. ti. j. qui fin. d. Bal. et hic, et in. l. cum
hi. in prin. ff. de trãsac. et in alijs locis hic adductis p Alex. imo.
aũt addit sociã in. l. ij. C. de in. do. Et idem qd dicit glo. tenuit
Bar. in. d. §. mulia, et alibi cõiter doc. et copiose refert idẽ alex.
Cui tñ opi. ɔ dicit Imo. in. l. cũ ex cã ff. de re iud. Dicẽs in pẽ-
co tertio veriorẽ esse opi. ɔ. d. gl. q nullo mõ nudo pacto perfi-
ciat̃ per tex. in. l. si qs argentũ §. pe. C. de do. Cuius ṽba non
pñt adaptari do. cã mor. Primo qr vult q stare tali donatiõi
cogat̃ donãs, et q ad tradẽdũ ẽt cogit̃, que nõ pñt ɔuenire do.
22 cã mor. † que sola donantis pnia reuocat̃. d. §. j. et hz in. l. non
ois. ff. si cer. pe. Scdo dam. d. reqrĩ insinuationẽ, qd non est in
ea. vt. l. fi. de do. cã mor. C. ¶ Tertio et fortius cõprobabãt Mo-
der. senen. qr in vlti. ver. d. l. si qs argẽ. disponit donatione de
qua ibi nõ solũ donantem donatario obligari, verũ et donatarij
heredibus, ergo non loquit̃ de do. cã mor. qm̃ constat eã irritã
fieri si ɔtingat donatariũ ante donãtem decedere. d. l. nõ ois.
s. d. §. j. insti. de dona. ¶ Quibus fundamẽtis Alex. et Areti.
rñdere nitunt̃. Et ad pmũ et scdm simul dicit Areti. fateor tex.
loqui solũ de do. inter viuos, sed qr quo ad ordinationes dona.
cã mor. ɔctũ equiparat̃ sequit̃ q ẽt in materia correctoria lex lo-
quens de vno ex equiparatis ad aliud ẽt extẽdit̃, per no. l. si qs
seruo. C. de fur. et sic vult q do. cã mor. lz non cõprehensiue per
d. §. pe. pbet̃ fieri posse pcõ nudo. Que rñsio (vt ẽt aduertunt
Moder. senen.) nõ est sufficiẽs qr hec equiparatio non est per
modũ regule, et sic nõ pcedunt no. per gl. in. d. l. si quis seruo. ff.
vt per gl. cõiter approba. in auc. quas actiões. C. de sac. san. ec.
Tu potes aliter ẽt dicere q assumptũ ẽt preter viaz regule non
est verũ, vt. s. diximus. ¶ Scdo mõ rñdet Alex. q cũ in. d. l. si
qs argẽ. sit expressa rõ ibi, cum. n. in arbitrio ec. que ẽt viget in
do. cã mor. que late sumpto voca. est donatio. vt. l. vbi ita dona
tur, et ibi Bar. ff. de do. cã mor. Ergo ex idẽptitate rõnis expres-
se oz fieri extensio a ppria donatione ad latã vt p gl. in cle. j. in
ver. eligat̃. de elec. et per gl. in auc. minoris debitor. C. q da. tut.
pos. Sed nõ est bona rñ. vt dicit Moder. senẽ. qr lz prima ver-
ba rõnis posite in. d. §. pe. pñt conuenire donationi cã mor. tñ
nõ reliqua, dũ subdit̃ q postq̃ donauit, non pt vel excogitatis
fraudibus ad infringendã hmõi donationẽ. Naz illa ṽba nul-
lo mõ cadunt in don. cã mor. cũ ea possit sola donãtis peniten-
tia reuocari. d. §. j. et ideo cũ non sit idemptitas nec similitudo
rõnis non fiat extẽsio. ¶ Ad scdz de insinuatione rñdet alex.
Negando q illa lex solũ de dona. insinuãda loquatur. Sed so-
lum dz nihil immutari de eo qd de insinuatione statutũ fuerat
et vult dicere q que añea insinuatione indigebãt, indigeant ẽt
post illã constitutionem, que rñ. cõprobat̃ qr alias sequeret̃ q
donationes magne q̃titatis facilius valerẽt q̃ parue, prec. me.
fatet̃ difficile esse rñdere ɔrijs, tñ dẽm esse sublatam ambigui-
tatem per tex. quẽ. d. in termi. q don. cã mor. nudo pacto facta
valeat. in. l. discretis. C. qui te. fa. pos. Nec vĩ posse euitari intel-
ligendo de do. cã mor. facta per traditionem, vel q possit eam
facere scribens suam voluntatem sicut potest scribere nomẽ he-
redis et alia, naz prima intelligen. diuinatiua, secunda aũt non
tollit quin oĩno remaneat tunc facta solo pacto nudo, naz non
trãsit talis consensus scriptura explicatus in actũ stipulationis,
et intelligere qñ per seruum pñtez facit stipulationẽ mutuo, in-
pta. l. j. in prin. ff. de ver. ob. dicit esse diuinare et restringere nõ
mus illam. l. ita. d. Idem prec. me. in. l. cum ex cã. de re iud. Ip-
uere illa. l. multũ efficax fundamẽtũ est pro opi. Bal. et glo. ap.
Quam dicit Modernissimi Bono. fuisse ad id inductaz p bal.
seu Areti. in. l. j. §. si stipulanti. ff. de ver. obli. Ego tñ nõ reperio
per eos aliquem allegatũ, cogita an dici possit, q quatenus ibi
permittat̃ per scripturam fieri nõ fit per pactum nudũ, sed per
diuersum actũ efficacem, sicut qñ fit testũ per mutum scribẽtẽ
ibi, tunc. n. nõ potest dici q fit per viã pacti nudi, qd nõ cadit
in tali dispositione testãdi, sed fit diuersus modus et actus taz a
pacto q̃ a stipulatione. Et per ɔñs q per illã. l. id de nouo in-
ducat̃, q do. cã mor. possit fieri exprimente voluntatẽ donante
scriptura, lz ex ea non resultet pactum nudũ donatario pñte vt.
d. l. inter mortis, que nõ apparet correcta p. d. l. discretis. in ca-
su quo scribens donat. Negari non pt quin multũ vrgeat, et for-
titer induci põt quatenus permittit surdo loqui, rñ valenti spõ-
re dictã dona. ẽt sine scripturã, vt in ver. similir infortunũ, cum
se. quem ɔstat stipulationem ɔtrere nõ posse lz loqui sciat. d. l.
j. in prin. ff. de ver. ob. Nec bene euitari vĩ restringendo ad do.
cã mor. per traditionẽ vel per stipulationẽ mediãte persona ser-
ui iuxta. d. l. j. in prin. Nam est restringere et diuinare. ¶ Vlti-
mo eadem opi. inducunt Moder. ad materiã statutorũ, nos aũt
23 dicemus in fi. huius pncipalis articuli vt facit alex. ¶ †Quo
aũt ad tertiũ hu. respectu confirmationis, magis accedat ɔctui
q̃ vltime volũtati. Bal. cõcludit ɔctui magis accedere. Cũ. n. ad
sui confirmationem aditionem hẽditatis non reqrit, nõ. n. re-
spicit ɔfirmationem testi, sed ex sola morte donantis ɔfirmat̃,
ad qd allegat gl. in. l. cũ pt̃ §. mater ff. ti. j. sed nõ facit ad id, sed
bene singu. est ad h q do. cã mor. repudiari non pt, vt. d. alex.
Alex. addacit gl. in. l. filie. C. fa. her. sed et illa nõ facit fz Imo.
Ipse tñ Alex. defendit, et per eũ, tñ non est bona defensio qr ɔ
ver. illius gl. abnegantis esse do. cã mor. vt ẽt. d. prec. m. Imo.
aũt alleg. gl. l. post legatũ. §. pe. ff. de his qui. vt indi. Bal. alias
allegat. in. l. si mortis. C. ad. l. fal. q̃ est in. l. ẽt in ver. infirmari.
ff. de inoffi. test. Quaz opi. tz Bal. l. qui rome. §. flammus in fi.
j. de ver. obl. et. l. in mortis. in fi. ff. de do. cã mor. Idem tz Bal.
l. ij. C. qui. res iudi. non no. et alijs locis cõgestis per Alex. Que
opi. satis pbat̃ in. d. §. pe. Nam si haberet dependentiã a testõ
diceres falsum, priuaret̃ ex eo, qr omni cõmodo a testõ pueniẽ
te priuat̃, vt. d. l. post legatũ. §. qui principale, et toto ti. de his
qui. vt indi. et hec est cõis opi. Quã confirmat Bal. l. cũ quaz.
C. de fideicõ. qr si requireret̃ aditio, seqret̃ q non posset fieri p
filiũf. q non hz hẽde, qd esset ɔ. d. l. tã is §. j. Itẽ comprobat̃,
qr in. d. l. in mortis, pbat̃ post mortẽ dici pfectã, qd non esset si
aditio adhuc reqreret̃, quã ibi ad h no. Ro. et hic bal. nouel. lz
Ro. nõ referat. Et sic cũ in do. cã mor. nõ reqrat̃ aditio, sequit̃
q quo ad ɔfirmationẽ vlt. volũ. nõ eqparat̃. Cũ ad sui ɔfirma-
tionẽ aditionẽ necessario reqrat sine sit vlti. volũ. ex testõ, vt. d.
heẽ qui. et. l. si nemo. ff. de test. tu. sine abintestato p gl. or. in. l.
24 q filio. §. j. ff. de hẽ. insti. ¶ †Declara tñ hãc ɔclu. q nõ reqrit̃
aditio quo ad ɔfirmationẽ, sed bñ reqrit̃ ad effectũ vt dõatari⁹
ad id qd sibi dõatũ fuit age possit, qm añ aditionẽ, nõ pt ɔ hẽ-
dẽ agẽ. l. ex maleficijs. §. hẽ quoqz. ff. de ac. et obl. vt. d. Ro. i. d.
l. i mortis, et fuit ex mẽte bal. l. cũ virũ. C. de fideic. Tu dic q si
esset dõata certa spẽs donã. posset vẽdicari ẽt añ aditẽ hẽde.
qr trãsit dñiũ ipso iure. l. i. et. ij. ff. de publi. ẽt nõ adita hẽ. et sic
in h differt a legato p quo vẽdicatio solũ hẽde. adita cõpetit.
¶ Illud ẽt qd dcm̃ est non reqri aditionez lital sm bal. d. l. si
mortis. C. ad. l. fal. et notãter, qm est do. cã mor. stricte sumpta,
q̃ fit a pñte pñti. Aliud si aũt qr tũc est fideicõ. l. milea. et. l. cũ
pt̃. §. donationis ff. ti. j. et firmat bar. l. v. ff. de do. cã mor. p tex.
l. et fideicõ ff. ti. ij. cuius. l. verũ intellectũ nũc habes, qr de do. cã
mor. i testõ absenti fcã, q legati appõne ɔtineat̃, clare pcedit,
et sic tũc esset neciã aditio saltẽ abintestato, vt. s. dixi imo p gl.
in. l. q filio. §. i. ff. d hẽ. isti. ¶ Aliud ẽt no. dignũ dixit h ang.
25 q †do. cã mor. lz fuerit ex pnia reuocata, p donãtẽ iuxta. d. l. nõ
ois, attamẽ si decessit postea donãs sine hẽde, talis reuocatio nõ
sortit̃ effectũ, et sic ɔuenientẽr in rñ, qr lz quo ad ɔfirmationẽ do-
nationis aditio ñ reqrat̃ tñ ad ɔfirmationẽ reuocatõis reqrit̃.
Idẽ ẽt. d. idẽ ang. i sua dispu. inci. Assẽrio maiores, et l. d. §. flaui⁹
hermes, vbi mode. cõiter p tex. cũ gl. l. i. ff. q sin. manu. ad liber.
pue. Rõ est sm Alex. qr tũc nullus est q reuocationẽ obijciat.
¶ Cõprobãt mode. senẽ. qr donão nõ reuocão vult poti⁹ hẽre
dõatariũ q̃ hẽdẽ, sz reuocão vult poti⁹ hẽre hẽdẽ, q̃ si sine hẽde

decedat, dicta ratio reuocationis cessat, & qr dispositio vulgata. l. adigere. §. q̄uis. ff. de iure patro. & c. cessante, de appel. in vj. ¶ Limitat tñ Alex. vt predictum mirabile dcm̄ Ang. procedat, qñ fuit p donatē donatorio facta traditio, alias nō. Nā tunc nō posset donatarius ad rem donatā agere, ex quo nullius sibi dñs. Quod Moder. senen. cōfirmant dicētes, credere non aliter intellexisse Ang. tn̄ cōproba qr ita loquit. d. l. nō oīs. quā alleg. ang. ¶ Aduerte tñ qr dubiū ē dcm̄ Ang. ex quo nō vr. rō quare fiscus, q bona vacātia occupat, illius qui sine hēde decessit. l. j. §. an bona. ff. de iu. fis. nō dicat occupare ēt actionē ad rem donatā recuperādā, quā agere poterat donās, iuxta. l. j. C. de bo. vac. li. x. iuncta. l. si mortis. ff. de do. cā mor. bonoꝝ. n. appellatione actiones ēt cōprehēdi, tā psonales, q̄ reales, certū est. l. bonoꝝ. ff. de ver. sig. Immo fortius dici pōt nē ipsas posse occupari a fisco, qr dñiū ex sola pnia in hēdē reuocātē dōa. absq; aliqua retraditione retrāslatū fuit, vt est tex. in. d. l. si mortis. in ver. vendicare. ff. de do. cā mor. & d. ipsemet Alex. d. §. flamine. ¶ Scdo ꝯ Ang. & Moder. facit. l. j. C. de do. inter vir. & vxo. vbi si in eadē volūtate permanserit a ṗrio sen. & a simili, qr vtraq; morte donātio ꝯfirmat, nō ēt do. cā mor. nō vr perfecta añ mortem donātis. l. in mortis, & ibi L ad. ff. de do. cā mor, & Bal. nouel. h, & lz sit diuersitas, qr donatio inter vi. & vxo. est ꝓhibita, hec non, tñ est rō, quare reuocatio plus operet in illa q̄ in hac. ¶ Tertio ꝯ An. facit qr esset irrationabile si creditores donātis nō possent, hēditate nō existente soluēdo, ꝓut cōiter accidit qñ decedēs nō hz hēdem, qr nemo adire vult, agere ꝯ ṗdictum donatoriū in casu ṗdicto. Ad hoc tñ rīdet, qr tunc nō vz do. cā mor. in ṗiudiciū creditoꝝ sicut nec legatum. l. circa. §. sicut. ff. ad leg. fal. Ad tex. in. d. l. j. quo motus est An. rū. vel q prima lec. nō est vera, sed vlti. quā ibi tz gl. & solā verā dicit Ray. vel q est spāle ibi fauore libertatis, ꝓut ad aliam tñ effectū. d. Alex. in. ṡ. alle. §. flamine. in fi. ¶ Unde aut est tenēda ꝯclu. ꝯ An. & Alex. & Mod. cōiter, aut necessario restringēda, vt solum ṗcedat qñ nec fiscus occupauit bona sine hēde defuncti, pro q̄ ostin. facit rō Alex. q̄ fuit Ang. in. d. §. flamine Circa q̄ potes ēt videf quid dicant Moder. senen. in. d. §. flamine. pe. & fi. col.

26 ¶ † Quo ad quartū vz quo ad efficaciā, seu effectū, cui magis cōueniat ꝯtui vel vlti. volūtati, dic q ṗcipuus effectus iuris est actio, que ex donatione orit vnde videndū est, quo ad h conueniat, & Bal. d. nō cōpetere tres ac. Nam nō hypothecaria neq; psonalis ex testō, sed solū rei vendi. & sic sentit, ꝓut ēt. d. Alex. q magis accedat ꝯtui, qr nō reperit q hypothecaria cōpetat nec personalis ex testō. Intelligo tñ, nisi fuerit facta absenti, qr tūc si in testō psonalis ex testō & ꝯir hypothecaria cōpeterēt, qr resolueret in fideicō. vt. l. mulier ad soror. & l. cū pf. §. donatiōis. ff. de leg. j. & ṡ. dcm̄ est, si in codicillis vtilis ex testō & simul hypotheca, lz Alex. ff. ponat de sola personali. ¶ Ad plenā resolutionē dcm̄ est. Aut do. cā mor. est facta, pñti, aut absenti. Primo casu aut per stipulationē & cōpetit ac. ex ipso ꝯtu stipulationis, nō dicas ex stipulatu, vt. d. Alex. ꝓpter dñiam, de qua insti. de ver. obli. in prin. Aut pacto nudo & tunc cōpetit ꝯdictio ex lege si qs argentū. §. pe. fm Alex. in dic. l. discretis. C. qui te. fa. po. Aduertēdū est tñ qr lz. d. ac. & preced. sit stricti iuris hñt tñ priuilegia ac. bonefi. fm glo. in. l. lecta. in ver. ꝯstituto. ff. de don. cā mor. quā ibi sequit Bar. que gl. mouet per tex. in. l. in minoꝝ. C. in qui. ca. in integ. resti. nō est neces. iuncta. l. illud equipar. ff. de do. cā mor. legato. ff. e. ti. de do. cā mor. Dicit tñ L udo. ro. in sin. cxviij. q illa glo. extendit. d. l. in minoꝝ, sicut contrarius contrariū, aut est facta absenti, quo casu vz in vim legati seu fideicōmissi, vt dcm̄ est. ṡ. & tūc si in testō cōpetit directa ex testō (supple vltra Alex. & hypotheca) si in codicillis & cōpetit vtilis, vt. d. gl. l. fi. C. de codi. l. ij. C. cōia. de leg. l. i. ṡ. de testo. vt p bart. l. j. ff. de do. cā mor. & supple q ēt tūc hypotheca, qr hēt col accederet. s. dicte vtili psonali ex testō, vt late vidimus. ṡ. l. j. Apparet igit q qñ facta est p stipulationē vel pacto nudo, quo ad effectū producendaꝝ actionū est dissimilis a legato seu vlti. volun. Immo semp qr qñ facta est i testō vel codicil. absente, nō

27 est do. cā mor. vere, sed fideicō. vt. ṡ. dcm̄ est. ¶ † Quo aūt ad rei vendi. oēs doc. cōiter post Bal. q cōpetit, qr domi. ipso iure transfert sine traditione in donatariū. l. ij. ṡ. de publici. cum gl. dicēte dari directā vēdi. & pōdera ꝯ Alex. ṡ. l. j. in fi. vbi dixit p legato cōpetere vtilē in rē, cū glo. cōiter reprobata. l. fi. C. de sac. san. ec. hic oēs fatent dari directā, donatario cā mor. In quo nō est diuersa rō. ¶ Nec ob. ṗdictis q cōpetat ꝯdictio ex lege, qñ pacto nudo, & sic ad tandum §. sic itaq;. insti. de ac. & per ꝯria q videat domi. nō esse trāslatū vt. d. §. qr rīdet bal. in. l. si mortis. C. ad. l. fal. q talis trāslatio est fcā de iure spāliter, vñ pōt cōcurrere cū personali sicut alias. l. j. C. de dona. q̄ sub mō. Et hic refert alex. ¶ Hoc tñ limitat Imo. l. ex hac scriptura. ff. de do. vez esse si ab eo fiat donatio q legari pōt, alias nō vt in fcā a filiofami. cū ꝯsensu pris, & ante Imo. vt. d. Alex. idē dixit bal. l. iz. C. de pac. sed q imo ēt tunc & sic indistincte cōpetat vēdicatio dicit esse verius alex. lz implicite loquēs p. d. l. j. in fi. cū seq. vbi ꝓpr & stricte accipit donatio & nō vt legatū & id refert ipse Alex. sensisse Bal. l. ij. C. si qs alte. vel sibi, & An. l. a titio. ff. de sur. Saly. in. l. traditionibus. vj. opp. C. de pac. & Imo. qui. d. sibi ꝯtrium. in. l. j. ff. de do. cā mor. sed caue qr nō perpēdit mētē Imo. in. d. l. ex hac scripta. ipse Alex. nā nō dixit solū cōpetere vendica. qñ do. cā mor. vz in vim legati, sed si ab eo fiat q legari pōt alias nō, qr tunc cessat similitudo cū legato. Omnino tñ nō plz dicta limitatio qr in. d. l. ij. eque ṗncipaliter de dona. cā mor. Itē limitat in do. cā mor. expressa nō in tacita, fm An. in. aux. de here. & fal. in pn. & refert hic alex. Sed nō ꝓpie limitatio, sed declaratio materie. Constat igit ex premissis q quo ad effectū trāslationis domi. ꝯuenit cū vlti. volū. fm Mod. Addō tñ q lz ꝯueniant qr cōpetit vēdicatio, tñ in eo oīno est diuersitas, qr ad h vt cōpetat vendicatio pro legato, reqrit additio, vt cōpetat pro re dōata cā mor. sufficit mors, vt. ṡ. dcm̄ est in ṗce. articulo nō ṗsupposita traditiōe, alias ea ṗsupposita ēt añ mortem. d. l. si mortis. ff. de do. cā mor. In alijs ēt pluribus ꝯuenit cū vltime volūtate, q̄ pleqūcere vt p alex. Lodo. & Moder. Papien. Et pōdera hbo Alex. nā allegat. l. j. C. de sacro. sanc. qr vr sentire pendēte qōa ibi nō esse correctū p dcm̄ apostoli de

28 quo ibi in gl. Et idē ēt Mod. papien. † & vltra eos adde q sicut nō vz legatū ab eo q nō est soluēdo. l. si vniuerse. C. de lega. Ita nec do. cā mor. l. circa. §. sicut. ff. ad. l. fal. Et ꝯsidera diligēter qr tenēdo cōes ꝯclusiones in quatuor articulis, de qbus ṡ. apparet do. cā mor. in pluribus habet ꝯformitates cū ꝯtibus q̄ cū vlti. volun. & sic plurimū ob. efficax & vniuersalis locutio impera. in. d. l. fi. C. de do. cā mor. Unde magis magis est tenere ꝯ cōes conclusiones vt tenuimus in ṗdictis articulis, vt minus recedamus a hbis. d. l. ꝯsidera ēt q cū oēs casus ponunt per alex. & moder. Tibi in voce relat respiciat effectuale implementū & ꝯsequutionē donatōis, seu rei deducte in do. cā mor.

29 † Pōt forte dari declaratio ad dcā vniuersalia hba in. d. l. fi. vz q quo ad effectū. s. implementū & ꝯsequutionē, nō est dicendū ex pte absimilis legato, q̄ intelligētia suadet ex hbis ṗceden. vz vt oēs effectus sortiat quos vlti. volun. &c. qbus sequētia declaratiue subiecta intelligi pñt, vt. ṡ. Et hoc mō intelligēdo datus erit locus dicte vniuersali locutioni, qr nō reperit in aliquo casu quo ad effectuale implemētū esse absimilē vltime liberalitati. Cogita tñ, qr noua, & pp ḡnaliorem ṗlationē in ea. l. Tñ qui

30 hanc intelligentiā negat melioré dēt. ¶ † Quā mām inducit Alex. ad statutū de testō seu vlt. volū. loquens. Circa qō dicas vt per ips, & in apostil. quas ad eius lec. feci. Adde ṗterea q in .q. de qua p Pe. de ancha. in ꝯs. cccxiiij. de statuto q mulier nō possit ꝯtrahere sine ꝯsensu ꝯsanguineoꝝ q cōprehēdit ēt don. cā mor. Nā predicta opi. ꝯfirmat, qr lz do. cā mor. quo ad solēnitatē ꝓbatoriā videat equiparari vlti. volun. d. l. fi. C. de codi. tñ quo ad solēnitatē essentialē, q̄ est i ꝓposito ꝯsensus alterius accedit ꝯtui. Nam ꝯtus pōt ab alterius ꝯsensu pēdere. l. si qs arbitratu. ff. de ver. obli. l. fi. C. de ꝯtrahen. emp. & sic respectu ordinis essentialis ꝯtus accedit. ¶ Scdo cōproba, qr in termi. d. statuti, ꝯsensus ꝓpinquoꝝ pōt dici similis ꝯsensui pris i termi. l. tam is. §. j. ff. de do. cā mor. quas rōnes affert Areti. d. l. ij. ff. de ver. obli. & reassumunt hic Mod. senen. & prece. m. Nec dicas ṗdictū statutū respicere potentiaꝫ, vt vr denotare ver. nō possit mulier &c. qr nō dat nec adimit potētiā mulieri, sed addit solē-

31 nitatē ad validitatē. ¶ † Ultra alex. addūt ēt hic mode. senē. q solēnitas de qua in. l. hac ꝯsultissima. C. qui testa. fac. pos. q in testō ceci. viij. testes reqrunt, nō hz locū i do. cā mor. fcā per cecū, ex rōne. ṡ. dicta. Qr respectu ordinatōis nō vr accedē vlti. volū. Et referūt ita ꝯsulēdo sensisse Pet. germanū bal. viꝝ Diony. de barisianis & d. Honofriū doc. Perusinos solēnes. Addit ṗce. m. q id fuit de mēte bal. i. d. l. hac ꝯsultissima, & expresse Ro. i. d. l. tō is, lz senen. ṗdictū nō aduertāt. Et circa ṗdictū statutū reqrēs ꝯsensū ꝯsanguineoꝝ, vide q̄ aliter loquēs q̄

32 alij, dicit h Ang. de perigl. ¶ † Adde ṗterea q mode. papie. in precedenti.

in pced.q. Tenet ꝯ oẽs, ex trib⁹, Primo qꝛ adule⁹ sic pōt sine cu ratore testari.l.aurelio.§.cu⁹.ff.de lib.le.nec hr̃des prit i integ. resti.petere vt ibi, ita pōt donare cā mor. sm Bal.l.j.§.j.ff.de iure.ꝛ ratio dextra.lz nō possit ꝯhere.l.si curatorez hñs.C.de in integ.restitu.mino.vbi Bal.ꝛ Alex.idẽ firmant, Ratio qꝛ vt i testō ita in dona.cā mor.nō pōt cāri lesio, qꝛ ad libitū reuocare pt. Scōa qꝛ talis mulier nō ẽ phibita testari p tale statutū.l.ꝟ. ba gesserūt.ff.ō vb.si.vñ si pt testari, qō ẽ pl⁹ ꝗ ꝛ donaꝛ cā mor. qō ẽ minus, vt.ff.i vlt.no. Tertio qꝛ diuersissima ẽ rō, nā statu tum, iō ꝯhere phibuit, qꝛ ꝯctus sunt valde pīudiciales cū sint irreuocabiles.l.sicut.C.de act.ꝛ obli.sed aliud i dona.cā mor. Tu adde ꝙ hec nō sunt ipsorū nouꝫ opi. Sed Ludo.in.d.l.ij. in prin.ff.de verb.ob.quā ibi tenent ꝯ Moder.senen. Tribus optimis fundamentis cōprobant, vltra quos adde qꝛ statutum dꝫ intelligi de ꝯctu pprio.l.iij.§.hec verba.ff.de nego.gest.cuꝫ simi.sed dona.cā mor.est species mixta, ꝛ sic nō simplr ꝯctus, sꝫ sm qd ergo nō proprie ꝯctus.l.hoc legatū in si.ff.ti.ij. Probaꝛ ēt ꝙ nō sit ppe dona.ꝛ sic ꝯctus in.l.j.ff.de dona.ꝛ.l.senatus.

33 §.j.ff.de dona.cā mor. ¶ †Addit p̄terea vltra scribētes p̄cece. me.quītū articulū dicēs posse dubitari qd quo ad reuocationeꝫ cui magis accedat, an ꝯctui vel vlti.volu.ꝛ ꝯcludit quo ad hoc hēre quandā separatā nām, qō potuit habuisse ab Ang.de pe. rigl. Nam quatenus reuocaꝛ ꝯualescentia ꝛ si prius decedat do natarius ꝗ donāo, nō pōt equiperari ꝯctibus nec vlti.volunta. Nam in neutro reperiꝛ his modis reuocationē fieri, De vlt.tñ volūtate, se refert ad tradita, in.l.j.§.p scōo.C.de cadu.tollē.

34 ꝛ iō quo ad hec seperatā nām hēre dꝛ. ¶ †Que ad reuocatio nem p penitenciā, vltime voluntati accedit, que ad libituꝫ vsꝙ ad mortē reuocabilis dꝛ.l.iiij.§.fin.cū seq.l.ff.de adimen.legat. Cōtractui nō.d.l.sicut nisi innominato re integra.l.si pecuniā

35 .ff.de con.cā da. †Et iō p alienationē voluntariā reuocaꝛ vt le. gatum, vt p Alex.hic post Dy.ꝛ Bal.l.stichū, g meus erit.ff.e.

36 ¶ †Itē ꝛ p superuenictias capitalis inimicitie, iux.l.iiij.§.si.ff.

37 de adimē.lega.vt ait Alexā.l.nō ois pcalle. †Et p predicta in facti cōtingētia consulēdo, tenui, ꝙ dispō.l.si quis in principio testi.ff.ti.ij.ꝛ.l.si mihi ꝛ tibi.§.in legati.ff.eo.locū habeat in do natio.cā mor.qō est nouūꝫ ꝛ no.pro ampliatione dictarum.ll.

38 ¶ †Quo ad quartū quo reuocari pōt dona.cā mor. qō est pp ingratitudinē donatarij in quinꝙ casibus, iux.l.si.C.de reuoc. dona.accedit ꝯctui.l.donationi inter viuos.d.l.si.Ac ēt vlt.vo lu.q ēt pp eiusmodi cām reuocaꝛ.i.pp grauē offensaꝫ.d.l.iiij.§. si.ꝛ.l.si inimicitie.ff.de his q.vt indi. ¶ Tu aduerte quatenus facit hoc nouū mēb.qꝛ nō est opus cū cōpꝛehendaꝛ, ꝛ an scribē tibus cōpꝛehensum fuit sub quarto dubio de effectu, vbi inter alios effectus expꝛesse ꝛ hunc respectu reuocationis ponunt, vt Alex.alle.Dy.ꝛ Bal.in.l.stichū g me⁹ erit. Erat igiꝛ magis cō gruuꝫ querere an quo ad effectū durationis vni magis ꝗ alteri accederet vel ppriā nām hēret, verū est tñ ꝙ vꝛ reuocationē nō posse dici effectū, qm̄ tendit ad destructionē, effectus.n.pꝛouīt ex re valide subsistēte, sed sustinēdo qō dixi rñde ꝙ reuocare est

39 tollere effectū durationis. ¶ †Secundo aduerte quatenus vult .l.si.de reuo.dona.posse intelligi in dona.cā mor. Nam id sta re nō posse pbaꝛ primo in prin.vbi.d.firmas ꝛ irreuocabiles esse donationes, p̄terꝗ in casibus ibi expꝛessis, ergo nō in donat.cā mor.quā ꝯstat ad libitū reuocari posse sola penitentia.d.l.non ois. Scōo vō dicit ex illis tm̄ cāis reuocari posse. Naꝫ dona.cā mor.nō solū ex alia quacūꝙ cā, imo nulla p̄cedente. Tertio vō phibet posse reuocari alr ꝗ si dicte cāe in iudicio pbate essent, Quarto vō in si.phibet tales cās per hr̃des donantis proponi posse, qꝛ in don.cā mor.(si.d.l.posset pcedere) caderet ꝙ ab he rede pponereꝛ. Vltimo clare cōstat qꝛ.d.l.si.nō hēret locuꝫ in dona.cā mor.ex ordine titulorꝫ, Nā ille de reuocan.donat.p̄ce

40 du illū de dona.cā mor. ¶ †An aūt p inimicitias capitales re uocaꝛ donatio cā mor.vt legatū, vide hic Bal.noue.tenentes ꝙ nō, ꝛ sic ꝯ p̄missa p prec.me. ¶ Extra glo.oppo.Bar.dupli citer ꝯ hunc tex.primo ꝯ reg.negatiuā, scōo ꝯ affirmatiuā ꝛ soluit ꝗs oppo.declara, ꝛ dic vt p Deciū ꝛ Jas. ¶ Duos ēt format. q.Bar.primā recte ꝯsiderāti intuitu reg.negatiue, scōam intuitu

41 tu affirmatiue de qbus in tex. ¶ †Querit enim an si statutuꝫ disponat ꝙ minor.xxv.ann.nō possit facere testm̄, an poterit fa cere codicillos ꝛ determinat ꝙ nō p hunc tex.inducēdo vt per ipsum, ꝛ duas alias.ll.ꝛ vnā glo.ad cōprobationē inductionis. Et vō Bar.p̄supponit tale statutū valere de iure, In ꝯtrū facit qꝛ vꝛ auferre liberā testādi factionē, ꝛ sic cū id sit ꝯ bonos mo res, sicut nō vꝫ pcti ita nec statuī.l.stipso hoc mō ꝯcepta.ff.de vb.ob.iuncta gl.no.in rub.de decre.decur.lib.x.ꝛ in sili statu to ꝙ mulier nō possit testari sine ꝯsensu consanguineorum dixit Pau.ꝛ post eū Alex.l.ex facto in prin.ff.de vulg.ꝛ pupi.ꝛ per Alex.d.l.stipso, Sed rñ.ꝙ dcm̄ eorꝫ nō est verꝫ, vt p Mod.d. l.ex scō. Vel rñ.ꝙ posito ꝙ eēt verꝫ nō facit ꝯ, qm̄ p hoc statutū nō tolliꝛ ppetuo testi factio, ꝛ sic vꝫ ar.l.sed si hoc.§.si.ff.de con

42 di.ꝛ demō. ¶ †Itē querit Bar.an si statutum disponat testm̄ valere cū quinꝙ testibus. Codicillus valeat cū tribus, ꝛ rñdet ꝙ nō p hanc rōnem, qꝛ nō reperiꝛ iure cautū, ꝙ semp in codi cillis sufficiant duo testes pauciores ꝗ i testō. Et p̄terea p tres authoritates. Primo gl.l.illud C.de sac.san.ec.q ꝛ si loquaꝛ i c.i spositione augēte, tñ facit, qꝛ sicut vult ꝙ donatio (seposita di spositione iuris nouissimi auc.) valeret i octingētis, qꝛ lex dispo suerat ꝙ in trecētis pluribus valeret donatio sine insinuatione fcā pio loco ꝗ priuato, ꝛ sic sentit aliud eē nō p̄supposita .l. talr disponēte, ꝛ qꝛ id est falsaꝫ ꝙ lex ita cōrespectiue disposuisset, iō illā gl.reprobāt ibi Pet.ꝛ Bal. Vel dicas ꝙ Bar.allegauit il laꝫ gl.ꝙ faciat in mā nō aūt ad decisionē, sed potius, ꝯ vel me lius ꝙ Bar.nō allegauit gl.sed.l.cū ibi no.taꝫ p gl.ꝗ p docto. g añ ipm id qō ipse ibi dicit dixerunt p.l.si alterius.ff.de here. insti.qō pꝫ, qꝛ qm̄ in spē vult allegare gl.exprimit.s.dū alle.glo. l.tam in.§.j. ¶ Scōo alle.l.in ꝯctibus, in pn.C.de nō nu.pec. q facit quatenus ibi fit diminutio quinquēnij reducēdo ad bie nium, ꝛ tñ nō coartaꝛ tps qō erat tributū his g ob spāles cās lō gius tps quinquēnio habebāt vt ibi ver.his.s.ꝛc. ¶ Tertio al leg.glo.l.tā in, q facit, qꝛ nō sequiꝛ sm ipam diminutione facta respectu numeri testiū ꝛ vlt.vol.in legato, ꝙ ēt alio respectu.i. facultatis faciēdi legatū ab ea psona vt in filiofa.in.q.gl.sit fcā diminutio. ¶ Circa pmā.q.addēduꝫ ꝙ ꝯ Bar.aliq tenuerūt prout Bal.l.si.C.de testa.vt Pau.ꝛ Alex.hic referunt, Mo dus qꝛ cū tale statutū sit ꝯ ius cōe extendi nō dꝫ. ¶ Itē addu cit in argu.tex.in.l.g filiū in pri.ff.ad treb.g tñ vt dicūt Raph. ꝛ Moder.nihil penitus facit. ¶ Tertio ꝯ Bar.alleg.Rap.l. si.ff.de reg.catho.vbi talis reg.nō trahiꝛ ad.ll.nouas. Sic ergo reg.huius.l.ꝛ.l.diui.§.codicillos.ff.ti.j.nō ptineat ad statutū.

43 ¶ †Quarto idē Rap.adducit qꝛ regu.nō est ius nec de se ali quid disponit, sed solū ex iure iam facto cōstituiꝛ.l.j.ff.de regul. iur. Nō ꝯuenit igiꝛ mō aliquo dicere ꝙ dispō p modū reg.in h tex.fcā, ꝛ in.d.§.codicil.hēat hāc vim ꝙ possit extēdi ad statu tum, qꝛ p̄dicte.ll.ponētes reg.nō faciūt nec sunt ius. ¶ Quin to ꝯ Bar.adducit Pau.tres gl.in.l.j.C.de sac.san.ec.ꝛ.l.hrēs abñs.§.j.ff.de indi.ꝛ.l.si.§.fin aūt ver.fin aūt a locis, in ver.cō firmationē.C.de iure delib. Quibus ipse sequēs Bar.rñdet, naꝫ prime due reprobanꝛ, ꝛ iure, p Bar.in p̄dictis locis. Tertia nō facit, qꝛ nō loquiꝛ de lege correctoria. ¶ Sexto ꝯ Bar.adduci tur p Bal.in.l.si arrogator in pe.col.ff.de adopt.text.l.j.§.vel maxime.ff.de colla.bono.q tñ nō facit, vt dicit Alex. ¶ Septi mo ꝯ Bar.vꝛ tenuisse An.in.l.nō pñt.ff.de legi. Adducēs, g si vera eēt opi.Bar.sequereꝛ ꝙ si statutū disponeret ꝙ pꝛ pos sit facere testm̄ corā duobus testib⁹ regrereꝛ ꝙ tales testes eēnt rogati, qō eēt falsuꝫ.l.hac ꝯsultissima.§.ex imꝑfecto.C.de test. ¶ Octauo ꝯ Bar.Areti.h allegat singulare dcm̄ Joa.an.i ad

44 di.ad spe.in ti.de cura.§.h.in addi.inci.Vbert.de bo. †vbi teꝫ ꝙ si i loco sit statutū excludēs mreꝫ a successiōe filij pp agnatos nō excludeꝛ eius vigore mr̄ a tutela ꝗuis in.l.j.ff.de legi.tu.po naꝛ, reg.ꝙ tutele delatio a successiōis delatiōe reguleꝛ, ꝛ g p̄ferꝛ in successiōe, ꝛ in tutela. ¶ Quib⁹ tñ nō refragātib⁹ tenēda est opi.Bar.h ꝛ.l.j.ꝛ tm̄.§.j.ff.de ser.cor.ꝛ in.d.l.j.§.j.ff.ad.l.fal. ꝛ.d.l.j.§.j.ff.de mune.ꝛ hono. Quā ēt tenuit Albe.de ros.in.j. par.statu.q.clxxx. Pet.de ancha.ꝛ Jmol.c.de testib⁹, extra de testi. Pau.Alex.Aret.ꝛ cōiter Mod.h. Pro q noua funda. adducunt vltra funda.Bar.q posset euitari, qꝛ nō pbāt aliqd in mā correctoria i q sumus, sed i mā limitatoria, q sunt valde

45 diuersa. †Nā debemus scire (ꝛ ē verbū nō negligēduꝫ) ꝙ nō solū dꝛ lex correctoria qm̄ totalr aliā.l.corrigit verꝫ ꝛ si i pte corrigat, vt in casu nro, ꝛ dep̄hendiꝛ ex dictis doc.h ꝛ.l.si ꝯstante i pnc. vbi ordinarie de h.ff.so.ma. Limitatoria aūt tūc dꝛ cū vna.l.p aliā restringiꝛ, vt nō pcedat aliquo certo casu, i sua aūt decisiōe remanet penit⁹ incorrecta, vt pꝫ exēplū i.d.l.si ꝯstāte i pn.iun cta.l.ij.eo.ti.ꝛ in.l.si.cū ibi no.p Bar.post gl.C.si ꝯ ius vꝛ vti. pub. Nā ibi dꝛ ꝙ ius ciuile litat ius diuinū volēs ꝙ i ore duoꝝ vel triū stet omne verbū, vt i.c.nouit de iudi.vt nō pcedat i te stamēto ꝛ qbusdā alijs casib⁹ i qbus plures duob⁹ requiruntur,

vel tribus. Quod est p modū cuiusdā distinctionis, seu declarationis, quasi q ius limitatū nō fuerit inductō p casib⁹ de quibus in iuribus declarantib⁹ seu distinguentibus, seu limitantibus.

46 ¶ †Addu. ff ergo ad sustinēdā ɔclusionē Bar. p Alex. quia lex correctoria corrigēs in vno casu trahit ad aliū q sub lata significatiōe cōprehendit sub expresso vt in gl. no. ꝛ ibi p Pan. de leaza. in cle. j. in ver. eligat, de elec. Ad qd ēt gl. in auc. minoris debitor. C. q dari tuto. pos. ꝛ alia gl. i auc. vt bi q obli. i prīc. in ver. ad curationē, Sed sublata appōne testi codicillus comprehendit vt p gl. l. ij. C. com. deleg. ꝛ. l. j. ff. de testa. ꝛ insti. eo. i prin. ꝛ. l. fi. C. de codi. Quod funda. sustinet cū Mod. senen. qr dictaꝛ gl. doctrina pcedit vbicūqꝫ rō est expressa in. l. corrigente, vt tunc fiat extēsio ad casum, q sublata sigñatione cōprehendit sub casu exp̄sso nō aūt, Nā ita loquunt gl. p̄dicte, sed in casu nr̄o, ꝛ si rō nō p̄supponat exp̄ssa, tū idē est ac si expressa eēt, qr ñ pōt reddi nisi hec statuentes ɔsiderasse minores non eē pfecti ɔsilij ꝛ capacitatis, vt. d. tex. l. j. ff. de mino. ergo hr̄i dꝫ p exp̄ssa vt vult gl. no. ꝛ ibi Bal. ꝛ alij. l. ɋuis. C. de fideicō. Sustinēdo tū sic nō dī p modū extensiōis sed imo p modū cōprehēsionis in. l. corrigente, vt. l. nois ꝛ rei. §. verbū ex legibus. ff. de v̄b. sig. ꝛ. l. libertū. §. senatus. ff. de ritu nup. ꝛ firmat Bal. l. de quibus. ff. de legi. ꝛ. l. oēs populi vlt. col. in prin. ff. de iusti. ꝛ iure. ꝛ sic no. q tale statutū hꝫ locū in codicillo cōprehensiue. ¶ Scđo p Bar. fm Mod. senen. facit qr regu. phibitiua extensionis i correctorijs p dictā. l. p̄cipimus. C. de appe. nō hꝫ locū in ter. reg. cū lꝫ qđ est plus vtiqꝫ qđ est minus, vt. l. relegator. §. fi. ff. de interdi. ꝛ relega. ꝛ. c. nō dꝫ de reg. iur. in. vj. Ita eꝫ vt hꝫ eos q cū nō liceat testari vtiqꝫ nec qđ minus est. i. codicillari, vt cōtrarioꝛ eadē sit regula, Sed mirū q ita grauiter errent ꝛ ꝫ tex. in. d. §. fi. Et iō hoc fundamentū nihil penitus est. Potest hr̄i dicta rr̄a applicari affirmatiue, vt facit Pan. de ca. vt si statutū cōcedat filiofami. q possit testari vel q testm̄ valeat cū tribus testibus. ¶ Tertio pro Bar. all. Are. tria iura, id tū potius ē vꝫ tex. in auc. de here. ab intesta. venienti. §. ex his vbi in prin. d. q cū p tex. antecedētes cognati sint exparati agnatis quo ad successionē satis liquido cōstat q in tutela est idē, q reg. iur. antiqui ei defert cui ꝛ successio, Posset go r̄ndet q est subinde ibi ver. sancimus noui iuris pmulgatiuū, sed realiter intelligendo oīno remanet dicta ɔfitia quā facit tex. ꝛ sanctio ibi est ꝛ noua, qr p̄io nō erat expresse decisum. ¶ Tu vltra alios p opi. bar.

47 dic† q statutū dꝫ taliter īterpretari, q eius dispō nō possit reddi elusoria facile, vt dixit Anto. de bu. in dispu. inci. Bononiē. quidā p tex. no. in. l. j. §. pecuniā. ff. de calūnia. ꝛ gl. in. c. ɋq̄ de vsur. in. vj. Ad qđ tu bonō no. tex. in. c. si ciuitas, de senten. excōmu. lib. vj. Sed si minor posset de rebus suis disponere codicillando, facile euitaret ꝛ deluderet statutū nolens eū disponere nec refert, q nō disponat testando, qr hoc nō considerarūt vniuersaliter statuentes, Jmmo maior est rō prohibēdi minori codicillos q testm̄, qr in codicillis facilius posset decipi ex quo minor testiū numerus requirit. l. hac cōsultissima in fi. C. qui test. face. pos. ꝛ idē in codicillis verisimile est statuentes r̄ndisse si de hoc cogitassent vel interrogati fuissent iux. gl. l. tale pactū. §. fi. ff. de pac. ¶ Ad ɔria r̄ndent doc. Ad primū q statuenꝫ ꝫ ius cōe nō dꝫ extendi r̄ndent q nō extendit, Sed lex se extendit ad statutū i his termi. vt ex deductis p Bar. si teneremus eius fundā. cōuenire, vel melius r̄n. vt in p̄io funda. vltra Bar. q comprehendit cum sit rō eadē q hr̄ p expressa. ¶ Ad scđm r̄n. q nihil facit vt. d. Raph. ꝛ Alex. ¶ Ad tertiū de. d. l. fi. ff. de reg. catho. cum Areti. q ibi erat expressū i. l. veteri, vt ibi declarat Bar. ¶ Ad quartū p. l. j. ff. de regu. iur. cum Alexā. q imo ibi facit ius exponendo vno mō vt p gl. q facit ius in casibus q nō sunt in iure expressi, ꝛ in eis eadē ē equitas, ꝛ dū. d. nō facit ius, intelligit, in casibus exceptis, ꝛ in expresse decisis, vl melius r̄n. q nō sequit nō facit ius, ergo nō pt operari q ius factū ꝛ ad regu. reductū facilius extēdat. ¶ Ad fm r̄ndet ipse Pan. vt. ff. s. rerali. ad sextū p. d. §. vel maxime r̄nsum est. ff. ¶ Ad septimū An. in. l. nō pūt r̄n. q iō vꝫ testm̄ stante statuto, cū duobus testibus ēt nō rogatis, qr. l. ita disponit, in. d. §. ex imꝑfecto, ergo ita dꝫ intelligi statutū. l. ij. C. de nopa. ¶ Ad vlti. r̄n. vt p Saly. in auc. mr̄i ꝛ auie. C. qn̄ mul. tute. offi. fun. pos. q tutela mr̄is nō defert fm r̄as, ꝛ sic nō mir̄ q nō regulet a iure successiōis,

48 sed est anormala qr defert mr̄i ita demū si velit. ¶ †Sed posset dubitari vltra Bar. ꝛ alios an p̄dictū statu. phibeat dona. cā mor. sicut cōclusum est in codicillis, qđ vr decidi ex dictis. ff. in p̄io mēbro. An dona. cā mor. quo ad p̄ātē exparet vlti. volū. Jn illa. q. quā post Areti. posuimus an vsurarius manifestus q phibet testari sine solēnitate. c. ɋq̄ de vsur. in. vj. ꝛ decisimus affirmatiue ex itentione gl. Pro qua ɔsidera optime facere decisionē Bar. ꝛ doc. hic. Nisi dicas q. d. c. nō disponit vsurariū nō posse testari, Sed vult q possit cū solēnitate d qua ibi vt. d. hic Mod. senen. in dicto p̄mo mēbro. Et sic sentiūt hoc statutum phibere ēt minorē posse dona. cā mor. Pro qua cōclusione, quā tene, facit, qr q ex defectu sensus nō pōt testari, nō potest donare cā mor. sepius alle. l. j. §. j. ff. de tute. ꝛ ra. distra. ꝛ. d. l. discretis. C. q testa. face. pos. Nam minor ex tōne phibitus ē stante dicto statu. qr eiusmodi etatis fragile cōsiliū est, vt. ff. dixim⁹. ¶ Vltimo circa scđam. q. Bar. Ang. de perig. allegat i ɔtrium Bal. l. fi. C. de testa. sed no. d. ɔtrium vt pꝫ ex relatis. ff. post Alexan. in vlt. col. ꝛ Pan. de ca. hic, est. n. casus diuersus ille vꝫ qn̄ statutū disponit valere testm̄ cū tribus testibus, tunc est diuersa rō q valeat ēt codicillus cū eodē numero testiū, iux. d. l. cum hic status. §. si miles. ff. de dona. inter vi. ꝛ vxo. ꝛ. l. si qs in principio testi. §. j. ff. alle. ɋ q valeat cū tribus qn̄ testm̄ vꝫ cū qnqꝫ vt hic Bar. cuius decisio cōiter tenenta pbat optime p. l. si alterius. ff. de here. insti. declarādo vt p Bart. in. d. l. illud. Cuius no. doctri. ɔfirmat ac declarat sua decisio in hac qōne.

¶ Summarium. L. hec verba.

nisi in

nisi in defectum exheredatus sit.

31 Legata ad pias cās an debeantur hereditate nō adita.

32 Expressio eorum que tacite insunt per modum dispositionis an aliquid operetur.

33 Intellectus ad tex. in. l. si arrogator. ff. de adop.

34 Pupillaris tacita inest in expressa vulgari & matrē nō excludit expresse vero sic.

35 Intellectus ad. l. titia. ff. ad. l. fal. remissiue.

36 Sententia capitali extincta an ēt extincta sit bonoꝝ publicatio.

37 Preconij cōcessio durat donec nō reuocetur.

38 Emptor si stipulatur a venditore rem tradi & vacuam possessionem tacite intelligitur.

39 Arbiter si facto cōpromisso cum pena diē q a lege itelligit adiecit, intra quem ab eo condemnatus implere debet, an possit mora purgari.

40 Statutū disponēs id q ius cōe est municipale.

41 Societate ꝯcta q si qua ista hr̄ditas obuenerit illa cōmunicet communicatur illa in qua alter socius est heres institutus ab eo cui successurus erat abintestato.

42 Dictio, ex, cāū immediatam denotet.

HEc verba. Non diuidit quia sub vnius verbi complexu oīa clauduntur, & Bar. in. ij. oppo. appellat ptem i. casum, siue exēplū, quo respectu pōt dici pars .principalis orōnis nō legis. ¶ Summa vt p

1 Bar. ad vt p Pau. & post eū Alex. ¶ † Ante positionē casus premitte ad intelligentiā q legati cōditiōalis dies nō cedit, nec quo ad oblonē nec quo ad transmissionē anī condōnis implementū. l. cedere diē. J. de ver. sig. l. j. §. finaūt aliqd sub ꝯdōe. C. de cadu. tol. legatū aūt purū quo ad trāsmissionē a morte testatoris cedit. d. l. j. §. in nouissimo. §. cū igit i fi. ea. l. vbi gl. notanter declarat qualiter id pcedat, quaꝫ p singu. excellit Bal. in. l. fi. C. de testa. manu. & magistrā eē dicit Alexā. J. col. iij. Quo aūt ad oblonis effectū inest hec tacita cōditio, si hr̄ditas adeat. l. si

2 nemo. ff. de testa. tute. l. eā quā. C. de fideicō. ¶ † Scdo pmitte q conditionū qdā proueniunt ex verbis vel mente testatoris, & sic ex ipso testō, & iste faciunt legatū cōditionale, siue sint expsse siue tacite. l. qō pure. J. qñ dies leg. ced. & l. legatū. ij. J. de adimē. leg. Quedā insunt tacite ex nā rei legate, siue legis dispōne, & sic extra testm̄, & iste nō faciunt legata cōditionalia, quo min⁹ trāsmittant legatario decedente pendente cōdōne, vt p Bar. l. conditiones extrinsecus. J. de cōdi. & demon. ita intelligentē illaꝫ. l. quā. d. solēnē & no. Adde bonū tex. in. d. l. qō pure ver. at si extrinsecus. ¶ Pone casuꝫ, & rō dub. est in prōptu. qz factū fuit legatū p verba sui nā cōditionē denotātia. Rō aūt decidendi ē qz oīno inerat talis cōditio, & sic vt. d. gl. fi. idē esset cōdōne nō apposita. Dy. aūt dicit qz expressio eoꝝ q tacite isunt nihil operatur, qō in idē recidit sm Bar. in cuius lec. magis plꝫ q sit rō

3 decidendi, q̄ rō differentie, lꝫ vtrunqꝫ stare possit. ¶ † Not. j. qō dcm̄ est summādo, q expressio eoꝝ q tacite insunt nihil operatur, & in spē q expressio ꝯdōnis q tacite inest nihil operat. cōcordan. plures dat Areti. denotant. n. tūc nō ꝯdōnē sed monitionē vt. l. muto §. sub cōdōne. ff. de tuto. Quod ēt inducit ad

4 dno, primū ē † si superior cōmisit ꝯdēnari reuꝫ, si actor pbauerit, vel si iustū erit, Ista verba nō faciunt ꝯdōnē nec dant nouā formā rescripto, ideoqꝫ snīa vꝫ ꝗuis n̄ sit pbatū vel iustū. Inn. in. c. prudētiā, in pn̄. de offi. deleg. cū quo Bal. in. l. pscriptione

5 C. si ꝯ ius vel vti. pub. ¶ † Secundū si mādet pui deri alicui de beneficio si est idoneus, qz nō facit mādatū cōdōnale vt per Inno. & Ano. in. c. si. de presum. & iō vꝫ collatio ēt q nō sit idoneus, dūmodo sit capax, qz sit clericus, peccat tñ ꝯferēs, lꝫ collatio teneat, secus est qñ cōditio expressa nō inest tacite vt si est doctor, Tunc. n. si nō esset doctor mandatū defecta condōne non adesset, & ꝯñr collatio nō valeret, vt in cle. j. de offi. deleg. p doc.

6 & p Bald. l. nō dubiū. C. de legi. Pau. & Areti. hic. ¶ † Fallit tñ premissa reg. sm Alex. nisi testōr diceret q talis expressio faceret actū vere ꝯdōnalē, p. l. in cōditionibus. §. j. J. de ꝯdi. & dem. Ponit antea Bar. J. pe. col. ver. q̄ro vero & d. l. qō extrinsecus. Et subdit satis ꝯstere qñ dixit sub hac ꝯdōne si & hr̄s erit, vt p Bal. l. j. in prin. C. de cadu. tol. & Pau. hic in lec. bon. ꝗuis aliter referat in lec. Paduana vt diffuse p Alex. ij. no. ꝯcludentes ꝯ Bal. sicut ēt Areti. Sed defende Bal. & rñde funda. Alexā. &

7 Areti. vt p Sacy. & Jas. v. col. ¶ † No. ij. cōditionē hr̄di p nō ꝯdōe, & quo ad sola verba ꝯdō nuncupat, nō quo ad effectū. l. cornelius. ff. de hr̄di. insti. Adde ꝯcor. in. l. cū ad pñs cū sequē. ff. si cer. pe. & tex. optimū post Pau. & Aret. i. l. muto. §. sub cōditione. ff. de tute. sicut multi appellant sacerdotes qō veri non sunt. c. multi. pi. distin. Rō est qz cū legata nō debeant nisi hr̄ditas adeat, ex testō, vt. l. si nemo. ff. de testa. tute. & l. eā quā. C. de fideicō. vel ab intestato, vt est gl. sing. in. l. q filio. §. j. ff. de her. insti. quā sing. dicit Bal. in auc. ex cā, ver. decimo oppo. C. de libe. pte. p qua bonus tex. quē ibi no. Bar. l. ij. J. de fideicō. libe. sequit q tacite inerat, & sic expressio nihil plus ꝯtinet q̄ insit sine expressione, ergo nihil operari dꝫ qō nihil in effectu ex se continet. Intelligendū est tñ q nō habeat p ꝯdōne q̄tū ad transmissionē legatario decedente pendente ea condōne. l. si titio. §.

8 j. alleg. in gl. & d. l. cōditiones extrinsecus cū ibi no. † Quo aūt ad impediendū ortū oblonis & actionis ꝯdō tacita hr̄ p ꝯdōne & impedit natiuitatē, gl. est no. & reputata sing. in. l. itē qz. ff. de pac. Tu tñ adde sociā in. l. ij. §. fi. ff. si cer. pet. Rō aūt hui⁹ dīe colligit ex dictis Bal. qz impedire transmissioneꝫ est impedire voluntatē testōris, impedire ortū oblonis nō, vel rō est qz facili⁹ qd a principio impedit, q̄ ex post facto. l. pñe furioso. ff. de his q sunt sui vel alie. iur. c. ad apostolicā de regu. q rō forte nō pce

9 dit, qz pari mō viget in trāsmissione. ¶ † Amplia hoc q ēt pcedat in ꝯdōne a lege subrogata loco ꝯdōnis expresse a testōre, vt in ꝯdōne de dando vel faciēn. subrogata loco ꝯdōnis si iurauerit se daturuꝫ vel facturꝫ expresse a testōre. l. q sub ꝯdi. §. fi. ff. de ꝯdi. insti. & ibi p Bar. Impedit tñ ēt ipsa ortuꝫ oblonis, vt. d. §. fi. d. Bar. & hic Areti. in añpe. colum. Socyn. in. ij. limita.

10 ¶ † No. iij. q lꝫ dictio si soleat sui nā ꝯnotare ꝯdōnē. l. si titio J. qñ dies leg. ce. & l. q pmisit. ff. de ꝯdi. indebi. & p Bart. l. j. J. de condi. & demon. & idē pari rōne de alia dictione ꝯdōnē denotāte vt in pmo exēplo tex. est dictio qsquis q ꝯdōnē ēt denotat vt in hoc met tex. probat & in. l. q liberis, in fi. princ. ff. de vulga. &

11 pup. † & qz relatiuū qs vel q adiectū verbo futuri tpis, iducit cōditionē. l. stichū q meus erit. J. eo. Limitat tñ id p hūc tex. & cōcor. vt pcedat vbi talis dictio est adiecta ei qō pōt se hēre ad eē & nō eē, Nō aūt si adijciat ei qō de necessitate inest. Qm̄ tūc exponit p qz vt. d. Bar. post gl. de quo ēt p Bart. i. l. lucius, pen. col. in ver. sed pone habeo duos filios. ff. de vulg. & pupi. Ante gl. referēda est pma oppo. Bar. in qua idē hꝫ fere qō dcm̄ ē pri me. Adde tñ dū. d. q si p qz ponit hic, Nā alr dicit tex. l. in cōditionibus. §. j. J. de cōdi. & demō. vꝫ q si ponit p qñ sed rñ. q

12 vtroqꝫ mō bñ dici pōt vt. d. Bar. J. v. oppo. ¶ † Glo. ij. opponit & sol. Pro cuius declaratiōe referas Bart. in sa oppo. Qui soluit q termi. sunt diuersi, Nā hic vnus tm̄ fuit institutus i so casu & sic tacite inerat ex necessitate q ipse adiret. Ibi ēt plures fuerunt instituti & ab oibus relictū si vnus ex ipsis hr̄s erit, & sic tacite nō inerat ex necessitate, qz testm̄ aliorꝫ aditione cōfirmari poterat. Adde nouiter q imo i hoc tex. in. ij. casu sicut i pmo pōt intelligi q plures eēnt instituti, & id vr̄ verius vt est ex clara intentione gl. Vult. n. q solus seius sit grauatus, & nō coheredes, put ēt loquit tex. in. d. l. in ꝯdōnibus. §. j. & d. l. si titio. §. fi. in fi. lecus si sint oēs grauati & in psona vnius sit ꝯcepta, condō, et ibi dr̄ & hec est vera intelligētia huius tex. nec est opus variar, vt facit Bar. q in scōo casu sit vnus institutus, q variatio nō est presumenda incōtinenti. l. nā ad ea. J. de cōdi. & demō. lꝫ in se sit verum dcm̄ Bar. tñ intelligēdo, vt dixi, qñ ex pluribus institutis ille solus est grauatus i cuius psona est ꝯcepta ꝯdō, est melior intelligētia. Quā vltra premissa cōprobo qz pluribus institutis si testōr dicat, si seius hr̄s erit lego sempronio centū, solus seius est grauatus, tex. est mirabilis. l. si fundū la. j. §. si libertus. J. eo. Et pbat ēt recte intuenti in. d. l. si titio. §. fi. tū qz. d. ab oibus que mentio alr esset supflua. tū ēt in fi. dū. d. in psona illius i quo ē cōprehensa ꝯdō pinde esse ac si solo coherede instituto eo mō legatū eēt. Qō vlti. sentit hic Lancel. & verꝫ vr̄ q̄uis gl. h̄ sentiat ꝯtrā. ¶ Opponit. iij. ꝯ sol. traditā p eā. ff. in pri. oppo. Bar. ō . l. in ꝯdōnibus. §. j. J. de ꝯdi. & demō. Et reiecta solo. quotidieꝫ q dicebāt (vt ibi in glo.) q Primus erat nomē ppriū, soluit q lꝫ ibi plures essent instituti, nihilominus iō legatū nō ē ꝯditionale, qz fuit ab vno relicto sub illis verbis si ipse hr̄s erit, & sic tacite inerat q hr̄s eēt ad hoc vt legatū deberet vt testōr volebat, hoc est ab eo a quo reliquerat. Sicut in fili quo ad ptē eius, i cuius psona ꝯdō apponit in. d. l. si titio. §. fi. lꝫ que ad ptes aliorꝫ legatū sit ꝯdōnale. Nec ob. q p ius accrescēdi dēat a cohr̄de, qz nō oīt, put testōr voluit, & eodē mō pꝫ n̄ obstare q legatū deri

posset sm termi. ti. ff. si qs omis. cã test. Aliud subdit Bar. esset si in testõ esset clausula codicillaris, qr tũc esset cõdõnale p illa verba si hrs erit, qm pōt illud qd legaf deri abintesta. ex voluntate testõris expressa in testõ, & sic legatũ esset cõdõnale, qr de necessitate nõ inest tacite sm q voluit testõr q esset hrs. ¶ Unde ex dictis Bar. p declaratione colligẽdi sunt plures cõclusiões, Prima qñ vnus est institutus, & ab ipso est relictũ legatũ si hrs erit, nam

13 nõ est cõdõnale, vt hic sm ipsum. ¶ †Secunda cõclo quã sentit qñuis nõ explicet q idẽ est si legatũ esset a pluribus istitutis sub cõdõne si oẽs hrdes essent, tunc. n. ẽt nõ esset cõditionale, qm tacite inesset cõdõ si hrdes erant, nec. n. alr deberi pōt legatũ vt voluit testator, nisi adeaf hrditas ab oibus vt sentit ipse Bar. Et p talẽ rõnem pōt rñderi si huic scde opponaf, q si vnus nõ sit heres ex testõ deficiat cõdõ, qr falso redderf vlis si oẽs hrdes erũt qr qñ in vli est falsa particularis ẽt tota vlis. l. si is q ducenta. §. vtrõ ff. de reb. dub. & sic est expressa ea cõdi. que tacite inerat cũ aliter nõ posset deberi, nisi vt expressũ est, sm q testõr voluit.

14 ¶ †Tertia cõclusio est qñ pluribus institutis ab oibus est relictum, si hrs vnus esset, vt. l. si titio. §. fi. alle. in gl. Quo casu respectu portionis debende ab ipso in cuius psona sunt verba cõcepta si hrs erit vel si here. adierit, legatũ nõ est cõdõnale, qr tacite inest ad hoc vt debeaf, prout voluit testõr. Quo ad portionem seu portiones cohrdis vel coheredũ, legatũ ẽ cõdõnale, qm cõdõ expressa respectu ipsorũ non inerat de necessitate, qr testm poterat cõfirmari aditione ipsorũ, & sic nõ requirebaf de necessitate, ad hoc vt legatũ sortiref effectũ, aditio eius in cuius psona fuit facta expressio cõdõnis adeundi, & ita dclaraf. d. l. si titio. §. fi. Et no. qr cũ quo ad solã portionẽ positi, in cõdõne legatum nõ sit cõdõnale, quo ad portiones aliorũ si contingat illũ in cõditione positũ nõ esse hrdẽ, sequif mirabiliter q ab illis cohrdibus nõ debebif legatũ, quo ad portiones hrditarias eorũ tanq̃ defecta cõditione, & solũ debebif quo ad portionem nominati in condõne quo ad quã legatũ fuit purũ & sic eo non existente herede accrescit sua portio coheredibus cum tali onere. l. si titio & me. §. j. ff. ti. j. l. j. §. sin aũt legatarij. C. de cadu. tol. Sequif etiam pariter scdo no. effectus q si legatarius decedat anteq̃ ille adeat transmittit ad hrdes solam portionẽ illius positi in cõdõne non aũt coheredis. Nec refert q per ius accrescendi pōt deberi portio illius in cuius psona est cõcepta cõditio, qr alij nõ debẽt tunc

15 prout testõr voluit, sed ex legis dispõne, vt. d. Bar. ¶ †Itẽ circa. d. §. fi. oppo. p intelligẽ. post Nic. de neap. Pau. & Alexã. qr vr q in ver. & idẽ expressio cõdõnis fuerit scã alio mõ q̃ inest qr nõ inerat tacite q adiret ff. centũ dies, & sic dz talis expressio alio mõ facta aliqd operari, vt. l. si ita legatũ. §. illi si volet ff. eo. & sic cõ hunc tex. in quo expressio cõditionis tunc demum, qñ eo mõ fit quo tacite inest nihil operaf. Sed rñdef p dictos doc. q verba illa ff. centũ dies, in tex. posita. censenf adiecta pstationi legati, & ad ipsam referri debẽt, punctãdo post verbũ adierit. qui tex. ita intellectus est no. ad hoc q vbi est dubiũ qño expressum debeat intelligi, an eo mõ quo tacite inerat o. l. vel alr, intelligi dz eo mõ quo tacite inerat, Ad qd gl. l. post doct, in. iij. lect. ff. so. ma. quã ad id no. Bal. l. i. §. videamus. C. de rei vxo. act. faciunt ẽt dcã p Bar. l. vxorẽ. §. i testõ. ff. de leg. iij. & p eundẽ. l. cautus. ff. so. ma. & ita teneas qcqd hic dicat Rui. cauillose loquens & q verus sit intellectus pdictorũ ex eo ẽt manifesto cõstat, qr si illa verba intra dies. c. referenf ad pcedentia si hereditatẽ adierit cõditioni esset adiectus dies nõ aũt legato, & sic legatũ ibi nõ esset in diẽ, cuius cõtriom dicit ibi expresse & eo mõ quadrat rõ de que

16 ibi. ¶ †Quarta cõclusio est qñ pluribus institutis vnus tãtum grauatus fuit sub cõdõne si ipse esset hrs. l. in cõditionibus. §. j. ff. õ cõdi. & dem. Quo casu ẽt nõ est cõditionale, qr tunc inest ex necessitate ad hoc vt debeaf sm q testõr voluit vt. d. Bar. & ita procedit tex. hic in. ij. & iij. exemp. vt vult glo. & ff. dixi, qcqd alr di-

17 cant restringendo Bar. & doc. †Addit Lancelo. q qñ duo sũt instituti, & legatũ est relictũ ab vno si alter hrs erit, tunc legatum totaliter est cõditionale. d. l. si titio. §. fi. Tu aduerte qr nõ ẽ vis eiusmodi legatũ fieri. Nam grauaref hrs eo caso quo adiret coheres, & sic ipse minus hẽret, qr sibi nõ accresceret. Nec. d. §. fi. pbat is in se possit esse verũ, quẽ. §. ponderauit forte in fi. duz ta cat fini. ibi pinde atqz si solo coherede eo mõ legatũ esset. Sz canendũ, qr sic habendo, similitudo non cõuenit, nec bñ exẽplificaret gl. si. id dic non debere esse coherede, sed duas dic. s. eo herede &c. Tu aũt pone qñ ex fiat legatũ si cohrs nõ adierit, tunc. n. est verisimile & rõnabile fieri, & pbaf in. d. l. in cõdõnibus. §.

sed si sic leget, vbi. d. q si cohrs adierit legatũ nõ debef, ergo pz q p aditionẽ cõtrio deficit q̃ no. qr est nouus casus p illõ tex. is nõ sit in pprijs termi. huius tex. & casus Bar. vz qñ affirmatiua est locutio si hrs erit. Itẽ nec est tunc expressio cõdõnis, q tacite inesset, sicut nec qñ relictũ est ab vno si alter hrs esset. & vterqz casus est impertinens ad mãm de qua agimus, & alienus ab ea.

18 ¶ †Quinta cõclusio q ex dictis Bar. repreheñdif est q illa verba qsqs mihi hrs erit det titio centũ, nõ hñt vim clausule codicillaris, & sic nõ censenf grauati venientes abintesta. Sed solũ instituti. Idẽ tenent Bar. Bal. & Ang. in. l. si qs cum nullũ in prin. ff. ti. j. Contrariũ. d. gl. in. l. ex duobus. §. j. in vers. pfie. ff. de volg. & pup. quã ibi Bart. & Bal. approbant, & d. Bal. alibi nõ reperiri, eandẽ gl. pro sing. allegãt & sequunf An. in. l. j. ff. si ta. j. & Pau. in. l. eã quẽ. C. de fideicõ. eam tñ reprobant Jaco. de are. Nico. de neap. Imo. Raph. & Paul. sibi cõtrius, in. d. l. ex duobus, & hic Alex. & demũ est cõ eã cõis & vera opin. Que primo pbaf p tex. iuncta gl. j. in. l. si in testõ. ff. si qs omis. cã test. Scdo p tex. l. si plures ff. de le. iij. vbi lex equiparat illa verba quisquis mihi hrs erit illis hrs meus dato, per que nõ intelligif scã repetitio a venientibus abintesta. vt hz. l. eã quã. C. de fideicõ. & ibi gl. ij. & gl. ẽt. ij. in. l. q̃ cõditio, in prin. ff. de cõdi. & demon. Saluatur tñ. d. gl. vbi vnus tñ esset institutus, summa rõne, qr tũc verba quisquis non possent verificari in solo instituto, cum ad sui verificationem ad minus duo requirant vt est glo. d. l. ex duobus & ibi declarat Bartol. pro qua facit in argumen. l. fin. ff. ad treb. Ita saluãt Imo. Raph. Pa. Alex. & alij in. d. l. ex qua cõclusione, put ẽt cõsiderant Mode. senen. sequif q in. ij. exẽplo tex. quo sm Bar. & doc. vnus tñ erat institutus si essent posita dicta verba qsqs tñ hrs erit legatũ esset cõdõnale, qr intelligeretur necessario cõprehendi ẽt hrs abintesta. Tu aũt tene q i omnibus exẽplis tex. plures fuerant instituti, vt. ff. dem fuit, Illatio tñ in se vera est. Restringe tñ nisi vno instituto dixerit testator qsqs mihi ex scriptis hrs erit, qr venĩẽs ab intesto. scriptus dici nõ pt ar. l. j. ff. de his q in testa. delen. & tenet l. d. l. Imo. & Alex. hic, & tunc pari rõne in. ij. exẽplo tex. nõ fieret cõdõnale. s. adiecto ex. ff. scriptis. Vide tñ Mode. senen. l. vf. eorũ limite q p saluãda dcã gl. fundamentis doc. rñdere nitunf, & tñ non rñdẽt ad hũc tex. nisi restringẽdo qñ. d. ex. ff. scriptis, vt in text. esset tñ tunc ad angulũ restringere. Itẽ nõ bñ rñdent ad text. in. l. si in testõ, quẽ inducit Alex. nõ in ver. quare, sed in pn. iuncta gl. j. vbi lz nõ loquaf de his pbis qsquis mihi hrs erit, sed õ pbis si titius hrs erit, tñ pbat qr sunt equiparata vt hic in tex. & d. l. si plures, & ibi ẽt, nã postea in. d. ver. quare, & si ita &c. infert ad illa qsqs mihi ex. ff. scrip. hrs erit, & sic pz nõ se fũdare Iurec. in eo qr esset relicta hrditas & libertas sed ponit facti cõtingẽtiã decidens illatiue ex premissis, & sic pz nõ bñ rñderi p eos. d. l. et p cõi ẽt est bonus tex. in. l. quidã referũt, ver. q si duo. ff. ti. j. quem

19 ante Areti. & ipsos senen. alle. Bar. d. l. si qs cũ nullũ. ¶ †Sexta Cõclusio Bar. est q lz cõtingat valere & deberi legato absqz eo q hrs institutus adeat hrditatẽ, vt p ius accrescẽdi, vel p ti. ff. si qs om. cã testa. nihilominus dũo dispositio huius. l. locum hz q legata non fiant cõditionalia, qr tunc debenf ex dispõe. l. non aũt sm q testator voluit. Cõtra hoc tria faciunt, Primũ qr vr velle Bar. q id qd p ius accrescẽdi obuenit nõ obueniat ex voluntate testõris, Cuius cõtriom cõiter tenef p text. in. l. si titio & meuio. §. j. in ver. quasi substitutus, & ibi ẽt glo. ff. ti. j. Salua Bar. ponderando qr non. d. non deberi ex voluntate Testatoris, sed non deberi, sm q voluit testõr, vt p saluatione declarat An. de perig. & post eũ Areti. nã id qd accrescit immediate acquirif ex dispõne. l. mediate aũt ex testatoris voluntate psumpta a lege, Ita declarat Bar. in. l. si in testõ. ff. de vulga. & pupi. p tex. & glo. ibi. vnde omnino stat q non debef put testõr voluit hoc est ab illa psona in qua fuit concepta cõditio, & simul et grauamen iniunctũ, & h modo ẽt potes apertius rñdere ad id qd cõ Bar. ponderat Jas. in iiij. consi. q psumif Testator velle qd & lex disponit. l. hrdes mei. §. cum ita ff. ad treb. cum cõcord. Nam talis est quedam voluntas presumpta & coniecturata, nõ autẽ certa & eo modo, quo expressa est, Secundo qr Bar. h presupponit q qñ testator reliquit ab vno ex heredibus, si plures fuerant instituti, portio exclusi accrescit coheredi cum onere. d. l. si titio & meuio. §. j. ff. ti. j. l. j. §. sin aũt legatarij. C. de cadu. tol. Sed id in caso isto stare non posse vr, qr qñ istituit titio & seio & seio legauit testator, tunc seio excluso portio eius accrescit titio absqz onere, ex quo tale legatũ iniunctũ fuit nominatum seio

tex. est

tex. est in. l. cessis. §. qd alicuius. ff. ti. j. Et firmat Bart. ibi, & d. l. si certo & incerto & in. l. que condo. ff. de condi. & demon. Defende igit intelligendo Bar. qn no expresso noie pprio, (tunc. n. procedit contrarium vt declarant. d. §. qd alicuius ibi gl. & Bar.) sz appellatiuo, vt si vnu in vodrate aliu in quadrate instituit, et dixit quisquis mihi hres erit in vodrate det, vel in termi. §. j. l. in conditionibus sm Jas. ¶ Nec ob. l. ij. ff. de lib. & posthu. & l. nominatim. ff. de leg. ij. nam qn exprimit nome pprium fit coartatio, & relatio habet ad psona grauata sed si grauamen iniungit instituto in triente, vel pmo hrdi, seu scdo vt. d. §. j. fit coartatio & oneris iniunctio respectu instonis, ad qd tex. i. l. qd condo. ij. rn. ff. de condi. & demo. & ibi Bar. j. col. & sic est diuersa ro, & io no ob. d. l. ij. Tertio obstat Bar. id qd. d. Bal. in auc. ex ca. j. col. ver. quarto oppo. C. de lib. prete. Volens q vbi est filius in testamento preteritus & extraneus institutus & ab eo relictu his verbis de qbus in hac. l. succedente postea filio abintesta. no debentur legata, vt. ff. relicta, quauis si no fuisset adiecta talis conditio legata debuisset soluere p. d. auc. vult ergo Bal. in tali casu limitari illa auc. & sic no pcedere sed limitari qd di in hac. l. Qm stante dispone illius auc. condo de qua in hac. l. no inerat ex necessitate in legatis sm eu. Saluat Bar. Alex. hic q imo no dz limitari in dco casu hec. l. & q dca p Bal. sunt contra rones assignatas h p Bar. hoc est q sicut pcedit hic tex. qn legata soluit, qr coheres p ius accrescendi hres cuz onere soluit, & qn sm termi. tit. si quis om. ca testa. soluit possidens abintesta. Ita et qn ex ca preteritionis ex dispone illius auc. no soluunt legata ex dispone testoris, sm q testor voluit, Sed ex dispone legis, sicut qn soluit ex iure accrescendi, vel dispone. d. ti. si qs om. ca testam. & ita et reprobat ide Alex. d. auc. in apostil. ad Bal. loco preallc. & sequit h prec. me. Moder. aut senen. in. vij. eorum limita. alio no subtiliter saluant qr sicut fingit hrditas ex testo adita in termi. ti. si qs omis. ca testa. vt. l. duo co. ti. Ita in. d. auc. qn ad legata agit directa actione ex testo, & sic et ibi fingit adita hrditas ex testo, & q ex

20 testo agat vult glo. coiter approbata, in. d. auc. † Unde inferunt ad noua condn. q expressio eorum que insunt ex necessitate siue vere siue ficte insint, no faciant legatu condonale. Sed caue, qr verba ipsorum no concludunt qn legata soluunt p coheredem, mediante iure accrescendi, na tunc no fingit q hrs qui repudiauit adierit lz det actio ex testo, qr vere fuit adita hrditas p coheredem. Aduerte et an fingat aditio in. d. l. duo, ita, vt competat act. ex testo, nam tex. ibi non vrget qr. d. perinde hri de iure preto. & loqui vr quo ad effectu soluendi legata, Ite q dz actio ex testo in dco casu est contra coem opi. retentu. ff. in. l. j. vbi p Alex. xiij. col. hntem q detur actio in factu ex illo edicto vt p Bar. l. si pecunia co. ti. & ad. d. l. duo rn. cu Jas. d. l. j. col. ix. q no dicit simplr perinde hz &c. sed. d. ptorio iure perinde &c. demu circa hanc mam dum Jas. in sua scda conclusione sumit ex dictis Bar. eu velle q si testator instituit vnu hrdem & ab eo legata reliquit si hrs erit & ei dedit substitutu vulgare tunc dici videri bona limi. ad reg. huius tex. si vera est, Adde in primis, q Jas. equiuocauit, ne dica somniauit, Cu Bar. nihil dicat de substituto vulgari, sed solu de coniuncto. Ite contra id qd dicit ipse Jas. est tex. in. l. si pluribus. ff. de le

21 ga. ij. cum concor. ¶ † Septima conclusio Bar. est, illa verba, quisquis mihi heres erit, qn testo est adiecta clausula codicillaris, facere legatu condonale, qn tunc tacite no inerat condo, prout expssa fuit, cuz ex voluntate testoris et hrditate no adita ex testo debeatur legatu. Addendu q Raph. cu. d. se credere hoc dcm bart. (lz a nemine improbatu) no ee veru, qn tali clausula adiecta censetur his repetita eade condo adeundi, semel in testo, semel in codicillis, nam et in eis censet facta repetitio legati, cum illa conditione. l. ex ea in fi. in ver. omnimodo. ff. de testa. cuz ergo etia abintestato no debeant legata nisi hrditate abintesta. adita. l. q filio. §. j. p gl. ff. de here. insti. sequit q tam in testo, q in codicillis est facta expressio dicte condonis, prout o iure tacite inerat nec alio mo. ¶ Saluat subtiliter bar. Alex. qn illa vba quisqs &c. cum sint apposita in testo debent intelligi heres erit ex testo. l. si in testo, cum gl. j. ff. si quis omis. ca testa. cum simi. & sic considerando. d. condonem prout est apposita in testo reperit q non inerat ex necessitate, qn sm voluntatez testoris poterat deberi ex codicillis posito q nemo esset hrs ex testo, similiter si considerennus dcam condonem put erat repetita i codicillis, virtute clausule codicillaris, reperimus eam non esse expressam prout tacite inerat, Nam sine res deducta fuerit ad cam intestati, qr non valuerit in vim testi, vt in termi. l. si qs cum nulla, in prin. ff. ti. j. Siue io fuerit dispositio deducta ad cam intestati, qr esto q valuerit in vim testi, tn no fuit adita hrditas. d. l. cuz qui, & d. l. si nemo. Tamen oino expressio no est facta prout tacite inerat ex necessitate ex quo legata potuissent deberi ex testamento ex voluntate testoris, & sic vult dicere q expressione dicte conditionis facta in testo remouet necessitas, o hoc q inesset ex necessitate dicta conditio expressa legato debendo ex codicillis & ex repetitione d. condonis virtute dicte clau. codicillaris remouet necessitas i testamento, & p consequens remanet q siue consideremus dcm legatu put deberi pot ex testo, siue prout deberi pot ex codicillis, semp vna voluntas facit q in alia no inesset condo, que fuit expssa ex necessitate. Ita debes subtiliter intelligere. Comprobat premissam saltem Alex. per tex. in. l. huiusmodi in rone sing. ibi qm ca. ff. qn dies leg. ced. que. d. sing. & vnicum & paucis notu. d. Ludo. fin. x. vno tn casu saluat opi. cume. hz Alex. qn. s. tpe facte dispois, certu erat q ea no poterat valere vt testm tunc. n. est talis dispositio codicillus, o sic illa cla, si no valet &c. no pot denotare conditionem, & p consequens no pot reddere legatu condonale, arg. l. cuz ad prs. ff. si cer. peta. Tu adde meliore tex. in. l. in condonibus. §. j. ver. proinde. ff. de condi. & demon. Remanet igit tale legatu puru qr no poterat deberi nisi ab intesta. & consequenter conditio si heres erit intelligit. s. abintesto. & sic tacite de necessitate inest, qr certo erat no posse valere ex testo, o sic est perinde ac si codicilli facti essent absqz noie testamenti, Pondera diligenter, qr ex hoc pz ipsum Alex. non bene dixisse paulo ante intelligente. l. si quis cuz nullum, que loquit qn o prin. certu erat no valere in viz testa. & potes dicere q no sit saluatio opi. Rapha. sed diuersus casus & sic potius declaratio quedam no. tn. Ex qua saluatione notandu est q alex. vr velle q (preter casum exceptu) et o venientibus abintesta. legatum dicat deberi sub condi. eo qr conditio inest abintestato vigore dicte clausule no ex necessitate, qr poterat deberi ex testamento, effectus aut est maximus, qr si pendente conditione aditionis venientium abintesta. legatarius decedat legatum non transmittit ad heredes. d. l. j. §. finaut sub condi. C. de cad. tolle. ¶ Quod dcm displicet Moder. senen. in. v. eorum limit. qm certum est q venientibus abintesta. qn est factum testamentum cum tali clausula debet hereditas sub conditione si intesta ei non sint heredes, vt per Bar. d. l. j. ff. ti. j. legatum et debetur sub eade conditione, ergo non est conditionale. l. si dies in fine ff. qn dies leg. ced. Inferunt ergo q si legatarius decedat pendente dubio an heredes ex testo adeant vel non legatu no transmittit, Si vero postquam defecit conditio in persona institutoru, quis pendente dubio, & antequam adeant venientes abintest. transmittat, qr no sit conditionale & dicunt hanc esse noua consideratione, o q stantibus predictis ex codicillis, nullo modo legatum est conditionale. Quod est dictu not. ¶ Nec bene illo reprobat prec. me. dicens q o si sub eade conditione debeatur sub qua hrditas, tn debet et sub alia. s. si hereditas adeat abintesta. Sed non aduertit q tunc obstat aliud respectu huius alterius, qd impedit esse conditionale, hoc est qr tacite inerat ex necessitate q hereditas adiret abintesta. & pro hac opini. adde aliud qr statim q deficit conditio aditionis ex testamento, o sic cepit esse locus successioni abintesta. legatum remanet purum ex quo deficit respectu successionis ex testamento, qui faciebat conditionem non inesse in legato soluendo vigore clausule codicillaris abintestato, Pro quo optime facit tex. l. huiusmodi ff. qn dies lega. ced. Nec aliam censeo fuisse sententiam Bar. ¶ Quatenus tn dicunt, adeuntibus postea institutis, si decessit legatarius interim, & sic sentiunt aliud esse institutis post mortem legatarij no adeuntibus, & sic q et tunc legatum no sit conditionale, non placet, qn tepus mortis legatarij inspicit an sit certa ca debendi legati. d. l. huiusmodi, Tunc aut no erat certu an ex ca testati vel intesta. ergo erat conditionale vt in tex. ibi. Adde preterea q aliter referunt Cuma. argumentatu contra Bar. Mode. Papien. vz q dicat repetitione legati p clam codicillare intelligi sine coditione adiecta legato in testo, p. l. si qs a filio in pric. ff. eo. Et in contrarium dicunt ipsi esse glo. ordi. in. c. p. & g. in gl. mag. de offi. deleg. dicente repetitione intelligi facta cu suis qualitatibus. Alr et referunt Raph. se fundare contra Bar. Mod. senen. in. v. eorum limita.

22 ¶ † Ite adde q hac coclusio. Bar. limitat Jmol. no pcedere qn vnus ex pluribus esset nominatim grauatus, quo casu legatu ea cla no adiecta no est condonale, vt. d. l. i condonibus, §. j. sm intel. Bar. & doc. & ide dicit ipse Jmo. dca cla adiecta, na tunc ea cla codicill. no facit legato condonale, qr e psonalr grauata

tus, Pro quo facit.l.celsus.§.pe.& fi.ff.ti.j.eam tn̄ limit.reprobat Alex.q2 iure nō pbet,lz.n.e cōtra de qn̄ inuenctū est legatū noiatim ei q repudiauit, vel alr nō fuit admissus,nō debeat legatū,vt.d.l.celsus.Tn̄ aliud est vbi est adiecta dcā cla codicill. Tunc.n.venientes ab intesta.intelligunt grauati.l.ex testō cum gl.C.de fideicō.l.q2 aūt cū gl.ff.si qs omis.cā testa. Nec fit aliq̄ dria an eēt relictū noiatim vel nō, Idē ēt q nō pcedat.d.limi. dicit Alex.q2 nō hēat iuris saporē. ¶ Itē adde q circa hec dicta Barto.mouet nouum dub.prec.me.Dicēs a doctorib⁹ nō ɔsideratū, q Bar.& doc.cōclusio maximā repugnātiā cōtinet, vult.n.Bar.q adiecta cla codicil.legatū sit ɔdōnale,vult ēt q debeat ad hēdibus succedentibus ab intesta. si non succedat ex testō,que sunt inter se repugnātia,q2 si legatū iō ē ɔdōnale quia pt deberi ex testō,sequit q si nō adeat ex testō cōdi.deficit,& sic nō debet abintesta.in quo ɔtrium.d.Bar.& doc.vn̄ dicit cogitādum qualr p̄dicta stare & pcedere possint, Tu aūt p solone aduerte,q2 ex vtraq3 parte tam successionis abintesta.respectu testamenti,q̄ ex testō respectu successiōis abintesta.& sic defectus ɔdōnis p non aditionē institutoꝝ nō facit deficere legatū,qm̄ ē a venientibus abintesta.repetitū vigore dicte cle codicil.si ex testamento nō adeat hēditas, Facit ergo ex testō ɔdōnale legatū dicta repetitio,q2 pōt dēri abintesta. & ɔn̄r facit q talis ɔdō nō inest ex necessitate, Qua ɔdōne defecta nō deficit legatū,q2 tūc effectū hz repetitio abintesta.vigore clausule codicillaris & hec fuit vera intentio Bar.& doc.nō aūt q deficiente ɔdōne pp nō aditionē ex testō legatū nō debeat, Ad qd̄ i simili facit optime tex.alleg.p Alex.in.l.huiusmodi.ff.qn̄ dies lega.ce.& hoc modo dixi p saluatione dn̄ me audiente legēs prec.me.p̄dictā difficultatē pposuit & insolutā reliquit.Conatusq3 fui dedocere hanc & nō aliā fuisse intentionē doc.& presertim Alex. Postea reperi hāc saluationē positā p eundē,& appet manifesto fuisse adductā, nā in.vij.col.in fi.reliqt dubiū insolutū. Postea idez replicat in.ix.in prin.& subinde dicit,nisi dicamus ec.& demū fatet eam quā dixi fuisse verā intentionē Bar.& doc. ¶ Not.ergo hanc Bar.limita.ad hanc.l.nā cū hodie cōiter in testis de qbus hūt instrā apponi soleat cla codicillis.raro lex ista locū hēbit, hēbit tn̄ locū facile qn̄ testm̄ fit corā testibus absq3 interuentu not.vt multoties accidit,& sic verba de qbus in tex.virtute dicte clausule codicil.addite faciunt legatū cōditionale.Cōditio tn̄ nō hz effectū nisi qn̄ a prin.valuit vt testm̄ & adeuntibus institutis vt ff.post Socy.in.v.limi.Cautius ergo est p legatarijs facere q verba de qbus in hac.l.p testōres nō pferant in cōceptione legatoꝝ. ¶ Glo.fi.hz qnq3 ptes, In pma declat tex.in.ij.addit sic ampliādo hanc.l.in.iij.ponit rōnem decidendi in hac.l.et simul ēt in p̄dicto simili.In.iiij.eā rōnem melius declarat.In vlti.alleg.ɔcor.ij.ibi, Idē terna ibi,& est rō.iiij.ibi q̄si dicat,vl

23 ti.ibi & facit † & no.q2 in.j.par.gl.sentit illud qd̄ dicūt Fran.de are.& Alex.ff.tex.& ēt.ff.Bar.in.vj.oppo.q quo ad effectū orꝰ obligōis tacita ɔdō suspendit sicut expressa,& allegāt doc.gl.i.l. itē q2.ff.de pac.sentit hoc ēt hec gl.fm Pau.Tu dicas fortius q id qd̄ sentit hec gl.probāt in tex.quē allegat,ibi ea ɔdō p supernacua erit,vt oimodo ad hēdes trāseat,exponendo dictionē vt restrictiue,seu q denotet cām finalē & sic idē qd̄ ad effectum seu ad finē,sicut alr in.l.senatus.§.j.ibi,vt aliquid facias,& ibi aut vt ego aliqd faciā.ff.de dona.cā mor.nec alr ibi stare pōt,nō enim exēplificatiue pp no.in.d.l.itē q2 facit ēt.l.si dies.§.fin. dū appellat legatū sub condōne,& ibi perinde ac si pure relictū eēt ergo est ɔdōnale,nisi quo ad trāsmissionē.Aduertendus tn̄ q2 qd̄.d.Pau.post gl.nō est ex vi expressionis ɔdōnis,nam ea ēt nō expressa impedit ex ea oblōnis ortus,put ēt.d.An.de perig.Ex quo pxime pōderationes cessant & pōt in effectu teneri indistincte q sit pariū,q2 ēt in puris simplr relictis inest dicta ɔditio impediēs ortū oblōnis.Itē no.predictā glo.ibi & est rō, Nam optime aperit huius.l.sensum,& .l.si dies.§.sub ɔdōne, cum qbus ɔcordat.l.aliqn̄.ff.de cōdi.& demon.& melius adhuc declarat ibi.q.d.hēs p̄ster hoc illi,q2 nō pstat nisi hēs fit,& sic d.gl.id qd̄ Bar.in.j.oppo.q si exponit.i.q2 & cū.d.glo.& magis suspendit hēditas q̄ legatū,expone suspensio hēditatis exprimit q̄ legati, Nam p dicta verba nec hēditas suspendit ma

24 gis q̄ fuisset dcis verbis nō expressis. ¶ † Extra glo.Bar.opponit de.l.iij.§.filius.ff.de lib.& posth.iuncta.l.filiū.§.sed cū exhēdatio.ff.de ɔ:a.& refert Dy.p sol.solū dixisse,q reg.ē q expressio eoꝝ q̄ tacite insunt nihil operet,& q vbicūq3 repeit ɔriū est spāle,& ad vtrūq3 pbādū allegasse tex.in.l.si in dic.§.se

uo,q est fi.ff.de ɔdi.& demō.& tali mō Dy.fm Bar.ois ɔria vnico vbo soluebat, Sz p hoc fm ipm Bar.nō soluit ɔriū.q.d.nō est bona solu.dicere q sit spāle & nō vlterius,vt p gl.l.filius.C. fam.her.vn̄ refert Pet.soluisse q iō ibi aliqd operat,q2 nō exprimit put tacite inerat,sz p aliū modū,declarat Bar.sol.Pe. p̄mittēs q exheredatio hz hūc effectū an̄ aditā hēditatē q filiꝰ nō pt īpedire aditionē q2 nō ē pteritꝰ. Itez hz alios effectꝰ post aditā hēditatē,de qbꝰ loquit.d.§.sz cū exhēda.& adde ex bart. intētione vba nō adita i illo.§.exponēda.i.repudiata, si.n.exponeremꝰ simplr nō adita.i.an̄ aditionē nō eēt vex & eēt ɔ intētionē Jarecō.ibi & ɔ Bar.h.Cū ergo filius est exhēdatus sub ɔdōne si istitutꝰ hēs erit,nō pt hēs adire q2 filiꝰ an̄ aditā hēditatē repit pteritꝰ cū n̄ hēat vim exhēdatio.& sic ɔstat q alio mō ē fcā expressio talis ɔdōnis q̄ tacite inesset i.d.§.filiꝰ. ¶ Opponit pterea Bar.de.l.si ita.§.illi si volet.ff.eo.soluit q volūtas legatarij nō inerat tacite q2 ēt ignorāti acqrit legatū.l.cū pf.§. surdo.ff.ti.j.& sic ei q nō exp̄ssit volūtatē,q̄uis ēt nec q nō vellet ɔn̄r ergo illa ɔdō si volet nō inerat tacite,& sic decēs est q aliqd operet, Adde illi.§.ɔcordās tex.l.l.si ita exp̄ssus.ff.de ɔdi.& de. & sicut sol.hic Bar.soluit gl.i.d.l.aliqn̄.ff.de ɔdi.& dem.vz q talis ɔdi.tacite nō inesset.Sed caue q2 talis sol.est ɔ.d.§.i fi.vbi exp̄sse.d.Jur.C.q illa ɔdō si vellet tacite inerat, Aliud dicenn iuris eē si qd tacite ɔtineat,aliud si verbis exprimat.Qd̄ ponderat Lance.vn̄ solue q ibi exprimit q tacite inerat alio mō q̄ inesset.Et sic nō ob.vt.ff.dixi i ppi.oppo.Pro qua solu.pōdera tex.i.l.si ita expressuz in fi.vbi reddit rō q2 itelligit ɔdō iniuncta psone legatarij,vt ipse solꝰ posset dicere se velle,nō āt hēs eius.put potuisset nō fcā expressiōe,& sic nō fcā p exp̄ssionē coartatione ad psonā,& h mō cessat funda.Bar.Nā in.§.surdo pre

25 sumptiue,& reuocabilr acqrit. † Circa quā oppo.interserit ēt.q. Bar.an testōr possit facere an ɔdō de q̄ i tex.sit ɔdō,quo ad effectū impediēde trāsmissionis & rn̄.q pōt vt est tex.no.in.l.cōditionibus.§.j.ff.de ɔdi.& demō.Circa quā.l.est aduertēdū vt d.ipse Bar.q2 alr in ea exponit si q̄ exponat hic gl.& Bart.ff.i

26 j.oppo.vtrāq3 tn̄ expositionē subdit esse bonā. ¶ † Opponit dixi.Bar.circa huius.l.mōm q tacita ɔdō suspēdat sicut in puro.s.legato alr sicut pura.s.dispō,vt.l.itē q2 cū gl.ff.de pac.& se remittit ad ea q̄ dicunt ibi.Adde q idē sentit gl.fi.hic,vt in ea dixi,& idē ēt gl.in.l.j.§.cū igit.C.de cadu.tollē.& alia.l.ij.§.fi. ff.si cer.peta.& sic illa in.l.itē q2 nō est singu.& aduerte q2 sentit Bar.q talis ɔdō tacita impediat,siue sit expressa,siue nō,put qn̄ est totalr tacita loquit gl.in.d.l.itē q2 & declarat h Ange.de perig.& sic ps male loq Socy.q ponit p.ij.limit.ad hanc.l.id qd̄ dicit p̄dicta gl.nā nō est limitatio.q2 quo ad hoc nihil operat exp̄ssio,Cū idē sit nō fcā exp̄ssione. ¶ In primis Adde circa scdām sol.datā p Bar.ad.§.filius,q̄ fuit originalr gl.l.l.si qs semptonīū in fi.ff.de hēdi.insti.vbi ēt bonus text.pbans simul id qd̄.d.§.filiꝰ,& .d.§.sz cū exhēda.simul iuncti.Quā sol.ēt an̄ Bar.posuerūt h Pet.vt ipse refert, Et idē Pet.& Cy.l.si arrogator.ff.de adop.Cū qua post Bar.Bal.& alij cōiter trāseūt & .d.Christo.de castilio.q lz nunq̄ de hoc ɔrio clarus fuerit,tn̄ nil melius hēri q̄ qd̄.d.Bar. ¶ Sed ɔ scdām solu.fortiter vrget q2 ēt in legatis puris insunt aliq effectus an̄ aditā hēditatez aliq post, An̄ ē effectus acqsitionis domi. sicte immediate a die mortis testōris iux.l.a titio l fi.ff.de fur.Itē effectꝰ cessiōis dieī q̄ ad trāsmissionē ad hēdes legatarij.l.j.§.cū igit cū gl.& ibi plene hz.C.de cadu.tollē.Post aditionē hz effectū acqsitiōis domi.vere.l.si tibi homo.§.cū seruus.ff.eo.& effectum ortus oblōnis & actionis personalis,vt per.d.§.cum seruus cū glo.not.in. d.§.cum igit,quam singu.dixit Bal.in.l.fi.in prin.C.de testa. manu.Ergo clare constat ex premissis effectibus quos hz ante aditā hēditatem,q sicut in exhēdatione fra & in legato pari ratione videt esse facta expressio dicte condōnis alio modo q̄ tacite inesset,& cōsequenter deberet operari sicut in exheredatione operatur,& semper & generaliter operatur quando est facta expressio alio modo q̄ tacite inesset, vt tenet Bart.tam in solutione huius contrarij,q̄ alterius.d.l.titia.ff.ad.l.falci.& est docui.communis que viget in casu isto si hoc quia habet effectus ante aditam hereditatem causat q conditio de qua in text.dicatur expressa alio modo q̄ tacite inesset,& sic remanet contrarium in legatis contra hanc text.disponentem q nō operatur. Unde Rapha.cuma.hoc difficile contrarium considerans pro substinendo sol.Bart.rn̄det q in hac.l.fuerunt verba ɔdōnis plata taliter,nō habeas aliter,vt i lec.Alex.q ɔdō inerat tacite

eo modo

eo mō quo prolata est, nā verba sunt cōcepta quo ad petitionē et effectū, et sic respectu exequutionis, nō respectu originis nativitatis, sz productionis in eē ipsius legati, vba. n. huius. l. declarāt vt p gl. §. et. ij. sunt q̄ hēs det si adibit hēditatē, et sic respiciūt effectū, qui patenter in legato post aditā hereditatē, non. n. dz dari nisi adita hēditate, et sic tacite inerat. ¶ †Ex qua solu. emanat limi. ad hāc. l. q̄ eius dispō nō pcedat cōceptis verbis cōdōnis respectu originis et nativitatis ipsius legati, vt si testator dicat si hēs erit titius, mevio lego cētū, tale legatum tūc erit cōdonale, et per cōns si añ aditionē legatarius decedat non trāsmittet, qz tūc nō est adiecta cōdō effectui et executioni et q̄ de necessitate inerat, sz origini siue pncipio legati quo respectu tacite nō inerat in ipso legato, sicut ēt dicimus añ in exhēdatione ante aditā hēditatē. ¶ Quā limi. deducit ex pdicta solu. Cu. hic Alex. eāqz vt no. approbat. Cōprobans preterea, qz si diceremus hāc. l. intelligi ēt qñ legatū est factū p dicta vba si heres erit lego mevio, quasi hec vba interpretent ad executionē effectuales nō ad substātiā siue originē legati, esset loqui ɔ tex. in. l. si ita. §. illi si volet. ff. e. et ɔ no. in. l. aliqñ. ff. de cōdi. et demon. vbi dr̄, legatū esse cōdōnale, qd̄ iō est, qz talis cōdō si volet non inest origini siue nativitati legati ex necessitate, cui origini ē ibi adiecta qz dcī si volet do. i. lego. Nā quo ad effectualē acqsitionē voluntas requirit. d. §. cū servus, et iō non esset cōdōnale legatū si ad talē effectualē acqsitionem cōdō illa si volet referret qz tacite inest, vt. d. §. cū servus, cuius ɔtrariū. d. tex. d. §. illi si volet. Pro qua limi. ēt faciunt gl. j. et. ij. in hac. l. et ita sz ipsos Alex. dz intelligi tex. in. l. si titio. §. si. in ver. legē. ff. qñ di. leg. ce. vult dicere q̄ non dz intelligi q̄ fuerit adiecta cōdō verbo lego, vel vbo relinquo, sz executioni et sic q̄ sint ibi vba. l. nō q̄ testator visus fuerit illo verbo lego, sed sensus sit si alicui legē. i. legatū faciā, puta de decem dandis, et sic per verba respicientia executionē; et eodē mō vltra ɔsiliū Alex. pōt dici quo ad tex. in. l. aliqñ. ff. de condi. et demō. vbi est verbū relinquo, ibi sub hac cōdi. relictum est si here. adierit, nec pdicte ɔclsioni q̄ vba cōdōnis adiecta originī nō interpretent adiecta executioni obstat tex. i. l. muto. §. sub cōdōne, ver. hanc aūt. ff. ō tute. vbi cōdō adiecta dationi tutele intelligit adiecta nō origini et substātie tutele, sz executioni, qz ideo ibi est, sz Alex. qm̄ si nō censeret, ita esset adiecta cōdō dationi tutele, et sequeret q̄ nō valeret datio, qz est actus de iure cōdōnē nō recipiens. d. §. sub cōdi. in prin. et. l. actus legitimi. ff. ō reg. iur. quam rōnē subdit dedisse Bar. in. l. j. ij. col. ff. ō cōdi.

28 et demō. et ɔ no. l. cētesimis. §. si. de ver. ob. ¶ †Subdit vlti. Alex. q̄ quo ad illū effectū acquisitionis domi. quem diximus inesse legato añ aditionem hēditatis, posset videri qz acqsitio dñij rei legate ficte nō pcedit nisi post aditā hēditatē, tūc. n. pcedit q̄ a morte testatoris p fictionē vr̄ fuisse acquisitū domi. nō aūt q̄ talis acquisitio dñij ficta sit in esse añ aditam hēditatem, sz ex ipsa aditione causatur talis ficta acqsitio iuxta. l. hēs qñcunqz. ff. de acqui. her. Et hoc (vltra Alex. dic) firmat gl. in. d. §. cū igit. Qd̄ no. ad declarationē. d. l. a titio, quā nunq̄ ita declaratā audivisti. Vult ergo dicere posse negari q̄ talis effectus sit ante aditā hēditatē. Tu aūt ɔsidera idē dici posse quo ad effectū transmissionis, qz nullū hz effectū nisi aditio subsequat, ea aūt sequuta, sicut opat q̄ dñiū a die mortis translatum fingat, ita hoc q̄ p trāsmissionē ipz legatū effectualiter possit dici trāsmissum fuisse, qd̄ pz qz ponendo q̄ hēditas nō adeat, clarū est q̄ nō reperiet aliqd trāsmissum, ergo sequit q̄ nec iste effectus est ante aditā hēditatē, sz bene ea adita trāsmissio ante facta vires suscipit et effectū sicut in translatione domi. ficta. d. Alex. et bene. ¶ In exhēdatione aūt effectus quē assignat Bar. est añ aditionē ēt cū effectuali opatione et nullo mō ab aditione vires suscipit, et hac via ex pmissis habes sustentatā sol. Bar. et cōez a subtili obiectione Cu. et Alex. quā defendere nesciētes Mod. tantopere laborarūt. ¶ Sola. n. se fundat qz legatū añ aditā hereditatē hz illos duos effectus, et sic sicut in exhēdatione vult Bar. q̄ pp effectū quem ponit hēe añ aditā hēditatē ali vr̄ facta exp̄ssio q̄ inesset, ita in legato esse deret. Habes ēt hāc novā cōclusio. ɔ Mod. et Raph. vsqz ad hāc dieʒ. In legato nō assi-

29 gnat a doc. verus effectus ante aditā hēditatē. †Cogita tñ an possit dari notabilis effectus a doc. non ɔsideratus, vz qz occupans rem sibi legatam ante aditā hēditatē nō incidit in penā privationis iuxta. l. si quis in tantā. C. vnde vi. et. l. non est dubiuz. C. de lega. et sic posito q̄ nunq̄ adeat hēditas habeat hūc effectum q̄ excuset occupantem ab illa pena, qua teneretur rē et tantūdē heredi restituere, si nō fuisset res sibi legata, de quo vide tex. et ibi per gl. si. l. j. C. quorū lega. Nec refert si dicat q̄ ideo est qz legatarius ob legatū sibi factum, lz nondum aditione firmatum, excusat a dolo, et sic ab illa pena, cum qlibet cā a dolo et sic pena excuset. l. igitur. §. j. ff. de libe. ca. Nam oino firmus remanet effectus de quo. s. Licet ergo Alexan. dicat posse evitari effectum translationis domi. vt. s. Actū non recedis ab opi. Cuma. et dictis. s. per ipsuz pro salvatione, qz sufficit q̄ remaneat alius effectus quo ad transmissionem qui scōm ipsum nullo mō causat ab aditione. Resident ergo Raph. et Alex. in hac cōclu. q̄ tex. noster cum ɔcor. u. beat intelligi solum qñ cōditio de qua in hoc tex. est adiecta legato facto per verba respicientia executionē. Que opi. multū restringit hūc tex. et iura. s. alleg. Et ideo talem limi. non tz Soci. primo ex premissa rōne evitande restrictionis, scōo qz si vis facienda esset in verbis legati, an essent respectu substātie an respectu executionis prolata, et non in cōditione principaliter, verisimile esset q̄ Jurisco. hic nō omisisset verba legati, in quibus pcipua vis esset. Cū ergo illa nō expresserit, sz sola verba conditionis, manifesto deprehendit q̄ non erat vis in illis, sed solū in verbis conditionis. Tertio aliter ea opi. est ɔ hunc tex. quatenus in eo probat q̄ si dixit fideicommitto, vel alio verbo apto ad inducendū fideicom. visus fuit testator, fideicommissuz inducit, et sic respectu originis siue substantie, siue productionis in esse, non respectu executionis, et tñ. d. tex. q̄ non est cōditionale, et eodem mō dz in tex. idem dicit de legato, quod factū per verba lego est, et tamen dr̄ q̄ non est cōditionale. Et sic talis intelligētia est ɔ mētem huius. l. ¶ Inducit preterea tex. in. l. si in testō, in rōne decidendi. ff. si qs omis. cau. test. vbi. d. in legato nullā testatori culpā ascribi posse, et tñ si esset factū p verbū lego eēt cōdōnale, et nō ɔservaret ab intestato ɔ illū tex. indistincte dicētē adiecta dicta cōdōne legatis, ea ɔservari ex pdicta rōne. ¶ Inducit sili. l. aliqñ. ff. de cōdi. et demon. iūcta. l. si dico. §. si. ff. qñ dies leg. ce. Vlti post multa et relata reprobataqz opi. cuiusdā Senē. ipsius preceptoris, dat novā solu. q̄ l. d. §. nō dicit q̄ exhēdatio ex eo sit invalida, qz cōdōnalis, sed qz dr̄ facta post tps adite hēdita. et ɔsiter a sola parte tpis. Qd̄ cōstat esse verissimum in illo tex. ex eo qz arguit a simili ad probandum q̄ non vz exhēdatio ab vna persona pluribus institutis, quia esset exheredatio a parte heredum, sicut nō valet a parte tēporis. Et facit ibi Juriscon. argu. a parte temporis ad partez rei, licet econverso et nō bene inducat Soci. qz ibi ad probandū exheredationem esse viciosam a parte heredū et sic hereditatis et rei adducit de exheredatione pro parte tpis que est viciosa, et sic est tex. not. ad probādū dictum argu. a parte tpis ad partez rei valere, sicut ēt ɔ in. l. miles ita. ff. de mili. testō. Ratio aūt quare predicta a parte tēporis exhēdatio est viciosa est in promptu, quoniaz (vt ait Bar.) interiz filius reperiret preteritus hoc est ante aditā hereditate. Pro quo faciunt optime verba tex. ibi quoniā post aditaz tc. Ex quo infertur nō esse bonam solu. traditam per Jas. q̄ ideo ibi sit viciosa exhēda. qz sit peccatum in forma. Nam nō se fundat in eo Jurīcōsul. sed in eo qz a parte temporis scilicet post aditam hereditatē voluit eum submoveri, nisi dicas ex hoc nō esse servataz formā, que est q̄ fiat exheredatio quo ad totū tempus post mortez, sed hoc modo intelligendo recidit in premissam solutio. Soci. Non probat ergo ibi q̄ expressio conditionis que tacite inerat faciat actum exheredationis cōditionalē, immo potius probat ɔtrium inducendo vt. s. probat enīz q̄ exheredatio censet facta post tempus adite hēditatis per expressionem illius cōditionis que habebat inicium tēpus post aditionem hereditatis, in hac aūt. l. solū dr̄ legatum vel fideicommissum nō fieri conditionale, et sic non cōtradicit. An aūt censeatur factum legatum post tempus adite hēditatis, non exprimitur, nec negat in hac. l. et posito q̄ id dicamus, id nō est dicere ɔ hanc. l. qz oino verum est, q̄ non est condictionale, sz est dicere q̄ est in diez, qui dies sub exp̄ssione cōditionis includitur, non tamē per hoc legatū est nullum sicut est nulla exheredatio dicto. §. filius, qz legatum in diem fieri potest, exheredatio nō predicta rōne differētie que viget in sola exhēdatione, et est trāsmissibile, vt. l. j. §. j. C. de cadu. tollē. lz ante tempus expressum domi. non transferatur. l. sempronius attalus. ff. de vsufru. lega. et per gl. et doc. d. l. j. §. cum igitur. Concludit ergo in hac. l. legatum esse in diem, nō enim negat id sz solū esse condictionale, nec dr̄ q̄ sic paruz. ¶ Quaz solu. et intelligētiā ad. d. §. referre

30 sequit Prec.me. † Cōprobans q simile qd habet de filio, in ptāte, q nō pōt sub ↄdōne casuali instituti vel insipta nisi i defectum sit exhrdatus, ₇ alr testm̄ est nullū, qm̄ iterim preteritus reperit. l. iiij. C. ō insti. ₇ substi. sub ↄdi. la. Fatet tn̄ sicut ₇ Soci. hūi esse valde difficile, ₇ sup eo cogitandum pertum qz (vt. d. prec.me.) in. d. l. si qs sempronium. ō. de hr. insti. ₇ in. d. §. illi si volet, Jurisco. reddunt hāc rōnes, qz multa expssa nocēt, q̄ non expressa nō nocēt, non aūt dicāt qz alr sit facta expssio q̄ tacite inesset, ad qd potuisset inducere tex. adhuc efficacius pbātem alleg. hic p Bar. in. l. si in dies, in fi. de ↄdi. ₇ demō. Et ob hoc cogitandū (iure sub iudice relicta) dicit. Tu p missione aduerte qz in diem recidit qz p expssiones eius qd inerat apparet q alr inerat. Probat optime p tex. in. l. si ita expressum in fi. ff. de ↄdi. ₇ demon. vbi de eadē ↄdōne de qua in. d. §. illi si volet, ₇ ita ēt ps solu. quo ad. d. l. si quis sempro. Pro quo vide Bart. i tex. in. l. j. ff. si pen. appel. Tu aūt circa pmissaz difficultatē i primis aduerte, qz Soci. nō bn̄ perpendit intētionē Bar. qui nō allegat. §. filius, ad pbandū q exheredatio sit vel non ↄdōnalis sicut ipse psupponit, sz quatenus hic pbat ₇ sumit gnāliter q expressio ↄdōnis q̄ tacite inest nihil operat, nā i. §. filius operat. l. qz ea expssa viciosa reddit exhereda. Aduerte pterea, qz quatenus vult in hoc tex. posse intelligi legatū esse in diē, cū nō dicat in eo q sit purū, sz solū q nō est ↄdōnale, nā id non est verum, ₇ tene in hoc tex. legatū esse purū, qd primo ex intentione Jurisco. qui solū remouet tāq̄ maius dubiū, q verba de qbus in tex. alr sui nō apta ad denotādū ↄdōnē eam nō denotāt, ₇ sic sentit hr̄ p o nō adiectio quo ad alterādum legatum, alterarent aūt si efficerēt esse in diem. Scdo est tex. in termi. i. d. l. aliqn̄. ff. de ↄdi. ₇ demon. vbi expsse purū ēē dicit qn̄ sub eadem ↄdōne sub qua hrditas, vel si hrditatē adieris. Tertio ad idem est tex. recte ↄsiderāti in. d. l. si dies. ff. qn̄ di. leg. ced. Ultimo ↄsidera qz tenēdo q eēt in diem esset tenere ↄ oīa, quatenus indifferenter dicūt q expssio ↄdōnis i tex. nihil operat, nō purū. n. operaret si legatū in diem efficeret. Cōcludēdo igit quo ad intelligētiā. d. §. filius, tene pdicta. Quo aūt ad hāc. l. nō teneas legatū esse in diem, imo eē purū, sz tunc vr remanere ↄrium insolutū, q in d. §. illa verba faciāt actū in diem, hic non, ₇ sic ibi operat, hic nō. Un̄ pro minus malo tene aliā sol. quā dat hic Cuma. q ibi illa verba operant inualiditatez exhrdationis, qz sunt apta solū ad expressionē tpis post aditam hrditatē, nec voluit. l. illa expssionē extendere ad tpe an̄ aditaz hrditatē qz est mā odiosa ₇ restringēda. l. cū quidā. eo. ti. sz in. l. nra extēdunt vt cōprehēdant vtrūq; tpe, qz mā est fauorabilis ₇ plene interpretanda. l. in testio. ff. de reg. iur. cum si. ℂ Insuper adde duz Bar. cōcludit testatores posse facere q legatū per verba huius. l. cōditionale reddat. d. l. in ↄdōnib⁹. §. j. ea q̄. d. referens Bal. ₇ Pau. Alex. in. ij. no. ₇ que addūt Mod. taz Senē. q̄ Papi. ₇ prec. que breuiter perstrinxi in appostil. quā feci in lec. Alex. ℂ Ex multis. ō. relatis habemus regu. huius tex. plurib⁹ modis limitatam, breuiter tn̄ ₇ ↄclusiue ressumēdo. Prima limitatio est qn̄ plures sunt instituti ₇ oēs sunt grauati si vnus heres erit, qz quo ad portiones eor in quor personis nō est cōcepta cōditio legatū est ↄdōnale. d. l. si eius. §. si. ff. qn̄ dies leg. ced. ₇ p gl. ij. ₇ Bar. ij. oppo. Scdā limitatio est, qn̄ est adiecta clā codicillaris vt per Bar. in. iij. oppo. Que limi. est no. qz cōiter in testamentis ea clā apponi ↄsueuit. ℂ Tertia vbi conditio exprimit alr q̄ tacite inesset vt p Bar. iiij. oppo. ₇ probat. l. si ita. §. illi si volet. ff. e. pterriz iuncta. l. si ita expssuz. ff. ō ↄdi. ₇ demō. ℂ Quarta p tex. in. l. in ↄdōnibus. §. j. ff. de ↄdi. ₇ demō hoc est qn̄ testōr vult talia verba ↄdōnē facere, vt p Bar. ₇ in. v. op. ℂ Quinta limit. sm̄ Soci. per gl. l. vtē qz. ō. de pac. sz nō est limitatio, qm̄ idem est nulla facta expssione, ₇ in legato puro, vt. ō. ex intētione Bar. diximus. ℂ Sexta limi. est, sm̄ Bal. in auc. ex cā, quā

31 ō. cuz Alex. ₇ Mod. reprobauimus. ℂ † Ultima est in legatis ad pias cās, tenendo opinio. Bal. de qua vidimus. ō. l. j. q talis legata debeant hrditate nō adita. Ita limitat solus Cu. hic motus q tūc talis expssio faciat ↄdōnez, qz tacite nō inerat posito q ante aditā deberent, sz Soci. ₇ Prec.me. improbāt, qz posito q hrditate nō adita debeant, ex dispōne. l. non ex voluntate testatoris, deberi dnr, ergo nō facit ↄdōnale, hoc q debeant, vt. ō. cū Bar. in sola. oppo. de. l. si titio, ₇ de. l. in ↄdōnibus. §. j. Sz tu ↄsidera magnā esse diuersificatio rōnez, qm̄ idem dici pōt esse in legatis ad pias causas ante aditā hrditatem, qd in alijs post aditā, stante iuris dispōne, j ad pias cās, imediate ex volūtate testatoris, sed in tex. in qbus loquit Bar. nō est imediate iuris dispō a volūtate testatoris sz mediate. l. mediāte exclusione vnius hrdis per repudiationē vel alr factā exclusionē, vbi est locus iuri accrescēdi, vel mediāte repudiatione ex testō, vbi locus est edicto si qs omis. cā test. ₇ faciūt in simi. dci Bar.

32 in. l. si in testō. ō. de vulg. ₇ pup. ℂ † Explicata particulari ex ppria huius. l. mā Bar. ad gnāles mām trāsitum facit, vz an qn̄ aliquid tacite inest, si exprimit non p modū ↄdōnis vt in hac. l. sed p modū dispōnis an talis expssio aliquid operet, ₇ rn̄det videri, q nō, vt in. l. si arrogator. ō. de adopt. Ubi si expsse ponamus esse relictā quartā ab arrogatore, put id presupponēdum est in illo tex. qz alr nō ↄueniret iniungi fideicom. l. ab eo. C. de fideicō. nihilominus fideicōmissum nō vz qz talē quartā non hz impubes ex edicto sz a iure, ₇ sic illud relinquere ipuberi nihil operat, qz aliūo relinquēs non pōt p fideicōmissuz grauare, ₇ lz in prece. ver. dicat esse permissuz filio aggrauato pri pupillariter substituere, i illa quarta q̄ tacite inerat ex dispōne iuris, necessario relinquēda, ₇ sic vr expssiones operari, qz ad substitutū ad quē non peruenisset p substōnē perueniat, tn̄ declarat ibi p Bal. in. x. ₇. xij. op. q illud nō operat expssio sed fauor pupilli qui cōsistit in hoc vt sibi testm̄ fiat, vt ēt diximus. ō. l. pxi. Tu potes clarius dicere q illud qd tacite inerat substituēdo nō vr exprimi, nō. n. inerat tacite, q in illo quarta cēseret substō, ₇ sic substituēdo aliud exprimit q̄ id qd tacite inerat, sz ↄriū q imo operet, vt pbare tex. in. l. talis scriptura. ff. e. Rn̄dent Bar. post Pe. in. d. l. si arrogator distinguēdū esse aut id qd exprimit tacite inerat ex necessitate ₇ nihil opat. d. l. si arrogator, aut inerat tacite ex volūtate ₇ operat. d. l. talis scriptura. Adde in primis q alr illaz. l. intelligat Bar. ff. in distinctione, vz q ibi insit preter volūtatē, sz melius loquit hic sm̄ Imo. ₇ Mod. cōiter, ₇ vt soluit hic Bar. soluit ēt in. l. re ↄiuncti. ff. ti. j. in. v. op. Cy. d. l. si arroga. ₇ in. l. cēturio, in. ij. col. ō. de vulg. ₇ pu. Sz ↄ oppo. Alex. de. l. nō recte. C. de fideius. vbi vr pbari q ēt q insit ex volūtate nihil operat, constat. n. actū fideiubēdi esse volūtariū, ₇ posse euitari oblōnem insolidū fideiubēdo solū pro parte iuxta. l. sicut. C. de ac. ₇ ob. Huius ergo timore. d. Alex. tutiorē louat esse rn̄sionē Bal. ₇ Imo. in. l. si i die. §. j. ff. de ↄdi. ₇ demō. ad. d. l. talis scrip. vz q qn̄ legatū est purū pn̄ti die debet, illud q debeat est vez quo ad oblōnē non aūt q statim soluere cogi possit, sz ad soluēdum spaciuz aliqd tpis dari dz. l. qd dicimus, supple. ff. de solu. Sed qn̄ exprimit q pn̄ti die debeat, put fuit i d. l. talis, tunc vr exprimi quo ad effectū solonis, iō sequit q ad aliud exprimit, q pn̄ti die debeat, q̄ inesset, ₇ sic nō ob. ar. l. liber homo. §. decē. ff. de ver. ob. cū ibi no. p doc. p illū tex. dicentes q adiectio instantis tpis exactionē citius faciēdam ostēdit. Quā sol. post Alex. vt no. Mod. sequunt. Pro qua vltra scribētes pondero tex. i. d. l. ibi q̄uis igit superuacua sit hec adiectio q̄tum ad vim ₇ effectū legati pertinet tn̄ ec. sz gl. alr ibi declarat. Quam cōclusio, subdit Alex. ēt no. ad limi. d. l. qd dici

33 mus. ℂ † Tu adhuc vltra scribētes ampliādo dic, q sequeret pari rōne, q si in instro pmissionis, sit clā cōiter apponi solita q pmisit soluere ad oēm petitionē ₇ terminū creditoris, nō habebit dilationē de qua loquit. d. l. Mod. papi. ex mente Bal. hic dicūt ↄriū alr solui posse, vz q expssio eius qd tacite inest p modū dispōnis nihil operat. f. in dānū ₇ grauamē eius in cui⁹ fauorez tacite inerat, ₇ ita loquat. d. l. si arrogator, sz in eius fauorez bn̄ opat, ₇ ita loquat. d. l. talis scrip. ₇ hā mō intelligat. l. titia de qua. ff. iij. loco opponit Bart. Que solu. fuit originalr ipsius Bar. ff. indistinc. vbi. d. in. d. l. si arrogator non operi in preiudiciū, sz bn̄ in fauorez, sicut in. d. l. titia, q̄ non est diuersa solu. sed declaratio solonis Bar. ₇ sic sm̄ hanc solu. Bar. vt. ō. declaratam nō ob. l. nō recte, qz ibi non in preiudicium creditoris in cuius fauorem tacite inest, q fideiussores insolidum teneantur. Sed tu caue qz lz nō operet in eius pIudiciū tn̄ ēt nō operat in vtilitatē eius creditoris in cuius fauorē inest tacite, ₇ sic remanet ↄriū. d. l. talis, vbi expssio operat in fauorē legatarij in cuius fauorē tacite inerat. Un̄ melior est solutio Alex. q in. d. l. talis expssio est facta alr q̄ inesset. Maius ēt plz alia solo quā ponūt idem Mod. papi. qm̄ ius stat in hoc quare ibi illa expssio pn̄tis faciat q clā de qua, in pn̄. illius. l. nō cōprehēderat dictū legatū, nō aūt in h quatr itelligat illa clā, cū sit clarū nō itellig: nisi ō die apposita a testōre vt ṽba tex. ostēdūt, ₇ sic vis ē in h qz cū p actū ṽbū pn̄tis sit expssuz id qd tacite inerat vr nō debuisse i illo tex. opari q legatū diceret i dies p. d. l. si arroga.

ℂ Opponit

34 ¶ Opponit. ij. Barto. † qr tacita pupillaris inest in expresso vulgari, ꝛ non excludit mſes, aliud tñ est in expſſa q̃ mſes exclu dit. l. ti. C. de insti. ꝛ subst. tacita. l. pcibus. C. de ipub. Tu dic ꝙ immo sola. l. pcibus vtrũqꝫ probat, soluit Bar. ꝙ tacita pupil laris inest ex volũtate p̃sumpta nõ aũt ex necessitate, ꝛ ideo vbi est volũtas expſſa cessat tacita, qr non inest ex necessitate. Ulti ma Bar. sol. ẽt Alex. si quis ꝫ. d. l. si. ꝛ. l. pcibus opponeret de d. l. nõ recte, qr ibi lꝫ tacite inesset ex voluntate inerat tñ ex nã actus, ex quo. n. fideiussor accedit pncipali oblĩoni, q̃ inerat in. solidũ tacite actũ vr ꝙ fideiussor fuerit animi obligari velle sic insolidũ cũ reg. sit ꝙ accessoriũ sequaꝰ nãm sui principalis. l. cũ principalis. ff. de reg. iur. sꝫ tacita pupil. nõ venit ex nã vulgaris in qua cõprebẽdiꝰ, imo potius nã repugnat, cũ verba vnius nõ sint verba alterius, imo potius sapiũt inuicẽ quãdã ꝯrietatẽ, vt l. nam hoc iure. ff. de vulg. ꝛ pu. nõ mirũ igiꝰ ꝙ cesset tacitũ qñ solũ ex presumpta volũtate, ꝛ sic expſſio opeꝰ ꝛ aliud sit qñ ẽt ex nã actus ex volũtate inest. ¶ Circa istã opp. Bar. aduerte, qr duꝫ in si. alleg. hãc. l. melius allegasset dictam. l. si arrogator vt aduertũt Mod. papi. qui ẽt deducũt Bar. esse ꝯriũ sibi q̃. d. ff. in. ij. q. ꝛ dicũt nõ videri posse saluari. Et iõ verã solu. dare p ficenꝰ. Et solu. est satis bona, de ꝯrietate pdicta dicemus in. d. 35 ij. q. Bar. ¶ † Opponit preterea Bar. de. l. titia. ff. ad. l. falc. ꝛ soluit vt p ipsum habes, ꝛ ad intelligẽtiã illius. l. titia, vide tex. ff. l. in quartã. ff. eo. ti. ad. l. fal. in ver. p ea parte, ꝛ qđ disponit. l. l. 36 plane. §. si duobus. ff. eo. ti. nostro. ¶ † Opponiꝰ vltimo Bar. de. l. j. §. j. ff. si pen. appel. mor. inter. Soluit ipse ꝛ alij cõiter ꝙ ibi expſſio ẽt fuit facta alio mõ q̃ tacite inesset, naꝫ sniæ capitali inest publicatio bonoꝝ accessorie ꝛ ꝯsequutiue, vt ibi, ꝛ melius in. l. iij. C. eo. ti. Sꝫ expressio fuit factã eque principalr cuꝫ snia capitali, nã intelligiꝰ qñ fuit facta expſſio mediãte dictione ꝛ q̃ sut nã cõiungit principalr, sꝫ si publicatio bonoꝝ fuisset facta accessorie exprimẽdo, vt p dictionem cũ. d. l. nõ hrẽt locum sm ipsuꝫ Bar. hic ꝛ ibi, nã dictio ꝛ cõiũgit eque principalr, dictio aũt cũ coniungit accessorie. l. ij. ꝛ iij. ff. de pec. leg. cuꝫ gl. Limita tñ. d. l. j. ꝛ q̃ Bar. hic ꝛ ibi nisi in snia fuerit p iudicẽ adiecta clã semper adijci ꝯsueta ꝙ si snia esset. ff. vel vltra ius ꝙ cã reducit ad ius cõe, qr tũc dictio ꝛ nõ cõiungit principalr, vt p Bal. l. j. ij. col. C. ne ex delic. defun. ꝛ Saly. l. iij. C. si reus vel accu. mor. fue. ꝛ Augu. ariminen. in addi. ad trac. Ang. de malef. in. ver. ꝛ eius bona publicamus, ꝛ hic Mod. papi. ¶ Ultra Barto, opponunt Bal. Imo. ꝛ Mod. de. l. actus legiti. ff. d reg. iu. sol. ꝙ ibi tacite nõ inerat de substãtia sꝫ de forma. Uel soluit Bal. ꝙ ibi de ꝯdõne extrinseca, q̃ inesset ex nã actus, ꝛ sic non facit ꝯ qr mã hec de ꝯdõne q̃ inest tacite ex nã actus. Intrinseca. n. ep posita actui legitimo nõ vitiaret. l. muto. §. sub cõdi. ff. de tute. Aduerte tu an hec oppo. sit extra mãm, qr de ꝯdõne tractatum 37 est. ff. separatiꝫ. ¶ † Oppo. ẽt, nã in cõcessione pcarij inest ta cite ꝙ duret donec non reuoceꝰ. l. j. ff. de pca. ꝛ si nõ reuoceꝰ ad hrẽdem transit. l. q̃situ. §. j. ꝛ. l. cũ pcario. §. si. ff. e. Tñ si cõcedẽs exprimat ꝙ cõcedit ita ꝙ duret, q̃diu volet ipse, morte ipsius concedẽtis finit. l. iiij. ff. loca. sol. Alb. de ro. i. d. l. si arrogator, ꝙ ibi alr exprimiꝰ q̃ inesset, nã inter velle ꝛ nolle est quoddam mediũ. i. nõ velle, hoc est non applicare volũtatẽ affirmationi nec negationi, vt est tex. ꝛ ibi gl. no. in. l. j. §. scientiã. ff. d tribu ta. Unñ si simplr cõcessum est lꝫ morte concedẽtis eius finiaꝰ vo luntas. c. si gratiose, de rescrip. in. vj. tñ non adest nolũtas ꝛ sic reuocatio volũtaria, q̃ inerat tacite ex iuris dispõne, sꝫ qñ expſ sit cõcedẽs q̃diu vellet, per mortẽ deficit. d. volũtas, ꝛ per ꝯñs precariũ, ꝛ sic cũ morti concedẽs nõ p̃t amplius dici velle, quã uis, ẽt nõ possit dici nolle. Adde ꝙ Bal. in. l. si in diez. §. j. ff. de ꝯdi. ꝛ demõ. soluit clarius dicẽs, falsuꝫ esse ꝙ in pcario tacite i telligaꝰ q̃diu voluerit, nã intelligiꝰ q̃diu nõ reuoceꝰ nec aliud pbat. d. l. j. q̃uis ipse nõ dicat. Et sic soluit ꝙ tũc nũ exprimiꝰ 38 id qđ tacite inerat, sꝫ aliud. ¶ † Opponiꝰ pterea qr si emptor a venditore stipuleꝰ reꝫ dari inest tacite ꝛ vacuã possessionẽ tra di. l. iij. §. j. ff. de actio. emp. nõ tñ veniunt fructus, vt ibi dr, sꝫ si emptor expſſe stipuleꝰ rem dari ꝛ vacuã pos. tradi, fructus ve niunt. l. si stipulatus, in pn. ff. de vsur. Sol. sm Bar. ibi ꝙ talis expſſio alio mõ fit q̃ tacite inesset, inerat. n. respectu corporee traditionis siue tenute, que ad dñij trãslationẽ sufficit. l. ꝙ fun dum. ff. de fun. dot. l. traditionibus. C. d pac. gl. ꝛ doc. l. cũ res. C. de pba. ꝛ. l. j. §. sꝫ ꝛ per eam. ff. de acqri. pos. Quo effectu so lo inspecto rem dari cõtinet vacuã pos. tradi. Qñ aũt qo stipu leꝰ expresse rẽ dari, ꝛ vacuã pos. tradi. Exprimiꝰ ipsa vera pos. ꝛ sic plusq̃ sola tenuta, ꝛ ꝯñr efficacius, ꝛ alio mõ q̃ inesset, vel posses dicere ꝙ inspecta veritate ꝛ effectu nõ exprimiꝰ id quod tacite inerat sed aliud, qr vere aliud est pos. aliud tenuta, sed ex 39 eo dr idẽ qr eadeꝫ est verboꝝ conceptio. ¶ † Hãc subtilẽ mãꝫ inducit Bar. ad duas. q. Primo an si facto cõpromisso cũ pe na arbiter in snia diem adiecit intra queꝫ codẽnatus ab eo im plere deberet, ꝛ cũ dieꝫ qui a lege intelligiꝰ, mora purgari pos sit sm termi. l. si cũ dies. §. si. cũ. l. seq. ꝛ. l. celsus. ff. de arbi. ꝛ q daꝫ nõ operari dictã expſſionẽ sicqꝫ morã purgari posse p. l. cũ tale. §. metuis. ff. de ꝯdi. ꝛ demon. qđ tenere vr gl. si. l. iiij. §. si qs cõdemnatus. ff. de re iudi. dũ. d. ex. vj. mẽsib9 datis, duos a iudi ce hñi, Pe. aũt ꝯ in. d. l. si arrogator vbi ẽt Cy. ꝛ Bar. i si. qm subest illa rõ q̃ in alio die. i. ꝙ nõ parũ offendit legẽ ꝛ arbitruꝫ eius ministrũ, sicut qñ expſſum est aliud tps. Quã opi. hic fir mat Bar. qr tps. iiij. mẽsiũ inest, tacite, nõ tanq̃ p̃sumaꝰ iudicẽ sic voluisse, sꝫ ex indulgẽtiã legis. l. si cũ militi. §. j. ff. de cõpen. vñ si arbiter exprimit declarat volũtatẽ suaꝫ ꝛ non exprimit eo mõ quo tacite inerat, ergo opaꝰ. d. l. titia. Scđo qr tale tps nõ inerat ex necessitate, sꝫ ex volũtate, ergo eius expſſio operaꝰ. d. l. talis scriptura, ꝙ insit ex voluntate pꝫ, qr arbiter breuius tps q̃ sit leiimuꝫ, statuere potuisset. l. dieꝫ pferre. §. stari. ff. de arbi. Nec ob. sm Bar. d. l. cũ tale. §. metuis, qr illud tps inerat in cõ ditione reprobata, iõ ꝯdõne ipsa reprobata sequiꝰ ꝛ reprobatio expſſionis tpis, at in. q. vtrũqꝫ est licitũ ꝛ expſſuꝫ ꝛ tacitũ. Item nec ob. gl. in. d. §. si qs cõdẽnatus, qr loquiꝰ in iudice, ꝛ sic ine rat de necessitate. ¶ Adde vltra Bar. ꝙ in hac. q. varij fuerũt doc. ꝛ antiq ꝛ moder. Ita vt ex pluribꝰ q̃ hinc inde adducunꝰ. q. valde dubia reddaꝰ. Cũ Bar. n. tenuerũt An. ꝛ Pau. in. l. cũ qui certarũ. §. si. p gl. ibi mag. in si. q̃ expſſe decidit. ff. de ver. ob. Imo. ꝛ Pa in. l. si insulã. eo. ti. ꝛ Pau. d. §. si qs cõdemna tus, quã ẽt approbãt hic An. de perig. Are. Bal. nouel. ꝛ mod. senẽ. ꝛ Papien. ꝯriam opi. tenẽt hic And. de pis. Iac. de are. ꝛ Bal. ꝛ Guil. de cu. in. d. l. si arroga. eandẽ An. sibi ꝯrius in. l. si insulã. ff. de v. ob. ꝛ Sal. in. l. si pactũ quo penã. C. de pac. Et Nic. de nea. hic ꝛ Lud. in. l. ꝛ si post tres. ff. si qs cau. post Bal. ꝛ An. ibi, Ray. in. d. l. si arrogator dicit vtrãqꝫ parteꝫ sustineri posse, Imo. hic dubietate perterritus nullã opi. elegit sꝫ Alex. sed immo opi. Bar. sequiꝰ, q̃uis nõ p eius fundamenta sꝫ alia, Raph. cu. d. Bar. opi. de iure veriorẽ esse ꝯriã aũt equiorẽ. Et procedẽdo p fundamẽta, ꝛ ordinate magis q̃ facit Alex. in pri mis ꝯ Bar. allegaꝰ gl. in. c. j. de ꝯsti. in. vj. vbi. d. statutũ dispo nens id qđ ius cõe esse ius cõe. Scđo qr illud tps. iiij. mensiuꝫ in fauorẽ debitoris exprimiꝰ, in condemnatione, ergo nõ dꝫ in eius odiũ redondare talis expſſio. l. qđ fauore. C. d legi. Tertio qr arbitria instar iudicioꝝ redacta sunt. l. j. ff. de arbi. ergo sicut in iudicijs nihil operaꝰ. d. gl. §. si quis cõdẽnatus, ita nec i lau dis. Et hoc mõ rñdet Alex. ad funda. Bar. p. §. stari. s. negãdo aliud ẽẽ in arbitrio, ꝛ ꝙ quo ad hoc stari dꝫ ei9 laudo. Quar to inducit reg. huius. l. d. l. nõ recte, ꝛ. d. l. si arrogator, ꝛ tenẽ tes hãc partẽ rñdent ad primũ funda. vꝫ ad rõnem Pe. qr qñ arbiter exprimit dilationẽ legaleꝫ vr potius admonere qd velit lex, q̃ de se dil statuere. l. muto. §. sub ꝯdi. ver. hãc aũt. ff. d tu te. Ad scđꝫ ꝛ primũ Bar. rñdet duplr Alex. primo qr i. l. titia falcidie detractio. inerat ꝯ volũtatẽ, vñ si exprimiꝰ alr exprimiꝰ q̃ inesset, sꝫ non reperiꝰ iure cautũ ꝙ tps. iiij. mẽsiũ insit ꝯ vo lũtatẽ arbitri. Scđo ꝙ. l. titia male allegeꝰ p Bar. appareret, qr si eius inductio pcederet sequereꝰ ꝙ idẽ esset i iudice, cuius ꝯriũ expſſe tꝫ hic ipse Bar. faciens dñiam inter iudicẽ ꝛ arbitrũ. Tu caue qr Bar. nõ inducit. l. titia, put reassumit Alex. sꝫ soleꝫ ad probandũ assumptũ ꝙ qñ alr inest expſſiõ opaꝰ, ꝙ aũt alr ines set nõ pbat p. l. titia, sꝫ p. §. si. l. si cuꝫ militi, vñ rñsiones Alex. nõ faciũt ad ppositũ. Ad tertiũ p. §. stari, rñdet Alex. ꝙ reg. d. l. ius tex. fallit qñ actus est ꝯ reg. iur. Expſſio errore, vbi p gl. ꝛ p. l. apud celsuꝫ. §. itẽ queriꝰ. i. cũ gl. ff. de dol. excep. sꝫ si iudex ve lit exprimere ꝛ exprimat minus tpe regulr nõ tenere. d. §. si qs cõdemnatus, sꝫ ex cã posse, vt. l. ij. de re iudi. ergo ideꝫ in arbi tro. Pro opi. vero Bar. ꝛ seq. Primũ fundamẽtum Bar. de. l. diem proferre. §. stari, qui tex. ẽt a fortiori pbat, naꝫ si potest iniqꝫ statuere circa ipsam causaꝫ multo magis in terminu, pre sertim, cum dies pars rei soluẽde esse dicatur. l. j. §. diem. ff. de eden. Cui funda. non bene rñdet Alex. nam lꝫ sint redacta ad similitudineꝫ iudicioꝝ attamen in multis differunt, vt per glo. d. l. j. ꝛ in hoc inter cetera dñia remanet, vt l. d. §. stari, vt dicũt Mod. senẽ. Scđo p tali opi. induciꝰ tex. in. d. l. celsus, ibi si litra

kalendario scribis, quē intelligere, q kalēde distēt p. iiij. mēses, & q minus tps nō significēt, est diminare penitus & restringere. Tertio qr lex expsse disponit in iudice q qñ breuius datum est suppleat in. d. §. si qs cōdēnatus, sz in arbitro circa tpa simplr determinat, q pōt dies soluēdi statuere vt. l. quid tñ. §. solutioni. ff. de arbi. & demū hec opi. sustētabilis & tenēda ex his vr. Quā tenētes ad sm omisso pmo rñdent doc. q nō indistincte dilatio. iiij. mensiū fauorē debitoris respicit, sz solū añ tps elapsuz, eo aūt elapso nō qd pz, qr debitor in mora ꝯstituit. l. magnam. C. de ꝯbē. & cōmi. stip. & d. l. si cū dies. §. si. Ad tertiū rñdet, vt. s. Ad quartū pz rñ. ex dictis Bar. qr nō inest tacite ex necessitate, sz ex volūtate. Ad primū aūt nō reperio aliquē rñdentes.

40 Tu tñ rñ. q imo reg. est in ꝯ. tū † q statutū disponēs id qd ius cōe, est ius municipale non cōe vt firmat Bar. l. j. in pn. ff. ad. l. fal. Modo qr i sñ videmus q institutō successurū ab intestato facit vltimā volūtatē, & succedēs nō vr succedere ab intestato, qm̃ is institutō disponat id qd. l. ab intestato vt. l. ij. ff. de iniust. rup. & l. gallus p totā. ff. de lib. & posth. Et ad gl. pdictas rñdet Bar. d. l. j. in pn. q pcedit solū in casu quo logr, nō aūt gnalr, & regulr. De quo tñ vz qualr dcā gl. pcedat vide p Alex. diffuse per. iiij. col. examinantez in. d. l. j. ex qua Bar. decisione sequit limi. ad. l. ij. de re iudi. iūcto. d. §. si qs ꝯdēnatus, nā pcedūt in iudice q nō possit absqz cause cognitiōe tpa cobartare iudicatis a iure cōcessuz, in arbitro aūt ēt absqz aliqua cause cognitio-

41 ne cobartari pot vz Bar. p. d. §. stari, qd no. † Scdo inducit Bar. ad. q. facto societate sm tex. l. iij. §. de illo. ff. p soc. An si ille cui ab intestato successurus eram me instituit, sit hēditas cōicanda, qdam q solū in leitima q iuris necessitate debebat, nō in reliquis ar. l. si arrogator, Pe. ꝯ q imo in totā qr tota tacite debebat ex mēte testātis psumpta. l. cōficiunt. ff. ti. j. ergo si exprimit, talis expssio nihil operat. l. cū qd. ff. si cer. pe. & id tz approbās Bar. circa quam. q. Et si aliqui ꝯ Bar. tenēās cōtuct rñ eius decisio est approbata. Cui nō ob. q ꝯtrz tenens adducit Areti. dicēs q leitima hēditas & testamentaria sunt diuerse, imo incōpassibiles. l. illud. ff. de acq. her. Naz rñsio pz ex. l. lege obuenire. ff. de ver. sig. & sic. l. illud nō loquit respectu ipsius hēditatis, sz respectu aditionis ex testō, vel ab intestato, tu dic q intelligit in ꝯtu de immediate leitima hēditate, vt pbat. §. ō illo, non de leitima mediate vt intelligit. d. l. vt expsse. d. Bar. in. d. §. vel melius rñ. cū Mod. papi. q nō negat Bar. institutū esse heredē ex testō & nō ab intestato, sz ex eo. d. debere esse cōem qr legitima hēditas tota ab intestato debebat, & ideo eius dispō p. vā testi nō vz opari ex quo tacite inerat. Nō ob. ēt qd ponderat Imo. qr sit expssio eius qd tacite inerat ex volūtate & sic aliquid operari dēat, vt. l. talis scriptura intellecta vt p Bar. in oppo. & ff. propt. q. qm̃ is. ff. in distinctio. alr intelligat, sz Imo. & doc. reprobāt intelligentiā in distin. & in eo sibi ꝯtrū, nos rñdet q inest ex vi ā actus sz cōmutabiliter, ergo nihil operat. d. l. nō recte. C. de fideicō. Sed tenendo ꝯ Bart. negari pōt q insit ex nā actus, sicut nec in. l. talis scriptura, nec ēt in. l. precibus, & l. si. de gbus. ff. in. j. & ij. opp. Aliud aūt i. l. nō recte vt diximus, in. d. opp. qr nāni pncipalis sequit. Pro qua Bart. opi. facit optima rō qr si alr diceremus sequeretur q socius facile posset fraudē facere socio, procurādo q ille cui esset successurus ab intestato, eū institueret, qd verisilr facile obtineret, ar. l. cōficiuntur. ff. ti. j. id aūt esse incōueniēs cū fraudibus sit via pcidēda. l. in fundo. ff. de rei ven. Itē ēt qr staret p ipsum quo minus conditio impleret successione ipsius ab intestato repudiatione facta ex testō, ergo pro impleta hēri dz. l. labeo scribit si bibliotecaz. ff. de ꝯbē. emp. Bal. noue. tz ꝯ Bar. q istitutio inducit nouā dispōnem vt sentit Imo. eandē tz Pe. de bellu. ex trib⁹ hic per Mod. papien. relatis, p quoꝝ vltimū ipsi ēt ꝯ Bar. tenēt demū tenēdum iudico ꝯ Bart. preterqz in legitima. Itē pterqz si appareret in fraudē socij pcurata institutio, vt. s. dictum est. Pro quo adde optimū An. dictū, in. l. nō est enīz. ff. de inoffi. testo. & l. si. C. si qs ali. testa. phi. p. l. j. ff. de dol. excep. in fin. vbi refert An. euenisse in facto duz ipse esset vicarius epi in hac ciuitate, q qñ aliquis suis suggestionibus inducit testatorem ad instituēdū vel mutandū testm̃, seu reuocādū legata tenet actione de dolo vel in factū subsidiaria restituere ijs qui habuissent p. l. j. in si. ff. de do. excep. Qd dictū exclamat Veronen. in cau. j. xv. & Mod. papi. in. d. l. si. Ultimo adu. rñdum ad dicta Bar. in distin. ibi, nō tñ ex dispositione testatoris, vel alterius disponentis, nam sentit referendo que hic. d. ad ea q dixit. ff. in

iij. op. prout ipse se refert, q ius accrescendi non fit ex volūtate testatoris tacita, quod est ꝯ glo. cōiter approbataz in. l. si titio & meuio. §. j. ff. li. j. immo ꝯ tex. ibi, in ver. quasi substitutus, vt ēt dictum fuit. ff. in. d. iij. op. Ubi Bar. contrarius loquutus fuit dicens q nō debet sm q testator voluit, & sic in hoc nō vr posse defendi Bar. hic prout defensus fuit ibi post Ang. de perig. & Areti. sz neminē reperiam ad hoc aduertētez. Nisi saluādo dicas non deberi ex dispositione immediate, & sic put testator dis-

42 posuit, † nam dictio ex regulr, cām immediataz denotat. l j. §. ex incēdio. ff. de incen. rui. nau. & sic ēt hic non negat quin ex voluntate. Preterea aliud est ꝯsiderandum qr nō declarat Bar. qui sit alius disponēs i quo possunt eius dicta verificari & ex dictis eius in. d. iij. op. nō perpendit. Unde potes forte exemplificare in legata vel fideicōmissa relinquente ab intestato expssa cōditione, si hēditas adeat, qr tacite inest, vt no. l. qui filio. §. j. ff. de here. insti. Et sic si locus sit iuri accrescendi nō debet, vt voluit disponēs ab intestato, non tñ tūc conueniunt termi. ti. si quis omi. cau. test. sicut qñ est dispositio testatoris. Cogita qr difficile est exemplificare, & nemo tangit. Ulterius est etiaz aduertēdum, qr Bar. in hac. l. in pluribus variauit circa intelligentiam. ll. quas adducit, alr. n. intelligit. §. illi si volet, in. v. oppo. q in distin. Sed vera est intelligentia ea quam tz in distin. sm Imo. & Mod. quam ēt tenuit ipsemet Bart. in eo. §. Item variauit circa intelligētiam. l. titia. ff. ad. l. fal. qr in oppo. & in. j. q. itelligit q aliud sine alio respectu exprimat, in distin. q operet in fauorez eius in cuius fauorem tacite inerat, non in odium, vtraqz tñ declaratio stare pōt. Itez alr intelligit. l. talis scrip. in. j. op. scdē ma. & j. q. q in distin. Melius tñ loquitur i oppo. & d. q. sm eundē Imo. & Mod. saluari tamē pōt vt per Mod. senen. in scdo cōclu. scdē māe. Ultimo dū alleg. l. cū qd concludit q qñ inest ex volūtate nihil operat expssio, in quo ꝯtrium firmauit. ff. in. j. & ij. opp. scdē māe. Pro concor. intelligas hic qñ inest ex volūtate & ex nā actus, ita. d. l. cū quid, & l. q dubitati. ff. de reg. iur. & l. nō recte. C. de fideicō. Qñ non ex nā actus operat, vt in. l. talis scrip. & l. precibus, per q dīr Bar. d. in dictis oppo. & ita remanet explicata hec no. materia.

Summarium. L. si quis in fundi vocabulo.

1. Error in proprio nomine dispōnem non vitiat.
2. Coniunctus non presumit scire facto coniuncti in longinquis partibus.
3. Error confinium an vitiet dispositionem vel iniam.
4. Error regionis patrie vel parrochie, an vitiet.
5. Error nominis artificij vel eius qualitatis an vitiet.
6. Error sillabe vel litere an vitiet scripturam.
7. Error in corpore vitiat.
8. Error in nomine appellatiuo an & quando vitiet dispositionem. nu. 23. 24.
9. Procuratoris constitutio an vitiet si in cōstitutione dicat constituo titium asinum meum ad agēdum defendendum &c.
10. Constitutio pcuratoris vz, si dicatur constituo te curatores bonorum meorum ad agendū & defendendum.
11. Error in nomine officij nō vitiat sicut nec artificij.
12. Uestes non veniunt in legato supellectilis vel massaritiarū.
13. Aurum vel argentum non comprehenditur vestis appellatione, nisi sit vesti contextum.
14. Permissa est nominum propriorum mutatio.
15. Error corporis & substantie an sint idem, & vitient dispōnē.
16. Confinia & qualitas fundi concordantia cum ee de quo agitur magis inspiciuntur qz nomen.
17. Demonstrationi an & qñ potius stari debeat per expssionē nominis vel alterius qualitatis, qñ inter demonstrationes non est conuenientia rei, de qua est demonstrata sit dubitat. Intellectus ad tex. in. l. patronus. §. sempronio. ff. de leg. iij.
18. Expressio nois propter rem nominatam demonstrat.
19. Qualitas rei adiecta idem operat q ꝯfinium appositio.
20. Error in corpore quomodo probetur.
21. Testatorem errasse in corpore probat ex dictis per ipsum ante testamentum.
22. Legato fundo arratorio, non comprehendit vinea.
25. Legare nutu q non possit ille qui articulate potest loqui.
26. Testes quot sufficiant ad probandum protestationem testatoris post factum testamentum.

Si quis

SI quis in fundi vocabulo.

¶ Hec lex est difficilior q̄ primo aspectu videat̄ sm Pau. in fi. dividit̄ in .iiij. par. In .j. de errore in noie pprio, in .ij. de errore in corpore, in .iij. de errore in noie appellativo, in .iiij. ponit̄ rō diversitatis iter errorē circa nomē ppriū ꝛ nomē appellativū. ¶ Sūma ve p Bar. ¶ Pone casū p te, ꝛ rō dubi. in .j. par. potuit esse, qꝛ nomina sunt rebus imposita ad ipsas recognoscēdas, ꝫ nomen demōstrat nominatū, itē non est credēdū quēq̄ dixisse qđ nō suo noie vsus fuerit. l. labeo, i fi. ff. de sup. leg. ꝛ sic si erraū id qđ volebat legare nō fuit expssū, id qđ expssū fuit noluit legare dispōnēs, pro eo ergo qđ volebat legare remanet sola volūtas sine expssione. Rō Deci. est qꝛ mēs disponētis prevalere dꝫ v̄bis errone piatis, ꝛ spāliꝫ ponēdo rō ē qꝛ cū noīa ad recognoscēdas res sint adinuēta, si alr̄ apparet nō est de nominibus curandū, vt. d. tex. in §. si qs noie insti. eo. vt p Mod. papi. in .j. no. Ad qđ adde tex. no. i. l. i. pe. i fi. ff. de reb. du. Patet ergo hāc. l. loqui ꝺ triplici errore, vt i gl. j. ꝛ plus difficultatis hꝫ in recessu, q̄ fronte pmittat sm Pau. Iō ad clariorē eꝰ intelligētiā ꝯsiderādū id, q̄ hec. l. solū loquit̄ ꝺ pmisso triplici errore circa rez legatā, de errore aūt circa nomē hr̄dis vel legatarij ꝛ sic honorati nō loquit̄ hic, ꝫ ppter. l. si in noie. C. ꝺ test. ꝛ §. si qs i noie, insti. eo. De errore aūt noīs pprij ipsius dispōnētis loquit̄. l. fi. C. de hr̄. insti. q errore fatuitatē q̄dā arguit, vt ibi. ¶ † No. ex. j. par. q̄ error in noie pprio rei legate, legatū ipsū nō viciat. Qđ amplia pcedere et i instōnibus, ꝯtribus, ꝛ iudicijs vt pbāt iura allegata i gl. iij. ꝛ pōderat Bar. in .iiij. q. ꝛ ibi dicemus, ex qbus i gl. allegatis gn̄alr̄ no. Alex. ꝛ doc. q̄ error in noie pprio dispōnēs nō vitiat, amplia et idē esse in errore pronominis, agnominis, ꝛ cognominis, vt in §. si qs in noie insti. eo. ꝛ. l. si in noie. ꝺ. alleg. ¶ Limitat̄ tū hec reg. ita gn̄alr̄ sumpta, vt nō pcedat i errore noīs pprij ipsiusmet dispōnētis, per tex. no. in rōne sui, in. l. fi. C. de here. insti. vbi Bar. Bal. ꝛ An. ꝛ Nic. de nea. hic ꝛ post ipsū Alex. ꝛ Mod. reiciētes dubitationē Cume. dicentis tex. illū nō pbare ex quo dicit nō eē presumēdū quēq̄ in pprio noie errasse, ꝛ sic potius sm ips pbat ꝯtrū, ꝫ nō ita inducit̄ a doc. ꝫ quatenus disponit q̄ p allegationē erroris in noie pprio dispōnētis nō sustinet̄ dispō in persona nō expssa, sicut sustinet̄ in hac. l. cū ꝯtor. in re sine psona, quā dispōnēs ex errore, nō expssit, ꝫ aliaꝫ eiꝰ loco, ꝛ hoc et deducit̄, qꝛ tex. nō solū. d. nō psumi aliquē errasse i noie pprio, sed addit, q̄ actus tūc nullius est momēti, pterq̄ si aliquo respectu ꝟificari possit nūcatio, vt qꝛ forte testōr successerat Plocio, iuxta nomē ibi expssū vel si Plociū sibi instituit, vt i fi. l. ꝛ pt forte dici iō tūc nō admitti pbōnē erroris, qꝛ lex psumat dedisse ꝯsensum ꝛ ex eo apparere testatorē voluisse facere instōnez clausulā, stāte q̄ noluit nomē suū exprimere, qđ nullo mō psumit̄ ignorasse, ꝛ facit qđ in sili. d. tex. in. l. nō solū, in fi. ff. de act. ꝛ ob. ¶ Scđo limita in errore noīs pprij filij ipsius dispōnētis eadēꝫ rōne qua in noie ipsiusmet dispōnētis, cū eadē psona cēseat̄. l. fi. C. de ipub. Ita limitat Bal. i. l. fi. ij. col. C. de hr̄. insti. ꝛ sequit̄ Ro. in. d. l. si in noie, ꝛ Alex. hic. Addēs tū verū eē nisi filius fuisset natus ꝛ educatus in loco distāti a pr̄e, tūc. n. error talis noīs filij pbabilis eēt, ar. tex. no. i. l. titius testō. §. j. ꝺ. ꝺ lib. ꝛ postb. ꝛ cop̄ q̄ ibi p Bal. ꝛ An. † q̄ q̄uis cōiunctus facta cōiuncti nosse psumat̄. l. octavi. ff. vn. cogna. l. de tutela. C. de i integ. resti. mi. Tn̄ fallit in scīo a ꝯiuncto in lōginquis ptibus existēte. ¶ Tertio fallit in testō ceci i quo error pprij noīs viciat sm An. i. d. l. si in noie, p tex. in. l. hac ꝯsultissima. C. q testa. fa. pos. vbi tū nō pbari. d. hic Alex. ꝛ sic vr̄ hāc limitationē nō approbare. ¶ Tu vero dicas tex. illū optime pbare, nā p forma substātiali reqrit talē noīs pprij hr̄dis expssionez, ibi exprimat noīa spāliter hr̄dū ꝛ singuloꝝ dignitates ꝛ iudicia, cū p forma reqrat̄, ergo ea nō servata, actus nō vꝫ. l. iulianus. ꝺ. ad exhib. l. cū hi. §. j. ꝺ. de trāsa. nec sufficit equipollēs. l. j. ꝺ. de libe. ꝛ posthu. Ireꝫ reqrit exprimi spāliter ergo gn̄alr̄ reg. huius. ꝛ ꝯtor. derogat̄. c. gn̄i p spēꝫ, de reg. iur. in. vj. Itē alr̄ itelligēdo illa. l. nihil plus induceret in testō ceci q̄ sit rāre i cuiuscūqꝫ testō. d. l. si in noie. ꝛ predictā limi. reperio tenere Fran. de are. ꝛ alios Mod. in. d. l. si in noie. Vn̄ nō est ab ipsa recedēdū, qcqd ipse Alex. hic dicat, ꝛ nō bn̄, ꝫ Moder. nō advertāt. ¶ Sꝫ iuxta predicta qrit̄ qd † de errore confiniū, an dispōnē viciet, in quo doc. cōiter ꝯcludūt non vitiare p tex. i. l. pfonius. §. sempronio ff. ti. ij. Per quē ita tꝫ gl. in. l. forma. ff. de cēsi. ꝛ in. l. si fortidianus. C. de lega. Per quē tex. in insa idē tenuit Bal. i. l. pe. viij. col. C. de execu. rei iud. q̄ ipsaꝫ error ꝯfiniū nō reddat invalidā. † Idē et in errore regionis, dicūt hic Bal. ꝛ Areti. p tex. i ea. l. §. liberis. Idē et in errore pr̄ie vel parrochie, vt. l. his ꝟbis. §. fi. ꝺ. de her. insti. p quē ita dicit Cy. in. d. l. si fortidianuꝫ, Bal. aūt hic in ꝯtrū allegat. c. significāte, de rescrip. vbi fuit erratum in diocesi. Sꝫ nō ob. sm Alex. ꝛ Areti. qꝛ pcedit vbi de corpore nō ꝯstabat ex aliquibꝰ circūstantijs, put. d. c. intellexit Bar. in. l. demonstratio falsa, in. v. q. ff. de ꝯdi. ꝛ demon. post Inno. ꝛ Spe. † Idē et in errore noīs artificij, sive eius qualitate, vt est tex. no. in. l. q habebat. ff. de reb. du. distinguēdo tū an nomē ppriū, magis notū hr̄et q̄ artificiū, vt ibi vr̄ in tex. Idē et i errore līe sive sillabe, vt est tex. no. ꝛ sin. in. l. q habebat. ff. de manu. testa. queꝫ p sin. ad id alleg. An. in. d. l. si in noie. Pro quo et Alex. adducit tex. cū gl. ꝛ ibi bal. C. l. ij. de formu. vbi Bal. pōderat ad libellū substinēdum. Pro quo insuper est tex. in. c. ex parte, de fi. instru. † Vbi error in līa vel sillaba rescriptū nō viciat. Hoc tū limita nisi ex tali errore i līa vel sillaba vitiū male grāmatice seu false latinitatis resultaret tūc. n. rescriptū viciosuꝫ redderet̄. c. ad audiētiā ii. j. de rescri. ¶ No. ij. † q̄ error i corpore vitiat ꝯtor. tex. in. l. quotiens, in pn̄. ꝺ. de hr̄. insti. ꝛ. l. si me in vacuā. ff. de acq. pos. ꝛ. l. in vēditionibꝰ. ꝺ. ꝺ ꝯhē. emp. Qualr̄ aūt cōstet erratū esse in corpore habet̄ in gl. ꝛ in. ꝺ. alle. ll. ꝯstat. Rō aūt huius est qꝛ qđ legavit noluit, qđ voluit non expssit, vt. d. l. quotiens, ꝛ. l. in ambiguo. ff. ꝺ reb. du. ¶ No. iij. ex. iij. par. q̄ error in noie appellativo vitiat, qꝛ neutruꝫ debet̄, nec qđ expressum est nec qđ exprimere volebat testator, vt. d. l. quotiens, rōnem hēs duplicē in tex. Primā qꝛ error in appellativo sapit stultitiā. Scđa qꝛ noīa appellativa sunt immutabilia, aliam pbat. d. l. quotiens, qꝛ in eo qđ est expressum deficit volūtas, in eo in quo est volūtas deficit dispositio. Quartā ponit Bal. i. d. l. si in noie, qꝛ nomē appellativū importat substātiā, vn̄ eius corruptio dicit corruptionē substātie, seu forme substantialis, q̄ in precedētē recidit. Et silr̄ alia quā assignat hic Flor. post Bal. in. d. l. si fortidianū. C. de lega. qꝛ nō pōt res carere noie appel. quin careat esse, qꝛ est de substātia nūcati sumptū. Et per hunc tex. d. Bar. in. l. si is qui pro emptore. j. q. prin. q̄ homo nō pt facere q̄ hominis appōne de asino intelligat̄. ¶ † Ex premissis inducunt̄ ad. q. si aliqs dicit in ꝯstitutione procuratoris cōstituo Titiuꝫ asinū ad agendū ꝛ defendēduꝫ, an dicat̄ Titius procurator ꝯstitutus. Et p hunc tex. Inno. ꝛ an̄ euꝫ Ant. de bu. in. c. petitio, de pcura. tenēt q̄ nō cū sit erratū in noie appellativo, ꝯtrium tꝫ ibi Hosti. cū quo Abb. ꝛ Ro. sequuntur Hosti. in. l. q in aliena. §. si quis adierit. ꝺ. ꝺ acq. ꝛ approbat Bal. in. l. id qđ pauperibꝰ. C. de epi. ꝛ cle. ꝛ. l. testm̄. C. de testa. ꝛ. l. j. C. de nego. gest. † Pro quo facit dictū ipsius Bal. l. neqꝫ. C. de pcu. in ver. vlterius, quero cōcludentes valere ꝯstitutionez procu. si dicatur ꝯstituo te curatorem bonoꝝ meoꝝ ad agēduꝫ ꝛ defendē. per. l. pr̄ severianā, versi. cōditionū. ff. de ꝯdi. ꝛ demon. Ad quē tex. rñ. cū Alex. q̄ ibi est, pp magnā ꝯformitatē quā hn̄t nomen appellativū expssum ꝛ illud qđ exprimere volebat disponens. Pro ꝯtor. distinguit Alex. aut titius nō erat presens ꝛ pcedat opi. Ant. ꝛ Inno. p hūc tex. Aut erat p̄ns ꝛ pcedat opi. Hosti. Bal. Lud. ꝛ Abb. ꝫ non alleget, per gl. fin. i. l. que extrinsecus ff. de ver. ob. Adde q̄ primā opi. ꝯ Hosti. tenēt Fulg. ꝛ Alex. i d. l. testm̄, ꝛ ibi Mod. papi. fatent̄ cōem opi. esse ꝯ Hosti. Hic aūt dicant ꝯtrium, ꝫ Alex. in ꝯsi. xxviij. tenuerit cū Hosti, ꝛ sic sibi ꝯtrius fuerit, nisi per suam distinctionez, h ꝯtrarias cōcordetur, Mod. aūt Senen. indistincte verā dicunt opi. Hosti. qꝛ predicta gl. loquit̄ in termi. lōge diversis. s. qn̄ est erratū in nomine rei presentis, ꝫ in. q. error non fuit in noie rei, ꝫ artificij. Itē alleg. l. j. in fi. ꝛ qđ ibi per Bar. ꝺ. de here. insti. iunctis dictis eiusdē Bar. in. l. demonstratio falsa, in prin. ff. de ꝯdi. ꝛ demon. Cum. n. ꝯstet valere, si dictū sit cōstituo Titiū ad agēdū defendēdū, ꝛ nō sit dictū pcuratorē. d. l. j. Ergo si fuit dcm̄ asinum nō dꝫ viciare, ex regu. l. j. in prin. C. de rei vxo. ac. ꝛ firmat expresse Bar. in mā demōstrationis i. d. vij. q. ¶ † Cōfirmāt insuper qꝛ in terminis predicte. q. nō est verum q̄ fuerit erratū in noie proprio seu in corpore, prout volunt Ant. ꝛ Inno. scđm eos, immo in nomine officij, sive artificij, qui error non viciat. l. penulti. ff. de rebus dub. Sed tu adverte, qꝛ in hoc viri equivocant, nam predicti docto. non dixerunt q̄ fuerit erratum in nomine proprio Titij, ꝫ in appellativo, qꝛ dū debebat dicere

procuratorem dixit asinũ, si enim fuisset erratũ in noie proprio Titij talis error nõ viciaret p hũc tex. cum ↄcor. Itẽ falsum est q in predicte. q terminis fuerit erratũ i noie officij, recte inspiciendo, imo i mero noie appellatiuo asini p procuratore, lz. n. esse pcuratorẽ sit offm tñ esse asinuz nõ. Itẽ. l. pe. loquit, vbi est error in noie artificij apposito, cã rei demõstrãde q̃ in dispõne deducit, non aũt qñ ipm artificiũ pncipalr in dispõnes deducit. Tũc. n. nõ esset error in demõstratione, sz in re q̃ principaliter in dispõne deducit, quo casu. d. l. pe. nõ facit. Cõclusio tñ q indistincte sit vera opi. Post. mihi ex alio. §. adducto fundamẽto plz, quã ẽt tenent pluribus comprobãtes Mod. papiẽ. Aggregat in hoc no. Alex. fallẽtiã ad hanc reg. q error in noie appella. nõ vitiat, Sz nos ponemus in gl. vocabulis, vbi alij cõgruentius ponũt, ꝛ ibi Prec. me. ẽt ponit. q. Posti. de qua. §.

12 ¶ † No. iiij. q sub legato supellectilis, vel, vt vulgo dicimus, massaritiarũ vestes, non veniunt. Ita no. An. ꝛ Imo. Areti. ꝛ Mod. ad qd̃ ẽt tex. l. j. cũ seq. ff. de sup. leg. qd̃ est quotidie contingẽs.

13 ¶ † No. v. ibi, vel qd̃ est stultius q vestis appõne, nõ venit aurũ vel argẽtuz, limitat tñ nisi vesti cõsertũ sit. l. cũ aurum, in fi. ff. de aur. ꝛ ar. leg. vbi no. Bar. ¶ No. vlti. ibi boiuz

14 mutab. † licitã esse mutationẽ noie ppriij, non aũt appellatiui. Quo ad primũ habes ↄcor. p Alex. ꝛ facit q nõ sit validũ ar. a noie proprio siue ipsius ethymologia, vñ si qs vocet perusinus nõ põt (aũt non pbato q sit de Perusia) capi occasione represaliarũ, ꝯ Perusinos ↄcessarũ, vt p Bar. inter alia hũc tex. adducẽtem, in rub. ff. so. ma. Verũ est tñ q ab ethymologia nois proprij presumptio q̃daz sumit. l. facta. §. si in dũda ff. ad treb. vbi Accur. suo noie dat ethymologiaz, bonũ. n. nomẽ hñs magnam ex eo p̃sumptionem hz sue probitatis, ꝛ ita improbitatis malũ nomen hñs. Vñ refert Jo. an. in. c. cũ sm extra de pben. vxorẽ eiꝰ dicere solitã q si bona noia vẽderent nihil eẽ carius emẽdũ esse ꝛ refert Abb. in pbe. decre. Quo ad sm addite verum esse in appellatiuis rebus impositis a iuregen. q ea immutabilia sunt, ꝛ ita intelligi dz hic tex. aliud in appellatiuis īpositis a legũ latoribus qꝛ mutabilia sunt, vt. l. j. §. e. ꝛ. l. ij. in fi. C. cõia de leg. sm Deci. hic, sz an ipsuz. d. Bal. in. d. l. si in noie, ꝛ in. d. l. si cottidianũ, de quo forte dicemus i gl. vocabula. Pro nũc adde q. d. l. ij. nõ pbat nã ex eo qd̃ dicit legatuz ꝛ fideicõ. cõe nomẽ hẽe, non sequit aliqua mutatio q̃ est qñ vetus nomen tollit ꝛ nouum imponit, vt. l. j. C. de mu. no. Vñ tu allega bonũ tex. in. §. est ꝛ aliud insti. de dona. ¶ Gl. j. primo exponit

15 tex. scdõ colligit ponẽdo †, quis error vitiet vel nõ legatũ, caue tñ, qꝛ sentit dũ loquit, p dictionem seu q error in corpore, ꝛ error in substãtia, sunt idem, qd̃ nõ est vex. vt. l. in vẽditionibus, in prin. in ver. inde q̃rit. ff. de ↄtrẽ. emp. qd̃ censeo intelligẽdaz accipiendo substãtiã, in gñe prout ibi pz, in spẽ aũt accipiendo termi. substantia nõ vr̃ differre, p no. per doc. in. l. j. §. ¶ Itez ẽt dũ parificat dictos errores, vz errorẽ in corpore, ꝛ errorez in substantia sisr male loquit sz Cu. qñ sicut diuersa sunt corpus ꝛ substãtia vt. d. l. in diuersiz itaq est qñ circa ea erratũ sit, ꝛ lz ibi pbet errorem in substantia vitiat ↄtractum emptionis ꝛ ven. Aliud tñ est in legato, sicut aliud est in stipulone. l. si id qd̃ aurũ putabã. ff. de ver. ob. Distinguit ergo aut sumus in actu ex vna tñ parte obligatorio, vt in donatione vel stipulone ex cã donationis facta, vel in legato, ꝛ tũc error in substãtia non vitiat dispositionem. d. l. si id qd̃ aurũ, q̃. l. solũ in stipulone ex cã lucratiua intelligit sz Bar. ꝛ doc. ibi, lz tex. in fi. videat ꝯ innuere, nõ si ex onerosa, p. d. l. in venditionibus. Aut sumus in actu vltro citroqz obligatorio, ꝛ si erratum est in substãtia nõ vz, p. d. l. in vendi. Subdit tñ q si testator credẽs legare es, aurũ legauit, q quatenus valorem eris auris valor excedit, hẽs põt legatarium doli mali exceptione repellere, ar. l. si qs cũ alr. ff. de v. ob. Quã gl. reprobatione, ꝛ distinc. cõiter Mod. approbãt, ꝛ fuit originaliter distinc. Bar. in. l. demonstratio fal. iiij. q. ff. de ↄdi. ꝛ demon. Et q idẽ sit in legato qd̃ in stipulone vult Alexã. referens Cuma. hic in. d. l. si id qd̃ aurũ, in fi, aduerte ad vnũ pro intelligentia, qꝛ dicti doc. pro eodẽ assumunt substãtiam ꝛ mãz, qd̃ d. l. in venditio. oppõne pbat in. d. ver. querit. iuncto ver. marcellus ibi ꝛ si in mã qdem sit erratũ, vbi rñdet b e q̃ de substantia preposita fuerãt. ¶ Gl. ij. tacite querit, qualr ↄstare possit testatorẽ errasse in noie. Rñdet q cõstat ex adiectione alterius demõstrationis, q̃ vice proprij nois fungat, veluti si erãt adiecti cõfinea alterius fundi nõ nominati, vel qꝛ dixit oliuetuz ibi

16 esse, prout erat, lz nõ eo noie fundus ille vocaret. † Ex qua gl. vt. §. declarata Bar. in. j. q. no. q si confines vel qualitas fundi cõcordãt cũ re de qua agit, magis inspiciunt q̃ vocabulũ loci, seu fundi ꝛ. d. hanc gl. ad hoc sin. Refert se tñ ad latius dicta p eum, in. d. l. demõstratio, in prin. vbi late in. vij. q. ¶ Volunt ergo in effectu gl. ꝛ doc. q cũ nominis demõstratio sit minus patẽs ꝛ efficax, tollit per aliã demonstrationẽ efficaciorez, sicut ẽt in presumptione dicimus q fortior minus forte cessare facit. l. diuus. ff. de in integ. resti. Et opz gl. ex intẽtione doc. declarata q fungit vice proprij nois quo ad demonstrationẽ, lz efficacius demonstret aliã demõstratio, alr alia demonstratio subrogata loco nois non posset plus importare efficacius demõstrãdo q̃ ipsaz nomẽ in cuius locũ subrogat. l. si cum. §. q iniuriarum. ff. si quis cau. si intelligeret simplr q vice eius fungat, q enim efficacius demonstret, vt dicũt doc. apparet, qꝛ nomẽ nõ ad aliud q̃ ad recognoscẽdũ nominatũ imponit, nõ sic qualitas ꝛ ↄfines. Rõ aũt quare efficacius demonstrẽt ꝛ p̃ualeãt alie demõstrationes est sm Pau. qꝛ tales qualitates vere apparẽt, nois vero exp̃ssio falsa, alr ꝯ esset p. d. l. pfonus. §. j. ꝛ. ij. vbi nominis demõstratio preualet qꝛ vera, quã rõnez iure improbat Alex. qꝛ hic tex. pcedit ẽt posito q fundũ noiatuz hẽat testõr, imo vr̃ presuponere ibi pro sempro. iũcto ibi debebit sempronianus, ꝛ rñdet Alex. ad tex. quo mouet Pau. vz. l. l. pfonus. §. j. q potius facit ꝯ eũ, sz Mod. sentẽ. õfendere nitunt Paunaz ibi ex eo qꝛ demõstratio finiũ falsa apparebat alia demonstratio p curam villici attendit ꝛ ita inducit ẽt. §. ij. qꝛ ibi apparebat veritas nois ꝛ falsitas cõfinium. Tu dic regiones, non tñ propterea defendit rõ Pau. nec aliã rõnẽ ponit q̃ sit q exp̃ssio cõfiniũ sit exp̃ssione pprij nois potẽtior. Vñ tu dic q quãuis explicite doc. nõ dicãt, tñ dici põt q iõ potẽtior ꝛ efficacior est, qꝛ nomẽ pluribꝰ cõuenit, ꝛ iõ non reddit rei nolate demonstrationẽ ita certã sicut ↄfiniũ adiectio q solũ rei cõfinate cõueniunt, ꝛ q nomẽ pluribꝰ eque ↄueniat, vltra q de se pateat, pbat. l. ita fidei, i pn. ff. de iur. fi. quẽ rõnez sentit Bar. in. d. l. demonstratio. vij. q. ver. si vero pbationes, nõ est tñ ↄcludẽs nisi in confinibꝰ vt posita fuit. Respectu aũt q̃litatuz fundi nõ concludit, vt q fundus sit oliuetus vel simi. qꝛ eque pluribꝰ ↄuenire põt, vñ pro gñali rõne vr̃ dõz iõ debiliorẽ esse demõstratõez per noie pprij exp̃ssionẽ, qꝛ facile ꝛ pro arbitrio mutabilia sunt noia vt hic i tex. ad aliũ tñ finẽ, qualitates aũt nõ ita facile mutari pñt, itẽ qualitates ad oculos apparẽt, nomẽ ẽt nõ, p inspectionem aũt maior sumit certitudo. l. si in ruptione. ff. fi. regũ. Stat igit ↄclo glo. q magis inspicit demonstratio p ↄfinia vel aliã qualitatẽ q̃ per exp̃ssionem nois. ¶ Quã limitat nouiter Alex. nisi testõr habuerit nota fundoꝝ noia ꝛ id pbaret, qꝛ tũc magis nois exp̃ssio attenderet q̃ ↄfiniũ vel alterius q̃litatis ar. l. pe. ff. de reb. du. ꝛ subdit id videri de mente Bart. in. d. vij. q. supple, i ꝯ. est aduertẽdũ. Que limi. est summe no. ad hũc tex. qꝛ restringit, vt solũ pcedat vbi non pbaret testatorẽ nota fuisse p̃dioꝝ noia ppria, si. n. ↄstaret noiatus fundus deberet, non alijs demõstrationibus designatus, tũc. n. p̃sumeret erratuz in alijs demõstrationibus, nõ in noie, ꝛ sic nõ pcederet qd̃ hic dr̃ quatenus erratũ in noie p̃supponit Iurisc̃. ex his tñ ad hũc pfecte ista qũtilis mã resoluta nõ reddit.

17 † An ꝛ qñ stari dẽat potius demõstrationi p exp̃ssionẽ nois vel alterius qualitas, qñ inter tales demõstrationes nõ est cõueniẽtia rei de qua an demõstrata sit dubitat. Idõ tu pro clara resolutione ex mẽte vtriusqz ꝛ doc. dictis ↄsidera tres casus. Primus qñ est i numero dictaꝝ demonstrationũ disparitas, vt qꝛ ex vna pte est ↄformitas puta cõfinium ꝛ regiõne, ꝛ diuersitas in noie, tũc sufficiẽter est facta demõstratio, p ea parte p qua sunt due demõstrationes, vt clare deducit Bar. in. d. l. demonstratio falsa. d. vij. q. ꝛ parimõ si cõuenirent nomẽ ꝛ regio, vel nomẽ ꝛ ↄfinia, lz vna ex alijs demonstrationibus nõ ↄuenirct, ꝛ ita põt intelligi tex. in. d. l. patronus. §. sempronio, nã ibi est facta triplex demõstratio. Prima qꝛ fuit circũscriptus ꝛ assignatus locus, in quo erãt oĩa predia illa, q̃ legabant, dum dcm̃ fuit, vsqz ad prediuz qd̃ vocatur gaas. Scda per assignationẽ ↄfiniũ ibi finibus gallarie. Tertia per noiationez villici sub cuius cura erãt. Quaruz prima ꝛ tertia fuerũt cõperte vere, scda finium falsa, ꝛ determinat q non obstante falsitate demonstrationis p fines legatũ vz, ꝛ dũz tex. d. in eodẽ confinio est intelligẽdus. i. in circũscripto seu demõstrato loco, siue intra circũscriptum seu demõstratũ locum. Ita dz ille tex. intelligi, nõ aũt vt. d. Prec. me. in duobꝰ locis q ibi demõstrationes vere fuerũt, in exp̃ssione nois pprij fundi, ꝛ in

demonstratione

demõstratione villici, nã nullibi in tex. de expressione nois fun- di. Limita tñ predictã ꝯclusionẽ, nisi de noĩe ꝯstaret singulari- ter, tũc.n. sola demõstratio p nomẽ est potẽtior alijs vt p Bar. d.vij q. ¶ Scd̃us casus qñ testa͂ nõ hʒ nisi vnũ fundũ hñtem illũ nomẽ, ꝯ nullũ hñt cũ alie demõstratiões ꝯuenirẽt, vt qꝛ ha bebat fundũ cornelianũ, sʒ ꝯfinia adiecta nulli fundo testatoris cõ ueniebãt, nec alia demonstratio, vel hẽbat fundũ cornelianũ in vna regione, in alia vero regiõe quã exp̃ssit nullũ fundũ hẽbat, ꝯ sic ꝯfiniũ vel regionis demõstratio nõ pñt alicui testatoris fundo ꝯuenire, ꝯ tũc stat soli nois exp̃ssioni ꝯ ex ipsa dep̃hendit testatorẽ in exp̃ssione ꝯfi. vel regionis errasse. ꝯ sic sola nois exp̃ssio, qñ ap paret vera est potẽtior pluribus alijs demonstrationibus simul adiectis apparẽtibus falsis, vt.d. Pau. de ea. ꝯ ita loquit tex. in d.l. si pforma. §. libertis, ꝯ põt itelligi tex. in. l. qbus diebus. §.

18 g dotales. ff. de ꝯdi. ꝯ de. † exp̃ssio.n. nois ꝓprij satis sufficienter rẽ nominatã demõstrat. l. si qs seruũ. §. si iter duos, ꝯ ibi Bar. ff. de le.ij. adde bo. tex. in. l. idẽ iulianus. §. scio. ff. e. ꝯ firmat Bart. in. l. si in rẽ. ff. de rei vẽ. ꝯ hic Are. ꝯ est ex intentione Bar. d.vij. q.v. Idez dico in noĩe fundi, ꝯ posito, vt. ff. ꝙ testator nõ hẽat nisi vnũ fundũ tali noĩe nũcupatũ, nomẽ eo respectu vr ꝯstat singu lariter vt deducit h Areti. ad qd̃. l. ij. ff. de lib. ꝯ posth. ꝯ Bart. i d.vij.q. in ver. itẽ ille q tc. Nec. ff. dictis ꝯtrarit ea q̃ dicit Bart. in. d. vij. q. in pn. dũ allegat. l. forma. ff. de cẽñ. qꝛ loquit rei singu laritate nõ subsistẽte, ꝯ qd̃ diximus de demonstratione p nomẽ, eadẽ rõne ꝯ õ alijs dicere possumus. Ut si ꝯfines in vna re testa toris verificant, nois aũt demõstratio vel regionis assignatio nõ ꝯueniant alicui rei testatoris, vel demonstratio p regionẽ vera sit, p nomẽ aũt vel ꝯfines falsa, vt sentit Pau. dũ dicit semp inspi ciendã demonstrationẽ q̃ vera sit, qd̃ cõprobat, qꝛ si id doc. cõi ter dicũt in sola demõstratione p nomẽ, a fortiori idẽ dõm est in qualibet alia, cũ alie sint potentiores, vt in hac gl. cum que oẽs. ¶ Tertius casus est qñ testator hʒ vnũ fundũ vnius nois aliũ al terius sub diuersis ꝯfinibus, ꝯ tũc aut prediuʒ nominatũ hẽbat elegãs aliqd̃ nomẽ, ꝯ singulare, vt gemam, thesaurũ bel luoco, bel vedere, iardinũ, ꝯ tũc expressio nois est sufficiẽs demonstra tio, ꝯ preualet exp̃ssioni ꝯfiniũ, ꝯ nõ ꝓcedit dicto casu hic tex. cũ gl. sed limitat, ꝯ sic est alia limitatio vltra illã Alexã. nec fundus ꝯfinibus demonstratus debebit, sed nolatus, p quo tex. optim̃ in. l. cũ seruo. §. i. ff. de ꝯhẽ. emp. ꝯ ita p illum tex. vult in effectu Bar. in. d. vij. q. in ver. idem dico in noĩe fundi, vbi dicit ita de bere itelligi tex. in. l. pfonus. §. libertis. ff. de lega. iij. vʒ ꝙ ibi de noĩe singulr ꝯstabat, ꝯ simul. d. ita intelligendũ tex. in. l. quibus diebus. §. g dotalem. ff. de ꝯdi. ꝯ de. dicit tñ Are. ꝙ est magna di uinatio. Lo salua, qꝛ si nõ ꝯstaret singlr non deberet precise ille fundus, vt. d. §. scio, vñ opus est ita dicere, aut p̃dũ nõ hẽbat ta le singulare nomen, ꝯ tũc est ꝯsiderandũ an habuerit magis no ta nois q̃ alias qualitates, seu demonstrationes, ꝯ stãdum tunc est demonstrationi p nomẽ, vel aliã qualitatẽ magis notam te statori. vt. d. l. pe. ff. de reb. du. ꝯ p Alex. Si vero nõ ꝯstet hñe ma gis notã vnã qualitatẽ seu demonstrationẽ q̃ aliã, vel eque no tã vnã vt aliã, ꝯ tũc standũ est demonstrationi p exp̃ssionem ꝯfi niũ, seu aliaꝝ qualitatũ, potius q̃ exp̃ssioni nois, p hoc tex. cum gl. qd̃ ꝯ hñ ꝓbat tex. in. d. l. pe. vult. n. in dubio preferri debere demonstrationẽ p qualitatẽ exercitij, seu artificij. Nec est aliquo mõ dõm, put dũt Mod. sen. cũ noĩ ꝯdicũt ꝯfinia legatuʒ red dat obscuꝝ, ꝯ sic succedat dispõ tex. in. l. apud iulianuʒ. §. scio. ff. eo. ꝙ minoris valoris res debeat, qꝛ vt. d. ꝯ p̃ce. m. id est eʒ hñc tex. ꝯ gl. ꝯ doc. oẽs. Nec. §. scio, loquit in his tex. sed vbi ex sola exp̃ssione nois fuit demonstratus fundus nõ aũt adiectis ꝯfini bus vel alijs qualitatibus nã preualent noĩ vt hic, sed p̃dicta ꝯsi deratio posset esse bona qñ fuisset omissuʒ nomen ꝓpriũ, ꝯ vni᷒ rei fuisset exp̃ssa vna qualitas, alterius rei testatoris fuisset expressa alia, ac si vnius rei testatoris fuerit exp̃ssa ꝯfinia, alterius fuerit ex pressum in q̃ regione vel qualitas, qꝛ olivetũ, seu vineatũ seu cã netatũ ꝯ simi. ꝯ p̃dcã oĩa itelligi debent quo ad validãdã dispõ nẽ testatoris. s. ꝙ quo ad demonstrationẽ rei imobilis p solã nois exp̃ssionẽ alio in ꝯtũ non apparente qd̃ aliud suadeat, vt ꝓbat sm̃ Are. optime tex. i. d. §. g dotales, ꝯ sic ad oñdendũ volũtatẽ disponentis de q̃ re senserit. Si vo res imobilis est certificanda ꝯ demonstranda alteri ad certificationeʒ ipsi᷒ cui demonstrat, ꝯ tũc nõ sufficit demonstratio p solã nois exp̃ssionẽ, sʒ vltra eã re grit ꝯ exp̃ssio loci ꝯ adiectio ꝯfiniũ sm̃ Are. p tex. i. l. si in rẽ pe. tã. ff. de rei ven. ꝯ ibi An. i quo nõ puto diffusius instãdũ, qꝛ nõ est ꝓpie mã nr̃a. Nec ꝯ tractat g d circa demonstrationeʒ hois

hic vt p ipsm̃ Are. cogita tñ an dñs quã. ff. retulit ipsʒ facere sit di

19 ex pte tua. ¶ † Scd̃o ex hac gl. notãdũ ibi vel ꝙ ibi sit olivetũ ꝙ qualitas rei adiecta idem operat ꝙ exp̃ssio siue appositio ꝯfi niũ, ex quo isert Bal. ad prac. libelli accusatorij de falso testimo nio seu alia falsitate cõmissa in palatio potestatis, qd̃ ꝓsequere

20 vt hic p Alex. ¶ † Gl. iij. hʒ tres ptes, in prima ꝯ scd̃a tacite q̃ rit ꝯ rñ. i tertia, ibi no. notat ex tex. ꝯ simul adducit ꝯcor. ex qui bus ꝯstat idez esse in instõne hñdia, ꝯtribus obligatorijs ex vna parte tñ, ac ꝯ vltro citroq̃ʒ, ꝯ in iudicijs, qd̃ h disponit in lega tis, ꝯ iducos. §. argento q̃renus disponit ꝙ dubietas nois nõ at

21 tendit, qñ de corpore p ꝯsuetudinẽ p̃fissa. ꝯstat, querit † ergo in prima par. qualr ꝯstare possit error in corpore, ꝯ rñdet ponẽs si intendebat legare vnã rẽ, ꝯ quã itenderet ꝯtulit siue racionatus est cũ aliqbus, deinde veniẽs ad actũ legãdi aliã noĩauit, ita de clarat intentioneʒ gl. Bar. cõprobans p. l. quoties. §. i. ꝯ ij. ff. de here. insti. declara tñ h, qñ incontinenti post ad actũ legãdi ve nit testator, nã ita ꝓbat error, qꝛ nõ p̃sumit mutatio volũtatis, vt l. non ad ea. ff. de ꝯdi. ꝯ de. si vero ex iteruallo mutatio volũtatis p̃sumit, vt declarat Pau. i. d. l. q̃tenus, ꝯ p Bar. ꝯ doc. post gl. no. in. l. titia. §. i. ff. de ꝯ. ob. hon ns tex. sm̃ vex. itellec. in. l. cũ in plures. §. locator horrei. ff. loc. p Bart. ꝯ Mod. late. l. pacta no uissima. C. de pac. ex hac gl. no. modũ ꝓbãdi errorẽ in corpore,

22 p quã refert An. vidisse iudicatũ in. q. de facto, † q̃ fuit cuidã cõ sanguineo legatũ petiũ terre aratoriã iuxta titiũ, ꝯ sic designatis finib᷒, cũ vere ibi eẽt vinea, ꝙ vinea siue petiũ terre vineatũ nõ debeat, qꝛ vinea non erat legata, nec terra aratoria ibi erat, ꝯ sic neutrũ deberi, ꝯ ꝙ hñ fuerit iudicatũ tenẽt, vltra An. Imo. Ra pha. Pau. ꝯ Alex. qui subdit nõ obstare ꝙ vinea ad cultũ arum aratoriam redigi possit, qꝛ oĩno sunt diuersa, vt. l. si nulla. C. de acq. pos. ibi agrũ siue vineã, ꝯ. l. fideicõmissa. §. si qs ita. ff. e. tr. ꝯ quã. l. si nulla dixit in ea Ang. ꝙ legato agro demonstrato ꝯ ꝯfi nato, nõ debet si erat vinea, nec eʒ, sʒ reprobat Alex. qꝛ ꝯtraria ve ra sint sapiota in alijs ter. gl. ꝯ vlterius. q. Ange. tñ nõ est idẽ in agro qꝛ est genus cõprehendens ꝯ vineã. l. ager, ꝯ. l. fundi. ff. de ver. sig. Pro q̃ opi. ꝯ An. allegãt Mod. papien. tex. in. l. certo gñi, in pn. ff. de serui. rust. p̃dio. sed tu aduerte qꝛ dcm̃ An. (stã te fundamẽto p̃misso) remanet vex, si eʒ legatuʒ siat, vʒ ꝙ legat vinea, nã nõ debet ager, qꝛ vinea nõ est genus, ꝯ rñdet Alex. ad d. l. si nulla, ꝙ dictio siue est inter genus ꝯ speciẽ, ꝯ sic resoluit i. i. vt. l. vbi pcm̃. C. de trãs. sicut ꝯ copula ꝯ vt in rub. C. de serui. ꝯ aqua. ¶ Ad. §. si qs ita non rñdet, forte qꝛ vidit nõ facere pro An. qꝛ est ibi fundus non ager, vel qꝛ eodẽ mõ itellexit posse rñ deri. Posset ꝯ ad. l. si nulla rñderi ꝙ dictio siue ꝯiungit sensʒ ꝯ sola vba disiungit, ꝯ sic in sensu idẽptitatẽ, nõ diuersitateʒ de notat, vt als in. l. ad ꝓtegendã. C. de in lit. dã. tuto. ꝯ p Bar. l. si qs ita. ff. de au. ꝯ ar. leg. ꝯ. l. si is q ducẽta. §. verũ. ff. de reb. du. fa tet tñ Alex. ꝙ iura quoqʒ isto vocabulo abutunt. l. quedã mulier ff. de rei ven. vbi mõ fundũ mõ agrũ nũcupat. ¶ Contra hoc tñ exẽplum gl. cõiter (vt. ff. dixi) approbatũ ꝯ ꝯtra h decisionem An. Imo. Raph. Pau. Alex. ꝯ seque. instat Are. deducẽs i. d. exemplo non esse errorẽ in corpore, sʒ solũ in q̃titate. Primũ ꝙ non sit diuersitas corporis, ꝯ p ꝯñs error in corpore, ꝓbat dupli ponderãs tex. i. l. certo gñis, i pn. ff. õ serui. rust. p̃di. Scd̃m ꝙ so lũ sit in q̃titate erratũ ꝓbat p. l. si in q̃titate. ff. de ac. emp. facit ꝯ sm̃ Mod. papien. qꝛ q̃litas ea dr̃ q̃ põt adesse, vel abesse, si ne subiecti corruptione, fatet tñ ꝙ ex diuersitate dictaꝝ q̃litatũ resultaret notabilis dña valoris rei legate, ꝙ erit tũc eadẽ rõ ad vitiãdũ legatũ, sicut si erratũ esset in corpore, sicut sit diminutio p̃cij in. d. l. si in q̃litate, ꝯ. l. si duoꝝ. eo. ti. Ponit ergo exẽplũ in eo q hẽbat duos fundos diuersi valoris, ꝯ illuʒ minoris valoris volebat legare, queʒ credebat esse in vno loco, ꝯ erat alibi, ꝯ i eo loco credebat esse i quo erat p̃ciosior, hoc errore ductus legauit exprimens locũ ꝯ ꝯfinia fundi p̃ciosioris quẽ legare nõ volebat, vñ ꝯstat cũ tũc errasse i corpore, qd̃ tñ exemplũ añ cũ ponit hic Pau. sʒ exemplũ gl. nõ iprobet, ꝯ dic iõ i p̃dcõ exẽplo dici fuis se erratũ in corpore nõ aũt in ꝯfinibus ꝯ loco, qꝛ dixerat velle le gare minus p̃ciosum, ꝯ sic cũ postea adiecerit demonstrationes ꝯuenientes fundo p̃ciosiori, ꝯstat erratũ fuisse in corpore seu de monstratione corporis, in fundo. n. legato deficit eius itentio, i eo quẽ legare volebat nõ vʒ qꝛ nõ fuit demõstratus aliquo mõ, qd̃ exemplũ Pau. ꝯ Are. approbãt hic Mod. ꝯ in p̃cto iur. adherẽt opi. Are. h gl. An. ꝯ doc. cõiter, cũ Are. ꝯ tenens prec. meas dicit posse poni exemplũ in errore i corpore, ꝯ clarꝝ, in. l. in venditionibus. ff. de ꝯhen. emp. Si voluit ponere exemplum

in tex. illius. l. quo casu actus gerit a duobus, bñ loquit, sed nõ ad propositũ, si voluit fm illã. l. poni exẽplum in. l. nisi nõ pcedit, qr ibi error in corpore non fuit in vna psona, qr nec emptor nec vẽditor erãt i errore, sz error emanabat, qr nõ erãt ɔcordes, qm vnus de vna re, alius de alia sentiebat, ɛ iõ non appellat errorẽ ibi Iur. con. qr nõ errabat, sz appellat dissensum siue diuersitatẽ i corpore, sz dñ nõ de corpore, sz de substãtia seu de mã corporis loquit, in ✠. idẽ qrit, ponat errorẽ, qr vnus credebat eẽ aurũ, vel argentũ cũ esset es, vel plũbũ, vñ dicas tale exẽpliũ non pcedere, si bonũ fuisset verisilr non ignorassent glo. ɛ doc. nec tñ elaborassent in repiendo bono exẽplo. ¶ Ex pmissis habem' Are. ɛ cõiter Mod. tenere ɔ gl. An. ɛ antiquos cõiter. Tu aũt defendendo gl. dic eã nihil aliud voluisse dicere ꝙ dicãt Are. ɛ Mod. ponẽtes exemplũ noluit. n. gl. dicere ꝙ qlitatis diuersitas in agro faciat diuersitatẽ in corpore, ɛ sic ꝙ si fuerit erratũ in qualitate sit erratũ in corpore, qõ est falsum vt pbat Are. ꝙ aũt nõ fuerit talis gl. intẽtio ex eo ɔstat qr in gl. pce. tꝫ ɔtrũ in fundo in quo erat oliuetũ, sz gl. intẽtio fuit dicere ꝙ qñ ɔstat testatorẽ voluisse legare vnũ fundũ minoris valoris, puta pratũ, qr id dixerit aũ vt declarat Bar. credẽs illud esse iuxta titiũ, legãs postea expssit fundũ quẽ hẽbat iuxta titiũ, vbi tñ hẽbat vineã, ɛ sic fundũ pciosiorẽ, ɛ iõ posuit gl. exẽplũ de prato, ɛ vinea, qr cõiter ɔtingit vineas esse maioris pcij, ꝙ prata, vt. d. l. si in qlitate, nõ aũt voluit ꝙ esse in loco vineã vel pratũ faciat diuersitatẽ corporis, ɛ ista vr esse intentio Pau. s. ponere exẽplum. Sꝫ relatũ ad ostendendã mentẽ gl. q̃ absq; dubio non fuit alia, vt clare ɔstat ex. d. gl. pce. ɛ sic male repꝓhendit a pdictis. ¶ Saluari tñ posset opi. Are. ɛ Mod. qñ testõr vnũ tñ fundũ hẽbat iuxta titiũ, quẽ credebat esse pratũ, put cũ aliqbus pdixerat. Tũc si legat, ɛ appareat ibi esse vineã, oĩno debebit, qñ tũc est erratũ in qualitate, q error nõ viciat ar. l. si cũ aur. ɛ p. ɛ no. l. p glo. si. ex quo sequit ẽt saluatio opi. An. posito ꝙ ɔstaret ɔsanguineus ɔsanguineo voluisse legare terrã aratiuã, nõ aũt ex eo solo ꝙ appareat nõ esse aratiuã, sz vineatã, vñ ɔsidera p resolutione, ꝙ si testator in pfatione quã fecit añ legatũ, fecit cũ in minoritate valoris vel qlitate, vt qr dixit velle legare pratũ, ɛ pcedit gl. si vero fecit vim in demonstratione loci pncipalr ɛ qualitatẽ adiecit

23 secũdario, ɛ tunc pcedit opi. ɔ gl. ¶ † Glo. in ✠. nõ deberi hꝫ duas partes, in prima ponit rõnẽ tex. i. ij. opp. ɛ soluit, ibi sed ɔ dic vt in ea. ɛ no. qr ex scda par. hẽmus limi. ad hũc tex. vꝫ ꝙ licꝫ error in noĩe appellatiuo regulr viciet vt fallit pp multã ɔformitatẽ, quã vnũ appellatiuũ cũ alio hꝫ, vt sunt libri ɛ carte, vt. d. ✠. qõ tñ cassius, vt gl. ibi, ɛ hic se referẽs ad dcã ibi, sz Mod. papi. dicit gl. nõ soluere, sz nõ viderũt illã, quã impssores trãsposuere in ✠. pced. ɛ ideo exclamãt aliã in ✠. si in noĩe, ɛ cũ gl. Bar. ɔ in pria op. ɛ in gl. vocabula, ceteriq; doc. cõiter. Subtilis tñ Petrus de bella. reprobat p hũc tex. qñ pbat dubitatũ fuisse, an supellectilis appellõne vestis ɔtineat, ɛ ꝙ inter ea sit ɔformitas ex eo pbat qr alr, inanis fuisset dubitatio, vrgẽtius fundamẽtũ addunt Mod. papiẽ. p tex. mirabilẽ. l. tutores. ✠. i. ɔ de adm. tu. functo. ✠. i. cũ gl. in auc. vt hr q ob. ɛ l auc. minoris debitor. C. q da. tu. pos. ɛ pro rñsione ad. ✠. qõ tñ cassius, quo mouentur doc. post gl. retorquẽt subtilr, ꝙ imo ibi pbat ɔformitatẽ nõ sufficere, nã ibi iur. con. non se fundat in ɔformitate, sz in demonstrata volũtate testõris volẽtis cartaꝝ nũcupatione libros significare, quã volũtatẽ ppendit ex tribus, q̃ ordinate refert, qr q nihil alio ꝙ libros hẽbat, dixit cartas legare vniuersas, qr studiosus, studioso legauit, qõ nõ ɔuenit nisi libris qr ẽt addit iur. con. plerisq; libros cartas nũcupãt, hoc tñ tertiũ ponit ad comprobationẽ facta ex duobus pcedentibus decisione. Tu aũt p defensione cõis dicas, ꝙ imo vera est limi. gl. nã alr tex. i. d. ✠. pbaret ꝙ error in noĩe appellatiuo, si de noĩe ɔstaret, nõ viciaret legatum, ɛ sic de directo ɔ hũc tex. q intelligi dꝫ qñ id qõ sensit testõr erat prius extraneũ, vt. d. ibi gl. nã tũc nõ sufficit pbare de quo senserit testator, ibi aũt ideo sufficit pbare de quo senserit, qr nõ est prius extranea appellatio cartaꝝ respectu libroꝝ, ɛ ɔ vult ibi text. dũ. d. in vsu plerisq; ɛc. q̃si dicat ɔformitatẽ id facere. ¶ Ad pꝫ mũ rñ. ꝙ nõ vrget vt ẽt fatent predicti Papiẽ. qr ponit in tex. vt reprobe opi. ¶ Ad scdm dic ꝙ lꝫ illum. ✠. i. ita intelligere videat Bar. tã in summario ꝙ in prima op. attñ gl. ibi alr ɛ melius intelligit, vꝫ put ✠ba tex. se hñt, ꝙ pr dedit curatorẽ filio, q ex errore añ debitum tps, ɛ añ ɔfirmationẽ se intromisit, ɛ sic nihil ob. qn possimus itelligere de curatore pprie, quẽ forte iõ dedit pr ɛ nõ tutorẽ, qr minus est piculosum ꝙ ẽt dare tutorẽ, quẽ me

lius ɛ vtilius pupillo est dari a pore cũ satisdatione, qñ datus a pre nõ satisdat, vt insti. de satisda. tu. in pn. ¶ Ad. ✠. qõ tñ ca
24 sius, pꝫ rñ. ex declaratione. s. data. ¶ Glo. in ✠. † vocabula in prima declarat tex. in scda ɛ tertia ponit duas limi. Prima est clara, ɛ q̃tenus dicit sine ipositione hoĩs itellige noua, non. n. excludit primã ipositionẽ a pmo hoĩe iponente, vt fuit Adã Genesis. ij. cap. vt declarat hic Pau. ɛ ea rõne dicere possumus ꝙ nõ excludit prima ipositio noĩs religs rebus inuentis post Adã ɛ nolatis ab inuentoribus seu alijs, in scda par. Bart. in. v. q. volens eã declarare. d. videri gl. ipsam sibi inuicẽ ɔdicere, solum distinguẽs, aut ɔstat testatorẽ in noĩe appel. errasse tacite ex aliqbus idicijs vel expssione verboꝝ, qr añ dixerat qd legare vellet, ɛ postea aliud expssit tũc ɔstat error, ɛ pcedit ɔ tex. ɛ loquit gl. in pn. ɛ iõ vr ɔstare tacite ex indicijs, sz ex dictis verbis pcedentibus, qr talia verba nõ fuerũt directo plata ad oñdendũ futurũ errorẽ, sz ipsius simplr ɛ enũciatiue platis sumit ɔiectura ɛ indiciũ erroris, ɛ rõ dic est, qr ẽ fatuũ dicere aliquẽ circa nomẽ appellatiuũ errare, cũ ea oĩbus sint nota sicut fatuũ est quẽ circa nomen suũ errare. l. si. C. de here. insti. limita tñ, nisi esset maxima ɔformitas inter vnũ appellatiuũ ɛ aliud vt dcm est. s. ɛ tũc nisi ex cõi loquẽdi vsu vnũ nomẽ appellatiuum p alio poneret. d. l. labeo. ✠. nec mirũ, ɛ. ✠. vex. Aut ɔstat expsse testatorẽ voluisse nominare equũ p mulo tũc legatũ vꝫ p rõnẽ gl. qr nutu relinquere põt.

25 ¶ † Cõtra quã tñ instãt Mod. papiẽ. qr. l. nutu hꝫ locũ in nõ valente loq ob ipedimẽtũ morbi superuenientis, nõ autẽ in eo q articulate loq põt, is enim nutu, fm eos, legare non pt. Ad qõ allegãt ẽt Bar. ita. d. l. ibi itelligere, ɛ Ia. de but. quem seq dicunt Saly. in. l. ɛ in eplia. C. de fideic. sz fatent eẽ magnã restrictionẽ ad. d. l. nutu. Tu aũt ne cũ errore trãseas aduerte qr ẽt loq valens nutu relinq̃re põt, vt pbat tex. i. d. l. ẽt in eplia, idi stincte loquẽs. Scdo vide Pau. in. l. discretis. C. q te. fa. pos. in si. vbi idistincte itellige. d. l. nutu. Tertio habes hic glo. ɛ doc. cõiter. Nõ ob. auctoritas Bart. qr nõ est vex ꝙ ita teneat in si. nec alibi in illa. l. si tñ bñ eius ✠ba itelligant, nec tex. i. d. l. nutu ibi dũmodo ɛc. excludit nisi mutũ a nã vt in gl. i. ɛ sensus est ꝙ is põt nutu relinq̃re q põt loq nisi sit is q ex impedimẽto morbi loq nõ possit, nã eo nõ obstãte nutu relinquere põt, ɛ sic icludit ẽt loq valens, ɛ pncipaliter ꝙ ex morbo ipeditus, ɛ solũ excludit a nã loq non valens, ɛ rõ dicte exclusionis potuit esse, qr a nã mutus verisilr nõ hꝫ notitiã, quo annuendi signo, seu qbus signis exprimere valeat animi ɔceptũ, sicut, sciẽs loq, vel ex accidenti mutus, prout talẽ dñiam facit tex. i. d. l. discretis inter mutũ ɛ surdũ a nã, ɛ ex accidẽti, qcqd sit quo ad rõnẽ ꝙ decisio sit ibi, vt pxime dcm est negari non pt, ɛ dicto casu, quo expsse constet testatorẽ equũ p mulo nuncupare voluisse limitat ɔ tex. sꝫ gl. i. d. ij. par. ɛ sic ex pmissis duab' gl. hẽmus pdictas tres limi. ¶ Quartã addit Bar. p gl. no. i. l. q̃ extrinsecus. ff. de ✠. ob. pro qua gl. facit tex. optimus i. l. certũ. s. si cer. pe. ibi an digito oñdat. ¶ Quintã addunt alij, qñ appellatiua solũ in excedentia differunt. i. in plus ɛ minus, vt centũ ɛ. cc. tunc. n. dispõ non viciat, imo in eo qõ voluit vꝫ, vñ si volẽs legare. cc. legauit. c. vꝫ legatũ in. cc. vt voluit gl. no. quã oẽs excepto Bart. approbãt i. l. q quartã. ff. e. ¶ Adde tñ ꝙ q̃uis hãc gl. cõiter doc. approbent attñ Alex. d. mirari ꝙ doc. nõ aduertãt ꝙ ɔ eã ẽ doctrina Bar. in. l. si is q p emptore in. i. q. circa diffinitionẽ fictionis. ff. de vsuca. in. pi. col. vbi hꝫ eũ Bar. p hũc tex. tꝫ ɔ hãc gl. ac ẽt p rõnẽ, qr homo fictione inducere nõ põt. l. si forte. ff. de castrẽ. pecu. ɛ cum Bar. ibi trãsit Imo. dicens verius esse qõ ibi. d. Bar. ꝙ qõ. d. gl. ɔ cõiter approbata. ¶ Addit pterea Alex. ɔ hãc gl. esse gl. i insti. de ✠. ob. in pn. in ✠. qbuscũq;, ad quas tñ ipsemet tñ. post Pe. ɛ Cy. ɛ alios, nã loquit in stipulõne de substãtia ✠ba reqrẽte, hec in legato qõ absq; verbis valere põt vt. d. l. nutu, psistit tñ Alex. in opi. ɔ hãc gl. ex pdcã doctrina Bar. in pncto iur. sed defende cũ Mode. qm in hac glo. nõ vr ꝙ testõr faciat mõ aliquo bouis appellõne o equo itelligi ex vi noĩs, qõ hñ nõ possꝫ, cũ non possit ɔ effingere q vnũ nomẽ appellatiuũ alterius habeat, ɛ ita loquit Bar. i. d. l. si is q pro emptore, sz iõ dicit legatũ valere, qr ɔstat expsse de itentione testõris p pfestationẽ, ɛ sic est ac si nominãs equũ sentiẽs de boue, nutu oñderet ꝙ legabat bouẽ, nõ aũt ꝙ vnũ nomẽ appellatiuũ hẽat significationẽ alteri', ɛ ista absq; dubio fuit mẽs Bar. i. d. l. si is q p emp. vbi nõ reprobat, sz se refert ad ɔ no. q̃si sentiat distinctionẽ huius gl. ɛ ad illud faciet pma pars gl. nõ scda a pterito qr alr Bar. eẽt sibi ɔtr', qr approbat glo. in scda ɔcludit igit cum glo. qcqd dicat Alex.

¶ Declara

¶ Declara tñ hūc ɔclu. si incontinenti deuentū fuit ad actū se q.l. post talē ꝓtestationē, nō si ex iteruallo, vt no. in.l. post venditionē. C. de vsur. τ.l. cū in plures. §. locator horrei, ſm veꝝ intellectū. ff. loca. ita limitāt Imo. τ Pau. de ca. quā tñ limita. intelligit Alex. nisi vba ad tp̄s futuꝝ porrigerent, tunc. n. ēt ad actus ex iteruallo faciēdū porrigerent. l. si ita stipulatus fuero τ scio. ff. de fideiuf. τ p Bar. l. nō solū. §. morte. ff. de no. op. nun. τ eūdē post Ja. de are. in. l. pacta nouissima. C. de pac. de quo tñ videndū in p̄dictis locis. No. tñ nō sufficere simplr vba ad futuꝝ porrecta esse, vt pꝫ ex gl. h in q̄ sunt vba futuri tp̄is cū dicā equū ꝛc. Sed reqrit vlteriorē expssionē porrectionis vboꝝ in futuꝝ sicut

26 est i.d.l. si ita stipulatus q̄ñcūqꝫ ꝛc. τ ita itelligūt doc. ¶ † Ad. de p̄terea ad itelligentiā q̄ ad pbationē talis ꝓtestationis sufficiūt duo testes ēt nō rogati, vt. l. hēdes palā. §. si qd. ff. de test. cū gl. τ lꝫ id sit veꝝ quo ad pbandā dictā ꝓtestationē, qm̄ est pbatio declarationis, vt. d. §. si qd, secus est quo ad pbationeꝫ erroris in corpore vel noīe appellatiuo, qꝛ saltē qnqꝫ testes essent necessarij in legato, τ si essemus in institutione septē, vt p gl. fin. in l. cū ꝓponebaf. ff. ti. i. τ firmāt plures doc. relati p Alex. in rub. ff. de acq. pos. Qō no qꝛ i casu hui⁹. l. ꝓstatio ex q̄ ɔstat error, vt. ff. in gl. pbāda esset p. vij. testes, τ ita est gl. in ter. l. d. l. cū ꝓponeba. in gl. in fi. insup adde q̄ sicut p talē ꝓtestationē mens legantis pbari pōt, ita eadē rōne vr̄ posse pbari si post factū testm̄ expsse testōr declarauit q̄ dum legauit equum de bone itellexit ad qō. d. gl. in. d. l. cū ꝓponebaf, in fi. vbis. ¶ Glo. fi. diuidi pōt in. iiij. par. ꝑn. in prima ponit duas itelligētias ad hūc tex. quaꝝ prima est vera, scda ꝯ hūc tex. in scda ibi τ est rō, ponit rōnē diuersitatis iter nomen ꝓpriū τ appellatiuū, in tertia ibi sic ergo reassumit declarādo aliqualr text. τ imediate q̄rit τ rn̄. τ inducas. l. in rē ad hoc qō. d. gl. nomē adiectiuū eē accidentale, inducat aūt. l. certū ad hoc q̄ parificanf adiectiua noibus ꝓprijs, qꝛ certū demonstraf ēt p adiectiuū, vt cāpanū, bonū, optimū, vt. l. stipulanū q̄ iā. ff. de ver. ob. τ. l. i. §. ego ꝓbandus. ff. de aq̄ quoti. τ esti. dū pbat aquā estiuā ex itentione ꝛc. τ sic in adiectiuo, in q̄rta allegat ɔcoꝛ. ibi τ facit quā gl. vt p Bar. Alex. τ Are. τ Preteꝛꝫ olim dicta referentē, τ adde q̄ in appostillis.

¶ Summarium. §. si quis.

1 Distributiua simplicia que dicantur τ que duplicia.

Si quis. Heredes. ¶ Summa vt per Bart. τ Bal. quoꝝ sūmariū pulcherrimū est vt. d. Pau. potes diuidere in duas, vt in prima dcm̄ in scda rō ponat, ibi qm̄ ꝛc. ¶ In tex. ibi istituerit dic simplr non assignādo res certas ſm Dy. τ Bal. ibi ab oibus, dic collectiue nō distributiue. ¶ Ibi legarē, dic p portionibus hēditarijs, τ eodē mō ibi ptinent ſm Dy. τ Bal. ¶ Premittef distributiuoꝝ q̄dā esse simplicia, q̄ vnū tm̄ verbū reqrunt, vt qlibet τ qlqꝫ, ad sui. n. pfectā significationē sufficit vnū verbū, vt si dicaf quilꝫ sine qlqꝫ hēdū meoꝝ det titio centū, pfecta. n. tunc vr̄ ofo qō distributiuus simplex attribuit actū cuilibet isolidū. l. si qs pluribus. ff. ti. i. τ. l. nō distinguemus. §. cū in plures. ff. de arbi. Fallit vbi nā rei, cui adijcif, repugnaret, vt si dicaf qlibet vel qlqꝫ hēs esto, vt p Bar. l. h articulo. ff. de here. insti. idē ēt in dictione oīs in singulari, qō oīs cū est in dictione qlqꝫ qlibet, quo ad h vt attribuat actū cuilibꝫ isolidū, nā nō est duplex, vt. l. moschis. ff. de in. lit. τ ibi no. Bar. oc ēt notaf i. d. l. hoc articulo, i plurib⁹ aūt nō attribuit actū cuilibet insolidū, prout est h tex. ſm Pau. τ Mod. pōderātes v. hū ab oibus. Distributiua aūt duplicia ea sunt q̄ ad pfectioneꝫ orōnis cui adijciunf duo vba reqrūt, vt dictio si qs, qcūqꝫ τ qlqs, de quo in tex. nro iperfecta. n. esset ofo si diceref qcūqꝫ mihi hēs erit, nihilo vlterius addito, vt det titio, vel faciat, vel simi. et pari mō pōt poni exemplum in dictione si qs, τ dictione qlqs. Hec distributiue duplicia sicut distribuūt isolidū vel p pte actū pmi verbi, ita insolidū vel p pte actū scdi. ¶ In tex. igif isto sicut p parte erāt plures istituti, τ sic pmi vbi hēs erit distributio fit solū p parte hēditaria (nā plēs isolidū hēdes esse nō pñt) ita ēt actū scdi vbi. i. det titio cētuꝫ fit p pte hēditaria. ¶ Pone casum τ rō dubitādi est ſm Pau. τ Mode. cōiter, qꝛ cū quilꝫ esset hēs reꝫ gallicanaꝝ, videbaf q̄ qlibet isolidū ad sūmā legatā teneref, cū reg. gn̄alis sit q̄ distributiuū attribuit cuilibet isolidū. d. §. cū in ples, sꝫ ɔtrā occiduf, qm̄ vꝫ distinguit vt. ff. dictuꝫ fuit, τ sic nō ꝓcedit dcā reg. qm̄ non distribuit isolidū actū pmi verbi, vt in tex. isto. ¶ Alio mō itelligūt Mod. nisi, vt p te videre poteris. Bar. opp. de. l. q filiab⁹. §. i. soluit q̄ ibi distributiuū actus primi verbi, cuilibet isolidū attribuit, ergo τ actū scdi verbi, vt. ff. est dictum. ¶ Glo. declara vt p Moder. presertim Jas. inducunt Imo. τ Pau. ad. q. dic vt per ipsos.

¶ Summarium. L. Serui electione.

1 In vltimis voluntatibus nō possumus in electionibus variare.
2 Electio inualida non aufert ius eligendi.
3 Electio vt valeat que requirantur.
4 Uerbum volo eligere est suspensiuum electionis.
5 Electio in vltimis voluntatibus non variatur, secus in ɔtractibus.
6 Uerbum volo ratione adiuncti qn̄ inducat dispositionem.
7 Testes in testamentis reqrunf rogati, non in codicillis.
8 Notarius q̄ sit rogatus a partibus in instrumento requiritur.
9 Nūtius q malliter citauit, pōt absqꝫ noua cōmissiōe iteꝝ citare.

1 SErui electione. ¶ In † vltimis voluntatib⁹ non possumus in electiōnib⁹ variare. h. d. ſm Bart. τ doct. cōiter, τ hēmus glo. ij. nouiter additā h sūmariū ponentē. Propter breuitatē nec diuisionē recipit nec notabilia hꝫ vt. d. Are ti. Tu potes notare q̄ eligere τ optare sunt sinonima, qō ēt. d. Alexā. in dictionario in vb̄. optare, lꝫ iter se differre innuat. ff. de optio. vel electio. leg. in rub. τ. l. ij. casum pone, τ rō dubi. apparet ex opp. gl. in fi. ¶ Gl. ij. diuidif in. iij. in. l. alle. ɔcoꝛ. in. ij. remouet tacitā ɔrā de. l. ij. ff. de op. lega. in. iij. ponit. vi. reqsita ad h vt electio valeat, τ sic vt ꝓcedat qō in hac. l. df, in. iiij. op.

2 ponit, prima pars est clara. † Scdam vt magistraliter declarat Bar. op. de. l. ij. ff. de op. leg. vbi q semel alienū seruū elegit non ɔsumit electionē, τ sic pōt iteꝝ eligere aliū, sol. q̄ hec. l. itelligif, qñ electio semel facta valuit, alš ꝓcedit ɔtrāꝝ, p̄o qua facit qꝛ ius ra simplr loquētia de aliquo itelliguntf de eo valido. l. iiij. §. condemnatū. ff. de re iudi. l. nō putauit. §. nō q̄uis. ff. de ɔtab. facit ēt

3 c. si cōpromissarius, iūcto. c. vt circa, de elec. in. vi. † Ad id autē q̄ valeat lex reqrunf ſm gl. in tertia, q̄ oīa alio magis artificioso ordine, ad qnqꝫ reducēs, cōplectif Bar. vꝫ, q̄ in primis cā valida reqrif, τ sic hēditatem esse aditā p qō vr̄ Alex. coborari qō d. gl. l. vnuꝫ ex familia, in ꝑn. in vers. si. mutef. ff. te. i. Limitaf tñ h ſm Cuma. τ Mod. nō ꝓcedere in legato alternatiuo in quo ēt añ aditā hēditatē electio fieri pōt, allegat L. u. l. si vsusfructus, in ꝑn. ff. qñ di. leg. ce. q pbat dum legato alternatiue vsufructu aut decē, dicit etiā ꝓqꝫ ipo spectādꝫ mortis pp. x. aditionis pp vsum fruc. iuxta. l. i. §. in nouissimo. C. de ca. tol. τ sic innuit aliud esse si in alia parte alternatiue nō esset vsufructus sꝫ spēs, lꝫ Alex. dicat mille annis non probatuꝝ, τ allegat. l. si is cui. ff. ti. i. in rōne sui, eqꝫ tñ vt dīt Mod. senē. τ Papiē. nō pbat ɔcludēter, qꝛ ibi erat cā habilis ad electioneꝫ, lꝫ esset error in eā electione, τ lꝫ limi. L. u. p̄dictā Alex. τ Mod. senē. nō iprobēt, tñ mihi nō plꝫ, qꝛ est ɔ cā tex. in sui gn̄alitate loquēs p verbum non pōt. l. iuliannus. ff. eo. τ facit ēt qꝛ nō adest cā valida añ aditā hēdi. qō est primū reqsitum Bar. cū quo alij vt vt dicit Jas. ¶ Scdō q̄ psona eligens sit habilis, τ sic q̄ sit maior τ sui iuris, τ considera q̄ Barto. nō allegat. l. τ si fine, pꝫ gl. hꝫ. l. pupillus. ff. de acq. he. qui sentit in minori electionē mero iure valere, q̄uis ei leso p restitutionem in integrū subueniaf. d. l. τ si fine, τ idē qō Bar. d. de pupillo locū hꝫ in adulto curatorē hñte q̄ sine eo electio nō valet. l. si curatoreꝫ. C. de in integ. resti. mi. ¶ Tertio reqritur deliberatio τ ɔsir q̄ oēs res circa quas electio cadit, sint exhibite, qō tñ limita vt p Alexan. ¶ Quarto q̄ electio fiat vnius ex rebus circa quas cadit electio, τ iō q̄ eligaf res q̄ fuerit testōris. Limita tñ si testōr habebat (ēt vnicā). l. si tibi. §. i. ff. de op. lega. alias si nō hēbat cadit i alia re nō testōria. l. titia. §. sempronie. ff.

4 de aur. τ ar. leg. ¶ Quinto † actus electionis, τ iō q̄ testōr dicat eligo, nō volo eligere, verbū. n. volo eligere est suspēsiuū electionis. l. si quis stipulatus. ff. de v. ob. τ iō lex idixit electionem sub ɔdōne fieri nō posse, q̄ actū suspēdit. l. actus legitimi. ff. d reg. iu. τ rōnē eē subdit Bar. qꝛ electio reqrit actū deliberatū τ liberꝫ, h tñ vlti. ō verbo volo eligere latius ꝓsequif Bar. ff. in. i. q. ¶ Sextum qō reqrif vltra gl. τ Bart. est q̄ electio fiat in tp̄e. l. vnum ex familia in prin. τ ibi Bar. ff. te. i. τ. l. cū pr. §. τ filia. eod. ti. vbi ēt Bar. ¶ Septimo reqritur formā a testōre traditā seruareꝫ

5 esse.l.si tibi.§.auius.ff.de opp.leg.vbi Bar.no. ¶ †Opponit scđo Bar.vna cum glo.in fi.soluit q aliud est in 𝔷tractibus,aliud in vltima volun.vt soluit glo.l.huiusmodi.§.stichum.ff.eo.& rō dfie est fm eam,quā hic sequit Bar.q: in vlti.volū.electio secū executionē trahit,eo.n.ipso q quis elegit factus est rei legate et electe dñs.l.apud aufidiū.ff.de op.leg. Circa dfiam q aliud sit in 𝔷tractibus aliud in vltimis volunt.atibus doct:cōiter sequuntur Bar.quicqd dicat Pau.volens nullā esse dfiam,cuius opi.recte iprobat Alex.circa rōnē dfie predictā An.eā sequit inferens ex ipsa,q vbicūq electio nō traheret secū executionē,vt in legato quātitatis vel rei aliene & alijs casibus in qbus nō fit executio trāslationis dñij sine traditione,de qbus vidimus.ff.l.i.dz hec.l.limitari,qm tūc cū rō predcā cesset,dz ēt cessare dispō, quā.d.esse signandā limitationē ad hāc.l.& cum An.trāsit Bal.noue.quā rōnem post multa sequunt ēt Moder.papiē.dicētes fuisse positā p Jurecon.in.d.l.apud aufidiū,tu aūt caue q: tex.nihil premissus facit,nam rō est illius decisionis,in illis verbis q: oē ius prima testatione 𝔷sumpsit,illa vero q̄ subiecta sunt.s.gn iaz res 𝔷trinus &c.nō denotāt rōnem,sed stant ad comprobandū rōnez positā,vñ non pbat,imo potius facit 𝔷.Sed Jmol.& cōiter alij non tenēt hāc rōnem Bar.q: sequeret ea stante,q si esset relicta electio circa res legatas i qbus facta electione executio ipso iure nō fieret incontinenti,hec.l.non hēt locū,vt si relicte essent.x.libre auri sine argēti,vtrū elegerit legatarius,qđ esset hūc textum plurimū restringere,put ēt restringebat An.limitās vt.ff.dixi,cuius limi.reprobat Alex.q: est 𝔷 gnālitatem huius nre.l.indistincte loquētis,q nō hēt locū si esset data electio circa res alienas legatas,& in alijs pluribus casibus in quibus vidimus.ff.l.i.non transire dñium absq traditione,qđ dicere esset 𝔷 gnālitatem.l.staculiber.§.fi.ff.ti.i.& ideo Jmo.& alij cōiter reddūt aliā rōnem dfie, quā(& si Jmo.eā ponēs nō referat) tz Bar.in.d.l.cū qui certaz,& in.d.l.si qs stipulatus, & i.d.§.stichū.l.hmōi.ff.eo.vz q actus moientiū non debēt esse in pēdenti, sicut ptit in pendenti esse 𝔷tus,vt.l.si.in fi.ff.cōia predio.vbi p gl.& Bart.quasi intelligat istud plene tradit,que rō p minus mala est tenēda,q̄uis 𝔷 eā plurima dicant Pau.& alij,quos hic prece.m.refert. ¶ Circa alia dicta p gl.ponentē requisita ad validitatez electiōis adde ea q̄ ordinate tradit Alex.i.col.& no.pcipue id qđ de verbo volo dicit,vz q volo eligere nō iducit dispōnē electionis,cuius verbi volo vim & ptātē prosequere declarando et 𝔷 per Bar.plene limitantē & distinguentez de qua mō p gl.l.in emēntis.C.de 𝔷hen.emp.& per Bar.l.i.C.de sum.tri.& fi.cho.&.l.gerit.ff.de acq.here.&.l.si.ff.de testa.& in pluribus locis late

6 𝔷gestis p Alex. ¶ †Dictorū aūt hic p Bart.breuis summa hec est,q si verbū volo hz determinationē certe rei inducit dispōnē l.apud aufidiū,cum alijs 𝔷cor. Si hz determinationez alicuius verbi infiniti,& actus importatus p illud verbū est explicandus ab alio,& idem q: inducit dispōnē.l.i.ff.manda.cuz alijs,si erat explicandus a volente non nuda volūtate & non iducit dispōnē per no.in.l.in emētis.C.de 𝔷hen.emp.sz si nuda volūtate poterat explicari,aut de illius actus na est pendere in futurū,& inducit dispositionē,& ita itelligit.§.propositum,aut non est pēdere vt actus eligendi,& nō inducit dispōnem nisi ad partis interrogationē sit prolatū,vel nisi deliberatio pcesserit,quā distinctionē intelligit facere Bar.ēt extra hāc mām electionis,& sic in mā aditionis hereditatis,prout expsse in.d.l.gerit.ff.de acqr.here.distinguēs,aut dixit volo hēditatē & inducit aditio,aut dixit volo adire,& non inducit aditio,nisi ad interrogationē vel deliberatio pcesserit. Circa que no.dicta Bar.doc.cū eo cōiter trāseūt preterq̄ in eo qđ.d.in vltimis volun.verbū volo iunctū infinito alterius verbi inducere dispōnem,& sic q perinde est dicere volo relinquere qđ relinquo vtis.x.d.§.ppositū.l.pāphilo.ff.ti.ij.Idem qđ Bar.tenet Cy.Bal.& Flo.hic,& cum ipsis 𝔷 cōmune Jas.dicens,q si occurreret,tam in 𝔷sulendo q̄ in iudicādo teneret,pro ea iu.fundamēta inducētes vt p ipsum in pen.& vlti.col.qbus tñ nō obstā.dino teneamus cōem,& ad dicta Jas.funda.no difficilis est rñ.ex predictis. ¶ An.aūt Jmo.Pau.Alex.& cōiter doc.in hoc tenēt 𝔷 Bar.q imo idez sit in vltimis volūta.qđ in alijs,cū in hoc esse in vlti.volūtatibus diuersuz iure cauto nō reperiat,nec pbat in.d.§.qm,vt dicā:, plura q̄ ibi 𝔷currunt faciūt q illa verba vellem relinquere iducāt in casu illo dispositi ꝯ, primo instā periculū nā disponēs in vite discrimine 𝔷stitutus erat,scđo amicos ad id intelligendaz 𝔷uocatio ab ipso disponēte,tertio q: disponēs illa verba ad iterrogationē

mā dt,et qbus 𝔷stat predicta verba pcedente d̄liberatione psata fuisse,quo casu in quolibet actu dispōnem inducūt, vt hic Bar.& nulla est diuersitas in vlti.volū.que intelligētia fuit originalr Bar.melius sentientis q̄ hic,in.l.si.ff.de testa.&.d.l.gerit,vbi expsse se correxit,quartū ēt qđ ibi 𝔷currit addit Ro.i.d.l.gerit,q: ibi verba illa fuerant a milite prolata,& sic nō mirū q lz enūciatiua fuerint,& principalr p aliud prolata,inducūt dispositionē,iux:a.l.ex his verbis.C.de mili.test.itez & quintū q: fuerūt geminata,& sic enixā voluntatem ostēdunt.l.hastilla.ff.ad treb.& sic ēt si incontinenti & 𝔷tinuatim fiat talis geminatio , vt in.d.l.Nō ob.igit qđ.d.prec.m.𝔷 hoc p no.in.l.si 𝔷uenerit.ff.de pig.ac.Addit insup An.perg.q: illa verba in testationē redacta fuerūt,& testor non habebat liberos nec cognatos, & cōtubernali relinquebat,& sic ex oibus pz octo ibi 𝔷currere, ex qbus nō mirū q dispō inducat i casu illo,& aduerte cū Ang.ē perig.q: forte in dicto casu vno ex illis deficiente & dispositio illa deficeret,qđ & Bal.noue.expsse affirmat,qm illi⁹ tex.termi. sunt qm testator locutus est per verba futuri tpis, vellez relinquere gaio seio predia &c.et ibi 𝔷tubernali dixisset q vellet ei relinquere pdia q̄ nominasset,nec vult dicere q directo illa verba,sint futuri tpis id.n.non est verū,nā vellē est pteriti impfecti,sed clare pz ex sequētibus,ibi significare futurū tps,sz si p vba presentis tpis locutus fuisset, vt volo relinquere,tunc ex talibus verbis induceretur dispositio si deliberate prolata est, vt accersitis testibus,si non deliberate non pcederet,sed pcederet gl.nra.Unde ex verbis predicti doc.melius resoluit intelligentia huius materie,an verbū volo iunctū verbo relinquere inducat relictū,nā debem⁹ distinguere, aut testator loquutus est p verbū futuri tpis,vt vellem relinquere & inducit dispōnem,oibus illis de qbus in.d.§.𝔷currentibus,alr non, aut p verbū presentis tpis volo relinquere,& tūc aut precessit deliberatio & inducit dispositio,q̄ dr precessisse qm accersiti fuerūt testes,vt.d.§.si vero deliberatio non precessit & non inducit dispositionē vt in hac gl.& sic in ocāi euentū si non fuissent accersiti ibi amici non induceret dispō,sed si fuissent accersiti,& loquutus sit p verbū futuri tpis & aliquod ex predictis deficeret dispositio nō valeret,sed si p verba presentis tpis sufficeret q fuerint accersiti ēt q alia nō 𝔷currerent,& hec est clara resolutio,& sic tā ex dictis pdictorū q̄ ēt Alex. habemus q vocatio,seu rogatio testiū est argm,seu manifestū signū,q rogans facit actū deliberate,& sic q si disponēs loquat p verbū volo,iūcto infinito inducit dispositio,qđ q̄uis doc.non referāt,fuit 𝔷siderātū p Bar.in.d.l.gerit,vbi.d.q si vocatis testibus qs dicat

7 sitis testes q ego volo adire,iducit aditio,†vñ infert-hic Alex.lz Bar.nō alleget,q cū in testamētis testes rogati requirant,vt.l.heredes palā.§.in testamētis.ff.de testa.verbū volo in testō 𝔷platum indistincte inducit dispōnē,ex quo talis rogatio inducit q oia in testō precedente deliberatione disponūtur,aliud aūt i codicillis,in qbus testes de substātia non regant.l.fi.C.de codic.quod no.ex intētione Jmo.in.d.l.gerit.vi.col.fm Mode.papiē.hic,q tñ in 𝔷tū aliqua allegāt.Tu illud teneas & gnālius

8 ferus idez esse in quolibet instrō,ex premissa rōne,†nā semp notarius 𝔷ficiens dz esse rogatus,vt in.§.nos antez,de tabellio.& p Barto.in.l.ij.ff.de stipu.ser.& p doc.in auc.si qs in aliquo.C.de eden.& sic tenendum est mō predicto qđ dicūt predicti Mod.papiē.in tertio eorū fundamēto. ¶ Adde tñ Aret.hic de iuris subtilitate dubitare de veritate huius gl.p tex.i.l.iā dubitari.ff.de here.insti.𝔷sidera.l.iā dubitari,facere Areti.dubitare, ibi si voluerint hēdes esse nō pmittendū eis amplius abstinere,& per 𝔷sequens ibi verbum volo esse heres inducit aditionē , & ita per illū tex.tz Bar.in.d.l.gerit,q verbū volo esse heres inducit aditionē,q̄uis volo adire nō inducat,sicut in gl.volo eligere nō inducit electionē,nō tñ pōt assignari fm ipsum Areti rō predicte dfie Bar.inter volo esse heres & volo adire,vnde cū sit tex.i.d.l.iam dubitari in vtroq infinito idē dicere possumus fm ipsum,ex qbus 𝔷cludit 𝔷clusionē gl.esse valde dubiam, nō tñ.d.se audere illam improbare ex quo est approbata cōiter, Mod.senē.pro defensione cōis conant ondere in.d.l.iam dubitari p illa verba volo esse heres nō induci aditionē,sed iplementū 𝔷dōnis tñ sed vide prec.m.tñ dentē & pro saluāda gl.dicentez aliud esse in vb.sum,es,est,nā ei verbū volo iunctū semp īducit dispōnez,qm verbū esse denotat pñtem essentiā actus , & adducit Bal.in.l.i.ij.col.C.de sum.tri.& fi.catho. ¶ Tu pro solutione clarius dicas,aut p ver.volo hēt determinatio infiniti alicuius verbi denotātis actus deductionē inesse,vt electionē,aditionez,& simi.& pcedat glo.

tedet glo. aut presupponit pfectam deductiones inesse et non pcedat, sz loquat tex. in. d. l. iam dubitari, et hoc vr voluisse Bar. in. d. l. gerit, dicens ex prolatione talium verbox deliberationē probari, et Bal. in. d. l. i. dum dixit qr verbū esse informat verbū volo de psenti essentia actus, pro qua vltra doc. pondera tex. i. l. huiusmodi. §. stichum, pcalleg. vbi verbū volo dare inducit electionē, et sic per illum tex. tollitur solutio Bal. qr ibi nō est verbū esse sed verbum dare qd presupponit perfectionē electionis. ¶ Ultimo inducit hic tex. fm cuz mil p Bar. ad. q. quā vide. ff. 9 de op. leg. l. ij. et aliqualr p Alex. et late p Areti. † Precipue aūt no. id qd ait Alex. qr nīmis gnaliter citauit fz absqz noua cōmissione tex citare, fm Bal. p illū tex. l. i. g p saluē. ff. de tercia.

¶ Summarium. §. Labeo.

1 Quod commune est meum est, quo ad dispositionē partis mee, et nu. 3. cum ampliationibus ibi positis.
2 Persone rei appellatione non continentur.
3 Testator si legauit seruos suos, quum haberet quosdam cōmunes et quosdam suos insolidum; sui et communes debentur.
4 Socius mandando ecclesiaz construi in loco communi cogitur consocius vendere partem suam.
5 Conditio voluntarie in testamento posita impleri debet in forma specifica.
6 Intellectus ad tex. in. l. recte dicimus. ff. de ver. sig.
7 Intellectus ad tex. in. l. communis libertus. ff. de in ius vocan.
8 Statutum puniens grauiori pena aliquem vulnerantem in vomo percussi, an locum habeat in offendente ad domū eius.

Labeo.

¶ Habet tres partes, in prima ponitur thema et dubium illiusqz decisio fm opi. Labeonis, in scda opi. Trebatij relata per Cassium, in tertia approbatio eiusdē opi. scda ibi Trebatius vero ec. tertia ibi qd verius 1 est. ¶ Quod † cōe est meū est quantū ad dispōnes partis mee; hoc dicit fm Bar. et doc. cōiter. ¶ Casum pone, et rō dub. fm Raph. cu. est, qr sicut legāo totalr alienā rē grauat hēdem onere redimendi totā, et sic vnlz totā deberi. l. nō dubiū. ff. ti. ij. l. cū aliena. C. eo. eadez, imo maiori rōne vr qr legāo rē pro parte alienā velit partē illā deberi, sed in ztrium est hic decisio, et rō decidēdi est qr illō qd testōr velit, legāo rē alienā, totā deberi pcedit, vbi cōstat de tali volūtate, nō aūt in casu dubio, in dubio. n. non censet velle grauare hēdem onere redimēdi. l. vnum ex familia. §. si rē. ff. ti. i. q rō dubi. et deci. melior est ea quam ponit hic Pau. de ca. post L. n. vz qr rō dubi. est qr testōr dicēs q meus erit zdōnaliter loquutus fuit, vt. l. stichū qui meus erit. ff. eo. ergo zdō implenda in forma specifica. l. q hēdi, et. l. mevius. ff. de condi. et de, rō aūt decidēdi fm eos est, qr illa verba, q meus erit resoluūt in hec quatenus meus erit, sed predicta rō dubiādi, vt dcm est, nō est bona, qm in tex. dubitat, an tota res debeat de parte, q verb legātis erat, nullū erat dubium vt pz in tex. dum ponitur opinio Labeo. dicētis totā deberi, vt ēt aduertit Rod. sené. lz Papien. non aduertāt, in tex. ibi q meus erit, vr ex tali relatiue masculini gnis falsa grāmatica, et sic z. l. plautius. ff. de au. et arg. leg. et. c. ad audientiā. ij. de rescr. lib. vi. nā refert ad illa certa res aut psona q sunt feminini generis, sol. cū Rod. papié. qr prio sunt verba Jurisfatoris, illa vero ita qui meus erit cū moriar testōris cui nō zgruit dicere lego certā rē, seu certā psonā, qr esset inepta locutio, sed necesse est qr loquat in indiuiduo, vt de re lego aquā fundū, vel sumi. ō psona lego stichū, q equus, q fundus, q stichus, 2 meus erit ec. ¶ No. i. ibi aut psona † nō probat psonez, rei appellatione nō zineri, adde tex. zcor. in. l. i. ff. de sig. bo. sed in zrariū facit. l. ois. §. si. ff. si. i. et. l. lenonez. C. de digni. li. xij. q tn non facit, lz allegetur hic, sol. qr zria procedunt vbi vniuersaliter vel indefinite sit mentio, hic aūt, vbi de certa re in specie sit mētio, vt ibi certa res ec. fm Rod. papié. que solu. non zuenit. d. l. i. vnde quo ad illam dic qr ibi apparet de intentione Jurisfatoris qr separatim de rebus et personis loqui vult. ¶ No. ij. id quod 3 † dictum est in summario, ad qd tex. iste frequēter allegat, ad cuius tn pleniorem resolutionem, referas in primis dicta Bar. magistraliter distinguentis, quē simplr sequit Abb. in. c. iij. de preben. Hec Bar. dicta ad verbū referēs. ¶ Quod no. in primis amplia vt procedit non solū qn res certa legat, vez ēt qn res incerta et indeterminata, vt. l. si quis seruos. ff. ti. ij. vbi si hz qs seruos totalr suos et cōmunes, et legat seruos suos, nō solum sui totaliter, vez et cōmunes debent, contra illum tn text. vr text. in. l. hoc legatum. eo. ti. sed solue cum Pau. Areti. Alex. et Rode. qr ideo in. d. l. hoc legatum vsus appellōne solū proprius, et non cōis venit, qm non presumit qr ita facile testator largiretur res q erant parate, gratia vsus sui et vxoris quemadmodū largiretur res solum vxoris gratia cōparatas, minus. n. est legare res alterius ei paratas, q cōmunis, et sic ēt sui vsus, vt de se patet, et fundat Alex. qr tales res potuissent deseruire heredi, que verba, salua pace, non hñt sapozē, qm pari modo potuissent seruire hēdi gratia vxoris parate, ponēdo qr instituta esset mulier, hic ergo, vt. ō. qr maior est rō in rebus gratia vxoris solum paratis, cū in eis iam paratis eas ostenderit quodāmo voluisse illas alium psonā hēre velle, ex qua respōsione infert no. Areti. qr si legaret quis res gratia ipsiusmet legātis cōparatas, venirent ēt res cōis vsus, et sic testatoris et alterius gratia paratas, p. d. l. si qs seruos, et qr cessat tūc pdicta rō, quod no. est multū ad limita. d. l. hoc legatum. ¶ Et vltra limi. p Bar. positas limita ēt fauore libertatis, 4 vt. l. i. C. de cōi ser. manu. † per quam dicit ibi Bald. qr si socius mādat ecclesiam zstrui in loco cōi, pōt zsocius inuitus cogi vendere partem suā pro quo facit etiam. l. si quis sepulchrum. ff. de relig. et sump. fu. Adde insuper qr cū Bart. hic cōcludente, qr in casibus, quibus apparet cōcludi id quod cōe est meum esse, intelligit ficte nō vere, cōiter doc. transeunt. Attamē Areti. cōtra qr sumo proprie, inducēs in primis. d. l. illud, quā pro glo. in. d. l. id qd nostrū. ff. de reg. iur. allegat hic Bart. q vt refert in prima q. Alex. fuit originalr inductio hic, et Alber. nā lz ille fuerit opi. Labeo. qr nō proprie dicat illius liberta q etiam alterius sit, tn illam opi. reprobat ibi Jur. cō. ex zsula rōne, qr libertam eius esse negari nō pōt, lz alterius quoqz sit liberta, sed posset negari si de proprietate sermonis posset dici non mea, et sic negari posset id quod posse negari abneget ibi Jurisō. Scdo allegat Areti. l. recte dicimus. ff. de ver. sig. ibi nec falso dcm est meū esse, cuius nō pōt vlla pars dici alterius esse, sed in re cōi id est, qr in qualibet minima parte ec. l. mevius. §. duoz. ff. ti. i. ergo ec. ¶ Tertio allegat. l. pupillus. §. si. ff. de ver. sig. vbi si iurāo suū non esse non adijciat, nec in totū nec pro parte iuramentū est ambiguū, sed si nō verificaret proprie respectu partis, sed respectu totius, cessaret ibi ambiguitas, cū nō cesset sequitur id esse, qr pars alie5 na erat proprie aliena, ergo non sua. ¶ Quarto † allegat Aretc. et Bal. nouc. qui pari modo lz z Bar. subtiles rōnez fundatum in. l. ij. ff. de cōdi. insti. in prin. Nam zditio q voluntarie in testō ponit dz ipleri in forma specifica. l. q heredi, et. l. mevius. ff. de zdi. et demon. nec sufficit impleri p equipollēs vel ficte. l. gallus. §. et quid si tn. ff. de lib. et posth. et ibi Bart. in. ij. col. sed illa conditio si meus erit est voluntaria, vt pz. l. ij. in princ. ff. de here. insti. que permittit ēt alienus seruus institui, et sic implenda est proprie, cūz ergo pro ipleta satis habeatur si sit meus p parte in. d. l. ij. sequit qr implet, qr ille pars facit qr dicat meus proprie. ¶ Quinto adducit Are. tex. in. l. cōis libertus. ff. de in ius voc. vbi ēt in materia penali libertus cōis meus dr, qd non esset si id diceretur improprie, cum in penalibus stricte et proprie verba intelligant. Adducit ēt Areti. d. l. stipsō. §. si. ff. de oper. no. nū. tamē nihil facit, vt etiam dicūt Rod. ex quibus dicta opi. cōmunis dubia valde reddit. ¶ Quibus tamē pro saluāda cōmuni respondēt Roder. Sené. et Parce. m. lz eoz responsiones ponēs de eis mentionē non faciat pro qua opi. cōmuni dicunt dicit Roder. esse bonū tex. in. l. extraneo. §. i. in ver. videretur. ff. de qō. Ad primū qr lz in. d. l. illud corrigat dictum Labeonis, nō tamē corrigit tō, nā non sequit nō pōt negari qr non sit eius, lz etiam sit alterius, ergo est sua proprie, probant qr debeat illa liberta sua rōne iuris patronatus, quod est idcirco. l. cornelia pia. ff. de in. patro. ergo vnicuiqz debet insolidum, cōsistit. n. illud ius in reuerentia, quā dz liberta psono, vt. l. prete. d. l. illud, et. l. si. ff. de dinor. que reuerentia cuilibet debet insoli6 dum, non tamē sequit qr sit proprie sua. ¶ † Ad. d. l. recte dicimus respondent, qr lz res cōmunis sit pro indiuiso, et sic nō possit assignari pars alterius, et nō falso possit dici meū, tn nō sequitur ergo proprie, qr ēt si improprie dicat mea vez est qr non falso dicitur mea. Tu respōde clarius qr ibi dubitat an tota res sit mea, vt in princ. l. et respondet qr licet vsufructus sit alterius, non tota res potest dici mea, aliud si pars deficiat, ad quod. l. iulianus. ff. ti. ij. ¶ Ad. l. pupillus respondet qr ibi intelligit faciendam esse mentionem de parte gratia dubitationis tollende vt ibi dicit glo. ¶ Ad rōnem formatam per. l. ij. ff. de cōdi. insti.

respondent q ideo ibi verificatur in cõmuni seruo cõditio, qz in proprio verificari nõ potest, nã seruus proprius sine libertate i- stitutus fuerat, quod illo iure fieri non poterat, z ideo vt valeret institutio dz ibi intelligi cõditio eo modo quo valide verificari poterat, z sic ẽt improprie, ne alias dicamus testatorem elegisse viam ad impugnandum suũ iudiciũ ꝫ.l.miles qui.ff.de mili.te sta.z q: faciẽda est interpretatio vt actus valeat, z non pereat.l. 7 quotiens.ff.de reb.dub.cũ cõcor. ¶ †Ad.l.cõmunis libertus.ff. de in ius vocan.respondet vt.ff.ad primũ q ibi est ius reueren tiale q cum nõ possit prestari pro parte, non mirũ q pena com mittat ꝙuis non proprie dicat meus, vel respon.fm Prec.m. q ideo ibi pena committit, qz expresse cautum ibi est q cõmit- tatur, quas respõsiones pro saluando, vt fieri põt, cõmunem opi. negari tamẽ nõ põt quin ꝫria remaneãt, aliqua ex parte nõ eua- cuata. ¶ Nec pro dicta opi.ꝫ cõem facit qz si res est cõmunis, si vere non põt dici vnius nec alterius, z sic nullius proprie dice retur, nam non est inconueniens q nullius proprie dicatur, cuz 8 nullius sit tota. ¶ †Qua communi retenta dubia vr per ipsas reddi decisio Bal.in.l.i.C.qui testa.fa.pos. Ubi vult q si statu tum disponat q offendens aliquem in domo sua.i.ipsius offen- si, puniat maiori pena ꝙ alibi offendens, hz locus etiã in domo ipsi offenso cõi, nam cũ domũ cõem improprie dici offensi ex.ff. dicta cõmuni opi. appareat, non videt statu. in ea verificandũ; l.iij.§.hec verba.ff.de neg.gest.Bar.l.i.§.hoc aũt interdictum de cisterna.ff.de fonte, cũ simi.prohibẽtibus statutum intelligi de- bere in casu proprio z vero presertim penale, nõ aũt in proprio seu ficto, attamẽ predictã Bal.decisionem hic z ibi cõiter doct. approbant, pro qua Bal.solum adducit hoc generale qd cõmu ne est meum est. Alexã.autem allegat, qz iura puniunt iniferen tem iniuriam ad domũ, locũ habens in domo cõducta.l.lex cor- nelia.§.domũ.ff.de iniur.ergo patet q lex cõsiderat habitationẽ, nõ aũt proprietatẽ seu dñium, pro qua scdo optime facit tex.in d.l.i.in prin.iuncto.§.domini.ff.ad sillani.vbi ex ratione ex- pssa in.l.vt domus sit tuta, fit extensio ad dñium serui cõmunem, possumus ergo dicere q lex illa dictũ statutũ interpretetur, q lo cum habeat in dño pro parte, q interpretatio in statutis cum sit passiua recipit, vt diximus post Bar.ff.l.ij. ¶ Nec ob.fm Ale xã.cõis opi.qz imo fm Nico.z Albe.qd cõe est proprie, vt.d.l. illud.ff.de rit.nu.Scdo qz hec rñsio est ꝫ cõem, rñdet qz cũ vni ca tñ rõ predicti statuti reddi possit.s.vt domus sit tutũ refugiũ supra.l.plerigz.ff.de in ius vóc.hr pro expressa vt no.in.l.ꝙuis. C.de fideic.z probat tex.in.l.milites agrũ.ff.de re mili.quem ad id allegat Bal.in.l.maximum vitium.C.de lib.prete.z.l.si.C. de here.insti.z Ro.z Pau.l.si vero.§.de viro.ff.so.ma.sed vbi rõ l.l.est expssa ẽt in exorbitãtibus ex idẽptitate rõnis sit extẽsio gl.ot.in cle.i.de ele.z intelligendũ (vt ẽt declarat Mod.) q sit extẽsio ad id qd sub lata significatione cõprehendit vt loquitur dicta gl.in ver.eligat, z declarent doc.in.l.si cõstante, in prin.ff. so.ma.vbi Alex.iij.col. Nec aliter intelligit hic Alex.qz vult fie ri extensionẽ ad domũ cõem, lz sit iproprie z ficte offensi. ¶ Li mitat tñ Bal.in.d.l.i.non procedere in domo cõi cũ ipso offen dente p.l.sed z milites, in pn.ff.de excu.tu. Pro qua limi.addit Alex.l.extraneo.§.i.ff.de qd.z.l.nõ solum.§.de vno.ff.de vi.ml. Sz lz hãc Bal.limita.doc.cõiter sequant, nihilominus Pau. hic in sec.bono.vt refert Alex.pungit in ꝫriũ enõ verbũ, qz of- fendens nõ est a statuto priuilegiatus, z ita q dicta limi.de iure nõ pcedat tenent Mod.Senẽ.z post eos Prece.m.rñdentes ad.d.l.sed z mili.ex intẽtione Pau.q ibi vterqz priuilegiatus erat. ¶ Ad.l.extraneo.§.i.q potius facit ꝫ, qz cõis seruus tol- quet ꝫoffendentẽ dñm pro offenso. ¶ Ad.§.de vno rñ q par rõ est in vtroqz. Alijs duobus modis ẽt limitat vt refert ſ Pre ce.m. ¶ Ad plea ẽt.q.põt hec mẽ induci, vt ſ p Alex. late hr. Qui vltimo reprobat Cu.opi.dicẽtis hunc.§.limitari debere vt non procedat si dictum fuit lego stichum titij si titij erat cum moueatur, vt per ipsum, cum quo Moder.transeunt.

¶ Summarium.§.cum fundus.

1 Testãt in dubio censetur legare ius q hz in re, q amplia vt.ff. nu.2.3.4.5.6.et.7.z limita vt.ff.nu.13.14.et.15.

8 Legato fundo quem testator cum alio communem habebat an portio postea redempta legatario debeatur.

Legatum limitatum augumentum non recipit.

9 Communi fundo legato si ex necessaria cõ adiudicationis alte- rius pars redimatur an illa debeatur legatario.

Intellectus ad.§.idem celsus in.l.iulianus.ff.de actio.emp.

10 Cõmodũ z incõmodũ post vẽditionẽ pfectã ad ẽptorẽ ptinet.

11 Testator legando rem quam communem habet cum herede to ta debeatur, nisi pronomen meum apponat.

12 Fundo legato per mensuras an tota mensura debeatur.

13 Legata re in totum aliena, an valeat legatum.

14 Toto fundo legato, intelligitur legatus vsusfructus lz sit alteri.

15 Testator legando rem in qua hz ius pignoris, an videatur lega re creditum vel proprietatem.

Intellectus ad.l.iulianus.ff.de leg.iij.

16 Hñs quartã ptẽ i fũdo, si legauit dimidiã fũdi an sola qrta debeat.

17 Testãt sciẽs fundũ alienũ illũ legãdo extimationẽ legare cẽset.

Cum fundus.

¶ Sũma vt p Bar. ¶ Po ne casum, z rõ dub.sumit ex gl. vz q si totus fundus esset alienus totus deberet a testatore sciẽ- te legatus, ratio autem deciden.qz in dubio presumitur testãtẽ nolle grauare hẽdem onere redimendi.l.vnum ex familia.§.si rem.ff.ti.z.vt dicit Pau.de ca. Tu autẽ aduerte qz eadem ratio ne fm Rapha.z Moder.fuit dubitatum.ff.proxi. Unde vide tur q tex.iste remaneat de indubitabili ꝫ.l.quod labeo.ff.de car. bo.solue vel q in hoc.ff.continuatiue loquitur Iur.cõsul.subor dinando dicte rationi etiam hãc decisionem vt innuit verbũ cõ stat, vel q casus dustinunt, z maior est dubitatio hic, quoniaz in §.preced.fuit dictum q meus erit, z sic resoluitur in conditione quatenus vt.ff.l.proxi.z cõsequenter minus dubitationis habet ꝙ quando dixit simpliciter meum, vt hic, tunc enim non vide- tur illa cõditio inesse, quatenus meus est, videbat enim q illud meum esset adiectum gratia demonstrationis, sicut quãdo testa tor dixit qui meus est vt.ff.l.proxi.que nõ videbat legatũ restrin gere facta denominationis fundi simplr, sed esse adiectum gratia demonstrationis, z per ꝫsequens talis demonstratio lz falsa es- set non facere quo minus totus fundus legatus censeret, qz de- monstratio falsa.ff.de ꝫdi.z demõ. Sed predicta ratione nõ ob- stante contrarium decidit, z rõ decidendi est qz verbum meum stat restrictiue, vt.l.si ita.ff.de aur.z arg.lega.z.ff.in glo. ¶ No. 1 †q legans in dubio nõ totã rẽ sed ius quod hz in re legare cen- set ꝫcor.sunt in gl.z p Alex.qd ampliat pmo ẽt q tale ius mor- te legantis esset finẽ habiturũ, tex.est simile no.in.l.vxor patrui. C.de lega.vbi Bar.pro ꝫcor.alle.l.qd i rex.§.i.ff.e.z.l.sticho.ff. de vsufru.leg.in qua.l.vxor, z.l.qd in rex, Bart.inducit ad le- gantem rem quam hz in emphyteosim, z emphyteosis sit mor- te legantis finitura, decidens videri legare ius qd in re habebat sicut in.d.l.vxor, in quo tamẽ Imo.z Raph.tenẽt ꝫ Bar.vt la 2 te videre potes p Alex.in.d.l.quod in rex. ¶ †Secundo am pliat etiam si sit ius in spe tantum, licite tñ consistens.l.seruum filij, in prin.ff.eo.z ibi glo.sing.in dicto, ꝙuis per Bar.z doc.in rõne cõiter reprobet, qz nõ est spes licita pñi in morte filij.l.seri pto, in si.ff.vnde lib. ¶ Tertio amplia etiam si quis non habet sed putat habere ius in re.l.si sic.§.si.ff.eo.adde meliorem textũ 3 in.d.l.sticho, in si. ¶ †Quarto vbi quis nõ hz ius in re, sed ad rem.l.apud iulianum.§.idem iulia.ff.eo.vbi Bart.z doc.quem 4 tex.sin.dicit Cor.in consi.clvi.ij.colũ.iij.vo'n. ¶ †Quinto vt per Barto.hic in fine licet legans habeat ius in tota re tamẽ de- bet alteri partem actione personali non venit in legato rei, nisi pars non debita.l.qui concubinam.§.qui fundum.ff.de legatis iij.quasi censeatur partem quam habet incommutabiliter lega- re, non aliam ad quam tenetur. Nec obst.quod est dictum.ff.in prima amplia.per.l.vxor patrui, qz dicta ibi procedunt vbi solũ illud ius commutabile habebat legãs, z hãc ampliationẽ sequi- tur hic Pau.de ca. ꝙuis Cu.dicat tex.in.d.§.nõ probare in- tentum Bar.qñ ibi legans iam diuiserat, tamen omnino tenẽ- da est predicta ampliatio, per tex.in.l.pe.ff.de do.prele.z.l.pre- dia.§.liberto.ff.de fun.instruc.vel posset dicere q ꝙuis diuise- rat omnino adhuc tota res sua erat vt patet in fine, ac etiam ibi prius ꝙ mihi traderet. Item Iar.con.nõ fundat se ibi in diuisio ne, sed qz non est verisimile q testator voluerit grauare heredes ne teneatur actione mandati, z per consequens illud de diuisio ne dicitur in tex.per modũ narrationis, ex verbis autem narra- tiuis.l.argui non põt, vt est glo.ordi.in.l.i.C.qñ nõ petẽ.par. 5 ¶ †Sexto amplia nõ solũ si testãt dixit fundũ meum lego, vel dixit legat suũ, vt i tex.est tale pnomẽ meũ, verũ ẽt simplr absqz 6 tali pronomine, vt in glo.z cum Bar.dicemus. ¶ †Septimo amplia vt pcedat nõ facta distinctiõe an legãs sciuerit vel igno-

rauerit

tenuerit partẽ esse alterius, q̃uis .n. scierit eã pars alterius in le
gatũ nõ venit, talis .n. distinctio adhibet vbi res totaliter alie-
na legat .l. cũ alienã .C. eo. Ita per hũc tex. indistincte loquentẽ
7 ? tex. in .l. si domus .§. si .ff. e. et no gl. in .d. l. cũ alienã. ¶ †Ul
timo amplia ẽt si testãt adiecit ꝯfinia totius fundi vt hic p alex.
allegantẽ, qr ꝯfiniũ adiectio fit ad demõstrationẽ .l. cũ seruo .§.
fi. ff. de ꝯtrah. emp. l. forma. in pn. ff. de cen. ꝯ ita ꝯcludit bal. l. j.
C. qui re. fa. pos. ? d. l. cũ alienã in vlti. col. Lz Pau. aliter refe
rat ? teneat ? male. Que amplia. est summe no. ꝯtriũ .n. videba-
tur, qr, qñ testãt dixit totũ fundũ lego, totus debet, vt .ff. dice-
mus cũ Bar. p .l. iulianus .ff. ti. ij. sic videbat qñ totus est ꝯfina
tus, ꝯ p hanc rõnem totũ deberi dixit, Pau. de ca. ¶ Glo. j.
hz .v. par. In pma ampliãdo tex. tacite querit ? rñ. in .ij. ibi sed
cur pars alterius ?c. per vid. q. opponit ꝯ tex. hz verã intelligẽ.
vel ꝯ determinationẽ in pma par. sm Bar. ? soluit, in .iij. ibi se
cus ergo ?c. infert ex dicta solu. ad limi. tex. sm verã intentionẽ
glo. ? male, vel ad limi. eius qđ determinauerat in pcedẽti pte
sm Bar. pro salua. glo. in. iiij. ibi. Itez facit, alleg. ꝯtx. in vlti.
8 ibi sed ar. ꝯ opponit ? nõ soluit, referẽdo. iij. op. Bar. ¶ †In
ea. in pn. ꝯ glo. vt vidimus, argumentat Bar. per tex. in .l. si ex
toto in prin. ff. e. ꝯtx. l. qđ in rerũ .§. si q poñ .ff. e. ? l. cum fun-
dus .ff. ti. j. soluit, sicut vidimus, Bar. post Dy. ? Iac. de are. q
tex. illi loquunt qñ fundus totus legatus fuit, quo casu quicqd
ei accedit cũ toti fiat accessio, cedit legato, quasi dicat tũc decẽ
esse q pars q̃ adijcit accedat toti, glosa vero constat loqui qñ
pars legata erat, ? sic vr legans fecisse legatũ limitatũ, ergo alia
pars ei nõ accedit, sicut vna vestis nõ accedit alteri .l. si ita .ff. de
aur. ? ar. leg. Limitatũ .n. legatũ augmentũ nõ recipit, ar. l. in
agris .ff. de acqui. re. domi. Et eodẽ mõ prout hic soluit ẽt bar.
in .l. seruũ filij. in prin. ff. e. ? in .d. l. si ita in ver. Scđo est viden
dum ? .l. cũ fundus .ff. ti. j. sm q refert alex. ¶ Tu aũt dic q in
d. l. seruũ filij. Bar. id nõ .d. Immo expresse firmat opi. gl. hic
an testãt dixerit meũ vel nõ, in .d. l. cuz fundus Bar. nihil fir-
mat, sed refert se ad dicta hic, ? in .l. si ex toto, verũ tñ, est q vr
inclinare in hanc opi. quã hic tenet, dũ facit dñiam, an augmẽ
tum fit in eadẽ re vel in alijs, soluz expresse id tz Bar. in .d. l. si
ita, vbi facit dñiam inter legatum partis ? totius. Quam opi.
ẽt tenent An. Imo. ? Pau. in .d. l. si ex toto. Et ꝯsiderandũ,
qr doc. tenẽtes hãc opi. q̃uis nõ explicent, volunt q ẽt q legãs
nõ dixerit meũ, qui soli habebat ptem in fundo, dũ ea sola pars
debetur, ? nõ accedat alia pars post empta, ? sic bar. in hoc ali
ter loquit, q̃ .ff. in declaratione ? saluatione gl. locutus fuerit;
? aliqualiter variare vr, sentiunt ẽt q fundo toto ꝯsistẽte legan
tis, ẽt q dixerit lego fundũ meũ augmentuz postea sciri acce
dat .d. l. si ex toto. Predicta tñ variatio põt sic ad ꝯcordiaz re-
duci, q si legãs habeat ptem distinguẽt an sit pnomen meũ, ?
tunc nõ accedat alia pars, qr est perinde ac si dixisset lego ptem
meã, an nõ, ? tunc accedat, ? ita loquit dũ declarat glo. Si ve-
ro legans habebat totũ, ? sic indistincte, siue dixit meũ siue nõ
augmentũ veniat, ? ita pcedat .d. l. si ex toto, ? loquit ? intelli
git Bar. in oppo. quã format de .d. l. ? ea est vera intẽtio ipsius
Bar. q̃uis aliter, ? nõ bene saluare conetur Petr. me. Ratio
aũt dñie sit qr in primo casu quo legans hẽbat solũ partẽ augu-
mentũ alterius partis est rei diuerse, vt eque diuerse. Una eniz
pars est eque diuersa ab alia. Augmentũ ?o qđ sit toti fundo
nõ est in diuersis rebus, sed in eadẽ re. Que rõ est ex dictis per
Bar. in .d. l. cũ fundus nolatim .ff. ti. j. Ubi ita intelligit .d. l. si
ex toto. Cui rõnem declarat, qr qñ legans solũ hz partem, cen-
setur, ? verisimile est dixisse meũ cã limitandi ? restringẽdi lega
tum ad suã partem tñ, qñ totus fundus erat legãtis tunc vr di-
xisse meũ cã demõstrationis, cui nõ cadat limitatio, toto fundo
ꝯsistẽte suo. Et ideo tũc siue dicat meũ siue nõ augmẽtum de-
betur, vt ẽt declarat Pau. in .d. l. si ex toto. ver. dixio oppono.
¶ Aliam solutionẽ ponit ibidem Cy. distinguens, aut augu-
menti fit accessorie, vt per alluuionẽ, ? debetur legatario ẽt au
gumentũ, qr oz sapere naturã principalis, ? procedit ꝯtrũ. Aut
eque principaliter fit, vt per emptionẽ alterius partis, ? pcedit
decisio glo. Quã tñ solu. reprobant ibi Bal. ? Imo. per tex. ibi
in ver. adheatur. Tertiam solu. ponit hic Bald. cũ quo Imõ. ?
Pau. ? sunt originaliter glo. hic, (quã ? si improbet Bar. tñ in
d. l. seruũ filij in prin. sequtur.) Uz q nõ sit in hoc dña an leget
partez vel totũ, sed an adijciat pnomen meũ, qr tunc legatũ nõ
augeat .d. l. si ita, ? loquat gl. hic, an nõ adijciat, ? loquat .d. l.
si ex toto, q augeatur. Hac solu. displicet Alex. qr nõ est faciens

da talis dñia an testator dixerit meũ vel nõ .d. l. si domus .§. si.
siue .n. adiectum sit meũ siue nõ, ad tps testamenti ?ba referun
tur .l. si .§. i. ? ibi Bar. ff. ti. j. ? no. ẽt Bar. in .d. l. si ita, ?. Scđo
est videndũ. Addit fortius qr si vera esset dñia q qñ nõ dixerit
meũ, sed simplr legauit videret se referre ad ius, qđ habiturus
esset tpe mortis, sequeretur hoc notorie falsum q si ex cã ẽt ne
cessaria totũ vel partez rei legate alienauerit, nõ deberet, ꝯ tex.
in .l. fideicõmissa .§. si rem .ff. ti. ij. qr solũ censeret legare ius, qđ
haberet tpe mortis. Nec ob. sm eũ .d. l. si ita, qr loquit, in augu
mento in rebus separatis, nos aũt in .q. glo. Et sic iste tex. ? .l. si
ex toto, in augumẽto superueniente in eadẽ re. Quã rõnem
ponit ẽt Bar. in .d. l. cũ fundus nolatiz .ff. ti. j. ¶ Sed pmissaz
solutionẽ improbatam per Alex. sustinere conat Petr. me. ab
improbatione alex. Primũ .n. eius fundamentuz q nõ referat
an testãt vtatur pnomine meũ vel nõ, nõ facit, qr tex. in .d. l. si.
§. j. ff. ti. j. ibi pro portiõe vra ?c. Intelligit q in eo fiat relatio
ad tps testamẽti, respectu rez, qr res que tunc erãt estimant, nõ
aũt res aucte, sed ad tps mortis fit ibi relatio quo ad estimatio-
nez, ? sic solo respectu estimationis habet respectu ad tps mor-
tis, nõ aũt rez, sed rerum respectu ad tps testamẽti. Ideo antez
respectu estimat. respectus habet ad tps mortis, qr testator di-
xit constituerit, vt ibi .d. gl .ij. Uerũ est tñ q ibi Bar. in somma-
rio, ? simul in .d. l. si ita firmat assumptũ alex. Sed tex. nõ pro-
bat. Posses ẽt rñdere q ibi verba sunt equiualentia pnomini
meũ. Nã dixit legare res que cõce sunt, ? sic se retulit ad id qđ
tpe testamenti erat suũ. Quod ẽt ponderat ibi glo. ij. Rñdet ẽt
ad rõnem Alex. per .d. §. si rem, qr doc. tenentes, q qñ non est
adiectũ pnomen meũ, dispõ referat ad tps mortis, nõ loquunt
taxatiue, sed implicatiue, q ẽt ad tps mortis, sed qñ est adiectũ
nõ ad tps mortis ? sic nihil facit. ¶ Alio ? sic quarto mõ sol-
uit Rapb. cu. distinguens q aut augumẽtũ fit psone aut rei, si
persone loquit ? pcedit determinatio gl. Nam cũ testãt simplr
emit aliã partem in fundo cõi pro indiuiduo augumẽtũ fit pso
ne nõ rei, qr fundus non est plus q̃ esset ante, sed psona dñi hz
maius ius q̃ antea hẽret, si rei, vt qr particulã aliquã emit ? fun
do adiecit p actus extrinsecos tunc legatũ augeat, ? loquit .d. l. si
ex toto in ver. adiecit, ? .d. §. si quis post. ? .d. l. cum fundus no-
minatim. Quam vltimã solu. tenendã indicat Alex. Aut illaz
primam Bar. cum alias duas .ff. reprobauerit, que Raph. con
sideratio fuit, vt ẽt ipse refert ex mente Bar. in .d. l. cũ fundus.
¶ Aduerte tñ qr Alex. subdit non differre a solu. Bar. q nõ
est bene dictum nã multum differt. Uult .n. Barto. indistincte
non habere locũ augumentum, vt illud legatario cedat qñ lega
ta est pars, Rapha. autem vult q si legat pars ? fiat augumen
tum rei proportionabiliter etiam augeat partez, vnde expresse
subdit ipse q si aliquis legauit partem fundi, que forte quinqz
iugerum erat, quia totus fundus erat decem iugerũ, si tali fun
do per testatorem, vel aliter fuerit adiecta quattuor alia iugera
irrationabile esset sm eum dicere, q non fieret augumentum
duorum iugerum parti legate, ? sicut si totus fundus esset lega
tus, toti quattuor iugera toti accederent, ita parte legata pars
augumenti accedat. Ut sicut totum augumentum in toto ope-
ratur respectu totius, ita in parte respectu partis, arg. l. que de
tota .ff. de rei vendi. Et hac ratione reprobat ipse Rapha. di-
ctam differentiam Iaco. de are. ? Bart. inter legatum partis,
? legatum totius, ? tenet predictam ex mente Barto. d. l. cum
fundus. Ex qua infert veram esse decisionem glo. q pars em-
pta non debeatur, sed non per suam rationem, quia immo siue
dixerit meum, siue non, non refert, qm tam in legato fundi qui
totus est testatoris, q̃ in eo qui est testatoris solum pro parte
subintelligit hoc pnomen meum, iuri .ff. adductis, ? ideo si
exprimitur censetur expressum in vtroqz casu gratia demonstra
tionis. Hanc vltimam solu. teneamus, cum sit rationabilior, ?
fulcita auctoritate Bar. in .d. l. cuz fundus. Raph. ? Alex. hic,
Nec aliud credendum est voluisse dicere Cy. in .d. l. si ex toto
dum .ff. relatam solu. dedit. Licet eam Bal. Imo. ? Alex. quos
.ff. retuli improbent, vt ẽt pro salua. Cy. aduertit hic Petr. me.
9 ¶ †Subdit preterea Bart. q glo. conclu. q pars redempta
non debeatur, est limitanda nisi redempta fuerit ex cã necessa-
ria adiudicationis vt .l. iulianus .§. idem celsus .ff. de act. emp.
que limi. (vt etiam ipse refert) fuit Iaco. de are. quem vltra
Barto. sequitur etiam Ang. Bal. autem hic Rapha. ? Pau.
tenent contra, moti per tex. in .l. is qui fundum .ff. de vsufru. leg.
Ubi ius legatarij non mutat ex iudicio diuisorio, q tex. in rõne

comprendit et mutationem legatario vtiles. Nec ob. d. §. idem
cel-sus, qz loquitur in ti. emptionis, qui est onerosus, nos autem in
ti. legati, qui est lucratiuus. l. si hereditatem. ff. manda. l. apud cel-
sum. §. si ge aut. ff. de do. excep. Et dñs Alex. ad. d. l. is qui fun
dum. d. posse rñderi, qz ideo ibi ex iudicio diuisorio legatarij ius
nõ mutatur, qz iudiciũ illud nõ cũ testatore, sed post eius mortẽ, cũ
herede actũ fuit, et si post qz legatũ legatario iam acquisitũ fue-
rat, et per legatario non preiudicat, cũ res inter alios iudicata vc.
l. sepe. ff. de re iudi. Comprobo, qz hic rõnes ponit expresse tex.
in si. Jac. aũt Bar. et An. loquunt quã iudiciũ fuit acceptum per
ipsum testatorem. Que rñ. fuit Cuma. hic, lz eã sibi ascribat alex.
Qui repb. nõ ex predicto fundamẽto, sed ex alio cõ Bar. Uz
qz adiudicatio partis nõ fit rei, sed testatori, et per est augmẽtum
factum persone, nõ rei, quo casu, vt. ff. dictum est, tz augmẽtum ad
legatariũ nõ pertinere. Et hãc opi. cõ Bart. tz et ipse Alex. ex hoc
alio qz cũ alienatio ex iudicio diuisorio fit alienatio ex cã neces-
saria sequit qz sicut ex alienatione hmõi legatũ nõ diminuit. l.
fideicõmissa. §. si rẽ. ff. ti. ij. l. rẽ legatã. ff. de adimẽ. leg. Ita ex ad-
iectione ob hmõi cãm necessariã, legatum nõ dz augeri, cuz ad
eum legatariũ ad quẽ nõ pertinet diminutio nec augmẽtũ. d.
l. si ex toto. Et subdit rñdẽdo fundamẽto Bar. qz alia est rõ in
10 d. §. idẽ celsus, qz in casu nrõ, † quia de nã 9tcus emptionis et vẽ
di. est qz omne cõmodũ et incõmodũ post venditionẽ pfectã ad
emptorẽ pertinent. d. l. iulia. §. si fructibus vbi gl. et. l. id qd. ff.
de peri. et cõ. rei ven. Sed de nã legati nõ est qz augmẽtũ ad le
gatariũ pertineat. d. l. si ita. Quaz opi. cõ Bar. d. ipse Alex. esse
merã veritatẽ, reiecta 9cordia Jmo. distinguentis aut heres vult
tradere adiudicataz partem et pcedat dispõ. §. idem cel. et opi.
Jac. Bar. et Ang. Aut heres nõ vult et nõ cogitur, quia lege nõ p-
batur. Sic et qz augmẽtũ et diminutio legati pẽderet a volũta
te heredis, nõ testatoris, qd esse nõ dz. Et sic pz magis cões opi. esse
cõ Jac. Bar. et Ang. ¶ Sed pro defensione est cũ Mod. sen.
subtiliter aduertendũ, qz recte intelligẽti apparet eius opi. esse
verissimã. Quam pbat tex. in. d. §. idẽ celsus. in rõne ibi eqũz
est. n. eandẽ esse 9dõnez tpis que futura esset si cũ ipso actũ esset
cõi diuidun. q rõ pariformiter viget in casu nrõ. In quo si iudi
cium diuisoriũ fuisset cũ legatario acceptũ, partem adiudicataz
9sequutus fuisset pcio soluto. Et tenẽdo hanc partẽ põt ad alle
gata in 9triũ rñderi, ad. d. l. is q fundũ rñ. vt per Alex. et ff. re-
tulit. ¶ Ad illud Rapha. qz in. d. §. nõ fit augmentũ rei, sed
persone, põt rñderi, vel negãdo, vel qz esto qz fiat persone, fit tñ
occasione rei nõ aũt extra 9siderationẽ rei. Nec ob aliam rõnez
cogit emere hũs partẽ nisi ob rez. ¶ Ad tertiũ quo se fundat
Alexã. Quod fuit originaliter Ray. de forly. vt refert Rapha.
rñdet prout per ipsum Ray. qz recte 9siderãdo legatum nõ au
getur aliter qz diminuat. Immo pariformiter. Nam sicut alie-
natione facta ex cã predicta necessaria nõ extingueret legatũ, qz
dñus heres ad estimationẽ teneret. d. §. si rem. qd esset si pars le
gata adiudicata fuisset consocio, nõ testatori, eodez mõ si 9sequat
per necessariã adiudicationẽ tenebit legatarius soluere preciũ
heredi, qd soluit testator, et sic in effectu nõ auget legatum, qz cuius
partem aliã 9sequat legatarius, qz preciũ illius soluit, ita et re-
spondent dicti Moder. qui non faciũt mentionem de Ray.
¶ Ad rõnem Alex. et rñdent qz. d. l. si id qd nõ pbat, quia lo-
quitur de augmẽto alluuionis, in quo idẽ est in legato, vt. d. l.
qd in rez. §. si quis post. Sed tu caue qz Alexã. adducit et. §. si
fructibus, ad quẽ dicti Sen. nõ rñdẽt, vt et aduertit Pau. m.
Qui demũ videns. d. §. idez celsus optime probat opi. Jac. de
are. Bar. et Ang. videns et nõ esse sufficiẽter rñsum ad dictam
rõnem Alex. fundatã in. d. §. si fructibus, licẽ sub iudice relinq.
dicẽs articulũ esse dubiũ et sup eo cogitandũ. Nos aũt p defen
sione Bar. rñdeamus ad. d. rõnem Alex. put. ff. ad pdictũ fun
damentũ rñsum fuit. Esto. n. qz augmentũ ad emptorẽ perti
neat, nõ aũt ad legatariũ, nõ ob. quia istud adiudicationis nõ est
in effectu augmẽtũ, vt. ff. dictũ est. Que opi. Bar. mihi verissi-
ma vi. Quã et tenent Mod. Papi. et si de Sen. qui aliã tenue-
rant, mentionẽ nõ faciant. ¶ In ea gl. ibi recte ergo vc. si refe
rat ad tex. put fuit eius intẽtio, quicqd dicat bar. male loquit,
et cõ eam est verior glo. in. l. iulianus. ff. de leg. iij. ¶ In ea in si.
soluit 9triam, vt per Bar. hic, et. ff. §. pp. Cum quo doc. cõiter.
Quod declarat Saly. Quia est fauor id ampliat, hic aũt odiũz
ideo restringit. c. odia. de reg. iu. in. vj. Soluit et a'iter hic Cy.
et post eũ Jmo. cũ quo Alex. Uz qz ibi socius et noie sociorũ
stipulatus fuit, vt ibi intelligit gl. et sic nõ mirũ qz actus ille nõ
respiciat solum ius qd habebat stipulator, sed ius oium. Quaz
solu. tz et ibi Pau. Tamen lz illa gl. ita intelligat nõ vr bona
intelligen. quia esset de indubitabili, et qz tex. ibi de quo hic sen
tit oppo. glo. in ver. cetez innuit stipñonem fuisse cõceptã sim-
pliciter quãti ea res erit. Nisi rñdẽdo dicas qz sicut quãti ea res
erit intelligit respectu totius. Ita stipño noie oium vim oibus
solum 9cernat interesse totius, et dubiũ sit, qz lz noie oiuz sit cõ-
cepta stipulatio videbat nõ valere, qz alter alteri stipulari non
põt regulariter. l. stipulatio ista. §. alteri. ff. de ver. ob. Adde pre
terea qz lz cũ solutione Bar. hic, et. §. prece. trãseant doc. cõiter,
attamen Pet. de bellu. post Albe. de ros. lz nõ referat, impro-
bant, qz sicut hic dispõ respicit nocumẽtũ et incõmodũ heredis.
Ita ibi incõmodũ pmittentis, et sicut ibi comodũ stipulatoris,
et socioz ita hic legatarij. Et sic vtrobiqz indifferẽter tractat de
cõmodo vnius et incõmodo alterius. Uñ dant aliã solu. qz tex.
ille pcedit in stipulatione pñtoria, q interpretat ex mẽte pretoris,
et in ea alter alteri stipulari põt. l. in oibus. ia. j. ff. de pto. stipu. et
ibi Bar. Ideo gñalis illa stipño quãti ea res erit interpretatur vt
prosit oibus. Hic aũt in voluntate testatoris q interpretari dz vt mi-
nus grauet heredem qz sit possibile. l. vnũ ex familia. §. si rẽ. ff. ti. j.
Quã solu. sequunt Mod. Papie. improbata vt. ff. solu. Bar.
et cõi. Tu aũt defende cõez, lz et istoz solu. sit bona, qz nõ vr no
cere pmittẽti. in. d. §. si, eo qz inuitus emere cogit, et sic interpre-
tãdo, qz ille actus stipulãdi intelligat gñaliter et quo ad ius so-
cioz nõ vr nocere pmittẽti nocumẽto a iure 9siderabili, cũ ad
pmittendũ et ipse teneret, nõ. n. vr dãnũ pati q facit id ad qd
de iure cogi põt. l. nihil. §. nõ capit. ff. de reg. iu. Nec alias puto
fuisse intentionẽ bar. et doc. non. n. est verisimile ipm nõ 9side-
11 rasse qz erat onus pmissori si oibus teneat. ¶ † Extra gl. que-
rit Bar. qd si res legata erat testatori cõis cũ herede et rñdet totã
deberi, et sic limitari hũc tex. p tex. in. l. cum filius. §. dñs. ff. ti. j.
Nisi dixerit meũ qz et tũc videret legare solũ ius qd hẽt in re.
Ad qd alex. d. facere hũc tex. in ver. meuz et sic sentit tale ver. in
tex. stare cũ restringẽda legatũ. In quo 9triũ tenent bar. et alij
in gl. et ipsemet alex. Ex quo vltimo no. qz lz quã res est cõis inter
testatorẽ et aliũ pnomẽ meũ nihil operat qz et absqz eo solũ ptẽ
suã legare censet vt p Bar. et doc. reprobãtes gl. quatenus pno
mẽ intelligat, tñ operat restrictionẽ quã res est cõis cũ herede, vt
non veniat totũ, qd veniret tali pnomine non adiecto, et hanc
limitationẽ sequunt An. Jmo. Pau. Alex. et Doc. cõiter tam
hic qz in. d. l. cũ alienã. Fatetur tñ Alex. tex. in. d. §. dñs nõ pro
bare intentionez doc. lz sin. sit sm Ang. Quoniam vsufructus
ibi erat heredis in quo idem fuisset posito qz fuisset alterius, qz
heredis, vt. l. maximus. §. fundo. sm intelle. Dy. Ray. et Jmo. ff.
ti. j. quem et veriorem dñs hic Moder. Papiẽ. lz Bar. dicat
talem intellectũ nõ pati. Posito tñ qz non pbetur ibi, proba
tur in. d. l. vnum ex fami. §. si rem et ibi Bar. Tu die qz. §. dñs
optime pbare vr (sm Moder. Sen. Nez arguit qz nõ vsufru-
ctus debetur, qz est heredis, quia portionis instar obtinet, que
argumentatio non esset sufficiens, si pars heredis nõ veniret, et
ista est ponderatio glo. ij. ibi. Immo melius probat qz. §. si rẽ.
Nam lz quã tota res est heredis tota legata censeat, et si testator
credebat esse suaz, et sic si esset alterius non veniret in legato, tñ
diuersa est ratio qz vbi pars est heredis, qz non possit tunc ve-
rificari regu. qz videatur legare ius qd habet in re. Sed quia hz
partem in re lz cesset rõ qz nõ grauet onere redimendi, tñ rema
net illa qz nõ videatur legare nisi ius qd habet in re. Conãtur
etiaz predicti Sen. rñdere ad. d. §. dñs. qz loquat in vsufr. et sic
redeunt ad rñsiones Alex. Et ideo in puncto iur. tenent cõ hãc
limi. Tu sustine per. d. §. inducendo vt. ff. Cui inductioni ipsi
Sen. non rñdent sufficienter, nec Bar. in. d. §. si rẽ aliud vult.
Nam firmat nõ per tex. ibi, sed per. d. §. dñs. vbi Bar. intelli-
git, vt. ff. in. d. ratione quia portionis vc. probari. d. limi. et pz ex
ordine opponendi. Adde tu tex. in. l. vxorem. in princi. ff. tit. ij.
Ubi est fundus cõis cũ herede, et tñ nõ venit in legato nisi pars
12 testatoris, et sic cõ dictam limita. Sed rñ. ¶ † Secundo prose-
quendo limita. limitat hunc tex. Bar. vbi testator adiecit totũ
vel omne, vel aliquod aliud verbum totalitatem denotãs per
tex. in. l. iulianus. ff. ti. ij. Et idem subdit si testator ad mensurã.
s. puta iugera reliquisset, quoniam illa debet legatarius conse-
qui etiam qz partem alterius, seu de parte alterius caperent,
quam limita. ponit etiam Bar. to. in. d. l. cum alienam, et hic et
ibi communiter doc. sequuntur. Ad quam. d. esse sin. d. l. iulia-
nus. Jmo. in. d. l. si domus. §. si. ff. e. Sed aduertendum qz hec
limi.

limi. intelligenda est qñ testator legauit fundum totus vel omnem simplr, nõ adiecto pronomine meũ. Nam si dicat lego totuȝ fundũ meum, nõ deberet nisi pars testatoris. l. qui hēbat. ff. ti. ij. ⁊ ibi Bar. psupponens in tex. esse pdia oīa mea q̃ in syria habeo, pnt ẽt presupponit ibi glo. ij. verbũ. n. habeo est latum cõprehendẽs nõ solũ dñiuȝ, sed ẽt ius pignoris vt. d. l. in prin. ⁊. l. hēc. ⁊. l. nomẽ filiorum. §. hēc. ff. de ver. sign. ⁊ habet in. l. stipulatio ista. §. hēc licere. ff. de ver. obl. ⁊ per Albe. in dictio. in ver. hēc, nõ tñ dr meũ id in quo ius pignoris habeo. l. seruos. ff. ti. ij. Adde tex. melius pbantẽ. l. grũus la. ij. §. ij. ff. de vsu. ⁊ arg. leg. Caue tñ q: p hanc restrictionem pȝ nõ limitari hãc. l. per. d. l. iulianus, q: in hac est meũ, ⁊ sic remanet q ẽt si dicat lego totũ vel oẽm fundũ cornelianũ meũ, nõ venit nisi pars q̃ sit legãtis, vt ẽt aduertunt Mod. Papien. ⁊ sic no stat limi. Bar. ⁊ doc. quo ad pprios termi. tex. Sed in se respectu gñalis regu. q ẽ quis legare ius qd hȝ seu ptem quaȝ hȝ in re, saluari põt. Non omitto tñ q q̃uis doc. cõiter hanc limitationeȝ teneãt Ang. de perig. d. se de ea dubitare, qñ tex. in. d. l. iulia. nõ solũ nõ pbat vez potius pbat 𝔷rium, duȝ in fi. d. in tali legato nõ venire ius debitoris, ibi saluo iure debitoris, ⁊ sic pbat q respectu dñij, seu pp. ietatis nõ cõprehendit pars pignorata, quã intelligentiam tȝ ibi gl. ij. dicẽs q eam ptem solũ rõne iuris qd in ea habebat legare vr allegans. d. l. si domus. §. si. ff. eo. Addit scdo q verbũ totem nõ ita denotat integritatẽ vt diminutionẽ nõ recipiat ex. l. interptatione. l. qui totã. ff. ad treb. iunctis. l. j. §. inde neratius. ⁊. ti. ⁊ facit. l. q si maritus. ff. d 𝔷sti. pecu. q̃ opi. 𝔷 cõeȝ satis sustentabilis vr, ⁊ inclinãs in eã partem dubie sic pertrãsit Prec. me. cõem aliter nõ defendẽs. ℭ Adde fortificando q Alex. in. d. l. si domus. §. si. ẽt indicat hãc limi. in. d. l. iulia. nõ pbari. Nos aũt cõem a predictis tenemur. Nam lȝ vez sit q ibi solũ ius pignoris veniat, vt ostẽdõt illa ver. quasi ad se pertinentẽ, ⁊ sic rõne iuris, qd ad testõrem pertinebat cõprehẽdit illa pars, tñ 𝔷siderata rõne illius tex. optime pbat, q si nõ habuisset testõr in ea parte ius aliqd in quo verificari potuisset dispositio legati in ea parte, ⁊ sic nõ potuisset presumi cõprehẽsa illa pars in legato rõne iuris qd habebat in eo testator, veniret ipsa pars in legato. Nam est perinde ac si simplr legasset illaȝ partẽ, in qua si hȝ ius cẽset legatũ solũ illud ius. d. l. si domus. §. si. cuȝ 𝔷cor. Sed si nullũ protsus ius habeat ipsa pars legata diceret, sicut dicimus in re aliena, quã alienaȝ scit legãs in. d. l. cuȝ alienã, ⁊. d. §. non solũ. ℭ Nec ob. premissa vba saluo iure ⁊c. Naȝ sensus est q nõ pbibet reluere debitorẽ a legatario, ⁊ no. hanc nouã saluationẽ que est ex vera mente hec. ℭ Circa id aũt qd subijcit ampliando dictã limi. Bar. Uȝ idem esse si legatũ ad mensurã factum fuerit. Addunt Moder. hoc pbari in hoc tex. ibi non adiecta portione, a 𝔷rio sen. Declara tñ vt pcedat si mẽsura fuerit adiecta gratia ampliãdi legatum, nõ si gratia demonstrationis. Ut si dixisset lego fundũ intra tales cõfines qui est tot iugerũ, tunc. n. nõ veniret nisi pars testõris ita intelligit Joan. an. in addi. ad Spe. in ti. de emp. ⁊ vẽdi. §. j. ⁊ Oldr. 𝔷si. cxxxvj. Ubi declarat q qñ dispõnẽs incipit a mensura, tunc vr mensura principaliter deducta ⁊ attẽdi dȝ. Quãdo vero dispõnẽs incipit a noĩe rei mẽsura postea cẽset sola demõstrationis cã adiecta. Que est doctri. summe no. Et idẽ. d. bal. in rub. C. de 𝔷hẽ. emp. in. xxij. q. ⁊ vide Alex. in apostil. ad bar. in. d. l. iulianus. §. titius. ff. de ac. emp. Noã restrictioneȝ ad dicta Bar. Allegantes Jo. an. ⁊ Bal. vbi. s. ponunt Bal. nouel. Moder. Sen. ⁊ Prec. me. ⁊ Moder. Papie. quos ẽt in. l. j. j. col. C. de inm. tri. ⁊ si. ca. plura consi. allegantes videre potes.

13 ℭ † Ultra Bar. limitat hic Pau. vbi testõr sciebat solaȝ partem esse suam, aut credebat totã rem esse suã. Aliud si credebat rem quam legabat in totũ esse alienã, tunc. n. nõ solum partem quã habebat in ea legare vr, sed rem totã. Ratio q: si mens testatoris fuit grauare hẽdem in totũ onere redimẽdi, multo fortius in parte, ⁊ sic nihil sequit 𝔷 voluntateȝ testãtis. Quã limi. tȝ etiam Alex. referens Pau. in. l. j. C. qui test. fa. pos. Eandeȝ etiam tȝ hic Areti. ⁊, vt ipsi ẽt dñt, est ex intentione Bart. in. l. seruum filij. §. j. ff. e. Soli Moder. Sen. in primo. no. in 𝔷rium

14 dñt facere reg. huius. l. ⁊. l. si domus. l si. ℭ † Quarto limitat hic tex. p Alex. vt nõ pcedat qñ testator hȝ nudam pprietatẽ, vsufructus aũt est alterius. Tunc. n. nõ censet solũ ius pprietatis legare, sed ẽt vsufructũ. Ratio q: aliter dicẽdo legatum non hēret al qd vtilitatis. Pro qua limi. allegat tex. in. l. meuius. §. fundo. ff. ti. j. sm intellectũ Dy. ⁊ Jmo. q̃uis bar. nõ teneat. Ita

simplr. d. Alex. ⁊ sic hãc limitationẽ tȝ ⁊ trãsit 𝔷 intellectũ bar. in. d. §. fundo, vbi bar. intelligit in legato fundi, q erat alienus ⁊ in eo alicui esset constitutus vsufructus. Tunc. n si simplr talis fundus leget debet vsufructus ẽt, q: nõ põt hẽre locum reg. q ius qd in re hȝ legare videat, cum nullũ ius habeat. Quem Bar. intellec. tenuit ipsemet Alex. in. d. l. si domus. §. si. in. vj. limita. referens cũ Bar. tenuisse Bal. in. d. §. fundo. Nec vera est rõ pdicta q legatũ esset inutile, qñ rñdet Bar. negãdo eaȝ, q: mortuo vsufructuario, vel capite minuto, vsufructus finit, ⁊ ad pprietatem redit. §. finit. insti. de vsufr. Que opi. q dcã limita. non pcedat ⁊ sic intelligentia Bar. ad. d. §. fundo. verior vr, quã ẽt tenent hic Mode. Sen. 𝔷firmãtes, q: posito q esset inutile oĩno videret legare solum ius qd hẽt in re. l. vxor patrui. C. e. ⁊ sic ad. d. §. fundo rñdet q verior est intelligẽtia bar.

15 ⁊ Bal. ⁊ hec opi. seruaret. ℭ † Quito limita hũc tex. qñ testõr habebat in re legata dñium alicuius partis, aut ius qd sit pars dñij, vt vsufructus, secus si aliud ius, vt seruitutis vel pignoris, tunc. n. legatũ rei nõ censet factum rõne talis iuris. Ratio aũt est q: tale ius nõ cadit in persona legatarij, nã seruitus debetur occasione predij vicini ipsius testõris, ius pignoris rõne principalis debiti, pro quo pignus est fundatũ in persona testõris, ⁊ sic nõ põt hẽre effectum in persona legatarij. Tunc ergo valebit legatuȝ in tali re, tanq̃ de re totaliter aliena, ⁊ in qua nullũ ius hẽt legans. Ita 𝔷cludit hic Pau. ac ẽt in. d. l. si domus. §. si. Circa quã limita. est aduertendũ. Nam quo ad ius seruitutis procedit, ⁊ pbat in. d. l. meuius. §. fundo. (lȝ Pau. nõ allegat) in ver. sinautem res mea, per quẽ tex. ita firmat Alex. in. d. l. si domus. §. si. in. iiij. limita. Quo aũt ad ius pignoris, lȝ doc. hic cũ Pau. simplr transeãt, tñ nõ est bene dcm̃, ⁊ Alex. in. d. §. si. in. v. limita. expresse reprobat tuȝ q: iure nõ pbat. Pau. n. nihil allegat, tum ẽt melius, q: 𝔷rium pbat. in. d. l. iulianus. ⁊. l. qui habebat eo. ti. de lega. iij. In qua. l. ideo nõ venit in legato ius pignoris, q: testõr se restrinxit ad pdia sua, ⁊ refert ibi Alex. id tenet Raph. ⁊ ibi, ⁊ in. d. l. iulianus. ac ẽt Saly. in. d. l. cum alienã. Quod expsse ẽt no. Bar. in. l. fideiussor obligari. ff. de fideius. Subdit tñ ibi Alex. q si aliud ius habeo q̃ ius pignoris in re cõi nõ videor illud legare sm dustin. d. l. iulianus. ⁊. d. l. q habebat. Quibus vbis manifesto sentit, q. d. l. iulianus veniat in legato ius pignoris, nõ aũt pars alterius, quo ad dñiuȝ, ⁊ sic id qd hic Ang. de perig. post glo. ibi de quo. s. in. ij. limi. Intẽtio vera Alex. demõ est q qñ quis legat rẽ in qua hȝ ius pignoris videat legare creditũ nõ aũt proprietatẽ, ⁊ ita intelligit. d. l. iulia. sentit ẽt q ver. omne in ea. l. operetur hoc, q: nõ veniret pars obligata rõne iuris pignoris, ex quo legatum potuisset verificari in parte q̃ erat ppria testatoris. Que no. ad dicta. s. in. ij. limita. ad declarationem. d. l. iulianus. Est. n. distinguendum, aut testator hȝ partem ppriã ⁊ legat simplr fundum, ⁊ nõ venit pars obligata. Aut dixit oẽm, ⁊ tũc aut alia pars est pignori obligata ipsi testõri, ⁊ venit illud ius. Sicut si rẽ simplr legasset cẽseretur ius pignoris qd in tota hẽt, legare. Aut alia pars nõ est obligata testõri ⁊ venit pprietas, ⁊ rõ est q: cũ in illa parte nõ hẽat ius aliqd nõ põt verificari legatũ (dũ dixit oẽ vel totum) nisi in pprietate sicut in legato rei in totũ aliene, ⁊ no. q:

16 hoc. nõ declarãt. ℭ † Ulterius quatenus Bar. 𝔷cludit q si testator hẽbat solã quartã ptem in fundo, ⁊ legauit dimidiã fundi, q sola quarta legata cẽset, cũ intelligat de dimidia dimidie. s. ius quo hȝ testõr in parte dimidia, ar. de toto ad partẽ. Hic Bar. 𝔷clusionem firmãt Ant. ⁊ Jmo. in. c. pastoralis de dona. ⁊ transit hic Alex. s. subdẽs nõ esse 𝔷 no. per glo. ⁊ Bar. in. l. lucius. §. filia. ff. ti. j. recte intuenti, vult dicere q ibi totius rei dimidiaȝ habebat ideo venit dimidia nõ quarta, faciunt no. per Bart. in. l. si plures. ff. de dam. infec. ⁊ cum Bar. doc. oẽs transeunt, excepto Areti. dicente argu. Bar. de tota ad partem, nõ esse concludens, qñ diuersa sit ratio q pars fundi simplici appellatione fundi continetur. Nam fundus significat partẽ vt visum fuit. s. §. labeo. ⁊ probat tex. in. l. plane. in fi. ff. e. Sed nõ reperitur q dimidia quartam significet. Minor ergo est improprietas, q fundi appellatione pars, seu ius qd in eo hȝ testator, contineat, q̃ q appellatione dimidie continetur ius, qd testator hȝ in ea dimidia. Nomen. n. dimidia manifesto significat dimidiam totius. Secundo fortificat, q: sicut quando testator reliquit totum fundum venit totum, lȝ solam partem in eo testõr hẽat. l. iulianus. pal. Ita qñ legat mediã ptẽ, venire dȝ media tot⁹, for⁹ dic tu, sic qñ legat ad mẽsurã dẽt ẽt ge alte-

rius, ita venire deberet, q̄n legat dimidiã. ¶ Sed ista predicta sint subtilia et vrgentia, tñ pro defensione cōis rñdent Modd. Ad primū q̄ immo a pari et eadem rōne procedit arg. de legato fundi ad legatū dimidie. Nam sicut appellatione fundi in dubio intelligit̄ de toto. l. locus. ff. de ver. signi. et appellatiōe rei intelligit̄ de tota. l. si in rem, vbi glo. et Bar. ff. de rei vendi. Ita appellatione dimidie, venit in dubio dimidia totius. l. nomen filiarū. §. portionis. ff. de ver. signi. et. l. lucius. §. filium, cū glo. in ver. dimidiā. ff. alleg. et ideo sicut in primo casu recedimus a propria significatione ea rōne q̄ in dubio intelligit̄ testor rem legare solū intuitu iuris, qd in ea hz eodem mō in scdo casu intelligitur solū legare ius, qd hz in dimidia. Ita rñdent Modd. papien. que rñsio nō est bona si teneamus partē fundi nō demonstrabilem dici posse proprie fundū, vt probare vr̄ tex. in. d. l. plane in si. dicens. Nam et pars fundi fundus recte appellat̄. Vñ melius rñdent senē. q̄ si pars fundi pōt dici fundus, ergo si testator legat dimidiā fundi nō improprial̄ verbum dimidia, q̄ si verbum fundi pōt significare partem testor censet legare dimidiam illius fundi pūt est pars, per reg. huius tex. cum concor. Caue tñ q̄ dimidia tunc demū significat̄ appellatione fundi, q̄n dimidiā hz disponēs, ita loquit̄. d. l. plane. §. si. vnde ar. nō vr̄ bene solui. ¶ Ad primū rñdetur q̄ procederet si testator legasset dimidiā totius fundi, sed bar. loquit̄ q̄n legauit dimidiā fundi, nō totius fundi, vt soluunt dicti senē. Que rñ. totaliter nō euacuat ɔ̄rium, nō. n. deducit Areti. eo mō quo replicant ipsi, sed q̄ sicut in. l. iulianus. loquutio respectu totius ēt alienū cōprehendit, ita hic loquutio respectu medietatis, q̄ est totius ēt alienā, in dicta medietate cōprehensibile comprehēdat. Unde ista opi. ɔ̄ cōem est satis sustentabilis. Pro qua ēt facit iste tex. in ver. nō adiecta portione, cui ipse Bar. nō rñ. lz pro ɔ̄rio inducat. Si tñ aliud nō obstaret posset rñderi q̄ dicta ver. in tex. sunt ad denotandā dubitationē. q. d. si portionem hēs eam legando expressit est clap̄ q̄ ea sola venit. ¶ Subdit Bar. q̄ si aliam partem quartā redimat legans nō venit in legato, p dcā. ff. in vlti. opp. et sic vult tale legatū nō hr̄e incrementū. Quod tñ limitando declara vt per Alex. Ad cuius ɔ̄clusionē aduerte q̄ vult q̄ accrementū qd fieret rei augeret pportionabiliter legatum partis, cū Raph. Quod in effectu est dicere, q̄ quo ad hoc nō sit bona dr̄ia inter legatū totius et partis, quā facit bar. quam expresse approbauit. ff. ipse Alexā. et sic est in hoc varius.

17 ¶ † Ultimo post Raph. querit Alex. quid si sciens fundū totum alienū legans dixit lego fundū corneliānū meū, an valeat legatum, vt rei aliene, et rñdet valere p tex. in. l. nuper. in prin. ff. ii. ij. et ibi glo. in ver. ɔ̄dōnem, et ad id subdit Alex. facere. l. demonstratio falsa. in prin. ff. de ɔ̄di. et demon. Ad gl. hic q̄ vr̄ facere ɔ̄ rñdet q̄ loquit̄, q̄n fundus est pro parte testōris, ex qua solu. infert per ipsum Alex. q̄ lz demonstratio in totum falsa legatum nō vitiet. d. l. demōstratio, tñ pro parte falsa, in ea parte vitiat p hunc tex. sz Raph. qd no. ad limita. d. l. demōstratio. cum ɔ̄cor. Quā limita. firmāt ēt Moder. Sen. in. d. l. demonstratio falsa. ij. col. Sed aduertendū q̄ ɔ̄ eam tenent Moder. Papien. in. iiij. col. per tex. optime facientē. in. l. si diuortio. ff. de ver. obl. vbi tex. no. q̄ falsa cā siue in toto siue in pte non vitiat stipu. si nō vitiat stipu. que est stricti iuris, multo minus legatum in quo sit lata interpretatio. l. in testamētis. ff. de reg. iu. Nec pōt euitari dicēdo q̄ tex. ibi nō loquit̄ in falsa demonstratione, sed in falsa cā naz cōplicatur q̄ id iuris qd est in falsa demonstratione multo magis in falsa cā, vt formaliter arguit tex. in. d. l. demonstratio. et sic si falsa demōstratio in parte vitiaret vtiq̄ et falsa cā, et multo magis, cuius ɔ̄rium apparet. in. d. l. si diuortio. et ad hunc tex. rñdetur, q̄ nō est verū q̄ hic sit demonstratio in aliquo falsa. Nam dum dixit meum, intellexit quatenus est meus, qd patet q̄ siue adyciat meum siue non vr̄ solū legare id qd suū est in re, et sic si exprimat meū facit verā demōstrationem, q̄ nō demōstrat partem nō suam, et iste est veritas.

¶ Summarium. L. Sticum.

1 Relatiuū iniunctū verbo futuri tpis inducit conditionem etiā si verbo sit iniunctum, q̄ ad tpā futurum trahatur.
2 Relatiuum iniunctum verbo q̄ in preterito et futuro reperitur conditionem inducit.
3 Distributiuū quisq̄ iunctū verbo futuri tpis facit conditionem.
4 Dictio quicq̄ verbo futuri tpis iuncta, inducit conditionem.
5 Relatiuum accidētis, qualitatis, vel q̄titatis iniunctum verbo futuri temporis conditionem facit, et nu. 10.
6 Relatiuum iniunctū circa id q̄ pendet ex mera voluntate testantis nō facit legatum conditionale sed purum.
7 Dictio sim non importat conditionem.
8 Dictio si relata ad cōditionem ex mera disponentis voluntate pendentem, non facit deficere dispositionem.
9 Relatiuum iniunctū actui quē testōr credebat solum se habere ad esse nō facit conditionem sed causam.
11 Relatiuum adiunctum verbo futuri temporis denotanti executionem non facit conditionem.
12 Relatiuū adiunctū verbo pñtis tpis inducit demonstrationem.
13 Legatum vitiatur si falsa demonstratio per relatiuum substantiam rei legate deficere facit.
14 Relatiuum adiunctum incerto corpori inducit taxationem.
15 Euētus ɔ̄dōnis vbi respicit rē de qua fit dispō et circa eā ɔ̄ditio est adimplenda, dispō dimiditur, quatenus euenit conditio.
16 Uerba qui meus erit faciūt ɔ̄dōnem de pñti et demonstratiōes in futurum purificata condicione.
17 Relatiuum an faciat conditionale suum antecedens ad quod refertur.
18 Interpretatio lata et benigna fit in vltimis voluntatibus.
19 Conditio inducta per relatiuum iniunctum verbo futuri temporis dicitur tacita.
20 Conditio tacita ita impedit ortum obligationis sicut expressa.
21 Conditio tacita per relatiuum importata impedit legati trāsmissionem decedente legatario ea pendente.
22 Bona. cā mor. an reuocetur p alienationē factam p donatariū.

STicum. ¶ Qui meus erit. Sūma et per Barto. cum additiōe summarij. Quo ad vltimā partem sen Pau. et alios post ipsum. Quorū summariū est idē cū summario bar. pterq̄ in eo q̄ est plenius q̄ summat ēt vltimā partē. ¶ Diuidit Pau. in. iij. pu. ij. dicta ponit, et scōz venit ad declarationē primi ex quo summit̄ rō dubi. circa primū dcm̄ pncipale, hoc est q̄ videbat̄ q̄ cū sit relatiuum iunctū verbo sum, es, est, debeat denotare demōstrationē, non ɔ̄dōnem, vt. l. scribit. §. idem scribit. ff. de au. et ar. leg. Tertium eodē mō ad declarationē primi. Nam circa illud declarat vnū dubiū. Uel tu potes diuidere in. iiij. in prima thema. Ex quo qd. in. ij. qōnis solutio, in. iij. rñ. ad rōnem in ɔ̄rium, in vlti. soluitur, seu declarat̄ vnum dubium emergens circa scōaz partē. ij. ibi, magis. iij. ibi eo q̄ si. iiij. ibi, sed conditio talis ec. Effectus aūt primi dicti (vt declarat Pau.) est q̄ si testator alienauit ēt ex cā necessaria, res legata non debetur. Item q̄ tunc cōditio deficiens facit deficere legatum. l. j. §. sinantem aliqd sub conditione. C. de cad. tol. secus si nō sit conditio, sed demōstratio. l. demonstratio. falsa in princ. et. l. falsa. ff. de condi. et demō. Effectus secundi est q̄ si testator postea alienauit, sit distinguendum, ex qua cā voluntaria an necessaria, iuxta. l. fideicōmissa. §. si rem. ff. de leg. iij. et. l. rem legatā. ff. de adimē. lega. ¶ † No. q̄ relatiuum iunctū verbo futuri temporis inducit conditionem, qd amplia primo vt procedat etiā si tale relatiuum sit iniunctum verbo qd sui natura ad tempus futurū traheretur, lz nō sit futuri, sed preteriti temporis, vt sunt exēpla in ver. esset, vel in ver. fuisset, que cū sint modi optatiui, et subiunctiui habent tractum in futurū tempus licet sint preteriti, vt egregie docet Bar. in. l. cum quidam. ff. de auro et argen. lega. adducens ad id tex. in. l. si debitor. §. verisimile. ff. de contrahen. emp. et. l. cum certus. ff. de auro et argen. lega. Facit etiam glo. et que ibi no. in l. qui come. §. augerius. ff. de verbo. oblig. Et que dicit Bar. in l. j. ff. titu. j. vij. q. Et que Bal. bene declarans. l. si. in vlti. colū. C. de codici. Nec ob. si dicatur in. d. §. verisimile. et in. d. l. cum certus verbum esset, non esse ppiatum a disponente, sed referri a iurisconsul. quod, videtur probare text. in. d. l. cum certus. in fin. Nam conuenit intelligere q̄ sint verba disponentis, vt est text. expressus in. l. scribit. §. item scribit. ff. de auro et argen. lega. ibi aurum quodcunq̄ vxoris gratia paratum esset, et in. l. clemens. §. fina. ff. de heredi. institu. ¶ Non ob. etiam tex. in dicto. §. item scribit vbi verbum esset iunctum verbo esset non importat conditionem. Nam respondet ibi Bar. dupliciter vt per ipsum. Sed caue q̄ ex scōa rñsione deprehēdit̄ q̄ nō respicit futurum tpā respectu defitiētis, sed respectu existētis, et sic lz

definat

desinat aurum esse paratum causa vxoris per alienationem necessariam legatū non diminuitur, vt ibi in tex. et sic nō facit cōditio. respectu augumēti, et ꝓīr non est conueniens huic. l. p̄dicta ampliatio ꝑ illū tex. sꝫ sol. ꝗ ibi nō loquit̄ tex. nec bar. qñ ēt cū verbo ēēt est expressio tp̄is mortis, sed simplr̄ aurū qd̄cūqꝫ paratum esset termini ampliationis si dem est stichus ꝗ meus ēēt, cum

2 moriar. ❡ † Scd̄o amplia vt ēt ꝓcedat qñ iungit̄ verbo quod pari mō reperit̄ in p̄terito et in futuro, vt est verbū habuerit et similia, q̄ sunt in p̄terito et futuro subiunctiui, nā i vltimis voluntatibus in dubio accipit̄ in futurū, vt est doctrina Bar. l. i. solemus ꝑ tex. ibi, et. l. si ita legatū est. ff. de cōdi. et dem. et in. l. hoc articulo. ff. de hed. insti. vt. d. hic prec. me. sed caue qꝛ doctri. bar. in. d. l. hoc articulo. ff. de here. insti. col. iij. cōiter doc. improbāt vt ait ibi Pau. et ꝑ Mod. papien. in. l. iij. §. ex pluribus. ff. de

3 acq. pos. ❡ † Tertio amplia s̄m eosdē Papien. h idē in distributiuo q̄cūqꝫ. qd̄ iunctū de ho futuri tp̄is inducit cōdi. l. ꝗ libe-

4 ris in prin. ff. de vulg. et pup. ❡ † Quarto amplia idē esse in dictione q̄cq̄d. l. ꝗ rome. §. augerius. ff. de ver. ob. Hec tñ est eadem cū p̄cedenti, lꝫ ipsi nō aduertāt, nā solū differūt i genere.

5 ❡ † Quinto subdunt ampliari, Nā id qd̄ h dr̄ in hoc relatiuo substātie, vꝫ q̄s vel ꝗ qd̄ esse relatiuū substātie ait gl. ex. in. l. j. C. de sen. q̄ ꝑ eo qd̄ inte. Habet ēt locū in relatiuo accidentis, seu q̄litatis, q̄ntitatis, seu quotitatis, Vñ si testōr legat q̄tā p̄tem seu quotā p̄tem hēbit in stichō tp̄e mortis, hec verba faciunt cōditionē, ea rōne qua hic relatiuū substātie s̄m Bal. et Imo. in. l. si titius. §. cū ita. ff. ti. j. q̄uis Bar. ibi cōtrariū teneat. vt dicem⁹ cū Alex. ff. iij. limita. ex cuius dictis sumpserunt Mod. dictam am-

6 plia. ❡ † Limita p̄dictā hūc tex. nisi relatiuū adijcit̄ circa id ꝗ pendeat a mera voluntate testātis, vt si dixit lego cū hoc ꝗ faciat id qd̄ ff. declarabo, Nam si nō declarer legatū purū remanet et vt purū vꝫ. Ita limitat Imo. in. l. cū pr. §. si. ff. ei. l. ꝑ tex. in rōe sui, in. l. pe. C. de insti. et substi. sub cōdi. fac. et referens hic Alex. d. ab alio scriptā nō reperiri, Sed h̄ eum. d. duo facere, Primū

7 qꝛ tex. i. d. l. pe. nō ꝓbat, † qm̄ loquit̄ ꝑ dictionē s̄m, q̄ sui nā nō importat cōdōnes, vt ibi ꝑ Bar. et ꝓbat tex. in. c. Abbate ver. cōtra ec. de ver. sig. Scd̄m qꝛ idē esset in casu. d. l. pe. si testōr locu-

8 tus fuisset ꝑ dictionē si, qm̄ dictio si relata ad cōdōnē ex mera voluntate disponentis pendentē, nō facit deficere dispōnem, si talis cōdō deficiat, vt. l. ij. ff. de here. insti. in p̄n. put eā intelligit Bar. et doc. magis cōiter sequunt̄, de quo tñ refert se Alexā. ad latius ꝑ ipm̄ dcā in. d. l. pe. Ad q̄ fundamenta r̄ndent Modesenēs. nō obstare primū dicūt qꝛ lꝫ nō sit dictio sui nā cōdōnem denotās, nō sequit̄ ꝗ qñ respicit casum ꝗ pōt se hēre ad eē et nō eē nō faciat cōditionē, et sic respicit casum pendentē a futuro, qm̄ id videmus in q̄pluribus alijs dictionibus vt ꝑ Bart. in. l. j. ff. de cōdi. et demon. Ad scd̄m r̄ndent ꝗ facit pro dcō Imo. Nā si apposita dictione si, q̄ sui nā cōdōnem denotat, dispō nō reddit̄ cōdōnalis, multo minus apposito relatiuo, q̄s vel qui. Tu vide Alex. in. d. l. pe. ex cuius dictis apperebit tibi hāc limitationē

9 esse dubiā. ❡ † Scd̄o limita nisi adijciat̄ actus quē testōr credebat solū se hēre ad esse, ꝑ tex. quē Pau. et Alexā. dñt sin. in. l. si. cū gl. C. de posthu. here. insti. Ubi nō facit cōdōnem sed cām illā tñ intellec. lꝫ cōiter approbatū dñt diminatiuū hic Mod.

10 Papi. referētes se ad alios ibi per ipsos positos. ❡ † Tertio limitat̄ in relatiuo substātie, qd̄ est illud de quo hic, vt est gl. in d. l. j. C. de sen. que ꝑ eo. qd̄ inte. ꝑpe si. adde aliā in. l. hec verba. §. si. ff. de cōtra. em. et aliā in. §. alteri. insti. de inuti. stip. Secus in relatiuo accidētis, q̄litatis, quantitatis, et similibus, nā ēt iuncta futuri tp̄is ꝟbis nō faciunt cōdōnē. l. si titius mihi. §. cū ita. ff. ti. j. et ibi Bar. in summario. Ad qd̄ ēt adducitur. l. clemēs. §. si. s̄m vlti. modos intelligēdi. ff. de hf. insti. Idē tꝫ bar. in. l. j. j. col. ff. de cōdi. et demō. Sed bal. et Imo. in. d. §. tenēt h̄ qꝛ nō pōt reddi rō diuersitatis, quos sequit̄ Alex. et Pau. ēt in. d. §. q̄uis hic simplr̄ sequutus sit Bart. Nec ob. d. §. cū ita s̄m p̄dictos, qꝛ ibi relatiuū respicit executionē nō aūt substātiā, et ad ipsam executionē refert̄, pro qua rōne facit. l. si decē cum petiero et. l. si ita q̄s p̄miserit. ff. de ver. ob. Ad. l. clemē. r̄ndet̄, ꝗ hꝫ varios intellē. Nec p̄dicti necessario veri. Pau. aūt in. d. §. r̄ndet ꝗ ibi est ex mente testōris, nō ex propria significatione.

11 ❡ † Limitat̄ quarto, qñ relatiuū est adiectū verbo futuri tp̄is denotanti executionē, que limi. sumitur ex predicta rñ. Bal. et Imo. ad dcm̄. §. cū ita. Quā cōprobant Moder. per tex. optimum. l. si. §. sed et si quis. versi. quem titius elegerit. C. cōia de

12 lega. ❡ † No. ij. ꝗ relatiuum q̄s vel qui adiectū verbo presentis tp̄is nō cōdōnem, sed demonstrationem inducit. p̄cor. l. cum ad p̄nū. ff. si cer. pe. Conditio. n. nō dr̄ que tractum in futurum nō hꝫ. d. l. cum ad p̄nū. et. l. j. et. l. legata. ff. de cōdi. et demon. Cum ergo solū demonstrationē denotet, sequit̄ ꝗ si falsa est nō vitiat

13 legatū. l. demonstratio falsa in prin. ff. de condi. et demō. † Hoc tñ fallit si talis falsa demonstratio per relatiuū quis vel qui faceret deficere substantiā rei legate, tex. est no. (vbi bar. declarat) in. l. si sic. §. j. ff. e. exemplū si lego. x. que mihi titius dꝫ. Si. n. titius nō dꝫ legatū viciatur. Uidetur. n. testōrem voluisse legare actionē, si ergo deficit talis actio, qꝛ nihil dꝫ vel minus, substātia legati deficit, vt declarat Bar. in. d. l. demōstratio. iij. col. et d. l. si sic. §. j. Uidetur. n. tunc testōrem relinquere rem q̄ nō est nec esse pōt in rerū nā. Quam limi. Ante alex. ponit hic Pau. pro qua bonū adde tex. allega. ꝑ Bart. in. d. §. j. in. l. si seruus.

14 §. qui quoqꝫ. ff. e. ❡ † Iterū limita si corpori certo adijcit̄, secus si incerto, qꝛ tunc nō demonstrationē, sed taxationē denotat, vt. l. nuper. in prin. ff. ti. ij. et ibi Bar. in summario. Exemplū si lego vinū qd̄ meū est, vel vestes q̄ mee sunt. Nec iuriscō. in. d. l. excludit taxationē illis verbis qd̄ nō puto fortiter posse defendi. Nam ideo. d. qꝛ vult ēt nō sua bebire, tñ suorꝫ numero legato ꝯtineri, quicq̄d dicant hic Mod. papiē. subdentes ꝗ lꝫ ibi non ꝓbet̄ dicta limi. ꝓbat̄ tñ. in. l. quintus. i. ff. de aur. et ar. leg. Declara tñ, qꝛ lꝫ dicta ꝟba qui meus est nō importent cōdōnē. Aliud est si dixit si meus est, nā lꝫ nō importet̄ cōditio respectu suspēsionis, importat̄ tñ, respectu substantie, seu validitatis vel inualiditatis. l. cū in scd̄o. ff. de iniust. rup. et ir. test. Sed qñ dixit qui meus est, lꝫ falsa sit illa demōstratio nō vitiat̄ dispositio. No. ergo ꝗ lꝫ nō sit dr̄ia inter si et qui, vbi adijciunt̄ verbis futuri tp̄is. d. l. nuper. et. l. ij. ff. de here. insti. et. l. ij. ff. de cōdi. insti. et in glo. videbimus, est tñ dr̄ia qñ iungūtur verbis p̄ntis tp̄is.

15 ❡ † No. ꝗ vbi euētus cōdōnis respicit rem de qua sit dispō et circa eam cōditio est adimplenda tunc diuidit̄ dispō, quatenus euenerit cōditio. De quo latius dicemus cū bar. et per eundē ēt in. l. in cōdōnibus. §. si. ff. de cōdi. et demon. ❡ Gl. j. hꝫ. iiij. par. in prima s̄m Bar. opponit et soluit, vel potes dicere ꝗ r̄ndet tacite. q. An ver. magis in tex. stet cōparatiue vel electiue, in. ij. alleg. ꝯcor. in. iij. oppo. et sol. in. iiij. format simul duas oppo. et

16 soluit. Quam glo. totam declara vt per Bar. ❡ † Adde tñ circa primam par. ꝗ ista verba qui meus erit faciant conditionē de presenti et demonstrationem in futurum purificata conditione. Id aūt ꝗ faciant non solum demonstrationem, sed etiam conditionē maximi est effectus, vt subtiliter considerat Cuma. Primo quia si non facerent cōditionem, sed solum demonstrationem ex defectu nō deficeret legatum. d. l. demonstratio falsa. Secundo quia indistincte per alienationem legatum non deficeret, put deficit, vt. d. l. scribit. in si. sed distingueretur ex qua causa, vt. d. l. fideicommissa. §. si. ff. ti. ij. Tertio ex hoc ꝗ etiam importet demonstrationē sequitur ꝗ si tempore mortis alius seruus eius nomine suus reperit̄, debebitur, vt. l. filie. §. titio. ff. de condi. et demon. quam. l. ad id allegat hic Alex. in si. et sic patet ꝗ dispositio illius. l. nō procederet si testator dixisset stichū si meus erit, qꝛ cum talia verba simplicem conditionem denotent alius subrogatus non deberetur, quod est no. ad illius. l. intelligētiam. Infertur etiam ꝗ differant ista si meus erit et qui meus erit, qm̄ si meus erit importat simplicem conditionem, qui meus erit etiam demonstrationem, respectu futuri temporis, et sic equiparatio inter ista nō sit quo ad omnia in. l. nuper. Sed quo ad quid, vt. d. hic Cuma. et reassumentes cōmendant Moder. Nec contra hanc conclusionem glo. vrget tex. in. d. l. nuper. §. si. vt per Moder. Papien. hic plura verba effundentes, et demū tanq̄ nouā sol. dātes cā sol. quā ibi habes per glo. Considera tñ tu subtiliter ꝗ supradicta differentia est contra glo. i. hic presupponentem idem esse in si. et qui, adiectis ver-

17 bis futuri tp̄is, et minus bene vt ex predictis cōstat. ❡ † Adde preterea circa secundam oppo. glo. de. l. ij. ff. de heredi. insti. ꝗ rationem glo. ibi, qꝛ totum testamentum periret Bart. reprobat per tex. in. l. talem. §. j. ff. de heredi. insti. et doc. sequuntur. Item adde ꝗ solu. glo. declarat ipse Bar. et declaratam, vt per ipsum tenet, sed ꝗ lꝫ declarationē Bar. cōiter hic doc. approbant nihilominus plura et subtilia in ꝯtrariū adducit hic Areti. Pro Bar. tñ conclusione facit tex. in. l. vter, cum seq. ff. de condi. institu. vbi glo. in versic. heres esto, quam allegat Alexand. Primo adducit Areti. tex. in. l. si ita cohita sit. ff. pro socio. de qua. l. q̄uis ipse non referat, opponit gl. in. d. l. ij. vbi tex.

probat q̃ si antecedens relatiuũ sit qualitas, et qz sit distributio partium, oĩno si distributio nõ fiat, dispositio ɔtũs societatis nõ vz, ⁊ sic dcm̃ relatiuũ reddit societatẽ ɔdõnalem, lz antecedens nõ sit de substãtia dispõnis, societas.n. vz absqz aliqua partiũ distributione. l. si nõ fuerint. §. e. ti. ¶ Huic subtili fundamẽto rñdent hic post Dy. Jmo. ⁊ Pau. in. d. l. ij. Mode. Distinguẽdo q̃ aut sumus in vlti. volun. ⁊ pcedit. d. l. ij. ⁊ doctrina cõis hic. Aut in ɔtribus, ⁊ loquit̃ ɔtrium. Ratio diuersi-

18 tatis, † qz in vlt. volũ. fit lata ⁊ benigna interp̃tatio. c. cũ dilecti de dona. Unde in vlti. volũ. i. ex fauore nõ p̃sumit testõrẽ q̃ fecit instit. subdẽs ex ptibus quas ascripsero, voluisse recedere a iuris dispone, q̃ est q̃ partes i dubio sint equales. §. si plures. insti. de here. insti. ⁊ ideo. d. tex. in. d. l. ij. q̃ tũc vr duplex facta instio. i. ordinatio. Jn contractibus aũt, qui nõ pendẽt a voluntate vnius sed duoz, nõ ita lata fit interp̃tatio, qz non ob aliud partes voluerũt distributionẽ partiũ aliter esse faciẽdã, q̃ esset de iure nõ facta distributione vt. d. l. si non fuerint, nisi qz alter ex socijs volebat stare illi equalitati, sed p̃tendebat mereri maiorẽ portionẽ lucri faciẽdi, ⁊ sic ex illa ɔuentione q̃ ptes essent ille quas titius declarauerit, si nõ facta declaratione societas valeret, ⁊ partes cẽserent̃ equales. Tunc esset ɔ id qd̃ actũ fuit inter ɔtrahentes q̃ adijciẽdo distributionẽ partiũ ẽt faciendã per titiũ noluerũt recedere a dispõne. l. faciẽtis in dubio portiones equales vt. l. si. C. de pac. cõ. ⁊ hoc noluit tex. in. d. l. si ita in rõne ibi, nẽ id ip̃m actum est ne aliter societas sit q̃ vt titius arbitratus sit. ¶ Scd̃o mouet̃ Areti. qz si vera esset solu. cõis, ẽt si testõr loqueret̃ p ṽba p̃teriti tpis. Ut ex partibus, quas ascripsi nõ viciaret̃ instõ, nullis ptibus ascriptis, sed solũ ipsa partiũ distributio, cuius ɔtrium pbat tex. in. d. l. ij. in fi. Duobus modis rñ. hic Christo. de cast. q̃ añ Areti. formauit hãc ob. primo qz qñ ad p̃teritũ fit relatio, vz ex ptibus quas ascripsi, ex quo testõr sciebat se ptes nõ ascripsisse, cũ p̃teritũ ⁊ pñs consistẽs in scĩa disponẽtis sit certũ ipsi disponẽti, ⁊ sic cũ ɔdõ sit falsa viciat̃ institutio. Secus est qñ distributio partiũ ɔfert̃ in futurũ, qz de futuro, qd̃ soli deo est notũ, nõ fuit certus testõr. Comprobat hãc solu. qz vr deficere ɔsensus qñ dixit ex partibus quas ascripsi, si nullas ascripsit, ar. l. nõ solũ. in fi. ff. de ac. ⁊ obli. Scd̃o rñdet q̃ qñ dixit ex ptibus quas ascripsero, vt in prin. d. l. ij. ideo dispõ vz nullis postea ascriptis ptibus, qz põt p̃sumi q̃ testõrem penituerit velle facere ptes inequales, sed qñ dixit ex ptibus quas ascripsi, vt in. d. l. ij. in fi. dicta rõ cessat, tertiã sol. ponit Soci. quartã Jas. Teneas p̃dictaz alterã vel vtranqz. ¶ Tertio allegat Areti. tex. in. d. l. ij. põderãs equiparationẽ quã facit iuris. con. inter hos duos casus qñ dixit, ex ptibus quas ascripsero, ⁊ qñ dixit si ptes ascripsero. Sed h̃ scd̃s modus respicit substãtiã dispõnis, ⁊ totã reddit ɔdõnalẽ, p quo. l. quotiẽs. §. tantũdẽ. ff. eo. ti. ergo idẽ in primo casu, ⁊ sic ɔ cõem. Rñ. post Mod. negando q̃ in casu. d. l. ij. ⁊ ille scd̃s modus, Ut si ptes ascripsero respiciat substãtiã dispõnis, imo vterqz solã qualitatẽ. i. partiũ distributionẽ, pz ex eo qz iuriscõ. in vtroqz pariformiter subdit instõnem factã intelligi, si voluñtas ex partibus diuersimode faciendis nõ reiraget, in ptibus equis, quasi duplici facta instõne. i. ordinatione, prima. s. pura, quo ad instõnez, scd̃a ɔdõnalis, quo ad partium distributionẽ. Et illoz ṽboz si ptes ascripsero sensus est, ex illis ptib' diuersis, si ipsas ptes ascripsero, ne differãt instituo ex ptibus q̃s ascri. vel instituo ex ptib', si eas ascrip. Nam in vtraqz duplex est insti. ⁊ distributioni est adiecta ɔdi. Secus si dicat testõr instituo si ptes ascripsero, qz est simplex, ⁊ nõ vz nõ ascriptis ptibus per. d. §. tãtũdẽ vt p Alex. d. l. pe. C. de insti. ⁊ sub. ⁊ hic Mod. q̃ fundamẽta ⁊ coz solu. no. qz sunt subtilia. ¶ Allegat p̃terea Jas. q̃rtũ fundamẽtũ ɔ Bar. ⁊ cõez per. l. q̃ plures. ff. de vsufru. lega. cui rñdet, dic vt p eum. ¶ Jn ea gl. ibi. l. talẽ. §. j. Bart. d. solutionẽ apparere ibi, pnt ẽt. d. h̃ glo. in fi. volunt dicere ibi ius patro. remanens penes testõrem post manomissionẽ, cũ subroget̃ loco dñij facit q̃ nõ censeatur seruũ alienasse, cũ dcm̃ ius remanẽs sit reliquie dñij, ⁊ q̃ h̃ ideo sit pz in eodẽ tex. qz qñ in aliũ fit alienatio deficiẽs ɔditio facit deficere instõnem. ¶ Jn ea. in fi. d. glo. rõ diuersitatis ibi apparet, Bar. d. q̃ nõ est ɔ volũt dicere q̃ in legato libertatis expressit ɔdõnem si metro erit q̃ tacite inerat, vnde sicut non opat̃ in exp̃sso casu cũ adiectiõe ɔdĩ. i. in legato libertatis, ita nõ operat̃ in legato vel instõne postea simpl'r facto vel scã in qbus alia tacite centeret̃ scã repetitio ɔdõnis. l. auia. in prin. e. ti. ¶ Gl. in ṽ. qui meus hz. ij. ptes, in p̃ma declarat tex. in, ij. alleg. ɔtor.

19 dic vt per eam. ¶ Glo. in ver. cõditio. † No. sm̃ Bar. hin. est sm̃ Alex. post Jmo. in. l. cũ q̃dam. ff. ti. j. pro q̃ bonũ. d. esse tex. Bar. ibi in. l. si ita q̃s pmiserit. ff. de verbo. ob. in prin. Et q̃uis Jmo. ⁊ Pau. dicãt illuz tex. nõ facere, qz relatiuũ ibi fuit adiectum executioni nõ instãne, tñ defende Bar. cũ alex. qñ si ɔdõ per qui esset expressa sicut p, si, oĩno faceret dispõnem ɔdõnalẽ q̃uis esset adiecta executioni, gl. est no. ⁊ ab oĩbus approbata. l. si decem cũ petiero. ff. de ver. ob. Contra hãc gl. opponit bar. de. l. nuper in fi. ff. ti. ij. ⁊. l. ij. ff. de ɔdi. insti. ⁊. l. ij. ff. de hẽ. insti. Ubi inter, si, ⁊, qui, dr̃ nõ esse dr̃iam. Sed certũ est, vult dicere Bart. q̃ p, si, induct̃ ɔditio expressa, ergo ⁊ p, qui. Soluit bar. q̃ gl. dcm̃ probat̃. in. l. j. ff. de ɔdi. ⁊ demon. ⁊ ibi latius se dicturum pollicet̃, ⁊ dixit in. e. q. prin. in pe. col. tex. aũt. in. d. l. i. sa cit in fi. cũ gl. Pe. de bella. dixit esse tacitã ṽbis ip̃alibus ⁊ indiuiduis aptis proprie ad inducẽdã ɔdonem, sed esse exp̃ssam verbis generalibus, qz ṽbi in effectu importãtibus resolutionẽ actus, sicut in simili ɔsiderat Bar. l. i. in prin. ff. de vulg. ⁊ pu. ⁊ l. pretor ait. in prin. ff. de no. ope. nũ. Et cum eo, referens, lz Jas. Effectus aũt an sit tacita vel expressa, pz ex ff. alle. gl. in. l. si decem cũ petiero. Quãuis reg. sit q̃ tacitũ ⁊ exp̃ssũ, idẽ est iudiciũ.

20 l. cum quid. ff. si cer. pe. † Et in p̃pria mñ reg. sit q̃ ɔditio tacita sicut expressa impedit ortũ obligationis, glo. l. ite qz. ff. de pac.

21 ¶ † Itẽ hec tacita ɔditio quã facit relatiuũ oĩno ipedit trãsmissionẽ ad hẽdes legatarij, legatario decedẽte ea pendẽte, cũ sit ⁊ pẽdeat ex testõ, vt post Jmo. dix Mode. p tex. no. in. l. cũ quidam ita. ff. ti. j. in vlti. rñ. ⁊ fuit dcm̃ Bar. i. l. ɔdõnes extrinsece. ff. de ɔdi. ⁊ demon. ⁊ Bal. ⁊ Jmo. in locis de qbus p alex. ⁊ in hoc casu ɔsidero sm̃ ptes. me. q̃ pẽdere nõ dr̃ nisi viuo testatore, ⁊ ideo ex alio nõ trãsmittit̃ qz legatario decedẽte in vita testõris legatũ est in cã caduci. l. j. §. ⁊ cũ triplici. C. de cad. tol. ¶ Glo. fi. hz. iij. par. in p̃ma soluit tacitam. q. sm̃ timore ɔrij supplet ad tex. in scd̃a allegat. viij. ɔcor. in tertia opponit ⁊ nõ

22 soluit. ¶ † Jn ea in prin. hãc doc. oẽs reprobãt p tex. sin. ⁊ inter. ɔ gl. in. l. scribit. §. fi. ff. de au. ⁊ ar. leg. ⁊ distin. gl. pcedit qñ simpl'r res legata fuit, non qñ sub ɔdi. hac q̃ facit decurrere legatum. Et idẽ qd̃ in. d. §. si rez. alleg. in glo. vr in lega. dicit Dy. Dic esse in donatione cã mor. ponẽs exemplũ, qñ quis dixit cõcedo tibi fundũ meũ post mortẽ meã. Et id dix Bald. Jmo. ⁊ doc. esse dcm̃ aureũ, cõprobãtes ingẽiũ per exẽplum loquit̃ qz cũ tunc fiat mẽtio mortis est donatio cã mor. p tex. in. l. seya. ff. de dote prele. i fi. ⁊. l. seya. in fi. ff. de do. cã mor. ⁊ ibi bar. ⁊ subdit Alex. aliud est in donatione inter vir ⁊ vxo. Nam indistincte p alienationẽ ẽt necessariã reuocatur. l. si maritus. lo. ij. ⁊ ibi no. C. de dona. inter vi. ⁊ vxo. ¶ Jn ea in fi. Bart. Alleg. pro ɔcor. l. si ita q̃s in prin. e. ti. qui tex. loquit̃ per relatiuũ ibi q̃ dẽ petieris, soluit tripliciter Bar. primo q̃ ibi nõ est dictio, si, nec dictio, quis, hãc. d. Bar. imperfectã, ⁊ intelligit ideo qz est ponere diuersitatẽ absqz eius rõne, et ẽt qz nõ ɔcludit nisi quo ad. d. l. si. x. cum petiero. Scd̃o q̃ ibi tacite inerat ergo nõ operat̃. l. iij. ff. eo. hãc lz Alex. in fi. Tertio lz Pet. q̃ illa ṽba respiciãt executionẽ magis q̃ substantiã dispõnis, vt latius ibi p Bar. ⁊ in. l. i. ff. de cõdi. ⁊ demon. l. in, ij. q. ver. scd̃a dñia, ⁊ hãc ẽt tenẽt post bar. ¶ Extra gl. Bar. oppo. de. l. cui fundus. et per eũ.

¶ Summarium. L. Cum filiofami.

1 Legatarius grauatus restituere nõ potest falcidiam vel trebellianicam detrahere.
2 Fideicommissarius vniuersalis, falcidiam neqz trebellianicam detrahit aduersus eum cui restituere grauatur.
3 Falcidia vel trebellianica an detrahetur qñ instituto filio vel seruo pater vel dominus quibus per eos acquiritur grauantur de restituendo fideicommissum.
4 Grauatus restituere post mortem ipsius grauati, habet fideicommissum conditionale.
5 Uerbum vo. aptum est ad denotandam heredis institutionẽ, et legatum.
6 Uerbum relinquo vltimam voluntatem denotat, ⁊ applicatur q̃nqz actui inter viuos, et nu. 8.
7 Uerbum dare, dominium transferre significat.
9 Sentiens commodum per obliquum potest onere fideicommissi grauari.
Limitatio. l. ab eo. C. de fideicom. ⁊ nu. 24.
10 Fideicõmissum restituendũ per patrez vel dñm, filio, vel seruo, habet vires

habet vires ex psona dñi vel patris secus si extraneo.
11 Heres nõ scriptus in testamento, sed ex dispõne legis vel tacita testatoris mente, restituere grauatus potest falcidiam seu trebellianicam detrahere.
12 Appellatione falcidie venit trebellianica et legitima.
13 Relictũ a patre filio pro falcidia, intelligit de legitima.
14 Filia que ex statuti forma, contenta esse dz pro sua dote falcidia excluditur a legitima.
15 Non põt quis sibi ipsi debere vel dare.
16 Actio et passio circa idẽ concurrere non potest.
17 Fideicõmissum cõdõnale ad heredes non transmittit fideicõmissario decedente pendente conditione.
18 Inductum in fauorem ratione necessarie consequentie in odiũ retorquetur.
19 Pater nõ cogit inuictus emancipare filium.
20 Pater grauatus post mortem restituere filio etiaz in vita tenetur si sui iuris efficitur.
21 Relictũ filio vel seruo, intelligit patri vel domino.
22 Pater an filiumfa. grauare possit in aduentitijs.
23 Grauari p fideicõmissũ an possit ille qui ex legis dispõne, vel casu bona peruenire debent.
25 Filius vel seruus qñ heredes instituuntur, an patri vel domino ex testatoris voluntate acquiratur.
26 Intellectus ad tex. in. l. qui liberis. §. hec verba. ff. de vulg. et pupilla. substitutio.
27 Substitutus pupillo exheredato, an possit fideicõmisso grauari, si legatum est exheredato.
28 Fideicõmisso an grauari possit ille cui relictum est ius patronatus ecclesie.
29 Grauamẽ iniũctũ ei cui aliqd ex interuallo puenit ab hẽde herede vel alteri⁹ honorati noie appellatiuo vel pprio an valeat.
30 Nominatio in specie potentior est q̃ in genere.
31 Substitutio facta verbis particularibus, potentior est quã facta verbis generalibus.
32 Fideicõmissum relictum filio vel seruo an valeat si pater non velit vel dominus.
33 Regula carboniana non habet locum in fideicommisso conditionale.
34 Pater vel dñs grauatus de restituendo filio vel seruo, intelligitur cum sui iuris fuerit.
35 In relictis sub tacita cõdõne, an locũ hẽat regula carbo.
36 Pater an inuictus cogat emancipare filiũ vel dñs manumittere seruum si filius vel seruus instituitur et pater vel dominus de restituendo grauatur.
37 Dictio tunc restrictionem precisaz denotat.
38 Filius vel seruus hẽdes instituti an dicant hẽdes nomine et habeant directas actiones.
39 Seruus est incapax quo ad ea que sunt iuris ciuilis.
40 Directas actiones nõ põt duo insolidum habere.
41 Pater in hereditate aduẽtitia filio relicta hz solũ hodie vsumfructum, et in eo est singularis successor.
42 Ius sepulchrorũ acquisitum per testatorẽ pro se et hẽdibus suis acquiritur heredi nudo nomine.
43 Intellectus ad. l. qui perinde. §. i. ff. ad treb.
44 Dispositio. l. si pater cum seq. ff. de heredib. instituen. an locum habeat in filiofami.
45 Verba quisqs mihi hẽs erit in pupillari substõne apposita, an verificentur in filio vel seruo post aditionẽ factis sui iuris ita q decedente pupillo ipsi succedere possint.
46 Si ante statuto remittente vel minuente penaz habita pace ab hẽde interfecti an pax haberi debeat a filio vel seruo instituto, an vero a patre vel dño factis hẽdibus per aditionez filij vel serui eorum iussu precedente.
47 Substantiuo singulari, nõ dat adiectiuũ plurale.
48 Filius et extraneus an differant in transmissiõe vbi vide varios intellectus ad hanc legem, et magnam doctorũ altercationẽ varie eam interpretantium, et nu. 49. 50. 51. 52. 53. et. 54.
55 Filius an consequi debeat fideicõmissum sibi relictũ post mortem pris, si efficit sui iuris in vita patris.
56 Filius cui relictum est fideicommissum, an cogere possit patrem vt adeat.
57 Dispositio huius. l. in prima sui parte, an hodie procedat in profectitijs.
58 Lex ista an hodie procedat in hẽditate pfectitia, pris contemplatione relicta filio.
Pater grauatus filio hẽditatẽ profectitiã restituere quartã trebellianicam detrahere potest.
59 Dispositio huius. l. an hodie procedat in hẽditate aduentitia quo ad ppietatem vel respectu vsufructus.
60 Fundi applone ppietas et vsusfructus cõprehenditur.
61 Geminata cõfessio equipollet expssioni motus proprij.
62 Pater grauatus restituere p fideicõmissum extraneo, censetur grauatus tanq̃ legitimus administrator.
63 Dispositio huius legis loquens de filio legitimo et naturali locum hz in filio arrogato.
64 Restitutione facta in casu huius legis a patre filio, actiones trãseunt in filium.
65 Fideicõmissarius vl's ante restitutionẽ factam decedens, hereditatem transmittit ad heredem.
66 Fideicõmissarius ante aditã hẽditatem an fideicommissum ad heredem transmittat.
67 Vindemia venit, vinea concessa, vel fundo fructibus pleno.

Cum filio. Difficilis est sm Bar. solemnis sm Paul. subtilis sm Areti. et oẽs. et qualibet alia huius ti. difficiliorẽ esse mãmqz altã ac profundã continere exordiens eam dixit Raph. Cu. Nec mirũ cum sit lex Papi. q fuit vir accutissimi ingenij et añ alios excellẽs, vt testat Imperator, in. l. cũ accutissimi. C. de fideicõ. ¶ Ad cui⁹ clarã intelligentiã, Premitte cũ Pau. de ca. et Alex. post eum, lz nõ faciat mentionẽ. Tria quoqz. Primũ tres prius par. tex. ꝯcernit, Secundũ, quartã et vltimã partẽ. Tertiũ cõiter totius. l. dispõnez et mẽm. Primũ qũ fuit ex intentione glo. i. † Quod 1 ille tñ põt falcidiã vel trebellia. deducere, q est grauatus, vt herres directo. Ideo legatarius aduersus eũ, cui restituere est grauatus nõ põt falcidiã detrahere. l. lex falci. §. nunq̃. ff. ad. l. falci.
2 ¶ † Nec et fideicõmissarius vl's detrahet aduersus alium cui restituere sit grauatus. d. §. nunq̃ et. l. i. §. denique et. §. inde Neratius. ff. ad treb. et. l. mulier. §. si. eo. ti. Rõ dñe est, qz si hẽs nõ posset detrahere nõ adiret et p ꝯñs testm̃ redderet inualidũ sup. l. si nemo. ff. de testa. tu. et. l. cũ quã. C. de fideicom. prout hanc rõnem formalr ponit Imper. insti. de leg. fal. in prin. et in §. restituta in si. de fidei. here. Sed nõ ita est legatario vel fideicommissario nõ acceptantibus, vt de se pz, et ait gl. in. §. his igit in
3 anc. de here. et fal. in ver. cõplere. † Et pp hanc rõnem in hac. l. qñ est institutus filius, vel seruus et est grauatus pr vel dñs sit dispunctio an sit grauatus vt hẽs et detrahit, An vt cõmoduz sentiens ex testamẽto instituentis filiũ vel seruũ et nõ detrahit sicut nec legatarius nec fideicõmissarius vt. d. ll. Si. n. est grauatus pater vel dñs restituere filio vel seruo nõ detrahit quartam trebellianicã, qz pr vel dñs nõ est institutus hẽs, sed rõe patrie vel dominice ptãtis (ex iuris dispõne volẽtis q p eos pñs vel domino queraf hereditas, iux. l. placet. ff. de acqui. heredi. et. l. i. in prin. ff. si a par. quis fue. ma.) ex testõ instituentis cõmoduz sentiunt. Cum igit sint grauati vt cõmodũ sentientes nõ detrahũt trebellianicaz qz nõ sunt grauati vt hẽdes, et hoc est qd. d. text. q istu casu fideicõmissum nõ sumit vires ex psona filij vel serui sed patris, vel dñi, qz nõ censet per prius fideicõmissum iniunctum filio vel seruo et postea transitũ facere ad prẽm vel dominum, qz si sic esset, esset sensus q filius vel seruus essent grauati de restituendo ipsimet sibi ipsis, et ꝯñr grauamẽ et obligatio sumerent originẽ ex psona ipsoꝝ et ab ipsis postea ad pres vel dominum transitũ facerent, qd esset absurdũ et stare non posset, q quis incipiat esse obligatus sibi ipsi, vt in. l. legatũ. §. i. ff. eod. et no. glo. in. l. frater a fratre in princi. in si. glos. ma. ff. de con. indebi. facit. c. si. de institu. Cum ergo nõ possit dici fideicõmissũ iniunctũ filio, vel seruo. propter dcm̃ inconueniens oportet dicere q sit iniunctũ soli pri vel dño, et q ipsi ex ppria persona teneant eisdẽ filio vel seruo, non ex persona filij vel serui, Ipsi autem pr vel dñs nõ fuerunt instituti, lz cõmodũ ex. l. dispone senserint, ergo nõ pñt dici grauati vt hẽdes ipsis filio vel seruo restituere, et per ꝯñs falcidiã vel trebellianicã, tũc retinere nõ possunt, et sic nec ex psona filij vel serui, stante dicto incõuenienti, retinere possunt, nec ex ppria, qz non fuerunt instituti, et sic nullo modo. Quãdo vero pater vel dñs sunt grauati restituere extraneo id detrahunt, Quia lz nõ sint instituti, tñ onus fideicõmissi censetur p prius iniunctuz filio vel seruo et ex ipsorum persona

sumit originē, cessante tunc pdicto inconuenienti, ⁊ postea facit transitū ad p̄rē vel dñm, vñ cū pr̄ vel dñs ex psona filij vel ser-
ui isto casu sint obligati ad fideicōmissum cū ex psona eorū sint
h̄ r̄des, sequit̄ q̄ sicut si filius vel seruus grauati essent restituere
trebellia. indubie detraherēt, ita pr̄ vel dñs ex psona ipsoꝝ cuꝫ
4 eorū locū teneant detrahere pūt. ℭ †Scdo premittendū ē q̄
qñ quis est grauatus restituere fideicōm. post mortē ipsius gra-
uati fideicom. est conditionale hꝫ. n. in se hanc cōditionē si ille
cui dꝫ restitui superuiuat post mortē grauati. l. iiij. ℱ. qñ dies le.
ced. l. hr̄s meus in prin. ℱ. de ꝯdi. ⁊ demon. qđ prosequere latius
declarādo ⁊ notabilr̄ applicādo ad declarationē vlt. par. tex. vt
p Pau. melius q̄ p Alex. ℭ Tertio ⁊ vltimo premitte quiqꝫ
casuū ꝯsiderationes, Interdū. n. istituit̄ pr̄ vel dñs, ⁊ grauat̄ de
restituendo filio vel seruo. s. cum erunt sui iuris vel alijs verbis
idē in effectu quoquo mō sapientibus, ⁊ ita intelligit̄, q̄ alr̄ nō
valeret, ⁊ ista nō est mā huius. l. sed plene tractat̄ in. l. cogi. ℌ. si
pater. ℱ. ad treb. ⁊ l. vbi pure in prin. eo. ti. ⁊ ℌ. an seruo insti. ō
leg. ⁊ l. fideicōmissa. ℌ. si filio. ℱ. d. ij. Interdū instituit̄ filius vel
seruus, ⁊ grauat̄ de restituendo pr̄i vel dño ⁊ hec pari modo nō
est mā huius. l. sed. l. a filio. ℱ. eo. vbi gl. declarat q̄ ita demū esse
ctuꝫ hꝫ si tp̄e adite hereditatis sint sui iuris. Interdū ⁊ Tertio
ipse filius vel seruus institutus grauat̄ de restituendo extraneo
⁊ hec pariformiter nō est mā huius. l. sed. l. j. ℌ. si filio. ℱ. ad tre.
Interdū. Quarto permixtim, instituto filio vel seruo, grauatur
ipse institutus ⁊ simul pr̄ vel dñs, ⁊ hec ēt nō est mā huius. l. sed
. l. nemsennius. ℌ. seruo vbi tex. ⁊ glo. ℱ. ad. l. fal. Interdū ⁊ vltio i
stituto filio vel seruo grauat̄ solus pater vel dñs de restituendo
ipsi filio vel seruo institutis, ⁊ hec est propriē mā huius. l. vt. d.
Alex. Tu adde q̄ ēt si grauet̄ solus pater vel dñs restituere ext̄a-
neo est pari modo mā huius. l. nam in ea simul vtrunqꝫ casum
prosequit̄ Iurisconsultus, Immo ēt prius decidit qñ extraneo est
grauatus restituere in ver. deniqꝫ prout melius premissa ponit
d. Pau. q̄ Alex. ℭ His ad ꝯparandā intelligentiā premissis
Diuide. l. in. iiij. par. In. j. ponit decis. In. ij. illud declarat re-
soluendo vnū dubiū circa illud decis. In. iij. ponit illationē Iu-
liani ex dcā declaratione. In. iiij. ponit author aliā suā illationē
Scda ibi, ac tūc demū. Tertia ibi, deniqꝫ. Quarta ibi, ⁊ ideo.
Considera tu q̄ lꝫ Bar. ⁊ oēs dicant in vlt. par. poni illationē,
authoris huius. l. tñ id non vr̄ verum sed q̄ sit scda illatio Iu-
liani, Nam in vlt. par. nō est nouū verbū principale a quo oīa
illius verba regunt̄, ⁊ opus esset subintelligere, dicimus dicēdū
est vel simi. Sed intelligendo q̄ sit illatio Iulia. non est opus
subauditione, sed regunt̄ a verbo rñdit Iulia. posito. ℌ. pe. par.
ℭ Summa vt p Bar. Cuius summariū est pfectum, vel latio
ribus, ver. vt per Pau. ⁊ Alex. ⁊ Ias. post eos. Aduertendum
tñ est q̄ vr̄ q̄ nō bñ summent cōprehēdentes ⁊ exprimētes de
falci. qđ ō ipsa nihil in tex. sed de sola trebel. Ideoqꝫ melius vi
detur fecisse Bar. qui in suo summario de falci. nō fecit mētio-
nem, saluare forte potes, qñ in. j. ⁊ ij. par. fit mentio eque de le-
gato in quo cadit falci. vt de hereditate in qua cadit trebellia-
nica, sed oīno parū satisfacit, q̄ nō sequit̄ q̄ pariter de vtroqꝫ,
In. iij. ℭ Pro casus positiōe ꝯsequere gl. j. que a doc. appro-
bata est, preterq̄ in eo qđ exponit ex psona pr̄is vel dñi. i. ex vo
luntate, vt. ℱ. dicemus, ⁊ rō dub. In. j. par. est p regu. l. ab eo. C.
de fideicō: Rō decidendi p. l. cōficiunt̄. ℌ. ti. pp̄i. vt deprehēdit̄
ex dictis Bar. In. j. oppo. Pone ēt casum in alijs partibus se
paratim vt p Ang. de perig. ⁊ Ias. post eū, Caue tñ q̄ ipse Ias.
imperfecte casum ponit, q̄ hic institutus fuit filius vel seruus,
⁊ q̄ institutus sciebat acquiri pr̄i vel dño, volens oīno puenire
emolumentū ad filiū vel seruū, grauauit p̄rem vel dñm de resti
tuendo ipsis, Nam ista est positio specialis. ℭ Dubiū autem
est gñale. In. j. ⁊ ij. prout pꝫ in dictione demū, vꝫ nō solū qñ est
grauatus restituere pr̄ vel dñs filio vel seruo, sed ēt qñ extra-
neo, ⁊ similiter, In. iij. par. ponit̄ distinctio, ⁊ prius incōheuꝫ qñ
extraneo est grauatus pr̄ vel dñs, vnde tu pone gñaliter. Et re-
assumme tex. ibi ex psona filij. i. censet̄ prius iniunctū fideicom-
missum filio vel seruo institutis, ⁊ in eoꝝ personis sumit origi-
nem, ⁊ postea transitū facit ad p̄rem vel dñm sicut ⁊ ipsa here-
ditas ⁊ ipsius emolumentū. d. l. plꝫ. Iteꝫ in tex. ibi sed vt pater
5 supple ⁊ fideicō. ex eius patris persona vires sumit. ℭ † No.
p̄io verbū do esse aptum ad denotandā hr̄dis instōnem ⁊ lega
tum, qñ testator dixit do hr̄ditatem meam ⁊c. ⁊ sic limitat̄ dcīū
Bar. in. l. centurio. ℌ. de vulg. ⁊ pup. col. pe. vt pcedat soluꝫ qñ
refert̄ ad hr̄dem q̄ det, vt loquit̄ tex. quē alle. in. l. sempronius

attalus. ℱ. de vsufru. leg. Imo. exponit dat̄. i. relinquit̄, allegans
gl. in cle. ij. de iure patro. Probat eam expositionē tex. in fi. ibi
6 filio relictis † ⁊ q̄ verbū relinquo soleat denotare vlti. volunta.
est bonus tex. in. l. j. in fi. ℱ. de tabu. exhi. gl. in. d. cle. ij. gl. in au-
ten. de here. ⁊ fal. ℌ. si vero nullus, in ver. relictis gl. in. l. his q̄
hes, in prin. ℌ. de hr̄di. insti. quā. d. fin. Socy. l. cū auus, de ꝯdi.
7 ⁊ demō. col. lxiij. † verbū aūt dare est dñium transferre p tra-
8 ditionē. ℌ. sic itaqꝫ, insti. de ac. † ⁊ q̄uis verbū relinquo regula-
riter denotet vlti. volun. tñ applicat̄ ēt actui inter viuos q̄sqꝫ vt
est tex. fin. in. l. hoc sermone. ℱ. si liber. inge. esse dica. quē ibi no.
⁊ ad. q. inducit Bene. de plum. cum quo Abb. in. c. requisisti,
9 de testa. ⁊ hic Ias. ℭ † No. secūdo q̄ sentiens cōmodū p obli-
quum ex testō pōt onere fideicōmissi grauari, ⁊ sic ēt si p mediā
psonam alterius, vt hic ⁊ l. j. ℌ. sciēdum ⁊ l. a p̄re. ℱ. d. ij. Unde
hr̄s legatarij vel hr̄dis pōt grauari, vt. l. si fuerit cū seq. eo. titu.
Quod dicunt Alex. esse no. pro limi. ⁊ Areti. pro ampliatione.
l. ab eo. C. ō fideicom. Placet magis qđ ait Alex. qm̄ reg. d. l.
ab eo. est negatiua q̄ ab eo cui nō reliqui, relinquere nō possuꝫ
⁊ sic limitat̄ nō aūt amplia t̄ p hanc vt preallē. ll. Nisi saluando
Areti. dicas posse dici ampliationeꝫ ad id qđ ibi a ꝯrio decidi
vr̄, q̄ ab eo cui relinquo possum fideicōmittere, parū tñ satisfa-
cit, Congerit ēt Alex. alias lim. ad. d. l. quas cōmodius ⁊ apti
10 referemus, post Bar. dicta in prīa par. ℭ † Not. iij. ex. ij. par.
distin. de qua in tex. q̄ si restituendū sit fideicō. filio vel seruo p
patrē vel dñm, tex. termi. huius. l. tunc sumit vires ipsum fidei
com. ex psona pr̄is, vel dñi secus si extraneo sit restituendus vt
in tex. a ꝯrio sen. seu p reg. l. cum pretor, in prin. ℌ. de indi. ex vi
dictionis tunc, ⁊ dictionis demuꝫ. ⁊ rō diuis ponit̄ in. iij. parte
vꝫ q̄ qñ ē restituendū filio nō pōt sumere vires ⁊ validitatem
ex psona filij, q̄ cū sit institutus nō pōt sibi debere, ibi q̄ ex pso
na sua s. si. ob. nō po. Quando vero est restituenduꝫ extraneo
dicta rō repugnantiē ⁊ impossibilitatis cesset q̄ pr̄ extraneo ex
psona filij tenet̄, vt ēt expresse ē. d. rō in tex. ibi qm̄ ex persona
11 filij ⁊c. ℭ † No. iiij. ex ver. deniqꝫ, q̄ id qđ vr̄ eum posse detra
here falcidiā seu trebellianicā q est grauatus vt hr̄s. l. lex fal. ℌ.
nunq̄. ℱ. ad. l. fal. cum concor. ℌ. alleg. hꝫ locum ēt si non sit scri-
ptus in testō, sed ex dispōne. l. ⁊ tacita mente testōris sit loco he
redis. Ita est hic tex. no. p quē reg. predictoꝝ iuriū declaratur,
⁊ amplia t̄, sm̄ Alex. ℭ Ad cuius dicta aduerte quatenus. d.
p̄rem esse loco hr̄dis, q̄ intelligendū est q̄ est loco hr̄dis. s. scri-
pti, cum sit hr̄s directo ⁊ vtiliter, Nam quo ad directas, ⁊ vti-
les actiones filius institutus, hoc iure acquirit hereditates pr̄i,
vt insti. per quas perso. no. ius acqui. ℌ. j. ⁊ insti. de inuti. stipu.
ℌ. alteri p gl. ⁊ ꝯcludit Bar. ℱ. in. iij. par. ver. Nos examinemus
Quando. n. filius institutus iussu patris adit, est perinde ac si
pater institutus fuisset, vt. d. tex. in. l. acquiritur. ℌ. j. ℱ. de acq. re.
do. ⁊ iō pr̄ dr̄ loco hr̄dis. s. scripti, ⁊ sic quo ad notationē, Nam
noīe, seu quo ad nomen est hr̄s, ⁊ remanet filius, vt p Bart. in.
d. ver. ⁊ ibi doc. ponunt q̄ effectus possit ex eo q̄ nudo nomi-
12 ne hr̄s remaneat filius, vel seruus, resultare. ℭ † No. v iuncta
gl. in ver. falcidia q̄ falcidie appōne trebellianica significatur,
sicut ēt debitū iure nāe. i. legitima, vt in auct. vñ si parens, ⁊ ibi
gl. no. C. de inoffi. testa. ⁊ ibi gl. d. q̄ falci. proprie ponit̄ pro q̄r
ta, que ex legatis deducit̄, impropriē, p trebellia. iproprijssime
pro debito bonoꝝ subsidio. i. p legitima de qua ibi late p doct.
13 post Bar. inducentē † ad p̄rem relinquentē filio aliquid p sua
falcidia q̄ intelligat̄ de legitima de quo ēt p eundē in. l. si. ℱ. de
pecu. leg. ⁊ p eundeꝫ ⁊ aliōs de quibus remissiue hic p Alexan.
ℭ Cuius dictis Adde q̄ quatenus Bar. vult dicta testatoris
verba intelligi pro legitima bñ loquit̄ sm̄ eos per tex. in. d. au-
ten. Sed quatenus principaliter decidit q̄ sufficit si pr̄ rel n-
quat his verbis. Relinquo tali filio centū vel fundū pro sua le-
gitima nec adijciat ⁊ in eo ipsum heredem instituo, vel iure in-
stitutionis, aut simi. q̄ sufficit q̄ intelligit̄ relictū iure instōnis,
dcīū Bar. est valde dubium, Licet illud multi in varijs locis te
neant, Prout Bal. ⁊ Fulgo. in. d. auct. ⁊ Bal. in. l. quotiēs. C.
de here. insti. ⁊ in. l. humanitatis. C. de impub. Ubi ēt Pau. ō
ca. ⁊ Raph. cu. in. l. his verbis. ℌ. de heredi. insti. ⁊ Ludo. in. l.
Nam quod. ℌ. nō omnis. ℱ. ad treb. ⁊ Cardin. floren. in. c. Rai-
nucius extra de testamen. Tñ ipsemet Bar. difficultatē perpē
dens, in. l. filium. ℌ. sed si portio. ℱ. de lega. prestan. hoc indeci-
sum reliquit, ⁊ contrariā sententiam tenēt plurimi doc. Ut Saly
ce. in. d. l. humanitatis, ⁊ Imo. in. l. j. ℌ. si ex fundo. ℌ. de hered.
institutien. ⁊ in. d. c. Raynu. vbi ēt And. Barba. Cui opi. expsse

adhesit

adhesit Alex. in cons. cxxij. viso consilio alias per me reddito. liij. col. lib. ij. dicens eam opi. semper sibi visam fuisse veriorem, prout et d. in. d. §. no ols, et demum Mode. cōiter eam tenent, ut p Alex. ubi. s. et Jas. in auc. nouissima. C. de inoffi. testa. viij. col. Fundamentum autem, quo post Imo. in. d. §. si ex fundo, mouentur Doct. c. Bar. est p tex. in auc. ut cum de appella. cog. §. aliud quoque capi. versi. ceterum, ubi disponitur nō sufficere quod pr relinquat legitimam portionem, nisi iure institōnis relinquat expresse, Duobus etiam alijs fundamentis cōprobat Alex. in preallegato cōsi. que sibi ascribit Jas. in. d. auc. que nō refero alr, cum doc. hic nō ponāt. volui tamen

14 in. d. vlti. q. nō pretermittere premissa. ¶ † Inducitur etiam ad statutum disponens quod filia debeat esse contenta dote pro sua falcidia, quod videatur excludere filiam dotatam a legitima, seu a iure petendi eam, prout concludit Bar. l. j. in prin. ff. ad. l. fal. Quam Bar. conclu. licet Alex. hic expresse nō firmet, cōiter doc. approbant, ut ibidem late p eundem Alex. Cui conclu. non ob. quod legitima impropriè, imo impropriissime falcidia nuncupetur, ut in preallega. gl. in auc. vnde si parens, Nam vident no. doc. ut refert Alex. dicto prin. quod etiam in statutis recedimus a ppria significatione pp qualitatem personae, de qua statutum loquitur, ac etiam pp cōem loquendi usum iux. l. plenum §. equitij. ff. de usu et habi. et. l. cum delanionis. §. asinam molendinariam, cum ibi no. ff. de fun. instruc. sicut etiam i pluribus alijs casibus, ut per Bar. in. l. oēs populi. vj. q. prin. ff. de iusti. et iur.

15 et. l. nō dubium. C. de legib. ¶ † Not. vj. ibi, quia ex psona sua filius &c. licet Alex. vltimo loco ponat, quod nō pōt quis sibi ipsi debere vel dare facit. c. si. de insti. ut. s. in euidentia. Et plurimas cōcor.

16 ponit Jas. in. iiij. no. † Actio. n. et passio cum sint contra, circa idem concurrere nō pnt. l. vranius, ver. sed cum duo. ff. de fideiusso. Nisi forte diuersis respectibus, ut. l. hec verba in si. ff. de ver. sig. et ita intelligitur id quod passim dicimus, quod duo se habent ut ex-

17 cedentia et excessa. ¶ † No. vij. ex vlti. par. quod fideicōmissum cōditionale nō transmittitur ad hrdes fideicōmissarij decedētis pēdente cōditione, Concor. l. j. §. finali sub cōditione. C. de cadu. toll. et. l. hrs meus in prin. ff. de cōdi. et dem. l. si ita. §. illi si velet. ff. eo. l. iiij. ff. qn dies leg. ced. Quod facit ad no. deci. Bal. in. l. in cāe. ij. §. pōpo. ff. de mino. et aliam no. decisionem glo. in. l. j. C. de his q

18 ante aper. tabu. ut hic p Jas. ¶ † No. vltimo quod licet in fauorem filij, in termi. huius. l. fideicōmissum sumat vires ex psona pris ad hoc ut valeat, ac etiam ut trebellia. nō detrahatur, Attamen id contra filium retorquetur, ut illud nō trāsmittat ad hrdes si i vita pris decedat, ut hic in si. ex quo infert Socy. quod inductum in fauorem retorquetur i odium rōne necessarie cōsequentie, et sic pbatur hic quod ait Bald. in. l. quod fauore. C. de legi. vij. oppo. allegās. l. cum ex orōne. ff. de excu. tuto. Tu considera an hic tex. faciat, Nam nō est retorquere in odium sed est priuilegij quedam restrictio siue cohartatio, vel potius ex natura rei in priuilegium tribute idem quod nō trāsmittatur, nō autem retorquatio in odium, si. n. nō sumpsisset vires ex psona patris, nō solum nō fuisset trāsmissum, Sed fuisset penitus inualidum. l. legatum. §. j. ff. eo. Et id quod sumat vires ex pso. pris non facit quod nō trāseat ad here. sed id facit, quia relictum est post mortem grauati et sic sub cōdi. quod pz, quia si fideicōmissum fuisset purum vel purificatum transiret oino in hrdes filij, quamuis etiam tunc sumeret vires ex psona pris, ut nuper aduertit Maria. Socy. ¶ Quia huius l. materia, ut dictum est, difficilis est plurimum, Ideo Barto. et doc. cōiter post eum p partes legunt ad faciliorem intelligentiam. Primo ergo assumenda est prima pars cum ipsius glosis. ¶ Glo. j. Clara est, ponit. n. casum, et simul summat, et in oibus bene loquitur sm doct. preterquam in expositione illorum verborum ex psona. i. ex voluntate, et replicat etiam in si. et sic exponit gl. in vlt. par. in ver. pris, Nam talem expositionem reprobat alibi gl. ff. in. ij. pa. in verbo ex persona, Quam (reprobata hac et illa in ver. pris) cōiter doc. approbant. qm illa expositio pbatur in ver. denique. Cōprobat dictam reprobationem Alex. quia si vera esset dicta expositio, sequeretur quod ipse pater aduersus filium posset detrahere trebellianicam arg. a fortiori, nam si tota hereditas penderet ab eius voluntate, totam posset pr retinere nō accōmodādo voluntatem fideicōmissu, si totam a fortiori partem quartam arg. l. si quis cum totum. ff. de excep. rei iudi. et. l. videamus §. iurare. ff. de inlit. iuran. Id autem esset contra tex. in ver. denique. Eorum tamen conatur saluari intelligendo quod glo. voluerit sumere vires ex vo-

19 luntate respectu emancipationis, quo ad hoc † quia inuitus pr nō cogitur. l. nō pōt. ff. de adop. l. nec auus. C. de eman. libe. l. filiusfami. §. sm vulgarem ff. eo. cum. n. tale fideicōmissum sit collatum in tpe existentie sui iuris filij, ut in gl. iij. in si. cōiter approbata, sequitur quod ab eius pris voluntate hz locum in vita, et sic vires, quia si ipse nolit emancipare nō debebitur ante mortem. Que saluatio suadetur ex eo quod gl. d. s. si manumiserit et licet Alex. sibi ascribere videatur, hec fuit saluatio Jac. but. quam etiam ponit Pau. ff. in. iij. gl. Jaco. de per. et Jas. hic. Sed contra tu considera quia oino hz vires fideicōmis. hoc est validitatem. Valet. n. etiam quod pr nolit emancipare, licet si emancipet citius hoc est in vita pris, sit prestandum. Et sic non respicit validitatem et vires fideicōmissi sed executionem, Quod etiam postquam scripseram, repperi dictum contra Alex. p Socy. ff. in. iij. gl. in prin.

20 et ibi vide, que dicam. ¶ † In ea gl. in si. no. sm Imo. et Alex. in dicto si. l. quod grauatus post mortem restituere filio suo, tenetur etiam in vita si manumittat, quod probatur ex intentione gl. quia summat tex. loquentem de fideicōmisso iniuncto post mortem pris, facta expressione casus emancipationis. Ad quod etiam. l. mulier, in prin. ff. ad treb. et. l. iij. C. de insti. et substi. que. ll. nō loquuntur qn fuit institutus filius, et ideo no. pp aliqualem diuersitatem quod vult gl. hec iuncto tex. licet tamen licet nemo reprobet hoc dictum Alex. hic, tene contrarium, prout est intentio Bar. ff. in. d. vlti. par. in vlti. oppo. Cum tex. ibi nō dicat deberi filio emancipato, immo pbat contrarium intelligendo ut ibi per Pa. et Mod. cōiter illum tex. qn filius ante mortem pris erat effectus sui iuris et sic emancipatus, ut etiam ibi latius deducit Jas. et. d. l. mulier, et. l. iij. nō faciunt quia diuerso casu loquuntur. s. quando alius est grauatus restituere tibi post mortem pris tui vel emācipationem, quo casu nō pōt cōsiderari alia rō quam existentie sui iu. In pposito autem ideo post mortem grauauit, quia voluit interim ipsum prem grauatum emolumentum hēre, ut etiam aduertit nouissime repetens. ¶ Glo. ij. remouet tacite duo contra, et allegat cōcor. et. l. si a seruo. ff. ad. l. falci. facit, prout gl. allega. in arg. quia. d. nō deberi legatum a seruo dno relictum, si ei hrditas acqratur, et sic pinde tūc est ac si ab ipso dno fuisset sibi ipsi relictum, quo casu nō valeret. l. legatum. §. j. ff. eo. Nam qn ipse dns esset istitutus quod seruo pos-

21 sit relinqui pz ex dictis. s. in. iij. euidentia. † et prima oppo. ex intentione gl. quam vult remouere est de. l. ab eo. C. de fideicō. de qua etiam ad ipsius gl. declarationem opponit Bar. addens cōcor. l. j. §. sciendum. ff. ti. ij. et ex intentione gl. ibi, licet p obliquum. soluit quod licet relinquens filio vel seruo, nihil expresse relinquat pri vel dno, Attamen quia ex. l. dispōne queritur eis vr relinquere, arg. l. cōficiuntur

22 in prin. ff. ti. j. ¶ † Scda vero oppo. quam gl. sentit, est, quia vr quod a pre relinqui nō possit fideicōmis. qn filio acquiritur, cum hrditas vel legatum in termi. tex. sit ex cā aduētitia, ergo ipsi filio acqritur, cum aduenticiorum caperet sit. l. cum oportet. C. de bo. que lib. et §. j. insti. per quas pso. no. ius acqui. Pro solu. d. gl. quod sicut, hoc tamen re ffoz grauari poterat pr etiam in pprietate, ex quo ea pri acquirebatur, ita hodie grauari pōt in vsufruc. seu vsque ad vsumfructum cum solus pri hodie acquiratur, et Adde quod hec verba ut vsufruc. in antiquo C. nō repperiuntur, et melius, licet Alex. et Jas. referent, Si. n. glo. id de vsufruc. tetigisset, verisimiliter aliquam ad id legem allegasset, et clarioribus verbis vsa fuisset, et Bar. fecisset mentionem de gl. Ita declarat Alex. et in hoc bene loquitur glo. Qualiter tamen id

23 pcedat latius tractat Bart. in. ij. q. ubi dicemus. ¶ † Contra premissa tamen immediate opponit Bar. qm qn bona mea deueniunt ad aliquem ex legis dispōne vel casu, non possum eum grauare. l. sed et si sic. §. j. ff. ti. ij. l. si. in prin. eo. ti. l. qui fundum. §. g filios supple in versi. diceret aliquis. ff. ad. l. fal. Soluit Bar. considerans duos casus, Primus est qn bona mea deueniūt ad alium ex potestate legis, cōsiderato presenti statu, Secundus est qn ex potestate legis, nō tamen considerato presenti statu, sed ex post facto accidit, Primo illum ad quem peruenit, grauare possum ex quo cōsiderata potentia et dispositione legis respectu presentis status, debet ei acquiri hz tacitam voluntatem meam, arg. d. l. conficiuntur et hoc mō pcedit hic tex. in quo attento psenti statu, relictum filio vel seruo, ex dispositione legis, pri vel dno acquiritur, et sic resultat voluntas relinquentis. Secundo casu, qn non statim queritur considerato presenti statu, licet postea accidat quod ex potestate legis acquiratur, nō tamen est ex voluntate testatoris, sed ex quodam casu et fortuna, et sic cum non acquiratur ex voluntate testatoris, nō est mirum quod non possit eum grauare, et sic procedunt dicte. leges. ¶ Sed contra predictam solu. mox oppo. Bar. qm etiam quod ex mea voluntate, bona mea deueniāt ad aliquem per mediam personam alterius illum ad quem bona mea deuenerunt fideicōmisso grauare nō possum ut constat in substituto exheredati, cui exheredato aliquid reliqui, ut. l. miles ita. §. si miles. ff. de mi. testa. et. l. cum quidam. C. de leg. Soluit quod ille est casus spālis et singularis ut refert notasse in. d. l. cum quidam ex dictis gl. et Cro. ¶ Quam materiam vlterius et perfectius declaret ipse Barto. resumus. Cum

ad aliquē bona mea per mediū psone alterius deuenerunt, an possim illū grauare, ꝛ facit hmōi distin. aut deuenit ex volū-
tate mei testatoris. s. expressa, vt pz. ff. quemodo sit substitutus ꝛc. Aut ex prouisione. s. vel alio casu fortuito, Primo casu subdistin-
guit, Aut prouenit aliquid nō ꝯtinens cōmodum pecuniarium aut continens cōmodum pecuniarium, vt primo casu non valeat
fideicōmis. l. plane. ij. in fi. cum seq. ff. eo. Inducendo a fortiori, q2 ibi nō puenit cōmodum p mediā psonā alterius, sed directo
a testatore, ꝛ Adde p concor. l. iij. §. si rem ꝛ. §. fi. ff. de leg. iij. Secundo sic regulariter. d. l. ab eo. d. l. j. C. cō. a deleg. ꝛ. l. quidam
testō. §. fi. ff. eo. Fallit in casu. d. l. cū quidā, In. ij. casu quando puenit ex legis dispōne vel casu subdistinguit, Aut est inconti-
24 nenti peruenturū, aut nō, vt. s. in. ij. oppo. ꝛ per eū. ¶ † Circa que dicta Bar. adde in primis ad pmā oppo. q2 dcā. l. ab eo
que procedit et per ipsum, cum quo ceteri declarant p tex. in. l. si mulier. §. si rem, ꝛ. §. fi. ff. ti. ij. vbi ab eo cui rem quā ex stipula-
tu debeo, legez, vel ab eo cui ius pignoris remisi fideicōmissum relinquere nō possum ꝛ vltra limit. que sumit ex hac. l. ad. d. l.
ab eo. cum concor. ¶ Limita ēt in exequutore dato in testō p gl. j. ꝛ no. in. l. alio, vbi ēt Bar. ff. de alimen. ꝛ ciba. leg. ꝛ de mā
p Bar. in. l. si quis titio. ff. ti. j. ꝛ in. l. firmio. §. j. ff. qñ di. leg. ced. ¶ Limita. iij. ſm Alex. nisi grauasset de restituendo eo quod
in certū casum ad ipsum grauatū deuenire contingit. l. denique. §. interdum. ff. de pecu. leg. iuncta. l. j. C. de pecu. eius qui liber.
me. Per quē ita dixisse refert Imo. in. l. Raynucius extra ō testamen. in mā cōpendiose, ꝛ in. l. centurio. ff. de vulg. ꝛ pupi. si-
cut. n. transit peculiū cum seruo si a superstite manumittat, ita si manumittat in testō ꝛ in peculio grauet. ¶ Quarto limita
p tex. in. l. si duobus. §. j. ff. eo. ¶ Quinto in casu fin. l. titia seio. §. seia liberis. ff. ti. j. Ubi libertus vltimo decedens, lz nō fuerit
honoratus nisi in media parte. Et sic videbat q in ea dūtaxat grauari posset, iux. l. Imperator, in prin. eo. ti. tñ in totū grauatur, ꝛ ratio est ppter tacitū fideicōmissum vt ibi. Que oia fue-
runt originaliter Imo. in. d. l. centurio, q̄uis tacito authore ponat Alex. hic. ¶ Quibus tu potes addere sextū limi. qñ grauatur quis cōne officij siue administrationis vt in tutore vel cura-
tore a quibus instituto pupillo vel adulto reling pōt, vt. l. peto. §. fratre. ff. ti. j. ꝛ. l. ēt. C. de fideicō. ꝛ. l. j. §. si filio, in fi. ff. ad trebel. ꝛ in administratore reipub. vt. l. si fuerit in prin. ff. ti. ij. ꝛ in
creditore pignus habente, vt est tex. no. in. l. si seruus legatus. §. qui margaritā. ff. eo. verū est tñ q substantia fideicōmissi inter-
pretatur ꝛ intelligit adiecta heredi nō tutori, Curatori, Administratori, vel creditori, vt in. d. ll. satis tñ ē limitatio quo ad cō-
ceptionem verboꝝ. ¶ Caue tñ q2 per. l. denique. §. interdū et p. l. titia seio. §. seia libertis. ff. allega. nō vr ꝯgrue dici limitari.
d. l. ab eo. cum cōcor. Nam ibi ab eo cui est relictō tz grauamē, vnde melius congruit dicere per illas. ll. limitari aliam regu. vz
q inducta ad diminutionē nō debent operari augumentū. l. legata inutiliter. ff. de adimen. lega. cum simili. nisi pro saluatione
Imo. ꝛ Alex. dicas q limitationes conueniunt, q2 nō est expsse quicquam relictum, licet tacite sic, sed caue tunc q2 non essent li-
mitationes diuerse ab ea que probat in hac. l. put declarat bar. in. j. ꝛ. ij. op. ꝛ. s. retulimus, vnde omnino remanere videt limitationes pdictas non congruere. ¶ Addit preterea hic Socy.
q circa intelligentiā. d. §. interdū aliter loquit Are. tenens cō-
tra Imo. vt. s. dicentez. in. d. l. centurio, Circa qō aliter nō insistam, quoniā per ipsum habes defensionem. ¶ Addit etiam
q. d. §. seia. libertis ꝛ pariter. d. §. interdū possent induci ad limitationem glo. in. l. lucius. ff. de heredi. insti. ꝛ sic ad casum in
quo ꝛ ipsi ꝛ alij doc. sepissime consuluerunt preſertim perusini, Quoꝝ Perusinorum authoritate opi. hanc esse canonizatam
asserit ꝛ insuper fuisse originaliter opi. Bar. in. d. l. centurio. xj. col. post antiquos ꝛ de qua tu etiam vide per Bar. in preelleg.
l. sed ꝛ si sic. Quam sequutus est solemnis doctor dñs Ioan. de monte spe. Cōcivis noster, Quez viruz integerrimi iudicij nū-
cupat in. d. l. ab eo. vz q licet filij filiorum positi in conditiōe qñ testōr dixit, ꝛ si decesserit sine filijs, ñ cēseant substituti, ꝛ sic po-
siti i dispōe vt voluit predicta gl. magis cōiter approbata, Attñ qñ vltra id q sint positi in conditione concurrit q sine grauati
censentur substituti per. d. no. tex. in. d. §. seia libertis, ꝛ per. d. §. interdum quicquid cōtra Bar. dicat ꝛ teneat Alexan. in. d. l.
centurio. Et declara, q2 grauatos filios intelligunt Bart. ꝛ seq. qñ est facta mentio de filijs filioꝝ in grauamine, vt si dicat hoc
si filij decesserint sine fi. fit additum vel filij filiorum decesse. si.

fil. q2 includit necessario q primi filij sint grauati restituere se-
25 cundis ꝛ sic q sint vocati. ¶ † Secūdo principaliter adde in-
quantum Bar. in. ij. op. ꝯcludit q quādo quis percipit cōmo-
dum per mediā personā honoratā pōt onere fideicōmis. grauari, quoniā tunc cum prouisione legis concurrit etiā prouisio te-
statoris vt hic in text. ꝛ sic q ideo hic pater ꝛ dñs grauari, possunt, q2 cōmodum ex voluntate testatoris percipiunt, Nam li-
cet cum Bar. doc. cōiter pertranseant. Are. ꝛ ante ipsuz Christo. de castel. contra eum vrgenter instant per text. quem alleg.
Areti. in. l. qui liberis. §. hec verba. ff. de vulga. ꝛ pupil. vbi sub his verbis, quisquis mihi heres erit ꝛc. Non comprehendit pa-
ter qui per filiū, Nec dñs qui per seruum est heres, expressa ratione, quia nō ex iudicio testatoris veniant, Nec dici potest q
tex. ibi de expresso iudicio tantum loquatur, secundū ipsum, q2 si venirent ex tacito, cōprehenderentur, sub illa clausula quisque
mihi hes erit, vt. l. si in testō. eo. ti. vbi comprehendit qui succedit per ius accrescendi, qui ex tacito iudicio venit, vt. l. si titio ꝛ
meuio. §. j. ff. ti. j. lz non alleget, ꝛ ideo cum nec ex expresso nec ex tacito iudicio testatoris, veniant pater ꝛ dñs, solutio Bar. susti-
neri nō pōt ſm eos. ¶ Alio igitur modo soluit ꝛ declarat hūc tex. Areti. Quod qñ fideicom. est relictum extraneo ideo valet
q2 ipse filius vel seruus grauatus videt, vt in versi. denique, ꝛ sic tunc cessat ꝯtrium. l. ab eo, qm ille qui fuit honoratus est grauatus. Quando vero legatuz, vel fideicōmis. ipsi filio, vel seruo re-
lictum fuit consideratur pater, vel dñs vt heres ad hoc vt relictum valeat. Ne aliter dicendo, quod in fauorē filij inductū est
in eius odiū redundaret cōtra. l. qō fauore. C. de legi. id aūt est si qñ fideicom. filio vel seruo relinquit ipsi fili' vel seruus vt heredes considerarent in detractione trebellianice, Si enim respectu detractionis censeret fideicōmissum iniunctū filio vel ser-
uo, sequeret q censeret iniunctū hrdi, ꝛ sic pr vel dñs ex psona filij vel serui posset tanquam hes detrahere trebellianicā, quaz
grauatus vt heres detrahit, quo modo esset grauatus pr vel dominus si fideicōmissum respectu detractionis censeret iniunctū
filio vel seruo institutis, ꝛ ppterea dicit q respectu validitatis censet iniunctum fideicōmissum ipsi filio vel seruo lz pr vel do-
minus grauet restituere filio vel seruo tanq̄ hes, nō tñ vt heres cū eisdē q̄litatib' cū qbus cōsideret fili' q2 sicut fili' sibi ipsi
dēre ñ pt, ita nec pr si vt repñtās psonā filij ꝯsideret. ¶ Quam opi. ꝛ si plurimū coloris habeat, reprobant Moder. cōiter, de-
fendentes Bar. ꝛ primo, q2 ꝯsideratio predicta ē contra iura allega. per gl. ij. vz ꝯ. l. si alienus. ff. ti. j. ꝛ cōtra. l. si seruū in prin. ff.
si quis omis. cau. testa. ꝛ. l. nemsennius. §. seruo. ff. ad. l. fal. In qbus semper ad validitatē fideicōmissi, considerat an emolumē-
tum ex dispositione testatoris ad dñm peruenerit, Secundo est ꝯ hunc tex. in fi. In quo alio respectu q̄ detractionis trebellia.
dr ꝛ considerat q fideicōmissum valeat ex persona prīs hoc est ad impediendam trāsmissionē. Tertio q2 vnū idē fideicōmis.
respectu validitatis consideraret vno modo. s. q2 in eo censeret grauatus pater vt heres, ꝛ respectu detractiōis cōsideraret alio
modo, q2 pater censeret grauatus vt cōmodū sentiens, ꝛ consequet vnum ꝛ idē diuerso iure censeret contra. l. cum qui edes. ff.
de vsuca. Quod fundamentū facit precep. me. Qui tñ ostendit non perpendisse intentio. Areti. Alia. n. fuit q̄ ea quam ipse re-
fert. ¶ Adde tu quartū funda. q si presuppositū qō facit Areti. vz q respectu validitatis, qñ fideicōmis. ē relictū filio vel ser-
uo videat iniunctum ipsi filio vel seruo institutis esset verū sequeretur inualiditas ipsius fideicōmissi, cum non valeat relictū
ab ipso herede sibi ipsi. l. legatū. §. j. ff. eo. ꝛ hic in ver. deniqz ibi q2 ex persona sua sibi filius ꝛc. qui tex. penitus tollit q respectu
validitatis fideicōmis. possit censeri iniunctuz filio Quod fundamentū sentiens voluit euitare ipse Areti. dum dixit, non cē
grauatum prem cum eisdez qualitatibus, cum quibus filius, nā non bene respōdet. ¶ Preterea quod ipse dicit q qñ fideicō-
miss. est prestandū filio quo ad hoc ne detrahat trebellia. sumit vires ex persona prīs, ꝛ non quo ad validitatē est contra hunc
tex. in. ij. par. vbi q sumit vires iuncto. iij. par. vbi ex. ij. illatiue
26 non autem principaliter q nō detrahit trebel. ¶ † Ad fundamentum Areti. vz ad. §. hec verba rñ. q immo ille tex. pbat pa-
trem ꝛ dominū ex tacito iudicio testatoris venire, Nam ibi pa-
riformiter Iur. Cō. d. q pr ꝛ dñs ꝛ heres heredis non veniunt ex iudicio testōris. Quod absqz dubio in hrde hrdis verificat
solum in iudicio expresso, naz ex tacito hes heredis indubie hz. l. si fuerit. §. j. ff. ti. ij. quē tex. ita intelligunt glo. ꝛ Bar. ꝛ docto.

cōiter

cõiter in. d. l. sed et si sic. §. j. Cum ergo id constet in herede heredis, Idem dicendũ in pře et dño, vt pariformiter vt. l. iã3 hoc iure. ff. de vulg. et pup. cum concor. et sic tex. ille est necessario intelligendus q non venit pater vel dñs ex indicio testatoris expresso, presertim qz scripti tantũmodo tali indicio expresso cõprehenduntur sub illa clausula, quisquis mihi heres erit. l. cu3 si iro. eo. ti. ¶ Ad. l. si in testo rñ. q ibi refert ad scriptos, et licet referat et pro portione que accrescit nõ tñ id est in cõsideratione, vt ibi. d. Jur. Cõ. q. d. qz id qd accedit portioni scripte sortitur nãm eius que scripta est arg. l. si ex toto. ff. eod. ¶ Tu aduerte ad rñsionem. ã. datam ad §. hec verba, qñ vr non posse procedere, qz posset dici, in. l. si fuerit iõ hřdem hřdis venire ex tacito indicio testatoris, qñ fuit appellatiue nominatus ab eo, q aũt simpliciter et nõ noiatus veniat ex indicio testatoris, nõ probat ille tex. nisi forte dicamus q et nõ nominatus veniat ex indicio testatoris, qz testator põt ab eo adimere, ergo si non adimat dare vr. l. j. §. sciendum. ff. ti. ij. et hoc modo sustinẽdo concludo cum Bar. ¶ Insuper circa hoc idẽ Adde q Reph. cu. ipius non improbet solu. Bar. dicit aliter solui posse cõtrarium. d. l. ab eo. v3 q nõ obstet, qñ relictũ filio vel seruo satis videt relictũ patri vel dño cum vna eademqz persona censeant §. et vero q. et §. post mortẽ, insti. de inuti. stipula. qd dictum sn esse corroborare solu. Bar. ait prece. me. ¶ Tu aũt considera, q hec rõ non cõgruit qñ pater est grauatus restituere ipsi filio, qz si cẽseret grauatus ipse filius fideicõmissum eẽt inualidũ iuxta preallé. l. legatũ §. j. ff. eo. et sic non generalis, et sic non bona, Nec pro saluatione dici põt q instituto filio vr institutus pater et hoc modo ille qui est institutus est grauatus, nam confundit qz pari modo et dictũ filio patri relictũ vr, et sic a seipso sibi oio sed imo saluat qz fideicom. a patre filio censet dilatũ in tempus
27 sui tm. vt. ff. in glo. iij. et sic non psi. ¶ † Vlterius quemus Bar. in. iij. op. atqz inferius in distinctione concludit esse casum specialẽ et sin. q substitutus pupillo exhřdato, nõ potest fideicommisso grauari, lz exheredato fuerit legatũ, vt probant. ll. per ipsum Bar. allegate, et preterea tex. in. d. l. qui fundũ. §. qui filios in. iij. par. In quo doc. plurimũ admirationis hñt, Nã3 ab ipso exhřdato, cui legata sint facta, certum est legari posse. l. coheredi. §. cum filiis in si. ff. de vulg. et pup. et ibi Barto. Si ergo ab ipso exhřdato quẽ testator quodãmodo, p ipsam exhřdationis notam, iniuria affecit, fideicom. relinqui põt, multo magis ab ipso substituto ipsi suadet ratio q relinqui possit, cum eum nulla iniuria affecerit, imo cõmodo et honore ipsum, et nõ alios, vt potuisset, substituẽdo. Jdẽ facit tex. d. l. si fuerit. §. j. ff. ti. ij. q qñ possum ab aliquo relinquere pari modo et ab eius hřde et sic a substituto spuberi. Jmmo fortius vr dicẽdũ q posito q ab ipso exhřdato relinqui nõ posset, q tñ posset ab ipso substituto, sicut videmus q lz a patre filio nõ possit iniungi fideicõmiss. in legitima, qñ ab ea reiicit omne grauamẽ. l. qñ in prioribus. C. de inoffi. testa. tñ impuberis substituto ad quẽ legitima et reliq hřditas puentura est fideicõmitti potest. l. si fundũ p fideicommissum. §. si. alias est. l. cũ. l. seq. et prin. sequẽ. ff. eo. Et sic pbet q facilius põt relinqui a substituto q ab eo cui substituit, vnde perquirendum est que sit rõ dictaꝝ. ll. volentiũ q a pdicto substituto exheredati fideicõmissum relinqui nõ põt, cum sit decisio mirabilis et p predictas rõnes, glo. in. d. l. cum quide3 nesciuit alr dicere nisi q est spãle cum alis regu. sit in 3riũ q a quo possunt fideicõmittere et ab eius hřde. d. l. si fuerit. §. j. et sic non assignãs aliquẽ rõne3 spãlitatis confugit ad miseroꝝ presidiu3, vt. d. gl. l. filiũ quẽ hñtem. C. fami. hercisc. Perquirẽtes ergo Cy. Bar. Albe. Pau. et Alex. in. d. l. cum quidã rõne3 dicunt nõ posse reddi, et ita et. d. Cuma. i. d. l. qui fundũ. §. q filios q nunquã potuit reperire vrgẽtem rõne3, Jmmo plus. d. Pau. hic in. iij. col. q forte nõ reperit decisio de qua min9 possit reddi rõ, et in. d. l. cum quidã, q si fas esset, diceret Jmperatores in d. l. cum quidã, inconsiderate loquutũ fuisse, et ex capite suo, aliqua rõne non considerata. In quo tñ a doct. reprehendit cum hoc attribuat Jmperatori, et fuerit prius decisio Jur. Consl. vt in preallég. ll. ¶ Tu potes defendere, qz iurisconsul. fuerũt va r. j et discordes vt refert ipse Jmperator. d. l. et ipse adhesit approbando opi. tenentiu3, vt ibi, et sic ex capite suo approbauit, Jmmo negari nõ põt quin saltẽ ex capite suo iudicauerit antiquorum iurgia in eo supervacua fuisse, quasi ratiõe careat opi. Gria. vtitur etiã ibi verbis noui iuris promulgatiuis. Bar. aũt in. d. §. qui filios, ponit hanc rõnem q ideo est, qz qñ pr legauit filio exhřdato filius est legatarius ergo ab ipso legari põt. l. j. C. cõis de leg. l. ab eo. C. de fideicõ. substitutus aũt exheredato nõ est legatarius ergo ab ipso legari non potest. Nec ob. sm ipsum q ex alio capite videat posse legari, qz a quo põt legari, et ab eius hřde. d. l. si fuerit. §. j. Nam. d. Bartol. illud procedit qñ simplr, et nõ nominatim legat ab hřde legatarij, secus si nominatim, vt. d. l. sed et si sic. §. j. et ibi et hic p ipsum Bar. q. d. q qñ a substituto relinquit nõ est aliter q noiatim, cum saltẽ in substitutione sit noiatio necessaria. Quam rõne3 improbat Jmol. in. d. §. cum filiis, et Alex. et Mod. in. d. l. cum quida3, moti potissimum, qz sequeret q et qñ exhřdatus esset substitutus instituto et sic esset ei relictũ titu. hřditario nõ posset ab eius substituto relinqui, cuius 3rium dicit expresse tex. l. d. §. q filios i. j. par. Jtẽ qz nõ apparet aliquo modo in. d. l. cum quidem cu3 cõcor. q fuerit relictũ nomine proprio. Aliã rõnem posuit Joan. fab. in. §. nõ solum, insti. de pu. sub. v3 eam quã vr reddere imperator in. d. l. cum quidã, pp iniuriã exhřdationis, que odiosa et. l. cum quidã. ff. de lib. et posthu. et ideo restringenda. Qua3 rationem sequunt Jmo. et Alex. in. d. §. qui filios, et Jmo. in. d. §. cũ filiis, eam tñ manifesta ratione improbant Jas. in. d. l. cum quidam, et hic Lancel. Deci. Quonia3 si esset vera deberet dici q nõ posset relinqui ab ipso exhřdato qd est falsum, vt. d. §. cũ filiis. Jmmo hac ratione attenta deberet dici totum 3rium v3 q ab ipso exhřdato legari nõ possit, Ab ipso aũt substituto, q tali iniuria nõ afficit posset alia3 rõnem conatus est ponere Saly. l. in d. l. cum quidã, quã iure improbant Alexã. et Moder. ibi. Et Deci. hic. Aliã ponit qdã Lucas, quã videas p eundẽ Dec. reprobatã. Qui decius tentat ponere aliã, v3, quã vr probare tex. in. d. §. qui filios versi. nec huic 3rium est, Sed ab ea mox recedit, qz h3 3rium tex. d. l. si fuerit. §. j. Tu potes addere q nõ ponitur ibi rõ specialitatis aliqua, sed diuersitas, seu diuersitatis ratio quare a substituto exhřdati et substituti instituto põt legari, et non a substituto exhřdati et legatarij, Vnde cum neutra ex dictis rationibus sit approbata, vr q congrua reddi nequeat, et sic recurrendum ad miserabile refugium. l. nõ oĩum. ff. de legi. Nam non posse reddi magis cõiter fatent doc. tam antiqui q Moder. Sed vide hic Cleudiũ ponentẽ satis coloratã rõnem non est tñ ratio noua, sed substentatio rationis Bar. v3 qz quãuis talis substitutus sit hřs pupilli et legatarij tñ non censetur testator eum grauasse vt hřdem legatarij sed eo qz beneficio ipsius testatoris haberet successionẽ pupilli, Quod ex eo dicit apparere qz si grauasset eũ tanquã hřdem legatarij grauasset simpliciter et in genere hřdem legatarij exhřdati quandocunqz et quomodocunqz esset hřs, sed qz grauauit eum qui esset hřs certo modo ex indicio testatoris videt eum grauasse tanquã hřdem ipsius pupilli et quasi habeat hřditatem indicio testatoris, non quasi habeat legatum, In hřde autẽ simpliciter ipsius legatarij id dici non potest, et ideo Bar. in. d. §. qui filios tenuit ab ipso hřde exhřdati et legatarij fideicõmitti posse simpliciter et nomine appellatiuo et sic est prima illatio et declaratio ex ratiõe Bar. vt. ã. sustentata, Nec ei obst. tex. in. l. plane in princ. ff. eo. qz ibi non apparet quicquã q filio exhřdato est factũ legatũ. Secunda illatio sequit q si testator expressisset fideicõmissum relinquere a dicto substituto, ob legatũ exhřdato relictũ fideicõmissum valeret, qñ essemus in claro, et sic ratio Bar. cessaret, et in eo casu limitat. d. l. cũ quidam cum cõcor. aliã rõnẽ nouissime astruere conant, que parũ satisfacit et subuertit ex declaratione ad. d. l. si fuerit, in ver. benignũ est. l. q nõ supponat rigore3 in 3rium quã tradit Rui. col. v. quicquid ibi dicat gl. ¶ Jtẽ dicu3 Bart. in distinctione in. ij. mẽbro principali ponit de eo qd peruenit ex. l. dispõne vel casu, et i primo mẽbro posuit quãdo deuenit ex voluntate testatoris, et sic videt sentire q in. ij. membro nõ deueniat ex voluntate testatoris, et ibi ponit casum de quo in hac. l. et per consequẽs q in hac. l. non veniat ex voluntate testatoris ad patrem vel dñm, qui grauantur, Quod est expresse cõtra dicta per ipsum Bar. ã. in. j. et. ij. oppo. Quare Jas. in. j. lect. multis instat verbis in hac contrarietate nouiter per ipsum ponderata, breuiter facillima est solutio, quia Barto. in oppo. de tacita voluntate loquitur in distinctione de expressa, prout dem9 ipsemet aduertit et soluit, et q in primo membro solum de voluntate expressa loquatur ostendit dum subdit de substituto, le-
28 gatario, fideicõmissario, vel dona. causa mor. ¶ † Jtẽ dñs bar. alleg. l. plane. §. si. cũ. l. seq. no. illũ tex. ex cuius regu. infert Socy. q ille cui est relictum ius patronatus ecclesie non potest si-

deicōmisso grauari, qr non est honoratus cōmodo pecuniario quod eo magis procedit, qr iure pſonatus ecclesie nō vr simpliciter habere legatarius a testatore, cum requirat consensus ordinarij, vt no. gl. in c. cum seculū de iure pſone. Adde preterea q̃ ꝯ conclusio. Bar. vr tex. in l. iij. §. si. ff. de cōdi. ob cau. ⁊ l. iij. in prin. ⁊ per totū ti. ff. de statu lib. vbi ⁊ pluribus concord. dñs relinquit libertatē seruo que nō affert ipsi legatario cōmodū pecuniarium vt. d. l. plane, ⁊ tñ pōt grauare sub cōditione dandi pecuniā, sol. in illis ll. grauamen iniunctū est sub conditi. datio ni libertatis, vnde ex hac solu. ⁊ dictis ll. probatur ⁊ infertur q̃ sentiens cōmodū nō pecuniariū per viā condōnis pōt onerari, Ratio aūt est qr ea que sunt in conditiōe nō sunt in dispositiōe. l. si quis sub ꝯditione dandoꝝ. ꝑ. ff. si quis om. cau. testa. Insup ꝯ dictā cōclusio. ⁊ d. l. plane, pro intelligentia oppo. q̃ immo seruus ꝯñs libertatē, consequat cōmodum pecuniarium, Naꝫ ex ea fiet q̃ quicquid postea acqret sibi acqret, Rñ. q̃ dicta acqsitio non fiet ex dispositione testatoris, sed aliunde, ⁊ iō non dꝫ ꝓꝑ id posse grauari arg. l. Imperator. §. si cētū. ff. ri. j. ⁊ ibi bar.

29 no. ¶ † Item inquantū Bar. facit in si. distinctio. diam, An relinquat ab hr̄de hr̄dis vel legatarij, vel alterius honorati nomine appellatiuo ⁊ tunc valeat, An noīe proprio, ⁊ tunc nō valeat, vt probat in. d. l. si fuerit. §. j. iuncta. d. l. sed ⁊ si sic. §. j. eo. ti. ⁊ pro rōne dñs se refert ad tradita ꝑ glo. ⁊ ipsum ibi, Dicas q̃ lꝫ ca n Bar. eius rōnem approbantes cōiter doc. transeant,

30 Attñ Pet. de bella. ꝯ. ⁊ precipue † qr nominatio in specie potētior esse dꝫ ⁊ est q̃ in genere. l. in toto. ff. de regu. iur. l. legato generaliter. ff. eo. Cōprobatur ex eo q̃ habemus de substitutione q̃

31 efficacius vr expressa † qñ fuit facta ꝟbis particularibus ⁊ singularibus q̃ qñ verbis generalibus, vt ꝑ Barto. ⁊ doc. in. l. j. ff. de vulg. ⁊ pup. ⁊ in. l. si quis in pricipio testamēti. ff. ri. g. ⁊ ꝑ Moder. in. l. seq §. in legatis, ⁊ per ꝯñs magis iudicio ⁊ volūtate testatoris hꝫ nominatus proprio noīe q̃ appellatiuo, Secundo qr ēt hr̄es noīe appellatiuo nuncupatus hꝫ casum, qñ primus honoratus potuisset facere q̃ nullus hr̄s hēret. s. alienans in vita ꝑ donatione vel aliter ⁊ legando in morte, cum legatuꝫ recta via in legatariū transeat, ⁊ sic nō ad hr̄dem, Pro defensione vl de hic Socy. ⁊ Jal. ⁊ melius Clau. qui fatet q̃ quo ad hr̄ditatē ⁊ successionem hr̄dis semper est casus q̃ eius successionē habeat qui hꝫ, supple, vel ex testō, qr potuisset aliū instituere, vel abintestato, qr potuisset instituendo priuare nisi descendētē quo ad legitimam, sed quo ad pmi relinquentis hr̄ditatē vel legatuꝫ est hēri ex voluntate ipsius qñ est nominatus heres in genere, qñ cum sic necesse q̃ primus hr̄s sit habiturus hr̄dem vel aliquem loco hr̄dis, sequit q̃ talis hr̄s in genere ex voluntate ipsius primi relinquente ⁊ est habiturus hr̄ditatem vel legatum ab eodeꝫ primo relictum, Ideoq; pōt grauari, cum sic ex eius voluntate talis hr̄s in gñe quēcunq; postea esse contingat, hꝫ emolumentum. Heres aūt nominatim grauatus, ꝯdōnaliter si esset heres, qr aliter nō cadit vt. d. l. sed ⁊ si sic. §. j. si contingat eum habere hereditatē vel legatum, id emolumentuꝫ, fortuito ⁊ casu habet, quoniā non fuit de necessitate ipsum habere, potuit. n. esse q̃ nō fuerit hr̄s ⁊ sic lꝫ fuerit idq; fuit a fortuna, ñ ꝑꝑ dispositionē fideicōmittētis, ⁊ ideo fideicōmisso grauari nō pōt, vis ergo est in hoc, qr qñ heres grauat in genere ad eum est indubie ꝑuenturum, vbi aūt grauat nomine proprio secus, ⁊ ideo primo casu grauari pōt. Secūdo non, declara tñ qr pmo casu semp habet emolumentū ex iudicio testatoris cum fuerit gñale quemlibet successorē cōprehendēs, Secundo nō hꝫ ex iudicio testatoris cum id qd̄ habeat sit ideo vel qr placuit heredi eum honorare, si non erat successurus abintestato, vel qr placuit alterū nihil instituere si erat successurus, sicq; habet a volūtate expressa vel tacita inr. l. conficiunt. ff. ti. j. hr̄dis non aūt fideicommittētis. ¶ Non ob. primū argu. qr lꝫ alias procedat, tñ in proposito ⁊ premissis patet non concludere quo ad id de quo agitur. l. q̃ emolumentū certo ⁊ indubie sit ad ipsum perventurum, ⁊ solū est talis expressio debili modo. l. cum dubio cōdōnis. ¶ Non ob. scdm. Nam q̃ heres in vita seu in morte alienat posse non est in cōsideratione, qñ ex quo tale fideicōmissum relictū ab herede heredis vel legatarij in gñe est purū ⁊ statim cedit a morte testatoris, vt. l. j. ⁊ l. hr̄dis §. tantūdem ff. qñ dies leg. ced. illō solū tempus est in ꝯsideratione, ⁊ casus premissi postea cōtingētes nō sunt in cōsideratione, nec fideicōmis. valere impediunt, vt rñdens ait Clau. Qui ēt ex premissis infert ad declarationeꝫ d. l. si fundū ꝑ fideicō. §. si. ff. eo. ⁊ alia quedā vt ꝑ eum. Sequit. ij.

pars. ¶ Glo. iij. in ver. ex pſona declarando eum inr. cōtextu ipsius pōt diuidi, In. ij. partes. In. j. dupliciter expōit text. In ij. per viaꝫ. q. oppo. ⁊ tripliciter soluit sa ibi sed quo. Iteꝫ scōa subdiuidit in. iij. prout tres ponit solu. ⁊ sa est ibi vel dic patre, Quaꝫ glo. declarans Bar. alio ordine procedit formans in primis oppo. de. l. qui sic. ff. de solu. iuncta. l. placet in glo. allega. ⁊ ex pmis parte gl. sumit primā rñsionē ad ꝯrium ⁊ eiusdem respōsionis reprobationē, ex scōa vero parte sumit tres alias rñsiones vt ordinate habes ꝑ ipsum volentē in effectu q̃ ex dictis glo. resultent. iiij. intellectus ad hanc. l. cuꝫ ex qualibet solutiōe vnus emanet. ¶ Reassumendo specialius quālibet partē glo. vt discutiamus in quibus bene vel male loquat, Capio eam in pri.

32 vbi dat primā lec. ad hanc. l. prout dicit Bar. vꝫ q̃ † fideicommissum relictū filio vel seruo ita demum vꝫ si pr̄ vel dñs velit, alias non, ⁊ hoc velint illa verba ⁊ pſona pr̄is. i. voluntate quasi dicat Iur. Con. nō esse precise cogendū pr̄em vel dñm, Sed ita demum si velint tale fideicōmissum vires habere, habeat, et hoc modo non ob. cōtrarium qr si pater non velit emancipare, vel dñs manumittere, ⁊ emancipato vel manumisso restituere nō cogit. ¶ Contra quā solu. ⁊ intelligen. Bart. vt vidimus, allegat ver. deniq; vbi. d. q̃ si pater est grauatus restituere extraneo tenet ex persona filij, vbi autē est grauatus restituere ipsi filio. d. q̃ non tenet ex persona filij, qr ipse filius sibi teneri non posset, sed pater dicit ex pſona sua, ⁊ vt pr̄ grauatus, vt cōmodū sentiens, ⁊ sic presupponit ibi ipsum patrē esse efficaciter obligatum, Predictum illis verbis, qr ex persona sua ipse filius sibi obligari nō posset, Denegat enim ex persona filij subsistere obligationem, ergo vr concedere q̃ ex persona patris subsistat obligatio argu. l. cum pretor. ff. de iudi. vel dicas q̃ verbum tenetur in tex. determinat ēt sequentia, sibi ipsi vero filio nō admissa falci. s. tenetur, sed posset ad id responderi, q̃ imo est aliud verbum. ff. s. restituere hereditatem a quo illa ipsi vero filio sc. regantur. Tu considera q̃ licet pōderatio. d. ver. deniq; ascribatur Bar. per doc. tñ vere fuit ponderatio ⁊ fundamentū gl. sic cōsideranti, ⁊ forte Bartol. posuit ꝑ modum declarationis glo. ¶ Ultra Bar. cōtra dictā primam intelligentiam facit secūdā Pau. ⁊ Alex. d. ver. quatenus ꝓhibet detractionē quarte, naꝫ si posset totū nō restituere posset aūt si ex volūtate sua pōderet fideicō. multo fortius ptem, qr cui lꝫ id qd̄ est maius. i. retinere totū, eiuſq; qd̄ est minus. i. retinere ptem, iuribus vulg. Tertio subtili rōne improbat Aret. qr si pr̄ non cogeret ad talē restitutionem, si restitueret ex certa sciētia id eēt, ⁊ sic nō haberet filius vt fideicom. sed vt donationē arg. l. cuius ꝑ errorē ff. de reg. iur. ⁊ l. j. ff. de condi. inde. qd̄ notorie repugnat huic. l. Clerius probatur ꝑ l. donari. ff. de dona. ⁊ l. donari. ff. de regu. iur. Quarto facit qr cum legatū a principio inualidū, prout esset stante dicta lectura, impediente regu. catoniana, nō pōt ex voluntate pr̄is ex post facto accedente, validari. §. an seruo, institu. cod. ⁊ dicit ff. latius. Hanc tñ, vt. ff. in. j. gl. remuli conat saluare Alex. ⁊ ante eū hic Pau. cū qbus ibi Jal. referētes fuisse prius intelligen. Iaco. but. Sed ibi reprobaui, ⁊ postea repery reprobat ex illa rōne hic Socy. saluationē tñ Alex. sustinere conat hic pere. me. Alia tñ rōne tenēo ꝯ Alex. cuius sustentatio mihi non videtur sufficiens, dicit enim tex. nō posse intelligi q̃ fideicom. vires capiat ex persona pr̄is nisi respectu exequutionis. Nā respectu subsistentie sue essentialis validitatis primas vires capit in testatore a cuius voluntate hꝫ subsistentiam, Post mortem autem testatoris vires capit ab aditione hereditatis. l. si nemo, de t. flamen. inte. ff. l. cum quam. C. de fideicom. Quam aditioneꝫ hoc iure non potest facere pater, sed Immo si filius vel seruus adire nolent testamentum non valeret. l. iij. C. de heredi. instituen. Non potest ergo dici q̃ fideicōmis. vires sumat ex persona patris, nisi respectu exequutionis. Sed tu dic q̃ imo respectu essentialis validitatis ipsius fideicommissi particulariter ⁊ sunt vires dispositionis fideicommiss. particulares, ⁊ non communes, ⁊ sic non prout est quid in testamento dispositū, Quod patet, quia si non ex persona patris, esset inualidum propter regu. q̃ nemo sibi potest obligari, positam in ver. deniq;. Item si verum esset quod dicit eodem respectu exequutionis sumeret vires, etiam quando fideicommissum deberetur extraneo quod esset contra differentiam positam in text. Unde concludo non bonam esse saluationem Alexan. per rationem premissam. ¶ Angel. autem de perigl. Docto. Clarissimus, fuit in opinione q̃ hec glos. intelligentia simpliciter saluari posset

⁊ sic q̃

& sic q ex persona patris vel domini vires habeat fideicom. nõ solum eo respectu, qz possunt filiũ vel seruum per emancipatio- nẽ seu manumissionẽ a patria vel dominica potestate liberare, & postmodũ restituere, vt.d. gl. sz ẽt in casu fortiori, vt ipsis in po- testate retẽtis hẽat vires fideicõmissuz ex psona.i. ex volũtate eo rũ.s.pris & dñs hoc modo, vz si ipse pr vel dñs nolint sibi ex ta- li fideicõmissi restõne reacqri, & h modo rñdet ad.d.l.qui sic.ff. de solu.iuncta l. plz, alleg.p Bar. & doc. q nõ reacqritur pri vel dño, sed remanet penes eos, ex pris vel dñi volũtate, nam filius vel seruus tũc sunt capaces habẽdi tale fideicõ.in filio pbat per tex.sing.in.l.cum hẽs.ff. de acqui.heredi. vbi ex sola voluntate testõris, absq volũtate patris est casus quo dñium remanet pe- nes filium, multo magis ergo in casu isto, in quo pris voluntas, cũ testõris volũtate ocurrit, item pbat qz ẽt ꝯ volũtatẽ pris, & so- la volũtate testõris hz ppriũ vt.l.impator.ff.ad treb.in seruo aũt pbat p tex.in.l.pe.§.illo.C.de necel.ser.he.insti. Itẽ pbat ex eo qz nũllo dño nõ reacquiritur dño, vt est gl.cõiter approbata in l.frater a fratre, in prin.ff.de ꝯdi.indeb.rñ.preterea ad reg.carbo nia.& sic ad pzalleg.§.an seruo, q illa reg.nõ hz locũ in fideic. vñ de quo solo hic tex.intelligit ẽm ipsum, ex quo in eo nõ cedit dies a morte testõris, sed ab adita here.ẽm ipsum infertus, ergo in eo nõ hz locũ dicta reg.cũ solũ pcedat in fideic.in qbus dies a mort testõris cedit.l.ij.ff.de reg.carbo. Rñdet etiã ad funda- mentũ Bar. & doc.de verbis Iur.cõ.ff.in ver.deniq, q nõ solũ nõ ꝯuertur imo faciat p eo, qm nõ voluerit aliud dicere Iur.cõ. q pr nõ vt heres, sed vt pr rogat, nisi q nõ cogit restituere si no lit, cũ ille solus cogat, q vt heres ẽ rogatus, ex quo nouus cpi.in- fert primũ ꝯclu. q fideicõmissuz vñ filio vel seruo a pre vel dño relictũ nõ est inutile, sz sit pure & simplr factũ, & aliqua ꝯditio nõ subintelligat.i.existentie sui iuris, ꝯ gl. in fi. Bar. & doc.cõiter, Scdam q valet restitutio fideicom. facta p prem vel dñm filio vel seruo ẽt existentibus in ptãte, & q si expediret alimẽta essent pstanda p eos pri, vel dño, arg.d.l.impator, que cond.est vltra doc.infert preterea duo corolaria, primũ q i fideicõmissis vñbus nõ hz locum reg.carboniana. Scdo q volẽte testõre & simul pa- tre seu dño, filio vel seruo acqritur aliqd qd pri vel dño non re- acqrit. Qd subdit esse no.ad limi.d.l.plz, ꝯ quã Virgili opi. sz dubius sit, tenẽt Bal.nouel. Soci. & Dec.m.post eos, & l pri mis q nõ pcedat hec lec.vt p ipsum intellecta deducũt p tex.in dicto.§.an seruo, cui nõ bñ rñdet, cũ verius sit q ẽt in fideicom misso vñ reg.carbonia.locũ habeat, vt.ff.dicet i qõnibus. Scdo qm falsum est q tex.iste solũ in vñ fideicom.locũ habeat nõ aũt in legato, cũ, q ẽt in particulari legato probat, & in prin.in ver- bo legatũ nõ violando, & in fine vbi illatiue ex pcedentibus spe- cifice de legato particulari & fideicõ.circa illud differẽter ab he- ditate & fideicõmisso, circa eã, loquit. Tertio ꝯ talẽ intellectũ vr- get fundamentũ de quo.ff.post Pau. & Alex.qm si totũ fidei- cõmissum a volũtate pris penderet multo magis & pars pende- re posset, sicq pr treb.deducere nõ phiberet, quod esset ꝯ tex.in ver.deniq, qd fundamẽtũ nõ euitat ex eo qd.d.Dec.m. & pa- rus ꝯcludentes, per.l.multũ interest.C.si quis alte.vel si. Adde tñ ẽt ꝯ dictã opi.funda.Are.de quo.ff.qz nõ esset fideicõmis.sed donatio. ¶ Ad fundamẽta palleg.doc.rñdet prio capiẽdo pso nã filij, nã falsum est q ꝯsensus pris possit opari q filio acquirat id qd de iure acqri nõ pot p reg.l.nemo pot.ff.e. Nec facit.d.l. cũ hẽs, de acq.he.nã rñdet duplr vt.d.ibi Bart. q est spãle ob fauorẽ pris, vel q imo pri nõ filio acqrit, qmuis filius pp pris fa uorẽ sine iussu eius adire possit vt.l.antistius.§.si.e.ti. ¶ Mi- nus ẽt ob.d.l.impator, qz ibi fideicõ.a pn.valuit, & filio ibi suc- currit pp dilapidationẽ, cũ alr succurri non posset, & sic est predi- cta rõne spãle, quo aũt ad psonã serui falsum esse qd sz, deducit p vulga.reg.l.qd attinet.ff.de reg.iur. & clarius qz cũ dñiũ sit de iure gẽtiũ secũdario, eius nõ pot esse capax seruus.l.ex hoc iure. ff.de iusti. & iu. iunctis traditis per Bar.l.si id qd.§.fi. ꝯdi. indeb. & doc.in.l.i.in prin.ff.de acq.pos. Nec dñi volũtas eũ ca- pacẽ efficere pot.d.l.nemo pot. ¶ Ad.d.l.pe.§.illo, videlicet rñdet, qz sz ibi dicat implẽ facere heredẽ legatũ nõ adimplẽtẽ, nõ tñ ex eo sequit q velit legatũ valere vt ẽt ibi.d.gl.sed tu caue qz non tollit inductionẽ, inquantũ ibi pbat q si heres, & sic dñs soluat sz nõ cogeret seruus capax est qm ibi lex approbat, vñ tu solue q seruus tz de facto & vtitur re legata, nõ aũt est dñs, cũ sit dñij incapax ex dictis.ff. Immo dicunt ibi Bal. & Pau. hẽdem ẽt in foro conscientie non teneri. Illud etiã de nãli oblõne similr nõ facit, qm ea est de iure gẽtiũ primeuo, cuius est capax seruus, ita q eam sibi a dño acquirit, nec ipsi dño reacquiritur, vt per Bar.d.l.si id quod, & Alex. & Mod.d.l.i. & sic patet dictã pri- mam lec.nullo modo tenendam esse. ¶ †Scdam lec.ponit gl. ibi fuit rogatus sub ꝯditione, quã Bar.(vt vidimus) tanq̃ diui natiuã reprobat, & ita ẽt pleriq doc.quãuis eã in se verã esse fa- teant, cui (vt ait Alex.) non ob.reg.carbonia.qz nõ pertinet ad relicta sub ꝯditione.l.carboniano, cũ seq.ff.de reg.carbo. & l.cete ra, post pn.ff.eo. & prealleg.§.an seruo. Rapha.tñ cu.hãc lec.di cit necessario tenendã qz nullo alia sustineri possit, nec esse diui- natiuã, vt dicũt repheñdentes, qm Iur.cõ.nõ intẽdit hic decla- rare an tale fideicõmis.valeat vel nõ, sed q si est prestãduz filio vel seruo sumit vires ex psona pris vel dñi, hz ergo intelligi vbi fuit relictũ eo mõ quo pot de iure si enim de validitate dubiũ re soluere voluisset, pculdubio verbũ aliqd fecisset, vt fecit in.l.vbi pure, & in.l.fideicõmisse.§.si filio. Comprobatur ex intentione Bar.in dim.dictis in prima pont dictũ, cũ quo alij, non autem dicit decidi qõnem sine dubiũ, & hãc opi.(sz dicens diuinatiuaz improbet Alex.) sequunt Soci. & Dec.m. Rñdentes ad vnuz funda.quod ꝯ eam facit Pet.de bellu.s. q cum tex.pariter lo- quat de fideicõ.relicto extraneo, sicut in eo hz tex. itelligi de pu ro ita ẽt in relicto filio vel seruo, iuxta reg.l.nam hoc iure.ff.de vulg. & pup.cum ꝯcor. Nam dicũt nõ obstare, qm oẽs fatent fi- deicõmissum factũ filio non valere nisi saltẽ subintelligat tacita ꝯditio, vt in vlti.lec. & sic (volunt dicere) q pariformis determi- natio esse nõ pot, cũ diuersa sit rõ in vno determinabili q̃ l alio, tunc aũt dicta reg.limitat, vt ibi p scribẽtes, & sic q ẽt tenẽdo cõ munem opus est fateri diuersuz esse in fideicõ.soluẽdo filio vel seruo q̃ in soluẽdo extraneo. Quaz opi.sequit Ial. & tenendam indicat etiã Clau. & cõprobat qz ex quo hic enũciatiue de fidei- cõmisso fit mentio de alias valido intelligi hz.l.non putauit.§. nõ quis.ff.de ꝯtab.l.iiij.§.ꝯdẽnatũ.ff.de re iudi. Tu aũt pro de- fensione cõis ꝯsidera q fundamẽtũ Cu. & sequaciuz, est notorie falsum & ꝯ hunc tex.in pn. vbi decidit, & sic erat dubitatio, q va- let fideicõmissum iunctũ pri vel dño, vt clarius illis ver. fideicõ- missi pris vel dñi pt, & satis stare pot cũ h qd i dim.d.Bar. qz ẽ dictum decisiuũ, & q hic sit talis decisio vult glo.s.in positione casus, ponẽs queri & dubitari an valeat, idem & glo. ij.allegãs ad dictã decisionẽ ꝯcordan. Verz est tñ q non decidit in specie de modo quo fit vt valeat tale fideicõ.sed in gñe q valeat, nõ tñ de virib⁹ fideicõmissi dubitat specifice.s.quo modo valeat vel non valeat, & hoc forte ꝯsiderat Raph. & sequa. ¶ In ea glo.ibi vel dic si pater sibi retinere olno vult &c. Hanc tertiã lec.improbat Bar.ex eo qz si pr tenuit sibi queri nõ pot dici q fideicõmissuz sumat vires ex psona pris, immo apud filium ipso iure remanet cũ ipse sit heres.l.si heres institutus, in prin.ff.ad treb.l.seruũ si liij.§.i.ff.eo. & sic esset ꝯ tex.volentẽ q sumat vires ex psona pris. Quã tñ Imo.ab hac obiectione saluare nitit, dicẽs, q ex hoc su- mit vires ex pso.patris, qz iussu eius adit, sz nõ acquirat, qz for- te protestatus est nolle sibi ex tali aditione acquiri. Intelligit tñ hãc solu.procedere qñ in diẽ vel sub ꝯditio.fideicõ. relictũ fuit, nec ob.reg.carbonia.eã tñ saluationẽ reprobat Alex. Primo p rõnem Bar.vult dicere q tex.non hz intelligi de viribus p adi tionẽ, qz nõ magis fideicõmis.q̃ alia in testõ disposita eo respe ctu.s.iussus vires sumunt ex persona pris. Scdo qz intelligendo q fideicõmis.sit in diẽ vel sub cõditio.est diuinare, ad qd tñ pa- teret rñ.tenendo cũ Raph. & Mod.ff.in proxi.lec. Tertio & for tius qz cũ tex.in hac scda par.loquat de legato sicut de heredi- tate, sequit non pcedere fundamẽtũ Imo.in iussu, qm in legati acquisitione non requiritur.l.cum pr.§.surdo.ff.de leg.ij. Sicq non ꝯsiderat iussus hic in fideicõ.vñ, p.d.reg.l.nam hoc iure. Quarto ꝯfirmat Soci.qm hec.l.pariformiter loquitur in seruo vt in filio, sz in seruo ratio Imo.stare nõ pot, qz seruus est olno incapax & dicta protestatione nõ obstãte dño acquireret, qz esset protestatio ꝯtra actum, cum non sit trahibilis nisi in vnum sen- sum iuxta doctri.Inno.in.c.cum.m.Ferrari.de cõsti. & Ange. in.l.sarisgentiuz.§.qd fere.ff.de pac. Quinto qz seruus & filius hoc iure etiã inuitis pri & dño acquirũt.l.ẽt inuitis.ff.de acq.re. domi. & l.seruus vetãte.ff.de verb.ob. Sexto tu ꝯfirmo, qz si vera esset rõ Imo.sequeret q ẽt qñ fideicõ.est relictũ extraneo, sume ret vires ex psona pris, qz eque operat iussus i eo, qd esset ꝯ hũc tex. & sic tene ꝯ Imo. & hanc tertiã lec.nõ esse sustẽtabilẽ. Aduer- te tñ ad pfectã intelligentiã, qz Alex. & Mod. nõ bene referunt gl.in hac lec.ipsa enim nõ loquit de pre nolẽte sibi reacquiri fi- deicõmis.restõne facta filio vt pz ex ipsius glo.clarissimis verbis

ibi nõ vult, ꝛ ibi restituat res illas, apparet etiã ex.l.imperatores, quam ipse allegat, ꝛ ita etiã intelligit Bar. alias nõ faceret ꝯtra de reacquisitione per.l.qui sic.ff.de solu. ꝙuis in declaratione videatur intelligere vt Alex. Nec refert ꝙ glo. videtur aliter sentire dum allegat.l.fin.§.si aũt patre recu. que loquitur de aditione, qꝛ glo. solum allegat ad illud de curatore nã nõ põt allegare ad probationẽ lecture, cũ illa sit decisio noua, ꝛ ꝯsidera qꝛ hec.ij. lec.glo.parũ differt ab illa Ang.de perig.de qua.s. ¶ 34 † In ea glo.in si. Pãc dixi.solu.tenẽt Pe.Cy.ꝛ Bar. vt retuli, ꝛ demũ alij ꝙ plures ꝙ qñ filius vel seruus instituitur, ꝛ filio, vel seruo eidem pater, vel dñs de restituẽdo grauatur per fideicõ. ipsum fideicõ. intelligitur esse dilatum in tempus existẽtie sui iuris, vt latẽ vidimus cũ Bar. pro qua lect. Bar.aduertẽs.l.vbi pure per glo.alleg.non probare, cũ ibi sit verbũ peruenire qđ significat effectualem peruentionẽ.l.ij.§.peruenisse.ff.de here. vel ac.vẽ. allegat.l.epistolam.§.si.ff.ad treb.ꝛ.l.filiam.ff.de an.ꝛ arg.lega. que tñ.ll.non faciunt sm Pau.ꝛ Alexan. vt hic ꝓ ipsos. Unde Pau.Raph.cuma.ꝛ Areti.tenẽt ꝯ Bar. approbãtes lec. Old. ꝙ erãt in fideicommiss. expressa aliqua verba per que constabat illud dilatum esse in tempus existentie sui iuris, sicut in.d.l.vbi pure, ꝛ.d.§.si filio, ꝛ ꝙ lec. Barto.non procedat deducunt pri mo per tex.a ꝯtrio sen.in.l.quidam ita.§.si seruo.ff.ad trebel.vbi seruo instituto herede ita demũ est vtile fideicõ. si dñs de restituendo eidem cum liber erit grauetur, ergo aliter nõ. Scđo ꝓ hunc tex. qui pari modo loquitur in seruo, vt in filio, sed in seruo intelligere ꝙ sit dilatum in tempus existentie sui iur. esset irrationabile, qꝛ expectare id esset expectare Regis Saxonie aduentum, et magnam nimis suspensionem haberet cum morte domini liber nõ efficiatur. Tertio mouẽtur qꝛ, vt.d. Rapha.nõ videtur rõ alicuius differẽtie inter casum preallegatũ.§.an seruo, ꝛ hic quando est institutus, pr vel dñs, ꝛ hanc.l. Quarto adducitur.d.l.filiam, quã pro se alle. Bar. nã ibi ex verbo seruãdi adiecto per testatorẽ sumitur rõ decisionis, ꝛ sic a finali rõne illius decisionis cessante probat ꝯ Bar. cũ ibi esset institutus filius, in prãte, ꝛ pr grauatus ꝓ fideicõmissum eidẽ restituere vt hic, ꝓ quã.l. opi ꝯ Bar. veriorẽ iudicant Ruy. ꝛ nouissimi, ex ꝗbus oĩbus ꝓdicti tenent opi. Oldra que in effectu est ꝙ sit fideicõ.in diẽ vel apposito aliquo verbo denotãte dilationẽ in tp̃s existentie sui iur. Alex. aũt dicit aliquo modo nõ putare ab opi. Bar. recedẽdum fore, lꝫ articulũ dubiũ valde fateatur, quã Bar. opi. ẽt tenẽt Ang. ꝛ Imo. ꝛ lꝫ sm Alex. verũ sit ꝙ.l.ꝯ epistolã, ꝛ.l.filiam nõ ꝓbent opinionis, tñ oĩno tenenda est pro ꝓ hunc tex. cũ non violando, scđo facit rõ fundata in.d.l.vbi pure, nã sicut illa verba faciant ꝙ ad filiũ tuũ ꝑueniat, hñt vim ꝙ cẽseatur ex eis denotari dilatio ĩ tp̃s existentie sui iur. Ita hic institutio filij vnã cũ grauamine iniũcto pr̃i faciãt eã voluntatẽ cõprehendi ꝛ ostẽdi. Pro quo facit optime tex.in.d.§.si filio ibi sed intelligi hoc possit, ꝛ sic, supple, nõ sit expresse scriptũ iuxta.l.i.ff.de his q̃ in tes.delẽ. Tertio adducitur efficax rõ, nã ꝯstat ꝙ qñ filius est institutus, ꝛ pr de emancipando grauatus, lꝫ non fuerit grauatus de restituendo, tñ ex tacita mẽte testatoris restituere tenetur.l.si cui legatũ, ꝛ.l.sequẽ.ff.de ꝯdi. ꝛ de.l.ꝙuis.C.de fideic. eodẽ modo, ꝛ eadẽ rõne in ꝓposito dꝫ cẽseri pr grauatus de restituẽdo ne tale grauamẽ sit totaliter inutile ꝛ frustratoriũ qñ filius erit capax, sicut.n. ibi ex vna dispõne de emancipando, depꝛehẽditur mens testatoris de restituẽdo, ita ꝯ deprehendatur mens testatoris de restituẽdo qñ filius vel seruus capax erit, qđ ar. ꝯfirma, qꝛ ꝯcludit a fortiori nam in illis.ll.totalis dispõ fideicõ. subintelligitur ex alia penitus diuersa, de manumittẽdo, hic aũt grauamẽ fideicõ. fuisset expressum ꝛ solũ subintelligitur ex intentione testatoris dilatio in tp̃s quo filius vel seruus sit sui iur. qđ patet longe minus esse ar.l.in toto.ff.de re.iur. Item ibi bñficium emãcipationis nõ fuisset penitus inutile filio absq; fideicõmisso subintellecto vt ꝯ hic in dispõne fideicõ, vt ex predictis ꝯstat. ¶ Ad argumenta. ff.relata rñ. sm Alexã. dꝫ ad.l.quidam.§.si seruo, ꝙ nõ dꝫ sumi arg.a ꝯtrio sen. cum sit ꝯ hanc.l.iuxta no.l.ij.C.de ꝯdi.inser.ꝛ.c.i.de eta.ꝛ quali.li.vj. Nec placet replicatio Ias.ꝛ Clau.Ruy.ꝛ Nouiss. dicẽtiũ hãc nõ bonam qꝛ nulla lege de mẽdo ꝯdit. glo. probetur, qꝛ immo probatur hic nõ violando vel diminuẽdo. Minus etiã placet cansiliois respon. Ias.ꝛ Repeten. qꝛ non cõuenit dicere ꝙ verba illa cum liber esset sint respõsiones Iur.consul.nam sequẽtia verba etiam vtile fideicõmiss. est non conuenirent, qꝛ vtilitas.i.validitas esset semper etiam anteq̃ esset liber. nisi expones vtile.i. proficuum, quod nõ placet, Uel secũdo ꝙ ex predictis patet ꝙ immo concordat cum etiam hic sit grauatus cum liber erit, sicut te ꝙ subintelligatur, sed caue quia ibi fuerat institutus seruus vt hic, ꝛ tamen requirere videtur ꝙ sit facta expressio cum liber erit, nec videtur tex. posse intelligi de dilatione subĩtelligẽda, quia verba nõ patiuntur, ideo pro minus malo tenenda potius est precedẽs sol. tex.tñ valde vrget ꝯ cõmunem. ¶ Ad secũdũ ꝙ non est absurdum, licet verũ sit ꝙ facilius possit fieri sui iuris filius ꝙ seruus, ad quod tu pondera tex.in.d.§.si seruo, nam si nõ esset considerabile non decideretur ibi nec fieri presupponeret etiam expresse, ꝛ sufficit possibilitatẽ adesse.ꝛ.erit aũt lex.tiũ. diff. ¶ Ad tertium ꝙ imo est manifesta dñia qꝛ in.§.an seruo, est vnicus actus legãdi seruo, ꝛ sic proficiendi ei, hic aũt duplex institutionis.s.vel legandi ac etiã fideicõmittendi, ꝛ sic plus rationabiliter operari debet.l.cum scimus.C.de agri.ꝛ censi.lib. xi.l.si mulier.ij.C.ad velle.duo enim vincula in simi.dicuntur plus vno operari, in auc.itaq;.C.cõmunia de succes.ꝛ.c.i.de treu. ꝛ pac. ꝛ sic ostenditur ex tali geminatione inesse rationẽ de qua in.d.§.si filio, versi.vt intelligi possit, verba enim de quibus ibi sunt posita gratia exempli, sicq; non restringunt decisionem.l. damni infec.ff.de dã.infec. ¶ Ad.d.l.filiam que magis vrget ꝯ Bart. nõ videtur aliter posse respõderi nisi ꝙ ideo nõ valuisset nõ adiecto ver.seruent qꝛ institutio facta de filia nõ est in ꝯsideratione duplici rõne, prima, qꝛ filia recusauit hereditatẽ, scđa qꝛ fideicommissum fuit iniunctũ patri vt substituto, ꝛ sic expresse vocato, non autẽ vt patri, ꝛ nunq̃ expresse honorato vt hic, ex quibus Alex. ꝛ Mod.opi.ꝛ intellec. Bar. sustinent, pro qua sustinẽda vlterius saluant inductionẽ Bar.d.l.epistolam, Sod. ꝛ post eum, licet nõ memoret, Paer.m. ꝛ quidem subtilis est solutio vt apud eos. Tamẽ nõ ꝯcludit recte ꝯsideranti, nã lꝫ ibi persona cui fideicommissum erat restituẽdum esset magis dilecta testatrici ꝙ hic potuissetq; ibi grauare ꝙ statim fieret restitutio hic non nihilominus ex his nõ arguitur concludẽter, quia termi.sunt diuersi, qꝛ ibi fuit expresse honoratus, sicq; cõstat expresse intentio testatricis volentis, eam natum esse fideicommissariam ex eo qꝛ expresse est grauatus heres eidem restituere, hic aũt nunq̃ testator honorauit expresse pr̃em nec vnq̃ eũ nominauit nisi grauãdo, ꝛ dicere ibi ꝙ non haberet dilationẽ esset dicere ꝙ totalis illa dispositio primi fideicõ. esset inanis ꝛ frustratoria ex quo nullum emolumentũ afferret non.n.potest quartam detrahere fideicommissarius.l.lex falcidia.§.nunq̃.ff.ad.l. fal.cum concor. Tu autẽ caue qꝛ Bar.non alleg.d.l.ad probandum qñ filio in potestate est facienda restitutio, vt intelligunt Paul. ꝛ Alexander. Sed ad id allegat.l.filiam, ꝛ considerat Barto. posse in suo tertio casu contingere fideicommiss. esse restituendum insti tuto non existenti in potestate grauati, et dilatio censetur post mortem, per dictã.l.epistolam. Ac etiam existenti in potestate vt per eum dare. ¶ Responde preterea ad hunc textum in fine, vt per Ias.post Barto.in.ij.oppo. quarta parte, vbi dicetur, ꝛ simul etiam respon.ad vnam rationem vt 35 per eundem Ias. † ex qua conclu.infert Imol. ꝙ etiam in restitutis sub tacita conditione non habet locum regu. catboniana. Quod tamen intelligendum est procedere in conditione taliter tacita que suspendat ꝛ impediat cessionẽ diei legati. Aliud.n. est in conditione tacita non impediente cessionem diei legati, prout est extrinseca vt declaratur per Bartolum in.l.prima, colum. secunda.ff.de regu. catbonia. iuncto eius dictis in.l.conditiones extrinsecas.ff.de conditio. ꝛ demonstra. ꝛ per Imolã, ꝛ Prece.me.hic, ꝛ adde ꝙ in vltima par.huius.l.videtur tex. ꝙ conditio tacita de qua hic impedit cessionem diei, ꝛ sic ad eum non pertinet regu.catbonia.iuxta preallega.l.catbonia.cum sequen.ff.de regu.catbonia. Non enim est expressa cõditio per illa verba post mortem sed dies licet incertus, ꝛ sic talis, qui pro 36 conditione habeatur. ¶ † Circa conclusionem autem glo. ꝛ Barto. magis communiter firmatam mouetur probabile dubium, An.s. hic tex. quando quis instituit filium ꝛ grauauit patrem de restituendo, vt in tex. pater ipse institutus talem filiũ emancipare cogi possit, vel dominus (eisdẽ in termi.) seruũ manumittere. In quo Doctores communiter post Imo. tenent ꝙ non cum glo. in.l.cogi.§.si pater.ff.ad trebellia. allegante ad id text. in.l.filiusfami.§.secundũ vulgarem.ff.eodem, ꝛ dicentem ꝙ tunc demum pater emancipare cogitur qñ rogatus emancipare commodũ est percepturus ex testamento rogantis, illudq; acceptauit vt.l.si cui, vbi text.no.ff.de conditio. ꝛ demonstratio. Hic autem nullum commodũ perciperet pater, si emãcipare cogeretur

nam statim

Nam statim adita hereditate cogi posset, quartamq; retinere non posset vt in tex. Quã conclu. sentit hic glo. s. ac et expressius. in. l. quidã ita. §. si seruo pall eg. vt et. d. Alex. Nec eidem con. ob. l. cõfuis. C. de fideicõ. quã Jac. de raue. & Dy. 3rii tenentes allegant. Nam ibi expresse testõr pfem rogauit vt filios emãci. paret, hic aũt negari põt q testõr et tacite rogauerit. Nam generaliter censet collatum fideicõmissũ in tpe existẽtie sui iuris, qd (vt et dixit Jmo. & Alex.) põt aliter euenire, q̃ per emãcipationes. Jmmo dic tu, cõprobans, q verisimilius censet habita per testatorem 3sideratiõ existentie sui iur. per mortẽ pris tanq̃ casus certioris & verisimilioris frequẽtiusq; 3tingentis ar. l. nã; ad ea. ff. de legi. Considerã tñ ad perfectã intelligentiã, qr dixit Jmo. & Alex. presupponere, q in. d. l. cõfuis pr cogat emãcipare, qr fuit expresse rogatus, & sic q fundamentũ coactionis fit ipsa expressa rogatio, nõ aũt cõmodi 3sequutio, & sic 3 preal le. gl. in l. cogi. §. si pr. Dic ergo q in. d. l. cõfuis pr ver est q emancipare cogit vt in fi. Sed q ideo est qr cõmodũ ex testõ susset cõsequutus, vt ibi dixit Dy. Sulg Pet. & Mode. Lz nõ possit negari sm Mode. ibi q talis sit dirmatio in tex. ille, tñ qr nõ vrget ita opus est intelligere. Tu ad euadendũ absurdaz dirimationis pondera qr tex. nõ. d. q testõr pfem emancipare, seu sui iur. facere rogauerit, sed q sui iuris pfem facere curauit, q̃ verba denotant finẽ & effectũ, & intelligit q curauit medijs habilibus. s. pfem relictis & cõmodis honorãdo & disponẽdo, ar. l. iij. ff. de iur. om. iud. & l. ad rem mobilẽ. ff. de procu. ❡ Jtẽ quatenus Bar. & Old. per ipsuz relatus 3cludunt nõ valere gratamen iniunctũ patri instituto fideicõmissi prestandi filio per. §. in seruo. cũ 3cor. l. si legatarius. §. seruus. ff. ti. ij. nisi adiectis aliquibus verbis denotãtibus dilationẽ in tpe existẽtie sui iur. d. l. vbi pure. & d. §. si filio. Jmo. in 3riuz alleg. tex. qui vr in tex. in preal leg. l. cogi. §. si pater & ibi glo. Nam si pater põt cogi adire, vt ibi est tex. sequit necessario fideicõmissum valuisse, & tenẽdo hãc opi. d. posse rñderi ad. d. §. in seruo. q nõ loquit in filio, sed in seruo, & rõ diuersitatis fit, qr verisimilius est q testõr intellexerit tacitam 3dõnem in filio q̃ in seruo, cũ filius per mortẽ patris, & sic facilius & certo fit futurus sui iur. q̃ seruus, pront in similibus talis facilitas 3sidera per gl. in. l. legatũ. ff. e. & l. si q bis. §. j. ff. de acqui. her. ❡ Ad. d. l. vbi pure. & §. si filio. posset respondeti sm Alex. q cũ solum faciant a 3rio sen. non põt fundar. 3. d. §. si pater. Que opi. in vtraq; rñsiõ. est sustẽtabilis. Defendens tñ cõem cõprobat Alex. auctoritate glo. in. l. a filio. ff. eo. & glo. in preal le. l. qdam ita. §. si seruo. que tñ modicũ facit, & gl. in. l. cr aũe. ff. ad. l. fal. Potes addere alias glo. quas alleg. bar. et ad tex. in. d. §. si pater rñdet Alex. q vz intelligi & declarari sm. d. l. vbi pure. & d. §. si filio. iuxta. l. nõ est nouum. ff. de leg. cum si. Et hanc solu. cõiter doc. tradunt tanq̃ necessariam, vt Jmo. quatenus fatet cõem Raph. Pau. Alex. Et alij, & defendatur ab obiecto diuinationis sm Jas. qr ibi nõ dubitaf an valeat fideicõ. vel non, sed an pr cogi possit adire & restituere filio in ptãte, & decidit q nõ obstante patria ptãte pater cogi põtest adire & restituere, & ita intellexerunt et Jmo. & alij. Declara tñ cũ Jas. q nõ transibunt ac. in filiũ talem, nisi demũ cum filius erit habilis. l. apud iul. §. antistia. ff. ad treb. Vel q loquitur in emãcipato tpe coactionis, vel aliter sm varios intellec. de quibus ibi in gl. quos cũ habeat, nõ põt in eo tex. fieri vrgẽs fundamẽtũ, vt per Bar. in. l. in ambiguo. ff. de reb. dub. ❡ Extra glo. Bar. circa hanc scõaz par. format duas principales oppo. & vnam accessoriã ad scõam in quibusdaz tñ libris sunt. iij. oppo. qr secundo loco est inserta oppo. vltima, quã magis cõiter habemus. ff. in. iiij. par. vlt. loco, vbi est vz. ❡ Opponit primo de l. si idez seruus. §. seruo. ff. ti. j. & dicit q de eo opponit. ff. in pen. glo. & soluit q spãle est ibi in relicto libertatis qd dño nõ acquiritur, glo. ibi. d. q est spãle q non pẽdeat ex voluntate dñi, hic vero in relicto alterius rei, que si seruo prestatur, dño acquirit, vnde vr dilatum in tpe existentie sui iur. Jta haberi vz lec. bar. cõiter desectiua, & inducitur. d. §. ad formandum 3rium qr tex. presupponit valere & deberi statim relictam libertatẽ si simpliciter fiat ex quo. d. l. differendũ & deberi post mortem qñ testator expressit vt ibi. Ad qd tex. per glo. ibi alleg. in. §. libertas. insti. de sin. re. per fideicom. relic. Ad qd et facit optime, qr si diceretur fideicõmissum libertatis esse dilatum in tpe sui iur. sequeref q esset inualidum, qr dilatũ in tpe quo libertatẽ haberet, & sic sibi dari non posset. l. proprias. C. de lega. ❡ Opponit scdo q qñ relinquitur extraneo fideicom. debeatur ex psona dñi, & non solum qñ filio vel seruo vt in tex. vt. l. si alienus. ff. ti. j. ibi neq; seruus, qr rogatus nõ est. Quod 3riuz lz formet glo. in seq. par. in ver. qñ ex psona tñ conuenit huic par. qñ abnegatur in tex. q qñ restituendum est fideicõmissum extraneo sumat vires ex psona patris vel dñi, † ex vi dictionis tunc demũ denotãtis restrictionem predictam. l. iiij. ff. de 3di. & demon. l. in substitutione. ff. de vulg. & pu. Ac et ex illatione que fit in ver. deniq;. ❡ Soluit Bar. q lz inspecto verboz rigore debeatur ex persona dñi, vt ibi, qr dñs grauatur. nõ seruus, cõfuis ad ipsum postea hẽditas deuenerit. Ad qd alleg. (qr alius onus nominatim iniunctum nõ transit ad eum ad quẽ transit hẽditas. vt. §. celsus. §. j. in si. ff. ti. j. & l. j. in si. ff. ti. ij. & l. si plures. e. ti. Tamẽ inspecto effectu ex psona filij debetur vel serui. Cum ipsi honorati fuerint, vt hic, & ita loquit hec. l. & d. l. si alienus in si. dicẽs q seruus ex equitate vtili actione tenet. Et cum Bar. cõiter doct. transeũt. ❡ Sed 3 hanc sol. ipsemet opponit de. l. nẽsennius. §. seruo. ff. ad. l. falci. vbi si a seruo instituto legato facta fuerint a dño fideicõmissa, primo legata, deinde fideicõmissa prestant, sed si vera esset pdicta solu. q relicta a dño quo ad effectũ cẽserẽtur relicta a seruo, non hẽret locũ dictus prioritatis & posterioritatis ordo, sol. Bar. lz obscure loquẽs, q imo ille tex. facit pro dicta solu. Nam. d. ibi q dñs exercet falcid. et respectu fideicõmissoz, quam eo respectu nõ posset exercere nisi deberent illa fideicõ. ex persona serui tanq̃ hẽdis, cum falci. nõ detrahatur nisi ab herede. l. lex falci. §. nunq̃. ff. ad. l. fal. lz non alleg. Jn hoc tñ est dña, lz vtraq; a seruo relicta cẽseantur, qr dixit relicta ordine successiuo, vt. d. ibi tex. hoc est q prius cẽsentur relicta legata facta a seruo, vel filio, q̃ fideicõmissa a patre vel dño. Ad effectus vt prima, a secundis nõ minuantur, per dictaz contributionis, facit in simi. tex. no. in. l. qr dixit in prin. ff. si quis om. ca. te. Et in hoc ille tex. sm Bar. est no. ad determinationẽ huius. l. vult dicere q lz hic dicat legata vel fideicõmissa relicta a dño vel patre extraneo, qñ filius vel seruus fuerant instituti, deberi ex psona filij vel serui. Tamen qñ aliquã fuerant relicta a filio vel seruo, aliqua a patre, vel dño relicta a filio vel seruo, in hoc sunt potiora, q per relicta a pre vel dño non minuantur, de rõne aũt eisde plene ibi. ❡ Venio ad tertiam par. & primo assumo glo. in ver. qñ ex persona. Que duas hz par. in prima declarat tex. in scda que est in si. opponit & soluit. Prima facilis est, dic vt in ea. Secunda satis est declarata ex dictis. ff. proximis. ❡ Jn glo. in ver. nõ admissa, ibi alij remedia. Que sint illa remedia vide per glo. et in. l. in testõ. C. ad. l. fal. Jnter alia autem, lz dicta glo. non ponat est hoc q actiones vtiles in fideicommissarium transeant, vt in. §. restituta. insti. de fideicom. here. cũ cõcor. Jd autem hic dicens glo. ostendit sentire q pe restitutionem quam facit pater in termi. huius. l. vtiles actiones in filium transeant. Jn quo tñ contrarium vult expressius glo. seq que tñ cõmuniter reprobatur, vt per Bar. in. iiij. q. vbi examinans cõcludit vtiles directas transire inducẽs ad. l. j. §. si filio. ff. ad treb. & respondent ad. d. l. si quis heres institutus. in prin. eo. ti. ❡ Jn glo. in ver. sed vt pater, habet tres par. princi. in prima insistit circa declarationem text. Jnferens ac remouens dubium contrarium in secunda querit & dupliciter respon. in tertia duo heredibus dicit. ij. ibi sed quero. iij. ibi & caute tacet, posset etiaz diuidi in quinq; & in primis. iiij. vt per Jas. in quinta ponitur decisio tacite. q. per relationem. Circa primam & secundam nihil addendum qr clare & bene dicit. Jn tertia Bar. vt eã declararet format duas opp. Primã de. l. piz. alle. l gl. scõaz format ex vlti. vbis, & sic. iiij. pars diuidẽ gl. Lui vis Barto. dcã in primis sunt validã, & quẽ vis bart. oppo. de. l. cũ ppones. C. de hẽ. insti. cõprobat alex. q seruus nõ sit hẽs et quo ad nudũ nomẽ, qñ idẽ de iu. ciui. l. vbis ciuilibus cũ ibi no. ff. de vul. & pu. ergo illius incapax seruus. l. qd attinet. ff. de reg. iu. l. q testõ. §. seruus. ff. de testa. Dicit tñ Jas. d. inductionẽ bar. nõ 3cludere qñ in. d. l. et dñs nõ vr hẽs ad excludẽdũ substitutũ, tu sustine qñ id nõ refert cũ nõ id agat probare Bart. Est. n. satis q pbet illa verba si heres nõ erit verificari, licet seruus adeat, que nõ verificarent si aliquo modo verũ esset q seruus esset hẽs, & hec fuit intẽtio Bar. quam Jas. nõ perpendit. ❡ Quatenus et, allegat, in primo effectu. l. qui hominẽ. §. quidã. ff. de solu. Adde q Bar. ibi aliter loquit & male, vt et aduertit hic Clau. ❡ Quatenus et in eodẽ primo effectu ponit scõaz rõnez dicit idem Clau. nõ 3cludere, tñ qr si ita esset sequeref q si adita p filiũ hẽditate iussu pris, ipse filius fuit sui iur. & subinde aliq̃s res hẽditarias õtineat

illas a filio pater petere non posset qd esset absurdus, qr iam patris pleno iure facte erant, sed hoc nõ est verũ in termi. huius. l. cũ oĩno ille res, ad filiũ pertinerẽt ex fideicõ. a patre restituẽdo & patri obstitisset exce. dolo facis petere qd restituturus es. Tũ ẽt qr bñficio qd quis hz ex psona mea de iure, non spãli, sed cõi põt ꝫ me vti, vt. l. si post mortẽ. §. si. & ibi plene Bar. ff. de ꝯtrab. 38 bñt. n. pr e dña id bñficium acquisitionis de iure cõi. ¶ † Circa principalẽ aũt. q. dñ glo. ꝯcludit filiũ esse hrdez noie, & intelligit Alex. eã velle & dicere qr hẽat directas ac. mihi tñ id nõ dicit gl. seruũ aũt nullo mõ, & sic qr in eo est dña inter filiũ & seruũ: & qr hec tertia pars nõ hz locũ in seruo, & ꝯtr vult gl. qr dña aduersus seruũ trebel. detrahit, & pro gl. facit qr cũ nomẽ hrdis sit iu. ciui. et hz in. l. vbis ciuilibus palleg. non põt eius esse capax seruus vt filius pt. l. qd attinet. ff. de reg. iu. & l. q testõ §. seruus palle. Quã opi. & dñiam gl. tenẽt Dy. Jac. de Are. & Cy. in. d. l. cũ proponas, & Cy. in. d. l. qdam §. si seruo. Ray. & Bar. hic, & Im. in. d. l. plz. Bal. & An. l. sub ꝯdi. ff. de lib. & posthu. Bal. ẽt in. l. frater a fratre in pri. col. iiij. ff. de ꝯdi. inde. Et lz h An. qr filius sit hrs & hẽat iura directa, forte ar. l. si hrs institutus. in p:in. ff. ad tre. & ar. §. restituta. insti. de fideicõ. her. Et qr seruus nullo mõ ẽt quo ad nomẽ. Hoc aũt qr seruus nõ sit hrs dicit probari in. l. cui seruus. ff. si quis om. ca. te. & in. l. seruus cõis ab extero. ff. de acqui. her. cui ꝯcor est §. seruus aũt plurĩũ. insti. de 39 here. insti. que. ll. dñt dñm esse hrdem. † Sed qr seruus (vt pmissum est) incapax est eoꝝ q̃ sunt iu. ciui. Successio aũt, seu esse heres ex testõ, est iuris ciui. vt no. l. j. ff. de acqui. re. domi. ergo huius incapax est seruus. Nec esse verũ subdit qd vult Bar. s. qr esse hrs noie sit qd facti quin, qr imo sit iuris, si teneamus cum Bar. ostendit ex eo qr phibet dñs vigore talis existẽtie detrahere trebel. aduersus ipsũ seruũ. Quod aũt filius habeat directas actiones lz inefficaces qr pater hz earũ exercitium, vel qr pr hz alias directas efficaces, intẽdit pbare arg. d. l. si hrs institutus. & d. §. restituta, & rñdet ad id qd. d. bar. qr cũ ẽt directe actiones acquirant patri p. l. q liberis. §. hec vba. ff. de vul. & pu. & l. qui in aliena. §. interdũ. ff. de acqu. her. & no. in. §. alteri. p glo. insti. de inutĩ. stip. cũ alijs per eũ allega. sequi vr qr directe nõ sint penes filiũ, qm. d. An. perderet quo ad emolumẽtũ tñ oĩno directe remanẽt inefficaces tñ. Respõdet ẽt ad id qd vult Bar., qr nõ dicat heres directo, qr nõ hz directas actiones qr dicit qr imo filius hz, lz ille directe trãseant in prem. Rñdet preterea ad no. in. §. si seruo. palleg. qr ideo dñs ibi nõ detrahit, qr fuit grauatus vt dñs, trebel. aũt detrahit solũ qui est grauatus vt hrs. l. mulier. §. si. ff. ad treb. l. j. §. inde neratius. eo. ti. & l. lex falci. §. si. ff. ad. l. fal. Quã An. opi. sicq; glo. & sequacin reiciunt Jo. de imo. Raph. Pau. Alex. Areti. An. de perigl. Bal. nouel. & Mod. Defendẽtes opi. Bar. quã. d. cõem Alexã. Et respondẽdo fundamẽtis An. d. Jmo. qr. d. l. cui seruus. cũ alijs ꝯcor. nihil faciũt, qm, vt declarãs ait Alexã. nõ negant ille. ll. qr seruus nudo noie heres remaneat, sicut videmus in filio, qui ẽt facit heredem patrem. d. §. interdum, & tñ ipse An. vult eũ esse heredez nomine. Jmmo seruus est capax eius qd facti est, vulga. §. sed cũ factum insti. de stipu. ser. & l. stipulatio. §. hi qui. ff. de ver. obli. ¶ Non ob. ad hoc quid vrgentius dicit Ang. qr immo sit sui iuris cum sequatur iuris effectus. s. prohibitionis detractionis trebellianice. Nam est aduertendum qr qñ euenit iste effectus seruus est iam sui iur. factus, & sic est iam factus capax eorum que sunt iuris. ¶ Quatenus An. tenebat quo ad filium eum habere directas alias transire in patrem solum, 40 d. esse Alexã. ex eoq; ostendi, † qr duo directas actiones insolidum habere non possunt. l. hereditatem §. pater. ff. de castrensi pecu. l. qd contra §. vni duo pro solido. ff. de reg. iur. & per Dom. in. l. qui se patris. C. vn. lib. in ea. q. an inter suos locum habeat successoris edictum. Non plz tñ ipsi Alex. & iure qd cõtra An. alleg. Raphe. qr per alterum facta acquisitio sit ipso iure nec in persona acquirentis fundatur acquisitio vt. l. qd meo. §. procuratos, & l. j. §. per procuratorẽ. ff. de acquir. pos. Nam sepius videmus ꝯtrium qr ministro directa acquiritur, vt. l. ij. iij. & iiij. ff. rem pu. sal. fo. & per glo. §. si quis alij. insti. de inuti. stip. & per Bar. in. l. stipulatio ista. §. alteri. ff. de verbo. oblig. Et sic sentit Alex. qr acquisitio hereditatis patri fiat precedente tñ acquisitione in persona filij ad qd bonus tex. l. j. in pn. ff. si quis a par. fue. manu. dum. d. quodcunq; sibi acquireret eius emolumentum sibi acquireret. Ad qd facit etiam. d. l. plz. vbi idẽ Bar. dum rñdet ad. l. qui hominem. §. quidez. ff. de solu. tenuit ẽt gl. & post eum Bar. in. l. frater a fratre in princi. de condi. indebi. Jmmo idez in seruo in quo pariter loquitur. d. l. plz qñuis in eo sit maius dub. ppter incapacitatẽ que in eo est eoꝝ que iu. ciui. sunt. Tamen insistẽdo rñdet qr ea incapacitas nõ ob. qr hrditas nõ est apud eũ remãsura. l. cogi. §. hi qui solidũ. ff. ad tre. fm Areti. ad alia late rñdet hic Rui. col. xx. xxi. Quaz opi. Bar. ẽt firmat hic Jas. & psertim p tex. in. l. j. §. si filio. ff. ad treb. iuncta. l. si heres institutus. in prin. e. ti. vt per eum. Clau. ẽt in hoc articulo. Jn primis ait aduertendũ qm ꝫ Bart. dũ declarat & intelligit. l. qui heredi. ff. de cõ. & demon. & simul. l. qui libertis. §. hec vba. ff. de vul. & pu. & ideo ꝯditio impleri dz in persona serui, qm illud implementum est facti cuius est capax seruus. Nam lz ceteri sequant̃ tñ in ꝯtrium facit qr lz qñ factum ꝯferatur nominatim in persona serui sit verũ qd ait Bar. tñ qñ sub noie appellatiuo tali qd põt ẽt dño conuenire (vt est in pposito nomẽ heredis in ꝯdõne positũ) dz impleri in persona dñi, vt no. in. §. sed cũ factum. insti. de stipu. ser. & l. stipulatio ista §. ei qui. ff. de ver. ob. Cum qñ ꝯditio põt impleri de iure nõ sufficiat implementũ facti. l. meuius. ff. de ꝯdi. & demon. Bar. l. si pr. §. j. ff. de condi. insti. Bal. in rub. C. de insti. & substi. sub cõd. fac. & sic vr qr debeat impleri in psona dñi, qui vere est hrs. Et in propriis termi. qñ factũ est impositũ heredi sub noie appellatiuo qr implendũ sit in psona dñi, volt ipse Bart. in. l. sub diuersis. §. si. ff. de ꝯdi. & demõ. Unde reprobata quadã alia rõne Raph. dicit verã esse declarationẽ dictã p. ll. qr ideo mẽtio de hrde restringitur ad solũ seruũ, qr solus scriptus fuerat hrs, & sic ex mẽte testatoris, que pcipue in ꝯdõnibus ꝯsideranda est. l. in ꝯdõnibus. ff. de ꝯdi. & demon. in solo hrde scripto verificari dz. Aduerte tñ qr est potius declaratio intẽtionis her. qr noua rõ. ¶ Jtez aduerte melius qr quatenus. d. qr ꝯditio de dando hrdi, & sic noie appellatiuo est implẽda in psona dñi, est ꝫ tex. in. d. l. qui heredi, pertum. in ver. sed cũ heredi. cũ gl. imo est diuinare in totũ intelligere solũ, qñ heredi sub noie pprio. Nec Bar. l. d. l. sub diuersis. loquit in istis termi. Sed an insius dare aliciu posse 41 dare hrdi illius. ¶ † Jn qua disputatiõe, An filius in termi. huius. l. sit hrs vel nõ, id non est omittendũ qd ait Bal. in. l. si putas. circa mediũ. C. de peti. her. & singulare. d. hic Alex. qr h disputatio de iure dñicarũ stoꝝ pcedit, qm hodie cessat, cũ inductũ sit filiũ eẽ hrdem noie, ac ẽt effectu, vt. l. cum oportet in prin. C. de bon. q̃ lib. ibi dñium aũt filijfami. inhereant, & l. si. in prin. e. ti. sequit̃, qr pr est successor singularis, in vsufructu, & sic nõ hz vsumfructũ vt hrs, qd notant Moder. de quo p bar. & alios ff. in. ij. q. vbi cõcludit̃ qr in termi. huius. l. pr hodie hz solũ interusuriũ fructuũ, sicut alias in. l. si conuenerit. ff. de pact. dota. Limita tñ predicta in hrditate aduẽtitia, nõ aũt pcedũt in profecticia, in qua nihil hodie innouatũ vt p Bar. in. ea. ij. q. Limita preterea pcedere si filius velit adire & adeat, si vero nolit adire, & pr, prout põt adeat, ipse solus est hrs. l. fin. §. j. C. de bo. q̃ lib. & sic nota qr tũc filius nõ est hrs vllo mõ ẽt nudo nomine. Preterea ꝯclu. Bar. qr pr & dñs quo ad effectũ sunt heredes declaranda est pcedere post aditã hrditatẽ, & ita loquit̃ tex. in. l. acqrit̃. §. j. ff. de acqui. re. do. vt pluribus hic Jaso. & ita ẽt post aditã hrditatem, pcedit tex. in. l. qui heredi. in princi. ff. de condi. & demon. añ aditã. n. hereditatẽ seruo dare nõ implet cõditio. l. si in diez in prin. eo. ti. l. iij. §. si quis hrdi. ff. de sta liibe. ¶ Quatenus aũt Bar. cõcludit filiũ & seruũ esse here- 42 des nomine, potest addere que per Jaso. ¶ † Jn materia hec nudi nominis hrdes assignat hic Ludoui. tertiũ effectũ. s. quia talis heres nudo nomine habebit ius sepulchri stante qr testator sepulchrum pro se & hrdibus acquisierit, per. l. familiaris cum seq. ff. de reli. & sump. fune. & ad id ait allegasse Bal. in suis concli. iuris, Sed vilipendit hoc dictum Alex. dicens nõ reperijsse Bal. ibi dicere, nec mirari, qr tex. ille nihil facit, sine ponderauerit in ver. si se abstineat, siue in ver. ex minima parte, vt per ipsum diffusius, & demum inducentem cõtra Ludoui. l. qr perinde. §. j. ff. ad treb. iuncto eo qd Bart. & alij hic tenent. s. filium non esse heredem quo ad directas actiones. Et eaz Alex. simpliciter transit Rui. col. xxv. Ego dum eram scholaris & pater ep. me. tenuerit cum Alexan. pro defensione Lud. induxi. d. l. ibi heredibus ceterisq; successoribus qualescunq; fuerint. Jtẽ dum dicit̃ tale ius habere etiã filium exheredatum, quem constat nullas actio. hereditarias habere, nec directas nec vtiles, quatinus, ad hoc posset dici id ex eo esse, qr exheredatus omni- 43 no est de familia. ¶ † Ad. d. l. qr perinde dic qr potius facit pro Roma.

pro Roma. quia ibi remanet ius sepulchrorum, penes illum qui non est hres in effectu §. restituta, insti. de fideicō. here. Quis habeat iura directa, q tamen sunt inefficacia ut ibi, preterea non sequitur hic ille, qui restituit ergo non iste. Et ea opi. q Alex. cōperij postea tenere Jas. cuius lec. tūc sup hac. l. nō erat edita, q ad cōprobationem dicte inductionis in ver. qualescūq; inducit no. dem Bal. in. c. imperialem, col. v. de prohi. feu. ali. p Frede. t. l. balista. ff. ad treb. licet ad. l. qr perinde. §. j. nō rñdeat, pro Alex. tamen posset replicari q. d. l. loquitur de successoribus, filius autem in termi. huius. l. licet sit hres scriptus nō est scriptus successor, sz replica q immo est qr nihil aliud est hrditas tc. l. nihil aliud ff. de ver. sig. ergo pari modo hres scriptus est successor scriptus.

44 ¶ †Ex qua resolutione t doctrina infert Bar. ad resolutionem duorum dubiorum. Primū an dispositio. l. si pr, cū seq. ff. de her. insti. t cōcor. locū habeat in filiofa. Et cōcludit affirmatiue post gl. in. l. si quis filiū in pn. ff. de acqui. her. vbi et idem firmat Bar. ac et in. d. l. si pr, t in. d. l. cū proponas. Quaz Bar. con. cōfirmat immo indubiam et deducit hic Soci. et p eum, addit tamen Alex. id verum esse de iure ffor. sed hodie dicit censere, q cū filius sibi hrditatem acquirat, quo ad proprietatem, sitq; vīus successor, ideo in proprietate nihil hre substitutū, in vsufructu autem procedere et hodie dictā Bar. conclu. Et et dicūt Bal. t Imo. d. l. si quis filiū, t Imo. d. l. si pr, sed hoc vlti. l. d. s. hodie locū hre in vsufruc. nō rz Soci. quia filius ipse est hres, t licet pī queratur vsufru. tamen non est hres in eo, singularis successor, vt dictū est, t sic nō est ppea q filius nō sit vīus hres, t per cōn nō deficit in aliquo q non sit hres, sicq; conditio si hres non erit substitutus tc. in aliquo nō verificatur, cum intelligi debeat de hrde proprie, qui est ipse filius q sunt verba cōditionis, t sic proprie intelligēda vulga. l. qui hrdi, t. l. mevius. ff. de cōdi. t demon. nomē. n. hrdis conuenit proprie vīi non particulari successori. l. quidam §. is autem. ff. de eden. quod et tenuit Pau. in. d. l. cum proponas, t quidam alij Mod. vt et refert hic Prec. me. t defendūt hic Mod. seuen. a quibusdā q Soci. hic adductis per repeten. Adde tamen q. d. l. si pr dispō et hodie locū hret in filio, si ipse recusaret adire, t sic eo recusante pr admitteretur totaliter ad eam iuxta. d. l. fi. §. finalis, in scōa etate, vt ait Imo. in. d. l. qui filium, t Fulgo. in. d. l. cum proponas.

45 ¶ †Secundo infert Bar. ad decisionem dubij, an verba quisquis mihi hres erit in pupillari substitutione apponi solita, verificentur in filio vel seruo post aditionem factis sui iuris, ita q tueniente casu decedentis pupilli ipsi succedere possint, t relecta opi. Ja. de rame. cōcludit affirmatiue et in seruo, qr parimodo dicunt hrdes nomine t p tex. in. l. si solus. §. fi. ff. de acquir. here. Comprobat Alex. per tex. ad id no. ibi per Bar. in. l. cohredis. §. j. ff. de vulga. t pupil. t Soci. per tex. a cōtrario sensu iuncta glo. in. l. cū filio, in fi. eo. titu. vbi dominus admittitur mediante seruo, ergo multomagis ipse seruus factus sui iur. nā propter vnumquodq; t illud magis, auct. multomagis. C. de sacrosan. eccle. ¶ Circa hanc. q. Bart. nouam dubitationem format Rui. col. xxv. quid si filius dum erat in potestate noluit adire t ideo pater adiuit iuxta. l. fin. §. j. C. de bo. que lib. t postea eo filio facto sui iur. euentat casus substitutio. Et q filius q admitti non debeat facit quoniam cum repudiauerit, in eo nō verificantur vllo modo verba substitutionis quisquis mihi heres erit tc. Contra patrem facit tex. in. d. §. hec verba, tamē magis substētabile videtur q pater admittatur, quoniam ficte institutus videtur t sic voluntatē testatoris habere. d. l. fi. §. similiq; mo-

46 do ibi quasi ipse pater ab initio fuisset hres institutus. ¶ †Ultra alios infert hanc materiam Jas. ad. q. stante statuto remittente vel diminuente penam habita pace ab herede interfecti, an debeat haberi pax a filio vel seruo instituto, an vero a patre vel domino factis hrdibus per aditionem filij vel serui eorum precedente iussu. In qua qō. pro parte q a filio debeat haberi pax, inducit primo qr statutum id loquitur cōditionaliter, conditio autem ds impleri in persona serui, vel filij. d. l. qui heredi, t. d. §. hec verba. Secundo, qr habere pacem est facti, in hoc autem, que facti sunt, nominatus dicitur esse hres, licet nullas ac. habeat directas nec vtiles vt hic per Barto. t alios, duo preterea alia funda. pro eadem parte inducit quibus tamē respondent. Pro alia vero parte q immo pax a patre, vel domino haberi debeat inducit sex fundamenta ex quibus in eam partem ait se esse procliuiorem, licet neutram firmet, secunda autem pars ex eo paesertim verior videtur, quia verba statuti debent intelligi proprie, filius autem vel seruus improprie, t nuncupat serui heredes secūdum glo. l. quatenus. §. fin. ff. de here. insti. Nec tollitur id ex eo quod subdit ipse Jas. per. l. si ita scriptum. ff. de cōdi. insti. t. d. l. qui heredi, quoniam ibi describit, seu nominatis heredibus, vt hic per Bar. t alios, in statuto autem de quo agitur simpliciter de hrde, t sic nomine appellatiuo, t per hoc potest responderi ad fundamēta pro parte cōtraria statuto autem applicante bona occidentis vel partem pene hrdibus interfecti est minus dubium q patri vel domino talis applicatio fieri debeat, cum ipsi quo ad effectum, quem respicit dicta applicatio, procul dubio sint heredes, non autem filius, vel seruus vt in. d. l. placet cum concor. vt etiam. d. ipse Jas. Tu autem tene qr in vtraq; q. quod ait Jas. procedere potest in seruo, in filio autem, in quo. q. cōtingibilior est, tene intrepide contrarium, quoniam filius solus est hres in aduenticijs. d. l. cum oportet cū concor. t conclusum fuit. ff. post Bal. l. si putas. C. de peti. her. Alexā. t ipsummet Jas. pater enim in vsufruc. solum dicitur successor singularis, in profectitia hereditate solum pōt stare conclusio Jas. t similiter si filio recusante pater adiret, iuxta. d. l. fi. §. j. C. de bon. que lib. tunc enim pater heres esset tc. In qua qō. idem postea comperij tenere Rui. qui diffuse in hac. q. loquitur col. xxvj. ¶ Opponit extra glo. Bar. de. l. j. §. inde neratius. ff. ad treb. sol. vt per eum. ¶ Opponit etiam de ea. l. j. §. bonorum, iuncto. §. quos autē, insti. de bon. pos. sol. vt per eū. ¶ Opponit vlti. post gl. de. l. iubemus. §. idemq; in retinēda. C. ad treb. sol. vt per eum. Cū quo alij in dictis his tribus oppo. simpliciter trāseunt. ¶ Sequitur quarta pars.

47 ¶ †Gl. relictis, timore oppo. de. l. plautius. ff. de auro t argē. lega. no. ex tex. t subinde ad probandum no. alle. nonē concor. Uult ergo glo. q duobus substātiuis singularibus possit competere vnum adiectiuum plurale, vt hic cum cōcor. sed vni substātiuo singulari, sentit clare ipsa gl. salua rōne recti sermonis, non posse addi adiectiuum plurale, id tamen est limitandum cum Imo. Alex. t Mod. nisi ett substantiuum singulare collectiuū plurium, vt populus, capitulum, collegium, t simi. qr tunc pōt competere adiectiuum plurale, vt in. c. capitulum sancte crucis vbi no. Jo. an. de rescrip. supple in ver. eorum, in versi. ad eos, in ver. q eos, t in versi. in eos, t sic clare probat, quicquid dicat Alex. simile in. c. bone memo. ij. ibi citari fecerunt vbi loquens de capitulo vtitur verbo pluralis numeri de elec. ad idem. c. in causis, eo. ti. facit illud Maro. Pars i frusta secāt, verubusq; trementia figunt, de quo et Bar. in. d. l. plautius, t in. l. extat. ff. quod me. cau. Ubi est optimus tex. probās q et pōt dari adiectiuum singularis numeri duobus substantiuis, ibi rem illam vel pecuniam debitam, vt ibi no. Bar. t. d. l. plautius. ij. opp. allegans ad id tex. in. l. nam quod liquide. §. fi. ff. de pen. lega. ibi quod rome erit. ¶ Hanc glo. inducūt Dy. t Bar. in fi. ad q. si alicui fiat cōcessio vinee t fundi his verbis concedo vineā t fundum fructibus plenum, an veniant fructus vinee, t cōcludunt affirmatiue, de quo ibi dicemus, licet Alex. hic ponat.

48 ¶ †Glo. recentiorum habet quinq; par. In primis tribus ponit tria dicta ad soluēdas tres tacitas qō. t male intelligit Jas. dicens q in prima par. est superflua, quoniam tex. nō loquitur de relicto post mortem hrdis instituti, vt ampliando loquitur glo. sed de relicto post mortem patris, qui nō fuerat institutus. In quarta t quinta duas. q. expsse format t determinat, t primam dupliciter soluit, secundam remissiue. Et que per glo. in secunda t tertia partibus examinat Bart. in. v. t. vij. qōnibus que in vltima etiam remissiue pertransit Bar. in. viij. q. ea vero que in prima t quarta par. tractat glo. sunt hic ad necessariam tex. intelligentiam post Bar. t alios discutienda, t inducas pro glo. l. apud iulia. §. vtrum quatenus in fi. dicit q potest heredi per pretorem succurri si fideicommissarius decedat anteq; ei restituatur hereditas prout in rescripto diui pij de quo t eius tenore in. §. sequenti anniśtia vbi et in fi. q datur remedium in. d. rescripto ne hres damno afficiatur tc. in vtroq; autē dicta prouisio nō esset necessaria si fideicom. aditione sequuta cōfirmatum transiret ad hrdes fideicommissarij ante factam restitutionem. Item inducas. l. postulante dum decidit heredes fideicommissarij cogi recipere fideicōmis. sicut fideicommissarius qui heredem inuitum adire cogi fecit potuisset cogi que coactio heredis fideicommissarij nō conueniret si ad eum fideicommissum transmissum fuisset. Referens glo. se ipsam in. iiij. par. ad dicta superius, t precipue in prima par. querit qualiter possit applicari ratio posita in fine vt conueniat dicto in hac vltima

par. tex. Cum et si eēt relictum a patre extraneo (quo casu dicta ratio cessat, cum tūc fideicommissum nō sumat vires ex persona pris, vt dixi in tex. ij. et iij. par.) oīno idē fit q̄ mortuo fideicō. missario in vita pris grauati restituere post mortē suā fideicō. remanet penes patrē vt probat. l. his meus, alleg. in gl. que pro culdubio procedit et qn̄ fideicom. est prestandū extraneo, post mortē grauati, imo idem est gnāle in hereditate, fideicōmisso vli et particulari, vt constat ex dictis in tribus pce. partibus gl. Et propterea gl. cōsidet duobus modis posse intelligi hūc tex. ne predicta obstent, vt in ea. ¶ Pro cuius gl. et simul tex. intelligentia Bar. format oppo. et primam solu. gl. reprobat a qua et ipsa gl. recessit, qm̄ ex illatione q̄ in tex. clare pz ex dictione et iō ac et ex rōne posita in fi. l. clarissime cōstat pp eam rōnē Iurisco. posuisse cōclonem q̄ fideicom. penes prem remanet. q. d. secus eēt qn̄ fideicom. nō sumit vires ex persona patris. Scdam sol. et intelligentiā q̄ hic nō sit idem in extraneo posito q̄ decesserit filius, nō aūt ipse fideicōmissarius extraneus qui debeat recipere fideicom. post mortē pris, q2 tūc fideicom. nō dz remanere penes prem, sz dz illud consequi fideicōmissarius, lz filius decesserit, reprobat Bar. lz gl. in ver. reuertarum, et in ver. patris, post Azo. eam teneat, qm̄ est cō mētez Iurisconn. nam nō esset rō decisionis ea de qua in tex. sz hec q2 filius decessit non fideicōmissarius, et sic cō mētem. l. volentis ponere dr̄iam inter filium et extraneum. Vel sic Ia. de are. et alij doc. antiqui aliō mō intelligunt, quem intellectū refert Bar. Et lz in se verus fatear attamē quo ad hunc tex. esse penitus extraneum, ideoq3 non tenēdum, dicit, cum in tex. nō fiat aliqua mentio de fructibus, ac et, q2 non cōuenit etiam seruo, de quo vt de filio tota hec. l. loquit. Cuz Bar. dicente dictum intellectū esse in se verū, sunt ceteri, ex quo etiaz sumpsit An. amplia. ad. l. in fideicō. §. cū pollidius vt procedat non solū in casu ibi expsso, qn̄. s. quis est grauatus restituere qcquid ad ipsum peruenerit filio testatoris, vt tūc teneat et restituere fructus ad eum peruētos vt ibi, vez et qn̄ est grauatus restituere filio ipsiusmet grauati, qd̄ Imo. ibi. in. v. fal. vt in. l. balista. ff. ad treb. approbant cuz gbus hic. Respō. ipse tn̄ Imo. hic intelligit id solū procedere in termi. huius. l. vbi. s. filius fuit institutus et pr̄ de restituendo eidē, quicquid ad ipsū peruenerit grauatus, nō sicut ipse institutus et filio grauatus restituere fuisset quanti sunt. ex eo cōfirmat Alex. q2 in primo casu nominatio actus ostēdit aīuz instituentis et grauantis efficacius q̄ in secūdo, iuxta. l. cuz seruus cū gl. C. de agri. et cēsi. li. xj. et. d. l. balista. Nec et, adde tu, subest rō. t. scripto. ff. vnde lib. lz tn̄ bunc intellectum vt vez in se doc. post Bar. approbēt Areti. negat venire fructus nō mō in filio instituti vez et in filio testatoris posito q̄ simplr quis grauatus eēt restituere filio ipsius testatoris quicquid ad eum peruenerit a grauāte. Nec aliter saltem ex coniecturis positis in. d. §. cū pollidius reperiat in esse. s. q2 nec testator aliquid reliquisset grauato, nec expssisset se id fideicō. facere in fauorem ipsius filij, de quibus in illo tex. cuius decisio in predictis rōnibus fundata est, vez est tn̄ q̄ si tacite appareret satis eēt, vt si testōr grauasset restitui filio suo post eius pupillarē etatem, vt. l. si ita. §. pegasus. ff. tit. j. vbi tex. nō. Que opi. Areti. de iure verior vr̄, et q̄ intellec. Iac. de are. et in se verus non sit, tenent

49 Lanzelo. et Clau. ¶ †Quarto mō intelligit Bar. vt per ipsuz et Alex. referentē, et Areti. melius. Cum Alex. in princ. relationis deficiat in eo quod. d. Bar. q̄ qn̄ aliquis est nudus minister si decedit legatarius siue ille cui dz restitui trāsmittit ad heredes. d. l. a filio. §. j. ff. ad treb. vbi ad sempronium et sepriciam substitutos p fideicomissum et durante tpe. xx. an. dz peruenire q̄titas q̄ erat apud illuz sempronium ministrū et. d. l. libertus §. largius, qui tn̄ id solū pbat q̄ est nudus minister, q ad spē tenere dz Bar. tn̄ alle. ad duo hec simul q̄ est nudus minister, et q̄, si durāte tpe quo sm volūtatem testatoris res debent esse penes dictum ministruz, ille cui dz restitui decedat legatū trāsmittit ad hēdes suos. Qd̄ sm illu. ll. nō bene pbat, sz in. l. firmio. §. j. obi sm Imo. est tex. expressus. ff. qn̄ dies leg. ce. nec refert q̄ loquit qn̄ testator iussit hēdem retinere vsq3 ad. xxv. an. nec iussit tertiaz personam accipere, vt in termi. quibus loquit Bar. nam quo ad trāsmissionem nō vr̄ esse dr̄iam. Tn̄ Bar. voluit, hec duo q̄ nō remaneat apud nudum ministrū, et q̄ transmittat, lz verum sit q̄ subiungit, posito q̄ nō transmittat oīno esse clarum q̄ nō dz remanere penes nudū ministruz, p tex. expressum in. l. si quis titio. ff. ti. j. Aduertendum insuper ad dicta Bar. nā qn̄ ponit in fi. huius lec. exēplum de extraneo q̄ aliud

esset nō intelligit posito q̄ eēt institutus filius vt sonat tex. huius. l. q2 tunc idē esset in extraneo q̄ fideicōmissum deberet remanere penes prem p reg. l. j. §. finali sub cōdi. C. de cadu. tol. et. l. si quis titio alleg. p Bar. cū pri iam esset facta acqsitio. l. plz. ff. de acq. her. et dictū est. ff. in vlt. gl. iij. par. Sed Bar. intelligit secus in extraneo posito q̄ ipse extraneus eēt institutus, et ab ipso eīnco pri relictuz, et subinde pater de restituēdo grauatus eidē extraneo post tpe, tūc. n. si ille extraneus decederet ante cōplectuz tpe et sic añ mortē patris grauati fideicōmissum nō deberet remanere penes prem, cū eēt nudus minister, et fideicōmissum tunc nō sumeret vires ex psona pris cum ei nō eēt facta acquisitio sicut instituto filio, ita declarāt Alex. et Areti. lz cōsidera q̄ id expressit ipse Bar. ibi qd̄ ipsi extraneo eēt relictū. Aduertendū preterea q2 Bar. in hoc suo intellectu pīsuponit filiū cui pr̄ erat grauatus post mortē suā restituere factū esse sui iur. viuēte pre, nō. n. cōueniret alr̄ rō dubitandi p euz posita an vz ipse filius ad hēdem transmitteret, vel apud prem remaneret, cum filius hēdes nō hēret, vt post Pau. de ca. obscura hec dicta Bar. declarāt Alex. et Areti. Quā Bar. lec. et intelligētiam sequunt sunt An. Imo. et Alex. Qui rñdet ad docari. Bar. in. l. si quis titio. ff. ti. j. que vr̄ huic lec. obstare. Cum ibi dicat q̄ qn̄ testōr expresse vel tacite reliquit alicui cōmoduz ille cui reliquit nō est nudus minister. Sz solū qn̄ nullū cōmoduz pcipit, per tex. l. si sulpitius, als incipit mulier. ff. de do. inter vir. et vxo. sz apud patrem nullū cōmodum remanēret vt cōcludit sm lec. Ia. de are. vt in se verā cōiter approbatuz, ergo est nudus minister sicq3 non dz apud euz fideicōmissum remanere. d. l. si quis titio. Rñdet ipse Alex. q̄ lz quo ad pdicta q2 non percipit vtilitatē dicat nudus minister, et eo respectu cōtrariū obstaret tn̄ alio respectu cōstat patrem non eē nudū ministrū, q2. s. ipse pr̄ est ille in quem fuerūt trāslate actiones et directe et vtiles vt. C. et ipse est ille q fideicō. grauatus fuit, ergo ex hoc sequit fideicō. debere apud prem remanere. Tn̄ aūt tenēo cum Areti. intellectum Ia. de are. nō eē in se verum, rñde vnico verbo q̄ cōtrariū non cōcludit. Respō. aūt, lz nesciat inuenire meliorē intellm̄, dicit sibi tn̄ Bar. lecturam, nullo mō placere, qm̄ nulla seu potius ridicula fuisset dubitatio, an pr̄ esset grauatus restituere vt nudus minister, cū testator sciebat, vt quilibet, q̄ iure illo acquisitio patri pleno iure fiebat. d. l. plz, et sic nulla rō suadere potuit q̄ pr̄ nō tēneret grauatus a testatore tanq̄ psona sua hñs in re ius et nō vt nudus minister. Pau. de ca. et cō Bar. ex pluribus que subnotāt Alex. et Aret. vno excepto q̄ cō Bar. vigere fatet Areti. dz q̄ leges allegate per Barto. loquunt in casu a nostro valdē diuerso, hoc est qn̄ certuz tps erat appositū restōni fideicommissi, a quo nō pōt inferri ad casuz nostrū in quo tps incertū mortis dz qd̄ hz vim cōdōnis. d. l. heres meus. ff. de cōdi. et demon. non dz ergo et cōtra si apponit tps certe etatis nō inducit cōdō, ergo et non inducit si apponit tps oīno incertum. Ité dīuersitas ex alio constat, q2 vltra hoc q̄ eēt certum tps erat expssum quo ad psonaz cui debebat fieri restitutio et ad eius vtilitatē hic quo ad psonā debētem restituere, in qua facilius cōdō inducit. d. l. his meus, et. l. iiij. ff. qn̄ di. leg. ce. Areti. et hunc intellec. Bar. ex potissimā rōne improbat q2 op3 in hoc vlti. parte variare solū, pūt apponēdo Iurisconn. sentire aliud qn̄ extraneus hic institutus, non aūt filius vel seruus. Quā variationem facientes nō possemus aliquo mō dicere hic vlti. par. venire illatiuā dictis in versi. deniq3, qd̄ est cō dictionem et ideo, et sic ipse Bar. incidit in id ex quo paulo ante reprobauerat primam lec. gl. Comprobo q2 respectu extranei et ipso instituto nullo mō cōuenit nuncupatio pris, et vere ex hoc destruit penitus iste intellec. Bar. quē vltra predictos īprobāt Bart. Soci. et Abbad. cōiter, ad ipsius Bar.

50 fundamēta ex iaz dictis pz rñ. † Cū ergo neuter ex pīmissis quatuor intellectibus sustineri possit. Pau. de ca. quinto mō intelligit et declarat sensum eius dicens q̄ qn̄ pater grauat restituere filio instituto, tūc q2 non grauat tanq̄ hñs ex psona filij vt in. ij. par. tex. fideicō. deficiens per mortē filij remanet penes ipsum patrē grauatum p reg. d. l. si quis titio. in prin. ff. tit. j. Sz qn̄ filio instituto pr̄ est grauatus restituere extraneo tunc q2 prestat fideicom. ex persona filij, ipse filius dr̄ grauatus, et ex hoc sequit q̄ si filius est factus sui iur. añq̄ moriat ipse fideicommissarius extraneus cui erat relictū post mortē pris, dz remanere id relictum deficiens apud ipsum filiū, nō aūt apud prem, qm̄ filius ipse grauatus fingit, nō aūt pr̄ dr̄ in effectu grauatus, et sic vult Pau. nō eē dr̄iaz inter filiū et extraneū quo ad trāsmissionē, qm̄ in vtroq3

in vtroq; deficit z nō trāſmittit, ſed oīaz eſſe intelligit, quo ad remanētiā, qꝛ ſi moriat filius fideicommiſſarius fideicō. penes pſez remanet, ſi extraneus fideicōmiſſarius moriat fideicōmiſſum penes filiū remanet. Quā intelligentiā. d. Pau. eſſe ex intentione gl. ſi. vbi ponit rōnē ꝙ ſicut pr ſubſtituiſſet omnes ſi filius nō deceſſiſſet ita dꝫ bře cōmodum filio in vita ipſius pris mortuo ar. l. cum qui. ſ. de iureiur. z pari mō qñ fuit factū extraneo ſicut filius ſuſtinuiſſet qꝛ ex eius pſona fideicōmiſſum vires habuiſſet ita bře dꝫ cōmodū factus ſui iur. ſm tpꝰ huius. l. Hodie aūt ēt non factus ſui iur. deberet illud filius cōſequi, cum ſit capax bř ditatis, vt. ſ. in ſi. iij. par. diximus. Et demū illud, ait, voluiſſe Jureco. in hoc ſi. vbi ponit illā rōnē ſicq; ſentit a rōne ceſſante, ꝙ qñ fideicō. fuit relictū extraneo nō dꝫ remanere penes pſem grauatū, ſꝫ illud filius conſequi debebat factus ſui iur. ſi in vita pris fideicōmiſſarius decedat, z hunc dicit eſſe verū intelle. Cōprobās hoc ſiū, qꝛ idem videmus in pupillo ſi grauatus ſit ſi deicom. ipſius tutor. l. j. ſ. ſi filio, in ſi. ff. ad treb. l. pero. ſ. mř. ff. ti. j. Quē Pau. Intellec. verū ēt cenſent Areti. z Jaſ. Alex. aūt reprobat negans in primis ꝙ qñ fideicō. eſt relictum extraneo a pře, poſt eius mortē, inter. huius. l. ꝙ debeat remanere penes filiū factū ſui iur. añ mortē fideicōmiſſarij extranei, qm̄ filius ſit hřs z ex perſona eius fideicō. vires capiat, cum pr cenſeat z ſit grauatus vt hřs ex pſona tñ filij, z ſic pr eſt nudus miniſter ſm ipſum Pau. infert ētē ꝙ cū ipſe filius ſit hřs z grauatus, ſequit ꝙ quēadmodū ipſe filius ſentit incōmodū grauaminis dꝫ ēt ſentire cōmodū remanētie, ſꝫ rñdens Alex. d. non eſſe verum dctū pſupoſitū, ꝙ pr ſit nudus miniſter, z vt nudus miniſter grauatus, imma eſt grauatus, vt pſona commodū ſentiēs ex diſpōne. l. z tacita mēte teſtantis ar. l. cōficiunt. ff. ti. j z p Bar. ſ. in pn. z pr ipſe grauatus eſt non filius. l. a pře. ff. d. ſ. l. ſi alienus. ff. ti. j. z eſt ex intētione glo. hic dū allegat. l. hřs meus. Cū ergo pr ipſe ſit ille qui eſt grauatus nō filius, ſequit ꝙ ſicut ipſe tenet ad fideicō. ſi fideicōmiſſarius ſuperuiuat. Ita eo decedēte in eius vita fideicō. apud ipm remanere dꝫ, nō penes filiū factum ſui iur. ar. d. l. cū qui, z ſic ar. quo nitit Pau. ꝯ eum retorquet. Nec ob. ēt ſilr, qđ adducit Pau. de pupillo, qꝛ qñ tutor grauat de reſtituēdo extraneo id qđ pupillo relictum eſt, ꝙ eo extraneo mortuo nō remaneat relictū penes tutorē, ſꝫ penes pupillū iō eſt qꝛ tutor eſt grauatus vt nudus miniſter, vt eſt, pr aūt non, imo vt cōmodū ſentiens, vt. ſ. dictum eſt, ita rñdet Alex. z conſidera qꝛ in hac rñſione vř diſcedere ab eo qđ dixit. ſ. tenēs ꝯ lec. Ja. de are. vbi dixit nō obſtare doctri. Bar. in. l. ſi quis titio vbi fatet přem nō hře cōmoduꝫ. Vñ ex his dictis vř poſſe infringi illā rñſionem z cōprobari, ꝙ ibi poſt Are. diximus, illā. ſ. lec. ēt in ſe nō eſſe verā, nam ſequeret ꝙ pr non eſſet grauatus vt cōmodū ſentiēs ꝯ Bar. z alios in dicto princ. Rñdet pterea Alex. ad ſuperius dctū Bar. in. iij. par. cōcludētis ꝙ filius inſtitutus z ſubſtitutus pupillo p illa verba, quiſquis mihi hřs erit vc. ſuccedit pupillo ſi tpe euenientis caſus ſubſtōnis pupillaris filius ſit ſui iur. qꝛ in termi. illis eſt vocatus hřs ſcriptus ad ſubſtit. ideoq; Cū filius ipſe ſcriptus fuerit, vocat. d. l. qui liberis. ſ. hec verba. ff. de vulg. z pu. Hoc aūt i caſu remanētie fideicō. ceſſat, qm̄ ipſe filiꝰ non fuit aliquo mō ſcriptus circa talē remanētiam, ſꝫ id ꝙ remaneat eſt ex diſpōne iuris dictantis ꝙ mortuo fideicōmiſſario, fideicōmiſſum remanere dꝫ penes grauatum. d. l. ſi quis titio. ff. ti. j. ſicq; pꝫ illum caſum ab iſto lōge diuerſum eſſe. Que diuerſitas adhuc ex eo ꝯſtat, qꝛ in caſu Bar. agit de acqrendo, in hoc de nō pdēdo, facilius aūt dꝫ quis ſuſtineri in iam queſitis ꝙ de nouo acquirat, arg. l. pře furioſo. ff. de his qui ſunt ſu. vel alie. iur. Plura ēt addit Soci. ꝯ dictam Pau. lec. vt p ipſum, que z premiſſa non tollunt per Jaſ. tenētem cū Pau. z Areti.

51 ¶ † Sextaꝫ lec. ponit hic An. de perig. perſiſtens in illa ſua opi. de quo. ſ. in. ij. par. huius. l. ꝙ fideicō. ſumit vires ex voluntate pris, quaꝫ qꝛ fundata eſt in ea opin. reprobata cōmuniter, vnico verbo moderni reiciunt.

52 ¶ † Septimam lec. ponit Pe. de belu. quam cōīter pro vera tenēt Mod. vt Soci. Deci. z Petre. me. que eſt ꝙ nulla ſiat hic dřia inter filiū z extraneū quo ad trāſmiſſionem fideicō. neq; quo ad retentionē, z ꝙ retētis termi. prime z ſcđe par. huius. l. neq; filius neq; extraneus trāſmittat, iuxta. d. l. hřs meus, z. d. l. ſi cū hřs. ff. qñ dies leg. ce. Et ꝙ vtroq; caſu pr retineat. Et ꝙ ideo Jurecō. ſolū de filio loquit, z nullam mentionem facit de extraneo, qꝛ in eo nullū penitus dubiū erat, ꝙ nō poterat trāſmittere, ſꝫ penes přem grauatum remanebat, de filio aūt ideo dixit qꝛ reperimus qñq; fideicōmiſſum ſumere vires ab ipſius perſona, qñ. ſ. eſt relictuꝫ extraneo, z ſic faciebat dubiūm an eo decedente fideicōmiſſum trāſmitteret ad hř des filij iam facti ſui iur. Eſt. n. aliquo mō ꝯſiderabile in filio ex eo qꝛ reperimus aliquo caſu fideicom. vires ſumere ex eius perſona, in extraneo aūt id nullo mō eſt ꝯſiderabile, cū nullo caſu reperiamus fideicom. vires ſumere ex perſona ſua, z qm̄ illud iaꝫ patebat ex iaꝫ dictis Juriſcon. nō ex nouis rōnibus id decidit, ſꝫ ex antea dictis infert z demum in ſi. replicādo ponit abnegās debere trāſmitti ad hř des filij, qm̄ ſuſcipit vires ex pſona ipſius pris. q. d. ꝙ ceſſat. ſ. dicta rō. Nec ob. ꝙ videat de caſu indubitabili ꝯ. l. qđ labeo. ff. ad carbo. qm̄ ex iam dictis rñſio pꝫ. Cū nō decidat Juriſcō. ex aliqua noua rōne vel pp aliquā nouam rōneꝫ dubitan. Sꝫ in referēdo ex iam dictis elicit rōneꝫ deci. iam poſitam replicans. Adde ꝙ iſ hic intellectus dicti Pe. de belu. aſcribat, attñ longe ante ipſum fuit traditus, nō vt nouus, ſꝫ vt ab alio prius editus, per quendā huius ciuita. doc. q legit in hoc gimnaſio iaꝫ ſunt anni. ſ. lx. Cuius ſcripta ego habui. Qui adhuc melius dctū intellm̄ deducit ponens claraꝫ rōnem dubitā. quare Juriſcon. in filio dubiū aliqualr indicauit z deciſit, nō in extraneo, qm̄ inquit, filius inſtitutus fuerat, z iō virtute dicte inſtitutionis videbat ꝙ factus ſui iur. trāſmitteret, cuius ꝯtraꝫ in tex. decidit, ea rōne, qꝛ fideicō. vires ſumit ex pſona pris. q. d. non ꝯſiderat dicta inſtitutio filij, z hūc intellm̄ teneamus, cōprobando dictā rōnem, nā videbat ꝙ filius tranſmitteret ēt ex eo qꝛ hic circa illud honoratus fuerat. ſ. l inſtitutione z relicto fideicōmiſſi ar. no. p gl. z Bar. l. cū ſcimus. C. de agri. z cenſi. li. xj. que rō ceſſat in extraneo, qui nō fuit niſi in actu fideicōmittendi honoratus, ex quibus tenēdus eſt dictus intellec. cū p predictis tribus rōnibus moueri potuit Juriſcō. ad decidendū illatius in filio, z tacēdum de extraneo. Qui intellec. alr referens Jaſ. viſus eſt nō percepiſſe ideoq; non miruꝫ ꝙ reprobauerit.

53 ¶ † Aliū z. viij. intellec. ponit p rec. me. nō recedens tñ a pdicto. Hoc eſt ꝙ cū fideicōmiſſum fuerit relictū poſt mortē pris, videbat in id tpꝰ dilatū, in fauoreꝫ filij, ſicq; ꝙ nō dēret eo caſu reddi ꝯdōnale, ne qđ fauore eius adiectū fuit in eius odium redundaret ꝯ reg. l. qđ fauore. C. de legi. cum ſi. Sꝫ tu ꝯ eaꝫ cōſidera qꝛ nō veniret illatiue, ſcđo qꝛ nō eſſet rō illa de qua in ſi. tex. ſed qꝛ eſt ꝯdōnale, z alijs rōnibus nō teneas, vt in eius lec. notaui.

54 ¶ † Alium z ſic nonū intellec. ponit Claud. Preſuponens falſuꝫ eſſe qđ gl. z doc. ſ. pſuponūt vꝫ, ꝙ fideicōmiſſuꝫ de quo in tex. ſit ꝯdōnale, qm̄ dicit ex eo ꝯſtare ꝯtrariuꝫ qꝛ expſſio conditionis facta fuit p eum modū p quem tacite ineſt, iō non reddit fideicōmiſſuꝫ ꝯdōnale. l. iij. ſ. e. cū ergo ſit purū nō mirum ꝙ penes přem remaneat, filio in přāte exiſtēte, cū nullum ver. in tex. de emācipatione, ſicq; filius nō hꝫ i queꝫ trāſmittat, qui intellec. lꝫ ex eo videat applaudēs, qꝛ non ſupponit mutatio ſtatus in filio nō plꝫ, qꝛ non eſt verū ꝙ expreſſio tpis mortis

55 pris eo mō tacite ineſſet vt per Bar. in ſeq. oppo. ¶ † Ultimo opponit Bar. ꝙ hic ver. oīa pcedentia deſtruere videat, cū innuat non videri dilatū fideicō. pſtandum filio in tpe poſt pris mortem, niſi id expſſum ſit, qđ vř directū ꝯ dicta. ſ. in. ij. par. z gl. tertia in ſi. ſoluit diſtinguendo vt p ipſum habes. Et conſidera diligēter qꝛ ſentit clare in hac ſolu. Bart. ꝙ ſi filius eſt añ mortē pris ſui iur. fiat non dꝫ conſequi fideicom. Qđ ēt voluit Ja. de are. z alij, Bar. Pau. Areti. z Mod. in lectu. ſ. relatis ſentiunt. nā tenēt filiū eſſe factū ſui iur. in vita pris z tñ nō debere cōſequi fideicom. niſi poſt mortē pris vt relictū fuit, ſed ꝯ vrget qꝛ qñ in fideicō. filio relicto eſt expſſus vnus caſus exiſtētie ſui iur. ſi alius eueniat ſufficit, z filius dꝫ fideicōmiſ. cōſequi ſicut ſi expſſus caſus euenitſſet, cū non referat qd ex equipollentibus accidat. l. iij. C. de inſti. z ſubſti. ſub ꝯdi. fac. Et vrgētior ad id tex. in. l. ſi ita. ff. qñ di. leg. ce. l. mulier, in pn. ff. ad treb. l. ſideicomiſſo. ſ. ſi cui, ſm cōem intellec. ff. de leg. iij. Contrarium vrget, z aūt dixi ſic ſolui poſſe ꝙ in ꝯtrijs fuit principalr habita mentio in diſpōne exiſtentie ſui iuris filij, z per modum cuiuſdam veluti exemplificationis fuit vnus ſolus caſus expreſſus, quo caſu decens eſt ꝙ comprehendat alius ei equipollens cuꝫ exempla dictum non reſtringant. l. damni infecti, in ſi. ff. de dā. infec. Hic aūt principaliter deductum tpꝰ mortis nō facta vllo mō expreſſione ꝙ talis dilatio fieret vt expectaretur tēpus quo filius eſſet ſui iuris. Que expreſſio potuit a teſtatore fieri intuitu patris, vt durante vita haberet, tenendo lec. Jaco. de are. ēt in ſe non eē verā, vt. ſ. poſt Are. diximus, ſꝫ qñ cōſtat taleꝫ ex-

pcessiones fuisse factas habita ↄsideratione existentie sui iur. filij, constat fuisse id ad vtilitatē filij. Et procedūt. ll. ↄtia, ⁊ quā. uis d. l. mulier simplr loquat, intelligat fm. d. l. si ita, ⁊ d. §. si cui maxime, q2 mater fideicōmissum fecit. Et eo casu limitaret hic tex. vt nō procedat si testator dixit se grauare prem vt filio, qñ post mortē factus erit sui iur. vel similib9 verbis de tpe quo sui iur. factus esset mētionem faceret ostenderet se ideo in mortis pris tps distulisse, q2 tūc filiū sui iur. idubie futurū sciebat, tunc. n. si añ mortem per emācipationem vel alr (iuxta traditā insti. qui. mo. ius pa. po. sol.) sui iur. fieret fideicō. non deberet remanere penes prem, sȝ ad filij hr̄des transmitteret, filio, in vita pris, sui iur. facto, ⁊ mortuo, per predicta, q̄ cum noua sint ⁊ ad perfectam tex. declarationē necessaria, notemus. Jas. ēt cuius lec. postq̄ predicta scripserā super hac. l. edita fuit, alr ↄtraȝ de. d. l. iij. soluit, vt apud ipsū, ⁊ bñ, q̄uis Rui. in. xxx. colū. in fi. dicat rōnem Jas. esse dubiā. ¶ In gl. pe. ⁊ vlti. dic vt ex iaȝ

56 dictis pȝ, ⁊ breuibus replicent Alex. ⁊ Jas. ¶ †In. j. q. Bar. doc. cōiter cū eo trāseunt, tu aūt aduerte qm̄ in. d. §. si pr̄, Bar. gl. reprobat ⁊ ↄtter approbat opi. Ja. de ra. quā ēt tȝ Oldra. ⁊ pbat in. d. §. ibi q̄uis citra obsequiū prnū ⁊c. Cōprobat ēt ibi Bar. q2 ex quo nō vult adire vl dilapidare ergo ēt a filio in prāte cogi pōt. l. imperator, eo. ti. Tertio facit tex. ibi dū dicit multo magis, qñ fideicōmissum pertineret ad castrēse peculiū qd ar. nō procederet si in precedēti loqueret de filio sui iur. cū posset prem facere cogi de iure cōi. l. lis nulla. ff. de iudi. ⁊ sic facilius q̄ vbi ad castrēse pecu. cū in eo sit spāle a reg. d. l. ideoqȝ minus efficax. l. eius militis. §. si militia missus. ff. de mili. test. qui opi. cū Ja. Old. bar. ⁊ p̄cis cōiter ibi doc. approbāt. Cū ergo Bar. hic cū illa gl. transeat male loqui ⁊ sibi ↄtius vr, licet doc. nō aduertant. Sȝ saluās dic q nō trāsit cum gl. qm̄ ad ibi dicta se refert, vez est q verba nō sunt quo ad decisionē firmatam sed potius quo ad opi. Ja. de ra. Nec dicte ↄclo. ob. regu. d. l. lis nulla, q2 fallit in termi. d. §. si pr̄, ⁊ d. l. imperator, put vtrobiqȝ ait Bar. Quatenus aūt Bar. sentit q tpe huius. l. ⁊ in eius termi. pr̄ non poterat cogi iubere filio q adiret cōiter cum eo tenēt alij ⁊ bñ nec ob. rō pp quam ↄ tenēt nouissi. Nā ad cā pȝ rñ. ex dictis ipsiusmet Bar. dū. d. q filio nō preiudicat, quo minus facta sui iur. adire posset. l. is qui heres, in fi. ff. de acqr. here. ⁊ sic nō perit ius filij, sȝ in. l. imperator. ff. ad treb. si pr̄ nō

57 cogeret, ⁊ sic in. §. necessitate filius esset in dāno. ¶ †In. ij. q. Bar. facit quatuor ↄclones, duas circa hr̄ditatem pfectitiam, duas circa aduētitiā, vt ex dictis p ipsum ↄstat, ⁊ vt de earū veritate melius liqueat, quālibet reassume. Prima est q in profectitijs sicut olim procedebat ita hodie pcedit huius. l. prima pars. Quam limitant An. procedere quo ad hoc vt possit pr̄ grauari fideicōmisso, vt in tex. vr, ēt restituendo filio instituto, vt in tex. subdit, Nō quo ad hoc vt fideicō. restituēduȝ filio cēseat collatum in tps existentie sui iur. iuxta conclusa. ff. in gl. iij. Cum pr̄ censeat hodie grauatus incōtinēti quo ad proprietatem, cū eius sit capax filius. d. l. fi. C. de bo. q lib. sicqȝ cessat rō reacquisitionis, ob quā emanabat illa psumptio mētis testātis q voluerit differre in tps existētie sui iur. vt dcm̄ fuit ibi. Quāuis possit pr̄, vsumfructū retinere, ⁊ subdit Alex. q Ang. nihil allegat nisi q rñdet nō obstare si dicat q cū sit hr̄ditas pfectitia dr̄ insolidum, ⁊ sic ēt quo ad pprietatē pris, cum in pfectitijs, nihil sit immutatū, nā hoc casu nō dr̄ vere p ectitia, explicat melius cū Are. intētionem An. volentis q imo hoc fideicō. iā non cēseat dilatū in tps existentie sui iur. filij, sȝ statim debeat, qm̄ lȝ hereditas, sit pfectitia, q2 institutio sit facta cōtēplatione patris, tñ fideicōmissum non pōt dici profectitiū, sȝ aduētitiū, cum nō possit dici factum nisi cōtemplatione filij, stante q pr̄ grauet in eo. Et caȝ Ang. tȝ Areti. Lance. ⁊ Cian. Nec ob. l. epistolam. §. fi. quā ↄ Ang. tenēs alleg. Jmo. vt ēt refert Alex. satis implicite loquens, nam vt. d. Areti. Ideo ibi fideicōmissū debet demū post mortē mris grauate, qm̄ alr non valuisset fideicōmissum restituēdū a mre filio, a quo ēt ipsa ex primo fideicōmisso accepit, q2 fuisset frustatorium illud primum ar. l. q sic. ff. de solu. Ideo mater cēset grauata restituere post mortem. Ut ēt declarauimus cum Bar. ff. in tertia gl. Et hec rñ. melior est ea quā hic refert Alex. tradidisse An. Nō ob. ēt alia rō quaȝ ↄ An. adducit Jmo. vȝ q sicut respectu vsufructus procul dubio expectat tps quo filius sit sui iur. Ita ēt expectat respectu proprietatis, cuȝ grauatus pr̄ restituere pleno iure censeri dicat ar. l. si alij. ff. de vsufr. leg. fact. l. si duo, in fi. ff. vti pos. Et ↄtr dicatur grauatus restituere eo tpe quo ⁊ propietatis ⁊ vsufructus filius capax erit, cū alr restituendo solā proprietatē, nō dicat pleno iure fieri restitutio arg. l. si legatarius. §. fi. ff. ei. ij. sm intellec. Bar. ibi maxime q2 vnū determinās duo ⁊c. l. naȝ hoc iure. ff. de vulg. ⁊ pu. vt addit Alex. nam nō est eadem rō differēdi ex quo tale fideicom. quo ad pprietatē statim valere pōt, ergo in ea valere dȝ statim, qm̄ sufficit q in aliquo valeat. l. filiusfa. §. apud marcellum. ff. e. vt ēt rñdet Areti. Aliter ēt rñdet Alex. Cuius rñ. an tuta sit ex dicēdis. ff. in alia ↄclone cōstabit. Tenenda ergo ex pmissis est opi. An. Cōtra quam. D. meus allegat q2 posito pro ↄstanti q hr̄ditas sit profectitia, put oēs presupponunt, ita ēt fideicom. cum nō sit presumendū testatorem incōtinenti mutasse volūtatē. l. nā ad ea. ff. de ↄdi. ⁊ demō. Sed pōt rñderi q facere in eodeȝ testō diuersas dispōnes. s. institutionem ex causa profectitia ⁊ fideicom. ex aduentitia, non est vllo modo se corrigere, cum vtraqȝ dispositio cuȝ sua diuer-

58 sa causa maneat. ¶ †Secundo concludit Bar. q in profectitijs, secunda pars huius. l. nec olim procedebat, nec nunc procedit, qm̄ in eis indistincte fideicom. vires capit ex persona patris. Quam conclu. multum no. esse dicunt An. Pau. Raph. Alex. ⁊ Jas. ex ea inferentes q qñ pater est grauatus filio restituere ex dicta profectitia hr̄ditate quartā trebel. detrahere pōt, ⁊ sic limitat hec. l. in. iij. par. vt nō procedat in fideicom. qd pr̄ debeat restituere filio ex hr̄ditate profectitia, in qua filius contemplatione pris institutus fuit, per rōnem Bar. Jo. de imo. tȝ ↄ, vt refert Alex. lȝ confuse satis. Fundamentum quo mouet id est, q2 vult probare q filius ēt in hereditate pfectitia sit heres noie, sicut in aduentitia, id probat ea rōne q2 si expresse esset grauatus filius restituere pri, ⁊ anteq̄ adiret sui iur. efficeretur, posset ipse solus adire ⁊ restituens, aduersus prem quartaȝ retinere, id aūt non posset nisi esset hr̄s noie, cum nullus nisi hr̄s retineat. l. j. §. inde neratius. ff. ad treb. l. mulier. §. fi. eo. ti. sed qñ filius est institutus cōtemplatione pris censet tacite grauatus restituere pri si factus sui iuris adeat, vt per Bar. in. l. is q heres. §. fi. j. q. ff. de acqui. her. per. l. aditio in fi. eo. ti. ⁊. l. liber homo. ff. de acqui. rer. domi. quo casu dōm est q pōt detrahere trebel. Alioquin hoc tacitū fideicom. plus operaret q̄ expressum, supple ↄ gl. no. in. l. item q2. ff. de pac. Si potest detrahere trebel. ergo est hr̄s, q2 alius q̄ heres nō detrahit vt. ff. Probato igit q sit hr̄s noie sequit q pr̄ non est hr̄s sicqȝ q nō pōt ex persona sua detrahere treb. ⁊ q ēt aduersus filiū nō pōt, cū ipse sit hr̄s noie ēt in profectitijs. ¶ Quā Jmo. opi. tȝ ēt An. ↄ perig. cōcludens ↄ Bar. q imo hec. l. ēt in scda parte ⁊ olī pcedere ⁊ hodie pcedat in profectitijs, q2 lȝ ex eo q fuerit institutus cōtemplatione pris teneat dictam hr̄ditatē restituere patri, si factus sui iur. adeat, vt pbāt. ll. alleg. p Bar. tñ in ea dius penes filiū nudū nomeȝ hr̄dis remanet. Subdens q velle intelligere hūc tex. put volunt Bar. ⁊ alij esset maxima restrictio ⁊ violatio cū indistincte loquat, ideoqȝ simplr ⁊ indistincte intelligi debeat, vul. l. de pcio. ff. de publ. Pro qua Jas. ⁊ Uin. adducūt, q2 negari nō pōt quin filius sit hr̄s ⁊ gerat ministeriū hr̄dis in adeundo. l. si quis mihi bona. §. iussuȝ. ff. de acq. her. l. iij. C. de here. insti. non. n. pōt in tali profectitia ipse pr̄ solus adire, ex quo sequit q pr̄ nō pōt ↄ ipsuȝ filiū allegare se esse heredē ad quartā detrahendā. l. amicissimos, in fi. ff. de excu. tu. l. si iudex circūuento. ff. de mino. Sicqȝ ↄstat vigere rōnes Bar. ff. alleg. in. iij. par. ad probandū quare sit q pr̄ nō pōt aduersus filiū detrahere quartā, Nō. n. sequit ex eo q pr̄ hȝ contēplatione propria talē hr̄ditatē, nō habeat eā ministerio opa ⁊ beneficio filij adeuntis. Et sic sentiunt nō esse vez qd ait Bar. s. cessare predictas rōnes, ⁊ tenēdo hāc opi. pȝ ex predictis rñ. ad ll. alle. p Bar. ¶ Quā ēt ↄclonē cū Jmo. ↄ Bar. tȝ Soci. qm̄ vt quis possit detrahere quartam duo copulatiue requirunt, q grauatus sit hr̄s ⁊ q sit grauatus vt hr̄s. l. mulier. §. fi. ff. ad trebel. Sȝ pr̄ in pfectitia, q̄uis nō sit grauatus vt cōmodū sentiēs pp filium, sȝ pp se, lȝ media psona filij, vt declarat Bar. ⁊ ideo quodammō ipse vr i effectu institutus, iuxta. l. aditio. ⁊. l. si seruū, alle. per Bar. tñ nonpt dici grauatus vt hr̄s ⁊ pro hoc facit fm Jas. vulga. reg. q qñ in dispōne due sunt rōnes finales alteram vigere sufficit. l. si venteri. §. in bonis, vbi Barto. no. ff. de priui. credi. §. affinitatis, instit. de nup. ⁊ ait Jas. esse tepi. meliorem de iure in. l. si non lex diescentia. ff. de here. institue. vbi no. Bal. ⁊ hanc conclu. vt veriorem tenens, quamuis Jas. contrariam approbet, ad predicta non concludenter respondens.

59 ¶ †Tertia

59 ¶ †Tertia cõclusio Bar. est, q in aduẽticijs hec prima pars nõ procedat hodie respectu ppꝛietatis qꝛ eius est capax filius p .l. cum opoꝛ. C. de bon. q lib. nec respectu vsufructus qꝛ ille ipso iure filio effecto sui iur. redit ad filiũ habentem proprietatẽ vt in. d. l. sed valeat respectu fructuũ per ipsum prem perceptoꝛũ quoꝝ commoditatẽ hꝫ pr anteq̃ filius sui iur. efficiat. Ita vẽat hec zclõ ex intẽtione Bar. finni, lꝫ Alex. alio mõ itelligat Bar. reprehẽdẽs An. ꝛ male vt dicũt Mod. qꝛ illa est intẽtio Bar. de qua. d. quã Bar. zclõ. tenens Ang. limitat, in q̃tũ cõtinet q nõ vꝫ respectu ppꝛietatis, vt procedat qñ est pr grauatus restituere hẽditatẽ vel corpus hẽditariũ siue legatũ, secus si est grauatus restituere aliq̃ q̃titatẽ vel rẽ alienã vel ppꝛiã ipsi᷒ pris, nam cũ pr sentiat comodũ vsufructus dicte hẽditatis aduẽticie põt grauari p reg. l. ab eo. C. d fideicõ. Illud. n. fideicõ. diceret aduẽticiũ, q̃uis extra rem relinquẽtis qui ab eius testatoris ꝑuisione pcedit. Et sic cũ in eo p institutionẽ filius nõ acquisiuisset proprietatẽ valebit fideicõmissuꝫ respectu eiusdeꝫ ppꝛietatis, ꝛ illã dꝫ hẽre filius statim ꝛ pr vsufructũ. Quam opi. ꝛ limita. reprobãt Imo. Alex. ꝛ pleriq; Mod. trãseuntes, qꝛ imo vtrunq; pr censeꝫ grauatus soluere ꝛ restituere qñ filius erit sui iur. ꝛ sic capax simul ppꝛietatis ꝛ vsufru. ar. d. l. si legatarius, in fi. ff. de leg. iij. Scdõ qꝛ cũ tale legatũ censeaꝫ ꝛ sit subrogatũ loco eius q est a defuncto pri acq̃situ dꝫ eius naꝫ sapere. l. si cuꝫ. §. qui iniuriarũ. ff. si q's cau. vñ sicut vsufr. debebat redire soluꝫ ad filiuꝫ factũ sui iur. l. fi. C. de bo. q lib. ita ꝛ proprietas i eius locũ subrogata in casu Ang. ¶ Aduerte tñ q pp dicta fundamenta nõ tolliꝫ q limitatio Ang. nõ sit bona, lꝫ soluꝫ faciunt q̃ cum inq̃tuꝫ sentiebat tale fideicom. nõ differri in tp̃s existentie sui iur. respectu ppꝛietatis ꝛ nouissime cũ Ang. lꝫ Alex. rñdẽs ad dicta fundamenta Imo. vt p ipsum in pe. col. Pau. aũt de ca. circa hãc zclõ. Bar. fuit in noua opi. vt referẽs. d. Alex. q ł imo fideicõmissuꝫ valeat respectu vsufructus, ꝛ statiꝫ debeat restitui nõ aũt differri i tp̃s existẽtie sui iur. qꝛ vꝫ grauatus de restituendo pleno iure ꝛ p zñs cũ fructibus, pro quo homo tex. fm Alex. l. i. videamus. §. in fatiana. ff. de vsur. Uñ est ac si ꝓhibuisset vsufructũ acquiri pri vt põt in auc. excipiꝫ. C. d bo. q libe. Que opi. fuit originaliꝫ quoꝝdã antiquoꝝ de quibus facit mentionẽ ꝛ eos sequiꝫ hic Rapha. cu. ac ẽt Areti. preceptoꝛ ẽt meus. d. nõ fuisse nouã opi. Pau. lꝫ quosdã quoꝝ. d. facere mentionẽ Bar. qd ẽt dicit referẽs dicta Bar. lꝫ caue qꝛ hꝫ lec. Bar. cuiusdã mendos impressionis, in qua sunt inserta quedaꝫ verba satis inepte ꝛ indisposite q̃ non fuerũt Bar. absq; dubio vt veteribus ꝛ castigatis exẽplaribus apparet ꝑsertim in lectu. Bar. q̃ fuit Ang. de perig. lꝫ ẽt Areti. referat prout Pretec. me. Alex. aũt reprobat predictã opi. duplici fondamento. Primo qꝛ sequereꝫ q semper qñ testatoꝛ relinqueret filiofa. fundũ videreꝫ

60 prohibitus pr accipere vsufructũ, †qꝛ fundi appellõne cõprehendiꝫ proprietas ꝛ vsufructus. l. si alq. ff. d vsufr. leg. Scdõ qꝛ nõ sufficit tacita ademptio vsufructus, lꝫ expressa requiriꝫ in auc. excipiꝫ, ꝛ in tex. vñ sumitur, ꝛ i fi. in. §. si vero expressum, ꝛ qd ibi no. An. in auc. de here. ꝛ falci. lꝫ tu dicas q pdicta opi. optime probaꝫ in. d. §. fatiana, quẽ aũ Alex. alleg. Rapha. cu. quã vt dixi post dictos antiquos seqꝫ Pau. Raph. cu. ꝛ Aret. Quibus ẽt adherent Bartho. Soci. ꝛ Pretec. me. rñdentes ad fundamẽta Alex. Primũ. n. nõ ob. qꝛ est multũ diuersus casus a nostro, qñ filio legaꝫ fundus, nam hẽs testatoris teneꝫ soluere pleno iure ꝛ sic ẽt quo ad vsumfructum filiofami. quo pleno iure soluto ex dispõne iuris filio proprietas ꝛ pri vsufructus acquiriꝫ, cum verba testatoris ad prem nullo mõ sint relata, lꝫ in casu nostro verba testatoris sunt ad prem relata, ipse eniꝫ est q est grauatus restituere pleno iure, quod nõ diceret facere si vsufructus sibi immediate reacquireret. l. qui sic. ff. de solu. Scdõm non ob. qꝛ non est verum q in auc. excipitur ꝛ in tex. vnde sumitur expressa ademptio requiraꝫ, ꝛ q ibi disponaꝫ nõ sufficere q alr possit cõstare de voluntate testatoris. Uñ sufficit q ex coniecturata mente testatoris id colligi possit, ar. l. in cõditionibus primũ locuꝫ. ff. de zdi. ꝛ demon. vel rñ. q geminatus actus institutionis filij ꝛ grauaminis iniuncti pri equiualet expꝛesse probibitioni.

61 †Sicut dicimus in clausula motu proprio, que lꝫ expresse debeat apparere, vt in. c. si motu proprio de preben. in. vj. geminata tñ confessio equipollet expressioni motus proprij vt concludit Bal. in. l. nec dãnosa. C. de preci. imper. offe. per tex. in auc. de iudi. in prin. iuncta. l. j. ꝛ ibi Bar. C. de peti. bono. sublat. lib. x. Unde tenẽda vꝫ in via disputa. hec secunda opi. q hec. l. hodie in. i. par. non pcedat in aduẽticijs, qꝛ nõ est aliud grauare prẽꝫ restituere, q̃ prohibere q ei nõ acquiraꝫ vsufru. fm predictos. Sꝫ aduerte qꝛ posito q hec ver. restituere, significet pleno iure ꝛ sic ẽt fructus veniãt, tñ in casu nostro non cadit q pr restituat proprietateꝫ que ei non acquiriꝫ. Uñ fundamentum Pau. ꝛ antiquoꝝ ꝛ sequacium per. d. §. fatiana non vꝫ facere ad propositum qꝛ grauamen patri iniunctuꝫ non lꝫ nisi respectu eius qd sibi acquirebaꝫ. i. fructus qui pleno iure restituiꝫ si restituat absq; aliqua diminutione, ꝛ sic non sequitur hꝫ filius proprietatem statim ergo dꝫ habere fructus pp verbũ restituere, qꝛ proprietatem nõ est grauatus restituere pr, sed solum fructus, qꝛ solos fructus dꝫ habere, Uñ posset opin. Bar. saluari. Pro qua ẽt facit qꝛ si verbum restituere intelligamus prout in. d. §. sequereꝫ q in quolibet grauato restituere in testõ venirẽt fructus percepti ab eo qui est grauatus z. l. qd his verbis. ff. tit. ij. soluꝫ q veniunt a die quo q's dꝫ restituere. Hac igitur Pau. ꝛ sequacium opi. reiecta, tenta aliam tertiã opi. tenere, vꝫ q cũ fideicõ. pater filio debeat sub illa conditione delationis in tp̃s existẽtie sui iur. vt. ff. in. iij. par. vidimus. Et illud possit verificari siue efficiaꝫ sui iur. p morteꝫ patris siue per emancipationeꝫ vel ẽt alr, vt constat quatenus põt verificari p emancipationem nõ est reuersurus ad filiũ factuꝫ eo modo sui iur. in totum vsufructus in tali aduẽtitia hereditate acquisitus patri, sed solũ pro media parte ꝛ pro media dꝫ remanere apud ipsum prẽꝫ posito ẽt q tpe emancipationis pater nihil sibi reseruauerit vt est tex. clarus in. l. cum opoꝛ. §. cuꝫ aũt. C. de bo. q libe. ꝛ insti. per quas perso. §. hoc quoq;. Per queꝫ tex. pꝫ primo nõ esse veram zclõnẽ Bar. ꝛ cõter omniũ hic q respectu vsufructus legatum non vꝫ qꝛ nullaꝫ vtilitatẽ continet, ex quo statim est reuersurus ad filium eo facto sui iur. Item pꝫ scdõ q cum fideicõmissum iniunctũ patri possit verificari in dicta medie vsufructus nõ est restringendũ ad fructus perceptos vt facit Bar. ꝛ sequaces. Et qꝛ põt euenire q fiat sui iur. alio modo q̃ per emãcipationem, ꝛ sic non sit locus retẽtioni dicte medie. partis. Ideo forte possumus attẽtare q pendeat a futuro euẽtu quid veniat in dicto fideicõmisso iniuncto patri. Ut si emãciparetur veniat medie partis vsufructus, ꝛ non veniant aliquo modo fructus percepti si morte pris vel aliter veniant predicti fructus percepti. Et in vtroq; casu id qd venit videaꝫ a principio fuisse comprehensum in fideicõmisso ar. l. a filio. ff. eod. ꝛ. l.

62 seruum filij. §. j. ff. eo. ¶ †Quarta ꝛ vltima conclusio Bar. est q in hereditate aduentitia procedit scdã pars huius. l. diuersimode tñ, qꝛ pater non vt debitoꝛ ex persona filij, sed vt legitimus administratoꝛ teneꝫ extraneo sicut tutor vt i. ll. quas allegat vel partim vt legitimus administratoꝛ respectu proprietatis, ꝛ partim vt debitoꝛ ex persona filij respectu vsufructus, q sibi acquiriꝫ. Quam notãter limitant Ange. Imo. ꝛ Alex. nisi repudiet. Naꝫ tunc pater põt adire ac si ipse esset institutus. l. fi. §. similiq; modo. C. de bon. que libe. Unde siue filio siue extraneo grauatus sit pater restituere ꝛ si filius repudiat fideicõmissuꝫ sumit vires ex persona patris, qꝛ est ac si ipse pater esset institutus. Ex quo ẽt sequiꝫ no. limita. fm Imo. ꝛ Alex. ad cõclusionem dictorum hic, q immo fideicõmissum valeat etiam in proprietate qñ filius repudiat. Ac etiã q tunc põt pater detrahere trebellianicam, vt in. l. iubemus. §. j. C. ad trebel. q̃uis

63 non allegent. ¶ †Tertia. q. Bar. ex predictis redditur explicata, nam vt ipse. d. id qd dictuꝫ est de filio legitimo ꝛ naturali hꝫ per omnia locum in arrogato vt in. §. j. institu. de acqui. per arroga. ꝛ est gl. no. in. l. sub cõdi. ff. de libe. ꝛ posthum. dicẽs q arrogatus filius momento nõ permanet heres qñ fuit institutus, lꝫ hodie secus, vult dicere q est hẽs in proprietate in aduẽtitia hereditate per. d. §. quem allegat. Et id quod Bar. cõcludit in arrogato dici põt in legitimato, vt hic p Mod. papien.

64 ¶ †Quarto querit Bar. an facta restitutione in terminis huius. l. in fideicõ. trãseant ac. ꝛ relatis gl. Itq; concludit q transeant per tex. l. j. §. si filio. ff. ad treb. rñdens ad. l. si heres institutus, in prin. ff. ad treb. vt per eum, sufficiunt enim ibi heredi directe, que erãt impedite per restõnem quaꝫ fecerat, vt in. l. j. §. sublata. ff. ad treb. vbi dꝫ q lꝫ heredi qui restituit competant adhuc directe tñ põt exceptione repelli, lacta tñ iterum p ipsuꝫ fideicommissariũ restitutione heredi remoueꝫ impedimẽtum, ꝛ efficaciam reassumunt predicte directe, ex quo fideicommissarius qꝛ restituit heredi non hꝫ amplius facultatem elidendi directas existentes penes heredem. Aduerte tñ, q hec. q. Bar.

nõ procedit hodie nisi filio instituto in hereditate profectitia vt. d. hic Ang. nã in aduentitia fideicõmissuz nõ vz in proprietate, cũ illa acquirat filio vt. ff. in. ij. q. vidimus. Et sic in ea filius est heres noie et effectu, et sic ipsarũ actionũ proprietas acquirit pleno iure filio quãuis circa eas pr habeat vsufructũ, et sic possit eas ad effectũ ipsius vsufru. habẽdi intẽtare. l. fi. §. vbi aũt. C. de bo. q̃ libe. et hec vr intentio Bar. hic vñ in fi. huius. q. d. cũ totum esset q̃sitũ pri sm hec tpa. ¶ Hanc Bar. decisionẽ cõiter doc. approbant tenẽtes gl. in ver. non admissa p. d. tex. in. §. si filio cõprobantes ẽt rõnẽ predictã Bar. ad. l. si hres institutus, an aũt tenẽs cũ Bar. et persistens in illa sua opi. de qua. ff. in gl. in ver. sz vt pater, q directe in casu huius. l. sint penes filiũ, et exercitium apud prem, alio mõ rñdent, q. d. l. si hres loquit, qñ directe quo ad exercitiũ et effectũ nõ recesserũt ab herede, Jmo. reprobat hac rõne, qr hic articulus est decidẽdus vt ille de quo in. d. gl. subdens semper in eũ in quem transeũt vtiles trãsit ẽt exercitiũ directarũ, vt p Bar. l. j. C. de ac. et obl. Mõ dictũ eu. dacter falsum dicit Alex. in. vj. col. qr non est vex q qñ ex lege siue legis dispõne transeũt in aliquẽ vtiles q in eũ trãseat exer. citiũ directarũ vt in. l. ex legato nois. C. ð lega. l. fi. C. qñ fis. vel priua. l. emptor. C. de hr. vel ac. ven. Tu addas ols. ll. allegatas per gl. in. d. l. ex legato nois, nisi esset facta cessio vt est gl. no. in l. ij. C. de act. et obl. tunc. n. bene vr mandatũ exercitiũ directax vt declarãt Bal. et Sal. in. d. l. j. et sic doctri. Bar. alleg. p Jmo. nõ procedit qñ actiones vtiles ex lege trãsferunt. Pro qua reprobatione adde tex. l. d. l. emptor, Pau. aũt de ca. circa hic. q. fuit in noua opi. q q̃uis l pres trãsmerint directe nihilominus qr certũ q̃dã reliquie remanserũt penes filiũ qñ pr restituit ille directe totalr euellunt a pre et in filiũ transeunt, nec ob. sm eum q directe acq̃site patri nõ videant posse ab eo seperari, vt in. l. qs ergo casus. ff. de pecu. et. l. ij. et. iij. ff. pro soc. qr fallit illa reg. sm eum, qñ fit trãsitus ad eundẽ a quo processerunt vt. l. si vnus. §. pactus ne peteret. ff. de pac. Que opin. lz sit pulcra, tñ nõ est tenenda sm Alex. qr vltra q sit ꝯ gl. in ver. nõ admissa, et Bar. hic est ꝯ tex. in. d. §. si filio, vbi a pari ponit qñ pater grauatur restituere filio et qñ extraneo, quo vltimo casu est clarũ q nõ transeũt nisi vtiles. §. restituta, insti. de fideicõ. her. nec geq̃ facit q pr directas habeat a filio, qñ id est qr filius est earũ incapax. Et hoc scire an quis vtiles vel directas actiones hẽat est

65 vtile pp modũ libellandi vt. l. qui stipẽdia. C. ð pcu. ¶ † Circa quintã. q. Bar. concludit vt p ipsũ ꝯ gl. q fideicõmissarius ante restõnẽ decedens transmittat ad hrdẽ, quã ꝯclones cõiter sequunt doc. p iura Bar. et vltra ipsũ p tex. in. l. fi. §. j. ff. de leg. ij. quez ad id no. ibi Jmo. in gl. in ver. lucretij, et p tex. in. l. j. §. cũ igit inducẽdo vt ibi p Bar. et in seq. q. Quaz opi. ẽt sequunt vt cões Mod. perus. t. Jo. Petru. in auc. ex cã, in pe. char. C. de lib. pre. et ad. §. verum rñde, vt p eundez Bar. lz Lancelo. et Jas. teneãt cũ gl. et Alcia. li. iiij. parado. C. c. Pro cõi tñ addẽs rõnem qr heres qui adiuit semel rñne spei obligare, in. l. j. ff. ad

66 treb. ¶ † Querit sexto extra gl. Bar. quid si fuimus extra terminos precedẽtis. q. et l casu magis dubio, hoc est q fideicõmissarius nõ solũ decesserit ante restõnẽ verũ ẽt añ aditam hrditã. an trãsmittat fideicõmissũ ad hrdes. Jn qua refert gl. in. l. quidam ita, in pn. ff. ad treb. et. l. iij. ff. ð reg. catho. tenuisse q nõ: vñ dicit prima in verbo adeat, et scda in ꝯbo hrditates, q dies in fideicõmisso vñ non cedit ante aditã hrdita. ergo sentiũt q añ diem pdictũ fideicõmissarius decedẽs nõ transmittat, iuxta. l. j. §. finaũt sub ꝯdõne. C. de cadu. tol. quas gl. sequutus est Dy. in. l. iij. §. j. ff. de adimẽ. leg. Cy. aũt et Ja. ð are. tenẽt ꝯ vz, q sicut in particularib' ita in vlibus fideicõmissis dies a morte testantis cedat, p tex. in. d. l. iij. §. j. ver. idez dõm. Cõprobent ẽt per. l. si in psonã. C. de fideicõ. Quam opi. sequit Bar. addens tex. i. l. cogi. §. idẽ mecianus q̃uis fateat posse alr intelligi, vult dicere, qr ab vno ex fideicommissarijs coactus adiuit hres et sic sumus ibi post aditam hrditatẽ. Quarto roborat Bar. p ar. ex ordi. rubr. tam. C. q̃ ff. ox. ¶ Ad. l. qdaz ita tripliciter rñdet, vel qr nõ pbat, vel qr loquit quo ad petitionẽ nõ quo ad transmissionẽ, vel si quo ad trãsmissionẽ, nõ quo ad illaz q̃ fit a fideicõmissario ad hrdem, sz quo ad illam q̃ fit a testõre ad fideicõmissariũ, supple tu vel fideicõmissarij hrdẽ, qr añ aditã hrditates fideicõ. non hz vires. l. eum quã. C. de fideicõ. l. si nemo. ff. de test. tut. ols secus. d. Bar. i. quo ad termi. nros. ¶ Ad gl. l. j. ff. ð reg. catho. alr nõ curat rñdere, qr gl. auctoritas nõ est necessaria vt. d. gl. i. l. j. C. ð legi. q̃ Bar. dicta cõiter doc. approbãt. Et eã firmat Jmo. alio fundamẽto, qr cũ ad fideicõmissuz cõpetat offm iudi. nobile. l. qr poterat. ff. ad treb. cũ alijs B alle. p Alex. ergo trãsmittit cũ loco actionis sit subrogatũ. l. nõ solũ. ff. de in integ. rest. Alio ẽt cõprobat Alex. inducẽs tex. in. d. l. quidaz ita, in pn. vt p ipsum habes. ¶ Predictas tñ ꝯclones taz in hac q̃ in pcedenti. q. limita singulr sm nõnullos procedere qñ fideicõmissum est simplr factũ, secus si fideicõmissum debet virtute clausule codicillaris i testõ apposite iuxta. l. ex ea. §. j. ff. de testa. et no. p gl. in. l. qr aũt. ff. si quis omis. cã test. nã tunc vis testamẽti transfundit in codicillos, vt. l. q̃rebatur circa mediũ. ff. de test. mil. ita tz Bar. in. l. j. in. j. q. ff. ti. j. et sic in pdicto casu dicũt saluari gl. hic. Cõtra quaz et pdictam limitationẽ tz Raph. in. d. l. j. dicẽs dictuz Bar. esse verissimũ, qr in. d. l. q̃rebat non vr q virtus testamẽti trãsferat in codicillos, et sic ꝯsr non sequit q sicut ex instõne institutus nõ põt ante aditionem trãsmittere ita ẽt nõ possit vt fideicõmissarius añ acceptationẽ dic tu q potius vr ibi ꝯriũ q vis testamẽti cõuertit in cãz et vis codicillox. Subdens q q̃uis dctũ Bar. non sit vex est tñ no. pp maximam illius auctoritatẽ, qr multi sunt iudices, qui cum parum aliqd capiant, nunq̃ põt id ab illox opi. diuelli. Et demuz ꝯ Bar. tenẽt magis coiter Mod. prout Alex. hic et Ro. l. si qs priore. ff. ad treb. et Jo. Pe. in. l. fi. C. de codicil. et in auc. ex cã. C. de lib. prete. et ibi ẽt Lor. in pe. col. Que opi. probat p tex. i. l. ij. §. fi. ff. de iur. codi. et rõnez de qua hic p Alex. lz Soci. conet saluare Bar. ab oibus obiectionibus et subtiliter, quam mãm pp tpis breuitatem profunde nõ examino. ¶ Duas alias q. format deinde Bar. an posito q fideicõmissus nõ trãsmitteret saltem transmitteret ius deliberãdi cõpetens fideicõmissario, iuxta no. in. l. j. ff. ð iur. delib. sicut hrdi vt. l. cũ antiquioribus. C. de iure delibe. et determinat cũ gl. q sic. Jtez an hrs rogari cogat adire et restituere, et remissiue loq̃t sicut gl. ¶ † Vl-

67 timo querit si dñs concessit vasallo vineam et fundũ fructibus plenum an veniat vindemia ex quo nõ est adiectũ adiectiuum pluralis numeri duobus substantiuis, sicut in hoc tex. et qr relatio vz fieri ad proxima. l. si idẽ cuz eodẽ in fi. ff. de iur. om. iud. et determinat q veniat vindemia qr est ps fundi. l. fructus pendentes. ff. de rei ven. et sic venit in cõcessione, vt pars rei cõcesse. l. si ex toto, cum si. sm Dy. allegantẽ ẽt. l. iulianus. §. si fructus. ff. de ac. emp. et. l. fac ex parte. §. gaio. ff. de fun. instr. Comprobat Bar. per. l. heres meus. §. vxori. ff. de leg. iij. et. l. fi. ff. de iure fis. inducendo vt per ipsum. Quã conclusiones cõiter doc. approbant. Limitãtes nisi fructus essent separati vt per Alex. qđ est de mente Bar. Laus deo optimo.

Celeberrimi ac claris. Jurecõ.

Domini Gulielmi Pontani Perusini, Enarrationes in Digestum novum Incipiunt.

¶ Summarium Rub. de acquirenda possessione.

1 Usucapio regulariter non potest sine possessione continuata procedere.
2 Bona fides continuata de iure civili, non est necessaria in usucapione & de ratione differentie inter possessionem & bonã fidẽ.
3 Bona vel mala fides in possessione est qualitas non faciens diversam speciem.
4 Dolo desinens possidere non fingitur possidens, sed pro possidente condemnatur.
5 Continuatio glo. per aliquos improbata defenditur & eorũ continuatio reprobatur, usq; ad nu. 8.
6 Dominium de iuregentium quandoq; sine possessione transfertur secus de iure civi. per usucapionem, nam sine possessione vera vel ficta nunq̃ procedit.
7 Dominium eodem tempore cum possessione inductum licz ordine intellectus possessio precesserit sed ex nobilius dominium est, in usucapione tamen etiam tempore pos. precedit.
8 Possessio formata in acquisitione dominij de iuregentium non requiritur sed apprehensio sufficit.
9 Contrariorum eadem est disciplina quo ad cognitionem.
10 Contraria que sint, & q̃ simul stare non possunt.
11 Jas. dictum reprehenditur.
12 Contrarioꝝ quando eadem ratio est eadez iuris dispositio est.
13 Error in testamento debet per tot testes probari, per quot ipsũ testamentum probatur.
14 Exceptionis repulsio sicut admissio est interlocutoria dicitur.
15 Moderari verbũ i delegatorio rescripto diminutionẽ importat.
16 Contrariorum eadez est dispositio ex natura per ꝯrium, & argũ a ꝯrio sensu tunc sumitur qñ rõ ꝯria viget in casu ꝯrio.
17 Contrariorum ubi diversa est ratio non eadem vel ꝯria dispositio est sed diversa.
18 Contrariorum an sit eadem disciplina in materia correctoria.
19 Condemnandi facultatem habens an possit absolvere.
20 Glo. opinio in clementina prima in verbo contra eos, de hereticis, licet communiter approbata impugnatur.
21 Statutum excludens sororem a successione fratris, an censeatur excludere fratrem a successione sororis.
22 Frater & soror non sunt correlativa.

¶ De acquirenda possessione. Rub.

G. J. o. rubrice.

Habet duas partes. In prima hunc titulum ad preceden. uno modo cõtinuat. In secunda per viam no. quoddam tacitum ꝯrium sive quandam tacitã qõ. solvit, scõa ibi & not. ¶ In ea prima par. continuat sic, cum omnium reꝝ dominium aut iuregen. aut iure civi. acquiratur. i. i. ṡ. ti. i. Comq; dictum sit supra qualiter iuregen. dñium acquiratur, nũc qualiter iure civi. acquiratur cõmode videndũ. Sed inter alios modos q iure civi. inductos ad id est modus per usucapiones, supple, ut. l. traditionibus. C. de pac. & insti. de usu & habi. §. fi. & de usucapio. in prin. & no. ṡ. ti. i. l. i. que usucapio 1 † non potest absq; possessione precedente subsistere, ut. l. sine possessione. ff. ti. i. & reg. sine pos. li. vi. Ideo aptissime post precedentẽ ti. & ante sequentẽ hic ti. collocaꝰ. Id autẽ q̃ sine possessione usucapio non ꝓcedit adeo veꝝ est, ut lz a principio inchoate usucapio. possessio adhererit, si postea ante ipsam completam usucapionem possidere desinat usucapio interrũpatur ut. l. naturaliter, & l. si quis pro emptore. §. si is qui bona fide. ff. 2 titu. i. † Aliud tamẽ est in bona fide iure ci. nam si deficiat non desinit usucapio. l. iusto. §. & si possessionis. ff. ti. i. l. i. §. hoc tantũ modo. C. de usucap transfor. Et rõnem dif͞e dicit Jas. non ter ꝑ eum investigatã & ignotã ex intentione Bar. in. d. l. naturaliter in fi. ut per eum latius, ta ait adverte qz nõ est veꝝ q rei vendĩtio detur solum ꝯ possidentem, qñ competat ꝯ quemlibet habentem facultatem restituendi lz nõ possideat. l. officiũ, in fi. ff. de rei vend. Unde melior rõ est, qz arguere de desinẽtia bonefi. ad desinentiaz possessionis est arguere de minore ad maius, qõ argũ non est concludens. l. relegatoꝝ. §. fi. ff. de inter. & rele. cuz bonafi. sit qualitas in possidente respiciens ipsam possessionem 3 ut quid principalius. l. bonefi. ṡ. tit. i. † Et ideo dicimus iustam possessionem ab iniusta specie & in substantia non differre, lz in qualitate differant. l. iij. §. ex ꝯrio. ff. eo. l. ij. ff. uti possi. ubi q̃ etiaz iniustus possessor, & sic malefidei, plus iuris hz adversus ceteros q̃ ille qui nullo modo possidet, ideo etiam predo adversus tertiũ in sua possessione tenẽdus est. c. in litteris, in fi. de resti. spolia. non mirũ ergo q̃ maiores nõ tetigerit cũ nihil paritatis hic 4 facile appereat † minus etiam hñ dicit Jas. subdẽs q̃ ille qui dolo desiit possidere, possidere fingiꝰ in sui odiũ, & dãnũ ut tenere ait Bart. in. d. l. naturaliter, in. vi. requisito, qñ non fingitur possidere nec est factus possessor sed pro possidente damnaꝰ, ut ipsemet declarat in. l. iij. §. ex ꝯrio. ff. eo. in. iiij no. per tex. no. l. l. qui dolo, & l. parem, de reg. iu. Quam gl. ꝯtinuationem approbat Bar. & magis cõiter doc. Pro qua roborãda Imo. allegat. l. i. ṡ. ti. i. & §. singuloꝝ, insti. de re. domi. iuncto. §. fi. insti. de usu. 5 & habi. † Sed licet (ut dixi) hanc ꝯtinuationez cõiter doc. approbent, ꝯ ipsam tñ nonnulla, non negligenda induci possunt. Et primo qz ex stante qua rõne hic ti. preponitur sequenti preponi debuisset etiam precedenti, ostenditur qz sicut ad acquisitionez dñij ꝑ usucapionẽ, & sic de iure civili, necessaria est possessio. ll. ṡ. allega. ita etiam ad acqsitionem domi. que fit de iuregen. Nam & in ea ꝑ traditionem acqritur possessio & cõsequen. ter ea mediãte domi. l. traditio, in fi. in ver. per hanc, sm unam expositionẽ, lz nõ approbet gl. ṡ. ti. i. vel per occupationẽ, ut. ff. l. i. in pri. & d. l. i. ṡ. ti. i. in ver. capiuntur, & in ver. capientiũ fiunt. Et sic in effectu interveniente possessione scõo dicit Ang. de perigl. & Bal. nove q̃ gl. i hac ꝯtinuatione presupponit b nullo mõ veꝝ. s. in acqsitione domi. de iuregen. nõ requiri possessio. ꝯ. d. l. i. in prin. cũ ꝯcor. Tertio qz glo. vꝫ presupponere q̃ solũ ꝑ modum usucapionis domi. de iure civi. trãsferaꝰ & acqratur illis ver. iure ci. i. ꝑ usucapionẽ, id aũt est notorie falsum, nam & arrogatione, successione, & pluribus alijs modis magistraliter enumeratis ꝑ glo. in. d. l. i. acqritur. Unde ex his ĩprobãtes ꝯtinuationẽ gl. predicti Ang. de perigl. & Bal. nove. Scdo mõ ꝯtinuant supra proximo ti. dictum & premissũ est de acq. re. domi. qõ domi. cũ a pos. ceperit ut. l. i. in prin. ff. eo. sequiꝰ decenter de ipsa tractatus, q̃ tñ fuit ꝯtinuatio antiquoꝝ, ut ait Alberi. cui ꝯtinuationi nõ obst. qõ obijcit Petr. m. dicens ꝯ eam exgeneter facere qz domi. solũ cepit a naturali pos. ut. ff. in. d. prin. Sed sub hoc titu. & de civili pos. tractatur ut. l. clam possidere. §. qui ad nundinas, & pluribꝰ alijs suo loco allegãdis. Nam respõdeꝰ q̃ principaliter de nãli qõ est attendendũ. l. si quis nec causam. ṡ. si cer. pe. Item & scõo negaꝰ q̃ dñium possit acquiri precedente possessione civi. absq; eo q̃ ante ipsam precedat naturalis, immo nunq̃ pot inesse secũda pos. ci. nisi precedat naturalis. l. ij. C. eo. l. iij. §. neratius, & §. in amittẽda. ff. eo. & videbimus late. ff. l. i. in princ. glo. ij. Nec ob. no. ꝑ glo. in. l. iij. in prin. in ver. aio. ff. e. qz imo etiã illis casibus precedit possessio quasi nãlis ut ibi glo. in fi. cuius opi. defendiꝰ ab oppugnatione Imol. Ex alio tñ ꝑdictam ꝯtinuationem nõ censeo tenendam, qz nõ ostendiꝰ per ipsam quare hic ti. post ponitur precedenti & preponiꝰ sequẽti ut ostendi deberet, lz ipsaz enim etiam seq. ti. de usucap. cum alijs sequẽ. in quibus de acqrendo domi. agitur, fuissent preponẽdi huic unde nõ bona, placet igitur cõem sustinere & a tribus. ṡ. obiectis defendere, ad primum igitur cum Albe. & Areti. duplr rñ. Primo q̃ ad esse acqsitionis domi. de iuregen. nõ ita necessario & substantialiter reqritur precedentia possessionis, sicut ad usucapionem & ipsius esse. 6 † Ostenditur quoniam reperitur casus in quo domi. per ꝯtum iurisgen. sine pos. trãsfertur, ut qñ tradens nõ possidet, sed alius ut est tex. singu. in. d. l. si fundum. ṡ. de fundo dota. & per glo. & doc. in. l. i. §. item acquirimus, ver. sed & per cũ. ff. eo. gl. in. l. cum res. C. õ proba. & doc. in. d. l. traditionibus. C. de pac. & q̃ in. d. l. si fundum, fuerit translatũ dñium probaꝰ tñ ex eo qz dicit fundum dotalẽ esse quo ad prohibitionẽ legis iulie, & sic erat trãslatum domi. qz alr nõ diceretur dotalis dicto respectu ut. l. dotale. §. dotale. eo. ti. Tum etiã dũ dicit maritum petere posse intelligendo. i. vendicare iuxta. l. dote ancillã. C. de rei ven, sed nũq̃ reperitur qz cõpetat usucapionis cõditio sine pos. vera vel ficta, ut egregie cõcludunt Alex. & Modo. ff. l. i. §. hec que de servis, &

aduerte q2 nõ est in.d.l.casus specialis in fundo dotali lz tex. sit sin. ideo glo. doc. in locis pallleg. qualiter sentiunt q sufficit ad translationem domi. sola traditio rei sine translatione pos. hoc modo soluunt Areti. Alex. ante eum, sic pz nõ bene per 7 pisse minus bene improbasse Jas. † Scdo modo subtilius, responde q ideo premittitur ti. de acquir. re. domi. q2 inter hec duo. s. dñium de iuregen. pos. reperitur equalitas respectu originis, naz simul semel fuit inducta acqsitio dñij pos. nec tpe domi. precessit pos. in inductione, lz dicas tu sm ordinem intellectus pos. precesserit, vñ dicta equalitate stante decēs fuit q tractatus domi. tractatū possessionis precesserit, vtpote de re longe nobiliori, cũ longe nobilius possessione sit ipsum domi. l. i. ibi no. C. si de mo. pos. fuer. ap. l. si quis vi. §. dñia ff. eo. sic cum in tpe acquirendi sit paritas, in iure aũt acquisito sit disparitas, q2 dñium nobilius, decētissime nobilius premissum fuit iuxta. l. i. e. ij. ff. de albo scri. l. spurij. §. fi. ff. de decuri. sed in acqsitione domi. per vsucapionem sit cõ q2 de possessio. tractatus precedit tractatũ de acq. domi. de iure ciui. quia ipsius nobilius sit pos. alia rõne. s. vetustatis, modus enim cã acqrendi domi. vsucapione. s. ipsa pos. est antiqor ipso causato ab ipsa sic domi. qd per eã acqritur, tunc ergo optime cõuenit q eã precedat citrum iuxta. l. lz. §. ea obligatio. ff. de pcu. l. manumissiones. ff. de iusti. iur. alleg. per Jas. cõ Areti. quo ad acqsi. domi. per actũ iuregen. nam in illis nõ est prioritas cause in tpe sicut in domi. qd per vsucap. acqritur, nec prioritas sm ordinez intellectus est in cõsideratione q2 ex ea sola non cãtur antiquioritas. In pos. autẽ ad causandũ domi. p vsucapionẽ nõ solum tpe antecedit verũ etiam successiua requirit quo ad imobilia. x. vel. xx. an. quo ad mobilia triũ, hoc est qd voluit Areti. lz nõ bene perpendens eius intentionẽ Jas. idem dicat vt nouã solutio. formãs. Immo declarando adhuc melius possumus dicere q in ti. prece. fuerit eque tractatum de pos. domi. q per eam statim acqritur, vt. d. l. i. l. traditio, q de pos. illa que statim parit effectum suum acquisitionis domi. nõ est principalr tractandum in hoc ti. lz, ne tractatus careat suo principio, in. l. i. fiat mẽtio, sed de possessione successiua que parit effectũ domi. p vsucapionẽ de quo. ff. tit. l. qd ex eo clare perpẽditur, q2 nõ est simplr rubricatũ de acquirẽda, sed additum vel amittenda ad denotandũ q est tractandus de successiua non de momentanea pos. vt. l. põpo. p ro. pluribus 8 alijs. † Ad scdm illud Bal. noue. post An. de perigl. rñ. q quatenus glo. sentit in acqsitione dñij de iuregẽ. nõ requiri pos. intelligit de possessione cõtinuata nõ aũt q nulla penitus requiratur, nam fuisset error nimis supinus nec verisimile est in tã manifestũ errorẽ eã incidisse, in vsucapione aũt pscriptione, seu acquisitione dñij per ipsas possessio cõtinuata, vsqz ad tps a iure pfinitum requiritur. l. iij. ff. sine possessione cũ. l. naturaliter. ff. ti. i. vbi perdita pos. interrũpit pscriptionem vt, lz vbi vacat pscriptio cõtinuet. l. capez. eo. ti. Que nõ cõsiderant in acquisitionẽ dñij de iuregen. sed in ea sufficit apprehẽsio momentanea cũ animo acquirendi domi. qñ mox deducta inesse possessione eadem instanti deducitur inesse dñiuz vt in. d. prin. l. i. i. ibi domi niumqz rez, ibi peotinus eoz fiunt. Immo pbabilr dici seruari põt q in acqsitione ex actu iurisgen. nõ tractatur possess. formata sed sufficit apprehẽsio nec vlterius reqritur q ex tali actu remanet pos. formata, prout. ff. l. i. in prin. diffinitur, ideo in tali dñij acquisitione iura apprehensionẽ ponũt pro necessario antecedenti ad acqui. domi. vt in. d. l. i. ff. ne. i. d. l. i. in pn. ff. eo. vbi ad id ostendendũ nõ nũcupauit pos. simplr sed adiecit verbuz, ostendens actũ illuz nihil apprehensionis, ibi dñiuqz rez ex na. pos. censeo voluisse hic glo. probat. d. l. si fundũ. Ad tertium respondet q glo. non loquit restrictiue, sed manifesta eius intentio est dicere q nunc est acturus de modo acqrendi domi. de iure ciui. qui est per vsucapi. non aũt q solus iste sit modus acquiren. domi. de iure ciui. alr intelligere intentionez glo. est verbis assumptis cõ eius dicti voluntatẽ qd nõ lz vulga. l. cõ legẽ. ff. de legi. sic pz predictam cõtinuationẽ gl. cões sustineri posse, quicquid predicti Mod. dicat, Preceptor meus ex ambabus cõtinuationibus vnam generalem, vtrãqz cõprehendentem fieri posse dicit, vt per ipsam, in effectu q tñ ob mãm ti. preceden. q sequentis oportuna est cognitio pos. Ideo de ipsa hic, que cõtinuatio est minus simplex, ideo tene cõem subtiliter declaratam, vt. ñ. scõ rñ. ad primum fundamentum. Quare aũt imperator in. C. post materiam vsucapio. ante mãm prescrip. posuerit ti. de acquiren. posse. tangit idem Prece. meus, vt videre poteris.

In ea glo. in scda par. declara vt per Alex. no. q ex q cognito vno ex cõtrijs cognoscitur reliquum, cũ cõtrioz eadẽ sit disciplina. l. i. ff. de his sunt su. vel alie. iur. l. põpo. §. sed iste. ff. de pcu. cũ cõcor. Ad huius tñ materie intelligentiã pfectaz an qualiter qñ id procedat q cõtrioz eadem dicatur disciplina plurima hic Areti. Mod. cõgerunt, ea tñ vera doctrina resolutio 9 vt † qd enũciatum hoc duplr intelligi possit. Primo q cõtrioz eadez sit disciplina hoc est eadem cognitio, nam cognito vno ex duobus inuicem cõtrijs cognoscit cõtr necessario reliquuz, ita intelligit glo. hic loquunt iura. ff. allegata, cognito enim qualr quibusuc modis possessio amittitur, cognoscitur quibus modis nõ amittitur, sic retinet, in hac rub. pari modo cognito qualiter retineat cognoscit qualiter nõ retineatur, sic amittatur, in rub. C. sic vult dicere glo. q per diuersa verba idẽ in effectu est comprehensum in vtraqz ex his rub. Ita etiaz in. d. l. i. cognito qui sunt in potestate, cognoscit qui nõ sint in potestate, sic sal 10 tur. † Contraria enim sm dialecticos formantur cognoscunt, sunt qñdo negatur in vna oratione id qd in alia fuit affirmatum vel ecõ affirmatur, quod negatũ fuit, vt titius est diues titius nõ est diues, ad quod bonus est tex. in. l. nec manifestũ. ff. de fur. Itẽ cum duo cõtria simul stare vera esse non possint, sic due orationes cõtrie vt ipsi dicunt, probatur. l. i. C. de fur. l. mutius. ff. pro soc. melius in. l. si is q ducenta. §. rex, vbi Bar. ff. de reb. dub. sequitur de necessitate q posito vno ex duobus cõtrijs aliud stare non potest, cõsequenter cognito vno ex cõtrijs cognoscitur reli 11 quum. † Et no. hãc declarationem, q2 ex ea patet nõ bñ intellexisse Jas. propterea inepte opposuisse cõ sol. glo. doc. q ea stãte videt q secunda pars rub. sit superflua q2 satis erat propositum de amittenda sub primis verbis de acq. nam non est veruz q acquirere amittere sint cõtria, sed solum diuersa, prout aduertit Soci. in. l. iij. §. in amittenda, in scdo no. lz vez sit q Alex. Areti. videantur id qd Jas. hic sentire, tñ verius videt qd dixi, sed bene acquirere nõ acquirere non acquirere, vñ non est tenẽda eius restrictio ad iura probantia q cõtrioz eadem est cognitio. s. vt tunc demũ procedat qñ talis cognitio necessario sequitur, est enim cõfundere, q2 indistincte, semp necessario co 12 gnito vno cognoscitur aliud. † Scdo modo intelligitur eadem est disciplina hoc est iuris dispositio in vtroqz ex cõtrijs, circa hũc secũdum modum, in quo rei pondus cõsistit, pro clara resolutione pponẽdi sunt cũ Mod. tres articuli. Primus qñ eadem est ratio in quolibet. Secũdus qñ rõ cõtria est in vno q in alio. Tertius qñ rõ diuersa in vno q in alio. Qñ eadẽ est rõ, tunc eadem iuris est dispositio in vtroqz ita cõcludit Bar. in. l. inter stipulãtem, in. §. sacram. ff. de ver. oblig. pro hac cõclusione sufficit generalis regu. l. illud. ff. ad. l. acqui. ita intelligendus est text. in l. diem proferre. §. stari. ff. de arbi. cõstat enim q equitas iniquitas sunt contraria, tamen eadez est ibi iuris dispositio, q2 eque standũ est sententie arbitrij inique sicuti eque, quod ideo est q2 in vtraqz viget pariformiter conuentio partium facta in compromisso, sic isto respectu eadem est ratio nõ est cõtrietas in eo qd est causa huius effectus q stari debeat, vt declarat nec. Bar. in. d. §. sacram, dicẽs q cõpromissum est causa quare debeat stari, nõ aũt equum iniquum. Caue tñ q2 id q eadem sit dispositio qñ eadem est rõ, non est virtute huius reg. q cõtriorum eadez est discipli. sed ex virtute alterius, vz q vbi eadẽ est rõ ec. vt. d. l. illud, ita est in. d. §. stari. sed ob id nõ male loquunt Bart. doc. vt ostendãt qñ sit q circa duo cõtria reperiatur in iure eadez 13 dispositio, † ita etiam loquitur glo. no. in. l. cum pponebatur. ff. de lega. ij. dicens similiter per quot testes põt probari testũ per tot põt etiã pbari error in eo. Unde sicut de iure cõmu. vij. testes ad probandum testm̃ requiruntur, ita etiã ad probandũ errorẽ in testõ, sicut quinqz testes ad probandũ codicillũ sufficiunt ita ad probandũ errorẽ in eo, cõstat enim errorem hr̃e cõtrarietatem cũ eo qd actũ vel omissum apparet. cum nihil tã cõtrium sit consensui q error. l. si per errorem. ff. de iuris. om. iudi. Itez sicuti ad probãdum testamẽtũ in pluribus locis vt Venetijs, statuta disponũt duos testes sufficere, ita in eisdẽ locis duo testes ad probandum errorez in eo sufficerẽt, vt refert hic Alex. dixisse Bal. in. l. si. C. de fideicõ. Joã. de imo. Cardi. flo. in. c. relatum. ff. de testa. alleg. pro illa glo. reg. l. nihil tam naturale. ff. de reg. iur. caue tamẽ q2 Bal. in. d. l. si. non loquitur de testõ, sed de legato quod verisimilius est statuta disponere, q in testamẽ 14 to. † Ita etiam intelligitur glo. no. in. c. cum repulsione, de appella. sm Aret. dicens q admissio repulsio exceptio. perẽptorie sunt

rie sunt sententie interloquutorie, quia eadem ratio in vtraque vi-
get, quia neutra negotium principale diffinit, sed diffinitiua expe
15 ctatur, iuxta doctrinam Barto. l. titia. ff. de accusa. † Limitat ta-
men hanc conclu. hic Jas. nō procedere in his que sunt stricti iu.
per tex. no. in. c. fi. de ver. sig. quem contra hanc conclu. aduer-
tit facere Alexā. in. d. §. sacram. i. colū. videtur tamē quod possit cal
lari ille tex. quia fundamentum illius decisionis est significatio ver
bi moderari quod vt. d. ibi significat diminutionem, non autem
augmentum, quasi velit dicere quod ex vi et significatione talis ver
bi constabat de intentione committentis quod nolebat eum cui cō
mittebat se intromittere nisi circa diminutionē, et ita tenemus,
quia alias per hanc limitationem destruerent omnia dicta Areti.
16 et Moder. ff. in. i. q. ¶ † Secūs Articulus an contrariorum eadem sit
dispositio ex natura per contrariorum hoc est quia ratio contraria vigeat
in casu contrario, an tunc contraria sit dispositio cōclusio est affirma-
tiua, et hoc significat propositio Aristotelica in. ij. Topicorum
relata hic per Areti. et Soci. consi. cclxiij. colū. fi. sicut se hz pro
positum in proposito ita oppositum in opposito ad id. l. et si cō
tra, in fi. ff. de vulg. et pupil. cum quo concordat. l. fi. §. fi. quem al
cus ver. Aristo. summat Bar. ff. de leg. iij. lz illum tex. ad diuer-
sum, et non bene, alleget Jas. ita etiam procedit tex. in. l. pe. C. de
solu. et que. d. Bar. in. d. §. sacram. iij. col. Cōprobatur hec cōsi.
quia ita demum sumitur argumentum a cōtrario, si ratio cōtraria
vigeat in casu contrario, vt dicit glo. no. in. l. cum pretor. ff. de iu-
di. et in clemē. i. de rescrip. Facit quia cōtrariorum contraria est ra-
tio, et contrarij sunt effectus l. qui accusare. ff. de accusa. Bal. in
17 l. imperator. ff. de sta. hom. ¶ † Tertius articulus et vltimus est
quando in quolibet ex cōtrarijs diuersa ratio militat, in quo cō-
cludendum quod nō est eadem iuris dispositio, nec contraria sed diuer-
sa, sicut diuersa est ratio vt est tex. in. d. §. sacram. vbi si res desi-
nit esse in commercio obligatio extinguitur, et tamen si redeat in
cōmercium obligatio nō reuiuiscit, quia diuersa est ratio, cum ver-
ba obligatiua et consensum exprimentia deficiant, vt declarat Bar.
iij. col. ibi, et aliqō per eundem. l. pluribus. §. et si placet. eod. ti.
ad idem tex. opti. inductus per Soci. in. l. in fundo. ff. de rei vē
di. Ita etiam intelligitur procedere dispositio no. tex. in. l. si qs
negocia, cum glo. ff. de ne. gest. et glo. in. l. sm naturam. ff. de reg.
iur. Ita etiam procedit diuersitas inter immistionem sui heredis
et abstentionem, nam immiscens nō pōt reuocare immistionē. l.
necessarijs. ff. de acqui. here. abstinēs aūt potest reuocare absten
tionem re integra. l. si quis suus. ff. de in. delib. l. fin. C. de repu.
here. vt hic per Jas. Tunc in effectu non viget predicta regu. sz
alia. s. quod vbi diuersa est ratio diuersum ius est statuendū. l. adi-
gere. §. quis. ff. de iure patro. Aduerte tamen quia pōt probe dici
hunc tertium casum non esse in materia. s. vbi duo sunt contraria, sed
vbi duo sunt diuersa, tunc verū quod vbi diuersa est ratio etc. quod sint
diuersa in dicto. §. sacram, quod res desinat esse in commercio, et quod
redeat non autem contraria, patet quia simul possunt esse vera
immo quod redeat supponit antecedens quod desierit, pro declaratio
18 ne tamen materie non est malum ita ponere. † Et huius tertij
articuli materia ad duas no. questiones decidendas inducitur.
19 Prima an in materia correctiua et sic stricte interpretanda † vt
in. l. noua seu statuto prohibita facultate condemnandi prohi-
bita etiam censeatur facultas absoluendi. Quando enim mate-
ria non est correctiua clarum est quod cui committitur facultas con
demnandi videtur commissa facultas absoluendi et econtra. c.
inferior. xxi. distinctio. et ibi glo. et. c. cum inferior, de maiorita. et
obedien. vbi Fely. optime declarat in. ij. colum.) id esse vt con-
trariorum eadem sit facultas et potestas, et Areti. hic, ad quod fa
cit reg. l. ij. ff. de re iudi. Et quia in correctiuis diuersa est rō pro
hibendi in vno quam in alio, ideo glo. no. in cle. i. de here. in vers. contra
20 eos tenuit quod non. † Doc. aūt ibi circa id fuerunt varij. Franci.
Areti. hic respondens funda. glo. predicte et tenentium cum ipsa
et substinens precipuum fundamentum pro doctri. Bar. in. l. mar
cellus. §. quod autem. ff. ad treb. et in. l. i. ff. de legi. tuto. per no-
tabilissimum tex. in auc. de here. ab intes. veni. §. ex his quē tex.
etiam exclamat Areti. in. l. ij. ff. de leg. i. firmat opi. tenentium contra
illam glo. Quam opi. triplici fundamento comprobat Soci. h.
Primo quia arguere de cōdēnatione ad absolutionē nō est aliud
quam arguere de actore ad reum, quod argumentum etiam in ma
correctoria concludēs esse probatur auctoritate glo. in cle. sepe,
in ver. voluerit alias si quid petere voluerit de verbo. sig. et not.
Pet. de anch. in. c. i. xiiij. q. de consti. cum actor et reus non de-
beat ad imparia iudicari. l. fi. C. de fruc. et li. expen. Secūdo per
tex. in. l. solent supra de offi procō. inducendo vt per eum. Ter
tio quia in prescriptione iurisdictionis strictius proceditur quam in di
spositione statuaria, sm Bart in. l. i. §. si quis hoc interdicto. ff.
de iti. actuque priua. Sed prescripta potestate absoluendi in ali-
qua specie iurisdictionis, dicitur etiam prescripta potestas con-
demnandi et econtra, vt per Bal. et Moder. l. imperium. ff. de iuris.
om. iudi. quod probatur ex dictis Inno. et Cano. in. c. dilectus,
de cape. mona. quia sunt eiusdem gradus iurisdictionis, ergo idem
in statuto a fortiori. Adde quod huic opi. contra illam glo. adhesit
copiosissimus omnium Mod. Fely. in. c. iij. de re iud. et in. d. c.
cum inferior asserens eam retentam fuisse a Jo. And. in quibus-
dam additionibus quas fecit ad cle. et referens dicta Areti. ad
eorum comprobationem adducit in. d. c. iij. preallle. l. solent pō-
derando verbum extraordinarium est, et sic in materia stricta lo
quitur, quam dicit habuisse a Barbo. soci. et sic patet in via di-
sputa. sustentabiliorem esse opin. contra d. glo. quam etiam tenet hic
Alquen. in via autem decisiua esset cogitandum, quia. d. glo. ma-
21 gis cōmuniter ibi doc. approbāt. ¶ † Secūs quest. ad cuius de-
cisionem, materia dicti vltimi articuli inducitur est, si statutum
sororem a successione fratris excludat, an pariformiter fratrem a
successione sororis excludere intelligatur, in qua. q. Bald. in. l.
duodecim tab. in fi. C. de legi. here. per illum tex. in ver. cui enim
ibi maribus eadem successio pateat, tenuit partem negatiuā, cō-
firmans hac ratione quia non dz vno dato inconuenienti aliud
ex eo multiplicari, cui opi. adherent ibi Pau. et Fulgo. et Pet.
de anch. in. c. i. de consti. in. xiiij. q. in vers. vlterius pone statu-
to cauetur etc. et Alex. in. §. sacram, prealleg. Quam etiam veram
fatetur hic Soci. posito quod predictum statutum propter agnato
rum subsistentiam sororem excluderet, quia tunc diuersa ratio cō
seruāde. s. agnationis est in fratre quam in sorore, qua diuersitate ra
tionis stante non concludit argumen. nec ab equiparatis vt in
c. presenti. de sen. excommu. in. vi. cum glo. i. Nec a correlatiuis
vt per Bart. sm eum in. l. an inutilis. ff. de accep. voluit allegare
Bar. in. l. fi. eo. ti. et in. l. multum interest. ff. de verbo. oblig. vbi
dicit quod statuto disponente quod forensis nō possit emere, nō censet
disponere quod non possit vendere, sed si statutum simplr sororē ex-
cluderet dubitabilem dicit dictam decisionem Bal. cum equi-
tas suadeat quod sicut soror nō pōt suadere facti ita etiam frater nō
possit succedere ipsi et dum dicit simpliciter ostendit intelligere
primum procedere quādo in statuto erat expressus fauor agna-
tionis, et pro hac parte ponderat tex. in. §. filium in auc. qui. mo.
na. eff. sui inducendo et sustinendo inductionē, vt per ipsum la-
tius cui concor. tex. in. l. cōium. C. de natu. lib. Confirmantem
ēt per tex. in. l. si ab eo. C. de legi. here. et pro tertio fundamento
inducentem. d. l. legē. xij. tabu. ver. huiusmodi. Nos autē lz di-
cto opi. equitatē habere videatur indistincte adhereamus decisio-
ni Bal. per rōnem et fundamentū eius cui rńderi non pōt. Nec
quicquā facit cōtra Bal. tex. in. d. §. filiū, Nam loquitur non ad-
mittendo nō aūt excludendo agnatos et dum. d. quod non succedāt
declarauit loquitur in casu aūt Bal. statutum excludit a successio
ne ad quā iure cōi patet aditus et sic rō diuersissima, cum facilius
quid conseruetur quam in esse deducatur. l. patre furioso. ff. de his qui
sunt sui vel alie. iur. Quā rńsionem prudens ipse Socyn. conatur
euitare inducēs pro tertio fundamento. d. l. legem. xij. tabu. con
siderans, quatenus ibi iniquum iudicatur et corrigitur dispositio me-
die iuris prudentie volentis sororē vterinā fratri nō succedere,
et permittentis fratrē sibi succedere, Sed non aduertit quod ante illā
correctionē frater succedat, lz ei non succederet, vt ibi in tex. qō
nō fuisset si media iurisprudentia excludens sororē a successione
fratris intellecta fuisset pari modo excludere fratrem a successio-
ne sororis, et sicut se habebat dispositio medie iuris prudentie re
spectu. l. xij. tab. Ita se hz dispositio. d. statuti. respectu iur. cōis
sed cauendū quia in. d. l. nō solū femina impediebatur succedere et
quod masculus sibi eque attinens succedere permittebat qō est in-
telligendum de permissione expressa, quia. d. rōnem induxit in ver.
sed posteritas, et sic dicta Bal. inductio euitatur, quoniā statutum
simpliciter presupponitur excludere sororē et nihil dicere de fratre
et sic est ibi tex. formalis pro dicto Bald. qui ita in eo se fundat,
Quem intelligere si quis velit quando propter agnatorum sub-
sistentiam soror exclusa erat, vel quod expresse fratri erat reseruata
successio, esset diuinare et contra tex. qui in eo solum dicitur quod fie-
bat differentia in sexu et quod ibi de exclusione non autem de ad-
missione tractetur patet in tex. in pn. et expressius in ver. huius-
modi vbi tollens differentiam reducit ad ius. xij. tabu. Ad. l. si

ab eo facilis est rn. qr ubi generaliter dictum fuit in rescripto q p emancipationem facienda iura agnationis nō solueret, ꝛ sic ex utraque parte actiue ꝛ passiue conseruent. Et ita intelligit Pau. in d. l. lege. xij. tab. firmās dictum Bal. qn statutum aufert successionem secus si det, ꝛ cum Pau Alex. in ea. l. in appostil. ad Bal. ꝛ Jas. hic lz non multum valide fundet. s. generali rōne fauoris agnationis ꝛ ad fundamenta Soci. nō respōdeat, ꝛ cōprobat, qr tale statutum excludens sororē a successione fratris, nō censetur excludere a successione sororis sm Pau. cōs. hereditas predictā. eccl q. lz cōtenat Cur. cōs. ticinēsi statuto. vi. Jas. qr statutum excludens mrēz a successione filij nō cēset excludere a successione filie, qr cessat rō sm Archi. i. c. si qs suadente diabolo. xvij. q. iiij. cū quo Gemi. i. c. generali. col. vi. ḋ ele. † Nec ob. qr i correlatiuis statutū in vno in alio statutū intelligit. l. si. C. de iūdi. vi. tol.

22

qm frater ꝛ soror non sunt correlatiua, qr necessario simul non se referunt vt est natura correlatiuoz. d. l. si. Nā soror pōt dici etiā q fratrem non habeat sed sororem vel sorores sicut frater respectu fratris vel fratrum. ¶ Adde q ultra dictam diuersitatem inter has duas rub. cōsideratam per glo. ꝛ doc. Est etiā alia de q nullum verbū faciunt. Nam hic per disiunctiuā vel ibi p copulam ꝛ est rubricatū, ꝛ sic ex emanare diuersus sensus, cū ad veritatem copulatiue requiratur vtrūqs ad veritatē disiunctiue alterū sufficiat. l. si heredi plures. ff. de cōdi. insti. cum cōcor. Sed facilis est rn. qr disiuncta hic pro cōiuncta ponitur, vt subiecta materia ostendit, vt sepius in iure reperitur. l. sepe. ff. de ver. sig. Extra glo. ad con̄ cuiu intelligentiam querit Areti. si statutum faciat mentionem de possessione vel possessore de qua specie possessionis intelligatur, in qua materia alij hic nō insistunt qm ordinarie tractat in l. stipulatio ista. §. hec quoqz. ff. de ver. obliga. ideo ꝛ nos hic non tractabimus.

¶ Summarium. L. j.

1 Possessio a pedū positione dicitur, ꝛ quare a pedibus potius q̄ ab alia parte corporis.
2 Possessio triplici instrumento animo concurrēti acquiri pōt ꝛ qualiter.
3 Possessio quare a corpore, potius q̄ ab animo denominetur ꝛ nu. sequen.
4 Animus nō principaliter interuenit q̄ corpus in acquisitione possessionis cōtra Jas.
5 Argumentum ab ethimologia vocabuli esse validum lz non pbetur in tex.
6 Propria significatio ab ethimologia sumitur.
7 Argumentum ab ethimologia non valet quādo repugnat diffinitio. Item quando arguitur affirmatiue, ꝛ quibusdā aliqs casibus. nume. 13.
8 Statutum loquens de molendino non habet locū in eo qd nō habet molam.
9 Clericus nō dr nisi qui electus est in sortem dñi.
10 Arguere ab ethimologia est arguere de spēe ad ipsū.
11 Dictio est proprietatem, dictio quasi improprietatē denotat.
12 Argumentū ab ethimologia valet ita demum si ethimologia a substantia rei ethimologiate sumpta sit.
13 Dominiū primeuā distinctionē nō fuisse iuri nāli cōtrariam.
14 Gēme ꝛ lapilli in domo alicuius inuenti nō fiūt occupantium.
15 Bona immobilia existētia infra territoriū, vel districtū alicuius ciuitatis vel regni, nō sunt in bonis nullius.
16 Bannitoz qui possunt impune offendi bona fiunt occupantiū.
17 Capta in bello quando efficiant occupantis, ꝛ an debeant presentari duci belli.
18 Capta ab hostibus ita demum fiunt occupantiū si bellū indictum fuerit ex iusta causa.
19 Hostium res in alieno territorio capte an fiant occupantium.
20 Recuperata ab hostibus non fiunt recuperantium, ꝛ distinctio noua ad resolutionem huius materie.
21 Differentia inter gemmas ꝛ lapillos.
22 Inquisitus q percusserit cum lapillo testibus idem affirmantibus an debeat absolui.
23 Qualiter verbū in inquisitione si dicatur virū cognouisse mulierem quomodo intelligatur.
24 Diffinitio quid sit, ꝛ qualiter conuertat cū suo diffinito.
25 Declarat o tex. in. l. i. §. dolum. ff. de dolo.
26 Ethimologia vnde dicatur.
27 Mobilia propria possidentur.
28 Mobiles res, an cōprehendantur in legato possessionis, ꝛ numero sequen.
30 Possessio quando proprietatē denotat.
31 Diffinitio nulla in iure periculosa, licet diffinire sit difficile.
32 Possessio an sit iuris vel facti.
33 Animus non est facti nec iuris.
34 Possessio est merum iuris.
35 Facta sunt incorporea nec corporea dici possunt.
36 Possessio ꝛ retentio pos. differunt.
37 Possessionis retentio facti est.
38 Commissio cognitionis de proprietate ꝛ iure beneficij continet facultatem cognoscendi etiā de possessione.
39 Iuris sui ratione rem ad se pertinere dicens obtinet et si probet possessionem.
40 Testandi facultas de acquisitis ex iuribus sui bñficij cōprehendit acquisita ex possessione.
41 Diffinitio non debet cōtinere vñ aliquid proueniat sed qd sit.
42 Detentatio an sit iuris vel facti.
43 Seruus est capax eorum que sunt iurisgentium primeui.
44 Possessio rei mobilis solo animo nō retinetur.
45 Diffinitio quid sit ꝛ sm quas causas.
46 Detentatio non est simplr nec proprie ius.
47 Insistere etiam respectu incorporalium verificatur.
48 Possessionem diffinitionis ex tex. sumi.
49 Possessio quotuplex, ꝛ pluribus numeris sequentibus.
50 Animus efficacius operatur in ciuili q̄ in naturali possessione.
51 Ciuilis possessio qualiter diffiniatur.
52 Dominium quotuplex.
53 Statutum loquens de dominio non habet locum in subalterno quod aduersatur directo.
54 Libellus faciens mentionem de dominio vero substinet pbato dominio per prescriptionem acquisito.
55 Libellans dicens se proprietarium ꝛ probans de dñio vtili qd directo non prefertur.
56 Naturalis possessionis diffinitio, ꝛ nu. 59.
57 Prescriptio vsufructus ꝛ similium nō causatur ex ciuili possessione rei sed ex ciuili quasi possessione iuris.
58 Corporalis possessio specie differens a naturali nō datur.
59 Ciuilissima possessio non datur.
60 Possessio, aut corporalis aut incorporalis aut icorporalissima, ꝛ de quasi possessione iuriū incorporalium.
61 Iurium quedam improprie, qued. m magis improprie, ꝛ quedam impropriissime possideri dicuntur.
62 Seruitutibus realibus nō cōuenire quasi possessionem ciuiles, sm cōem secūdum verum opinionē, ꝛ in eis ex solo naturali causari prescriptionē, ꝛ qualiter animus in eo interueniat.
63 Detentatio an sit iuris vel facti.
64 Possessio quo iure processerit, diuino vel humano naturali siue gentium vel ciuili.
66 Dominium sicut distinctum fuit de iuregentium secūdario ita ꝛ inuentum.
67 Possessio rerum existentium in conspectu qualiter acquiratur.
68 Clauium traditio an ꝛ qualiter operetur translationem possess.
69 Inuenire verbū quādo significet inuentionē cū apprehēsione.
70 Procurator, an per constitutū possessionem transferat.
71 Possessio qualiter retineatur animo siue ciuilis sit siue naturalis, ꝛ qualiter amissa recuperetur.
72 Possessio naturalis an ciuilis in vsufructuario pducat effectū acquisitionis fructuum.
73 Detentatio an retineatur animo.

POssessio. Possessio a pedum positione dcā est, ꝛ ab ea olim incepit dominium, ꝛ hodie incipit in his que in nullius bonis sunt. h. d. sm Bart. ꝛ doc. cōiter. Aduerte tamē an sit defectiuū hoc summariū, qr complectitur capta ab hostibus, que non dicūt in bonis nullius, ꝛ tamen etiā in ipsis dñium a possessione incipit vt in tex. nō enim refert quo adhoc, qr pariformiter in his sicuti in existentibus in bonis nullius, dñium a possessione incipiat, qr sint in dominio hostium anteq̄ capiant, qr omnino domini fiunt capientes statim cum capiunt ꝛ capientium dñium a possessione incipit, vnde potes addere dicto summario ante ver. sunt, duo hec verba

hec verba vel hostium, et hoc melius est quam dicere simpliciter quod Bart. male dixit vt dicit Jas. diuiditur in .iij. in prima ponitur ethimologia seu deriuatio pos. et illius probatio, in scda effectus qui olim ex ea prouenicbat, in tertia effectus qui adhuc est hodie scda ibi dominiumque, tertia ibi cuiusque rei, vel diuide sm Imo. in duas principales, in prima ethimologia in scda effectus, et scda subdiuiditur i duas vt patet ex diuisione Bar. que diuisio magistralior est, quamuis in idem recidat cum diuisione Bart. Tu adhuc pro pleniori intelligentia subdiuide vltimam, nam primo de acquisitione domi. in rebus animatis in scda in rebus inanimatis, secunda ibi, item in bello, et quod dico de inanimatis intellige principaliter nam ea possunt esse eq et serui. Pone casum vt p Alex.

1 No. primo † quod possessio a pedum positione dicitur. Que ideo a pedibus potiusquam ab alia corporis parte nomen sumpsit quia mediantibus pedibus seu ipsorum operatione, primum originata fuit quam alia parte corporis, vt in scda par. tex. boles. n. a principio primo pedibus calcare ceperunt naturaliter. i. corporaliter ingredientes, et occupantes loca nunquam antea animo acquirendi occupata, vt ea sibi acquirerent, nam quicquid calcabat pes alicuius suum fiebat vt j. glos. ij. in prin. et sic origo fuit a pedum actu non alterius partis corporis, principaliter operantis, et ideo a pedibus potius quam a manibus cum et manus eque sit instrm corporeum ad possessiones acquirendam vt mox dicetur, tum premissa rone originis et principij, cum etiam sm Pau. quia pedes sunt instrm ad pos. rei immobilis, manus autem mobilis, pos. autem rei immobilis nobilior est pos. rei mobilis. l. si que nobis, et ibi Bar. j. e. res autem a nobiliori denominari dz. l. quaritur. ff. de sta. homi. l. cum in aduersis. ff. de religio. et sump. fu. ¶ Sunt qui reddunt aliam rationem. s. quia in illa auctoritate quicquid calcauerit pes tuus, tuum sit est mentio pedum, sed ridicula est quia ea auctoritas de iure diuino cum sit ad illam non potuit habere

2 respectum Jur. co. quia illud non cognouit nec credidit. † Ex quo sumitur quod pedes sunt instrm aptum ad pos. apprehendendam, intellige tamen coniuncto animo pos. acquirendi. non absque eo. l. iij. in prin. et l. quemadmodum. j. eo. Triplex enim est instrm, quo accedente animo, possessio acquiri potest, prout dicunt Pau. et Areti. pes vt s. manus, vt j. §. pxi. ibi in manu ponat, et oculus vt j. e. l. §. si insferum. l. quod meo. §. si venditorem. ¶ Aduertendum tamen quia cum instro pedum vel manus per habentem animum acquirendi acquiri potest pos. absque alterius persone adminiculo, vt s. v. d. l. iij. in prin. vnde ita vera pos. per manus, sicuti per pedes acquiritur vt j. § alleg. §. proxi. et ita propria est pos. mobilium sicuti imobilium, vt per Bar. et Mod. improbantes gl. i. in fi. contra volentem vt ibi latius dicemus. Sed per instrm oculorum, et sic sensum visus, licet et ipse sit instrm corporeum non acquiritur indistincte absque alio instro corporeo, nam in re per alium possessa requiritur animus et voluntas possidentis accedens ad translationem pos. vt. d. §. si venditorem, in rebus autem a nemine possessis non sufficit aspectus cum voluntate acquirendi pos. nisi interueniat actus corporeus alius, pedum vz, aut manuum, vt dicit glo. in ver. primi, licet secus sit i duobus primis instrumentis, nam sola in rebus a nemine possessis, cum animo acquirendi sufficiunt, vt in ea glo. ¶ Declara preterea quod dictum est debere interuenire animum cum aliquo ex predictis instrumentis, non dicas animum sine illius cui acquiritur siue alterius per quem acquiritur, vt procuratoris. l. i. C. eo. vbi per liberam personam nobis etiam ignorantibus pos. acquiritur, et sic sine animo nostro vt. ibi p gl. et d.

3 l. traditio, i fi. † Et quare potius a corpore quam ab animo denominetur pos. cum animus sit nobilior et eque sit necessarius ad pos. acquirendam, dic quia principalius interuenit actus corporis, vt. l. iij.

4 §. neratius filius j. eo. sm Jas. † Sed non probat quia de retentione loquitur non de acquisitione, minus etiam facit p Jas. et defensione rationis Pau. illa iuris diuini auctoritas quicquid calcauerit pes tuus etc. quam Jas. affert quia id non potuit mouere Jur. co. qui non fuit Christianus, neque hebreus, et contra dictam rationem, et quod imo non principalius operatur corpus quam animus est tex. in. l. iij. in prin. et l. quemadmodum j. eo. et l. fere quibuscunque j. de reg. iur. et licet in duobus vltimis prius de animo quam de corpore dicitur, et sic ratio ordinis suadet potius contra dictam rationem, arg. l. quotiens, in prin. ff. de vsufru. tamen contra est in. d. l. iij. et sic tangendo probatur per illas. ll. non magis vnum quam aliud principaliter interuenire, nihil etiam valet responsio quam dat Jas. ad. §. i. quod primus animus non operatur ad acquirendam pos. sed alius per quem dicitur et durat post apprehensionem, nam dicta responsio est contra illam tex. in ver. incepit ter repetitum. ¶ Moder. Floren. ponit nouam rationem per illam tex. vbi dicitur, quod acquisitio pos. est quid facti, facta dicit esse corporalia ergo etc. Sed errat in terminis dicens facta esse corporalia contra vulgatam tex. l. i. §. si. ff. de re. diui. et insti. de reb. cor. et incorpo. Item dicit quod facta non resident in animo quod non est verum quia quicquid agimus rationabiliter prius animo concipimus. ¶ Tu ergo nouiter dicas ideo possessionis ethimologiam a corpore potius quam ab animo deductam fuisse, quia actus et operatio corporis, cum visibilis sit, fuit magis considerata in possessione, cum per id factum corporis adducatur in notitiam animi et voluntatis, quia facto detur intelligi voluntas et animus non econtra. l. reprehendenda. C. de insti. et subst. et ibi no. et licet eque principaliter interueniant in acquisitione pos. corpus et animus, tamen actus corporis est magis perceptibilis et certus quia vt ad quod. l. si irruptione. ff. fi. rj. Et facit poeticum illud, segnius irritant animos demissa per aures quam que sunt oculis commissa fidelibus, in una huius no. vide nouam doc. per Alcia. l. taberne. j. de ver. sig. et Clau. in topica legali. ¶ No. scdo validum esse argm ab ethimo

5 logia vocabuli sm Alex. et Jas. † Sed male quia in tex. solum ponitur ethimo. non autem sit argm ab ea in qua tamen (quod plus habz in recessu quam fronte promittunt) per Alex. hic, et latius Jas. Vin. et Clau. j. gl. i. potest facere regulam affirmatiuam quod vz arg. vt hic, et. l. i. §. i. ff. de tute. l. i. in prin. j. de fur. l. ij. §. appellata. ff. si cer. pet. l. nouationem. §. instrumentorum, et. l. tugurij. l. pupillus. §. territorium j. de ver. sig. l. ita vulneratus. ff. ad. l. acq. l. i. j. ad muni. c. forus. §. index, de ver. sig. in se tamen verissimum est et bene probatur in. d. §. appellata, et in. d. c. forus §. index, et sicut non probatur concludenter hic ita nec in. d. l. i. ff. de tuto. et in pluribus contrarium. Nisi respondendo soluas quod probent quia non posset sumi arg. similius ponerent ethi

6 mologie sed non placet quia ad declarat. ¶ † Et not. quia propria significatio ex eo sumitur sm Bar. hic, in. ij. oppo. et l. omnes populi, tertia. q. vi. q. prin. et. l. liberorum. iiij. col. j. de ver. sign. et l. i. j. ad munic. p. d. l. tugurij. Sed melius probat. d. §. instrorum, et. d. l. i. in prin. j. ad muni. comprobatur id quia ethimologiatio est resolutio vocis in proprium et verum effectum rei que ethimologizatur, sm Bal. l. non fine. C. de bo. que lib. et dicitur ethimologia ab ethi grece latine verum,

7 et logos loquutio, quasi vera locutio sm Ang. h. † Limitatur primo regula premissa quando diffinitio repugnat tunc enim dictum argumentum non procedit vt p Bart. hic, et. d. l. i. j. de fur. et alijs. ff. p concordan. alleg. Ratio est quia diffinitio euacuat diffinitum sm genus et differentias. l. i. §. dolum. ff. de dol. et dicit Abb. in. c. i. pe. col. de iudi. quod non facit ethimologia, quam limitationem no. quia per eam submouentur omnia contraria. ¶ Scdo limitatur vt non procedat arguendo affirmatiue, sed solum Raph. hic, et Saly. et Rafa. ful. d. §. appellata, et Ang. de are. inst. de testa. in prin. Abb. in. c. cum sm in. v. no. p tex. ibi, de preben. et in. c. i. pe. col. de iudi. Ratio quia affirmatiue arguendo plerisque diffinitio repugnat, vt patet in testo, mutuo, et possessione, vnde Jur. co. in. §. appellata negatiue arguit et similiter Papa l. d. §. index. Bart. etiam in. l. tutor qui repertorium. col. ij. de admi. tuto. similiter negatiue argumentatus dicens ideo non debere per tutorem de necessitate scribi inuentario credita pupilli de quibus in bonis pupilli omnino non sunt instrumenta, quia inuentarium dicitur, quia inuenta in bonis pupilli ibi describuntur vt ibi gl. i. talia autem non dicuntur inueniri, quia manu capi non possunt. l. si barsatorem. C. de fideiu. insti. de rer. diui. l. item lapilli, et per doc. l. licet. C. eo. et sic negatiue ab ethimologia

8 argumentatur. † Ita et argumentatus est Bal. in decisione. q. de molendino in. c. i. de contr. inuesti. §. si quis de manso. in pe. col. in vsi. feudo. Quam. q. dicit fuisse de facto papie, vbi statuto disponitur non licere ex flumine thesino extrahere molendinum sine licentia, quidam extraxit molendinum constructum ibi sine molis et transmisit in padum, post argumenta ad partes, decisit, quod cum molendinum a molis dicatur vbi non sunt mole non dicitur molendinum, et sic talis extrahens, quia non incidit in penam statuti, quia in effectu non dicitur molendinum sed aliam machinam seu molem extraxis

9 se, † item clericus dicitur a cleros quod idem est quod sors quasi electus in sortem dni. c. cleros. xxi. distin. vnde si non est electus in sortem domini non est clericus. d. c. cum secundum, et. c. clericus.

10 xij. q. i. † Huius autem differentie ratio est in promptu, quia arguere affirmatiue non est aliud quam arguere de genere ad speciem quod argumentum non valet affirmatiue, vt si dicam est animal ergo homo, est contractus, ergo emptio, sed negatiue bene valet, quia a quocunque remouetur genus, necessario sequitur remotio cuiuslibet eius speciei, quoniam posito genere predicamentaliter ponitur quelibet eius species, et genus inest cuilibet speciei. l. si quid eam. §. iter emptum. ff. de leg. iij. vbi magistraliter vtrunque probatur, quibus dictis non ob. quod Ludo. et Alex. hic dicunt, quia negatiue non valet hoc argm, non est pedum positio ergo nec pos. nam est contra. §. adipiscimur,

a.§.si insserim, et §.si venditorem ff.alle. et sequeretur q res mobiles proprie nō possiderentur in quo ȝtrium Bart. et doc. cōiter tenent in.d.glo. Nam respondeatur cum Jas. q hic Jur.cō.capit pedum positiones, pro quocunq actu corporeo, vt patere dicit in tex.per rōnem generalem ibi, qr naturaliter tenetur ab eo qui rei insistit, que ratio est eque respiciens tentionē per manus sicut per pedes, que solu.non facile procedit si habeamus vt cōmuniter habemus, quasi pedum positio, sed qr verior est lectio, q sit in tex. a pedibus quasi positio absq vlla mentione pedis vt emendat ex veteri exemplari, Alc.in.i.lib.dispu.c.i. hec sol.

11 est bona qr eo modo habendo ȝriū nō obstat vllo modo. † Aliter etiam ad ȝtrium respondet Areti. et ipse Jas.tacito tamen auctore refert, q verbum quasi in tex. positum tollit ȝtrium, qr proprie possessio non dicitur a pedibus, sed improprie, cum natura dictionis quasi sit denotare improprietatem.l.ij.ff.d vsu ea.re. que vsu consu. et.l.si quis non quasi heres.ff.de acqui.here. et per doc.l.si ante.ff.sol.ma. Sed mihi nunq placuit hec intelligē. ad hunc tex.nec veram censui, qr immo in tex. pbatur ȝtrium, nam Jur.cō.in prin.vbi ponit ethimologiā nō vtitur dictione quasi sed verbo est quod denotat proprietatem.l.si maritus.§.i.vbi Bar.ff.de adul. et dictio quasi stat postea dum Jur.cons.probat ipsam ethimologiam resoluendo ethimologiatus in ipsam ethimologiam, et sic dictio quasi stat resolutiue siue declaratiue, sicuti alias in.l.dedi.ff.de condi.ob causam, et.d.l.si ante, cum concor.ibi traditis, et nouissime reperij ȝ Areti.tenere in hoc Moder. Tbaur. vnde insoluta remanet oppo.de qua.ff.

12 † Dic ergo q dictā limitationem adhuc opus est restringere magis, et dicēdum q argu.ab ethimo.negatiue ita demum valet quando sumitur ab essentia seu substātia rei, que ethimologiaē, prout egregie dicit hic Cuma.vt in mutuo et in testō patet, et idē Abb.dicit in prealleg.c.i.pen.col.de iudi. secus subdūt si sumeē ex principio rei, vt hic vel ex alia causa remota, qr tunc non ȝcludit ar. etiam negatiue, vt hic, qr non sequitur non est pedū positio ergo non est pos. sicut etiam in ethimologia lapidis non sequitur nunq ledit pedem ergo nō est lapis. Sicuti etiam in Augusto non sequitur non auget imperium ergo nō est imperator augustus, et in Pontifice qui dicitur, quasi pons fidei, seu pontem faciens, si non faciat pontem ad salutem animarū, non sequitur ergo nō est pontifex qr ethimologia nō ab essentiali, sed ab eo qd in eis desideraē, seu rationabiliter inesse deberet sumpta est, et simili modo potest responderi ad argu.ex ethimologia nuptiarū matrimonij, monachi, vt per Jasonem, et bene in hoc. Ita etiam vnico verbo respōdeē ad ar.ex ethimo.furti, nā dr a furuo.i.nigro, vt.d.l.i.ff.de fur. et tñ nō sequitur si nō fiat tpe noctis vel clā q nō sit furtum, cū ēt sit furtū manifestum.l.ij.cum seq.eod.ti. Nā nō sumitur dicta ethimologia ab essentiali, sed ab eo quod frequētius euenire solet, vt pȝ ibi in tex. et plerunq sm Pet.de bellu. sed hoc improbat Jas.nā illa dictio nō respicit nisi verbū nor. Unde melior solu. q ideo ar.vt.ff.negatiue sumpta nō vȝ, qr plures ibi ethimologie ponunē, et sic est tertia limitatio q nō valet ar.ēt negatiue vbi plures ethimologie ponūtur ab vna ex ipsis, qd ȝtuis Jas.nō ponat pro ȝstanti est ȝcludens, qr pluralitas arguit dubietatem.l.in ambiguo.ff.de reb.du. bona est ēt solu. Belīu.qm ab illo furuo, qd plerunq inesse subdit, et non aliūde sumit ibi ethimologiā. Et ideo arbitror q posset nouissime dici q in tex.illo etiam negatiue cōprehendiē furtum manifestū, nam nō dȝ inspici probatio vel deprehensio q sunt accidētia extra furtū, sed solū intentio et animus furis, qui credat clā facere et sȝ deprehendaē, vel a pluribus ēt testibus videaē, tñ ipse nō credit videri, et hoc modo ȝuenit ethimologia ēt furto manifesto. Si enim ipse sciret et videret dñm vel testes, et non curaret tunc non esset furtū sed rapina, predicte tñ ȝsiderationi ob.tex. in.d.c.fome.§.index, vbi arguiē ab eo qd in iudice desideraē, et ȝuenit. Sed sȝ Jas.relinquat insolutum, pōt dici q ibi tex.intelligitur q nō est iudex, qualis esse dȝ, qr ea est intentio Pape loquētis, nō aūt q desinat esse iudex vere, qr non desinat immo sit iudex pȝ clare, qr snia iniusta mero iure valet licet per appellationem retracteē, et si aliter diceremus per illū text. probareē q ois sententia iniusta esset nulla, qr lata a nō iudice qd est notorie falsum. Quatenus tñ.ff.dictū est non ȝcludere affirmatiue arg.ab ethimo.voc. dicit Jas. ȝtrandi per tex.in.l.i.ff.de si.instru.non obstante verbo habentur qr q nō denotet improprietatē.d.probari in.d.§.notionē, tu responde negādo q in.d.l.sumatur locus ab ethimo.que ibi nō ponitur, loquitur interpretatiue et arguit ab effectu siue substātia et sumitur a maxima quam ibi permittit et est ibi perfectus silogismus i Baris.

13 † Quarto limita sȝ Albe.in.l.tuguri.ff.de verbo.signifi.nisi mens legislatoris resistat, et ita procedat.l.taberne app.eo.ti. Quinto limita nisi ethimologie repugnet natura vocabuli vt per Bar.in.d.l.tugurij. Sexto limi.nisi repugnet communis vsus loquēdi, qui praefertur proprie sig.l.librorum.§.quod tamē cassius.ff.de leg.iij.l.anniculus, la.i.ff.de ver.signi.l.labeo.§.idem tubero.ff.de supel.leg. c.ex litteris, de sponsa. Ita limitant Ab.d.c.i.vlti.colū. Albe. et Moder.d.§.appellata. Ultimo limi.nō procedere ar.ab ethimolo.in nominibus proprijs p tex.vulg.in.l.si.§.pe. et ibi glo.ff. ad muni. et diximus anno preterito in rub.ff.so.ma.post Bar. et alios. ¶ No.iij.ibi dominiumq rerum et c. Originē et primā inductionem dnij, nam fuit et cepit a pos.naturali, hoc est naturali acta inducta, et id fuit iuregen. quod quādoq ius naturale appellatur vt in.§.singulorū, insti.de re.diui.de quo tamē dicetur etiam latius in glos.ij.quo iuregen. dispositum fuit q quicquid calcaret pes alicuius suum esset, vt in ea glo.quo etiam in re sola pos.absq aliquo ti.dominij acquisitionem aprehendenti operabatur, et id naturali ratione dictāte q ea que in nullius bonis essent occupanti cōcederentur, vt.l.iij.in prin.ff.d.l.i. Hodie autem sola possessio regulariter non sufficit sed ti.habilis ad translationem dominij, cum ea requiritur.l.nullo.C.de rei vendi.l.nunq nuda.ff.titu.i. Remansit tamen illius iuris naturalis dispositio in his que in nullius bonis sunt, et in his que ab

14 hostibus capiuntur vt in text. † Aduerte tamen q licet iure naturali communis esset omnium pos.vt in.c.ius naturale.i.distin. attamen distinctio dominij et occupatio sedium non fuerunt iuri naturali ȝria, licet fuerint de iuregen. vt in.c.iusq.i.dist.quoniam ius naturale non disponebat q omnia essent communiter possidēda licet in facto cōmuniter possiderentur, et sic rerum proprietas et dominij distinctio fuit per inuentionem humane rōnis a iure humano, iure naturali, addita, vt dicit Thomas secūda scdē.q.lxvi.arti.ij.asserit, subdēs no.hanc inuentionē humane dictionis dominorū fuisse vite triplici rōne necessariam, vt hic infert Soci. ¶ No.iij.ibi eiusq rei vestigium et c. vnum expresse vȝ q in his q in tex.enumeranē hodie sola possessione dominium q̄ritur. Aliud iuncta reg.l.cū pretor.ff.de iudi. q aliud est in ceteris nō enumeratis. Circa primum ratio est, qr que in nullius bonis sunt occupanti conceduntē vt proxime dictū fuit, et ideo dicendū q ita demum procedat q sola pos.quis fiat dñs vt in tex.si ex rei qualitate appareat eas esse in bonis nullius alias non vt per Bar.l.rē que nobis.ff.eo.ponentē exēplum in rebus specificatis, ex quo infert Soci.argumentum a qualitate rei, ad qualitatem loci vt valet arg.l.si quis ita legauerit.ff.de aur. et arg.le. vbi ēs tunc a pari arguitur, melius probatur in.l.pe.ff.de inst. et in. et per Jas.l.vinū.ff.si cer.pe.

15 † q si lapilli in domo alicuius, vel fere bestie reperirenē, ex loci qualitate constaret ea nō esse in nullius bonis, et sic nō fierēt occupantis, sed in eis esset locus regu.l.si.C.vn.vi. Tu ad id pondera tex.hic in ver.in littore maris. Itē infertur nouiter eadē rōne si in littore maris inuenirenē lapilli, qui ex aspectu apparerēt fuisse in manu artificis nō efficerenē occupantis, et hec illatio notabilior est illa Soci.qr p eam

16 limitatur hic tex.illa Soci.clare probatur in text. † Circa scdm vr posse fieri fundamentum ad probandam opinionem Pau.de cast.dicentis q licet insula in mari nata et littoris maris vlus occupanti concedatur, vt.l.qd in littore.ff.ti.i.tamē aliud est in alijs rebus imobilibus existentibus intra territoriū vel districtū alicuius ciuitatis seu regni, qm sm eū non sunt in nullius bonis sed sunt proprie illius vniuersitatis vel regis p tex. in ea.l.qd in littore, ibi q in pfimonio populi sunt. Iste tex.vr facere pro ea opi. Pau.nam solum in mobilibus dicit remansisse vestigium abnegare ergo videtur quo ad immobilia (preterq in insula nascente) et hoc ea forte ratione, quia iuregentium dominia fuerunt distincta et agris termini positi, vt.l.ex hoc iuregē.ff.de iusti. et iu. et sic que non apparent ob dictā distinctionem occupata a priuatis, remanent in dominio reipub.vel regis qui habēt dominium totius.l.deprecatio.ff.ad.l.rhodi. de iac. Sed Areti. ait hoc dictum Pau.esse valde dubium, quoniam sequeretur ex eo maximus iste effectus, vȝ q si Imperator donaret castrum, territorium, vel quicquid est intra tales confines omnis veniret in donatione q nō reperirentur particulariter in bonis alicuius priuati, qr cēserenē ipsius imperatoris ȝcedētis, qd tñ nō nullo iure pbaē, imo vr pbari ȝriū ex mēte huius.l.qr ea rōne q dr, q res

de quibus

de quibus hic que sunt in nullius bonis conceduntur, occupãti
dici dz si nõ apparent, vel non extat memoria q bona predicta
fuerint occupata per aliquem dicentur in nullius bonis r cõce
duntur occupanti. Item si vera esset opi. Pau. sequeret ea rõ-
ne q res habita pro derelicto nõ concederet occupanti. ƺ.l.j.ff.
pro derelic. r.l. interdum. §. qd ex naufragio. vbi per glo. ff. eo.
Comprobat auctoritate Bar. in.l. si duo. in fi. princ. ff. vti. pos.
r in.l. nam r si fur. ff. si cer. pet. r in.l. rem alienã. ff. de pign. ac.
col. ij. in quibus iuribus dixit no. q per occupationem pbatur
directum dñiũ rei quod nõ cõstat fuisse alterius q̃ occupãtis,
r sic manifeste presupponit talem rem nõ fuisse in dñio vniuer
sitatis, sed occupanti concessam, r pro hac parte ƺ Pau. refert
ipse Areti. in facti contingentia in ciuitate Mantue ɔsuluisse.
¶ Sed verior est opi. Pau. vt eam defendit Soci. subtiliter
pro resolutione considerat tres diuersos casus, r tertio subordi-
nat dictam. q. vt per eũ latius. Cui opi. nõ obstant due leges,
quas tenens opi. Areti. adducit Moder. floren. Naz lex si va-
cantia. C. de bo. vacã. lib. x. procuidubio loquit in diuersis ter-
mi. s. in bonis que fuerũt alias per aliquos possessa, vt denotat
verbum vacantia r verbuz ɔdlata herario de quibus ibi. Que-
stio aũt Pau. est in bonis, que nunq̃ ab aliquo possessa fuisse
appareat, r sic tex. nihil facit ad propositum. Minus etiã facit
alius tex. in.l.j. §. si insula. ff. de flumi. Nam ideo ibi est, qr insu-
la nata in flumine in quo hincinde sunt agri limitati gbus non
accedit eiusdem est nature, cuius r insula in mari nata vt hic in
tex. sicut ẽt talibus predijs limitatis nõ fit accrementum p allu-
uionem. l. in agris limi. ff. ti. j. Scdo r clarius rñdetur q insula
talis non potuit comprehendi in illa distinctione dñiorum de
qua in. d. l. ex hoc iure. cum non esset in rerum natura. In qua
distinctione dñiorum precipue fundata est opi. Pau. r Soci.
vera r equa que etiam in prac. seruatur. No. v. q capta in bello
fiunt occupantiuz, declara, qr capta non dñr perfecte, ita q pa-
riant dictum effectum acquisitionis dñij, antẽq̃ intra presidia
capientis deducta sint. l. postliminij. in princ. ff. de cap. r est ne-
cessaria declaratio non data ab alijs. Amplia ẽt in foro conscië-
tie, vt per Bal. de mili. vas. qui contu. est referentem quendam
Rey. de penna forti. Tu pondera ad id glo. in. c. sicut. iij. de iu
reiuran. Ita intelligi ẽt potest tex. in. c. dicat aliquis. xxiij. q. v.

17 † Amplia scdo vt procedat ẽt in bannitis qui ex forma statuti
loci possint impune occidi nã similiter eorum bona fiunt occu-
pantium, qm̃ in effectu sunt hostes ciuitatis a qua sunt bãniti.
l. amissione. §. qui deficiunt. ff. de cap. dimi. r cum possit occidi
r persona eius capi, multomagis eius bona possunt capi. vt ait
Bar. in extrauã. qui sint rebel. in gl. in ver. rebellãdo col. ij. per

18 tex. in. l. transfugam. ff. ti. j. † Id tñ q capta in bello fiunt occu-
pantium intelligit glo. pama in bello iusto, ad qd tex. cum glo.
fi. l. naturalem. §. fi. ff. ti. j. Licitum aũt r iustum bellum intelli
git esse qd per popu. Ro. alicui inducitur, aut ab alio ipsi po-
pu. Ro. vt. l. hostes. ff. de capti. r ibi Bar. declarat a quo belluz
licitum indici possit ad effectum de quo hic vz, iuris captiuita-
tis r preterea iuris postliminij. Hoc tñ q capta in bello fiant
occupantium nõ est intelligendum q incontinenti fiant occu-
pantium fm Alex. r Ian. sed debent per capientem presentari
duci belli, qui diuidat inter occupantes fm merita cuiusq; per
tex. in. l. pe. §. j. C. de dona. vt per Bart. in. l. si quid in bello. ff.
de capti. r est tex. in. c. ius militare. j. dist in. bonus tex. vbi etiaz
optima glo. in. d. c. dicat aliquis, vbi glo. expresse. d. hoc modo
limitari iura disponentia id qd hic r dicit Pet. de bellaper. in
l. naturalem. §. fi. ff. ti. j. id fuisse valde rationabile r conuenie.
Quoniaz viri strenue pugnantes semper pugne intenti sunt r
parum aut nihil lucrantur, alij vero qui cum mortuis libẽtissi-
me pugnant, r ƺ eos acriter insurgunt, equos r alia facillime lu
crantur. Cui conclusioni aduersari vr hic tex. in ver. protinus,
qd idem significat, qd mox, statim, incontinẽti. l. iij. §. in emẽ-
tenda, r ibi Mod. no. ff. e. concordat tex. opti. in. l. naturalẽ. §.
fi. in ver. statim. ff. ti. j. r ibi Bar. r firmãt Areti. r Mod. Naz
si prius presentanda sunt duci belli ab ipso pro cuiusq; meritis
distribuenda, vt dixi, post Alex. r plerosq; Moder. sequit nõ
esse verum q statim occupantium fiant, qd expresse. d. Alex. q
non statim fiant, r sic ƺ hunc tex. r concor. veritas est q lz statiz
fiant occupantium hoc respectu qr statim dñium amittunt, qui
primo erant dñi, r fit acquisitio capientibus, nõ. n. reperit cau-
tum q interim stet earum domi. in suspenso, imo q statiz fiunt
capientum, sñ omnino dñi iam facti tenentur presentare duci,

r hec fuit intentio Bar. hanc obiectionem sentientis in. d. l. si
quid in bello, nec ƺrium vult, sed idez in. d. l. naturalẽ. §. fi. nã
in lec. antiquis manu scriptis deest negatiua, q̃uis in impressis
adsit, r glo. in. d. c. dicat aliquis, dum exñr ver. dare, r hic Aret.
Et sic pz Alex. r Ian. nõ bene loqui dum dixit non fieri statim
occupantium, (q̃uis Mod. nõ aduertant) ƺ quem est iste tex.
vltra q̃ in verbo protinus, ẽt qr dicit dñiuz acquiri ex possessio-
ne, non aũt ex consignatione. Nec bona esset saluatio dicendo
Alex. intellexisse inspecto effectu nõ fieri statim, qr nõ irreuoca-
biliter ar. l. non vr cepisse. ff. de reg. iur. qr nõ conuentiret verbis

19 nec intentioni eius. † Limita primo si fuerunt quesita in bello
indicto per principem vel ciuitatẽ auctoritatem indicẽdi belliũ
habentem, r sic in bello iusto. Nam capta in bello iniusto sunt
restituẽda vt in. c. sicut il. iij. de iureiur. ff. alleg. Sed hic est vna
difficultas an belliũ quodcq; indictum per hñtem supremã po-
testatem, quo ad hunc effectuz dicatur iustum ẽt si ex cã iniusta
indictum fuerit, ita q sola indictio capiẽtes excuset. In quo nõ
modica inter doc. est dissensio. Nam Areti. Hosti. r Joã. and.
in. c. olim cãm. de resti. spo. sentiunt sufficere, dum dixit q si ve-
ra esset opi. tenentium Imperiũ non hẽre dependentiam ab ec-
clesia sequeretur necessario q si imperator ex iniusta cã bellum
ƺ ecclesias gereret, tale bellum diceret iustum, qr indictũ ab ha
bente supremaz ptãtem a nulla aliã dependentẽ, sicq; ius indi-
cendi. Huius ẽt intentionis fuit Pet. in. c. peccatuz de reg. iu.
in. vj. post Hosti. in summa. Adducens r ɔcludens no. q si prin
ceps bellũ indixit saracenis, siue alijs infidelibus christiani qui
capiunt ab eis eorum serui fiunt, r non pñt ab eis absq; pecca-
to ad nos redire, nisi eos vellent ad negandam catholicã fideʒ
cogere. Constat. n. q si ipsis infidelibus iuste motum ẽ belliũ,
ex parte ipsorum opus est q sit ex cã iniusta, qr iniuste se defen-
dunt, Abb. aũt in. d. c. sicut tenet hec duo copulatiue requiri,
q sit indictum belliũ ab habente auctoritatem, r q ex iusta cã.
Quã opi. vt equiorẽ approbat Areti. Roborãs hac rõne qm̃ si
princeps nõ põt directo quẽ priuare dñio rei proprie absq; iu-
sta cã, vt p Bar. in pbe. ff. r cano. in. c. q̃ in ecclesiaz. de ɔsti. ita
nec per viã indirectã indicendo belliũ ei ex iniusta cã possit pri-
uare dñio seu libertate, q̃ est de iure gẽ. ar. l. pupillus. §. sed si p
interpositam. ff. de aucto. tut. r. l. j. C. de natu. lib. sictis. no. in
l. fratres legi. r. l. ƺ leges. ff. de legi. in dubio tñ iusta presumit cã,
sicut qñ princeps rescribit ƺ ius naturale vel gẽtium. l. fi. C. si ƺ
ius vel vti. pub. per Cy. r Cano. in. d. c. q̃ in ecclesiarũ. fatetur
tñ Areti. pro parte ƺria vrgenter facere text. in. c. si epũs de sup.
negli. prela. lib. vj. probantem q ẽt episcopus efficit seruus he-
retici vel scismatici, cui bellum indixit papa nec soluit ƺrium il-
lud, Soci. soluit q loquit inspecta dispositiõe iuris ci. vel gen.
lz aliud forte dõm esse dicat in foro conscientie. Tu potes pro-
babiliter respõdere intelligẽdo de seruitute improprie r largo
modo, vt alias in. l. fi. C. de sen. pas. Nam seruitutis spẽs vr nõ
posse a loco discedere. l. ij. ff. de libe. ho. exhi. r in prohemi. de-
cre. papa appellat se seruum seruorum Dei. Vel possumus re-
spondere negando q ibi probetur eum effici seruuz lz id (r nõ
bene) glo. no. ex illo tex. nam solum dicit donec contigerit eum
libertati restitui, qd intelligo qr libertas faciẽdi vt lubet, iuxta.
l. libertas. ff. de sta. homi. in eo propter captiuitatem impedita
erat, nõ aũt loquitur de libertate respectu seruitutis, sicut alias.
in. l. iij. §. fi. r. l. naturalẽ. in prin. ff. ti. j. r. §. fere. insti. de re. di-
ui. Alia fundamenta nõ adducunt Hostiẽ. r Joã. and. r Pet.
vbi. s. Soci. dicit tamen Pet. de ancha. in. d. c. peccatũ in reper.
q̃ Cano. in. d. c. olim tenere, vtrunq; requiri, quicquid aliter
referens eos tenere dicat Areti. Addit tñ pro concor. distingui
posse, vt attẽta dispositione iuris ci. vel gen. sola indictio ab ha
bente auctoritatem indicendi sufficiat, cum leges simpliciter lo
quantur, nec considerant ex qua parte res capiunt, r habito re-
spectu ad hanc dispositionez loquit tex. in. d. c. si epũs. Attento
autem foro cõscientie aliud sit qr nisi ex iusta cã indictum sit nõ
possunt teneri, r ita procedat opi. Areti. post Abb. Ego teneo
indistincte hodie de iure cano. requiri iustam causam, per fun-
damenta Abb. r Areti. Nec obst. d. c. si episcopus. qr tñ. vt. s.
dixi. r intelligere q loquatur habito respectu ad ius ciui. vel
gen. est diuinare, r sic q iudicialiter reperi possit r posset pra-
ticari facile pace composita simpliciter. Potest etiam nouĩ-
ter dici q vtroq; iure tam ciui. q̃ can. Vtrunq; bellum sit lici-
tum, nisi ex vna parte de iniusta causa euidenter appareat pro-
pter rei dubium, vt per Alci. libro. ij. parado. capitulo. j. post

Fulg. in. l. ex hac. lit. regen. ff. de iusti. et iu. Quod consonat ei qd .d. Abb. in. d. c. sicut. et Aret. hic q in dubio iusta cã presumit.

20 † Scdo limita si bona hostiũ capiant vel in territorio capientiũ, vel hostiũ, secus si in alieno ita firmat Ang. in dispu. incl. reno nata guerra, ar. l. presenti. et l. denũciamus. C. de his qui ad ecclesias confugiunt sentiens territorium alienũ prestare securitatẽ sicut ecclesia pro quo facit ar. de ecclesia ad alienũ territo. qr sicut debitor de fuga suspectus capi potest in ecclesia, vt no. Roder. in. l. vinum in prin. ff. si cer. pet. ar. eius qd ait gl. no. et cõiter approbata. l. si. C. de fer. arguendo de tpe ad locum vt argũ pôt (in. d. l. vinum hz) parimodo potest capi per iudicez non suum, et sic in alieno territorio sm Rudo. et Rod. in. d. l. ij. ff. de iu. om. iud. Ubi alex. ij. col. cuius An. auctoritate fretus ita consuluisse Soci. refert. Contrarium tñ consulendo tenuit quidaz Jo. de richijs aduocatus florẽtinus. Primo qr iura loquuntur indeterminate respectu loci. Uz capta ab hostibus capientium fiunt, vt insti. de re. diui. §. item ea. et ff. ti. j. l. naturalem. in fi. cu adde tex. hic, et sic nõ excludunt, quin etiam in alieno territorio. Scdo per tex. quez dicebat esse in termi. in. l. pe. §. j. C. de dona. ibi siue in ipsa belloz occupatione siue quibuscunqz locis degere noscuntur. Roboratur inductio per Soci. qr dictio quibuscunqz et similes dictiones geminate siue generationẽ continentes non solent regulariter de habilitate restrictionem recipere, glo. or. in cle. j. de re iud. Tu caue qr est gl. in Zriuz. l. iij. C. de si. instr. et iure he. fis. lib. x. et ibi Bar. no. et bal. l. j. eo. ti. nec. d. glo. in cle. j. facit in Zrium qr ex tex. apparet illã intelligentiaz conuenire nec esse inhabilia cõprehendere. Tertio facit tex. cum glo. et no. per Ang. in. l. diuus. ff. de ser. ru. pd. vbi q̃uis aliquis dño prohibente nõ possit fundum ingredi, si tñ ea prohibitione nõ obstante ingrediat, et aues aut feras bestias capiat ibidem, oino capientium fiunt adde tex. in. l. iij. ff. ti. j. et §. fere insti. de re. diui. sic in proposito lz phibitũ sit alienum territorium ingredi, tñ oino in eo hostiuz bona capta, capientium fieri vñr. Ad que funda. sustinens opi. An. Soci. respondet vt per eum habes, cum quo Uin. et quo ad no. in. d. l. diuus. dicas q diuersissima est rõ ibi, qñ fere bestie in nullius bonis sunt, et sic ipsis non ɀuenit tutela seu securitas sicut rebus hostium que sunt in domi. hostium anteq̃ capiantur, et sic ipsis cõuenit dicta securitas. Considero tñ tu disputãdo q opi. An. vnico fundamento nitit. Cui vr posse rñderi, negando equiparationem presuppositam q territoriũ, sicut ecclesia securitatem prebeat, sed sustinendo dicas probari ex dicto no. gl. in. l. quis sit fugitiuus. §. idez celius. ff. de edi. edic. alleg. pro Soci. cuius glo. dictum pbatur ibi in tex. et expressius in. c. ex parte in xpo. de ver. sig. et per reg. l. extra territorium. ff. de iur. om. iud. et no. in. l. a diuo pio. §. j. j. de re iudi. et vide Beliuz in trac. de bãni. in. iij. q. ij. temporis.

21 † Tertio limita hunc tex. nõ procedere in rebus que fuere antea per ipsos hostes capte, et sic in rebus recuperatis. j. de capti. l. si captiuus. §. expulsis, qd firmat Jo. An. in addi. ad Spe. in rub. de rapto. in fi. lz asserat in Italia ex cõsuetudine nõ seruari, nec fuisse seruatam, sed Zriam consuetudinem, in. q. emergente dum esset bellum inter mantuanos et veronenses, non dicas. q. fuisse inter mantuanos et veronenses vt dicit Alex. et inepte male preterea applicans hanc. q. precedentibus, posito q bene formasset, et male ẽt referens. d. q. qñ recuperatio nõ fuit facta a mantuanis dum predicta conducerent veronẽses, vt ipse refert, qr nõ ita conuenit anteq̃ cõducant. l. postliminy. in prin. j. e. Uñ qd fuit q veronẽses. Primo insultauerunt districtũ mãtuanũ et fecerũt maximas pdã. Post ipse mantuani similimodo plurima depredati fuerant in territorio verone, inter que multa, presertim animalia, prius per veronẽses depredata reperta fuerant, et fuit iudicatum (ob dictam consuetudinem) non fuisse dñis restituenda. De qua limi. diffuse p Uin. pro qua melius q̃. d. §. expulsis facit tex. i. l. postliminiũ. in prin. et. l. ij. j. de capti. Item bonus est text. in. l. ab hostibus. ij. C. eo. Attamen tex. in. d. l. ij. facit contra duz loquitur de naui piscatoria et actuaria, armis et vestibus. Ultimo limita non pcedere in rebus imobilibus q̃ non fiunt occupantium sed ad fiscum pertinent. d. §. expulsis. glo. or. l. omnes. j. de in. fi. p Jo. An. in Spe. de rap. et in rub. quomodo capta in bello fiant occupantium. Ratio esse potest, qñ ex immobilibus expelluntur hostes a victoribus superati que victoria est potius totius exercitus q̃ aliquorum particularium militũ, et ideo publicantur, vt in. d. §. Et vltra alios posses tentare aliaz magnam limi. Uz q preda que a toto exercitu fit (vt pleruncqz accidit) non fiat capientium, sed ad fiscum pertineat, et ita procedat tex. in. l. pe. j. ad. l. iul. pecu. iuncta. l. j. eo. tit. qui tex. aliter non vr posse euitari. Nec Zrium probat. l. si quid in bello. ¶ Unde pro vera resolutione nouiter et breuiter distingue magna parte ex intentione Bar. in. d. l. si quid bello. Aut sunt stabilia et postliminio recuperãtur indistincte. per. d. §. expulsis. Aut mobilia, et tunc aut est homo siue liber, siue seruus, et in pristinum statum iure postliminy redit dicta. l. ab hostibus. ij. Aut alie res sunt et tunc, aut sunt ad vsum, seu opus belli mediate vel immediate, et in his etiã locum hz postliminij ius, nisi in talibus q̃ turpiter amisse fuerint, vt arma et vestes. d. l. ij. et. l. iij. Aut non sunt ad vsum belli parate et tunc aut fuerunt prius ab hostibus capta, et sic virtute captiõis quesita et iure postliminy prioribus restitui debent. d. l. si quid bello. ij. par. Aut nõ, sed res patrimoniales sunt, et in preda sunt, nec postliminio ad priores dños redeũt, vt ea. l. in prin. et. d. l. ij. duz de naui piscatoria vel actuaria. Ex quo nouiter inferas decisionẽ premisse. q. nõ modo in cõsuetudine, verum ẽt in scripto iure fuisse fundatam. In quo doc. dñs Zrium, inferas ẽt Z Bal. in. d. l. ab hostibus. Nam Bal. ibi intelligit generaliter procedere illam decisionem in omni re recuperata q priori dño restitui dz, qd ẽt stare nõ potest, qr. Z. d. l. si quid bello. in. j. rñ. et. d. l. ij. et ideo magis plz intellectus Salyc. in. d. l. ab hostibus. q lex illa in seruo specialiter procedat, Immo dicas tu generaliter i homine propter decisionẽ in prima parte, et rõnez in vtraqz, per te considera. Ad enim demuz circa hunc versi. aduerten. qr tex. videtur probare capta ab hostibus effici occupãtiũ tanq̃ in bonis nullius existentia ex quo ɀtinuatiue et similitudinarie cũ pcedẽtibus loquit, et ita vr sentire bar. in summario, cũ quo aliȷ simplr. Sz res aliter se hz, nã que ab hostibus capiuntur, dũ capiunt reperiunt in bonis et dñio hostiũ, vt aduertit, lz nõ audeat firmare Jas. rẽ tã notorie verã. Pro quo tex. in ver. ex hostibus in. d. l. naturalem. in fi. Nec ob. tex. hic qr similitudo non est p omnia, sed in eo de quo principaliter in tex. Uz q etiam in captis in bello per solam apprehensionem absqz aliquo titu. dominium acquiritur, sicut alias idem licet non per omnia idem. in. l. idem. ff. ad velleia. et ff. de pigno. ac. l. si seruos in fi. et. l. si creditor. j. de sepa. et in glo. et late per Albe. in dictio. in versi. idem, et bonus tex. l. si. C. de colle.

22 † No. vj. Ibi gemmas lapillos et margaritas differentiam esse inter hec tria, quam ostendit, et copula cuz eius natura sit inter diuersa poni, vt no. in rub. ff. de iu. et fac. igno. et in rub. de lib. et postb. et in rub. C. de ser. et aqua. licet in duabus vltimis ponat inter genus et speciem et resoluat in maxime, sicut alias in sacra pagina dicit discipulis eius et petro, prout per Rod. in rub. j. de re iud. Predictam differentiam adhuc expressius probat tex. et si non sint. §. gemme. ff. de au. et arg. lega. declarans qualiter inter se differant. Aliter autem q̃ hic vt. d. §. gemme accipitur quandoqz lapillus, hoc est pro paruo lapide, pedem ledente, vt colligitur ex dictis glo. in. l. j. C. de erro. calc.

23 † Quam diuersitatem lapillorum considerans Rex. in. d. §. gemme asserit se ad vtilem prac. induxisse. Dum florentie cum quodam duce calabrie esset, nam fuit formata inquisitio contra quandam meretricem, eo qr dicebatur aliam meretricem cum quodam lapillo percussisse, probatum fuit per testes dictis contenta in inquisitione esse vera. Dicebatur a quibusdam eam debuisse condẽnari, ipse autem dixit eam debere absolui. Nam cum lapillus varijs modis assumatur, vt proxime, ille modus est assumẽdus in proposita. q. quo accepto, absolutio sequi debeat, qñ in dubio benignior pars. l. si preses. et. l. interpretatione. j. de pen. sed accipiendo pro lapide precioso est benignior, quia non est aptus ad offendendũ ergo rc.

24 † Quam decisionẽ cõprobat Alex. ex dictis no. per Bar. in. l. filiusfa. ff. de teste. et in. l. ij. in fi. j. de duo. re. q si formata sit inqsitio vel instituta accusatio Z aliquez eo qr dicat eũ violẽter aliquã mulierem cognouisse, et testes dicant vera esse in inquisitione vel accusatione contenta non põt ille dãnari tanq̃ violentiã intulerit, et sic vi inferẽs cognouerit, nã cũ hoc ver. violẽter actiue et passiue et sic diuersimode accipi possit, vz q ipse violentiã intulerit mulieri vt eã cognosceret, ac ẽt q ipsi violẽtia illata fuerit, vt ipse inuitus eã cognosceret, in fauorabiliorẽ et mitiorẽ interpretationẽ, et sic absolutiõis est interpretatio faciẽda, et lz vba accusatiõis siue articuli in dubio sm intentionẽ pferẽtis intelligi soleãt et debeãt. l. si qs intẽtione ambigua. ff. de iudi. et in criminalibus, et sic libello accusatorio, vt per Bar.

per Barto. l. libellorum ff. de accu. Et Alex. in. l. diuortio. in prin. ff. sol. mat. Ubi tñ Ludo. & Rode. § Tamen aliud est in testibus, q: eorum dicta ambigua contra producentem interpretanda sunt ut per Bar. & doc. in. l. inter stipulante. in prin. ff. de ver. obli. & in. c. in presentia de proba. Ratio est quia probatio nõ dz esse dubia, sed clara & de necessitate concludens, vt. l. nõ hoc. C. vn. cogna. l. non nudis. l. non epistolis. & l. neqz natales. C. de proba. & d. c. in presentia. Et cum hoc dicto Rey. Doc. hic cõmuniter transeunt. Cui nõ ob. id qd in contrariũ allegat prec. me. dicens hanc decisionem sibi videri dubiam, ex eo, q: iste casus est valde diuersus a casu Bar. nam et q lapillus accipiatur pro lapide pcioso est aptus ad nocendum, & potest esse q cum ipso fiat percussio, nihil. n. obstat vt pz ad sensum sm ipsum, qn cum lapide precioso in auro ligato, vel etiaz non ligato quis percutiat, vnde subdit nõ videre rationem, quare meretrix illa cõdemnari nõ debuerit. Nam rñdetur, q si lapillus nõ proijceretur, sed cãet, puta in annulo ligatus, tunc percussio cum manu facta diceretur, aut cuz annulo, cui lapillus ligatus cedit. d. l. & si non sint. §. penultimus. Et nõ loquuntur predicti doc. si vero intelligas q proiectus fuerit & tunc sequeret q proijciens esset fatuus. l. cum de indebi. ff. de probatio. & sic nõ punibilis. l. diuus. ff. de offi. presi. Sed ex aliqs mihi semper visa fuit & est dura hec decisio. Primum, q:, vt proxime dixi, nõ potest, intelligi de lapillo precioso presumendo proijcientem sane mentis prout quilibet presumitur, nisi demens pbetur, vt per An. & doc. in. l. furiosum. C. qui testa. fa. pos. & Bal. in. l. ij. C. de inde. & presupponitur clare per omnes in hac. q. s. personam esse punibilem. Scdo & fortius, q: lz Bart. in. d. l. filiusfami. & d. l. ij. ita vt. d. Alex. teneat, & etiam in. l. si vxor. §. si vxorem. ff. de adulte. & l. si ita scriptum. ff. de manu. test. Et cuz eo An. in. d. l. ij. & Roder. transeant hic, & eandem Bar. decisionem notet Marbesila. in. ciij. no. lz Alex. aliter alleget. Attamen eam improbat An. sibi cõtrario. in. l. ij. per tex. ibi in ver. violenter. C. vi bono. rap. Reprobant etiam Imo Rapha. cu. & Areti. in. d. l. ij. pulcra rõne confirmans, & dicens eã partez esse equiorẽ, pro qua rõne & opi. cõtra Bar. optimus est tex. d. l. ij. C. vi bo. rap. Cũ quibus ẽt Jas. in. l. non hoc. C. vn. cog. iij. col. a qua decisione, decisio presentis questionis plurimum pendet, & mirandum q Alex. cum quo prec. me. expresse nõ aduerterint ad predictam reproba. Sed non oĩa possumus oẽs. An tñ sit cõis & vera dubium est q: abb. in. c. dudum. ij. de elec. col. pe. tz cuz Bar. qñ potest esse q nõ solũ a muliere verũ & a tertio violentiã patiens cognoscens, aliquaz ob cãm & opi. Bar. ẽt tenens conaf defendere hunc Bermano. ab allega. per Areti. & adde que ad cõprobã. d. Clau. l. vt viz. ff. de iu. & iur. col. xxij. in rep. & que ẽt ad cõprobandũ & declarandũ ait Dippo. sin. cclxvij. Placet tñ mihi magis opi. cõtra bar. p rõnẽ areti. p q̃ & cõtra bar. vrget. d. l. ij. C. vi bo. rap. No. vij. tex. in ô. inuẽte inscio si. ibi nactus est, q hic est tex. sm Alberi. de rosa. p opi. glo. l. §. itẽ lapilli. insti. de re. di. q lapilli solo aspectu absqz apprehensione nõ acqrunf. Adde gl. in fini. cõtra. in. l. in laqueuz. ff. d. l. j. No. vltimo ex verb. nactus est, q: tex. innuit q eo ipso q quis apperet lapillum, gemmam vel margaritaz possidere ipsius dña presumif, est tñ aduertendum q tex. pcedit qñ in littore maris inuente sunt, alias aũt dic vt p Bar. & alios in. l. rem q̃ nobis. ff. e. & ff. vetigimus. Glo. j. hz. iiij. par. in pma dupliciter declarat tex. put dupliciter diuerso modo tex. reperif. in. ij. remouet vnã cõtrariam sm Bar. in. iij. ponit triplicem diffinitionez pos. tertiã approbans & illius declarationẽ, prosequens, in. iiij. per viã no. aliud cõtrariuz remouet, prec patet. Item tertia põt subdiuidi in tertias put triplicẽ diffinitionem ponit. Itẽ tertia bui in plures, put singula diffinitionis verba resumit. Et vltimũ ver. Uz iuris duplici respectu esse positum, hoc est q: ius in pos. opatur. Itẽ respectu qualitatis rei q: sit sacra, religiosa, vel homo liber & alterius qualitatis extrinsece, q: alius possideat eã. Potes vltimam par. glo. Iungere cũ sua vt magistraliter facit Bar. In ea in pma par. dic vt in ea q̃ clara est vt refert ẽt pro pueris Uin. & Jas. ẽt declarat lz male quo ad vocẽ grecas, vt in tex. dixi. In ea. in. ij. par. glo. tacite sic opponit. † Illa oĩ bona diffinitio que cum suo diffinito cõuertitur & que non conuertitur non est bona. l. j. §. dolum. ff. de dolo. & cui non conuenit diffinitio nec diffinitum. l. quintus mutius. la. ij. in. §. j. ff. de auro & arg. leg. l. mortis cã. capitur. in prin. ff. de dona. cã. mor. & declara tu q: conuersio talis, quaz multi credunt intelligere & non intelligunt debet fieri, vniuersaliter tam affirmatiue q̃ negatiue, accipiendo semper omnia verba diffinitionis que sunt posita post ver. est, qd sm dialeticos verbum substantiuum, q: substantiam designat, appellatur, & semper in qualibet diffinitione id verbum necessario ponitur, aut si aliud positum reperitur resoluitur in id verbum substãtiuum, & participium illius verbi appositi. Ratio est in promptu quia cum diffinitio sit substantiam cuiusqz rei, que diffinitur, significãs, vt ex auctoritate Boetij, ait glo. in. l. omnis diffinitio. ff. de reg. iur. vel est oratio esse rei indicans per essentialia sm Aristo. in topi. & tale verbum esse rei, & substantiam eius significet & propterea substantiuuz appelletur, sequitur necessario in qualibet diffinitione apponi debere. Sumptis ergo omnibus verbis diffinitionis post dictum verbum positis, et addito ante omnia termino, siue signo vniuersali, & demum ponendo dictum verbum & subinde vltimo nominãdo rem quam diffinire perquirimus, fiet conuersio, & constabit an bona sit diffinitio. Exemplum in hac diffinitione homo est animal rationale, mortale, conuertitur affirmatiue sic, omne animal rationale mortale est homo, negatiue, quodcunqz non est animal rationale, mortale, non est homo, siue nullum non animal rationale mortale

26 est homo. † Nunc declara melius q̃ vnq̃ acceperis tex. in. d. §. dolum. Nam ibi labeo reprehendit diffinitionem seruij ostendendo primo q nõ cõuertitur cum suo diffinito negatiue. Secundo ostendẽdo q non conuertitur affirmatiue, lz. n. quelibet machinatio alterius decipiendi &c. sit dolus, tñ negat q sit dolus malus semper, q: lz sit alterius decipiendi causa est tñ bona & licita deceptio & sic bonus dolus nõ malus, & hoc vult ibi no. tex. Uel itelligas q ibi posset & sine dolo malo aliud agi & aliud simulari unicon. reprobat diffinitionẽ seruij, q: nõ est de substantia q aliud agatur, aliud simulef. Redeundo nunc ad oppositionem, q hec non sit bona diffinitio probatur, q: si cõuertatur affirmatiue, vz omnis pedum positio est possessio, apparet manifesta falsitas, qñ potest esse pedum positio & non pos. vt qñ animus possidendi non adsit, qui est necessarius. l. iij. in prin. & l. quemadmodum. ff. eo. Siue etiam conuertatur negatiue apparet parimodo falsitas, vz vbi non est peduz positio ibi non est possessio, ostenditur, q: etiam q non interueniat pedũ aliqua positio, sed aliud corporis instrumentum, cum aio possidendi, tñ est pos. vt ff. §. si iusserim. & l. quod meo. §. si venditorem. ff. eo. & diximus. ff. in. j. no. Duius contrarij timore glo. fatetur in hoc textu non poni diffinitionez, sed allusionem. derivationem, seu compositionem vocabuli, que tria idem significant & sinonima sunt (vt ait An.) non enim sunt nomina legalia, siue magistralia iuris a iurisfatoribus inuẽta. Naz tunc obstaret reg. l. si idem. C. de codi. quam sic intelligo, dum probat non dari nomina idẽ significantia, que sinonima Aristo. nun-

27 cupat, vel intelligas, vt p glo. ibi. † Et dicitur ethimologia sm eundem Ang. ab ethi. quod est vere, & logos loquutio, quasi vera locutio, sicuti etiam in. l. ij. §. appellata ethimologia mutui, non autem diffinitio ponitur nõ enim sequitur sit de meo tuũ, ergo est mutuum, q: non omne qd sit de meo tuuz est mutuũ. Et cum hac glo. doc. cõmuniter transeunt, in hac secunda par. Cuz qua põt cõmodissime iungi id qd inferẽdo ex hoc ethimologia no. gl. in vlt. par. put iungit Bar. In vltima igitur parte glo. duo cõcludit. Primo q ethimologia ostendit veraz & propriam significationẽ, qd per duas. ll. cõprobat Bar. illus tñ melius pbat tex. in. l. nationẽ. §. institor. ff. de ver. sig. & l. j. in pn. ff. ad muni. & cuz gl. argumentef ab ethimologia pos. prebet occasionem doc. hic presertiz Roder. tractãdi mãm an qualiter & qñ validũ sit in iure argu. ab ethimologia in quo ad resolutionem brẽdam, hic pone q̃. ff. post. ij. no. post ô &c. Scdo cõcludit gl. q res mobiles nõ dñr pprie possideri, qd ẽt tz in. l. j. in gl. j.

28 in fi. C. vti pos. & in. l. j. ff. vtrobi. † Quas gl. in hoc Dy. Bar. & cõiter doc. improbãt, tam in eo qd expresse dñt, q mobiles res nõ dñr proprie possideri, q̃ in eo qd pro fundamẽto sibi assumunt, vz q valeat hoc arg. ab ethimo. voc. vbi non est pedum positio ibi non est possessio, q: cõtra tex. in. d. §. si iusserim, & d. §. si venditorem circa principalẽ cõclusionem doc. cõiter tenẽt cõtra gl. diuersimode tñ. Nam Dy. fatetur, q nõ ita pprie res mobiles vt imobiles possidenf, sed bñ minus pprie intelligẽs minus cõparatiue, nõ negatiue minus pprie. i. nõ pprie, vt intelligit gl. vt pz q ita intelligat ex fundamento eius, q: in eis nõ cadit pedum positi, patet etiam ex dicto glo. concor. in. d. l. j. ff. vtro. & d. l. j. C. vti possid. Et sic patet q puerilis & preter communem

intentione glo. est salvatio quorundam ex nostris concurrentibus dicentium glo. non fuisse hactenus intellectam, quia non tantum quod res mobiles, proprie non possidentur, sed id quod Dy. non advertens ad fundamentum glo. et ad dictas glo. contra expresse negantes proprie possideri res mobiles, et quod posito quod id diceret omnino male loqueretur, prout per Bar. et doc. concludentes in eo. l. Dy. quod etiam proprie res mobiles et ita proprie sicut res immobiles possidentur, per fundamenta que hic ordinate post Bar. reassumit Alex. qui quartum funda. Bar. improbat. non tamen bene ut sustinent hic Jas. et prec. me. licet non faciat mentionem quoad Jas. funda. Dy. et Bar. dum dixit mobilia proprie possideri, probatur, quia usucapiuntur, reprobat quia incorporalia certum est non possideri et tamen usucapiuntur, ut. l. servitutes la grande. ff. de servi. et ibi glo. et. l. j. et. ij. ubi etiam glo. et Bart. C. de servi. Respondet Floren. per. d. l. ij. sed non probat quia ver. exemplo respicit res immobiles, non autem prescriptionem, immo quo ad eam sunt verba veritatis expressima ibi tempore quesisti. Ideo tu melius salva per tex. in. d. l. servitu. in consequentia quam facit et sic opus est quod sit impropria prescriptio, non autem propria, concor. l. sequitur. §. si viam. ff. ti. j. et. l. servus. §. incorporales. ff. ti. j. et pro eodem contra glo. optime facit tex. in. l. j. ff. de fur. et insti. de obli. que ex delic. nas. iuncto cum hic tex. in. §. furtum. insti. de usuca. stante quod in diffinitionibus verba proprie ponuntur, ut per Bar. l. omnes populi. in. iij. q. vi. par. ff. de insti. et iur. facit etiam tex. in. l. uxorem. §. legaverat. ff. de leg. iij. ut. ff. deducetur. Ad fundamentum glo. respon. (ut. ff. dixi) negando, quod teneat ar. ab ethimologia in pos. etiam negative, ut etiam per eundem Alex. et Moder. post Bar. Non obstat etiam si inducatur tex. in. l. fi. §. fi. ff. ad munici. quia ibi possessionis

29 appel. intelligit de re stabili, ut ibi patet. ¶ † Que conclusio etiam inducitur ad. q. per Alex. et Moder. an in legato possessionum res mobiles comprehendantur. In qua. q. videtur primo aspectu dicendum quod sic per predicta, et ita fuisse determinatum ultra mentes, refert Bar. in. l. uxorem. §. legaverat. ff. de leg. iij. Contrarium tamen tenent Cy. post Pet. Bar. Bal. Roy. et concor. Mod. quam. q. ut magis resolute perpendas distingue in duas. Prima an dispositio de possessionibus proprietatem rerum contineat an vero solam pos. in qua quod proprietatem contineat, probatur per. l. interdum. ff. de ver. signi. Ubi casus. q. et. l. ij. C. de proba. quas allegat hic Bar. in diffi. et per. l. filij. §. fi. ff. ad munici. et. l. ij. C. de fideius. mino. et. l. ab exequutione. C. quorum appella. non recipiatur. et. l. j. et. l. locorum. C. de omni agro deserto. lib. xj. quas, ll. alle. Gui. de cu. et ultra habes tex. in. l. magis puto. §. ne passim. ff. de reb. eorum, et in. c. quoniam frequenter. §. quod si super rebus extra, ut li. non contesta. et in. c. ad nostram. i. de iureiur. ubi no.

30 Abb. et in. l. cum satis. C. de agri. et cen. lib. xi. † Et pro vera doctrina dicas quod quando ver. pos. sive in singulari, sive in plurali prolatum, non est positum simpliciter, sed determinatum per nomen proprium, sive appellativum rei, veluti, quia dicam possessio talis rei, et tunc stat proprie nec denotat proprietatem rei. Et procedunt termi. huius ti. et tex. clarus in. l. naturaliter. §. nihil commune. ff. eo. et tex. in. d. §. legaverat. ff. clarius declarandus. Quando non, sed stat simpliciter vel determinatur per nomen sive verbum denotans dominum, sive proprietatem vel locum, sive regionem, ut si dicam, totas possessiones vendidit ut. d. l. ij. C. de fi. instru. et totas possessiones deseroit, ut. d. l. j. C. de omni agr. deser. vel possessiones meas, vel possessiones titij, vel possessiones talis regionis sive castri, sive territorij et tunc ex ponitur. i. res, et ita loquantur omnia iura. ff. alle. et quecunque probant possessionis appel. rem ipsam stabilem significari, ratio diversitatis esse potest quia primo casu per subiectionem demonstrationis rei apparet quod ver. pos. est prolatum ad denotandam qualitatem rei. s. possesse. Secundo casu ex simplici probatione, seu ex adiectione demonstrationis domini vel loci constat quod verb. pos. est prolatum ad denotandam proprietatem. Que doctrina tutior est ea quam tradidit Cian. ¶ Secunda. q. an tunc. i. quando ponitur pro proprietate contineantur res mobiles, in qua conclude cum doc. quod non, ratio quia non reperitur in iure quod communis usus loquendi, qui in qualibet dispositione etiam ulti. voluntatis servari debet, et verborum proprietati preferri. l. librorum. §. quod tamen cassius. ff. de lega. iij. cum concor. recipiat nisi quo ad immobilia, seu non reperitur quod iura abutantur hoc verbo possessionis, nisi quando ad res immobiles referatur, unde talem improprietatem ad res mobiles extendere non debemus ar. l. quod vero contra. ff. de legi. Ita declarat Aquen. referens Alex. Tu autem adverte quia immo posset contra omnes doc. teneri, quod sit ex propria significatione verbi, quod possessionis vocabulum, quando simpliciter, seu non determinative ad rem possessam proferetur, rem seu proprietatem significat per tex. in. d. l. interdum, tamen in ver. significat tantum quia in illo ti. et. l. questio est in fi. eo. ti. Nec ob. tex. in. d. §. legaverat ibi verborum significatione extendi, non enim extenditur ver. pos. sed verba dispositionis et legati ad fundum in suburbio existen. et velle intelligere quod illam significationem habent ille. ll. et alie. ff. allegate ex consuetudine est penitus divinare. Ratio autem quare dictam significationem non habeat ver. possessio ut. ff. non determinative ad rem prolatum quia iura non reperimus quod dent nisi respectu immobilium, et moti forte fuerunt, quia stabilia sunt immutabilia ex loco et propterea magis conveniat nuncupatio pos. dicte a sedibus, sedes enim mobilibus non conveniunt. Et sic habes responsionem ad eandem conclu. que videbatur facere in contrarium, quod idem esset de mobilibus quod de immobilibus, quia eque proprie mobilia, sicut immobilia possidentur, et sic in eis cadit appellatio possessionis. Habes etiam responsionem ad tex. in. l. filij. §. fi. ff. ad muni. quando ibi possessionis appellatio immobilem rem designat quia absolute ponitur. Obstat tamen predicte conclusioni tex. in. l. j. C. de com. re. alie. quam pro Ultramon. alleg. Alberi. in distin. in ver. pos. et Jas. hic licet non respondeat, vere urget quia verb. pos. est simpliciter prolatum et tamen significat eque rem mobilem ut Imo. ut in princ. dum de usucapione et prescriptione dicit. Potest dici ex intentione iuris latoris ibi constare quod exponi debet emptorem possessionis. s. rei possesse, ob. etiam dicte conclusio. l. fi. in fi. C. de compen. sed non obstat quia immo pos. propriam ponit. Item ad. l. uxorem. §. legaverat. ff. de leg. iij. non videtur posse responderi. Nam ibi legatum fuit fundum de his que possidebat legans in patria, et primo dubitatur an predium existens in suburbano comprehendatur et respondetur affirmative. Secundo dubitatur an instrumenta calendarij, propter suprascripta verba comprehendantur, et respondetur non contineri. Tertia an pecunia in archa vel ex nominibus exacta, et respondetur. ff. esse responsum. s. quod non continetur, pondera quod ideo nota et pecunia non comprehenduntur quia non videntur esse in loco ut ibi per glo. Bar. et doc. Si. n. idem esset in ceteris mobilibus vana esset dubitatio in his, unde clare innuit alia mobilia legato contineri. Potes respondere quod ibi non legat possessiones, ut in. q. nostra, sed res, quas possidebat, que valde diversa sunt, quia lego verbum respicit nomen res, nam dicit quicquid etc. quod relativum equipollet huic, quamcunque rem, et sic in effectu est ac si dixisset lego quamcunque rem gadibus possideo, et sic tamen ex predicta doc. firmiter, quia non ponitur res possideo, ut significet proprietatem, seu res possessas, quia iam demonstrate erant per verbum quicquid, sed possessionem large hoc est detentionem et stat demonstrative et per consequens cum tex. ibi eque comprehendat mobilia sicut immobilia, probat optime communem opi. contra gl. hic. Immo probat etiam de incorporalibus quia excepit nomina calendarij quia non erant destinata ut in eo loco essent, quod est ex coniecturata mente testatoris in pre no. l. non aliter. ff. de leg. iij. In eo autem quod dicit suburbanam etc. bene ponit possessionem pro re, quia respicit locum, ergo pro re possessa, ut. ff. diximus, ex quo tex. patet quod legans res quas possidet eque comprehendit in legato mobilia sicut immobilia, et ita potest procedere opi. ultramonta. nec est hoc preter intentionem Bal. in. d. l. fi. C. de compen. et sic quod male intellexerunt et loquuti sunt Alex. et Jas. licet verum sit quod legans possessiones suas vel in tali loco existentes mobilia non comprehendat, ut premissum est. ¶ In ea glo. in. iij. par. Bar. antequam eam agrediatur format tres alias oppo. in quibus declarat aliqua tacta in gl. et ipsis oppo. explicatis coordinat pro declaratione omnium glosarum quinque principia. q. in eis non servans ordinem glosarum, sed magistraliter, et meliori ordine procedens que prius per glo. tractantur, nonnunquam postponit, et que post nonnunquam preponit. Ad quorum intelligentiam brevibus referas dictas oppositiones in quibus doc. cum Bar. simpliciter tradiderunt cum bene loquatur, et no. regu. quam tradit in iij. quod semper quando ius naturale ad homines aut rationes refertur exponi debet idest intelligentium. Quibus relatis veniamus ad. q. Barto. et quia in prima. q. tractat materiam huius tertie partis gl. ipsam una cum glo. tractabimus, glo. igitur, cum omnis que a ratione de aliqua re suscipitur institutio debeat a diffinitione proficisci, ut per id sciatur, ut quid sit id de quo disputatur, ut in primo officio Cicero sapientissime admonet, In primo huius preclare ac difficilis materie ingressu querit qualiter possessio de qua acturi

sumus

semus, diffiniatur, et in hoc refert tres varias diffinitiones, et alibi fatetur etiam peritissimos diffinire nesciuisse, ut l. stipulatio ista. §. hec quoque ff. de ver. obli. Non mirum igitur si (ut in processu videbimus) docto. tam antiqui quam mod. in hoc varij fuerunt, quod generaliter posse in qualibet diffinitione facile accidere. d. hic Alex. cum omnis diffinitio in iure periculosa sit, ut l. omnis

31 diffinitio ff. de reg. iu. et idem prec. me. † Sed aduertite obsecro diligenter manifesto et in termi. equiuocant, non enim de diffinitione propria, de qua agimus, loquitur ille tex. sed de regu. ut ibi. d. gl. que largo modo ideo diffinitio appellatur, quia diffinit et terminat materiam de qua fit reg. ut l. j. eo. ti. et ea est quod facile subuerti dicitur quia rare sunt reg. que excep. non habeant, ut ibi in glo. et argumentum ab ea fragile est, et ideo ait Fely. in c. cum ordinem. col. iiij. de rescrip. quod iudicare per regulas generales est proprium procurator. vel eorum doctor., quos vulgus positiuos vocat. Diffinitio autem proprie non potest subuerti. Immo ubi non conuenit diffinitio sit inter dicimus non conuenire diffinitum, ut in. d. l. j. §. volo. et hic et in l. j. ff. de testa. per Bar. et doc. Et a quo remouetur diffinitio, remouetur et diffinitum. d. §. j. Unde verior est ista conclusio directo contraria, nulla diffinitio in iure periculosa est, licet bene verum sit quod diffinire sit difficile, sed in iure posite diffinitiones sunt firmissimi fundamenti et ineuitabilis. Glo. ergo ponit tres diffinitiones, unam et primam Jo. secundam Azo. eius discipuli, tertiam eiusdem Azo. quam approbat et declarat, ut in ea habes. Quas diffinitiones, prosequere, ut per Bar. habes et clarioribus verbis per Alex. et Uin. et illa verba in secunda diffinitione, vel interpretatiue, que nemo declarat, dicas declarande, ut per glo. in l. quod

32 seruus ff. eo. in ver. creditur. † Antequam tamen alias diffinitiones ponat Bar. disputat unum, ad indagandam veram diffinitionem apprime necessariam. An l. pos. sit iuris vel facti, ut constet an ius vel factum, in ea diffinitione sit ponendum loco generis, in quo Bar. refert Jac. de are. tenuisse quod est ius per tex. in l. peregre ff. eo. sed et per eundem fundamentum refert tenuisse Jac. de rauen. quod per ipsum Bar. habes. Qui eandem opi. tribus legibus confirmat et approbat. Quam et ceteri doc. magis communiter sequuntur. Et ipsam comprobat Alexan. per tex. in l. si ea res. §. fi. in ver. prius sua apprehenderit ff. de ac. emp. sed posset responderi secundum Uin. quod loquitur de iure, quod venditor in re vendita habebat, et per tex. in l. homo liber. §. fi. ff. ti. j. Sed potest responderi, quod loquitur de usucapione secundum Uin. Et subdit ipse Alex. non facere ad propositum l. in conuentionalibus ff. de ver. obl. quam pro hac parte allegat Bal. in l. iij. C. e. vult dicere Alex. quod in d. l. consideratur actus traditionis, et sic non facit pro, nec contra, et Bal. ubi. sup. alle. et d. l. si ea res, et l. homo liber. Pro eadem opi. facit, quia pos. non cadit in seruo hac ratione, quia iuris est, ut expresse. d. tex. in l. possessio. §. j. ff. e. et l. quod seruus. e. ti. (et allegatur l. nunquam. §. j. ff. ti. j. que tamen non facit) ostenditur ergo possessionem non esse facti, quia si esset, eius esset capax seruus, cum constat eum esse capacem eorum que facti sunt. §. sed cum factum. insti. de stipu. ser. et d. l. stipulatio ista. §. hec quoque. quo fundamento ff. nititur Bar. et re. assumit Areti. licet sibi ascribat Jas. Qui Areti. et comprobat bene partem per tex. in l. qui pignoris in fi. ff. e. inducendo ut per eum. Roma. autem post Pet. de bella. adherens uti. opi. Azo. licet pos. esse facti, non iuris, primo per text. in §. si vir ff. ea. l. et §. sceuola, l. j. ff. si quis testa. lib. esse ius. Secundo quia omnia que in pos. interueniunt sunt facti, ut corpus, et animus, ergo et ipsa. Tertio per tex. in l. possessionem pupillum ff. eod. ibi, quod enim facti est etc. Quarto per l. bonefidei. §. j. ff. tim. j. ubi vult quod possidens videtur habere id quod facti est. Quibus fundamentis respondet hic per ordinem Alex. Cuius tamen responsiones possunt cauillari secundum Jas. ut per ipsum, et hanc opi. verum esse sentit Bal. in l. fi. in prin. C. de edic. diui adria. tollen. per tex. in d. allega. §. sceuola. Ex quibus apparet articulum esse valde dubium, nec mirum quod doc. inuicem aduersentur quia iura, et quod sit facti et quod sit iuris, ut sup. vidimus, sonum aliter probant. Unde preoculie Areti. mentem iurium prudentum considerans, tenet possessionem non esse meri iuris, nec meri facti, sed tertiam opi. quod sit mixta, simul iuris et facti. Que opi. fuit originaliter Bart. post And. de pi. in l. si is qui pro emptore. in vj. col. in ij. oppo. prin. ff. ti. j. et tenuit Pet. de ancha. in repe. c. sine possessione de reg. iur. in vj. in penul. car. Pro qua allegant rationem urgentissimam. Nam quod non sit meri facti, ex eo patet, quia non cadit in seruo, ut sup. contra autem si possessio in esse deducta esset meri iuris, reuerso ab hostibus ipso iure restitueretur, mortuo autem apud hostes ante captiuitatem possidente per l. cotne. heredibus proficeret. Nam ex illis ll. restituuntur omnia iura ipsi reuertenti et ipso apud hostes mortuo in heredes transferuntur, ut in l. postliminium. l. in omnibus. et l. bona. in prin. et per to. ff. de capti. et per glo. in l. denique. ff. ex qui. cau. maio. Hinc videmus quod in possessione ea que multum iuris habet. Ut illa quam per seruum in re peculiari tenemus habet locum recuperatio iure postlimi. ut in d. l. denique per glo. et scribentes. in §. item acquirimus ff. eo. Sed pos. iure postliminij non recuperatur, nisi in predicto casu ergo constat quod non est meri iuris. Et hoc dicit Areti. voluisse iuriscon. in d. l. denique, dum dixit possessionem ideo non restitui iure postliminij, quia plurimum facti habet. Pro eadem opi. ponderat Areti. tex. in l. cum heredes in prin. ff. eo. ubi dicitur in heredes transire omnia iura, et tamen dicitur possessionem non transire, ex quo ostenditur quod possessio que erat iam in esse deducta penes defunctum non erat meri iuris quia si esset transferret in heredem, sicut alia iura. Tertio pro hac parte allegat omnia iura dicentia quod possessio habet plurimum iuris ut in l. possessio in prin. ff. eo. et d. l. denique. Nam verbum plurimum, cum vim habeat comparatiui, ostendit aliquid facti inesse licet plus de iure. Factum autem quod possessioni inesse deducte inest dicitur esse animus qui in retinenda ea requiritur. l. iij. §. in amittenda ff. eo. l. licet. C. eo. qui etiam in retinendo est facti. l. benefi. circa medium. ff. ti. j. et cum hac opi. Areti. simpliciter

33 Jas. in prima lec. in secunda autem tenent quod sit ius. † Aduerte tamen in d. l. benefi. probat, quia habere bonam vel malam fi. quod probat esse facti, non sunt animus, sed operationes, seu effectus animi, et quod animus non sit facti, satis probat tex. in d. §. sceuola. ibi facti et animi, et tex. in d. l. possessionem ibi quod enim facti etc. iuncto ibi, alia causa est si forte animo pos. et bonus tex. l. j. pro herede in prin. ibi non etiam tam facti quam animi. ff. de acquir. heredi. quem alleg. Bart. in d. l. si is qui pro emp. vj. col. licet ibi respondeat cum violentia exponens non facti. i. alterius. est igitur animus non facti neque iuris, vel diuersum quiddam quolibet predictorum. Ut dominium siue rationis, siue nature, non enim est necesse quod aliquid aut sit iuris aut facti, ut patet quia multa possunt reperiri, que neutrum sunt, exemplum animal in genere immo etiam in specie homo vel equus, immo corpora omnia fundus, vestis, domus, non sunt enim facti in se, licet bene sint facta. i. creata, vel fabricata, et bene sit facti hoc quod sint. i. ipsa existentia. Ita quod quis habeat animum possidendi vel aliud faciendi est facti, non tamen in se animus. Item habere obligationem est facti, et tamen obligatio in se est iuris non facti, non ob. quod animus semper sit in agendo vel patiendo ut l. hec verba ff. de ver. sig. et ideo forte non separatur a doc. animus ab operatione animi, ut etiam ibi est animus spirate Dei facturusque mouentem, ex dicente eorum etc. Nec animo stat quod vere sunt diuersa, ut ibi in noua fert animus mutatas dicere formas. Sed in questione prin. Soci. subtilius adhuc considerans, tria ut diuersa ponit, acquisitionem pos. Retentionem iam acquisite. Tertio ipsam pos. acquisitam et retentam in quidditate a predictis diuersam, ut per eum notanter. Pro resolutione dicas quod aut consideramus possessionem, prout in esse deducitur, et sic acquisitionem possessionis et ea est facti, licet eo modo in effectu acquisitio et deductio pos. in esse sit non autem pos. que nondum est. In quo docto. omnes sunt concordes, et probat tex. ff. in §. seq. et potest intelligi tex. in §. si vir uxori. et l. j. §. sceuola ff. si quis te. lib. esse ius. fu. secundum Soci. Et quod immo de retentione possessionis iam in esse deducte, que retentio

34 facti est. † Aut consideramus pos. prout in esse producta est, et in hoc est disputatio. Demum teneamus opi. Bar. et communem quod est merum ius. Et ultra fundamenta Barto. habes. ff. illud de seruo. Cui tamen posset dari responsio (sicut etiam fundamentis Barto.) si alia non urgerent. Nam posset dici quod possessio non cadit in seruo taliter ut sibi acquirat, sed bene ut domino suo acquirat, ut in §. item acquirimus ff. eadem. l. et sic quod incapacitas serui non sit ex eo quia sit iuris. Sed ex regula quod quicquid acquirit seruus acquirit domino. l. placet. ff. de acquiren. heredi. cum concor. Nec ob. quod factum hoc non cadat in seruo, quia non erat applicandum in persona serui, nec eius persone coheret, ut est in §. sed cum factum. prout dicit Uincen. Secundo inducitur. l. cum heredes in principio. subtiliter sic dicit, quod omnia iura mortuo testatore in heredem transeunt, pos. autem (subditur) non transit. Et sic ponit exceptionem in pos. quod non transeat. Sed exceptio non est bona nisi sit de reg. l. ne quod ligde ff. de

pec.lega.glo.l.j.ff.de reg.iu.Dy.in rub.de reg.iur.in.vi.Bar. in.l.si eum.§.q iniuriar.ff.si quis cau. Ergo pbat tex.q posl. post q est in esse deducta est iuris. Nam aliter sequeret q male posuisset exceptionē ibi iuriscon. Nec ob.si qs ingenio pollēs diceret ibi nō excepsiue, sed aduersatiue loqui iurisco. Nam respondetur ex doctri. Bar.in.l.hoc amplius.§.de his.ff.de dā. infec.dicētis hmōi dictiones sed, aut, tñ, e similes poni exceptiue, vbi pcedit regula. Comprobat hec inductio.d.l.q alias iurisco.inepte.(si pos.esset facti) de ea inseruera ibi. Ad qd.n.cadere dicere oia iura in hēdes trāseunt, pos.aūt nō, si esset facti, cū esset indubitatū. Et si mentio faciēda fuisset de his q sunt facti fuisset i gñe faciēda sic, scā aūt ec. Nisi diceres q dubiū erat ibi de possessionis translatione secūdū mōm tū.erat principalis dubitatio. Ideo de ea sola fit e in spē, mentio lz idez fit in ceteris factis e sic huic pōderationi posset forte rñderi. Tertio arguit ea q sunt iuris sequunt illum q ipsa hz quocūqz vadat.l.fi.C.de prescri.lon.tēp.e per Bar.hic.in.iiij.col.dez q̄rit an detentatio sit iuris vel facti, sed constat pos.esse hmōi.l.cles possidere. §.qui ad nūdinas.ff.e.l.lz.C.eo.ergo.ec.nec ob.q id sit in ciuili, q sufficit, cū posita specie ponat genus. Quarto pōt induci tex.in.l.possessionē pupillū.ff.eo.vbi pbari vr q possessio, quatenus in ea actus corporis interuenit, est facti, e sic in apprehensione, vt est clap, non post. Dicitur.n.q pupillus pōt perdere pos.corpore, nō aūt aīo desinens possidere, e subdit rōnem, qd .n.facti est, pōt amittere.q.d.quatenus interuenit corporis ministeriū.i.actualis insistētia est facti, sed quatenus est apprehēsa sit iuris cūtū a ministerio animi. Nec obst.q aīus sit facti sm cōez. Nāz stat q id qd aīus operat possit esse e sit iuris sicut cōstat in obligatione q iuris est, Zctus aūt ex quo orit est facti, vt ff.dictuz fuit. Quinto inducit Vlin.q pos.est res incorporea e inuisibilis post q est apprehēsa, pz de se, e probatur in.l.iij.in prin.ff.e.sed incorporalia sunt iuris vt in.l.j.§.fi.ff.de re.diui.e insti de reb.corpo.e incorpo.§.incorporales ergo pos.est iuris

35 siue ius. † Quod fundamentū nihil (vt mihi vr) vz, nā ppositum vr falsum, q sequat est incorporale ergo est ius. Nā vnūquodqz factū est incorporeū q nō vr, nec tangi t, vt ea.l.j.e.d. §.q̄uis corpus faciens videat e tangi possit, sicut de hēditate, in.d.ll. Itē pz in Zctibus qui sunt facti.d.l.cōsilio.in fi.ff.de cura.furio.e tñ Zctus nō vr. Nec ob.d.ll.q de his q in iure cōsistunt ponit p modum exēpli q sint incorporalia. Non q oia incorporalia sint iuris, sed bene q oia iura sunt incorporalia, e sic nō vrget vllo modo. Ex his vel aliqbus ex eis satis substātabilis vr reddi, cōis opi.lz plurima p Zria opi.faciant, de qbus e qualiter euitari possint videre potes per Vlin. oia Zgerentes. ¶ Aduertendū tñ q lz opi.Aret.q pos.sit iuris e facti simul plurimū applaudat, tñ recte Zsiderando essentiā, e quidditatē ipsius possessionis dōm q est meri iuris. Nam Z eam opi.facit Zcludenter q in eodē subiecto nō pñt esse due qualitates Zrie, vt sunt hec, q sit iuris e nō iuris, facti e nō facti. Nam ponēdo q sit facti negatur q sit iuris, e ponēdo q iuris sequit negatio q sit facti. Ita debes deducere, nō vt p Clau. dicentē q sequeretur q esset corporea e incorporea. Nam negat, q omne factū sit corporeū, imo nullū factuz est corporeū, due aūt qualitates, nō pñt, que sint Zrie, in eodē subiecto esse vt no.in.l.j.C.de lati.liber.tol.e.l.mutius.ff.p soci. Nec ob. primū Areti. fundamētū q si esset meri iuris restitueret postliminio, qd est falsuz, vt p Bar.in.d.l.si is qui p empto.e hz in.d.l.deniqz. Nam si vez esset fundamentū Zcluderet ēt in pos.quesita per seruum, in rebus peculiaribus, per.d.l.deniqz, in quo veritas est in Zriuz, vt ibi no.e latius in.d.l.si is qui pro emptore. Non.n.pt dici q quesita ex cā peculiari nō habeat mixturam facti, q̄sitam vero ex alia cā habeat mixturā facti, qm rōne quidditatis pos. vna ab altera nō differt, sed diuersitas hec prouenit ex actu acquisitionis e retentionis, nam pos.quesita per seruum ex cā peculiari acquiritur dño absqz eius scientia vel aīo, cū effectu vsucapionis, e sic absqz aliquo eius facto, quesita autē ex alia cā, lz acquiratur ignorati, vt in.l.j.C.eo.tñ sine effectu vsucapionis ante scientiaz, vt late per Bar. in.d.l.si is qui pro empto.e.d. l.deniqz vbi vide. Unde sequitur q in quesitis ex cā non peculiari, ideo nō recuperantur postliminio, q est necessaria scientia e animus dñi e sic factum eius, facta autem postliminio nō recuperantur, que scientia e animus dñi cum non requirantur in quesita ex cā peculiari sequitur q ideo postliminij iure recuperantur, q in nullo factuz adest in persona dñi, capti e reuersi ab hostibus. Et sic differentia est circa actuz acquisitionis e re-

36 tentionis. † Et animus siue retentio pos.nō est pos.sed cā retentionis e durationis pos.sicut in simili vsucapio non est dñiū, sed acquisitio e cā dñij.l.iij.vbi glo.e doc.ff.ti.j. Ad secundus per.l.cum heredes rñ.q immo facit Z eum inducēdo vt.ff.ponderando exceptionem a regula. Ad tertium de le.pos.ff.e.cuz concor.ponderādo q loquuntur cōparatiue, e sic presupponit positiuum in termi.l.vbi aūt non apparet.ff.de verbo. obli.e per Zñs q hz aliquid ēt facti, lz plurimū de iure. Rñ.q non sequit ex iure e ex facto pos.mutuatur ergo est iuris e facti, e sic ex eo q aliquid ex facto mutuatur, intelligēdo ēt comparatiue, ergo hz aliquid facti. Nam ēt, ex mero facto ius oritur.l.consilio.ff.de cura.fu.ad.§.j.in ea.l.ibi non tñ corporis, sed ēt iuris est, rñ.cum Soci.q ibi rñdet tacite obiectioni q lz sit facti intelligz quo ad acquisitionē, e sic videretur posse cadere in seruo tñ est ēt iuris.i.dnm est acquisita, e ideo non cadit in seruo, vrget

37 tñ ille tex.q hec rñ.est aliqualiter diuinatiua. † Aduertendum est tñ q lz pos.in quidditate e quo ad essentiaz sit meri iuris in esse deducta. Attamen retentio pos.seu retinere pos.est facti vt pz de se, ac ēt q hēre animum ad pos.est facti.d.l.bonefidei, et de tali retentione loquitur proprie.d.§.sceuola. Ideo fatēdum est q tale ius est inseparabiliter coniunctuz facto tali, ita q aīo retinendi cessante cessat ipsum ius.i.ipsa pos.non tñ ipsum factum est possessio, nec econtra, vt sentit Areti. Sed est necessaria concomitantia pos.sine qua durare e subsistere non potest, sicut seruitus siue re, siue sit personalis, siue realis, e tñ seruitus est ius e incorporeum diuersum ab eo sine quo stare nō pōt. Et est durationis pos.cā, q sine tali facto stare non potest. Et hoc respectu quia retentio pos.est facti, iura nōnunq pos.in esse deductam dicunt esse facti vt in.l.bonefi.in.l.j.§.sceuola.e.l.deniqz. vt hic.d.Soci. Nec ex hoc q sine tali facto stare non pōt sequitur q sit pars substantialis pos.iuxta.l.malum.ff.de verb. signi. Et sic q vera sit opi.Areti.q pz responsio ex dicto simili de seruitute e dictis Bart.in.l.qui vsumfru.ff.de verbo.obli. Quicunqz opi.teneamus includitur ius, e q pos.est ius si non

38 merum vna cum facto. † Unde inducitur per Areti. ad singu. dictus Inno.in.c.j.de reb.ec.nō aliená.q si cōmitteretur alicui cā hēs verbis, q cognoscat de proprietate e iure beneficij, q talis poterit cognoscere ēt de possessione, qd dictum sequens exclamat Bal.in.l.si mulier.§.si possessionem.ff.de eo qd me.cā e.l.aubenus §.sine.in fi.C.de sac.san.eccle.per illū tex. Adde tex.e ibi Bal.in.l.si quis ad se fundu.C.ad.l.iul.de vi.in ver. possessionis iura.e Fely.in rub.de rescrip.ij.col.adducētes decisionem de rota in nouis.in ti.vt lite pendente conclu.v.determinantem q si papa subrogauit aliquem in iure qd habebat dictus super tali beneficio ille intelligitur etiam subrogatus su-

39 per pos.quod dictum exclamat hic Claudi.e iure, † qui etiam inducit pro saluando eo, qui dixit rem ad se pertinere ratione

40 iuris, q obtinebat solum probans pos. † Facit etiaz q si papa concessit alicui beneficiato q posset testari de acquisitis ex iuribus sui beneficij, poterit talis testari de fructibus beneficij qui acquisiti sunt ex possessione Alex.in consi. Reuerēdissime ośte. xv.lib.ij. ¶ Hactenus solūz de tribus diffinitionibus positis in glo.vidimus, nunc de alijs videndum. Et quartā dedit Ja. de rauā. Quod pos.est ius quesitum ex corporalibus vel apprehensione corpore e animo, e iuris adminiculo concurrente, et sic diffinit possessionem, iam in esse productaz e ob id videtur bona, ex alio tamen eam improbat Barto. vna cum quinta de qua proxime, quia ad eundem finem ambe tendunt, quia non continet quid sit pos.sed vnde proueniat pos.quod in diffini-

41 tione esse non debet. † Nam diffinitio non debet continere vñ aliquid proueniat, sed quid sit e sic essentiaz rei que diffinitur. Supple quia diffinitio est rem que est breuiter enarrans, vt.d. post Bart.glo.in.l.omnis diffinitio.ff.de reg.iur.vel diffinitio est oratio explicans id de quo est questio. Exempla patent inquit Bar.in diffinitione obligationis, hereditatis e testamenti, e diffinitione actionis, in quibus ostenditur, quid sint non vnde proueniant, videtur contra.ff.ti.j.l.iij.sed non est ibi diffinitio vt ibi Pau.sed descriptio. Patet etiam ex verbis philosophi diffinientis hominem his verbis, homo est animal rationale mortale, non eniz dicit vnde proueniat, sed quid sit homo. Quintam ergo, hac reprobata, ponit Barto. post Jac.de are.dicentem, pos.est ius insistendi rei prouenieus ex vera vel interpretatiua apprehensione. Cum effectu possidendi, rē non prohibita

non prohibite possideri, vacantis vel a possessore tradite animo possessionis transferende, quã diffinitionẽ licet sequaẽ Oldra. tñ post Cy. in. d. l. ij. reprobat hic Bart. Tum qꝛ tot complectitur, ꝙ ad eius expositionem esset necessaria expositio totius ti. Tum ẽt qꝛ laborat eodẽ morbo, quo precedẽs, Cyni ẽt ex alio eam improbare asserit hic Alex. vz qꝛ diffinit possessionẽ prout in esse producit non prout in esse producta est, ut ds, ut. S. vidimus. Sed tu adverte qꝛ hoc fundamentũ est falsum, qꝛ imo hec ꝛ precedens diffiniunt, prout in esse producta ẽ ut expresse fatetur hic Bar. dicens Jac. de are. tendere ad eundẽ finẽ cum Jaco. de ra. Ad cuius verba parũ in hoc fuit advertens Alexã.

42 † Septã, his reprobatis, ponit Bart. possessiõis in gñe sumpte non in specie, vz possessio. est ius insistendi rei non ꝓhibite possideri, Ideo asserens se dicere eam esse ius ad dñiam detentationis assimine, que est facti, ut inferius se dicit ostensurus, supple. J. in ver. quero quid iuris de detentatione, ꝛ in fi. Jtẽ ad differẽtiã rei possesse, que nonnunquã appellaẽ posses. ut. l. interdũ J. de ver. signi. ꝛ. l. ij. C. de proba. cum aliis. S. allè. Jtẽ ius insistendi dr ad differentiam dominij, qḋ est ius vendicandi ꝛ disponendi de re pro arbitrio. l. in rem. S. de rei vendica. l. si quis vi. §. dña vbi idẽ Bar. bene diffinit dominiũ J. eo. cum. l. in re manda. C. manda. Jtẽ ius insistendi ad dñiam vsufructus qui ẽ ius vtendi. l. j. S. de vsofruc. Addunt illa verba rei non prohibite possideri ad dñiam rei, que ob iuris prohibitionez possideri non põt, ut est res sacra, religiosa, ut. l. inter stipulantẽ §. sacraz J. de verbo. ob. ꝛ. l. qui vniuersas. §. j. J. eo. Huic diffinitioni simpliciter adhesit Ang. J. in. d. §. dña, ꝛ Saly. in. d. l. ij. Sed idez Ang. hic, ꝛ cum eo. Jmo. Roma. ꝛ Pau. improbant hãc diffinitionẽ, primo qꝛ asserunt cõvenire ẽt detentationi, que est ius, probant, p. l. si finita. §. si quis metu. S. ḋ dam. infec. vbi missus ex primo decreto, (quẽ constat detinere, ut in. l. iij. §. fin. J. eo. ꝛ. l. cum legati J. ex quib. cau. in pos. ea.) dr habere ius. Jtẽ probat per. l. ij. in prin. J. pro here. Jtem ꝑ rationẽ, qm̃ detentatio ẽ ius insistendi rei vsqꝫ ad vsum cõsumatũ, ut patet in re cõmodata. l. in cõmodato. §. sicut. S. cõmo. ꝛ. l. si seruus. ij. §. locaui. J. ḋ fur. ꝛ ob id priuato detentatione cõpetit officium iudi. ut restituatur. l. acquilius cum ibi no. ꝑ Bar. S. de dona. ꝛ no. l. l. si duo. §. creditores J. vti possi. ꝛ glo. in. l. ꝛ ideo. §. fi. S. de condi. fur. ꝛ rñdet Ang. fundamento quo innitiẽ Bar. ad probandz ꝙ detẽtatio sit facti. J. in precallega. ver. quero quid iuris de detentatione ꝛc. dicens ꝙ si esset iuris nõ cõveniret seruo, ut. l. qḋ attinet J. de reg. iur. ꝛ tñ convenit, qꝛ seruus detinere dr. l. qḋ seruus J.

43 eo. ꝛ precallega. l. stipula. ista. §. hec quoqꝫ. J. de verb. ob. † Nam d. Ang. ꝙ seruus nõ est incapax eorum que sunt ḋ iuregen. primeuo, lz sit bñ incapax eorũ que sunt de iure ciui. vel gentiũ secundario, Sed detentatio lz sit iuris, est tñ de illo iuregen. primeuo, quod ostẽdit, qꝛ illo iure homines res detinebant illasqꝫ pedibus calcabant, prout hodie faciunt, ꝛ sic nõ mirũ ꝙ posito ꝙ detentatio sit iuris, ꝙ nihilominus cadat in seruo, qui est capax predictorũ, que sunt dicto iuregen. primeuo ꝑut obligationis nãlis, ut in. l. si id quod ꝛ ibi Bar. S. de condi. inde. duplex enim fuit ius gentiũ, Primeuũ ꝛ secundariũ, ut ꝑ Bar. in. d. l. si id quod, ꝛ Alex. hic post Ang. Secũdo cõtra diffinitio. Bar. instat Jmo. qm̃ hec diffinitio ꝫuenit ẽt vsufructui, qḋ est ius insistendi, Nam cum sit ius vtendi, ut. S. l. j. ḋ vsufru. ergo est ius insistendi, Nam ẽt vsufructuarius insistit rei. l. iij. §. dare. S. de vsufruc. Tertiũ adducit Ro. ꝫ Bar. qꝛ falsum est sm ipsum ꝙ possessio, sit iuris, cum imo ꝛ facti, Cui fuit. S. rñsum. Quartũ adducit, qꝛ verbum rei in diffi. est gñale. l. j. S. si cert. peta. ꝛ sic cõprehendit ẽt incorporales quas tñ falsum est possideri. l. seruus. §. incorporales. S. ti. j. Reprobata igiẽ hac diffinitiõe Barto. sm ipsos ponit septimã Ang. Hanc vz, possessio est ius insistendi rei nõ ꝓhibite possideri, aptũ natũ ad acqũtionez dominij ꝛ eorum que sequunẽ ex eo. Quam diffi. approbant Jmol. ꝛ Pau. ꝛ si ad hanc diffinitionẽ advertamus reperimus esse diffinitionẽ Bar. additis illis verbis aptũ, natũ ꝛc. quã aditionez ob id fecit Ang. ne diffinitio cõveniret detentationi, qꝛ sm eos est iuris nõ facti, quicquid dicat Bar. S. l. d. ver. quero quid iuris de detentatione, sed ut. J. dicemus verior est sentẽtia Bart. et cõsequenter ꝓdicta additio est superflua. Aliqua ꝫ hanc diffinitionem alleg. Roma. a quibus Ang. tuetur hic Alexã. v. colũ. Attamen nõ est tenenda, quia nõ cõprehendit naturalẽ possessionem, qꝛ sola nõ est apta ad acquisitionẽ dominij, ut hẽ. J. l. iij. §. ex cõtrario ꝛ prosequiẽ hic Are. latissime. Jtẽ liber homo bona fide possideẽ. l. iusto in prin. J. ti. j. melius. l. homo liber. §. sina. S. ti. j. ꝛ tñ non vsucapiẽ. l. vsucapionẽ eo. ti. Jtẽ nõ cõprehẽdit pos. malefi. ut. d. Roma. ꝛ bene quicquid dicat Alex. nõ. n. est minus pos. qꝛ non sit apta ad vsucapio. ℂ Octauã diffini. ponit Jmo. ꝙ pos. est simplex ius insistendi rei nõ ꝓhibite possideri, aptum natum producere interdictũ, quod pro recuperãda pos. dari consueuit, Simplex asserit dixisse ad differẽtiã vsufructus qui non est simplex ius, sed vtendi ꝛ fruendi. d. l. j. S. de vsufruc. ꝛ dicit se apposuisse illa verba aptũ natũ producere interdictũ, ꝛc. tollendũ cõtrarium de detentatione pro qua interdictum possessorium non competit. l. j. §. deijcitur J. de vi ꝛ vi arma. Sed remedium implorandi offi. iudic. ut ad dictam detentationem deiectus restituatur. d. l. acquilius regulus vbi hoc to. ꝛ habetur. J. in. d. l. j. §. deijcitur, de vi ꝛ vi arma. intellige de interdicto recuperande ut. d. §. nam illud de quo in. l. j. ꝛ ꝑ to. J. ne vis fiat ei cõpetit. Hec diffinitio laborat eo morbo quo ꝓcedens, qꝛ plura verba sunt superflua, ꝛ non est verũ ꝙ posses. absqꝫ alio sint apta producere interdictũ pro recuperãda poss. sed deiectio vna cum pos. ut. d. §. deijcitur, ꝛ primo deiectus hꝫ obligatum, deijcientem actione personali. l. j. in fi. J. de interdi. Areti. ℂ Nonam diffi. ponit Roma. dicens possessio est in re corporali, non prohibita possideri vera vel ficta insistẽtia cum animo possidendi. Quam diffini. ex duobus improbat Alexã. ut ꝑ eum ex alio etiam non placet, qꝛ ponitur factum. i. insistentia loco generis in hac diffinitio. vbi ds esse ius tenẽdo ut. S. ꝙ possessio sit ius nõ factum. Jtẽ ex alio qꝛ nõ bene convertiẽ, naz vbi nõ est insistentia ꝛc. nihilominus est possessio aliquando, ut in. l. clam possidere. §. qui ad nundinas. J. eod. ꝛ in glo. sequen. ℂ Decimam diffini. dedit Rapha. cume. sic, possessio ẽ naturalis rei apprehẽsio rei nõ prohibite possideri cum animo possidendi facta. Que nõ est bona, tum qꝛ ꝓsupponit possessionẽ esse facti, tum ẽt quia diffinit possessionẽ prout in esse producitur. ℂ Undecimã ponunt nõnulli ꝙ est ius rem non prohibitaz possidendi, que non plz, qꝛ falsum est ꝙ ius possidendi sit possessio sicut ius testandi nõ est testamentum, ius adeundi non est aditio, ꝛ similia. ℂ Duodecimam ponunt alij possessio est ius insistendi rei non prohibite possideri, aptum natz solo animo

44 retineri. † Contra quam id facit concludenter, qꝛ nõ cõvenit rebus mobilibus, nam earum possessio solo animo nõ retinetur, sed ita demum si res sub custodia nostra sint, cum facultate ꝙ si volumus possimus ipsarum rerum naturalẽ pos. apprehendere sine ipsas res, ut in. l. iij. §. nerua filius, ꝛ. l. si rem mobilẽ. J. eo. ꝛ vtrobiqꝫ ꝑ doc. ponentes rationẽ differẽtie inter res immobiles, quarum possessio solo animo retinetur ꝛ res mobiles quarũ non sine custodia. ℂ Tertiamdecimaz ponit Areti. ꝙ possessio est ius ad mixtum facto insistendi rei nõ prohibite possideri. Que diffi. non potest sustineri tenẽdo ꝙ possessio l esse deducta sit meri iuris, ut tenẽt Bar. ꝛ doc. cõmuniter. ℂ Quartamdecimam ꝑ ut nouissime prece. me. ꝙ est ius res non prohibitas possideri apprehensas retinẽdi varios ẽt alios producẽs iuris effectus. Que mihi nullo modo tenenda videẽ quoniam caret anima, non enim potest dici diffinitio, cum sit incerta illis verbis varios ẽt alios ꝛc. Quod ẽ penitus alienũ a diffi. qualibet.

45 † Nihil enim aliud est diffinire, nisi verbis diffinitiõis certo modo exprimeẽ, circũscribere ꝛ terminare rem que diffinitur ut patet ex diffinitione ipsius diffinitionis de qua per Boe. allega. per glo. in. S. allega. l. omnis diffinitio. J. de reg. iur. vel est oratio esse rei indicans per essentialia ut Aristo. primo ethico. etiã ex alia diffi. quã doctissimos viros tradidisse refert Pont. moder. oẽ, in dialogo qui Antoninus inscribiẽ dicens ꝙ diffinitio est oratio explicans id de quo est quomodo, ex alio etiam non bona, qꝛ in diffinitionibus non sunt inferendi effectus rei que diffinitur, ut patet in diffinitionibus in iure positis ac etiã ex predictis diffinitionibus diffinitionis. Nec ob. ꝙ in diffinitione testamenti sint illa verba de eo quod quis post mortem suam ꝛc. Nam ꝛ in diffinitione obligationis illa quo necessitate astringimur, ꝛc. ꝛ in diffinitione actionis quod sibi debetur, ꝛ in diffini. vsufructus ꝛ pluribus alijs. Nam negatur ꝙ dicta verba denotent effectum aliquem rei diffinire, imo solum denotant causam finalem que potest in diffinitione comprehendi, Nam ut dicunt Philosophi potest aliquid diffiniri secundum alteram ex quattuor causis. s. vel efficientẽ, vel materialẽ, vel formalem, vel finalem, ꝛ ideo homini dant diffinitionem quadruplicem, ꝛ illa homo est animal rationale mortale est sm causam

formali in fm quam ꝛ finales et plurimi dicunt esse in dis: res diffinire, Nos et plurimum habemus diffinitiones secundum causam finalem, Sed etiam formalē, vt in.l.v.§.stipulatio ff. de verbo.ob. ꝛ de huiusmodi quadruplici cā vide p Lbusio.por. institu. de verbo.obli.in rub. ꝙ vis sub tali cā finali generaliter expressa oēs effectus tanꝙ̄ species eius cōprehendat, Nam esse circa aliquas rei nō pōt negari quin aliquid ex eo ad cuius finē agit res fit, id tamē nō debet in diffinitione expresse ꝛ singulariter nominari, q: nō facit ad exprimendum ēd, sine qd fit id qd diffinit, qd solū facere dz diffinitio vt.§.in allega. diffinitionibus dilanuitionis, ꝛ sic ꝯcludo ꝙ dicta diffinitio non est bona q: non debeat ex̄pmi aliq̄ effectus, ꝛ posito ꝙ esset exprimēd⁹ sine effect⁹ exp̄mēdi dicta expressio nō fuisset faciēda eo mō, q̄ feā appꝫ in ea, vt in primo fundamento. ¶ Quintamdecimā nuper tradidit Alcia. in libello de quinqz pedū prescrip. vel potius per Juricon. traditam fuisse ait in.l.qd est.ff. de verbo.sig. vz ꝙ possessio est vsus rei apprehense a iure separatus ꝛ illā lacte fa.der ac defendit ꝛ simul tz ꝙ possessio est facti, quod dicta verba clare denotant, sed in ꝯtrarium facit tex. ibi in fi. vbi ꝙ possessio est species predij, ꝛ sic habet predium vt genus, Secundo ꝛ fortius destruit per text. in.l.j.ff. de fur. ibi vel vsus vel possessionis eius, ꝛ sic possessio est diuersa ab vsu. ꝛ concor. tex. insti. de obli. que ex delic. nas. in prin. Tertio certum est ꝙ cōmodatarius hz vsum rei apprehense a iure separatum.l.j.§.cōmoda. ꝛ tn̄ non possidet.l. rei cōmodate, co.ti. ex quo surgit quartum quia commodans nō habet vsum rei, ꝛ tn̄ possidet, Aliter ergo accipitur possessio in.d.l.qd est vt ibi patet presertim in ver. cuius proprietas ad per ti. ec. ex his igitur patet in hoc tot esse sententias quot sunt capita, ꝛ nō ab re gl. in preallega.§. hec quoqz dixisse peritissimos possessionē diffinire nesciuisse. Ne tn̄ quid sit id ō qro in hoc ti. agitur ignoretur (qd nefas esset) plerique doc. sustinent diffinitionē Bar. sīdentes ad fundamenta cōtra eam adducta de quibus.§. ad primū dum dicebatur ꝙ nō bona q: cōuenit detentationi Rn̄. Alex. fatendo, ꝙ conuenit, sed negat esse absurdum, quoniā detentatio est possessio largo modo sumpta vt in.d.§. hec quoqz, ꝛ in.c. causam cum glo. de prescrip. ꝛ ī gl. ff.§.j. in ver. lz maxime, Quam saluationē iure improbāt Modet. quoniā est ꝯtra expressam intentionē Bart. volentis ꝙ in sua diffinitione, sit dictio ius, vt nō cōprehendatur detentatio,

46 Aliter ēt improbat vt hic per Lan. † Unde responde tenendo ꝙ verius sit assumptum Bar. ꝙ imo detentatio sit facti nō iuris, prout ff. lz Bar. in preallega. ver. cuius opi. est sustentabilis, Nam ipsa detentatio in se est facti, lz causa ipsius sit iuris vt.d. Areti. ponēs in locatione ꝛ primo decreto que sunt ius, ꝙ est causa detentationis, ꝛ pro Areti. facit optime tex. in.d.§. si quis metu ibi ius eum habere perinde ac si in possessione perseuerasset, et sic ius ꝛ detentatio nō sunt idem detēpta detēptatione omnino ius remanet, qd in effectu causatum est ex p̄io decreto, vt ēt probant alia ver. in.ij. casu amisisse eas pretorio beneficium ꝛ intellige Jur. Lon. de iure premisso. Tres.n. casus in.d.§. decidunt, in.j. ius nō amittit in ijo amittit ꝛ nō recuperat, in tertio lz amiserint tn̄ in possessione.i. detentationem restituēdus est. Uel d. cas ꝙ posito ꝙ admitteremus detentationē habere aliquid iuris tn̄ non pōt negari quin habeat plurimū facti cum non sit nisi quedam custodia, vt.l. cum legati.ff. quib. ex cau. in pos. eat, ꝛ sic deberet dici facti, cum res a potiori denominari debeat.l. querit.ff. de statu homi. Cum ēt in diffinitiōe debeant poni verba propria ꝛ sic si detentatio ē facti ꝛ iuris, nō pōt dici proprie ius, vt possessio que diffinit, que simpliciter est ius, vt.§. tenuimus, Nam id qd nō est simpliciter tale, sed scdm quid, non pōt dici proprie tale.l. hoc legatū.ff. de lega.iij. ꝛ per Bar. in.l. si maritus.§. legis iulie.ff. de adulte. ꝛ sic detētatio nō possit dici proprie ius. Ad scdm ꝙ cōuenit vsufructui, q: id negatur, nam vsufructus nō solū est ius insistendi, verum ēt vtendi ꝛ fruendi, Ad quod est tex. formalis in.l. acquiritur in fi.ff. si vs.j. Jtem ꝙ non conueniat ostendit ijo ꝙ Alex. q: vsufructuarius qui amisit possessionem rei non habet amplius ius insistēdi nisi illo ius recuperet mediante aliquo interdicto, ꝛ nihilominus ius adhuc hz ius vtendi ꝛ fruendi, cum non amittat amissa naturali possessione, nisi accedente lapsu longi temporis, vt.l. corruptionē C. de vsufruc. Tertio etiam pōt respondere, vt hic per Soc.y. ad tertiū fuit.§. rūtum. Ad quartum ꝙ cōuenit ēt rebus incorporalibus ob verbū rei quod ē generale respō. Alex. primo negando ꝙ proprie, q: improprie, ꝛ sic ꝯcludunt per illa verba rei nō prohibite possideri, vel secūdo fatendo ꝙ diffinitio Bar. cōprehendit res incorporales siue possessionē rerum incorporaliū, tn̄ dicit nō obstare q: largo modo possident, primam non reperio improbatam, sed non est bona, quoniā Bar. non adiecit illa verba rei non prohibite possideri, isto respectu vt pꝫ ex declaratione sua, Jtem non placet, q: res incorporales nō sunt tales que ob iuris prohibitionē possideri nequeant, sed q: natura earum repugnat vt in.d.§. incorporales. Secundam reprobant aliqui ꝛ bn̄, q: diffinitio dz demonstrare diffinitum p terminos proprios, nō abusiuos, ꝛ improprios, Unde soluit Jas. ꝙ verbum insistendi tollit cōtrarium, sicut Alexā. per ver-

47 bum detinendi saluat diffinitionē Joānis. † Sed caue q: datur insistentia ēt in re incorporea, vt est possessio q: est iuris vt.§. et tn̄ de ea.d. tex. hic qui ei.s. possessioni insistit, studio etiam dicit quis insistere vt in.c. tue de cleri. nō resi. ꝛ.c. cum ex eo de electio. lib.vj. Insistere ēt dicit quis discipline.c.f. de off. primice. ꝛ generaliter dicit quis insistere negocijs ꝛc. lz omnia incorporalia sint, ꝛ ideo adde vt.ff. i fi. Sed posito ꝙ a predictis obiectionibus predicta Bart. diffinitio defendi possit, aliud tn̄ contra eam vrget, Nam vt ēt.d. Jas. illa verba nō prohibite possideri in ea posita sunt superflua, quod est alienum tum generaliter a materia iuris tum specialius loquendo a modo diffiniendi, vt ostendit ex inspectione diffinitionum, vt in diffinitiōe testamēti in.l.j.ff. de testa. nam in eo non additur de rebus de quibus testatori liceat post illa verba de eo quod quis post mortē suam fieri velit, cum ibi eadem rōne fuissent addenda, quoniam de re sacra siue religiosa non potest testator disponere ꝛ de alijs similibus, vt in.l. apud iulia.§. fi. ꝛ.l. si quis inquilinos.§. fi.ff. de leg.j. Simili modo pꝫ in diffinitione stipulationis de qua l.l.v.§. stipulatio.ff. de verb.ob. vbi illis verbis se daturum, non addunt rem non prohibitam, cum ēt res sacre religiose, ꝛ similes, in stipulationem deduci prohibeant.l. inter stipulantes.§. sacrā.ff. de verbo.ob. Superfluo ergo in diffinitione fit mentio de habilitate q: subintelligitur argu.l. vt gradatim.§.i.ff. d mune. ꝛ hono. Cogita an responderi possit ꝙ licet nō valeat dispositio de illis rebus, tn̄ omnino est testamentū ō hīe institutiones heredis ꝛ alia requisita, Sed non est possessio, si quis ingrediat animo possidendi rem prohibitam possideri, ꝛ similiter est verborum conceptio ꝛc. ꝛ sic stipulatio, lz res deducta in ea sit extra cōmercium, ꝛ ideo lex nō dicit nō esse stipulationem, sed esse inutilē, vt in.d.§. sacrā, sed nō summouet obiectio, nam in diffinitione legati in.l. legatum.ff. de leg.ij. nō fit mentio de re que

48 legari nō prohibeat, Jtem ēt testamentū non vz si institutus sit incapax.l.j.C. de heredi. institu. † Concludi igitur posse videtur ex oibus.§. relatis diffinitionibus minus copiosam, ꝛ tenendam esse diffinitionē Jo. cui nō ob. obiecta in ꝯrarium, Nam respondet, vt hic p Alex. et Jas. Sed caue q: non pōt defendi a vicio superfluitatis in verbo quoddā ꝛ in ver. sibi, Nam qui alieno nomine est in re possessa nō possidet sed ille cuius nomine ē in re ꝛ per consequēs in eo pos. vt in.l. si id qd.§.j.ff. eod. in ver. possidemus, quicquid aliter dicat hic Jas. ꝛ si esset necessaria in eo esset defectiua diffi. Bar. qua oēs eam tenentes posset tn̄ tolerari.d. ver. quoddā, q: stat famulatorie ad ver. ius ꝛ declaratiue. vn̄ tenenda est diffinitio Bar. detractis illis verbis nō prohibite possideri, ꝛ ad tollēdum dubiū de re incorporali addito verbo corporali, vz possessio est ius insistēdi rei corporali ꝛ subtiliter cōsiderādo dici potest ꝙ ita sensit ponere diffinitionem tāquam facile perpendibilem hic Jur. Lō. ibi q: naturaliter tenetur ab eo q rei insistit, est qz perfecta, que cōstat ex genere ꝛ differētijs, genus est ius, ꝛ sic excludit detētatio, differētie per ver. insistendi, nam denotat differētia respectu dominij, quod est ius vendicādi ꝛ disponēdi, vt per Bar. Jtē respectu vsufru. qd p se nō est ius insistendi, vt.§. latius. Jtem id verbum comprehendit res mobiles, in quibus cadit insistentia vt in hoc text. verbum autem corporali est ad differentiam incorporalium, et sic est bona que cōuertitur cum suo diffinito tam affirmatiue, q: cuius ius insistendi rei corporee est possessio, ꝙ negatiue, q: vbi non est ius insistendi rei corporee, non est possessio, tale ius enim habet etiam violentus possessor.l.ij.ff. vti possi. caue tamē q: ius ex p̄io decreto pretoris est ius insistendi, ꝛ sic diffinitio nō bona, q: tali iuri conuenit. Respon. ꝙ immo illud non est ius insistendi, sed est ius propter quod potest causari insistentia.d.§. si quis metu, vt.§. inducte. ¶ Gl.ij. habet tres partes principales. In p̄a declarat tex. in.ij. circa illā declarationem

querit

querit, quo iure fuerit introducta poss. In tertia per uiam no. querit qualiter perdatur poss. Circa id quattuor opi. ponens, scda ibi sed quare. tertia ibi. Item no. quã glo. ut dicta Bar. magistraliter et ordinatiue procedentes congrue applicare ualeamus .J. declarabimus, non ẽ tñ damnanda glo. Ex quo applicauit decã sua uerbis tex. prout sibi oblata fuerunt. ℂ Glo. in uer. ait, Diuiditur in duas partes princi. in prima usq; ibi hec autem poss. et c. declarat tex. In illa scda tractat, quotuplex sit poss. Et scdam subdiuide in. iiii. ut hic per Ias. Tu etiam sub diuidem quartã quia in prima glo. facit illationem ex opi. Azo. Uz q ingrediens possessore absente habet naturalẽ de iure naturali. Nam quod habebat naturalem patet, quia habet interdictum, uti possi. Item qd talis naturalis animo retinetur iure naturali. Nã quod retineatur probat per simile d usufru. In scda ex tali illatione q necessario sequit tenẽdo opi. Azo. dicit absurdũ ad ostendẽdũ. d. opi. esse falsã. In tertia respõdet uni fũdamẽto quod posset quis facere uolẽs euitare dictũ absurdũ. In quarto cõcludit cũ Io. scda ibi sed si, tertia ibi nec potest, quarta ibi dicas ergo. Et si uis bene intelligere hãc difficilẽ glo. in hoc uer. si aũt me absente et c. Cõsidera q sit in tertio glo. Nã uult ostẽdere opi. Azo. eẽ falsam p hãc uiã, quia dicit certũ eẽ q si ego sum absens, prediũ meũ possideo in tali absẽtia naturaliter iuris ciuilis authoritate, siue approbatione sm q fatet Azo. ingrediẽs etiã nãcisci naturalẽ q pari mõ ẽ ciuilis iuris authoritate approbata, nam. l. ciuilis concedit q talis pos. aio retineat, probat id p simile de usufructuario, ergo si uera est opi. Azo. ego absens possiderẽ naturaliter naturali pos. iuris ciui. authoritate approbata, et per ois est similis poss. mea possessioni alterius pari mõ absẽtis imo eadẽ est possessio, Uz naturalis iuris ciui. autoritate approbata, et p consequẽs duo eãdẽ rẽ eadẽ possessione, cũ eadẽ qualitate approbationis possiderẽt 3 reg. d. §. ex 3rio. Hec ẽ intẽtio glo. p hãc uiã melius q fieri possit declarata. Et melius q hactenus unq̃ declarata fuerit, licet ex intẽtione Bar. obscure loquẽtis. ℂ In ea glo. in prima parte replicat et tractat uerbis nõ multũ diuersis id quod dixerat .S. in glo. ij. in prin. Uz quo iure fuerit inuenta poss. de quo .J. dũ. d. glo. legemus. Et aduerte quia glo. hãc declarationẽ facit etiã hic timore cõtrarij de quo p Bar. in

49 quarta op. ℂ In ea glo. in iii. par. † querit in effectu quotuplex sit poss. quod indagari pulcrũ eẽ asserit Bar. Qui singulatim declarat ois dcã ipsius glo. dic ut p ipsum et Alex. resũmmẽtẽ et copiosius Uin. Ex dictis Bar. usq; ad uersi. quero quid de quasi pos. iuriũ realiũ et c. Sũme primã conclusionẽ de qua principaliter in hac glo. q falsa est opi. Azo. uolentis unicã eẽ possessionẽ. Nã q sit ultra naturalem (de q nemo ambigit) etiã Ciuilis pbatur ultra adducta per Bar. sm Alex. in d. l. quẽadmodũ in dictione nulla, que cũ sit uniuersalis plures pos. presupponit. Secundo quia naturalis nõ sufficit ad usucapionẽ. l. acquirit in si .S. ti. i. Ergo alia ẽ q eã pducit et sic ciui. ab illa diuersa. Tertio ratio de qua in glo. declarãdo eã ut .S. Ultra que et sic quarto inducunt. l. ij. §. i. J. p hered. ibi non solũ naturalis, sed ciui. et . l. i. §. deijcit .J. d ui et ui ar. ibi siue naturaliter siue ciuiliter. Quas inducebat Dy. Quib' nõ bñ rñ. Bar. cũ in utraq; mẽtio de colono fiat arguẽdo ad eũ a maiori tate. Quinto inducit. l. Clã possidere. §. qui ad nũdinas in casu nã uidet necessario probare q unã habeat ingressus et aliã absens. Sexto quia ciuilis est illa q fuit ĩducta d iure ciui. nec potuit eẽ d iure gen. nã cũ acquisitio dominij p pscriptionẽ sit inducta de iure Ciui. l. i. J. ti. i. et insti. d usucapio, in prin. erat impossibilis qd possessio naturalis que est de iuregẽtium produceret hunc effectum. Nam id quod est de iuregentium nõ operatur ad deducendum effectum qui sit de iure ciui. Unde fuit necesse q ius Ciuile hanc ciuilem adinuentret, sicut optime probat in .§. itẽ p acceptilationẽ institu. qui. mo. tol. ob. Ubi iõ ga stip. nõ potest tollere nisi ea q d iure ciui. debentur inducta est Aquiliana stip. Sed caue quia illud solũ procedit quo ad tollẽdũ, nõ autẽ quo ad producendũ. Nã id quod est d iure gen. bñ potest addiuiue producere effectũ qui sit d iure ciui. ut patet in naturali pos. q producit effectus ciuiles. s. acquisitionis fructuũ et usucapionis sm Bar. in diffi. naturalis d qua .J. ℂ Sed sustinendo dicas q Bar. nõ bene loquitur, qm̃ dicti effectus ciuiles non proueniant a pos. naturali sed a iure ipsius usufructus ut .J. dicetur. Et cõcludit simi. quia sicut obligatio iurisgentium nõ potuit tolli a iure ciuili ita dominiũ alteri acquisitũ de iure genti. nõ potuit tolli usucapione d iure ciui. nisi mediante possessione ciuili. Sed omnino non concludit quia l. d. §. obligatio que tollitur prius fuit facta iuris ciui. Et sic patet eã esse spetiem seperatã a naturali, et sic non unica

50 pos. ℂ Suadetur etiã differentia et diuersitas inter ciuilem et naturalem. Ex differenti natura. Nam longe efficacius operatur aius in ciuili q in naturali, ut no. in. l. poss. in pri .J. eo. Unde licet etiam naturalis retineatur animo, ut .S. cum Bar. Attamẽ quia fortius et firmius ciuilis q naturalis retinet animo, q ideo est quia ciuilis magis participat d iure q naturalis, et magis est iuris q facti ut dicunt iura, nõ ob aliud etiam dicũt q ista poss. consistit in animo naturalis autem in corpore, ut. l. nemo. C. eo. et. l. et habet §. cum qui .J. de preca. non ut excludant animum a naturali. Sed ut ostẽdant fortius operari animum in ciuili. Ita firmat et probe, iudicio meo, Clau. Ex eo q dictum fuit q ciuilis in animo consistere dicitur, inferens ad saluationem glo. hic per Bar. et Boc. cõiter improbare. ℂ Licet predicta sit cõis opi. attamen Sozi. in uia disputatiua sustineri posse dicit opi. Azo. q unica sit poss. per tria fundamenta et uere subtilia. Et primo per tex. in. l. i. §. siue autem .J. de ui et ui ar. ibi ademisti. n. ei possessionem quam animo retinebat et si nõ corpore, et sic ponderandum q relatio retentionis animi et corporis fit ad eandem possessionem non ad diuersam, datur ergo intelligi q animo et corpore eadem pos. retinetur, quo stante infert, q sicut, in eadem persona id est q eadem pos. animo et corpore retinetur, pari modo idem dicamus in diuersis personis q eandem possessionem alter animo alter corpore possit retinere, et ita intelligatur tex. in. §. qui ad nundinas. Secundo per tex. in. l. qui bona. §. i. J. eo. ibi corpore et animo possessioni incumbit, aduertendo q loquitur numero singulari poss. q potuisset comprobare per rub. nostram. Et. c. in quibus de acqui. siue amittẽ. uel retinẽda possessione, non autem de acquirendis retinendis, uel amittendis. Item per tex. nostrum in quo dicitur poss. ut pro hoc ponderat hic Bar. Et sic decipitur dum dicit hanc esse nouã ponderationem. Nec bona est rñsio, dicit si quis respondeat q una est poss. in genere. Nam talis rñ, tollitur, quoniam ut inquit Bal. in rub. C. qui admitti, genus diffinitur et non reperitur. Sed tex. in d. l. qui bona loquitur manifeste de possessione, que reperitur quia dicit incumbit possessioni, non enim potest quis incumbere possessioni que non reperitur. Tertio per tex. ubi dicit esse casum in. l. iij. §. genera .J. eo. premittendo et inducendo, ut hic per eum. Sed potest rñderi ut hic per Uin. in. 28. col. Uel melius retorquendo q alius est sensus illius tex. ut ibi per Bar. et Boc. Uult enim dicere q reperitur poss. in genere sicut etiam actio in genere. Et illa poss. in genere distinguitur in species substantiales ut hic per Bar. insuper etiam distinguitur per accidentia, ut pro dote, pro donato, et c. ut ibi in tex. Ideo Bar .S. diffinit possessionem in genere, postea ĩ hac glo. diffinit particulariter quamlibet eius speciem. Nec est uerum q illa pro donato, pro emptore, et similes sint indiuidua ut dicit Sozi. quia immo sunt cause et modi acquirendi possessionem et quedã accidentia ut hic bene declarat Bar. q̃uis Sozi. aliter et male alleget. Ita respoñ. Ias. Uel Tertio modo respoñ. q tex. appellat unũ genus (.i. unã speciem) respectu diuersorũ accidentiũ, siue causarum, ut pro donato, pro emptore et similiter. Immo exponendo unũ genus. i. una species, ut ipse Sozi. opus est uel nobis inuitis intelligere respectu predicto cum species non possit esse unica. Nã genus est quod predicatur de pluribus differẽtibus specie, ut habet in. l. ij. in princ. S. si cer. pe. que differẽtia subesse nõ posset si esset unica spetics. Et ita certificatus fui a quodam Philosopho. ℂ Ad quedam alia non multum urgentia que adducit pro hac opi. Uin. rñ. ut per ipsum in. xxiii. col. ℂ Opinionem tñ Io. ultra adducta per Bar. Alex. et alia de quibus .S. comproba inducendo. §. qui ad nundinas. qui plurimum facit, ut per Roder. post quos Uin. in. xxiii. col. dicens parũ ualere saluationem a dictis Bar. in. §. ex 3rio, inductis contra unam inductionem. d. §. qui ad nundinas. iuncto. §. Ex 3rio. Comproba insuper, quia nullibi ĩ iure est expressus hic loquẽdi modus naturalis naturaliter et naturalis ciuiliter, p ut habem' expresse hec uerba naturaliter et ciuiliter. Et ciuilis et naturalis ut in iurib' p opi. Io. per Dy. allegatis. Possent etiã alia adduci de quib' p Roder. Presertim Uin. in. xxiiii. col.

q̄ breuitatis cā p̄termisi. ℂ Tñ in uia disputatiua verior videtur opi. Azo licet ad allegata, per alios possit responderi. Pro ea facit quia impossibile est q̄ ciuilis deducatur in esse sine naturali.l. quemadmodū. ⁊ .l.iij.§.neratius.ff.eo.l.licet .C.eo. Postq̄ ē deducta nō potest eē diuersis spētie sed ē eadē q̄ fuerat in substantia, licet solo animo retineatur. Secūdo q̄a idē, qñ ē in re possidet naturaliter ⁊ ciui.absurdum esset dicere q̄ hēt duas possessiones spētie diuersas, cuꝫ vnicuiqꝫ spētiei genus inesse dicatur.l.inter agnatos.ff.un.cogna.l.si quid earū.§.interemptum .ff.de lega.iij.Sequeret.n. hoc absurdū immo impossibile q̄ idē .i.eadē pos.num.esset duplicis spētiei. Et volens hāc opi.sustinere potest inherere inductioni.l.licet .C.eo.cui non ē sufficienter rñ.per glo. ⁊ Doc. Nā .d. q̄ licet nō possit solo animo acquiri tñ potest retineri ⁊ sic intelligit de eadem pos.nō de diuersa. Tenēdo hāc opi. potest rñderi fundā.ff.facta p cōi. Ad.l.quemadmo.facilis ē rñ,q̄ dictio nulla nō presupponit pluralitatē specificā, sed solum numeralē, q̄ sufficit, et nullus hō legit, nullus contractus ē qui non habeat consensum ⁊ simi. Ad secundum ⁊ quartum q̄ ciuilis est accidens circa eādē pos.in substantia. Ad quintū per.§.qui ad nūdinas,q̄ diuersis respecti.i.ingressu in eo in quo non possidebat absens.i.solo corpore. Ad illud de effectu vsucapionis, q̄ procul dubio est de iure ciui. cū simi. De acceptilatione fuit .ff.rñ. Ad rōnes gl.ve.ff.ēclara.q̄ plurimū viget p opi.Jo.vt posse rñderi pnt.ij.rñdet Soz. q̄ nō est inconueniēs q̄ plures eandē rem possideant diuersis respectibus vt in.l.si. sm intellectum Bar.ff.uti possi. Non dicas eadem spētie possessionis, vt dicit Sozi.quia esset fateri pluralitatem. Que tamē rñ.parum satisfacit. ℂ Item in quātum Bar. reprobat glo.⁊ Dy. volentes q̄ naturalis est q̄ corpore, ciuilis que animo retinet, Doc. cōiter cum Bart. transeunt. Potest tamen dictum glo. saluari ut.ff.dixi post Clau. ℂ Item in quantū Bar. dicit posse dari quādā diuisionē possessionis sm accidentia, addas tex.in.l.iij.§.genera.ff.eo.et ibi Bart.in prima oppo. ℂ Secundo principaliter habes ex dictis Bar. diffinitionem ciuilis

51 pos.† Contra quā instat An.dicēs ex eo nō videri bonā quia conuenire videtur etiam naturali possessioni. Nā etiam naturalis sm eum ē apta ad acquisitionem veri dominij,qm sm ipsum naturalis,(vacante ciuili)sola est efficax ad vsucapionem ⁊ prescriptionem, ad quod. Allegat no. p Dy. in.d. reg. sine possessione. Pro quo Dy. Allegat glo.in.l.i.C.de ser.fugiti. volentē in fi.c.q̄ habens naturalem non incipit p̄scribere nisi qñ antiquus possessor suam ciuilem per decēnij lapsum amiserit, ex cuius temporis lapsu inducitur obliuio. Et sic per consequēs amissio possessionis.vt.l.furtum.§.fundi.ff. ti .l. De quo in.l.si de eo.§.si forte.ff.eo.⁊ in.l.licet.C.eo.vbi Bal. in aliquibus lectu.idem dicit. Idem etiā An.in.l.iij.§. Ex cōtrario ff. eo. Caue quia moderni male referūt,nā dicte glo.nō se restringūt ad decennium, immo in.d.§.fundi. Expresse talem restrictionem reprobat, dicens relinqui arbitrio iudicis. Sed saluādo dicas q̄ verius est q̄ dictum tempus decem an. faciat p̄sumi obliuionem p tex.in.d.§.fundi,vt etiā p Alex. limitantē post Bar.in.d.§.si forte. Imo.autem tuetur Bar.qm falsum est assumptū An. Nā qñ vnus habet naturalem ⁊ alius habēs ciuilem desinit possidere,ciuilis acquiritur habenti naturalem .l. clam possidere.§.qui ad nundinas.cum.l.seq.⁊ glo.que id no.ff.eo. Et Caue dum Alex. dicit q̄ accrescit habēti naturalē, nā non est intelligendum q̄ fit per ius acrescendi, vt declarat glo.⁊ non dicit cōtrarium Alex. dū ait accrescere habenti naturalem,nō autem dicit q̄ accrescat naturali. Et sic nō est sola naturalis que vsucapionē producit. Addit Imo. in.d.§. Ex cōtrario. cōtra An. tex.iuncta glo.in .l. acquiritur in fi.ff.ti.l. Ubi probatur q̄ vsufructuarius nō vsucapit seruum i quo habet vsufru. quia ipsum non possidet, q̄ est intelligendū ciuiliter,naturaliter.n. possidet sm cōem opi.in.l.naturaliter.ff.eo. Due.n. rationes ponuntur ibi in tex. vt latius inducit Alex. Demū concludēs verā esse diffinitionem Bar. Cui nihil ob. q̄ allegat in cōtrariū Jas.dicēs ob id nō videri bonā.s.q̄a dñs rē q̄ dedit in Emphiteosim seu in feudum ciuiliter possidet,⁊ tñ nō habet ius insistēdi rei. Nā primo aduertēdū q̄a hoc ar. si procederet destrueret etiā diffinitionē generalē positā.ff.in prima glo. Itē negat p rñ.q̄ nō habeat ius insistēdi rei eius ut ēt corpore sine impedimento iuris emphiteotici vel feudalis.

52 ℂ † Nec ob. si dicat q̄ et nālis ē apta ad acq̄sitionē dñij vtilis vt Emphiteota , put ipse met Bar.fatet i diffinitione possessionis nālis, q̄ licet Alex. nō referat ēt Allegat ꝯ Bar.An. nā Bar.id sentiēs euitare voluit dū dixit q̄ id dominiū,q̄ subalternat directo, nō ē verū dominiū,secus cōcludēs in utili q̄ nō subalternat directo, vt est prouenientes ex p̄scriptione, q̄ verū ideo eē dicit quia directū occidit. Uel quia Bar.opi.q̄ō tenet melius rñ.q̄ dominiū vsufr. nō cāt a naturali possessione rei sed a ciuili quasi possessione, quā habet vsufructuarius i ipso iur usufructus, vt .l.ait pretor .§. itē rei.ff.Ex quib⁹ ca.ma. ⁊ ibi glo.Et per Bar.⁊ alios in.l.nāliter in pri.ff.eo. Et Bar. ff.ti.l.l.iusto .§. non mutat. vbi.d.non obstare, q̄ vsufructus (eo quia est seruitus habēs causam discontinuam)non videat posse prescribi quia q̄ prescribatur probat.l. corruptionē .C. de vsu .l. si ego. iuncta .l.eum qui.ff.de publicia. ⁊ ius ipsum personale usufructus habet causam continuā. Item in ea diffinitione subdit Bar.in vlti.oppo.q̄ dominiū vtile subalternatū directo,nō ē verū dñiū. dñiū vero vtile q̄ vicit,occidit ac superat directum,bene verū dici potest. Et sic ex dictis Bar. pondera trimembrem diuisionē dominij, nam aut ē directū,

53 aut vtile. Utrunqꝫ tamē verū sm Bar.aut subalternū.† Que verba Bar.plurimū no.eē Areti.⁊ Moder. asserunt. In primis ad interpretationem statutorū faciētiū mētionē de domi. vt in dominio vtili q̄ aduersatur directo intelligātur procedere,non autem in vtili quod subalternatur directo per reg. vulgatam.l.iij.§.hec verba.ff. de nego. ges. cū concor.l.i.§. hoc autē interdictum de cisterna.ff.de fonte,⁊ q̄ ibi Bar.† Itē ad

54 interpretationem libellorū. Nam si quis i libello asserat se verum dominū rei, seu rem ad se iure veri dominij ptinere. Et subinde probaret prescriptionē obtinere deberet, per hāc no. doc. Et sic sumitur amplia. ad dictū glo.in.l. per hāc in ver. ad nouū ⁊ ibi no. Bal.C.de tempo.appellatio. Et Bar.in .l. minor.§.si .ff.de euic.volentium libellum in quo quis dicit rē ad se ptinere iure dominij sustineri si libellās probet se p̄scripsisse longo tempore. Et parimodo in materia interpretationis libelli facit ad limitationē no. doc. Bar.in plurib⁹ locis ab eo tradite q̄ si aliquis in libello deducat dominiū ⁊ subinde pbet de dominio vtili q̄ subalternatur directo, vt de dominio vtili vasalli vel emphiteote debet obtinere vt.l.sed ⁊ si possessori.in.§.item si iurauero,per illū tex.ff.de iure iurā.in .l. l. .C.de vsufruc.in.l.i.in fi.ff.de actio. ⁊ obligatio. Ut talis doctrina nō pcedat si in libello, esset facta expressio veri dominij, vt se verū dominū vel ad se iure veri dominij pertinere p hāc nota.doc.sm Areti.sub dubio tñ loquētem. Quod videt verissimū,quia qñ ē adiectum de vero nō potest largo vel improprio aliquo mō verificari in huiusmodi dominio. Nā quo uis etiā largissimo mō loquēdo,dominium vtile, subalternatū directo,nō ē verum dominium. Et sic cessat fundamētum Bar. de quo in preallegat.locis,licet sit largo mō,et improprio dominium,vt dicit Bar.in dictis locis. Et sic verba libelli qñ est simpliciter facta mentio de dominio possunt verificari saltem improprie ⁊ large,qñ vero ē facta mētio de vero dominio nullo mō, dubium tñ videtur posse reddi ex dictis Abb.⁊ Felini

55 l.c.cōquestus de foro cōpe. † Addit demū Jas.ad cōprobationē huius no. Theorice Bar.illud quod tenet Bal. i.l.ij.in.i. col.ff. de condi.insti.dicens , q̄ si aliquis in libello dicat se eē proprietariū,⁊ deinde probet de dominio vtili,q̄ directo preferitur debet obtinere secus si probet de vtili q̄ directo nō p̄fertur,sed ei subalternat . Nā tūc debet succūbere , qm in iure nō reperit proprietas directa ⁊ vtilis, sed solū directa .l. si tibi p̄prietas.ff. de vsufruc. accrescē. Licet in hoc ꝯrīū teneat Alex. de Bal.nullā mentionē faciēs in.l. si finita.§.si de vectigalib⁹ in.i.col.ff.de dān.infec.vt ēt.d. ipse Jas.non refert tñ qualiter Alex.refert Bald.alibi idem sentiētē,vt in.l.cū res in si .C.de probe.⁊ in.l.si de proprietate.in prin.C.si a nō cōpe.iudi. Resīdet ergo in ambabus lec.cū Bal. ꝯ Alex. Illud Bal. dictū vt singu. exclamās. Uos aūt aduertite, q̄a verior ē opi. Alex. ꝯ Bal.(licet Modernissimi nō videāt aduertere) Probatur .n.fundamēto quo mouet arguēdo a fortiori , quia videm⁹ q̄ proprietatis app.large loquendo,nō nunq̄ ad solā possessionē refert.l.ij.C.de proba.l.interdū.ff.de verbo.sign. merito si in libello ē petitū q̄ declaret p̄prietatē ad ipsum pertinē pertinere ex narratis in eo cōstaret ad eū pertinere vtile dominium talis libellus sustineri debet multo fortius, Ad id tñ posset forte rñderi p dicta.ff.in rub. ⁊ in.q. an res mobiles ꝯprehendāt

quando

quando quis legauit possessiones suas, vñ vidimus quot mõis hic terminus possessio in iure ponat. melius ergo. d. opi. proba tur, qr imo licet nõ habeat pprietatẽ pressam hʒ quasi pprieta tem, habens emphitheosim, feudum, vel simi. ꝛ per consequẽs verba libelli saltem impropriẽ, qđ sufficit p eo sustinendo vt. s. verificari possunt, qđ aũt reperiatur pprietas ꝛ quasi pprietas voluit glo. in iure nro fin. in. l. ij. §. quedam ver. de lib. ꝛ de in. terdic. quã p singu. exclamat Bal. in. c. i. §. i. de inuest. ð re ali. fac. Sed nõ instando in authoritate glo p hoc est tex. in. c. fi. ð iudi. et sic non est clarum illud dcm̃ Bal. iʒ exclamatum a Jas. Immo (qđ deterius est) videatis ipsummet Jas. cõtrariantẽʒ sibi, ꝛ dcm̃ Bal. cũ Alex. reprobantẽ in. d. l. sed si possessori. in §. item si muenero. ð. ð iur. in. Soc. in. l. naturaliter. §. nihil cõ mune. J. eo. Et sic est cõis moder. opi. ʒ Bal. Aduerte tñ qr pro Bal. facit, qr iʒ detur pprietas ꝛ quasi pprietas, id tñ est i reb' incorporalibus, ꝛ ita loquit tex. in. d. c. fi. vʒ de quasi pprietate iuris eligendi rectorẽ. Bal. aũt loqtur an detur vtilis pprietas qr in re corporali id nõ reperitur. ꝛ sic sustentabile est illud di cm̃ Bal. ¶ Ad vnũ tñ circa hãc doctri. Bar. est diligẽter ad uertẽdum, qr ad pbandum dcm̃ suũ qđ dñium vtile, qđ aduer satur directo, ꝛ illo est potentius est vel dñium nihil adducit. Nec tenet cõsequentia Bar. tale dñium vincit verũ, ergo ipsuʒ vincens est verũ, pbo, qr fictio vincit veritatẽ, nam ei pferẽ, ꝛ ti etia nõ est veritas, sed ꝫria veritati, vt pbatur vtrũqʒ in diffini tione fictionis, de qua p Bar. in. l. si is qui p empto. i. q. J. tit. i. ꝛ ex qualibet fictione, ꝛ sic pʒ nõ obstare rõnem Bar. cõproba tam p Moder. ex not. p glo. in. l. si edes. in fi. ð. de seru. vrban. pdio. ꝛ. d. l. ij. §. ex pluribus. J. eo. ꝛ p totũ titu. C. de pscri. lõ. tẽ. et ita tenẽdo opus est in diffinitiõe ciuilis addere post verbum veri verbũ ꝛ ꝫry, ꝛ pari rõe in diffinitione naturalis, de qua. J. opus est addere respectu dñij subalterni, put aduertit Vin. in ꝑ. col. Sustineri ergo posset i via disputatiua ʒ Bar. ꝛ Doc. ista cõclusio, dominiũ quod q̃ritur prescriptione non est verũ dominium, licet sit vtile ꝛ vincat directum, Itẽ per cõsequens hec alia, D. ffinitio Barto. ꝛ cõis ciuilis possessionis nõ est bo na, Et hec sustineri posset tenendo cum Bar. ꝛ Doc. cõiter qđ prescriptione nõ queratur directum sed vtile, Volens autem defendere vtranqʒ cõclusionẽ Bar. posset alia v a, licet non ex intentione ipsius Bar. sed simpliciter vʒ tenendo qđ p prescri ptionẽ directũ dominiũ acquiratur ex fundamẽtis que habẽt p Jo. Fabr. insti. de vsucapio. in prin. in glo. dominiũ, vbi est bonus tex. pro hac parte ꝛ pro fundamen. de quibus p Corne tum i aut. nõ tricẽnale. C. de bonis mñnis. Et nouissime Deci. l. fi. col. j. C. de edic. diui. adri. toll. Ex qua sequit nõ ẽ triplex 56 dominiũ sed duplex, sol. ʒ Bar. hic. † Tertio principaliter ha bes ex dictis Bar. diffinitionẽ naturalis possessionis. Circa q̃ aduerte in primis, nã cõiter est in diffinitione a dominio sepe rati a respectu ꝛc. censeo deesse verbũ vero pp id vt. J. subditur ibi nõ aũt verũ ꝛc. ꝛ loco a respectu debere ẽ ꝛ respectu ꝛc. Et sic a vero dominio separa. ꝛ respectu ꝛc. Et q̃tenus ipse Bar. psupponit vsufructuariũ naturaliter possidere qđ ẽ cõiter do cto. tenẽt potissimũ p tex. in. d. l. naturaliter. in prin. J. eo. inter pretando qđ verbũ vẽ nõ fictionẽ nec impropietatẽ, sed verita tis expressionẽ denotet. Nõ desunt tñ qui in hoc vrgẽtibus fũ 57 damẽtis ꝫriũ teneant ibi. vbi forte dicemus. † In eo aũt quod pri. tenet diffiniẽdo pos. naturalẽ qđ ex naturali pos. quã habet vsufructuarius emphiteota ꝛ sim les pcedat pscriptio vsufru ctus vel emphitheosis. Pau. ꝛ Alex. ꝛ cõiter Moder. repro bãt hac rõe quã sibi ascribit Alex. Sed fuit Pau. quã fideliter agẽs refert ꝛ plurimũ cõmẽdat Areti. qr illa naturalis pos. est respectu rei, in qua est vsufruc. vel emphiteosis nõ aũt respectu ipsius vsufructus, ꝛ sic iuris, ꝛ sic nõ est dicẽdum qđ poss. in re operẽ pscriptionẽ circa ius ipsius rei, qr est irrationabile. Et ideo melius est dicere qđ prescriptio vsufructus emphitheosis ꝛ similis iuris pueniat ex quasi possessione naturali ꝛ ciuili q̃ habet ipse quasi possidens illud ius, prout concludit ipse met Bar. in. l. naturaliter. in prin. J. eo. allegãs glo. i. aut ptor. §. itẽ ei. ð. ex quib. ca. ma. ꝛ in. l. si plures. §. detectũ. J. de vi ꝛ vi ar. ꝛ. l. si. J. vti pos. bonus tex. sm Areti. in. l. iij. §. pe. J. de vi ꝛ vi ar. Ta põdera tex. cõcor. in. d. l. ait ptor. §. itẽ ei. Et dcãm ratio nẽ defendit, dupliciter Jas. a subtili inductione. l. si. in. fi. C. de prescrip. lon. tem. Et no. intellec. ad. d. l. fi. de quo in eius se cunda rñsine quẽ posuit Anto de butr. in. c. peruenit col. ij. ꝛ. ꝑ. de cons. ꝛ sequitur Jo. Fran. Balb' in trac. de prescrip. col.

xviij. in. iij. par. prin. qđ. d. l. intelligitur ꝛ procedit in vsufruc tu vel alia seruitute formatis. i. cõstitutis ab eo qui putaba tur dñs tũc prescribitur. x. an. inter psentes et xx. iter absentes ẽt dño ignorante in formãdis aũt ꝛ tituladis tẽpus. xxx. an no. ꝛ scientia dñi requirit. In eo ẽt quod dicit Bar. qđ ratio ne huius naturalis possessionis, vsufructuarius, emphiteota, ꝛ similes faciant fructus suos, ipse met Bar. cõtrariũ firmat in. l. iij. §. ex ꝫrio. J. eo. dũ format. q. q̃ sit poss. que causat acquisi tionẽ fructuũ ꝛ cõcludit ẽ ciuilẽ, ꝛ mox opponit de vsufructu ario ꝛ rñ. id nõ ẽ rõe nũlis pos. sed rõe iuris vsufructus. Et iõ Moder. cõiter tenẽt nõ esse bonã hãc diff. imo magis qđ nõ reperit in iure poss. naturalis q̃ habeat effectus positos p ipsũ Bar. Sed naturalis, quã habet vsufructuarius in re producit eos effectus quos Bar. asserit producere corporalẽ diffiniens eã ꝛ declarãs diffinitionẽ. s. retentionis ꝛ recuperationis, de ef fectu retentionis probat. l. fi. J. vti possi. de effectu recuperatio nis. l. iij. §. vende ni. J. de vi ꝛ vi ar. Tenẽt ergo Doc. cõiter nõ dari naturalẽ cõsideratã prout cõsiderat Bar. ꝛ differentẽ a ci uili ꝛ ea quã appellat corporalẽ de qua. J. proxi. ꝛ dum Bar. al leg. l. fi. ð. de fun. instruc. eius dcõ non ob. l. j. ð. de serui. rusti co. predio. qr dcũm Bar. ꝛ. d. l. fi. intelligi debẽt qñ differẽtia per plus ꝛ minus cõsistit in fcõ. d. l. j. qñ in iure ꝛ cõsequẽter i substantia vt declarat Jas. Itẽ aduerte dñ in lec. Bar. est alte 58 rius iuris. i. dominiũ, qr loco. i. debet ẽ infra. † Quarto igit ha bes ex dcis Bar. dari tertiã speciem possessionis, quã appellat corporalẽ, et diffinit, vt p ipsum habes. Et licet Roma. hic trã seat cũ Bar. ꝛ reperiantur aliqua iura facientia mẽtionem de corporali pos. Attñ Doc. cõiter in hoc tenẽt ʒ Bar. qđ imo nõ sit dare hãc tertiã speciẽ sed vnũ ꝛ idẽ sunt naturalis ꝛ hec, ꝛ qđ naturalis pprie hec est quã Bar. appellat corporalẽ, ꝛ p hac opi. ʒ Bar. est casus in. l. fi. C. de fun. pximo. li. xi. vbi eiã illã quã habet pretendens ius in re, dẽ corporalis, q̃uis illum tex. Ro. inducat prõ Bar. qr facit ʒ eũ vt hic p Areti. ꝛ Moder. similẽ tex. addit Areti. in. l. cũ herede. §. j. J. eo. Addu clem. i ꝛ habet. §. cũ qui. cũ glo. J. de precar. Et huius corporalis diffi. hñ cõuenit naturali declarãdo ꝛ suplendo verbũ aptũ solo aĩo retineri, vt per Alex. ꝛ Moder. habes referentes ẽt supple tionẽ Bal. ꝛ ex dictis Doc. cõibus habes qđ duplex est pos. naturalis. s. ac ciuilis, ꝛ naturalis ea est q̃ nõ est apta ad prescri bendũ siue prescriptionẽ inducendam, nec ad inducendã ac quisitionẽ fructuũ. Aduerte tñ qr Moder. non respõdent ad . l. indebiti qua probari. d. Bar. ex naturali possessione causa ri acquisitionẽ fructuũ, vnde Clau. p eam tenet i hoc cũ Bar. tu tene cõem ꝛ rñ. vt in appo. ad Cla. lec. Sed solũ ad indu cendũ effectum retentionis ꝛ recuperationis, ciuilis aũt q̃ tam ad prescriptionẽ inducẽdam, q̃ fructuũ acquisitionẽ, conside ra tñ qr Bar. vẽ hãc tertiã speciẽ tanq̃ differẽtem a secũda po nere gr̃a euidẽtioris doctrine, ꝛ facilioris intelligentie. Nam fatetur qđ corporalẽ iura appellant naturalẽ. Itẽ clare hãc suã intentionẽ expressit ꝛ declarauit. J. in seq. q. vbi referẽs se ad h c dcã p eadẽ nominat ꝛ intelligit naturalẽ ꝛ corporalẽ non vt differẽtes substantialiter, ꝛ sic vẽ posse saluari Bar. sm Prec. me. licet nõ ita cõsideret ꝛ eliciat mẽtẽ Bar. vt supra ego feci. Sed hanc saluationem funditus tollit ppositio triũ specierũ eque sm eam differẽtiam diffinitionũ diuersitas. Nisi respon deamus qđ ẽt gr̃a intelligentie diffinit, sed oĩo remanẽt imper fecta dcã eius, quia nõ explicat que diffinitio vtriqʒ cõueniat. Aduerte tñ ad vnũ qđ. d. Imol. ꝛ inaduertẽter sequit Areti. qđ naturalis ꝛ corporalis nõ sũt diuerse i substãtia, ꝛ i hoc bñ, sʒ qđ naturalis ꝛ ciuilis bñ differũt i substãtia qñ hñt se vt excedẽ tia ꝛ excessa. Nã ciuilis pducit vsucapiõis effectũ respectu rei, quẽ nõ pducit nãlis, ꝛ nãlis pducit effectũ vsucapionis siue pscriptionis respectu iuris vsufructus, qñ hoc vltimũ est verũ tenendo cũ Bar. Tñ nõ est verũ prout. ð. diximus, Cõ Pau. Alexan. ꝛ ipsomet Areti. sibi contrario, quem errorem Are ti. aduertit etiam prec me. sed non errauit, quia dum hec. d. lo quitur pro responsione fundamen. Imo. inherendo inten 59 tioni Bar. † Vltra dicta Bar. considerauit Bal. etiam aliam possessionem quam appellat ciuilissimam, eam. l. que transfer tur aliquo casu ex dispositione legis vel consuetudinis, ab'qʒ aliquo interuẽtu corporis vel animi vere vel ficte, circa quam dicas vt hic per Alexan. ꝛ Areti. Cuius dicta Moder. non referunt, Et ad probandum qđ lex siue statutum possit induce re poss. etiam sine actu vero vel ficto, vltra Doc. Adde ho

nam tex. in c. contingit de do. et contu. et ibi glo. mag. in prin. qui non potest euitari vt querit euitare Areti. l. raptore. Non omitto etiã q in diffinitionibus de quibus. s. possunt dici superflua illa verba rei non prohibite possideri ex ratione qua dictã fuit cũ aliquibus Moder. s. in diffinitione possessionis in genere. no. qz moder. nõ aduertunt. ¶ Item aduerte quia Bar. in diffinitione corporalis, quã Doc. dicunt cõuenire naturali, loquitur p participiũ p̃ducẽs rc. Et sic sequit̃ q si actu nõ producat effectũ recuperationis et retentionis nõ sit corporalis siue naturalis. Nã participiũ denotat actionẽ siue actũ vt p D x. in rub. ff. de eden. et C. et in rub. insti. de actio. Unde tu diffiniàs sic, naturalis siue corporalis est ius insistẽdi rei aptum solo animo retineri et retentionis siue recuperationis producere effectũ. Aut loco illorum aptum solo aio reti. ponas per interdictũ, vt excludatur detentio, vel tenẽdo q detẽtio sit facti nõ ponas vt hic p Areti. ¶ Querit p̃terea Bar. vtrũ quasi poss. iuriũ realiũ, incorporalium distinguatur i ciuilem et naturalẽ. † Et antequã dcã Bar. prosequaris p̃mitte q nõ absq; ratione Bar. format questionẽ solũ in iuribus realibus nõ autẽ in personalibus vt hic p Areti. Et preterea q̃ dixit Bal. in l. ij. C. de serui. et l. regulariter. ff. de peti. here. q q̃dam dr̃ possess. corporalis, quedam incorporalis, quedam incorporalis. vt refert Alex. Arguit ad partes et primo q nõ duplici ratione, prima, qz possess. ciuilis est iuris, ista facti. secunda qz ciuilis retinetur aio, hec nõ, quia semper haberet causã cõtinuã in cõtrariũ, q imo distinguat̃ facit, qz horum iuriũ quasi pos. cãt vsucapionẽ. g̃ ciuilis. His ad partes adductis refert Rofredum in ti. de confessoria et negatoria, mouẽtem dubitationẽ et nihil in effectu dicentẽ. Et Jaco. bu. in §. eque. insti. de ac. innuentẽ eã quasi poss. esse naturalẽ tm̃, cuius tñ lecturã ita esse falsam vt nõ appareat quid oio teneat, sed nõ curando de eius dictis cõcludit Bar. se credere q sicut. s. cõclusit i aliis .i. corporaliũ pos. ita in hac quasi pos. distingui debeat, q illa q̃ parit vsucapionem, seu effectum vsucapiendi sit ciuilis. illa q̃ parit effectũ retẽtionis, supple et recuperationis, sic naturalis, seu corporalis, probat magistraliter ostẽdens eã que parit effectum retentionis esse naturalẽ, qz nõ potest dici ciuilis cũ nõ requirat̃ aius, eam vero q̃ parit effectum vsucapionis esse ciuilẽ, qñ necessario requirit̃ eum qui p̃scribit scire se vti iure seruitutis, et per cõsequẽs aio. E pro solutione ar. i. secũdo loco formati, in cõtrariũ, p̃mittit q in tali prescriptione fundus ipse dicitur p̃scribere p tex. in l. qui aliena. §. fi. ff. de nego. gel. ibi finia p̃dio dat̃, nihil. n. ob. quin possit intelligi in sententia fundata in iure acquisitre seruitutis vsucapione, et melius pbat illе tex. q̃ l. via. §. si fundus. de ser. rusti. predio. allega. p Alex. q cũ plurimis cõcor. dicũt realem seruitutẽ predio deberi, et inde ex hoc infert Bar. q cũ fundus dicat̃ prescribere si nõ habet cãm cõtinuã seruitus de qua p̃scribenda agit̃ nõ procedit p̃scriptio talis seruitutis fundo qñ poss. non esset cõtinua prout ad esse prescriptionis seu vsucapionis requiritur, nõ. n. põt dici q licet nõ habeat cãm continuã pcedat vsucapio, qz qñ poss. aio retineatur qz fundus quẽ p̃scribere dicimus aium nõ habet ideo nõ prescribit eo casu nisi tanto tempore cuius nõ extet memoria in cõtrariũ. Et hec declaratio in hoc vltimo ex ibi et fundus ipse dr̃ p̃scribere rc. magis mihi vr̃ congrua q̃ dicere q Bar. ibi format nouã. q. prout dicit Areti. q solus hec difficilia dcã Bar. declarare conat̃, alij cõniuẽtibus oculis ptranseunt. nã verba Bar. nõ cõueniunt formationi. q. et verisimilius et decẽtius est dicere vt dixi, ne alis dicamus eum relinquere insolutũ contrariũ p ipsum. s. formatũ, cui ex p̃missis p ipsum Bar. nõ apparebat solu. sicut alijs. ¶ Que dcã Bar. difficilia et obscura sunt, quibus cõmuniter adherẽt Doc. prout ẽt habes per Alex. licet eius lec. cõmuniter mendosa habeatur. Cõproba cõclusionẽ Bar. quatenus p̃supponit dari quasi naturalẽ et quasi ciuilem in iuribus seu seruitutibus psonalib' per glo. expressã in. l. aït pretor. §. vlt. ẽt. ff. ex qui. ca. ma. cũ alijs allegatis p Bar. in. d. l. naturaliter. in prin. ad id qd. d. glo. dicit q ciuilis in talibus cãt p̃scriptionẽ. † Addunt p̃terea ad intelligentiam q quedam iura icorporalia improprie, quedã magis improprie, quedam impropriissime possideri dicitur, vt. d. glo. ordinaria in p̃allega. l. regulariter. ff. de peti. here. q̃ distin. est diuersa ab illa Bal. ibi et dicta. l. ij. C. de serui. vt de se patet. ¶ Licet hec dcã Bar. magis cõiter approbent̃, nihil omnius nõ transẽt absq; scrupulo ex quibusdã q̃ obijcit hic Areti. Et bono ordine reassumunt Moder. Taurinen. Et vide Jun. concludentem veriorẽ esse opi. Bar. in l. hec autẽ iura. ff. de serui. vrba predio. q in huiusmodi iurib' realibus non sit dare quasi possessionẽ ciuilẽ, sed solũ naturalem, ex qua sola quibusdã p eum positis cõcurrẽtibus vsucapio causetur. Aduerte nõ an respõdeat ad hoc qz q̃libet seruitus et habens causam discõtinuam prescriberet̃, sed vult respondere ex eo qz tria in ea nõ cõcurrũt que ipse concurrere debere requirit, sed recte inspiciendo ea nõ tollitur, quia illis tribus interuenientibus adhuc nõ procedit prescriptio in habẽte cãm discõtinuã. † Breuiter teneas veriorem esse opi. Bar. in. d. l. hec autẽ iura. ff. de serui. vrba. predio. q in huiusmodi iuribus incorporalibus non datur quasi pos. ciuilis, sed solum quasi possessio naturalis, quod tenere tutius esse. d. Areti. Et fuit opi. Jac. but. in. §. quã negligit hic Bar. pro qua opi. ea ratio vrgentissime facit qz si ciuilis quasi poss. in p̃dictis daretur talis sola causaret p̃scriptionem, quod nõ est vt etiam ipse met Bar. hic fatetur et non solum in habentibus cãm continuam verũ etiam in habentibus discontinuam. §. d. l. foramẽ. et no. in. d. l. seruitutes, et pro hac opi. optime facit tex. in. d. l. seruitutes. de serui. vrba. predio. ibi et quasi facto quodã possideo, et sic innuit non dari in realibus possessionẽ nisi facto. et loquitur in habentib' causam conti. vt in tex. patet, cui tex. non rñ. Bar. licet respondere conet̃ tenendo adit q sola naturalis causet p̃scriptionem, non ob. dcã differentia inter habentẽ cãm cõtinuã et discõtinuã, qz vt declarat Areti. in habẽte continuam p̃sumitur adesse animus qui operatur continuationem dcẽ possessionis, nam etiã in continuanda naturali aius requiritur. l. iij. §. in amittenda. Jco. cum continuatio actus faciat presumi animum qui a principio adfuit eidem actui cõtinuari, que ratio cessat in habente causam discontinuam qz diuersi sunt actus quibus quis vtitur, et ideo non prescribuntur, qñ quasi poss. non est continuata. Nec ob. etiam glo. in. d. l. ait pretor. §. item ex, qz relata ad tex. loquitur de personali nõ de reali vt hic Bar. ¶ Et in quantũ Bar. in talibus iuribus dicit quasi possessionẽ naturalẽ eã esse in qua nullius animus requiritur. p. l. qui fundũ. ff. quẽadmo. ser. amit. et l. i. §. q̃suit. ff. de aqua quot. et esti. Adde cum Areti. q dicta iura non probant, immo non potest sine animo naturalis nec deduci in esse nec retineri, per reg. l. iij. §. in amittenda, quando quis non vult amplius possidere nec naturalem retinet, quando etiam deficit animus per obliuionem, qz quis oblitus sit rem in bonis suis habere vt habet in. l. si is qui. et in. l. si id quod. ff. eo. Unde subtilius considerans. d. ipse Areti. q animus qui a principio adfuit i tali quasi possessiõe acquirenda per vsum et patientiã aduersarij presumitur durare. l. iij. §. h. ff. de adimen. leg. c. maiores vbi no. de bapti. in fi. Sequitur ergo q posito q aqua fluat naturaliter huic actui naturali non deest animus eius qui ducere cepit, stante q mutatio animi non presumitur vt dictum est, et hoc subdit esse quod. d. Jur. cõ. in. d. §. quesitum, q licet aqua fluat naturaliter vr̃ tamẽ deducta ab eo qui cepit ducere, a prin. et sic reflectitur ille tex. subtiliter cõtra Barr. et maxime vltra eum iungendo cum prin. d. l. j. Et hec est vera intelligen. licet Moder. Thaurì. querant saluare Bar. ponendo casum quãdo ille cuius animus a principio interuenit decesserit et sic haĩ suus sit eius animus morte iuxta. l. iiij. ff. loca. tñ si aqua continuo fluat predium naturalem pos. retinet, que saluatio est penitus aliena ab intentione Bar. qui generaliter loquẽs absq; dubio noluit se ad talem casum restringere, imo non voluit pati animum in tali quasi pos. naturali. Quatenus etiã Bar. concludit in huiusmodi iuribus realibus dari quasi pos. ciuilẽ causantem effectum vsucapionis ipse met Bar. in. l. hec autẽ iura. ff. de serui. vrba p̃dio. cõtrariũ tenet dicẽs expsse nullam seruitutẽ possideri aio, et q si aio possideret̃, q̃libet seruitus diceret̃ habere causã cõtinuã, supple qz cõtinuatio ai adesse posset, cuius cõtrariũ disponit̃ i. l. seruitutes. de serui. et l. foramẽ. eo. ti. et conclusiue illa opi. ẽ verior, licet vtraq; sustineri possit sm Areti. quã mihi vr̃ tatis pbare tex. in. d. l. seruitutes i pri. de serui. vr. p̃dio. Nã nõ loquit̃ de scõ ai, et sic sequitur q in talibus p̃scriptio causat̃ ex sola naturali hñte i se aiam cõtinuatũ eius q cepit q̃si possidere, vt p Areti. iducẽtẽ subtilr tex. i. §. atilio. (quẽ p se alleg. Bar.) vñco. §. q̃situ seq. et vte ẽt intelligentẽ. l. ij. C. de vsu. alleg. p Bar. Et tenẽdo hãc opi. op' ẽ fateri q reqirit̃ q̃si pos. nãlis pducẽs effe. vsuc. et sic ẽ noua limitatio ad dcã cõmuniter.

cōiter. ff. in diffinitione possessionis ciuilis. Et ne diffinitio illa ex hoc reddatur falsa, quia nō sit cōprehensiua in ea effectus prescriptae eiusmodi seruitutis realis & sic nō generalr conuertibilis cū diffinito opus est tenere illā vt est tradita circa pos. propriā .s. rerū corporaliū. Et nō pōt eē qa in talibus est impossibile dari quasi pos. ciuilē, qm̄ nō pōt retineri solo aīo id quod ab illo solo qui vult aīo retinere nō pōt naturaliter possideri, ar. l. clam possidere. §. qui ad nūdi. cū. l. seq. & l. si id quod. §. si. ff. eo. hoc aūt est tale, nā regritur prediū dominans, sine actus ꝑdio dominante operāte gestus, & sic nō ē qd explicabile p solū dominē in re quā quasi possidere uelit. Et sic remanet q̄ glo. in. l. ait pretor. §. ei qui nō procedit in iuribus realibus, licet saluet in casu suo in iure personali, in quo dari quasi pos. ciui. dicit et Bar. in .l. naturaliter in prin. ff. eo. & notanter in. l. iusto. §. nō mutat. ff. ti. j. Uide ppea Jas. in nouis lec. plura circa hāc. q. cōgerētē nō

63 tū resolute, vt. ff. loquētē. † Querit preterea Bar. an detentatio sit iuris vel facti & cōcludit eē facti & cōsequēter nō diuidi in nālem & ciuilem. Et infert q̄ si quis sit extra rē detētionem rei nō retineat aīo de hoc tū. d. se dicturū i fi. Cōtra Bar. tenet Ang. Jmol. Pau. & Alex. Cōcludētes detētationē eē iuris, moti potissimū per tex. in. d. §. si quis meru, alleg. per Bar. cui dicunt nō eē sufficiēter rn̄sum per Bar. ac et per tex. in. l. ij. ibi ēt impleta vsucapione ius pignoris retinebit. ff. p here. Sed Areti. ff. in diffinitione possessionis in gn̄e tenet cū Bar. cū q̄ ēt ibi Soci. Et hic Jas. Aquē. & prec. m. Et est insustentabilius p Bar. qa nō caderet in seruo si esset iuris, p qua rōe generalius facit tex. in. l. stipulatio ista. §. hi qui. Cui nō bn̄ rn̄det Alex. Ad d. §. si quis meru rn̄de vt per ipsū Bar. cuius rn̄. ineuitabiliter probaī in tex. ibi perinde ac si in possessione. i. detētatione perseuerasset. Tu cōprobas ponderādo ēt ibi amisisse eū ꝑtorio beneficiū, & sic de iure pignoris pretorij. Jtē in fi. ibi restituēdum eū in possessionē. i. detētationē & sic nō retinebat eaz sm̄ ius ad eā. s. pignoris ꝑtorij. nā si retineret detētationē significatā p illa verba ius integrū eū hr̄e nō caderet restitutio iuxta. l. deci. ff. de verbo. obli. Et simil̄r rn̄ ad. l. ij. Et facilius quia loquiī de iure pignoris expresse nō de detētatione. ¶ Glo. ij. & magne i pri. nunc est capienda, vt ad tertiā. q. Bar. perueniamus ad cuius glo. declarationē aduertere debēt Juuenes, qm̄ vr̄ cōfusa & intricata sm̄ Alex. Ad clariorē igr̄ intelligētiā diuidas ipsaz l. iij. par. prin. in prima declarat tex. in secūda circa illā declarationē format. q. s. an quo iure possessio inducta fuerit. in tertia per viā no. querit qualr̄ possessio perdatur & in ea. q. refert quattuor opi. secūda ibi. Sed quare tertia ibi itē nota. Jtē tertiā subdiuidemus. ff. post declaratam glo. in ver. primi & in ea quartā. q. Bar. referemus. ¶ Jn ea in prin. no. possessionē nālem & corporalē idē, & nō diuersa eē, qd ē cōtra Bar. eas vt spē differētes ponētē vt. ff. latius vidimus. ¶ Jn ea in secūda par. nō sentit

64 glo. q̄ sit de iure diuino vt declarat Areti. Jmo. † Et querit p eius explicatione Bar. tertio principaliter a quo iure possessio processerit, vt p ipsū cōcludentem, q̄ possessio simpliciter & in genere sūpta emanauit a iure gētiū, distinctio aūt ipsius specifica a iure ciuili, & iō nālis et possessio, quatenus est spēs a ciuili differens, pōt ciuilis nūcupari, vt per glo. in. l. qd seruus. Cōprobat simili de hoībus inter quos nulla a principio distinctio erat, demū a iure fuit inducta distinc. vt in. §. licet igr̄ in auc. q. mo. natu. effi. legi. Et insti. de iur. perso. in fi. in. d. §. licet a iure ciui. in. d. ti. de iur. psona. a iure gen. vt ibi & l. si id quod. ff. de cōdi. indebi. licet Bar. alr̄ videaī dicere. Subdit et quasi possessionē iuriū incorporaliū fuisse de iure gen. inductā p tex. insti. de vsu & habi. iuncto eo qd precedit in ti. de serui. qui nō ob. in §. si. dū de mō acquirendi seruitutē per stipulationē vel testm̄, qm̄ ibi nō de origine sed mois nunc. Distinctionez tū in quasi possessionē ciuilē & naturalē de iure ciuili fuisse, vt in pos. ppia detētionē et de iure gen. cognitā fuisse addit, non quālibet, sed illam quā habet Colonus. Jllā autē quā habet imissus in possessionē ex primo decreto dicit se credere nō fuisse cognitam sed inductā a iure ciui. Circa hoc vlti. Alex. in. xix. col. tenet detētationē simpliciter sumptā esse de iure gen. primeuo. nō secūdario quia eius nō eēt capax seruus. ꝯ. l. qd seruus. ff. eo. & sic est in diuersa opi. a Bar. nā illa quā habet colonus est de iure gen. secūdario quo & cōtractus vt p ipsuz Bar. vn̄ teneas q̄ quedā de iure gen. primeuo, q̄dā secundario, q̄dā ciuili, vt ex ꝑdictis patet. ¶ Circa primā. q. Bar. nō explicat quo iure gen. primeuo an secūdario inducta fuerit possessio. put hic facit glo. dicēs

q̄ de iure gen. siue nāli primeuo. Sed ipse Bar. in. l. si id quod. ff. de condi. indebi. tenet fuisse inductā de iure gen. secūdario & sic ꝯ glo. hic motus qa cū de iure gen. primeuo equalis eēt omniū hoium cōditio, & eorū q̄ de illo iure originata fuerit ēt hodie capax sit seruus, vt patet in d. l. in qua pbaī, seruū ēt capacē nālis obligationis si possessio esset de eo iure eius esset capax cuius cōtrariū pbaī in. l. qd seruus. ff. eo. & i. l. stipulatio ista. §. hec quoqꝫ. ff. de verb. ob. q̄ fundamēto ēt nitiī hic Alex. Pro qua opi. secūdo adducīī hic tex. ibi dominiūqꝫ rerū a nāli pos. iuncta. l. ex hoc iure gen. ff. de insti. & iur. Nā si pos. a qua dominiū cepit fuisset de iure gen. primeuo cōsequēter fuisset ēt dominiū cuius cōtrariū in d. l. ex hoc iure gen. pbaī. Quā opi. ꝯ glo. tenet An. Jmo. & Pau. sm̄ q̄ refert Alex. & ipē ēt & alij Mo-

65 der. magis coiter. † Areti. aūt fateī possessionē eē de iu. gen. sed abnegat cōsiderari duplex ius gen. qm̄ nō sit nisi vnicū, put voluisse refert Archi. in. c. oēs. i. distin. inducēdo tex. in. l. i. in fi. cū seq. ll. ff. de iust. & iu. Et sic cōsidero Areti. eē in noua opi. diuersa a glo. opi. & & coi. Jn q̄ Moder. hic ꝯtrū tenēt & melius q̄ imo duplex sit, vt p Soci. Jas. Uin. & Aquē. q̄ opi. pbaī in. c. ius nāle. i. distin. vbi q̄dā sūt exēpla solis hoib⁹ cōueniētia iuncto. c. ius gn̄. ea. di. Nec posse esse vnicū nō distinctū patet qa primeuū nāli rōe, nec aliq̄ mō ꝯ, inductū fuit, secūdario, aūt aliqua ꝯ rōez nālem iducta fuerūt, vt seruitus & bella. Uñ si vnicū eē in eodē subiecto duo cōtraria subsisterēt ꝯ. l. si ancilla. ff. pro suo. Nec ob. q̄ de iu. gen. secūdario q̄dā ꝯ naturalē rōez, & q̄dā sm̄ iducta fuerint, qa illud nō ponit, nāli rōe sed ex hoiuz indigētia & necessitate & vsu. Nō ob. inductio. l. i. cū seq. q: ibi iur. cōsul. facit distin. inter ius nāle cōe oib⁹ aiantibus, & gen. ius cōe solis hoibus cui simpliciter & in gn̄e sūpto applicat oīa exēpla. Sed respectu temporis quin possit dici duplex nihil repugnat sicut ius ciuile vnū est in gn̄e. l. ius ciuile. ff. de insti. & iur. Et tū distinguiī in plures spēs vt in. §. cōstat insti. de iu. natu. gen. & ci. pro qua opi. vr̄ tex. in. l. i. ff. ti. s. in ver. antiquū. Nā si nō psuponeret q̄dā ius gen. nō ita antiquū, sufficiebāt sequētia verba cū ipso gn̄e humano &c. Sed facilis est rn̄ qa antiquū nūcupaī respectu iuris ciuilis imo nō ō primeuo sed secūdario loquitur, & cōcludas ex intētione Doc. q̄ pos. fuit inducta de iu. nāli .s. nāli rōe inducto nō aūt nāli cōi oib⁹ aiantibus, nā bruta nō possidēt, cū careāt aīo, qd ius nāle, ius gen. appellatur. An iu. gen. secūdario, vel primeuo dic q̄ secūdario p rōes de qbus. ff. nec ob. c. ius nāle. i. distin. ibi cōis oium pos. nā legitur ē q̄dā pos. largo mō & im ppria nō ō qua hic, nā ilīs erat indistincta & nō cāus dominij acqisitionē vt patet ibi, hic de ppria ex qua domi. Nec ob. q̄ de iu. gen. secūdario aliqua ēt ꝯ rōez nālez inducta fuerint vt seruitus, bella & simi. & sic nō possit dici nāli rōe inductū id qd ē ō eodē iure & p cōsequēs pos. q̄ pbat hic tex. de nāli iure inductā nō possit dici de tali iure, q: licet bella seruitus, & sic quedam fuerint inducta contra rationem naturalē nō sequitur q̄ alia nō fuerint inducta eo iu. gen. secūdario naturali rōe vt patet in. l. omnes populi. ibi quod vero nālis rō &c. q̄. l. loquitur de iure gen. secundario nō de primeuo, qa de hominum cōstitutionibus. ¶ Adde tū q̄ Pau. de cas. quē Alex. Areti. & Jas. referunt tenere ꝯ glo. & male, cū glo. tenēs dicit p ea facere qm̄ q̄ iure fuit inductū dominiū quod fuit de iure gen. primeuo vt. l. i. ff. ti. i. fuit etiā inducta possessio, ad quod licet nō allegat est tex. hic. Et sic Pau. facit fundamentū de directo ꝯ fundamētū Alex. volētis q̄ domi. sit de iure gen. secūdario, ergo & possessio. Ad rōez Bar. & Doc. rn̄ quia nō sequitur domi. vel possessio nō stare penes seruū ergo sunt de iure gen. secundario quo stat⁹ seruorū est antiquatus, nā hoc ex alio procedit .s. ex reg. iur. ciui. postea inductēis q̄ tā ea que sūt de iure ciui. q̄ ea que sunt de iure naturali, p seruos dn̄is acquirātur iuxta .l. placet cū cōcor. ff. de acqui. here. & q̄ ea que sunt de iure naturali acquirātur per dictam regu. patet in obligatione naturali que licet sit de iure gentium primeuo quo est capax seruus tamen per seruum domino acquiritur, nec stat penes ipsum seruum. nisi quādo procedit ab ipso dn̄o seruo permittente, vt est glo. mag. in fi. & ibi Bar. & Doc. in. l. frater a fratre. ff. de cōdi. indebi. & per Bar. in d. l. si id quod. ff. eo. ti. & est bonus tex. & ibi Bar. in. l. si quis pro eo. §. i. ff. de fideius. & in. l. si debitor. ff. de pac. & in. l. seruus C. eo. Ratio differentie quare quando naturalis procedit ab alio transfertur in ipsum dominum, naturalis autem procedens ab ipso domino, est quia frustra daretur talis naturalis obligatio procedens a domino in seruum

si i eius psona nõ subsisteret, naturalis vero pcedẽs ab alio nõ
frustra datur, quia dño acquiritur. Pro hac eadem opi. glo.
addit Cin. qz ius gen. secũdariũ nõ põt dici ius naturale, qz id
quod a gentibus fuit obseruatũ mediante ratione z instinctu
naturali adaptat ad ius gẽtiũ primeuũ, nõ ad secũdariũ, qz po
tius ꝯ rationẽ naturalem z instinctũ nature ꝙ ẽm ea, cũ idu-
xerit bella z seruitutes, q̃ nature z rationi eius repugnãt. vt in.
l. ex hoc iure gen. z ibi Bar. z per eundẽ. in. d. l. si id. z est tex.
in. §. ius aũt gen. insti. de iur. na. gen. vel ciui. Si ergo hoc se-
cundario iure gentiũ pos. inducta fuisset nõ posset dici iure na
turali inducta, prout dici videmus hic in glo. Et hanc rationẽ
(quã dicit esse ius) multũ et plurimũ. d. stringere pro glo. cõ-
tra cõem. Tu caue ne erres, qz hoc quod dicit ius gentium se-
cundarium nõ posse dici ius naturale est cõtra tex. in. §. singu
lorũ. insti. de re. diui. vbi nõ potest intelligi de primeuo, qz eo
iure nõ erant dominia distincta, vt in. d. l. ex hoc iure gentiũ.
Quã distinctionem psupponit ibi clare in ver. nãciscimur. Nam
si nãciscimur ergo nõ habebamus. Et postꝙ nacti sumus alij
nõ habent, z necessario distinctio presupponitur. Secũdo ad-
huc clarius est contra tex. in. §. vendite eo. ti. vbi absqz dubio
loquitur habito respectu ad ius gen. secũdariũ qz de contractu
venditionis qui est de eo, vt. d. lex. ex hoc iure gen. z id appel-
lat naturale, tertio contra tex. in. d. l. omnes populi. ibi quod
vero naturalis ratio zc. vbi loquitur de his que apud omnes
gẽtes naturali ratione dictãte statutũ fuit, z sic nõ de primeuo
quod nullũ statutum seu hominũ cõstitutionẽ psupponit. Ad
tex. in. d. §. ius autẽ gen. rñ. ꝙ nõ dicit omnia esse inducta con
tra rationẽ naturalẽ, sed illa que nominat. s. bella z seruitutes,
patet qz contractus sunt fundati in ratione naturali ꝙ promis
sa seruẽtur vt. l. j. ff. de cõsti. pecu. z in. d. §. imediate subdit ex
hoc iure gen. zc. Et ita etiã loquitur Bar. z in. d. l. si id quod.
z in. d. l. ex hoc iure gen. Et ꝙ reg. sit ꝙ imo naturali ratione
fuerit inducta vsu hominũ z necessitate exigente probat tex. ff.
allega. in. d. l. omnes populi. qui vt. ff. dedux loquitur de his
que sunt de iure gen. secundario. Nã ea que sunt de primeuo,
nulla constitutione hominum vna cũ ipso humano genere in
ducta fuerunt, vt per Bar. in. d. l. si id quod, z hic p Roder.

66 Probat ergo melius op. glo. Pau. † Tamen p sustinenda cõ
muni dicas ꝙ imo verius est fundamẽtum ꝙ dominiũ indu-
ctũ fuit de iure gẽ. secũdario, pbo qz quo iure fuit distinctũ fuit
iductũ nõ autẽ diuerso iure. Et dicere dominia fuerunt distin
cta vt. d. l. ex hoc iure gen. nõ est presupponere ꝙ alio iure prio
re inducta fuerint, nã non potuit prius dominiũ induci ꝙ di-
stingui, prout est intentio Doc. quod patet ex diffinitione do
minij de qua p Bar. in. l. si quis vi. §. differentiã. ff. eo. nã habe
re dñium nõ est aliud nisi posse pro arbitrio disponere de re
ita ꝙ nõ alius ita possit, z sic distinctio necessaria apparet vna
cum ipsa inductione. Nec ob. d. l. j. ff. ri. j. qua se fundat Pau.
qz ibi loquitur de iure gen. totali in genere z indistincto respe
tu iuris ciuilis. Et illo respectu illud appellat antiquum quod
patet qz inter modos quibus acquiritur dominiũ de iure gen
tium ponuntur modi ex cõtractu qui sunt indubitanter de iu
re gen. secundario vt in. §. vendite. ff. allega. z. d. l. ex hoc iure
gen. ¶ Glo. in ver. primi, diuiditur in. ij. principaliter, in
prima remouet vnum contrarium, in secunda querit qualiter
acquiratur pos. z in tali. q. refert tres opi. vt hic per Bar. z
Alex. z post ipsos Cin. aduerte tñ, qz glo. intẽtio nõ est forma
re nec format. q. qualiter acquiratur posses. vt dicũt Doc. Sed
qualiter acquiratur dominiũ mediante possessione, vt patet ex
verbis suis, licet implicet de poss. z ista est vera intelligen. licet
Doc. nõ videãtur aduertere. ¶ In ea ibi aut sunt animalia
zc. Bar. cum quo alij, dicit ꝙ hec prima opi. ponit veritatem
tñ in eo reprehendenda est, quia non debuit res aiatas ab ina
nimatas distinguere, quoniam eodem mõ debet in eis di-
stingui. Aut ab alijs possidentur aut nõ quasi dicat ꝙ etiam
animalia ab aliquo possessa possunt trãsferri, qñ sunt in cõspe-
ctu, iuxta. d. §. si iusserim. z. d. §. si vẽditorẽ, solutus est excusare
glo. nõ tñ quo ad oia aialia, sed quo ad feras bestias, ad quas
se voluit restringere glo. seu alia animalia in bonis nullius exi
stẽtia vt aues z pisces z sime. Tñ qz i. d. §. illud. z. d. l. in laque
um ponuntur plures opi. Iac. consul. imo ẽt inter ipsos glo.
res est dubia vario modo intelligẽtes verba illa i meã potesta
tẽ peruenerit posita in. d. l. in laqueũ vt ibi p ipsam glo. ad que
dcã p ipsam voluit se hic referre. Tñ etiã qz de cõsuetudine in

feris bestijs aliud seruatur ꝙ in rebus inanimatis, vt p glo. in.
d. §. illud. Itẽ cõsidera an possit notiter teneri cõclusio ꝙ i fe
rijs bestijs absqz apprehensione quis efficiatur dñs qñ ipsam
ferã bestiã interfecit aut ita mortifere vulnerauerit vt abire nõ
possit, qđ vr velle tex. in. d. §. illud, z concor. in. §. illud. insti.
de re. diui. maxime in fi. dũ ponit rationẽ qz multa accidere
possũt zc. arguẽdo a rõe cessãte. l. adigere. §. quãuis. ff. de iur.
patrona. c. cũ cessante. de appella. in. vi. Nec ob. tex. in. §. si vẽ
ditorẽ z. d. §. si iusserim. qui requirũt ꝙ cõcurrat ductũ eius.
Nã rñdet ꝙ cũ ille sit actus apprehensionis fictus siue ficta
apprehensio, que fictio est ꝯ equitatẽ si voluntas tradentis non
interueniret, qz id qđ nostrũ zc. ff. de re. iur. fictio aũt ois debet
esse in equitate fundata. l. postliminium. ij. in prin. ff. de cap.
que iniquitas esset i premisso casu. Nec ẽt ob. si dicatur ꝙ idẽ
deberet esse in oĩbus rebus in nullius bonis existẽtibus qđ est
ꝯ. d. §. neratius. in fi. nã rñdetur ꝙ illatio pcussionis talis seu
mortis, qui cessat in alijs id operat qz lex fingit talẽ actũ esse
quãdã apprehensionẽ vt dcĩ tex. probãt ex quo a rõe cessante pro
bant interficiẽtẽ seu ita grauiter vulnerãtẽ factũ esse dominũ.
Itẽ ẽt tex. i. d. l. in laqueũ. in ver. summam tñ zc. satis probat ꝙ
aial sit eius p laqueũ posuit ẽt absqz alia actuali apprehẽsione,
nõ solũ exigit ꝙ in potestate ponentis laqueũ peruenerit z nihil
ob. quo minus possit intelligi de aiali ita illaqueato vt se non
posset eximere, prout intellexit Azo. Oder. z Du. licet glo. nõ
teneat, z prout pcedẽtia optime suadẽt. Et his stãtibus patet
nõ male imo prudẽter glo. separasse feras bestias ab alijs, quic
quid Bar. z Doc. dicãt. ¶ In glo. dũ allegat. §. si vẽditorẽ.
dicẽs ꝙ ibi nõ apprehensa pos. domi. qritur. Nã intelligit de
possessione p actũ corporeũ apprehensionis p ingressũ, non ꝙ

67 poss. nõ acquiratur vt in illo tex. † Itẽ aduerte vltra scribentes
ad intellec. illius tex. Nã glo. z docto. intelligunt ẽt in prima
parte requiri ꝙ res cuius pos. transfertur sit in cõspectu ita ꝙ
sensus visus interueniat. Sed id ẽ primo ꝯ generalitatẽ illius
tex. restrictio diminutiua. Itẽ ꝯ intẽtionẽ Iur. consul. quatenus
disiunctiue diuersificat secũdũ casum in quo res erat in cõspe-
ctu. Et sic dat intelligi ꝙ in primo res nõ erat in cõspec. sed ꝙ
actus quẽ facit vẽditor deferendi rẽ ipsi emptori alius forte no
tã seu vẽdi tũ ad domũ ipsius emptoris tamen operat translatio
nẽ pos. ẽt ꝙ res nõ esset i cõspectu emptoris z sensus corporis
licet nõ verus, tñ interpretatiuus dr interuenire ex parte accipiẽtis
quod sufficit in illo casu nõ minus ꝙ i cõstituto i prin. illius. l.
z in traditione clauiũ i. l. clauib⁹. alleg. i glo. z i. §. si iusserim

68 i fi. i qbus lõge minus interuenit actus corporeus. † Preterea
aduerte ad id qđ scrit hic glo. z clarius Bar. i duob⁹ locis cir-
ca itellectũ. l. clauib⁹ ꝙ ad effectũ vt traditio clauiũ causet trã
slationẽ possessionis rex i horreo cõtẽtarũ, duo copulatiue req
runt. Primũ ꝙ i re psẽti, hoc ẽ i psẽtia horrei fiat ẽm ꝙ de
terminate sciat accipiẽs vbi res est siue merces sunt. s. i quo lo-
co i qua mãsione siue angulo vel parte horrei. Cũ qbus dictis
quãtũ ad pmũ regsitũ magis cõiter trãseũt Doc. p quo glo. i.
d. l. clauib⁹. Alex. aũt hic lz iplicite tenet ꝯ p gl. ij. ff. eo. l. Itẽ
qz i. d. l. si i psẽtia domus seu horrei fcã fuisset clauiũ traditio
fuisset supflua, qz psẽtia sola sufficisset. Itẽ mouet termo. per
tex. ibi dũ dicit apud horrea nec dicit aliud, z sic sufficit prope
eẽ lz nõ i cõspectu. l. penes. z. l. id apud. ff. de ver. signi. In quo
Alex. grauiter decipit i itelligẽtia. d. l. put p clau. z Ias. Et ad
primũ rñ ꝙ glo. nõ dicit hoc recte itẽtũ put itelligit ibi Bar.
dũ. n. ipa glo. i ver. sed qđ si nõ ẽ i cõspec. zc. ibi cũ ẽt sic qrat, z
sic põdera glo. nõ loq respectu rectionis i hac rõe lz hñ i vcõ,
z sic ꝯ clau. hic, z alleg. d. l. clauib⁹ põt itelligi sentit de merci-
bus q̃ nõ videbant vt ibi itelligit Bar. horrei. n. pos. ibi nõ dr
tradi. Ad ẽm dic ꝙ imo necessaria ẽ clauiũ traditio ad trãsfe-
rẽdã pos. merciũ q̃ nõ videbãt. In. §. si iusseri, res cui⁹ pos. tra
dit ẽ i cõspectu. Et sic duo hec ibi operãt trãslationẽ pos. mer
ciũ traditio clauiũ z psẽtia i cõspectu rei cõtinẽtis merces de
quax pos. tradẽda agebat. Ad. ij. rñ. ꝙ magis vr apõ horrea
fieri qđ sit i cõspectu horrei ꝙ si pter cõspectũ. Preterea si ẽ
cõspectũ nullo nõ interueniret sẽsus corporis, z sic magis rece-
dimus a reg. l. ij. ff. eo. z. l. licet. C. eo. z ꝙ dictio apud sit apta
importare idẽ ꝙ corã vel in psẽtia pbat tex. l. i. de tere. i pn.
ff. ad muni. z in. l. eum pro quo, z ibi glo. ff. de in ius vocan.
Posset forte vno casu saluari opi. Alex. licet non quo ad intel
lectũ. d. l. clauibus. s. quo ad pos. rei cuius claues prope z non
in conspectu traderẽtur, tñ oio periculosa est saluatio qz tex. in

d. l.

.d.l.clauibus non probat eum apud necessario intelligatur.s. contra r aliam.l.probantem nō habeamus. Quantū autē ad ter tiū requisitū p Bar.Imo.tenet ꝙ p generalita.d.l.solā scientiā existentie merciū in horreo requirentis,nō in quo loco horrei, quod dicere est restringere maiorē in modū illā.l.An.in.§.di cā.l.si qs vi.in repe.Idē Pau.hic di.esse vnā traditam,Alex. idē,ad.§.neratius videtur primo ꝙ loquit in acquisitione p in uētionē r sic cū apprehēsione vt p Bar.r Doc.secūdo,ꝙ sibi ita ignorabat ꝙ facile inuenire nō poterat ergo nō acquirit posse. iuxta.§.nerua filius.ff.eo.l.iij.Tertio qꝛ ibi non cōcurrit ani mus tradētis vt in.d.l.clauibus,r ita teneas. Ulterius iuxta. d.l.notā r oportunā.q.formare solitus erat recolende me.p ceptor meus.D.Maria.Bartholinus,An.d.l.si dispositio locū habeat si claues tradite non essent illius domus r respondit credere ꝙ nō qꝛ potissimā decisio.d.l.videtur fundata in fa cultate aperiendi,quę ratio cessat tunc,Tu cōsidera ꝙ si presu ponamus tradētē id facere dolose aīo decipiēdi r tunc est vera dcā rō.ex ea tñ ratione qꝛ cessat animus r volūtas ipsius possi dentis q̄ requiritur vt ibi r.d.§.si vendi.r hic glo.r doc.Si vero presuponas tradentē dictas claues nō aptas ad ibi ape riendū id facere ex errore r credat esse veras claues dicta rō.vr dubia,quī presentia horrei animus verinsqꝫ r actus ipse tradi tionis clauiū r sic oīa requisita videt adesse. Et negari potest ꝙ iur.cō.in.d.l.se fundet in dcā facultate qꝛ de ea ver. nullū imo rō fundamētalis ē illa ibi si apud horrea tradite sint ,r eo gata qꝛ nona. ¶ In ea gl.i si.Bar.r Doc.dicūt hic gl.ponere tertiā opi.Tu aduerte qꝛ glo.ponit quartā so.ad.§.neratius. Sed saluare potes ꝙ Bar.et Doc.ex hac solu.sumūt tertiam opi.r aduerte diligēter ad totā glo.qꝛ nō est a Doc.declarata,

69 †Adde preterea ꝙ Bar.dicit hic tertiā opi.esse falsam qꝛ in uenire dr qui apprehēdit.l.si barsatorā.C.de fideiusso,quā.d. no.ad statuta.&c.Cū Bar.tenet Alex.dicēs esse magis cōem r frequenter in prac.allegari r tenēdā esse dicit Ias.qꝛ i penis mitior pars &c.Et cōprobat p dictum Bal.in.l.itē lapil.ff.ad.l. r aliud dictum alberi.in.l.qđ ait.ff.de adulte.p tex.ibi,sed cōtra rium tenet An.in.§.neratius r Ro.hic.r Nico.de neap.l.l. l.C.de Thesa.li.x.vt hic p Alex. Adde Fely.etiā tenentem ꝯ Bar.in.c.ij.col.iiij.de rescrip.Ex quibus.q.est dubia r irreso luta.Tu nouiter cōsidera r dicas aut ex q̄litate psonarū appa ret verbū inuenire intelligēdum esse p apprehensionē r proce dit opi.Bar.r sequaciū r ita procedit tex.in.d.l.si barsatorem, nā ibi qualitas latronis inueniēdi nō patitur ꝙ intelligatur de simplici inuētione cū pbatione,quī erat latro r id cōstabat vt in tex.pluries,Idē et qualitas pnitētis cū esset decu rio.Aut id nō cōstat r procedunt allegata p alia parte , quibus clare pbatur inuenire r capere diuersa significare.Et ita cōsi derari debet in statutis, qꝛ si loquatur de inuento cū armis p officiales intelligitur vt per Bar.quia qualitas psonarū execu torū id suadet,si autē de inuento p quēcunqꝫ vel simpliciter de inuento aliud est.Et similiter de statuto loquente de inuento de nocte sine lumine, vel i aliquo loco pbibito,vt prope mona sterū &c.Aduertēdū est tñ qꝛ Bal.in.d.l.itē lapil. ꝙ statutū ꝙ mulier inuenta portare perlas teneatur ad penam non ve rificetur in cōuicta portasse,saluatur.s.intelligēdo ꝙ nō suffi ciat probatio ꝙ portauerit.s.per cōfessionē vel aliter,sed requi ritur ꝙ cōstet eā fuisse in actu deferendi inuentā r similiter quo ad decisio.Alberi. qꝛ requirit ꝙ cōstet accusatū fuisse inuentū per accusantē in actu ludi,vel retinēdi ludū.Nō autē intelligi tur requiri ꝙ capiatur. Querit circa hāc materiā.iiij.prin.q. Bar.p quas personas poss.acquiri possit,r rō.hīt in.§.i.r seq. Secūdo querit an quis possit sibi met vnā rē tradere r distin guit vt per ipsum habes, r quatenus te refert ad dcā p se in.l. ij.ff.de stipula.ser.dic ꝙ ibi in si.distinguit aut traditio fit a tutore vel simili ex causa necessaria alicuius precedentis ꝯtrac r tunc vꝫ.d.l.fistulas.§.j.Aut non ex aliqua precedenti causa necessaria,r tunc secus,qꝛ inter dātē r accipientē debet esse di stinctio personalis.c.si.de institu.r.d.l.sa vt hꝫ p Bar.l.sin gularia.tū.col.ff.si cer.pet.r per Bal.l.cū ipse.C.de cōtrahē. emp.r Imo.l.j.§.fuit quesitū.ff. ad trebel.vt.d.hic Alex. vi de tñ Bar.l.d.l.ij.qui plenius r magistraliter loquitur,ꝙ pro xime retuleri post Alex.Tertio querit Bar.qualiter acquira tur quasi pos.incorpo.r remittit ad dcā in.l.j.r.ij.C.de serui. r aqua.r.l.j.ff.de iti.ac.pri.Ubi copiose.d.in.§.hoc interdi cto. ¶ Quarto querit qualiter acquiratur detentio r huic.q.

subalternat aliam de executore vt per ipsum habes per.l.si finita.§.illud r.l.quominus adductis per ipsum Bar.r ille tex.est valde singu.vt ait ibi Bar.r Bal.l.ij.circa medium. C.ne vxo.p mar.ꝙ est mirabilis r per eum notat ꝙ si tirānus impediat apprehendi pos.corporalē sufficit ꝙ primū r secūdū decretū verbotenus interponatur vt dominiū trāsferatur.Ad dit Alex.tex.in.c.cōtingit de do.r cōtu.per quē tex.simil pōt amplia.ad dictū Bar.hic ꝙ et si nō sit in cōspectu detenta tio trāsferatur qñ nō potest deueniri in cōspectu. Et cū dictis Bar.cōmuniter Doc.transeunt,licet An.hic in cōtrarium al leget dictum specu.in ti.de primo de.in.§.nunc de effectu.tñ ipse met respondet,vt etiam refert Alex. Respondens etiam ad ponderationē quā cōtra Bar.facit Abb.in.c.cū aliqui bus de re iudi.de.§.si insserim,vt p ipsum Alex.clare habes. Quinto querit Bar.an tutor,curator,vel procurator nō hñs speciale mādatū possit p modū fictū possessionē transferre. Et caue,qꝛ i libris impressis desunt illa verba vel procur. r male qꝛ illis referuntur sequētia,nō habens speciale mandatū . Et ideo Bar.id dicit qꝛ si procu.haberet speciale man.ad trāsfe rendū pos.tunc posset transferre,qꝛ adesset volūtas dñi de qua

70. per mandatum factum procuratori constaret.†Circa quam .q.Bar.licet p verbū vr loquens,cōcludit negatiue,primo qꝛ voluntas dñi vere nō concurrit sed solum ficte,sicut in iudice diceret in pre.que.secūdo,p tex.in.l.quominus.§.j.ff.eo.inducē do vt hic p Alex.in antepenul.col.tertio.p tex.in.l. r p insistū dū.§.tutor.ff.de accep.Ubi eiusmodi psone nō possunt p fictā r imaginariam solutionis receptionem, acceptilatione mediā te obligationem tollere,Ita in simili in proposito sm ipsum Bar.ex qua decisione Bar.si vera est,vt.d.Alex.licet non sit dubitandū vt ait Ias.sequitur ꝙ si tales psone in instrumento (vt assolet) constituant nomine emptoris possidere,vel preca rio nomine eiusdem non transfertur pos. r sic limita.l.quod meo.in prin.ff.eo.r.l.r habet.§.cum qui.ff.de preca.r.l.inter dum.ff.eo.vt hic p Alex.Sed contra Bar.videtur facere con clusio per ipsūmet firmata.in.l.si is qui pro emptore, in vlti. q.in antepenulti.r penulti.col.ff.ti.j.r.l.ab emptione in si.ff. de pac.dū ꝯ Gui.de cun.concludit ꝙ per huiusmodi actū si ctum cōstituti pōt dominus r possessor procuratori meo vendēs r ipsius nomine possidere cōstituens,in me pos.transferre me diante persona procura.mei.Nec tūc id impeditur, quia due fictiones circa idem concurrant, vt hic latioribus verbis per Alex.Et per illud fundamentum Bar.hic male loqui dicit Ra.cu.subdens.ll.allega.p Bar.in aliis casibus loqui. Uult dicere forte sm Alex.qꝛ in.§.j.ille colonus siue cōductor non habebat aliquid saltem generale mandatū,vt persone de qui bus p ipsum Bar.r sic de diuersam rationem habente non in fertur.tex.autem in.d.§.tutor,videtur potius fundari i opi. legis latoris q̄ aliqua ratione,vt ibi di.Bar.merito nō posset inferri consequentia r inductio ad casum nostrū iuxta.l.quod vero ꝯ.ff.de legi.vt ibi etiam per Bar.contra Bar. hic etiam allegat Alex.tex.in.l. quarundā in si.ibi nihil video interesse, verum ego ipse acerrum an alius mādato meo custodiat, r ibi no.An.limitans.§.j.alleg.hic per Bar.Et cum An.transe unt ibi Imo.r Pau.qui multum etiam exclamat. Et quāuis passus(vt ait Alex.)sit dubius,tñ potest opi.r conclusio Bar. sustineri per.d.§.j.in quo vt dicit Alex.r Ias.sibi tamen ascri bēs,negari nō potest quī probetur ꝙ est differentia inter verā traditionem factam a non domino p quam pos.transfertur vt .l.iij.§.quod si seruus.ff.eo.r fictam.s.per conductionem qua non transfertur,vt.d.§.j.Item licet dicant Rapha.r Alex ander.in.d.§.tutor,non posse fieri fundamētum,qꝛ dicat Bar. eam decisionem carere ratione sicqꝫ non posse induci ad alios casus.l.quod vero contra.ff.de legi.Tamen decipiuntur , qꝛ id Bar.solum dicit quo ad secundā decisionem de qua ibi.s. ꝙ non posse pupillus vel furiosus liberari per acceptilatio nem factam cum tutore vel curatore, Id autem quod deci ditur in primo casu quem citat Bar.bene fundatum est ratio ne,vt ibi per Bar.Ad.l.quarundam respōderi potest vt per ipsum Alexan.Uel tu responde ꝙ loquitur in accipiente per custodem a tradente , qui vere possidebat,sicut etiam respon det Imo.ad decisionem Bar.in.d.l.si is qui pro emptore.r .d.l.ab emptione,r sic tenenda est no.decisio Bar. Ex quo inferri pōt cū Alex.ad platū ecclesie nunquid ipse possit p cō stitutū rei ecclie,p eū licite alienate trāsferre possess. Quā.q.est

Alex. nõ recordari alicubi tactũ legisse, ⁊ angit tñ Mathesi-
la. in no. Nota q̃ si tutor vẽdat rẽ pupilli. 117. Ut aduertit B
Jas. in fi. Et hãc. q. dicit Alex. pẽdere ab eo de quo p Bar. ⁊
alios. ff. eo. l. §. fi. Uidelicet an poss. rei ecclesie sit apud eccle-
siam, vel apud prelatum, ⁊ idem ait ipse Alexan. in. d. l.
quamuis §. j. Ipse tamen in consil. lecto et discusso labo-
rioso processu. lxxxi. col. viij. lib. iij. cõcludit idem esse in prela
to quod in tutore vel curatore. Et sic q̃ per modũ hũc fictum
constituti possessionẽ nõ transferat prelatus, Quod ⁊ sequitur
ex dictis Bar. cũ quo ipse. j. §. fi. cũ teneat Ecclesiã possidere
p. l. iubemus in fi. ⁊. l. raptores. §. sin autẽ diaconissa. C. de sa.
san. ecc. ¶ Glo. maiorẽ in. iij. par. prin. assumo, que incipit
ibi. Itẽ no. que cũ longa sit, vsq; ad fi. diuidi potest cũ Jas. in
viij. par. vel melius in. x. Nam in ver. Sed quare vsq; ibi. Itẽ
in superiori format vnã. q. cui nõ tripliciter, vt ipse dicit, respõ
det, sed dupliciter, Questio aũt est quare in vlti. casu potius
q̃ in duobus p̃mis, naturalis aĩo retineat, ⁊ r̃ndet dupliciter,
in dcõ aũt ver. Itẽ in superiori r̃ndet tacite. q. cõsimili pcedẽ-
ti. s. quare magis retineatur aĩo in p̃mo hoc est penulti. casu
possess. naturalis q̃ in duobus p̃mis, ⁊ vno mõ r̃ndet. s. q̃a aĩus
detinẽtis operat retẽtionẽ pos. naturalis. Et cauẽdũ est quia
glo. loquit de aĩo detinẽtis pos. nõ de aĩo possidẽtis, put i pre
cedẽ. Nec dicat quis glo. esse mẽdosam, q: ibi vel in vlti. casu
debeat alr̃ corrigi. Et esse vel penultimo. ⁊ sic q̃ simul formet.
q. de vlti. ⁊ de penul. Tñ q: in veteribus exẽplaribus est qua-
re in hoc. s. vlt. nõ vel. Tũ ẽt q: responsio prima nõ cõuenit ni
si respectu vltimi, vt patet ibi q: ciuilẽ hz p̃prietarius, ⁊ simil̃r
vlti. nõ cõuenit nisi penulti. iuxta. l. si colonus, quam allegat.
¶ In ea ibi. Itẽ no. ponit primã opi. quã improbat ⁊ iure,
primo q: in p̃denda pos. requiritur aĩus. l. iij. §. in amittenda
ff. eo. cuius cõtrariũ habet ista opi. q̃ eo ipso q̃ q̃s desinit insi-
stere, desinit possidere, exitus. n. vt ait ẽt Bar. nõ est causa p̃dẽ
di pos. l. si id qd̃. §. fi. ⁊. l. clã possidere. §. q ad nũdinas ff. eo. cũ
aĩo retineat. l. licet. C. eo. q̃. ll. faciũt a fortiori nã si exiens reti-
net vt in. dd. ll. multo magis stãs possidet illas partes qb⁹ nõ
isistit. Secũdo q: ẽt partes, qbus q̃s nõ insistit. si sint eiusdem
rei, naturaliter quis insistẽs possidet, Cũ oculus sit istrumẽtũ
aptũ ad acquisitionẽ possessionis. §. si insserim. ff. ea. l. ⁊. l. qd̃
meo. §. si vẽditorẽ. in fi. ibi pedes fini. intuli. ⁊ potes addere
meliorẽ tex. in. d. l. iij. i prin. ¶ In ea ibi sed placẽ. Et Azo.
ponit. ij. opi. Antiquorũ q̃ merito reprobat, vt p Bar. Alex.
⁊ Moder. ¶ In ea ibi Aldri. dixit ponit tertia opin. † Cir
71 cã quã in quãtũ habet q̃ ciui. ⁊ naturalis nõ possunt eẽ simul
nõ bene dicit cũ nihil repugnet, quominus simul esse possint,
Et patet cõtrariũ i simili in nãli ⁊ ciuili obligatione. l. iurisgẽ.
§. sed cũ nulla. ff. de pac. l. legem. C. eo. ⁊ insti. de obli. in prin.
ſm Alex. Potest tñ verũ dicere Aldri. ſm Bar. accipiendo
nãlem ⁊ ciuilẽ p̃prie vt spẽ differẽtes, ⁊ sic naturalẽ p ea q̃ cõ
petit vsufructuario, Nã sicut idẽ nõ põt esse dñs ⁊ vsufructua-
rius. l. vti frui. ff. si vsuf. peta. Itẽ nec naturalis cõueniẽs vsu-
fructuario põt esse cum ciuili in p̃sona dñi ⁊ sic simul, sed assu-
mẽdo naturalem large. i. pro corporali nõ bene dicit. In quo,
Doc. cũ Bar. trãseũt, q: nõ põt dari vsufructus formalis dño,
(vt dicit Bar.) ergo nec naturalis quã hz vsufructuarius. Et
idẽ eadẽ ratione dicẽdũ est in emphiteota Feudatario, p dcã
ff. in diffinitione naturalis pos. ſm Bar. ⁊ habet late. in. l. iij.
§. ex cõtrario. ff. eo. Hac opi. Aldri. ẽt alijs rõibus dãnatur, vt
p Bar. Alex. ⁊ Moder. Prima q: nõ est verũ q̃ exitus de fũ
do sit cã p̃dendi pos. sed desinentia aĩ. vt. d. §. in amittenda.
Secunda, q: nõ est verũ pariter q̃ introitus sit cã acquirendi
pos. sed aĩus. d. l. iij. in prin. Itẽ nec est cã p̃dendi ciuilẽ, q: nõ
p̃dit sine aĩo amittẽdi. d. §. in amittenda ⁊ sic nõ ex solo redi
tu sine introitu. Itẽ q̃ per exitũ nõ p̃dat nãlis de qua agim⁹
inquit Bar. ex eo patet q: si naturalẽ solã habeo illã retineo,
quociẽs eã. l. iij. §. vlti. vt. ff. de vi ⁊ vi arm. Ergo p exitũ eã nõ
p̃didi. Tertia fundamẽtalis rõ ꝯ hãc opi. est, q: si vera esset se-
queretur q̃ nunq̃ procederet vsucapio, qm̃ cã ciuilis sit q̃ cãt
vsucapionẽ. l. acquiritur, in fi. ff. ti. l. ⁊. §. p seruũ. ff. ea. l. Et late
Bar. ⁊ alij. d. l. iij. §. ex cõtrario, sequeret q̃ esset interrupta ⁊
nõ cõtinuata, sicq; vsucapio nõ p̃cederet, q: ad eã poss. conti-
nuata reqritur. l. iij. ⁊. l. naturaliter. ff. ti. j. l. vnica. C. de vsuca
pio. trãsfor. Immo tu cõprobando dicas, sequeret q̃ insistens
in re non posset vsucapere, ⁊ sic maioris efficacie esset possessio
non insistentis q̃ insistẽtis contra mentem Jur. consul. hic ⁊

vbiq;. Itẽ sequeret, q̃ poss. ciuilis acqreret sine corpore ⁊ aĩo
ꝯ. l. qnẽadmodũ. ff. eo. ¶ In ea glo. ibi tu distigue, p̃fecte lo-
quit ſm Bar. ⁊ Doc. Ita q̃ nulla suppletione indiget, intel-
ligo tñ glo. quatenus loquit de distãtia. x. miliariũ, nõ restrin
ge vt verba sonant. Sed incidenter, seu exemplificatiue, quã
tũs Doc. nõ declarent, Et ideo si lõgius res distaret, ⁊ clare vi
deret, vt mõs, collis, oppidũ, palatiũ, turris, vinea vel silua,
seu arboretũ in loco purissimi aeris, cũs locũ haberet dispo-
tio. d. §. si vẽditorẽ. q: nõ est [illegible] restrictio ad certã distãtiam.
Non idẽ dico si locus esset p̃pinquior ⁊ nõ videret p̃p ea q̃ di
cit glo. In eo tamen qd̃ ipsa glo. subdit ibi si redeat ita vt sit
in cõspectu vel de p̃ximo an recuperet tñ q̃ sic. No. q: ꝯriũ vi
debat dicẽdũ qm̃ p aspectũ nõ q̃rit possess. nisi cõcurrat tradĩ-
tio ⁊ simul possidẽtis volũtas, vt declarãdo. dd. §. si vẽditorẽ.
⁊ §. si insserim. diximus. ff. in. l. not. ⁊ in glo. in ver. p̃mi. saluã-
do tñ glo. post cuma. ⁊ Sozi. dici potest q̃ illa ciuilis p absen-
tẽ retẽta operat reacquisitionẽ naturalis mediante cõsensu,
qm̃ res facile ad p̃stinũ statũ redit. l. si vnus. §. pactus ne pet.
ff. de pac. vt ẽt cõstat in simili de vsuf. qui a principio separat⁹
a proprietate nõ q̃ritur absq; traditione. l. iij. §. vsf. ff. de vsuf.
⁊ tñ dũ finitur redit ad p̃prietatẽ, ⁊ sic ad pristinã nãm absq;
traditione aliqua, toto ti. ff. qui. mo. vsufr. amit. posset tñ ad
hoc facile r̃nderi negãdo, qm̃ nõ est p modũ reditus vere q: p
prietarius nõ habet vsufruc. formalẽ. l. vti frui. ff. si vsufr. pet.
sed est p modũ extinctionis ⁊ finis, vt dcõ ti. qui. mo. vsu. amit.
Cõprobat ẽt ex notatis in. l. clã possidere. §. j. ff. eo. vt p ipsum
Sozi. restringentẽ tñ eã saluationẽ ad possessionẽ nãlem vacã
tẽ. Alia etiã dia male loq Jo. an. Jaco. de are. vt refert Bar.
dũ dicit recuperat, q: imo medio illo tempore non fuit amissa
nãlis, ⁊ sic nõ recuperat, vt dicit Jo. Et mouet ar. l. fi. C. de
cura. furio. Itẽ q: possess. nõ amitiẽt solo actu corporis sed req
ritur aĩus p̃ealleg. §. in amittenda. Sed Bar. ⁊ alij cõtẽt de-
fendunt glo. respõdentes ad ꝯriũ q: naturalis non est talis, q̃
qñ est iuncta cũ ciuili vt in ter. q. glo. i. posset solo aĩo retineri,
vt probatur in p̃alleg. §. qui ad nũdinas, inducẽdo cũ Alex. q:
si retineret stare nõ posset qd̃ ibi dr̃ in prin. s. q̃ intrans habet
pos. q: eã duo haberent. ꝯ. d. §. ex cõtrario. Sed põt r̃nderi q̃
retineat ẽt nãlis donec alius ingrediens illã app̃hendat. Tex.
ergo in. d. §. in amittenda. p̃cedit in pos. ciuili vel nãli non cũ
iuncta cũ ciuili. Tex. etiã in. d. l. pe. nõ ob. q: loquit in eo qd̃
põt durare medio illo tempore ⁊ sic in casu dissimili, q: nõ in
eo qd̃ aĩo retineat vel nõ. Jas. tñ dicit cõem opi. esse ꝯ oẽm ra
tionẽ mũdi ⁊ q̃ nõ põt reddi bona rõ diuersitatis quare nãlis
dũ est sola potest aĩo retineri dũ est iuncta ciuili non. Ea tñ
opi. vt dixi, fuit Jaco. de Are. q̃ in puncto iuris est sustentabi
lior. Item in quãtũ glo. p. d. §. si vẽditorem. ⁊ §. si insserim fir
mat primã cõclusionem q̃ desijt possidere naturaliter eo ipso
q̃ redijt ita vt sit i cõspectu recuperat. Itẽ in ꝯriũ ſem cõclu.
ẽt firmat q̃ si quis redeat vt sit prope, licet nõ in cõspectu reac
quirat per. d. l. clauibus, ⁊. §. si insserim, vr̃ male loqui. sed de-
fende vt possibile est, licet difficulter, vt hic p Sozi. Adde tñ ꝯ
glo. plurimũ facere tex. in. l. i. §. fine aũt. ff. de vi ⁊ vi ar. nã ibi
nõ p̃ditur nisi ciuilis, vt in fi. ibi ademisti ei pos. quã aĩo reti
nebat, ⁊ si non corpore, ⁊ tñ erat prope. Põt forte r̃nderi q̃
naturalis ibi non vacabat, quo casu non procedit dictum
glo. hic vt per Sozi. Tu caue quia tex. in. d. §. loquitur
etiã qñ vim faciẽs nõ occupauerat pos. naturalẽ, vt ibi, vel si
quis eũ in medio itineris detinuerit, Nec ob. sequẽtia ille, ⁊
ipse possederit, q: intelligitur maxime vt ibi p glo. ⁊ ideo per
illum tex. tutior vr̃ in via disputa. opi. ꝯ glo. In eo etiã qd̃ sub
dit glo. ponẽs rationẽ differentie inter vltimum casum ⁊ duos
primos, q: in primis duobus satis operatur animus in reten-
tione ciuilis, Bar. (cũ glo. nihil alleget) allegat ad cõprobatio
nem. l. quod labeo. ff. de cõpensa. Addit Aquen. l. ⁊ si quis. ff.
de religio. ⁊ sump. fune. ⁊ cũ glo. Bar. ⁊ alij communiter tran-
seunt. Sozi. aũt ⁊ Jas. bonis rationibus hanc glo. rationem
improbant, Et nouam tradit Sozi. ac no. Uidelicet q: talis
retẽtio non erat alicuius effectus ergo etc. l. i. §. dixerit aliquis
ff. de publica. l. hec stipulatio. §. diuus. ff. vt leg. no. ca. Quod
autem sit sine effectu probatur ex eo quod expresse dr̃ in. l. li-
cet. in fi. C. eo. q̃ illius amissio nullũ prorsus preiudicium af-
fert. Et ideo qui naturalem perdit retenta ciuili non dicitur
pos. amisisse. d. l. clam possidere. §. fi. Cui rationi nõ ob. quod
adddacit Jas. q̃ ea retenta non deberet dari nãlis coniuncta
cũ ciuili,

cum ciuili, nam rñ. q̄ est necesse q̄ detur, q̄ alias sine ipsa non posset ciui. in esse produci. l. iij. §. neratius, in prin. ff. eo. ad aliã rõnẽ quã ipse tradit facilis est rñ. insup nõ rñdet ad. d. l. ij, nec ad. §. qui ad nundinas, quibus probatur assumptum Soci. ❡ In ea dub aït nõ esse bonã rõnẽ dicẽtiũ nãles quã hz vsufructuarius hr̃e quiddã ciuilitatis, Bar. reprobat gl. q̄ imo nãlis operaẽ ciuiles effectus, vt dixit. ff. in diffinitiõe nãlis pos. Ad q̄

72 dicta se hic pro reprobatione refert. † Cõcludẽs gl. in hoc non posse bñ dicere, Alex. aũt ꝛ post eũ Prec. me. defendũt glo. q̄ Bar. opi. fuit ibi cõiter reiecta, cum ciuilis effectus acq̃sitionis iuris vsufruc. p vsucapionẽ causeẽ a quasi pos. ciuili ipsius iuris vsufructus, vt p gl. in. l. ait pretor. §. itẽ ci. ff. ex q. ca. ma. Et per ipsum met Bar. in. l. nãliter, in pn. Acquisitio aũt fructuũ causaẽ ab ipso iure pcipiẽdi qd̃ hz vsufructuarius, vt ẽt ipse declarat in. d. §. ex p̃rio, nõ est igitur vep̃, q̄ nãlis producat effectus per ipsũ. ff. positos. Ego solitus sum reprobationẽ Bar. sustinere, assignãs alios effectus, nã nãlis producit effectũ retẽtionis ꝛ recuperationis p interdicta, vt dicũt cõiter doc. dub volũt verã diffinitionẽ nãlis eã esse quam ibi corporali tradit Bar. Nec refert q̄ Bar. hic nõ senserit de dictis effectibus, s; de illis vsucapionis ꝛ acq̃sitionis fructuũ, quos ibi posuerat, nã sufficit pro defensione q̄ reprobatio in se sustineaẽ. ❡ Querit subinde Bar. qualr amittaẽ pos. corporalis ꝛ an retineaẽ aĩo, ꝛ relatis gl. variantibus p̃cludit cũ gl. hic q̄ aĩo retineẽ cõprobãs duplici fundamẽto vt p eum. ❡ Querit ẽt de detẽtatione an re-

73 tineaẽ aĩo, dic vt p ipsũ cum quo ceteri. † Et ex eo q̄ cõcludit detẽtationem aĩo retineri, infert An. q̄ missus in possessione ex primo decreto, quẽ nõ possessorẽ s; detentorẽ esse p̃stat. l. iij. §. si. ff. e. retinet eã detẽtationẽ aĩo p. x. an. ꝛ ideo si. x. an. steterit q̄ nunq̃ redijt ad rẽ dũmodo tñ continuo retinuerit custodiã, tũc ꝛ nõ prius perdit detentationẽ, q̄ sic perdiẽ pos. p obliuionẽ p̃sumptã. l. furtum. §. j. ff. ti. j. ꝛ refert ita Florẽtie fuisse iudicatum, vt p Alex. in fi. Addit vltimo circa istã gl. Alex. col. xj. alios ẽẽ modos qbus posses. amittiẽ, vt remissiue p ipsũ explanantẽ p̃ceteros, modũ de quo p Cy. in. l. ij. C. de rei ven. s. per impositionẽ edificij factam per aliũ, nã cũ perdaẽ vsufruc. l. repeti. §. si. ff. qui. mo. vsufru. amit. multo magis pos. l. si q̄s vi. §. dif. ff. e. qm̃ dicimus vsumfructũ esse partẽ dñij. l. iiij. ff. de vsufru. ꝛ in. d. §. dñia dẽ facilius perdi possessionẽ q̃ dñiũ. Querit preterea ipse Alex. qualr amittaẽ quasi pos. iuriũ incorporaliũ, de quo p Bal. ꝛ alios. l. ij. C. de serui. ꝛ aqua, ꝛ Cano. in varijs locis ad q̄ remittit. ❡ Glo. in ver. in hic hz. iiij. par. in prima declarat tex. in scd̃a tacite q̃rit ꝛ rñ. in tertia subdit dictũ ad pleniorẽ declarationẽ, in quarta querit tacite ꝛ rñ. fm quosdam ꝛ eoꝝ rñsionem reprobat, seq̃ pro vera rñsione remittit partes parent. ❡ In ea in. ij. par. dic vt p Alex. col. xx. allegantem. l. nullo. C. de rei vẽ. cũ p̃cor. ❡ In ea in. iij. dic vt p Alex. post Imo. intellige tñ q̄ vnũ sine alio non acquiraẽ, vt ait gl. si aĩus ad vtrunq̃ acquirẽdum interueniat vt aduertit Aquen. s; licet non, dicat, id prius sensit glo. sequẽs in princi. ❡ Glo. in ver. bello fuit declarata in no. ❡ Glo. in versicu. mari facilis est, dic vt per eam, ꝛ potes declarare vt per Alex. ❡ Glo. si. fuit declarata in not.

❡ Summarium. §. adipiscimur.

1 Uerba per nosmetipsos, ꝛ verba proprijs manibus, ꝛ verbum personaliter personalitatem denotant.
2 Statutum puniens proprijs manibus vel personaliter facientem nõ hz locum in mãdante, siue per alium faciente.
3 Cõmissio cause cum clausula per te ipsum cognoscas, facit eã non subdelegabilem.
4 Dormientis scĩa in alterius detrimẽtũ an sit de iure punibilis.
5 Culpa precedẽte delictum commissum mitius puniẽ q̃ si dolo cõmissum esset.
6 Defensio an sit illicita cum percussione dormiẽtis.
7 Ebrius delinquẽs an sit puniendus.
8 Animus ꝛ an sit facti.
9 Furiosus possessionẽ etiam cum auctoritate curatoris adipisci non potest.
10 Infans qualiter possessionem adipisci possit.
11 Intellectus. l. donatarum. C. de acqui. pos.
12 Animus in pos. acquirenda interuenit vt causa formalis ꝛ vniuersalis sicut cõsensus in contractibus.

Adipiscimur. ❡ Possessionẽ adipiscimur per nos maiores infante ꝛ sane mentis, secus in furioso ꝛ infante sine tutoris auctoritate. h. d. secũdũ Bar. vel fm Pau. carens omnino intellectu (vt furiosus ꝛ infans) non põt per seipsũ pos. acquirere, s; non carẽs oĩno vt pupillus maior infante põt ẽt sine tutore auctore, qd̃ summarium l; nõ reperiã improbatũ nõ plz q̄ defectiuus nõ comprehendẽs gñale dictum in prin. Unũ potes plenius summare sic. Possessio p nosmetipsos maiores infante ꝛ sane mẽtis acq̃riẽ, sed furiosus p se acquirere non põt, pupillus aũt tutore auctore põt immo ẽt sine tutore si eius etatis sit vt intellm hẽat. Diuiditur in tres principales. In prima gñale dictus. In scd̃a spãle ad limitationẽ precedẽtis de furioso ꝛ pupillo infante. In tertia aliud de pupillo nõ infante, scd̃a subdiuidiẽ in. iij. in prima qd̃ dictũ est, in scd̃a probatio eius qd̃ dixit p rõnẽ, in tertia exẽplum ad declarãdum dictam rõnẽ, scd̃a ibi q̄ affectionẽ, tertia ibi sicuti. Itẽ. iij. prin. subdiuidiẽ in. iiij. in prima qd̃ dictũ est, in scd̃a referẽ opi. offilij ꝛ neruе filij p̃triantiũ ei qd̃ negari vr̃ in precedẽ. ver. seu in alibus preceden. siue ad ampliationem eius qd̃ in dicto precedẽ. ver. dictũ fuit, in tertia p̃batio dicte opi. per rõnẽ, in quarta solutio dicte opi. p viã distinctio. scd̃a ibi offilius, tertia ibi eam rem, quarta ibi q̄ inia. Quã nouam subdiui. no. q̄ per eã vera intelligẽtia huius. §. pandiẽ. Et ad cuiuslibet pleniorem dicendorum intelligẽtiam p̃mitte in primis (ꝛ ante summariũ ꝛ diuisionẽ) q̄ pupillus, quẽ p̃stat esse minorem. xiiij. an. si masculus pupilla vñt. xij. ppŕie dr̃ qui p mortem vel emãcipationẽ sub prãte pñia esse desijt. l. pupillus. ff. de ver. sig. l; nõ nunq̃ largo mõ pupillus ẽt in pñia prãte existens dicaẽ, vt. l. si. §. j. ff. de ver. ob. ꝛ. l. si infanti. §. si. C. de iure delib. Cuius etas primo distinguiẽ in duas partes, nam vsq̃ ad. vij. an. dr̃ infantia ꝛ pupillus illius etatis infans, vt est bonus tex. in d. l. si infanti, in prin. a. vij. an. vsq̃ ad. xiiij. in masculo ꝛ. xij. in femina stat immutata appellatio, nã pupillaris etas nuncupaẽ ꝛ pupillus siue pupilla. Tale tñ tempus. s. vij. an. primos ann. etatis diuidiẽ in duas partes equales, ꝛ illa pars que p̃pinqua est infantie dr̃ etatis proxime infantie, illa vero que proximior est pubertati dr̃ etatis p̃xime pubertati, ꝛ sic masculus vsq̃ ad decem cũ dimidio. s. vij. an. dr̃ proximus infantie, existẽs vero post. x. cum dimidio vsq̃ ad finitum. xiiij. dicaẽ proximus pubertati femina vero existens. s. vij. vsq̃ ad nouẽ cum dimidio dr̃ proxima infantie, abinde. s. vsq̃ ad. xij. dicitur proxime pubertati, vt declarat innioribus glo. in. §. pupillus, in ver. proximus, insti. de inutil. stipu. ꝛ ordinaẽ predicta p Barto. l. j. ff. de nona. ❡ Pone casum vt ex dicta subdiui. sumitur ꝛ rõnẽ dubitandi, in versicu. sed furiosus ꝛ pupillus dicas fuisse (vt sentit Soci.) q̄ cũ furiosus ꝛ pupil. possint corpore ingredi vel capere, videbaẽ q̄ possit possidere, maxime q̄ instrumentum corporis principalius interuenire videatur, ꝛ res a principaliori ꝛ potiori parte iudicari debeat. l. queriẽ. ff. de statu homi. S; cõtrarium respõdet Iurisconsul. qm̃ non solum instrumẽtũ corporis verũ ꝛ animi affectus necessario requiritur, qui cessat in predictis, ꝛ hoc expresse vult Iuriconsul. ibi q̄ affectionem tenendi nõ habent. Reassume tex. exponẽdo vt per Barto. preterq̃ i prima dum addit vel infantie p̃ximus, q̄ cõmuniter Mod. non tenẽt. ❡ Nu. primo ibi per nosmetipsos, q̄ pos. per nosmetipsos id est alterius persona non interueniente, acquiri potest. † Ex quo sumit Aretĩ. hec v̄ba denotare personalitatem. eãcor. tex. l. quod dicimus. ff. de aucto. tuto. ꝛ insti. per quas personas nobis acqui. in prin. Et infert ad vtilem decisionem in prac. Si princeps alicui mandet q̄ aliquid agat per semetipsum, vt causam per semetipsum cognoscat, talis non poterit alteri delegare, l; regn. sit q̄ delegatus a p̃ncipe possit subdelegare. l. a iudice. C. de iudi. cũ cõcor. Ad qd̃ bonus tex. iuncta gl. in. c. statutum de p̃ben. in. vj. silr verba hec manibus proprijs p̃sonalitatem inducunt denotãt. l. iubemus p hanc. C. de erroga. mili. anno. lib. xij. vbi Bar. ꝛ in. c. ij. cum gl. in versi. proprijs manibus, de here. in. vj. Adde bonũ tex. in. l. j. §. si aũt in

2 faciendo. C. de cadu. tol. † Unũ dixit no. Bal. in. c. i. §. iniuria, de pace iur. fir. in fi. statutũ faciens mentionẽ de faciente aliqd̃ proprijs manibus vt imponens penam, nõ comprehẽdit mandantem siue p alium facientem, s; talis pena aliã a iure cõi imponẽda puniri dz non pena statuti. Idem etiã in verbo p̃sonaliter vt p̃sonaliter cõpareas, nã importat p̃sonalitatẽ vt p gl. in clemen. j. de vi. ꝛ hone. cleri. in ver. publice personaliter bonus

est tex. cum gl. in c. si §. is aūt cui iungit̄ de offi. dele. Adde tn̄ q̄ hec no. nō bn̄ sumi. ex hoc tex. p̄ Areti. dicit Jas. immo q̄ in eo potius, p̄bat 2̄trium, & q̄ id est per alium explicabile, nam est notissimū possessionem nos posse adipisci ēt per alios. §. itē acquirimus, & §§. sequē. & §. per pcuratorem ī. ea. l. & ideo glo. j. d. per hec verba tex. non remoueri quin per alium possumus acquirere pos. Et sic tex. nō solum non probat, sm̄ eam verum (iungēdo eam. d. §. item acquirimus & reliq) probat 2̄triū. Et propterea dep̄r intelligi posse & sumi sensum bonum verboꝝ subdit, satis extra intētionem Juriscō. Tu sustine no. Areti. bn̄ fuisse sumptum, nam lꝫ notum sit possessionē posse per alios ēt nobis acquiri, attn̄ ex eo nō fit quam diuersi sint modi acq̄rēdi per nos met ipsos & sic nostro corpore, nostra p̄sona, seu nostro facto operāte dictaꝫ acquisitionē & acquirēdi per seruū vel procuratorē, & sic corpore, persona, & facto alterius operāte. Et qn̄ volumus exprimere acq̄sitionem mediante persona nostra effi. caciter & optime exprimimus p̄ hec verba, & hic est verus sensus tex. pro quo bonus tex. in. l. peregre. §. fi. ī. eo. Nec ob aliud gl. j. tacite opponit de. §. itē acquirimus, nisi q̄r videbat hec verba p̄sonalitatē significare, & vere Jas. in eo reprehēdens Areti. nodum in scirpo querit. Et primus eius modus intelligēdi nō est bonus q̄r nō apparet q̄ habebat respectū ad dicēda & est diuinare, ac ēt q̄r gn̄alitas dictoꝝ verboꝝ & prime p̄tis tex. absq̄ necessitate restringit̄. Scd̄s ēt minus plꝫ tum q̄r diuinatiuus, tū etiam q̄r dum ī. in tex. subijcit̄ eam rem enim facti &c. refert̄ opi. o̅ siliꝫ & nerue, & sic nō principaliter ex eis pōt deduci hoc primū & p̄cipuū dcm̄, vt ipse censet, & sic quicquid de suo Jas. dixit, circa hoc no. male dictum est, nec bn̄ fecit ēt Prec. me. q̄ succumbēs vt censeo dictis Jas. sumpsit dictū no. iuncto. §. itē acquirimus. Dictū tn̄ Areti. in se verum eē ēt ipsi fatent̄, & pluribus auctoritatibus Jas. cōprobat. ¶ †Eo presertim qd̄ di-

5 cit Abb. in. d. c. si. q̄ facta cōmissione cum dicta clausula per te ipsum cognoscas, adeo industria p̄sone electa dr̄ (vt in tex. ibi) q̄ ēt ambabus partibus cōsentientibus eā delegari nō pōt. Sꝫ tu caue ne erres q̄r multiū ponit hoc dictū immo vbi vertitur publica vtilitas solum id p̄cedit vt ibi in tex. qui expresse dispo nit eius posse de partium 2̄sensu demandari & vide Abb. not. ex tex. q̄ a forma rescripti ex partiū consensu recedi pōt nisi publica vertat̄ vtilitas. ¶ No. ij. tex. semper allegari solitum ad

4 hoc sm̄ Ro. q̄ infans, furiosus, & dormiens equiparant̄, †que equiparatio facit ad. q. Bar. in. l. pe. ī. de parri. an delictū dormiētis sit ō iure punibile de quo ēt in cle. si furiosus, de homi. & hic tex. & in. d. cle. faciunt pro parte negatiua, stante equiparatione, & stante clara decisione in infante & furioso, in. l. infans. ī. de sica. & de furioso in. l. diuus. ff. de offi. presi. dicta vero cle. est in termi. ēt in dormiēte interficiente vel mutilante aliquē. Cōstat enim tales hoīes in somnis multa agētes reperiri, vt p̄bat ille tex. & docet experientia. Qualis fuit quidam matris mee cōsanguineus, qui equum sepius in media nocte ascēdebat, & ibat ad quoddam eius palatiū anteq̄ somno solueret̄, qd̄ est prope castrum leonis hinc p. xj. miliaria distans. Cui ēt semel res hec risu digna cōtingit, nam cū quadam nocte dormiēs equū ascendisset, nec domus portaꝫ aperuisset, calcaribus equum vrgebat vt egrederet̄, qd̄ cū esset equo impossibile saltabat ita vehemēter, vt in domo magnam ruinam faceret, quo ceteri domestici, qui dormiebāt excitati surrexerunt. Refert ēt Bar. in. l. vt vim. ff. de iusti. & iur. Quēdam pisanū noctu dormentem solitum se armare & per totā ciuitatē cantantē incedere, & q̄ ita sit concludit Bar. in. d. l. pe. s. q̄ nō puniat̄, p̄ iura. Salic. & hic ēt Lud.

5 & Mod. †Limitat̄ tn̄ per Bar. in. d. l. pen. Gui. & Ray. in. d. l. diuus, & Pe. de anch. i. d. cle. & Mod. hic post Alex. & Areti. nisi dormiēs huiusmodi in culpa fuerit, q̄r sciebat se solitum in somnis surgere & arma capere, nam tūc si non fecit camerā taliter claudi vt non posset ea reserare de culpa hac teneret̄ arg. l. in lege cor. ī. ō sica. & l. si putator. ff. ad. l. aquil. Et no. tn̄ q̄ doc. nō dicunt tali casu locū esse pene homicidij, lꝫ culpam puniendam, q̄ sunt valde diuersa, vt egregie p̄ Areti. in cōsi. xxxiij. in fi. & in 2̄l. lxxx. in fi. dicēte post Ja. de are. & Ant. nō esse puniēdum pena mortis & homicidij eū qui insultatus pōt euadere & per 2̄ns insultantem occidat, lꝫ pena arbitraria, qd̄ no. perpe-

6 tuo. †Sed quid si totalr̄ dormiens tētet aliquē offendere an si a se defendente ab eo offendat̄, talis offendens (tanq̄ ad licitā defensionē) impune id faciat, inquo Bar. in. d. l. vt vim. ij. col. tenere vr̄ q̄ sic & gn̄aliter q̄ dispositio illius. l. locū hꝫ ēt in p̄pulsante vim nō animo iniuriandi illatā, vt a dormiēte vel furioso, qd̄ adhuc expressius firmat in dormiēte Bal. in. l. j. C. vn̄

7 vi. in pe. col. & transit hic Alex. †Quid aūt de delicto ab ebrio perpetrato, qd̄ frequētius accidit per Cardi. in. d. cle. viij. q. cōcludētem eum puniēdum lꝫ mitius ar. l. omne delictum. §. per vinū. ī. de re mil. de quo aliqd̄ per Bar. in. l. respiciendū. §. delinquunt. ī. de pen. & latius p̄ An. de are. in trac. de male. in gl. scienter dolose, & appensate. ¶ No. iij. cum Bart. ibi qui affectionē &c. q̄ ex solo actu corporeo absq̄ affectu & animo possidendi, posses. nō querit̄, cōcor. l. iij. in pe. l. quēadmodum. ī. e. & l. licet. C. eo. ¶ No. iiij. ibi eam rem. n. facti nō iuris esse &c. q̄ adeptio, siue aprehensio possessionis est qd̄ facti non aūt iuris, non. n. loquit̄ hic tex. de possessione q̄ iuris est vt diximus. ff. in prin. sꝫ de apprehensione vt constat ex precedē. maxime ibi in-

8 cipere possidere. †Ex quo sumit & no. hic Bar. post. v. opp. q̄ animus est facti, quasi dicit q̄ ex quo p̄bat q̄ ipsa acq̄sitio possessionis q̄ p̄uenit ab animo vna cū corpore est facti, ergo animus est facti, qn̄ ex eo qd̄ iuris est non sequit̄ factum sꝫ ecōuerso ex facto ius oriut̄, vt. l. si ex plagis. §. in cliuo. ff. ad. l. aquil. & l. cōsilio, de cura. furio. iuncto insti. de obli. in prin. & per totum, & ex lare ius, vt in actione q̄ orit̄ ex obligatione, vt in. l. iꝫ. §. ea obligatio. ff. de pcur. melius tn̄ q̄ animus sit facti p̄bari dicit Alexan. & Mod. in. l. bonefi. versi. in 2̄trium. ff. si. p̄cepi. Tu dic q̄ immo melius p̄bat hic inductus vt. ff. nā ad illum pōt dici & q̄ nō loquit̄ de animo, sꝫ eo qd̄ quis habeat vel nō habeat bonā fidem. Et cōcludit Bar. in. l. si is qui pro emptore, in. vj. col. ī. vsuca. p̄cepi. vbi reprobat opi. glosaꝝ q̄ tenebant q̄ eēt iuris. Ego tn̄ sum in noua opi. q̄ nō sit facti nec iuris, sed tertiū qd̄ diuersum a natura pro hoīs parte productū put est ipse homo, nam homo nō est ius vt cōstat, nec factum accipiendo factū put accipimus pro eo qd̄ fit ab hoīe, & q̄ nō sit factum homo apparet, q̄r nō subijcit̄ generi facti, vt in diffinitione, q̄r dicimus homo est animal, nō dicimus est factū, ita pari rōne in aīo, qui est qd̄ in ipso hoīe, creatū, sicut, rō, aīa, & simi. Bene verꝫ est q̄ habere animū vno vel alio modo est facti, vt apud Ouid. in noua fert animus, & illō est animus spirate dee &c. Et hoc mō assumēdo animū pro operatione animi posset saluari qd̄ dicūt doc. & hec vr̄ esse intētio Bar. in. d. l. si is qui pro emptore. vj. col. dū allegat. d. l. bonefi. §. j. dicens ibi expsse dici q̄ ea que 2̄sistunt in animo sunt facti, nō dicit ipsum animū esse facti. ¶ No. v. q̄ id quod est facti pōt per pupillū absq̄ tutoris auctoritate explicari, concor. tex. in. l. cōditionibus pupillus. ff. de 2̄di. & demō. ¶ Glo. j. tacite opponit de. §. item acquirimus, nā hic dicendo q̄ per nosmetipsos possumus acquirere, negare vr̄ q̄ possimus per aliū cuius 2̄triū in. d. §. disponit̄, q̄ negare videatur, probare vr̄ regu. q̄ qn̄ in vno quid permittit̄ in alio censet̄ p̄hibitum. l. maritus. C. de procur. l. cū pretor. ff. de iudi. c. nōne, de presump. glo. rn̄. q̄ per hoc qd̄ hic permittit̄ nō remouetur quin per aliū, & sic fatet̄ 2̄trium. No. q̄r sentit tale ar. non sumi ā. d. §. de permisso, ad presumptiue p̄hibitū, ne inducat̄ legum 2̄trietas, facit qd̄ in simili habet̄ de arg. a 2̄rio sensu, in. l. ij. C. de condi. inser. & in. l. conuenticulam, vbi copiose Bal. C. de epis. & cle. & bona glo. in. c. cupientes. §. qd̄ si per. xx. in ver. petere, de elec. in. vj. & late per Roder. in. l. j. §. huius rei. ff. de offi. eius. Posset alr̄ rn̄deri q̄r dicta reg. non hꝫ locū nisi qn̄ plura p̄ponunt̄, & ex eis aliqua permittunt̄ vel negātur, vt vidimus. ff. in rub. ¶ Glo. in versi. sine tutoris, hꝫ. iij. par. in. j. declarat tex. supplendo, in scd̄a format. q. in tertia remouet 2̄trium per. patent. ¶ In ea in p̄n. supplet ad tex. vel curatoris pp̄ furiosus, quasi ēt furiosus auctoritate curatoris, sicut pupillus auctoritate tutoris, possessionē acquirere possit, de quo an verꝫ sit paulo post in seq. par. ¶ In ea in. ij. par. arguit primo q̄ infans cū tutore & furiosus cū curatore, nō possunt acquirere possessionem duobus medijs, primo per hūc tex. in ver. Sed pupillus iūcto si. qui simul iuncti p̄bant, nam in ver. sꝫ pupillus. d. pupillum cū tutore posse, in fi. dr̄ hanc sn̄iam, referēdo ad dictū ver. procedere in pupillo, qui intellectū capit, ergo a 2̄rio q̄ in eo q̄ intellectū nō capit, qualis est infans & furiosus, talis sn̄ia non recipit̄, secundo, per. l. in negotijs, que solum facit quo ad furiosus, nō ponit etiam inter ipsum & illū, qui fari pōt, lꝫ actum rei nō intelligat. s. perfecte, & sic nō de infante, cū dicat de eo qui fari potest, ac ēt q̄r infans quo ad intellectum equiparat̄ furioso hic, & l. infans. ī. de sica. pꝫ ēt in. d. l. in nego. in fi. intelligēdo de pupillo non infante. Adiuuat̄ hec pars sm̄ Alexā. q̄r accessorium

non hꝫ

non vʒ vestire suum principale, sed ecõtra. l. ex pupillari. ff. de vulg. et pup. gl. l. perenn. C. de pac. et alia in. l. iurisgentium. §. quinimo. ff. de pac. et sic cõsensus sine alius tutoris vel curato. nõ vʒ totaliter vestire suũ principale. i. actũ sui pos. Secũdo arguit gl. pro parte ꝯtria. Primo qꝛ hic innuit, vult dicere in hoc ver. nam prohibet sine tutore, ergo cum tutore vr̃ permittere, argu. l. cum pretor. ff. de iudi. et c. nõne de presump. Scõo p. l. ꝙuis. §. infans. ff. eo. vbi in tex. vr̃. Et sic cum scõo loco referat nec reprobet hanc scõam opi. eam sequi presumit, vt no. in. l. qui filium. §. sabinus. ff. ad tre. expressius eã approbat. ff. ea. l. §. cęterũ vbi aperte de vtroqʒ ꝙ cũ suoꝝ tutorũ vel curato. authoritate

9 acqrere possint possessionẽ † Sũme ex gl. duas separatas ꝯclusiones vt facit Bar. primã ꝙ furiosus potest cũ authoritate curatoris, in qua Bar. et cõiter docto. tenẽt ꝯ glo. ꝙ nec furiosus solus nec cũ authoritate curato. possessionem adipisci põt potissimum p hunc tex. nihil dicentem de furioso sicut, de pupillo cum tutore. Itẽ p tex. cui gl. nõ rñdet in. d. l. in negocijs. Itẽ qm̃ i omnibus et per oĩa hʒ locũ absentie. l. ij. §. furiosum. ff. de iure codi. Cui cõclusioni nõ obstãt duo que acriter vrgere in ꝯtrium videntur, vt rñdet Soci. in vlti. col. † Scõa cõclusio in infante ꝙ cum

10 tutoris authoritate põt acquirere. pos. esto ꝙ talis sit infans, ꝙ nullũ penitus intellectũ habeat sicut furiosus cui in tex. equiparatur. Sed Bar. Ang. Imo. et Moder. cõiter dicant pro resolutione distinguendũ, aut loquimur de infante nullum penitus intellectũ habente. qui ꝓprie furioso equiparaẽ, et male loquiẽ glo. moueẽ pro stante dicta equiparatione, qꝛ in furioso habemus ꝙ. l. d. ei p procuratorẽ acquiri, nõ aũt ꝙ ipse cum authoritate curatoris acquirat, vt. l. j. ff. de bono. pos. infan. vel furio. dela. Scõo videmus iura dicere p tutorem et curato. acquiri pos. vt. §. per ꝓcura. ff. eo. sed hoc nõ vrget, qꝛ nõ negaẽ, quin per se vt in principali, cuius est procurator in adulto, cuius est curator, et in pupillo maiore infante. Tertio facit sm̃ Alex. equiparatio que fit infantis furioso qui furiosus nullũ negociũ gerere potest qꝛ nõ intelligit quid agat, vt. §. furiosus, alias est ver. §. mutũ. insti. de inuti. stipu. et. d. l. in negocijs. maxime, cum. d. §. furiosus põderando, qꝛ in. §. seq. d. infans. et qui infanti proximus est non multũ a furioso distat. Debile tñ est hoc fundamentum ꝓpter pdicta ꝟba, si multũ, et si ꝑsupponiẽ ꝙ i aliq̃ e dista et ꝓpter contrariũ ostã quã facit tex. in. d. l. in nego. Quarto alleg. tex. in. l. quamuis. §. infans. ff. eo. iuncta glo. in ver. iudicatum, dũ addit. s. semiplenũ, et sic tex. a ꝯtrario sensu vult ꝙ qm̃ nullũ hʒ intellectum non possit, Ex quo tunc nõ põt cõuenire id qđ vr̃ in tex. ꝙ suppleatur, non enim. n. nulle sunt partes, vt ait Philoso. et pbat tex. l. adeo. §. insula, in si. ff. ti. j. l. sed et si manẽte. ff. de precar. Aut loquimur de infante habẽte aliquẽ intellectũ lʒ nõ perfectũ, et tũc põt cum tutoris authori. vt in. d. §. infans in sensu directo, ita vult hic Bar. cum quo ceteri magis cõiter, lʒ Alex. se in hoc inuoluat et intelligat solũ de proximo infantie loqui Bart. et sic de maiore infante, et nisi eius lec. sit mendosa, videaẽ velle cõsiderare infantes proximũ infantie, qđ nõ cõuenit. ¶ Aut loquimur de pupillo habente plenũ intellectũ et põt solus absqʒ tutore vt in hoc tex. in si. et tex. expressior in. d. §. infans. versi. pupillus tñ et plenũ intellectũ vr̃ hẽre pupillus, qm̃ est proximus pubertati. vt. d. gl. no. l. sequitur. §. pupillus. ff. ti. j. allegãs hunc text. et tũc dicit esse doli capacẽ, cõcor. glo. §. pupillus, insti. de inuti. stipu. et. l. j. ff. de no. vbi Bar. et sic in hoc vltimo casu sensit Bar. ꝙ proximus infantie nõ possit solus absqʒ tutoris authoritate acquirere pos. qđ et expressius dicit Imo. Alex. dicit se putaẽ Bar. male loqui. Sed aũ eum reprobant Ludo. et Raph. vt hic p Ias. in si. Moueñẽ reprehẽdẽtes p hunc tex. cũ gl. et. d. §. infans, cũ glo. sed efficacius p tex. in. d. §. pupillus. insti. de inuti. stipula. vbi quantũ ad acquirendaʒ disponiẽ idem iuris et in proximo

11 infantie ꝙ in proximo pubertati. et ita tenendũ ꝯ Bar. † Circa primũ principale de quo. ff. de infante nullũ et intellectũ habẽte, et simili mõ de furioso, lʒ vt dictũ est in vtroqʒ Bart. et docto. cõiter ꝯ glo. teneant, ꝙ imo cum tutoris et curatoris authoritate acqrere nõ pñt, Atñ Raph. cu. eʒ opi glo. ꝯ cõem. pro p. l. donatarum. C. eo. põderando rõnem ibi redditã ab Imperatore dũ. d. si infanti pos. tradaẽ, cũ authoritate tutoris acquiriẽ infanti, alias male dixisset Papi. ꝙ infanti pos. acquiraẽ per tutorem, et lʒ Alex. nõ stringat inductionẽ, vult Rapha. deducere ꝙ ibi infanti tradiẽ cũ authoritate tutoris, ex eo qꝛ rõ que subdiẽ ibi alioqui et c. nõ vr̃ cõuenire nisi in precedentibus ꝑsupponamus tutorẽ interuenire. Et illa eadẽ inductio defertur scõm

Alex. respectu furiosi, arguendo ꝙ sicut solus curator ei põt acquirere. d. l. j. de bon. pos. infan. et fu. ita et ipsi furioso cũ authoritate curatoris, Pro qua parte inducit et Alexan. tex. in. l. ferno inuito. §. si pupillo. in ver. tutore autore. ff. ad treb. qui tex. ꝓbat de infante, qui põt sibi tutore autore restitui hẽditas et nihil vr̃ prohibere quin intelligi possit de infante nullũ habente intellectũ, et sic pbat hoc mõ idẽ de furioso stante equiparatione de qua. ff. Tertio allegaẽ. l. pupillus. ff. de acqui. her. vbi infans. nõ magis vr̃ scire ꝙ̃ furiosus, et tñ vult tex. ꝙ cũ authoritate tutoris possit adire, pari mõ et pbaẽ de furioso cum curatore stante dicta equiparatione. Quarto adduciẽ rõ Bald. in. l. potuit. C. de iure delibe. p tex. l. j. §. quid. n. si duo. ff. qđ fal. tu. au. inducẽdo vt p Alex. Quinto cõprobanẽ p authoritatẽ gl. in. d. l. potuit, et in. d. l. pupillus. volentiũ infantẽ cum authoritate tutoris posse adire hereditatẽ. Quibus fundamentis nõ obstan. cõeʒ p. ff. relata fundu. firmat Alex. ad. l. donatarũ rñdet ꝙ ibi loquiẽ in iocalibus sm̃ Py. et Bar. ibidẽ et. d. Alex. ff. in glo. si. hãc esse cõem intelli. et solu. nã in ipsis intellectũ cõuenientẽ hʒ infans et circa reliqua nullũ hñs, et iõ solus cap. pos. acqrit, nam quicꝙ̃ ibi de tutore nõ appet. Et hoc mõ intelligendo hñ sequitur illatio ibi alioquin et ꝙ vel secũdo rñdetur sm̃ eum ꝙ hʒ varios intellec. et inter ceteros est intellectus Pe. et Cy. ꝙ intelligaẽ, qm̃ interueniẽt traditio possidẽtis. Tertio qꝛ nõ põt concludenter sumi argu. vt facit Rapha. qꝛ et ignorantu queriẽ p aliuʒ pos. Primã tñ responsionẽ sibi magis placere. d. ¶ Datur et alius intellectus ꝙ ibi tutoris authoritas accesserit vt innuiẽ in si. sed stare nõ põt qꝛ fuisset parũ aut nihil dubitationis habẽs p hunc text. l. in nego. vt. d. §. infans. et sic ꝯ. d. l. in princip. Tamen nullã ex premissis teneas, nẽ intelligere in iocalibus, est diuinare. Item repugnãt verba ibi a quacunqʒ persona, et ibi lʒ animi plenus nõ fuisset affectus, vt et per Soci. in. iij. colũ. Sed dicas ꝙ nõ ob. qꝛ loquiẽ in infante aliquẽ intellectũ hñte vt vult glo. si. hic et expressius in. §. infans. Et preterea loquiẽ pluribus cõcurrentibus. s. in rebus, ex lucratiua cã, nõ p se accepta lʒ a possidente traditis, infanti ꝙ aliquẽ hẽat intellectũ, lʒ non plenum q̃rum, aliquo nõ deficiente trãsferẽ possessio. Cui intellectui congruunt oĩa verba ꝙ donatarũ rerũ, nõ aũt simplr̃ rerum, non absqʒ, ratione dicitur, et ꝙ vacua pos. tradita et p traditionem quesita vr̃ et ꝙ vr̃ quesita corpore, lʒ animi plenus nõ fuisset affectus, quasi dicat aliqs erat lʒ nõ plenus, qđ et appet, qꝛ talis erat qui accipiebat a tradẽte, qui actus accipiendi nõ fit ab eo qui omni caret itellectu, et si anniculus vel paulo maior, et iõ dicit corpore quesi: qꝛ animi plenitudo nõ adest, tñ qꝛ rei donate et tradite, et vacue, pos. trãsferẽ sine tutore nõ obstãte iperfectione animi, facit qꝛ in simili videmus quo ad defectũ corporis l. §. si iusserim in si. et. l. clauibus, prealleg. et qꝛ res videbatur nõ posse ꝓcedere ob dictã animi imperfectionẽ, sicqʒ non videbaẽ adesse vtrũqʒ ad requirẽdaʒ pos. requisitũ, iuxta. l. lʒ eo. ti. cum cõcor. Ideo authorũ sñie dissentientes fuerunt, vt ibi vr̃, et hoc mõ intelligẽdo quadrãt illa verba in si. alioquin et c. Naʒ si duʒ donãtis et tradẽtis aius et volũtas adest, et factũ infantis suo corpore accipiẽtis, et cũ aliquo affectu nõ acquireret, eque vel magis nõ acqreret ei solus tutor, cum nihil tũc agat infans. Nõ ꝓcedit ergo dispõ illius. l. in possessione acqrenda absqʒ traditione possidẽtis, nec si tradaẽ ex cã nõ lucratiua, lʒ istis casibus tutoris autho. est necessaria. iux. d. §. infans. et. l. in negocijs. Ad sm̃ rñ. put scõo mõ p Alex. vʒ ꝙ loquiẽ de infante aliquẽ intellectũ hñte, et sic vt in. l. donatarũ, d. solu. pbaẽ ibi dũ subdit si ꝙdem. i. qꝛ ea res nõ magis impediẽ ꝙ̃ in muto pubere et sic parificat muto, quẽ cõstat hẽre intellec. Ad. l. pupillus ꝙ ibi accipiẽ scire. i. p cãm cognoscere, sicut alias p glo. l. ij. §. itẽ labeo. ff. de aqua plu. arcẽ. in qua sciẽtia p cãm equiparatio est inter pupillũ, et maiorẽ infantẽ et furiosum, put declarat ibi Bart. licet Alex. nõ referat q̃ rñ. mihi placet p tex. ibi vt cãm acq. her. et ibi neqʒ. n. scire neqʒ discernere et c. et sic de sciẽtia distincta et pfecta. Ad octãm rõneʒ fundatã i. l. j. relecta rñ. Alex. dic ꝙ ibi vterqʒ tutoꝝ verus et falsus iteruenit vt pñcipalis, nõ aũt vnus accessorie ad alterũ vt in casu nr̃o, ex pluribus. n. tutoribus et omnibus veris, vnius authoritas sufficit. l. fin. C. de autho. prestã. ex quibus pʒ sicut antiquorũ Authorũ sentẽtie fuerũt dissentiẽtes vt in. d. l. donatarũ ait expresse tex. Ita et hodie sunt, lʒ. l. illa loquaẽ in casu diuerso sm̃ cõem qui. ff. defendemus vʒ in infante hñte aliquẽ intellectũ. In qua difficultate Vin. late oĩum dicta cõgerẽs litẽ sub iudice relinquit. Tu tene cõem ꝯ glo. Cuma. et

Soci.cũ vna declaratione ex qua facile ad oĩa cõtraria tollenda patebit aditus. Cõclusio q infans nullũ hñs intellectũ nõ põt p se ipm nec cũ tutoris authoritate acqrere pos.p fundamẽ. cõtra opi. Declara tñ q lz talis infans nõ acquirat p semetipsum vt in hoc tex.tñ si de facto apprehẽdat ⁊ accedat tutoris authoritas, oino acquirit ei possessio, nõ tñ p semetipsos vĩ talis possessio acqsita, sed ei vĩ acquiri p ipm tutorẽ, iux.§.p pcuratores.ff. eo.l. Ratio est in prõptu q: qñ tutor adhibet authoritates pupillo infanti, ⁊ quẽ scit nullũ prius hẽre intellectũ, nõ est huius animi vt velit authoritate sua supplere actũ qui gerit a pupillo quẽ scit omni prorsus sensu carere, Sed perinde tũc hẽt ac si ipse tutor acciperet vel iuberet tradẽte aliquo in sui cõspectu ponere, nam authoritas prestat ab ipso in pñtia dñi actus gerit nõ aliter.l.j.§.fi.ff.de autho.tuto.§.tutor aũt insti.de autho.tut. ad qd tex.opti.in.§.si iusserim.ff.eo.l.facit optime tex.in.l.f.§. sed põponius.ff.qd fal.tuto.autho. Difficile tñ est rñdere huic tex.a cõtrario sensu.in pri. Itẽ in cõtrium facit q: qñ tutor interuenit aio authorãdi cessat aius acquirẽdi pro se pro quo facit respõ. Mod.c.hic ad.l.filio.C.de iure delib.p doctr. Bal.in.l.fi.C. de pac.sed rñdet vt.ff.q vere nõ interuenit aio authorãdi cum sciret infantẽ nullũ penitus hẽre intellectũ. Nec ob.qd dic Alexan.q qñ est defectus in psona si id qd agit nõ vz vt agit non vz vt valere põt p tex.in.c.i.§.i.de despõsa.impu.li.vi. Tũ q: intelligẽ.vt prox.nõ est defectus i psona vere agente, Tum ẽt q: assumptũ Alexã.est falsũ ⁊ tex.ille probat cõtrium.s.q verba cõcepta in forma matrimonij p impuberes nõ valẽtes cõhere matrimoniũ, valent in vim sponsalium de futuro. ¶ In ea gl.in.ij. par.declara vt p Bar.in tribus primis oppo. Caue tñ q: lect. ipsius est defectiua ibi, ⁊ sic video actus, dz esse ⁊ sic video tres actus volo possidere, volo nõ possidere. Item qñ nõ habeo animum ⁊c. ¶ Glo.in versi.maxime hz.ij.par.in prima exponit tex.in.ij.tacite opponit ⁊ sol. Circa primã facit cõ glo.q: sequeret q instrm corporis in possessiõe querẽda ẽet pricipalius instrumẽto animi, qd est falsum, vt hic p Areti.in.ij.no. Quis id teneat Soci.in.iij.eorũ casu ⁊ male vt ẽt pz ex dictis versi. Sed potes hm Clau. defendere ⁊ hñ q lz in pos.querẽda aius semp requiratur, tñ interuenit vt cã formalis vniuersalis seu gñalis sicut in cõtractibus dicimus q cõsensus est cã ⁊ forma gñalis oiuz cõtractuũ ⁊ tñ in oibus nõ vĩ vt principalius cõsensu vt in cõtractibus qui re, ⁊ in stipulone, que verbis cõhitur, cõstat. ¶ Ita in possessione, forma spãlis est actus possidẽdi corpore pz ex eo q: vĩ ius insistẽdi rei vt.ff.in prĩci.i glos.i. ⁊ sic insistentia ⁊ corpis actus, vt forma spãlis ⁊ precipua cõsiderat, ⁊ iõ hñ dicit gl.istõ esse maximũ in possessiõe. Circa secũdã par.no.q detẽtio i gñe sumpta hz tres spẽs, ⁊ no.q ciuilis possessio dici põt spẽs detentationis. Nam aio ẽt detinere dicimur, ad qd ẽt glos.in.l.iij.§. ex cõtrio.ff.eo. Caue tñ ad id q glo.d.in, si.q: non hñ equiparat detentationẽ furiosi ei quã hz colonus. Nam colonus animo ⁊ corpore detinet.l.si colonus.ff.eo. Ideo melius detentationi officine equiparasset hm Ias.⁊ est ex intentione Alex. Aduerte tñ q intẽtio Bar.nõ vĩ esse ita intelligere glo.q intelligat detentationẽ vt genus, lz Docto.ita intelligant ⁊ melius. ¶ Glos. pupillus male loquit, vt pz ex dictis.ff.in gl.ij. ¶ Glo.in ver. eam rem hz.iij.par.in.j.declarat tex.in.ij.tacite oppo.cõ text.et sol.in.iij.oppo.expresse cõ dicta.in.ij.par.quã gl.prosequere declarãdo, vt p Alex. Areti. Clau.⁊ Ias. ¶ Glo.fi.hz.iij.par.i pria infert ex tex.in sa oppo.⁊ soluit.in.iij.allegat cõcor.dic vt p Moder. Aduerte vltra doc.q glo.intelligit i lege donatarum infantẽ acqrere possessionẽ sine tutore inquantum de ea oppo. Sed salua q gl.dum p rñsione se remittit ad.§.infans.intelligit sicut in.d.§.cum tutoris authoritate.

¶ Summariũ.§.si vir vxori.

1. Cedo verbum quandoqz traditionẽ significare. Et qualiter a verbo concedo differat remissiue.
2. Facta etiam per Deum infecta reddi nõ possunt.
3. Donatio inter virũ ⁊ vxorẽ, non solũ quo ad dñium sed ẽt quo ad possessionem, est a iure improbata.
4. Traditio etiam ex causa inhabili ad translationez dominij operatur translationem possessionis.
5. Fictio nunquam introducitur nisi vt ex ea sequatur aliquis effectus.
6. Donatio inter virum ⁊ vxorem ita demum morte confirmatur si traditio sequatur.
7. Possessionem transferre volens in aliũ an eam amittat licet nemini quaratur.
8. Ecclesia ⁊ pupillus, an ex inutili contractu sequuta traditione possessionem amittant.
9. Instrumento existente nullo etiam preceptum guarentigie in eo factum non valet.
10. Contractus simulatus sequuta traditione non impedit translationem possessionis nisi ⁊ traditio simulata sit.
11. Nuncius si contrahat in persona propria verba cõcipiẽs valet contractus, lz teneatur mandati.
12. Statuto prohibente alienationẽ in forensem seu nõ subditũ sequuta traditione possessio trãsfertur.
13. Prodigus cui bonis interdictum est tradẽdo possessionẽ trãsfert, ẽt si statutum dicat traditionem nihil valere.

Si vir vxori. Habet.iij.partes. In.i. ponit dictum. In.ij.ponens rationem simul respondet tacite obiectioni. In.iij.respondet alteri tacite obiectioni. Secunda ibi, quoniaz res facti ⁊c. tertia ibi, ⁊ qd attinet, Summa vt per Barto.vel clarius secundum Alexan.et Mode.lz ex inutili cõtractu nõ trãsferat dñium, tñ trãsfert possessio traditione sequuta, ⁊ volens a se abdicare pos.lz in alium nõ trãsferat, tñ a se abdicat, Premitte et pone casum, vt p Alexan.⁊ clarius p Ias.in diuisione quam prosequere posito casu reassumẽdo tex. Pro rõne dubitandi videbat dicendũ q prohibito cõtru censeret esse prohibita ẽt trãslatio pos.q: prohibito principali, vĩ prohibitũ quicquid ex eo sequet, Immo q ẽt traditio sit prohibita in indiuiduo in donatione de qua in tex. dicunt iura. vt in.l.iij.§.sciendũ.ff.de dona.iter vir.⁊ vxo. Rõ decidẽdi de qua in tex. ¶ No.pmo hm Areti.⁊ Mod. verbũ 1 cedo † adaptari ẽt traditiõi rei corporalis, hoc probat tex.intellectus vt p doc.q in.i.par.psupponat loqui tex.de traditione rei corpo.gl.tñ.i.⁊ in.l.si eum.n.ff.de dona.inter vir.intelligit hunc tex.de pos.cõcor.l.scia.in pri.ff.de dona.cã mor.nã tamẽ eiusmodi verbi est denotare incorporalia, vt in.l.i.⁊ ibi p Bar. C.de ac.⁊ ob.gl.optima ponẽs dñiam inter verbuz cedo, ⁊ ver. cõcedo in.l.ad eũ.q est si.ff.de don.in pri.⁊ ibi p Bar. Ideo inquit hic Pau.q id qd operat traditio in rebus corporalibus, operat cessio in iuribus incorporalibus. Adde gl.in.l.fi.quando fis.vel priua.⁊ gl.in.d.l.fi.ff.de dona.quas alleg.Bart.in. d.l.i.C.de act.⁊ ob. Adde hm Are.bonũ tex.in.l.si mihi.ff.de serui.rustico.predi.de ver.cõcedo.⁊ ibi Bal.vide ẽt tex.cũ gl. in.l.binas edes la.ij.cũ.l.seq.ff.de serui.vrb. predio.vbi (teste Are.hic) probari vĩ verbum cedere in dubio denotare cessionẽ factã iter viuos, nõ aũt in vltis volun. ¶ Scdo no.ibi quoniã res facti ⁊c.possessionẽ esse facti, qd dũ in eẽ producit sine contradictione procedit, vt.ff.in pri.in gl.i.diximus. Sed hic text. vĩ probare q ẽt postq est in esse producta eodẽ modo sit fci, lz rñde vt diximus ibi, ⁊ replicat hic Ias. ¶ Tertio no.ex eodẽ ver.fcã infecta fieri nõ posse.concor.l.in bello.§.facte.ff.de cap. ⁊.l.verũ.vbi bona glo.ff.de reg.iur.⁊ bonus tex.in auc.de eqli. 2 do.§.i. † Immo eo solo priuat Deus vt hic p Mod.pa(ter) Ias.⁊ sic tex.loquit p modũ verũ q res fcã, infecta fieri non potest.per modũ aũt fictum certũ est q posset vt dixi.⁊ late ff per Ias. ¶ Quarto no.ibi infirmari iure ciui.q acquisitio possessionis vigore donationis facte inter virũ ⁊ vxorẽ vĩ ex cã repro 3 bata. Ideo tex.ff.eo.in.l.qd vxor.d.vxorẽ possidẽ rẽ sibi a marito donatã p possessore.⁊ sic ex cã iniusta, Ex quo infert dõationem huiusmodi eẽ iure improbatã, nõ solũ quo ad dñium verum ẽt quo ad possessionẽ, ad quod.l.inter virũ.la.ij.ff.de dona.inter vi.⁊ vxo.⁊ ibi glo.⁊ doc.adde tex.in.l.iij.§.sciendum eo.ti. Contra hoc tñ vĩ, qm si huiusmodi donatio de re aliena fiat, quo ad possessionẽ vz, vt no.in ea.l.qd vxor, ⁊ ẽ tex.in.l.si vir vxori.⁊ ibi no.ff.p dona.de quo videas hic per Are.⁊ Soci.in pñso no. ¶ Quinto no.ex eodẽ text.iuncta.l.iij.§.sciendum.ff.de dona.inter vi.⁊ vxo.q lz p hibito cõtractu videatur ẽt annullata traditio, vt in.d.§.ibi nec traditio quicquam valet ⁊ cõsequenter impediat trãslatio dominij, attñ sequuta vero traditione nõ impedit trãslatio possessionis, vt est hic text. no. In quo huius rõ assignat, q: cũ traditio sit facti infirmari de iure ci.nõ põt, Ex quo inferunt Roma.⁊ Moder.ad comprobationẽ dicti per Bal.in.l.ij.ff.de iurif.om.iudi.de statuto prohibente alienationẽ in forenses, q lz ea cõ formã statuti facta nõ

transferatur

trāsferat domi. Si tñ traditio sequaf alio ex ea nō obstāte decō fiarato possessio transferf, vt hic latius ꝑ Alex. Areti. ⁊ Mod. pesertim Soci. qui in ↄ̃rium format vnā rōnem in scdo no. sed facilis est rñ. q: possessio est nihil vȝ quo ad producendā acq̄sitionē dominij ex reprobata cū dona. ⁊ sic nihil obstat reg. l. cū de spon. ⁊ minꝰ plȝ rñ. quā dat ad hunc tex. ¶ †Septo no. sm Bar. hic, ⁊ in. l. si is qui pro emptore. ff. ti. j. ibi ⁊ qd attinet, vnū ad qd semper alleg. ꝙ lex nō inducit fictionē nisi vt emanet aliquis effectus ex ea, ⁊ qñ nō emanaret effectus, lex abstinet ab introductione fictionis, facit gñalis rō q: l. sic nā ⁊ ars nihil frustra operanf vt. l. hec stipsō. §. dinne. ff. vt lega. no. cauea. ⁊. l. j. §. diceret aliquis. ff. de public. Sed ↄ̃ Immo vf ꝙ si lex fingeret traditionē nō fuisse sequutaȝ nō eēt sine effectu. †Ostendif, q: donatio inter virū ⁊ vxorē tūc demū cōfirmaf morte si traditio facta fuit nō alr. l. papinia. vbi Bar. ⁊ Alex. in appo. ad eȝ no. ff. de dona. inter vir. ⁊ vxo. Ergo si lex fingeret talē traditionē nō precessisse nō cōfirmaref. Sol. ꝙ tex. hic loquif respectu de pauperationis viri ex amissione possessionis, quā voluit euitari lex prohibens donationē, nam nō saluaref ipa possessio viro volenti eam amittere desinenti hēre aīum possidēdi, si fingeretur nō tradita, nō aūt respectu aliorum effectuū vt est predictum. ¶ Septimo no. ibi cuȝ maritus vbi noluit rc. ꝙ volēs in aliū transferre possessionē ea priuaf ꝙ̃uis in eum nō trāsferatur, con cor. l. qd meo. §. si furioso. ff. eo. Limitaf tñ nisi impedimentum translationis proueniat ex dissensu illius in quē quis velit trāsferre, nam tunc nō transferf, q: censef quodāmodo sub hac conditione facta traditio, si ille cui tradif nō dissentiat. l. si me i vacuā. ff. eo. q̃ l. plurimū vrget ↄ̃ hūc. §. ⁊. d. §. si furio. Et sic remanet dispō huius tex. vbi ius resistit, ⁊ eadē rōne ēt vbi ille i quē quis velit transferre nō hȝ aīum. Ideo in eum transferri nō posfit, vt in. d. §. si furioso, ⁊ sic sunt tres casus, in duobus amittitur pos. in. iij. nō amittif. s. in casu. d. l. si me in vacuū. Nō obſe ē q: in hoc. iij. nō hȝ simplr aīum amittendi, sed quodāmodo sub ↄ̃di. si alteri acquiraf, vt in. d. l. si me in vac. q̃ nō parū vrget cōtra hunc tex. vt hic per Pau. ⁊ post eum Vin. in. ij. col. ¶ Vltimo no. hunc tex. ꝙ lȝ cōtractus sit prohibitus, tñ traditiōe sequuta possessio, transferf, ad qd semper hic tex. allegaf de quo videbimus. ff. sm ordinē Bar. post gl. licet Soci. in no. ponat. Vltio dicit Ja. se tangere difficultatē ab alijs nō tactā, vȝ qualis sit possessio. in tex. illo, quā hȝ vxor, mirandū ꝙ dicat docto. nō tāgere, q: late per Alex. in vlt. col. ¶ Gl. j. et. ij. sunt simul iungendi. Nam sm Bar. ⁊ doc. tendunt ad eandē fi. remouendi ↄ̃rium. l. si eum qui, formatū in gl. ij. in qua ponif remissiue solu. in. l. aūt ↄ̃ria ponunf plures solu. Vltimaȝ tñ dicit verum Bar. que est ꝙ inspecto exitu ⁊ effectu mulr nō vf possidere vt ibi, qm̄ maritus possit pro arbitrio donationē reuocare ⁊ repetere, nō vf possidere effectualiter ab vxore. arg. l. q actionem. ff. de reg. iur. ⁊ alleg. gl. l. si. §. finaūt. C. cōis de lega. hic aūt Jurecōs. loquif nō habito respectu ad exitū sed ad presentē statuȝ. Quā solu. cōiter doc. approbant. ⁊ cōfirmat Vin. ꝑ tex. in ↄ̃rio versi. nō intelligaf, qd denotat fictionē, vt per Bar. in. l. si is q ꝓ emptore in. iij. op. q. par. ff. ti. i. quasi tex. velit ꝙ quātum ad veritatem possidet, sed q: pōt facile auocari possessio, fingaf a iure nō possidere qd pōderauit Areti. hic ante Vin. Hec tñ solutio, licet cōis, nō est bona, vt ēt aduertit hic Clau. qm̄ est ↄ̃ hunc tex. in ver. ⁊ quid attinet, qui intellectus (vt cōiter ꝑ docto.) vult ꝙ mulier vere possidet nec in ↄ̃rium habeat locū fictio. ex alio mihi vf nō bona q: ex eo q: facile pōt pos. auocari, qui possidet diceref nō possidere, sequeref vnū ↄ̃ infinita iura vȝ ꝙ qui iniuste possidet, nō diceref possidere ↄ̃. §. ex ↄ̃rio. l. iij. ff. eo. ⁊. l. clam. in fi. Immo ↄ̃ oēs. ll. cōcedentes interdicta recuperande, nisi saluādo diceremus ꝙ ēt ea loquanf vt hic, nō aūt ispecto effectu. gl. i. ponens intellec. ad hunc tex. ꝙ loquaf qñ maritus rem alienā donauit sentit aliā solu. qui intellec. ⁊ solu. ꝑ Bar. ⁊ doc. vt diuinatiui reprobanf, ex alio ēt, q: si verū esset ꝙ hic de aliena re donata loquereſ nō esset ↄ̃ ius dicta dona. par ꝙ illa dona. de qua hic eēt a iure ꝓbata clare ꝑsupponif in tex. sm Alex. in fi. ⁊ bene. Vnde Cuma. Ro. ⁊ Areti. dicunt verā esse solu. quam scdo loco ponit gl. i ↄ̃rio, vȝ ꝙ mulier naturaliter possidet vt hic nō ciuiliter, seu iure ciui. vt in ↄ̃rio, exponēdo ⁊ intelligendo naturalem quā ius ciui. nō approbat ciuilē quā approbat nō autem vt specie differentes, pro quo tex. intelligendo vt ibi ꝑ glo. prīo mō declarantem in. l. j. §. deijcitur. ff. de vi ⁊ vi arma. Et lȝ hanc solu. Ex. iij. fundamentis reprobet Alex. in penul. colū. dicens

Lud. grauiter errasse, attñ saluari pōt vt hic ꝑ Clau. ⁊ ff. post ipsum Alex. dicemus. ¶ Scdo oppo. ⁊ solu. Bart. vt ꝑ ipsum habes. ¶ Glo. in ver. nō pōt, hȝ duas par. in. j. alleg. cōcor. in ij. ibi hoc fallit, tacite opponit ↄ̃ id qd hic vf ius ciui. non posse facere id qd factū fuit nō fuisse factū, de fictione postliminij ⁊. l. cor. in quibus facta pro infectis hñtur, ⁊ nō facta ꝑ factis, vt l. j. C. de rei vxo. ac. gl. in dictis casibus fatef ↄ̃rariū, q: d. reg. huius tex. fallere in illis casibus. que tñ nullā fallētie rōnem assignat, Sed simplr ad miserabile refugiū cōfugit. ⁊ pōderandus ꝙ gl. vult regulr ius nō fingere, nō dicas fictionē nō fingere, vt inepte dicunt Alex. ⁊ Vin. super facto, qd est falsum vt hic per Bar. in. iij. oppo. cum quo ceteri, vt per Alex. habes, residētes ꝙ hic tex. loquif inspecta veritate tex. per gl. alleg. ispecta fictione, quā fictionē ideo ius nō introduxit hic, q: nullus iuris effectus resultaret vt hic. d. Jur. con. in ver. ⁊ quid atti. ¶ †Glo. in versi. amiserunt hȝ. iij. par. in prīa alleg. cōcor. in scda declarat tex. ⁊ est facillima. In. iij. que est in fi. ibi sed ↄ̃ opponit ⁊ ꝑ solutione se remittit ad dicta in ↄ̃rio de quo aliqua diximus. ff. in. vij. no. ⁊ in summa gl. in ↄ̃rio solu. ꝙ ibi error est in re, ⁊ sic dum hic ad dictam solu. se refert sentire vf ꝙ hic in persona erratum fuerit Bar. aūt ⁊ doc. taȝ ibi ꝙ̃ in. d. §. si furioso dicunt id esse ponere differentiam inter casum ⁊ casum nō aūt rōnem differentie. Tu diligēter aduerte q: dicta solu. lȝ aliquo modo possit applicari tex. in. d. §. si furioso, tñ nullo mō potest applicari huic tex. nam in. d. §. bene verum est ꝙ fuit error in qualitate persone, ⁊ sic aliquo modo, licet nō proprie possit dici error in persona, hic aūt nullo modo est erratum in persona, seu qualitate persone, ⁊ ob id gl. in. d. l. si me in vacu. dum ponit hanc solu. expresse applicat. d. §. si furio. non aūt huic tex. Cum ergo gl. non reddat (vt dixi) rōnem Bar. in ↄ̃rio, cum quo ⁊ ibi ⁊ in d. §. si furioso doc. transeunt pro reddenda rōne. d. ꝙ ibi nō acquirif poss. propter dissensum hñtis recipere, Ex quo dissensu sequif ꝙ ipse nō acquirif ⁊ cōsequenter, vt dicit ibi tex. ꝙ tradens non amittit, Ratio est ea que ibi in tex. q: traditio quodāmodo sub cōditione facta vf, hec vȝ si accipiens nō ↄ̃dicat sine dissentiat, Circa quā rationem doc. hic nihil dicunt. Tu autē vide in primis Areti. in. d. §. furioso inducentē ↄ̃ eam tex. in. §. per procuratorem, in fi. ff. ea. l. sed pōt responderi sm Vin. in eo. §. quod termi. sunt diuersi, Nam loquitur ibi tex. de dissensu ꝓcura. ⁊ sic non de dissensu eius cui tradens volebat acquiri a q̃ pendet ratio Bart. ꝙ tradens sub quadam condi. rc. Idē Areti. in. d. §. si furio. cōtra dictam rationem Bart. ⁊ cōem ponderat, q: in tex. si me in vacu. pos. apparet in quo sit fundata decisio, q: est expressum ꝙ ratio fundamentalis est error accipiētis, non autem est fundata in dissensu, vt vult Bart. Cogitabā aliꝗ pro salua. ꝙ ex tali errore causatur dissensus, Sed aliō mihi vf magis obstare dicte rationi, lȝ Docto. nō tangāt, q: si error cāt dissensum ⁊ cōsequenter cōseruat pos. tradenti, q: quodāmodo sub condici. rc. quare non causet eundē effectum cōseruationis error tradentis. in. dicto §. furioso. Nam etiam tradens furioso, quem sane mentis credit videf habere animum non perdendi nisi accipiens acquirat, nec vf posse reddi congrua ratio differentie inter casum quo erat accipiens vt. d. l. ⁊ casum quo erat tradens, vt. d. §. Immo efficacius videref debere impedire amissionem error in persona tradentis, a cuius animo pēdet amissio pos. errans enim non cōsentit. l. si per errorem. ff. de iurisdi. om. iudi. q̃ error in ꝑsona accipientis, ⁊ ꝑ cōsequens, ꝙ tacita cōditio de qua in. d. l. si me in vac. subesse deberet in. d. §. si furioso. Et aduertens ad dictas decisiones Areti. qui semper subtilia perscrutaf. in. d. §. si furio. nescit demuȝ aliud dicere nisi ꝙ Jurecon. cōtraria senserunt. Clau. in. d. l. si me in vacuam d. hereticum esse dicere, prout Areti. ꝙ Jureconsul. fuerint contrarij, ⁊ ꝙ mirandum est satis ꝙ maiores nostri tātopere laborauerint in re tam clara. Nam rationem. d. esse clareȝ, quando erratur in corpore nō est verum ꝙ tradens velit amittere poss. eius rei quam tradit, sed illiꝰ quā putat tradē, vñ nō miȝ ꝙ si perdat, q: cessat animus ergo non perditur. l. iij. §. in amittenda. ff. eod. ⁊ ita procedit ex hac ratione decisio in. d. l. si me i vac. que ratio cessat in. §. nostro ⁊. d. §. si furioso, q: nullus est error in re, Quam licet vt nouam ponat tñ fuit intelligentia gl. in. l. si aliquam. ff. eod, in glo. ij. Cui audio adhesisse Corneum, in ↄ̃rio, Immo est eadem cum glo. in contrario. †Que tamen non placet, nec mihi videtur conuenire illi tex. In quo falsum est ꝙ tradens erraret, sed solum recipiens, licet videatur ꝓ ea facere

verbum erraueri mus & ver. cōsenserimus, de quibus ibi, sed facilis est respon. q: loquit respectiue ad vtrumq; s. tradentem et accipientem. Item si vera esset dicta intelligen. nō esset ver. q: ex errore accipientis causaret conditio de qua ibi, Item si tradens errasset nō posset dici tradidisse sub illa tacita cōditione prout. d. tex. nam non posset se habere nisi ad nō esse, q: etiam si accipiens nō erraret nō fieret poss. quoniam animus tradentis non esset desinere possidere illam ad aliam non traditam rem. Unde in tanta difficultate alias pro resolutione considerabam q: quantum attinet ad tex. nostrum Iriam nō obstat, q: ibi est certissimum & in tex. apparet q: decisio fundata est in errore, hic autem nullus fuit error nec in re nec in persona, & hoc modo satis potest dici procedere, q̄tum ad hunc tex. sol. glo. Quantu3 autem ad. d. l. quod meo. §. si furioso in quo est difficultas. q: i. d. l. si me in vacu. traditio facta fuit ex preambula causa necessaria vt emptionis siue actionis ex empto, vt sentit ibi glo. i. & suadet verbum vacuum iuxta. l. ex empto in princi. ff. de actio. em. rūc enim magna viget ratio q: tradens presumatur nolle desinere possidere nisi accipiens velit in se transferri poss. rei que tradit q: presumit q: nolit tradere poss. duarum rerum, vt. l. cu3 de indebite. ff. de probatio. & sic presumit tradere quodammodo sub cōditione si accipiēs velit immitti in pos. fundi, qui tradebatur & ponendo exemplum in traditione ex precedenti venditione opus est presupponere q: tradens gerebat in animo satisfacere tradendo poss. alterius rei pro poss. rei vendite & sic liberari soluendo aliud pro alio creditori volenti, iuxta. l. ij. §. j. ff. si certum peta. Sed clarius procedit dicta intelligentia ponendo q: immissio in poss. fiebat ex alia causa necessaria, puta satisfactionis debiti p̄sonalis siue datiōis i solutū, vt suadet ꝟ. mitteris ꝟ. imis su3. & ver. recessit ꝺ possessio, iuxta que habent i. l. a diuo pio. §. si pignora. ff. de re iudi. esset enim inconueniens in dicto casu q: tradens amitteret poss. & integra remaneret actio ipsi creditori exequibilis in alia re, Quando vero nō fieret traditio ex preambula causa necessaria, nō remanet aliqua actio cōtra tradentem exequibilis in alia re, & ideo error nō facit presumi traditionem factam quodammodo sub cōditione, & ita procedat tex. in. d. §. si furioso. Cogitan. tamen supra predictis q: noua sunt. Extra glo. oppo. Bar. de leg. iubemus. lulti. in fin. C. de sacr. san. ecc. soluit dupliciter primo q: possessio ibi ponitur impropriē. i. p proprietate siue re possessa, sicuti dici solet hec ē pulchra possessio. & ponit in. l. interdum ff. de verbo. signi. & vltra eam. in. l. ij. C. de proba. cum multis cōcordā. Et voluit pōderare forte barto. illum tex. ibi possessionem ecclesiam & ceterorū &c. vel ibi possessionem ecclesiam. tanquam nullo iure transcripta3 in iure ipsius &c. Secundo & notabilius soluit q: ex inutili cōtractu non transfertur possessio. quādo persona cōtrahens est talis que nō pōt perdere poss. vt puta pupillus, & ecclesia et ꝺ pupillo ē tex. in. l. pupillus. ff. titu. j. & ita intelligit procedere tex. in. d. l. iubemus quatenus ver. poss. accipiat proprie vt hic. & premissa ver. possessionem ecclesiam &c. satis bene possunt intelligi de poss. rei ecclesie, nec videt obstare vltis ver. ibi ab ecclesiasticis Iconomis decernimus vendicari intelligendo q: ecclesie possidenti detur vendicatio cōtra detentorem, iuxta. l. officium. ff. de rei vendi. vbi autem talis est persona que poss. perdere potest, procedat hic tex. q: ex inutili cōtractu pos. transferetur. Adde tū q: hec equiperatio quam facit Bar. stat in puris termi. solius pupilli & ecclesie, non autem per omnia nam pupillus cu3 tutoris authoritate & sic iuncta eius voluntate potest amittere poss. vt. d. l. pupillus, & l. possessionem pupillum ff. eo. ecclesia non etiā cum sui administratoris voluntate & authoritate sola enim non sufficit sed requirit alia solemnitas, vt in. d. l. iubemus. Que sit sola. est no. ad duo, primum q: pupillus pos. animo perdere nō potest, quod qualiter intelligat habes in prealleg. l. pupillus. & l. possessionem pupillu3, Cu3 tutoris autem authoritate potest, vt dictū ē sm doc. cōiter. Quod est no. q: licet pupill⁹ nō possit etiam cum tutoris authoritate alienare rem immobilem, vt. l. l. & l. magis puto. Et per totum ff. de reb. eorum. Sed requirit decretum iudicis vt ibidem. & l. lex que tutores. C. de administ. tuto. tamen sine decreto cum solo iudice potest rei imobi. poss. transferre, vt. d. l. possessionem pupil. a cōtrario sen. et est glo. quam multum extollit Imo. in. l. ij. §. si a pupillo. ff. pro empto. quam esse veram in se non negat Bartol. ibi licet dicat diminate ad tex. & sic remanet ex intentione Alexā. q: in casu predicto ex inutili actu transfertur pos. etiam rei pupilli, & sic re

stringitur limitatio Bar. hic. Tu adde q: Bar. in. l. iij. l. q. C. ꝺ pigno. reprobat, Pro quo mihi videtur vrgenter facere reg. l. lex que tutores. C. de admi. tuto. Nam cōstat pos. esse de rebus que seruari possunt ad. d. l. pos. pupil. tū. vt per Cin. v. colum.

¶ Secundo no. limitationem ad reg. huius tex. que est q: ex inutili cōtractu transfertur pos. vt non procedat quando alienatio fit ab ea persona que non potest pos. a se animo abdicar, vt in pupillo, & in prelato, qui non potest facere deteriorem conditionem ecclesie transferendo pos. rei ecclesie, in alium, vt i. d. l. iubemus. & in. §. si quis autem voluerit. in auc. de nō alienā. aut permu. Secundo limitat Alex. hunc tex. no. qū cōtractus ē immediata causa translationis pos. tunc. n. si talis cōtractus initus est inualidus pos. non transfertur, nec tunc procedit dispositio huius tex. qui loquitur quādo traditio non autem 3tus ē immediata causa trāslationis pos. nam si maritus donauit & tradidit ex cōtractu donationis nō transfertur possess. sed ex traditione sicut generaliter ex ti. non trāsfertur pos. sed ex apprehensione vt. l. cū heredes ff. eo. quam limita. posuit originaliter Bald. in. l. non dubium. C. de legi. in. x. op. & refert, licet inordinate circa hanc limi. loquatur dominus Alex. dicit. n. Bal. q: id quod dicimus q: ex contractu nullo non impeditur pos. translatio ē verum. nisi vbi contractus esset immediata cā trāslationis possess. tunc enim impeditur translatio pos. alleg. ad id. l. si rem aliquā ff. eo. & l. si quis ante ver. si quidem nummo vno, quem tex. d. melius probare q̄. d. l. si aliquam rem. Nam ibi dicitur q: si ego prio precario rogauit & validus fuit cōtractus, quo casu rogans acquirit naturalem pos. ciuilis autem penes concedentem remanet. vt. l. & habet §. eum qui ff. ꝺ preca. Deinde cōduxit vno nūmo, & sic cōtractus cōductionis ob precij exiguitatem fuit inualidus per talem cōtractum possidens illam pos. naturalem non transfert in locantem, vnde firmu3 dicit ibi remanere precariū & tamen si cōtractus fuisset validus possessio fuisset translata in locātem a cōducente rei cōducte possessionem habentem, vt. l. quedam mulier. ff. de rei vendica. et. l. interdum §. si ff. eod. & sic habes limi. p dictam inductionē exēplificatam, generalius ponit exemplum Alexā. quādo dominus & simul idem possessor conduceret rem illam suam & a se possessam a non domino, tūc cōtractus est ipso iure nullus. l. qui rem. C. loca. l. neq; pignus. ff. de reg. iur. tunc ex tali cōtractu nō transfert poss. ita signāter ait Bar. in. d. l. si rem aliquam, in. ij. memb. in princ. ij. col. vbi Bar. ad hoc subtiliter inducit. l. ei a quo ff. ti. i. in qua si quis dominus nō possessor cōducit a possessore rem suam, cōductio operatur q: in conducentem possessio transferatur, a fortiori ergo si dominus possidet non perdit dictam pos. per dictam inualidā conductionem, Na3 id quod operat acquisitionē ꝺ nouo multo magis debet operari retentionem, vt ad comprobationē rationis Bar. d. Alexā. per tex. vulga. in. l. i. §. quod sit ff. de inp si. & regul. cui damus. de regul. iur. in. vi. & l. inuitus. §. i. ff. de re gu. iur. Hec limi. vltra adducta per Alex. cōfirmatur ex ratione, q: quādo cōtractus est immediata causa translationis pol. si ipse sit nullus non potest producere effectum translationis pos. q: ē nullum quicquid ex eo sequit, vt. d. Alexan. in. d. l. nō dub. quādo autem possessio a traditione causatur dicta ratio cessat, vt in tex. nostro. Aduerte etiam q: Alex. hic simpliciter sequit Bar. etiam respectu amissionis pos. volens q: nō transferat nec amittat poss. dominus cōducens. sed in. d. l. si rem aliquam quo ad amissionem tenet cōtra Bar. vt ibi per ipsu3, & sic variauit & q̄ ibi. d. videt substentabilius ex intentione Bart. in. d. l. ei a quo & ita intelligendo non faceret ad comprobandam. d. limi. hic & e male alleg. Alex. Quam limi. ampliat preterea Alex. ex dictis Bar. in. l. quod meo. in princi. ff. eo. etia3 si dicatur cōductor rei proprie constituat se nomine locantis possidere, per. d. l. ei a quo. Infert preterea Alexā. ad determinationem eius quod indecisum reliquit Bal. in. c. ij. de feu. da. in vice. l. com. Si testator in euentum reuocationis testamenti dicat ex tunc donare & nomine heredis constituat se possidere. Constat enim contractum donationis esse nullum, q: factus in fraudem legitime facultatis reuocandi testamentum, que facultas libera esse debet vt. l. stipulatio hoc modo concep. ff. de verbo. oblig. & plene p Bar. in. l. si quis in prin. testa. ff. de lega. iij. & Alij in. l. sancim⁹ C. de testamen. Et ideo simili modo constitutum erit nullum ex dictis 3ti. licet alias ex constituto, tā ciuilis q̄ naturalis pos. transferatur. d. l. quod meo. in princi. Et licet Bal. vbi. s. nō decidat, tamen Bal. in. l. ex testamento. C. de fideicom. determi-

nauit

nauit vt prox.l.motus, qz sicut principale, vz donatio est nullus
9 d.l.stipulatio.ita z accessorium, z sic constitutuz est nullũ.† Cõ
probat preterea id Alex.ex eo qd in simi.d.Bal.in.l.si absen-
tis.C.si cer.pe.q̃ stante statuto q̃ preceptũ guarentigie ha-
beat executionẽ paratam, dictum preceptum nullum erit si
adijciat per notarium cõtractui nullo, qz si cõtractus principa-
lis est nullus, eodem mõ z dictũ preceptum, qd vt accessorium
instrumento insertum est, ad qd alleg.l.si.ff.de cõstitu.pecu.di-
10 cens ad id esse sin. ☙ † Tertio mõ põt hic text.limi.sz An.hic
z in.l.si donatione.C.de colla.qñ cõtractus esset nullus ratiõe
simulationis, nam talis nullitas sm ipsum nõ solũ impedit trã-
slationẽ dominij verũ z possessiõis, licet rei traditio sequuta fue-
rit, mouet per.l.emptor.ff.de aqua plu.arce.Sed decipit An.
quia (vt dicunt Moder.) de pos.q̃ nõ sit trãslata nihil ibi pro
batur, z cõtrarium tz ibi expresse Bar.prout hic p Alex.nisi sal
uemus An.prout demum sentit Alex.qñ traditionẽ etiã cõsta-
ret eẽ simulatam, vel esset dubiũ, qz presumeret simulata vt ibi
per Bar.Quãdo vero traditio vera intercessisset, standũ esset
regu.huius tex.nec tenenda limi.An. ☙ Ultimo limitat hic
tex.qñ non esset eadẽ rõ prohibitionis trãslationis domi.z pos.
prout in tex.est, si vero eadem eẽt rõ prohibitionis, tunc sicut p
hibitus esset cõtractus, z sic translatio domi.ita ẽt trãslatio pos.
phibita intelligeret, vt.d.hic Areti. Referens dominos de ro.
in.cccxxiij.decisione, quos sequit Gemi.in.c.si.vt lit.pend.z
Moder.hic sequunt, z est exẽpluz in tex.d.c.si.vt per Uin.x.
col.Tu vide Bal.in preelleg.x.oppo.in si.sentientẽ id qd pre-
dicat. ☙ Opponit vitio Bar.de no.in.l.qd meo.in prin.ff.eo.
sol.vt per eum. ☙ Extra glo.querit Bar.an ex inutili cõtractu
transferat dñium, supple tradi.sequuta, nam sine ea ẽt ex vtili
nõ trãsfertur, z distinguit vt per ipsum habes cuius dicta decla
ra vt hic p Alex.nõ ita obscure loquẽtẽ vt bar. Circa primã cõ-
clusio. Infert ampliando Aret.ẽt procedere si ego pendente cõ
ditione sciente z patiente aduersario sim in possessiõe quo casu
res tradita presumit.l.ij.C.eo.licet eam nõ alleget, sed no.in.l.
si ex stipulatiõe.ff.eo. Pro quo An.põderat gl.in.l.seruitutes.
la.ij.in prin.ff.de serui.in gl.ma.in si. Tu breuiter non teneas
hanc ampliationẽ.Ad gl.in.d.l.seruitutes rñ.q̃ loquit in ser-
ui.in quibus nõ sit traditio nisi mediante patientia aduersarij.
l.quoties eo.ti.vñ nõ mirũ q̃ in dubio cẽseat ius seruitutis trã-
slatum, qz res est tradita eo modo quo põt, sm Soci.hic vult di
cere q̃ nulla est amplia.qz adest ea traditio, que cadit in seruitu
te.Ad.l.ij.in qua maius fundamentũ fieri põt pro Areti.dicit
Soci.q̃ in rebus corporalibus est maius dub. Tu clare respon
deas q̃.l.illa loquit vbi patiẽs erat ad tradendũ obligatus, vt.
d.gl.approbata ibi in ver.vt dñium vbi opponẽs de.l.qui vas
.§.vetare.ff.de fur.rñdet q̃ in.d.l.debita erat possessio, qd verisi
simũ eẽ cõstat ibi in tex.quo fuit res empta ante patientiã, in ca
su nro non est debita pos.ante cõditionis euentum.l.cedere
diem.ff.de verb.sig.cum vulga.z ꝯ hãc amplia.facit.d.§.vetare
z.d.l.cũ de indebi. Limitat ẽt Areti.hanc cõclusio. Bar.quan
do cã est incerta z certificanda per cõditionis euentũ, secus si a
tradente.exemplũ si tradã ex cã quam tibi declarabo, tunc eniz
domi.nõ trãsfert, ad qd gl.no.in.l.triticũ.ff.de verb.obl.quam
Bar.z Doc.approbãt, quã limi.defendit Soci.a quadã obie-
ctione, vt p eum ponẽtez in effectu duas rõnes huius limi.et se-
cunda est melior ex dictis docto.cum tñ intelligitur pcedere, qñ
tradens fuit impeditus declarare, secus si potuisset z declarare
noluisset, tunc.n.a prin.ex cã donationis tradere voluisse intel-
ligit, ita sensit predicta glo.dñ.d.z aliquas cã impeditus id nõ fe
cero, quã no.ibi Cu.z pro ea in argu.allegat.l.penul.C.de in-
sti.z substi.sub cõdi.fac. Quã declarationẽ lz improbet ibi Ale
xan.tueri conat Soci.vt hic p eum. Tu tene cum Alexã.qñ ex
quo tradens adiecit se declaraturũ cãm, constat nõ habuisse ani
mum donãdi, z sic nõ querende cõiecture de quibus in.l.cũ qd
vt vult Soci.et quatenus põderat Cuma.d.gl.põt dici q̃ glo.
respexit id qd verisimilius erat.Ad.l.pen.Rñ.vt per Alex.vel
melius q̃ tex.ille pbaret indistincte ꝯ dictaz glo.si posset ex eo
acquiri, vt ibi morte preuentus nõ feci. Comprobo qz difficile
est dare casum q̃ quis nõ possit declarare. Addenda tamẽ huic
cõclusioni Bar.declaratio, quia procedit in domi.q̃ ex ꝯtractu
cõditionali transfert, nõ tamẽ idẽ est in vsucapiẽdi cõditione,
que pẽdente cõditione facta traditione nõ trãsfert, vt in.l.iiij.
.§.de in diẽ adiec.vbi dẽ, q̃ si traditio fuit facta occasione cõtra
ctus initi sub cõditione, nec vsucapere põt, nec fructus acquire-
re, pro quo habeas gl.quã mirũ q̃ nõ alleget Areti.in.d.l.cõtra
ctus.in ver.emptoris qd est summe no.ad limitationem.l.cla-
uibus sm Areti.dicentẽ tñ magnã eẽ restrictionẽ ad reg.illius.
l.nõ posse tñ absq3 diuinatione rñderi ad.d.l.iiij.id tenendaz.
Clau.d.nullã esse diuinationẽ, sed male vt dixi in app.ad eius
lec.Soci.firmiter tenendũ asserit, cum sit casus clarus, z late sz
eum tradit in.l.ij.§.si sub cõdi.ff.pro empto.quaz.l.allegat gl.
si.d.l.iiij. Tu caue ne erres, qm hoc dictũ Areti.z Soci.indistin
ctum nõ est verum, nam imo facta traditione ex cõtractu condi
tionali z nõ dñio transfert facultas vsucapi.generali titu.p suo
tex.est optimus z ineuitabilis in.l.j.§.j.ff.pro dote z ibi gl.z do
cto.z Bar.in.l.ij.eo.ti.lz gl.in.d.l.ij.§.si sub conditione repro
bet z male, vt ibi per Bar.hanc opi.que fuit originaliter Ro-
ge.antiqui glo.z ita firmant Docto.presertim Pau.in.d.l.cõ
tractus, z.d.glo.in ver.emptoris.C.de si.instru.lz verum sit q̃
vsucapio nõ procedat ex ti.cõditionali spãliter inito, cuius con-
ditio adhuc pẽdet.vt.d.ll. Ratio est qz nõ sufficit ad vsucapio-
nem q̃ cã subsit sola spe, sed oz subesse re cum tendat ad preiu-
dicium alterius vsucapio.nõ sic in dominio qñ tradẽs est dñs,
qz nulli alij nocet q̃ sibi. Titulus aũt generalis p suo subest re
nõ spe, qz accipiens credit in se trãslatũ domi.ex quibus inferas
duo primũ nõ esse verã gñaliter limita.quã dãt Aret.z Soci.
ad.l.clauibus. Secundũ q̃ limitat.d.l.iiij.z.d.l.ij.§.si sub cõ
di.vt nõ procedant in vsucapione ex generali titu.pro suo.que
no.cũ nõ ita clare habeas per Prece.me.qui ad pdictã ꝯ Are.
z Soci.aduertit. ☙ Addendũ ẽt ad plenã declarationẽ q̃ li-
cet pendente cõditione possit cõsentiente creditore dñium trã-
sferri, z in dubio eo aĩo traditio facta videat, attñ si creditor reci
pere nolit cogeri nõ põt z nõ poterit fieri solutio sine depositio
vt singulr declarat Bar.in.l.item liberat.§.qui paratus in vlt.
q.ff.qui.mo.pig.vel hypo.sol.z hic Areti. ☙ Circa scdam cõ-
clusio. Bar.q̃ qñ ꝯtrus est preter le.z ob id inualidus si tradi-
tio sequat nõ impedit dominij translatio, vt.l.multũ interest.
C.si quis alte.vel sibi in vlti.par.vbi maritus mandatũ habẽs
ab vxore de emendo cõcepit verba vt nũcius in persona ipsius
vxoris qd propriũ est nuncij nõ procur.vt ibi.d.gl.contractus
nõ vz, attñ si traditio fiat dominiũ trãsfert, vt ibi in si.dicitur.
Qui cõtractus ex eo nõ vz, qz preter legem nõ cõprobantẽ con-
tractum a pcuratore factũ qñ verba in personã dñi ꝯcepta sunt
z sic est cõtractus preter.l.qz nõ assistit, nõ ꝯ.l.ita induci oz ille
tex.pro Bar.cõclu. ☙ Licet Alex.manifesto equiuocans indu
cat, q̃ maritus existens nuncius vxoris cõcepit verba in perso-
na propria vbi debebat cõcipere in personam vxoris, cum nun
cius nudũ dũtaxat ministeriũ probat.l.qui aũt.in si.cũ seq.ff.de
consti.pecu. ☙ Immo peius est q̃ dictũ in se falsum est q̃ quã
do nuncius cõcipit verba in persona propria nõ valeat ꝯtract9
imo vz z sibi querit z mandati actione tenet, vt firmat gl.ma.
post prin.in ea.l. ☙ Tu vide ibi Bal.reprobantẽ illã glo.z ex
eius dictis potes saluare Alexã.quamuis Uin.improbet vt.ff.
motus, z ibi doc.assignant dñe rõnem, qm qñ procurator con-
cipit verba in persona mãdãtis id non vz qz cõsensus absentis,
cui imediate vult queri deficit. Nam dando ei mãdatum, vt p-
curator noluit verba in ipsius constituentis cum persona conci
pi, consensus aũt solius procura.non sufficit ad querendũ dño,
sibi aũt cui posset non vult, z sic omni ex parte inualidus est ꝯ-
ctus, qd vult ibi ille no.tex.ibi dũ tibi nõ vis nec illi potes. Ad
qd ẽt bonus tex.in.l.cum qui.§.iulianus.ff.de constitu.pecu.
Quãdo aũt nuncius ꝯhens in suã psonam verba cõcipit. Ideo
cõtractus vz qz adest suus consensus sufficiens ad querendũ si-
bi, licet dño teneat, qz mandati fines egressus fuit. Ita dicunt i
d.l.Saly.z Pau.z post eos hic Uin.qui tñ super dicta rõne
cogitandũ asserit vt per eum. Pro eadem cõclu.allegat Bart.
ẽt glo.in.l.cõtractus.C.de si.instrumẽ.in ver.emptoris, Circa
quam potes addere que per Uinc. Ex premissis duabus cõclu.
Bar.summas no.declarationẽ ad.d.l.nunquam nuda.ff.de
acquiren.rer.domi. quas Ro.summas no.declarationẽ ad.d.l.nunquam nuda.ff.titu.
primo. Nam per primã cõclusionẽ limitat vt procedat quãdo
traditio est nuda.i.sine causa re z spe, secus si non sit nuda spe,
quia transfertur vt.d.l.sub condi.z ibi etiam per Bar. Item li
mitatur in traditione nuda.i.non causata ab aliquo contractu
precedente etiam de facto, qz tunc cum sit ordinatus ad consen
tiendum in translationẽ dominij sit ex traditione dominij trã-
slatio vt in.d.l.multũ interest z ibi Bal.z Saly.ita dicunt.
☙ Circa tertiam conclusionẽ dum ponit regu.q̃ dominium
qñ contractus est contra.l.non transfertur per.l.nõ dubium, cũ

ibi no. Adde cum Areti. bonū tex. in. l. iiij. §. sciendū. ff. de do.
na. inter vir. et vxo. vbi qñ contractus est ꝯ. l. licet tradit o sequa‍t ta
men quo ad dñij trāslationem est inefficax, iꝫ nō impediat trā
latio possessionis vt in hoc tex. Quam cōclusionem limitat ipse
met Bar. nō procedere, qñ lex vltra procederet. s. dando reme
dium recuperationis dominij vel al' ad p qd' appareat dñium
trāsferri. Et ita intelligit. l. eleganter. in prin. ff. de dolo que di
cta Bar. cōiter doc. approbant. Areti. tñ limi. p. d. l. elegāter. di
cit nō esse necessariā nec cōuenientē. Quod nō sit necessaria p
bat qꝛ ibi contractus nō erat nullus simpliciter, sed ita demū si dece
ptus vellet esse nullū vt ꝫ ib. gl. in ver. nullam. et ib. doc. et glo.
ma. in ver. si aūt velit remanere contractum ꝛc. Pro quo bonū di
cit esse tex. in. l. iulianus. §. si quis colludens verfi. si quis a pu
pillo. ff. de actio. em. Quod no sit cōueniens probat qꝛ in illo
tex. nō ponit originalis legis dispositio, sed interpretatio Iure
consul. vnde nō pōt dici ꝙ lex ipsa vltra procedat sed Iurecōs.
illud di. qꝛ erat de mente legis sicut alias dicit Bar. in. l. B edi
cto. §. j. ff. de pub. et sic nō est limi. cum cōtractus nō sit omnino
inutilis, licet sit ꝯtra. l. qꝛ potest subsistere voluntate decepti in
cuius fa〈v〉orem. l. induxit cōtractum esse nullum, Regu. autē ꝓ
cedit vbi lex ex alia cā annullat, et ita procedit. l. nō dubium ad
probandā regu. alleg. quam pro hoc pondera, qꝛ loquitur vbi
vterqꝫ cōtrahentiuꝫ. l. prohibēte contrah. cōtrahit. Que dicta nō
improbant ab aliquibus Moder. et satis sustentabilia videnl,
et pro eis est magna ratio qꝛ cū cōtractus nō contradicente de
cepto possit sortiri firmitatē, iustum est nō impediri translatio
nem dominij, et licet Bar. aliter loquatur hic ꝙ i. d. l. nō dubi.
circa fi. et verba eius ibi carere spiritu dicit hic Areti. in aliquo
vt p eū distin. tñ hec ab illa nō multū differt in effectu. Attamē
Roma. hic post Bald. in. l. i. C. de suffragio. aliter distinguit ꝙ
Bar. hoc est an cōtractus sit nullus ex cā intrinseca an ex causa
extrinseca. Quam distinctionem. Reprobat hic Areti. et p ip
sum latius cum quo Clau. V nc. tñ defendere nitit, qui Areti.
nouam ponit distin. vꝫ aut est error facti, aut iuris. Primo ca
su no〈n〉 impedit domi. transl〈a〉tio toto ti. ff. et C. de cōdi. indebi.
et no. per Bar. in. l. j. ff. de offi. procu. cesa. Secūdo casu aut lex
resistit, et nō transf〈er〉t domi. d. l. nō dub. Aut. l. nō assistit, et ita
procedant glo. alleg. p Bar. qm distinctio in effectu non multū
differt a distin. Bar. quam teneas dempta illa limit. quā vltimo
ponit, vt. s. ❡ Ad perfectionē doctrine quero An in casibus
duobus i quibus Bar. ꝯcludit domi. trāsferri ex inutili ꝯtractu
talis trāslatio fiat simpliciter et irreuocabiliter an reuocabiliter,
ita ꝙ per cōdi. indeb. vel aliter dictū domi. a tradente recupe
rari possit, doc. non tangunt et tñ est necessaria. q. Et quo ad pri
mum casum. s. qñ pendēte conditione soluit que ē decisa p tex.
in. l. dotis fructus alleg. per Bar. vꝫ ꝙ pendentia cōditione du
rante ob. excep. et ratio patet qꝛ pōt conditio impleri, et sic non
competit repetitio Quo ad scm qñ lex nō assistit ꝯtractui Bar.
vꝫ esse intentionis ꝙ repeti possit primus qꝛ applicat. q. ad tex.
tex. hic in quo pos. licet trāsferat potest reuocari vt. ff. dictuꝫ est.
Secundo dum dicit ꝙ transfert ex dicta cā putatiua domi. et sic
innuit ꝙ detur cōditio indeb. qꝛ tradens putabat cām esse suffi
cientem. Idem et videt sentire Bar. in distin. quā ponit in. d.
l. nō dub. in fi. Pro parte cōtraria, ꝙ nō cōpetat vꝫ tex. in. d. l.
multū interest in fi. ibi, ille potior habet intelligendo verbo cū
effectu. I ꝛ facit qꝛ in termi. l. contractus nō videt rationabile ꝙ de
tur repetitio stante traditione licet cōtractus nō haberet illam
vlti. perfectionem redactionis in mundum, et videt sentire glo.
ibi in ver. emptor dum alleg. d. l. dotis. Cogita. ❡ Querunt
sumpta occasione ex isto tex. hic Moder. an stante statuto pro
hibente alienationem immobilium, in forensis siue in nō subie
ctos, eo non obstante si alienatio fiat et res tradat omnino pos
sessio in forensem seu non subditum transferatur, In quo Bal.
in. l. ij. ff. de iuris. om. iudi. concludit transf〈er〉ri per hunc tex. cu
ius opi. adheſit hic Roma. Cum hac modificatione ꝙ natura
lis possessio. non autem ciuilis transferatur, apta producere ci
uiles effectus, vt vsucapionis et acquisitionis fructuū, Motus
per. l. ex iusto tancta glo. C. de sal. et. l. ij. §. si a pupillo. ff. p em
pto. reiecto eo quod aliter. d. An. in. l. is cui boni. ff. de ver. ob.
et sic Rom. sentit An. loqui in eisdem ter. in quibus loquitur
Bal. quod non est verum vt per Alexan. in fi. huius. q. Verissi
mum est tamē ꝙ dō ob. dictum Ange. Nam in diuersis termi.
loquit vꝫ vbi statutuꝫ prohibet pupillos vel alios obligari, ꝙ si
cut tales non hñt potestatem se obligandi, ita tradendo posses.
non transferunt. Loquitur etiam vbi statutuꝫ prohibet obliga
re personam ob defectum animi et cōsensus sine quo pos. amit
ti nō potest, Bal. aūt non loquit vbi ex defectu animi et consen
sus statutū reddit personam inhabilem sed alias ob cām, vt in
forensem, vnde prohibita alienatione non sequit ꝓhibitio trā
slationis pos. sicut in hoc tex. An autem decisio An. sit vera in
se dic breuiter, ꝙ aut statu. prohibet administrationes siue ob
ligationem ob defectum animi cōsensus, et tunc nec poss. tradē
do transferret, quia in ea transferenda, animus transferre volē
tis requirit. l. iij. §. in amittenda. ff. eo. et vidimus post Bar. §. j.
ita saluari posse dictum An. d. Vin. M. hi non placet hec sal
uatio, qꝛ nō est applicabilis statu. quod nō potest adimere ani
mum. Aut nō ob defectum animi sed ob aliam cām, et tunc nō
est verum ꝙ prohibita per statutum alienatione sit prohibita
translatio possessionis, patet in pupillo qui prohibetur aliena
re immobilia ac etiam mobilia que seruari possunt sine iudicis
decreto. l. magis puto per totam et maxime in. §. nec passim. ff. d
reb. eorum, et. l. lex que tuto. C. de admi. tuto. Attamen cum so
lo tutore pupillus pos transfert. l. possessionem pupillum. ff. eo.
et. l. ij. §. si a pupillo. ff. pro empto. et dixi. ff. Ad. l. is cui bonis re
spondent Imol. post Dy. ibi. cum quibus Alex. hic verba illa
tradere vero nō pōt exponi debet. i. tradendo dominium trā
ferre. Pro qua expositione tu pondera tex. in. l. iij. §. sciendum
13 ff. de dona. inter vir. et vxo. iuncto tex. nostro. † Ex qua respon
sione et ex positione. d. l. is cui, firmas prodigum cui bonis est i
terdictum tradendo pos. transferre. Nam licet ei administratio
adempta fuerit animus tamen adimi nō potuit Ex quo causat
amissio poss. et consequenter tra〈n〉slatio quam inhibere esset inu
tile vt, in hoc tex. in hoc tñ de prodigo cui bonis est interdictum
Areti. hic tenet cōtra per. d. l. is cui bonis, dicens ibi prohibitā
esse ratione subiecte materie, non ex vi verborum per. d. §. scien
dum, prohibitam esse etiam translationem poss〈ess〉ionis, Cum
in plus se habeat prohibitio administrationis de qua ibi, ꝙ p
hibitio alienationis vt in. q. Bal. Tamen non probat, Immo
vt. d. Vin. cōtrarium patet ex eo, quod. ff. dictum est ꝙ prohi
bita administratione, non sequitur ademptio animi perdendi
qui solus sufficit vt in hoc tex. ❡ Adde insuper no. amplia. ff
Areti. ad predictas decisionē Bal, vt procedat nō solum si statu.
simpliciter prohibeat alienationem, verum et si in eo sit adiectū
ꝙ traditio nihil valeat, vt probat efficaciter. d. §. sciendū iūcto
tex. hic. ❡ Quatenus aūt Roma. d. stante. d. statu. non trāsfer
ri nisi naturalem non autem ciuilem aptam producere ciuiles
effectus acquisiti dominij per prescriptionem et acquisitionem
fructuum. Alexā. d. eum grauiter errare, quoniam et in. q. Bal.
et in tex. nostro non modo nālis verum et ciuilis possessio trāsfer
tur, probat p̄sto Alexā. per hunc tex. in fi. in ratione que effica
cius militat in ciuili, ꝙ in naturali. Scōo ponderat glo. in. l. si
cum qui. la. ij. ff. de dona. inter vir. et vxo. Tertio qꝛ pupillus cū
solo tutore sine decreto nō alienat imobi. et mobi. q̄ seruari pōt
et tñ possessionē ciuilem perdit. l. possessionem pupi. ff. eodem et
glo. in. d. §. si a pupillo. Sed ad hoc potest ex intentione Ro.
dici ꝙ ipse non intellexit de possessione ciuili et de specie distin
cta a naturali, sed de possessione ciuili. i. iusta ꝙ non transfera
tur, et naturali. i. iniusta ꝙ transferatur vt perpendit Areti. et ꝙ
nō alia fuerit eius intentio pꝫ ex. l. si ex initio vbi de iniusta, et p
no. in. d. §. si a pupillo ꝙ aut iusta ciuilis et iniusta naturalis qñ
ꝙ dicat ē text. gl. i. l. j. §. dicit ff. de vi et vi arma. et tūc iniusta natu
ralis ideo et qꝛ a iure ciui. nō aprobatur ciui. 〈et〉 〈iusta〉 so, qꝛ approbatur.
❡ Insuper quatenus Roman. dicit dictam possessionem nō
parere effectum prescript. fatetur ipse Alexand. non tamen
ob id, quia non sit ciuilis vt dicit Roman. Sed ideo, quia
vbi lex prohibet alienationem prohibet etiam prescriptiones
.l. alienationis, infra de verborum significatione. l. si fun
dum, supra de fundo dota. l. vbi lex. cum glos. ordinaria infra
titulo primo. In eo autem ꝙ Roma. dicit non causari acqui
sitionem fructuum ex ea possessio. simpliciter improbat Ale
xand. per regulam firmatam per glosam in. l. tertia. §. ex con
trario infra eodem in versiculo non multum, quod ciuilis pos
sessio causat acquisitionem fructuum Secundo per. l. de fru
ctibus supra de donatio. inter virum et vxorem et. l. fructus per
cipiendo. ff. de vsur. Tertio per. l. secundā quam mirabiles ad
id. ff. Bald. C. si quis igno. rem mino. es. sine decreto compa.

¶ Summarium. l. Possideri.

1 Incorporalia quare non dicantur possideri, & an & qualiter in transferenda quasi pos. incorporalium, traditio eorum debeat intervenire.
2 Textus in. l. si ego. §. j. de pub. declaratur.
3 Statutum loquens de pos. an locum habeat in quasi pos. rerū incorporalium.
4 Pos. impropriissima & incorporalissima que.
5 Bona vacantia quāvis fisco acquirantur quo ad dominium. sine apprehensione non tñ pos.

Possideri. Dividitur in tres usq ad. §. incertam. In prima que res possint possideri. In scda que insista requirantur ad pos. apprehendendas. In tertia qualiter acquiratur. Ita B ir. Alex. & alij, summa ut per eos. Pone casuz ut per Alex. ¶ † No. j. a Jrio sen. q incorporalia nō possidētur, concordant. ll. adducte per glo. et rō quare nō possideantur est ut post Aret. d. hic Soci. qr incorporalia non recipiunt traditionem. l. quotiēs. la vlti. ff. de servi. Sed huic rōni adversatur tex. l. iij. §. dare. ff. de usufr. ubi vr q per inductionez in fundus & sic per veram traditionem acquiritur quasi pos. usufructus & consequenter q per veram traditionem rex corporaliū acquiratur quasi pos. iurium incorporaliū Quod per illum tex. fateri vr hic Pau. de ca. Contrarium tñ sentit Bart. l. qd meo in prin. ij. col. & Pe. de anch. ut hic refert Arer. in regu. sine pos. de reg. iu. in. vj. In qua materia, an & qualiter ad transferendā quasi pos. rerum sine iurium incorporaliū traditio corporalium intervenire debeat. Doc. multa dixere, circa que breviter q fieri possit loquendo ex dictis tam Bar. in. d. l. qd meo. q Areti. & Moder. hic. Considerandū est q aliqñ querimus de quasi pos. nō de novo producenda & acquirēda, sed de quasi pos. iaz in esse producta, & penes unā personam existente ad aliam personam transferenda, & tunc talis per traditionez rei corporalis cui tale ius quasi possessum coheret transfertur, ut in quasi pos. servitutis pz. in. l. si edes in fi. ff. de ser. ur. predio. & l. servitutes que in superficie. in princ. ff. eo. ti. quas. ll. ita intellexit Per. in repe. l. servitutes. ff. de servi. ti. gene. ut refert & sequitur Ant. de bu. in. c. si. extra de cā pos. & proprie. Aliqñ querimus de acquisitione quasi pos. non adhuc in esse producte sed simul pducēde. Et tunc separanda est servitus usufructus ab alijs servitutibus sive iuribus incorporalibus. Nam cū in ea precipuū hoc reperiamus q q eam hz naturaliter possidet rem in qua usufructus est constitutus, ut. l. naturaliter. in princ. ff. e. dōm est q qñ usufructuario traditur res, in qua usufructus debetur, transfertur per talem traditionē non quasi pos. iuris usufru. sed naturalis pos. ei cui debetur usufructus debita, qñ pos. vero iuris usufru. constituitur & acqritur per patientiam dñi, ut in. d. l. iij. §. dare ubi nō ab re iureconsul. hec duo copulative reqrit, inductionez in fundum in quo usufructus debetur, & subinde patientiaz ad hoc ut dicatur dedisse usumfruc. nā cum ad utrūq teneref debens usumfru. hoc est ad 9stituendū naturalem possessorē usufructuariū, ac ēt ad patientiam, nō dice eē liberatus nisi utrūq prestitisset. Et ita vr intelligēdus text. in. d. §. dare. ut refert hic Soci. & sic intelligēdo illū tex. apparet sol. q non ob. ff. formate rōni, qm illa traditio rei corporalis intervenit ad producendā naturalem pos. in ipsa re corporali, nō ad producendam quasi pos. iuris usufr. & sic rei incor. que verba satis vñr applaudētia, tñ si quis vellet pertinaciter instare, posset dicere q imo & traditio & patientia reqruntur ad unū & eundem effectū. s. transferēdi usumfruc. ut deprehendi vr continuando. d. §. cū prin. l. ac ēt qr copulative utrūq teneref debens usufru. & utrūq prestare oz ut ab obligatione liberef. Si vero sumus in alijs servitutibus & tunc quasi poss. in ipsis duplici modo acqri pōt, aut per patientiam ad quam teneē constituens & tūc non liberaf constituens tñ quasi poss. acqritur, quāvis non dicaf traditio omnino perfecta, cū talis patientia habeat tractū successivum, nec possit momento explicari. Et ideo scdo modo magis perfecte acqrif quasi pos. servitutis, qm ultra patientiam, quaz prestat debens servitutē in presenti, cavet de nō impediendo in futuz, qua cautione iuris interpretatione vr satisfacere obligationi qua tenebatur de nō impediendo in futuz, de qua duplici acquisitione loquitur tex. in. l. quoties. ff. alleg. ad quaz intellig. facit tex. & glo. l. haruz. ff. si servi. vendi. ¶ Ex qbus dictis tria infert hic Soci. Primo declarationem & intelligentiam ad difficilem tex. in

2 l. si ego. §. j. ff. de public. † dum dicit pro servitute cōstituta traditione vel patientia competere publicianam, nā intelligif traditione hoc est cautione que iuris ministerio pro traditiōe hr, vel patientia sola absq cautione quesita quasi pos. iuris servitutis publicianam cōpetere. Scdo declarationem ad tex. parimodo difficilem in. l. j. in fi. ff. de ser. rusti. predio. ut hic per ipsuz. Tertio infertur veram esse 9clusionem q quasi pos. iurium incorporalium non transferf per traditionem fundi, ne alias dicamus male loqui tex. in. d. l. quoties, dicens nullam esse hmōi iuris traditionē, & ob id. d. tex. inventam fuisse cautionez & patientiam. Advertas tñ qr non vr rō qr in pos. iam creata transferenda aliud fit ut. d. l. si edes. & d. l. servitutes. que in superfi. q in pos. constituenda, cū in utroqz casu respectu acqrentis fit nova pos. nec vr obstare text. in. d. l. servitutes qm loquitur de iure ipso qd non recipit traditionem, sed non abnegat q quasi poss. iuris incorpora. non possit acqri mediante traditione rei corporalis cui tale ius coheret. Quicquid tñ sit vera est conclusio q incorporalia proprie nō possidenf per hunc tex. cum ipsa traditionē non recipiant. d. l. quoties, sed improprie ut hic. d.

3 glo. cōiter approbata. † Ex quo inferunt scribentes ad statu. loquentia de pos. ut non intelligant nec verificētur in quasi pos. rerū incorpo. Ita tenuit. d. Ant. in. c. si. ij. col. de ca. pos. & proprie. Cuius opi. referens sequif hic. d. Alex. cui ēt adhesit Jas. Pro qua primo adducif trita regu. q statu. debent in proprio significatu intelligi. l. j. §. si is q naves. ff. de exer. l. iij. §. hec verba. ff. de neg. ge. hr in. l. quicqd astringende. ff. de ver. obl. cum simi. ¶ Scdo qr habemus q statutum loquens de actione nō vendicat sibi locum in actione utili. Nam utilis non est pprie actio, sed ex interpretatione extensiva, ut. l. qua actione. §. proinde. ff. ad. l. aquil. & ita per illū tex. d. ibi not. Bal. Statuta. n. interpretationem extensivam non recipiunt. l. curatoris. C. de neg. gest. & l. actio. ff. eo. per Barto. Idem igitur in proposito. Nam pro quasi pos. iurium incorporalium competit ius utile non directum, nam utilia competunt interdicta, ut late scribit Barto. l. j. ff. uti possi. & probat tex. l. iij. §. illud. ff. rem pu. sal. fo. ubi ēt Bar. Contrariam tñ partem tenuit Franc. de Areti ff. in rub. tribus motus fundamentis. Primo qr statutum concedens executionem ita locum hz in habente iura utilia, sicut habenti directa. Scdo ius utile loco directi subrogatur. Tertio & fortius qr exorbitās & penalis dispositio. l. si qs in tantā. C. un. vi. ita locum hz in quasi pos. iurium incorpo. sicut in propria pos. ut ibi per gl. in ver. rex. Que fundamenta deducas latius ut per ipsuz Fran. & hic per Jas. Qui articulus ex his redditur valde dubius. Circa quem nostri Moder. sub iudice litez relinquunt, nec prime nec scdē opi. adherentes, sed dub & loquētes. Jas. aūt expresse tz opi. Ant. & Alex. rñdēs ad adducta per Areti. ut hic per ipm. Soci. aūt videns māt. dub. Trimembri distinctione 9coadare opi. nitif, magna tñ ex parte inclinās in opi. Areti. Cuius dicta vñr satis iuri cōsona. Quicqd tñ sit in via disputativa, in prac. non esset recedēdū ab opi. Anto. que, ut vidistis est magis cōis, quā ipsemet Fran. tenuit in 9s. xxxix.

4 & predicta de ppria & impropria pos. ¶ † Est & alia spēs pos. que nō proprie nec improprie appellaf pos. sed impropriissima de qua loquif declarās glo. in. l. regulariter. ff. de pet. here. & est ea quā hñt debitor & creditor in obligatione, debitor. n. anteq̄ solvat vr quodāmodo possessor iuris alieni. l. ēt. §. si. ff. eo. ti. de peti. he. & creditor ēt vr possidere obligationē qua obligatū hz debitorē pbaf. d. l. regulariter & alijs ibi adductis p gl. uterq tñ & creditor & debitor impropriissime. Et hec ea est quā doc. ff. in pn. l. j. appellāt incorporalissimā, q ideo sm Alex. hic & post eū Mod. impropriissima & incorporalissima appellaf, qm magis improprie possidenf obligatōes q servitutes, nā quāvis iura servitutū incorporalia sint, & pprie possideri nō possint, tñ qr coherēt rebus corporalibus, q sunt apte possideri, ad h min' improprie dñr possideri pp talē coherētiā, q obligatiōes q coherēt liberis psonis q possideri nō psūt. l. cū hr dee. §. itē qro. ff. eo. ¶ No. ij. duo instrumenta necessaria copulative ad acqsitionem possessionis, cōcor. l. quēadmodum. ff. e. & §. in amittenda,

5 ff. ea. l. † Ex quo inferf q & si bona vacātia fisco quo ad dñium acquirantur tñ pos. non acquiritur sine actuali apprehensione, in quo dicas ut h p Soci. & Jas. melr. ¶ No. iij. q p igressuz ptis acqrif pos. toti', qd declara, ut p eūdē. & amplia ut p Jas.

¶ No.iiij. q̄ quis duo hec instrumenta copulatiue requiran tur, tñ satis sufficit q̄ alterum siue ambo fingantur interuenisse vt hic pbatur de corpore iuncta.l.vulgaris rñ questio.ff.de fur. in quo et dicas, vt per eundem ⁊ in apost.quã feci. ¶ Ultimo no.ibi vsqꝫ ad terminũ q̄ nostre destinatione per terminorum siue signorum appositionẽ fundi constituant, sm Moder.no stros hic, sed nõ probat vide Areti. ¶ Glo.j.continuat.l.ad precedentis, facit q̄.ll. sint cõtinuande, qd est verum solum ad bene esse ⁊ clariorem intelligentiã nõ ex necessitate de quo per glo. ⁊ scribentes.in.l.gallus in prin.ff.de lib. ⁊ posth. ⁊ dixi in. isti.de actio.in rub. dicas vt hic per Alexã. ¶ Glo.in ver.cor poralia hꝫ tres partes in prima declarat text.soluẽo tacitam.q. de incorpo. in.ij.oppo.⁊ soluit in.iij.itẽ oppo. ⁊ solu fatẽ do Zriam q̄ in hac.l.ponit regu.in.ll.de quibus opponit sunt fallentie.ij.ibi, sed quasi.iij.ibi, item nec. ¶ In ea.in.j.par. dic vt in ea. ¶ In.ij.oppo.d.l.quoties la.ij.ibi ego puto vsuꝫ seruitutis pro traditione possessionis accipiendũ, vt.l.si edes. in fi.ibi natura enim. ⁊c. vbi possessionẽ intelligi hẽe.d.eos qui edes possident, ad idem.§.Aristo.in fi.vbi.d.dari interdictuꝫ vti possi.si quis impediat suo seruitute vti. Dl.tñ.q̄ in talibus iuribus datur quasi pos. ⁊ ita loquuntur Zria vt pꝫ in.d.l.quo tiens.⁊.d.l.si edes.vt diffuse adducunt Moder. ⁊ facit glo.no. in.d.§.incorporales. Circa hanc glo.dubitari põt qual ter ta lis quasi pos.incorporaliũ acquiratur. Qui articulus duo hꝫ ca pita. Aut.n.querimus qualiter acquirat quasi pos. iurium que exercentur circa personam, put est iurisdictio, ⁊ tunc nõ est no stre materie, ⁊ doc.post Pau.de ca.se remittunt ad scribentes in locis hic adductis per eũ ⁊ Mode. Aut querimus qualiter acquiratur quasi pos.incorporaliũ iurium, quorꝫ exercitium est circa rem, ⁊ tunc Pau.fuit in opi.q̄ talium iurium quasi pos. acquiratur per inductionẽ dñi in rem seruientem, per.l.iij.§. dñi.ff.de vsufr.in quo arti.dicas late vt hic per Fran.de Areti. Soci.⁊ Moder.⁊ vt.ff.dixi.in.j.no.que hic ponas. ¶ In ter tia itẽꝫ oppo q̄ nõ oĩa corporalia possidẽtur ⁊ fatetur Zria, qz sunt casus in quibus fallit reg.huius.l. ¶ Glo.in ver.corpore hꝫ duas par.in prima allegat Zcor.in scða tacite querit ⁊ dupli citer soluit, primo sm opi.Azo.scða sm opi. Joan.cui adhe ret, dic vt in ea. ¶ Glo.in ver.aĩo diuidunt in.iij.vt hic per Jas. ¶ In ea.in prin.dicas vt in ea q̄ q̄uis pos.acquisitio nõ fiat sine aĩo ⁊ corpore simul, tñ retẽtio solo animo vt.d.l.lꝫ de quo latius.ff.in prin. ¶ In ea.in scða que sex Zria remouet primo rñdendo q̄ ibi in casibus illis sunt fallẽtie, scðo q̄ et in illis interuenit actus corporalis vel quasi corporalis, vult dice re q̄ in aliquibus et in primis duobus interuenit actus corpo ralis, in aliquibus quasi corporalis et in reliquis in quibus lo co corporalis interuenit alius actus et traditio clauium ⁊ simi lium. Que materia late fuit examinata in prin.l.j.in gl.in ver. primi.⁊ per scribentes in.§.si iusserim, vbi concluditur, q̄ lꝫ in hmõi casibus interueniat ficta traditio, tñ ex ea vera non ficta pos.queritur, ⁊ q̄ in primis duobus non est acquisitio pos.pe nitus sine corpore, interuenit.n.actus corporeus per aliquẽ sen sum corporis, qui sunt quinqꝫ vt notuꝫ est ⁊.d.glo.ff.eo.l.quod meo.§.si venditorem ⁊ sentit hic glo.⁊ referens sequitur Bar. ¶ In ea.ibi.l.quarundeꝫ, intelligas glo.vt casus sit diuersus a primo, si res nõ erant in conspectu vel res erant intus in do mo nõ clauĩ clausa, ⁊ talis acquisitio fit sine animo custodis lꝫ aliud sit in pcur. vt hic post Alex.⁊ Soci.per nostros Mode. in hoc vltimo neminem allegantes tamen melius per Socin. ¶ In ea ibi.l.clauibus, dic q̄ de hoc ⁊ intellectu.d.l.vt.d.ẽt hic Alex.satis fuit dictum.ff.l.j.in prin.glo.ij. ¶ In ea.ibi.l. qd meo.dic vt per Alexã.⁊ aduerte q̄ lꝫ in eo casu interueniat actus corporalis prout est loquela consignãtis, tñ nõ interue nit aliquis actus, nec aliquis sensus corporis ad apprehẽsionẽ, ex quo sequitur, q̄uis neminem reperiam dicentem, q̄ q̄tum ad casum hunc non est vera sententia glo.⁊ Bar.tenentium in predictis casibus omnibus, hoc est in gl.hic positis, q̄ interue nit actus corporalis, per aliquẽ sensum corporis. ¶ In ea ibi, l.j.C.de dona. Circa quam vide Alex. ampliantem ⁊ limitan tem, alij cõmuniter nihil dicunt, excepto Uin.qui per quatuor colũ.vagatur. ¶ In ea ibi.l.quisquis .concor.l.si quis arg.§. sed ⁊ si quis eo.tit. No.⁊ dic q̄ non habet locum in casu econ trario, si quis daret vsufruc.⁊ sibi proprietatem reseruaret, quia esset dicere q̄ ad transferendam pos.rei in qua debetur vsufr, non requireretur inductio cõtra.l.iij.§.dare.ff.de vsufr.vt di

cunt hic Lud. Fran. Alex. ⁊ alij Moder. ⁊ sm Alexan.sensit Bar.ff.eo.l.quod meo. sed sm Uin. potius facit contra dictum Bar.vt hic videre potes per ipsum. Qui etiam subdit ideꝫ qd dicimus in retentione vsufr.dici posse in retentione rei in em phyteosi q̄ naturalis pos.retenta dicatur a paritate rationis. ¶ In ea.ibi vel dic.vult dicere q̄ in primo casu interuenit ac tus corporalis.s.aspectus acquirentis. Nam est vnus ex.v.sen sibus corporis ipse visus, vt.l.qd meo.§. si venditorem.ff.e.per glo.⁊ dicas actus non corporalis proprie sed quasi, nam appo sitio custodis intelligendo q̄ custos assistat rei que custoditur, non autem q̄ solum custos destinetur, prout denotat verbum apposuit.in.d.l.quarundam.⁊ est de mente doc.ibi, est quideꝫ actus quasi corporis opponentis eum, qui possessioneꝫ per ta lem appositionem acquisiuit. Item traditio actualis clauiũ est quidam actus quasi corporalis, cum loco domus ⁊ in ea conte starum rerum qñ agebatur, q̄ transferri deberent, actus corpo ralis traditionis clauium succedat. Item constitutus inducentis q̄ constituens nomine et vice eius cuius nomine constituit est in possessione. Idem in traditione instrumenti ⁊ reseruatione vsufruc.et aduertite ad verba glo. nam sentit his verbis q̄ isti sex casus non sunt casus speciales, q̄ solo animo in eis pos.ac quiratur. Imo.reprobat dicens q̄ immo in quolibet ex eis nõ est reperire actum corporalem per quem apprehendant ipsam res, prout requiritur regulariter.l.j.in prin.ff.eo.quod discur rendo per quemlibet conatur ostẽdere, vt hic per Uin.ad ver bum referentem ⁊ subdentem glo.saluari posse in primis duo bus casibus, naꝫ in.§.si iusserim probatur q̄ visus est actus na turalis apprehensiuus possessionis, vt ibi, nõ.n.corpore ⁊ actu necesse est apprehendere pos.sed oculis ⁊ aspectu ⁊ etiam in.l. quorundam interuenit actus corporalis. Sed vere glo.nõ fuit intentionis dicere q̄ illi casus post primos duos nõ sint specia les. Sed q̄ omnino acquiritur sine aliquo saltem subrogato lo co actus corporalis. Et ideo dixit respectu duorum primorum q̄ interuenit actus corporalis, ⁊ respectu aliorum.iiij.q̄ inter uenit quasi corporalis, quoniam non solo animo absqꝫ aliquo actu loco corporis transfertur pos. No.predictos casus quia in ipsis non potest negari q̄ in omnibus non interueniat appre hensio actualis posito q̄ interueniat vel sensus corporeus vel aliquid loco eius. Et vltra casus enumeratos in gl.est alius.in l.qua ratione.§.interdictum.ff.tit. proxi.⁊.§.interdum. insti. de rer.diui.vbi tamen liceat non interueniat traditio, requiri tur apprehensio subsequens vt in.d.iuribus no. Item alios.l. quedam.ff.de rei ven.quos ponit glo. in.c.ij.extra.de consue. Alios q̄ plurimos ponit hic Alexã.dic vt per eum. ¶ In ea. glo.in.iij.par.ibi sed quid, vbi, vt dixi.dẽ d.ĩ querit ⁊ respon dit, ex qua in effectu sumitur q̄ animus retinendi id quod pu tabam esse quesitum non operatur acquisitionẽ denuo si id put putabam, non erat quesitum, ex qua Barto.d.si procederet se queretur, q̄ si quis poneret q̄ possedit toto anno deinde testes examinati dicerent vidisse possidere per me, ⁊ interrogati de tempore respondeant vltimis sex mensibus anni de quo in po sitione q̄ tales testes non probarent pos.etiam sex mensium qꝫ vt ex positione deprehenditur in vlti. sex mensibus non intra uit animo possidendi, sed continuandi poss. iam incohatam. Quam tñ reprobat hanc glo.⁊ cõiter sequuntur Doct.vt hic per Pau. Franc. Alexan.⁊ alios Moder. max me Jas.qui con tra communem et sic cum glo . refert tenere Jacob . de are. Rayn. ⁊ Alberi.

¶ Summarium §. Ex pluribus.

1. Plurium, vel plurimorꝫ, verbum, an verificetur in duobus.
2. Dominium ex pluribus causis concurrentibus, quare acquiri non possit.
3. Oratio affirmatiua cum dictione taxatiua negatiuam in cludit.
4. Usucapio an procedat ⁊ finiatur ex pluribus causis, qñ res ex pluribus causis possideatur.
5. Utilitates resultantes ex multiplicatione causarum in vsuca pione.
6. Possessio naturalis ⁊ detentatio ex pluribus causis haberi po test, vt possessio ciuilis.
7. Quasi dominium ex quo competit publiciana ex pluribus cau sis haberi potest.

Ex pluribus.

Difficilis est sm Pau. diuide vt per Alexand. in.iij. par. & dicas q in tertia ponit regu. negatiuam in dominio ad remouendam tacitā obiectionez vt sentit Jas. Summa vt per Bar. Premitte & casum pone vt per Alexā. & circa rōnem dubi. per eum positam caue qz hic dz poni dubium generale, nō aūt solum quo ad causas diuerso tpe concurrentes vt ponit ipsemet formans dubium, qz ex pos. causatur domi. qd non pōt acquiri ex pluribus ca. diuerso tpe concurrē. sed eodem sicut pos. l. in numerationibus .ff. de solu. & hic gl. & doc. Ideo rō dubi. potest poni, qz vr q multiplicatio causaꝝ esset sine effectu .ff. l. cuz res. C. de hered. empt. que non ob. vt in glo. Premitte ēt q cāpro tit. ponitur vt per Pau. l. no. & ad euitanda omnia ɔtria expone ibi vsuceperit .i. vsucapionem incohauerit sm Dyn. & Bar. ɔtus glo. aliter exponat vt in ea dicemus. ℂ No. j. significationez verbi pluribus, nam verificatur in duobus vt pz, qz due ponuntur cause in duobus exemplis in tex. † de quo per glo. & doc. in. l. & si post tres .ff. si quis cau. & idem pbat hic tex. in ver. plurimis si habeamus ex plurimis in tex. ɔcor. l. qd crimine. C. de accu. qd tū, vt. d. hic Soci. est ɔ glo. in auc. de trien. & semi. §. & qd sepe, de quo dic vt per eum & Decc. me. & in effectu q propria significatio sit vt per. d. gl. pro qua tex. in. c. christiano. xxxiij. di. nō ob. hic tex. & d. l. qd crimē qz per sequentia declarantur. ℂ No. ij. poss. siones acquiri posse ex pluribus causis & diuersis tpe concurrē. Amplia in ciuili, in naturali, in detentatione non tñ eo modo quo dicit Jas. q pōt quis ex vna cā possidere, ex alia detinere, nā id non est verum, nec id dicit .ff. Bart. sed se remittit ad. l. si quis ante, vbi tex. probat ɔtrium & Bar. & alij tenent, & sic quo ad hoc potius vbi pbatur limitatio q̄ ampliatio, sed bene probat q eadem res ex diuersis causis pōt ab eodem detineri. in ver. Idez popo. Sed noviter limita vt An. de peri. qñ altera est generalis, vt refert Jas. post Soci. .ff. in glo. ma. vbi tāgetur. Et aduerte qz in hoc est diuersitas iter domi. & pos. s. qñ cause diuerso tpe concurrunt sic intelligi dz text. ponens dñium vt in scdo exemplo. Nam qñ cause eodem tpe concurrunt idem est in domi. qd eodem modo pōt acquiri ex pluribus cau. siue titulis eodem tpe concurrentibus. l. in numerationibus .ff. de solu. de quo .ff. latius dicemus, in glo. ma. & de rōne dñs in eadem glo. & per Barto. in fi. ℂ No. iij. q heres vr rem illo titu. possidere quo possidebat defunctus, qd sm Jmo. Ro. Alex. & Moder. facit ad. q. glo. in. l. iij. .ff. de peti. here. dic vt per ipsos maxime nostros latius loquentes & qualiter tripli. ci respectu hoc sm exemplum differt a primo declarat Pau. s. qz in primo due cause concurrunt eodem tpe, in scdo diuersis temporibus. Item in primo cā pro suo est generalis in scdo cā pro herede est vniuersalis, que nō concurrit cū qualibet particulari, vt illa generalis pro suo. Itez in primo ambe habuerūt originem in eadem persona, in scdo prima habuit originem in persona defuncti, scda in persona heredis. Tu adde quartam dñiam, & ꝑ dictis notabiliorē, sm q posui casuz in voce, & noviter declaraui tex. Nam in primo exēplo due ɔcurrūt cāe, in scdo tres qz causis prioribus p emptore & p suo addit tertia p herede, & hic est verus intellectus nec aliud vult iuriscō. ibi & p herede possideo cū natura illius & sic denotare augumētuz. l. eo tū adiectio .ff. de leg. iij. ℂ Limita vltra doc. hunc tex. in hoc scdo exēplo. vt non pcedat nisi in extraneo hērede, in suo aūt nō hz locum vsucapio p herede. l. nihil. vbi glo. & Bart. C. p here. l. ij. §. si. .ff. e. & hoc vult ēt Pau. lz ad aliud ppositum vt referēs. d. Jas. in. ij. glo. in fi. ℂ No. iiij. q dñium non pōt queri ex pluribus causis & intelligendū est diuerso tpe ɔcurren. vt dixi .ff. ij. no. eodez. n. tpe pōt ɔcurrē. d. l. in numerationibus. † & rō ɔre nō pōt acquiri ex pluribus cau. diuerso tpe ɔcur. est qz cū dñium sit quiddā ɔfectū qui semel est factus ex vna cā dñs impossibile est q ex alia noua cā supueniēte possit effici dñs .§. sic itaqz. insti. de actio. Illud. n. ɔfectū dr, cui nihil addi pōt. l. nihil. C. de vindic. libe. & ibi no. Bal. Hanc regu. vltra dicēda in glo. limi. vt nō pcedat qñ dubium esset de prima cā, tunc. n. ex scda dñiuz acquiri pōt sm Jo. and. in. c. cū persone. in fi. extra de priuileg. per tex. in. c. post electionez de ɔces. prebē. & tenuit Abb. in cō. ex. vt hic per Jas. Sed caue qz nō est ppie limita. stante q dubitatur de prima cā, est ergo declaratio huius regu. nō limitatio. ℂ No. vltī. ibi ex vna dūtaxat cā, nā sm Areti. & Mode. pbat q oratio affirmatiua cū dictione taxatiua includit negatiuā in casu nō expresso vt hic declarant. † Est. n. oratio affirmatiua negata, sine precedente negatione in hoc tex. non autez est oratio mere negatiua, lz oīno reducatur ad negatiuaz & inferūt ad q quā ea rōne decisit Bar. l. i. in princ. .ff. si quis ius dicē. nō obtempe. de teste deponente q titius tm̄ possedit, vel q titius possedit. x. an. tm̄, qz cum nō probet negatiuam cā cohartatiōe est de falso suspectus iuxta. c. cum ecclesia de cā pos. & propri. vt hic per eos no. ℂ Glo. in ver. vsuceperit duplici mō declarat hunc tex. circa quā dicas vt per Bar. inferentez declarationem eius circa declaratione glo. ma. Aduerte tñ q scda exposi. q sit preteritū magis cōgruit verbis tex. cū sint in primo exēplo preteriti aūt tpis verbū rem perfectā significat. l. j. §. hec aūt verba .ff. qd quisqz iu. Circa quā glo. dicas inferendo & no. & declarando vt per Alex. Areti. & Jas. latius, & ɔclusiue teneas q verbum vsuceperit sit preteritū subiunctiui vt. d. glo. ex industria positum per iurisco. vt eo denotet taz tps ante vsucapionē perfectam q̄ ēt post in vtroqz exēplo tex. Nam ēt ex secunda cā res possidet perfecta vsucapione sm veram opi. de qua in seq. glo. ℂ Glo. in ver. possideo hz duas par. in pma adducit text. pro ɔcor. sive ad pbādū q hēs ēt pro emptore possidet quod ɔtuis in tex. hoc innuat, tñ expresse nō dr, vñ ad declarandū adducit illū tex. in quo id exprimit, & sic idem ɔstat intellexisse iurisco. in isto, vel inducas, qz ēt ꝑsupponit hērdem tit. pro hēde possedisse, alias nulla esset dubitatio. Itē ex mā ti. pz, & no. illuz tex. qz ponit vtilitatez q hēs possideat p emptore. In scda examinat .q. & sol. Itez hec. ij. subdiuidit in. iiij. in primo q̄rit & simplr soluit adducēs ad pbationē solutionis simile, in scda subtilius cōsiderās declarat dictā sol. habito respectu ad scm exēpluz tex. in tertia declarat habito respectu ad primū, in. iiij. ponit sensuale exem. lā tam circa declaratione respectu scdi exēpli q̄ respectu primi. scda princi. est ibi, sed si vna, scda se, est ibi vel subtilius. iiij. ibi vel ab i... so iiij. ibi sicut si. Circa quā glo. dicas pmo vt p Bar. declarās & notās vt per Alex. & deinde vide Areti. reprehēdētē, & Jas. saluātē. An bñ soluet dicā .ff. ℂ Quero cū Moder. ad intellig. .qz gl. & doc. ɔcludūt q pfecta vsuca. ex pria cā, desinit esse cā de cāe vt. d. l. ij. l si .ff. p emp. An tūc desinat possidere ex scda cā. & bar. h in. iiij. op. vr tenere q sic, qd si vez est, est no. qz sequit restrictio ad dñium positaz h in tex. inter dñium & pos. vt solū remaneat dñia aū pfectā vsuca. sed post pfectā quēadmodū non pōt hñi dñium eiusdē rei ex pluribus cau. ita nec pos. qñ diuersi ti. siue diuerse cāe diuerso tpe concurrerēt, & pro Bar. hic facit tex. d. l. ij. ibi cām pos. sm intellectū cōiter retentum. Sed exponēdo, vt ibi p gl. nō facit, & ibi gl. vult ɔ q imo pos. remaneat. † Circa qd dubiū dicas vt .ff. ppl. Unde ad perfectam intelligētiā & resolutionē huius materie ex dictis doc. breuiter ɔsiderāde & examināde sunt tres qōnes. Prima an sicut cōstat q ex duplici cā possidetur in vtroqz exēplo tex. ex vtraqz procedat vsucapio vel qualiter. Scda que vtilitas resultat q ex vtraqz cā possideat. Tertia an cōpleta vsucapione dicat q vsucepit ex vtraqz cā possidet, vel tñ ex vna. Et considerandus inprimis, qz dico casum claz quo ad oēs tres qōnes, qñ. s. diuerse cause eodez tpe ɔcurrunt vt in primo exēplo tex. nā tunc nemini dubiū q ex vtraqz cā sicut possidet, ita ēt vsucapit & perficit vsucapio & est vna eadem, cū. n. eodē momento tpis ortum habeant nō pōt dici vsucap. perfici ex vna cā magis q̄ ex alia & de hoc in effectu est tex. hic in ver. vsuceperit. Ex quo ēt pz manifestus effectus vsucapiōis. Quod ēt quo ad tertiū dubiū casus sit clarus pz per tex. l. i. .ff. pro suo. §. fin. Sed dubia predicta remanent soluz in scdo exemplo tex. qñ cause diuerso tpe oriunt. In hoc igitur primo, vt vidimus, gl. ponit duas opi. Prima q sint due diuerse vsuca. scda q vna quā ez, & sic est huius intētionis q vna sit vsuca. & q illa procedat ex vtraqz cā. Nam. d. adiungi nouam formam & sic q ex vtraqz forma causatur & esse habet vsucap. forma enim dat esse rei. l. iulianus. §. j. .ff. ad exhi. & l. cum hi. §. si pretor. .ff. de transac. Idez tenet Bar. qui ēt sentit q q̄uis vtraqz causa ante perfectam vsucapio. ex primo concurrat ad vnā & eandē vsuca. tñ q finita scda cā euanescat. Et sic in effectu q ante vsucapionē detur cōcursus causaꝝ post eam perfectam nō qz secunda cā definat, & cum Bar. cōiter alij Ray. aūt & Jmo. quos sequitur Areti. tenent q due sint vsuca. diuerse. & sic id qd. d. glo. in primis ver. Non explicat tñ Aret. an diuersa sic pos. ex vna cā, vr. n. innuere q sit diuersa numero cum eadem nō videat posse producere duas diuersas vsucapi. In hoc tñ ɔtriū expsse dicit Ang. Pau. & Ro. dicētes nō multiplicari pos. ex multiplicatiōe causaꝝ, qz id nō ɔgrueret sicut nec

in domi. non mirum tñ, qꝛ ipsi tenent cõem, ⁊ ꝙ sit vna pos. ci. uilis nõ aũt plures, qḋ est verius ⁊ tꝫ Bart. l. naturalis. iiij. col. ff. ti. j. in ver. rñdeo titulus põt multiplicari. Nec tñ ex hoc redditur insustentabilis predicta opi. Rey. Jmo. ⁊ Areti. qꝛ non est inconueniens ꝙ ex vnica pos. ci. sequant̄ duo diuersi ciuiles effectus, hñtes diuersas causas ⁊ diuersa principia diuersis temporibus inicíata, qꝛ ci. pos. est apta pducere plures ciui. effec. vt ff. in princi. in diffi. ci. pos. Et ad hoc ꝙ due sint vsucapiones, adducit̄ per Areti. qꝛ cũ ex primo ⁊ scḋo ti. ceperit currere vsucap. diuersis tpibus non est possibile ꝙ ex diuersis initijs vna ⁊ eadeꝫ vsucap. causet̄, ergo diuerse. Ad hoc tñ. d. posse rñderi dicẽdo ꝙ ex scḋo ti. nulla incepit vsucap. sed continuatur prior incohata ex primo ti. cũ noua forma secundi ti. ⁊ hec melior est rñ. ꝙ̃ ea quam dat Soci. qꝛ nõ est arguendũ de ꝯiunctione temporum ſm termi. l. põponius. qñ diuersa est rõ ergo ⁊c. l. fi. ff. de calum. et. n. a simili ꝯcludit qñ similitudo est in casu quo ge loquitur vt. l. fi. ⁊ ibi no. Alex. C. de colla. sed in casu nostro est dissimilitudo. qñ in. l. põpo. vsuca. absqꝫ continuatione non est perfecta hic aũt secus, vt oẽs fatent̄. Nisi saluet hoc mõ ponẽdo ꝙ qñ incipit possideri ex scḋa cã superueniat mala fides in prima ⁊ incipiat possidere ex scḋa tunc. n. coniungitur tpe quo bonafi. possedit ex prima cã cum tpe quo incipit possidere postea bonafi. ex scḋa cã. vt sentit Alex. in. vj. col. duꝫ assignat vtilitateꝫ circa primã reg. tex. sed caue, qꝛ omnino nõ facit, qꝛ pos. non est simul ⁊ semel ex pluribus causis, vel posset dici ꝙ oino est vsuca. ex prima cã, qꝛ vitium malefi. superuenientis nõ inficit ẽt de iure can. ipsaꝫ, qꝛ sufficit ipsi pos. adesse bonafi. ex scḋa cã sine alia, qꝛ bõafi. dũmodo adsit nõ refert an ex vna vel alia cã, caue tñ qꝛ si diuersa sit vsuca. nõ vꝫ iure probari posse ꝙ dicta coniunctio fiat iuxta dicta per Alex. sed bene ꝯiunctio temporum ꝯuenit in eadem vsucapione vt. d. l. põpo. Quo stante pꝫ effectus ꝯiunctionis causarũ pro saluando cõi. Non militat tñ generaliter. ¶ Scḋo adducit Areti. ⁊ fortius qñ sufflaum vꝫ scḋam cãm concurrere ad vsucapionem priorẽ cumulatem ex prima cã, qñ ex ea nulla fit acquisitio ergo ⁊c. l. hec stipulatio. §. j. ff. vt lega. no. ca. maxime qꝛ sicut subtiliter declarat Bar. l. ab hostibus. §. sed qḋ simpliciter col. iiij. ff. ex qui. ca. maio. vsucapio sine acquisitio ex ea nõ fit nisi in extrema parte tpis, ergo pꝫ ꝙ nõ operatur scḋa cã qꝛ illa extremitas tpis ex sola prima cã proficiscitur ⁊ causat̄, cuꝫ igitur scḋa cã nihil penitus operet̄ per suam superuenientiã non est dõm ꝙ accedat prime vsucapioni, sed ꝙ noua cã nouam incipiat pducere vsucapionem et in hoc tandeꝫ residet Areti. cũ Rey. ⁊ Jmo. fatet̄ tñ ipse Are. ꝙ vsuca. incohata ex scḋa cã definit atqꝫ euanescit eo ipso ꝙ finitur vsuca. ⁊ sic acquisitio dñij ex prima cã cum impossibile sit dñium queri ex dicta scḋa cã, iuxta. d. §. lana. Soci. aũt ⁊ Jas. tenentes cõem rñdent ad fundamentuꝫ. ff. factum quimo dantur vtilitates ex scḋa cã, vt in acquisitione fructuum ⁊ alias in assignando de quibus proxime. Sed eoꝝ rñsio nihil vꝫ, nam ipse Areti. non. d. scḋam cãm esse inutileꝫ, prout ipsi presupponũt, sed ꝙ coniunctio scḋe cause cũ prima est sine effectu cum posset prima cã per se parere vsucapionem, ⁊ scḋa cã absqꝫ eo ꝙ coniuncta sit cum prima operatur suos effectus separatim ⁊ per se stans ⁊ diuersam vsucapionẽ incohans, non fuit ita demens ꝙ dixerit ex cã nõ sequi effectum. Jmmo ipsemet assignat effectus publicus. ⁊ alios in sequẽ. col. Pro qua opi. facit vltra scribentes qꝛ si ex scḋa cã superueniente nõ incoharetur noua ⁊ diuersa vsuca. si contingeret superuenire interruptionẽ respectu prime cause, vt per litis ꝯtest. iuxta no. per Bar. in. l. naturaliter. ff. ti. j. vel superuenientiam malefi. de iure cano. nõ posset vsucap. procedere respectu scḋe cause, sed nouam vsucapionẽ incohare opus esset, qḋ est ꝯ intentionem Doc. assignantium vtilitates. Quod aũt tunc vsucapio eadeꝫ procedat ex scḋa cã non vꝫ dici posse, ex quo fuit semel interrupta illa vsucapio, nec relevat ꝙ ex alia, qꝛ satis est ꝙ vsuca. in se fuit interrupta. Ergo sequit̄ ꝙ diuersa vsuca. est illa que fuit interrupta ab ea, que non fuit interrupta. Et lꝫ vna sit possessio respectu vtriusqꝫ cãe ⁊ vtriusqꝫ vsucapionis, vt. ff. diximus. tñ pos. ipsa non vꝫ interrumpi per litis contesta. vel superuenientiam malefi. sed bene vsuca. ⁊ ita pꝫ nõ obstare predicta. d. l. naturaliter. que loquitur de interruptione circa pos. per deiectionem vel ablationeꝫ. Tollerabilis ergo vꝫ ex hoc scḋo fundamento, eius opi. ꝙ sit diuersa vsucapio numero que causatur ex scḋa cã ꝙ̃uis perfecta vsucapione ex prima extinguatur ex scḋa. Si tñ velles fundare cõeꝫ pos. per text. nostrum in ver. sicut ⁊c. ⁊ sic facit similitudinem inter primum exemplum ⁊ scḋm, ergo sicut (vt tenent oẽs) in primo exemplo est vna vsuca. ita in scḋo. Sed replicari potest ꝙ similitudo est in eo ꝙ in vtroqꝫ ex pluribus causis eadem res possidere, vt in tex. Nec pro cõi facit ꝙ videatur inconueniens (qḋ ipsi presupponunt) dari circa eandem reꝫ plures vsucapiones, qꝛ non est qñ vtraqꝫ tendit ad vnum ⁊ eandeꝫ fi. s. dñij acquirendi, non ꝙ ex vtraqꝫ dñium acquiratur, sicut videmus ꝙ ad eundem fineꝫ ex pluribus causis res mihi deberi põt, ꝙ̃uis nõ possit mea fieri nisi ex vna. l. nõ vt ex pluribus. ff. de reg. iu. Fatetur tñ Areti. ꝙ in ter. huius tex. saluari põt scḋa opi. glo. s. ꝙ ex prima cã vna cum scḋa posset procedere vsuca. qꝛ non posset heres vsucapere ex ti. pro emptore nisi fuisset heres, ⁊ sic accessisset ti. pro herede, ⁊ sic scḋe ⁊ titu. est cã mediata vsucapionis ex primo ti. pro herede. Sed qñ secundus ti. non esset cã mediata vsucapionis ex primo, prout in. l. ij. §. si. ff. pro emptore. ⁊. l. nõ solum. §. qḋ vulgo. ff. ti. propri. tꝫ vt. ff. Sed adhuc posset dici ꝙ ex sola prima cã procedat vsuca. ⁊ ꝙ aditio hereditatis sit cã habilitationis persone, ad ipsam primam cãm, non aũt ꝙ ti. pro here. sicut in suo herede, vt. ff. propri. dicetur. ⁊ per hoc tex. in. l. ⁊

5 non tñ alleg. in glo. † Circa secũduꝫ que vtilitates resultent ex multiplicatione talium causaruꝫ dic breuiter ꝙ prima est propter interruptionem que potest contingere ex vna cã vt qꝛ respectu vnius lis contestetur. vt per Bart. l. naturaliter. ff. ti. j. in j. col. scḋa potest esse ſm Soci. ⁊ Jas. in suo herede, qꝛ non potest vsucapere ti. pro here. l. nihil. C. pro here. Sed caue qꝛ non est bene dictum, qñ ideo vt dicit ibi glo. non vsucapit qꝛ non superuenit noua cã in suo herede, cuꝫ inuita esset quasi dña. l. in suis. ff. de libe. ⁊ posthu. bene verum est ꝙ vsu capit pro empto. vt. d. hic Pau. ⁊ Bar. l. celsus. ff. ti. propri. Sed etiam posito ꝙ ti. pro herede adesset omnino cessat vtilitas in multiplicatione titulorum. Nam vsuca. est ex ti. precedenti, ⁊ sic ideꝫ fuisset cã prima existente sola. Tertia vtilitas si alter solus ti. probari posset, non si non potest ex aliquo deest probatio non ius. l. duo sunt titij. ff. de testamen. tute. Sed circa hanc vti. aduerte qꝛ si nullo modo posset probari non dicerentur cause multiplicate, cum paria sint non esse ⁊ non apparere. l. in lege. ff. de contrahen. emp. Sed bene stat vtilitas qñ ex vna cã facilius ⁊ commodius posset probari ꝙ̃ ex alia, vel ponendo ꝙ probari posset ꝙ possedit tanꝙ̃ emptor non tñ ꝙ emerit. Quarta vtilitas est propter superuenientiam malefi. nam si superuenit ex vna vel circa vnam causam procedit prescriptio ex alia que nõ procederet de iure cano. c. fi. de prescrip. ⁊ cap. malefi. de regu. iur. in. vj. ꝙ̃uis de iure ci. sit satis bonamfi. adesse a pncipio. l. j. §. hoc tantũmodo. C. de vsuc. transfor. que bonafi. põt ẽt esse vtilis propter acquisitionem fructuum, que ẽt ad hoc de iure ciu. requiritur. l. bonefi. ff. ti. j. Quinta vtilitas põt esse, qꝛ finito tpe vtriusqꝫ cause, qui vsucepit potest se fundare, ex qua cã velit vt no. dixit Guil. suza. quem sequitur Bart. Ange. ⁊ alij. l. j. C. de ser. fugi. vt hic per Soci. defendentem illam conclu. ⁊ Bal. ibi contrarium tenente ea potissimuꝫ ratione qꝛ dño primo facto ex vsucapione completa ex prima cã sit impossibile ꝙ amplius fiat dñs ex vsuca. ex scḋa cã, per regu. d. §. lana, per elegantis et subtilia dicta ⁊ rñsiones. d. Jo. de mõte sperel. in. l. traditionibus. C. de pac. ꝙ cũ depẽdeat ab aĩo ipsius vsucapientis ex qua cã vsuceperit eius declarationi stari dꝫ, vt p ipsuꝫ Soci. latius. Circa tertium doc. post Bar. hic ita intelligentẽ glo. cõiter cõcludunt ꝙ desinat possideri ex scḋe cã, p qua tex. in. d. §. quod vul. Sed Jmo. Pau. ⁊ cõiter Moder. tenent ꝙ ex vtraqꝫ cã remaneat pos. primo p hunc text. scḋo ar. §. qd si in diem insti. de lega. Areti. aũt conatur tueri cõem, vide hic p ipsum, cuius fundamento rñdet Soci. Pro qua conclusione Moder. optime facit predicta doctr. Bar. in. d. l. j. C. de ser. fugi. Facit ẽt qꝛ alias sequeretur restrictio ad hanc tex. ꝙ solum remaneret dñs inter domi. ⁊ pos. ante perfectam vsucapionem, ⁊ qñ ex causis diuersis tempore ꝯcurrentibus eadem possidetur res, nam qñ eodem tempore concurrunt oẽs fatentur nullam esse dñiam, ⁊ ad. l. ij. §. si. ff. pro emp. ⁊. l. non solum. §. qḋ vulgo. ff. titu. propri. qui tex. adducuntur pro opi. Bar. ⁊ cõi in ver. mutari, ⁊ sic vꝫ ꝙ scḋa cã tollat pos. ex prima rñ. vt dicunt doc. ff. in glo. me. in fi. ⁊ Bar. in. iiij. oppo. qꝛ in illis ideo est qꝛ tituli sunt inuicem a principio incõpossibiles, ⁊ in illis est casus spẽlis, vt ibidem dicunt doct. Vnd reside ꝙ argumen. est fragile vt. d. Cleu. qꝛ ver. mutari verificatur ẽt qñ aliquid additur vel minuit̄. l. si. ⁊ ibi no.

bi no. Bar. C. de proxi. sac. scri. lib. xij. cum alijs concor. alleg. per Fely. in. c. qd super his. de maio. et obed. v. col. ¶ Glo. in versi. nec. n. Glo. hec ideo primo examinat reg. domi. qz hic in ultima par. tex. preponitur, quis sm magistralem ordinē hu ius §. preponatur qz de ea principaliter agitur in hoc. iij. par. de pos. reg. ponitur. ff. in prima par. quem ordinē principalio rem voluit servare Bart. ideo recessit ab ordine glo. Et hz. iij. par. ut hic per Jas. et secundum subdivide in. vij. prout. vij. for mant oppo. tertiam subdivi. in duas put duas format oppo. partes patent. Iterū prima scđe subdivi. in. j. oppo. et soluit. in scđa per eius no. tria considerans solu. declarat. ij. ibi et sic no. Hanc oppo. declara ut per Bar. et Alex. et potes ar. glo. redu cens ad formā silogisticam, sic dicere, usucap. est acquisitio do mi. sed usuca. est simul pro emptore et pro suo ergo acqsitio do mi. sit simul p emptore et pro suo, et sic ex pluribus causis, et pro faniorbus potes premittere duplicē esse cām. proximā et remo tam, ponēdo exemplum ut per glo. d. l. non ut ex pluribus. Et adverte qz aliter, et urgentius format oppo. glo. q̄ Bar. ¶ In ea. in. ij. opp. dicas ut in ea declarans et per Bar. et Alex. et licet Bar. dicat q̄ oppo. nō facit ad propositum ex quo non tendit ad titulos, tñ pōt excusari glo. qz satis est q̄ tendit ad reg. gene raliter formatā in tex. ¶ In ea. in. iij. oppo. dic ut per Bar. et Alex. declarantes et sequentes. ¶ In ea. in. iiij. op. subdivide hanc, nā in. j. op. et uno modo soluit. Uz sicut solverat primam opp. ff. in scđa reprobat dictam solu. tam quo ad hanc opp. q̄ quo ad primā, qz sequeretur absurdum ꝫ hunc tex. in tertia po nit unaz sal. a dicto absur. exponēdo ver. cā diversimode. i. quo ad pos. de ti. quo ad domi. de proxi. cā. i. traditione. In quarta eam reprobat qz dicit esse ꝫ mentem huius §. In quinta ponit secundam solu. sm Azo. sive Roge. ut hz Bar. quaz approbat et declarat, partes patēt. Et caue qz ut ex premissis divi. et verb. glo. pz ipsa glo. in ver. sed rñ. hec ver. ita pos. rc. non ponit ter tiam solu. ad ꝫriuz (ut intelligit et minus bene Alex.) sed addu cit unam salvationē ab absurdo qd deduxerat ꝫ primam solu. et vult gl. dicere q̄ in hoc fi. tex. verbum cā accipitur diversimo de, hoc est quatenus refertur ad pos. illis verbis ita et possidere et accipiatur, sicut ēt in princi. §. pro cā remo. et hoc expresse. d. glo. Dimittens dicere quatenus refertur ad dñium, intelligēs q̄ accipiatur pro cā proxima. et sic intelligit sm hanc rñ. q̄ de cā proxima intelligatur tex. in reg. hic non. n. sicut domi. rc. fa. tis. n. glo. dixit hoc ex quo solum in pos. dixit intelligi de remo ta, ar. l. cum pretor. ff. de iudi. Item clare apparet hec intentio glo. ex reprobatione quā mox subdit. Hec doctrina glo. et doc. cōiter et cōmendatur et approbatur eamqz esse clavē in materia dixit Alexā. Ratio aūt dñe inter domi. et pos. est ea quam ponit Bar. J. in fi. et Ang. hic et post eos alij qz dñium irrevocabiliter quesitum est qd perfectum, ut ēt diximus. ff. in no. ulti. igiť non cadit q̄ aliquid addatur. Et ideo aliud est qñ dom. non est ir revocabiliter acquisitum, qz tunc pōt ex alia cā plene et irrevo cabiliter fieri acquisitio. l. ex testante. §. latinus largius J. de ex. cep. rei iudi. l. debitor. ff. ad treb. l. non quocunqz in prin. ff. de lega. j. Pos. aūt non est sue sic perfectum q̄ nō tendat ad ma iorem perfectionem acquisitionis ut dñij, per usucapionē sicut videmus in hypotheca que non efficiat plenum ius, pōt in ea dem re ex pluribus causis constitui. l. creditor. §. si idem his. ff. qui poti. in pig. habe. ut. d. Alex. Qui ēt ex reg. q̄ pos. ex pluri bus causis haberi posse assignat duas utilitates, sed resolvunť in unam, que cuz tribus alijs fuerunt assignate. ff. in glo. prece. Sed lz cum glo. doc. cōiter transeant Cuma. tñ tz ꝫ motus per hunc tex. dupliciter eaz inducendo ut per Jas. et Mod. Alex. ponit unam inductionem que precipua est, nam alia quā Jas. refert, est solum verbis differens a predicta. Scđo refert Alex. Cuma. motum fuisse una rōne ut per eum, movetur etiaz duo bus alijs fundamentis per Alex. non adductis, quibus respō. Clau. et respondet Cuma. ad. ll. in glo. q̄ lz ex pluribus causis solvatur ex una tñ solaz fit domi. translatio. s. ex cā pro soluto, vel ex una lz plures obligationes tollantur. Et lz Alexan. dicat eius opi. non discrepare a cōi. Tamen in eo discrepat manife sto, qñ vult q̄ qñ traditio est immediata cā acquisiti dñij etiaz eodem tempore non possunt concurrere ut in. ll. allega. in gl. Et sic vult q̄ tunc ex pluribus causis eo. tempore concurrenti bus nec domi. nec pos. acquiri possit, sed causis diverso tempo re concurrētibus bene idem concludit qd doc. cōiter. Sed re spondent defendendo cōem Alex. et Moder. Ud q̄ relatio fit

ad immediate proxi. vel q̄ accipiendo precedentia in sensu cō posito, non in sensu diviso sustinetur adversatio generaliter. Sed prima est contra. induc. Cuma. realiter intelligendo scđa tollitur per dictionem dōtaxat. Mihi plz dicta opin. Cu. que bene intellecta veritatem continet, nā dicere q̄ qñ traditio est immediata cā acquisitionis dñij. dñium sive pos. ex pluribus causis habeať est in effectu loqui ꝫ tex. in. l. nō ut ex pluribus. J. de reg. iur. ubi in effectu est ꝯñsio ad. l. in numerationibus cum concor. Nam lz procedant plures cause debēdi oino abnegat rem fieri nostraz nisi ex una cā. Scđo probatur per hūc tex. nō violando eaz, loquiť. n. qñ pos. nō est imediata cā acqsitiōis do mi. ut in ꝟ. usucaperit, et pcedit dñia indistincte respectu utriusqz exēpli et intelligere q̄ ponať dñia solū respectu scđi exēpli ut di cunt Mod. ē maxia violatio nec adaptabilis illis ꝟbis gñali bus nec. n. sicut q̄ sunt abnegativa potētie acqsitio. dom. ex plu rib' cāis ex quo negativa pcedit ꝟbū pe et est ofo idefinita ergo negať potētia idefinite, ut. l. gallus. l pñ. ubi bar. et alij. ff. o lib. et posth. sictio traditis p bar. l. l. si plurib' ff. de leg. ij. ubi dicit nō esse aliqd dub. q̄ indefinita. i. eqpollet vli. et id qd est clarū per pdicta in domi. q̄ ex plurib' eodē tpe ꝯcurrē. nō pōt hñi est pariformiter in pos. in q̄ ēt quoddā domi. est. l. g usumfruc. ff. si usu. peta. v. d. Pau. ul. co. Sed quo ad pos. unuz ob. qz seqreť q̄ ēt ex diversis cāis diverso tpe ꝯcurrē. pos. hñi nō posset ꝫ hūc tex. et veritatē indubiā. Uñ satis quo ad pos. ꝯcludit qd. ff. dixi mus q̄ nō dz dari multiplicatio cāx sine effectu, g effect' sicut nō est in domi. ita nec i pos. qñ pos. est imediata cā acqsitionis dom. et diverse cāe eo. tpe ꝯcurrāt, et pōderādū qz tex. hic i pdo exēplo, et. l. j. J. pro suo. cū fi. loquiť qñ traditio nō est imediata cā acqsitiōis domi. sz tēdit ad usucapionē. Uez est tñ q̄ tūc nō pt negari qn possidēs possideat ti. gñali p suo put tertio mō su miť ut p Alex. ff. in evidētia. Et pari mō nō vť posse negari qn possideat particulari ti. p empto. si emit a nō dño et sic traditio fuit imediata cā trāslatiōis domi. et sic de alijs ti. pticularib' ha bilib' ad trāslationē domi. lz nō pariāt usucapionē tūc dci ti. ex quo possidēs ē dñs. l. seqť. §. lana. J. ti. j. vñ in pos. nō vť ita tuta opi. Cu. vz q̄ eadē res nō possit possideri ex plurib' cāis eo. tpe ꝯcurrē. qñ traditio ē imediata cā acqsitiōis domi. In dñio aūt indubitate vť tenēda p dictā. l. nō ut ex plurib', et p hūc tex. Et tenēdo opi. Cu. hñ pōt ꝯgruere huic text. rō dubitādi i hoc §. quā format Alex. q̄ nō ꝯgruit tenēdo q̄ domi. possit hñi ex plu ribus cāis eo. tpe ꝯcurrē. ut tenēt doc. Et ad pfectionē intelligē tie ꝯsidera. iiij. casus ut facit Pau. i quoꝝ trib' nō discrepāt do mi. et pos. sed in uno solo. ¶ In ea. glo. in. v. opp. cū gl. tenent Bar. et cōiter doc. Et rōnem dñt esse post Bar. in. vij. op. glo. qz eveniēte ꝯdōne legati ois alienatio de re ꝯdōnaliter legata, facta medio tpe, resolviť. l. fi. §. pe. C. cōia de lega. per quam. l. fundo, Bar. in. l. g rome. §. duo frēs. xij. q. J. de ver. ob. dixit le gatariū sub ꝯdōne si ea pēdente rē legatā emat legato nō cēseri renūciare ēt si sciēter emat. Cōprobans ēt p. l. cui res. ff. de act. emp. sm q̄ refert hic Jas. j. lec. Quod dcm ar. vez sit, vide ibi, a Areti. hic a quo habuit Jas. Et caue qz non est vez q̄ Bar. alle. ad id. l. cui res. imo. l. si vēdiderit. ff. de evic. et. d. l. cui res. facit ꝫ Bar. et Dy. ar. a ꝯrio sen. ut ibi p Areti. x. col. Adde q̄ lz cū glo. intelligēte. d. l. fundo, q̄ in ea desinat cā hēditaria hēre purificata ꝯdōne, teneāt Bar. et alij cōiter. Attamen Cu. mo re suo subtiliter insurgēs, d. d. l. nō esse dcō mō intelligēdā, sed q̄ imo semp hz ex cā hēditaria ēt purificata ꝯdōne, qz impossi bile dicit esse, q̄ ego, qui sum hēs secundi testōris sim mihi ipsi (purificata ꝯdōne) obligatus, pro quo Alex. J. §. pri. j. col. ubi hoc reassumpsit, allegat. l. unānimo. in ver. sed cū duo. J. de fide ius. Comprobat p rōnē. l. legatū lo vi. §. i. ff. de lega. i. ubi ideo. d. legatū ab hēde sibiipsi nō valere, qz sibiipsi obligat' esse nō pōt. Et ad. d. l. fundo, q̄tenus pro gl. et doc. vť facere, duz. d. nō iure hēditario, sed legati mere esse intelligiť, rñdet ipse Rep b. q̄ nō loquiť ibi tex. nisi quo ad solū effectū deducēdi falc. ex he reditate pmi hēdis. q. d. Rapb. q̄ in rei veritate hz iure hēdita rio, tñ quo ad dcm effectū pinde habeť, ac si iure legati hēet p quo facit, qz text. loquiť restrictive, et specifice dum. d. in fal. rō ne, rc. non aūt loquiť simpliciter. Item facit qz loquiť per ver bum intelligiť, qd falnā expz est denotare fictionē. l. ij. §. pe. l. si quis cū nullū. ff. de codi. cū ꝯcor. de qbus hic per Moder. Ad id efficacius ostendēdū adducit Cu. qz simile videmus in creditore, et in debitore. Nā lz p aditionē fit ꝯfusio obligatio, et ar. l. debitori. C. de pac. l. si adulta. C. de hēdi. ac. et. l. si vpor. C.

de bo.auc.iudi.pos. Attamen in computatione fal.tam credi tum deducitur, q̃ debitum heredis cõputatur.l.in imponẽda. C.ad.l.fal.l.j.§.si debitor.ff.eo.⁊ sic.d.l.retorquet ꝯ cõem. Et respondet Rapha.ad rõnem, de qua.s.ex intentione Bar.hic per.d.§.penul.qꝛ dicit ipse superueniẽs purificatio cõditionis facit rescindi alienationẽ interim factam, qñ est facta extraneo, ⁊ ita loquit̃.d.tex.non aũt loquitur qñ ipsemet legatario facta est alienatio, put loquit̃.d.l.fundo.⁊ sic residet, q in.d.l.semp habeat̃ iure hereditario, ⁊ sic pondera q oino.d.l.nõ ob.reg. de qua hic qꝛ solũ ex vna cã hꝫ.s.hereditaria sm cum.Alex.aũt pro sustentatione cõis allegat.l.cui res.ff.de act.emp.maxime iuncta gl.ibi inducẽdo vt per eũ latius. Ad idem melior tex.l. huiõi.§.qui seruum.ff.de lega.j.Et subdit q Rapha.nõ bene rñdet ad rõnem Bar.nã dicit, q eadem rõ alienatione facta in ipsummet legatariũ qñ eius interest q vetustior cã surgat, ⁊ alia desinat, rõ.n.decisionis.d.§.pe.est, vt legatario per alienationem pendẽte ꝯditione factam nõ fiat preiudicium, ⁊ voluntas testatoris seruetur. Quam opi.Cu.tenet An.de Peri.⁊ Ias. in prima lec.nã.d.l.cui res. nõ facit ad ꝓpo.qꝛ ibi non erat inducta cõfusio ob.⁊ ac.vt in.d.l.fundo.in qua cõfusione se fundat Cuma.Cui Alex.non rñdet. Et similiter sustinetur ex dicta rõne confusionis rñ.ad rõnem Bar. Sed Ias.in nona lec. d.posse saluari cõem opi.qꝛ cũ diuersis sint testamẽta in casu.d. l.fundo.nõ vitiatur legatum,lꝫ venerit ad casuꝫ, a quo incipere nõ poterat iuxta doctri.Bart.in.l.pluribus.§.⁊ si placeat.ff. de ver.ob.Sed nõ tollitur rõ confusionis ideo teneo opi. Cu.

¶ In ea ibi.vj.op.dic,vt per bar.cũ quo ceteri.Et no.respõsionem ad rõnem Dy.qꝛ ex ea habes limita.ad doctrinã cõem traditam.s.in.iiij.opp.q ita demũ domi.acquirit̃ ex pluribus causis eo.tẽpo.ꝯcurren.si sint vtiles, secus si vna vti.alia inuti. Sed non est ꝓprie limi.qꝛ cã inutilis nõ est cã.l.iiij.§.cõdemnatum.ff.de re iudi.cũ simi. No.ẽt qꝛ pꝫ non bene allegari per glo.d.l.fundo in hac.vj.oppo.⁊ nõ allegari a glo.presupponit Bar.nam in casu.d.l.vtraqꝫ cã fuit vtilis no. contra Alex.rñ.

¶ In ea.in ver.vij.oppo.diuide in.iij.vsqꝫ ad ver. ad secũdam reg.⁊c.In.j.opp.et soluit.in.ij.rñsiones format ⁊ decidẽs.q. eandem,immo minorẽ rõnem hñtem, ⁊ sic ar. a maioritate rationis in casu simili. Maioritas aũt pꝫ ex duobus, qꝛ in.d.casu.q.diuerse sunt conditiones, ⁊ nihilominus oino cã debiti sola remanet. Item qꝛ ꝯditio legati prior, debiti aũt post ⁊ nihilominus sola cã debiti remanet, ⁊ cã legati euanescit. In tertia arguit ꝯ predictam decisionem et vno mõ soluit.ij.ibi qꝛ ⁊ si. iij.ibi lꝫ sit.prosequere declarationes vt per Bar. In ea tñ aduertas,qꝛ Bar.nõ vr̃ perpendisse intẽtionẽ gl.in glo.in ver. qꝛ ⁊ si diuersa esset ꝯditio ⁊c. glo.interserit illã.q.non principaliter,sed ad ꝓbandũ rñ.quam dederat ad ꝯtrium, vt dixi diuidendo hanc septimã per.glo.⁊ ex verbis ipsius glo. clare constat, ⁊ q Bar.non ita intellexerit glo. apparet ex eo, qꝛ primo extra ipsam gl.format oppo.ꝯ ipsius gl.solu. q̃ referat.d.questionem,deinde ipsam principaliter format. ¶ Ad aliud preterea aduerte, qꝛ Bar.oppo.ꝯ solo.glo.volentis,q in casu formato per ipsam res sit mea ex vna dũtaxat cã.s.debiti. ar.d.l. fundo. qꝛ imo vr̃ q cũ in dicto casu due cause concurrãt in idẽ tp̃s dñium habeatur ex vtraqꝫ cã.qꝛ.s.in.iiij.oppo.fuit conclusum dñium posse hñi ex pluribus causis eodem tp̃e ꝯcurrentibus sm glo.⁊ doc.cõiter. Et subdit non posse dici vt in ꝓpo. oppo.dictum fuit, qꝛ scđa cã sit inutilis. Nam imo vtilis, cum spẽs debita legari valide possit, ex quo continet cõmodũ translationis dñij sine traditione.l.iij.§.si rem.ff.de lega.iij.saluat Bar.glo.qꝛ imo legatuꝫ in casu ipsius glo.nõ valuit. ⁊ sic scđa cã fuit inutilis, q nõ valuerit pꝫ, qꝛ nullũ cõmodũ continuit, cũ nõ illud translationis dñij sine traditione, ex quo gl.ponit rem fuisse traditã, vnde ipso iure existente conditione dñiuꝫ hꝫ ⁊ per ꝯñs nihil operatur, ⁊ nullã vtilitatem affert legatum. Sed si nõ esset tradita res bene valeret legatum, qꝛ haberet dñium ex cã legati, vt.s.dictum est, ⁊ sic omnino ex vna cã, ⁊ per ꝯñs contrarium nõ obstat. Aduerte inquam ad Bar.qꝛ hec salua. non vr̃ ex intentione glo.nam ipsa nõ est intentionis dicere, q dictum legatum sit inualidum vt pꝫ, qꝛ ad cõprobandũ suum dictum subijcit in ver.qꝛ ⁊ si ⁊c.casum ⁊ decisionem, in quo legatum vꝫ, ergo idem sentit in casu premisso quem vult confirmare, dictum tñ Bart.videtur verum, ⁊ sic habes duas nouas conclusiones. Primam q Bart.non perpendit mentem glo. Secundam q male sentit glo. intelligens in oppo. per ipsam formatam legatum sub eadem conditione, sub qua erat debitum, valere, traditione, vt ipsa ponit, sequuta, oppo.preterea cum glo. Bar.de.l.ver.in fi.ff.ad.l.falci.⁊ de concor.tex.in.§. q si in diem, ⁊ soluit, prout ipsa glo. aliter non improbans, subinde Bar.post Dy.dicit, q hec glo.vꝫ declarari, ⁊ potest verũ dicere, ⁊ intelligunt de decisione.q.nõ de solu. ad.§.quod si in diem, si res erat tradita(alias non)nã tunc existente cõditione legati primo, ⁊ deinde conditione debiti reperitur primo legatarius factus dñs.Si vero non fuisset tradita, ⁊ ante traditionẽ extaret conditio legati, ⁊ postea conditio debiti. Et demũ post vtriusqꝫ existentiam sequuta sit traditio.dictam glo. q desinat ex cã legati esse dñs ⁊ incipiat habere domi.ex cã debiti stare nõ posset, qꝛ tunc reperiretur cõcursus vtriusqꝫ cause tempore traditionis, ⁊ sic acquisitionis domi.quo casu.s.in.iiij.oppo.conclusum est cõiter cum glo.q dñium non impeditur haberi ex pluribus causis. Et ita subdit Dy.loquitur.d.§.q si in diem. ⁊.d.l.verbis. Quaꝫ Dy.declarationẽ ad ꝯclusionẽ gl.restringit Bart.vt solum ꝓcedat, qñ fuit legata res debita in genere, vel erat res alterius non aũt debentis, ⁊ legantis ita, q nõ transeat dñium recta via in legatarium, supple vt est regulare,in.l. a titio.ff.de fur.l.si tibi homo.§.cum seruus.ff.de leg.j.l.j.⁊.ij. C.cõia de leg.In specie tñ testatoris legata,nõ in legato in genere,vt.l.cum incertus.ff.de leg.j.vel in specie alterius, vt per glo.l.si in rem.ff.de rei vend.⁊ per doc.in.l.j.ff.de lega.j.No. proxime dicta Dy.que Bar.nõ improbat, qꝛ ex eis declaratis vt per Bar.habes aliam intelligentiam,⁊ solu.vltra glo.ad.§. quid si in diem.Vꝫ q loquatur in legato rei(cuius dñium non transit recta via in legatarium)nam tunc per purificationẽ nõ extinguitur cã legati, ex quo, domi.nõ erat translatum, sed traditione postea subsequente domi.acquiritur ex diuersis causis eodem tempore concurrentibus. An vera sit hec solu.videbimus.ff. ¶ Extra glo.⁊ ꝯ dicta per ipsam,⁊.s.oppo. Bar.q.l. fundo.in qua fundata est decisio glo.non facit ad propositum, nam illa.l.loquitur, qñ post quam est facta alienatio.s.instituendo heredem,pendente conditione de re legata,legati extitit conditio, ⁊ decidit,q tollitur omnis effectus translati dñij. Ratio autem huius est,qꝛ conditione existente lex infringit, tollit,⁊ annullat, omnem alienationem rei ꝯditionaliter legate,factam retro pendente ꝯditione, vt.l.si.§.sin autem sub ꝯdõne. C.cõia de lega.sed existente conditione alterius debiti nõ reuocatur alienatio antea facta, vult dicere Bart.qꝛ lex ibi hoc non dicit,nisi in legato, ⁊ sic no.ad limi.d.§.q nõ procedit, nisi in debitore conditionali ex testamento, ⁊ adde vltra scribẽtes bonum tex.⁊ ibi no.Barto.⁊ Bal. in.l.⁊ si dotis.C.de iure do.⁊ Moder.in.d.§.et sic ex premissis vr̃ sm Bar. q domi.ex prima cã non tolletur contra glo.soluit Bar.q dictum glo.procedit qñ creditor tempore conditi debiti existentis possidet rem, quo casu ipsemet põt mutare, ⁊ mutat sibi causaꝫ pos.⁊ desinit possidere ex cã legati(⁊ incipit possidere ex cã debiti)vult dicere,q qñ quis possidet noua ⁊ iusta cã possessionis superueniente,põt sibi causam pos.mutare, vt.l.non solũ.§.quod vulgo.ff. ti.j.⁊.§.illud.ff.ea.l.⁊ lꝫ ipso iure non reuocetur alienatio pendente conditione facta tñ ipsa voluntas possidentis sufficit ad talem mutationẽ inducendam. Ad qđ bene vr̃ facere.l.huiõi. §.qui seruum.ff.de lega.j. Si vero ipse nõ possideret sed extraneus non posset possessionem alterius, sine causam pos.mutare. Sed si poneremus creditorem primo effectum dñm ex causa legati desijsse esse dñm ante conditionem debiti impletam, forte qꝛ vendidit ⁊ postea superuenisse implementum conditionis ex cã debiti, posset ex cã debiti rem petere, ⁊ de primo.s.dominio et cã traditionis nullus haberetur respectus, vt.l.existimo.ff.de verb.obli.Hoc tñ verum.s.q non hebeatur respectus nisi prima solutio fuisset facta pendẽte cõditione debiti intuitu ⁊ occasione huius debiti qꝛ nunc causa debiti per dictam solutionẽ tolleretur, vt.l.sub cõditione.ff.de solu. Pondera verba Bar.qꝛ credo eũ velle dicere q tũc obligatio ex cã debiti tolleret̃ nõ q cã ipsa nõ remaneat.s.q creditor ex cã debiti nõ remaneat dñs,qꝛ esset ꝯ premissa. Ultra Bar.Addunt An.⁊ Imo. quatenus ipse Bar.s.dixit q rex legataꝫ quaꝫ domi.sine traditione in legatariũ fuit trãslatũ,si postea existẽte ꝯdõne debiti ex ea debiti cã traditio fiat accipiẽtis ex cã debiti vr̃ domi.accipere ⁊ desinere hr̃e ex cã legati, si creditor ipse velit, dicunt id verum si ante traditionem ex cã debiti legatum nõ acceptauit, alias si acceptauit nõ posset dicere se hr̃e ex cã debiti ꝑ reg. qui

semel

semel dominus non potest amplius effici dominus.l. sequit §. sane.ff.ti.i.licet.n.etiam ante acceptationem fit dominus, est tamen reuocabiliter, post acceptationē autē irreuocabiliter vt est glo.ordi.in.l.si quis ita heredi: erit.ff. de condi. institu. Unde si post acceptationē tradat ex causa debiti nō potest ex ea cā effici dñs & ex cā legati desinere. Saluat Alex. qr licet trāsferatur domi. nō transfertur tñ pos. in legatariū recta via vt est glo.l.cū duobus.§.idē rñ.ff.pro soc.& in.l.fi.C. de fac.sā. ecc. Unde licet legatū acceptauerim habeo domi. sine pos.& propterea possum nudo aio desinere hře domi.l.si quis vi.§. differentia.ff.eo.& ibi no. Sequit ergo q qñ volo ex traditione q̄ fit ex causa debiti, effici dñs ex cā debiti, volo necessariū eius antecedēs vz desinere possidere ex cā legati ar.l.illud.ff. de acquiren. here. iuncta.l.q̄ diu.eod.ti. & l.anteq̄.C. cōia de succes. Cian. autem dicit posse Bar. defendi indistincte & sic q et post acceptationē possit renūtiare legato & velle hře ex causa debiti p.d.l. fundo. qd & velle ait Bar. hic i distin. nō allegat. l.huiusmodi.§.qui seruū.ff. de lega.i.& ad glo.in.d.l.sigs ita heredē rñ. q non potest renuntiare qui semel acceptauit legatum.i.vt in totū repudiet, sed bñ potest, vt ex alia cā, que habuit originē ante primam acquisitionē ex legato, acquirat per.d.l. fundo. Et satis placet hec saluatio, cum sit ex intentione Bar. licet cū Alex. teneat dñs meus. ¶ Insuper in quātum glo. soluit 3rium.§. q si in die, dic q male intelligit illum tex. Et vt resolute pcedas dicas q in quātū attinet ad oppo. glo. tex. ille facile cautat, qr nō ob. cōclusioni firmate p gl. qr esto q dicat vtile.i. validū eē legatū nō tñ dicit q ex cā legati & simul debiti habeat, vñ dicēdū q res remanet debita ex causa debiti nō ex cā legati cessāte cā legati iuxta.d.l. fūdo. vt rñ. Alex. vñ satis est vt nō ob. qr nullum verbū ibi de domi. ex qua cā postmodum habeat. ¶ Quatenus autem glo. dedit solu. ad dictū difficile cōtrariū respectu.l. debitor.ff. de lega.ij. hoc opus hic labor est. Primo dic q solu. glo. hic & intelligētia ad.d.§. q si in die. est 3 illū tex. sm Areti. & bñ, est.n. cōtrā rationē ibi assignatā, df.n. ibi legatū nō irritari, & subdit rō qr semel constitit.i. valuit, & preterea subditur nō placere sententiā existimātiū, q id legatū qd valuit a principio extinguat si ad eā cām puenerit a qua incipere non pōt, que verba manifesto denotāt tm sine dispositionē legati, nō rem ipsam legatā, qr si legatum extingueret vera eēt opi. ibi reprobata. Secūdo igitur mō intelligunt & rñdēt ad illū tex. Dy. quē refert nec improbat Bar. videlicet q ibi talis erat res legata cuius domi. recta via non transibat & sic tēpore traditionis acquisitio fit ex vtraq3 causa, quā intelligētiā licet Areti. referat nec improbet, & quo ad hāc glo. pūcturm. Tamē nō vr tenēda est enim penitus diuinatiua & irrationabiliter restrictiua ad illū tex. q nō habeat locū in legato speciei testatoris, in se tñ posset sustineri. Tertio modo intelligūt glo.i.d.l. debitor, et glo. in.d.l. verbis. Uz q ibi exponatur pprie ver. vtile est.i. validū, & nō irritū. & qr cōtrariū de directo.d. tex. in.d.l. debitor exponūt ibi inutile effici legatū.i. absq3 aliqua vtilitate.i. comodo pecuniario, nō autē q fit inualidum, qr imo sustineat validū vt.d.§. & d.l. verbis, & hanc intelligētiā tenet in.d.l. debitor Bar. & hic Alex. & veriorem & cōmunē.d. prec. meus. Sed tu aduerte qr in.d.l. verbū inutile nō pōt exponi.i. absq3 comodo, pecuniario, sed necesse est exponere.i. inualidū, vt clare cōstat referendo verū. q si viuo testatore aduersatiue ad precedentia, nā in preceden. dixit, nec tollitur petitio si interim ānus superuenerit, nā sufficit q vtiliter dies cesserit, & exponitur.i. valide, postea subdit aduersatiue q si viuo testatore annus superueniat dicendū erit inutile effici legatū, & sic debet exponi, vt prime inutile.i. inualidū. Cōfirmatur ex sequētibus verbis q̄ q̄ constiterit a principio, que verba denotāt & ptinēt ad subsistētiā & validitatē, non ad pecuniariā vtilitatē, & ad talem pecuniariam vtilitatē referendo nō facerent ad rem, soluit alio quarto mō glo. in.d.l. debitor. q ibi est ius vetus in.d.§. nouum, quasi dicat q corrigatur p dcm̄ .§. sed hec solu. vt dicunt ibi Bar. & Doc. est contra.d.l. verbis. Unū huiusq3 cōtrariū isolutū remanet nec dici pōt q casus sint diuersi. qr.d.l. debitor. loqtur in debito in dictum.d.§. de debito sub conditione, nam imo.d.§. de vtroq3, & similiter.d.l. verbis. Minus etiam bona esset solutio si diceret q ex alio sunt diuersi qr.d.l. debitor loquitur in debitore quantitatis, & d.§. intelligatur in debitore speciei, in qua cum recta via dominium transeat remanet validum per rationem .d.l. iij.§. si rem.ff. de leg. iij. Nam primum restringeret irrationabiliter illc.§. gñaliter loquēs i debitore, immo fortius talis intelligentia eēt 3 tex. ibi qr ad eū casum peruenerit a quo incipere nō posset. ergo nō in legato speciei testōris, quia a principio valuisset si debita fuisset pure.d.§. si rē, nec bona eēt replicatio, q ibi tex. intelligit id nō obstare qr in eo casu incipere potuisset & falsum esse velit dicere q res venerit ad casum a quo incipere nō possit, Nam verba nō patiunt hāc intelligentiā. maxime inquantū sñia Papi. approbat. Quid ergo dicendū arbitror dici posse q in.d.l. fit opi. Pau. Jurisco. Autho. eius in.d. auc.l. 9bis fit opi. Papi. autho. eiusdē q tenuit 3 Paul. & alios, quā opi. tenendā iudicat & cōstituit Justi. in.d.§. vt expresse ibi dixit, Ostendit qr ibi reprobat fundamentū quo mouetur Pau. in.d.l. debitor. Cōprobat et qr Justi. in.d.§. solū. d. hoc tenuisse Papi. ergo Pau. fuit in 3ria sentētia cū alijs, & hanc censeo esse purā veritatē. Nec ob. si dicat q in iure nihil ē 3rium.§. quibus in probe.C.§. cumq3 in probe. insti. Naz dici pōt predictū nō esse 3rium insolutū de quo intelligit q nihil 3rium in iure, est.n. solutum per Justinia. approbatione vnius partis in.d.§. qd alīs factū sepius videmus in iure lz in eodem tex. vt in.§.ff. prop.& in diuersis.ll.i corpore iuris positis aliud disponit corrigēdo in.l. pe.& fi.C. qui admi. Aliter cōtrarium solui nō pōt & hec solutio recte iuuenti ē diuersa ab ea quā ponit gl. in.d.l. verbis. vz q in.d.l. debitor ponitur opi. quorūdam que in.d.l. ver. & in.d.§. approbat, & si nō sit diuersa magis est tenenda quia munita sit authoritate glo. que eam sol. tenet cum vltimo eam ponat. ¶ Sumpta occasione ex dictis gl. & ff. in hac. vij. oppo. Bar. per viam no. & copiose distin. materiam reassumit & explicat solēniter, & multum perfecte sm Are. faciens quattuor membra principalia, sine vt Bald. nouel. nuncupat, faciens. iiij. cōbinationes. vt plene cōstet an & qñ res mihi debita legat legatum valeat, & cuius sit efficacie cōcursus causae legati cum causa debiti. Et aduerte diligenter quia dus Barto. proponit se loquuturum de specie legata, speciei appellatione large vult complecti rem legatam ad differentiā quātitatis vñ. J vltimo mēbro loquit de legato rei cuius dominium recta via nō transit in legatarium, qd intelligit ēt qñ est legata res debita in gñe, vt pz ex dictis suis maxime iunctis his q̄.d.ff. dum restrinxit declarationē Dy. quā distinctionē Bar. ad verbū referas, & oportune mēdas corrige. ac aliqua verba cū allegationibus ad declarationē addita vide p Alex. cuius tñ lec. in fi. est in aliquibus ver. defectiua vt pz de se, circa quā ēt diffi. dicit Areti. a aduertendū eē in scdo mēbro, in quo.d. q si spēs debita pure sub cōditione legat, legatū nō vz nisi cōditio testōre viuente impleta sit, hoc.n. dcm̄ nō videri verū ait Areti. Nā sentit q si cōditio mortuo testōre impleat, indistincte legatum nō valeat, sed imo posito q impleta sit mortuo testōre, si psupponamus rem ex cā debiti adhuc nō fuisse traditā, vr q legatū duret validū, ex quo pōt afferre illud emolumentū ppter qd a pricipio habuit validitatē.s. trāslationis domi. sine traditiōe, & sic nō dicit q tunc cōualescat sed q a pri. valuit, & ita loquit Barto. q si cōditio i vita testōris impleat legatū vz nō dicit recōualescit vt intelligit Jas. & male. Et quatenus vr Bar. 3riari imediate pcedentibus dū.d. gñaliter q legatū nō vz, nam intelligitur nisi isto casu inspecto quē mox excipit, Nec pro Jas. facit qr in legatis cōditionalibus nō procedit reg. catho. & sic qd a pricipio nō vz tractu tēporis cōfirmari pōt.l. cetera.§.j.ff. de lega.i. naz.d. reg. de legatis puris loquit nō de cōditio. vt.d.§.i.& l.i.ff. de reg. catho. & q a prin. valuerit est tex. in.d.l. debitor. in princ. in ver. inutile effici & seq. Et sic.d. Areti. nō video bonā rōnez differētie an viuo vel mortuo testōre cōdi. existat. Idem ante Are. d. Cuma. in fi. Quorum obiectionē soluere nitit Jas. dicēs rationem dñe esse qr mortuo testatore dies legati inutiliter cedit secus autē qñ viuo testatore vt.d. Bar. & ita dicere tex. in.d.l. debitor & in.d.§. q si in diem. Sed caue qr hec respōsio nō cōuenit, primo qr nō cōcludit in legato cōditionali de quo Bart. Secundo & fortius est 3.d.§. & cōem solu. traditam ad.d.l. debitor & sic faciunt pro Areti. & Cuma. qr idem disponit si post mortē dies vel cōdi. venit. Immo.d.l. debitor nō recedendo a verbis probat facilius sustineri si post mortē dies venit q̄ si in vita, & i d.§. dubiū est qñ viuo testatore dies vel cōdi. venit an inutile fiat legatū, & pro claro psupponit nō fieri inutile si post mortez & sic vrgent contra Bart. licet non allegent, & pro Areti. & Cuma. cum quibus teneas, est bonus tex. in.l. cetera.§.i. ibi si exi

fientis con ditionis tempore mea non sit.ff. de lega.i.l.quę alle.
Clau. Quod aūt per solā purificationē condi.in legato domi-
niū transferat or est tex.in.l.sempronius octaius.ff. de vsufru.
lega.quem no.doc.in l.i.ff.de lega.i.sed meliorē adde tex. in.
l.arboribus.§.si lur.ff. de vsufr.Adde secūdo in vltimo mem-
bro ibi aut erat mihi debita prius ex testamēto iuncto ibi si ve
ro erat mihi debita prius ex cōtractu,nā vr q Bar.oia mem-
bra nō enumeret,cū possit nobis deberi ēt ex delicto vel qua-
si,et ex quasi contractu.l.i.§.de ac,et ob.Sed facilis est rñ q vn
mu ex pdictis causis nō potest deberi sub cōdi.vt de se pater,
ideo sufficiens fuit cōsideratio Bar. ¶ Adde tertio dū alle-
gat.l.existimo q nō obstat q videatur non posse consequi ex
causa debiti ,qui semel cōsequutus fuit ex causa legati, qz lega-
tū videatur factū aio compēsandi,iux.l.si cū dotem.§.si pt.ff.
solu.ma qm nō supponit Bar.q cōstet fuisse factū legatū aio
cōpensandi cū debito prout cōstare debet vt cōpensatio indu
catur vt in.l.debitorē.ff.de leg.ij.et l.cred.tor C.de lega. et p
Bar.et Doc.in.d.§.si pt.immo Bar.hic ita intelligere osten
dit expresse dū allegat.l. sub condi.ff.de solu. vt ēt.d.hic Jas.
Tu aūt caue qz obiectio quā Jas.tāu facit,est fragilis qm non
cadit dubitare an esset factum legatū animo compensandi cū
termini sint valde dispares stante q legatū presuponatur scrī
sub diuersa cōditione q̄ esset debitū. ¶ Adde quarto circa
eādem distinctionē et idem mēb.ibi aut habet et tunc potest si
vult desinere possidere ac. Nam hoc dictū Bar.licet ipse non
alleget,probatur i.l.nō solū.§.qd vulgo.ff.ti.i.et est cōtra An.
Jmo et Alex.quatenus cū eis transit,vt.ff.retuli.qm res legata
fuit tradita ex causa legati fatetur.n.tūc Alex.q nō potest po
stea supueniente purificatione cōditi.ex cā debiti desinere pos
sidere ex causa legati et icipere possidere ex cā debiti,licet An.
et Jmo.id dicerent ēt ante traditionē post acceptationē, vt.ff.
retuli , et sic saluaf Bar.indistincte siue sit acceptū legatū siue
nō,siue tradita res legata , siue nō,prout aduertit etiā Clau.
Licet Un.adherens Alex.dicat dictū Bar.limitari, vt non
pcedat traditiōe facta,sed imo esset directo repbendere Bar.
hic licet esset limi.in loco.ff.cui Alex. applicat. ¶ In ea glo.
in fi.ad secundā regu.primo oppo.de.l.cū res soluit vt in ea,
sed solu.eius destruit illū tex.nec tenēda sm Bar.in.i.oppo.
vbi duius glo.finē declarat et alios cōiter,qz imo ibi pol.ver-
bū ppue ponitur,prout nihil habere dr cōmune cū dominio
.l.naturaliter.§.nihil commune.ff.eo.l.j.in prin.ff. eo.vnde ve
ra solu.sm Bar.et alios est q ideo ibi res ex duplici ti. et sic cā
nō possidetur,qz secundus ti.et cā fuit inualidus,qz sue rei,em-
ptio nō tenet.l.sue rei.ff.de co trahen.emptio.l.neqz pignus.
.ff.de regu.iur. Reg.autē de qua hic q ex duabus causis possū
possidere,itelligitur.i.vtilibus,secus si vna vtilis alia inutilis,
vt in contrario.Sed cōtra hāc solu.imediate oppo.Bar.de.l.
i.§.si vir.ff.eo. Ubi inutilitas ti.nō impedit translationē pos.
ita nō deberet impedire in ter.d.l.cū res.Soluit Bar. q fatē
dū est transferi pol.vt dcō.§.nō tñ est iustus ti.i. iusta causa et
habilis ad producēdū effectū vsuca.vel aliū,cū sit vtilis.vt.l.
si fur.§.i.ff.ti.i.et de tali iusto titulo loquimur hic vt ps in tex.
et ita intelligit.d.l.cū res.q nō pōt esse duplex ti.pol.i.ad ac-
quirendū domi.vt patet in tex.illo, cōprobat predicta p.l.p
hered..in fi.et.l.nec vllā in prin.ff.de peti.here.Secūdo et cla
rius soluit Alex. et Soz.in.i.col.et Jas.in vlt.de Alex.tñ non
facientes mētionē,q in.§.si vir ille ti.nō impedit trāsferri pos.
quia ante nullo mō erat tradita pos.ex alia causa , sed in ca.
d.l.cū res fuerat ex alia causa trāslata pos.et domi.et ideo si po
stea sequatur alius ti.et causa inutilis non transfertur pos.sicut
nec domi.qz talis transl atio esset inanis et frustratoria , lex aūt
nihil frustra facit.l.hec stipulatio.§.ff. vt lega.no.ca.cum si.et
hāc teneas.Secundo opponit glo.de.l.ij.in fi.ff.pro empto,et
remittit ad solu.darā l Jmo vbi exponit tex,mutare cām pos.i.
vsucapione,q vsucapio est effectus pol.nā pus vsucapiebā,nūc
nō vsucapio iactus dñe,sz vt.d.Bar.glo no bñ declarat.Et id
post Dy.sol.q idem nō possidet ibi nisi ex secūda causa , quia
sunt due cause cōtrarie, nō bene se adinuicem compatientes,
simile habemus in.l.si quis ante.et no.in.l.clam possidere.§.
qui ad nundinas iuppletur glo.fi.in prin.ff.eo.et cū Dy. et Bar.
alij magis cōmuniter vt per Alex.clare declarāt. ¶ Ex glo.
querit Bar. de qua pos. loquatur hec .l. et rñ. q de ciuili.
quod patet ex eo quia loquitur de vsucapione.que ex sola ciui
li pcedit,vt.ff.l.j.§.per seruū , et dicetur latius.ff.§.proximo.

6 Querit secūdo,an naturalis ex pluribus causis possit haberi,
et rñ.nihil repugnare quin ex pluribus causis haberi possit si
cut ciui. Et referens Alex.subdit ad prescri.vel vsucapionem
que referas ad ciuilē,nō aūtē q sentiat,q naturalis causet ēt
prescrip.qz esset contra dicta pri.licet Un.dicat Alex.id sen
tire. Tertio querit Bar. an quis ex vna causa possit possidere
ex alia detinere de quo.d.esse tex.in.l.si quis ante ff.eo.et ibi se
dicturū.Et dicit Alex.dicere Bar q sic per.d.l.si quis ante,
dūmodo adinuicem pos.et detentatio non sint contrarie,Tu
caue qz tex.probat q non potest quis ex una causa possidere
ex alia detinere,sed bene q ex pluribus causis potest quis de-
tinere,et nō est uerum q hic dicat Bar.q sic, et tex. probat cō
trarium ut etiam clare sumat Bar.et ipsemet Alex.et Bar. hic
in.ij.op.de.l.ij in fi.ff.pro emp.sentit contrarium,vnde tene
contra Alex.manifesto errātem et pari modo contra Jas. idē
tenētem in secunda col.in prin. ¶ Ultimo querit Bar.quid
in quasi domi.ex quo cōpetit publiciana,an ex pluribus cau-
7 sis haberi possit et respondet affirmatiue sic arguens, tunc ha
bet locum tale quasi domi.cū vsucapio.l.cum qui.in prin.ff.
de publi.sed vsucapio procedit ex pluribus causis,vt hic,ergo
idē in tali quasi domi.seu publiciana,tale.n.ar.affirmatiue cō
cludit licet non negatiue.l.si seruus.ff.eo.ti.et hic Alex. Ponde
ra q Bar.constituit manifestam differentiā inter domi.et qua
si domi.qz primū non potest haberi ex pluribus causis secūdū
sic,vnde cōuenit uidere que sit ratio differentie , et.d.Bar.ra-
tionē vide vt hic,vt hic habeas grād dici pōt, ita debes etiā
dare quedam sunt iura ac.Et cum Bar.tenēt alij omnes hic,
sed An.in.l.cum sponsus.§.si cui.ff.de publi.contra,qz impos-
sibile est q multiplicetur,facit secūdum Jas.qz valet ar.de do
mi.ad quasi domi.d.l.cum qui.§.in publiciana. Sed tenen-
do q sit ratio diuersitatis patet sā.An autem ratio Bar. sit
bona est dubium secundum eundem Jas.ideo melior vf ea
quam assignat Jo.Fa.in.§.sic itaqz. insti.de ac.quam idem
Jas.refert,tu considera q vnum videtur semper quasi domi.
licet causam etiam diuerso tempore accedat et in hoc differt
a domi.a hoc.d.Bar.in prin.q.l ect in fi.aliter, videlicet q
multiplicetur numero quasi domi.ad multiplicationem causa
rū,sed verius videtur q semper vnum,et idem sit quasi domi.
sicut etiam vna est pos. ex pluribus causis , non tot sunt pos.
quot cause , vt vidimus in glo.possideo . Item aduerte dum
Bar.dicat quasi domi.esse ius causans aliud ius perfectum,qz
non vid etur bene dictum,qm acquisitio domi. non causatur
a quasi domi. Sed a pos.siue vsucap. melius ergo dicas q
vnū est quasi domi.una est ēt vsucapio,imo una est possessio.

¶ Summarium.§.ex contrario.

1 Possessio non potest esse insolidum apud duos,sicut et domi
nium.
2 Argumentum a ratione naturali validum est.
3 Plures eandem rem diuersa specie possessionis possunt possi
dere,et an diuersis respectibus eandem speciem.
4 Commodatarius non possidet, secus in habente precario, et
de ratione differentie.
5 Tamen dictio,non semper stat aduersatiue.
7 Possessio ciuilis sola est sufficiens ad acquisitionem dominij
per vsucapionem,etiam si ficta sit.
8 Possessio naturalis nō sufficit ad acquisitionem dominij per
vsucapionem.
9 Naturalis possessio sola an causet vsucapionem , vsufructus
emphiteosis feudi et similium.
10 Usufructuarius non habet utile dominium in re, aliud in em
phiteota,feudatario,et similibus.
11 Fructuum acquisitio ex qua possessione causetur.
12 Debitor rem pignori datam quo ad vsucapionem et fructuū
acquisitionem ciuiliter,possidet,ficte tamen, quo ad alios
effectus possidet creditor etiam ciuiliter et uere.
13 Uxor quo respectu rem dotalem possidere largo mō dicatur.
14 Emphiteota,feudatarius,et similes quam possessionē habeāt.
15 Colonus non ratione possessionis,quam nō habet,sed volun
tate dñi fructus suos facit.et num.16.
17 Conductor ad longum tps habet naturalem possessionem et
vtile dominium.
18 Possessio naturalis p aspectum acquisita non est ficta.

19 Tenere

19 Tenere rem dicitur solum ciuiliter possidens, et in tali statutum de tenente locum habeat.
20 Duo ciuiliter eandem rem insolidum possidere non possunt, et quare.
21 Fructus rei pignori obligate per creditorem percepti non imputantur in sortem nisi conscripti sint, et ante consumptionem sunt tacite hypothecati creditori.
22 Aliena res pignori dari potest per habentem in ea quasi dominium.
23 Dominium non acquiritur insolidum effectualiter pluribus, licet ponatur quod plures insolidum vsucapiant.
24 Naturaliter et insolidum eandem rem duo possidere possint, possent, et quid de corporali.
25 Uti possi. iectis interdictum vtile eatione ciuilis et naturalis quasi possessionis.
27 Unam rem quot possint possidere diuersa possessione, specie, et numero.
28 Quasi possessio iuris an possit esse insolidum apud plures.
29 Detentatio an possit esse insolidum apud plures.

Ex contrario. summa et per Bar. Aduerte tamen quod licet sit com. summarium quatenus in secunda parte additur vel numero videtur egredi tex. licet in se verum esse teneant Doc. infra in glo. post Bar. in penul. col. nisi saluas quod in tex. est a contrario sen. in ver. eadem, et per Sozi. in .ij. no. Diuide in vi. clarius tamen declarando quod faciat Bar. et Pau. in primo, ponitur dictam regulam negatiuam continens. In secunda dicit reg. probatio per rationem naturalem, in tertia dictum Sabi. continens reg. affirmatiuam specificam, in quo dicto Sabi. videtur aduersari precedentibus, sed non aduersatur in rei veritate secundum Bar. vel solum aduersatur respectu generalis locutionis, non distincte intelligendo et declarando, vt debet. In quarta ponuntur tria dicta Trebatij in quorum primo approbat reg. Sabini et bene, In secundo limitat primam regu. vt non procedat vbi eidem pos. inest diuersa qualitas, quia tunc dicit quod eadem pos. potest esse insolidum apud plures, prout est pos. iusta, et possessio iniusta, et in hoc male, in tertio comprobat eadem regu. quando eadem sit qualitas, et in hoc bene, In quinta ponitur opi. Labeonis reprehendentis trebatium cum ratione reprehensionis. in sexta, et vltima ponitur approbatio Pau. autho. huius. l. dicte reprehensionis cum declaratione rationis in secunda par. pau. assignatur ad ostendendum quod dicta ratio viget etiam si vna iusta et alia iniusta sit, et sic contra treba. secunda ibi contra naturam. tertia ibi sabinus, quarta ibi idem treba. quinta ibi quem labeo. sexta ibi quod verius est, licet Bar. et Are. inaduertenter assignent ibi non n. Et appostille tex. ibi tenere videaris vt per Doc. post Jaco. de Are. ¶ No. i. quod plures non possunt eandem rem insolidum possidere, concor. l. duo. ff. de preca. et l. si vt certo. §. si duobus, vehiculum. ff. commo. † sicut idem etiam est in dominio, vt. d. §. et Bal. et alij ponunt in. l. iij. ff. solu. ma. vbi hanc reg quo ad domi. limitant non procedere in iure dominij connexo ponentes in re dotali profectitia, ad quam dicunt competere rei vendica. ex dispositione. l. in rebus. C. de iur. dot. insolidum patri et filie in eius potestate existente iuxta. l. ij. §. quod si in patris. eo. ti. Quam limi. licet quidam hic simpliciter referentes tenere videantur, non teneatis, saltem in via disputatiua, quoniam verior est opi. Jmo. et Alex. ibidem tenentium quod. d. l. in rebus, in dote profectitia locum non habeat, vt in ea. l. iij. dixi respondendo quibusdam per Moder. pro sustinenda opi. Bal. allegatis. Et ex premissis constat dominium et possessionem, quo ad concursum pluralitatis personarum non differre, cum in vtroque sit regula prohibitiua, ad quod est tex. expressus, parificans in. d. §. si duobus vehi. licet hic non allegetur ad id. Et sic diuersitas est. vt visum fuit. ff. §. propi. quo ad pluralitatem causarum diuerso tempore concurrentium.

2 ¶ † Nota. ij. in versi. contra naturam validum est de. a ratione naturali etiam si nulla legis allegatione comprobetur concor. l. scire oportet. §. sufficit. ff. de excu. tuto. l. cum ratio. ff. de bon. dam. ¶ No. iij. ex eodem versi. rationem quare plures non possunt eandem rem insolidum possidere, quam rationem ponit tex. tam quo ad possessionem naturalem quam quo ad ciuilem, prout applicat Sozi. et post eum Jas. et ante ipsos Areti. et Alex. in vlti. no. vbi dicetur. Et quatenus ad ciuilem hec ratio refertur notat Roma. et post eum Areti. dicens esse dictum nouum quod fictio non inducitur etiam super eo quod est impossibile in genere de iure positiuo, quod aliam fictionem includit, et sic in duobus fictionibus idem est hoc respectu impossibilitatis, quod in vna, vt sicut prima non potest induci super impossibili, et impossibilitas proueniat a natura, ita nec in secunda quia impossibilitas proueniat a prima, et sic a iure positiuo. Quod Sozi. etiam verissimum esse. d. et ex mente Doc. hic tamen contra duas illationes Areti. ex duobus fundamentis instat et pro saluatione subtiliter distinguit, vt per eum habes. ¶ No. iiij. in ver. Sabinus quod precario concedens ciuiliter, accipiens naturaliter possidet concor. l. et habet. §. cum qui. ff. de preca. Ratio autem est quia tales possessiones specie differunt vt visum fuit post

3 Bar. in. l. i. in prin. † et consequenter etiam numero differunt, et ad hoc tex. hic semper allegari consueuit, cauendum tamen quia Alex. circa .h. d. secus esse si non sint differentes simul specie ac numero, nam hoc est contra Bar. in summario in secundo no. et. ff. in pen. col. in quibus locis tenet quod sufficit quod solo numero differant dummodo sint diuersis respectibus, imo ipsemet Alex. in summario suo .d. id quod Bar. et sequitur etiam Bar. in. d. pe. col. exemplificantem in naturali. quam potest insolidum esse penes plures, vt in vsufructuario, et vsuario, et simi. vt ibi dicetur. Nec realis est saluatio Alex. a contrarietate dicendo quod sic loquitur quando essent eodem et non diuerso respectu, quia verba eius nihil de respectu eodem vel diuerso continent, ideo non videtur posse saltem a contrarietate defendi. Id autem quod eadem pos. numero differens, possit esse insolidum apud plures, intelligendo diuersis respectibus. licet Bar. et communiter Doc. teneant, vt. ff. post Bar. in penul. col. dicetur, tamen in tex. non videtur bene probari, et sic quod non bene posuerint in summario Bar. et Alex. nisi velimus colligere a contrario sensu ex dictione eadem vt per Soci. ij. no.

4 ¶ † Mirum tamen videtur quod precario accipiens pos. acquirat, cum commodatarius non acquirat. l. rei commodate. ff. commoda. Et tamen contractus commodati fortior esse videatur precario cum precarium ad libitum concedentis reuocari possit. l. i. ff. de preca. commodatum autem non nisi perfecto vsu, ad quem commodata res fuit. l. in commodato. §. sicut. ff. commo. vnde rationem perquirens hic Soci. in. ij. no. dicit aduertendum, quia licet premissa ratione reuocationis commodatum fortius dici possit, tamen ratione vsus qui in precario est libere et indeterminate accessus etiam ratione temporis. vt. d. l. i. et. l. interdictum. eo. ti. latior et maior potestas et facultas inest ipsi precario quam commodato, ex qua maioritate facultatis vtendi rationabiliter infertur ad possessionem, cum ex vsu rem possidere dignoscatur. l. titia. ff. de solu. Inferens preterea ideo dici quod precarium species est donationis et liberalitatis per allega. ll. quod vlti. negari posset, quia tex. in. d. l. i. dicit quod distat a donatione, ergo non est species eius quia species non distat a genere, imo genus in specie qualibet inest. l. si quid certum. §. interemptum. ff. de lega. i. Et quatenus dicit tex. in. d. l. interdictum quod magis ad beneficij vel donationis causam quam negotij accederet, non facit quoniam in eo non differt a commodato, quod etiam est concessio beneficij causa. d. §. sicut. Premissam tamen rationem non approbat Jas. quando dicat non esse generalem. Primo quia etiam in precario potest esse vsus certus et limitatus, vt in concessione habitationis gratis, sine prefinitione temporis, hic licet vsus sit limitatus, est tamen precarium, vt. l. lucius. ff. de do. et per Bar. l. aquilius eo. ti. et in. d. §. sicut. Sed ad hoc potes dicere quod talis limitatio non prouenit ex natura precarij, sed ex natura rei que non est apta, vt ea quis vti possit ad alium vsum, sicut si precario concederem quod aquam ex puteo meo pro tue domus indigentia auriri posses, vel quid simile. Secundo quia in precario tempus potest esse certum et vsus incertus, vt. l. in Rebus. §. si. et. l. seq. ff. de preca. Sed ad hoc patet responsio. quia tale pactum de prefixione temporis non valet cum sit contra naturam precarij. l. cum precario. in prin. eo. ti. verum est tamen quod transactio tempore prefixo nouum precarium censetur et sit secundum glo. in. d. §. si. quia ex nouo presumpto consensu prouenire dicitur, vt ibi in tex. Et sic omnino videtur stare quod precarium possit habere limitatum tempus, sed potest substinendo dictam responsionem dici, quod id sit ratione deficientis consensus post tempus limitatum, non ex contractu in se quod illam limitationem habeat. Assignat ipse Jas. aliam rationem, que in effectu est fundata in incertitudine, sicut precedens. vnde si allegata per eum contra illam obstarent, pari modo et contra suam recte intuenti, vnde tene premissam Soci. Uel nouiter dicas breuiter et clare quod ideo in commodatarium non transit pos. quia in eo taxata concessio inest, saltem tacite, quia petitio per accepturum fit ad certum vsum, cum ergo sit taxata concessio vsus consensus concedentis cessat et abest in non expresso, et presumitur, quod in alio liberalitate vti noluit, ar. l. cum pactor. ff. de indi. cum glo. et sic quod nolit abdicare pos. ¶ No. v. opi. Sabi. ex eodem versi. que opi. quantus precedentibus aduersari videatur, tamen in rei veritate non aduersatur, secundum

Bar. in dict. q: reg. intelligitur q eadem pos. in specie nõ potest esse isolidũ apud plures, Sabi. autẽ loquitur qñ sunt specie ac numero differentes, Ex quo patet q dictio tñ nõ semper stat aduersatiue, licet regulariter stet aduersatiue, vt. l. qd tñ i prin. ff. de arbi. ⁊. l. ita tñ. ff. ad treb. ⁊ per Bar. l. i. i. col. ff. si quis ius di. nõ obtem. stat ergo hic declaratiue, ⁊ cõsequẽter sequit̃ nõ esse veram semp doctri. glo. ⁊ Bar. in. l. mariti. §. i. ff. de adulte. q aduersatiua precedẽtibus aduersel in eisdem terminis vt ibi dictio autẽ, prout latius hic p Jas. sed põt dici q imo, dictio tñ, hic stet aduersatiue, q: ff. simpliciter ⁊ generaliter posita fuerat reg. negatiua, hic aũt aduersando illi generalitati declarat qualiter id sit intelligẽdũ. s. q nõ procedat, qñ pos. vnius ab illa alterius specie differat. ⁊ ita teneas licet Jas. rñdere conetur. ¶ No. vi. in ver. quẽ labeo reprehendit, q diuersitas qualitatis nõ efficit eãdẽ pos. in specie posse esse insolidũ apud plures. iusta. n. ⁊ iniusta sunt qualitates vt hic. Licet qñq differentiã specificã denotẽt. ⁊ iusta ciuilẽ, iniusta naturalẽ significet, vt. l. duo. ff. de pcu. ⁊ ibi glo ponit rationẽ. ⁊. l. si duo. in prin. ff. vti pos. ⁊. l. qd seruus. ff. eo. q̃ an probet. ff. i glo. ma. in fi. vbi alleg. dicemus. Aduertendũ tñ subtiliter, qñ vt realiter dici ac teneri posse q labeo relatus hic per Pau. ⁊ similiter ipse Pau. male reprehenderint Trebatiũ, qm ipse Trebatius intellexerit de iusta. s. ciuili, ⁊ iniusta. s. nãli, sicut i. dd. iuribus. Prout defendendo Trebatiũ. d. Maria. Sozi. in c. i. de causa. pos. ⁊ ppi. Cõprobans q: ipse Treba. approbat opi. Sabi. loquẽtis de ciuili ⁊ nãli, ⁊ sic in eisdẽ terminis loquitur sm ipsũ. Idem tenet Bartho. Soci. dci Mariani filius, subdẽs nõ obstare si dicat̃ q verba trebatij eo modo intelligẽdo essent supflua, nã rñdet q addit, q: Sabinus dixerat qñ ciui. iusta esse apud vnũ, ⁊ naturalis pari mõ iuste apud aliũ. Ipse vero addit idem esse si apud vnũ sit iusta ⁊ sic naturalis iniusta, subdit ẽt probari opi. Trebatij in. §. gñe. ff. e. l. dum ibi distinguit genus pos. inter pos. bon fi. ⁊ pos. male fi. Et sic probat esse diuersas species, ergo probat posse esse insolidum apud duos iuncto hoc tex. in ver. Sabi. ⁊ tñ altera iniusta, replicat etiã iductionẽ. d. l. si duo. in prin. ff. vti possi. Ubi duos posse insolidũ possidere alterũ iuste. s. ciuiliter alterũ iniuste. s. naturaliter clare dr. Et licet possint iusta ⁊ iniusta denotare qualitates, tñ vt recte procedat intelligentia ⁊ dcm̃ Trebatij interpretatio fieri debet q denotẽt differẽtiã specificã iusta, ⁊ iniusta ar. l. quotiens idem sermo. ff. de ver. ob. Nec est primũ hoc q dicat̃ vnũ iuriscõ. male reprehendisse aliũ, q: similiter in alia reprehensione. d. Bar. in. l. domitius labeo. ff. de teste. q labeo male ibi a celso reprehendit̃. Jas. cũ pdictis indicat idem, ⁊ q nisi obstaret reuerentia iurisconsul. tenendũ esset ꝯ eum. Bñs meus p defensione labeonis, ⁊ Pau. dicit q imo Treba. intellexit de iusta ⁊ iniusta, vt qualitate differentibus, non ẽt specie, nã si specie, eẽt arguere a minori ad maius, qm casus quem ad cõprobationẽ dicti Sabi. trebatius subdit, esset in lõge minus dubitabilibus termi. qm si data solũ diuersitate in specie Sabi. ⁊ bñ dixerat posse esse apud duos multo magis data etiã diuersitate i qualitate vltra diuersitatem i specie, ⁊ sic cũ est maior diuersitas. Preterea cõprobat q: ⁊ si qñq iusta ⁊ iniusta significent differentiam specificã, tñ freqñtius ⁊ regulariter significãt qualitates, cui significationi i dubio standũ ẽ. l. nã ad ea. ff. de legi. iũcta. l. nõ aliter. ff. de lega. iij. ¶ Quibus tñ, q̃ q̃ subtilibus, põt rñderi, dicẽdo q imo trebatius in secũdo dcõ nõ cõprobat, cũ clare cõprobauerit i pño, sed vt nouũ aliqd addit, ⁊ magis dubitabile, hoc ẽ q dis possũt se cõpati, qñ est diuersitas specifica, nõ obstante q vna esset iusta ⁊ alia iniusta, ⁊ sic videbat̃, ⁊ erat magis dubitãdum tñc q̃ eo casu q̃ vtraq esset iusta, vt posuerat Sabi. Uidebat̃. n. q ciuilis, qñ est iusta nãlem iniustã sibi aduersantem de iure nõ posset hr̃e ⁊ sic itelligendo, vt pdicti Moder. intelligũt, non esset casus minus dubius nec idubitabilis. Nec ẽt obstaret q frequẽtius ⁊ regulariter iusta ⁊ iniusta significet̃ qualitate, q: cũ ẽt possint significare diuersitatẽ specificã, sufficit ne dicam᷑ male loquutũ trebatiũ. ¶ Nos aũt nouiter clare defendamus labeo. Et Pau. nã hic nõ ponant̃ verba trebatij pcise ⁊ ipsorũ ordo sine forma, sed quod sentiebat treba. refert̃ hic p Pau. post labeonẽ, ⁊ sic formatio verboꝝ ⁊ ordo est Pau. nõ aũt trebatij q sic loquutus fuerit respectu precedentiũ verborũ Sabini, ⁊ sic nõ potest fieri fundamẽtũ in verbis ipsorum referentiũ contra ipsorum intẽtionẽ, cũ verba intentioni deseruiant. l. labeo. ff. de supel. lega. nec cõstat mõ aliquo q hoc ordine loquutus fuerit treba. post dictũ Sabi. ⁊ sic debemus itelligere ⁊ psupponere q dicti referẽtes bñ nouerint ⁊ ppenderint q ipse Treba. acceperat iustã ⁊ iniustã pos. prout ipsi rferũt. s. ad denotãdã differẽtiã in qualitate, nõ in specie, ⁊ q sensũ nõ verba referant efficacius ostendit verbũ existimãs qd est relatiuũ intentionis. Facit in simili quod ait Bar. in. l. q si nepotes. ff. de test. tute. ¶ Aduertendũ tñ vltra dcã, q: intelligendo prin. ff. ⁊ cõiter itelligitur in secundo dicto imo intelligit iur. cõ. post labeonẽ, nõ põt sustineri tertiũ dictũ Trebatij, lz glo. ⁊ Doc. dicãt eũ bñ loqui in eo. nã duo iuste ⁊ duo iniuste possunt possidere, accipiẽdo iustas ⁊ iniustas pro qualitatib᷑ solũ, nã i diuersis speciebus due iuste dantur ut in versi. Sabinus, ⁊ due iniuste etiã possunt dari vt ponẽdo, q qui p vim fuit ingressus ita q possideat ciuiliter ⁊ nãlr iniuste pficiscat̃, ⁊ eo absẽte aliquis clam igrediens naturalẽ ⁊ sic iniustã acqrat iuxta tradita in. l. clã possidere. §. qui ad nũdinas. cũ. l. seq. ff. eo. ⁊ hoc modo intelligendo planius procedit tex. in seq. reprehẽsione labeonis. nõ respectu secũdi dci solũ, verũ ẽt respectu tertij ⁊ pximi. ¶ No. vij. ⁊ vltimo ex verbo videaris ter posito i tex. q id quod nõ põt fieri naturaliter nõ põt ẽt fieri ciuiliter vt probat ver. videaris pluries in tex. repetitũ. Intentio. n. iurison. fuit (vt Bar. ⁊ alij declarant) q sicut vere nõ potest qs possidere eã rem quã alius pariter possidet, ita nec p fictionem põt, verbũ. n. videaris fictionẽ denotat. l. i. §. deiecisse. ff. de vi ⁊ vi ar. ⁊ tradit Bar. in. l. si is q p emptore. col. vj. ff. ti. i. ⁊ sic sensus est, q sicut duo insolidũ vere eandẽ rẽ possidere non possunt᷑, ita nec ficte. Et simul ẽt probat tex. sm hanc eãdem expositionẽ, q sicut duo naturaliter, siue corporaliter eãdẽ rẽ possidere nõ pñt, ita nec ciuiliter, declarãdo (cũ Alex. ⁊ Mode.) sic, ibi vt qs stare vbi animũ applicatũ hz. l. nihil. ff. de capti. l. offa in fi. ff. de reli. ⁊ sump. fu. Et sic itentio iuriscon. est dicere, q sicut naturaliter nõ potes tu in eo loco stare i quo ego sto corpore, ita nec ciuiliter, vbi ego sto ciuiliter, qs sicut in eodẽ loco duo corporaliter stare insolidum nõ possunt, ita nec animo, sed q̃uis Bar. ⁊ Doc. cõiter ita declarẽt, Ang. dicit v̄bũ, videaris, posse veritatẽ denotare, sicut alias dictio, quasi, in. l. si cũ. ff. so lu. ma. ⁊. l. j. ff. de transactio. ⁊ i vtraq p glo. Et pro Ang. opi. facit, quia verbũ, videt̃. qñq veritatem denotat. l. seruum filij §. i. cũ glo. ff. de lega. i. Et hunc intellec. Ang. sz ẽt Areti. ⁊ aliũ preterea quẽ dicit meliorẽ ceteris. s. q inquãtũ Jurison. dicit, cũ aliquid ego teneam, verba significent eũ q vere tenet, ⁊ naturaliter, inquantũ subditur, tu quoq tenere videaris, fictionẽ denotent, vt plerunq qñ proferũtur a lege. d. §. deiecisse. Nec tali intellec. obstat ver. sabinus, declarãdo vt p ipsum Areti. in. l. not. que declaratio q̃uis nõ sit negligenda, tñ non est a pma ⁊ cõi recedendũ, vt dicant Alex. ⁊ Mod. qm de pprio significatu dicti verbi, videaris, est denotare fictionem. ¶ Ante recitationẽ glo. ad itelligẽtiã dicendorũ i ea iuxta ordinẽ. Bar. referenda sunt dcã Bar. in duobus questionibus, ⁊ dcẽ questiones copiose examinãde. Et quatenus post Dy. cõcludit q sola pos. ciuilis causat acquisitionẽ dominij directi vel equipollentis directo. Jas. d. q glo. in. l. i. C. de ser. fugi. nõ probat nec glo. in. l. male agitur. de prescrip. xxx. an. Decl. de Bar. q: nõ allegat dcãs glo. ad id, sed solas glo. hic in. §. si duobus vehiculũ. Illas aũt ad probãdũ q sola naturalis non sufficit, quod clare volunt dñ. d. in. l. i. d. q nõ incipit vsucapere anq̃uam primus desinat possidere, ⁊ tñ naturaliter possidebat fugitiuũ ⁊ ibi, dicta etiam in. l. male agitur, dũ ponit rationem idem vult, ⁊ sic volunt q naturalis non sufficiat sola, sed q requiratur ciui. quod omnino nõ est dicere q sola ciui. sufficiat, vt dicũt prime due glo. Et q ita velit allegare Bar. patet, quia separat allegationem secundarum a primis dicens ⁊ hoc est quod. d. glo. ⁊c. Licet verum sit q Alex. intelligat Bar. prout ⁊ Jas. ⁊ male, in nouis autem lec. Jas. pro saluatione Bar. d. q ratio qua se fundat glo. facit ⁊ in ea se fundatur Bar. Nam si ante amissam ciui. naturaliter possidens vsucaperet, duo insolidum vsucaperent, ergo presupponit q prius solus ciuiliter possidens vsucapiebat, que non placent tñ quia non est verum q glo. dictam rationem ponat, licet Bar. ff. in. q. de corporali dicat glo. illam sensisse, a quo ipse Jas. habuit, presupponens tamen ipse Bar. hactenus hic non dixisse. Tum etiam quia ibi ciuiliter possidens fugitiuum ante illam desinẽtiam erat dominus, ⁊ sic vana est consideratio, q vsucaperet ipse.

7 iuxta.l.sequitur.§.si viā.ff.de vsu.l. † Principaliter ex dictis Bar.
primū est cōclusio affirmatiue q sola pos.ciui.est sufficiens ad
acquisitionem dominij p vsucapionē per tex.in.l.i.§.per ser
uum.qui in fugā,cū cōcor.Maxime iuncta.l.si cui.§.licet.ff.
de libe.causa idaccēdo,qr vbi dicit q nō possidet dñs fugitiuū
opus est intelligere naturaliter,nā si nec ciuiliter esset contra
tex.in.d.§.cū cōcordā.in quibus dr q possidētur & vsucapitur,
Cōprobant inductionē Moder.qr in absentia rei naturalis
vnita cum ciui.non retinetur,sed bñ ciui.vt.ff.l.i.in prin. sm
opi.Ioan.& veri,Cōprobatur preterea per tex.in.§.si seruus
ff.ea.l.retorquēdo cōtra Ia.butri.ibi & animo eum possideo.
Nec ob.tex.in.l.si de eo.ff.eo.quē allegat in cōtrariū Areti.&
nō soluere.d.Soci.dū probat p deiicientem dominū,& cōsequē
ter volentē priuare possessione,oio eo inuito pos.retineri,& ni
hil repugnat,quin etiā de naturali intelligatur.Et quo ad veri.
nēdā pos.parificat pos.ipsius serui cū posse.aliarū rerū.l.rem
q nobis in fi.ff.eo.Ad quod etiam Areti.inducit tex.in.l.non
solū.§.fi.ff.de ti.q.qui loquitur in seruo subripiente.Nā respōde
tur cōcedendo q seruus aliarū rerū pos.nō intercipit,& natu
ralē donec alteri nō tradat,non tñ sequitur q idem dici debe
at in ipsomet seruo,ratio.n.diuersitatis ē qr per seruū aliarū
rerū ciui.& naturalē tenet dñs quod nō est in ipsomet seruo q
nō potest se ipsum tenere,qr inter detinētem & rem detentā de
bet esse distinctio psonalis.l.ij.ff.de stipu.ser.c.si.de insti.ciui
lē.n.in seruo per se & suo aio retinet dominus.d.§.si seruus.
Nec parificatio in.d.l.rē que nobis facit,qr est de seruo ad
res possessas,p dominū & ipsius dñi corpore,vt patet,qr loquē
tur de rebus per seruū subreptis. ¶ Ad vltime Soci.cum
Ciau.qr nō incōueniit,vt ipsemet Areti.fatetur,q p seruū fu-
gitiuū,in quo solā ciuilem habemus aliarū rerū naturalem &
ciui.acquiramus & retineamus,sicut est contra p seruū in quo
solā naturalem habemus,ciuilis & naturalis,nobis acquiri po
test.l.i.§.per eum.ff.eo Cōfirmatur dicta cōclusio glo.Dy.&
Bar.p glo.in.c.causam,q & ibi p cano.de prescrip. Itē p tex.
in.l.si quis fundū.in fi.ff.eo Et.l.locū.§.seu ver.pprietarius
ff.de vsufr.cū aliis allega.per Alex.& Areti.Quā conclu.am
plia.no.etiā si ficta nō vera sit ciui.pos.p tex.in.l.i.§.per seruū
corporaliter.ff.eo.ibi ad vnā tñ causam videri a nobis possi
deri &c.vt per Areti.iiij.col.q̄uis sibi ascribens Ias.non refe
rat vbi etiā Areti.ponit aliud exemplū,vz in hereditate iacē
te,quā cōstat vere nō possidere.l.i.§.scaeuola.ff.si qs a pe.fac.
manu.& tñ prescribit ceptam prescriptionē perficiendo.l.ce
ptam.ff.de vsu.i.eandem tñ cōclusionē limitat hic Bal.non proce
dere,qn naturalis esset ad emulationem ciuilis,sed solum,qn
naturalis nō esset & sit ad emulationē ciui.vt si naturalis ipsa
vacet,vel sit apud eum qui nō emuletur ciuiliter possidenti,vt
apud vsufructuariū,emphiteotā,vel similem dominiū reco
gnoscentem,sed si naturalis sit ad emulationē ciui.sola ciuilis
nō sufficit sm Bal.motū primo per glo.l.qui fundū.in prin.
& in glo.iij in fi.ff.pro empto.Secūdo per tex.in.d.§.per ser
uum qui in fuga,ibi q̄diu ab alio nō fuerit apprehensus.Sed
Roma.hic.& Imo.ff.ea.l.§.labeo,cū quibus Alex.reprobant
hanc limi.per tex.iuncta glo.in.l.qui possessionē.ff.de vi & vi
ar.& glo.fi.in.l.si quis ad se fundū.C.ad.l.iuliā de vi.Et ex
intentione Bar.dū alleg.glo.l.iij.§.cū igitur.ff.de vi & vi ar.
Ad primū respondet vno modo Alex.q.d.glo.loquitur qn
hereditas iacebat,quod tñ nō vult ibi glo.imo cōtrarium ex
presse in glo.i.ac etiam in preal.eg.glo.iij.dū alleg.in ar.l.pre
cedentē.in fi.Bene verū est q tex.ibi est intelligendus & intel
ligitur,qn pos.vacabat,& sic nō ob.qr heres etiā ciuiliter nō pos
sidebat,licet glo.ibi aliter velit,& sic Alex.bene intelligit tex.
ibi,nō bene tñ saluat glo.que male loquitur,licet idem quod
Bal.velit,& sic tñ.est q illa glo.est falsa.Ad.§.per seruum re
spondetur q imo dum fugitiuus seruus ab alio reprehendi
tur dominus etiā ciuiliter possidere desinit,nam si ciuiliter per
dñm possideretur per ipsum acquireret,cuius cōtrariū.d.tex.
in.d.l.si cui.§.licet.Cōprobatur per Moder.hec tñ.qr licet
per occupationē rei imobilis nō perdatur ciuilis.l.clam possi
dere.§.qui ad nundinas.ff.eo.Tamē est in pos.rei mobilis vt
per glo.& doc.in.§.labeo.ff.ea.l.Soci.tñ nititur saluare & sal
uat in casu.l.ei a quo.in prin.ff.de vsu.i.qn naturalis erat penes
dñm.Tu autē caue qr tex.ibi videtur velle q locator amiserit
ciuilē,quo modo intelligēdo nō faceret ad ppositū. ¶ Item
dū Bar.alleg.glo.in.l.i.C.de ser.fugi.est aduertendū,qm il

la glo.in eius dictō bene dicit,sed male exemplificat in seruo fu
gitiuo,nam apprehensus statim possidetur etiā ciuiliter.l.i.§.p
seruum q in fuga.ff.eo.& id ait glo.illamet,sibi contraria,in
ver.itē q̄ro cū seruus &c.male preterea loquitur quatenus di
cit requiri lapsum.xxx.annorū.qm certū est sufficere.x.anni i
ter pntes,&.xx.inter absentes,in prescriptionē imobilium,vt
ibi aduertit,& glo.reprehendit Pau.& bene,quia ita habetur
cōmuniter in vetustis codicibus.quāuis in nouissime impssis
8 sit de tempore.x.annorum. ¶ † Secunda conclusio ex dictis
Bar.est negatiua,qd sola naturalis non sufficit ad vsucapio
nem,motus est Bar.per.l.acquiritur.in fi.ff.de vsu.i. Adde cum
Moder.cōcor.tex.in.l.neq.C.de vsufr.cū tñ conclusionē li
mitat An.asserens esse ex mēte Dy.in.c.fine possessor de reg.
iur.in vi.nō pcedere qn ciuilis vacat,sed pcedere qn ciui.est
apud aliū,subdens etiam fuisse ex mente glo.in.d.l.i.C.de
ser.fugi.ad.d.l.acquiritur rñdeo,q ideo ibi vsufructuarius
nō prescribit qr nō habebat animū acquirendi proprietatem,
potuisset forte rñdere q ibi ciuilis erat penes proprietarium.
Sed Imo.Ro.Alex.Areti.& cōiter Moder.reprobant,pri
mū qr nō datur ista vacatio pos.ciui.naturali existente penes
aliū,nisi nolit naturaliter possidens,ciuilis.n.discedens vnit
cū naturali vt firmat glo.in.l.sed si nolit.ff.eo.& si ipse naturali
ter possidens nolit sibi imputet,quia scire debeat nō posse si
ne ea prescribi.Secūdo.d.Alex.facere diffinitionē naturalis
pos.tertio sm Areti.qr iure nō probatur,nec bene rñdet An.
ad.l.acquiritur,qr ibi ponūtur due rationes finales ergo vnā
sufficit ponderare.§.affinitatis.insti.de nup.cū simil.allega.
p Alex.solus Soci.conat opi.An.defendere,primo rñdens
Areti.q imo pbatur qm est regu.simpliciter & indistincte re
quirens pos.l.iij.ff.de vsu.i.& insti.de vsuca.i prin.&.l.i.C.de vsuca.
trāsfor.nec requirit magis ciuilē q naturalē,ergo &c.l.de pcto.
.ff.de publicia.l.i.§.generaliter.ff.de lega.prestan.Secundo
per.l.nemo.C.eo.intelligēdo ibi vtrūq distributiue.iuxta.l.
si duos.§.j.ff.de excu.tuto.tertio p.l.i.in ver veniētibus.C.de
vsuca.transfor.Unde concludit naturalē sufficere regulariter,
& sic formādā reg.affirmatiue,fallere si ciuilis sit apud alium.
d.l.acquiritur,id tñ verū si dicta ciui.sit cū bona fi.ne sequat
q duo fiant dñi insolidum pscribendo,sed si ciui.esset apud
aliū cū mala fide omnio sola naturalis vsucapionē pduceret.
¶ Nos autē defendens cōem dicamus pro fundamēto impos
sibile esse q sola naturalis producat vnq̄ vsucapionē,lex per
vsuca.domi.acquirit.Cum sit vsucapio de iure ciuili,ergo nō
potest talem effectum producere naturalis pos.cū id quod est
de iure naturali,nō pōt producere effectū,qui sit mere de iure
ciui.iuxta no.insti.de obli.p glo.& Doc.& Areti.ff.l.i.in pri.
& Ciau.hic,& ad primū Soci.rñ.q dicta reg.intelligitur de
pos.habili,iuxta.l.vt gradatim.ff.de mune.& hono.&.l.habeat
cū glo.C.de sacr.san.ecc.Aliter indistincte intelligēdo seque
retur incōueniens q naturalis produceret effectū mere de iu
re ciui.Ad secundum rñdet negādo q ibi debeat itelligi verū
q distributiue,imo collectiue vt hic intelligit Bar.& hr p glo.
& Doc.in.l.rescriptū.§.si pacto.ff.de pac.vel posito q distri
butiue loquatur distribuit casus qn ciuiliter & naturaliter si
mul,vel ciuiliter tñ sm Areti.hoc tñ parum mihi videtur cō
grue verbis tex.Ad vlti.q etiā ciuiliter possidens dr tenere rem
quā possidet.l.i.in prin.ff.eo.l.licet.C.eo.nec refert q sit ficta
detentio rei,qm quis ciuiliter tñ possidet vt.d.ll.possessionis
aūt ipsius licet ciuilis solū,oio aio est vera nō ficta detentio,vt
dixi in tex.post Areti.secundo no.& vult glo.ma.in ver.quod
autē,& si aliter diceremus q ciuiliter possidens nō diceretur rē
tenere per hoc tertiū fundamētū cōcluderet q sola ciuilis nō
sufficeret sed semper esset necessaria naturalis ad vsuca.in quo
ipsamet Soci.cū cōmuni tenet ∂ vnde licet arg.negari nō pos
sit esse vrgētia,teneamus oio cōmunem,q sola naturalis non
9 sufficit. ¶ † Tertia principalis cōclusio Bar.est q sola natu
ralis cāt vsucapionē vsufructus,emphiteosis,feudi,& similiū p
tex.in.l.fi.C.de pres.lon.temp.reiecta intelligentia glo.ibi.&
p ar.quod ipse Bar.format,de publiciana,quod tñ de publi
ciana ad vsucapio.nō cōcludit secundum Areti.hic per tex.in
.ff.allega.l.cū ipōsas.§.in vectigalibus,& vult glo.i.d.l.cum
qui ibi concedenti destructo.Adde Alex.§.pce.in fi.Ubi ad
probandū q publiciana vbi non competit vsufructuario de
ri possit alleg.l.si seruus.cum ibi no.eo.ti.de pub.ab vsucapio
ne vero ad publicianā,q q vsucapit habet publicianam bene

cõcludit ar. d. l. cũ qui Soci. tñ conatur hic sustinere hoc fundamẽtum Bar. et p̃ eũ habes. ¶ Sed quicquid sit in eo fundamẽto de publiciana cõclusio probaᷓ optime in. d. l. si. consideratis p̃cedentibus et habita relatione et cõtinuatione ad ipsa precedentia, prout in dicto si. se refert et cõtinuat impera. dicẽs eadem obseruanda et si res nõ soli sint sed incorporales veluti vsufructus in precedẽtibus aũt clarũ est q̃ loquutus erat de prescriptione acquisitiua, nõ autẽ de extinctiua, et sic est ibi tex. pro vltramon. et Bar. contra glo. ibi, nec ob. huic iductioni, q̃ in preceden. dixerat talẽ prescri. ẽt contra ignorantem p̃cedere, quod nõ cõuenit prescriptioni acquisitiue seruitutis, cũ in ea requiratur scientia et paciẽtia aduersarij. l. pe. et ibi Bar. ff. de serui. l. iij. §. dare. ff. de vsufru. nã qñ habet ei. a nõ dño i. prescrip. seruitutis nõ procedit assumptũ q̃ requiratur sciẽtia dñi, sicut qñ verũ domi. prescribitur cõtra eum, vt hic declarat Ias. allegãs tex. in. d. l. si ergo. §. i. in versi. traditis vel p̃ paciẽtiã constitutis, et ita declarat Pau. in. l. seruitutes la grande ff. de serui. in penul. col. Quatenus aũt Bar. tenet vsumfructum et simi. vsucapi. ex naturali pos. rei male loquitur, quia q̃cquid possidemus vsucapimus, non autẽ possessio vnius rei causat vsucapionẽ alteri᷑. l. sine pos. J. ti. i. Cõ ergo vsufructuarius et simi. possideãt naturaliter (sm̃ communẽ) ipsã rem i qua vsũfructũ habet, ipsam eandẽ quã naturaliter possidẽt vsucaperent, si illa naturalis produceret effectũ vsucapionis, id autẽ q̃ rẽ prescribat cõstat eẽ falsum. Prescriptio ergo vsufruc. et simi. nõ ex dicta naturali pos. rei causatur, sed ex quasi ciui. et naturali ipsius iuris vsufr. et similiũ, in quibus quasi ciuilis et quasi naturalis datur, vt per glo. in. l. si plures. §. delectũ J. de vi et vi ar. et. l. si. J. vti possi. et expressius per glo. in. l. ait pretor. §. i. J. ex quibus ca. ma. et per Bar. sibi contrariũ. l. naturaliter in prin. J. eo. pro qua cõclu. facit tex. in. l. qui vsumfructum ff. si vsufr. pete. ¶ Ultimo quatenus Bar. cũ quo alij, reprobat opi. Jaco. bu. sui preceptoris, tenẽtis q̃ ad p̃scriptionẽ causandã vtraq̃ pos. ciui. et naturalis requiraᷓ, Ias. in via disputatiua cũ Jaco. tenet vt p̃ eum, sed omissis superfluis teneamus cõmunẽ p̃ tex. in prealleg. l. si cui. §. licet. iunctis. §. per seruum corporaliter. et. §. sed et eum ex quibus constat q̃ seruus fugitiuus solũ ciuiliter possidetur, et sic stat inductio. §. per seruum qui in fuga, vt. ff. latius post Bar. induximus, addentes tex. in §. si seruus J. ea. l. cui fundamento ipse Ias. non respon. fatendũ tñ, id quod nemo negasset, q̃ naturalis per modũ cause productiue ciui. dᷓ operari, q: nõ potest p̃duci l esse ciuilis sine naturali, vt. l. i. in prin. et hac. l. i prin. et. l. quẽadmodũ J. eo. put pro fundamento assumit Ias. sed cauẽdum q: Bar. et Boc. ponunt. q. respectu successiue durationis, an sola ciui. sufficiat, nõ respectu initij. ¶ † Ultimo aduertendũ quatenus Bar. ibi licet dicã me vsufructuariũ ec. sentire vᷓ q̃ vsufructuarius habeat vtile domi. i re sicut emphiteota, feudatari᷑ et similes, quibus parificare vᷓ, nã id nõ est verũ, et si hoc sensisset Bar. male loquutus fuisset, licet nemo tangat hic, qm̃ vsufructus est ius alienis rebus vtẽdi ec. l. i. ff. de vsu. et post pars dominij subiectiua, vt p̃ Bar. l. q̃ vsumfructũ J. de verbo. ob. Jtẽ est seruitus, res aũt sua nemini seruit. l. vti frui. ff. si vsufru. pete. Et q̃ vsufructuarius nõ habeat vti. domi. i re tenet ipse Bar. in. l. in venditione. in prin. J. de bo. aucto iu. pos. et alij J. eo. l. naturaliter. §. nihil cõmune, tertia et quarta col. et bonus ẽ tex. ponens in eo differentiam inter vsufructuariũ et habentẽ fundũ vectigalẽ in. l. cedere. §. i. J. arbo. fur. cesa. et in. l. itẽ mella. in si. ff. ad leg. acquil. ¶ Querit preterea Bar. an corporalis, supponẽdo triplicẽ possessionis speciẽ iux. ipsius doctri. ff. l. i. in prin. sit potẽs ad producẽdũ effectum vsucapionis, et rñdet q̃ nõ, vt p̃ eum, cum quo alij omnes Ias. tñ circa rationẽ. Bar. dicit esse aduertendũ (quãuis p̃plexe loquatur nã ita demũ concludit in proposito, si ille q ad nũdinas iuit, et ciuiliter possidebat, nõ erat dñs, si. n. esset dñs, nõ posset vsucapere. l. sequitur. §. lana J. ne. i. et sic nõ vigeret rõ Bar. q̃ duo insolidũ fierent, vel essẽt dñi. Nec substineri posset dicendo, q̃ duo essent dñi. s. dñs absens ciuilem habens, et q ex corporali prescribens dominiũ acquireret, qm̃ dominiũ prescriptione quesitũ facit cessare illud prius dñium, et illud occidit, vt visũ fuit ff. in prece. q. et sic non essent domini eodem tempore, ideo p̃dicta ratio Bar. intelligenda est in absente, non dño ciuiliter possidente qui vsucapiebat, et ita procedit tex. l alleg. per eum. J. si id quod. secundum q̃ ipsemet Bar. intelligit. ff. in p̃ce. q.

10

in si. inducens ponderando ver. vtilius, quamuis posset cauillari, vt dicit ibi Areti. quia posset esse vtilius propter acquisitionem fructuum, itẽ quia posset iuste repellere occupantem propria authoritate, quicquid sit quo ad illum tex. non potest negari quin dicta declaratio sit ex intẽtione Bar. ¶ † Querit secundo principaliter Bar. que pos. sit illa que causat acquisitionem fructuũ, ex cuius dictis prima est cõclusio affirmatiua q̃ sola ciui. sufficit per tex. in. l. qui scit. §. in alieno. allega. in glo. dicit. n. in ver. p̃terea q̃ bonefi. pos. plus iuris habet in p̃cipiendis fructibus, q̃ vsufructuarius cum vsufructuarij non fiant anteq̃ ab ipso percipiantur, bonefi. autẽ possei. quo quo modo a solo separati sint, et si dicens quo quo modo ab alio potest intelligi etiam ab alio naturaliter possidente, et maxime cũ in dicto ver. preterea loquatur etiam de fructibus ab alio q̃ a bonefi. pos. satis, ibi a quolibet sati, et sic manifesto supponit bonefidei pos. et alium. s. seminantem et colligentẽ, et sic naturaliter possidentẽ, p̃ culturã et seminationẽ pos. probetur vt per glo. l. iij. C. fin. regun. Allegat etiã Bar. l. si fun. alien. l. arboribus. ff. de vsufr. que tñ sm̃ Areti. et Roder. non probat qm̃ ciuiliter possidens est ibi dñs. Alia est cõclusio negatiua q̃ sola naturalis nõ causat acquisitionẽ fructuũ. Circa primã, quatenus Bar. duas primas oppo. format aduertendũ est quia in vtraq̃ Bar. cõcludit q̃ acquisitio fructuũ non prouenit solo modo a naturali pos. sed in prima precario possidens acquirit propter voluntatem dñi, in secunda vsufructuarius p̃pter ius vsufructus et perceptionẽ, et sic in vtraq̃ excludit naturalẽ, et sic patet q̃ male intelligit et declarat Alex. q̃ simul etiam naturalis pos. sit causa. Quatenus aũt Bar. format tertiã oppo. p̃ tex. in. §. si quis a nõ domino, potes declarare vt p̃ Alex. pri. col. qui etiã refert Cy. aliter respõdere in. l. certũ. C. de rei vẽ. Uel prout rñdet glo. in. d. §. in ver. p̃ cultura et in ver. cura. s. cultura propter segetes et messes cura propter lac pilũ et lanã nec plus dicũt glo. et Cy. declarat Alex. mẽtem Cy. fuisse dicere q̃ tex. velit dicere q̃ habet bonã fi. cũ ti. a nõ dño lucratur fructus propter culturã et curã. s. prouenientes hoc est siue sint fructibus culture vt messis, siue sint fructus cure, vt lac, pilus, lana, quod est dicere siue sint fructus stabilium siue animaliũ Et sic q̃ illa verba nõ denotẽt rationẽ finalẽ (vt vult Bar.) q̃ ideo q: adhibuit culturã et curã fructus habeat, et q̃ non denotent rationẽ finalẽ patet, q: alias lex dicit q̃ bonefi. pos. nõ solum fructus, qui diligentia et opera sua percipiũtur, suos facit, verũ et oẽs, vt. d. tex. l. bonefi. in prin. ff. ti. i. Patet ẽt q: si q̃s habet malã fidẽ, licet culturã et curam adhibeat nõ tñ facit fructus suos vt. d. l. et. d. §. potes ergo dicere q̃ alia fuerit intentio glo. et Cy. q̃ dicat Alex. vᷓ q̃ illa verba pro cultura et cura denotent differentiam fructuũ naturaliũ qui nõ acquiruntur bonefi. possessori. l. fructus in si. ff. de vsu. et p̃ glo. d. l. in bone fi. et glo. et Bar. l. et ex diuerso. ff. de rei ven. et vniuersalis illa locutio in. d. l. bone fid. intelligitur de omnibus, siue a se siue ab ab alio p̃ceptis, dũmodo tamẽ industriales sint, et hec declaratio multũ placuit auditoribus meis. Quocunq̃ mõ exponas dicta verba, oĩo p̃z q̃ nõ denotãt rõem finalẽ, et sic nõ obstare p̃misse cõclusioni. Que cõclusio p̃terea cõprobaᷓ sm̃ Alex. in vlti. ver. authoritate glo. in. l. ij. C. si quis rẽ. mi. igno. si dec. cõpara. quam ibi commendat Bal. quatenus vult duo ista parificari possessionem esse habilem ad producendam vsucapionem vel acquisitionem fructuum, quam rationem ẽt affert Areti. et plura etiam quam oportet circa eam. d. Ias. intellige tamen in dictam conclusionem q̃ sola ciui. producit effectum acquisitionis fructuum, concurrente bonafid. et alijs ad fructuum acquisitione necessario requisitis iuxta no. in. d. l. ex diuerso, et. d. l. certum. Aliam tamen rationem videntur ponere. d. l. bonefi. videlicet quia quo ad fructuum acquisitionem loco domini pene est, et in. d. §. in alieno dicit idem iuris hẽre in fructibus percipiendis quod dominus tributũ est, et videntur velle q̃ ratione dominij vel quasi dñij fiat dicta fructuum acq̃sitio, nõ autẽ ratione ciuilis pos. sm̃ Ias. sed nos cauleamus q: oĩo stat q̃ idẽ q est dñi loco ẽ talis qualẽ. d. Bar. l. bonefi. pos. ciuiliter tñ, vt. d. ipse Bar. p̃. d. §. in alieno, et stat q̃ ciui. possessor sit q: alias non posset dici bonefi. aptus equiparari dño. Tu cõtra dictã cõclusionẽ Bar. et cõmunem, cõsidera q̃ potest dari casus in quo fructus acq̃rantur bonefi. possessori naturaliter tñ, vt si qui emerit bonafi. fundum prius q̃ iuit ad nundinas, et sic ciuiliter possidebat iuxta. l. cũ possidere.

possidere.§.qui ad nundi.&.l.si id quod.§.si.ff.eo.& sic ipse li-
cet bonafi.acceperit non potest possidere civi.ne duo insolidum
civiliter possidere dicantur cõtra hunc tex.& ponit expresse glo.
in ver.Item secundum omnes &c.℄ Circa secundam conclu-
sionem ꝙ sola naturalis non sufficit.An.contra Bar.dicit posse
considerari & poni casum quo ex sola naturali absq; domini vo
luntate fructus acquirantur. Ut si quis a non domino bona
fi.emit vsumfructum incipiatq; possidere naturaliter & vsuca-
pere ius vsufructus iuxta.d.l.si.C.de pres.lon.tem.& per Bar.
in.d.§.non mutat,tunc enim nihil videtur obstare quin dict⁹
acquirat fructus,nam publicianam h3 vt.l.si ego.§.i.ff.de pu-
blici.ergo etiam lucrum fructuũ habet.d.l.§.partus.cu3 glo.
Et tamen dicto casu dominus non consensit cum ignoraverit.
Jo.de Imo.in primis refert contra hoc quod.d.An.sensisse
Gui.in.l.licet.C.eo.ꝙ immo talis putativus vsufructuarius
fructus non facit suos,motumq; fuisse,quia solum reperitur ꝑ
misum ꝙ emens fundu3 a non domino bonafi.fructus suos fa-
cit,iuxta.d.§.si quis a non dño.Extra illum autẽ casum viget
regu.quicquid plantatur seritur vel edificatur &c.l.qua ratio-
ne.in prin.ff.ti.i.§.si titius.§.qua ratione.insti.de re.divi.vsu-
fructuarius autem putativus non emit fundum ergo &c.Attñ
ipse Imo.putat veriorem esse opi.An.Et pro responsione ad
funda.Gui.d.ꝙ immo iste casuũ reperitur in.d.§.partus cũ
glo.in ver.possessus.Confirmat Alex.quia qua ratione tit.a
non domino cum bona.fi.in fundo causat acquisitionem fru-
ctuum.d.l.bonefi.&.d.§.in alieno.eadem ratione si quis hẽt
ti.& bonam fi.in vsufructo cum dicatur pars domi.l.iij.ff.de
vsufr.vult dicere ꝙ vtrumq; eque est aptum ad causandam ac-
quisitionem fructuum vero domino ergo eque iustũ ti.& bona3
fi.habenti.Item confirmat auctoritate Bal.in.c.i.z.col.
vbi facit mentionem de glo.nostra in ti.qui feu.da.pos.subdit
preterea Alex.non esse bonam salvationẽ,quã pro Bar.ponit
Cuma.ꝙ Bar.intellexit de voluntate domini vel quasi,vt per
ipsum Alex.melius salvantem v3 ꝙ quatenus.d.An.vsufruc.
habere ex naturali pos.rei fructus male dicit,quia immo habet
ex civili & naturali quasi pos.iuris vsufructus,iuxta glo.in.d.l.
ait pretor.§.i.ff.ex quibus ca.ma.Quã tñ salva.licet ipse non
dicat,ante ipsm dedit Ro.hic.Nec premisse conclusioni ob.si
dicatur ꝙ sequi posset inconveniens.s.ꝙ plures insolidum eius
modi fructus acquirere possent,contra no.in glo.Cum posset.
vt vnus ita plures constitui vsufructuarij putativi per eunde3
non dominum vel diversos,quoniam respondet Alex.in viii.
col.faciens additionem,ꝙ immo tunc non omnes habẽt pu-
blicianam ergo nec acquisitionẽ fructuum,vt.ff.Ad hoc.n.vt
competat alicui publiciana requiritur ꝙ in eum sit translata
pos.vacua a non domino vel saltem ꝙ tempore acquisitionis
ti.esset vacua,vt per Bar.& Doc.in.l.cum res.C.de probatio.
& alibi vt per ipm Alex.℄ Ultimo Addit ipse Alex.ꝙ Pau.
in.l.Julianus.§.ex venditio.dicens naturale3 pos.sufficere ad
acquisitionem accessionum civiliu3,de quibus in.l.si navis.ff.
de rei.ven.fuit loquutus contra intentionẽ Bar.hic,melius ꝙ
ipse Pau.sentientis.℄ Glo.i.habet.iij.par.pricipales,in.i.
continuat hunc.§.cum prece.vel melius dic ꝙ declarat tex.
respicientẽ in prin.§.prece.& sic per modu3 adversationis quo
damodo recontinuatẽ.In secunda late disputat de qua pos.lo
quatur hic tex.In tertia format.q.Et solvit.secunda ibi & no.
tertia prope si.ibi sed quid.Iterũ secũda subdividitur non in
vij.vt per Jas.sed in.viij.In.i.timore contrarij de quo ꝑ Bar.
ponit primam opi.Roge.Et placẽ.ꝙ tex.loquatur de natura-
li ꝙ duo non possint possidere cum applicatione ad verba tex.
civiliter autem in.iiij.casibus,quos ponunt,nõ ꝓhiberi duos
insolidum possidere in qua id glo.concedit quatenus de natu-
rali loquuntur.In secunda ponit reprobationẽ Joannis dictã
opi.Reassumentis singulos dictos.iiij.casus,licet non eo ordi
ne nam quem ipse vltimo loco posuerat Jo.secundo loco rea
sumit & demum duplici modo respondet ad fundamentu3 eo-
rum quatenus ponderabat tex.arguendo a ratione cessante
vt formalius per Bar.In secunda ponit opi.aliorũ sine nomĩ
ne tenentiu3 indistincte & in quolibet casu duos posse civiliter
possidere iuste vel iniuste,vel mixtim cum vnico eorum funda
mento.In quarta ponit reprobationem Jo.dicte proxi.opi.
ex tribus funda.In quinta interserit opi.Mar.sumpta occa-
sione ex.iij.fundamento absq; aliquo fundamento dicte opi.
Mar.In sexta ponit quartum fundamentum deserviens etiã
reprobationi dicte opi.Mar.quatenus de civi.Quatenus au
te3 de naturali econtra hunc tex.In septima ponit opi.Jo.In
octava contra dictam opi.Jo.opponit & solvit,secunda ibi sed
Jo.tertia ibi alij dicunt.quarta ibi sed hoc secundũ Jo.quinta
ibi quod Marti.sexta ibi.Item secũdum eos.septima ibi dic
ergo.octava ibi sed contra.Advertendum tamen vltra scriben
tes ꝙ intentio Rai.& Pla.non videtur fuisse loq in solis.iiij.
casibus per eos positis,quos gratia exemplificandi posuisse
videntur,& sic ꝙ generaliter intellexerit loqui prout & alij de ꝗ
bus in glo.in tertia par.Et sic videtur ꝙ male diversificaverit
dictam opi.Quod etiam comprobatur,quia ipsemet glo.ff.nõ
diversificat ibi,& no.ꝙ R.P.& alij.Et ꝙ ea sit veritas patet,
extra ex glo.i.&.ij.l.clam possidere.§.qui ad nũdi.ff.eo.licet A-
lex.ibi dicat glo.male referre talẽ opi.Et similiter glo.l.si duo
in prin.in glo.i.in fi.ff.vti possi.℄ In ea glo.in prima par.fa-
cilis est continuat enim hunc tex.ad.§.precedẽ Et facit secun-
dum Prec.meum alias no.per glo.l.gallus.in prin.ff.de lib.
& posthu.Sed cave quia licet tollerari possit ad materiam ta-
men non est ad propositum quia hic glo.non intendit conti-
nuare sed declarare tex.se cõtinuantem adversative respõdẽti.
℄ In ea.in prima par.secunde par.principalis oppone & sol
12 ve vt per Bar.℄ †In ea secunda ibi Jo.dicit creditorem om
nino ꝑsidere,non debitorem.Concludit glo.ꝙ creditor civi
ter & naturaliter possidet,debitor autem nullo modo.Dicam⁹
ex intentione Bar.referentis se ad glo.in.l.cum notissimi.C.de
prescrip.xxx.annorum.& in.l.sciendum.ff.qui satis.cogã.ꝙ de-
bitor civiliter possidet quo ad duos effectus.s.vsucapionis,& ac
quisitionis fructuum,vt.d.§.per servum corporaliter,sed quo
ad alios effectus creditor possidet etiam civiliter,vt per Bar.i
.l.si de eo,in prin.ff.eo.& sic duo civiliter eandem rem insolidu3
diversis respectibus possident,Adverte tñ,quia debitor possi-
det civiliter ficte,non vere,vt.ff.dictum fuit in prima.q.Bar.
creditor vero possidet vere,& sic non sunt duo civiliter possidẽ
tes insolidum & vere.Similiter videmus in bonefidei possesso
re existente extra fundum,qui ratione quasi dominij possidet
fundum civiliter.d.§.in alieno.qoẽ fundũ etiam verus domi-
nus absens,ratione veri dñij etiam civiliter possidet.l.clã pos-
sidere.§.qui ad nundinas.ff.eo.& sic duo civiliter eandem rem
insolidum possident,diversis tamen respectibus.s.vnus ratio-
ne quasi dominij,alius ratione veri dominij secũdũ Jas.Sed
advertendum quia verius est ꝙ nec bonefi.possessor rõne qua
si dñij,nec dñs rõe dominij possident,quicquid ipse dicat,sed
quilibet eorum ideo civiliter possidet,quia habet animũ tenẽ
di,& ea est cã possessionis civilis,non autem quasi dñiu3,vel do
miniũ.Itẽ advertẽdũ,qm in predictis terminis nõ est verũ ꝙ
duo insolidũ ꝑsideant civiliter,nã ꝗ bonafi.emit nõ possidet
civiliter,donec possidet verus dñs absens,sed tũc demũ icipit
possidere civiliter,quã dñs desinit,vt quia suspicatur posse re-
pelli,vt ꝑ glo.& doc.in.l.fi3 si nolit.ff.eo.vel ꝗa oblivio ꝓsomes,
iuxta tradita ꝑ glo.magnã in.l.i.C.de ser.fug.ꝙ et ipse Jas.di
13 cit.ff.in prima ꝑte glo.℄ †Itẽ dũ glo.in ea.ꝑte subdit ꝙ solus
maritus possidet,nõ ob.ei tex.in.d.l.sciẽdũ.§.si fundus.dicẽs
tã maritũ ꝙ vxorẽ possidere,nã nõ loquit de possessione prout
in hoc ti.accipitur,sed de ea que tollit suspitionẽ fuge a iudicio
14 & satisfactione iudicati secundũ termi.illius tit.℄ †Item dum
in eadẽ ꝑte iungẽs alia duo exẽpla de feudatario & emphiteota
subdit Joan.dicẽs solũ nãlẽ habere,li3 Roge.dixerit eos habe
re civilẽ,rõe iuris qḋ hñt in re,oẽs trãseũt cũ glo.excepto Jas.
ꝗ multis verbis exclamãs ait multũ mirari ꝙ glo.& doc.oẽs i
advertẽter & equoce loquuti fuerint,nõ itelligẽtes mẽtẽ Roge.
ꝗ(vt ipse ait)merã veritatẽ expsit,qm vex est ꝙ tales hñt qua
si possessionẽ nãlẽ & civilẽ in iure feudali & emphiteotico,vt est
glo.ordinaria in.l.ait ꝑtor.§.itẽ ei.ff.ex qb.ca.ma.&.l.si plu-
res.§.deiectũ.de vi & vi ar.& ꝑ Bar.in.l.nãliter in prin.ff.eo.ꝙ
uis verũ sit ꝙ fundũ ipm solũ nãliter possideant.d.l.nãliter.&
dicit glo.hic.Nec ꝑꝑ hoc dicit ipse Jason,duo insolidũ eãdẽ rẽ
civiliter possidere dicant.vt glo.cũ Joan.itellexit,& male,sm
ipm.qm dicte civiles & nãles sunt circa diversa.Tu aũt intrepi
de dicas ipm Jas.nõ aũt glo.& doc.graviter errasse.Nã ꝙ Ro
ge.nõ fuerit loquutus de quasi posses.iuris ex eo primum ap-
paret,quia nõ fuisset eius dictum ad propositũ,na3 res de qua
expresse loquitur,& ius in re sunt diversa,vt subiectum & quali-
tas,Secundo quia Roge.ponebat in eis exemplum expresse
faciens mentionem de re data in emphiteosim,vel in feudum

quem dicebat ciuiliter possidere dominium emphiteotam, vt. ff. in. i. parte, idem de re data in emphiteosim, vel in feudum, et sic clarissime apparet q Roge. non fuit loquutus, nec intellexit de iure in re. Tertio quia non conuenit dicere, habēt ciuilem ratione iuris quod habent in re, hoc est in ipso iure habent ciuilem, sed fuisset dicendum, et dixisset Roge. habēt ciuilem in iure quod habent in re, si de ea intellexisset, non autem dixisset ratione iuris, sicut ipsemet Ias. dixit. ff. (licet minus congrue quo ad dicta ibi) q beneficij possessor ratione quasi dominij possidet ciuiliter fundum, verus dominus absens ratione veri dominij, non. n. intellexit de quasi possess. iuris quasi dñij, vel dñij veri. Quarto facit quia in iure non datur simpliciter possessio, et propria, sed impropria tantum, vt. ff. in princ. huius. l. et. ff. tit. j. l. seruus. §. incorporales, et ideo nuncupari solet quasi possess. non possessio simpliciter, in hoc tamen solo nō esset vis facienda, nec obstant illa verba in quibus se fundat Ias. ibi ratione iuris, quod habent in re, quoniam glo. voluit ostendere, et declarare quo fundamēto, et qua ratione iura approbēt naturalē possess. in re, quā dicti emphiteota, feudatarius, et similes habent. Et conclusionem glo. q tales naturaliter possideāt rē, non autē ciuiliter Bar. cōprobat, quia alias sequeretur q quilibet ratione ciuilis faceret fructus suos. Quod tamen fūdamētum (vt aduertunt Moder.) non est concludens, nam cessaret reconueniens ex quo dominus non faceret suos, prout non facit, quoniam emphiteota et feudatarius habent volūtatē dñi, et ius

15 in re. † Immo etiam simplex colonus nullam penitus possessionem habens, ex voluntate dñi fructus suos facit. vt. ff. cum Bar. p tex. in. l. seru⁹. §. locaui. ff. de fur. et. l. si merces. §. vis maior. ff. loca. ¶ † Item inquantum glo. vult q emphi. vassal. et si-

16 mi. naturaliter possident fundū, bene loquitur, et Bar. comprobat authoritate duarum glo. et facere ait tex. i. l. male agitur. C. de pscri. xxx. an. cum glo. et. d. l. sciendū. §. i. secundū q ad phēdum de emphiteota allegat glo. l. ij. C. vbi in rem ac. Addit ēt Bar. idē esse in superficiario, tribus. ll. probans vt per ipsum,

17 cum quo alij. ¶ † Ultra quē adde q etiam conductor ad longum tempus naturaliter possidet secundum glo. d. §. si duob⁹ vehiculum. ad quod etiam tex. cū glo. in. l. si quis ante. ff. eo. ad qđ bona est ratio, nam habet vtile dñium vt emphiteota. l. i. §. qđ aūt. ff. de superficie. l. i. et. ij. ff. si ager vecti. vel emphi. peta. pari ergo ratione habere debet naturalē possessionē. ¶ In ea. glo. dum ponit opi. Mar. dic vt p Bar. declarantem qualiter Mar. intelligebat. s. de possessione per aspectū, licet talem de-

18 clarationē vt nouā videat tradere Ias. † Qui dum dicit q naturalis per aspectum quesita est ficta, male dixit, tum quia actus corporeus interuenit, vt diximus in. l. i. in prin. tum ēt, quia si actus esset fictus omnino possessio vera, et non ficta, causaretur, vt per Bar. in. l. quod meo in pri. ff. eo. ¶ In ea. glo. in. vj. parte, dic vt per eā, cū qua doc. cōiter, et similiter in reliquis duab⁹ sequentibus partibus. videre potes etiam Areti. et Ias. quedam

19 addentes. ¶ † Ultimo ex hac glo. notandū est ex eo q dicit ciuilem teneri animo, nam Inno. dicit esse melius not. in hoc, q rem tenere dicitur, qui ciuiliter tantū possidet, et infert ad statuta loquentia de tenentibus sicut detinentibus rem, q in illis ēt comprehenditur solū ciuiliter possidens, quod prosequere vt p

20 Alex. Areti. et Cian. ¶ † Expedita glo. querit Bar. cū. ff. l. i. in pri. cōcluserit triplicē esse possess. spēm et. i. spēm esse ciuilē, an duo ciuiliter insolidū eandē rem possidere possint, et determinat q non, tum per hunc tex. tum etiam propter illa inconuenientia, de quibus. ff. per glo. et ipsum Bar. in. i. et. ij. q. scilicet quia ambo insolidum vsucaperent, et fructus acquirerent, et sic domini insolidū fierent rerum, et fructuum ex eis. Sed facio tibi vnū dubium circa hoc subdit Bar. fundatum in. l. aliena. §. si pluribus. ff. de pigno. actio. cui similiter tex. in. l. si iūdus. §. si duo. ff. de pigno. vbi si pluribus insolidum eadem res obligata sit omniū creditorum equalis causa, et par conditio est quo stante querit Bar. quare sit q duo creditores non possidant rem insolidum ciuiliter, prout insolidum habent obligatam, vt dictis. §§. cum in eis cesset absurdū q plures vsucaperent, quoniam debitor (supple) vsucaperet. d. l. i. §. per seruum corporaliter. ff. eo. et. l. serui nomine. ff. ti. j. Respondet Bar. q licet cesset illud absurdū respectu acquisitionis rei per vsucapionem, tamen nō cessat respectu acquisitionis fructuum, quoniam fructus facit suos creditor. l. i. C. de pigno. ac. quāmuis eos in dubium principale (illud minuendo) computet. Immo fortius, subdit, possit etiam subesse absurdum de vsucapione, licet non in ipsis creditoribus, sed ponendo q plures creditores venderent diuersis personis, prout creditor vendere potest vt. ff. de distrac. pigno. per to. et. l. fi. C. de iur. domi. impe. vbi de solemnitate in venditione pignoris obseruanda. et insti. quib. alie. licet vel nō. §. econtra, ponendo etiam, licet Bar. non explicet, q emētes essent in bona fide. si omnes illi creditores ciuiliter possiderent quilibet ipsorum eam ciuilem insolidum transferret in suum emptorem, et per consequens quilibet ipsorum ementium vsucaperet, et sic plures insolidum eiusdem rei insolidum domini fierent, fundat ergo et concludit Bar. quia duo absurda seque-

21 rentur, et cum eo communiter Doc. trāseunt. ¶ † Sed aduertendum est in primis ad duo eius fundamenta deinde videndum an eius conclu. communiter approbata, in via disputa. vera sit. Circa primam absurditatem, cauendum est, quoniā nō procedit sine scrupulo, nam fructus rei hipothecate sunt tacite hipothecati creditoribus. l. iij. C. in quibus ca. pign. vel hipo. tacite contra. et. l. i. C. de pur. pigno. ergo sequitur q non possunt esse sui per vulga. regu. l. neq pignus. ff. de regu. iur. et ad. d. l. i. et. ij. C. de pigno. ac. responderi potest q id q ibi dicitur non procedit nisi consumptione demum sequuta, tunc bene vere q estimatio ipsorum fructuum consumptorum in sortem imputatur, vt est tex. optimus in. l. i. C. de distrac. pigno. tunc. n. congrue cadit ea computatio, quoniam non est aliud quam compensatio quedam, que de quantitate ad quantitatem congrue fit, non autem de specie ad quantitatem. l. fi. C. de compen. fructus autem ante consumptionem sunt quedam species vt. d. l. fi. nec perceptione fiunt creditoris, sed solum ei sunt hipothecati. d. l. iij. q etiam expresse dicit Bar. et alij in. l. donatio. §. ob donationes. ff. solu. ma. Bal. in. d. l. i. C. de pigno. ac. et in. c. cum super in fi. de re iudi. et sic non bene videtur dixisse Bar. secundum Bal. noue. quāuis hec sibi ascripserit Ias. subdens dictum Bar. saluari posse quando fructus rei pignorate in pecunia numerata consistunt, vt sunt pensiones, eos. n. sola perceptione creditor facit suos, et satis esse absurditatē p Bar. adductam, aliquo casu posse sequi, ad hoc vt eius conclu. in principa. dicto probetur. Posset etiam per hanc viam (secundum vin.) quamuis preter intentionem Bar. defendi dictum absurdum etiam in fructibus omnibus, sequuta cōsumptione. Sed aduertendum est, quia Bar. presupponit vnum, quod videtur penitus impossibile. s. q plures insolidum possint ex eadem re fructus percipere, cum actus percipiendi non possit fieri insolidum a pluribus creditoribus, vt ratione expressa in tex. Et ideo declarando glo. dixi. q ad euitandam eam impossibilitatem restringit ibi, si decidant, vel ab alio colligantur. Ex posito q precedens ratio non obst. Bar. esset opus eius dictum restringere ad casum quo fructus per se deciderent, vel a tertio perciperentur nomine forte omnium creditorum, aliter non videt posse hoc dictum Bar. saluari. ¶ Circa secundam absurditatem consideratam per Bar. est etiam aduertendum, quia non transfertur vsucapiendi conditio per alienationem pignoris factam a creditore, seruatis seruandis, immo transfertur domi. p

22 alleg. §. econtra. † Nec potest defendi Bar. intelligendo vt loquatur quando res aliena fuit data pignori. quoniam res aliena pignori dare non potest. l. ij. ff. de pigno. ac. l. rem alienam cum glo. ff. de contrahen. emp. Saluat Ias. in casu quo debitor hipotecat rem in qua habet quasi dominium, vt patet. l. si ab eo. ff. de pigno. vbi tex. no. et in. l. serui nomine. ff. tit. j. et. d. §. per seruum corporaliter. Posse preterea generalius saluari dicit vin. vbi omnes venderent, non tanquā creditores, sed tanquam domini, et vt rem propriam, tunc enim omnes transferrent vsucapiendi conditionem, si omnes ciuiliter possiderent. Sed aliena est hec saluatio ab intentione Bar. qui procul dubio intellexit de creditore qui vendat vt creditor, et ex facultate a iure sibi concessa. Tu ergo saluare potes dicendo, q sicut tenet pignus ratione quasi dominij, ita etiam veniri potest ad venditionem quam nihil repugnet, et vere alia non fuit intentio Bar. ex quo sumi potest no. ampli. ad. d. §. econtra, et. d. l. fi. C. de iur. domi. impe. s. q quando est res pignori, vel hipothece obligata, que erat aliena, ab eo qui vsucapiebat per venditionem creditoris transfertur vsucapiendi conditio. ¶ Quo ad conclusionem Barto. an vera sit. Adde contra facere, quia ea stante sequi videtur, q vnus non possit, eadem ratione, possidere naturaliter, alius ciuiliter, q

est contra

est contra hunc tex. in versi. sabinus, solue vt per Modernis. Aduertendum est preterea, quia ratio que communiter Doc. mouetur, vz, quia impossibile est duos eiusdem rei dños insolidum esse, quid contingeret, si vterq; ciuiliter possideret, quia vterq; vsucaperet. Nam hec ratio non videt sufficiens sm Cuma.(quē tñ nō bñ refert Alex.) qm q̃ primum vnus vsucepit, alius qui ciuiliter possidebat, & vsucapiebat, desinit vsucapere.

23 † Nec vf posse substineri intelligēdo, & ponēdo q possessio eo. tēpore quesita esset vtriq;, qm lz ponamus duos insolidū possidere ciuiliter, & simul ēt vsucapere, & insolidū, nō tñ ppea sequitur q insolidū fiant dñi, demū cōpleta vsucapione, ex quo nūc causatur acquisitio dñij per vsucapionē, sicut videmus contingere qñ duo actus momētanei tendunt ad acqsitionē dñij insolidū, in diuersis psonis, nā nō fit insolidū acquisitio, sed faciūt sibi partes p cōcursum. l. si pluribus. ff. de leg. i. & in proposito tradit Bar. in. l. si duo. ff. vti possi. in prin. col. ii. versi. & sic mihi vf. Pro quo ēt facit tex. in. l. i. §. si vero, in prin. & melius in. §. seq. in ver. si vero nō oēs. C. de cadu. tolen. vbi qñ legat eadem res duobus diuersa oratione, glibet insolidū actionem habet, & sic rei vendi. quādo spēs testatoris legata fuit, & sic duo habent dominium insolidum mero iure in legatarios translatū. l. a titio. ff. de fur. licet impossibile sit q insolidū acta, & effectualiter rem cōsequantur, & ideo faciant sibi partes p cōcursus, ita in pposito cōtingeret, q si plures ciuiliter insolidū possiderēt, & cōsequenter insolidū vsucaperent, facerent sibi partes p cōcursus vsucapione completa, & sic cessaret absurdum pdictum, q duo fierēt effectualiter eiusdem rei dñi insolidū, presertim qa acquisitio dñij p vsucapionē nō fit añ vsucapionē cōpletā, sed in illo momēto, & extremo tēporis pte, qua pficitur vsucapio, vt ingt Bar. not. in. l. ab hostibus. §. fi. ff. qui. ex ca. maio. & Areti. ff. §. .i. col. ij. Potest ēt difficultas augeri, qm ponēdo vt. ff. q eodē momēto presuponatur duobus quesita posses. non potest constare cui sit acqsita ciuilis vacua a ciuili alterius, & cōsequēter vf detur impediri vsucapio, p tradita p Ci. Bar. & alios in. l. cum res. C. de proba. Bar. in. l. celsus. ff. tit. j. & Alex. h i fi. Et sic ex pdictis opus est fateri q dcā cōis rō non sit sobstentabilis. Sed non propterea dicēdū est cōem opi. (p qua dicta rō fuit adducta) pariter nō esse subsistētabilem. Nā pro ea facit optime tex. h inductus vt p Soci. int. l. si duo. ff. de pca. iuncto. §. qui ad nūdinas, inducendo vt p eundem. Quā conclu. limitare debem' cū Roma. vt nō procedat, qñ diuersi respectus insint, nā duo possunt diuersis respectibus eandem rē insolidum possidere ciuiliter, de qua limi. vidēdū apud Areti. & Soci. negari tñ non potest qn Bar. cōtrariū senserit, q̃uis id cōcedat in nāli, vt in sequenti. q.

24 ¶ † Querit Bar. an duo possint eandē rē insolidū possidere nāliter. Ex cuius dictis habemus regulā negatiuā cū limitatione hac, nisi eēnt diuerse possessiones, numero, licet nō specie, differentes, tendentes ad diuersos effectus, quia am he pñt dari insolidū in eadē re, vt in vsufructuario, & in vsuario p. l. si. ff. vti possi. nā illud interdictū nō cōpetit nisi in pretendētibus possidere res immobiles. l. i. §. i. eo. tit. l. i. ff. vtrobi. Quo ad regu. omnes cōsentiunt Bar. Quo ad limi. cum Bar. sunt Jmo. Roma. & Alex. sed Pau. Cuma. & Areti. contra. Et dicit Pau. q vsufructuarius, & vsuarius pro ptibus equalib' naturaliter possidere (non aūt insolidū) licet plus iuris insolidū, & separatim per se hēat vsufructuarius q̃ vsuarius p. l. si finita. §. cū aūt. ff. de dam. infe. inducēdo vt h p Alex. Et ad. d. l. si. que mouetur Bar. rñdet Pau. quia intelligit q glibet pro dimidia possidet ea rōe, qa illud interdictū cōpetit ēt ei qui tm partem in fundo possidet. l. i. §. h interdictū eo. ti. Et ad rationem Bar. est intentionis respondere (vt deducit Alex.) qa lz vsufructus, & vsus sint incerti, tñ possessio est in re corporali. i. fundo, nec respectiua ad ius incorporale. d. §. cum autem. Secundo adducunt Cuma. & Areti. quia dicunt eē contra rationem huius tex. que viget etiam vbi differentia est numeralis, nam cum pos. sit quedam tenuta representata vt in. §. neratius. ff. ea. l. sequitur naturaliter & in genere impossibilitas q duo eandē res teneant, quamuis possessiones numero differant. Ad primum respondet Alex. habet enim diuersam rationem quoniam peruenitur (illa possessione mediante) ad secundum decretum, & sic ad dominiū acquisitio. d. l. si finita. §. iulianus, vnde si insolidum possiderent, insolidum, mediante secundo decreto fierēt domini, & sic subesset absurdum, de quo in. d. §. si duobus vebi culum, que fuit rō. Bar. ff. in fi. quā responsionez Soci. & Jmo. improbant, quia (vt dicunt) non concludit, nisi quare non possideat quilibet insolidum, non autem quare incertitudo ratione loci, & quote damni, & sic respectu iuris creditorum an impediat quin plures possideant pro parte indiuisa, quod tendit directo contra fundamentum Bar. Tu aduerte, quia sentit q tantum assignetur per secundum decretum, quantum possidetur, seu tenetur ex primo, quod est contra glo. ibi. & in. §. vbi autem ea. l. vbi dicunt ex solo decreto solum sequi immissionem p mēsura dāni illati. Ad hūc tex. rñdet Soci. q quatenus vsufructuarius possidet insolidū respectu vsufr. respectu vsus, iuris interpretatione, censetur non possidere, & pari modo econtra, sicut dicimus in possessione naturali, & ciuili, nec alia fuit mens Bar. Sed aduertendum est, quia reg. huius tex. non deuitatur penitus. Et tenendo contra Bar. ad. l. si. potest dupliciter respondere, Primo tenendo primam declarationem glo. ibi q possideant pro parte indiuisa. vt in. d. §. cum autem cui non bene respondet Alex. vt. ff. Secundo q ibi loquatur in quasi possessione iuris vsufructus. & vsus, vt constat in. iij. parte, ibi idem erit probandum & si vsufructus quis sibi defendat possessionē. Item in vltima parte proinde & si alter vsum, alter vsumfructū sibi teneatur, & bis interdictum erit dandum, tu inducas totaz legem, nam etiam in prima parte facit quando inter duos vsufructuarios. nam q intelligatur ratione quasi posses. iuris vsufruc. patet in seq. secunda parte, quando alter vsumfruc. alter possessionem sibi defendit. Nec ob. ratio Bar. ibi cum quo Alex. hic, quoniam non est concludēs, & communiter improbatur, vt hic per Soci. & Jas.

25 ¶ † Et quia, nec aliter. d. l. intelligi debeat. s. de quasi posses. vsufruc. vel vsus probatur per tex. not. l. iij. §. qui vsufructus nomine qualitercumq; fuerit in quasi posses. ff. de vi & vi arma. Facit etiam quod ait Are. q ibi non competit interdictum vti possidetis ratione naturalis possessionis, sed ratione ciuilis & naturalis quasi posses. ipsius iuris, p qua quasi posses. etiam q non habeatur naturalis rei competit interdictum illud, licet vtile. l. quotiens la. ij. ff. de serui. tit. generali. & glo. ordi. l. i. in prin. ff. vti possi. Quod sentit glo. d. l. si. dum exposuit possessioni. i. quasi possessioni. Nec refert q illō interdictum non competat nisi possessori soli, vt. ff. dixi, nam vsusfructus & vsus solo coherent, & ideo quia non est proprie inductum ad quasi posses. talium incorporalium rebus coherentium, non competit directum, sed vtile, vt dictum est, ex quo sequitur limitatio ad. d. l. si. q non procedat in vsufruc. & vsu in rebus mobilibus, que sine dubio est, quoniam etiam tenendo cum Bar. nō potest aliter intelligi per. d. §. i. & d. l. i. ff. vtrobi. sustentabilior ergo est opi. cōtra Bar. q immo naturalis pos. etiam numero differens, & ad diuersos effectus tendens, & sic generaliter, non potest esse insolidū apud plures, q̃uis Cian. applaudenter magis q̃ concludenter opi. Bar. defendere conatur, & pro ea etiam Soci. in fi. quedam adducat, non multū vrgentia.

26 ¶ † Querit preterea Bar. an corporalis possit esse insolidum apud plures, & respondet, vt per eum habes, cum q̃ simpliciter alij, caue tamen, quia inquantum considerat corporalem vt specie diuersam a naturali, non bene loquitur, quoniā in specie differunt, vt. ff. l. i. in prin. Et Bar. cōmuniter Doc. cōcludūt, decisio tamē hec Bar. firma remanet, quia est naturalis tendens ad eundem effectum, quo casu, etiam sm ipū Bar. ff. in propi. q. conclusum fuit non posse insolidō esse apud plures.

27 ¶ † Querit vlterius Bar. quot possint eandem rē possidere diuersis possessionibus specie, ac numero, & respondet, q gnqz, vt per ipsum habes, cū quo doc. cōiter. sed tu aduerte, nam tenendo qō tenēt. ff. Cuma. Are. & reliq sequētes, q plures nō possint eādē rē insolidū possidere, diuersa possessione, ēt si tm numero differāt, qō & nos tenuimus, seqt q pariter Et Bar. tenēdū est hic, & sic q illi naturaliter possidentes faciūt sibi ptes p cōcursum, sicut in palle. §. cū aūt, vel tene aliam cōclusionez, (licet contra communem) q vsufructuarius, & similes, rem in qua ius habent, nullo modo possident. vt. ff. dictum fuit, Aduerte preterea, quia etiam secundum ipsum Bar. tenendo q persone de quibus per eum possideant naturaliter insolidum, omnio male dicere videtur, nam in questione proponit de possessionibus specie, ac numero differentibus, & tamen iste quas ponit solum numero differunt, non autem specie, sed saluari potest (licet non absq; duricie) q in principio questio. simul & commixtim, tam de differentibus specie, quam de differentibus numero, quod apparet ex conclusione ibi

conclu. do ergo &c. Item in quantum Bar. subdit in eadem re posse constitui reum usufructuarium, & reum usuarium intelligas declarando ex intentione Alex. col. ante pe. si primo usus quam usufructus constituatur, nam econtra non posset in preiudicium usufructuarij non consentientis. Subdit preterea Bar. quonem precedente adiacente, quando duo usuarij in eadem re constituti, possideant, & subinde generalem conclusionem, dic ut per eum. ¶ † Querit preterea Bar. an quasi possess. que datur in quolibet iure possit esse insolidum apud plures, & concludit affirmatiue per ll. quas adducit, intelligens quod sic in eis probatur ipsum ius posse insolidum esse apud plures, ita & quasi possess. eiusdem, que in pacientia consistit, ut. l. quotiens. ff. de serui. que insolidum prestatur vnicuique ipsorum. cum Bar. transeunt omnes, excepto Jas. qui in contrarium allegat. c. is cum de prescrip. uer. cum duo, quam etiam prius adduxit Areti. in fi. Sed viii. col. fi. saluat Bar. ut per eum. ¶ † Querit ultimo Bar. an detentatio possit esse insolidum apud plures, dic ut per ipsum, cum quo doc. communiter, & sustine inductionem §. si duobus vehiculum. (que Jas. dicit facere in oppositum.) nam Bar. habuit pro absurdo quod pro custodia insolidum teneatur, qui eam insolidum non habet, cum obligationem talem debeat proportionata ei precedere, & hoc verisimiliter voluit Bar. Glo. in uiri. pre format. q. dic ut per eam, cum qua Bar. & Doc. Aduertendum est tamen dum omnes adducunt pro concor. glo. in. d. §. si duobus. nam quatenus loquitur de emphiteota faciente usufructuarium, male loquitur, & contrarium firmat Bar. in. q. de qua. s. videnda sunt etiam que circa istam glo. addit Alex. & latius Jas.

¶ Summarium. §. Nihil commune.

1 Judicium duplicis speciei est. s. possessorium & petitorium.
2 Interdictorum possessoriorum triplex est species.
3 Proprietas pro dominio quandoque, & de differentia inter dominium & proprietatem.
4 Proprietas utilis an detur.
5 Proprietas quid sit, & quod nuda & plena differunt.
6 Possessio & dominium sunt separata.
7 Illatio non fit ex diuersis. & inde questio ad statutum.
8 Petitorium intentans quodlibet possessorium non impeditur intentare.
9 Rei vendicatione agens non videtur renunciare possessioni.
10 Rei vendicatione ratione naturalis possessionis non intelligitur suspicari se posse repelli.
11 Jus gentium etiam que facti sunt introduxit.
12 Dominium & possessio non sunt proprie incorporales.
13 Dominium an proprium detur in turribus.
14 Libellans si dicat se dominum & probet de usufructu vel alia seruitute an debeat obtinere.
15 Clausula, non tantum modo quo supra, & clausula petens sibi sal. &c. operatur ut obtineatur ex clausula probata licet non deducta.
16 Dominum fundi se dicens, & probans se esse usufructuarium.
17 Possessio & dominium qualiter se habeant ut excendentia & excessa.
18 Contraria proponens in libello an & quando audiatur.
19 Interdictum de itinere actuque priuato quando habet admixtam causam proprietatis.
20 Sententia lata in petitorio quando per eam fuit declaratum rem rei dominum an obstet agenti possessorio recuperandi.
21 Spoliatus quando si, ante omnia restituendus vel non. nu. 22. 23. 25. 28. & 30.
24 Notoria iniquitas & nullitas faciant ut possit appellari ubi alias non posset.
26 Statutum quod nulla exceptio operari possit non excludit notorium.
27 Captus non rite, ubi per suam confessionem constat de debito non est relaxandus.
28 Spoliato clam an obstet exceptio dominij.
29 Spoliato re ipsa probata videtur antiquiori possessione probata.
30 Spoliatus possessione mobilium an sit ante omnia restituendus.
31 Absolutoria lata in petitorio an obstet agenti postea possessorio retinendi.
32 Sententia non facit notorium iudici, qui eam non tulit nisi producatur.
33 Absolutoria lata in possessorio an pareat exceptionem rei iudicate in petitorio.
34 Renuncians petitorio utrum videatur renunciare dominio, & aduersario queratur.
35 Cedens rei vendicationem non transfert in cessionarium dominium.
36 Renuncians liti nihil dicitur cedere.
37 Renuncians liti an & quando debeat in expensis condemnari.
38 Reus maliciose differens opponere exceptionem debet in expensis condemnari.
39 Actor ostensa probatione iuste excep. litem iniustam prosequens condemnari debet in expensis totius litis.
40 Actoris assertio negata per reum non prodest reo, nec in ea potest se fundare.
41 Confessio facta in summario iudicio preiudicat in ordinario, secus in alijs probationibus.
42 Reus negans agentem possidere non potest eum repellere ratione contrarietatis.
43 Judex ex officio suo potest repellere agentem postea in petitorio propter eius confessionem in positione possessorio.
44 Negans assertionem non potest se in ea fundare etiam si tacuit contumaciter, limita si negationem tamquam erroneam in continenti reuocet, etiam in diuerso iudicio. & nu. 45.
46 Agens petitorio an videatur renunciare possessioni, quam habet & per consequens iudicio possessorio.
47 Possessio per obliuionem & certo lapsu temporis amittitur, & qualiter.
48 Barto. non ita bene dicit in repetitione sicut alibi.
49 Petitorium proponens an videatur renunciare possessorio sciens se possidere.
50 Renunciatio contenti in precedenti incompatibilis cum sequenti, tunc ex sequenti inducitur si factum intentione agentis sortiatur effectum. & valeat.
51 Declaratoria dominij debet ferri in iudicio rei vendic. & si reus non possideat, & absoluatur.
52 Agentis petitorio est intentio, ut declaretur eum esse dominum, sed interdicto uti possidetis est ciuiliter possidere.
53 Executio in petitorio fit in re precise si eam reus habeat, si non fit ad interesse in uti possidetis ad interesse indistincte.
54 Executio in rei vendicatio. an fiat officio iudicis vel iure actionis.
55 Proponens primo petitorium simpliciter & deinde possessorium simpliciter, an videatur utrumque proposuisse respectu eiusdem possessionis vel diuerse.
56 Petitorij propositio necessario non respicit possessionem naturalem.
57 Ambigua intentio actoris qualiter declaretur, & quod per iudices & non per partem, & de intellectu. l. siquis intentione ambigua. ff. de iudic.
58 Declaratio ambiguam intentionem libellantis an transeat ad heredes.
59 Petitorium & possessorium an possint eodem tempore intentari.
60 Cumulatio possessorij adipiscende ante conclusum in causa super petitorio an sit permissa.
61 Cumulatio possessorij adipiscende post conclusum in causa super petitorio an sit permissa.
62 Sententia absolutoria lata causat ius reo in presenti, secus in futurum etiam de proximo.
63 Probationes facte per reum de dominio in iudicio petitorio, poterunt produci ad repellendum agentem in possessorio.
64 Probationes post conclusum in causa faciunt notorium declara ut nu. 67. & 68. & limita nu. 66.
65 Peremptoria exceptio de qua notorie constat prodest non solum ad diffinitiuam consequendam, sed ad repellendum aduersarium a limine iudicij.
68 Sententia que non transiuit in rem iudicatam non facit notorium permanens.
69 Jus canonicum clare decidens dubium de iure ciuili etiam in foro ciuili seruandum est.
70 Cumulatio pet. & pos. adipiscende an fieri possit si sequitur secundum iudicium summarium. l. pos. finiri citius quam primum ordinarium. l. petit.
71 Cumulatio petitorij & possessorij adipiscen. an fieri possit quando absolutoria ferenda in primo petitorio est exceptionem rei iudicate non secundum regularem cursum causarum.
72 Petitorium primo proponens non prohibetur postea intentare pos. recuperande si onus probandi in utroque subire velit.
73 Actor primo agens petitorio potest sponte tale iudicium differre, & super possessorio recuperande procedere. lim. auc. qui semel. C. quomo. & quando iudex.
74 Agens rei vend. contra violentum possessorem excusatur a probatione

tione dñij. pbata violētia possessoris, & an possit declarato-
ria dñij sequi non probato de dñio. num. 75.

76 Sētētia in petitorio prius intentato an sit proferēda post latā sententiam contra reum in possessorio recuperande, & qñ ferenda est qualiter formari debet.

77 Quasi possessio iurū incorporaliū transfert onus probandi in adversarium, & qualiter.

78 Actor primo intentās petitoriū pro iuribus incorporalib⁹ potest hoc iudicium suspendere transeundo ad possessoriū retinende ad hoc ut transferat onus probandi in primo iudicio in adversarium.

79 Possessorium retinende proponens, quā per alium habebat vel per se ignorans in re corporali an possit supersedere petitorio prius moto.

80 Possessorium retinende habens causam dominij non concurrit cum petitorio.

81 Probationes in iudicio summario licet regulariter fidem non faciant in plenario tamen secus si plenarie in summario probatum fuit.

82 Conventus primo petitorio si intentet possessorium recuperā de ratione possessionis ablate post iudicium petitorium susceptum an sit audiendus, ut interim suspēdatur petitoriū.

83 Petitorio primo proposito an postea proponi possit possessorium recuperande ratione possessionis ablate oñ intentatum petitorium, ratione diverse possessionis.

84 Contrarietas obstat agenti etiā diversis iudicijs, & sic ampliatur. l. i. C. de furt.

85 Petitorio ab uno primo intentato deinde ab alio possessorio recuperande post litem contestatam super petitorio nec fuit interrogatus reus an possideret. an sup utroque pcedi possit.

86 Reus conventus primo petitorio post litem contestatam recōvenniens actorem de spolio non potest opponere except. in primo iudicio & non procedatur in eo sed & prius de spolio cognoscatur.

87 Possessorium recuperande licet non suspendatur per petitorium, tamen suspenditur iudicium quo queritur, an persona tali iudicio conuento possit esse in iudicio.

Nihil Cōmune.

Hic. §. Celebratissim⁹ est, subtilem, difficilem valde utilem, & practicabilem materiā cōtinēs, quam Bar. solēni sua Repetitione illustravit. Summa & dividi ut per ipsum Bar. cum quo alij cōiter. Añ casus positiones ad evidentiorem intelligentiam, iuxta. tex. in. l. i. ff. de ori. iur. † Premitte imprimis & iudicium duplex seu duplicis speciei dr. Alterū petitoriū, qd est in quo res ipsa petit, & presertim rei vendicatione, dictū a petendo, qa petitio actionē in rem significat. l. actio. ff. de ac. & ob. Alterum possessoriū in quo nō de re, sed de rei pos. agitur, nō. n. largissime accipim⁹ rei verbū, ut insti. de re. corp. & incor. & l. i. ff. si cer. pet. Quā duplicē iudicij speciē considerat ad intelligentiā glo. or. in. l. fi. C. q legi. per. & ō petito. habemus tex. in. l. qui petitorio. ff. de rei vendi. quo ad id omnium ō iure cum. † Secundo premittitur & interdictorū possessoriorū triplex est species, pūt & prox. alleg. glo. & alia in. c. pastoralis, & ibi Clarus Abb. licet neutrā alleget Alex. de cā. pos. & pprie. quā triplicē speciē ponit iur. cōsul. in. l. ij. §. fi. ff. de inter. & impera. insti. de inter. §. sequēs cū. §§. seq. Prima species est adipiscēde pos. introducta ad acquirēdā pos. ei qui nūq̄ rē, cuius pos. vult adipisci. possedit, ex illa cā, ut est interdictū quorū bonorū cōpetēs directū successori de iure pretō. & sic p bono. pos. ut. ff. quorū bono. p totū, & utile successori de iure civi. & sic heredi, nō aūt simpliciter debemus ponere dictū interdictū cōpetere heredi, qa intelligeretur de directo. ar. l. i. §. qui in perpetuū cū glo. ff. si ager vec. vel emphi. pet. pretor. n. nō facit quē heredē. §. quos aūt insti. de bono. pos. ut facit inadvertenter Alex. qd esset cōtra premissa que dicit etiā glo. in rub. ff. & C. quor bono. & cōpetit tale īterdictū quo. bono. cōtra possidētes seu tenētes res eius qui ex bonorū pos. vel aditione de iure civi. success. sit, sive teneant ti. p herede qui cōveniunt, sive ti. pro possessore ut in precallega. iur. Et ideo dixi cōpetere id interdictum ei q pos. adeptus nō fuerit, qa si semel adeptus fuit pos. rei hereditarie admodū nō cōpetit ei tale interdic. et si cecidit. Ad quod Alex. d. et glo. ordi. in. c. i. de cōfel. li. vi. Ubi glo. i. in fi. ibi cavent vc. Sed quid opus est glo. authoritate, cū sit tex. l ter. i. d. §. fi. l. ij. & §. sequēs. ver. itaque, & sic indecens est allegat ad id glo. ut. d. glo. vulga. in. l. sed licet. ff. de offi psi. & rō quare tunc nō cōpetat est qa qñ fuit semel adeptus nō dr amplius possessio illa ex iure hereditario, sz heredis, ut. ff. l. i. §. veteres, ubi late scribētes. l. heres p servū. ff. de acqui. here. ¶ Subijcitur etiā dicte speciei interdictū quorū legato. & interdictū salviani, de qbus. ff. quorū lega. & ff. de sal. inter. ¶ Secūda spēs ē retinēde possessionis, & ē interdictū uti possi. de quo in tex. nro & in pal. leg. l. ij. §. fi. & §. retinēde. insti. de interdic. & ff. uti possi. p totū. Itē inter. Utrobi, cōpetens p rerū mobil. pos. retinēda ut palleg. iur. & ff. utrobi. Nā uti possi. solū p retinēda pos. imobiliū. Tertia spēs ē recuperāde pos. cui subijcit interdictū vñ vi. de q ff. de vi & vi ar. p to. & hr in. §. recuperāde. insti. de interd. & l. c. cū ad sedē. in. c. sepe. de resti. spoli. & in. c. reintegrā. iij. q. i. illud tñ ē remediū civile nō pretoriū & remediū. l. fi. C. un. vi. et cōpetit ei q possidere desijt, ut dicit Alex. nō tñ subijcit dicte spēi interdictorū recuperā qa cōpetit cōditio ex illa. l. nō tñ ē interdictū ut patet, qa nō a pretore sed ab impere. iductū, sicut et competit spoliato remediū. d. c. reintegrā. ac et remediū. l. si qs in tantā. C. un. vi. ut. d. et palleg. glo. in. d. l. fi. imo et tex. in. §. recuperā. insti. de interd. q nō sūt interdicta. Et id ne dicas Alex. supine errasse, intellige & nolit dicere esse interdicta, sed remedia ad pos. recuperādā cōpetētia, tertio principaliter pmittendum Quod petitoriū quo res vendicat cōpetit dño cōtra possidētem vel detinētē, & sic reqrūtur in rei vēdi. hec duo extrema domiñū ex parte agētis & pos. seu detētatio ex pte cōvēti. l. in rem. l. officiū. ff. de rei ven. l. i. C. de alie. iudi. mu. cā. fac. c. examinata. de iudi. & hr in. §. oium. insti. de actio. ¶ Casus inter. Ita ponas. Titius intētavit rei vēdi. ad fundū cōtra Gaium dicēs eū dē Gaiū nālr possidere vel detinere dictū fundū iure dominij ad ipm agētē spectātē & ptinētē, & in hoc iudicio rei ven. litē fuit cōtestatus. Deinde cepit dicere se possidere dictū fūdū, & in ei⁹ possessione se turbari ab eodē Gaio, & id ꝯ eūdē Ga. pponit interdictū uti possi. & sic secūdū iudiciū circa eūdē fundū instituit agēs dicto īterdicto. Queritur an sit audiēdus. Et pre rōe dubitādi primo videbatur rñ ꝯ dēdū negative, qa cū ipe prius egerit rei vēdi. videbat sibi obstare exceptio litis pen. ac et except. duplicitatis, qa nō debet quis lite pendente circa eādem rē ad aliud iudiciū trahi, sed ubi cepiū &c. l. ubi acceptū. ff. de iudi. nec debet duplici iudicio defatigari circa eādē rem, & ad eūdē finē, put videntur tendere dicta duo iudicia, qa p vendica. nō domi. quod habet, sed & desinat detinere convētus petit agēs & per interdictum uti possi. & desistat a turbatione desinendo tenere, & sic in effectu vr & in utraque petitione & iudicio ad idē & eundem finē ageretur & sic diversis iudicijs reus pro eodē defatigaretur, cōtra tradita in auc. qui semel. C. quō. & qñ iud. & in. l. edita. C. de eden. Et sic obstare vr et except. duplicitatis. Itē & ex alia ratione videbatur nō esse audiendū. Quia cū primo egit rei vendi. vr & desierit animo possidere dictum fūdū ex quo rei vendicatio nō competit possidenti. d. c. examinata. & §. eque. insti. de actio. Et ppterea, dū possidēs egit vr & desierit aio possidere, put pōt iux. l. si qs vi. §. dfia. ff. eo. Et cōsequēter et vr repellēdus, qr vr sibi ipsi cōtrarius. c. uni. ver. cib⁹, ve. eccle. benefi. c. pe. in fi. de offi. dele. in. vi. l. i. C. de fur. & ff. lati⁹ cū Bar. Premissis nō obstañ ꝯtrā rñ & ad summovēdū primas rōes pēdētie & duplicitatis pmittit iur. cō. unū gñale dcm, ut ostēdat dcā iudicia eē circa diversa, dicēs nihil cōe hre pprietatē cū possessione, & id in spe inferens ad decisionē dubij subdit nō denegari interdictū uti possi. ei qui cepit rē vēdicar deinde in tertia par. ad summovēdā aliā rōnē de qua. ff. subdit nō eē verū in casu pmisso & ille q egit rei vēdi. visus fuerit renunciare pos. quā habebat in re, ad quā rei ven. agebat, vult dicere, quia pluribus modis pōt cōtingere rei vendicationē dari possidēti, ut si del occasione detētationis seu tenure civiliter & naturaliter possidēti, vel simlr possidēti occasione nālis penes cōvētū existētia. ut. l. officiū. ff. ō rei vēdi. vel ꝯcivilter tm possidētē ut darē pōt, ut p Bar. ff. l. iiij. cōbina. vel qñ cōvētus dolo desijt possidet nālr ipo q agit civilr possidēte iux. l. si et. §. sed & si. l. is qui dolo. & l. quo quidē. ff. de rei ven. hic est casus magistralis & p Alex. vr aliū figurat⁹. ¶ † In tex. ibi pprietas expone p domi. qa pro eo hic accipitur, sicut etiā in rub. & c. i. de ca. pos. & propri. extra, secundum Ab. ibi in secundo no. & in. l. i. §. huius autem. ff. uti pos. & per Bar. ita intelligentem tex. in ver. proprietas possessionis, & exponentem. i. dominium possessionis. i.

egri iuxta.l.interdũ.ff.de ver.sig.in.l.locorũ.C.de ol eg.de ser. li.xi.ade meliorẽ tex.in.l.per procuratorẽ.C.eo.facit ſm Jaſ. qꝛ ſicut reperitur poſſeſſio, ꝛ quaſi poſ.vt.l.ſeruus.§.in corpo rales.iuncta glo.ff.ti.i.Jta etiã reperitur ꝓprietas ꝛ quaſi proprietas.l.ij.§.quedã.ff.de interdi.quẽ tex.ſin.d.Bal.poſt Jac. Alue.ꝛ in.c.i.§.i.de inueſti.de re alie.fac.Et bonus eſt tex.in .c.ſi.de iudi. Sed hoc ſimi.nihil ad ꝓpoſitũ qm̃ nihil cõe hñt poſ.ꝛ proprietas, vt hic,nec põt ſaluari in domi.ꝛ quaſi domi. qꝛ.ll.allegate per ipſum Jaſ.ſolum de poſ.Jtez quaſi domi.qđ eſt illud qđ cãt publicianã nihil habet ſimilitudinis cũ quaſi ꝓprietate de quo in.d.§.ꝛ.d.c.vltimo facit etiã ſm eũdẽ Jaſ. qꝛ proprietas dr̃ quaſi proprie tua. ¶ Jn cõtrariũ tñ ꝙ immo ꝓprietas ꝛ domi.differant.facit tex.in.l.ſi procurator tibi dominiũ mihi ꝛ proprietas acquiritur.ff.ti.i.ꝛ tex.l.i.ꝓprietatis domi.C.de proba.qꝗd ibi.d.glo.ad idẽ.c.ſepe. de reſti. ſpolia.

4 ¶ †Et qꝛ Jo.Fab.inſti.de ac.in.§.ſed iſte col.xv.tãgẽs hoc dub.ſ.in quo differunt domi.ꝛ ꝓprietas nihil boni.d.ſm Jaſ. Jđ ipſe dicit credere ꝙ in eo differãt,qꝛ dominiũ ſit terminus magis latus cõprehẽdẽs quodcũqꝫ domi.ſiue directũ ſiue vtile immo ẽt vſufructuarius dr̃ hr̃e domi.l.iiij.ff.de vſufruc. Proprietas autẽ ſolũ directa dicit̃ vt cõſtat ex ethimologia ſm ipm̃ Jaſ.Jtẽ Bal.in.l.cũ res.C.de ꝓba.hoc ſentiens dicit ꝙ ꝓprietas nũꝗ̃ ponitur niſi pro directa, ꝛ nũꝗ̃ pro vtile domi . Et idõ directus dñs habet proprietatẽ nõ autẽ feudatarius emphiteota ſuperficiarius, vel ſimi.Et ꝙ proprietas nũꝗ̃ capitur niſi ꝓ directo ꝛ vero domi.ait Jaſ.Quod tñ ego nõ eẽ verũ ꝓbo ꝑ tex.in.l.interdũ.ff.de verbo.ſigni.ꝛ melius adhuc per tex.in.l.

5 ſi tibi vini.ff.de vſufru.ea.re.q vſ.cõ.† Jđ cũ Moder. Valentiñ in rub.de ca.poſ.ꝛ propri.dic ꝙ proprietas eſt ius rei coherẽs ꝛ vni ſoli cõpetens, dr̃ ius pro gñe cetera nõ cõueniũt dño qꝛ illud adheret perſone ad quã ſpectat ſm Jo.Fab.in.§. oium. inſti.de ac.quem ibi ſequitur Jaſ.ꝛ Soci. in pulchro caſu ꝛ cõſi.clxxvi.col. penul. Ex qua diffi.etiam patet ꝙ in.d.l. interdũ ꝛ.l.ſi tibi eſt impropria locutio.Et predicta deducit Jaſ.ad prac.iuxta no.deci.Bal.i.l.ij.ff.de cõ.inſti.Jn quo me refero ad dicta.ff.l.i.in prin.in. ij.q.Bar.vbi tenui cõtra . Adduntur ẽt ꝙ ꝓprietas plena ꝛ nuda differũt.vt in.l.ſeminę.§.illud.C. de ſecũ.nup. ¶ Jn tex.ibi cepit,ſupple cũ Pau.ꝛ fuit litẽ cõteſtat.iuxta.l.amplius nõ pe.ff.rez ro.hab. ¶ Jn tex.ibi nõ.n. vr̃.ꝛc.ſupple cũ Pau.ſ.ſemper. ¶ Jn tex.in ſi.in ver. vendicauit,expone.i.vendicationẽ propoſuit ſeu rei ven.egit,non ꝙ ſupponat iudicium perfectũ quicquid dicat Jaſ.adducens ſimile in Euangelio,nã tex.loquitur dñ finitũ iudi. in petit.vt.ff.vidbesimus, ꝛ maxime in.v.lec.in qua ita exponunt ꝛ intelligunt Doc.ꝛ ſic nõ bñ intelligit Jaſ.nec nos mouere debet ver. vendicauit licet ſit p̃teriti perfec.qꝛ.ff.dixit vendicare cepit, ꝛ in eiſdem termi.loquitur in ſi.ꝛ ſic declarando ſequentia ex precedẽtibus patet eſſe veriorẽ expoſitionẽ vendicauit.i.vendicationẽ propoſuit. Ad quod eſt tex.in.l.cuz fundũ.§.ſi.ff. de vi ꝛ vi ar.

6 ¶ † No.primo ꝙ domi.ꝛ poſ.nihil habẽt cõe. Concor.l.per miſceri.ff.eo. Jđ ait tex.l.i.§.huius aũt.ff.vti poſſi.ꝙ ſeperata debet eẽ poſ.a proprietate, ꝛ in.l.ſi duo in ſi.ꝙ lõge aliud eſt ꝓ.ciũ rei aliud poſſeſſionis. Jtem proprietas ſolo aio emitti non põt,ſecus in poſ.l.ſiquis vi.§.differẽtia.ff.eo. Unde facit ꝙ ex poſſeſſione quis nõ preſumat̃ dñs, de quo ꝑ Bar.in.l.pe.ff.õ. cõdi.inſtitu.Et per glo.ꝛ Doc.l.ij.ꝛ.l.cũ res.C. de probatio.

7 No.ij.ex diuerſis nõ inferri. concor.l.ſi.ff.de calumnia.l.papinianus exuli.ff.de mino.l.inter ſtipu.§.ſacrã.ff. de ver. ob .l. ſi maritus vbi Bal.C.de dona.inter ui.ꝛ vxo.Quod inducit ad prac.Gemi.i.c.cupientes.§.ꝙ ſi per.xx.de elec.lib.vi.ꝙ ſi ſtatutũ excludat a perſequutione cauſe nõ ſeruantez certã ſolemnitatẽ.ff.certũ tempus a ſtatuto prefixũ nõ obſtabit volẽti poſt dictũ tẽpus probare ꝙ ſua cã nõ cõprehẽdatur tali ſtatu. vt hic

8 per Jaſ. ¶ † No.iij.ſin.ſm Cuma.ꝛ Alex.ꝙ intentans petitoriũ nõ impeditur intentare poſſeſſoriũ retinẽde,nec alibi ita generalis in retinẽde olã ita ſpalis locutio reperitur ſm col.eodem modo nec recuperande.l.cũ fundũ.§.ſi.ff.de vi ꝛ vi ar.Eodem mõ nec adipiſcẽde, vt in.c.paſtoralis.de cã poſ.ꝛ proprie. vbi ẽt de recuperande,qui tex.eſt clauis in mã, niſi tñ cõcluſus ſit in cauſa ꝛ ſic renũtiatũ probationibus, vt.d.c.in oi ergo in

9 terdicto poſſeſſo.procedit hic tex. ¶ † No. Ultimo ꝙ agens rei vendi.nõ vr̃ poſſeſſioni renũciare. Et ſic ꝙ ẽt poſſidenti rei vi dica.cõpetit.ad quod ẽt tex.in ꝑallega.l.officiũ. Et põt ꝓ rõe dici qꝛ eũdo qꝛ ad iudicẽ cõditionẽ ſuã debet facere meliorẽ nõ deteriorẽ.l.aliã.ff.de nouã.l.nõ ſolet.ff.de regu. iur. inducta qꝫ ad augmẽtũ nõ debẽt operari diminutionẽ iuris , vt.l. cũ quidã.ff.de bono.poſ.ꝛ.l.ſi mãcipia in prin.ff.de fun.inſtr.

10 ꝛ inducta ad vnũ effectũ nõ debẽt opari cõtrariũ.l.legatis inutiliter.ff.de lega.i.ꝛ de adimẽ.lega.cũ ſimi.de quib' ꝑ Jaſ.in vltimo no.ꝛ ex hoc infertur no.per Cuma.ꝙ ille qui vadit ad iudicẽ intentans rei vendica.pro recuperatione naturalis quã habet cõuentus nõ vr̃ ſuſpicari poſſe repelli qꝛ perderet ciuilẽ. vt.l. clam.§.ſi.ff.eo.cuius cõtrariũ hic dicimus , ſicut ẽt nõ amittit poſ.nec vr̃ ſuſpicari poſſe repelli nũcians per iudicẽ,ſecus ſi verbo ſimplici. vt in.l.de pupillo.§.meminiſſe.ff.de no. op. nun. ꝛ no.ꝑ glo.ꝛ Doc.in.l.i.§.in operis.eo.ti.infertur ẽt ꝙ nõ ſiũt cõtraria qꝛ ſimul ſtare non poſſent.l.maxime.ff.pro ſoc.ꝛ in iudicio cõtrarius ſi eſſet nõ audiretur.l.i.C.de fur. ¶ Glo.prima diuiditur in.iij.in prima exemplificat tex.in prima par. in ſecunda ſimul communicet, ꝛ format tria contraria, in tertia ponit tres ſolu.ſecunda ibi ſed oppo.tertia ibi ſolu.nihil ꝛc.in prima ponit exemplũ in quo ille qui primo egit poſſeſſorio , licet ſuccubuerit,nõ prohibetur poſtea agere rei vendi.ad eandẽ rẽ, ergo nihil habẽt cõe ſed ſunt diuerſa qꝛ alias obſtaret exceptio rei iudi.vt in ea.l.allega.per glo.ꝛ.l.ſi mr̃.§.eandem. eo. ti. ꝛ ſic glo.nõ exemplificat tex.in ſecũda par.nec in tertia,qꝛ nõ cõueniret,cũ ſit ibi caſus ecõtrario , ꝛ Cuma ſe reſtringit ad pñ. huius.§.ſm Alex.ꝛ Moder.ꝛ pondera qꝛ glo.allegans illam .l.ſentit ampliationẽ ad hunc tex. ꝙ ẽt eius deciſio ꝓcedat qñ agens petitio.ſuccubuit,qđ ẽt vult Bal.noue.ff.in glo.ſeq.in.i. lec. ¶ Jn ſecunda, primo oſtendit pro formatione cõtrarii ꝙ immo domi.ꝛ poſ.habẽt cõionẽ reſpectu generis qꝛ vtrũqꝫ eſt ius ꝛ ſic incorporale,qđ eſt magis cõgrue dictũ, ꝗ̃ ꝙ habẽt cõmunionẽ reſpectu iuris incorporalis vt dicit Jaſ. Secũdo oſtẽdit ꝙ habẽt cõionẽ reſpectu hoc qꝛ poſ.eſt antecedens ꝛ dominiũ conſequens,ꝛ ſic rõe antecedẽtis ꝛ cõſequẽtis, vt. d. Bar. Uel magis congrue, vt.d.etiã Jaſ.dic ꝙ habẽt cõionẽ vt cauſans ꝛ cãtum. Tertio oſtendit ꝙ habent cõionẽ hoc reſpectu, qꝛ aliquando vnũ ab alio in actu acquiſitionis nõ ſeperatur, vt .l.per ꝓcuratorẽ.C.eo.ꝛ ſic habẽt cõionẽ ratione connexitatis

11 ſeu inſeperabilitatis.† Et quia glo.in prima oppo.facit aſſumptũ ꝙ dominiũ ꝛ poſ. ſint incorporalia,ꝛ illud nõ probat. Jđ Bar.ad probãdũ illud ſic argumẽtatur,ea q̃ ſunt iuris ſunt incorporalia.l.i.in ſi.ff.de re.diui.ꝛ inſti.de re.cor. ꝛ incor. in ſi. Sed dominiũ ꝛ poſ.ſunt iuris ergo incorpo. De dominio probat ꝑ.l.ex hoc iure gentiũ.ff.de inſti.ꝛ iu . Qui tex.nõ probat, vt ẽt aduertunt Moder.qꝛ nõ ſequitur domi.eſt inductũ de iure gen.ergo eſt iuris,qꝛ ius gen.introduxit ẽt ea q̃ nõ ſũt iuris, ſed facti vt patet in cõtractib' qui ſunt regulariter dicto iure inducti vt ea.l.ꝛ tñ ſunt facti.l.cõſilio.§.ſi.ff. de cura. furio. licet bñ ex cõtractibus obligatio, q̃ iuris eſt,oriat̃, vt inſti. de obli.i pri.ꝛ ꝑ totũ,qꝛ ex facto ius orit̃.l. ſi ex plagis.§. in clino.ff. ad leg.aquil. Jtẽ patet qꝛ eodẽ iure inducta ſunt bella, vt ea.l. ex hoc iu.gen.q̃ tñ cõſtat eẽ facti, Melius ergo ꝓbat̃ ex diffinitione dominij,quã ipſe Bar.ꝛ alij cõiter tradũt,in.l.ſi quis vi .§. differentia.ff.eo.dicẽtes dominiũ eẽ ius de re ſua libere ꝛ plene diſponẽdi.De poſ.ꝙ ſit ius ꝓbat ꝛ bñ Bar.ex diffinitione,qꝛ ẽ ius inſiſtẽdi rei ꝛc.vt vidimus late.ff. l.i.in prin.Et per Cy. in.l. licet.C.eo.ꝛ bonus tex.l.peregre.ff.eo.in prin. Nec huic obſtat ꝙ poſ.qñqꝫ appellet̃ corporalis vt.l.qđ ſeruus ꝛ.l.ſi id qđ.§. ſi.ff.eo.qꝛ ibi poſ.capit̃ ꝓ actuali inſiſtẽtia nõ ꝑ eſſẽtia ipſi' poſ. ꝓut ẽt plurib' inſtãs demõ ait Jaſ. ¶ Jn ea in tertia par. duas ponit ꝓmã ſolu.declara cũ Bar.cuius lec.cõiter diminus a hr̃, qꝛ vult ꝙ exponat̃ nihil.i.nõ oẽ,nã licet in eo cõueniant qꝛ vtrũqꝫ ius ꝛ ſic incorporale tñ in alijs differũt, vt loco exẽpli patet,qm̃ illud ius in quãtũ ẽ dominiũ cadit in reb' corporalib' ꝛ incorporalib'.de corporalib' patet.ff.ti.i.ꝑ to. de incorporalib' patet.ff.ſi vſufru.peta.l.ꝑ vſũfructũ.vr̃.n.qꝛ hr̃e domi.i vſufru.ſed ius poſ.nõ cadit in incorporalib'.l.ſeruus.§.icorporales.ff.ti.i.l.iij.in prin.ff.eo. Que dicta glo.licet Bar. in ſe vera fateat̃ tñ dicit nõ cõuenire huic tex.qm̃ nõ bñ ſequeret̃ ꝛ fieret illatio in ſecũda par.ex eo qđ ꝓmittit̃ in prima, vult dicere ꝙ ſi generaliter nõ eẽt verũ dictũ qđ ꝓmittit̃ in prima nõ eẽt cõcludens ꝛ neceſſario ſequẽs illatio q̃ ſit in ſecũda. Probatio autẽ debet neceſſario cõcludere.l.nõ hoc.C.vn.cogna.cũ cõcor. Tu tñ cõſidera qꝛ alia vr̃ intẽtio glo.volẽtis ꝙ fiat reſolutio i particularẽ negatiuã.i.in hoc nõ in oi hñt cõionẽ, q̃ ẽ particularis negatiua,licet Modernissimi Florenti.nõ intelligẽtes ponãt

ꝛ intelligẽs

e intelligunt talē resolutionē fieri in particularē affirmatiuam, que particulari negatiue stante facto equipolleria sine 3 dictorio remanet hec in aliquo nō bñt cōe, vñ nō sequit necessario, q p posito petitoria censeat propositū in effectu possessoriū, qr non cōcludit necessario cum in aliquo vel aliquibus cōsitet eē diuersitatem. Tñ oino talis pñs solo. nō est tenēda qr aliena ab intentione Bar. con. e talis resolutio vniuersalis in particularē ē destructiua verborū tex. Unde cōcludit Bar. soluendū 3riam, p ut scdo mō sol. gl. vel pñt tertio mō, qr ēt dicta tertia sol. pōt eē bona lz sa sit melior. Sed Jaso. dicit dcām primā solu. ēt in se nō esse verā, qr ista expositio resoluit vlem negatiuā in particularem, qd nō cōuenit. Nam in particulari nō includit necessario q in aliquo nō sit cōio, imo cōcedit q in aliquo possit esse cōio. qd est 3 vniuersalē negatiuā orationē in tex. positā que resoluit in hanc in nullo est cōio. ergo si cōcedis in aliquo esse cōmunionem vlis tota falsa reddit. l. si is qui ducēta. §. verū. ff. de reb. dub. lz ipse nō ita clare deducat, ergo dicit ēt in se nō esse veram.

12 † Tu defende Bar. quatenus dicit dicta gl. esse in se vera, e caue qr nō dicit solu. eē verā, in se, qd sit in se vera patet ex dictis. ff. in probatione. Unde nō meret reprehēdi Bar. est bene verū q vltra tōnem Bar. pōt applicari e addi predicta Jaso. ad ostendendū q dicta solu. nō cōuenit verbis tex. subdit preterea Jas. q. l. qui vsumfruc. nō probat q dñium cadat in incorporalibus magis q pos. pōderans. d. l. qui vsumfruc. vt p eum ex quo bene posset attentari q dicta gl. ēt in se nō sint vera, qm nō remanet in aliquo dña ex dictis per gl. inter domi. e pos. qa ēt domin. nō est propriū in rebus īcorporalibus, sicut nec pos. cum (vt ipse aduertit) in. d. l. pariformiter de vtroqz fiat mentio, e q in incorpora. dñium nō dicat haberi proprie ante eos. d. Alex. J. in. q. propo. examinanda, Jmmo añ eos Bart. lz non allegēt in. l. si quis vi. §. dña. ff. eo.

13 ¶ † Ex q pña sol. lz sm dcā verbis tex. nō 3ueniat. Notant scribentes q hñs vsufructū vel aliā seruitutē in re df hēre dñium e licet doc. nō tractent explicite, anteq hanc mām ad prac. positā per ipsos inducamus ad pfectam intelligentiā huius gl. e ad videndum an bene loquat ī dña quā ponit inter domi. e pos. Quero an in iuribus habeat propriū dñium, e vt. ff. vidimus intentio glo. est q proprium sit dñium lz pos. impropria e idē sequēs rz Bar. nam ita intelligit glo. cōstituere dñiam in hac pñs solo. Jdē expresse in discursu dicat Aret. pro qua opi. pño inducit p Bar. tex. in. l. g vsufructū. ff. si vsufru. peta. Scdo vf tex. in. c. fi. de iudi. vbi de iure eligēdi dicit loquēs super proprietate vel quasi. memorati iuris. Ad qd melius facit tex. in. l. ij. §. quedā. ff. de inter. vbi inter dictum de iti. actuqz priua. cōtinet cām ppietatis, e quod subdit quasi proprietatis est qr res sacre e religiose nō sunt in commercio. Jdeo aūt vr cām ppietatis cōtinere, qr seruitutē. l. iij. §. hoc aut. ff. de iti. actuqz pri. ¶ Tertio bonus est tex. in. l. in venditione in prin. ff. de bon. aucto. iudi. pos. cui nō pōt conuenire rñsio, quam dat Jas. ad. d. l. qui vsumfruc. Quarto facit ratio, nam iura incorporalia vēdicant e presertim vsufructus vt. l. i. i prin. ff. si vsufruc. peta. ergo videt esse in domi. p regul. q vendicatio nō dat nisi dño. l. in rem. ff. de rei vend. Hoc tñ pōt facile deuitari intelligēdo vt p gl. ibi de vendicatione largo mō prout ēt. ff. si ser. uen. in rub. e p to. e ita est necesse intelligere qr incorporalia nō uēdicant. l. uendicatio. ff. de rei uendic. ¶ Et tenēdo hāc pñt ex pdictis aliq vf posse rñderi ad diffinitionem traditā p Bar. ad diuī, i. l. si qs vi. §. dña. ff. eo. dū in ea df ō re corpali, q eā tradit ibi Bar. ex suo capite, minus ēt vrgēt alia 3 he ibi ius pfecte disponēdi, nā lz hñs vsumfru. nō possit de eo disponē, nō sequit ergo nō est in dñio. Nā ēt emphiteota, feudatari⁹, e filii. nō pñt ō eoz iure disponē, e tñ hñt domi. vtile, e sic est oino spēs domi. in gñe sumpti, nec iura sunt rñariter phibita alienari, imo pmissa, vt in oblonibus e actionibus 3stat q pculdubio pñt alienari, vt. ff. e. C. de her. uel ac. vēdi. e sic ēt in iuribus dat facultas e ius pfecte disponēdi, nisi lege phibeatur vt subdit in dicta diffinitiōe. Cōtrariū iniam q imo ī iurib⁹ nō det ppriū e vez dñium, lz Bar. in. d. §. dña, lz solū largissime, e ita declarat pondere tex. in. d. l. qui vsumfructū, e hāc glo. hic Jdē sit ipse, in. d. l. in vēditiōe. Pro qua opi. pōt pmo induci tex. i. d. l. g vsumfructū, declarādo ut p Jas. qr pariformiter ibi de pos. ut de domi. e sic quēadmodum opus est intelligere de possessione impropria, cū incorporalia non possideant, ita etiā de domi. improprio. per reg. l. nā hoc iure in pri. ff. de vulga. e pup. cū sīcor. Nec pōt euitari dicēdo q ē diuersa rō ī dñi. q ī pos. cum expresse disponāt iura incorporalia nō posse possideri, vbi aūt diuersa est rō, limitat. d. reg. vt per gl. in. l. ij. ff. de off. procon. Nam q imo eadem sit ratio deducit ex eo qr ēt in iuribus dñium, illud, quale in ipsis dat a possessione cēsetur, vt. l. iij. §. dat. ff. de vsufruc. l. quoties. ff. de seruitu. l. ij. C. eo. e consequenter sicut pos. est impropria ita e dñium cum generans nō generet quid sibi dissimile. l. lex. xij. tabu. C. de legi here. Secūdo pro cōi adduco tex. in. d. c. fi. ibi vel quasi, Nam iō ibi dicit vel quasi vt ostēdat nō esse in eo iure ppietatē verā et propriā e sic correctiue qd ēt apparet, qr est impossibile q vnū e idem possit dici simul e eodē respectu propriū e impropriū, e sic diuersimode 3 no. in. l. eum qui edes. ff. ti. i. e q nō alia sit intētio patz ipe sibi ex eo ēt deprehendit, qr similiter in prin. dixerat sup possessione vel quasi iuris tc. e ita pōt rñderi ad. d. §. quedam, licet alio respectu ibi nūcupet quasi proprie, vt. ff. Tertio ē tex. in. l. falsus in fin. ff. de fur. Quarto facit rō, Nam cum e dñium a possessione ceperit, sequit q quēadmodū in iuribus solū datur possessio impropria, ita ēt solū det improprio domi. argu. d. l. lex. xij. tabu. e qr nō est a quo oriat verū e propriū dominium. Nec ob. q ex nō vero, sed ficto qñqz verū oriat vt per Bart. in. l. si is qui p emptore. col. pe. e p eum e alios in. l. quod meo. in prin. ff. eo. Nam illud in fictione que lz sit 3 veritatē pro veritate habet, vt per Bar. in diffinitione fictionis. in. d. l. si is qui p empto. col. x. ver. Quero ergo. Pña sed nō ita est in eo qd est impropriū q habeat pro proprio, ita q ex eo aliquid proprium causari possit, Ex quibus apparet rñsio ad fundamenta partis cōtrarie preterquā ad. l. in venditione. in pri. Ad quā rñdetur q nō probat cōtineri proprie, qm doctrina tradita p Bart. in. l. cui eorum. §. affinitatis. ff. de postulan. nō est tuta lz in multis locis Doc. sequant vt patet ex adductis per Fely. in rub. de fi. instru. e per Jas. in. l. emācipata col. pen. C. qui admi. e in. l. iij. §. hersi col. fi. ff. de verb. ob. Preterea nō posse intelligi de dominio proprio pz ex tex. in. d. l. qui vsumfruc. e. d. c. fi. Ex quibus pño habemus vltra scribētes, cōclusionē glo. e pariter contra Bar. expresse approbātē vt verā in se e reliquos doc. simplr sequentes, qr nō est verū dari proprium domi. in iuribus incorporalibus lz pos. sit impropria, qr imo vtrūqz eque impropriū est e cōsequēter ēt habemus nō esse verā dñiam traditā hic per glo. e hoc vltimū sentit Bar. ita declarās hanc gl. in. d. §. dña

14 e in. d. l. in venditione † e hoc qd gl. d. cit in incorporalibus domi. dari siue proprie siue improprie nō refert, Quo ad hoc iducunt Docto. ad vnlē. q. in prac. post Bal. in. d. l. qui vsumfructus. An si hñs seruitutē in libello dicat se dñm e postea probet se vsumfruc. vel aliam seruitutem hēre sibi ad victoriā sufficiat. vbi Bal. vf cōcludere distingui debere, An dicat se dñm fundi e nō debeat obtinere, per tradita in. c. examinata. de iudi. an dicat simplr se dñm vel habere dominiū, vel aliter nō tamē dixit se dñm fundi, e tunc obtineat, Alibi refert hic Alex. Bald. clarius e melius in hac. q. loqui, vz in. l. ij. ff. de condi. institu. q si agam rei vendica. ad fundū dicens me ipsius fundi dominum, verū sit q obtinere nō debeam, mouetur per glo. iij. in eo. l. ij. Sed si non agam rei vendica. sed aliter intentē aliud remedium in genere quod potest cōuenire ēt vsufructuario satis est q probem me habere vsumfructū, Ratio differentie sm Alex. qr vendicatio nō dat vsufructus. p vsufru. sz actio confessoria. l. j. i pri. e. §. j. cū ibi no. ff. si vsufruc. peta. iuncta. l. in rē. in prin. ff. de rei vendica. ¶ Antequā vlterius pgrediaris aduerte ad duo primum inquantū Alex. refert Bald. in. d. l. ij. quia Bal. aliter loquitur, nec. d. q dicens simpliciter se dñm e probans se vsufructuarium debeat obtinere, sed q dz obtinere si probet se habere vtile domi. licet in dubio dominij appellatiōe de directo nō de vtili intelligi debeat. l. i. §. i. ff. si ager vecti. vel emp. Jmmo in vsufructuario nō solū nō tz sed videt tenere 3rium in secūdo textu. dicens libellū eius qui dixit se dñm simpliciter, e probauit se proprietarium sustineri, secus si probet se vsumfructum formale habere. e ita dicere Bal. refert e cautius Areti. subdēs rationem, qr dicens simplr se dñm vf se referre ad dominiū fundi, nō ad dñiam iuris in fundo. Tenet. n. Areti per. ff. alleg. l. g vsumfruc. in seruitutis iure dari dñium proprie. Secundo dz Alex. d. vsufructuario pro vsufructu rei vendi. nō cōpetere, naz sic indistincte dictum nō est verū, qm large e improprie rei vendica. competit pro iuribus incorporalibus in re agenti debitis vt. l. i. in princi. ff. si vsufruc. peta. Ubi expresse. d. vsumfructum vendicari, Ad idem. l. ij. §. i. ff. si ser. vendi. Jtem bonus tex. in.

c.examinata de iudi. vbi expresse no. Albe. in penul. col. dicens q late capiendo rei vendi. cõpetit et pro iuribus in re iux. l. i. §. per hanc. ff. de rei vendi. Quod et est de intentione Bar. in. l. in rem. §. loca sacra eo. ti. Redeundo ad. q. subdit Alexan. q ex eo qd. ff. post Bal. tam in. d. l. qui vsumfru. q in. d. l. ij. dictum fuit dz q dicens se dñm fundi et probans se hẽre vsumfruc. non dz obtinere, qr vnũ deducit et aliud probauit ergo non obtinet. l. habebat. in prin. ff. de instito. et p Inn. in. c. ex parte Abbatis se. de priui. et Bar. et alios in. l. j. in prin. ff. de eden. vr patere rñ. ad ea q dicit Bar. l. j. in vlti. col. C. de vsufru. et Gui. et alij in. l. sed et si possessori. §. itẽ si iurauero. ff. de iureiurã. et Bald. in. l. si mi. §. eandem. ff. de excep. rei iudi. et Cano. in. d. c. examinate cũ côcor. Que videbantur facere contra premissa, dũ côcludant q si in libello quis dicat se simpliciter dñm et intentet rei vendic. et postea probat se emphiteotam vel feudatariũ dz obtinere, lz l dubio dñij appellatione, de directo intelligatur. d. l. j. in fi. ff. si ager vec. vel emphi. pet. qm satis est q impropriatio libelli verbis possit substineri, iux. tex. in. d. l. i. et. d. §. itẽ si iurauero, et sic satis sufficere, vt in pposito q dicens se dñm probet se hẽre vsumfruc. cũ qui hz vsumfruc. dicatur hẽre domi. d. l. qui vsumfru. q̃uis secundum Alex. hoc videatur esse improprie, attñ sufficere vr qr libellus dz impropriari, vt substineatur, vt. ff. sed rñ. patet ex premissis qr dicens se dñm fundi nullo mõ et quouis improprio dicit de dominio vsufructus, sed de dñio rei, et ideo videmus q appellatione dñi non venit vsufructuarius vt. l. j. §. j. ff. ad silla. quã alleg. gl. in. d. l. ij. et per Bar. no. loquentẽ et declarantẽ in. d. §. dñia. et in. d. l. in venditione in prin. ff. de bo. auth. iudi. pos. Et faciũt que tradit Bar. in. l. qui vsumfructũ. ff. de vbo. ob. et qui nõ vidisset Bald. in. d. l. qui vsumfruct. et in. d. l. ij. facile ex doctrina Bar. in. d. l. j. cũ côcor. potuisset errare sm Alexã. Vnde in effectu dicẽ Alex. q vsufructuarius nullo mõ et quouis improprio dr habere domi. in fundo, et sic nõ ob. q libelli vba pro eo sustinendo sint impropriando, vt et notanter declarat Idẽ Alex. in côs. cxxi. v. col. in primo volu. Quod exclamat in proe. Fely. in c. auditis. iij. col. de prescrip. et Aquen. hic, circa quã. q. vltra alexan. côsidera qualr procedere possit qd dicunt Bal. et Alexã ac et Aret. et Mode. q in libello, aliquis dicat se dñm simpliciter nõ expresso an sic vel dicat se dñm esse fundi vel seruitutis in fundo, Nam hoc videtur côsistere in vbis sine effectu, quoniam talis libellus quo quis dicit simplr se dñm nõ expresso cuius rei dicat se dñm nõ vr procedere, vt est tex. expressus in. l. si in rem aliquis, agat. ff. de rei vendi. Nõ video qualiter saluari possit p dictoz docto. côsideratio nisi dicamus restringẽdam et intelligẽdam qñ per reũ nõ fuit oppositũ de generalitate et obscuritate libelli, et fuit deuẽtum ad pbatiões parte nõ opponẽte iux. gl. no. in. l. fi. in fi. C. de anna. excep. quã magnifaciunt Docto. presertim Pau. in. l. edita. C. de edẽ. vel pone qñ quis agit contra aliquẽ occasione fundi p eum possessi dicẽs simplr se habere domi. nõ explicãs aliter an de dñio in re vel iuris in re loquatur et dici occasione fundi qr alias simplr agẽs p possessorẽ fundi dicens se dñm, intelligeretur de dñio fundi sm Are. Adde preterea q Bal. in. l. pprietatis. C. de proba. dicit q si quis dicat simpliciter se dñm et pbat postea de vsufructu, dz obtinere, qr vbum dñium dz intelligi sm qualitatẽ persone agẽtis, vt. l. sed et si possessori. §. itẽ si iurauero. ff. de iureiurã. Quod verius et. d. Are. p ea que hñtur in. l. si quis intentione ambiguo. ff. de iudi. q q dicit Bal. in. l. ij sm q vere dicit et. ff. post Aret. retuli, lz aliter Alex. referat, et sic Bal. nõ dicit id ad qd alleg. Alexã. in. d. l. ij. sed contrarium et male, dicit tñ et bñ in. d. l. proprietatis. Et caue qr Aret. post Bal. nõ loquitur qñ quis dicit se dñm fundi, sed quando dicit simplr se hẽre dñium, et pôt forte poni exẽplum, si agaz contra tiũz possidentẽ talem fundũ occasione dñij mihi côpetẽtis et sic nõ expresso dñio fundi nec seruitutis, et sic nõ bñ reprehẽditur p Aquen. dicentẽ verius et q libellus nõ sustineatur (prout tenet Alex.) qñ quis dicit se dñm fundi et postea pbat se hẽre vsum-

15 fruc. † Vide et ad clariorẽ distinctionẽ mãe Soci. considerantem. iiij. casus, An dicat simplr se dñm, An dñm fundi, an vltra hoc q dicat se dñm fundi intentet rei vendi. an adducet proprietatem et postea probet vsumfruc. et demũ subdit q hodie côiter in libellis solet adijci clausula in fin. nõ tñ dicto mõ, sed omni meliori mõ et c. qua apposita obtinet libellãs ex eo probans lz nõ deducta in libello sm Raph. et Alex. in. l. si stipulatus. §. grisogonus. ff. de vbo. obli. Vel clausula petẽs sibi iustitiã ministrari, p quam eodẽ mõ et dz obtineri in eo qd est pbatum lz nõ fuerit in libello deductũ, vt p Cano. presertim Imo. in. c. ij. de ordi. cog. et hr de his clausulis copiose p Mod. insti. de ac. §. i. et sic stante aliqua ex premissis clausulis in libello predicta indagatio nõ

16 est necessaria. † Aduertẽdum tñ ad ea que p Bal. et Alexã. dicitur q dicẽs se dñm fundi et probãs se vsufructuariũ, nõ dz obtinere, qr lz vsufructuarius sit dñs, nõ tñ est dñs fundi, vt declarat Bar. in. l. in venditione in pri. ff. de bo. auct. iudi. pos. adducit Soci. q imo pbabiliter et subtiliter pôt dici q dẽat obtinere, qr aliquãdo cômoditas pcipiẽdi fructus quã hz vsufructuarius dr pars fundi sm q declarat Bar. in. l. qui vsumfruct. ff. de vbo. obli. vñ probãdo se vsufructuariũ satis pbat se dñm fundi, hoc est illius cômoditatis, et sic ptis fundi, ergo dz obtinere. d. §. itẽ si iurauero, et. d. l. si quis intẽtione ambigua. Sed tu tene côem et rñ. q falsuz est q cômoditas quaz hz vsufructuarius dicatur pars fundi mõ aliquo, sed solũ dr pars fundi cômoditas quã quis hz in fundo nõ p modũ seruitutis, vt. d. Bar. in. d. l. cuius dicta nõ bñ intellexit Soci. ex alio nõ est verũ in pposito qd ipse dicit, qr in rei vendi. fundus côsideratur vt corpus, Incorporalia. n. nõ vendicantur. l. vendicatio. ff. de rei vendi. sed quando fundus consideratur vt corpus nõ est verũ q cômoditas consideretur, vt pars fundi, vt ibi. d. Bar. sed solũ qñ fundus consideratur, vt quiddã incorporeũ pro dñio pleno, vt ibidẽ p ipsum, ex quibus pariter apparet nõ esse sustentabilẽ aliã côclusionem eiusdẽ Soci. in. iij. casu. s. qñ est actum rei vẽdica. ¶ In ea. gl. in. ij. solu. ibi nec vt paria, declara vltra scribẽtes. s. nõ vt paria seu equiparata in iure taliter q posito vno, et alterũ positũ videatur, et p cñs q intẽtato petitorio et possessoriũ intentatũ videatur, Si. n. vt paria vel equiparata essent tunc posito vno videretur positũ aliud, sicut in dolo cui lata culpa equiparatur. l. qd nerua. ff. depo. et lex de dolo loquẽs in lata culpa locum hz. d. l. et si tacitus loquatur vt est tex. no. l. i. §. i ff. si men. fal. mo. dixe. et Idẽ inferius gl. dixit q nõ sequitur vnũ ad aliud positiue, hoc est q vno posito alterũ positũ cẽseatur, Itẽ q in vno deducto et in alio deductũ censetur, iux. no. in. l. marcellus. ff. ad treb. vbi p Bar. ¶ In ea. ibi nec vt opposita declara qr si se vt opposita hẽrent vno posito alterius remotio sequeretur, cũ duo opposita simul stare non possint. l. mutius. ff. p soc. l. j. C. de fur. et isto respectu diceretur habere quãdã côione et nẽz q positio vnius esset exclusio alterius et mutua, et ideo cũ nõ sint opposita, intentato vno. s. petitorio vel possessorio, nõ sequitur remotio alterius ita q nõ possit inten-

17 tari aliud, et hoc voluit dicere gl. ff. ibi nec remotius. ¶ † In ea ibi nec vt pars et totũ, declara qr si se haberent vt pars et totum tunc hẽret côe. Nam si dñium esset totũ pos. aũt pars intẽtato petitorio, et sic ad domi. censeretur intentata, et in iudi. et l iudicari pposita q̃libet ipsius totius pars et p cñs possessoriũ iux. l. malum. ff. de vb. signi. et. l. si qs cum totũ. ff. de excep. rei iudi. et cum exceptio rei iudicate obstaret in qualibet parte totius tunc non admitteretur cumulatio, pendẽte iudicio sup toto vt. l. fundi, et. l. fundũ. ff. de excep. et iõ côcludit glo. q se hñt vt excedẽtia et excessa, qd intelligit Bar. respectu substantie, qr vnũ pôt sine alio substistere. l. si quis vi. §. dñia. ff. eo. l. i. C. de alie. iud. mu. cã. fac. qd et ita intelligit Alex. licet psupponat id ptio dicere Barto. nõ glo. Que intelligẽtia nõ satisfacit, qr ex hoc q vnũ possit sine alio substistere nõ sequitur q se habeãt vt excedẽtia et excessa, lz q eo respectu alterũ ab altero nõ depẽdet sed sunt paria. Item nõ placet ex alio qr glo. loquitur illatiue et sic sentit q ex precedentibus côstet q se hñt vt excedẽtia et excessa, vñ declara q. ff. probauerat q domi. excedat pos. qr in incorporalibus datur verũ domi. sm eã nõ tñ vera pos. Item vltra ipsam excedit qr firmius, nec ita facile tollitur vt. d. §. dñia. Itẽ qr est finis ad quẽ est coordinata pos. l. i. in pnci. ff. eo. poss. aũt in alio domi. excedit qr vt ipsa gl. dixit domi. a pos. cepit et sic est regulariter cã efficiẽs ipsum domi. vt olim generaliter, hodie in bonis nullius, vt. ff. in. d. prin. et regulariter et hodie traditio. l. traditio in fi. ff. eit. i. et. l. traditionibus. C. de pac. Cum ergo fuerit et sic causa causans domi. sequitur q est dignior domin. isto respectu, qr cã nobilior est causato. l. qd per manus. ff. de iure codicil. Cogita quia alij non declarant, et difficile est presertim in possessione q excedat domi. Vltimo considera q Bar. et Doc. reprehendũt gl. de insufficientia et imperfectione ex quo formauerit simul tres oppo. et soluti. quas ponit non sunt applicabiles nisi prime op. et sic secundam et tertiam oppo. relinquit insolutas. Sed tu tene hanc notam conclusionẽ q gl. quodlibet ex dictis contrarijs soluit et bene soluit et q secunda solutio Bar. ad secundam opp. in effe-

ctu non

eis non differt a tertia solu. glo. & similiter unica quã dat ad tertiam oppo. est in effectu gl. iij. loco, & sic tene q gl. posuit tertiã & ulti. solu. pfectam subinouentẽ oia ɔria per eam formata. qd submoueat, primũ p3, & fatenẽ oẽs, q scđaz p3, qz cũ sit diuersa in substãtia, qz unũ nõ est aliud, ut in. d. solu. nihil facit et commune in substãtia hoc q pos. sit antecedens sine cã efficiens dominij, sicut videmus in cõtractu & obligatione, obligatione et actione, que sunt in substantia diuersa, ut p3 de se & ex diuersitate diffinitionũ, lз unũ sit antecedens alterius. l. lз. §. ea obligatio. ff. de procura. Quod tertiũ ẽt soluat apparet, qz non facit q nõ sint diuersa in substãtia id qz aliqñ nõ seperenẽ ut in. iij. op. duo enim que sunt cõnexa vel inseparabilia omnino sunt ĩ substantia diuersa, & sic p3 gl. pfecte loquuta lз Doc. nõ cõsiderent & male eam de imperfectione reprehendant. ¶ Glo. ij. diuiditur in. iij. part. in. j. oppo. in. ij. quinqз modis soluit ex quibus solu. resultant quinqз lecture ad hunc text. in. iij. allegat duas concor. ff. in tex. alle. ij. ibi dic ergo. iij. ibi & facit. Uel potes diuidere in. vij. part. faciendo de scđa quinqз, prout sunt quinqз diuerse solu. & intellectus lз verum sit (ut ẽt dicit Pau.) q prie tres lectu. possint reduci ad unã ut3 q finito petitorio proponiẽ possesso. siue finiri cõtigerit succumbentiã, siue renunciatione expressa siue tacita & ppterea glo. dixit, vel dic tertio du3 posuit quintã lec. lз ut nouã cõsideratione ponat Jaso. Qui ẽt teneat nouo mõ, hactenus nõ excogitato declarare gl. q in versic. sed certe ergo e3 ꝛc. velit formare & saluare scđam oppo. penitus diuersam a prece. que tendat ɔ ultimã partẽ tex. Non aũt q velit ibi opponere ad declarationẽ tertie lec. ut intelligunt Doc. Sed hec noua intelligẽ. nihil est, qz verba glos. sunt clara q vult opponere & opponit ad declarationẽ. d. lec. qñ loquiẽ illatiue ex preceden. ibi. sed certe quo & e3, & q nõ formet oppo. respectu tertie ptis text. demõstrat ẽt ibi qd statim negat, & ibi ẽt dum. d. sed. ff. intellexi cum ex certa sciẽtia ꝛc. Apparet etiaз qz inepte fecisset glo. formare oppositionẽ ɔ tertiã par. text. (ut intelligit Jas.) & illam ponere in scđa par. Si id sensisset formasset procul dubio faciens diuersam gl. in ipsamet tertia par. tex. imo aduertendũ est qz dicta nõ potest eẽ septa lec. diuersa a positis p Bar. & alios qñ si poneremus agentẽ petitorio in termi. prie se eande & tertie lec. nõ ignorasse possidere, neutra ex. stare posset qz dum prio proposuisset petitoriũ renunciasset possessioni, cui ad eam amittendã solus animus sufficiat ut ẽt. d. glo. & si diceretur q rõne possessionis postea quesite, intenteẽ postea possessorium tunc incidimus in quartã lec. si q diuersis respectibus in quintã & iõ non mirũ q Bar. & doc. non tangant qz nõ est nec esse põt intel lec. siue lec. p se sed est declaratio pcedentium per viam oppositionis & solu. hec est veritas. ¶ In ea gl. in prin. habes primã lec. q hic qui egit petitorio succubuit, & sic q exceptio rei iudi. in petitorio nõ obstat agenti postea possessorio. in qua mã referenda sunt in primis magistralia dicta Bart. Qui dum primã oppo. soluit vult in effectu dicere sm Alex. q cum

18 post succumbentiam agaẽ possessorio, † non põt dici agentẽ eẽ sibi ipsi cõtrariũ, & sic nõ audiendũ ut. l. i. C. de fur. qz & si in primo iudicio dixerit aduersarium possessorẽ & se esse dñ3 ut. l. i. C. de alie. iu. mu. cã fac. tñ qz ɔ ipsum pronunciatũ fuit, apparet q cõuentus nõ possidebat, & ipse non probauit se dñ3, unde postq̃ succubuit nõ dicit amplius nec dicere potest se dñm, sed dicit se possessorem. qd potest esse sed eodẽ iudicioũ tẽpore non posset cumulare, qz sibi ipsi contrarium esset. d. l. i. que ex predictis limitaẽ sm Bal. nouel. qz allegans ɔria diuersis tẽporibus auditur, Mihi magis placet q nõ sit limitatio aliqua ex quo cessat ɔrietas ut pdixi post Alex. lз saluari possit, ut limitatio inspecta sola assertione petentis in dictis iudicijs, & dum Bar. in sa oppo. allegat. l. sed si possessori. inducas iuncta. l. ij. cod. ti. & adde bonũ tex. pro cõcor. in. l. si inter me & te. ff. de excep. rei iudi. & nota. ad ampli. dictoz p eum in. l. penul. ff. de condi. indebi. & dum allegat Cy. in. l. i. in penul. q. C. uti poss. Adde eundẽ Barto. & alios. l. si duo in prin. ff. uti poss. & tex. in. c. licet. de proba. & que hic Jas. ad comproba. & dum declarat glo. in. l. si de vi restringens ad interdictũ adipiscende, Adde q hanc restric. non recipiunt verba illius gl. ibi quocunqз gñe interdic. & lз in recuperande non possit minus ledunt si ẽt in adipiscen. ut Paul. in. d. l. si de eo. & Jas. hic Adde ẽt no. limita. quam facit An. in. l. si. ff. de rei uẽdi. ex gl. fin. ibi quã sequiẽ Bar. & hic refert & sequitur Areti. ij. col. & Jas. post eum. ¶ Et ad pleniorẽ discussionẽ mãe, reassumas cõclusiones Bar. qz aliqua eius dicta nõ procedunt sine difficultate. In primis dum in distinctione prio concludit q qñ possessoriũ h3 admixtã proprietatis cãm indistincte snia lata in petitorio facit piudicium & parit exceptionẽ rei iudica. in poss. ut in pallega. glo. l. ij. §. quedam. ff. de interd. In hoc ut dicit Alex. Doc. oẽs approbant cõclu. Bart. idẽ Soci. quamuis contra formet oppo. quam postea dupliciter soluit.

19 ¶ † Et ad declarationem huius cõclusionis Bart. e. d. §. quedam pmittere potes q interdictũ de itine. actuqз priua. de quo ibi in tex. dupliciter intentari põt. Quãdoqз ad tuendaз quasi poss. itineris vel actus. ut. l. i. in pnci. ff. de iti. actuqз priua. & tũc nõ h3 admixtã cã3 ppietatis, qñqз intentaẽ ad reficiendũ locũ per quem iter debeẽ, & tunc habet admixtã causam proprietatis, quoniã agens ad obtinendum d3 simul hec pbare se esse in quasi possessione illius seruitutis pbando q eo anno sit ea usus ac ẽt sibi seruitutẽ cõpetere. l. iij. §. hoc autẽ. ff. de iti. actuqз pri.

20 & loquiẽ. d. §. & Bar. hic ut declarat Alex. post gl. ibi. ¶ † Secunda cõclusio Bar. est q snia lata in petitorio ẽt qñ p eam fuerit declaratũ reum esse dñm, non obstat agenti postea possesso. recuperan. cum spoliatus ante omnia sit restituendus. l. si quis ad se fundũ. C. ad. l. iul. de vi & ultra eum in. l. j. C. si p vim vel alio mo. & in. c. i. c. ĩ literis. c. sollicite de resti. spolia. & per consequens nõ obstat tali spoliato exceptio dñij prout. d. glo. in. d. c. solicite, & glo. in. c. pastora. de ca. poss. & proprie. & Abba. in. c. ISas. de resti. spolia. Dy. Cy. & Bal. ut hic per Moder. S3 circa hanc cõclusionẽ. s. quatenus vult q ẽt si fuit declaratus dñs absolutoria nõ preiudicat, nam qñ absolutoria fuit lata, qz actor nihil pbauit Bar. nõ h3 ɔdicentem, Alij doc. magis cõiter tenent ɔ ut latissime refert Alex. & breuius q̃ fieri possit referẽdo

21 cõtra Bar. ¶ † Primo adducit Jmo. tex. in. c. i. de resti. spo. in rõne sui, ubi quando de proprietate cognosciẽ eo qui spoliatus fuit cõsentiente, non procedit dicta regu. q spoliatus ante omnia debeat restitui. sed ille preferatur qui ĩ dominio obtinet, ut in casu. d. c. & ad id conferunt not. per Bartol. in. l. i. §. sed si is cui ad si. ff. de no. oper. nun. & sibi imputare d3 qui non fuit usus consilio Jurisco. posito in. l. is qui destinauit. ff. de rei uẽdica. Sed in casu isto fuit ita q cum eius voluntate de proprietate cognosceretur, ex quo poterat nõ instituere prius petitorium ergo ꝛc. Secundo ɔ Bar. adduciẽ una rõ p An. qz p absolutoriam in petito. latã in fauorẽ rei qua pronunciatũ fuit eum esse dñm notorie cõstat de ipsius dñio, qñ snia inter easdem partes facit notoriũ. c. nña. z. c. si. de cohabi. cleri. & mu. l. emptorez. ff. de actio. emp. Jnn. in. c. ex insinuatione, de appel. & in. c. p tuas de resti. Sed qñ notorie cõstat de nõ iuregen. poss. recuperãde agens nõ audiẽur. c. ad decimas. cum glo. de resti. spolia. in. vi.

22 Probaẽ in. c. significasti de diuor. † Et sic respondeẽ ad. d. l. si quis ad se fundum. cum concor. qz limitaẽ ut nõ procedat quãdo excep. domi. est notoria, ut per sententiã in pposito, Confirmatur prio ex eo qd dixit ipsemet Bar. in. d. l. i. §. sed si is. ff. de

23 no. oper. nun. ¶ † Cõfirmaẽ scđo ex eo, qd no. ait Bal. in. l. si de proprietate ulti. col. C. si a nõ cõpe. iudic. q qñ exceptio que spoliato obijciẽ nullã probationẽ requirit, tunc non h3 locum regu. q spoliatus ante oia debet restitui, referens ita tenuisse

24 Oldra. ut ẽt hic refert Jas. † Confirmaẽ tertio qz q̃uis ubi fuit cõmissio facta appellatione remota regulariter appellari non possit, tñ fallit ubi iniquitas est notoria, tex. est cum glo. pe. in. c. ex conquestione & ibi Abb. in ulti. no. de resti. spo. & Are. hic. Confirmatur & quarto ex eo qd no. d. Bal. l. i. C. ne li. tertio p uo. q licet qñ tres fuerunt late sententie conformes non possit ulterius appellari, Jtem nec de nullitate dici, ut in de. i. õ re iu di. fallit si õ nullitate notorie cõstaret, siue nullitas notoria ostẽderetur, ut ẽt refert. Jdem Areti. subdens hanc opinio. contra Bar. esse tenendã, presertim, qz est magis equa secundũ Jmol. Tum qz per eam circuitus euitaẽ, ut debet. l. dñs testã. ff. de cõdi. indeb. tum ẽt qz non potest negari quin actor qui in petito. succubuit, qz reus probauit se dñm, sit in euidenti calumnia, iõ facile repellendus. l. ij. C. ad. l. corne. de fal. l. qui cum maior. §. si patris. ff. de bo. liber. & ea opi. ɔ Bart. est magis cõis, Pro q̃ ultra scribentes facit urgenter, quoniam postq̃ spolians succubuit in poss. non prohibetur prosequi petito. qd interim fuit suspensum, ut in. c. significauerunt. in si. de resti. ergo si in eius fauorem proferatur sententia procul dubio ex ea sibi competit actio, ex quo infertur q multo magis si iam lata fuit declaratoria dominij debet prodesse ad exceptionem in proposito, quia cui damus actionem multo magis excep. l. i. §. is autẽ. ff. de in-

persi. Secūdo pro ea opi. facit tex. in. c. cū ecclesia sutri. de cau. pos. & pprie. vbi spoliati obtinēt sniam in possesso. & tn̄ qr in ppzietate spoliantes hñt potiora iura, in fauorē eorum iudicat̃, & spoliatis ppetuū silentiū imponit̃, Non. n. est rō, quare nō idē dici debeat si clare cōstet de iure in ppzietate in hoc casu. Sed in via disputa. artic. est valde dub. prout ēt Idem Areti. ait q pro opi. Bar. vrgenter adducit qm̄ si vera esset opi. cōtra esset in effectu dicere q exceptio rei iudica. in petito. pariat preiudiciū succumbenti ēt in possessorio recuperande, quo vero existente esset ēt dicendū q possessoriū recuperan. nō posset cumulari cū petito. qr ea est regu. q qm̄ absolutoria in pzio posset parere excep. rei iudi. in scdo impedit̃ cumulatio. l. fundū & l. fundi. ff. de excep. & tn̄ id est falsum, qr cumulari pōt possessoriū recuperan. vt. l. cum fundum. alleg. i gl. in fi. & in. c. pasto. de ca. pos. & proprie. Sed rn̄deri pōt vel vt p Bar. ff. in. s. cōbi. vel melius vt per Bar. in. d. l. fundū, in prin. ij. col. q reg. d. l. pcedit habito respectu ad cōem cursum cārum, nō ad ea que raro accidunt, prout est q reus assumat onus probandi se dñm, q̄uis possit si velit. sup. l. circa. ff. de pba. & iō absoluit̃. l. non ad ea. ff. de legi. l. certi conditio. §. qm̄. ff. si cert. peta. prout rn̄det Areti. Sed tu potes rn̄dere negando simpliciter arg. cōcludere qr doc. nō dicunt q sit ex vi rei iudica. in petito. simplr, sed fundant se aliter vz qr per talē sniam cōstat notorie de nō iure agentis. Itē qr de voluntate spoliati fuit super proprietate cognitū & iudicatuz, q recte intuenti sunt diuersa. Secundo p Bar. alleg. Soci. not. p Bar. in. l. qui rome. §. duo fratres. in. v. oppo. ff. de verbo. obli. vbi vult q qm̄ scdm iudiciū est eque princi. tunc id qd decisum est in pzio p absolutoriā pōt iterū deduci in scdo arg. l. sed si an te. ff. de excep. Tertio allegat. Idem Socin. qr non adest triplex idēptitas requisita ad hoc vt snia lata in pzio pariat excep. rei iudi. in. ij. sup. l. cum querit̃. ff. de excep. rei iud. nā licet adsit idēptitas personarum non tn̄ adest idemptitas cāe, qr in petito. cā agendi est domi. in pos. possi. s. sola qr ēt in petitorio pos. est causa agendi. l. i. C. de alie. iud. mu. cau. fac. Itē nō adest idemptitas rei qr in petito petit̃ restō rei. in pos. restō pos. sz melius ad hoc allegasset tex. in. l. an eadē. §. fi. in fi. Relinquit tn̄ ipse Soci. Cogitan. sed tu caue qr predicta sunt ad demonstrandū q nō vr̃ rei iudi. exceptio obstare per se. Sed Doc. nō se fundant ꝯ Bar. eo modo, sz qr snia faciat noto. nō ius, Defendit̃ tn̄ Soci. qr omnino snia faceret preiudiciū & in effectu res iudicata facit noto. Allegat ēt & sic. Quarto Ias. c. porro. de diuor. in quo tn̄ fm Alex. nō pōt fieri magnū fundamētum, qm̄ hz cōtrariū c. significasti immediate sequens, & dicit q dictū. c. intelligit̃ de tali notorio in quo iudicis pronunciatio requirit̃, & sic nō de tali in quo sumus, & sentit per. d. c. porro. limitari. d. c. significasti & d. c. ad decimas. Ab. aūt in. d. c. porro. aliter rn̄det vt etiam ipse Ias. refert. & adhuc melius quidam Moder. ibi prout ēt hic subdit Ias. concludens optime facere pro opi. Bart. & verū est. ¶ Quinto pro Bar. allegat qr stant simul q reus pro quo lata est snia sit dñs & sic posito q de eius dominio notorie constet, & tn̄ possess. pertinere iuste debeat ad actorē vt in creditore stant. n. simul q vnus sit dñs alius iustus possessor. l. i §. huius autē. ff. vti pos. qr nihil cōe hñt vt hic, sed licet conet̃ hoc fundamento sustinere, tn̄ recte intuenti nō cōcludit presupposito q p actorē aliqua cā iusta, separata ab ea que pcenit a dñio, non pbaret̃, & si probaret̃ arg, nō faceret ad ppositū, qr tunc dem̄ ex domi. infert̃ ad pos. qm̄ possessore a dño qōnem patiēs nō habet cām iustā retinendi, vt rōne expensarū bona fi. factaꝝ. sup. l. in fundo. ff. de rei vend. & Paul. d. l. si de eo. §. fi. ff. eod. vlti. colū. Sexto pro Bar. allegat Bal. in. l. ordinarij. C. de rei vendic. in vlt. col. volentē q sit spāle in spiritualibus q qm̄ notorie cōstat de non iure agentis spoliatus non debeat restitui, ppter periculum anime, sed ipsemet recedit p tex. in. d. c. ad decimas, & d. c. significasti, vult dicere, q ibi rō est generalis pp notorietatez non aūt fundata in spiritualitate ꝯ̄ ... l. regula & ibi Barto. no. ff. de iur. & fac. igno. & ꝯ̄riū tenuit Saly. in. d. l. si qs ad se fundum. Et tenēdo opi. Bar. dicit posse rn̄deri ad. d. c. ad decimas, q ibi exceptio notorie nō iuris agentis militabat nō solū respectu dominij, verū ēt respectu pos. & sic ēt de iniusta pos. notorie constabat. Itē ē ibi torio cōis presump. ꝯ petentē restitutionem hic nō & est bona rn̄. Ad cōcordan. c. significasti ēt rn̄det qr notoriū ibi est circa adulteriuz pp qd licita est viro spoliatio. Sed nō rn̄det ad. c. j. de resti. spo. in quo faciunt Doc. diuersum & vrgens fundamentū ꝯ Bar. Vere articulus ē valde dubius & ad

vtrāq3 partem sustentabilis, & vltra scribentes p Bart. inducunt tex. in. d. c. pastora. dupl'r, primo in rōne expressa in tex. ibi ne lites litibus inculcent̃ & sic loquens de remedio recuperāde ppponendo a spoliato q pposuit petito. abnegat aliud posse pro poni post cōclusum in cā, premissa rōne, & sic a rōe cessante, sentit post sniam latam in petito. posse proponi dictum pos. quia tunc lites litibus non inculcent̃. Secundo qm̄ tex. subdit causa nō decisa possel. nō erit vtendū, & sic a ꝯ̄rio sensu cā decisa in petito. permittit pponi posse actū pos. recuperā. & sic l tex. ꝯ commune pro Bar. Nec bona est rn̄sio dicentiū. d. c. procedere vel qm̄ snia fuit absolutoria, qr nihil pbatuz qr eēt diuinare & restringere, Immo eēt ꝯ illū tex. recte aduertēti loquentē, qm̄ per sententiā qd ppzietatis diffini. calculari & terminari pōt & terminatur, & q̄uis loquat̃ in actore qui fuit spoliatus & pzio egit petit. qui pōt post finitū iudiciū agere poss. vt ēt ibi concludit Abb. nu. xxvj. declarans id eē agenti vtile, pp fructus pceptos, & qui percipi potuerunt. Itē pp res mobiles que veniunt in tali pos. l. i. §. si fundus. ff. de vi & vi arma. Tn̄ oino vr̃ q idem debeat cōcedi qm̄ reus fuit spoliatus. arg. reg. nō dz actori licere quod reo nō permittit̃. ff. de reg. iur. & reo ēt est vtile pp fructus, vt ibi gl. pe. Induco ēt p Bar. tex. in. c. in literis. de resti. spo. cū con cor. vbi q ēt predo restituendus est in pos. eēt. n. incōueniens & ꝯ gn̄alitatē tex. restringere ad predonē nō notoriū imo, quez eē predonē dicēs dicit notorietatē facti. d. c. fi. de cohabi. clerico. & mul. & tenēdo cū Bar. rn̄de cōcludēter ad. d. c. i. licet nemo respondeat q dum dicit aduersario cōtinēre, dz intelligi de consensu expresso, nō aūt sufficit cōsensus qui perpendit̃ ex propositione sola petitoꝝ, vt pz ineuitabiliter qr qm̄cunq3 an te cōclusum in cā ēt post probationes iductas, imo post oēs actus partis ex quibus pōt cōiecturari cōsensus cum post cōclusum in cā nihil faciat pars. pōt cumulari possessoriū. vt. d. c. pastora. & d. l. cum fundū. in fi. qd nō eēt si. d. c. i. intelligeret̃ de tali consensu quali intelligunt Doc. & sic nō viget reg. l. cuz quid. ff. si cer. peta. Nisi diceres q qm̄ cumulant̃ dz eodē tempore de vtroq3 iudicari, vt in. c. cū dilectus, de cā pos. & proprie. & voluit glo. i. in. c. in lris. de resti. spo. & sic hoc mō apper q ante omnia nō dz spoliatus restitui. Sed omnino stat rn̄sio qr satis est q nō excluditur spoliatus a ppositione possessoꝝ recuperande, eo qr videat̃ suo consensu institutū iudiciuz ppziet. sup. d. c. i. Quod ex hoc noniter hēs limitatum. ¶ Inquantū tn̄ Doct. cōiter concludunt ꝯ Bar. dictam cōclusionē limitauit An. nisi spolians incidisset in penam. l. si quis in tantaz. C. vnde vi. vt late refert Alex. qui tamen reprobat vt p ipm habes, & illud dictum An. cōiter nō recipi ait Areti. vt per ipsos. Tu defende Ang. cum Clau. qr tunc snia declaratoria dominij lata in fauorē spoliatoris nō parit illam excep. dolo facis &c. & notorij non iuris agentis qr spoliatus & restitutus poterit p viam exce. se tueri allegās penam. d. l. gl. penul. in. d. c. pastora. ¶ Adde tamen vnū qd notanter ait Abb. post Ioan. and. in. c. pastora. in. viij. colum. q dictus spoliatus licet nō possit agere pos. quando in petito. fuit aduersarius absolutus, quia probauit se dominū tamē poterit agere cōditione. d. l. si quis in tantam. quod est magnum dictum & per illud declaratur & restringit̃ multū dicta cōis opinio. qr omnino per hanc aliam viam condic. d. l. poterit rem rehabere etiam iure dominij, dcō casu quo per violentiaz fuit spoliatus, & sic tenent expresse cōtra id quod vult Ang. in. d. l. & sic quod tenent Alex. & Areti. quamuis verior sit opi. Ange. psupponendo q spoliatus p viam replicationis opponat de ista. l. dispositione, vt ss̄. dixi, & sic cōmunis opi. Quatenus eaz teneremus solum effectualiter pcederet i casibus in quibus nō haberet locum dispositio. d. l. si quis in tantam. de quibus ibi

25 per glo. mag. in. vi. & viij. q. † Ex predicta cōmuni opin. habet̃ vna limitatio ad. d. reg. q spolians ante omnia debet restitui & q nulla exceptio spoliato opponi possit, vt. d. tex. in. l. i. §. deniq3. ff. quod vi aut clam. Nam fallit, quando p sententiam vel

26 aliter notorie constat de non iure agentis in proprietate. † Et pondera dictam conclusionez, iuncto. d. §. deniq3, quia facit ad statuta disponentia q nulla exceptio opponi possit, q nō cen-

27 seatur exclusa exceptio de qua notorie cōstare pbaret̃. † Adde q p hanc cōem cōclo. dicit vnum admirandum Pau. de cast. in ꝯsi. xxxix. in fi. q nō rite captus vbi p suam cōfessionem notorie ꝯstat de debito nō est relaxandus, & illud dictum Pau. firma. l versi. captus nume. xxxiiij. & l ver. tenuit nu. xix. sequitur & dicit se l prac. semper seruasse & mouetur Pau. per tex. i. l. fi. in fi. ff.

ff. de eo quod met. ca. per quez multas capturas substinuisse ait Soci. d. l. proxime col. j. & sic vi sentire id quod Pau. quãuis eum non alleget. Cogita qr si dictũ Pau. est verũ facile poterit fieri fraus contra cõdemnatos per sniam faciendo eos capi sine solennitate a iure requisita, cum snia faciat notoriũ inter partes. d. c. vestra & c. si. de cohabi. cleri. & mu. Nõ. n. se restringit Pau. ad notorium p cõfessionẽ, nec est diuersa rõ. Item & scdo nõ est cõcludens arg. a denegatione restitutionis rei p dciũ notorium nõ sua petentis inst. d. c. ad decimas, ad denegationẽ relaxationis psone de facto capte arg. l. in seruorũ. ff. de pen. in fi. Sequitur tñ hic & prece. me. & Decius in. c. ex rõne in fi. de appel. & videtur sentire Bal. in cõsi. xli. i. volu. Censeo tñ saluari id quod di-
28 cũt, qñ rigorosius aliquis ritus fuit omissus in captura. † Alias plures limita. ponunt Bal. & Moder. hic maxi. Alex. qui ponens sam limi. refert Bal. & Roma. hic tenentes dictã regu. nõ habere locum nisi in spoliato p vim qr ei nõ obstet exceptio dominij opposita & probata p spoliatorem, sed secus si sit in priuato possessione clam qr ei obstet exceptio dominij p tex. in. l. si de eo. §. fi. ff. eo. Quam opi. tenuit et An. in. l. vicia. C. eod. & in. l. si quis emptionis. §. sed hec super illis. C. de prescrip. xxx. an. dicens esse casum in. d. §. fi. Sed ante eos eaz opi. tenuit Dy. in. d. c. qui ad agendũ motus qr improbior est violentus possessor q clandestinus. l. si vendidero. §. cum raptor. ff. de fur. & l. i. ff. vi bono. rap. Cõtrarium in hac quotidiana qõne cõcludit Imol. hic & post eum Alex. & vt ait Aquen. est opi. cõis p tex. in. l. si coloni. C. de agri. & censi. lib. xi. & ibi no. Bar. Idez tenẽt Inn. et Jo. And. in. c. post electionẽ. de cõcessio. pbend. Innoc. & Ant. in. c. sepe. de resti. spolia. & iõ dicunt q quãdo quis agit possessorio recuperande nõ est ei opus probare spoliationem, sibi scdm sed satis est q probet asa possedisse & q nunc aduersarius possidet, & q eo casu et reicit exceptio dominij & propterea dicit q qñ intentat remedium cano. reintegrande. iij. q. i. reijcit excep. dominij ad quod. d. l. si coloni. Adde vltra Alexã. quod idem tenet Abb. in. c. si diligenti de prescrip. & latius in. c. cum ad sedem. col. iiij. de restitu. spolia. vbi dicit ita cõsuluisse & p Alex. in cõsi. vi. lib. iij. & in cõsi. lxxix. lib. v. Socin. in. l. rem que nobis, vbi mãm copiose cõgessit. ff. eo. in. vij. q. Deci. in cõsi. agit causa
29 magni ponderis. cclij. in pric. † Comprobat ea opi. ex eo quod dixit ipsemet Bal. in. l. penul. col. penu. C. si a non compe. iud. q probata antiquiori possessione dicit probata spoliatio re ipsa erga. d. l. si coloni. Immo ait no. Alex. in. d. vi. cõsi. & sequitur Soci. vbi. s. q licet in libello fuisset narrata violentia & non pbata, tñ actor dz obtinere, si adiecte sint clausule, nõ astringẽs se &c. petens ius & iustitiaz sibi ministrari, iuxta ea que tradunt Imo. & alij in. c. ij. de ordi. cogni. & tenẽdo dictã opin. contra Bald. hic rñdet ad. d. l. si de eo. §. fi. qr imo potius facit in oppositum
30 declarando vt ibi p glo. † Circa. iij. limita. Alex. dum dicit post Bal. eam regu. habere locum in vi expulsiua & ablatiua, non in cõpulsiua, vt firmat et Bar. in. l. penu. ff. de cõdi. ob tur. causaz per illum tex. Considera qr Alexã. dum. d. habere locum in vi ablatiua, sentit dispositionẽ. d. l. si quis ad se fundum. ampliari vt locum habeat et in possessione rerũ mobiliũ, et adde q idẽ tz Bar. in. d. l. penulti. tangit et hic Areti. in. v. colũ. inclinans in eam partem, Nec tali ampliationi obstat tex. in. l. i. §. illud. ff. de vi & vi arma. nam licet nõ competat spoliato possessione rerum mobilium nisi accesserit interdictum illud vt ibi tñ competit conditio. d. l. si coloni vt in tex. Circa. xiij. limita. post Bal. relatum per Alex. Tu aduerte qr cõtra hanc limita. videt veritas. Primo qr dicta regu. non fallit in tutore ad cõmodum pupilli spoliante. l. meminerint in versi. Illico. C. vnde vi, ergo nec in ecclesia cum pupillus, respu. & ecclesia equiparent. l. repu. C. ex quib. ca. ma. l. fi. C. de sacrosan ec. Secũdo facit optime text. in. d. c. i. de resti. spo. nam ibi homines ecclesie spoliauerant, & tñ fuisset ibi admissus diaconus illius ecclesie, ad probationem in proprietate nisi spoliatus cõsensisset nec refert q ibi non spoliauit prelatum, nam eadem est ratio q spoliatum ante omnia sit purgandum. Si vis videre plures vsqz ad quinquaginta vide Anto. Corse. in. q. lxxij. & presertim videas. xxv. xxvij. xxxv. & xlv.
31 que sunt pulchre & contingibiles. ¶ † Circa scdm membrũ secundi principalis indistinc. Bar. dum concludit absolutoriam latam in petitorio, nõ obstare agenti possessorio reti. per hunc tex. & glo. in. l. si de eo. §. fi. ff. eo. Adde In primis conclusionem Bar. absqz dubio & absqz cõtradictore procedere posito q talis absolutoria lata fuerit ex eo qr actor nihil pbauerit, si vero lata

fuit qr reus probauit se dñm. Idem videmus hic tenere Bar. & Bar. in. d. §. fi. & d. l. si de vi, & cum eo. Bal. in. l. si quis conductionis. C. loca. quam opi. cõem dicit Areti. in. d. §. fi. In contrarium tñ allegat hic Alex. vnam rõnem vrgentem, qr si qñ quis spoliauit & contra ipsm agitur recuperande potest se tueri excep. dominij de quo in snia ex quo per ipsam dicit notorie cõstare vt. s. in primo membro scdm doc. cõiter quicquid ibi dicat Bartol. molto magis talis dominij notorij per absolutoriam probatio debet sibi prodesse in hoc interdicto retinende. & contrariam sententiam refert tenuisse Bar. sibi contrarium (si Bar. lec. fuit) qr alias idẽ alexan. in. l. diuortio. §. interdum. ff. solu ma. referens An. in. l. i. C. de peri. eo qui pro ma. dicit fuisse scripta cuiusdam dñi Contis de Perusia, in. l. si coloni. C. de agri. & censi. lib. xi. dicentez in quolibet interdicto semper paratum de dominio statim docere debere obtinere preterquam in interdicto recuperan. qr tũc obstat ei regu. dolo facis petere quod restituturus. & sic ponderandum, qr licet Bar. hic iunctis eius dictis in. d. §. fi. & in. d. l. si de vi teneat q siue per sententiam absolutoriã, qr probauit se dñm, siue aliter se dñium probare offerat, statim nõ esse audiendum, tñ in. d. l. si coloni indistincte tz contrarium preterquam in interdicto recuperan. & p cõsequens vult q etiam per instrumenta & per testes probans dominium incontinenti repellat agentem interdicto vti possi. & hoc est magis dubium q qñ probat p sniam probatoriam dominij notorie vt et. d. Alex. & Idẽ qd Bar. in. d. l. si coloni. sentiunt Ro. An. & Pau. in. d. §. fin. vt refert Alex. Di. in pdicta regu. q ad agendum. & Cyn. in. d. l. ij. C. de edic. di. adria. tol. Immo in primis glo. in. d. l. si de vi & sic non vi verum q contraria, & sic cum Bar. hic, sit cõis quicquid dicat Areti. in. d. §. fina. Pro concordia tñ ex intentione Anto. in. c. in literis. de resti. spolia. & in. c. cum dilectus, de ca. poss. & proprie. licet variare videat, scdm Alexã. potest distingui, quã distin. vltra Alex. sensit Bal. in. d. l. incerti. vj. colũ. q aut agens possessorio retinen. nihil sibi restitui petit, sed solum ab aduersario nõ molestari & procedat opi. Bar. hic & glo. in. d. §. fi. aut aliquam restitutionem petit vt naturalis possessio ne per eius retentionem turbet in ciuili, quam habet iux. glo. no. in. l. clam possidere. §. fi. ff. eo. & glo. hic in fi. & procedat contraria opinio. Bar. in. d. l. si coloni & aliorum de quibus. s. Ratio qr tunc cuz petat restitutio naturalis probans incontinenti et per testes domi. potest se tueri, exceptione pdicta dolo facis petere quod restituturus eo. & quatenus p Bar. allegaret tex. in. l. i. in fi. C. si p vim vel alio mo. dum vi velle exceptionem dominij non obstare agenti dum. d. omnia reseruari postea tractanda sopita qõne possessorij, & ille tex. lz loquat expresse in spoliato, & sic quando agitur recuperan. tñ ibi Bar. & glo. in rub. & alia glo. in. l. si. C. qui legi. perso. tenent habere locum etiam qñ agit retinen. põt ex predicta distinctione rñderi scdm Alex. q illud procedat vel qñ nõ offert probatio incontinẽti vel qñ nõ petit agens retinende sibi aliquid restitui. Sed pro defensione Bart. facit optime ratio quã cum eo tenẽs Abb. in. d. c. pasto. adducit dz, qr alias liceret reo qui sniam obtinuit propria authoritate molestare contra. l. vim facit. ff. de vi & vi armis. & l. extat. ff. de eo qd met. cau. cum simi. scdm Cin. hic que fuit rõ Bar. hic in. iij. oppo. Per quam rationem patet rñ. ad rõnem Alex. Nam quamuis ponamus, q petat sibi restitui pos. naturalem p cõseruatione ciui. iux. gl. preallega. id nõ tollit hanc rñsionem, qñ talis restõ nõ petitur principaliter, sed in cõsequentiam, & iõ non consideranda vt p Jas. Qui preterea. Comprobat qr agens interdicto retinende. lz appareat sit actor tñ in effectu est potius defensor ne turbet vt. l. i. §. huius autem versi. illud enim. ff. vti possi. Tu adhuc efficacius inducas illum tex. in prin. dum dicit q vnus potest esse possessor & alius dñs, nam intelligit de iusto possessore cui propterea competat illud interdic. et contra dñm intelligendo tamẽ nisi ab eo vi vel clam possideat. d. l. i. in fi. Facit optime qr tunc demum pmittit a iure turbatio qñ possidens possidet a dño vi vel clam, vel precario. l. i. in fi. ff. vti possi. secus si bona fide, vt in casu nro. Facit et generalis regu. q facilius impedit de nouo recuperatio q retentio. l. pte furioso. ff. de his qui sunt sui vel ali. iur. c. ad apl. cam. de regu. cum vulg. Facit etiam qr. s. in propo. articu. Doc. tenentes contra Bar. fatent eorum conclusionẽ nõ pcedere qñ spoliatio interuenit post sniam latam in petito. per. c. cum teneamur de appel. Demum tenendo opi. Bartol. s. in precedẽ. mẽb. vt ibi defendimus rõ Alexã. non concludit, & sic potest defendi opi. Bar. licet non per hunc tex. qr licet Bart.

dicat bene primā lec. esse verum in se tū in se ēt nō est vera vt p
xime dicet. Breuiter pro clara resolutione cōsidera, qz Bar. hic
pfecte loquit, e iō ex eius intentione distingue, Aut cōstat eum
qui succubuit in petito. ēt qz aduersarius ab eo cōuentus fuerit
declaratus dñs, esse iustū possessorē, e nō obstat ei exceptio do-
mi. ēt de quo p sniam latam in petito. cōstet, e procedit cōclusio
Bar. hic. q̄ ēt precise in his termi. loquit. Non. n. obstat q̄ ad-
uersarius sit dñs quominus ipse possit esse iustus possessor vt est
tex. in preallleg. §. huius aūt. Aut nō cōstat de eius iusta posses-
sione, e procedit opi. Bar. in. d. l. si colonū e aliorū de quibus
.s. qui procul dubio ita senserunt, vt cōstat ex fundamēto eorū
in illa exceptione dolo facie ec. que nō posset locū habere quan
do de iusta possessione intententis possessoriū retinende cōsta-
ret. ¶ Circa aliā partē huius mēbri dū Bar. ɔcludit q̄n per eo
sunt probationes snia in petito. lata faceret partē aduersam in
possess. incūbere. Doc. cōiter approbant, Idē est si n̄ de domi.
p sniam sed de tit. probaret, qz stante probationū paritate obti
neret vt per Bal. in. l. si duo. in pri. ff. vti possi de. Immo si am-
bo de tit. probarent ille obtinere deberet, qui de antiquiori tit.
probaret qz illius pos. antiquior presumeret sm Bal. l. post sen
tentiā. C. de sen. e in dispu. incip. Accusatus de vi turbatiue,
Areti. e Soci. hic. ¶ Circa tertiū mēbrū cum Bar. Doc. trā-
seunt e q̄liter possit ferri snia declaratoria iuris ipsius rei vide
p Alex. ff. l. 'eq. §. si iusta in antepe. col. e eundē i. d. l. sed e si pos
32 sessori, quā legit vna cum. l. prec. † Et no. q̄ subdit Bar. ibi aut
de snia docet incontinenti ec. Nam vult q̄ lz snia faciat noto-
rium inter pres d. c. vsa. e. c. si. de cohabi. cleri. e mu. Tū nō fa-
cit notorium iudici q̄ eam nō tulit nisi pducat, Ad qd gl. no. l.
quoties. §. si. ff. de pba. e que p Ant. de bu. c. inter monasteriū
33 de re iudi. e refert hic Jas. ¶ † Querit vltimo circa hanc lec.
Bar. quid ecōuerso q̄ sit casus in tex. sm hanc lec. Ang. s. abso-
lutoria lata in posses. pariat exceptionē rei iudi. in petito. In q̄
q. dicit videri rñdendū negatiue p tex. alleg. hic p gl. l. in princ.
in. l. e an eadē in si. ff. de excep. rei iudi. Tū pro resolutione disti
guit an sit possessoriū hūs cām domi. e obstat p ea que hñr in.
d. l. ij §. quedā ff. de inter. An nō habeat cāz domi. e nō obstat
per. d. l. e an eadem. Circa hz membrū nemo ɔdicit Bart. Cir
ca primū q̄n possessorium hz cām domi. Idem reassumit ipse.
j. in. s. cōbi. e cum Bar. transit Bal. in repe. l. incerti. Sed con
tra tz Jo. Calde. e Anto. de but. in. c. cum dilectus. de cā poss.
e proprie. quibus adheret Alex. mouens ea rōne, qz q̄n in prio
iudicio de domi. solū incidenter cognoscit tunc exceptio rei iu-
dica. in eo nō obstat volenti postea agere de dominio principa
liter, vt est tex. in. l. sed si ante. ff. de excep. Sed in agitatione eius
dem possessorij iudicij hūtis cām domi. nō nisi incidenter ō do
mi. fuit cognitū sm eos, ergo nō obstat excep. rei iudi. volēti po
stea de domi. principalr agere. Comprobat Alex. per id qd tz
Bar. in. l. qui rome. §. duo fratres. ff. de verbo. obl. in. v. op. dūz
d. l. alleg. e ad. d. §. quedam rñdet q̄ text. nō probat quicquid
ibi dicat gl. Tu cum Soci. Jas. e Moder. tene cōclusio. Bart.
e cōem, Quoniā in tali possesso. habente cām domi. nō est vez
q̄ disputet de domi. seu pprietate incidenter, imo pricipaliter
nō minus q̄ de pos. vt. l. ij. §. hoc aūt ff. de iti. actuqz priua. all.
p gl. in. d. §. quedā. in ver. priuato. vbi eque dr requiri proba. q̄
si pos. eo anno, e q̄ seru tuo cōpetat. Ad idē tex. ēt allegatus, in
d. §. p gl. ma. in. l. i. §. si. ff. de aqua quoti. e esti. vbi q̄ tale inter-
dictum nō preparat cām vt alia sed p id totū finit, e p illū text.
tollit rō Florentini hic allegātis p Alex. Bar. in. l. sepe in. l. q.
ff. de re iudi. ex quibus pz rñ. ad rōnem tenentiū ɔtrium, qz ostē-
ditur falsum eē eorū psupposituū q̄ de domi. incidenter cogno-
scat, est tū notanter limitanda dicta cōclusio cum Bal. in. d. l.
incerti. v. col. e cum Clau. hic si absolutoria in tali iudicio lata
fit per abnegationē dominij, secus si per abnegationē possessio-
nis vel simpliciter qz in idē preiumptiue incideret iux. no. in. l.
si quis ad exhibendū. ff. de excep. rei iudi. Non enim tenet con-
sequentia sum absolutus in iudi. posses. ō irritare reficiendo, er-
go aduersario non cōpetit ius seruitutis. Ultimo Bar. d. hanc
primā lec. eē verum in se, lz quo ad hunc tex. dicat non procede
re, qz sit diminutiua ex al o ēt nō cōuenit tex. qz in eo presuppo-
nitur iudicium ceptum nō autē finitum vt ostendit ibi vendica
re cepit. e si in ɔtrariū pōderet verbū vendicauerit in si. tūc min⁹
cōueniret, qz eēt dicē q̄ eēt lata snia in fauorē actoris non autez
q̄ succubuerit vt aduertit Bal. nouel. Immo lz Bar. dicat hāc
lec. eē verā in se e simplr eam eo Alexā. Tū stando in simplici.

bus terminis e sic nō psupponēdo aliqd de his que ponit glos.
p saluanda. ix. lec. ēt in se nō est vera sm Pau. hic cū quo Ale
xā. sibi ɔtrius. ff. in seq. lec. in si. qz dū in prio iudicio egit sciens se
possidere possessioni renunciasse intelligeret, cū solo aio possit.
34 l. iij. §. in amittenda. ff. eo. ¶ † In eo ibi, vel dic egi, sed tūc cū
ego vti possi. petitorio renuncio expresse, ex hac glo. habemus
scdm lec. circa quā in primis referenda sunt dicta Bar. formā
tis duas oppo. e duas. q. e demū cōcludentis lec. hanc verā eē
in se. qz diminutionē continet nō tenendā quo ad tex. Adde in
primis q̄ circa oppo. nihil est addendum hū. n. loquit e cū eo
alij simplr transeunt. Circa primā. q. Idē qd Bar. tz Imo. hic
Bar. e Bal. l. si pro fundo. alle. p Bar. Bal. in. l. i. C. cōis de le
ga. iij. col. Anto. de bu. in. c. cū dilectus. de cā pos. e propriet. et
in. c. in lite, de resti. spo. cum quibus Alex. e Areti. e Moder.
hic cōiter e cū Bar. tenens Cuma. addit rōnem quā illa Bar.
dicit meliorē, qz qui renunciat vr fateri se ius nō habere, vt vult
gl. mag. in. l. si maritus. §. si negauerit. ff. de adul. que mouetur p
tex. in. l. si aduersarius in si. C. de fide instru. quē allegat hic So
ci. e Jas. ergo sequit q̄ noluit mō aliquo domi. renunciādo trāf
ferre, alias eēt dicere q̄ fateret se habere ius e illud velle trāsfer
re in aduersariū, qd noluit in pposito, merito nō transferre, cū
actus agentium nō operent vltra eorū intentionē. l. nō oēs. ff. si
cer. peta. l. obligationū substantia. §. si. ff. de actio. e obl. Addūt
Alex. e Jas. qz renuncians liti, nō vr fateri aduersariū hēre ius
vt. l. si te. C. de inge. qd nō facit qz qd Bar. est an transferat do
mi. a psona renunciātis, nō an per renunciationē probet fuisse
cōuenti petito. Addunt ēt qz renunciās liti nō succumbit vt. l.
alia. e ibi Bal. e Saly. C. de his quib. vt indi. e demū aliud ga
qui renunciauit petito. ad effectum vt posset agere e ageret pos-
sessorio, vt sunt termi. huius. q. nō pōt dici habere rem pro de-
relicto, ex quo vult eam possidere e sic est renunciatio limitata
ad dictū finem, ergo dz limitatū pducere effectuz respectu ipsius
iudicij e iuris vendicationis, nō aūt respectu domi. cum limita
ta cā limitatū pducat effectū. l. in agris. ff. ti. l. l. age. C. de trāsac.
Caue tū qz hoc funda. nō cōcludit gnaliter, sed ita demū si con
stet renunciationē fieri ad dictū finē e effectū. ¶ Cōtra predi
ctam tū Bar. opi. e sic q̄ dñium p talē renunciationē transfera
tur, tz hic An. Ludo. e Jaco. de puteo, e Sali. in. d. l. si pro fun
do. Mouent qz Bar. fatet q̄ vr talis renunciās renunciare et
in aduersariū transferre rei vendi. ergo e dominiū a quo pēdet
rei vendi. iux. l. in rē, e. l. officiū. ff. de rei ven. e. c. examinata. de
iudi. vel arg. l. ij. ff. de iur. om. iudi. vel qz qui vult ɔsequēs e suū
antecedens. l. illud. ff. de acqui. her. ¶ Pro concor. tñ. d. Ro
ma. posse distingui de mente Ant. in. c. i. de cau. pos. e pro. An
appareat de cā renunciationis, e per eam q̄ voluerit a se abdi-
care domi. e stet dcā opi. ɔ Bar. an nō appareat e tunc stet opi
nio. Bar. qz ex eo qz statim cepit agere ad eandē rem posses. vt
sunt termi. huius lec. e nō presumit habuisse animū renuncian
di domi. arg. no. p glo. in. l. falsus. §. si iactus. ff. de furt. ¶ Sed
aduerte, qz ēt q̄ apparuerit cā e voluntas trāsferēdi domi. oīno
nō trāsfert, qz mediū ad trāsferendū in nō possidentē est tradi-
tio. l. traditionibus. C. de pac. e in ea rōne se fundat Bart. in. l.
si culpa pri. allegan. In pposito aūt agēs possidebat, qz mox
intentat posses. retinende. Ad. d. l. si pro fundo qua motus est
Bar. rñdent tenētes ɔ eum q̄ ibi in ɔctu trāsactionis l quo nō
vr trāsigens habere rē pro derelicto, sicut pōt dici de renunciā-
te in casu. q. Bart. Quod vlti. videt tenuisse Bar. in. l. nō solū
in. §. si liberationis verba. ff. de libe. lega. d. Aretin. Sed alium
fuisse intentionem eius deducit Soci. ¶ Conclude cuz Bar-
to. per eius fundamentum, e alia de quibus, supra ad rationes
Ange. e aliorum cōtra Barto. tenentiū respondet Alexā. q̄ nō
tenet cōsequētia si renunciat rei vendic. (vt cōcedit Bar.) ergo
e dominio, e sic sicut transfertur in aduersarium rei vendicat.
35 ita e domi. a quo causatur. † Nam in simili videmus q̄ si cedo
tibi rei vendicationem omnino remanet domi. penes me non
autem in te cessionarium transfertur, vt est glo. ordina. e nota.
in. l. plane, supra famil. hercis. quā no. Barto. in. l. si culpa
supra de rei vendica. e. l. fina. C. de heredita. vel actio. vendi.
e Angel. e alij. l. i. j. pro empto. e. l. in deposit i infra de re iudi-
ca. e sic non sequitur transtulit quis rei vendicati. ergo e domi.
Ita ēt vno modo rñdet Areti. Sed Soci. d. nihil valere, quo-
niam pdicta procedunt q̄n cessio fit ei qui nō possidet, secus si ei
q possidet, qz tūc domi. in cessionariū absqz traditione trāsfert,
vt sentit Bartol. in. d. l. si culpa, e declarat expresse Salyce.
in. l. i. C.

in.l.j.C.de ac.& obli. Quasi dicat Soci. q in proposito renunciatio fit possidenti, qd satis vr constare q fuit institutum iudicium rei vendi. qd constat nõ potuisse intentari nisi possidentem, & pro eo qd dicit facit.l. qui ratione.§. interdũ.ff.tit.j.&.§. interdum.insti.de re. diui. Unde meliorem iudicat Soci. esse
36 aliam responsionẽ Aret. † q renuncians liti nihil vr cedere, cũ renunciatio & cessio sint diuersa vt per Bart. in.l.j.ff.pro emp. Ias. aũt respondet aliter, q rõ predicta An. & sequacium est impertinens, q negat Bart. dicere id qd ipsi presupponunt.l.q ius rei vendi. cui renunciatur in aduersarium transferat. Sed tenendum q iungendo solutionẽ cum ppositione.q. vt dz ar.§. preterea.insti.de inuti.stip.pz q Bar. intelligit q in aduersarium transferatur rei vendi. que posset forte hre effectuz agendi si renuncians a possessione caderet, & res per alium possideretur, tñ omnino vr q desit extremum domi. Unde cogita an Bar. bene dicat quatenus presupponit ius rei vendi. trãsferri, q in ptrium facit qd ipse.d.in.d.l.j.ff.pro emp. Ad alias rõnes que adducit p Bar. q dñium vr habitum pro derelicto apparet rñsio ex dictis.ff.negando q cẽseatur haberi pro derelicto.
37 † Scdo querit Bar. an talis renuncians debeat cõdemnari in expensis, dic vt per eum cũ quo Doct. limitant tñ quatenus cõcludit q renuncians liti expresse vel tacite pdemnari dz in expẽsis nisi vsq ad renunciationes iustam litigandi cãm habuerit, tunc.n. sicut excusaretur si succũberet iuxta.l. qui solidum.§. et.ff. de leg.ij. Ita in pposito, vt dicit (& bñ) Areti. post Bal.in.l. destitisse, per tex. ibi in si.ff.de iudi. & Bald.in.d.l.post q liti.
38 † Ut q ignorauit antea reum hre iustam. Immo si reus maliciose distulisset opponere deberet in expẽsis pdemnari, vt in.c. exceptionẽ, vbi Bal. & Abb. de excep. & ibi Fely. in princi. & in
39 xviij.col.in fi. & hic Ciau. † Si tñ actor ostensa pbatione iuste exceptionis omnino litem iniustam psequatur & nõ renunciet in totius litis expensis est pdemnandus, nõ soluz in factis post oppositionem predictã a reo sm Ro.sin.cccxvi. de quo late p Deciũ.in.l.qui alternus.ff. de reg.iu. Ultimo quatenus Bar. dicit hanc lec. esse diuinatiuam quo ad hunc text. tñ esse veram in se, dic cum Pau. & Alex. q immo nec in se vera est nihilo sub. audito ex his de quibus.ff. pxi.lec. ¶ In ea glo. ibi vel dic etiã tacite, habemus ex ea tertiã lec. & dum gl. pro eius precipuo fundamẽ. allegat simile in.l. post diẽ iudicas q ibi petens cẽsetur renunciare ei qd non põt stare cum eo qd petit, vz petere pciuz ex venditione & q vẽditio sit rescissa ex pacto legis cõmissorie, petens ergo precium vr renunciare illi pacto siue rescissioni ex eo. Ita in pposito agens pos. rei. vr renunciare petitorio pus intẽtato, qd cum ipso possessorio stare nõ põt. Circa quam tertiam lec. dic in primis vt per Bar. cuius dictis relatis adde primo. Dum dicit q si reus cõfiteatur actorem pponentem scdo possessorium possidere dz sequi absolutio ab instãtia iudicij.§. fi.&.l. quoties per ipsum alleg. q loquit de absolutoria ab instãtia preiudicij super petitorio, nõ aũt secundi super possessorio, vt pz ex rõne quam alleg. per.d.§.fi.&.d.l. quoties, que respicit primum iudicium quo agit ad psequendam pos. & ita intelligit Areti. & sic nõ est sibi ptrius & bene loquit, quicquid dicat Ias. prout alias legendo dixi, & nunc reperij ipsum in nouis lec. errorem suum corrigere. Adde preterea dũ Bar. immediate subdit q qñ reus negat actorem possidere nõ põt se in tali assertio-
40 ne fundare dicẽs euz renunciasse petito. † q assertio actoris negata per reum nõ pro est reo, ar.l.cũ de indebito in prin.ff. de proba. quaz inducas q ibi puincitur negans de mendacio per probationem. hic aũt per suam ptrietatem dum negat positionem & postea vult dicere ptrium volens eum presumi renũciasse petitorio, & sic nõ euitatur inductio quicquid dicat Ias. putãs.d.l. nõ facere, q hic nõ conuicitur de mendacio reus vt cõuincitur ibi, q immo cõuincitur, lz nõ per probationes vt ibi, sed per ptriam suam assertionem. Salua preterea Bar. duz inducit regu. ex eo, nõ facit q se fundat in eo q imediate & limitate negauit recte intelligẽdo, nã non vr quis renunciare petitorio ex eo q intentat possessorium simpliciter & absolute vt in hoc tex. Sed ex eo q asserit se possidere, dum possessorium intẽtat & sic nõ faciant in ptriũ dicta Bart. in.l. post legatũ in pn. in.iij.col. ver. sed qro de rõne.ff. de his qui. vt indig. sunt.n. termi. valde diuersi, nam ibi dicẽs testm̃ nõ solẽniter factum nõ sequit immediate eũ dicere esse falsum, q põt esse q nõ sit solẽniter factũ nec falsuz, sed hic negat eũ pdẽ possie & sic negat illud in q actor vult se immediate fundare, non.n. põt intelligi q hic neget fuisse propositum vti pos. & peri modo non ob. q.d. Bar. ibidem in v.col. q ibi negans testm̃ factum, immediate nõ sequit q dicat testm̃ falsum, hic aũt limitate negat eũ possidere. Defensatis di-
41 ctis Bar. † No. in primis ex eisdẽ dum.d. aut reus cõfitet agẽtem possidere &c. Duo, & primo limitationẽ ad hanc tertiã lec. glo. vt nõ pcedat nisi qñ reus confitetur agẽtem posse possidere. Scdo q confessio in iudicio possess. quam agẽs ponẽdo facit iuxta.l. cum precium.C. de lib. ca. & reus acceptat, preiudicat in petito. Ex quo dicto hẽs limitationẽ ad id qd alias habetur q pbationes in iudicio summario facte, nõ preiudicant, nec fidez faciant in ordinario, vt per glo. & Abb. in.v.col. in.c. venies. el ij. de testi. & per Bar. in.l.ij.ff. iudi. sol. vt nõ pcedat in cõfessione facta in iudicio summario, sed in alijs probationibus. Constat.n. iudiciũ super pos. esse summariũ.l. momẽtanee.C. vn. vi qd est no. multũ sm Areti. hic. Id aũt quo respectu pcedat q iudicium pos. sit summarium latius videbimus.ff. in.j. cõbina-
42 tione Bar. † No.ij.cũ Alexã. & Mod. ex eo qd Bar. demum subdit supersederi super petito. qñ reus negat agentẽ possidere donec terminetur cã possessorij per rõnem.l. ordinarij, &.l. incerti alleg. per Bar. que iura allegãs notissime sentit q id facit rõ ordinis q supsedeat. Et pñr no. q reus q negat agẽtẽ possidere nõ põt euz repellere rõne ptrietatis & sic limi. in his termi.
43 l.j.C. de fur. & c. sollicitudinẽ. de appel. cũ si. † Posset tñ iudex sm Ias. ex officio suo repellere agẽtez postea petito. pp eius cõfessionẽ in positione in pos. vt p Bar. notãter. in.d.l. post legatum in prin. ver. Ad vnũ tñ aduerte notũ per.c. cuz olim. & ibi Inno. de testi. & q iudex põt repellere iniuste agentem pp eius
44 pfessionẽ vt est gl. in.l. vbi pac. quã Bar. & alij no.C. de trãsac. † Nunc reassumẽdo pclusionẽ Bar. dum.d. q negãs assertiones nõ põt se in ea fundare, amplia eã (magis ordinate pcedẽs q faciat Alex.) vt pcedat ẽt si tacuit pumaciter, q hr pro negante.l. de etate.§. q tacuit.ff. de interro. act. Bal. in.l. sicut.C. de repu. here. in fi. & Pau.l.iij.c.ri. & hic post eos, Alex. & So-
45 ci. † Limitat tñ no. p Bar. in.l. post legatũ. in pn. in pe. col.ff. de his qui. vt indig. nisi postea reus reuocet dictã negationẽ dicens se errasse, et se velle stare assertiõi aduersarij, & hãc esse cautelã.d. Bart. ad faciẽdũ q pcedẽs positiõis negatio nõ obstet, allegat no. in.l.ij.ff. qñ ac. de pecu. sit anna. & in.l.i.§. si ois.ff. ceter.ff. de ven. insp. Que dicta Bar. facere p dicta p eũ hic.d. Areti. & saluat q ibi loqtur in eodem iudicio, sed hic qñ in alio vult reuocare, & sic i effectu sentit nõ esse limitãda hec dcã bar. applicãdo ipsa huic tertie lec. Cuius ptrium psupponit Alex. & ego pxi. Soci. aũt pro pcor. aliter distinguit, & bñ, ex intentiõe Bal. in.l.j.vj.col.C. de pfes. Clau. aũt.d. dcm̃ Areti. nõ esse verum, & imo in alio iudicio & ex interuallo posse talẽ reuocationem fieri, vt p Bar. valde no. in.l. error. circa mediũ.C. de iur. & fac. igno. vbi no. glo. in.d.l.ij. qñ ac. de pecu. sit anna. dicit q ẽt post sniam põt talis pfessio positiõis reuocari, & dicere potest reuocãs se errasse & lesuz fuisse dũ credidit positiõi, & illã doctri. Bar. seqtur Alexã. in pñ.xlvij. pe. col. in.j. vol. & in pñ.lxxix. in fi. in.ij. vol. Tu caue q Bar. loquit q põt reuocari pfessio positiõis, nõ aũt negatio vt sunt termi. nři inter q est magna diuersitatis rõ, q negãs nõ põt dicere se deceptũ ex credulitate, qd est fundamẽtuz Bar. ibi. Itẽ Bar. loquit de reuocatione pfessionis, mediãte restõne in integrũ, vñ nõ vr bene reprehẽdi Are. & tutius vr tenere q indistincte pcedat dcm̃ Bart. in.d.l. post legatũ, & q dicta p euz hic limitent per illud, vt sentit Alex. nã p Areti. psiderationẽ est doctr. Bar. hic intelligẽdo, vt.ff. Nec vr rõnabilis restrictio si vidimus intelligere Bar. h q nõ possit reuocare negationẽ q rõ eadẽ vr qñ sumus in diuersis iudicijs, q est qñ in eodẽ, dũmodo statiz fiat talis reuocatio, nõ aũt ex interuallo, ar.l.fi.C. de erro. aduo. p quã ita limitat pdictam doctri. Bar. Alex. in.d.l. post legatũ in appo. ad Bar. Nec repugnãt q fiat incõtinẽti & simus i diuerso iudicio i termi. nřis q iudicia agebãtur eodez tpe, & sic qui negauit in iudicio possessorij põt incõtinẽti reuocare dictã negationẽ in iudicio petitorij. Illã doctri. Bart. in.d.l. post legatũ limitat ibi Alex. tri-
46 bus modis vt p eum. ¶ † In hac tertia lec. monet gl. q. & post ipsam Bar. an agẽs petitorio videat renũciare pos. quam hz, & per pñs iudicio possesso. & pcludit Barto. affirmatiue si sciebat se possidere, & per se ipsum secus si ignorabat, vel p alium puta seruum vel colonũ sciẽter possidebat, vt p ipsuz latius, ex cuius dictis hẽs q sciens p se ipsuz possidere intẽtãdo petitoriũ vr renunciare pos. indistincte, h est nõ solũ si aduersarius pfiteatur

verum etiam sic neget, & sic non distinguit Bar. prout distingit .ff. in propt. examinatione huius lec. in casu 3rio qñ proponens possessorium retinende vel renunciare petitorio, & istis fundamẽta Bar. de quibus ibi eque militare vĩr etiam hic, sunt.n. generalia propterea, q: non põt quis in assertione aduersarij quã negat se fundare. Quam diuersitatem & difficultatem excitat Rapha.cu. & conatur soluere ponẽdo & considerando dñiam inter renunciationẽ petitorio, de qua in precedẽ. & renunciationem possessioni de qua hic, in petito.n. de domi. agitur. in possesso. de possessione que facilius q̃ domi. solo animo perditur. l. si quis vi. §. dñia .ff. e. Quã saluationẽ reprobat Jas. insistendo pluribus verbis ad ostendẽdum q non viget rõ diuersitatis inter vnum casum & alium. Et ideo ad euitãdas plures amaritudines ꝯcludit tutius esse tenere q etiam hic debeat distingui put .ff. an aduersarius confiteatur vel neget, cum sint casus 3rij & sit eadem rõ, merito idem iuris. l. & si 3. ff. de vulga. & pu. l. si. §. si. ff. de leg. iij. & ordinarie per Bar. l. inter stipulantẽ §. sacram .ff. de ver. obli. & diximus late .ff. in rub. Tu aũt pro saluatione Bar. ab imperfectione ꝯsidera maximam diuersitatẽ inter casum & casum. Naz .ff. locutus est Bar. qñ iam ꝓpositum fuerat aliud iudicium .s. petitorio a proponẽte postea scđm .s. possessorium, & in primo iudicio asseruerat se nõ possidere, sed aduersarium, in scđo aũt 3rium de directo asserit vz se possidere, si ergo reus velit dicere ipsum esse 3rium et ꝓbare 3rietatem ac etiam q id qđ petierat in primo iudicio hz, & per ꝯñs q ipse reus est absoluẽdus ab obseruatione primi iudicij, opus est q confiteatur verum esse assertionẽ factam ab actore in scđo iudicio, q: est fundamẽtum sue intentionis ad summouẽdum actorẽ a ꝓsequutione primi iudicij in qua assertione actoris facta in scđo iudicio nõ posset facere fundamentum si ipsam asseruisset nõ verum negãdo per iura Bar. Sed in hac .q. Bar. ideo nõ distinxit, nec est distinguẽdum, q: recte intuẽti pz q sunt termi. valde diuersi, q: hic non facit reus fundamẽtum in assertione aduersarij, put in ꝓceden. ostendit, q: hic sumus qñ primõ proponit petitorium, & sic nõ precesserat prius aliud iudiciũ. Ita q nõ põt emanare 3rietas cum illo, cum sit primũ, nec etiam põt resultare assertio & confessio q habeat id qđ prius petierat prout in ꝓce. & sic in ꝓcedẽti repellitur duplici rõne, rõne 3rietatis, & rõne confessionis agẽtis, q: ponit se hẽre id qđ petierat in primo iudicio, & vtrunqz emanat ex sola assertione in scđo iudicio facta, vñ opus est q reus eam confitẽdo approbet, si vult in ipsa fundamẽtum facere per iura Bar. In hoc aũt casu quo primo agit petitorio inducit statim declaratio voluntatis agentis q nõ vult possidere, & sic per ꝯñs causatur amissio pos. d. §. dñia. Et ad perpẽdẽdum clarius q in hoc scđo casu etiam negans assertionẽ agẽtis possit dicere aduersarium desijsse aĩo possidere, considera q assertio agẽtis petitorio duo cõtinet se esse dñm & aduersarium conuictum possidere seu detinere. l. j. C. de alie. iu. mu. ca. fac. l. officium .ff. de rei vendi. pone q vtrunqz neget conuẽtus. l. nec agentem dñm nec se possessorẽ dicens omnino remanet q põt dicere ipsum agentem amisisse animo pos. quã habebat dum ꝓposuit petitorium, nec talis pos. peruenerit & sit penes ipsum ꝯuentum negantem, prout dixit ad eoꝝ propositum Alexã. & Areti. dum rñdent tertio fundamento Imo. & Ro. 3 Bart. per. l. si iure .ff. de leg. iij. & .ff. dicemus. Et sic pz q nõ facit fundamẽtum in positione negata hic sed in desinẽtia possidẽdi & amissiõe possessionis causata ex animo ꝓponentis petitorium, & sic sunt termi. diuersissimi. Nec 3rietas dz esse eadem disciplina, idẽptitate rõnis nõ subsistente, & indistincte ꝓcedit ꝯclusio Bar. hic quicqd dicat Jas.

47 † Circa aliud qđ subdit Bart. q ſm exemplũ glo. positum ad ostendẽdum qualiter possit quis ignorans possidere, vz si crederet se nõ possidere, sed aduersarium, dz restringi ad res mobiles, q̃uis dicat non conuenire huic tex. in quo de interdicto vti possi. & sic possessione immobilium, q: rerum mobilis ignorans possessionem retinet, vt. §. nerua filius. l. iij. ff. e. & l. peregre. in prin. ff. eo. Immobilium aũt pos. obliuione perditur. l. si id qđ. in prin. cum glo. & l. furtum. §. fundi .ff. ti. j. Naz Cuma. Alex. & Mode. reprobant restrictionẽ Bar. & dictum, qñ falsuz est q sola obliuio causet amissionẽ possessionis, nam cuz ea requiritur diuturnitas tpis vt per Bar. in. d. l. si id qđ. in ꝓn. Si.n. sola obliuio absqz cursu tpis causaret amissionẽ pos. sequeretur q etiam dormiens & furiosus desineret possidere 3. l. si is qui aĩo .ff. eo.

48 † Et cum Bar. ibi cõiter doc. & sic melius loquitur ibi q̃ hic & dicit Cuma. cõiter solitum fuisse Bart. peius loqui in repetitionibus q̃ alibi, rectius dixisset Cuma. q non ita errauit alibi vt in repe. Et ideo in multis reprehẽdi. & in repetitione. l. si is qui pro emptore .ff. vsu. j. & l. si constante .ff. sol. mat. Comprobatur dicta reprobatio q: sequeretur q facilius amitteret pos. rerum immobilium, q̃ mobilium, cuius 3rium rõ suadet, cum lex dicat possessionem rei mobilis vilem & abiectam esse, vt. l. si rem mobilem cum glo .ff. e. Preterea me. dicit Bar. iniuste reprehẽdi nec esse 3rium q: etiam hic intellexit obliuionem causari & ex cursu tpis, & id apparet ex iuribus que allegat. Tu dic q Bar. nõ potest ita saluari quia est contra expressa verba eius ibi ex quo credo aduersarium possidere ostẽditur me oblitum esse & sic clare Bar. vult solam illam credulitatẽ & sic solam obliuionem causare amissionẽ pos. Sed tu potes saluare, q: istud q credaz aduersarium possidere nõ põt poni nec cõtingere anteq̃ ego sim oblitus me possidere, id aũt q sim oblitus contingit mediante dicto lapsu tpis & nõ ante, & lapsus tpis vt necessarium antecedens presupponitur vt dicit Bart. in. d. l. si id qđ. & clarius in l. si de eo. §. j. vbi formaliter dicit q non perditur ciuilis nisi ex cursu tpis, ex quo obliuio inducitur, & allegat. d. l. si id qđ cum ibi no. & d. §. fundi, ex quo infertur q nõ põt in possessione rei immobilis probari obliuio nisi per eã viam probando q quis nõ iuit ad rem longo tpe, naz tunc sequitur ꝓbatio obliuionis presumpte, & simul etiam sequitur amissio pos. & ꝯñr sequitur q bona & necessario ꝯcludens est dñia Bar. hic, cum nõ possit demõstrari in pos. rei stabi. q quis sit oblitus & possideat, secus in re mobili vt in §. nerua filius. & l. peregre. in prin. allega. p Bar. Q̃uis Bar. in. d. l. si id qđ videatur in oꝑ̃ario ponere obliuionem ante lapsum tpis, sed melius loquitur in. d. l. si de eo. §. j. Nec ob. qđ dictum est de furioso & dormiẽte q: non pñt esse in iudicio & sic non cessat in eis dictum & dñia Bar. ¶ Circa cõ

49 clusionem pncipalẽ glo. & Bar. † q ꝓponẽs petitorium sciens se possidere videatur renũciare possessioni & per ꝯñs possesso. cum glo. & Bar. Doc. cõiter tz. ¶ Imo. tñ & Roma. tenẽt cõtrarium, & primo per hunc tex. in quo simpliciter dr q qui primo egit petito. recte põt agere vti possi. & sic ostẽditur q p propositionem petitorij prius factam nõ renunciauit possessioni, q: si renunciasset nõ hẽet vti possidetis interdictum, & dicere q hic intentans petitorium ignorauit se possidere vel q per alium possidebat est diuinare & violare tex. Scđo motus fuit Roma. j. circa. iiij. cõbi. per text. in. c. examinata extra de iudi. vbi rei vendi. fuit intentata per possidentem, & d. ibi tex. q nõ potuit intentari, cuius 3rium verum esset stante dicta cõi. opi. q cen-

50 seretur renunciasse possessioni. † Tertio q: de iure tunc demum ex actu sequenti sequit renunciatio cõtenta in precedenti si ipse actus sequens effectum sortiatur, ſm intentionem ipsius agentis illum, & validus sit iuxta. l. si iure .ff. de leg. iij. & l. si quis ante .ff. eo. Pro quo melior tex. quem ibi no. Bal. & hic Areti. q: loquitur precise in actu gesto in iudicio. in. l. nihil. §. si cum filius .ff. de inoffici. testamen. sed in proposito non sequeretur effectus secundum intentionem. d. agentis petitorio si talis renunciatio possessionis presumeretur. Nam cum effectus sit q aduersarius condemnetur ad restituendum possessionem rei petite. l. officium. l. qui restituere .ff. de rei vendica. & ad talem restitutionem non possit cõdemnari nisi possidens vel qui dolo possidere desijt, vt. d. ll. si agens possessionem perdat non propterea sequitur q aduersario acquiratur, q: animus & corpus eius requiritur. l. iij. in princi. & l. quemadmodum .ff. eo. Unde cuz non acquiratur non debet causari perditio talis pos. ex propositione petitorij. Quibus tamen et si subtilia & colorata sint (vt fatetur Alexã.) nõ obstantibus cõmunem tenendam indicant ipse Alex. & Areti. & ad primum rñdet q hec. iij. lec. non est vera, sed vera est quinta & vlti. ſm quam nihil ob. iste tex. cuz ſm eam petitorium fuit intentatum rõne naturalis restituẽde quaz nõ habebat agens, possess. rõne ciuilis turbate p retẽtionẽ dicte nãlis, & sic cũ ad deuerso, nõ ꝯuenit dicere, q p intentãtẽ petitorium respectu nãlis censeatur renunciarẽ ciuili. Uel (vt. d. Bre.) põt rñderi q loquit qñ quis possidebat p alium, vel ignorabat se possidere vt intelligit Bar. q̃ rñsiones satis placẽt, lz Jas. & ꝓce. me. dicãt facere 3 gñale dcm ꝓmissum l tex. nihil cõe hẽt, &c. sed pz declaratio ex dictis .ff. in gl. j. vbi declarauimus illã gñalitatem respectu essentie siue substãtie cũ gl. i fi. Ad ſm p. c. examinata, cui ꝯcor. tex. in. §. eque. ver. si ꝓ qui. insti. de actio. & l. j. §. interdictũ aũt .ff. vti possi. allega. in glo q̃ iura idem ꝓbant qđ d. c. q̃uis diuersam fundamẽtũ in eis faciat Jas. Ad qđ. c. dupliciter respondet

ter respondet Alex. Vel q ideo ibi non fuit visus renunciare & sic non tenuit iudicium vendi. qr ignorauit se possidere, cũ non appareat ibi q sciret, cui solu. ob regu. q in facto pprio nõ presumitur ignorantia. l. si. ff. pro suo. per quam improbant Jas. & Prec. me. Vel scdo q text. ibi nõ probat q nõ censeat renunciare ex eo q: dicit iudiciũ vendicationis nõ valere, nã non sequitur q posito q intentans & possidens desinat possidere, vt hic glo. & doc. iudiciũ debuisset valere, nã vltra hoc q requirat q agens nõ possideat, requirit aliud. s. q possideat ꝯuentus. l. si in rem. ff. de rei ven. l. i. C. de alie. iu. mu. ca. fac. Et sic cũ nõ sequat si amisit pos. agens q fuerit acquisita conuẽto, vt. ff. stat q bene. d. tex. q iu. di. rei. ven. nõ tennit. † Huic tñ sol. d. Alex. obstare tex. quem Bar. ibi dignũ scribi litteris aureis ait. in. l. si a te. §. j. sm tertiam lec. in glo. ff. iudi. sol. vbi dr q si conuẽtus rei vendi. nõ possidet, lz debeat absolui, qr nõ possidet, tñ dicus iudicium vz & snia dz ferri diffinitiua declaratoria dñij agentis que demum habebit effectũ si contingat rem postea peruenire ad illum reum. Si ergo iudicium vz si reus nõ possidet qñ actor ipse non possidet (vt ibi) sequit q in. d. c. iudicium valeret si agens desineret possidere, cuius ꝯrium ibi dicit tex. vnde pro saluatione dicte. iij. lec. in. d. §. j. refert Alex. Cardi. & quosdã Moder. in. d. c. limitare. d. §. vt. ff. intellectũ, vt non procedat qñ actor possidet, qr tunc nõ vz iudicium, & sic nec vt ferat snia declaratoria dñij agentis per. d. c. Sed ꝯ eorum opi. d. Alex. facere premissam ꝯclu. gl. & doc. hic ideo tutiorẽ esse indicat, aliã rñsione de q. ff. scilicet q ibi nõ apparebat agẽtem scire q possideret alias tex. in. d. §. i. fz. d. lec. cõiter approbatã directo ꝯ. diceret. d. c. examinata, & tũc. s. si actor possidet & ignorat possidere, pcedat limitatio. ad d. §. i. s. qñ nõ debeat sequi snia declaratoria domi. sed iudiciũ non valeat. Rñdet et ad tertiũ. Alex. & Areti. Clarius q. l. si iure. de lega. iij. cũ concor. loquitur qñ tractatur de tollendo eo quod non ita de facili tollitur, vt pos. que nuda voluntate tollitur. d. §. differentia, prout est testamentum, vt. §. posteriorem. insti. qui. mo. testa. infir. & in cõtractu. vt. l. ab emptionẽ. ff. de pac. & in domi. l. cũ quis. §. si debitorẽ. ff. de solu. sed pos. non est huiusmodi qr cũ solo animo perdatur d. §. differentia, per actum et inutilẽz perditur. l. i. §. si vir vxori. ff. eo. l. quod meo. §. si furioso. ff. eo. Et licet hãc salua. teneat, tñ contra eã facit, vt aduertit Jas. quia in. d. iuribus actus tendebat ad perdendũ pos. qr agebat agens transferre, hic autem finis agentis petitorio est pos. consequi nõ perdere, & licet qui vult consequens velit & suũ necessarium añcedens. l. illud. ff. de acqui. here. cũ simi. tñ, vt. d. Vin. obstat tunc. reg. l. qui sic. ff. de solu. nec posset replicari q non statim sit recepturus sed finis iudicij sit expectandus, qr immo ipse petit statim recepturus, si reus intentionem suam fateatur posset hñ replicari dicendo q non est recepturus, qr non sequitur desinit ipse possidere ergo ad reum conuentum poss. ipsa peruenit vt. ff. dictum est & negari potest qd ait Jas. s. q in. d. §. si vir. & d. §. furio. finis agentis esset amitten. pos. sine translatione. Omnino tñ opi. Imo. & Rom. est verior per. d. c. examinata. cui non bñ rñdet Alex. q ibi ignorabat agens se possidere, tum quia est diuinare et ꝯtra reg. q in facto proprio sciẽtia presumitur. Tum et qr tex. d. actorem induxisse testes ad probandũ pos. Et sic nisi velimus iterũ diuinare q postea q̃ cepit agere cepit scire se possidere, tex. pbat q sciebat se possidere cuz alias nõ potuisset ad id testes inducere, & dũ tex. vi presupponere in esse possessionem penes illum, qui iam egit rei vendi. satis vrgẽter & concludenter probat contra communem q qui intentauerat rei vendi. non amiserat pos. Nec euitatur ex eo quod ibi. d. Ant. q iõ nõ fuit declaratoria domi. iuxta. d. §. i. qr non fuit probatũ, vel qr non fuit petitum, qm id respicit contrarietatem. d. §. i. de qua hic nõ agimus, sed agemus ff. in. iiij. cõbi. & vide soci. in. d. §. i. potest etiã. d. c. ꝯ communem nouiter põderari vt. ff. est factum, qr clare supponit possessionem in esse post litem contest. dũ dicit actorem probasse tempore sequestrationis possedisse, non. n. p sequestrationem perditur. Item duz ibi. d. neq. n. &c. & sic loquitur preposita negatiua verbo põt, ergo remouet potentiã ab actu, iuxta doc. Bar. & doc. in. l. gallus. in prin. ff. de libe. & posthu. que potentia nõ esset remota si vera esset cõis opi. Et põt esse rõ dicte remotionis qr possidẽs si vendicat petit id qd hz & sic repellitur, vnde verior est dicta opi. Jmo. & Ro. ꝯ cõem. ¶ In ea glo. ibi vel dic egit hic vti possi. &c. Ponit glo. hic quartam lec. qñ agitur vti possi. nomine & rõne pos. quesite post propositam rei vendi. Et sic cessat ꝯrietas rõne diuersitatis tpis, vt etiaz. d. Bar. Dic vt per eum & Alexan. ac Jas. Vnum addentes post Pau. dum Bar. d. reũ esse absoluendum quo ad rem ipsaz qr id habebat ad qd iudicio rei vendi. agebat per. l. quoties. ff. de solu. cum ꝯcor. Nam et quo ad ipsum principale deductum in iudicio rei vendi. ipsuz iudiciũ durat & snia ferenda est qr in eo petebat se declarari dñm. l. & ex diuerso. §. j. ff. de rei ven. l. pompo. §. sed & is. ff. de procur. Que declaratio fieri dz & sic diffinitiua ferri lz reus non possideat. d. l. si a te. §. j. iij. lect. Sed vt ad tertiũ Vin. Bar. iniuste reprehẽdit, nam idem ipse sentit, & iõ dixit nõ durare iudiciuz de ipsa re. s. restituenda, & durare propter euictionẽ & sic super declaratione dñij vt per eum & Florẽ. ¶ In ea glo. ibi vel dic tertio, potuit glo. dicere tertio duplici rõne, prima sm Pau. de ca. qr gl. nõ intellexit ponere quinq lec. vt principaliter diuersas, sed solum tres, & q prima esset qñ tpe quo intentatur possessorium, petito. cessat, & id voluit exemplificare tripliciter (vt et. ff. in prin. gl. dixi.) qñ cessat p succumbẽtiam, qñ per expressam renunciationẽ, qñ per tacitaz, de quibus tribus exẽplis Bar. ad clariorem intelligẽtiam vt credo, facit, tres lec. Deinde intellexit esse scdam glo. qñ qui egit petito. non possidebat tpe quo agere cepit, sed postea cepit possidere. Tertiam intellexit esse istam qñ diuersis respectibus talia iudicia pponuntur. Scdo modo põt intelligi glo. dixisse. Tertio sm Raph. & Alex. qr voluerit ponere tertiam responsionẽ ad ꝯrium formatum. ff. in tertia lec. seu in tertio exẽplo prime lec. Melior mihi vr precedẽs declaratio Pau. quia cum tres prime lec. reducantur ad vnam, si hoc modo intelligamus sequetur hic non ponẽ nisi vnum intel. & ꝯ tertium exẽplum eius formari obiectionẽ & tripliciter solui, & sic q non fuit intẽtio glo. ponere tres diuersas intelligẽtias. Ideo teneas primam declarationẽ, q̃uis Alex. scdam approbet, saltem sm eam non conuenire text. Prima aũt ideo et magis plz qr remanet quinta hec lec. conueniens tex. ex intẽtione glo. sicut, doc. omnium. ¶ Et inquantum glo. sentit hanc lec. tertiam, sm eam vel quintam sm Barto. Dic in primis vt per ipsam glo. & Bart. & Alexan. Et vltra eum Mode. declara quatenus Bar. habito respectu ad scdam opin. per ipsum relatã in materia cumulationis, soluit ꝯrium de. l. nemo ex his. §. quoties. ff. de reg. iu. q hec diuersitas & q non ad eandem rem competat petitorium & possesso. in termi. huius lec. probatur & cõstat siue inspiciamus petitionem vtriusq siue executionẽ. † Nam principalis petitio agẽtis petitorio est (vt et. d. Bar.) q declaretur agẽtem esse dominum. l. & ex diuerso. §. j. ff. de rei ven. l. pompo. §. i. ff. de procu. in interdicto autem vti possid. q declaretur agentem ciuiliter possidere, & sic ad diuersum, ac etiam non licere reo ipsum turbare. † Si vero inspiciamus executionem in quo vis est oppositionis patet etiam diuersitas eius in quo fit executio, nam in petitorio fit precise in re ipsa si reus habet nec condemnatus, prestando interesse liberatur, vt in. l. qui restituere. ff. de rei vẽdica. iuncta glo. no. Si vero non habet fit executio in interesse distinguendo tamen an dolo desierit possidere vel non, vt est tex. no. in. d. l. & fit tunc extimatio valoris ipsius rei. Sed in interdicto fit condemnatio quanti interest actorẽ non fuisse turbatum, & in executione fit extimatio ipsius pos. non autem rei possesse, prout in petitorio, vt est tex. no. in. l. si duo. §. fina. ff. vti possid. & aduertit hic Alexand. in. xxi. colum. ¶ Aduerte preterea quia Barto. ex dictis duabus opinio. per ipsum tactis aliter non explicat que sit verior, satis habẽs q quamcunq quis tenere velit contrarium solui potest, vt per ipsum, sed Barto. & alij communiter in. l. edita. allega. per Barto. neutram ex his tenent, sed aliam doctrinam dat ibi Barto. in versicu. quartum genus, cum quo alij communiter. Vz aut due actiones sic se habent q facta executione in vna non potest agi ex alia & impeditur cumulatio dictarum duarum actionum. Aut potest agi & non impeditur, ad quam doctrinam probandam adducit tex. no. in. l. j. in fin. ff. si fami. fur. feci. di. Et per hanc viam reducit ibi opinio. quas hic refert ad concor. † Aduerte preterea & not. quatenus Barto. concludit executionem in iudicio rei vendicatio. fieri officio iudicis, nam idem etiam tenuit ipse in. l. harum. ff. si seru. vendi. in fi. ac etiam in. l. sciendum. §. si fundum. ff. qui satisd. cogan. quam opi. probant tex. in preallег. l. qui restituere, & in. l. officium eo. tit. & in. l. licet. ff. de petitio. heredi. Contrariam tñ opin. q immo iure actionis fiat tenuit idem Barto. sibi contrarius. in. l. si prius. ff. de no.

oper.nun.in.ij.q.in fi.dum.d.l.qui restituere. ad id allegat.et Bar.in.l.j.in fi.ff.de solu.inter.t.l.j.co.ti. Quam ɔrietatē concordat hic Ang.in repe.col.xix.q opi. Bar.hic procedat si est simplr petitū declarari agētē esse dñm, sed qñ petitū fuit declarari se dñz ⁊ vlterius aduersariū ɔdēnari ad restituēdū, put ꝑe libellus ɔcipi vt.d.Bar.d.l.⁊ ex diuerso.§.j.tunc ꝓcedat opi. Bar.l.si ꝑus.Sed oio postea lata snia executio fiet offic.iu.vt.d.l.q restituere,vñ verior ⁊ cōior opi.est q indistincte fiat officio iudi.vt hic.d.Bart. Non tñ explicat an officio iudi.nobili vel mercēnario.Alex.aūt expsse ⁊ plurics explicat fieri off.iud. mercēnerio.Sed idē Bar.l.l.iubere cauere.in vi.col.ff.de iur. om.iudi.tz idē esse offm iudi.nobile ⁊ idē Bar.l.l.⁊ diuo pio.§.j.ff.de re iudi.⁊ ibi ipsemet Alex. sequr ⁊ cōez esse.d.p rōnez Bar.ibi,nā si esset mercēnariū lata snia offi. expiraret iuxta.l. terminato.C.de fruc.⁊ lit.expē.Tñ p ɔria opi.facit tex.in.d.l. offm.in ꝑn.Sed rñ.q loqtur de off.iud.i ꝓcedēdo sine cognoscendo ⁊ sic añ sniam,nō aūt de off.iudi.in exequēdo,⁊ sic non facit p ɔcor.cū.l.q restituere. ℂ No.demū hūc gntū intellm positū in gl.quē doc.cōiter approbāt ⁊ no.dic. Contra quē arguit An.d.l.j.in fi.ff.si fam.fur.fe.di.solue vt p ipm, ⁊ aliter vt per Alex.ex mēte Bar.⁊ melius. Nouissime Jas.ɔ hūc intellm primo instat q₂ eo rectō nō bñ sequif ⁊ fit illatio ex ꝑmo dicto gnali,sed fieret ex alio, q₂ peti.⁊ pos.ex diuersis cāis ⁊ respectibus.Tu cū prec.meo dic,rñdeñ.q imo bñ sequif,q₂ si haberet aliqd cōe posset esse q ēt diuerse pos.respectu nō possent intentari,vt.l.ij.§.quedā.ff.de interdictis, ⁊ p Bar.ff.in.q.post penultimā lec.⁊ faciūt q̄ diximꝰ.ff.in gl.j eā declarādo in ver.positione, ⁊ in ꝟ.remotiue. Scdo instat q₂ iste intellec.in casu claro ꝓcedit,qñ appet petitoriū ⁊ pos.diuersis respectibus fuisse ꝓposita sm Bar. quatenus format.q.de qua.ff.⁊ doc.sequunf. Sed ita intelligēdo est de indubitabili ɔ.l.qō labeo.ff.ad carbo.nō.n. est verisimile q ꝓponēs petitorium respectu nālis, videaf velle renūciare pos.ciuili,cū de diuersis nō liceaf.l.papinianus.exu.l.ff.de mino.⁊ q̄ ad argumētū inducta sunt nō debēt opari diminutionē.l.si mācipio.ff.de fun.instr.cū si.Sed tu p saluatōe dicas q videbaf posse dici q ꝓponēs petito.respectu nālis nō hēret aliū valēdi eā recuper. sine iudice sed suspicari se posse repelli,quo casu amittif ciuilis, vt.l.clā possidere.in fi.ff.e.cuius ɔriū hic decidif notāter vt diximus i tex. ℂ Tertio q₂ iste intel.nō caret diminutiōe sicut ceteri, sed defende q imo satis appares ex quo ꝑmo egit peti.ꝟo pos.iungēdo simul q vno respectu non possidebat seu saltē nō detinebat qō sufficit vt.d.glo.⁊ alio respectu possidebat,⁊ cū lex dēat intelligi i casu possibili,vt in.c.erit aūt lex.iiij.distin. nō est aliq̄ diminatio eū hic intelligere ponēdo qñ petito.⁊ pos.pñt ɔcurrere cessante ɔrietate,⁊ decz conaf Jas.hāc rñsionē euitare,intelligit hanc gntā lec.nō ꝓcedere,si intentef petito.respectu solius detētationis,⁊ pos.respectu verinsq pos.cuius ɔriū vidimus dicere gl.cōiter approbatā per tex.in.l.offm.in fi. ℂ Ultimo pp hec ɔria vitāda cōcludit tenendū esse intel.Cum.circa hāc.v.lec. Uz q iste tex. ꝓcedat in casu dubio,nō aūt in casu claro,vt vult Bar.⁊ doc. Infertē ex eo q supflua est sequēs.q.formata p bar.⁊ plura q̄ in ea.d.vt

55 p ipm de quo dicemus in seq.q.Bar.Querit Bar.† p declaratione gl.in hac.v.lec.An si qs primo ꝓposuit petito.simplr, ⁊ deinde pari mō pos.simplr,videatur vtrūq ꝓposuisse respectu eiusdē possessiōis vel diuersis respectibus,in qua.q Bar.argumētaf ad ptes ⁊ demum ɔcludit q qñ appares ɔiectura ex ꝟbis agētis vel rōne subiecte materie vel ꝑsonaꝝ q diuersis respectibus agit tūc dubietas declaraf ex his exēplificādo in ꝓprietario agēte ɔ vsufructuariū declarādo vt p ipz ⁊ latius Alex. Qñ aūt nec ꝟboꝝ nec materie nec ꝑsonaꝝ qualitas demōstrat tunc declaratiōi ipsius actoris stabif iuxta reg.l.si qs intētione ambigua.ff.de iudi.l.inter stipulantē.§.j.ff.de ver.ob.Ea tñ facultas declarādi ad hēdem nō trāsit sm ipm Bar.per.l.idē pompo.scribit si frumentū.§.fi.ff.de rei ven.cū gl.ibi ⁊ gl.⁊ doc.in d.§.j. Primā ɔclusionē cōiter oēs approbant declarāda est tñ sm Alex.quatenus exēplificaf in ꝓprietario agēte ɔ vsufructuarium vt nō velit Bar.q agat ꝓprietarius ad ɔsequēdū nālem, q₂ id esset ɔ.l.cuiuscūq.§.j.ff.de vsufr.Sed intelligit vz q agaf ad ɔsequendū ⁊ q ɔsequaf declarari eū esse dñm ⁊ consentū solum nāliter possidentē nō debere ipsum vti ac si ciuiliter possideret. Soci.reprehendit Alex.dicens verba Bar. esse clara q agit vt sibi restituaf pos.⁊ ideo cū clara sint nō patiuntur dictā interpretationez Alex.vulga.l.ille aut ille.§.cū in verbis.ff.de lega.iij.Et ideo exemplificat conclusio Bart. posito q allegaretur vsufructus finitus,q₂ dictus sumitur coniectura posita per Bart.Tu aduerte q₂ hoc esset veꝝ si diceref eum fuisse vsufructuarium , sed Bar.d.quē dicit vsufructuariū ⁊ sic vult q tunc esset vsufructuarius vel emphiteota,qñ agif, nō aūt pñt denotare finitū vsumfructū cum qualitas adiecta ꝟbo intelligaf sm tps verbi.l.in delictis.§.si extraneus.ff.de noxa. ⁊ ideo melius loquitur Alex.quo ad verba Bar.lz in se verum sit dcm Soci. Dum preterea ɔcludit Bar. q si ex coniecturis nō pōt depꝛehendi,an ⁊ qualiter diuersis respectibus actū fuerit stādū est declarationi actoris iuxta.l.si quis intētione ambigua.ff.de iudi.Ad duo est aduertēdū primū quo ad huius lec.declarationem,scdm quo ad intellectū quē tradit.d.l.si qs intētio. Quo ad primū ɔ Bart.duobus instat Raph.ꝑmo p hūc tex.in quo nihil dr de actoris declaratione,⁊ tñ intelligitur cōiter q diuersis respectibus intelligantur intentata petitoriuz ⁊ possessoriū. Secundo q₂ actus voluntarij nō prebent ɔiecturas,vltra quaz de necessitate inferant in ꝓpositione aūt petitorij, quam cōstat esse voluntariam nō infertur necessario nisi respectus ad naturalem pos. Ergo in propositione possessorij postmodū factam intelligif habitus respectus ad ciuilem eā vitande ɔrietatis , vt

56 deducit Alex.† Tu caue q₂ nō est veꝝ q in propositione petitorij necessario inferatur respectus ad naturalem pos.cum rei ven.competat ēt respectu solius ciui.l.cuiuscūq.§.j.ff.de vsufruc.⁊ hic expresse Bar.⁊ ipsemet Alexā.in sua distin.Et hanc opi.q hic tex.procedat sm hanc.v.lec.ēt absq aliqua declaratione sequitur Jas.dicens sequutum ēt fuisse Alex.qō tñ nō est verum,vt cōstat ex eius distin.q̄uis obscure loquatur ⁊ lec.eius

57 defectiua ⁊ mendosa sit in aliquibus. † Quo ad scdm.s.an verus sit intellectus per Bart.traditus ad.d.l.si quis intentio.a quo pendet vera resolutio primi,distinxit Bald.in ea.l.an dubietas sit in facto ⁊ declaratio actoris sit necessaria , vt in.l.idez pompo.scribit si frumen.§.fi.ff.de rei vend. an ambiguitas sit in iure ⁊ non requiritur declaratio actoris,sed tunc intelligit faciendam interpretationem verborum ambiguorum in fauorez proferentis iuxta.d.l. Comprobat hoc Alex.q₂ ambiguitas iuris debet per iudicem non autem per partez declarari sm Innocen.tra.d.l.si quis inten.declarantem,in.c.examinata.in fi.de iudi.⁊.c.licet causam.de probatio.Demum pro defensione Bar.distinguit Alexā.vt per eum diffusius ex cuius dictis saluare Bar.⁊ opi.Rapha.⁊ Bal.datur locus in casu quo ex probationibus potest apparere quibus respectibus actum fuerit. Non intelligo tñ q Bar.voluerit q solum hec.v.lectura procedat in casu claro vt intelligit Jas. Immo vult q etiaz procedat in casu dubio , ⁊ sic non stat consideratio Jas. q sint superflua

58 dicta Bar.† Ultimā conclu. Bar.q facultas declarandi ambiguam intentionem libellantis non transeat ad heredes tenent doc.cōiter,defenduntq Alex.⁊ Aret.a fundamento Roma.et bene , licet Jas. non approbet responsionem Alexā.tanq̄ non generalem ⁊ non bene , q₂ sufficit q possit subesse ⁊ subsit ratio dicti possibilis preiudicij vt heres impediatur declarare , sicut in simi.d.Dy.in.c.nullus pluribus.de regu.iuris lib.vj.in responsione ad.vi.ar. Immo ratio Jas.fragilis est quia preiudicium in expensis non est in re principali. Ultimo defende conclusionem Barto.a fundamento Aret.per.l.duobus.§.igitur si quis.ff.de iureiuran.vt per Jas.⁊ melius per Clau. ℂ Extricatis suprascriptis quinq lecturis generaliter tractare intendens Barto.materiam hanc petitorij ⁊ possessorij format vsq ad si.quinq principales.q.Et primo querit, reuocando generaliter in dubium,vtrum petitorium ⁊ possessorium possint eo-

59 dem tempore intentari.† Pondera in primis q.q.hec est generalissima,⁊ sic cōprehendens indagationem vltra termi.tex. nostri qui solum loquif qñ ab eodem petitorium ⁊ pos.retinentur de diuersis tpibus ꝓponuntur. Ex quo inferēs eādē quatenus Jas.dicit.l.cū fundum.§.fi.⁊.c.pastoralis alleg.per Bar. non facere ad ꝓpositum,cum nō loquantur qñ petito.⁊ pos.eodem tpe intentanf,prout sunt termi.huius.q.sm ipsum. Non tñ dicit Jas.q₂ termi.q.sunt quo ad concursum,nō aūt quo ad simultaneā ꝓpositionē, lōge.n.diuersa sunt ꝓponere eodē tpe ⁊ inchoare eo.tpe,nec aduertit Jas.ad ordinē bar.q sub hac ꝑma .q.ponit ⁊ tractat oēs combi. Item dum Bar. ponit primam regu.⁊ dicit dictaz fuisse pluries vult se referre ad dicta.ff.in.v. lec.⁊.ff.propi.in opi. Bar. Item dum in.iij.regu.refert se ad dicta in.j.lec. intellexit quatenus cōcludit except.rei iudi.obstare in

re in possessorio retinēde qñ sunt pares probationes. In adipi scēdi. qñ absolutoria lata fuit, qz reus ꝓbauit se dñm ⁊ inconti nenti de sñia docet. Item indistincte qñ possessorius bz ad mi xtam cām proprietatis, ⁊ ꝗuis Bar. ibi ꝯcludat regulariter nō stare in interdicto retinende ꝓpter qḋ ꝑ dicta ipsiusmet Bar. ibi hanc tertiā reg. non facere. d. Imo. Tamen defenditur per Uin. qz Bar. non loqtur solū, quo ad pos. retinende, sed qua tenus Pet. generaliter dixit nō obstare regulas quominus pe tito. ⁊ pos. simul intententur. Tu melius salua, qz ēt in possesso. retinen. facit preiudiciū qñ sunt pares ꝓbationes. Itē. v. reg. non facit ꝯ Pet. vt pz ex dictis Bar. in. v. lec. ⁊ deducit Imo. ⁊ post eū Ias. Uin. ¶ Circa principalem aūt ꝯclusionē Bar. ꝯ Pet. ⁊ Cy. dicit Raph. (quem refert Alex. ꝗuis eius lec. sit mendosa (interiectis duabus additionibus) ꝙ opi. Pe. ⁊ Cy. Bar. nō intellexit, qz voluerunt ꝙ qñ petito. ⁊ pos. fuerunt sim pliciter intentata dz intelligi diuersis respectibus fuisse actum. Quam opi. Pet. ⁊ Cy. ēt saluat Pau. in. d. l. si de vi. qz non dicit ꝙ semper concurrant sed ꝙ pnt concurrere, vt in petito. ⁊ pos. reti. est exemplū qñ agitur petitorio vt declaretur dñs ⁊ sic ius ipsi agenti cōpetere, iuxta glo. in. l. si duo patroni. in pnc. ff. de iureiur. ⁊. l. si contendat. ff. de fideius. ⁊ agit possessorio vt de claretur possessor, ⁊ ꝙ nō turbetur vt hic refert Ias. non tñ ap probat. Qui tñ ex alio sequit dictam opi. ꝑ hunc tex. intellec. vt per Cum. a. s. in casu dubio, ⁊. d. ꝙ intra per Bar. ꝯ Pet. allega ta ꝓcedunt in casu claro, vt per ipsum Ias. tres casus pro reso lutione ꝯsiderantem, ⁊ respondentem ad regu. Bar. ⁊ in effe ctu tenentem ꝙ Pet. noluerit aliud ꝗ id qḋ firmat Bart. s. ꝙ diuersis res[p]ectibus possint ꝯcurrere eodem respectu aūt non, quo ca[s]u vigent regule Bar. Tu tene cōem, nec potest defendi Pet. dicēdo ꝙ voluerit ꝙ possibile sit ēt possessorium retinen. concurrere cū petito. Nam id nec Bart. nec aliquis ēt imperi tus negasset per hunc tex. cui opus est ꝙ detur aliquis casus in quo eius clara decisio verificet, lz difficile sit exemplificare, nec aliqḋ exemplū subsistat ꝑter illud qñ agitur diuersis respecti bus vt in. v. lec. Uoluit ergo Pet. ꝙ nō esset dare casum ꝙ ꝓ hibitus esset concursus ꝓpter hūc tex. ita clare ⁊ generaliter lo quentem, ⁊ talis eius intentio ēt manifestat ex tribus eius fun damentis que format ⁊ vigent generaliter, vt ex eis facile ꝯstat. Item ex responsionibus ad. ll. inductas pro opi. Mar. ⁊ pre sertim ad. c. pastoralis dicēdo (vt refert Alex.) transeat cū alijs erroribus canonistaꝝ, qz error non pōt notari nisi qz ponitur aliud esse in possessorio retinen. ꝗ in alijs. ¶ Circa primā cō bi. Bar. referas in primis obscura ⁊ mēdosa in aliquibus dicta eius in primo mēbro. d. l. combi. ⁊ in primis reassume dcā eius

60 in dicto primo mēbro dum stat in duplici conclusione. † Pri ma ꝙ nō prohibetur cumulatio possessorij adipiscende ante cō clusum in cā sup petito. qz tunc speratur ꝙ sm iudiciū possesso rij prius expediatur, cū sit summarium, scḋa secus esse, qz ꝓhi betur cumulare possessoriū adipi. post conclusum in cā petito. iudicij. In quo facte erant ꝓbationes dñij ex parte rei conuēti, qz tunc est verisimile cito ferri sñiam absolutoriā ex cā qz ꝓba uit reus se dñm. ¶ Circa primam lz eaz doc. cōiter approbēt Aret. tñ. d. ꝙ sicut ista doctri. Bar. est subtilis ⁊ elegans ita est multum dubia. Et dicit in ꝯtrium facere tex. in. l. interduz cum ibi no. ff. de pub. iudi. vbi cū glo. s. ꝓbatur ꝙ si est actum crimi naliter. l. i. de vi. ⁊ sic iudicio ordinario, non pōt postea cu mulari interdictum recuperanō ea rōne qz absolutoria in primo parit exceptio. in scḋo. l. ij. §. j. ⁊ ibi Bar. ff. vi bo. rap. multomi nus ergo adipiscen. cuz illud sit fauorabilius, ⁊ tñ est certum ꝙ sñia ferenda in iudicio criminali ordinario ⁊ solēni nō pōt pro duci verisimiliter in iudicio possesso. qḋ est summarium. Nec dici pōt ꝙ ille tex. nō facit qz loquitur qz intentatū fuit iudiciū criminale primo ⁊ sic ꝓpter maioritatē iudicij cumulatio impe diatur iuxta. l. fi. C. de ordi. iudi. Nam tollit ex eo qḋ ibi. d. gl. ꝙ idem est econtra. s. qñ intentat primo iudiciū ciuile vt est ca sus in tex. ⁊ ponit primo ibi glo. vt hic latius ꝑ ipsum Areti. et sic intentio eius est ꝙ ēt ante ꝯclusuz in cā, ⁊ sic indistincte vbi absolutoria lata in primo iudicio est paritura excep. rei iudi. in scḋo nō sit ꝑmissa cumulatio posse. adipi. Cui fundamēto pro defensione Bar. rñdet Soc. cū quo alij Mod. ꝙ ibi alia rōne impeditur cumulatio vz qz in scḋo iudicio discutitur idem fa ctum ꝓpter qḋ sñia lata in primo facit ꝑiudiciuz ⁊ parit excep. rei iudi. in scḋo, ⁊ lz tunc primū nō sit prius expediendū ꝓhibi ta est cumulatio, ⁊ ita ꝓcedunt dicta in ꝯrio. Sed in casu Bar.

cumulatio non impedit ex eo qz sñia in primo pariat excep. rei iudi. qz discutit in vtroqz idem factū sed ex eo qz lata sñia in pri mo liquido ⁊ notorie ꝯstat de iure ipsius conuēti, ⁊ hanc men tem Bart. esse subdūt ⁊ bene ⁊ adde ꝙ ea fuit ꝯsideratio Bar. in. d. l. ij. §. i. ff. vi bo. rap. Scḋo hanc rōnem Bar. nō esse veraz ostendit Areti. qz si poneremus ꝙ de facto ꝯstaret dare ex con formi partium assertione in iudicio tunc est ꝑsumptio ꝙ breui qḋ possit expediri. c. sepe. in prin. de appel. ⁊ sic esto ꝙ nō esset conclusum in cā. Item si essent publicati testes ⁊ disputatū sup eis ⁊ elapsi termini ita ꝙ posset de cā liquere iuxta no. ꝑ Ang. ⁊ Moder. in. l. pōpo. alias si vni. ff. de re iudi. esset ēt tūc verisimi le cām posse breui tpe expediri ⁊ sic ēt ante ꝯclusum in cā posset dicta rō subesse. Ex qbus ꝑsertim ex primo negari nō pōt quin dubia reddat hec rō Bar. Sed ad primum rñde ꝙ talis ꝯfor mis partiū assertio facta in iudicio nō est aliud ꝗ ꝯfessio in iu dicio que facit notoriū ēt ante conclusum in cām. c. fi. de coha bi. cle. ⁊ mu. ⁊ Rota. in cōsi. cccl xxxv. ⁊ ideo tūc fatendum est ēt ante conclusum in cā impediri cumulationē vt firmat Alex. ff.

61 pri. in ver. plus dico ⁊c. ¶ † Circa scḋam ꝙ vbi est cōclusum in cā petitorij qz ꝓbauit reus se dñm qz cito sperat ferri sñiam diffinitiuam sup petito. tunc nō pōt possessorium adipiscende cumulari. Adde cū Bar. tenere Imo. Raph. Roma. Alex. et Mode. hic, ⁊ Ant. in. d. c. cū dilectus. de cā pos. ⁊ ꝓprie. Con trarium tñ tenent Ang. ⁊ Areti. Nam Bar. ⁊ sequaces volunt ꝙ ex ꝯclusione in cā resultat decisio verisimilis sentētie que pōt incontinēti ferri, ac si sñia ipsa esset plata, ⁊ sic pz eos equipa rare casuz in quo quis de ꝑsenti hz ius casui in quo quis sperat hre de futuro, cū vt dixi, equiparent sñiam absolutoriā ⁊ decla

62 ratoriam dñi esse latam ⁊ de ꝓximo verisimiliter ferēdā. † Qui casus nō sunt equiparandi, qz qñ est sñia absoluto. lata reus hz ius de pñti, qñ nōdū est lata, lz sit de ꝓximo verisilr ferēda nō hz ius aliqḋ lz speret hre. Et ꝙ dcā equiparatio nō subsistat ex eo efficaciter ostēdit qm a sñia illa ferēda declaratoria dñij po terit appellari ꝑ quā applōnē suspēsuz vel extinctū iudicatū dr, hoc est suspēsuz respectu futuri tpis extinctū respectu pñtie. l. j. in fi. vbi ꝙ extinguit ff. ad turpil. ⁊. l. si cā cognita, vbi ꝙ suspē dit. C. de trāsa. ⁊. c. veniētes extra de iureiu. ⁊ sic pz nō posse ar gui de iure sñie late qḋ ē de pñti ad ius sñie ferēde qḋ ē de futu ro, ꝑsertiz cū sñia absolutoria ⁊ ius i ea fundatū ita demū ꝓdest ꝯ agētē pos. adipi. si icōtinēti de tali iur doce[t], vt ꝑ gl. i. l. fi. C. quo. bo. lz i casu bar. ⁊ doc. seq. nō pt icōtinēti doc[er]ē, qz si aduer sari[us] appellauit pt tpe ad ꝓsequēdā applō. anno vl biēnio ex cā durat añ desertionē, vt i auc. ei ꝗ. C. ḋ ed. a[p]pel. ⁊. c. ex rōe. ḋ ap.

63 vt ēt refert alex. lz iplicite loquat. † Sz ipe alex. ꝓ ofensiōe bar. rñdet, ꝙ ꝓbōnes de dñio fcē in ꝑmo iudicio petitorij poterūt ꝓduci ad repellēdū agētē pos. ex ꝗ ꝓbōnes fcē i vno cā fidē fa ciūt i alio iter easdē ꝑsonas qñ sñia lata i vna obstat i alia, vt hr ꝑ Cy. ⁊ alios. i. l. ij. C. ḋ ede. ⁊ ꝑ bar. i. l. ij. §. i. ff. vi bo. rap. ⁊ eū dē i. l. cū lite motua. ff. iudi. sol. ꝑ tex. i. l. lz si possessori. §. fi. ff. ḋ

64 iureiu. ibi lz si q̄a postea cepisti possidē. † Uñ re[us] ꝯuēt[us] fo iudi cio pos. pt ꝓducē ꝓbōnes ꝗ̄s fcē ꝯ actorē i iudicio peti. ⁊ oppo nē excep. dñij dicēs ḋ ea notorie ꝯstat, qz post ꝯclusuz in cā vr

65 māifeste ⁊ notorie ꝯstat vt ē gl. fin. i. c. sigñ auerūt. o re. † Nec ꝑ dicte rñ. ob. hz eūdē alex. si diceret ꝙ dcā ꝓductio ꝓbōnū in fo iudicio, fcāꝝ i ꝑmo, vex ē ꝙ ꝓdest ad effcm obtinēdi sñiaz dif fi. i fo iudi. pos. tñ ñ segt ex h ꝙ dēat ipediri cumulatio possess. Nā rñdet ꝙ imo ēt opet effcm ꝑdictū ipediēde cumulationis pos. qz satis ē ꝙ notorie vr ꝯstat ꝑ ꝓbōnes fcās, vt i ꝑdcā gl, ꝗ̄ stāte succedit signādū dcm Archi. i. c. vt circa. ḋ elec. i. vj. ⁊ ibi sequit alij. ⁊ spe. i ti. ḋ exce. §. [illegible] . vt āt, ⁊ [illegible] . ⁊ an re[us], vbi Io. and. ⁊ idē Io. an. i. c. fi. ḋ libel. obla. ꝙ vbi cōpetit mihi excep. peremptoria ḋ ꝗ notorie ꝯstat, mihi ꝓ dest nedū vt ꝯsequar sñiam diffi. lz ēt ad repellēdū aduersariū a limie iudicij qm excep. ꝑ emptoria, qñ ē notoria ipedit litis igressuz fz ꝑdcōe. Sic ꝗ̄ in ꝓposito h excep. do. cū sit ꝑemptoria ⁊ ḋ ea notorie ꝯstet dz im pedire litis igressuz i pos. ⁊ sic repellē a limie iudicij volētē cu mulat pos. adipi. fz ipz alex. obscure loqntē, addit Soc. qz ḋ do

66 mi. notorio oppōi pt. c. ad decias. ḋ rest. sp. li. vi. † Et ex ꝑmis sis vlteri[us] isert alex. ꝙ ēt si añ ꝯclusuz i cā i iudi. peti. ꝯstaret de domi. rei ꝑ ꝯfessionē actoris ipediret cumulatio pos. adipi. qm ēt añ ꝯclusuz i cā ꝯfessio ꝗ i dubiū nō reuocat facit notoriū. c. fi. de cohabi. cle. ⁊ mo fz dños de ro. in deci. ccclxxxv. ita limitan tes ꝑdictā glo. in. c. significauerūt, vz inꝗtū sentit ante ꝯclusuz in cā ꝓbōnes nō facē notoriū, qz fallit i ꝓbōne ꝑ ꝯfessiōez ptis,

et ita sentit Anto. de butr. in. d. c. cum dilectus, quis nihil alle-
67 get. ¶ †Sed caue quia predicta responsio Alex. pendet ab hoc
an verum sit q post ꝯclusum in cā ꝓbationes facte in vno iudi
cio faciant manifestū ⁊ notorium in alio, qd presupponit Alex.
allegans. d. glo. In quo ꝯtrium tenent Soci. Ias. ⁊ Vin. q imo
nō faciunt notoriū nisi in eadem cā, quia in eadem solū viget rō
glo. in. d. c. significauerūt, q nō possit pars vlterius aliqd pro-
bare, nō aūt in alia, ⁊ sic in alio iudicio possessorio ēt super iam
deducto (ad aliū tñ finem) pñt probationes ⁊ testes induci. c.
veniens. el. ij. extra. de testi. ⁊ per Bar. in. l. eleganter. §. si quis
post. ff. de condi. inde. quis in casu de quo ibi per ipsū nō de-
terminet, et ꝯ illas ꝓbationes in alio iudicio pōt obijci, vt per
Bar. in auc. atqui semel. C. de ꝓba. in vlti. col. ⁊ sic ꝓbatio que
pōt reprobari nō facit notoriū vt declarat Abb. in. c. cū olim.
ij. no. de ver. sign. Ex alio ēt non ꝓcedit hec saluatio Alex. quo
ad funda. Bart. quia Bar. vult probationes factas in peti. facere
preiudicium in possessorio post ꝯclusum in cā petitorij nō pro
pter se simpliciter, sed ꝓpter spem sñie cito ferende in peti. qd
nō sustinent nec ꝯcludunt rōnes Alex. Sed solū cōcludunt q
ille ꝓbationes faciunt fidem per se, ⁊ sic nō tollunt q conside-
rata futura sñia, prout considerari vult Bar. nō preiudicabunt
68 cito, quia pōt appellari, vt. d. An. ⁊ Areti. †Facit, quia lz sñia faciat
notorium inter partes. l. emptorem. in princ. ff. de ac. emp. ⁊ si-
militer ꝓbationes qñ est conclusum in cā, tñ non est notorium
permanēs ⁊ inexitabile, cū a sñia possit appellari, vt hic latius
per Clau. allegantē no. per cano. in. c. inter monasteriū. de re
iudi. Areti. in. l. extitus. ff. c. iij. col. Alex. in. l. nā ⁊ postea. §. si vō
mentur. ff. de iureiur. ⁊ Fely. in. c. inter ceteras. ix. col. de re iud.
Et ideo tales ꝓbationes, immo sñia appellatione suspēsa, non
excluderent agentē pos. naz res iudicata itelligit, qñ sñia nō pōt
per applonē retractari. c. qd ad ꝯsultationē. de re iu. ⁊ ꝑ mod. l.
i. ff. de re iu. Ex alio ꝑterea defensio. Alex. nō plz, quia ꝑsuppōit q
ꝓbationes post conclusum in cā faciunt notoriū circa ius dñij,
qd ex ipsis probationibus emanat, qd non vr esse verū, nec id
vr velle. d. glo. relata ad text. qui dicit q per ꝓbationes pōt de
iure liquere, nō. d. q liqueat, ⁊ sic vr dōm q probationes in se
post cōclusum in cā faciunt ius ex ipsis emanans notorium ad
hoc, qm non pōt tale ius variari (ex quo alie ꝓbationes in con-
trarium adduci non pñt) quodāmodo in genere sed q tale ius
explicite ⁊ in specie sit notoriū ante sñiam nō vr verū quia seque-
retur q nō sñia faceret notoriū vt. d. l. emptorez. ff. de ac. emp.
cum concor. Sed conclusio in cā que sñiam precedit pro quo
bonus tex. in. c. iudex. de offi. deleg. in. vj. in ver. dūmodo pro-
nunciatum nō fuerit cum anteceden. ⁊ sentit Areti. d. l. extitus.
¶ Ex quibus recte intuenti ꝑz nō esse bonam ēt aliam saluatio-
nem Soci. pro quo. l. ij. cū ibi no. ff. de in diem adiec. ⁊ no. per
Bar. l. iulianus. ff. de ꝯdi. inde. in vlti. q. ꝑz nō facere. Nec pro
Bar. facere duo illa fundamēta que ad substinendū Bar. ad-
ducit Ias. Nam nō sunt paria quē esse condemnatū vel condē-
nandū quo ad ea que respiciunt executionē, prout est materia
nostra, quia exceptio non pōt fieri imediate lata sñia anteq̄ tran-
seat in rem iudi. vt. d. c. qd ad consulta. ⁊ alio respecto q̄ execu-
tionis loquitur tex. in. l. qui pene. ff. de mane. ⁊ que ibi no. Be-
nedi. de plūb. de relaxando sub fideiussoribus, ⁊ qd. d. Bal. in
l. si pro ea. vj. q. C. mand. Non ēt ꝓcedit eo respectu, qd pro se-
cundo fundamēto alleg. de conclusione in cā, per no. l. si tez. §.
si. ff. de eui. Et sic substentabilis vr opi. Areti. q lz de equitate
canoni. sit facienda dīa an sit ꝯclusum in cā petitorij vel nō vt
in. d. c. pastoralis. Attamen de iure ciui. nō est dña. Et sic indi
stincte pōt cumulari possessoriū adipiscende cū peti. siue simus
ante conclusum in cā siue post. ⁊ est pulchra cōclusio. ¶ Vno
tñ casu pōt saluari opi. cōis, (non tñ ex fundamēto Barto. vel
Alexan.) Vz si ꝓbationes facte in peti. producerent in iudicio
pos. ⁊ actor nihil ꝯ ipsas opponeret, tunc. n. (vtiq dicerel statim
cōstare de domi. per dictas ꝓbationes nō impugnatas aliquo
modo per actorē, ⁊ ideo obstaret tūc exce. dolo facta petere ⁊c.
ex probatione dñij statim facta ⁊ sic obstaret agenti possessorio
adipiscende. iuxta. glo. d. l. si de vi. ⁊ doct. cōmuniter ibi et hic.
69 ¶ †Addit nouissime Ias. quatenus Bar. cū quo alij oēs, vult
decisionem. c. pastoralis ꝓcedere solū de equitate canonica ne
lites litibus inculcent, nō aūt de iuris rigore, qd ēt. ff. sepe repli-
cat. Nā nō videri verū. d. Ias. tum quia non dz induci discordia
inter ius cano. ⁊ ciui. c. cū expediat de elec. in. vj. Tum ēt quia qñ
aliquid reperimus clare decisum de iure cano. et standum ēt in
fo. ciui. c. j. ⁊. ij. de ope. no. nunc. Et subdit non obstare funda-
mentum quo motus est Bar. vt per ipsum. Et stante hoc q ēt
de iure ci. standū sit dicte decretali infert clare superfluum esse
considerationem Bar. an ꝓbationes sint tales q statim verisi-
militer est ferenda sñia declaratoria domi. qm indistincte vult
dicta decretalis nō fieri cumulationem post ꝯclusū in cā, si rō
aliqua iudici nō suadeat admittende, ⁊ ita euidēter residet con
tra Bar. ⁊ oēs. Tu pro clara defensione ꝯsidera, q bart. loquit
qñ non probauerat reus se dñm ⁊ per ꝯñs tunc nullo modo se
fundat in probatione domi. ⁊ per ꝯñs ēt non fundat se in pre-
dicta exceptio. dolo facis petere qd restituturus es in cuius ex-
cep. oppositione solū est fundata de iure ciui. ꝯclu. q nō possit
tunc cumulari pos. quia excep. talis obstat agenti pos. adipiscēdi.
vt per glo. in. d. l. si de vi. ⁊ doc. cōiter. Sed qñ dñium non pōt
probari est de iure ciui. regularis ⁊ clara conclusio q possesso.
adipiscēdi. pōt cumulari cū peti. vt in. l. j. quia aūt ff. quorum lega-
to. Et possesso. recuperādi. vt. l. cū fundum. §. si. ff. de vi ⁊ vi ar.
⁊ non vrget aliqua regu. in ꝯtrium, qd non reperit de iure ciuili
limitatum qñ est conclusū in cā, ergo sequitur q est clara non
aūt dubia deci. de iure ciui. ⁊ sic nihil faciunt allegata per Ias.
⁊ sequit q in terris imperij talis cumulatio in casu Bar. posset
fieri, iuxta glo. in. c. malefi. pos. de reg. iur. in. vj. ⁊ no. per glo. ⁊
70 Bar. l. priuilegia. C. de sac. san. eccle. ⁊ hic tz Alex. ¶ †Vlte-
rius ex dictis Bar. sumit Imo. duas limita. ad regu. de qua. in
l. fundum. ff. de excep. Primā (quam sumit ex scdo exemplo re-
sponsionis, quā dat Bar. hic ad ꝯtrium formatum de dicta reg.
impeditiua cumulationis.) vt illa reg. impediende cumulatio-
nis procedat qñ sperat primum iudicium prius finiri q̄ scdm
vel saltem eodem tpe, secus si speret sm cititius primo finiri, vt
quia illud scdm sit summariū, prout est hoc possessoriū, vt. l. mo
mentanee. C. vn. vi. ⁊. l. fi. C. qui legi. perso. ⁊. l. j. C. quorū bo.
in glo. primum aūt sit ordinariū quale est petitoriū. Qua limi
tationē reprobat Alex. tenens ꝯ Bart. in hoc quia hec limi. nō vr
iure ꝓbari, non ob. d. c. pastoralis, quia ad hoc vt. d. reg. locū ha
beat requiruntur duo hec copulatiue q absolutoria ferenda in
primo sit paritura excep. rei iud. in scdo, ⁊ q ꝯdēnatoria feren-
da in scdo sit allatura preiudiciū reo in primo, ita probat. d. l.
fundū (supple vltra Alex.) iuncta. l. seq. ⁊ ita ibi vr tenere bart.
maxime in summario et in declaratione postea. Sed in termi.
istis condemnatoria in scdo nō est allatura preiudicium reo in
primo tanq̄ lata. ff. diuerso vt. l. ⁊ an eadem. §. si. ff. de excep. rei
iudi. ergo ⁊c. Vel (subdit Alex.) pōt ad. d. c. ꝯsideri, prout colli-
gitur ex fallen. de qua ꝓxi. s. q loquit ⁊ intelligi dz qñ sm regu
larem ⁊ cōem cursum causarū absolutoria in primo nō est pa-
ritura excep. rei iudi. in scdo. Soci. aūt defendit. d. limita. quia
Bar. ꝓbat hoc bona rōne quia excep. rei iudi. ob. sicut excep. do-
mi. vt per Dy. in regu. qui ad agen. excep. aūt domi. nō ob. nisi
incōtinenti ꝓbetur vt no. d. l. si de vi. Ergo codē modo excep.
rei iudi. nō ob. nisi incōtinenti ꝓbetur, incontinenti aūt ꝓbari
nō potest nisi sit lata vel sit de ꝓximo ferēda sm Bar. Non vr
71 tñ realis respon. ad defendendum. ¶ †Secundā limi. sumit
Imo. ex prima responsione Barto. Vz q dicta regula proce-
dat qñ absolutoria ferenda in primo sm cōmunē ⁊ ordinariū
cursum causarū paritura est excep. rei iudi. in scdo, alias secus.
Ordo aūt causarum est q actori onus ꝓbandi incumbat non
aūt reo, ⁊ si reus assumat onus probādi in se, prout pōt ⁊ qñq3
accidit, vt. l. circa. ff. de proba. sic extraordinario cursu res agi
tur, regulariter nō hz reus onus probādi assumere, ⁊ si assumat
idem est sm ordinē nō regularem ⁊ cōiter accidentem, sed sm
extraordinarium quendam cursum. Et ideo tunc nō impedit
cumulatio, quia id qd regulariter ⁊ frequentius accidit inspicere
debemus, nō qd extraordinarie ⁊ raro. ar. l. nā ad ea. ff. de legi.
Et ideo in. d. c. vr non impediri cumulationem, quia sñia abso-
lutoria lata in peti. sm cōem cursum causar nō facit preiudiciū
in pos. hoc est qñ lata est absolutoria, quia actor nihil ꝯcludenter
probauit. vt. ff. in. j. lec. Ad hanc limi. d. Alex. est dōm vt. ff. ad
aliam, qm aliud ēt requiritur. s. q cōdēnatoria ferenda in scdo
sit factura preiudiciū in primo alias secus, vt est tex. in. d. l. sed
si ante, ita. d. Alex. quis in plerisq3 lec. plura verba desint ⁊ sic
vtrāq3 limi. vno ⁊ codē funda. reprobat. Lz dicte due limi. nō
videant posse defendi a dicto funda. sunt tñ notabiles declara-
tiones. ¶ Scda tñ in se vera est quā firmat Bar. i. d. l. fundū.
in versi. pro declaratiōe materie, ⁊ nō negat Alex. lz neget ꝯue-
nire termi. petito. ⁊ pos. ⁊ illā Bar. declarationē notauit Areti.

cuius quo

eum quo Mod. ff. in. §. lec. ¶ Bal. aūt in. l. incerti. C. de lite. in repe. col. v. alr rñdet ad. d. c. pastora. vʒ q̄ vbi in oēm euētuʒ snīa absolutoria ferenda in pītio nō est paritura excep. rei iudi. in. ij. nō imped·ī cumulatio scōi. Quam declaro. nō approbat Alex. ⁊ merito, qꝛ ꝯtrium firmat Bart. in. l. edita. in. §. regu. cumulatio. C. de edē. p tex. i. l. pecunia. ff. si cer. pet. ⁊. l. i. §. si pē-

72 deat. ad maced. † Scōm principale mēbrum dicte ptīe cōbinationis est qñ quis pītio ꝓponit petitoriū. Secūdo ꝓponit possessorium recuperāde. Circa quod breuibus se explicans Bar. cōcludit q̄ si actor velit sponte ꝓbare supra petito. ⁊ simul etiā super possesso. clarum est q̄ vtrunqʒ iudiciū simul agiť, qꝛ nihil obstat. Si vero actor nō vult tale onus spōte subire, sed dicit se nō debere probare in petito. qꝛ aduersarius eum spoliauit violenter ⁊ p cōsequens ipsum teneri ꝓbare, lʒ possideat, vt. l. vis eius. C. de proba. ⁊. l. liberis. §. fi. ff. de lib. cā, ⁊ tunc sine dubio suspendeť petitorium, ⁊ sup posse. procedere, ⁊ prius terminabitur sed effectū vt si iudiceť in iudicio possessorij ꝯ cōuentū q̄ ipse violenter possedit, tunc ex tali snīa apparet ipsum teneri ad probandum in petito. rem violenter ablatam fuisse suam, vt in pcalleg. iur. Circa primū casum qñ actor sponte subit onus ꝓbandi ī vtroqʒ iudicio nihil addendū qꝛ cōclusio Bar. vera est

73 ⁊ sine scrupulo. † Circa sōm cōsidera q̄ Bar. duas cōclusiones vr̄ firmare, primā clare firmat q̄ (in termi. q̄bus loquiť) actor qui prio egit petito. pōt sua sponte tale iudicium differre, ⁊ sup posse. postea p ipsum ꝓposito procedere. Quā cōclusio. no. qm̄ p ipsam limitatur aut. qui semel. C. quomo. ⁊ qñ iudi. vt nō ꝓcedat qñ reus dr̄ violentus inuasor, nam ipsius odio, donec sup possess. iudiceť, actor pōt iudicium petitorij prius motū differre ⁊ rō est qꝛ tunc actor (lege in odiū inuadentis sibi id permittente) differt, vt dicunt Cano. in. d. c. pastora. ⁊ sic pʒ male reprehendisse Bar. Raph. cu. p. d. aut. pro qua Bar. opinio. bonus tex. in cle. §. de cau pos. ⁊ proprie. quē alleg. Abb. in. d. c. pastoralis ⁊ hic Ias. qui ēt hanc cōclu. defendit a dictis Bar. I. proxi. membro, ⁊ simul ēt a. c. i. de resti. spolia. qō videť vigere cōtra

74 eam. † Secunda cōclusio quā Imo. sumit ex dictis Bart. est q̄ agens rei vendi. ꝯ violentū possessorē excusať a probatiōe dominij probata violentia possessoris, per tex. in. d. l. vis eius, ⁊ in d. §. fin. fortius ēt sentiunt Bar. sm̄ eundē, q̄ si quis prius intentauit petito. ⁊ postea poss. recuperande, ⁊ obtinuit in eo, obtinet ēt in petito. prius intentato, absqʒ aliqua probatione in petito. q̄ aūt Bar. hoc sentiat cōstat secūdum ipsum ex eo qō dicit q̄ pp hoc suspendať petitoriū, qꝛ actor nolit sponte subire onus probandi in petito. ex quo sumiť mentē Bar. fuisse q̄ tunc nihil habeat probare postea in petitorio, qꝛ alias in oēm euentū teneret subire onus probādi in petito. ⁊ sic ait Bar. velle q̄ Imo obtineat in petito. absqʒ aliqua probatione p ipsu faciende, nisi reus probet se dn̄m. Cōtra qō Imo. dicit esse tex. in c. significauerunt in fi. de testi. ibi in cā proprietatis postea procesuri, sed vt dicit Idez Imo. posset rñderi, qꝛ nō dicit ibi tex. q̄ quis debeat in iudicio proprietatis probare, ⁊ qs debeat ab onere probandi releuari, ⁊ ꝓpterea subdit q̄ in hoc difficulta-

75 te sunt opi. inter doc. in. d. c. pastora. Una est Hostien. ⁊ sequaciū, q̄ actor debeat postea ēt probare in petito. alias impossibile est q̄ iudex ꝓferat snīam declaratoriā dominij ipsius actoris cum sibi de eo nō cōstet, vʒ. n. sibi per probationem cōstare id ō q̄ iudicat. l. ō q̄ re. ff. de iudi. c. cū eccl̄ia. de cā pos. ⁊ pp. Et cum habeat super ꝓprietate iudicare. d. c. significauerūt, sequiť q̄ snīa oportet eum ferre ꝯ ipsum actorem, tam in dominio absoluendo reum q̄ in expensis per reg. l. eum quem temere. ff. de iudi. ⁊. c. fine litibus. de dolo ⁊ cōtu. ⁊ sibi imputare dʒ actor q̄ deuenit primo ad propositionē petitorij, nec sequi voluit consilium Iur. con. in. l. is qui destinauit. ff. de rei vendi. Que opin. est ꝯ Bar. hic, vt patet. ¶ Alia fuit opi. in. d. c. q̄ nulla potest ferri snīa super petito. nisi reus de nouo agere velit, cum videať pp succumbentiam in iudicio possessorij, factus de reo actor, sicut in simili ille ꝯ quē est facta immissio in pos ex primo decreto elapso anno, tex. l. si quis emptionis. §. penu. C. de prescrip. xxx. an. ⁊. l. si primo. in fi. ff. de ope. no. nun. Sed hec opin. scēm Imo. ⁊ Moder. est ꝯ. d. c. significauerunt. Primā ergo opin. ⁊ sic ꝯ Bar. tenēdam dicūt Imo. Alex. Areti. ⁊ Mode. cōiter Pro qua, vltra dictā rōnem, qꝛ de qua re cognouit Iudex ⁊c. adducit Alex. sm̄ funda. qꝛ sequereť, si vera ēēt opi. Bar. q̄ nō esset necessaria snīa, qꝛ dn̄s violēter inuadens possessionē rei sue dn̄ium pderet statim ne necesse esset q̄ cōueniret condōne. l. si

qs in tantū. C. vñ vi. qō est ꝯ glo. in ver. amittat in ea. l. q̄ dicit requiri snīam quā doc. cōiter sequunť, In quo tñ modice fundat Alex. ⁊ merito qꝛ pōt rñderi sm̄ Areti. ⁊ Ias. qꝛ iuris seruit qñ ꝯ illā ꝓsumptionē admittiť ꝓbatio in ꝯtrium, q̄ lata snīa nō admittiť. Tertiū fundamē. adducit Are. p tex. in. c. cuʒ ecclesia sutrina de cau. pos. ⁊ proprie. Ubi q̄ egit pos. ⁊ petito. simul, ꝓbauit spoliationē nō tñ dn̄ium, idqʒ snīa fuit in pos. in eius fauorem lata, in petito. aūt ꝯ eum ⁊ sic ꝓbat q̄ odio spoliatoris in pos. succūbentis nō presumiť domi. ⁊ sic ꝯ Bart. cui nō bene rñdet Ias. qꝛ ꝯ primā rñ. dic negari posse q̄ ius illud secruendi electioni episcopi sit qd beneficiale sicut nec ius patronatus ⁊ presentandi dr̄ quid bn̄ficiale cū cōstet illud ēt laicis ꝯpetere. Cōtra scōam qꝛ rō in qua fundata est illa decisio est expressa in fi. vʒ qꝛ actore nō probante reus absoluiť, ⁊ illō qō ibi dcm̄ fuerat de regula q̄ ius eligēdi pertinet ad canonicos tendit ad deducendū qualr̄ militaret in illo casu illa generalis rō in qua fundanda erat ⁊ demum fundať illa decisio. Et tenēdo bene opi. rñdent Imo. ⁊ Alex. ad. d. l. vis eius, ⁊ simul ad. d. l. liberis. §. fi. Prio vt sm̄ Imo. rñdet Bal. in ea. l. vis eius, q̄ ibi sit specialitas in possessionē hominis, sicut alias similis est notata specialitas. in. l. qō aūt. in gl. fi. ff. de lib. cā, ⁊ rō spālitatis ob frequentem seruorū fugā cohibendā arg. l. cū seruū. C. de ser. fugiti. ⁊. l. iusto. in pn. I. ti. i. ¶ Secundo sm̄ Imo. ⁊ Alex. q̄ ibi nō dr̄ q̄ qui obtinuit in pos. qꝛ probauit violentiā, releueť ab onere probandi domi. sed solū q̄ qui succūbit ī pos. dʒ substinere partes actoris in petito. Sed q̄ probata violētia q̄ actor, qui obtinuit in possess. debeat declarari dn̄s, nō dr̄ ibi, q̄ sm̄ ipsos sunt diuersa, Rñdent ēt ad no. in. l. si de possessione, in fi. C. de ꝓbat. si p opi. Bar. allegeť, Nam dicunt esse casum spālez q̄ sufficit dn̄o probare subtractionem instrumēti emptionis, serui ab ipso lenone subtracti, ⁊ q̄ nō requiriť aliud ad ꝓbationē dominij. Respondet ēt Alex. ad tex. in. l. si qs emptionis. §. sed hec sup illis C. de ꝓscrip. xxx. vel. xl. ann. vbi singulariter dr̄ q̄ sola ꝓbatio violētie operať q̄ cōtra agentē nō possit opponi. q dominij a violēto inuasore ad qō ēt gl. in. l. ita vt si fur. in fi. glo. mag. ff. cōmo. Nam vt ait Bal. in. l. si quis ad se fundū. C. ad. l. iul. de vi. ibi nō fuit sola violentia, sed cum ea cōcurrit pos. xxx. an. que fuit ꝓbata p eum a quo fuit res ablata. Rñdet ēt ad no. in auc. si seruus. C. de epis. ⁊ cleri. qꝛ sm̄ gl. ibi ꝓcedunt qñ dn̄ium non principaliter, sed incidēter deduciť, quo casu possessor domin⁹ ꝓsumitur. l. i. §. ff. fam. herc. ⁊ p Bar. in. l. quidā in suo. ff. de condi tio. insti. ex quibus tñ mā nō est omni ex pte resoluta. ¶ Io ꝙ ad clariorē resolutionē, qꝛ Doc. nō bñ declarant distingue materiā in duas diuersas. q. Prīa an possit sequi declaratoria dominij in fauorē actoris, ex eo solo q̄ ipse probauerit in iudicio possessorij spoliationē p. d. l. vis eius, ⁊ cōclude q̄ nō p rationē Imo. qꝛ de domi. nō est ꝓbatum, ergo nō potest de eo iudex ꝓnunciare. d. l. qua re, ⁊ quatenus Bar. aliter senserit male locutus fuit, sed in rei veritate id nō dicit, nec credendū est sensisse, Solum. n. se intromittit Bar. quis debeat subire onus ꝓbationis qñ post institutū petitoriū actor intentat poss. recuperan. ⁊ d. q̄ si obtinet dʒ ipse releuari ab onere probādi in petito. ⁊ intelligi pōt q̄ ipse senserit, iō nō vrgeri ipsum ad ꝓbandam, qꝛ satis est ipsi si obtineat in poss. in quo petens exequutionē iam habebit id quod petierat in prio iudicio petitorij, ⁊ hoc modo releuatus erit ab onere ꝓbādi, ⁊ defendiť Bart. sm̄ Moder. ⁊ potes ita cōprobare, qm̄ pōt expirare instātia ipsa iudicij in petito. tex. l. ꝓperandum. in pri. C. de iudi. cum ibi no. ⁊ sic effectualiter releuari actor ab onere ꝓbandi, ⁊ ista est vera saluatio

76 cum Bar. nihil dicat de snīa in peti. ꝓferēda. † Secunda. q. in mā ⁊ nō tacta p Bar. Utrum stantibus ꝓdictis termi. sit proferenda snīa in petito. post sequutam snīam ꝯ reum in possessorio, recuperā. In quo dic q̄ si reus nō instet vt iudex ꝓferat sententiā i prio iudicio petitorij, ⁊ tūc actore ēt nihil faciēte vel petiēte, vt ꝓsupponiť, nō feri aliqua snīa, sed instātia expirat tēpore, vt in. d. l. ꝓperandū, Aut reus instat ⁊ ꝓferēda est, vt ē tex. in c. tabilis in. d. c. significauerūt. i fi. Qualē aūt snīam ꝓferre dēat tūc iudex, Dic q̄ si quidē ꝓbauit dn̄ium ipse reus casus est clarus, qꝛ dʒ iudicare in fauorē eius, ⁊ simul partē aduersaʒ cōdēnare in expēsis p reg. l. eum quē temere. ff. d iudi. ⁊ dicit Hostiē. ⁊ sequa. I. d. c. pastora. Si vero nō probauit ⁊ tūc si facta fuerit iam exequutio ꝓme snīe in pos. dʒ reus absolui ab obseruatiōe iudicij, eo qꝛ apparet actorē habere id qō a parte petierat ī primo iudicio petitorij, ⁊ sic absoluendus reus ab instantia, vt in.

§ pe.insti.de ppe.& tépo.ac.c.l. qrico.ij.ff.de solu.& p Bar.ff.in
iij.lec.& ita itelligit & defendit Bar.hic Jas.Caue tñ qz ɔtrium
sentit Alex.post Imo.lz nõ loquaf post exequutioné factam,tñ
nõ vr rõ q exequutio faciat q nõ sit feréda diffinitiua sicut quã
do nõ est facta exequutio,vt pñie dicã. Si vero nõ sit facta exe-
quutio tũc feréda est sñia absolutoria simpliciter quo ad ipsum
iudiciũ,& sic ét in dñio põt dici q succumbat,vt dicit Alexan.
Ité cõdemnari dz actor in expẽsis in dicto iudicio p reuz factis
vt lz Abb in.d.c.x.col.ver.ad fin. Non aũt feréda est sñia de-
claratoria dominij ipsius rei p.d.reg.qz de quo non cognouit
iudex de eo nõ pronunciet,& Ideo facta exequutione pñie sñie
possessorij nõ poterit reus vendicare rem ex scda sñia in eius fa
uoré lata,imo nõ poterit excipere ɔ exequutioné pñie sñie ex se-
cũda sñia i eius fauoré simplr lata,qz tũc absolutoria lata in pe-
tito.absqz declaratione dominij rei cõuenti nõ obstat agẽti pos
sess.recupera.vt vidimus.ff.in.j.lec. Nam qñ nõ est declarato-
ria dñij Doc.non improbant Bar.multo magis ergo nõ põt
77 impedire exequutioné dicte sñie sup pos.recuperã. ¶ †Tertiũ
principale mebrum dicte pñe cõbi.est qñ p eum q pposuit peti
torium subinde proponit possess.retinẽde,circa qd Bar.magi-
straliter ɔsiderat dcã duo iudicia posse dari rõne iuris incorpo-
ralis. Ité rõne rei corporalis,& p clara resolutione separatim di
stinguẽdo psequit vt p eum habes,ex cuius dictis habes. Pri
mo q quasi possessio iurũ incorporaliũ releuat ab onere probã
di,& tale onus in aduersariũ transfert,sm ea que notãtur in.l.si
cui.§.sed si queraf.ff.si serui vẽdi. Aliqui dicunt Bar.male lo
qui,qñ gl.ibi.d.ɔtrium,& glo.in.d.l.vti frui.in.§.i.in versi.po
tiores,& p Bar.in.l.si prius.in.ij.oppo.iij.par.in fi.ff.de oper.
no.nun. Vnde tz q talis quasi possessio nõ pdest quo ad hoc ne
teneaf pbare seruituté fuisse ɔstitutã,Nam cuz aduersarius ha
beat intentioné fundatã q res psumit libera nisi ɔtrium probe-
tur.l.altius.C.de serui.& l.si.ff.eo.nõ sufficit sola quasi pos. Et
rñ det ad.l.circa.ff.de proba.in sequẽ.& sic.iij.oppo.q aliud est
in seruitute & libertate psonarũ,vt ibi,& rõ dñie quia psona põt
eẽ serua ab origine,vt si ex ancilla nascaf,sed res ab initio regu-
lariter ẽ libera,& iõ si rõne situs naturalr sit serua iux.tex.in.l.i.
in fi.ff.de aqua plu.ar.idẽ dicit circa res qd voluit gl.in.d.l.cir
ca. Prodest tñ quo ad hoc(respectu pbationis)qz actore nihil
probãte vincit possidẽs. Ité prodest quo ad releuãdum quo ad
onus pbandi cõstituẽtem fuisse dñm,& se eẽ dñum predij do
minãtis. Nam pbata quasi possessione seruitutis p ɔñs psum-
ptiue probaf dñium predij dominãtis & seruiẽtis,lz nõ princi-
paliter,sufficit tñ pbatio dñij p ɔsequẽtiã.i.ex sola possessio.ex
qua psumptiue probaf dñiũ,qñ nõ principaliter,sed incidẽter
dñium deducif,vt i proposito.l.i ff.fami.her.& p glo.& Bar.or
dinarie.in.l.quidã in suo.ff.de cõdi.insti.& sic vides qualr dicto
quasi pos.oino releuat ab aliqua probatione,lz verũ sit q non
releuet ab onere pbandi seruituté cõstitutã fuisse,& sic a preci-
pua probatione iuris in petito. Tu pro defensione Bar.põde-
ra eius verba qz nõ dicit simpliciter q releuari possit ab onere
probãdi,sed relatiue loquif sm ea que notãtur in.d.§.sed si q̃-
ratur,& sic sufficit q aliquo respectu releuef vt saluef dcm suum
78 & hec sunt eius intẽtio. ¶ †Scdo cõcludit Bar.q actor qui p
iuribus incorporalibus intẽtauit pño petitoriũ põt ipsemet sus
pẽder tale iudiciũ trãseundo ad possessoriũ retinẽde rõne pos-
sessionis quã hz,& sic trãsferre onus pbandi in pño iudicio i ad
uersariũ,& p hoc pz limitari auc.qui semel.C.quomo.& qñ iud.
ét qñ agif rõne iuriũ incorporaliũ sicut & dcm fuit i precedenti
mẽbro,cum hoc dicto Bar.Doc.cõiter trãseunt, Pro quo fa-
cit tex.in.d.l.cũ fundũ.§.si in ver.pendẽte iudicio.& d.c.signi
ficauerunt in fi.de testi.& d.c.pasto.sm Jas.que iura lz loquan
tur in possess.recuperãde,tñ in pposito eadẽ ẽ rõ, quoniã agẽs
poss.retinẽde rõne iuriũ incorporaliũ,nõ est sibi ɔtrius,qz etiam
ɔfessoria,& sic petito.cõpetit possidenti vt deducit Bar.& p hoc
subdit Jas.deuitari ne ɔ Bart.faciãt quedã alia de quibus per
79 eum. ¶ †Tertio cõcludit Bar.q qñ hec iudicia intẽtanf rõ-
ne rei corporalis,proponẽte possesso.rõne possessionis quã per
alium habebat vel p se ignorans dum pño petito.pposuit,non
cogif sup petito.pcedere.sed suspẽdetur,& solũ sup posse.proce
dere,& ita.d.Bar.posse intelligi.l.ordinarij.e.l.incerti.& l.si õ
vi sm intellectũ gl.& intelligit de gl.mag.ibi in versic.nec ob.
Hanc cõclusio.cõiter doc.tenẽt cũ Bar.simplr trãseũ. ¶ Sed
Raph.cu.cum quo ét Aquẽñ.improbat dicẽs bar.ɔtriũ tenuisse
& melius.ff.in.ij.lec.volẽs q nõ debeat supersederi in petito.lz
pcedi debeat p auc.qui semel.C.quom.& qñ iud.nisi fuerit dcõ
iudicio renũciatum prout sunt termi.huius tex.sm dcim scdoz
lec.Jas.quoqz,lz nõ faciat mentioné de reprobatione Cu.dicit
hãc cõclo.Bar.reddi valde dubiã ex his que ipse adduxerat.ff.
circa primã cõclu.in hoc.iij.mẽbro bar. To breuiter dic q mo-
tiua Jas.nõ vigent ɔ Bar.& p saluatione ɔsidera q Bar.loqui
tur specifice,qñ reus negat actoré possidere,vñ nõ põt se funda
re in ɔrietate,qz nõ põt dicere actoré eẽ ɔtrium, cum ipse negat
eum possidere,& sic in tali assertione actoris p ipm negata non
põt se fundare ad impediẽdum cumulationé,ut.latius dicta p
Bar.ff.in.iij.lec. Jd aũt qd.d.Cuma.vt verius q non debeat
supersederi,sed imo procedi super dicto iudicio petitorij.p au-
cẽ.qui semel.q̃ nõ reperif limitata in his termi. Sed solũ quã
do sõ pponif interdictũ recuperan.vt.ff.propl.dictũ fuit p tex.
in.c.significauerunt & melioré in cle.i.de cau.pos.& ppre. Vbi
est expressa rõ odij spoliãtis que cessat qñ proponif possessorius
retinende,que nota qz Alex.cũ Bar.simplr trãsiuit. ¶ Quar-
80 to & vltio ɔcludit Bar.q vbi possessoriũ hz càm dñij †tũc non
ɔcurrit cũ petito.qz obstat reg.ipeditiua cumulatiõis,ea vz qz
absolutoria lata in vno parit excep.rei iudi.in alio iux.l.fundũ
cum seq.& seq.ff.de excep.ad qd allegat.l.ij.§.q̃dam.ff.de inter-
dic.& ita limitat oia dcã p ipm in hac cõbinatione & dicendo in
olbus alijs.& cũ hac opi.Bar.trãsit Bal.in.l.edita C.de edẽ.
in repe.patauina col.xxviij. Et Abb.in d.c.pastora. q̃uis non
faciat mẽtioné de Bar. Sed Jo.Cal.& Anto.de but.in.d.c.cũ
dilectus.de cã pos.& ppre fatenf id procedere in termi.huius
cõbine.vz qñ fuit pño intẽtatũ petitoriũ in scdo possess.& pone
exẽplum qñ pño fuit intẽtata cõfessoria pro seruitute itineris et
secũdo po.de iti.actuqz priua.reficiẽdo tũc.n.tñ dictũ pos.hz
càm pprietatis qñ agif ad reficiẽdum vt.d.§.quedã.cum glo.
Nam tunc viget rõ Bar.q sñia lata in petito.eẽt paritura ex-
cep.rei iud.in pos. Sed vbi pño fuisset intẽtatũ posse.scdo peti
to.nõ videri verũ dcm Barto.& sic q imo põt cumulari petito.
qz tunc cessat rõ Bar.nam sñia ferẽda in pño,non est paritura
excep.rei iudi.in scdo. Probãt qz qñ in pño nõ pñcipalr tra-
ctaf de domi.sed solũ incidẽter,tunc nõ impedif cumulatio se-
cũdi in quo pñcipalr de dñio est tractãdũ vt.l.sed si ante.ff.eo.
ti.de excep.inducẽdo vt p Alex.& sic pz dcm Bar.nõ eẽ verum
ita gñaliter,sed solũ pcedere qñ primo petito.scdo possess.habẽs
càm domi.proponif,nõ ecõuerso.& ita tenẽt Alex.& Mod.cõ-
muniter. Tu defende cũ Soci.ff.in.j.lec.& Jas.tenẽdo q imo
in pos.hñte càm pprietatis pñcipaliter de domin.tractef eque
vt de pos.vt latius diximus.ff.in.i.lec.& probat tex.l.iij.§.hoc
aũt interdicto.de iti.actuqz priua. Qui Alexã.et subdit q licet
qñ premittif ppositio posse.hñtis càm dñij nõ impedif cumu-
latio,indistincte,vt pmissum est,sm eũ post Jo.Calde.& An-
to. Tñ bñ põt eẽ q sñia lata in possess.tali pariat excep.rei iud.
in petito.vz qñ reus in pño iudi.probasset se dñm vt concludit
Bar.in.d.l.fundũ.in ver.pro declaratione allegãs text.in.l.q
cume.§.duo fratres,sm lec.Hugo.ff.de ver.ob.& sequif Imol.
in.d.c.pastora.& hic referẽs Alex.tale.n.absolutoria si faceret
piudicium sm cõem cursum càrum,sed facit hz extraordinariũ
hunc,qz reus assumpsit onus probãdi se dñm vt ibi.d.Barto.
¶ Vltio refert Alex. Roma.limitãtem dcm Barto.vt proce
dat qñ possessoriũ hz admixtã cũ domi.principalr,secus si non
pñcipalr,vt in interdicto de libe.exhibẽ.qd est pparatoriũ in-
terdicti de libe.deducẽdis.leg.iij.§.i.ff.de libe.exhi.(non dicas
q interdictũ de libero homine exhibẽ.sit pparatoriũ huius de
liberis deducendis,vt equiuoce vel forte mẽdose hf in lec.Ale-
xan.vt ostẽdunt sequẽtia. Hoc igif lz sapiat càm pprietatis , vt
est tex.expressus in.d.§.q̃dam,tñ qz est preparatorium alterius
iudicij,& sic nõ pñcipale dicit Ro.probationes in eo factas nõ
facere fidẽ regulr in alio iudicio postea subsecuturo , nam cum
tale iudiciũ exhibitorium & pparatoriũ sit summariũ,vt pbat p
.l.iij.§.ibidẽ.& l.Thesaurus,vbi permittit pbari p instru.ff.ad
exhibẽ.ergo sequif q probationes in eo facte non debẽt obsta-
re volenti agere alio iudicio plenario,qz ea est reg.q probatio
nes facte in iudicio summario non faciunt fidez in plenario vt
no.l.penul.ff.de his qui sunt sui.vel ali.iur.& l.e duo pio.§.si
super reb.ff.de re iudi.& c.veniens.ij.de testi. Contra Roman.
aduertit Alex.esse conclusionem Bar.ff.in vlti.q.vbi reprobat
gl.in.c.pastora.tenens q totum negotium finif p dictum iudi
cium exhibitorium allegans.d.§.quedam,per quem tex.in ef-
fectu vf probari in termi.dictum ipsius Barto.& consequenter

non

non verã limita. Roma Ad rõnem ipsius rñdet Alex. qr non est verũ q̄ sufficiat summaria pbatio, qm̃ lz exhibitorius sit tñ ꝫ alia psonam cõpetit q̄ sm de liberis deducẽdis, nam ꝫ deti. nentem, ⁊ est plenarie probãdum eum esse filium agẽtis, illud
81 aũt de liberis deducẽdis ꝫ alium, hoc est ꝫ filiũ sm Alex. †Sz Tocaue, qr nõ cõpetit ꝫ filium, ⁊ id dicere est loqui ꝫ tex. i ter mi. in. d. l. iij. §. hoc aũt. ij. lz bñ possit dici q̄ cõpetat ꝫ alius. l. eũ qui aduersus pñem agentẽ eũm defendat, qui si sit ille qui in terdicto de liberis exhibẽ. cõuentus fuit nõ est rõ quare nõ pos. sit cõueniri, ⁊ sic male sentit Alexã. Et qño pcedat assumptum Roma. q̄ probationes facte in summario iudicio fidẽ non faciant in plenario, vide p Cano. in. d. c. veniens, ⁊ Doc. in locis p ipsum Alex. cõgestis. ⁊ in effectu volẽtes q̄ qñ i iudicio sum. mario fuit plenarie probatũ fidẽ faciant tales pbationes ẽt in ordinario. Et vltra Alex. allego bonã gl. in. d. l. pen. Quantuz attinet ad propositũ si in iudicio de lib. exhibẽ. plenarie cogno scit de filiatione, nõ bñ. d. Ro. ⁊ q̄ id sit satis vr̃ pbari in. d. §. q̄dam. ex quo. d. venire ppxietatis cãm, ⁊ vr̃ tutius tenere ma-
82 xime pp̄ auctho. Bar. †Scdam ⁊ tertiã cõbinatiões prosequere simplr̃ declarãdo vt p Bar. cum quo alij dĩc. Quartã cõbina- tionem difficilẽ psertim in pmo mẽbro declaro in primis referẽ do, ⁊ dilucidãdo passim obscura dicta Bar. ⁊ adde dũ pmo con cludit q̄ si agat p cõuentum pmo petito. possess. recuperã. rõne po. violẽter ablate, post susceptum iudicium sup petito. iux. l. si cõstituerit. C. fini. regũ. vtrũq3 iudiciũ pcedet, ⁊ sic vult Bart. q̄ tunc spoliatus nõ habeat priuilegiuz q̄ ante oĩa restituat ei pos. ⁊ interim petitoriũ suspẽdat, ⁊ cũ Bar. Doc. cõiter, In cõ trarium tñ instat Aretin. ⁊ alijs ẽt rõnibus Ias. ⁊ vtrũq3 saluat rñ. Iens potissimũ, qr cũ tẽpore litis iã legitime incohate super petito. iudiciũ fuit validũ, nõdum sequuto spoliatiõe, nõ debet illud suspẽdi sicut suspẽdit qñ spoliũ fuit añ vt p Bar. in seque. cõciu. ¶ Tu pro clariori oĩum solutione cõsidera q̄ in. d. l. si constituerit est spãlis conditio si fuerit in lite superatus, non põt ergo alr̃ cõstare quãtum de agro alterius fuerit occupatum nisi dũ erit in petito. iudicatũ, ad quã claritatem deueniri nõ posset si petitoriũ suspẽderet, ⁊ dicunt Moder. repetentes q̄ suspen- sio petitorij sit in odiũ spoliatoris cle. j. de ca. pos. ⁊ propri. sed si in casu. d. l. suspẽderet nõ solũ nõ eẽt in odiũ spoliatoris imo in fauorẽ, qr serius deueniret ad penã duplicationis de qua ibi
83 Cõcludẽ ergo extra casum illius. l. ꝫ Bar. p rõnem Aret. †Se- cundo quatenus Bar. successiue cõcludit q̄ qñ possessoriũ scdo pponit rõne violẽtie illate añ petitoriũ ppositum ab aduersa- rio, ⁊ rõne diuerse possessionis, ⁊ sic diuersis respectibus propo nont, vt exẽplificat ipse Bart. tunc possunt concurrere, ⁊ super vtroq3 simul procedet, arg. huius. §. sm quintam lec. Adde q̄ per hec ampliat iste tex. sm quintã dictã lec. vt locũ habeat ẽt qñ petitoriũ ⁊ possessoriũ recuperã. proponunt diuersis respe- ctibus, similr̃ ampliat Bar. j. in seq. mẽb. extendẽdo ad pos. adi piscẽde, vt aduertit Mode. Tu adde q̄ alio respectu i vtroq3 ampliat Bar. qr tex. loquit qñ ab eodẽ diuersis respectibus p ponunt, ipse inducit ad casus qñ a diuersis personis, vt sunt ter mi. huius cõbi. Circa cõclusionẽ hãc Bar. q̄ tñc sup vtroq3 p. cedat Imo. trãsit cũ Bar. Tñ Rap. cu. quẽ refert ẽt Alex. post sextã combi. dicit id eẽ ꝫ tex. in. c. ex cõquestione. de resti. spoli. vbi spoliata vxor restituit añ oĩa ad quasi pos. iuris mrimonia- lis ẽt q̄ maritus pmo pposuerit iudiciũ ppxietatis diuerso re- spectu vz q̄ pronunciaret matrimoniũ pp̄ impedimentũ cõsan guinitatis nõ subsistere, qð iudiciũ (lz pmo ppositũ) differat, vt ibi est casus. vñ Ant. de bu. in. d. c. cũ dilectus. de cã pos. ⁊ p prie. aduertẽs ad id fatet deniq̄ Bar. hic pcedere de iure ciui. nõ aũt de iure cano. p. d. c. ⁊. c. si. de ordi. cogni. Vbi ẽt si spolians petitoriũ pponat circa rem penitus diuersam, nõ est audiẽdus ⁊ sic in casu fortiori, qr Bar. loquit qñ circa eãdem rem, licet di uersis respectibus, ⁊ ita ẽt tz Bar. in. d. l. si quis ad se fundũ, et .S. in hac. l. q. ante primã cõbina. ⁊ firmat hic Alex. lz Ias. nõ vi derit referẽs eum tenere cum Bar. ¶ Areti. querẽs latius sal- uat cõclu. Bar. d. ꝫriam sniam procedere in spiritualibus, nam in mr̃imonio loquit. d. c. ex cõquestione sicut ẽt i beneficialibus vt in cle. j. de ca. pos. ⁊ proprie. Tu caue qr nõ loquit ð spiritua libus nec beneficialibus. d. c. si. ⁊ rõ de qua ibi est gñalis ⁊ silr̃ rõ de qua in. d. cle. vni. ð cã pos. ⁊ pprie. vñ tene cũ Raph. An to. ⁊ Alex. q̄ ꝯclu. Bar. nõ pcedit de iure can. qcq̄d dicat Ias.
84 ¶ †Tertio vltra Scribẽtes no. ex dictis Bar. cõcludẽtis (con uentum peti. nõ posse agere posse. recuperã. si rñdit conuentus petito. se possidere, qr eẽt sibi ꝯrius) ampliationem ad. l. f. C. de sur. vt pcedat ẽt si in diuersis iudicijs habito respectu vnius ad alterũ emanet ꝯrietas. Quod vr̃ ꝫ dicta. S. in. j. lec. post Alex. ⁊ Bal. nouel. Nam Alex. in. iiij. col. dicit p illã primã lec. d. l. pri mam, vt nõ procedat qñ ꝯrietas resultat ex diuersis iudicijs, vt sunt termi. dicte. j. lec. Dic pro cõcor. q̄ illud pcedit qñ vnum iudiciũ est finitũ vt ibi p succũbentiaz, alr̃ nõ vt hic p Bar. cuz quo alij dĩc, ex quibus. d. l. f. amplia, ⁊ deniq̄ Alex. ⁊ noue. restri
85 gitur. †Quarto dum Bar. cõcludit q̄ qñ ex parte vnius est pri mo intentatũ petito. ex parte alterius possess. recuperãde, quan- do erat lis contestata sup petito. ⁊ nõ fuit reus interrogatus an possideret vel nõ, tunc super vtroq3 simul pcedend. ⁊ in petit. pronunciandũ sm gl. no. in. l. si a te. §. i. j. de excep. rei iudi. Ad de q̄ hanc cõclusionẽ limitat Imo. cum quo Alex. ⁊ Mod. ni si reus conuentus petito. ⁊ agẽs possesso. recuperan. tunc cum agit dicat nõ debere ꝫ eum procedi, qr dicat se nõ possidere, tũc enim nõ procedet vlterius ꝫ eum super petito. ⁊ sic non proce- det super vtroq3 iudicio, Ad quod Imo. Allegat. l. qui petito. cum glo. S. de rei vẽdi. quam dicit Alex. nõ facere ad propositũ sed melius probare in. l. is qui se obtulit. cum gl. i. eo. ti. nã an- te litẽ contestatam põt reuocare assertionẽ quã offerẽs se liti fe- cit expresse dicẽs se possidere, ergo si non asseruit possidere post litẽ cõtestatã põt euitare iudiciũ, se nõ possidere dicẽs, ⁊ ob id nõ debere ꝫ eum procedi. Tu dic q̄ Imo. bñ allegauit. l. q pe- tito. que optime pbat in rõne que ẽt post lites ꝯtestatam viget ⁊ ibi est glo. expressa in fi. ⁊ ꝫ Alex. in hoc tz Soci. Et ex hoc in ferunt ad no. limi. d. l. si a te. §. i. in. iij. no. lec. nam procedet su per petito. ad declarationem domi. vt ibi si ipse reus asseruit se possidere vel dolo desijsset possidere, vel non fuerit iterrogatus ⁊ nõ opposuerit ẽt post litẽ cõtestatã nõ eẽ ꝫ ipm pcedendũ, qr nõ possideat, Sed si non apparet eum possidere nec se liti obtu lit, nec rñderet se possidere, qr nõ fuerit interrogatus ẽt post li- tem contestatã, põt opponere q̄ non possidet, ⁊ sic nõ procedet ꝫ eum ad declaratoriã de qua ibi, ⁊ sic no. limi. Tu dicas hanc limita. formaliter posuisse glo. in fi. in. d. §. i. Contra illã tñ gl. in. d. l. si a te. §. i. oppo. Areti. de tex. in. c. examinata. de iudi. ð quo ꝯrio vide late per Socin. in. d. §. i. ⁊ diximus in. iij. lectu.
86 ¶ †Quinto ꝯcludit Bar. q̄ qñ reus conuentus pmo petito. post litem contestatã reconueniat actorẽ de spolio, ⁊ sic posse. re cuperan. non põt talis reus opponere exceptio. in. i. iudicio q̄ nõ procedat, sed q̄ prius cognoscat de spoliatione, in. ij. iudi- cio, qr est excep. dilatoria que nõ obest opposita post litem con testa. l. fi. C. de excep. l. exceptionẽ. C. de proba. Contra Bart. instat Raph. cu. qm̃ qñ excep. superuenit post litẽ contestat. be ne põt opponi, ⁊ non vigent iura p Bar. Allegata, sed tex. l. i. ij. C. de consor. eiusd. li. ⁊. c. insinuante, de offi. deleg. sed excep. in pposito est talis, que oritur ex propositione possessorij recu- peran. post litem contesta. facta, merito ⁊c. ⁊ idẽ ꝫ Br. tz Pe. in fi. p tex. cum gl. in. d. c. ex conquestione. Saluat Bar. Alexã. qr ꝯrium procedit qñ exceptio dilatoria nõ superuenit facto ip sius rei, sed facto aduersarij, vt in. d. l. ij. vbi post lit. contest. cõ sors pro consorte offert se defensioni sine mãdato, nam põt ei opponi excep. dilatoria cautionis ð rato, si vero facto ipsiusmet volẽtis excipere talis exceptio, post litẽ cõtesta. supuenit tunc lo quitur Bar. Ad qð allegat no. p Pet. ⁊ Bar. in. l. j. iij. col. j. de excep. ver. quero quid si exceptio incipit cõpetere dum allegat. l. iusiurãdum ⁊ ad pecunias. §. fi. ⁊. §. fi. insti. de perpe. ⁊ tẽpo. ac. allegat preterea simile, qr qñ facto iudicis dilatoriã non po- tuit opponere quis ante lit. conte. põt eam opponere post, sm gl. sing. in. c. ex conquestione. S. alleg. secus aũt qñ ipse fuisset in culpa non opponẽdi ante. Scdo modo rñdet Areti. qr talis ex- ceptio potuisset prius opponi p reum, hoc est faciendo eaz ori- ri p ppositionẽ possesso. recuperã. ante litẽ conte. prout poterat ideo perinde hr̃ ac si vere sibi ante litẽ conte. cõpetijsset ⁊ illam opponere omisisset, iux. l. qui põt. j. de reg. iur. cũ cõcor. Tertio modo rñdet Ias. qr falsum est q̄ excep. spoliationis non cõpe- teret añ lit. ꝯtest. vt in. c. ij. de ordi. cogni. ⁊ hãc planiorẽ dicit rñsionem. Tu caue qr diuersa sunt dicere q̄ excep. spoliationis possit opponi vel excep. q̄ nõ pcedat sup petito. sed differatur donec termineť qð spolij iam ppositi, q̄ excep. nõ põt dici orta añ ppositũ posse. recuperã. qr orit ex ipa ppositione, ⁊ per ꝯñs post litẽ ꝯtesta. qñ post litẽ ꝯtest. fuit ppositũ poss. put sunt ter mi. Bar. Sed nõ ꝯcludunt dicte rñsiones Alex. ⁊ Aret. Iõ dic ex intentione Soci. q̄ qr dicta excep. cõpetit in ꝯtiã actionis

intentate a quo oriẽ ergo oȝ ab ea regulari, ⁊ sic quẽadmodũ ipsa actio põt post cõtestati. in peti. intẽtari eadẽ põt except. in cõsequẽtiã veniẽs opponi. arg. l. i. in prĩ. ff. de aucto. tut. vt p eum latius. ℭ Contra Bar. ẽt tȝ Abb. in. d. c. ex cõquestiõe. y. q. et demũ est verior opi. q talis exceptio ẽt post lit. ẽtestat. opponi põt. Pro qua vltra illã l de quo. ff. alle. cum tex. in. d. cle. i. de cã pos. ⁊ pprie. vbi oẽ q quicunqȝ aũ cõclusum in cã põt pponi posse. recuperã. ⁊ eo pposito odio spoliãtis sup petito. soperse. debiẽ, vt ibi est tex. formalis, lȝ conet euitare Aret. dicẽs id ẽẽ in casu spẽli in bñficialibus, Sed caue qꝛ rõ illius tex. est gñalis odio spoliatoris, ergo ec. l. regula, ⁊ ibi no. Bar. ff. de iur. ⁊ fac. igno. Urget ẽt plurimũ ꝫ Bar. tex. in. d. c. pasto. pmittẽs actori q quicunqȝ aũ cõclusum in cã possit cumulãs posse. recuperan. facere q differaẽ iudiciũ in petito. iõ idẽ oȝ reo licere vt semeẽ equalitas. l. fi. C. de fruc. ⁊ lit. expẽ. l. nõ oȝ. ff. de reg. iur. Sȝ volens euitare posset rñdere negãdo q ibi fit verbũ aliqõ de dilatione petitorij, Itẽ posses dare instantiã, qꝛ qñ idẽ pposuit primo petito. est rõnabile magis quã ipsemet possit facere q differatur iudiciũ a se ppositũ, ⁊ sic nõ est eadẽ rõ in casu nro. Unde remanet verior opi. ꝫ Bar. p tex. in. d. cle. i. ⁊ bñfacit ẽt tex. in. ff. allegato. c. fi. de ordi. cogni. ⁊ põdera qꝛ hec fundamẽta cõcludunt ẽt si violentia fuit illata post lit. ẽtest. super petito. ⁊ sic faciunt optime ad cõprobationẽ eius q dixi. ff. ꝫ Bar. ⁊ Doct. circa primã cõclusio. Bar. dum alle. l. si ẽtiterit. C. fini. regun. ⁊ cum eo Aly, Nam non pcedit illa ẽclu. extra casum illius legis. Circa pene. scdm mẽb. huius. iiij. comb. adde duo q ponit Jas. sm tñ lȝ nõ dicat habuit ab Jmo. ℭ Quintã cõbi. prosequere vt p Bar. cũ quo simplr Doc. addit tñ Jas. in prio membro dicens Bar. fuisse ex inaduertẽtia defectiuũ, qꝛ debebat distinguere an diuersis respectibus vel eodẽ vt distinguit in aliis duobus mẽbris in hac cõbi. ⁊ in ppria termi. lȝ eȝ. ff. in prima cõbi. Sed tu defende Bar. p. c. fi. de ordi. cogni. p qõ pȝ, nõ idẽ eẽ qñ agiẽ prio peti. ⁊ sic in ter. pcedẽ. cõbi. est verũ, tñ q oẽ remanere oppo. impfectionis inspecta dispõni iuris ciuil. ⁊ sic p.
87 d. c. pẽtus defendiẽ Bar. Areti. ẽt circa primũ mẽb. addit † q dicta iura pbantia spoliatũ añ oĩa eẽ restituendũ limitanẽ, qꝛ lȝ nõ suspẽdaẽ pos. recuperã. p petito. tñ bñ suspẽdiẽ p aliud iudiciũ quo querẽ an p̃sona ẽuenta tali poss. possit eẽ in iudicio. l. si res, quã ibi Sin. ad hoc. d. Bal. C. de ordi. cogni. Addit ẽt circa vlti. mẽbrũ, dum cõcludit q qñ ago vti possi. ⁊ tu me reconuenias rei vendi. respectu eiusdẽ pos. primo cognosceẽ de pos. p reg. l. ordinarij. ⁊ postea subdit facilẽ tũc eẽ cognitionẽ, ⁊ cito puenire ad sñiam p agente vti possid. q in possel. sit petito. Nam d. Areti. q ex quo itentãs petito. oẽ renunciare pos. ⁊ sic liti cãe ⁊ instantie sup eo. vt. l. postq̃ liti. C. de pac. cũ gl. ⁊ p Bar. ff. in. ij. q. ij lec. Non oȝ ferri sñia diffinitiua, vt vult Bar. qñ alr dicendo deueniret ad diffinitiuã sine instãtia ꝫ no. in. l. i. C. qñ puo. nõ est neces. vñ potius erit absoluẽdus ab obseruatione instantie sup possess. agens peti. inserta cã, qꝛ liti renunciauit, sine declaratoria inserta p̃dicta cã p quã declareẽ absolutus ob illa instãtia iur. dicta Bar. in. l. pperandũ. §. illo. C. de iudi. Saluat demum Areti. q renunciatio liti ⁊ cãe ita demũ valet, si aduersarius velit stare dicte renunciationi, nõ si dicat sua interesse q ad diffinitiuã pueniaẽ vt p Bal. in. d. l. postq̃ liti. ⁊ Clarius in. l. destitisse. in prin. ff. de iudi. ⁊ ita seqꝛaẽ hic Bar. supple, qꝛ ferenda est sñia pp interesse preterite turbationis, iux. tept. in. l. si duo. §. fi. ff. vti possi. ⁊ dcã Bar ff. in. i. cõbi. ℭ Sextã cõbi. prosequere vt p Bar. cũ quo alij oẽs simplr, Declara tñ dũ Bar. in vlt. mẽb. declaratiõe dicit in interdicto retinẽde subesse ẽtrietatem, prout agiẽ, qꝛ aduersarius se possidere ẽtendit, nã vult dicere, q si conuictus petito. agit vti. possi. qꝛ aduersarius turbet eum qꝛ asserat se possidere iux. l. i. §. sed si inter. ff. vti pos. sequiẽ necessario q ipse agens peti. est sibi ẽtrius, qꝛ dicit se possidere turbãs. ⁊ negat se possidere agẽs petito. ⁊ sic iferas ex intentiõe Bar. q si nõ turbaret asserẽs se possidere, sed alr, iux. l. si duo. §. itẽ videamus. ff. vti pos. tunc cessaret rõ ẽtrietatis, ⁊ posset pponi peti. ⁊ forte nõ suspẽdereẽ. qꝛ pos. eẽt sine ẽtrouersia ⁊ p ẽña cessaret rõ ordinis. Septimã ⁊ vlt. cõbi. ẽt simplr, vt p Bar. refers cũ Doc. simplr sequẽtibus, pterq̃ in eo qõ Bar. nõ limitat qñ diuersis respectibus, qꝛ tunc pcedere pñt peti. ⁊ poss. vt i. v. lec. sm Alex. Tu aduerte, qꝛ nõ oẽ posse exẽplificari q diuersis respectibus qn cadat in aliquã ex pcedẽ. cõbi. ⁊ iõ ex industria nõ distinxit Bar. ex cibus. ff. relatis aũ vltio Bar. remaneẽ declaratã hãc mãm ⁊ simul et patere opi. Pet. in p̃n. huius. q. p̃n ci. relatam (quatenus voluit in oĩ casu petito. ⁊ poss. cõcurrere) nõ eẽ verã. ⁊ pterea gl. in. l. incerti. C. de inter. tangẽtẽ hãc combi. mãm nõ fuisse pfecte loquutã. ℭ Dicit vlterius Alex. posse vltra Bar. aliã cumulationẽ addi. An. s. duo possessoria possint cumulari, ⁊ simul ⁊ eodẽ tpe intẽtari, vnũ ab actore aliud a reo, Circa qõ refert se ad tradita in. c. fi. de ordi. cogni. cuius pprie mã est p̃dicta, ⁊. c. frequẽs, de resti. spo. in. vi. ⁊ Bal. in. l. incerti. q. de inter. ⁊ pondera q Alex. caute appellat cumulationem nõ cõbinationẽ, qꝛ nõ est, Nam sm ordinẽ obseruatũ p Bart. nõ oẽ cõbi. nisi vbi vtrunqȝ ⁊ petito. ⁊ poss. adsit, vt ẽt clare pȝ, qꝛ has cõbi. facit ad dclarationẽ prĩe. q. an pet. ⁊ pos. pñt simul intẽtari, ⁊ sic pȝ equiuoce appellari cõbi. hãc additã ab Alex. p Jas. ⁊ prece. me. Si. n. vellemus eo mõ assumere possemus vlterius multiplicare cõbinatiões, vt si vnus vnũ poss. alius aliud, vel si alius idẽ, vel duo simul, vel duo simul duo diuersa, vel diuersis tpibus, Sed oĩa ista nõ facerent ad mãm ⁊. q. Bart. sed ptinẽt ad mãm. l. edita C. de edẽ. ⁊. d. c. fi. Dic ḡ q ẽsideratio cõbina. Bar. ẽ pfecta nec alia cõbinatio addi potest.

ℭ Summarium Rub. de verbo. oblig.

Mulier

43 Mulier pro alio intercedens, & iurans et si de bñficio velleiani nõ fuerit certiorata efficaciter tenet.
44 Pactũ nudũ geminatũ an pariat actionẽ.
45 Iuramentum an vestiat pactũ nudum, vt ex eo oriat actio.
46 Stiplõ adiecta 9ctui an sortiat illius naturam.

Rubri. de verborũ obligatio.

¶ Cum in hoc titu. Non sit caput voluminis, Sed septimus & vltimus tractatus siue articulus totius cõpilationis ffor. hic incipiat, vt. l. ij. §. septimus. C. de vet. iur. enuc. Idcirco Bart. scribẽtesq; ceteri ea q̃ in librorũ siue operũ principijs dici & tractari cõsueuerunt, hic pretermittunt. Hoc est quot sint operum cãe, Quis sit operis Titulus. Quod sit eius subiectũ, & cui parti philosophie, l hac iuris mã supponat, Quis sit effectus, & qs finis. De quibus ordinarie agit p Azo. in pri. sue summe super .C. p Dy. in rub. de no. ope. nun. & p Guilie. in rub. de iusti. & iur. Per glo. & Cano. in pbe. decreta. Per Jo. mona. in pbe. vi. lib. Per And. de Iss. r. in probe. consti. feuda. & per Jmol. Quãquã vt. d. impertinenter, in hac rub. Adde preterea vltra predictos Jo. fab. in probe. insti. copiose atq; elegãter, & simul Ibidẽ per Clariss. Doc. Christo. Porcũ. Querit preterea h Jo. de Jmo. an Rubri. tam ffor. q̃ aliorũ librorũ Juris pro legibus allegari possint, & quid d rubricis decreti, & quas fecit gratianus, & quas quidã Alius Quottapalea nuncupatus de qbus ordinarie accipietis p Dños Legentes de mane in. l. i. d. ff cer. pe. Congerit et Jmo. alia plurima circa rubricaz mãm, que alij Doc. tanq̃ in loco minus cõgruo tractare omittunt. Capiendo igit pro pulo ingressu primã inscriptionẽ cã diuido in. ij. par. In. i. de cã efficiẽti ponit, in. ij. de cã mãli. ij. ibi iur. enucleatis &c. Cuius prĩe partis vnũquodq; verbũ assumẽs Jmol.

1 declarat prio, † quare Imperator dñs appellet, rñdens id qr de ipso solo dr, q̄ est mundi dñs, vt in. l. deprecatio. ff. ad. l. rod. d iac. & querit insuper an decẽs sit q̄ alius p̃ter ipm Imperatorẽ dñs appellet, Allegãs gl. i. in. d. l. i. d. si cer. pe. q̃ Doctorem

2 dñm appellat, † pro qua adde tex. opti. & ibi et gl. in auc. habita. C. ne filius p pre. & gl. ij. in ver. doctoratus in cle. ij. de magist. vbi. d. q̄ graduati in iure cano. vel ciui. doctores appellantur, In sacra vero Theologia vel artibus, quiq; septez artes liberales docent, magistri, lz vltra mõtes oẽs, et in iure cano. vel ciui. graduati, magistri appellant, & simili mõ papa, in suis lrĩs q̃uis illa gl. nõ dicat. Subdẽs. nõ debere alicui hãc denoiationem magistri eẽ molestã, cũ saluator nr̃ Christus a suis apostolis magister, appellat' fuerit, Jo. xiij. ca. taleq; noiationẽ ipse cõprobauerit vt Jo. xij. c. vos vocatis me magister, & dñe, & bñdicitis, sum eteniz &c. tangit p̃terea Jmo. quare Justinianus tali noie appellatus fuerit, remittẽs ad gl. in rub. pbe. ffor. & insti. dicentes fuisse ei id nomen, vel a iustino pre, vel a iustitia quaz semp coluit colendamq; subditis iniunxit iux. tex. l. i. C. d sum. tri. & fi. catho. Qui tñ nihil de iustitia, sed de fide Christi, & eaz .l. in veterioribus lib. nõ alleg. De hoc tñ parũ curandũ, qr qõ noie prinacibus est relinquẽda. l. ij. C. de con. pecu. gl. in rubri. .ff. so. mat. sumpta et occasione ex genitiuo casu in hac Iscriptione, ibi dñi Justiniani, tractat de nã & iuridica sigñatione ipsius genitiui, quã mãm decẽtius & ordinarie tractãt scribentes in ru

3 bri. de no. ope. nun. † His addit et Idẽ Jmo. q. quare Imperator sanctissimus siue sacratissimus nuncupet, & demũ ex pluribus quas affert rõnibus his potissimũ inheret, Primo qr scãs siue sacras leges edidit, vt. l. leges sacratissime. C. de legi Secundo pp sanctã vitã quã semp egit, vt cõstat ex epistola iter claras. C. de sum. tri. & fi. catho. in qua summus Põtifex ipm Imperatorem Justinia. summis laudibus extollit & Christianissimum vocat, Quinimo subdit Jmo. quosdã dicere q̄ id sacratissimus dr, qr sacrũ subdiaconatus ordinẽ suscipit est enim subdiaconatus vnus ex sacris ordinibus vt in. c. a multis, extra de eta. & q̃lita. Quorũ tñ opi. nõ est vera, lz. n. subdiaconatus sit sacer ordo, Attñ q̄ Imperator eo subdiaconatus ordine sit sacratus reprobat gl. in. c. valẽtinianus in fi. lxiij. distin. qñ militarẽ caracterem hz. c. qõ quidã in versicu. & paulo post. i. q. i. † Verũ tñ

4 esse ar. d. gl. q̄ Imperator cum epo missam dicenti ministrat subdiaconi officiũ gerit, Quam gl. idem Jmol. hic approbat. Subdens q̄ Imperator in predicto subdiaconatus habitu, qñ nuisse summi Ponti. cũ interesse cõtingit, eidẽ summo ponti. ministrat & inseruit. Presertim in die natiuitatis xp̃i casu quo

5 in curia reperiat. † Adde pmissis quo ad Justinia. Imperato. q̄ ex eo a posteris & sic in hac inscriptione, sanctus nuncupari potuit, qr sicut alij quos ecclesia Ro p sanctis siue saluis hz tali noie nuncupant, ita & ipse nuncupari potuit cũ pro tali ab eccle. habitus sit, Nam vt in probe. C. refert Bart. audiuit a Cy. Justinianũ in Catalago scõrum fuisse descriptum, eumq; et vidisse in Catalago scõruz descriptũ ait Jo. Fab. doc. fide dignissim. in. d. probe. insti. in gl. in noie dñi. † Ponit et idẽ Jmol.

6 (verba huius inscriptionis prosequẽs) de significatione huius verbi princeps. de qua, & multiplici, plena est gl. in cle. i. de bapti. Subdit preterea. q. quare Imperator augustus appellet rñ. qr huius animi & intentionis eẽ dz vt imperiũ augeat, vt et dicunt gl. in preallega. probe. insti. ff. & C. quod inducit ad vulgatã. q. prout et refert Alex. an valuerit do natio facta p Imperatorẽ Constantinũ in personã Beati Silvestri Pape de Urbe Roma. & omnibus Italie & totius occidentis regionibus, p uincijs, ciuitatibus & locis, de qua in tex. Palee Constantinus xcvi. distin. de qua. q. ordinarie p gl. & Jaco. de belui. in auctẽ. quo. op. epi. in prin. vbi gl cõcludit talẽ donationẽ de iure validam nõ fuisse, & iñ gl. in. l. i. in princi. ff. de offi p̃fec. vrb. Quaz q. et examinat Bal. tam in probe. ff. q̃ C. vbi et Saly. & Doc. in locis late hic cõgestis p. d. Alex. In qua. q. ipse Jmol. relatis pluribus que hicinde ascribentibus afferunt, concludit, prout et post eum Alex. & Aret. q. plenius q̃ Alex. attingens, talem donationẽ valuisse p tex. in. c. fundamenta §. ne aut. de ele. lib. vi. vbi dr eam instinctu spiritus sancti & non absq; miraculo factam fuisse, ad hoc ne ipsa mater ecclesia in congregatione & pastura fideliũ tẽporalibus careret auxilijs, quin potius ipsis adiuuat spiritualibus semp incrementis proficeret, Refert tñ ipse Jmo. Old. in. l. diui Constantini. C. de natu. lib. dicere, dixisse aliquos in antiquis Cronicis reperiri mitũ hoc accidisse, in nocte sequenti post diẽ quo predicta donatio facta fuit auditaz. f. fuisse vocem e celo dicentis, hodie infusum est venenum in ecclesia Dei. Quod tu dic esse argu. nõ instinctu spiritus sancti scãz fuisse. Adde q̄ de hac donatione late scripsit Pius postea papa. ij. in suo dialogo so. xxi. vbi ex multis rõnibus & fundamentis concludit. d. tex. in. c. cõstantinus. falsum esse & immebil contra miseros Legistas q̃s ait disputare an valuerit id qõ nunq̃ fuit. Dicit tñ Feli. in. c. solite de maio. & obe. col. fi. se credere q̄ si pius scripsisset postq̃ fuit ad pontificatũ assumptus mutasset sniam sicut fecit quida Theologus, qui habitis pluribus bñficijs curatis mutauit sniam & opi. de illicita pluralitate beneficiorũ. Platina quoq; in vita Marci Pape Unici fabulosũ inquit fore qõ de lepra Constantini a Papa Silvestro curata dr, Cum nemo ex pluribus authoribus qui vitã & gesta eius scribunt de tali re mentionẽ faciant inter quos Socrates. Refert preterea Feli. Augustinũ de Anco. in tractatu de ptãte ecclesie. q. xliij. cõcludentẽ talẽz donationẽ valuisse & reuocari nõ posse. Adde & tex. i. d. c. cõstantinus. eẽ tex. in. c. tibi dño. lxiij. di. vbi Octo Impera. quẽ post Constanti. fuisse constat, dicit cui Italia cõmisero erit adiutor beati Petri, cui sm Jmol. in. c. si diligenti. de prescrip. nõ põt rñderi, nisi dicendo q̄ Papa Silue. tam ampliãdo nationẽ de qua in. d. c. constanti. non acceptauerit, alr non psit concordari, qõ & ibi Feli. col. i. d alijs aũt donationibus factis vel faciendis ab alijs Imperatoribus .inclinat Jmol. in partẽ q̄ non valeant, nisi ex iustis & rõnabilibus causis fieri contingeret, & hanc. d. cõem opi. Alex. Uerum est tñ (licet non dicat) q̄ Bar. & Bal. in probe. ff. sunt intentionis q̄ indistincte valeant, de quo videndũ est latius tam apud ipsum Jmo. q̃ apud alios, in locis hic per Alex. adductis in q

7 .bus de his decentius q̃ hic tractat. † Subdit et Jmo. de significatione alterius verbi in inscriptione positi. s. perpetui, d quo per glo. in probe. C. in ve. si. perpetui, & consimilem. in. l. i. ff. p soc. & hec satis sit circa verba inscriptionis deliberasse. Quo ad particularem titu. seu rub. de verbo. obliga. id nõ est pretereundum q̄ hic ti. sm Pet. de bellaper. habet maiorem vim & iuris medullam q̃ media pars decreta. & ait Pet. de bella. q̄ q bene scit istum ti. non potest esse nisi optimus legista. Dicit et Raph. cuma. q̄ reputatur notabilior quolibet alio qui sit i corpore iuris. Tum propter eius altam sublimẽq; materiam tum etiam qr generalior est quolibet alio titu. cum omnes conuẽtiones de mundo possint in hunc contractum stipulationis deduci. l. v. §. conuentionales. ff. eo. l. stipulat'. ff. de vsu. l. i. §. d noua.

& generalis obseruãtia notatiorē est ꝙ omnes ꝯtus in stipula. deducant tanquã in firmiorem ꝯtum vt per Bar. l. ij. in fi. C. de condi. ob cau. † Nunc Rubrice glo. assumo. Que rub. hanc ad precedentis cõtinuat, iux. l. ij. ff. de statu homi. & §. quib⁹, lȝ non prob. ꝗuis Alex. allegat q: de legibus ꝙ sub cõgruis titulis. in. i. consti. C. vt p ipsam habes cuȝ qua Bar. simplr graßit. cum tñ melius declarando dicas vt p Imo. a quo, (lȝ non referat) habuit Alex. qui latius dicens cõtinuat sic. visum fuit in p̄cedẽ. tit. de obligationibus i genere, verũ q: multe sunt species obligatiõis. vt insti. de obliga. §. i. & ff. ti. proxi. l. obligamur, inter quas preceteris frequentior, & prestantior est obligatio verbis, cum possit cum quolibet cõtractu iniungi, vt in preallega. l. & §. conuentionales. Jeo. & l. si stipulatus. ff. de vsur. & l. iij. §. i. ff. de actio. emp. Ideo de ea specie post precedentẽ titu. fuit decenter agendum. Quem vsum quotidianũ & frequentiã cõsiderari debere probat tex. in. l. legaui. ff. de lib. lega. & no. in rub. ff. si cer. peta. Sed dicta cõtinuatio (quãuis nemo reprobet) non vr̄ sustentabile, qm̄ si vera esset iste ti. fuisset preferendus tit. de reb. cre. si. q: in scd̃a & tertia par. de actio. & consequenter de obligatione tanquã necessario antecedenti, iux. l. lȝ. §. ea obligatio ff. de procura. & pari mõ in toto eo. ti. & de ti. sequẽ. vt de cõdi. ob cãm, ob turpeȝ cãm. indebi. furtiua. & aliis, & i ti. manda. vbi in. l. i. expresse de obligatione. Item si bonus esset dicta cõ, instit. post titu. de obliga. posuisset ti. de verb. ob. & tñ ti pretulit titu. qu h. mo. l. Ibi. oblig. & ideo dicas cõtinuationẽ non esse hic q̄rendam a proxi. ti. Cum eam habeamus factam per ipsummet Justinia. authorẽ compilationis ff. ad sextũ articulũ, vt expresse in. d. §. septimo. Et querere aliã continuationẽ est velle plus sapere ꝙ oportet. ¶ Nunc ad vtilem necessariãq; intelligẽtiaȝ omniũ que in pgressu dicenda occurrent nõ nulla pretermittẽda sunt, cum Moder. qm̄ eiusmodi prefationes. recte Jurecõ. in. l. i. ff. de origi. iur. libentius nos ad proposite materie lectionem pducunt, & vbi ad eam venerimus euidentiorẽ prestont intellectũ, & in primis est premittenda cognitio lex magistralium terminorũ. s quid sint & qualiter seu in quibus inuicem differũt hoc est de cõuentione, de pmisso, de pacto, de pollicitatione, de cõstituto, & demum de stipsone, de qua precipuus est hic tracta-

9 tus. † Conuentio, vt ait Jas. est terminus valde gñalis, seu nomen valde gñale ad oẽm ꝯtum, omnẽq; distractũ, siue re, siue verbis, siue lris, siue ꝯsensu, siue tacite, siue expresse factũ. l. i. §. cõuentionis, & seq. ff. de pac. l. labeo, & l. cõuentionũ, cũ glo. eo. ti. & ad id ꝙ verbũ cõuenit sit gñale, & nõ iportet necessario stipulationem, sed pactum nudũ, bonus est tex. in. l. qui rome. §. calimachus. Jeo. in versi. cõuenit. iuncto si. vt ibi ponderat Bretti. in. iij. no. nam si verbũ cõuenit denotasset stipsonem frustra ibi diceret ꝙ super oibus interposita fuit stipso. l. g io idẽ. Jeo. Nec plȝ quod p rñsione ait Jas. s. ꝙ non pbet, q: verbũ cõuenisse nõ erat ibi in scriptura nam satis est ꝙ pbet gñaliter cuȝ nõ reperiat ꝯtum esse dispositũ qñ in instrumento vt in ver. pmi-

10 sit reperiret, vt proxi. dicet. † Promissio ẽ terminus inferior p̄cedenti, q: nõ est ita gñalitatem denotãs, vt conuentio, quãuis ẽt promissio sit terminus gñalis, qm̄ cõprehendit sui aptitudine tam pactũ ꝙ pollicitationẽ, ꝙ ẽt stipsonem. l. sciendum. §. dictum. ff. de edil. edic. & pactũ nudũ denotat, dum pferi a teste, vel in scriptura priuata sm̄ Jas. secus si in publico instru. q: in eo verbũ denotat stipsonem, vt in. §. si scriptũ, insti. de inuti. stipula. gl. ordi. in. l. i. C. de vsur. p Bal. in. l. sicut. C. de acti. & ob.

11 pe. q. & Mod. in. l. sciendũ. Jeo. † ex qua dña inter cõuentionẽ & promissioneȝ, q: promissio nõ sit ita gñalis termi. vt conuẽtio tradidit in prac. Bar. in. l. lecta col. iij. ff. si cer. pet. cum quo ibi Bal. Ang. Saly. & Alex. ꝙ si in instro dicatur partes inuicẽ cõuenerunt nõ denotat stipso, sed pactũ nudũ, secus si dicat partes inuicem promiserunt, q: intelligit p stipsonem. d. §. si scriptum, cum aliis proxi. adductis, & propterea etiaȝ ait notanter Bal. in. c. cum in iure peritus. col. ix. de offi. dele. ꝙ si instro dicatur hoc acto & conuento nõ denotat stipso. Secus aũt si dicatur hoc acto & promisso, que refert hic Jas. quãuis alio, & quidẽ proplexo ordine. Ad cuius ẽt dicta est aduertendũ, Quatenus addit ꝙ doctri. Bar. in. d. l. lecta, & dña ff. relata, reprobat per Rapha. P in. Ludo. & Moder. ibi cum quibus ipse Jas. Nã & error est opi. Bar. quã ibi tenet Alex. ac etiã Deci. & cõ Bart. est cõis opin. vt ẽt ait Feli. in. c. i. de pact. pro qua facit optime ratio ex intentione Bar. & doc. q: cum certum sit ꝙ versi. conuenit regulariter & sui natura nõ importet stipulationem. d. §. si

chalimacus, & l. si conuenerit. ff. de iur. om. iudi. & l. i. ff. de pac. cum concor. quamuis bene possit denotare vbi aliter cõstet, nõ tñ ex regulari talis verbi natura tunc est cũq; ea regularis natura non reperiat immutata qñ in instro id verbum scriptum apparet, sequit ꝙ stare dȝ arg. l. sancimus C. de testa. Sed in versicu. promisit bene reperit expresse dispositum, vȝ in. d. §. si scriptum ea forte ratione magis in eo quam in verbo conuenit, q: verbum promisit proculdubio aptius est ad denotandam stipulationem sicq; interrogationem precessisse, ꝙ versi. conuenit vt de se patet, & probat institu. eo. §. i. Nec ob. allega. per Jaso. in. d. l. lecta presertim. l. seruus ea lege. ff. de ser. exportã. in ver. circa stipulationem conuenit. nam non negamus posse denotare stipulationem, vt proxi. diximus, sed dicimus id ver. necessario non denotare stipulationem, & ideo ibi ad tollendũ dubiuȝ

12 addit. † Quatenus etiã Jas. dum agit de vers. promitto, dicit ꝙ si tale verbum proferat a teste vel in priuata scriptura denotat pactum nudum iux. no. in preallega. l. i. C. de vsur. & per scribentes in. d. l. sciendum. Jeo. Aduertendum est, quoniam quo ad probationem a teste bene dicit, quo autem ad tale verbum repertum in scriptura, quamuis priuata, verius est ꝙ immo tale verbum in priuata scriptura denotet stipulationem, sicut & clarius denotat in publica. d. §. si scriptum, vbi ibi dicit in instrumento nec est necesse intelligere de publico vt ait Barto. l. i. C. de ꝯtra. & com. stipu. p tex. ibi iuncto glo. & idem ibi, Bal. Ang. & Saly. Dec. d. l. lecta, & addo Jo. Fab. diffusius in. d. §. immo ipsemet Jas. hic idẽ in discursu paulo ante dixerat, & melius, sicq; post pauca sibyps contrarius est, & idem ipsemet i. l. sciendũ. Jeo. nu. xxix. Quare autem verbũ promisit extra instrumentum magis denotet pactum nudum ꝙ pollicitationem, cũ eque ea tria verbo promissionis contineant. d. §. dicunt Doct. non dicunt, vr̄ dici posse, ꝙ ideo sit ꝙ pactum nudũ est mediũ inter pollicitacionem & stipulationem, cum neq; vnius solũ cõsensum habeat vt pollicitatio, neq; solemnitatem verborum vt

13 stipulatio. † Pactum simpliciter loquendo est duorum pluriũ ve in idem placitum & consensus. l. i. in prin. ff. de pac. & hoc modo generaliter accipiendo pactũ nõ vr̄ differre a primo termi. de quo. s. l. a ꝯuentione, ꝗuis tex. in. d. l. i. videat vt diuersa ponere, & ꝙ conuentionis nomen sit magis generale, & differentiã inter pactũ & conuentionem. d. esse hic Jo. Cro. q: conuentio fieri põt ẽt inter absentes. l. labeo. ff. de pac. Pactum autem ex presium non sm̄ ipsum, sed inter presentes tantũ, Quod non placet, q: etiam pactũ inter absentes iniri põt. l. ij. & ibi Bar. C. de pac. ẽt expressum. l. q: aũt §. si. ff. de consti. pecu. ex quo pȝ diffinitionem p eandem traditam nõ esse bonam, q: continet superfluam additionem illorum verborum a presente presenti & ponit pro substantiali pacti id quod non est. s. ꝙ fiat a presente presenti, Immo etiam esset arguere Jur. consul. de insufficientia, seu imperfectione, Ideo non recedamus a verbis. d. l. prio. dicamus ergo cum glo. in. d. l. i. §. conuentionis in versicu. vel transigendi, ꝙ conuentio est generalior pacto, seu est genus ad ipsum pactum & generaliter sumptum, quoniam qui in scholis vel alibi ꝯueniũt ꝯuenire dicunt non tñ paciscĩ. Id est dicere ꝙ conuentio est genus ad corpoream quandam & visibileȝ conuentionem, ac etiam ad mentalem & inuisibilem, Pactum autem est species taliter sumpte conuentionis, quia est conuentio solum mentalis & inuisibilis, & hoc modo intelligitur tex. in. d. §. conuentionis. dum dicit conuentionis verbum generale est, & glo. in versicu. generale subdit magis ꝙ pactionis, ostendens intelligi debere tex. ꝙ etiam pactum generale sit vocabulum, & ita intelligunt, licet non clare explicent, ibi Bartol. & ceteri. Non est tamen intelligendum ꝙ in illo text. verbum conuentionis ponatur, ita generalissime vt sit genus, supra pactum, Sed ponitur vt est conuentio ipsa mentalis & inuisibilis, quod patet, quia declaratur mox ibi ad omnia pertinens de quibus negocij &c. & postea declarat per simile de conuentione corporea & visibili, & sic sequitur quod dictum non erat de tali cum nullum simile idem sit, lege quod nerua, supra depoſi. Et sic licet verum sit quod diximus terminum conuentionis esse generaliorem pacto etiam in genere sumpto, tamẽ ibi ponit p tali gñe, ex quo sequit ꝙ in. d. l. put diffinitur pactum ita et in effectu conuentio, quamuis per diuersa verba, qd̃ pȝ, q: conuentionis descriptio cõuenit pacto & pariter pacti diffinitio ibi posita cõuenit conuentioni, vt de se patet, & hoc modo verbum conuentionis non est magis generale ꝙ pacti. Et quo

etiam

etiam opus est fateri q illarum glosarum dictum lz veriz sit in se non tñ quo ad illũ tex. facit tñ difficultatẽ tex. in. l. pactuz in prin. ff. de pollici. ibi ɔsensus eiusq3 ɔuentio ⁊ sic conuentio, vt cõ sensus loco generis. Nec dicat quis predictis obstat qꝛ si eque generalis ⁊ idez significãtis, ergo ibi frustra in diuersis oratio- nibus ⁊ seperatim. Naz est aduertẽdũ qꝛ ibi per iur. cõ. ⁊ in to- to illo ti. declaratur edictuz pto. vt in primis verbis huius edi- cti ⁊c. Cuius verba erãt pacta ɔuẽta que nec dolo malo ⁊c. vt. l. iurisgẽ. §. prot ait. e. ti. Utrumq3 verbũ ergo decedẽs fuit de- clarare ⁊ eodẽ ordine, quõ in edicto posita erant declara. s. pri- mo pctũ ponẽdo diffinitionẽ, deinde ɔuentionem ponẽdo de- scriptionẽ, que pculdubio ẽt pacto cõuenit. Cum ⁊ ipsum ge- nerale sit ɔctum ⁊ distractum cõprehendẽs. l. item qꝛ in prin. ⁊ l. legitima eo. ti. In quibus primo ɔuẽtionem nũcupat postea de eadem ɔsequens iur. cõ. pactum appellat. Et predicta pcedũt non assumẽdo pactum pro nudo ⁊ informi, magis q pro vesti-

14 to. † Pactum aũt nudum est spẽs conuẽtionis seu pacti in ge- nere sumpt, iuxta pdicta. Et diffinit sic est duorũ pluriumue in idẽ placitum ⁊ ɔsensus absq3 aliqua solẽnitate verbor, vt per glo. ⁊ doc. in. l. iurisgẽtiuz. §. igitur nuda. ff. de pac. Et ppterea qꝛ absq3 aliqua solẽnitate. d. iur. cõ. in. l. si vnus. §. pactus ne pe teret. eo. ti. q in pactis merũ factum versat, in stipulationibus ius ɔtinet. Non tñ omne pctũ, in quo nõ insit verbor solẽni- tas est nudum, vt in pacto qõ trãsit in ɔctum iurisgẽ. iuxta. d. l. iurisgẽ. in prin. qõ est ɔ diffi. Ideo de ea vide latius ibi p doc. Et ideo qꝛ tale pctũ non hz specificã formaz ⁊ eo respectu infor me dr stare põt qõ ait Rapha. l. j. §. si qs ita. ff. eo. q stipulatio nõ differt a pacto formaliter, nõ aũt voluit Raph. q stipulatio ipsa nõ habeat formã specificã de qua per doc. ff. l. j. in prin. pro pter qõ Raphaelẽ reprehẽdit Ias. ⁊ nõ bene. Nec est intelligẽ dum q pactũ nudum nullã penitus formam habeat, quĩ si nõ haberet formam nõ esset, omnẽ. n. qõ est opz q sit ex forma ⁊ materia, vt aiunt philoso. qꝛ forma dat esse rei, ⁊ rem ɔseruat in esse. l. iulia. §. j. ff. ad exhiben. Et sic intelligit nõ hñe formaz. s. spãlis pacti, seu ɔuẽtionis. Id aũt pactum nudũ, cum ɔsensum habeat pducit nãlez obligationẽ, que ex quacũq3 ɔtioe oriit. l. sicbum. §. nãlis. ff. de solu. l. cũ amplius. §. in nã oz. ff. de reg. iur. Ex illa nãli equitate que dictat, pmissi fidem seruãdã. d. l. j. in prin. ff. de pac. l. j. in prin. ff. de cõsti. pecu. Ciuilis aũt ob. nõ oritur ⁊ minus actio. d. §. sed cũ nulla. qui tex. in ver. seq. dum indiffinite dicit nuda pactio obligationẽ nõ parit, non probat per equipollẽtiam vniuersali q nulla pariat, ⁊ sic hec nãlem, vt voluit Pet. de bella. (ɔ cõem ⁊ pri. doct.) Nam intelligit q nulla pariat. s. efficacem ad agendũ, vt declarat ibi glo. que ex- positio sumit ex intẽtione iur. cõ. apparẽte in precedẽti ⁊ pn. ti- tu. l. vbi loquit de obligatione efficaci ⁊ pducẽte ac. ar. l. here des palam. §. sed si notã. ff. de testa. cũ vulga. Si tñ in formam ɔctus a iuregen. spãle nomen habẽtis trãseat pactum nudũ, et informe, cũ esse desinat, obligationẽ ẽt ciuilẽ ⁊ actionez pducit, ⁊ pariter si implemẽtũ subsecutum fuerit ex vna parte, naz im- plenti ɔ nõ implentẽ actio cõpetit. l. iurisgen. in prin. ff. de pac. Ita declara, nõ vt Ias. per hoc excepitur ad dcm̃ q pactuz nu dum ad obligationẽ ⁊ actionem nõ pducit, qꝛ in predictis casi bus nõ est nudũ, ⁊ sic nõ bene excipiunt. Cuz exceptio de reg.

15 esse debeat. l. nã qõ liquide. ff. de pe. lega. † In pluribus tñ casi

16 bus actionẽ pducit nudum ⁊ informe pactum. † Et primus est impecto ⁊ ɔuẽtito iuregen. qꝛ maiestas regia parit ad effectua- lem talis nudi pacti obseruãtiam iuxta. l. ij. in prin. ff. de ori. iu. Ita. d. Ant. de bu. in. c. que in ecclesiarum. de ɔsti. ex intẽtione Inno. ⁊ Compo. ⁊ Imo. ibi quẽ referens sequit Fely. colũ. xix. subdit q si p executiõe pacti nudi adiret Impera. seu alius nõ recognoscẽs superiorem, peccaret si nõ faceret illud exequi. Et dñi hic recentiores q id tenent oẽs, ⁊ esse valde no. qꝛ si alicui nudo pacto pmissio facta esset expediret ei cupiẽti aliquod im- plemẽtum, adire principem, nõ aũt iudices. Item ob cõmissio- nes que frequẽter fiunt a principibus q iustitia fiat ẽt more re gia, nam tũc pactum nudũ obseruabit ẽt in virtute actionis, ⁊ nõ poterit appellari sm Bal. in pḣe. ff. ff. colũ. ij. pro quo. facit qꝛ appellatiões sunt de iure ci. vt per Abb. in rub. extra. de ap- pel. Sed illud Anto. dcm̃, nõ plz Imo. in eo. c. nec Alex. in. d. §. sed cum nulla. col. fi. Quia ibi Ias. col. iij. ver. v. attente refe- rat tenere ɔ Imo. ⁊ hic Galli. col. xlij. ⁊ adducit rõnez Alex. qꝛ etiam de iuregen. erãt ɔuentiones vestite ⁊ efficaces, ⁊ nude et inefficaces anteq̃ vestirentur implemẽto. d. l. iurisgen. in prin.

Et sic clare ɔstat ibi dñiam fuisse inter nudas ⁊ vestitas cõuen- tiones, que sine effectu fuisset ⁊ frustra diuersa nomina habuis sent, ar. l. si idẽ. C. de codi. nec iure dispositũ reperit q iuregẽ. ɔuentiones nude haberẽt executionẽ sicut vestite, ⁊ eandẽ opi. lz vt nouam quibusdaz roborãt hic Galli. ⁊ Alcia. cõis tñ opi. tam in. d. c. q in. d. §. sed cũ nulla ⁊ hic est contra Anto. q ẽt ho- die per hñitem talem regiã manum pctũ nudũ exequi debeat, nõ reperio tñ rñsum esse ad dictam rõnem Alex. Per aliquem hic, sed rñdet Soci. in. l. legẽ. C. de pac. col. iij. Ubi ampliat di- ctum Anto. referẽs q ẽt cõpetit officiũ iudi. pro nudi pacti exe cutione, qõ nõ. Preterea p eiam denũciationis euãgelice, dñs Imo. ⁊ Alex. nõ est dubium, ẽt in terris imperij, in foro tñ eccle siastico posse quẽ cogi ad implemẽtum pacti nudi iuxta no. in c. nouit. de iudi. ⁊ p Bar. in extraua. ad reprimẽdũ in ver. de-

17 nunciationem ⁊ Bal. in auc. ad hec. de vsur. C. † Scdõ casus in quo ex nudo pacto actio cõpetit est in casu ⁊ loco vbi de equita te agit ⁊ iudicat, vt est curia mercatorum, vt notatur ibi Bar. in. l. quintus. ff. mã. ⁊ sequunt hic Nouel. Soci. ⁊ Rod. Facit no. dcm̃ Io. fab. insti. de ac. §. actionũ. vbi dicit in curia sacer- dotum oẽs ɔctus sunt bonẽ fidei, quum ad hoc vt dolus dans cã ɔctui reddat ɔctum nullum ipso iure. Declara tñ dictam cõ. Bar. ⁊ sequacium pcedere vbi viget statutũ q in curia merca- torũ pcedatur de equitate nõ aliter, vt declarãt Saly. ⁊ Alex. in. l. placuit. C. de iudi. nã de iure cõi nõ repit, q magis de eq- tate pcedi debeat in curia mercator, q alibi, que statuta in ple risq3 locis vigẽt, vt hic Perusie, vbi ẽt generalius est statutũ, ad qõ dicta declaratio nobis est notãda, vz q corã arbitro iu- dicialiter ⁊ hz formã in eodẽ statuto traditã, electo de veritate, ⁊ equitate pcedatur corã tali. n. arbitro nõ põt dici q nudũ pa ctum nõ sit efficax ad agendũ, verum tñ est q exceptio vbi ac tio nõ cõpetit possit opponi petẽti ipsum cõpromissum, cũ eã exceptio impediẽs litis ingressum, impediat cõpromissuz, vt p

[illegible] Roder. in. l. fratris. C. de tran. defectus aũt actionis impedit pculdubio litis ingressum, qꝛ sine actione nõ põt quis in iudi- cio experiri. l. si pupilli. §. si. ff. de neg. ge. sed cũ simus in terra ecclesie neq3 seruet ius cano. quo pctũ nudũ parit ac. vt. ff. obie- ctio cessat. Nec premisse declarationi ob. l. qõ si ephebi. ff. de eo qõ cer. lo. Dum. d. pretorem semper debere hñe equitatem ante

18 oculos. † Naz vt rñdens ait Soci. intelligi dz de equitate regu- lata a forma iuris ciuilis, vel de equitate nõ deuiãte a iure cõi, put dñi recentiores, qõ in effectu nõ est diuersum ab eo qõ. d. Soci. nã. d. l. loquitur in iudice, nõ de pretore ad dñiam iur. ciui. Ad qõ ẽt bonus tex. p recẽtio. alleg. in auc. iuiurã. qõ psta. ab his. circa medium. Adde tex. in. c. ex pte. ij. de offi. delega. ⁊ ibi Fely. in. j. no. vbi q iudex nõ dz iudicare sm equitatẽ informa- tã. quĩ in iudice debet esse duo sales. l. sal. Cõsciẽtie, ⁊ sal Sciẽ-

19 tie. Bal. C. de sen. l. nemo, iudex. † Tertius est gñaliter in foro cano. sm magis cõem sniam, p tex. in. c. j. de pac. (Quis Saly. in. l. legẽ. C. de pac. ɔ cõem nõ insubtiliter instet.) Et qõ sit in- gens, et multi cũ Saly. teneãt inter quos Ange. de are. in. §. in psonã. insti. de ac. pe. ⁊ vlti. col. ⁊ Ias. sequit in preallega. §. sed cum nulla ⁊ ceteris diffusius articulũ disputat Fortu. in. d. c. j. in. j. car. ⁊ seq. Et rõ qua ẽt dicta cõis opi. fundat est qꝛ in foro cano. sola inspecta equitate pcedit. Quam ɔclu. absq3 difficul- tate ɔcedit seruãdaz esse in terris ecclesie temporaliter subiectis iuxta. no. in. c. possessor de reg. iur. lib. vj. ⁊ p Bar. l. priuilegia. C. de sacrosan. eccle. Sed an ẽt vbiq3 seruari debeat est difficul- tas in qua Imo. in. c. cũ ɔtingat. ⁊ no. col. iij. tenuit partẽ affir matiuam ne mã peccati incurrat, ẽt in foro ciuili, ⁊ dicit esse ex mente legum, canonũ ⁊ doc. vt diffuse Fortu. de vlti. fi. iur. ca- no. ⁊ ciui. nu. 114. De quo etiam hic per recẽtiores. Addendũ tñ q ẽt de iu. can. ex nudo pcõ nõ oriẽ actio, vbi nõ inest causa prestationis vt ait Bal. in. l. cuz quis. col. ix. C. de iu. ⁊ fac. ign. ⁊. l. petens in fi. C. de pac. qꝛ non debet plus posse pactũ de iu- re cano. q stipulatio de iure ciui. que sine cã non hz effectum, cum doli excep. ob. l. ij. §. circa. ff. de do. excep. ⁊ sic non habet

20 effectum de iure etiam cano. pactum nuduz ⁊ sine causa. † De pollicitatione quarto dicẽduz, que est solius offerẽtis pmissuz. l. pactum in prin. ff. de pollici. ⁊ sic differt a pacto, qꝛ in eo nõ est simul duorum pluriumue in idem affectus, vt ea. l. pactum. ⁊ d. l. j. in princi. ff. de pac. glo. l. consensu. ff. titu. primo. l. j. in fi- ne. ff. de contrahen. emptio. Non potest ergo pollicitatio dici pactum nec conuentio sed dictum ⁊ promissum. l. sciendum. §. dictum ff. de edili. edic. Et ad clariorem demonstrationez dñe

inter pactum & pollicitationes dici solet cōiter per doc.tam legistas q̄ canonistas sm Ja. q pollicitatio inter absentes tm̄, per nūcium vel epistolam fiat, qm̄ inter pñtes et si ille cui alter pollicet taceat, fit pctm̄, qr pñs & tacens ad sui cōmodum vr cōsentire.l.qui patif.l.si remunerādi.§.si passus.ff.mand. Sicq3 necessario tūc cadat in pctm̄, qm̄ fit duorum ɔsensus, & nō solus offerētis, & ita vr esse de mēte Bar.l.j.col.j.ad fi.& col.ij.C.de pac.post L y.expressius in.ij.op.Jmo.idem in.c.cum ɔtingat de iureiur.in.q an ex iuro oriat actio.Alexā.l.j.in fi.ff.de pac. Alberi.l.iurisgē.§.qn̄immo.e.ti.col.ij. Dicēs formaliter(ait) pollicitationē esse qn̄ vnus spondet sine interrogatione, nec alter cō'entit expresse vel tacite, qr tūc esset pactum. Et idem sentit Bar.l.illud.in fi.C.de sa.san.eccle.Bal.in repe.l.ij.ff.de iure.iurā.in fi.scōe.q.& clarius Abb.in repe.c.p tuas so.v.de arbi. Pro qua docti.allegat Bar.tex.in.l.tale pctm̄ in pn.ibi.profitens te mihi nō teneri.ff.de pac.Item allegat tex.cū gl.in.l.donationes.§.spēs.ff.de do.glo.in.d.l.illud.dum ɔcludit donationem valere factam pñti & tacēti, ergo pctm̄ est, qr donatio nō vz absq3 pacto in stipulatiōe vel sine.l.absenti.in pn.ff.de do.& no.gl.& doc.l.cū pater.§.mellio.ff.de leg.ij. Et inquit Bal.in rub C.de dotis pmis.& nuda pollicitatiōe, q pollicitatio nō est pctm̄, sed pars eius, qm̄ sol9 pmittētis ɔsensus in ea est. Sed ɔ dictam ɔclu. ait Jas.facere.l.charidemus.ff.de pollici.vbi q quis nō obligaf reipub.lice faciēs pollicitationē in epistola, ergo vr q inter absentes nō fit pollicitatio, qr obligaret reipubl. ex pollicitatione.l.j.l.ex pollicitatione.l.pe.e.ti.& maxime iuncta glo no.& magistra in.l.ea que.ff.de do.inter vi.& vxo.dicēte q q̄uis stipulatio nō possit fieri inter absentes per epistolas vt.l.j.in prin.ff.eo.tñ bene pōt per epistolam facta ɔberi. Sed rñdet ad illam.l.cū Bar.ibi q nō obligatur per epistolā, qm̄ nō suberat iusta cā pollicitationis, nō.n.indistincte quis tenet ex pollicitatiōe facta reipub.sed ita demū si iusta cā subsit, vt est tex.no.l.j.e.ti. Et iustam cām exēplificat si ob honorem pmiserit decretū vel decernēdum. Sine cā vero facta pollicitatio, q̄uis nō obliget. Attamen si ille qui sine cā pollicitus est reipub. opus pmissum facere cepit, tūc obligatus est, q cepit, vt est tex. in ea.l.j.versi.item si sine cā, & dicit ibi gl. q tūc vr obligari rei ptin.ad qō plura adducit. Item debes clarius q̄ Jas.declarare. Non tñ pl3 qō Jas.dicit, vz in.d.l.charidemus.esse pollicitationē, qr immo est pctm̄ nudum, qō per epistolā fieri posse cōstat.l.labeo.ff.de pac.& glo. pcalleg.in.l.ɔsensu.ff.ti.j.& d.l.in fi.ff.de ɔtben.emp.& ita q sit pctm̄ nudum, nō pollicitatio, dicit Bart.in ea.l.charide.vt ēt aduertit galli.col.ij. Nec repugnat mā ti.iuxta.l.imperato.ff.de in dič adiec.qr satis est q ante acceptationē fiet in partis termi pollicitationis vt ēr ueniat ti.iuxta doctri Bal.in pcalle.rub.C.de dotis pmis.& ita pōt intelligi Bar.dum in ea l. postq̄ dixit esse pctm̄, allegat.l.j.eo.ti.vbi est mera pollicitatio. ¶ Declaranda tñ est cum Mod. pmissa ɔclusio q nō sic ex necessitate q pollicitatio fiat absenti, cū possit ēt pñti fieri, vt est qn̄ nō ɔstat pñtez, cui fit, ɔsentire, qr tunc esset pctm̄, exēpli si talis pñs expsse dicat nō ɔsentire, nec dissentire, seu nō acceptare nec recusare, s3 sentire q vult cogitare. Itez qn̄ oblatio fieret ex cā onerosa, & sic pñs & tacēs nō psumeretur consentire iuxta no.in.c.qui tacet.de reg.iu.lib.vj.& per Bar. l.que dotis.ff.so.ma. Item si cōtinet aliquid nō vtile pñti. Ad qō sm Jas.tex.in.l.pe.C.de insti.& substi. & subdit qō generaliter ait Bal.in.l.seruū.C.qui testa.fac.pos.in medio q ēt dato presentia partis tacētis censeatur esse quedaz pollicitatio seu oblatum nō autem pactum, iuxta.d.l.sciēdum.§.dern, & l.l3.C.de pac.nisi appareant aliqua signa cōsensus in pñte. Quod dictū l3 Jas.nō affirmet mihi vr verissimum & notādum pro quo diffinitio quam pollicitationi tradit turikon.in pcalleg.l.pactū.ff.de pollici.quam velle restringere ad absentes nō hz rōnem, & sic generaliter siue presenti, siue absenti solius offerētis sit promissum est pollicitatio nō autem pactum non apparēte acceptatione. Et similiter non pl3 alia restrictio quam nonnulli dare soliti sunt(vt refert Jas.).s.q pollicitatio dicatur solum, qn̄ fit reipub.vel similibus, vt loco sacro &c. non autem qn̄ fit priuato. Adducites qr in his termi. vr loqui totus tit.ff.de polli. & q in eo differat a pacto, qr id fit priuato. Nam ɔ dictam opi.est tex.in.l.cum donationis.C.de transac. Item rubr.C.de do.pmis.& nuda polli. Item.l.i.§.pe.ff.de colla.doti.l.qui mutuos. §.penul.ff.man.& l.h.C.ad velleia. Subdit tñ Jas.q in pcallegatis pōt intelligi pollicitationem impprie poni pro nudo pacto, qō tñ subdit non tenendum qr esset illos tex.destruere, & ita intelligit.d.l.si.Moder.Mediolañ.in princi.Sed tu dic q minus ibi q̄ in alijs pcalle ga.conuenit ea expositio, qr dicit dotē pollicitus sit vel spoponderit. Illud.n.diuersum spoponderit eque pōt sui generalitate denotare pactum, vt stipulationem, & iterum sortius ibi sponte kriptum, aut in pollicitatione deductum est, & ita in pollicitatione ppria intelligit illum tex. Bal.nouel.in trac.de doti.in.vj.par.col.ij vbi.d.per illū tex. ampliari.l.ad ex actionez.C.de dotis pmis. Vbi etiam(dicat) esse tex.in ver.in pollicitatione rerum. Stat ergo conclusio ex predictis q pollicitatio est qn̄ vnus pmittit aliquid alteri absenti vel presenti, etiam priuato, nec de acceptatione seu ɔsensu eius cui pmittitur constat, qr tunc esset pactū nudum, & sic pollicitatio est quodāmodo pars nudi pacti. † Est ēt alius termi. generalior pollicitatione. Jmmo ēt promisso qō comprehēdit pactum stipulationem, & pollicitationem.s.dictum.s.qō verbotenus pnunciatum est, circa pmissionem aliquam.d.l.sciēdu3. §.dictum.ff.de edi.edic. † Aliam magni effectus drīam inter pollicitationem & pactum asserunt esse Mod.Nouellus. Soci.& Jas.qr ex pacto nudo naturalis obligatio oriatur ex pollicitatione aūt nulla, & sic nec nālis. Mouētur ea rōne, qr naturalis oritur ex consensu, vt.ff.ɔsensus aūt non adest, vbi nō est simul sensus, seu simultaneus sensus.l.j.ff.de pac.l.ɔsensu.cum glo.ff.ti.j. In pollicitatione aūt non est simul plurium sensus, sed inest consensus solius offerētis.d.l.pactum.ex qua.l.sumit sm funda. Soci qr vr ibi q vbi fit pollicitatio ob publicū honorem exigit quasi debitū, ergo a speciali pbat alias nullū esset debitum. Tertio inducit Soci.tex.in.l.cū amplius.§.is natura dz.ff.de reg.iu.ibi cuius fidem secuti sumus & sic ad esse naturalis obli.que ibi describit, requirit tex. q ille cui pmittit fidem pmittentis sequatur ergo ēt ipsius consensus. Eandē conclusio.post Bal.firmat Bar.l. si vnus.§.pactus ne peteret.ff.de pac.col.vi.ver.itē quero vtrum in pollicitatione, & ibi Bal. & Ful.sequunf. † Ex qua ɔclu.infert Jas.ad reprobationē eius qō dixit Ant.in.c.ex pte col.fi de cēsi. q sicut de iure cano.sm magis cōem opi.ex pctō nudo orit actio pallc.c.i.& c.iij.de pac. ita ēt ex pollicitatiōe, & qm̄ sicut ex voto qs obligaf, vt eo.c.ex parte.in fi.ita ex pollicitatione simplici ad voti similitudinem. Idē3 tz Abb.c.qualiter.de pac.per tex.ibi in ver. pmittunt intelligēs generaliter vt ēt pollicitationē cōprehēdat, iuxta pcallega.§.dictum, & qr inter simplicem loquelam & iuramentum Deus nō facit drīam.c.iuramēti.xxij.q.v.& sic nō est ius in modo promittēdi. Qua ɔclusione stante sequitur magnus hic effectus(vt aduertit Jas.) q in terris ecclesie temporaliter subiectis, tam in foro ecclesiastico q̄ seculari seruanda esset talis iuris cano.dispositio, & sic q sicut ex nudo pacto ita ex pollicitatione agi posset. Sed contrariam opinio. de qua supra firmat Abb.sibi contrarius in.c.inter vniuersas.prope finem. de electio.ex ratione de qua supra, qr in pollicitatione non adsit naturalis ob. Ergo quod habetur in.d.c.j.et.iij.non faciat quia loquuntur in pacto, in quo ob simultaneum consensum inest naturalis ob. Et maxime quia illa dispositio est correctoria iuris ciuilis, Jdeo non debet extendi ad casum presertim minorem rationem habentem iuxta trad ta per Barto. & Alexan.l. si constante.in principio.ff.soluto matrimo.in.ix.q.i.q princi. & presertim ad inducendam correctionem iuris ciuilis in casu non expresso, iuxta tradita in.c.j.et.ij. de noui operis nuncia. c.cum expediat. de electio lib.vi. & maxime verum.d. Jas. dictam opinio.argumento a speciali, quoniam speciale est q ex pollicitatione agi possit, quando est facta Deo, vel reipub.vel ad piam causam, vt est glo. not.in.c scimus.xij.qō.i. Barto. & Bald.l.illud.C.de sacrosan.eccle.Bald.in rubri.C.de dotis promis. Ergo in contrarium est iuris regulariter dispositio, in pollicitatione facto alteri q̄ Deo, reipubli.vel ad piam causaz. Demum cum pollicitatio simpliciter facta non habeat causam prestationis, sequitur q agi non potest, nec obligatio aliqua oritur, cum id in fortiori habeamus, scilicet in pacto nudo in quo adest duorum consensus, vt tradit not. Bald.in.l.petēs. a d finem.C.de pactis.in.l.si duration.ad finem.C.fami.hercis cun. Ange.de are.insti.de actio.§.in personam.colum.pen. & refert hic Jas. Respondens ad rationem Anto.quia negatur q ex simplici voto non deducto ad actuz quis compelli possit, vt ipsemet Anto.declarat in.c.ij.j.oppo.de voto. Respondet ēt ad.d.c.qualiter.de pac.q intelligit, vt declarat ibi Jo.An.

in promissione

in promissione efficaci. i. per stipulationem vel pacto nudo, vel pollicitatione facta deo, reipub. vel ad piam cám, non autẽ in pollicitatione simplici, ⁊ predictam opi. ꝙ ex pollicitatione nõ oriatur naturalis ob. defendere a quatuor in oppositũ per eum adductis ait Rui. col. ij. ⁊ eam conclusio. cõiter Moder. retinent. Ego censeo ɔ̃riam opi. sustineri posse ꝙ immo ex pollicitatione ex rationabili cã facta naturalis ob. oriatur, ⁊ de iure cano. actio. Ad quã in primis vrget efficax rõ. Quoniam negari nõ potest ex parte pollicentis inesse, cõsensum, ꝗuis. n. alius cui pollicetur, nõ consentiat, vel qꝛ absens sit vel aliter, vt. ß. tñ ex eo nõ sequitur vllo mõ ꝺo ꝙ nõ insit consensus pollicẽtis, ergo inde naturalis obli. cũ ea ex consensu oriatur, ⁊ vere probat tex. l. j. in prin. ß. de pac. in primis verbis. ⁊ l. j. in prin. ß. de cõsti. pecu. Nec refert ꝙ loquatur in pacto, nam nõ restringit ad pactum, cum rõ sit generalis ꝙ naturalis est equitas, fidem ⁊ que placuerunt reseruare, id aũt quid placuerit nõ est dubium inesse pollicitationi, qꝛ nisi placeat quis nõ pollicetur, ⁊ quatenus in pacto est mutuus duorũ ɔ̃sensus, solus tñ ɔ̃sensus promittentis producit obligationem illam naturalem, ɔ̃sensus aũt illius cui promittitur nõ operatur ortuꝫ dicte obligationis, sed successiuum effectum siue executionem, qꝛ nõ potest inuito seruari, seu impleri. l. inuito. ff. de reg. iu. Scđo induco tex. in. d. c. qualiter de pac. dum. n. d. studiose agendũ, vt ea que ꝓmittunť opere cõpleantur, sub illo verbo ꝓmittuntur, cõprehenditur ẽt pollicitatio, prout ⁊ pactum, vt est tex. in preallegꝫ. §. dictũ, presertim qꝛ si restringereť ad pactum nihil penitus plus ibi esset ꝗ̃ in. c. j. Item cũ verbum promittuntur sui proprietate comprehendat ẽt pollicitationem. d. §. dictum, nõ est talis verbi significatio restringenda in materia etiam stricte interpretanda. l. cum lege ⁊ ibi no. Aret. ß. de testa. c. ex parte. iij. ⁊ ibi no. Ab. extra de deci. vł tñ posse euitari dictam inductionẽ. c. qualiter. dicendo ꝙ nõ est incõueniens excludere pollicitationes, qꝛ eaꝫ comprehẽdendo esset extra rub. de pac. ⁊ sic sit interpretatio ex intentiõe rubricantis, nõ restrictio, stipulatio aũt est proculdubio pactum. Tertio ꝙ non sit diuersa rõ in pollicitatione ꝗ̃ in pacto deducitur qꝛ nõ obseruare pollicitationem peccatuꝫ est, sicut nõ obseruare pactum. c. iuramenti. xxij. q. v. Ad qđ illud psalmiste que ꝓcedunt a labijs meis nõ faciam irrita, ⁊ naturalis illa rõ, ꝙ fides seruetur eque inest in pollicitatione vt in pacto, ⁊ ex illa ad obseruantiã fidei naturali rõne ortuꝫ hꝫ procul dubio, naturalis obligatio ad seruandũ. d. l. j. ß. de pac. Et id ꝙ nõ obseruatur pollicitationem sit peccatũ fatetur Abb. in. c. cum inter vniuersas. de elec. ꝗuis teneat ex pollicitatione non nasci actionem de iure ẽt cano. ⁊ cũ finis iuris cano. sit occurreť peccato. c. nouit. de iudi. c. vt animarum, de cõsti. lib. vj. cũ con cor. sequitur eandem esse rõnem in pollicitatione que est in pacto, ⁊ ɔ̃ñr ẽt ɔ̃firmatur, inductio. d. c. qualiter. de quo. ß. in ꝑri. Quarto facit optime text. in. c. si tibi absenti. de preben. lib. vj. vbi si absenti beneficium ɔ̃feratur, nõ potest ɔ̃ferens reuocaŕ, qm̃ cõferens ipse ex collatione ipsa, que nõ hꝫ nisi suum consensum, seipsum astringit ⁊ obligauit. Et ideo anteꝗ̃ absens repudiet nõ põt reuocare (vt ibi) qđ ex alio esse non põt nisi qꝛ ipse ɔ̃ferens suo solo ɔ̃sensu se obligauit. Nec ɔ̃ hoc est tex. in. l. absenti. ß. de dona. nã verum est ẽt in donatione ꝙ donans naturaliter obligatur, ꝗuis non queratur obligatio anteꝗ̃ acceptet absens, eo aũt acceptãte queritur, ⁊ ita loquitur. d. l. absenti. ⁊ idem ẽt vł in. d. c. si tibi absenti. prout declarant quidã Moder. in. d. l. j. ß. de pac. ⁊ in. d. c. j. e. ti. Quinto faciũt preallegꝫ. l. fi. C. ad velleia. ⁊ l. ad exactionẽ. C. de doti. ꝓmis. que lꝫ loquantur in ꝓmissione dotis, sicqꝫ videanť facere in oppositum ar. a speciali, tñ aduertendum est, qꝛ sub generali rõne expresse id disponunt. l. qꝛ nõ est equum reuocare qđ quis ꝓmisit vel pollicitus est, vbi aũt rõ expressa in. l. est generalis, lꝫ dictum sit spãle, omnino, generaliter intelligiť dispõ. l. regula ver. ⁊ lꝫ. ß. de iur. ⁊ fac. ign. ⁊ ibi no. Bart. Sexto ꝓ ea ɔ̃clu. est tex. in. c. de illis. i. de spõ. impub. Ubi in tertia ⁊ vlti. pte disponiť ꝙ si quis ɔ̃senserit in puellam inhabilẽ ob defectũ etatis, vel ecõuerso mulier in puerum, nõ põt reuocare ɔ̃sensum ẽt anteꝗ̃ inhabilis ad cõsentiendũ fiat habilis, ⁊ rõ ibi exponiť, qꝛ cum semel ɔ̃senserit amplius dissentire nõ poterit, ⁊ sic ex tali expressiõe rõnis ɔ̃stat nõ esse id aliquo spãli fauore matrimonij futuri, vt ẽt ibi aduertit gl. fi. in fi. dicens ꝙ teneť expectare nõ rõne matrimonij sed rõne sui cõsensus, ẽ ergo ibi tex. ꝓbãs ꝙ ex ɔ̃sensu vnius ꝓmittentis oriť obligatio ẽt anteꝗ̃ altera pars acceptet efficaciter ⁊ consentiat. Septimo et vltimo confirmatur per tritam regu. c. qđ semel placuit amplius displicere nõ põt. de regu. iur. lib. vj. Certum est. n. in pollicitatiõe inesse placitum pollicẽtis. d. l. j. in prin. ß. de pac. Ad fundamẽta cõis opi. rñdetur. Ad primuꝫ rñdetur ꝙ imo verius est inesse naturalem obligationẽ in pollicente cũ a solo promittentis ɔ̃sensu causeť, vt in primo nostro funda. ⁊ in. d. c. si tibi absenti, ⁊ in. d. c. de illis. Ad sꝫ Soci. qđ prius fuit Bar. in. d. §. pac. ꝑ tex. in. d. l. pactum facilis est rñ. qꝛ poniť ibi cã pollicitationis, nõ aũt exprimiť aliqua spãlitas in repu. sed ꝙ est iusta cã ad cogẽduꝫ ꝙ pollicitatio sit facta ob honorem, iuxta tex. l. i. eo. ti. Ad. §. is natura dꝫ, rñde ꝙ nõ est bona ɔ̃sequẽtia est naturalis obligatio, vbi fidẽ sequuti sumus, ergo sine hoc nõ est nãlis, qꝛ imo ex indebiti receptiõe oriť naturalis ob. l. nã hoc, nã. ß. de ɔ̃di. inde. Item dum pupillus, qui nõ hꝫ ɔ̃sensum sit locupletior. Iteꝫ in dñõ qui obligať ignorãs gerẽti vtiliter eius negocium. Item ex sñia que in inuitũ ꝓfert in quibus nõ inest ɔ̃sensus, ⁊ sequela fidei ⁊ tñ est nãlis ob. vt ꝑ Bar. in. l. iulianus. ß. de cõdi. inde. col. viij. Ad rõneꝫ Abb. in d. c. cum inter rñ. ꝙ nõ est extẽdere. d. c. iij. Item stante ꝙ esset extẽsio, oino nõ est verum ꝙ sit ad correctionẽ iuris ciui. Ideo ex idẽptitate rõnis admittitur iuxta doctri. Bar. in. d. l. si cõstãte, ꝙ aũt nõ sit ad correctionẽ iuris ciui. deduciť, qꝛ ius ciuile cessat in dãda actione ex pacto, ⁊ sic nõ assistit, nec resistit, vt declarat Forte. in. d. §. sed cũ nulla. Item ẽt si corrigereť, cum id fieret rõne nãli odium correctionis, nõ esset incõsideratione. l. bonafides. ß. depo. ⁊ ibi Pau. Ad vlti. rõnẽ Ias. facilis est rñ. qꝛ nõ loquimur de pollicitatione facta sine cã, sed de facta ex rationabili cã, vt si studiouꝫ cã, vel cã magisterij assequẽdi ab eo cui fieret pollicitatio, vel simi. Pro sustinenda tñ cõi facit vna rõ qꝛ negari nõ põt quin efficacius cõstet de cõsensu promittẽtis in pacto ꝗ̃ in stipulatiõe, qm̃ qui pñti promittit vel absenti mittit nũcium vel epistolam, quo casu est pactum, vt. ß. verisile est ꝙ maturius cogitauerit credẽs euꝫ qui pñs sit vel cui mittit nũcium vel epistolam cõsensurum argu. eoruꝫ que in simi. dñt doc. ff. in. q. quare in stipulatiõe debeat procedere interrogatio. Scđo facit vrgẽter tex. in. l. j. §. adeo. ß. de pac. ibi nullam obligationem ⁊c. Tertio facit tex. in pallegꝫ. l. absenti. ß. de do. Naꝫ si pollicẽs nãliter eẽt obligatus ipediret repetitio, cũ sola nãlis impediat soluti repetitiõeꝫ, palleg. l. fideiui. §. fide. ff. de fideius.

24 † Ex quibus articulus est disputabilis. Ex quo ɔ̃clusiõe sequitur ꝙ pollicitatio impedit, ẽt de iure ciui. soluti repetitionẽ, qꝛ ad id sola nãlis obligatio sufficit. l. fideiussor. §. fideiussor. ff. õ fideius. l. stichũ. §. nãlis. ff. de solu. ⁊ ꝑ Bar. l. j. ß. de cõdi. inde. Scđo sequiť, ꝙ sicut ex nudo pacto causať excep. vt. l. si vnus. §. pactus ne peteret. ß. de pac. ita ẽt ex pollicitatiõe causať, vt si qs absenti polliceať nõ petere. Tertio sequiť verius esse ꝙ de iure cano. ex

25 pollicitatiõe oritur actio maxime ꝑ tex. in. d. c. qualiter. † Addit vltimo Ias. in mã hac pollicitatiõis, ꝙ si in instr̃o fiat mẽtio de pollicitatiõe intelligiť de pacto nudo, vt instr̃m aliqd opereť, nõ tñ ꝑsumiť stipulatio, seu pollicitũ per stipũlonẽ, ita refert dixisse Cy. ⁊ Bal. l. j. C. de doti. ꝓmis. ⁊ monẽtur, qꝛ large loquẽdo appellatiõe pollicitatiõis venit pactum nudũ. l. fi. sm̃ vnuꝫ modũ intelligẽdi. C. ad velleia. Mihi magis plꝫ ɔ̃rium, cũ recẽtioribus. qm̃ cum ꝓpria significatio pollicitatiõis sit differẽs a pcõ. d. l. pcñ. ff. de pollici. nõ est rõ quare in instr̃o ab ea recedamus ɔ̃ reg. l. nõ aliter. ß. de leg. iij. cũ ɔ̃cor. Nec rõ per Cy. ⁊ ꝑdictos adducta cõcludit, qm̃ instr̃m nõ fit vt addat aliqd, sed vt actum ꝓbet. l. i. ß. de fi. instr. doc. in rub. extra de fi. instr. nec ob. ꝙ in instr̃o ver. ꝓmisit denotet stipũlonem aliud si ꝑ testes ꝓfereť, vt ꝑ glo. l. j. C. de vsur. ⁊ diximus. ß. Nã oino nihil addit sed in potiori significatu intelligiť in instr̃o ver. ꝓmisit, qđ sui nã ẽt improprie significat stipũlonẽ, palle. l. sciẽdũ. §. dcm̃. ß. de edi. edi. Non aũt applone pollicitatiõis cõprehendiť pcñ.

26 d. l. pcñ. † Quinto de cõstituto vidẽdũ. Qđ est qñ qs cõstituit se soluturꝫ id qđ ipse vel alius dꝫ, ẽt nãliter tm̃ ⁊ ꝓducit actionẽ. §. de cõstituta. insti. de ac. l. j. §. debiti. ß. de cõsti. pecu. ⁊ vł ɔ̃ctus noiatus, qꝛ nomẽ elegãs ⁊ spãle hꝫ. sm̃ Bar. d. l. iurisgẽ. §. sed cũ nulla. Quare aũt inductũ a iure p̃o. fuerit, ꝙ ɔ̃stitutũ absqꝫ stipulatione producat actionem, querũt Rapha. ⁊ Alex. j. col. fi. ⁊ Ias. hic de quo decẽtius dicemus cũ Alexã. in. d. col.

27 fin. † Sexto ad principalem materiam huius rub. veniendum pro cuius ingressu. Quero in primis quo iure inducta fuit stipulatio. de qua precipue agẽdũ: Respon. cum Pau. ⁊ Mod. ꝙ iure ci. positiuo, ⁊ ob id cõtractus iuris ciui. appellatur. l. ex

hoc iuregen. ff. de iusti. & iu. cum glo. & probat tex. in. §. de constituta. insti. de ac. licet loquatur ad ostiam iuris pretorij. Contra cōem tñ vrget tex. in. l. an inutilis. §. fi. ff. de acceptila. ibi vt iurisgen. fit acceptilatio, nam ꝯstat acceptilationem nō posse fieri nisi per stipulationē, vt ea. l. §. acceptus. cū ꝯcor. sed pro responsione intelligas vt ibi, per glo. s. propter pactum, & cōsensus, qd in se ꝯtinet dici iurisgen. Nam quo ad materiā stipulatio est de iuregen. vt per Pau. d. l. ex hoc iuregē. & q ita intelligi debeat necessitat tex. in. l. pe. ff. de solu. & vide Moder. Valētianos. fo. vij. Addatis tñ no. q licet sit de iure ciui. parit tñ obligationem naturalem, non aūt solam ciui. vt ait glo. in. l. j. §. pe. ff. de pac. sicut ēt ex ꝯctu iurisgen. nō solum naturalis verū ēt ciui. oritur, vt per scribētes in preallег. l. ex hoc iuregē. & ff. per Alex. in alia

28 .q. † Quero scdo que fuerit cā introductiōis stipulationis. Ad qd rñdens Pau. d. fuisse duplicē, primaz necessitatis, secūdaz vtilitatis. Necessaria. n. fuit in casibus iurisgē. non promisse, vt in ꝓmissionibus iudiciarijs, veluti de iudicio sisti. de qua in. l. ij. & per to. ff. qui satis. cog. & de iudicatū soluēdo, de qua ff. iudi. sol. per to. Item pro obligationibus fideiussorijs, fideiussor. n. nisi verbis obligari nū pot. l. blanditus est tibi. C. de fideius. l. v. §. satis acceptio ff. e. Vtilis aūt est stipulatio in casibus a iuregen. ꝓuisis, in his. n. d. Pau. vtile est stipulationez interueniere, & appellaꝰ tunc conuētionalis. l. v. §. cōuentionales ff. e. & d. l. si stipulatus. ff. de vsu. Hec Pau. Alex. aūt his relatis. Quatenus Pau. assignat necessitatē fideiussionis approbat. Quatenus vero dicit fuisse necessariā ob iudiciarias ꝓmissiones, improbat, qm̄ qñ in iudicio aliquid promittitur, qd ad iudicium coadiuuādum pertinet, & si nudo pacto ꝓmittaꝰ agi ex eo pōt, vt est glo. in auc. generaliter. in ver conscribat C. de epi. & cle. & glo. iuncto tex. in. l. cū pro quo. ff. de in ius vocā. Dum. n. dicte glo. dūt competere offi. iudi. vel cōditionem ex. l. ostēdunt esse intētionis intelligere vbi nō interuenit stipulatio. Nā si interuenisset dicerent dari actionez ex stipulatu. Quinimmo glo. in d. auc. id expresse dicit. Per quas glo. ita dicit ꝯcludere Bal. in. l. tale pactum. §. qui ꝓuocauit. ff. de pac. vbi ēt bonus ad id tex. in. vij. & adhuc melius in. xi. col. in repe. dicēs q licet nudum pactum regulariter actionē nō producat. l. iurisgen. §. igiꝰ nuda. ff. de pac. l. legem. C. e. tñ fallit nisi in iudicio factum fuerit, vt volunt dicte glo. Tunc. n. in eo qd ad iudiciū coadiuuandū pertinet, actionem efficacē producit. Ratio aūt est qr factuz in iudicio potētius & efficacius operaꝰ q̄ factuz extra. l. pacta nouissima. C. de pac. & ibi Bal. in prin. Per que dicta declaraꝰ id qd alias dixit idem Bal. in. l. fiue apud acta. in. j. col. C. de trā. q pactū in iudicio factum adhuc nudum remanet per tex. ibi. Id. n. intelligi pōt nisi ad coadiuuandūz iudicium tēderet per

29 predicta. † Comprobat dictam glo. ꝯclusionē ipse Alexā. qr in alijs ēt casibus reperimus id qd est actum in iudicio esse efficacius eo qd est actum extra, vt ꝯstat in cōfessione sine cā, que extra iudiciū facta nō preiudicat. l. generaliter, & ibi plene. no. C. de nō nu. pecu. bonus ad id est tex. vltra Alex. in. l. cū de indebito. §. fi. ff. de proba. & in. c. si cautio. de fide instr. Sed in iudicio facta perinde vz ac si cā inesset, vt est glo. no. in. l. j. ff. de interroga. ac. que moueꝰ per tex. ibi in fi. Accedit ēt q per eūdez Alex. in. l. a titio. in. iij. fal. posita in. iij. col. ff. e. Vbi dicit stipulationem nudā o cā factam in iudicio non posse per doli excep. elidi, per tex. in. l. iij §. fi. & ibi no. Bal. ff. si quis cau. licet subdat ipse Bal. q tex. non bene probat, tñ tz id in. d. l. generaliter. & Alex. vbi. ff. per simi. de ꝯfessione vt in preallег. glo. l. j. in fi. ff.

30 de interro. ac. † Concludit ergo Alex. verz esse q stipulatio fuit inuēta ꝓmissa duplici cā, necessitatis & vtilitatis, sicut. d. Pau. sed nō est verum exēplum Pau. q ex necessitate fuerit inuēta in stipulationibus iudiciarijs. Cum idē opereꝰ pactum nuduz ad iudicium coadiuuādū tendens, quale est hmōi, vt. ff. latius. Si vero ad iudicium coadiuuandum non tenderet, nuduz adhuc remaneret, vt. d. l. siue apud acta, & sic nō operatur idem q stipulatiu. Nec est mirū q stipulatio (vt ait Cy. in. l. si ex precio. C. si cer. pet.) est efficacior ceteris actibus legalibus. & sic ēt gestis in iudicio, & non ad ipsum coadiuuandum, vt constet qr per stipulationem potest fieri nouatio precedentis obligatiōis, non autem pacto nudo. d. l. si ex precio. Subdit tñ aduertendum esse ad predicta verba Cy. & in hoc loco lec. Alex. impressionis magis vsitate in pluribus verbis defectiua. Nam si Cy. sensisset non posse fieri nouationem nisi per stipulationem male intellexisset, qr immo obligatio precedens etiā per aliū contractum q̄ stipulationis nouari poterat si hoc agebatur. vt de hoc est tex. in. l. si mandato meo. §. fi. ff. man. cum glo. Quod nō est alibi ait Bar. in. l. j. ff. de noua. & Saly. in l j. C. de noua. bene verum est ſm ipsum Alex. post Bar. q facilius presumebatur nouatio per stipulationē subsequentē, q̄ per alium contractum, nō tñ q etiam per alium fieri non posset. Quod autem facilius presumeretur ostendit, nam qñ in sequenti obligatione facta per stipulationem interueniebat noua persona nouatio presumeb. s. l. fi. C. de noua. & d. Bar. in. l. valerianus ff. de pacto. stipu. Secus autem erat & est, si per alium contractuz celebratur scda obligatio idem qd prima continens, nam licet noua persona interueniret non tñ inducebatur nouatio tex. est in l. vbi quis. & in. l. item illa. §. fi. & vtrobiqꝫ per Bart. ff. de cōsti. pecu. & subdit q per hoc limitatur dictum eiusdem Bar. in. d. l. valerianus. Vult dicere q procedat si per stipulationem fiat sequens obligatio, noua persona interueniēte, non aliter. Hec

31 circa hoc. d. Alex. † Circa que quatenus reprobat illud exemplum q necessaria sit stipulatio propter stipulationes iudiciarias, positum per Pau. per glo. supra allegatas. quas etiaz vltra Bal in. d. l. tale pactum. tz & d. fin. illam in. d. auc. generaliter, in suis fin. ordine. siij. & Lud. ac ēt ipse Alex. in. l. j in prin. ff. eo. & Alex. in. l. pacta nouissima. C. de pac. in. j. no. & Mode. in. d. l. siue apud acta. Tali reprobationi acquiesciꝰ Jas. hic, & vt clare habeatur in hoc intētio Alex. & Papien. est q cum stipulatio iudiciaria tunc demum dicaꝰ qñ ad iudiciū coadiuuādum tendit, cūqꝫ pactum nudū ad coadiuuandū iudicium tendens ad ꝓducendam actionē, aut saltem officium iudi. sit efficax, sequitur ꝯcludenter dictam stipulationē nō esse necessariā, & ꝯsir exemplum non bonum. Pro saluatione tñ Pau. preter. me. hic post Saly. reprobat. d. glo. in auc. generaliter. Respondens ad tex. in. d. l. cum pro quo. & in. d. auc. q immo in eis ꝓmissio per solēnem stipulationem facta fuit, prout ibi intelligit Saly. tex. d. auc. reprobans glo. aliter, vt. ff. dicentez et intelligentem. Et ponderat qr in dictis iuribus fuit datus fideiussor, ꝯsir ergo stipulatio interuenit. d. l. blanditus, cuz concor. & ita refert presupponere Pau. de ca. in. d. l. cum pro quo. in. j glo. Vz q ibi stipulatio interuenit. Ita ēt intelligit ibi Bald. & q ita intelligat ibi glo. apparet ex. l. iiij ff. rem pu. sal. fo. quam allegat vbi ꝓmissio per stipulationem Et ꝯ dictas gl. Bal. Lud. & Alexā. q immo pactum licet ad iudiciū coadiuuandum tendat illius calore nō vestiatur, inducit tex. in. l. oēs. §. in hac. ij. C. de epi. & cler. In quo vꝫ q qñ plures clerici ex quacūqꝫ prouincia Rome inuēti in iudicio ꝯueniuntur, psit adinuicez fideiubere, vnus vz ꝓ alio oīmodo solēni stipulatione ꝓmittant & sic tex. expressus ꝯ dictas gl. & hoc q ēt vbi ꝓmissio fit ad ipm iudiciū coadiuuandū, opz q sit solēni stipulatiōe vallata sicut extraiudicialis. Quē tex. videbimus allega. ꝑ Aret. & Soci. ff. l. j. in prin. ad ꝓbādū q stipulatio, nō ꝑsumiꝰ. Quo fundamēto stante respondeꝰ ad. d. l. cū pro quo, q licet ibi sit verbū ꝓmisit nō ob. qr cū sit gñale est aptū cōprehēdere ēt ꝓmissionē factā mediāte stipulatione pro quo, licet nō allegat, est tex. in. l. sciēdum. §. dem. ff. de edi. edic. Qd ita intelligēdū esse suadēt alia iura ꝓbantia ēt pactum nudū coadiuuatiuum iudicij nō ꝓducere actionē, vult dicere de tex. ff. ponderato in. d. l. oēs. & q ita debeat intelligi. d. l. cum pro quo, suadetur etiam ponderando ver. caut, quod sui natura importare dicit stipulationez. l. sancimus. C. de ver. signi. Respondet insuper ad illud, q actus in iudicio facti ceteris sint efficaciores q idem verum ratione facilioris probationis, prout intelligit glo. in. d. l. pacta nouissima, velut habeant maiorem presumptionem q ab ipsis dolus & fraus absit, prout ibi. d. Bald. & ita procedit illud de confessione in iudicio, q ēt sine causa valeat, nam extra iudicium sine causa dolose facta presumitur. l. ij. §. circa ff. de doli exceptio. sic etiam posset responderi ad illud additum. ff. de stipulatione, que sine causa facta in iudicio non potest doli exceptio euitari, dico sic quia dicere vt ipse. d. q stipulatio dolo facta presumitur, est loqui contra tex. & glo. in. d. §. circa. Respondet insuper ad. l. tale pactū. §. qui prouocauit, qui pro opi. glo. & sequaciuz vrgere videtur, quia illud pactum est ad coadiuuandum sententiam, & sic subest ratio. c. finem litibus de dolo & contu. Vel q ibi plura concurrant. Vel q habet varios intellectus. Residet igitur intrepide in hac conclusione contra predictas glo. Bald. Ludo. Alexander. et Modernis. hic, q immo pactum, licet tendat ad iudicium coadiuuanduz ipsius iudicij calore non vestiatur,

et consequenter

et consequenter bonũ esse exemplũ Pau. q quo ad id neces-
saria fuit inductio stipulationis. Et hãc opi. tẽ hic And. Alci.
tacito tñ auctore per dictum tex. in. §. in hac. et preterea per tex.
in. l. cum ostẽdimus. §. fi. ff. de fideius. tu. vbi pactum tacitũ re-
sultãs ex presentia cum taciturnitate, infra. l. qui patitur. ff. mã.
nõ obligat nisi ꝯcurrẽte fauore pupilli, calore iudicij, et scriptu-
ra, vt declarãtes illum tex. dñt Alex. et alij cõiter. l. j. in prin. ff. e.
Pari ergo rõne, nec pactum expressum valere dz, cum tacitum
et expressum eãdem vim habeãt vulgata. l. cũ quid. ff. si cer. pet.
Tu aũt aduerte qr lz predicta que Prec. me. et Alcia. ꝯ dictas
glo. tãtorum virorum auctoritate munitas adducũt plurimum
vrgere videãtur. Attamẽ solo veritatis indagãde studio ac pre
dicte inueterate glo. et doc. opi. defendẽdi. Possumus diligen-
ter ꝯsiderãdo, cõgruissime eludere. Et in primis qm precipuũ
funda. faciũt in tex. d. l. oẽs. §. in hac. dicãs q nõ solum nõ vr-
get, verum ẽt optime et vrgẽter facit pro dictis glo. et doc. Nam
ideo. d. quas tñ stipulationum solẽnis cautela vallauerit, qr spe
ciali clericoꝝ aduenarum fauore cõcedũt vicariam fideiussionẽ
admitti, nõ vult id cõcedere simpliciter, sed per dictum efficacia
stipulationis actum fieri. q. d. in hoc spãli casu stipulationẽ re-
quiri, ar. l. cum qui. in prin. ff. de iureiur. Et hoc modo funda-
mẽtum id pro cõi reflectitur. Specialitas. n. regulam in ꝯrium
ẽe probat. l. i. i fi. ff. ad munici. Scdo et fortius pro cõi inducas
illuz tex. in seq. verbis, aut cautiõi et professioni ꝓprie, aut facul
tatum suarum obligatiõibus cõmittãtur. Nam cum nõ replicet
per stipulationem, vt fecerat respectu fideiussiõis ostẽdit intel-
ligere de promissionibus sine stipulatione. Nec ob. q ver. cau-
tio denotet alias stipulationẽ, qr etiam natura fideiussionis est,
q in ea interuenitur debeat stipulatio, et tñ ibi. d. quos tñ. ec.
Item est verbum professio qd nõ exigit stipulationez. l. tale pa
ctum. in prin. ff. de pac. Nec plz rñ. ad dictam auc. generaliter,
qr illud de fideiussore est in scdo dicto, nõ in eo in quo de sub-
scriptiõe, illa. n. subscriptio q intelligatur per stipulationẽ, nõ
probat aliquo modo sequẽs dictum ibi et actis interueniẽtibus
fideiussorẽ competẽtis officij prester. Ad. d. l. cum ostẽdimus.
facilis est rñ. qr taciturnitas presentis nõ habetur pro ꝯsensu in
32 nociuis, vt per Bar. et Doc. in. l. que dotis. ff. solu. ma. † Vltra
que et ad pleniorem intelligẽtiam addite q stipulatio inuenta
fuit cũ necessitatis ꝓpter obligationes ex ꝯtibus iurisgẽ. vel re
ꝯtas nouãdas, et nouatas acceptilatione tollẽdas, que tolli ac-
ceptilatione nõ poterãt nisi prius in stipulationẽ deducerẽtur.
l. an inutilis. §. acceptum, et. l. et vno. §. i. ff. de accep. et. §. j. instit.
33 qui. mo. tol. ob. † Quare aũt possit magis obligatio ex ꝯtu iu-
risgen. nouari per stipulationem, que est ꝯtus iuris ciui. q per
acceptilationẽ tolli. Rationẽ assignat Bart. in. d. l. an inutilis.
§. fi. et Bal. l. fi. post gl. ibi. C. de accep. Saly. et Mod. l. actio-
ne. in prin. C. de trãsac. Nunc vz, qr nouatio tẽdit ad eũdẽ effe-
ctum ad quem prima ob. et sic facilis est trãsitus, in habẽtibus
symbolum. l. idem põpo. §. j. ff. de rei ven. Acceptilatio aũt ten
dit ad ꝯrium effectum, et ideo nõ põt nisi obligationẽ alis pre-
cedẽti stipulatione ꝯtam. d. §. acceptum. facit reg. l. nihil tam
naturale. ff. de reg. iu. Item per nullum alium actum citra verã
solutionem põt induci vera liberatio ipso iure, nisi mediãte sti-
pulatione. d. l. an inutilis. §. acceptũ. et. l. acceptilatio. cũ seq. et
per totum. ff. de accep. sm Jas. col. fi. Ad qd ẽt text. in. l. pe. ff. de
34 solu. † Insuper necessaria fuit stipulatio ad effectũ vt pena pro
missa peti possit, pacto. n. nudo pena promissa peti nõ potest,
etiam q pactũ esset iuxta ꝯtum, et sic solent illius coherẽtia ve-
stiri, iuxta. l. petens. C. de pac. l. lecta. ff. si cer. pet. ver. dicebam,
pactum. n. penaz ꝯtinẽs coherẽtia ꝯtus nõ vestitur, vt habet
in primis duabus glo. l. seruus ea. ff. de ser. expor. et ibi Bald. et
refert hic simpliciter Jas. Sed tu caue, qr ille glo. cõiter repro-
bantur, qñ pena non tendit in odium tertij, vt sunt termi. d. l.
seruus ea. prout dicit ẽt ipsemet Jas. in. l. in bonefidei. et in. l. si
pacto quo penaz. C. de pac. Circa qd vide omnino Alex. in. l.
stipulatio. ista. §. alteri. ff. e. Vbi de veritate illaꝝ glo. et ibi etiaz
videbis q eodez modo vestit coherẽtia ꝯtus penã ꝯtinẽs vsu-
ras, quicqd dicat hic Jas. et cõsideret Jas. ponẽs opi. dictaꝝ gl.
pro ꝯa, necessitate respectu ipsius pene ꝓmisse, nã respectu ob-
seruãtie ꝯtus iurisgẽ. cui adijcitur metu pene est solum vtilitas
nõ necessitas, remanet aũt rõ necessitatis in penali ꝓmissiõe tẽ-
dente in odiũ tertij, iuxta casum. d. l. seruus ea. l. Itẽ necessaria
est stipulatio ꝓpter promissionẽ vsurarum, nam ille ex pacto ẽt
iuxta ꝯtuz nominatũ apposito peti nõ pñt. l. iij. C. de vsur. per

glo. in. d. l. seruus. ea. l. et per glo. in. l. q si locus. ff. de religio. et
sump. fune. in quo dic vt proxi. Quīto est necessaria in casu. d.
l. q si locus. Sexto est necessaria stipulatio ad hoc vt agi possit
ante implemẽtum in conuentione que stipulatione nõ adiecta
efficeret ꝯtum innominatũ correspectiuum, et ante implemẽtũ
ex parte volẽtis agere nõ produceret actionẽ. l. ex placito. C. de
rerũ permu. Et pari modo generaliter est necessaria ad vestien
da pacta nuda vt producãt actionẽ. Circa illud exemplum qd
ponunt Pau. et Alex. dum declarãt cãm vtilitatis ob quaz sti-
pulatio inducta fuit, vz in casibus iurisgẽ. promiss. Aduertẽdũ
est qr prefati doc. simpliciter dñt in eo esse vtile, nõ tñ declarãt
in quo dicta vtilitas versef. Dicas ergo in eo ꝯsistere, qr duplex
actio cõpetit, vna ex ipso ꝯtu iurisgẽ. alia ex stipulatiõe. Quod
magni esse effectus ait Prec. me. cum vna bonefi. alia stricti iu-
ris sit, quas in pluribus diuersam naturã hre cõstat, et presertiz
respectu fructuũ, qui in bonefidei ꝯtibus a tpe more veniũt,
in stricti iu. a tpe litis ꝯtest. nisi id qd agẽtis fuerit petatur, vt. l.
videamus. §. si actionem cũ seq. ff. de vsur. et per glo. fi. et scribẽ-
tes ordinarie, in. l. qd te. ff. si cer. pe. et glo. et doc. in. §. actionuz.
insti. de actio. Aduerte qr prece. me. assignãs hãc vtilitatem vr
presupponere q oẽs ꝯtus iurisgẽ. sint bonefi. alias dicte vtili-
tatis assignatio nõ esset generalis, siue generaliter vera. Id aũt
nõ esse verum pz in actione ex ꝯtu mutui, et vidẽdum per doc.
in. d. §. actionuz. Aduerte preterea q vtilitas est simpliciter in
hoc vt sciamus ex duabus actionibus tũc competẽtibus que nõ
intẽtetur, nõ aũt in hoc q vltra actionez bonefi. que cõpetit fa-
cilius ad fructus, detur actio ex stipulatione, que cõpetit diffici
lius, vt ex premissis pz, et sic nõ põt esse vtilitas respectu fructuũ
q emptiõi vel alteri ꝯtui bonefi. adijcias stipulatio. Unde me
lius dicas vtilitatẽ ꝯsistere in pluralitate actionũ, qr põt ꝯtinge
re q ille cui cõpetũt ab vna excludaf alia remanẽte, vt p Doc.
in. l. certi ꝯdi. in prin. ff. si cer. pe. Quicqd sit q duplex actio cõ
petat vna ex stipulatiõe alia ex ꝯtu iurisgẽ. tz Bar. in. l. singu-
laris. col. iij. in. vj. spãli qd assignat hre multum respectu aliorũ
ꝯtuum allegãs ad id tex. quẽ. d. expressum. in. l. duo societatẽ. in
prin. ff. p soc. ibi si nouatiõis cã id fecissent, reprobãs glo. ibi in
d. ver. fecissent, dicẽtẽ semp presumi sm iura ff. et cũ opi. Bar. ꝯ
illã gl. magis cõiter tenẽt scribẽtes i. d. l. singularis. lz ꝯ seipsuz
quo ad h videaf loquutus Bar. in. l. ita stipulatus. in vlti. par.
in. j. op. ꝓpe fi. ff. e. de quo qr est mã lata, et disputabilis vidẽduz
in loco ꝓprio vz in. d. l. singularis. Doc. hic nõ examinãt, put
facit Alex. remissime loquẽs, neutrã partẽ firmãs. Cõclusiue tñ
loquẽdo ꝓbãt doc. cõiter dcm Bar. q vbi ꝯtui iurisgẽ. addif
stipulatio, siue ante siue post, dũmõ incõtinẽti et simul, nõ indu
cif nouatio, p tex. in. d. l. duo societatẽ. qñ vero post ꝯtũ iuris-
gen. ex interuallo interuenit stipulatio dixi ff. post Alexã. vz q
interueniẽte noue psone, nouatio psumebaf. Concludo igif ex pre
dictis vtilitatis cãm introductiõis stipulationis esse verã eiqz
versari in his qr est ꝯtus ceteris firmior, qr ceteris oibus cõuen
tionibus applicabilis, et qr facilius p eaz psumebaf et fiebat no-
uatio et licet hodie non presumatur etiam stipulatione adiecta
vt. d. l. fi. C. de noua. Tamen omnino concludit q eo respectu
fuerit vtilis introductio, qr tunc presumebatur. Itez vtilis etiã
fuit qr ea vestiuntur omnes conuentiones alias de se nude, et ex
ipsa stipulatione tunc agitur, et in ꝯtu innominato ante imple
mentum. l. ex placito. C. de re. permu. et no. qr vltĩ. respectu est
etiam necessaria. ¶ Tertio querunt scribẽtes an in hac stipu-
35 latione, que verboꝝ obligatio dicitur, sm Alex. † nõ recte tñ
loquentem, cum stipulatio sit contractus, et sic factum produ-
cens obligationem et sic tas insti. eo. in princi. vt formaliter re-
prehendens glo. i. nihilqz esse id dicere, ait Bar. ff. l. i. in princi.
Consensus sit necessarius. In qua. q. breuis ac indubia respon
sio est affirmatiua per text. expressum. in. l. i. §. adeo. ff. de pac.
Adde tex. in. l. obligationum substantia. §. fina. ff. tit. j. firmat
Bartol. in. l. ita stipulatus. la grande. in. i. oppo. penul. par.
prin. ff. eo. per glo. in. l. consensu. ff. titu. i. Ratio est, quia, vt ait
Bal. in. d. §. igitur nuda. medulla cuiuslibet contractus stat in
consensu, et ideo verum est q ibi. d. glo. quam etiam sequitur
Areti. ff. l. i. in princi. q licet omnia requisita ad stipulationem
interueniant tamen non erit stipulatio si partes velint esse pa-
ctum nudum. Ex qua conclusione infert Pau. q ex ipso con-
sensu in stipulatione oritur naturalis obligatio, ex verbis au-
tem, (que parimodo sunt necessaria) oritur ciuilis, et licet non
nulli negent q naturalis oriatur, tamen contra eos dicit esse

tex. in. l. si fideiussor. ff. de condi. indeb. Per quē ita viua voce refert ibi Pau. audiuisse a Bal. qđ et notans ibi Bal. scriptum reliquit. Quoꝫ. l. ante Bal. ad id allegauit Bar. in. d. §. adeo. que tñ pōt euitari sm Pau. ibi. Nam de naturali ꝛ ciuili obligatione nō fit ibi mentio respectu fideiussoris, qui aliter ꝙ per stipulationē obligari non pōt, sed respectu principalis quē aliter ꝙ per stipulationē obligari potuisse certū est. Vnde saluādo inductionem dicamus sm Pau. ibidē, ꝙ ibi fit mentio naturalis ꝛ ciui. ob. respectu vtriusq. Quam tñ saluationē iudicio meo tex. ille nō patit. Sed quis dicamus ibi non probari oīno vera est conclusio. Nam in stipulatione requirit consensus ex ipso naturalis ob. pducitur. d. l. j. ꝛ in princi. ꝛ in §. adeo. ff. de pac. vbi glo. firmat, lꝫ asserat aliquos ꝯriuꝫ tenuisse, ꝛ ibi Bar. cōprobat per text. in. l. j. §. si quis ita. ff. e. qui ad id est optimus, dum. d. ꝙ vbi verba nō interueniūt nec naturaliter obligatur quis, ꝛ sic innuit ꝙ si verba opta interueniāt naturalis ob. oritur. Cui ꝯclusioni non ob. l. indebitū. ff. de ꝯdi. inde. Nam vt ibi respōdet Pau. exponitur indebitum iure gen. i. per doli excep. que e iure gen. ꝛ causata. l. qui equitate. ff. de doli excep.

36 ¶ † Quarto queritur stante ꝙ in stipulatione requirit ꝯsensus sicuti verba, vt. ff. diximus, quare mag e a vbis, ꝙ a consensu denominet. Ita. q. format Alex. ꝛ Mode. Caue tu, qm̄ equocant, nā falsum est stipulationē denominari a verbis, qꝛ denominatur a stipulo, qđ firmuꝫ significat, vt est tex. insti. eo. in pnc. Melius ergo forma. q. sic. Quare obligatio ex stipulatiōe prouenitꝰ a verbis, (vt in hac rub.) potius ꝙ a cōsensu denominetur, cū in ipsa stipulatione, et cōsensus sit necessarius sicut verba. Respondet Pau. Ideo esse qꝛ cōsensus est generale requisitum ad oēs actus ꝛ ꝯctus vt. d. §. adeo. cum ꝯcor. Sed verba spāliter requiruntur in ipsa stipulatione. Vnde ab ipsis verbis tanꝙ ab eo qđ spāliter requiritur ꝛ est ipsius pprium, non cōe cum alijs ꝯctibus, nomen sumpsit. Nam quid nō sumit nomen ab eo qđ est cōe alijs. Vnde videmus ꝙ lꝫ permutatio habeat ꝯsensuꝫ, tñ dr ꝯctus innominatus, do vt des, vt no. glo. in rub C. de re. permu. Idem videmus in transactione, que lꝫ habeat ꝯsensum. d. l. j. §. conuētionis. Attamen dr ꝯctus innominatus vt ibi firmat Bar. ꝛ Pau. hic, lꝫ Bar. nō allegat. Idem ꝛ tertio dicit Pau. apparere in homine qui nō dr hr̄e nomen, nisi habeat aliquod spāle nomen, lꝫ appelletur homo. Contra hanc rōnem tꝫ Alex. qꝛ si esset bona sequeretur nullum ꝯctum seu obligationem a cōsensu esse denominādam ꝯ. l. consensu. ff. ti. j. ꝛ insti. de obliga. ex cō. vbi de emptione ꝛ alijs ꝯctibus, qui a consensu nominari dr̄. Putat ergo Alex. meliorem rōnem reddi posse, hanc vꝫ qꝛ ceteri ꝯctus absqꝫ verbis contrahi pn̄t, melius ꝙ stipulatio, supple que sine verbis nullo modo pōt, vt pꝫ in emptione ꝛ vendi. que absqꝫ verbis per nuncium vel epistolam contrahi potest. l. j. ff. de ꝯben. emp. in fi. l. item qꝛ. ff. de pac. vbi nō solum expresse verum ꝛ tacite iniri conuētio potest. Adde meliores ꝛ generaliores tex. in. d. l. ꝯsensu. ꝛ. d. ti. de ob. ex consen. ꝛ bonum tex. in. l. si stipuler. in fi. ff. eo. Que rō Alex. prout et aduertunt Moder. Tauri. ꝛ precep. meus, ac et Gelis. nō est in effectu, sed solis verbis, diuersa ab illa Pau. Idē enim est dicere ꝙ ideo denominatur a verbis, qꝛ ceteri contractus sine verbis iniri possunt, ipsa non, quod est dicere ꝙ verba specialiter requiruntur ꝛ sunt quid propium stipulationis ideoqꝫ ab ipsis habet nomen. Cui rationi nō ob. sm Precemeum ar. Alex. quia licet illi contractus dicantur consensu contrahi, ꝛ sic ab eo denominentur. Attamen non stant in tali denominatione, sed alijs nominibus specialibus nuncupantur. d. l. consensu, ꝛ illis inspectis dicuntur nominati, vt constat ex eo, qꝛ illi contractus, qui non habent speciale aliquod nomen nō dn̄r nolati, sed innolati, quis consensu oēs ꝯhantur, vt est clarus tex. in. d. l. j. ꝛ ibi Bar. ꝛ per glo. in. d. rubr. In quo contrarium dicēdum esset. Vꝫ ꝙ essent nominati si nomen qđ habent a consensu faceret eos dici nominatos vt tenet Alex. Soci. tenens rōnem Pau. aliter respondet ad motiuum Alexan. Vꝫ ꝙ considerandus est duplex cōsensus formalis ꝛ informis in contractibus a consensu denominatis interuenit quidaꝫ cōsensus formalis, h bens certam quādam formam, licet nō verborum, a quo formali consensu nominatur. Exemplum in cōtractu emptio. ꝛ vendi. res ꝛ precium in pecunia numerata interuenire debent §. precium. insti. de emptio. ꝛ vendi. ꝛ in his partes consentire debēt, ꝛ est ibi cōsensus cum certa forma a iure introducta. Similiter patet etiam in ceteris contractibus ꝙ ꝯsensu ꝯbi dn̄r. Sed in alijs ꝯctibus ꝙ a cōsensu nō denolantur, interuenit ꝯsensus gdā, nō formalis, sꝫ rudis ꝛ absqꝫ forma, ideoqꝫ a ꝯsensu nō denominant, ꝗ cōsideratio, lꝫ subtilis, tñ videtur potius verbalis ꝙ realis. Nam dici potest ꝙ etiam in contractibus qui denominātur a cōsensu, eque cōsensus ipse requiratur sub aliqua forma, vt in cōtractibus qui re celebrātur, mutuo, deposito, cōmodato, pignore, in quibus rei interuētus cuꝫ ꝯsensu sub forma ordinata, sm naturam cuiusqꝫ cōtractus, ꝛ in stipulatione in qua requiritur res que promittitur ꝛ ꝯsensus, cū forma hac, qꝛ circa id quod promittitur ꝛ cum expressione per verba ordine prolata ab vtroqꝫ cōtrahēte.

37 † Aduertēdum est tñ diligēter qꝛ Alex. ꝛ alij doc. post eum faciūt vnum presuppositum notorie falsum. Vꝫ ꝙ aliquis cōtractus a cōsensu denominetur. Pone ergo cōtra eos cōclusionē ꝙ nullus cōtractus a cōsensu nominatur, vt probat tex. in. d. l. i. ff. de pac. dum nomina cōtractuum ponit. Nec quicꝙ pro ipsis facit. d. l. cōsensu. ꝛ insti. de ob. ex cōse. Immo recte cōsiderāti potius faciūt ꝯ qꝛ nō loquuntur de cōtractu sed de specie obligatiōis, vt in ipsis patet, ꝛ insti. de obli. ti. generali §. fi. ꝛ volūt ꝙ obligatiōes que oriuntur ex illis cōtractibus comprehēdātur sub specie illa obligationis ex cōsensu, ꝛ sic ipsa species ad differētiam aliaruꝫ specierum denominatur a cōsensu, ꝛ ꝯn̄r est nomē speciei obligationis, non autem cōtractus alicuius. Immo nec indiuidui obligatiōis ex cōtractu aliquo, sicut videmus in hoc genere animal quod licet distinguatur in suas species, tñ indiuidua specierum nō hn̄t nomē speciei sub qua sunt, vt patet in hac specie homo, nam ad hoc, vt indiuidua eius dicātur habere nomē, opus est ꝙ habeāt aliqua nomina ppria nec sufficit nomē speciei, vt. d. l. iurisgē. in pri. ꝛ ibi declarat Barto. Ad hoc accedit mens Pau. de ca. vt. ff. retuli. Et ꝯsiderādum, ꝙ sicut indiuidua, ꝛ sic cōtractus ex quibus orit ob. dicte speciei assumūt alia nomina, dari modo ꝯtingit in hac alia specie obligatiōis ꝗ denominat a verbis, qꝛ nō stat ꝯctus (ex quo oritur) in dicto noīe spēi sed assumit aliud nomē ipse ꝯctus qꝛ dr stipulatio, vt. d. l. j. in fi. ff. de pac. hꝫ. n. hec spēs vnicum indiuiduum, sicut ꝛ alia que istis ꝯdicitur.

38 † Vlterius lꝫ ex pmissis rō Pau. de cast. fuerit sustētata ab obiectiōe Alex. Attamē Soci. nouā aliaꝫ rōnē assignat ꝯsiderādo materiā ꝛ formā sicuti simili ꝯsiderat gl. iiij. insti. de obli. ti. gn̄ali. Vꝫ ꝙ ideo stipulatio a vbis nō aūt a ꝯsensu denominat qꝛ in ipsa ꝯuētio ꝛ cōsensus sunt vt mā, per. d. l. j. ff. de pac. Verba aūt vt forma, ꝗ olim solēnia p forma regrebātur. §. sed ꝛ hec solēnia. insti. eo. Hodie forma in hoc remāsit ꝙ interrogatiōe pcedēte, ꝛ rn̄siōe subsequēte per vba expressa fiat stipulatio. l. i. C. de vsur. l. obligamur. §. vbis. ff. eo. ti. j. Quo stāte infert decētius esse stipulationē a forma, ꝙ a mā nomē sumere, qꝛ forma est ꝗ dat esse rei. l. iulianus. §. ꝙrō. ff. ad exhibe. ꝛ hr̄ in. l. cū hi. §. sed si ptor. aditus. ff. de trāsac. Tu aūt caue qꝛ falsum est ꝙ vba sint pro forma in ipsa stipulatiōe. Vñ pono ꝯclusionē ꝙ vba in stipulatiōe lꝫ sint de substātiali mā, nō sunt forma ipsius stipulatiōis. Ex qua etiam sequitur alia cōclusio, ꝙ ratio predicta Soci. nō est bona, sunt enim verba in stipulatiōe materia sicut ꝯsensus. Et id quod deducitur in stipulatiōe est enim materia sm philosophuꝫ in thopicis ex qua cum alio aliquid fit, vel est que tātum est in potētia. Et ꝙ predicta vera sint ostēditur, quia si verba essent forma cōsensus autem materia, sequeretur ꝙ quādo in cōuentione interuenirēt cōsensus et verba simpliciter etiam absqꝫ ordine, dummodo tamē cōsensum exprimentia, ꝛ sic etiam promissio precederet acceptio sequeretur verbis, esset stipulatio, qm̄ actus ipse haberet materiam suam formam ꝛ cōsequēter sua substantialia, ꝛ nihil deesset, id autem est notorie falsum, vt probant iura pallega. ꝛ solum tūc dicitur pactum nudum, vt per glo. ꝛ scribētes i. l. iuregē. §. igit nuda. ff. de pac

39 † Vñ pro resolutiōe ac itelligētia cōsidera i stipulatiōe causam efficiētes hoc est, cōtrahētes, causaꝫ materialem, hoc est rem, que promittitur, corporeꝫ, siue incorpoream cōsensum ꝛ vba. Cām formalē, ꝙ ꝯhētes sint pn̄tes, ꝛ inuicem se itelligētes, ꝙ qꝫ procedat iterrogatio ꝛ cōgrua incōtinēti sequatur respōsio. Causam etiam finalem, que est obligatio, ꝛ inde actio. Et sic habes adhuc aliam cōclusiōem ꝯ Soci. ꝙ cōsensus solus nō est materia stipulationis. Nec pōt saluari dicēdo ꝙ Soci. voluerit complecti et verborum ordineꝫ, ꝛ dicere ꝙ verba ordinata, sicuti de iure debent. i. precedēte interrogatione ꝛ sequēte rn̄sione sint forma. Nam ꝙ id nō senserit, vltra hoc ꝙ verba eius ostendant, apparet ex eius intentione,

qm̄ denominatio

qñ denominatio stipulationis non fieret vt vult ab eo quod est forma .s. ipso verborũ ordine, sicut vere non fit, sed ab ipsis verbis. Itẽ falsum est (vt pfertur) q verba ẽt cũ ordine sint forma stipulationis, qꝛ oia requisita a iure simul vltra materiam sunt forma stipulationis vnũ tene, vt. s. cõtra Soci. ⁊ rationẽ Pau. vt. s. substentatã dic bonã. Et p ea adde tex. in. d. l. i. ff. de pac. in fi. ibi que verbis fit. Nõ displicet ẽt q ideo contractus aliq de qbꝰ i. d. l. cõsẽsu. ⁊ cõsẽsu denotat seu meis obligationes ex eis, qꝛ i ipso actu cõtrahẽdi nõ requirit aliud, necessario pter cõsensũ, sicut i cõtractu q re celebrat necessario reqrit rei interuẽtus, ⁊ q vbis vba necessario reqrit, q lris, lras, vt dicit Galia. Clamans esse merã veritatẽ, licet doc. nõ aduertãt, Nõ tñ effectu multũ differt a ratiõe Pau. ¶ †Quinto post

40 Pau. ⁊ Cuma. querunt Alex. Soci. col. vij. ⁊ Moder. quare de substantiale forma, ⁊ ad validitatẽ stipulationis requiratur interrogationẽ pcedere, ⁊ rñsionẽ sequi debere, prout talẽ ordinẽ requiri probãt multa iura, vt tex. i. l. obligamur. §. verbis. ff. ti. i. l. iurisgentiũ. §. quod fere. ff. de pac. l. i. C. de vsur. in stl. eo. in prin. Ad quod rñdẽtes Pau. Cuma. ⁊ Alex. dicunt ideo id esse inductũ vt efficacius aius volẽtis se obligare, ⁊ se obligãtis ostendatur, accidit. n. frequenter q multi nõ precedente interrogatione facile offerũt. ar. l. diuus. in fi. ff. de mili. testa. nõ tñ firmiter credentes eos qbus offerũt ⁊ promittũt acceptaturos, sed potius vt actũ liberalitatis ostendãt sperantes eos qbus offerũt nõ accepturos, vt docet experientia, quotidie. n. id videmus, ergo cõsiderãdũ. l. certi condi. §. si nũmos. ff. si cer. per. l. ij. C. vt in pos. lega. c. cũ sit ars artium. de eta. ⁊ quali. Que cõsideratio cessat vbi interrogatio precedit, ex ipsa .n. certus ⁊ pmonitus redditur promissurus al ⁊ intentionis interrogãtis, ⁊ per cõsequens rñ. q subseqtur apparet fcã sic deliberato, vt sortiat effectũ, quã rõem. d. Alex. collegisse Pau. ex dictis Bar. l. i. §. si quis simpliciter. ff. eo. ⁊ imo. ponit ea. l. si quis ita. Et cõcludit dicta rõ ẽt respectu dci §. nudi, hoc est quare ex ipso non oriatur actio (de iure ciui. loquimur.) est. n. tunc pctũ nudũ qñ fit p verba, nõ tñ interrogatione precedẽte, vt. d. §. sed cũ nulla. p glo. ⁊ Doc. nec bñ reprobat Cro. ij. col. qꝛ iure cano. alia ratione inducit. s. ob periculũ pcti euitandũ, qꝛ est possibile ẽt deliberate pmitti, quo casu peccaret nõ implẽs, vt deducit Galia. col. xxiiij. Nec bona ẽ rõ, quã vt nouã ⁊ no. tradit Cro. qꝛ tex. in ver. igitur nuda. non loquit illatiue solo respectu nõis, sed, vt ibi per glo. respectu cause q indubie inest in contractibus de qbus in prin. illius. l. ⁊ §. prec. quã rationẽ ex pluribꝰ cõprobat Alex. ⁊ primo qꝛ qñ aliquid fit ad interrogationẽ alterius magis deliberate fieri dr vt p glo. i. l.

41 in emẽtis. C. de cõtraben. emp. †quã glo. ẽt ad id simpliciter sequutus Alex. alleg. Soci. ⁊ Alci. Sed caue qꝛ de interrogatione ibi verbũ nullũ, de quo late vidimus, i. l. serui electione. ff. de leg. i. ⁊ per Bar. l. genit. ff. de acqui. here. dũ ponit intellectũ ad. l. pãphilo. §. ppositũ. ff. de leg. iij. Secũdo cõprobat qꝛ hac ratione videmus q licet promissio sit facta pcõ nudo si est geminata parit actionẽ. d. §. de cõstitute. iuncta. l. i. §. debitũ. ff. de cõsti. pecu. quatenus. d. debitũ solũ naturaliter cõstitui posse, quale est ex pcõ nudo, vult dicere q ad secundã pmissionẽ censet deliberate accedere, ideoqꝫ ex eo actio oritur, apparet. n. ex eo qꝛ ad secũdã pmissionẽ venit eũ cogitasse, qꝛ idem prius pmiserat ⁊ sic cogitauerat. Tertio cõprobat, qꝛ ex pdicta ratione colligũt Bal. ⁊ An. in. l. fi. C. ad leg. falci. q geminata naturalis obligatio parit actionẽ, ⁊ licet non explicet voluit ex lectura Bal. sumere, dũ dicit illã. l. locũ habere ẽt si nudo pcõ heres promittat integra legata soluere, nã tex. vr loqui qñ p stipulationẽ fit pmissio, vt in ver. cauit, iuncta. l. sancimꝰ. C. de verb. signi. ex nudo aũt pcõ nõ oritur nisi naturalis ob. d. l. i. ff. de pac. l. stichũ. §. naturalis. ff. de solu. geminatur ergo dicta naturalis cũ alia naturali, qua tenebat heres ad satisfactionẽ integrã legatorũ ẽm magis cõmunẽ opi. vt hr in. l. cũ quis. C. de iur. ⁊ fac. igno. ⁊. l. i. ff. de cõdi. indeb. ⁊. c. si. de solu. pro qua. l. i. C. ad leg. falci. Hoc est ẽt quod ibi tenẽt An. ⁊ ipse Alex. in oppo. ad Bar. referẽs Ludoui. Idẽ firmãtẽ. in. l. si vero. §. de viro. §. solu. matr. Cõprobat quarto per glo. no. in. c. ex litteris. de diuor. vbi licet cõfessio sine cã cõsitenti preiudicare nõ soleat palleg. l. cum de indebito. §. fi. ff. de proba. tñ deliberata ẽt sine cã preiudicat nec pretextu erroris reuocari põt

42 vt per Bal. l. error. C. de iur. ⁊ fac. igno. ¶ †Quinto habemus q qñ quis procedit ad actũ prestando iuramẽtum dr ad illud deliberate accedere, ⁊ pprer hãc rationẽ si pcõ nudo addatur iuramẽtum, dic ⁊ cõprobando Alex. ex ipso oriri actionẽ, subdens no. ⁊ signãdũ dictũ archi. in. c. q̃uis. de iure iur. in vi. ⁊ Ant. de bu. in. c. si diligẽti. de fo. cõpe. volentiũ q si in actu in quo est necessario certioratio iuramentum interueniat

43 tunc alia certioratio nõ requiritur. ¶ †Et ideo si multipliciter p alio intercedat ⁊ iuret nõ cõuenire nõ est opus q de beneficio velleiani certioret, supple, vt foret absqꝫ iuramento. vt no. l. si. §. pe. ff. ad velle. Et ad id q nõ possit multipliciter intercedẽs ⁊ iurans exceptio. velleia. opponere, addo bonũ tex. in. c. ex rescripto. ⁊ ibi glo. ⁊ doc. de iure iur. Quod aũt ꝑsuppositũ. s. factũ q iuramentũ firmet pctũ nudũ ad effectũ pducendi actionẽ allegauit Ludoui. tex. in. l. si quis maior. C. de transac. ⁊ ante ipsum allegauit Imo. in. c. cũ contingat. de iure iur. de quo p scribẽtes in pluribus locis de quibus p Alex. hic. cuius dicta sunt q̃. s. Circa que in primis est aduertẽdum quatenus post Pau. ⁊ alios posuimus pmissam rationẽ quare in stipulatione interrogatio pcedere debet, nã cõtra ipsam rationẽ quidã instant, cum. n. Jo. Cro. improbat tñ qꝛ nemo psumit dicere quod nõ prius mente agitauerit vulga. l. labeo §. idẽ tubero. ff. de supel. lega. ⁊ quod ait Bal. in rub. de proba. Tũ ẽt qa si vera eẽt dcã rõ nõ posset stare cõmunis opi. de iure cano. q ex pcõ nudo oriatur actio, nã etiã eo iure promissio indeliberata nõ obligat. c. cũ venissent, de insti. ex quo aiũt Ludo. in rub. de arbi. col. iiij. ⁊ Alex. l. ita stipulatus. col. ij. ff. eo. nõ induci donationẽ ex verbis generalibus oia sua offerentis, ideo nouam. d. Cro. assignare rationem elicitã ex tex. in. l. iurisgen. in prin. iuncto ver. igitur nuda. ff. de pac. vt p ipsum. Pãec. ẽt meũ contra eãdem rationẽ instat qꝛ ea vera existente arguendo ab ea subsistentia iuxta. l. illud. ff. ad. l. acquil. sequeretur q si aius deliberatus promittentis etiam aliter q̃ p interrogationẽ veluti p expressam pmittentis assertionem, q deliberatione prehabita pmittebat efficax obligatio contraheretur, etiã circa stipulationẽ, quod eẽt cõtra. d. §. sed cũ nulla. imo est psũptio q quis nõ loquatur nisi prius in mente deliberauerit. d. l. labeo. ff. de supel. lega. Item pari modo seqretur q efficax esset actus ad obligãdũ, si ex parte eius cui promissio fieret, esset expsse declarata intentio sua, q si aliquid sibi pmitteretur ab illo qui post modũ promisit, id acceptaret volebat, vt si interrogauit scribẽs in psentia, quia eque appareret voluntas ⁊ intentio eius cui esset promittendũ sicut p interrogationẽ, ⁊ eque subesset ratio deliberationis promissuri, preterea ⁊ tertio pmissa ratione attẽta seqretur ex tẽpore interuallo nõ debere viciari stipulationẽ, immo quãto tardius respõsio sequeret, tãto magis pmissa deliberationis rõ subesse videretur, ⁊ magis valere deberet. ar. l. singulariter. C. ad velle. cũ ratione. Id aũt q valeat est notorie falsum vt. l. i. §. i. ⁊. l. cõtinuus. ff. eo. preterea ⁊ quarta eadem ratione attẽta sequeretur q si per nuncium vel epistolã suã intentionem declararet interrogans satis esse deberet ad stipulationẽ cõtrahendã cõtra. l. i. in prin. ff. eo. huic tñ põt facile rñderi, qꝛ ex alio esset inualida qñ verba deesset, ac etiã qñ licet nõ per viam stipulationis tñ oio aptus est efficax ad obligandũ. vt. l. lucius. ff. de dona. Itẽ sequeret q in termi. l. si certis annis. C. de pac. deberet posse agi. q futuris annis cõtra tex. ibi item arguendo ab ea ratiõe cessante iuxta. l. adigere. §. q̃uis. ff. de iur. patro. sequeretur q male fecisset Imperator in. l. si quis argentum. C. de dona. introducere q nudo pcõ donatio facta sit efficax ad actionẽ, qa obligaretur incõsiderate. Item pari ratione sequeretur q irrationabiliter fuisset iure cano. generaliter introductũ ex nudo pacto agi posse, vt in. c. i. ⁊. ij. ex. de pac. ẽm magis cõmunem opi. ⁊ intellec. doctorũ. cc. His contrarijs adductis prec. meus psiorum euitandoꝝ causa dicit pdictam rationem nõ videri simalam, sed solũ ipsi sinã, ⁊ sic nõ posse ab idemptitate, seu ab ipsa cessante argui iuxta doctri. Bar. in. l. ij. §. ff. de dona. preterea ad tertiũ rñdet aliter vꝫ q licet verũ sit ex interuallo presumatur adesse magis deliberatam voluntatem promittẽtis, tamen ex alio dici potest inualida stipulatio, qꝛ non constaret durare voluntatem interrogantis, vt post scribentes. in. d. §. i. deo fauente dicemus. Que tñ responsio mihi non sũmouet penitus contrarium, nam posset poni q interrogans declararet forte coram testibus promissuro non intelligente ⁊ citra nouam interrogationem, qualiter ipse erat in eadem voluntate nec dicta declaratio sic verbis facta esset noua interrogatio,

posset etiam scribendo declarare, et sic residet in hoc q dicta ratio nō sit finalis, sed solū impulsiua nullā tñ ipse ꝑ finali assignat, et sic dimittit. q. insolutā aut sentit nō esse aliquam rationē finalē. Idem tenet Alcia. col. viij. addens q lex ciuilis volens introducere hunc cōtractū qui fit verbis elegit hūc modū q precedat interrogatio, q: vt dicunt Doc. fit cū maiori deliberatione, nec ob. obiecta q: vbi lex inducit aliquid ꝑ forma ex aliqua causa, ea tñ cessante, nō cessat forma, vt in testibus testamentarijs iuxta tradita in. l. nemo potest. ff. de leg. i. et in insinuatione donationis. in. l. data. C. de dona. et ad cōfirmationē dic nō esse dubitandū sufficere in. l. solā rationē impulsiuā assignare ꝑ tex. in. l. i. §. sexū. ff. de postulā. Nec ob. q videatur irrationabiliter ius cano. induxisse dari ac. ex pcō nudo, qm̄ alio fine id q̄ l. ciui. pōt. n. vtrunqz ius cōtraria et bona ratiōe disponere, vt no. i. c. ij. de arbi. lib. vj. voluit. n. ius cano. euitare periculū peccati, quod incurreret qui deliberatione ꝓcedente ꝓmisisset et in dubio via tuta e peccato dicit. c. iuuenis. de spon. Quod esset absurdissimū fateri, cū oē agens agat ad finem vt ait philosophus, et nulla. l. sit sine ratione finali q̄ est anima ipsius. l. vt ait Bal. l. si quis seruo C. de fur. et allegat. l. nois et rei. §. verbum. ff. de ver. signi. et. l. cum mulier. ff. solu. ma. per Areti. l. iiij. §. cato. ff. eo et ideo dicendū indubie Doc. dictam rationem pro finali posuisse. Pro quo insistēdo cōsidera q dicti doc. eā fundāt solū in maioritate efficacie cōsensus ꝓmittentis, et deliberationis efficacius apparentis ex dcō ordine, quo stante ad primū ridens dico, q licet promittens habeat animū deliberatū ad se obligandū ex promissione quā facit nihilominus oīn negari nō potest quin cadat aliquo mō cōsideratio assumpta per dictos Doc. vz q forte ille cui ꝓmittet acceptare recusabit, prout frequētissime accidere videmus, anteq̄ sciret aiūm eius cui promittit, et sic licet quo ad se ipsū habeat deliberatum animū, tñ dicta deliberatio non est absqz cōsideratione ꝓmissa, q forte ille cui promittitur nō acceptabit, et sic licet sit deliberatio et deliberatus animus promittentis, tñ magis deliberatus et efficacius deliberatio ipsa constat sublata premissa cōsideratione q forte nō sit acceptaturus, q̄ ꝓcedēte interrogatione omnino tollitur, et sic est et cōstat tunc eius magis deliberatus et consequenter stat ratio doc. q efficacius constat, et sic nō mirū q plus operetur dicta interrogatio ad obligandū. Ad secundum de apparentia intētionis ex parte illius cui est promittendū aliter q̄ per interrogationē, rñ. et pro responsione cōsidera q si quidē apparet de intentione generaliter et in cōfuso et indeterminate ratione persone et rei, vel ratione ꝑsone tm̄, vel rei tm̄, q volebat acceptare, vt q: dixerat velle acceptare, si quid vel quicquid sibi promitti cōtingeret, nō exprimens aliter vnā rem magis q̄ aliā, vel dixit si hec res mihi ab aliquo ꝓmittet acceptabo, et īdeterminate quo ad ꝑsonā, vel dixit si titius mihi aliquid promittet, vel tu titio aliquid ꝓmittes acceptabo, et sic indeterminate quo ad rē, et tunc dico q oio nō est reddita penitus clara intētio sua ex dicta generaliter et īdeterminate facta declaratiōe, imo remanet ꝓpter generalitatem obscura, prout alias in simili habemus generalitatē causare obscuritatē in cōfessione. c. si cautio. et ibi scribē. de fide instru. ex qua obscuritate resultat ēt cōsideratio de qua ꝑ Doc. nā remanet verisimilis cogitatio promissari, q qn̄ ipse ꝓmittendo vnā rē in specie exprimet forte nō acceptabit, cum nō appareat specifice eum cui ꝓmittit, de ea cogitasse. Si vero ponamus q in specie declarauerit quo casu ar. magis vrget tunc cōsidera id posse cōtingere dupliciter, primo nō dirigendo sermonē ad promissurū, sed ad alios, vel neminē, dicēdo forte, si titius ꝓmittet mihi hūc fundū, acceptabo, vel si quis mihi ꝓmittat hunc fundū, acceptabo, et tūc nō tollitur consideratio Doc. q: verisimiliter si ex aīo sententia loqueretur dirigeret verba ad illū qui est promissurus. Secūdo potest esse dirigendo verba specifice ad ꝓmissurū, vt si mihi ꝓmittes hāc rem, eā acceptabo, et tunc aduerte diligenter q: fateor oriri efficacem obligationem ꝑ viam et formā stipulationis posito q alia substantialia nō desint, nā dico dicta verba esse apta ad denotandam et efficiendam et efficere interrogationem, nō. n. ꝑ vnum verbum magis q̄ per aliud tenetur interrogans interrogationem suam cōcipere, licet olim aliud esset, vt in. §. sed et hec solēnia verba. insti. eo. sed sufficit quibuscunqz verbis, dūmō aptis ad expressionē voluntatis, de interrogando, et cōcludētibus in sensu interrogationis, factam esse, vt ibidē. Sed hec verba si mihi ꝓmittes acceptabo, i. effectu sunt eius sensus cuius hec, vis mihi dare, nā et ita expectāt promissionē, et hoc solo verbo promitto subsequente ꝑfecta redditur loquutio, quod nō esset nisi verba ꝓcedentia cōtinerēt interrogationē. Ad tertiū, et q̄tū pz rñ. ex. ṡ. dictis.

44 ¶ †Secundo ad aliud quod. ṡ. retuli, diligenter aduertendū est, videlicet q ex nudo pcō geminato actio oritur. nam punctus est subtilis, nec sicco pede transeundus. In quo dicas cōmunem Doc. opi. antiquorū tā iuris cano. q̄ ciui. esse istam quā tāgit Alex. vz q ex nudo pcō geminato de eodem, actio oriat, ex fundamēto de quo. ṡ. quod clarius deducendū est tale, ex primo pcō nudo naturalis ob. orit. l. stichū. §. naturalis. ff. de solu. l. i. in prin. ff. de pac. sed qñ ꝑ pcō nudo promittit id ad quod vel ipse vel alius obligatus erat, saltem naturaliter, īducitur et resultat cōstitutum et de pe. cō. cōsti. actio oritur. §. de cōstituta. insti. de ac. l. i. §. debitum. fancta. l. q: aūt. §. fi. ff. de consti. pecu. Et sic patet ex hoc fundamento mētem Doc. facientiū illud eē q ex tali geminatione inducatur cōstitutū. Quā cōclu. firmat expsse Pau. in. d. l. i. in prin. ff. de consti. pec. Alberi. de rosa. in. l. iurisgen. §. quinimo. ff. de pac. Ludo. in. l. i. in prin. ff. eo. et ipse Alex. in. d. §. igitur nuda et in. l. legem. prope fi. C. de pac. et Mathesila. in no. xxxvj. Canoni. prout Anto. post Hostien. in. c. per tuas. de arbi. et idem Anto. in. c. cū cōtingat. de iur. iur. Pro quo faciunt no. ꝑ Bar. in. l. cū scimus. C. de agri. et censi. in fi. vbi. d. ex cōfessione geminata licet absēte parte facta dari actionē. Moder. aūt hic subtilius cōsiderantes fatentur cōclusionē esse verā qñ ꝑ viam cōstituti primo pcō secūdum adduīt. Sed si nō per viam cōstituti, sed simpliciter bis idē ꝓmittatur Bal. noue. in repe. huius rub. tenet cōtra ex ratione, q: secus decīdo opus esset fateri q ex duabus obligationibus naturalibus solis actio tunc oriatur, quod nullatenus dicēdū ē, cū obligatio naturalis ad ꝓducendū actionem se habeat tāq̄ inf, et nihil aūt tāq̄ pf. [illegible] l. i. §. ea obligatio. ff. de pcu. iūctis no. ꝑ Bar. quē sequunt Doc. i. d. l. cū gs. C. de iur. et fac. igno. et. d. l. i. ff. de condi. indeb. in vtraqz col. iiij. et per cano. in. c. fi. de solu. et An. de are. insti. de obli. ti. generali. Et si diceremus ex duabus naturalibus obligationibus actionē oriri perinde esset ac si diceremus ex duabus feminis absqz maris cōmixtionem aliquē posse cōcipi et nasci, sic ergo id est secundum naturā impossibile. ita et hoc cū ars naturā ipsam (quo ad fieri potest) imitet. §. minorē. insti. de adoptio. l. adoptio. ff. de adop. Idem etiā tenet hic Ias. licet de Bal. noue. mentionē non faciat, Respondens ad dicta Bal et An. in. ṡ. alleg. l. fi. C. ad le. falci. nā (quicquid ipsi dicant) tex. ille nō probat, nec potest vllo modo intelligi in ꝓmissione nudo pcō sci, q: obstat verbum cautionē fecerit quod significat ꝓmissionē per stipulationem. d. l. sancimus. cū glo. C. de verbo. signi. et refert ita in specie illā Bal. et An. intellectum reprobasse Ludo. ro. in. l. i. in pri. pe. col. ff. eo. et. l. si vero. §. de viro. i. xxxi. fal. ff. solu. ma. et sequitur hic Cro. et Galia. sed pro Bal. et sic q pcō nudo facta fuerit promissio i. d. l. deducit primo q: si ꝑ stipulationē casus ille non haberet dubiū. §. i. quod labeo. ff. ad carbonia. immo specialius cōtra illū tex. dū. d. quod et veteribus legibus i ambiguitatē deductū est, secundo casus ille qñ per stipulationem fiat promissio erat iam decisus clare et expresse per. l. stoꝝ. vt. l. patronus. §. i. ff. de dona. vbi expresse facit equiparationē similē de soluente ad promittentem ꝑ stipulationem integrum legatum soluere, et sic non pōt de promissione tali loqui. d. l. fi. cū iam ꝑ casum. l. erat decisum. nō ob. d. l. sancimus. q: d. verbum cauetur tūc importat stipulationem qñ est prolatum in dispositione denotante necessitatem, non si factū referatur vt ꝑ Bar. in. l. sciendū. §. dictū. ff. de edili. edic. ideo tene intellec. Bal. et An. et sic in illo casu speciali ex solo nudo pacto oriri actionem etiā si non ꝑ viā constituti, nā qñ ꝑ viam constituti, casus non fuisset dubius, nec haberet fundamentum in simili de quo ibi et oꝫ vestitum seu parere actionem authoritate illius. l. iuxta. l. legitima. ff. de pac. Pro qua opi. etiam inducit subtiliter tex. in. l. si pcō quo penam. C. de pac. et aliam in. l. si veritas. in versi. stipulationibus promisisti. C. de fideicō. inducendo vt per ipsum hic. et in. d. l. si pcō quo penam. vbi latius de hoc dicit, quibus rñ. cum Moder. q in. l. si pcō quo penā nō potest considerari geminatio, q: vno cōtextu facta fuerunt iuxta no. in. l. si conuenerit. ff. de pigno. actio. in. l. si veritas nulla est geminatio pcī, q: licet heres esset ex testamento mi-

mus

nus solēnē naturaliter obligatus tñ id nō erat ex pcō ꝛ sic non ex cōsensu, sed ex quadā naturali equitate, vt.d. Bar.l.i.ij.col. de cōdi.indeb. ꝛ sic diuersi sunt termi. cū nō sit ibi geminatus cōsensus. Omnino tñ verior est.d.opi. Moder.per reg.d.§. igitur nuda, cū cōcor.q̄ nō reperitur limitata ex vi geminationis, nec pōt pro contraria opi.se quis fundare in cōstituto, qꝛ cōstitutū licet nō requirat stipulationē.d.§. de cōstituta.nō tñ propterea sequitur ꝙ sit pcūm nudū cōstitutum sine stipulatione, quinimo est cōtractus nominatus hn̄s fomentū a iure pretorio, vt vult no. Bar. cū quo Alex.in.d.l.iurisgentiū.§. igitur nuda.in fi. quod ius pretorium est viua vox iuris ciui.l. nā ꝛ ipsum.ff.de iusti.ꝛ iure. Et sic vestitū dꝫ a lege.iuxta.l.legitima.eo.ti.pro qua cōclusione do tex.i.d.l.qui aūt.§.fi.ibi sicut paciscí, qꝛ adducit pro simili pactū, ꝛ intelligitur necessario de nudo, nā cōuētio inest ergo ipsum nō est nudū, qꝛ nullū sunt.idem.l.quod nerua.ff.depo.ꝛ hec est vera intentio Bal.in.d.l.fi.C.ad leg.fal.dū dicit legē illā locū habere ita demū qñ herede nudo pcō promittit, si illi pcō adsit vestimentū legis prouis.vt.ff.de cōsti.pecu.ꝛ.d.§.de pecunia. Et sic potes saluare Bal.vltra scriben.ab oppugnatione Moder no.ff.relata. Et id firmat Nico.de neapo.in.d.§.in.iiij.oppo.glosarū.pluꝰ tñ placet ꝙ intelligat ille tex.qñ rñē p viā constituti.i.nō habita relatiōe ad obligationē naturalem qua tenebatur, q̄ relatio est necessaria vt ex secunda pmissione resultet constitutū, iuxta no.in.l.si tibi.C.loca. Sed, ꝙ simplr herēs nudo pacto promisit integrū legatū soluere, nā si p constitutū generali ratione valeret ꝛ ex generali dispositione prouisū, ꝛ sic non conuenirent verba ibi quod veteribus legibus in ambiguitatē deductū est, nec esset noua decisio in equitate fundata qualem.d.esse tex.ibi quā Bal.noue.ꝛ Jas.opi.comprobari posse dicit pcep.mens hec ratione, qꝛ alias remediū pretorio de constituta fuisset superfluū, si ex simplici pcō geminato de iure ciui.actio oriri fuisset, cōtra.§.quibus in prima constitu.C.ꝛ tradita in proemi.Grego. Caue tñ subtilius, quia hec ratio nō est generalis, qꝛ nō concludit nisi in cōstituto debiti pprij nō aūt in constituto debiti alieni, oīo tñ facit qꝛ staret superfluitas in constituto debiti proprij. Conclude ergo ex pmissis, ꝙ ex nudo pacto geminato, pter viā cōstituti non oritur actio. quinimo vltra Moder. noniter potes cōcludere generaliter ꝙ ex nudo pacto geminato nō oritur actio, nam qñ secundū accedit p viam constituti nō est nudū vt pdixi. Nec dicta geminationis ratio ob.qꝛ talis geminatio nō potest hoc casu operari pductionē actionis, qꝛ resultaret illud ꝯ quo.ff.ꝫ

45 naturam. ¶ †Tertio ꝛ vltimo inquātū Alex.d.licet non firmet iuramentū vestire pactum nudum et eo apposito ex pacto nudo oriri actionē. Adde ꝙ hanc opi.vltra allega.p eū tenuit glo.i.in fi.insti.quib.mo.re contrah.ob. in prin.allegādo.l.vt iuris iurandi.ff.de oper.liber. ꝛ cū dicta Glo.Ebusto.tenet etiā licet sub dubio Marbesila.in no.xxv.sed contrariā sententiā, ꝙ imo nō oriatur ac.de iure ciui.tenuerunt Jo.Fab. ꝛ An.ꝛ cōmuniter alij in.d.prin.quib.mo.re contra.ob.ꝛ ibi expresse.d.Jo.Fab.ꝙ id alibi tenēt Doc.cōmuniter. Respondentes ad.l.vt iuris.iur.ꝙ imo potius facit contra, qꝛ loquit in casu spirituali ꝛ simili nō ad id cōcor.tex.in.l.fi.ff.de lib.ca. ad.l.actori.C.de iure iur.rñdet Jo.Fab.ꝙ loquitur i iudicio ꝛ sic in diuerso casu. Immo adde ꝙ post plures remissiones eandē dicit esse cōmunē opi.i.ꝙ nō vestiatur, ipse Alex.in.l.iusiurandū, ꝙ ex conuentione.in prin.ff.de iure iuran.ad.l.si quis maior cōsiderari potest ꝙ non habet locū in pacto nudo, vt ostendit ver.actione primarius. De iure aūt cano.est indubiū stante cōmuni opi.ꝙ ex nudo pcō simplici oriatur actio.

46 per.c.i.ꝛ.ij.de pac. ¶ †Vltimo querūt Pau. Alex.ꝛ Moder.an stipulatio sit cōtractus nominatus, de quo est casus.l.in parte affirmatiuā.in.l.i.§.adeo.in fi.ff.de pac. hinc singulariter dixit Bar.in.l.ij.C.de condi.ob causam, ꝙ vbi super cōtractu inominato (quos ponit iur.con.in.l.naturalis.ff.de prescr.verb.) opponitur stipulatio ppter eius appositionem non est amplius inominatus sed noiatus ppter ipsam stipulationē subdens ꝙ cū hodie in quolibet instrumēto notarij stipulationē apponāt, dū dicit, q̄ oēs pdicte partes ad inuicē attendere ꝛ obseruare solēni stipulatione pmiserunt, nō probat p ipsum instrumētū cōtractus inominatus, sed ex ipsa stipulatione agitur, ꝛ ideo difficile erit inuenire casum quo cōtractus inominatus pbetur p īstrumētū, ꝛ ad nām cōtractuū noiato-

rū est recurrendū fm ipsū Bar. ibi pro quo dicto optime facere vꝫ tex.in.l.ex placito.C.de rer.pmu.vbi ex stipulatione.d.agi qñ placiti seruādi causa interposita fuit, quē tex.ad cōprobationē opi.Bar.allegat hic Pon. ꝛ sic vt clare intelligat quilibet, intētio Bar.in.d.l.ij.est ꝙ stipulatio apposita iuxta cōtractū inominatū nō sortitur naturā cōtractus ipsius innominati.in quo Alex.hic.d.sibi videri ꝙ absolute ꝛ simpliciter nō pcedat, nō enim vꝫ verū ꝙ ille cōtractꝰ inominatꝰ quo ad alia (hoc est pter ꝙ quo ad ortum actionis in.d.l.ex placito) nō remaneat inominatus ꝛ fm nām ꝯtractum inominatoꝝ iudicari nō debeat, virtute stipulatiōis apposite, imo ꝛ ꝯ stip.ꝯlebilē, hoc casu, imitari naturā cōtractus inominati.l.si stipulatus in prin.ff.de vsur.cū cōcor.per glo.ibi traditis, ꝛ ad idē.l.v.§.cōditionalis.J.eo.t. dāni īfecti quidā.ff.de dā. infec.in prin.ꝛ sic et ex intētione Bar.in.l.si quis cū aliter.J.eo qō tengit ēt in.l.fi.ff.de cōdi.ob causam.ꝛ in.l.edibꝰ.§.ff.de dona.ꝛ in.l.cū nota.C.de trāsac.vbi expresse.d.ꝙ stipulatio apposita iuxta contractū inominatū, illius nām imitatur, vnde subdit (vltra ipsum Alex.declarādo) ꝙ sicut in cōtractibus inominatis in obligationibus dādi post morā nō agitur pcise ad dandū sed succedit obligatio ad interesse.d.l.naturalis.§.i.ita est ēt dicēdū qñ super tali obligatione dādi ex cōtractu inominato stipulatio interponitur p tex.ibi, quod sequunt Jmo.ꝛ Moder. in.l.stipulationes nō diuidūtur.ver.celsus.J.eo.ꝛ Moder.in.d.l.cū mora. vnde ex his infert ipse Alex. limitationē ad dictum Bar.in.d.l.ij.vult dicere ꝙ nō pcedat pterꝙ quo ad effectū pducende actionis. Et hec est rñsio quā et nouā ponit ad.d.l.ex placito.de prec.mens, sed (vt dixi) nō aliud vult Alex.in fi.ex quibus nō remanet resolutus penitus hic mā, an stipulatio apposita sup cōtractū nominatū vel inominatū illius nām sequatur, et ideo ad meliorē notitiā ꝛ resolutionem discurre p tres vlt.co.q̄s ponit Galia.l.xxij.xxiij.ꝛ.xxxiiij.col.xxxviij. pur inclusis in hoc quinterno summula est notatū. Et subinde pone q̄ sequūtur sumpta ex lec.Jas. Materiā aūt generaliter an apposita sup aliquo actu illius nām, ꝛ qñ sortiatur, antiquī hic nō ptractāt, sed Moder.vꝫ Soci.ꝛ Jas.eā altius repetūt p quos vide, ꝛ pcertum pulchrā cōsiderationē Jas.vꝫ ꝙ cū precipuū ꝛ pprium stipulationis sit ꝙ dicat cōtractus firmitatis, ꝛ firmior: alio q sit in iure, inactus, vt sit firmitas fidei ꝛ pmissi inter hoīes vt insti.eo.in prin.ꝛ p L.ꝛ.l.si ex pcio.C.si cer. pet.ꝛ Bal.c.i.de pac.iō semp seruat hac prerogatiua firmitatis, ꝛ ex hoc est ꝙ facit oriri actionē qñ apponit cōtractui inominato, ꝛ pōt agi añ īplemētū.d.l.ex placito, ꝛ.l.sine apud acta.C.de trāsac.licet inspecto ipso cōtractu inominato añ īplemētū agi nō posset.l.i.in fi.ff.de re.pmu.l.iurisgen.in prin.ff.de pac.ꝛ ita itelligi pōt ex intētione Alex.ꝛ Moder.hic qō ait Bar.in.d.l.ij.C.de condi.ob cām.ita ēt pcedit qō ait Bar.in.d.l.in edibꝰ.§.i.dicēs ꝙ licet sit dubiū an donatio sit contractus nominatus, vt discutit in.l.fi.ff.de cōdi.ob ca.tñ qñ ē donationi adiecta stipulatio dicta dubietas cessat, cū cōstet stipulationē esse cōtractū noiatū, vt.ff.ita ēt pcedit tex.in.l.cū pcibus.C.de re.pmu.pbans i aduersatiuo, si verū, ꝙ licet in cōtractibus inominatis locū habeat cōdi.ob cām iuxta.l.fi.ff.de cōdi.ob cām.ꝛ tex.eo.l.cū pcibus.in fi.tñ nō habet locū si tali cōtractui adiecta sit stipulatio qō tenet Ludo.in.l.sciendū.J.eo.ꝛ Jas.hic, quicquid alr dixerit Alex.in.d.l.i.in fi.ff.de pac. Ita ēt pcedit qō ait Bar.in.d.l.singularia.ꝙ si emptioni adyciat stipulatio, duplex actio oriē ꝛ q̄ oriē ex stipulatione remanet stricti iur.p quo tex.in.l.benefi.in ver.conducturū, vbi no.Pau.ff.de eo qō cer.lo ita ēt itelligitur pcedere tex.in.l.miles.§.decē.ff.de re iudi.vbi stipulatio apposita super actiōe nopali nō assumit eꝰ nām, imo eā imitat, quod Jmo. ibi in vlti.nu.dicit singulr mēti tenēdū, p limitatione oīum in rñū dictū stipulationē appositā alicui actui regulari fm naturā illius actus, nā pcedunt quo ad hoc ne veni ad plus nec minus ꝙ competebat actio ex illo contractu, sed hñ efficaciꝰ, vt in illo tex.ꝛ sequunt Pau.ꝛ Alex.ibi. Fallit tñ premissa cōclusio si stipulatio i vltima volūtate apponat circa ea q̄ a mera testātis volūtate dependēt, vt aditio hereditatis, vel declaratio al qñ pcessit actus ambiguus, fm Bar.in.l.cū quis decedēs.§.i.ff.de leg.iij. In alijs aūt firmitatē atqꝫ efficaciā nō respicientibus stipulatio fiat per modum accessorium ꝛ assumit naturam contractus cui adycitur fm Jas.que tñ videtur fuisse consideratio Jmo. Pau.ꝛ Alex.in.d.l.miles.§. decem.J.

de re iudi. Et ita procedit intra pbantia q stipulatio adiecta cõ tractui regulatur sm nãm illius. d. l. si stipulatus. in prin. ff. de vsur. cũ cõcor. et tradita in. d. l. cũ mota, de quibus. ff. et leg. i. l. ij. §. parui. ff. de prini credi. vbi stipulatio apposita sup actione funeraria, q est priuilegiata, eius nãm assumit et quod dicit Bar. et alij. in. l. si quis cũ aliter. ij. col. J. eo. q si i vẽditione apponat stipulatio adhuc remediũ. l. ij. C. de rescin. vendi. cõpetit, licet nõ detur, in cõtractibus stricti iur. vt est stipulatio. l. iij. C. cois vtriusq. iudi. Ita et pcedit quod alias diximus q stipulatio indicat diuidua vel indiuidua sm q est diui. vel indiui. res in ea deducta. vt habebimus (deo fauẽte) in. l. ij. §. et harum. J. eo. et no. Pau. et Roder. in. l. stipulationes non diuidun. in princi. Et hec satis in hac Rubrica ad honorem altissimi, diuiqz Jacobi.

ℭ Summarium. l. Stipulatio.

1. Loqui dicitur is q intelligit que df. et nu. 24.
2. Statutũ de loquente debet intelligi de loquente cũ intelligẽtia.
3. Essentia alicuius rei quid dicatur.
4. Uerbum potest negatiua precedente denotat ipossibilitatem et reddit actum in contrarium factum nullum.
5. Forme per legem introducte non potest renunciari.
6. Stipulatio precedente interrogat. et sequente responsione in dubio presomitur, nisi partes nolint esse stipulat. tunc. n. est pactum nudum.
7. Stipulatio an formari potest si pñs presentem p scripturam interroget et similiter p scripturam pñs presenti respondeat.
8. Epistola loqui dicit.
9. Intellectus. l. non figura. de act. et ob. declaratus.
10. Quatenus. dictio quomodo accipiatur.
11. Stipulatio valet siquis dicat promittis, quod in hac epistola continet, et ille ea lecta dicat promitto.
12. Juramentum an ex substantia verba requirat.
13. Matrimonium an ex substantia verba requirat.
14. Uerba in quibus casibus ex substãtia requirant.
15. Mutus et surdus qñ furioso et pupillo equiparentur.
16. Mutorum et surdorum species triplex.
17. Mutos et surdos pfecte intelligẽtes qñ pupillo non equipartẽ.
18. Mutus et surdus lz perfecte intelligentes non possunt vt alij de iure comuni, nec eẽ tutor, aut patrinus, aut iudex, aut arbiter, aut procurator ad iudicia.
19. Mutus perfectum hñs intellectum, non tamen oio equiparat minori et ideo posset in integrum restitui.
20. Tabellio qualiter cõficere debeat instrumentum de contractu p mutum vel surdum initum remissiue.
21. Mutus et surdus an possint homicidium confiteri vt ex ea cõfessione damnari possint.
22. Mutus et surdus a natura an donare possint.
23. Statutum loquens de loquente epulem vel bãnitum an comprehendat mittentẽ epistolam, et nu. 28.
25. Statutũ puniens igredientem nõ cõplectit existentẽ et emittentem nuncium.
26. Extẽsio et in penalibus fit ne dispositio reddat elusoria.
27. Statutum puniens delinquentem an cõprehendat fieri faciẽtem p alium siue mandantẽ.
29. Quod p me consequi nõ possum qñ possim per alium.
30. Taciti et expressi quando idem sit iudicium.
31. Causa causatum preced t et quandoqz p causato ponit.
32. Stipulatio an p interrogatione sola ponat.
33. Stipulatio an et qualiter genus dicat.
34. Principium est pars rei dignior.
35. Magis dignum trahit ad se minus dignum et pptera si delictum a pluribus cõmittat, inter quos psona ecclesiastica cognitio ptinet ad iudicẽ ecclesiasticũ quo ad oẽs.
36. Stipulatio in quibus casibus fingat. et de intellectu. l. cũ ostẽdimus. de fideiussi. tut. et nu. 38.
37. Stipulationis solẽnitas p consuetudinem remitti potest.
38. Dementatio actuum incontinenti plurimum operatur.
39. Pactum nudum an vestiatur calore iudicij.
40. Actio ex stipulat. i qb⁹ casib⁹ cõpetat lz vba nõ interuenerint.
41. Pupillus qñ stipulari valide possit.
42. Surdus ad motũ labiorũ itelligẽs an valide stipulari possit.
43. Sensus visus est gñalis ad omnes sensus.
44. Infãs qñ auctoritate tutoris possit actũ valide gerere.

STipulatio nõ põt. Diuide totã. l. i. vij. par. put diuidit Bal. et sequunt Doc. vel i. iiij. subdiuidẽdo q̃rtã i. iij. vt diuidit Pau. vel subdiui. est meli⁹ i. iiij. iux diuisionẽ Bar. que diuisio sũme placet. Principiũ aũt hoc vsqz ad §. q plene. ti. d. sm Bar. stipulatio nõ põt cõfici nisi vero qs loquẽte, et sermonis efficaciã itelligẽte, diuide principiũ hoc i. iij. cũ Bar. in prima ponit dcm̃ siue regula negatiua. In secunda illatio ex dcã regu. In tertia cõsiliũ, secũda ibi et iõ tertia ibi si qs igit. premittere potes ad itelligẽtiã viti. par. q̃ par illex. pmittũt. Casũ ponẽs cõsidera q dubiũ pncipale vr an psone de qb⁹ i tex. possint zbere stipulationẽ ex quo vba videtur regri et loqui valẽte, sicut i iuramẽto vel mrimonio, vt J. videbimus. Uel videbat dicẽdũ q satis verba interueniãt si ex pte pmittẽtis adsit, et sic videbat satis fore scdm̃ iuris dispõi, et verificari q sit inde oriuntur obligatio verboz iuxta rubricam, maxime qz vr q lex regrat verba solũ itnitu pmittẽtis ad hoc vt p ipsoz plationẽ clarius cõstet de ipsius pmittẽtis, q obligat, intentione. Tñ zñũ rñdet iur. cõ. pmittẽdo regulã negatiuã cõplectẽtẽ vtrũqz cõtrahẽtẽ. ℭ No. primo qõ dcm̃ est i summario. In quo illa vba et sermonis efficaciã itelligẽte iõ supplẽt vt apte fiat illatio q̃ segt i ver. et iõ, de ssante, q põt itercdũ loq et audit, nõ tñ expedire et itelliget, cũ eius etatis pueri, qd videãt ignorẽt, vulga. l. i. C. õ fal. mo. Itẽ et vt fit bona illatio de furioso eadẽ ratione, licet de eo nõ exprimat i tex. sm Pau. õ ca. Qui Pau. adhuc plura supplet, nã post ver. loqnte, supplet, et audiẽte, vt fit bona illatio õ surdo et absẽte, q possũt loq et nõ audit, q̃ suppletio fuit originalr Jac. õ rau. et refert Imo. Sz tu aduerte, qñuis Roder. nõ dicãt, qñ stãte pcedẽti suppletione, hec ẽ penitus supflua, nã ille q nõ audit sermonis efficaciã itelliget nõ põt, nã cũ sim⁹ i vtroqz loqnte, nõ cõuenit alia itelligẽtia q̃ ea q̃ vbis expssa audita pcipit, et sic nõ nuta, alia vo supplet Pau. nõ vt necessaria ad tex. itelligẽtiã et vbo rũ eius, sz ad declarationẽ mẽe ipius stipulatiõis nõ. n. opant respectu illationis vel alio i ipo tex. ea aũt q̃ supplet, sñt, pcedẽte iterrogatione, p vba cõgrua, cũ itentione zbẽdi, icõtinẽti et sine interuallo. Ad dõ ptereà q Imo. dicit circa primã suppletionẽ, eã. s. nõ fore necessariã, sz et Bar. et Doc. cõiter fiet. Nã dicit vba tex. ex se absqz alia supplicatiõe id iportare, declarãdo et intelligẽdo illa, put itelligit et declarat glo. ij. dũ vbũ loqnte itelligit altero iterrogãte et altero rñdente, nã q nõ itelligit id de quo iterrogat, nõ df iterrogare, et pari mõ q nõ itelligit id de quo iterrogat, nõ df rñdere, iuxta. l. dic pterre. §. totã. ff. de verbi. et l. totã. J. õ ver. signi. q̃ vba Imo. cõcludit et z suppletionẽ Pau. de quo. ff. vt et aduertit ptermĩe⁹, cũ iterrogatio et rñsio psupponãt necessario psentiã, auditionẽ, et itelligẽtiã. Nos aũt q̃uis hãc Imo. opi. et quoquã iprobatã nõ reperiam⁹ dicamus pp ipsã nõ eẽ minus necessariã supplectionem Bar. et Doc. qñ verba tex. vtroqz loquẽte, nõ significãt necessario interrogationẽ et rñsionẽ ex se ipsis, qõ manifesto pz, qz si duo alr loquant q̃ iterrogãdo et rñdẽdo oio vterqz loq df, vt pz i duobus de quo vis loqntib⁹, et si pmissio pcedat, quo casu ẽ pcisũ nudũ sm glo. et doc. l. iurigẽti. §. sed cũ nullã. ff. de pac. nec gẽ q̃ p Imo. facit glo. nã nõ est eius itẽtio dicẽ q verba tex. necessario cõcludãt de iterrogatione et rñsione, sed vult declarare tex. qualr i cõficienda stipulatiõe vterqz loq dicat, nõ aũt vult dicere q dcã ver. ex se magis significãt locutionẽ vtrorũ p viã et modũ iterrogatiõis et rñsionis q̃ aliã, et sic pz Imo. nõ bñ isinuare tex. quo min⁹ necessaria fit suppletio Bar. et Doc. Soci. aũt, et Jas. sunt i noua opi. z Bar. et Doc. cõiter, vz q ex alio nõ sit necessaria pmissa suppletio hoc est pp verbũ expandire in tex. positũ qõ sui nã ex vi illius silabice pdductionis ex, efficacẽ itelligẽtiã denotare dicũt, quorũ sniam amplexus ẽ et pc. me⁹ lz neutrũ eoz referat, sz potius vt nouã põderationẽ afferre videat, et iõ subdit nõ cadere suppletionẽ aliquã vbi se ipsũ iur. cõ. declarat. Uos diligẽtius aduertite, cõsiderate p defensione Bar. et doc. quos i effectu dci Roder. repbẽdũt, nã nõ est verũ q ex significatione et vi dci verbi expandire euitet nõ aliquo necessitas supplẽdi, id aũt verõ eẽ clarissime sic oñdit, nã rõ ob quã Bar. et Doc. pdcãm suppletionẽ eẽ necessariã dixerũt, est q nisi dcã suppletio fiat, nõ põt leg illatio õ qua i tex. ex pmissis vt clarũ ẽ ex pmissis et nõ alr illationẽ fieri posse, et p rñsione ad pmissam Roder. iductionẽ, de verbo expandire, dicatis pmo q nõ pbãt eoz psupposituũ i pposito, q plus significat

ficat verbũ exaudire, q simplex ver. audit. Quinimo sunt iura notissima i qb' eiusmodi verba p simplicib' ponũt, nec plus significãt sue simplicib' vt. l. petitionẽ. §. egredientẽ. C. de adno. diuer. iudi. in ver. ex cõsularis, et i pemi. C. §. i. i ver. ex qsto vt. et i ver. ex pfectũ, et i. §. cũq3 hoc. l ver. ex qstori. i pemi. insti. cũ suis glo. imo fortu' i mã ppria ẽ tex. in. l. v. §. satis acceptio. ff. eo. Ubi tex. mea expõit expromissores. i. q idẽ pmittũt. Imo. plus i exaudio ẽ tex. i. l. i. i ff. ff. ti. l. vbi loquẽs de eo q difficul. ter audit dicit q tardius exaudit, et illũ surdũ nõ posse stipulationẽ 9bere, q ois nõ exaudit, et sic nõ aliud vult pfertim dcõ secũdo loco, q hoc q nõ audit, nã nõ de auditu pfecto, ad qd ẽt tex. i. l. discretis. C. q testa. fa. pos. ibi penit' nõ exaudiat rc. Scdõ ẽt q pmissa nõ vrgerẽt, clare põt rñderi q qñvis admitteremus additionẽ ex denotare pfectionẽ intelligẽtie, Uertũ ois fundamentũ nõ facit, qm i tex. illa verba, qm exaudire rc. sunt 9plata et posita solũ respectu absẽtie, de quo imediate pdixerat, ad effectũ vt tollat tacita ob. qm lz i absente nõ subsit rõ defectus alicuius sensus subest alia hec rõ ipediẽs stipulationẽ. s. q inuicẽ se nõ exaudiũt supple cõtrahẽtes stipulationẽ. Tertio vel si mihi rñdeat q s p eis qsi tollat necessitas pdcã supplẽdi ex vi vel sbi exaudit, cũ sit positũ post illationẽ iã fcãm i tex. vel ipsã illationẽ iã fcãm declarat, et ad ipsã declarãdã ponet p modũ rõis illa sba qm rc. quã illationẽ si male fecisset, nõ saluaret eã dcãm ver. ex audit. ¶ Quãuis tñ hec Moder. opi. et põderatio ex pmissis nullo mõ tñ placeat. Uertũ ois verũ tñ semp visũ fuit q tex. iste tali vel alia suppletiõe idigeat, nã ita supplere nõ est aliud dicere nisi q diminute, mãche, erg3 ipse tex. loquutus fuerit iur. cõ. qd nõ est dicẽdũ, et i iure id fateri ẽ absurdũ, vt i. l. gallus. §. qdẽ recte. et §. idẽ credẽdũ, et §. et qd si tñ. ff. de lib. et posthu. i qb' iuriscõsultũ de sufficiẽtia rephendit, accedit qd alis i sili ait Bar. i. l. i. ff. õ test. et iõ alio vbi etiam scholaris 9siderasi et dixi, et nũc ẽt dico, alr oñdi posse nullã in hoc tex. suppletionẽ eẽ necessariã, et absq3 ea illationẽ optime seq ex pcedẽtib' vera eorũ significatione ispecta. Et ad id clarius

1 oñdẽdũ. ¶ † Presuppono q significatio huius sbi loquor ẽ ipportare nõ simplicẽ verbo3 et vocũ 9plationẽ, put intelligunt Doc. s3 verbo3 9plationẽ cũ itelligẽtia, vt pbat tex. i. l. i. §. pe. ff. ti. i. ibi nã cũ loq possit rc. iũgẽdo cũ pcedẽti, i qb' õ furioso et ifante pdixerat q nõ possint 9bere stipulationẽ quos tñ cõstat loq absq3 tñ itelligẽtia, et pximũ pubertati dicit ex benignitate receptũ eẽ q stipulari possit, ex quo loq põt. ad idẽ. l. seruũ. ff. rẽ pu. sal. fo. et. l. i. §. sufficit. i fi. ff. de admi. tuto. et. l. ser. uo. inuito. §. si pupillo ifanti. ff. ad trebel. et tex. ceteris melior, et ieuitabilis i. l. mulr. ff. eo. i rõe. et facit optime. l. labeo. i fi. ff. õ supelle. leg. q. ll. et plures q facile 9geri possit pbãt eos dũtaxat dici loq q itelligũt, eos vero q pfecte nõ itelligũt nõ dici loq, imo nec loq posse dicũt, ad qd ẽt pulchre ait Uarro li. ij. õ lig. latia. Qr vt imago hõis nõ ẽ hõ, sic i coruis cornicib', pueris pmitus icipiẽtib' fari sba nõ essent sba q loquũt, igit, cõcta dena, subdit, in loqtur, q suo loco quodq3 sbũ iciẽs ponit, et ille ploqt rc. Nec huic pposito ob. tex. i ea. l. i. §. fi. vbi õ surdo dicit q loq nõ põt, et sic nõ cũ itelligẽtia, nã surdus quo ad se loqt cũ itelligẽtia sue loqle quã pfert et ita pcedit ille tex. et qm nõ audit loquelã alterius nõ põt stipulari vt ibi. surd' aũt nõ ifertur hic q nõ põt 9bere stipulationẽ q: nõ põt dici q pp defectũ auditus possit loq cũ itelligẽtia, ẽt suo3 verbo3, cũ itelligẽtia loqle vtriusq3 iterrogãtis. s. ac rñdẽtis altera depẽdeat ab itelligẽtia loqle alterius, et tex. dicit vtroq3 loqnte, ergo q surdus sba pferret ẽt iterrogãdo nõ diceret loq i terminis istis, q: nõ posset dici vtroq3 loquẽte deficiẽte dcã itelligẽtia, et sic ñ eẽt mutua et corespectiua loquutio. Quo pposito p fundamẽto stãte seqt, q cũ iur. cõ. dicat, stipulationẽ nõ posse cõfici nisi vtroq3 loqnte, satis dixit et expssit de loqntib' cum itelligentia ex vi ipso3 verbo3, et sic nõ ẽ opus suppletione pmissa, et sermonis efficaciã itelligente, qm (vt. ff.) q nõ itelligit, iur. cõ. nõ dici loq, et hoc mõ itelligẽdo ex pmisso dcõ optime seqt illatio i ver. et iõ. Et hãc cõstat fuisse verã itẽtionẽ iur. cõ. volt. n. dicẽ q iõ psone de qb' i tex. stipulationẽ 9bere nõ pñt

2 q: ñ pñt loq. ¶ † Et põdera q ita itelligit Alex. i. iij. no. dicẽs notãdum ex tex. q vbicũq3 lex vel statutũ fac mẽtionẽ õ loquẽte debet itelligi de loqnte cũ itelligẽtia, qd dcãm nõ esset verũ si nõ eẽt ex ppria significatiõe sed ex suppletione iuris vulga. rega. q statuta pprie itelligi debẽt. l. iij. §. hec verba. ff. de nego. ges. cũ simi. idẽ expsse dicit ẽt Soci. ff. in viii. col. q illis, lz nalr loquãt, tñ iuris cẽsura dr nõ posse fari. p. d. §. sufficit. imo roborãdo magis hãc itelligẽtiã p locũ ab authoritate dico q recte cõsiderãti p3 Bar. tenuisse hoc qd dicimus, et posteri male eius dcã itellexerũt. Falsũ3 est. n. q Bar. ponat illa sba et sermonis efficaciã intelligẽte p modũ et viã suppletionis, qc. qd dicãt Pau. et Moder. qd ex eo p3, q: alis eius sũmariũ nõ posset dici sũmariũ, q: nihil esset. i. nullũ sbũ ad declarationẽ sed solũ remanerẽt illamet pcisa verba tex. i ipso sũmario, et sic nullũ prius sbũ eẽt i sũmario, qd nõ esset i tex. nã si reliqua sba et sermo. effi. rc. essent p modũ suppletionis remaneret q nihil de eo qd est scriptũ in tex. esset sũmariũ, qd esset ridiculũ q Bar. in sũmario nihil aliud fecerit nisi transcribere pcisa sba tex. et q in sũmario itellexerit supplere, qd ẽt cõuenit q: suppletio cõuenit poni ex sũmariũ et qcquid i sensu est i sũmario diuersis verbis debet esse in tex. q sũmatur, nec ob. q Bar. ppositio iã sũmario et imediate post diuisionẽ ponat hec verba in tex. ibi loqnte subaudi et sermo. effi. intelli. i quo censendũ est se fundasse Doc. nã, stante. vt dcãm ẽ, q eamet sba iã posuerat in sũmario, opus est dcõ secũdo loco itelligere q Bar. intelligat de subauditione, nõ p modũ suppletionis, sed declarationis, et sic cõstat Bar. intellexisse id esse i tex. esse aũt non põt nisi itelligẽdo vt diximus, nec pdcẽ declarationi aduersat illatio q in tex. apparet ad absẽtem, nã ẽt absens nõ dr cũ alio ob ipso absente loq, ex quo alterius absẽtis sba nõ itelligit, et sic ẽt in duob' absentibus nõ 9uenit dicere q vterq3 loquat, ẽt si poneremus eodẽ tpe qmlibet sba pferre, vl cõtinuatim, cũ nõ habeãt eo3 sba mutuũ respectũ, et iõ q: in absẽte videbat nõ ita clare stare illationẽ separatim õ eo posuit iur. cõ. p sba maiorem dubitationẽ denotãtia, vz nec absens qdem, et cõfirmauit rõe, q põt dici posita solius absentis. s. qm exaudit rc. qre cõcludat ẽt quo ad alios cũ pp absentiã inuicẽ se nõ intelligãt et sic nõ põt dici, ẽt cõiũgendo eo3 iterrogationẽ cũ rñsione q vtroq3 loqnte actus fiat, debet. n. cõiungi interrogatio cũ3 rñsione ad hoc vt cũ intelligentia rñsio reddita dicat. l. si defensor. §. i. ff. de interroga. ac. Cõcludo ergo dcãm suppletionem nõ esse necessariã, nõ tñ p rationẽ Imo. vel Moder. sed pmissam. Ex quibus omnibus habemus has conclusiones, prima ad primam partem tex. in. l. i. in prin. ff. de verbo. ob.

1ª Non est necessaria suppletio quã Doc. dicunt fecisse Bar.
2ª Ratio Imo. idem volentis non est bona.
3ª Nec ratio Modernorũ, Senensiũ, Papiensiũ, et sequaciũ.
4ª Noua ratio affertur et susti inebitur.
5ª Nulla suppletio Pau. et aliorũ' ad dcãm tex. est necessaria.

¶ No. ij. ibi nisi vtroq3 loqnte, q ad esse et de sobstantia stipulationis requirunt sba, ad qd ẽt. l. i. §. verbis. et. l. obliga-

3 tionũ vers. verbis. ff. ti. i. et insti. eo. in prin. ¶ † Id aũt de essẽtia alicuius dr sine quo id in esse deduci nõ põt, vt p Bar. l. p latã. C. de sen. Bal. in. l. vniuersa. C. de preci. Impera. offer. vt pciũ in 9tractu emptionis. l. pcã cõuentã. ff. de 9hen. emp. §.

4 pciũ, insti. de emp. et vendi. ¶ † Et ad pfectionẽ intelligentie põderandũ est in hoc tex. verbũ põt, pposita ei negatiua, que ois pcisam necessitatẽ denotat et priuat potentiã ab actu, vt. d. glo. in. c. i. i ver. nõ põt. de regu. in vi. et firmat Bar. in. l. Gallus. in prin. ff. de lib. et posthu. et sic reddit actũ i cõtrariũ fcãm nullũ fm Bal. i. l. fi. in viii. col. C. de fideicõ. et. l. i. ff. de inoff. tup. ẽt si partes expsse vellẽt et cõuenirẽt q actus valeret, vt esset stipulatio sine verbis. ¶ † Quũ legi idncũi aliqd p forma nõ põt renũciare, vt ẽ glo. ordi. in. l. a diuo pio. ff. de ri. nup. facit. l. finalẽ. ff. õ pl. ver. ¶ † Lz aũt ex verbis, et eo3 sensu pficiatur stipulatio et obligatio oriat, vt est glo. no. i. l. nõ figura. ff. ti. i. hoc tñ ẽ itelligẽdũ, vt. d. Areti. et post eu3 Moder. (lz tacito authore) vt verũ si partes stipulari voluerũt. Quod i dubio psumitur qñ pcedit iterrogatio et seqt rñ. Sz si appareret de partiũ voluntate q stipulationẽ eẽ noluerunt, lz pcesserit iterrogatio et sequuta fuerit rñ. nõ emanat stipulatio, sz pactum nudũ, vt ẽ glo. no. in. l. iurisgẽ. §. sed cu3 nulla. ff. de pac. vel3 .d. nudũ pcũm eẽ qñ 9bẽtes id volũt, sentiẽs ẽt si p modũ stipulationis fuit initũ qd e loqntis sba oñdũt. Pro qua. d. Areti. eẽ casũ i tex. p ipsã glo. adducto. i. §. qd fere. ea. l. vbi id pbat optie, fm verũ itelligẽdi modũ, p Bar. dcãm glo. seqntẽ, approbatũ. Quã ẽt sequut' ẽ Bar. i. d. §. s3 cũ nulla, alis igitur nuda. reiecta opi. pet. 9riũ3 tenẽtis i. l. legẽ. C. õ pac. pterea eã dẽ approbat Bal. i. l. cũ qs. C. de iur. et fac. igno. i repe. facit ẽt tex. i. l. obligationũ substõ. §. fi. ff. ti. i. et q: tunc a stipĩone abest

cōsensus qd eā sic ad oēs ꝯnectiones necessari⁹. l. i. ff. de pac. facit ff. reg. q actus agētiū nō opaʒ vltra eoꝝ itētū. l. nō oīs. ff. si cer. pe. lʒ stāte q verba sunt de substātia stipulationis vt i hoc tex.

7 ¶ †Mocrit no. Areti. qd si pñs pñti det scripturā seu epl'am i qua iterrogatio cōtineat, ⁊ similr p scripturā pñs pñti det rñ sionē, an absq alia locutiōe stipulatio formari possit: Quā. d. ēē nouā dubitationē, qd tñ (ꝑut Moder. aduertūt) nō ē verū, cū p Bal. hic. ⁊ sic ab ātiquo tacta fuit. In qua. q. d. ex duob⁹ videri rñdēdū affirmatiue, pmo p tex. i. l. nō figura. ff. ti. i. vbi dicē vr, nō min⁹ valere scripturā ad oblonē iducēdā, q ipa v̄ba. Nec pōt q dicē cuitādo iductionē, q illa. l. itelligit ꝺ oblígatiōe lraꝝ, qm ſm Bar. ibi ⁊ pet. i. l. i ꝯscribus. C. de nō nu. pecu. illa lraꝝ oblo ñ erat ꝺ stoꝝ. iur. adhuc cognita, phēt p tex. i. l. i. l. pn. ff. ti. i. vbi iter modos qb⁹ qs ex ꝯcu obligat, nō ēnumerat iste lraꝝ oblonis. Scdo p tex. i. l. solēt. §. si. ff. de off. pcō. vbi pbat, q ille q eplam legit audire vr, ibi audi qd senti m⁹ vetus pũerbiū est ⁊c. nā si ille q legit vr audire, vt ibi, seqt q q mittit vr loqui, ⁊ sic supposita p̄ſētia seqt q pñs pñti epistolā vt. ff. dādo, loq vr. Facit ēt aīr ille tex. vū. d. cuius eplē v̄ba hec sunt, ⁊ q epla loq dicat ait Bar. i. l. vnde rō. ff. de dona. ſm Moder. i si. i ver. ꝯfitat sed expssius i. d. l. emptor. §. lucius. ff. de pac.

8 ¶ †His tñ nō obstātib⁹ ꝯ. d. credere veri⁹ ipse Areti. p tex. i. l. si titius, cū glo. ff. de cōsti. pecu. vbi ſm cum epla fuit a pñte pñti data, vt fieri pōt ſm Bar. i. d. §. lucius. ⁊ eādē i. d. l. vnde rō i si. ⁊ tñ ibi iur. cō. dixit q si itercessisset stiplo fieret nouatio. ⁊ sic pʒ q lʒ epla a pñte pñti data fuerit nō iducit stipulatio, lʒ verba expssa iteruenerint qd. d. dar ibi sentire Bar. vbi ēt p Pau. de ca. q tñ tex. ſm Moder. nō pbat intētū Areti, qz q illa epla fuerit a pñte pñti data est diuinare, imo v̄bū emisit in pn. l. positū, ꝯriū innuit, si. n. data fuisset, dixisset, dedit, nec illud de stipulatione facit, qd vr presuponere partes fuisse pñtes, ⁊ i terminis i qbus posset fieri stiplo, qz pōt tex. ille intelligi si alr stipolatio itercesserit, non aūt i ꝑe emissionis eplē, ⁊ hec ē vera itētio glo. ibi i ver. stipulatio. Tu alr ⁊ clarius, rñde, q posito q partes pñtes fuerint, tñ adhuc termini ill⁹. l. nō faciūt ad ꝓpositū, qm illa epla cōtinebat solā ꝓmissionē, ⁊ iō ēt q hēt vim locutionis nō pōt iportare stipulationē nō. n. p̄suponit ⁊ minus cōstat ibi p aliā eplam fuisse fcām interrogationē. Ex alio tñ fundamēto p ipsum Areti, addūcto dictū eius verū, fatent Moder. i. p tex. i. l. i. ff. qd vi. fu. Ubi et diuersis penitus ponūt isto cōtrahere p nūcium vel eplam, vel verbis, lʒ in ea. l. eūdē effectū inducāt ad qd adde tex. cōcor. in. c. vbi periculū. §. nulli. de elec. li. vi. quā cōclu. optime pbat hic tex. vt pōderat, ⁊ ꝓbe, Soci. qz alr mutus ⁊ surdus sciētes scribere stipulationē ꝯhere possent.

9 ¶ †Nec huic cōclusioni ob. tex. in. l. nō figura. qm qcquid ibi dicat Bar. post pet. vera est itelligētia glo. quod in iur. stoꝝ cognita foret lraꝝ obligatio pbat ſm Areti. tex. in. l. ij. §. creditū. in ver. verbis, put vno mō cōiter ibi approbatio itelligit, si cer. pe. ff. Sʒ ꝑalus itellectus nō vr verus ⁊ iō tene q nō erat cognita p fūda. Bar. q̄uis p opi. Aret. aliqualiter faciat tex. l. i. cōsensu ibi neq verbis neqs scripture vlla solēnitas. ff. ti. i. vel alr rñ. q ēt si dcām Bar. p̄suponat verū oīo nō facit ille tex. ꝯ p̄missaʒ cōclusio. qm illis verbis nō minus ⁊c. nō vult dicere q lris sicut verbis nascatur obligatio verboꝝ, ⁊ sic stiplo, ⁊ iō seqnt illa v̄ba nō minus valet ⁊c. qm ſm Bar. sensus est q ex obligatiōe lraꝝ nascit pctūm nudū, ⁊ iō vr q nō minus valet qd lris q qd vocibus lingua figuratis significat, hoc est q sicut vocibus lingua figuratis pctūm nudū significat, vbi ab altero, nō ab vtraqs parte verbis fit significatio eius qd agit, ita vbi lris, poterit latius declarare ēt si ab vtraqs parte nō tñ in forma stipulationis iuxta p̄allega. glo. i. §. sed cū nulla. licet id nō videat velle prec. meus dicēs, vt ꝓxi. nō ab vtraqs ⁊c. Tertio mō pōt illius. l. decisio euitari, qz itelligēdo eam vt loquat i ꝓposito. q. terminis opus est intelligere q loquat de scriptura fcā a pñte pñti, quod, vt. d. prec. me eēt diuinare, ⁊ intelligere simplr, ꝓbaret q p eplam iter absētes posset cōfici stipulatio ꝯ hāc. l. lʒ tu ꝯsidera, nā Areti. ⁊ Moder. nō allegāt illā. l. ad pbādū q sit ibi casus q p scripturā stipulatio fieri possit, sed ad pbādū ꝯlōptū gnālr q nō minus ⁊c. ⁊ sic fundat dū ibi vr, in rōe ibi, quatenus. i. qz placuit nō minus ⁊c. Quo stāte infert q posito q p lras iterrogatio fiat ⁊ rñsio seqnt vr q valeat actus in modū stiplonis qm ibi dicat. l. nō minus valere actū scripture q̄ v̄bis. Quarto mō rñdet Jas. q ibi legt in casibus in quib⁹ v̄ba nō sunt ꝺ forma substātiali actus vt sunt i stiplone p hūc tex. nā vbi aliqd reqrit p forma nō sufficit seruari ex pollēs vt p Alex. l. i. ff. de lib. ⁊ posthu.

10 ¶ †Tu autē qnto mō rñdeo, dicas q tex. ille nullo mō meret allegari ꝯ p̄missā cōclu. nec ꝯ ipsaʒ i aliquo facit lʒ pot⁹ ꝓ ea recte eū itelligēdo, dico. n. qcqd ibi velit glo. ⁊ hic doc. sentiāt, q difficultas circa illā. l. ⁊ eius itelligētiā igerit ex mala intelligētia illius dictionis q̄tenus in tex. posite quā glo. valde iprobādo, exponit p qz. Talē aūt expositionē ⁊ iprobationē nulla rō suadet, q nō ē faciēda. l. non alr. ff. de lega. iij. cū simi. significatio aūt ꝓpa illius dictionis ē idē iportare, qd i quātū, vt late p glo. ⁊ Bar. l. i. in pn. ff. de no. oper. nunci. ⁊ p glo. expsse dicētē q illa ē ꝓpa significatio, l. i. si vnus. §. pcā. ff. de pac. vbi ēt tex. ibi ne experiar iterdcā vsi vt q̄tenus publicā cām cōtingit, pacisci nō possumus, itē in. l. q̄tenus cuiusqs iteresse in facto nō i iur cōsistit. ff. de reg. iur. ⁊ isti. de actio. §. sunt p̄terea. Ita ꝓprie intelligēdo tex. ille ē facilim⁹ ⁊ nulla ex parte p̄misse cōclusioni aduersat, ordo aūt est quatenus. i. in quātū placuit. i. nobis seu iurisl atoribus, fide quaten⁹. i. inquātū a iure receptū ē, nō min⁹ valere qd scripture, q̄ q vocib⁹ lingua figuratis significat (⁊ declarādo potes exēplificare in cōstituto, iussu ꝓdictione, ⁊ simi. in. l. i. qbuscūqs. ff. eo. ti. ⁊ post redi ad principiū. l. nō figura ⁊c. ⁊ sic i effectu vult tex. declarare vnde ꝓueniat sensus ad ostendēdū q etiā tunc obligatio ex consensu prouenit ſm tex. illius tituli. Hunc verū illius l. intellec. arbitror. quē adhuc ꝓprobo qz intelligēdo vt glo. ⁊ Doc. intelligunt, opus est dicere q ibi sint due partes dictū et ratio, que ratio ⁊ secūda pars sit ibi quatenus ⁊c. Cui expositioni conueniret verbum significaretur, sed deberet esse significatur, ratio autē predicta non conueniret, ne congrue applicaretur dicto, vt de se patet. ex quibus tenui alias sem. xvi. annis has conclusiones.

Nemo scribētium hacten⁹ intellexit. l. non figura. ff. de actio. ⁊ obli.

Ad dictam. l. nouus ⁊ verus intellectus dabitur, ⁊ susti nebitur.

Quem intellec. nuper reperij sentire hic Alcia. col. ij.

¶ Ad. l. solēt. §. si. licet ipse Areti. nō respondeat, respondēt Moder. q quatenus probet q p epistolā quis loqui dicatur, id est iproprie, ⁊ sic non est verū q verba, proprie, interueniant. Adde tu tex. optimum ad probandū q p epistolā quis nō loquitur, in. l. miles ad sororem. ff. de lega. ij. ibi ac si defunctus cū eo loquatur, quē p̄cario remunerat cōclosio igitur stat firma q p scripturā inter pñtes stipulatio nō cōtrahitur. Uide tamē Sali. v. no. tentātem respōdere ad funda. d. Conclusionis nō tamē sufficienter p̄sertim qa cōtra tex. verba in. d. l.

11 miles est rñ eius. ¶ †Dicit tamē hic Soc. q si qs iterrogat⁹ diceret ꝓmittis mihi q in hac scriptura cōtinetur p̄senti, ⁊ ille ea lecta, respōderet ꝓmitto, stipulatio de cōtētis in ipsa scriptura cōtraheretur, ar. no. p Bar. in. l. si ita scripsero. ff. de cō. di. ⁊ demō. quod mihi placet per tex. ibi, cōprobo per tex. l. certum. ibi cū demōstratione ⁊c. ⁊ ibi nihil referre ait ⁊c. ff. si cer. peta. ⁊ per glo. in. l. que extrinsecus. ff. eo. Item in sententia in qua requiritur expressio verbis. l. i. C. de sen. ⁊ tamē valet per relationem ad petita in libello. l. in summa. ff. de re iudi. Id tamen quod ex hoc tex. notauimus videlicet q verba sunt necessaria ad esse ⁊ de substantia stipulationis procedit in vera stipulatione in ficta autem secus, prout in caso. l. cum ostendimus. in si. ff. de fideius. tuto. ⁊ alijs de quibus. ff. videbimus, post Bar. ⁊ alios. Habemus ergo ex tex. ⁊ premissis casum in

12 quo de actus substantia verba sunt necessaria. ¶ †Secūdum posuit pro hic Pau. i. in iuramēto dicens id voluisse Bar. dixit etiam Sali. post Cyn. in. l. qui iurasse. ff. de iure iur. vbi tenet per tex. in auctē. de man. p̄nci. in. §. sed neqs. Qui ſm Areti. hic optime probat mandatur. n. ibi presidi q prompte non deferat verba. ⁊ exponitur per ipsummet tex. i. iusiurandum, facit optime glo. diffiniens iuramentum in summa. xxij. q. i. dum dicit iurare est aliquid deo teste, dicere. Et iuramentum esse vocem iurantis. Ad idem hoc tenens Ludo. hic allegat glo. ⁊ ibi Barto. in. l. et per iusiurandum. in principio, infra de acceptilatio. ex quo infert Pau. contra communem ⁊ obseruatam practicam deferentium iuramentum per solam tacturam scripture, absqs eo, q loquantur. Debet. n. tangens scripturam dicere ⁊ ita iuro. ⁊ sic copulatiue ꝗꝗ hec duo requiruntur, verba, ⁊ scripture tactus. Hoc se

candam

eandem requiri probat tex. in dic. l. in ver. porro. i verbo tacte. de here. ꝑ glo. in. c. ut circa in ver. corporali. vbi Doc. de elec. li. vj. Et per scribentes. in. c. si. de iuramē. calu. Vñ ex hoc dicit tenendū memorie qꝫ siquis vellet aliquē a periurio excusare fortē posset ꝓbādo qꝫ nō fuit loquutus qꝫ nō diceretur iurasse, ꝯ ꝯsequēter nec periurus. Et pari rōe posset inferri fm Moder. ad infrigendas renūciationes futurarū successionū, iuxta. c. qꝫ uis de pac. in. vj. ꝯ alienationes rerum dotaliū cū cōsēsu ꝯ iuramēto mulierū iuxta. c. cū cōtingat, de iuriur. ꝯ. c. licet mulieres eo. ti. li. vj. Licet tñ ita dicāt Pau. ꝯ Ludo. ꝯ Areti. post Bar. ꝯ Gui. Atiū Cy. post. Jac. de rave. ꝯ Pet. in auc. sacramēta pube. in. ij. q. C. si aduer. vendi. tenēt ꝯ. Jmo i iuramēto de substantia verba nō reqri. Quū fm ipsos nō ē in iure aliꝯ ꝯtractꝯ ꝓter stipłonē in quo verba necessario requirant̄. Jō dicunt ēt muta iuramētū valide ꝑstari posse. Quoꝝ opi. adhesit Bal. i rub. .ff. ō iureiu. ij. col. licet de ꝑdictis mētionē nō faciat, ex hoc deci dēs qꝫ mutus, si talis ē vt intelligat, iuramētū ꝑstare pōt. Quā opi. ēt sequutus est Abb. in rub. ō iuriur. put ꝑdicta oīa refert hic Areti. licet qdā tacito authore referētes sibi ascribere videātur. Addētes qꝫ Pau. ēt rep̄ rebēdens Bar. in. d. l. qui iurasse. dixit, idē qō Bal. mutū vz iurare posse. Cōfirmās ex dicto gl. in. c. testes. iij. q. ix. volētis mutū posse testificari, dūmō scribere sciat, ꝯ per Doc. in. c. de testi. extra de testi. Nā qui testimonium fert iurat. l. iurisiurādi. C. de testi. ꝯ. c. tuis. ꝯ fraternitatis. extra ō testi. Areti. hic ꝯ pari mō Alex. ꝑ cōcor. distinguunt. Aut fumus in valēte loqui ꝯ verba sūt de substātia iuramēti ꝑ allega. ꝑ hac pte. Aut in muto ꝑ allegata ꝑ alia pte sicut in simili traditur distinctio in matrimonio. in. c. tue. de spōsa. ꝯ pꝫl. dicet. Quā cōcordiā, vt ēt aduertit Prec. meus, potuerūt habuisse a Pau. in. d. l. qui iurasse. Procedit aūt dcā cōcor. optime tenēdo opi. qꝫ in matrimonio verba de substātia reqrant̄ in loq valēte, put vult glo. in. l. cū notissimi C. de prescri. xxx. vel. xl. an. de quo ꝑ Doc. in. d. c. tue. ¶ Demus qꝫ qd ipi dicant ten; in vtroqꝫ ꝯtrariū qꝫ nec in iuramēto, nec in matrimonio ēt in loqui valētibꝯ verba necessario requirātur. Et quo ad iuramētū non ob. tex. in. d. ꝯ. sed neqꝫ qm fm Prec. me. pōt, si qs velit bene partē tenere, licet eā nō firmet, rūderi dupłr, vel qꝫ loquitur de verbis q̄ in scō ad declarationē, ꝯ nō de necessitate interuenerūt, vel qꝫ loquit̄ ꝯsiderato eo qō frequētꝯ accidit. iuxta. l. nā ad ea. .ff. de legi. Et ita subdit hoc duplici mō posse rūderi ad. d. l. ꝯ per iniurādū. Tu his rūsionibus nō admissis, qꝫ nimis gñales ad. ꝯ. sed neqꝫ rūde clarius inherēdo intelligētie simꝯ tex. tradite, ibi per. glo. i. Tex. n. ille loquitur de verbis q̄ dat ꝑses ei, q ad ecclesiā cōfugit, qbꝯ verbis ꝯcedit̄ securitas, quā vulgo salucōductū nūcupamus, ꝯ ea securitas q̄ fit ꝑmissione ꝯ verbo presidis appellat̄ ibi iniurādū, ꝯ ꝯsistit in solo verbo ipsius ꝑsidis ꝯ eo solo firma ē. Jō in illo tex. sepius dicta securitas ꝑ nūcupationē verbi denotat̄, vt ibi sub nūcupato verbo, ꝯ ibi datū verbū custodiēs. Jtem ibi verbo vbiqꝫ seruato. Ac ēt ibi dato verbo absolute renūciare. Cui dationi verbi forte accedebat iuramētū licet in tex. nō appareat, vel appellat ibi id verbū iniurādū ꝑꝑ maximā firmitatē, qm emanabat a preside, prout vult ibi. d. glo. in fi. allegās. l. si alterius. C. si mi. se maio. dixe. Quicqd sit quo ad rōnē ē clarū qꝫ tex. ibi de talibus verbis. i. securitatibꝯ loquit̄, nō aūt de iuramēto cui verba intelligat necessario inesse, licet talia verba iniurādū ꝑmissa sine alia rōe nūcupet, ꝯ iō expositiue loquitur verba. i. iniurādū ꝯc. Quo mō intelligēdo, quē tñ allegātes hic illū tex. nō videt̄ gustasse, nō facit ꝑ tenētibus in iuramēto requiri verba. Posset forte attentari mēdosū antiquus fuisse ꝯ eē dictionē illā ꝯ loco eius eē debere iniurādi, quo mō tex. eēt facillimus ꝯ nihil faceret ad rē. Nō au deo firmare, qm exēplariū glo. ac Doc. authoritas repugnant. Ad. d. l. ꝯ ꝑ iniurādū, qꝫ ibi nō tollit̄ acceptilatione, qm (vt ibi dicit Bar.) ē oblig. ō ꝯtracta iure ciui. ꝯ sic nō mirū qꝫ ꝑ stiplonē tollat̄, iuxta. ꝯ. itē ꝑ acceptilationē. insti. qui. mo. tol. ob. cū cōcor. Nō aūt iō qꝫ reqrant̄ verba, Jmo posito qꝫ reqrerent̄ olo nō seqret̄ qꝫ eēt stipulatio ꝯ qꝫ ꝑꝑea ꝑ acceptilationē oblig. ex eo tolli posset, sed iō tolli pōt, qꝫ vt dictū ē oblig. ē iur. ciui. ꝯtra qō bñ ꝑbat ille tex. Ad authoritatē glo ꝑallega. in sūma. xxij. .q. i. pōt rūderi. qꝫ nō ꝑbat suū dictū aliq̄ lege vel rōne. † Quo 13 aūt ad matrimoniū, tenēdo, vt. ff. dicas qꝫ imo (q. quid dicāt hic Moder.) cōis opi. ē hec quā tenemus, in. d. c. tue. fm Abb. late ꝯ glo. in. d. l. cū notissimi. Cōtra quā, ꝯ p̄s cōi, solitus suz facere hoc fundamētū, ni fallor, inenitabile. Nā cōstat matrimonium ꝑ procuratorem contrahi posse. c. fi. de procu. li. vj. sed in mandato, ꝯ sic constitutione procur. non requirantur verba. l. .i. ff. de procur. l. i. ff. man. ꝯ insti. de obli. ex cōsē. ꝯ. i. ergo i matrimonio non sunt necessaria verba. Nec qcqꝫ valeret si qs diceret, qꝫ in tali casu forte verba procuratoris eēnt necessaria, sicut ē in simili hic de serui verbis in stipulatione. Nā id procederet ē quādo cōstaret ꝑ iura expressa matrimoniū, nō posse cōfici sine verbis, quo stāte, si staret sequeret̄ qꝫ nec mutus per se posset ꝯtrahere matrimonium sicut hic in stipulatione. quod est falsum ꝯ ē in. d. c. ideo nō bona parificatio. Jtē ad id qꝫ verba nō sint necessaria ē ēt bonus tex. in. c. cū apud de spōsa. pōderādo gñalitatē rōis, ac ēt qꝫ dicit sufficere cōsēsuz, nā vt ēt. d. Ab. i. d. c. tue. illud dicitur sufficere, quo posito, nihil deest ad substātialz actꝯ fm glo. no. in. c. statutū de rescri. li. vj. Quā opi. tenuit ēt Areti. sibi ꝯtrius in cōsi. xix. in primo dub. subtiliter inductꝯ ꝑ ea .d. c. cū apud, qꝫ ibi ex vi regule gñalis. i. qꝫ edictū de ꝯtrahēdo matrimo. est prohibitoriū, respōdetur mutū posse contrahere. Rūdet ēt ad. d. c. tue, ꝯ. d. eā opi. qꝫ ad ꝑbandū matrimo. non requirantur verba tenent cōiter ibi Moder. Et qꝫ sine dubio est vera. ꝯ hic Moder. Tbaur. Jn ea tñ disputatione nō est ignorādū qꝫ qdā sunt casus sine dubitatione. Primus qñ ō matrimonio ꝑsumpto, sine ꝑsumptione iuris ꝯ de iure, vt in. c. is qui fidē. eo. ti. sine iuris tñ, vt. d. c. cū apud. Et ꝑ glo. i. in. c. fi. de spon. impub. in tali. n. nō requiri verba ē indubitatū. Secūdus in matrimonio vero in foro poli seu cōsciētie, in quo pariter clarū est verba nō requiri, vt. d. c. tue. ꝯ. c. tua nos. de spōsa. Tertius pariter clarus in loqui nō valēte, vt. d. c. cū apud. ꝯ. d. .c. tue. Jn q̄rto ergo ꝯ vlti. i. in vero ꝯ loqui valēte ꝯ quo ad forum iudiciarū dubitatio remanet, ꝯ Doc. dissensio, de qua. ff.

14 † Ex premissis ergo non habes nisi vnū casuz, de q̄ hic in tex. in quo de substantia verba requirunt̄. Secundus est in arrogatione. l. ij. ff. de adop. Tertius in autho. tutoris. vt ꝑ gl. ꝯ Bar. .l. ij. ff. de autho. tuto. Quartus in sniā iudicis vel Arbitri. vt in. l. i. ꝯ. ij. C. de sen. ex per. reci. Quintus in heredis institutione, si testamētum sine scriptis fiat, vt. l. heredes palā. in prin. ff. de testa. Sextus in depositione testis, vt. l. ij. ꝯ. i. ō de testi. qō intelligēdū est si loqui valeat, mutus. n. scribendo testificatur .c. testes. iij. q. ix. Septimus in sacramēto Baptismi in quo verba ꝯ elementū aque sunt necessaria. vt in. c. i. ꝯ pe. de pe. de bap. Octauus in crismate in q̄ verba ꝯ liquor, vt in. c. i. de sac. vnct. Nonus in sacramēto eucharistie, vt in. c. cū more. de celeb. missa. Decimus in confessione ꝯ absolutione, vt in. c. quem penitet. de peni. dist. i. Undecimus in sacramento extreme vnctionis ex parte cōferentis, vt in. d. c. i. de sac. vncti. Duodecimus in sacrorum ordinum collatione. c. i. de serui. Ubi licet sit in forma stipulationis, tamen non est stipulatio ex quo respondens nihil promittit sed attestatur, ꝯ sic videtur confundi l. vj. Decimus tertius in eo qui Baptizatur ꝯ loqui valet. c. cum ꝑ paruulis de consacra. distin. iiij. quem sin. d. Ludo. in. lv. fin. ꝯ no. i. c. maioris circa fi. de baptis. quod differt a. vij. de quo. ff.

15 ¶ † No. iij. ibi neqꝫ mutus ꝯc. Mutū, surdū, ꝯ infantē equiparari. Quod in actu de substantia requir. verba in dubie procedit per tex. hic, ꝯ sic nulla cadit eo respectu disputatio. l. ancillę. C. de fur. l. ij. C. de sacrile. Jn alijs aūt casibus ꝯ alia materia est difficultas, in q̄ Bar. hic prope fi. distinguit duos casus. Aut enim loqmur de muto ꝯ surdo qꝫ nihil intelligit ꝯ. d. equiparari furioso ꝯ infanti ꝑ tex. in. l. fulcinius. ꝯ. adeo, ibi ꝯ i ceteris qꝫ curatorū ope iuuāt̄ur. ff. quibꝯ ex ca. in pos. ea. iuncto eo qō hꝫ i ꝯ. i. insti. de curato. ꝯ in. l. debemus in fi. cū duabus seq. ff. de priui. cred. ꝯ. l. cui corā in fi. cum seq. ō de postu. hic allegatis ꝯ inductis per Alex. ad ꝑbādum qꝫ equiparant̄ furioso. Quo stāte cōsequēter ēt equiparant̄ infanti, ex quo infans ꝯ furiosus equiparantur. l. infans. ff. ō sicar. qꝫ tñ. l. nō allegat Bar. qꝫ nō erat opꝯ cū hāc equiparationē ꝑbet tex. i. d. ꝯ. adeo ibi, qꝫ oīs staťꝯ eiꝯ ꝯc. Et. ꝯ. pupillꝯ insti. ō inuti. stipu. Clemē. i. ō homici. Aut loqmur ō muto ꝯ surdo ꝑfecte intelligētibꝯ ꝯ equiparant̄ pupillo fm ipm Bar. allegātē ad hoc. l. suo fuito. ꝯ. si pupillo. ff. ad treb. qꝫ. d. el ad id valꝫ no. ꝯ iō sicut i pupillo i actibꝯ ꝑ eū agēdis tutoris authoritas reqrit̄, ita i muto authoritas Curatoris, ꝯ qō ꝑbat. d. ꝯ. si pupillo i muto. Jdē subdit Bar. eē i surdo penitꝯ nō exaudiente, cū ēt ipe curatore idigeat. ꝯ. sed ꝯ mētecaptis insti. de cura. Subdit tñ qꝫ si eēt talis surdꝯ qꝫ lz nihil audiret, eēt tñ tāte ꝑspicacie qꝫ alr ꝯ hoꝝ sēsū ꝑciperet, qꝫ ꝑ auditū, ita qꝫ lz nō audiret nō ipediret tñ suis negocijs supe, vt ponit exēplū i eo, qui pp

ingenij sui perspicaciam per motum labiorum loquellam aliorum intelligit, prout refert fuisse quendam dominum Lelius Gabrielis de eugubio, Talis nō indigeret curatore q̄uis oio non audiret articu. l. quesitum in fine. ff. de re iudica. qui tex. ab vniuersali facit, sed cū sermones circa particularia sint veriores, lz circa vniuersalia sint faciliores fm Philosophum. ij. ethi. tñ ad de meliorē tex. in. d. §. i. de curato. a rōe cessante, fatet tñ Bar. q̄ oio stipulari nō posset p tex. hic. Quatenus Bar. ponit dictā distinc. de muto & surdo, q̄ nullo mō intelligētes eqparant īfanti. Perfecte aūt intelligētes pupillo. Doc. i secūdo mēbro nō approbāt dictū Bar. Cōtra ipsū. n. tenēt Bal. An. Jmo. Pau. de ca. dicēs mirari q̄ id dixerit Bar. Ludo. & demū alij cōiter. Qm̄ Jmmo mutus & surd⁹ pfecte īntelligētes eqparētur maioribus, melius ēt dictū q̄ habētur sūt & iudicanē vt alij maiores. id aūt ex plurib⁹ deducūt, possunt. n. adiꝛ hereditatē. l. muti. in prin. ff. de acqui. here. Pupillus aūt solus nō. l. pupillus si fa. ri. eo. ti. l. potuit. C. de iur. delib. Jtē bonoꝝ pos. agnoscē, vt. l. fi. ff. de bono. pos. infan. dela. Et tñ pupillus solus nō. vt. l. bonoꝝ. C. q̄ admit. Jtē alios actus gerē, de qbus in. l. mutus. ff. de pcur. i. l. discretis. C. q̄ tes. fa. pos. & ꝑallega. e. cū apō i. l. mutus. ff. de iur. doti. īscrip. l. neqꝫ. C. de pcur, l. q̄ etate. ff. ō testa. & l. in spōsa. ij. ff. de spōsa. ec. c. ipuberes. de spōsa. ipub. Preterea pbāt p id qd̄ iura disponūt i delictis, nā nō reperiē iuē cautū q̄ mutus & surdus in faciēdo deliquētes excusenē, ad hoc vt mitius puniēnē. sicut minores. l. auxiliū. §. i. ff. de mino. & hē in. c. i. & ij. Extra de delic. puer. Nec i dlictis i omitēdo q̄ penitus excusenē sicut minores vt. l. ij. C. si aduer. delic. vbi p Doc. Jmmo ꝯtrū q̄ nō parcē muto vt. l. si qs i grani. §. muti. ff. ad sillā. Et id ꝯ sepius tenet Bar. in. d. l. cui coꝝ in fi. & in. d. l. fi. in pri. de bono. pos. infā. & fur. dela. & ibi allegat. d. §. si pupillo qd̄ ē mirū, & idē ēt vult ipe Bar. in. d. l. motū. ff. de acq. here. p. d. §. q̄uis ibi varias ab his q̄ dixit hic. Quo ad pmū mēbrū dicit. n. q̄ motus & surd⁹ eqparant pupillo, qñ nihil intelligit. Jn quo melius logē hic & in vtroqꝫ mēbro melius in. d. l. fi. put ēt. d. hic Alex. Et sic habes q̄ Bar. i his trib⁹ locis tripli variauit. Et p hac opi. q̄ mut⁹ & surdus pfecte intelligētes i alijs pter stipslonē eqparētur maiorib⁹, seu iudicenē vt alij maiores facit tex. hic cū glo. i ver. & erit, vbi mut⁹ solus pōt iubere p stipslonē pmitti, pupillus aūt nō sol⁹ sz cū tutoē, vt. d. glo. & sic nō eqparaē pupillo. Ad tex. i quo hic se fūdat Bar. rñdēt Doc. q̄ īmo ibi ē tex. ꝯ ipm Bar. q̄ imo mut⁹ recte intelligēs possit solus mutu cōsequi restitutionē fideicōmissi, put illū tex. ipsemet Bar. ꝯrius intellexit. in. d. l. cui coꝝ in fi. & in. d. l. fi. & d. l. motū. Et volūt Bar. & Doc. pōderaē illū tex. i ver. qd̄ aliquaten⁹ circa mutos ec. Preterea iqnātū cōparat abūti mutū itelligēte, in quo abūte q̄ nō reqraē curatoris authoritas ē certissimum. Nec facit in ꝯtriū dictio aliq̄ten⁹, qm̄, vt. d. ibi glo. significat, q̄ lenius fieri pōt, q̄ in īfante, & ppea. d. aliq̄tenus, qꝛ nō ita explicite & clare fieri pōt i muto pfecte intelligēte pterq̄ si audit⁹ capax nō sit, sicut i nō muto, qꝛ eius aius q̄ velit heredē cogi & sibi restitui ē mutu pcipiēdus, sicut p nūciū. d. pcipi alum abūtis Saluare tñ voo casū Bar. nitiē hic Cuma. qñ vz ēēt talis mutus q̄ pfecte itelligeret, nō tñ suā pfectā itelligentiā demōstrare posset, tūc. n. pupillo, nō maiori eqparād⁹ eēt. Quā saluationē Moder. Post Pau. cōiter reiciūt. Tū qꝛ si poneremus itelligeē nihil obstaret nec obstaē posset qm̄ nutu significaret supra. l. itē q. ff. de pac. cū glo. i ver. mutus & glo. in. §. si qs ita i ver. annuisse. J. eo. Tū ēt qꝛ nō pōt pcipi eū hr̄e bonū intellectū, si illū demōstraē nō pōt. Hoc qualr ꝯstaē possit ait Pau. ego nō pcipio. Vult dicē q̄ ista iplicāt ꝯdictionē dicē q̄ cōstet eum hr̄e bonū intellectū, & q̄ nō possit oñdere, nā q̄ rōe nō posset ostendere alia, eadem nec hoc se habere bonum intellectū, i quo q̄ habet bonū intellectuz eadem & alia signis ostendere sciret. Talis ergo fm Alex. ē īfanti, nō pupillo eqparādus p dcā. ff. circa primū mēbrū dicti. Bar. Vult dicē q̄ q̄ nō sciret oñdē nō hr̄et pfectū itellectū. Alio mō saluaē Bar. conaē Jmo. hoc ē dictū eius intelligaē in eo q̄ ē mutus & surdus simul a nā, nā in tali nō cadit pfecta intelligētia, fm eū, & ppea recte eqparari pupillo dixit Bar. Quod vero dixit in. d. l. fi. & i. d. l. motū. & i. d. l. cui coꝝ. §. fi. & dicit hic Doc. Procedat in muto & surdo simul ex accidēti, vel in muto tm̄, seu surdo tm̄. Jlle. n. q̄ ex accidēti mutus, & simul surdus ē pfecte intelligeē pōt. l. discretis. C. q̄ tes. fa. po. Que saluatio nō ē bona, qꝛ ē ꝯ expssā itētionē Bar. hic q̄ expsse loquiē i muto & surdo pfecte intelligētib⁹. Deinde

qꝛ ipse psupponit q̄ a nā mutus & surdus simul, nō possint intelligeē pfecte, & ob id pupillo eqpareē, & hoc (vt refert hic Alex.) sēsit ēt Bal. in. l. i. in. ij. col. in lec. C. de sacr. san. eccl. & eū sequiē Cuma. in. l. ex facto. ff. de vulga. & pupil. Et vltra ipm Alex. id vr̄ ēt voluisse glo. in. l. q̄ id quod. §. mutus & surd⁹. ff. de dona. dū restringit illū tex. ad mutū & surdū discreti infortunij vel ad mutū & surdū simul ex accidenti nō a natura per. d. l. discretis. Veritas tñ est, vt. d. ipse Alex. q̄ immo mutus & surd⁹ simul a natura pōt pfecte intelligere, & nō equiparaē pupillo. Qd̄ pōo oñdiē, qꝛ miles mut⁹ & surd⁹ simul a natura pōt iuē militari testari, vt. l. iuē militari. ff. ō mili. testa. & §. qui imo. cū glo. insti. ō mili. testa. qd̄ nō posset si nō hr̄et pfectū itellectū & pupillo eqpareē, nā sauor militie ipfectionē itellect⁹ nō suppleē, & iō pupill⁹ licet sit miles testm̄ faceē nō pōt. l. fi. C. de mili. testa. Secūdo adducit Alex. tex. in. c. cū apud extra de spōsa. Vbi fm itellectū Jo. An. Anto. & cōem, mutus & surd⁹ simul a natura matrimoniū cōtrahere pōt, qd̄ nō posset si pupillo eqpareret. l. in spōsalibus. ij. ff. de sponsa. & insti. de nup. §. i. & c. ij. de sponsa. ipub. Ad qd̄ optie ēt facere dicās. d. l. muti. ff. ō acq. heē. & §. fi. insti. ō here. qua. & diffe. Probāt. n. q̄ mut⁹ & surd⁹ a natura pōt adire hereditatē, qd̄ nō pōt pupillus sine tutoē. l. pupillus. ff. de acq. here. l. potuit pupil. C. de iure delib. qd̄ addit p exp. me. Aduerte tñ, qꝛ (vt ēt ipe aduertit) Alex. psupponit q̄ Jmo. simplr dixerit q̄ mutus & surdus simul non habeat intellectum perfectū, & pupillo equipareē vt hic vult Barto. Quod tñ non dixit Jmo. sed solū loquiē ō eo qui vtrūqꝫ vitiū a natura patiebaē. Vñ ipe Alex. ēt oñdit, & clarius, q̄ mutus & surd⁹ ex accidenti non equipareē pupillo, p. d. l. discretis. iuncta. l. qua etate. ff. de testa. & p. l. q̄ id qd̄. §. mutus. ff. de dona. iūcta. l. obligari. ff. de auc. tu. melius in. l. tutor. §. in solidū. ff. de min. tuto. quā forte allegauit Alex. qꝛ. §. tutor. in. l. obligari non facit hū. d. l. obligari facit in prin. Sed, vt p̄dixi, hoc nō negauit Jmo. Alio & sic Tertio mō nitiē Bar. saluare Roma. vt dictū Bar. intelligaē in eo muto & surdo q̄ aliquē hz intellectū, lz nō pfectum, & iste pupillo equipareē, & curatore indigeat, Que tñ saluatio nō vr̄ bona prio aspectu. Qm̄ Bar. loquiē de eo q̄ pfecte intelligit, Sed saluādo Roma. (cū prec. me.) dic q̄ Jmol. Bar. loquiē de eo q̄ pfecte aliqd̄ intelligit, non aūt de eo q̄ pfecte oia intelligit, Vñ optia est saluatio Ro. qꝛ Bar. intētio ē loq̄ de eo q̄ lz aliquid pfecte intelligat, nō tñ oia, & sic respectu oioꝝ q̄ cōiter ab alijs sunt intelligibilia, dr̄ non hr̄e pfectum intellectum, ex quo non oia, ab alijs cōiter intelligibilia, intelligit, & aliquē dr̄ habere intellectuz, ex quo ex rebus & negocijs aliquaz seu aliquid pfecte intelligit, Que saluatio mihi satis piz, qꝛ lz illa verba Bar. aliquid pfecte intelligit non videanē supponere necessario q̄ aliqd̄ ēt sit qd̄ perfecte nō intelligat, cum possint stare ista aliquid pfecte intelligit, & oia perfecte intelligit, quoniam particularis affirmatiua & vniuersalis affirmatiua simul eē vere possint. l. si is q̄ ducenta. §. rerū. ff. ō reb. dub. Satis tñ ꝯpendiē intentio Bar. que supra, cū ponat & loquaē solū de eo qui aliquid intelligit, & sic ostendit psupponere & loqui de eo q̄ aliquid aliud (cōiter intelligibile) non intelligat, qꝛ si voluisset loqui de perfecta intelligentia respectu oium non adiecisset terminū particularē aliqd, sed vlem, vel saltē indefinite loquutus fuisset, Jtē q̄ non voluerit loqui de eo qui omnia intelligit, patet etiam quia de tali dicit immediate q̄ curatore non indiget per. l. quesitum. ff. de re iudi. ex omnibus hactenus dictis, ad clarum huius materie resolutionem. Consideranda est triplex mutorum & surdorum species, prout Alexā. considerat, Sed licet non referat, fuit Roma. Quam considerationem minus captionis habere ait Soci. Aliqui nullum intellectum habent & hic infantibus equiparantur, Aliqui aliquem & isti pupillis, Aliqui perfectum & isti maioribus, ex qua distinc. dicta Bart. varia in locis supra relatis ad concordiam reducantur, prout

16 clare deducit Precep. meus. † Sed tu obsecro nouiter. Considera q̄ Docto. ad inueniendam hanc triplicem mutorum & surdorum speciem tantopere laborauerant, & tamen Ante ipsos eam ponit hic precise Barto. si recte eius dicta pensentur, licet Docto. non aduerterint, Stante enim vera saluatione Roma. de qua supra loquitur, q̄ illuc huiꝰ posuit Barto. Primam & secundam speciem, Postea inferius subdit q̄ si esset talis, qui ob surditatis impedimentum, non esset impeditus, quominus omnia facere posset curatore nō indigeret argumē. d. l. quesitum. Quibus verbis nihil aliud vult Bart. nisi hoc

nisi hoc q̃ cũ tũc pfecte itelligat, vicis id nõ ẽ i ꝯsideratiõe ⁊ sic q̃ cũ pfecte oĩa itelligat, maiori egparer. Ideo curator nõ indiget. Pro q̃ ocõ ẽ tex. optim⁹, i. d. §. ꝟ allega. in rõe sui q̃ cessat i tali ⁊ cõcor. tex. in. l. q negocijs. ꝟ de postulã. ⁊ melior adhuc tex. in surdo tñ vel muto tñ. in. d. l. discretis ver. sin aũt isorm nis sibi ⁊ in alijs oĩbus pmittimus. Nec refert q̃ Bar. loquat̃ ꝺ surdo tñ nõ aũt de muto, qꝛ pari rõe ꝺ mutu intelligit, vt pꝫ ex pmissis ⁊ iõ ꝺ surdo specifice mẽtionẽ fecit qꝛ in eo cõueniebat exẽplũ qd̃ subijcit ꝺ dño Lelio. Nõ tñ itelligit aliõ eẽ i muto pfecte itelligẽte, ⁊ oĩbus negocijs suis iteresse valẽte. In q̃ est difficile ponere id. qm̃ nõ sufficit q̃ ipse itelligat, ex quo vt possit cũ alijs negociari opus ẽ q̃ alij eũ itelligãt, qd̃ nõ facile accidit in muto, qꝛ nutu nõ põt ꝗs ita declarare suã intẽtionẽ, ⁊ volũtatẽ sicuti verbis, q̃uis oĩo id nõ sit ipossibile. vt. d. §. si pupillo ver. qd̃ aliquãten⁹ ⁊ maxĩe si sciat scribere. Et iõ Bar. licet

17 ꝺ vtroqꝫ simul doctrinã ponat, solũ ꝺ surdo exẽplũ ponit. † Uñ cõcludes, q̃cq̃d alr̃ Doc. dixerint q̃ Bar. optime ac plene hic loquut⁹ fuit, ꝗ mo pfectius q̃ alibi. Distīxit. n. aut nihil intelligit ⁊ egparat̃ isãti ⁊ furioso. Aut aliq̃d pfecte itelligit ⁊ egparatur pupillo ⁊ curatore idiget. Aut oĩa pfecte itelligit ⁊ tũc nõ idiget curatore. Et cõsidera vlterius q̃ iõ Bar. nõ dixit, q̃ tunc egparat̃ maiori, qꝛ noluit inepte loq, prout loquũt̃ Alex. alij. Nã nõ egparant̃ maiori qꝛ ẽ ipsemet maior tũc ꝗ curator nõ indiget. Cõstat. n. egperatũ diuersũ eẽ ab eo cui egparat̃. l. qd̃ nerua. ꝟ ꝺ posi. Qũ aũt pponeret̃ maior mut⁹ ⁊ surd⁹ ꝺ quo i hac indagatione Bar. ⁊ Doc. ẽ et clarũ qꝛ alr̃ nõ caderet. q. vt i. l. iij. ꝟ ꝺ tute. Pꝛefert. n. nãlis cũ accidẽtali. Et sic cũ esset pupillus siue minor nõ cõueniret q̃rere cui egparet̃, ex quo hʒet tutorẽ vel curatorẽ rõe etatis. Solũ Bar. vr̃ posse rephẽdi i allegatione. d. §. si pupillo ꝗ nõ vr̃ pbat̃, sed pbat intelligẽdo i pꝛiorĩ loq ꝺ pupillo nõ isãte, qd̃ licet videat̃ eẽ ꝯ verba tñ nõ ẽ cõsideratio sequẽtib⁹. Ultia ex itẽtione Doc. pꝛemm recitiorũ, Adde. Quatenus pꝛimũ cõcludit̃ q̃ mutus ⁊ surdus nihil itelligẽtes, egparãtur isãti pariterqꝫ furioso. Nã ide segtur q̃ obitꝰ nõ taliũ scõ monasterio ẽ penitus nulla ⁊ sic tã quo ad psonã q̃ quo ad bona. c. si. de succes. ab intes. c. sicut tenor. ꝺ regula. sec⁹ si aliquẽ itellectũ habeãt lꝫ nõ pfectũ vt cõcludit Barb. ꝯsi. lix. ⁊ Soci. cõsi. lxi. vj. col. Sequit̃ ẽt q̃ sic i isãte ⁊ furioso ita i talib⁹ actio q gerit̃ p solũ curatorẽ geri dꝫ nõ aũt p talẽ cũ authoritate curatoris. l. i. §. sufficit. ꝟ ꝺ admi. tuto. iũcta. l. i negocijs. ꝟ ꝺ regul. iur. Quaten⁹ secũdo cõcludit̃ q̃ tales si hñt aliquẽ itellec. egparant̃ pupillo. Limita nõ pcedet̃ i testõ nã in eo nõ regrit̃ pfecta intelligẽtia vbi etas adest. ꝟ. pupillarẽ. l. si frater. C. ꝗ testa. fac. pos. Ubi Pau. no. q̃ hõ simplex põt testm̃ facet̃, ꝺ quo ẽt hic Alcia. Itẽ limita in mrimo. qd̃ põt cõtrahi ꝑ talẽ, cũ in eo curatoris authoritas nõ regrit̃. l. i copulãdis. C. ꝺ nup. ⁊ p Deci. cõsi. cxij. in pri. Tertio limita i pfessione quã talis mutus nõ pfecte intelligẽs facet̃ põt licet pupillus nõ põt, vt p Soci. d. cõsi.

18 † Quaten⁹ tertio cõcludit̃ q̃ qñ mutus ⁊ surd⁹ pfecte intelligit nõ idiget curator ⁊ oĩa facet̃ põt, limita in testõ qñ ẽ simul mutus ⁊ surdus a nã. d. l. discretis. ⁊ pari rõe in donatione sm̃ glo. cõiter appro. in d. l. ꝗ id qd̃. ꝟ. ꝺ dona licet ego ꝯ teneã vt. ꝗ. Itẽ limita i oĩbus actibus regrẽtib⁹ vba maxĩe in muto vt in stipõne tutoris authoritate ⁊ alijs ꝺ qbus. ꝟ. Iõ mut⁹ nõ põt eẽ tutor sm̃ Bar. l. i. §. si. ꝟ ꝺ tute. Nec põt aliquẽ parmulũ a sacro fõte leuare, siue patrinus eẽ sm̃ Archi. in. c. paruuli ꝺ cõsecra. di. iiij. Itẽ ⁊. iiij. limita i iudicialib⁹ ⁊ iõ mut⁹ vel surdus iudices eẽ nõ psũt. l. cũ ptor. §. si. ꝟ ꝺ iudi. imo nec arbiter, cũ sit instar iudicis. l. sed si i seruũ. §. i. ꝟ de arbi. iũcta. l. i. eo. ti. Imo nõ põt eẽ pcur. ad iudicia licet bñ ad negocia. l. mut⁹

19 ver. sorsã. ꝗ ꝺ pcur. † Adde pterea q̃ quartã spẽꝫ ꝯsiderat Soci. s. in eo ꝗ lꝫ hẽat pfectũ intellec. nõ tñ oĩo pfectũ adeo q̃ arbitrio prudetis iudicio possit dici subiectus mr̃tis fallacijs ⁊ insidijs vt ꝺ minoris intellec. ait tex. in. l. i. ꝟ ꝺ mino. Iõ talẽ. d. egparari minori, ⁊ sic si ꝯtrahẽs ledat̃ sibi i itegrũ restitutione subueniẽdũ, ⁊ in sci ꝯtigẽtia cõsuluisse p restitutionẽ i itegrũ retractari ꝺbuisse ꝯtractũ i quo lesus fuerat ꝗdã ꝗ ob morbũ epilepsie fere lignã ⁊ itellectũ amiserat ar. ẽt. gl. no. l. i. ij. C. de curatu. furio. quã ẽt mirabilẽ eẽ ⁊ vbiqꝫ Bar. ⁊ Bal. seq ait Alex. . l. cẽturio. ij. col. ꝟ de vulga. ⁊ pupi. Quã dectionẽ verissimã cẽseo, q̃ cõ pbo qꝛ ꝗnalis ẽ rõ nõ coboꝛrata ad vnã egritudinẽ pot⁹ q̃ aliã. s. qꝛ negocijs suis pperuo morbo ipediti supeẽ nõ psit vt. d. l. ⁊ ꝗ negocijs. ꝟ de postu. ⁊ §. i. insti. de cura. Aduertẽdũ ẽ tñ, qꝛ cũ Doc. dicãt maiori egparari eũ ꝗ pfecte itelligit eũ vero ꝗ nõ pfecte itelligit pupillo egparari sicqꝫ curatorẽ indiget videnť poneť hũc a Soci. ꝯsideratũ in secũda spẽ, nec vꝫ q̃ ꝗs pfecte intelligat ⁊ nõ hẽat oĩa pfectũ itellectũ, nã pfectũ ẽ cui nihil deest. l. i. ꝟ de orig. iur. l. cũ sillanianũ. C. de his ꝗ vt i. dign. Tñ oĩo placet ꝯsideratio Soci. ⁊ i eo remanet dria quia Doc. loquunť de eo quẽ cõstat pfecte nõ intelligeť clarius ⁊ manifestius q̃ illũ de quo Soci. ⁊ ille cũ egpareť pupillo indifferẽter dꝫ hẽre curatorẽ, sicut pupillus tutorẽ, ⁊ iõ siue hẽat curatorẽ siue nõ indistincte nõ põt valide ꝯtrahere sine eo, nec teneť nisi in quãtũ sctũs ẽ locupletior cũ ita sit in pupillo, vt p glo. ordi. in. l. pupillus. ꝗ de reg. iur. Ille ꝟo de quo Soci. nõ ẽ talis vt ita clare cõstet q̃ oĩo pfectã itelligẽtiã nõ hẽat, ⁊ sic cũ egpareť adulto, sequiť q̃ si nõ hꝫ curatorẽ ⁊ ꝯtrahat ꝯtctus mero iure vꝫ, lꝫ lesus in itegrũ restitui possit, qꝛ sic ẽ i adulto. l. si curatorẽ hñs. C. de i itegr. resti. minu. ⁊ in. d. glo. ⁊ dictã Soci. cõclusio. pari rõe applicare possumus ei ꝗ pp etatẽ decrepitã magna ex parte intellectũ amisit. Cogitãdũ est tñ qꝛ oĩa ex pmissis nõ vr̃ oi ex parte subsistẽtẽ dictã Soci. ꝯsiderationẽ nõ ꝯfundi, cũ dcã secũda spẽ posita p Doc. Unũ pterea ꝯsiderãdũ est qꝛ Doc. oñ ꝯsiderãt pfectũ intellectũ vel nõ id ꝯsiderãt vniuersaliter quo ad omnia, nõ aũt particulariter quo ad q̃dã ⁊ tñ vr̃ posse dari q̃ aliqs pfecte intelligat aliq̃ aũt ẽt ab alijs pfecte cõiter intelligibilia nõ, vt ẽt ponit Bar. ⁊ voluit talẽ egparari pupillo, sed tñ vr̃ q̃ ad ea q̃ pfecte itelligit nõ debeat egparari pupillo, sed imo curatore nõ indigeat quo ad illa cũ in eis cesset rõ, ergo ⁊c. c. cum cessante. de appella. Et ar. l. q̃ de tota. ꝟ de rei vend. Et põt poni facile in surdo ꝗ ex lõga experiẽtia mercaturi pfecte intelligat, cetera non q̃ iste possit merces emere ⁊ vẽdeť vt alius. Uerũ

20 est tñ q̃ p eã destruiť saluatio Bar. de q̃. ꝟ. † Addit pterea Alex. remissiue qualr̃ Tabellio instrumẽtũ de ꝯtractu p mutũ vel surdũ ꝯficere dꝫ, de quo p ocs, in. d. l. mutus. p Bar. l. i. mentu. ꝟ de lega. iij. p Bal. l. si pater nãlis. ꝟ. ꝺ adop. l. discretis. C. ꝗ testa. fa. pos. l. mutus. ꝟ. de pcur. An. l. itẽ qꝛ. ꝟ. de pac. l. ex fa

21 cto. ꝟ. de vulga. ⁊ pupil. † Quos ẽt actus possint facere mutus ⁊ surdus ponũt Jo. And. ⁊ alij. in. d. c. cũ apud. de spõsa. Et an possit homicidiũ ꝯfiteri mutus, ita vt ex sola ꝯfessione i qua ẽt pseueret damnari possit, pulchre tractat Bal. in. l. i. col. vj. C. ꝺ cõfes. ⁊ l. humanitatis. colũ. xiiij. C. de impube. vbi vr̃ tenere partẽ negatiuã, ⁊ in muto ⁊ surdo a nã cõfirmat Alex. qꝛ si nõ põt donare, vt tenet glo. cõiter approb. in. d. l. ꝗ id qd̃. §. mutus. ꝟ. de dona. minus põt psonã pdere iuxta vulga. l. in seruorũ. in si. ꝗ de pen. ꝗ Alex. nõ allegat. Quã glo. ad oẽs ꝯctus extẽdunt

22 Pau. ⁊ Repha. † Contra quos Alex. qꝛ nõ eadẽ est rõ in alijs cõtractibus, qm̃ curatoris authoritas nõ cadit i ꝯctu dona. simplicis. l. ab agnato. ⁊. l. si. ꝟ. de cura. furio. sicut in alijs ꝯctibus p quos. ll. Bal. in. l. i. C. si aduer. dona. d. q̃ nõ põt dari curator ad interponẽdã authoritatẽ sup donatiõe simplici. Tu fortius potes tenere ꝯ illã glo. ⁊ sic q̃ ẽt a nã mutus ⁊ surdus donare psit p tex. ibi indistincte loquẽtẽ. Itẽ p. d. c. cũ apõ. a fortiori, qꝛ mrimoniũ est species seruitutis. l. si. C. de ll. cõbiben. Tertio p tex. in d. l. discretis. qꝛ solũ donationẽ cã mor. facere phibetur, ⁊ vide hic Clau. sentiẽtẽ. Põt. etiã mutus iurare, vt

23 ꝟ. diximus in. ij. no. p glo. in. c. testes tertia. q. ix. ¶ † No. q̃rto ibi nec absens quidem, q̃ ille qui pꝛesens non est non dicitur loqui, vt no. Ludo. ⁊ Alex. Quamuis enim absens mediante nuncio vel epistola, intelligat mentem mittentis, ⁊ vterqꝫ de per se loquatur tamen vnus absens non audit verba alterius a se absentis mittentis, ⁊ ideo non dicuntur inter se loqui. Et aduerte quia Alex. in hoc no. sensit clare id quod. ꝟ. tenui, q̃ verbum loqui. significat loquutionem cum intelligentia, quod vt ibi dixi, expꝛessius firmat. ꝗ in proxi. no. cuius intẽtionis visus est fuisse etiam Pꝛec. me. hic licet aliud. ꝟ. in pꝛimo no. Cũ ibi suppletionẽ Bar. nõ ex hoc dixerit non esse necessariam. sed ob

24 uer. exaudire. † Ex quo infert Ludo. post Bal. in quibusdam additi. ad statutum puniens alloquentem exulem siue bannitum, vt non compꝛehendat mittentem nuncium vel epistolas (de hac. q. vide per Cro. in antepe. ⁊ pe. col.) cum inter tales non cadat loquela pꝛopꝛie, ⁊ in statutis pꝛesertim penalibus, verba pꝛopꝛie intelligi debeant. l. constitutionibus. ꝗ ad municI. l. iij. §. hec verba. ꝟ. de nego. gest. per Doc. l. quicquid astringende. ꝗ eo. c. in nostra. de iniur. ⁊ dam. da. cum vulga. Ad quod etiam inducit Ludoui. tex. in. l. Paulus. §. pꝛimo cum no. ibi per Barto. ꝗ de legatis. ⁊ pariter in. l. i. §. aduo

25 catos. ꝗ de vari. ⁊ extraordinarijs cognitio. † Item tex.

in.l.quod sepe.§.si quis amico.ff.de contrahen.em.per quem Bal.in auc.habita C.ne fili.pro pa.dixit statutum puniens ingredientem non comprehendet existentem extra mittentem nuncium quale statutum ẽ hic q nobiles non possint ingredi palatium. Licet tñ predictum fundamentum ex hoc tex.vt.s. sumptum ⁊ duo alia õ quib⁹.s. vrgere videant. Contra tenet Lado.attenta ⁊ precipue considerata rõne statuti. Itẽ per glo. in.c. constitutionem. in ver.participatiõ, de senten.excomu. li.vi. Cui addit similem Areti.in clemen.si summus.co.ti. Itẽ per tex.in.c.vbi periculum.§. nulli de elec.in vi.quem alleg. glo.prealleg. Que tñ fundamenta parum faciunt, prout hic deducunt Alex. glo.n. prealegate loquuntur de participante q scribens Epistolam dicitur participare, ⁊ sic incidit in excõmunicationem, qz non solum loquella, sed ⁊ generaliter participatio est prohibita.c.nulla.c.cum desideres ⁊.c.nuper, de senten.excomunĩ. participare.n.idem est q cõmunicaf. Preterea ⁊ fortius posito q ex loquela iura dicerent quem incidere in excõmunicationem, ois non facerent, licet extenderentur ad mittentem nuncium vel Eplam, Nam in excomunicationib⁹ ⁊ alijs penis animã cõcernẽtib⁹ fit extẽsio ⁊ lata interptatio ꝓpter anime periculũ euitãdũ.c.penu.de sen.exco.⁊ ibi Ab. Et sic id quod dispositũ reperit in excommunicatione, nõ ẽ ad alias penas aĩe fauorẽ nõ cõcernẽtes extẽdẽdũ. Sed in eis seruãda ẽ regula.l.interptatione.ff.de pen.c.odia.c.in penis.õ reg. iur.li. vi. Et hec tutior ẽ rñsio, qm̃ pdicta glo.vult q mittẽs eplas loq vr ar.l.⁊ licet.ff.de cõsti.pecu. Tex.ẽt in.d.c.vbi periculũ.§. nulli, nõ vrget, qz ibi illud qd dispositũ erat õ loqnte cũ Card. extẽdit ad mittẽtẽ nũciũ vel eplam, qz als de iure talia nõ cõpꝛhẽdebant. Et sic facit potius ꝯ. Preterea alio mõ facit ꝯ qz ibi vt penitus diuersa ponunt loq ⁊ mittere nũtiũ vel scripturã, vt ibi mittẽdo nũtiũ vel scripturã, aut cũ aliquo eoꝝ secrete loquẽdo. Sed arbitror Lado.voluisse põderare q pari excomunicationis pena puniant, qd ẽt.d.prec.meus. In q̃.q. Alex.hic.d. Arbitrari eã nõ differre ab illa q̃ qrit an statutũ puniẽs delinquẽtẽ habeat locũ sine cõpꝛhẽdat mãdãtẽ seu p aliũ facientem. De qua p Cy.⁊ Doc.in.l.nõ iõ minus.C.de accusa. Et p eundẽ Cy. Bal.⁊ alios.in.l.si p aliũ.ff.ne quis eũ ⁊ in pluribus locis cõgestis hic p Alex. Subdẽtẽ in ea mã coem cõclusionẽ videri istã q eũ faciẽs fieri dicaf ficte facere.l.si pater.cũ glo.ff.q in frau.credi.l.i.§.diecisse.ff.de vi ⁊ vi ar.l.itez si obstetrix.in prin.ff.ad leg.aquil. Iõ statutũ loquẽs de faciẽte nõ extẽdaf ad faciẽtẽ p aliũ ⁊ sic ad casũ fictũ.l.si.C.õ his qui.ve.eta.impetr. .l.i.§.hoc interdictũ de cisterna.ff.de fonte ⁊ ibi Bar.l.ij.§. hec verba.cũ glo.inducta, vt ibi p Bar.ff.de nego. Tñ concludit q isto casu mittẽs nũciũ vel eplam facit p aliũ ⁊ sic impropꝛie, ⁊ ficte dr ipse facere, ⁊ p cõsequẽs casus ẽ a statuto omissus ⁊ sic pena iure cõi statuta puniri debet in casu quo lex cõis puniret. Prout ẽ in mittẽte nũtiũ vel eplam bãnito ⁊ sic hosti Imperij seu alterius dñi aliũ nõ recognoscẽtis. vt.l.i.ff.ad leg. iuli.maies.iuncta.l.remissione.§.p deficiunt, cũ ibi no. p Bar. .ff.de capi.dimi. Ubi aũt nõ reperit imposita pena a iure communi tunc verã fateť cõclusionẽ Lado. q licet casus sit omissus tñ talis mittẽs nũciũ vel eplam, ex identitate rõis, p modũ extensionis, in statuto cõpꝛhẽdi debet. Qm̃ vbi statutũ disponit aliquid preter ius cõe fit extẽsio ad casũ nõ expressuz habẽtẽ eãdẽ rõem, vt late p Bar.in.l.omnes populi in.vj.q.⁊ in iiij. eiusdẽ.ff.de iusti.⁊ iur. Et ita dicit posse intelligi.d.gl.in.c.

26 cõstitutionẽ, † Nec g cõ facit in ꝯriũ (sm eũ) regu.q in penalibus nõ fit extẽsio vt in cano.hec aũt verba.§.pene.de pen.di. .i.⁊ per glo.in.§.itẽ mixta.insti.de actio.qz fallit qñ facile posset eludi dispõ, tũc.n.ne elusoria reddaf ẽt in penalibus fit extensio. vt no.in.c.cũ.de elec.in.vj.⁊ facit.l.filiũ, habeo.ff.ad macedo.⁊.l.libertũ.§.senatus.ff.de ritu nup. Adde tex.in.c.si

27 ciuitas de sentẽ.excomu.li.vj. † Circa q̃ adde q in quantum.d. hanc.q.ẽ similẽ illi an statutũ puniens delinquẽtẽ cõpꝛhẽdat per aliũ faciẽtem, sine mãdantem fieri. Ni ex dictis Bar. ⁊ Doc.in materia loquẽtium in locis adductis per ipsuz Alex. videtur dicendum contra id quod sentit Alex. q immo in casu isto indistincte comprehendatur, siue õ iure communi pena imposita esset, siue non. Nam negari posse ait Prec.me. q talis ficte facere videatur hoc est ficte loqui, immo vere, dicunt enim q vbi explicatur, ⁊ fit actus mediãte aliquo instrumento quod de necessitate operatur ⁊ agit tunc ille qui eo mediãte facit vere facere dicitur.l.itẽ si obstetrix.§.si.⁊.l.itẽ mella.in pri. .ff.ad leg.aquil. vbi si quis hasta, pila, sagitta, vel alio instrumento percusserit ipse propꝛie percussisse dicitur. Ita in proposito in epĩa dici potest sm Prec.meũ, q cũ sit quoddã simile instrumentũ propꝛie quis ea mediante facere videatur. Sed in casu, quia dicta ratio nihil habet cõe cũ nũcio, de quo pari mõ formatur.q. Itẽ ẽt in epla nõ cõcludit, qa q epla mediãte quis nõ loquatur vere probat tex.in.d.l.miles ad sororẽ.ff.de lega. ij. Et presuponunt Lado. Alex.⁊ oẽs hic, cui legi nõ placet rñ quã ipse dat q sit expꝛessio veritatis, qa nõ cõuenit illi.l.⁊ ꝯriũ volunt Alex.⁊ Alij hic. Preterea nõ est bona equiparatio, qz hasta, Claua, sagitta, ⁊ simi.ex se sine presentaneo actu hois nõ exercent actũ sicut epla q̃ postq̃ semel est scripta absq nouo facto eius qui scripsit verba pfat bannito ⁊ cuicunq legẽti. Ulterius in quãtũ Alex.facit distin. an sit iure cõi pena imposita vel nõ, adde q talẽ distin.nõ faciũt nec approbãt alij scribẽtes Bal.n.noue.indistincte tenet opi.Lado.vz q ad mittẽtẽ nũciũ vel epistolã tale statutũ extendatur ex idẽptitate rõis ⁊ hec demũ magis cois opi.videtur. Pro qua inducitur qz vr q nõ sit dictũ statutũ extẽdere qm̃ loqla extra hic stipulationis materiã vr accipiẽda ẽt mediãte nũcio vel epla, vt in.c.lex diuine cõstitutionis.xxviij.q.ij.cui tñ vr obstare.d.l.miles ad sororẽ. Sed pro rñsione.d. Prec.me.q ille verba sunt veritatis expꝛessiua, ne alias dicamus obstare.d.c.sed, vt dixi rñsio nõ est tuta. Ideo tene q immo nõ ẽ loqla ppꝛie p eplam. d.l.miles.⁊ ad .d.c.rñ cũ Io.An.in.d.c.cõstitutionẽ q nõ pbat, qa palea ẽ. Quãuis, vt dixi, premissa videaf magis cõis opi. Attñ Areti. hic latissime examinans videt potius adherere opi.ꝯrie vbi id nõ esset expressa in statuto. Ias.aũt nullã partẽ sequitur dubitatiue pertrãsit licet.n.primo dicat in pñcto iur.tenendã opi. Roma.tñ postea in fine videt mutare sniam ex quo im ppꝛie mittentes eplam loquunt. Ac ẽt minor est ratio q hibẽdi missionẽ nũcij vel eple, q̃ loqle. Itaq ex dictis ⁊ rõib⁹ doc.materia hec

28 satis implicita ac difficilis reddit † Pro aliqua tñ resolutione, premiss q̃ fieri possit, ne singula passim pensitare volentes, tẽ lõgius euagemur, Clarius adhuc loqndo q̃ faciat Soci. maiori satis dilucidãs cõsideremus tres casus, duos claros, ⁊ vnũ dubiũ. Primus clarus, qñ statutũ pꝛohibet participationẽ, q̃ mittens nũciuz vel eplam indubie cõpꝛehendit.d.c.nuper.⁊.d.c. cũ desideres ⁊ glo.in.d.c.cõstitutionẽ. Secundus etiã clarus, qñ quis bona fide ⁊ nõ dolose mitteret nuncium vel epistolas, statuto prohibẽte loquelã, nã tũc nõ incideret in penã, ar.no.p Bar.in.l.i.§.nõ aũt.ff.si quis tes.lib.esse.ius.fu.⁊ facit elegans tex.in.l.cũ aũt.§.capitalẽ.ff.de edilit.edic.quẽ pro valde no.allegat Bal.l.i.C.de sum.tri.⁊ fi.ca. Tertius, ⁊ dubius, qñ statutum loquelã, vt dictum ẽ, prohibet ⁊ nõ bona fi.quis mittat nũcium.vel epistolas. In quo teneamus ꝯ cõem indistincte, q nõ comprehendatur mittens nũciuz vel epistolã, ẽt dolose, siue eẽt imposita pena a iure cõi, siue non ⁊ sic ꝯ Alex. siue esset expꝛessa ratio ne fiant cõiurationes vel simi. siue nõ, ⁊ sic ꝯ Areti.in hoc primo per tex.in.d.l.miles ad sororẽ. Secundo ⁊ fortius, quia missio nuncij vel epistole habet minorẽ rõem pꝛohibitionis, ergo ⁊c.l.cui pacto.ff.de seru.expor.l.relegatorũ.in si.ff.õ inter. ⁊ rele.l.papinianus exuli.ff.de mino.cũ simi. Quod autem minor insit ratio constat per experientiam rerum magistrã.c.cum sit.de elec.in.vj. Cum communiter id accidere videamus ergo ⁊c.l.neq natales.C.de pba.l.certi conditio.§.si nũmos.ff.si cer.pet. multa.n.verbis exprimere audemus ⁊ confidimus que litterarum vel nunciorum periculis committere non audemus. Tertio per tex.in.d.c.vbi periculum.§.nulli. Põderãdo, qz si in prohibitione quã fecerat de loquela cõpꝛehensa fuisset prohibitio mittendi nunciũ vel epistolã frustra ibi talẽ pꝛohibitionẽ expꝛesse faceret. Secundo qa in primo ver.nulli prohibuerat loquelã, deinde in secundo ver.nulli ẽt ⁊c. pꝛohibet mitti posse nuncium vel scripturam non quidem simpliciter, sed adiecta dictione etiam, cuius natura est casum magis dubium includere.l.ij.in si C.fami.herci. Quarto vltra Soci. negari nõ potest efficaciorem esse locutionem ad suadendum coniurationes vel quicquam aliud quam sint littere iuxta illud dni Hieronimi in proem. Biblie, habet enim nescio quid latentis energie viua vox loquentis. Item epistola vnum semper ⁊ terminatũ demonstrat nec replicat vt verbis fieri potest ⁊ solet. Item facit optime tex.in.l.iij.§.i.ff.de testi.in ratione sui, nam non ob aliud disponit testes debere loqui coram iudice, nisi quia iudicis pꝛesentia eũ magis potest verisimiliter cõmouere ad verã testificationẽ,

testificationẽ, ꝛ dicẽdũ aliter ꝙ̃ absente iudice, nõ ita cõmotus
eius presentia diceret, facit ẽt optime tex. in. l. si in tres. ff. de ar.
bi. in fi. Et demũ illud Poete, vrget presentia Turni. Quin-
to ꝙ in iure, et diuersa ponãtur a cõsiderẽtur loq a literas scri
bere pbat optime tex. in. l. i. in prin. ibi siue per eplam siue ver
bis siue p nũciũ, a tex. in. d. cle. si inmemus tã i prima par ibi lit
teris verbo vel osculo. Quã in secũda ibi verbo cõstitutione vel
literis. ex quibus nõ difficulter apparet rñsio ad ɔ̃ria. ff. nõ so
luta. Nõ. n. ob. qd. d. Alex. Nã ẽt si rõ eẽt expssa ɔ̃iurationis
euitãde oĩo idẽ eẽt, q: nõ ẽ tãta rõ ꝓhibẽdi, quãta in loq̃la ꝑ sta
tutũ ꝓhibita. Ad doctri. Bar in. l. oẽs populi. iiii. q. vi. q. pri.
etiã similr pʒ rñ, q a nõ ẽ verũ qd ꝑponit Alex. ꝙ sit eadẽ rõ,
imo minor. Ad illud ꝙ in penalibus sit ertẽsio vbi alis dispõ
redderet̃ elusoria ꝑ glo. in. c. ꝙ̃ꝙ̃. de vsur. l. vi. rñdet̃, similr, ꝙ
imo nõ redderet̃ elusoria sed remanet, q: nõ ita efficaciter a cũ tã
to effectu põt suaderi ꝑ nũciũ vel eplam, vt ꝑ loq̃lã ꝑ statutũ ꝓ
hibitã Ad. c. lex diuine. sñ ꝙ nõ põt loqui proprie, rñ vel ꝓba
re ꝙ affatus appellatione cõtinet̃ missio eple, ibi affatus ẽ aũt
suis lris ꝛc. nã ꝙ sit ĩpropria loquutio cõstat ꝑ tex. in. d. l. mis
ꝛ hic. vel tñ, ꝙ side caret cũ sit Palea. Et iõ in via dispũtatiua
saltẽ tene indistincte ɔ̃ Ludo. ꝛ sequacib. Nec placet ꝙ nõ nul
li sentiunt. s. vnicã eẽ rñsionẽ dci statuti ꝓhibẽtis loq cũ bãni
to, vʒ ne fiãt cõiurationes, siue machinationes ɔ̃ rẽpub. nã po
tuit esse rõ i odiũ ꝛ maiorẽ punitionẽ bãnitorũ ne gauderẽt co
modis Ciuitatis, vel cõmertio ciuiũ. Et dicta rõ vitande cõiu
rationis est parũ gñalis, nã si magna sit Ciuitas nõ ẽ verisimi-
le id timeri, ꝛ minus vno bãnito vel paucis. Id tñ addẽdũ, ꝙ
licet, vt cõclusuʒ est, pena statuti loquelã prohibentis, non pu-
niatur mittens nũciũ vel eplam, ẽt dolose. Pena tñ arbitraria
puniendũ credo, iuxta regu. l. sanctio legũ. ff. de pen. a melius. l.
i. §. expilatores. ff. de effrac. ꝛ expila. ne alias dolose factũ impu
nitũ abiret ɔ̃ vulgatã. l. ita vulneratus. ff. ad leg. aquil. ¶ No.
Quinto ꝙ stipulatio nõ potest confici inter absentes, cõcor. l.
vt inter absẽtes C. de inutil. stipu. a insti. de inuti. sti. §. itẽ ver-
borũ. Quis autem dicatur abñs in proposito dicetur cũ Bar.
No. Sexto ibi, qñ exaudire se inuicẽ debent, ꝙ qñ lex vel sta-
tutũ facit mẽtionẽ de loquente debet intelligi de loquẽte cum
intelligentia. ar. l. corã. ff. de ver. signi. ꝛ. l. dieʒ ꝑferre. §. carã. ff.
de arbi. Ita notãs. d. Alex. cuius dcã faciunt ad coadiuuãdam
cõclusio. quã. ff. tenui ꝙ ver. loqui significat de iure loquutionẽ
cũ intelligentia de ẽt ibi põderaui. ¶ No. septimo ꝙ ꝑ stipula
tionẽ. serui acquiritur dño. Quod vltra Alex. declara siue ipsi
dño, siue sibi, siue spalr seruus stipulet̃. l. i. in pri. ff. de stipu. ser-
uo. Si vero alteri nõ dño expresse stipuletur tunc nec extra nec
dño actio acquiritur, sed stipulatio totaliter ẽ inutilis. l. seruus
alienus. ff. de stipu. ser. Per quã no. d. hic Pau. ꝛ est de inten-
tione glo. ibi ꝛ probat tex. in. l. sequẽ. in fi. ꝛ. l. i. §. qd meus eo.
ti. Et id quod in seruo dicimus ẽt in monacho ꝓcedit respectu
acquisitionis per stipulationẽ, vt. d. Bar. in. d. l. i. ꝛ Inno. l. c.
cũ olim. ii. ij. de priui. Ad quod facit glo. l. cũ heredes. §. fi. ff.
de acqui. pos. ¶ No. octauo ꝙ illud quod per me cõsequi nõ
possum, nõ impedior cõsequi ꝑ aliũ. cõcor. l. Aristo. in fi. ff. q̃
29 res pign. ob. pos. † Qui tex. cõcludit qualr id ꝓcedat (licet Alex.
nõ dicat) in ver. specie, quasi dicat id nõ esse regulare. Regula
enim est ꝙ qui nõ põt per se nec per aliũ. l. neq̃ ꝑ se. C. de he
re. insti. Quod qualr intelligi debeat declarat Dy. in reg. põt
quis, de reg. iur. in sexto. Et in proposito dicendũ ꝙ qñ quis
non potest ꝑ se ob defectuʒ sensus siue intellectus seu potentie
exprimendi potest ꝑ aliũ. vt hic, nõ tamẽ sic in testamento, qd
nõ põt pẽdere ab alieno arbitrio. vulga. l. illa institutio. ff. de
here. insti. ꝛ ex hoc, q: dñs est incapax acquisitionis ex stipula-
tione ꝓꝑ defectuʒ sensus. pʒ rñ. ad reg. ꝙ capacitas vel incapa-
citas serui pendet a capacitate vel incapacitate dñi. l. si mihi ꝛ
tibi. §. regula. ff. de lega. i. cuʒ cõcor. alleg. ꝑ Ias. Nec huic no-
tabi. quo minus hñ summat̃ ex tex. obstat qd quidã opponunt
s. ꝙ nõ dicat̃ cõsequi ꝑ aliũ dñs, q: vox serui vox dñi censet̃.
§. ei qui. insti. de inuti. stipu. q: inspecta veritate, vt inspicit ale
xan. sunt diuerse. §. post morteʒ eo. ti. vt ꝑ recentiorẽs. ¶ No.
ix. ꝙ actio q̃ orit̃ ex stipulatione appellat̃ actio ex stipulatu, qd
tñ intelligas esse veruʒ qñ in stipulatione incertuʒ aliqd conti-
netur, vbi aũt aliquid certuʒ orit̃ certi cõdictio. vt insti. eo. i. ꝑn.
ꝛ. l. si quis certuʒ. ff. si cer. peta. Quando aũt certum vel incer-
tum cõtineri dicat̃ hñ in. l. certum. ff. si cer. pet. ꝛ. l. vbi aũt. ff. eo.
Tex. tñ h nõ facit mentiõeʒ de actiõe ex stipulatu ad diffaʒ cer-
ti cõditionis, sed intelligit̃ ex stipulatu. i. ex stipulatiõe siue actu
stipulãdi, sicut alias in. l. si pcõ quo penã. C. de pac. l. rescripto
§. si pacto cum glo. ff. eo. ¶ Not. x. ꝙ qñ seruus iussu dñi ꝓ-
misit dñs obligat̃ quod iussu. An autẽ idẽ sit qñ ꝓcurator iussu
sui dñi cõtraxit, tangit Pau. a post euʒ Alex. sibi tñ ascribens,
ꝛ cõcludunt ꝙ vtilis nõ directa institoria cõpetit, per. l. iulian⁹
§. si procurator. ff. de ac. emp. ꝛ. l. si mutuaʒ, a ibi no. C. õ exer.
a iõ vtilis, q: directa cõpetit qñ quis preposuit aliquem alicui
negociationi. l. i. a ꝑ to. ff. de instito. Ideo aũt non cõpetit qd
iussu, q: solum hʒ locum qñ cõtractus est celebratus per eum,
30 qui est in potestate iubentis. l. i. in pri. ff. quod iussu. ¶ † No.
Vltimo ex toto tex. (a sic melius ꝙ̃ ex ver. iteʒ si quis, vt quidã
sumunt) similationem ad regu. ꝙ taciti ꝛ expressi idem est iudi
cium. vt. l. cum quid. ff. si cer. pe. ꝛ. l. inter vestem. ff. de aur. a ar
gen. leg. Nam non procedit in actu de substãtia, requirente ver-
ba, in eo. n. nõ sufficit tacite esse actum, vt hic. Quod tñ decla-
randum est, vt. d. Alex. vt hʒ per Bar. in. l quicquid astringẽ
de. ff. eo in. i. oppo. dicentem id procedere, quãdo est tacitus id
quod facit cessare formã stipulationis, alias ẽt in stipulone taci-
tum hʒ ꝑ expresso, vt. l. triticuʒ. ff. eo. a per eum ibi hʒ ẽt locum
cõtrarius sensus in stipulatione. vt. l. pecuniã. ff. si cer. peta. ꝛ ta
men qd venit a ɔ̃rio sensu nõ dr verbis expressum. sed tacitum
. l. pe. cum gl. cõiecturã. C. de fur. sed omnino ex verbis colligit̃
vt ẽt. d. galia. ¶ Glo. i. põt (vltra Mod. diuidentes in iiij.)
ad clariorem intelligentiam diuidi in sex par. In. i. ꝑ declara-
tione tex. tacite querit ꝛ dupliciter rñ. In. ij infert ex scẽa rñsio
ne, In. iij remouet ɔ̃riũ qd ɔ̃ dictã illationem formari pote
rat, In. i. ex premissis colligit vnum no. In. v. remouet vnum
ɔ̃riũ. In vltia ponit ethimologiã stipulationis, partes patet.
¶ In. i. dic ꝙ vltimus modus exponendi cõiter approbatur
cum sit diffinitio probata per tex. i. d. §. stipulatio, nec semper
Iurecõ. diffinitionem ponunt i pñcipijs vt in ti. de bon. pos.
vbi ponit̃. l. i. iij. §. bonoꝝ, a i. ii. ff. si cer. pe. vbi colligit̃ ex. l. ij.
in pri. alibi i pri. ponit vt. l. i. ff. de testa. ꝛ. l. i. ff. de pac. iux. pre
ceptũ Cice. li. i. of. vt ẽt aduertit galli. col. i. Prias aũt expo
sitionẽ ĩprobant Bar. in fi. An. Imo. a Doc q: cuʒ sit verbo-
ruʒ cõceptio, vt. d. §. ꝛ sic cõtractus, Cõtractus aũt sunt facti,
vt. l. cõsilio in fi. ff. de cura. fu. non põt eẽ obligõ. q: est iuris, vt
insti. de obli. in pen. ꝛ sic i. qualr ꝙ differunt, vt factũ a iure, cũ
sint vnuʒ factum, aliud ius. Itẽ vt cã a cãto, q: ex facto ius orit̃.
l. si ex plagis. §. in clino. ff. ad leg. aquil. ꝛ stipulatio est cã obli-
gationis ex ea, obligõ aũt est effectus siue cãtum, a differunt,
vt mr ꝛ filia, vulgata. l. licet. §. ea obligõ. ff. de procur. a tex. no.
ꝑ casu sm Imo. in. l. i. §. qd meus. ff. de stipu. ser. ꝛ ꝑ gl. in. d. §.
stipulatio, Saluari tñ põt glo. sm Ray. a Alex. ex dictis Bar.
in. d. §. stiplo, distinguendo sic, aut accipimus stiplonẽ prout
in eẽ deducit̃, ꝛ procedit scda expositio, q: est verborum conce
ptio, ꝛ procedit ẽt opi. tepr hendẽtiuʒ primã expositio. Aut ꝑ
ut est iam in esse deducta, a sic pro effectu, a ꝓcedit tunc prĩa
expositio, q: dr verboꝝ obligatio, quasi dicant, ꝙ non est am-
plius verboruʒ cõceptio, sed fuit, a id qd esse reperit̃ solum est
31 in ipsa obligatio. cãta ab ipsa verboruʒ cõceptione. ¶ † Tol
leremus hoc pro aliquali saluatione, parum tñ satisfacit, quo-
niam ẽt postꝙ̃ est inesse ꝓducta nuncupat̃ stiplo iam iuris ꝛ
obligõ oĩno est illius effectus. ego aũt arbitror glo. aliter intel-
lexisse a alio respectu ꝙ̃ Doc. intelligant ita exposuisse. s. q: vi-
debat rubricatum de obligationibus verborum, non autẽ de
stipulatione ideo declarãdo dicere voluit ꝙ ꝙ̃uis Iur. con. po
nat sub dicta Rubri. de stipulatiõe ponit ad finem tradendi
de obligat. ne dubites quis eo q: videbat̃ hãc ꝛ ceteras. ll. hu
ius titu. incongrue sub dicta rub. positas. c contra. l. imperator
. ff. de in diem adiectio. ꝛ. l. ij. ff. de sta. homi. Ad cognitionem
enim causati debet precedere cognitio cause, cum scire non sit
aliud ꝙ̃ rem per causam cognoscere. c. intelligentia de verbo.
significatio. nec est inconueniens causam pro causato poni. l.
hoc iure. §. non potest, vbi no. Pau. ff. de dona. a ista procul-
dubio fuit mẽs itẽtio gl. quã explanauit clari⁹ i. d. §. stiplo gl. s.
¶ In ea. ibi, sed ꝓprie. rmouet obiectionẽ q̃ vr posse fieri ɔ̃
diffinitionẽ stiplonis ɔ̃prehẽdẽteʒ simul iterrogationẽ a rñsio
32 nẽ. † Nã hʒ Palea. stiplo ẽ iterrogatio ꝛ sic nõ signat rñsionẽ
ad ꝙ ẽt all. §. ñ idẽ iuris est ẽ ff. l. i. §. preterea. isti. qb. mod. toll.
ob. ɔ̃cor. tex. l. i. §. furiosuʒ. ff. ti. j. l. j. ff. õ duo. re. l. iter stipulan-
teʒ ꝛ ꝓmittentẽ. ff. eo. a i. §. si stipulãti. ff. ea. i. soluit gl. ꝙ illud ꝑ
prie loq̃ndo veꝝ ẽ, nos aũt si ita ꝓprie loquimur sʒ ꝑ totali ɔ̃ria

hec est interrogatione ⁊ responsionẽ simul vult intelligere glo. Nec ex his intelligit q̄ p totali cõtractu ponat improprie, qa dicit q̄ proprie pro interrogatione, ⁊ sic id intellexit male sensit qa etiam cũ rñsione sit stip. proprie constat ex diffinitione posita. ff. l. v. §. stipulatio. Ex diffinitione. n. propria significatio sumitur. l. i. §. dolũ. ff. de dolo. Ad tex. in. d. §. nõ idem iuris. rñdent Rapha. ⁊ Alex. q̄ ibi nõ negatur quin accipiatur pro interrogatione ⁊ respõsione simul, Imo etiam rñsio sumitur respectu interrogatio. sicut in simili prolato verbo emptionis, venditio intelligitur, q̄uis diuersa sit nomine. Ad quod cũ sint correlatiua, sequitur q̄ posito vnũ, ponit ⁊ alterũ necessario. l. si. ff. de accep. l. si. C. de indic. vi. tol. ⁊ vtrobiq̄ Bar. Adde etiã in eodẽ §. probari q̄ stip. pro totale ponitur ibi quid in posteriori stipulatione, nomi sit. Predictã tñ simile sm̃ Paec. me. non concludit, cũ ad positionẽ iterrogationis nõ sequat necessario positio rñsionis, sed absq̄ ea esse potest, sicut ad positionẽ emptionis sequit necessario positio venditionis. Considera p defensione Alex. qa licet interrogatio possit stare sine rñsione tñ omnino est relatiua ad respõsionẽ futurã, vt emptio, ad vendi-

33 tionẽ, q̄uis respectu deductionis in esse differãt. ¶ † In. iiij. inferendo notat q̄ stipulatio ab interrogatione tãq̄ a digniori parte sumpsit nomẽ, duo ergo dicit q̄ stipulatio est genus, ⁊ q̄ accipit nomẽ ab interrogatione, vt magis digna. Quo ad primũ videtur cõtra qm̃ immo est species obligationis in genere sumpte oblig. que oritur ex stipulatione. ⁊ sic stipulatio est species conuentionis in genere sumpte. l. obligamur. §. verbis. ff. ti. i. l. i. eo. ti. l. i. in si. ff. de pac. ⁊ meli⁹ insti. de obliga. §. si. An. ⁊ Imo. pro solutione dicunt q̄ est genus. i. quid totale cõtinẽs hec duo. s. interrogationẽ ⁊ respõsionẽ, ideo sicut genus continet suas species ita stipulatio hec duo. Quos reprehendit subtiliter Areti. qm̃ ineptissimũ ⁊ inconuenietissimũ esse dicit ita dicere q̄ respectu partiũ essentialiũ, que constituunt aliquid, illud dicatur genus vel species, exemplũ in pos. q̄ dicatur genus respectu animi ⁊ corporis, ex quibus constituitur. l. iij. in pri. l. quẽadmodũ. ff. de acqui. pos. Genus enim respectu specierũ dicitur sm̃ Dialecticos, respectu indiuiduorũ sm̃ legistas, vt no. in. l. ij. §. i. ff. si cer. peta. non autẽ appellatur gen⁹ respectu partium essentialiũ. Et ideo aliter saluat glo. Uz q̄ stipulatio dicitur genus respectu causarũ que possunt esse plures. l. v. in prin. ff. eo. Nõ. n. est inconueniens aliquid dici genus ⁊ spẽm diuersis respectibus, vt declarat Bar. l. q̄situ. §. si. ff. de fun. instruc. Sed in vtroq̄ cõtra Areti. instari potest, primo dũ presupponit Areti. q̄ genus non habeat species vt partes essentiales, nam immo de essentia ⁊ substãtia generis requiritur q̄ habeat suas species, ⁊ plures vt partes essentiales, qm̃ genus est qd̃ predicatur de pluribus differentibus spẽ, vt in. d. §. i. no. Secũdo dũ saluans glo. presupponit eam voluisse loqui in termi. in quibus loquitur tex. in. d. l. v. qd̃ stare nullo modo põt, qa ẽ cõtra verba ipsius ibi sumit nomen. id. n. q̄ summat nomen non est ab aliqua ex illis speciebus, merito saluatio nõ bona. Unde licet qd̃ modici sit effectus dicamus melius intentionẽ glo. perpendisse ac declarasse An. ⁊ Imo. quid sit genus. i. quid totale, q̄uis impropria loquutio sit, ⁊ totũ respectu interrogationis ⁊ respõsionis, ⁊ q̄ id velit glo. cõstat dũ infert ex precedẽtibus vbi appellauerat totale, fatendũ est tamẽ q̄ stipulatio proprie genus dicitur respectu specierũ de quibus in. d. l. v. vt. d. Areti. q̄ vult inducere tex. in diuisione nõ sũt ibi quarũ totidẽ genera ec. quia ibi genus nũcupat improprie vt ibi per Doc. Põt ẽt stipulatio dici gen⁹. qa q̄dã i dãdo, q̄dã i faciẽdo vt. l. ij. in pri. ff. eo. Clarũ ẽ tñ q̄ glo. noluit eo respectu loq qm̃ stipulatio nõ hz idẽ nomẽ vt dictũ ẽ, põt ẽt in se dictũ glo. eẽ verũ q̄ genus sumit nomẽ a digniori parte sui, vt constat in hoc genere Animal, quod ab anima nõ a corpore ⁊ sic a digniori sui parte nun-

34 cupatur. † Quo ad sc̃m in quo. d. ab interrogatiõe tamq̄ a digniori stipulationẽ assũpsisse nomẽ. Adde videri Jrũ q̄ imo rñsio sit dignior cũ beatius sit dare q̄ accipere. c. cũ marte. de celebra. mis. glo. in rub. ff. cõmo. qa dãs hz accipiẽtẽ ad antidora obligatũ. l. sed si lege. §. cõsulu. i. ff. de peti. here. Sed rñ cũ Imo. ⁊ Alex. q̄ ea rõe dicitur dignior interrogatio, qa est principiũ ⁊ caput in stipulatione, ar. l. cũ in diuersis. ff. õ reli. ⁊ sũp. fune. l. i. in prin. ff. de orig. iur. l. ij. ff. õ sta. ho. §. si. insti. de iur.

35 na. gen. vel ciui. † Et ad id q̄ aliquid a digniori parte nominari debeat, facit. l. q̄rit. ff. de statu homi. In q̄ dcõ glo. hec ẽ valde no. ⁊ freq̄nter allegat, ⁊ ad plura infert, vt p Jas. Et vltra eum

q̄ id qa magis dignũ trahit minus dignũ dixit no. Marla. Soci. q̄ si delictũ a pluribus cõmittat, inter q̄s sit persona ecclesia. quo ad oẽs cognitio ad iudicẽ ecclesia. ptinet. in. c. i. de fo. cõpe. Ubi p ipm̃ Mari. ⁊ idẽ ait Feli. in. c. i. col. iiij. õ p̄scrip. Et Soci. in. l. cũ senati. in fi. ff. de reb. dubi. dicẽs fuisse in facti contingentia, obseruatũ, ⁊ id eẽ valde no. p euadendo amico, cũ iudices ecclesia. minus delicta puniant, qd̃ dictũ ẽt referens defendit hic Jo. Cro. v. no. ¶ In ea. in. v. par. rñdet ad. §. pe. probãtẽ q̄ stipulator idẽ ẽ qd̃ promissor, cõfitẽdo q̄ itẽ dñi

36 ita accipit. † Adde tñ q̄ glo. ibi aliter exponit secũdo loco hoc est stipulatus sim. i. interrogatus p stipulationẽ, pmiserim. qd̃ magis placet. ¶ In vltĩa par. glo. ponit exẽmo. stip. dic vt i ea. ¶ Glo. ij. tacite querit sub qua forma debeat vterq̄ loqui respõdet, vt in ea. Que forma ẽ adeo necessaria vt illius per uersio inualidã reddat ipsã stipulationẽ, vt hic. d. Bar. ⁊ latine. ff. §. cũ adijcit, a declara glo. si interrogatio ⁊ responsio p verba apta interueniant, nõ aliter vt. §. sed hec solẽnita. cũ glo. in ver. quibuscũq̄. insti. eo. ⁊ in. §. si quis ita latine. Sed vltra glo. p intelligẽtia tex. opponit Bar. q̄ imo loquela nõ videat necessaria, vt. l. nõ. n. aliter cũ seq. ff. de adop. in cuius fi. pbat q̄ absq̄ aliqua verborũ expressione stipulatio cõtrahit, vt a. d. ibi glo. fi. Soluit post Jaco. de are. q̄ ille tex. de stipulatione ficta loquitur, hic ⁊ cõcor. in vera, ⁊ vltra dictũ casũ assignat alios q̄tuor in q̄bus stipulatio fingit. s. in. l. i. C. de rei vxo. ac. in. l. cũ de in rẽ verso. ff. de vsur. q̄tenus. n. loquit de vsuris, op⁹ ẽ itelligere, q̄ ex stipu. debite sint. l. iij. C. õ vsur. q̄. cũ nõ appereat op⁹ ẽ intelligere, q̄ fingat seu p̄sumat. Jtẽ in. l. cũ ostẽdimus. §. fi. ff. de fide iussi. tuto. ⁊ ff. q̄b. appel. nõ li. l. in quadã addi. Dy. sup glo. a l. l. si finita. §. eleganter. ff. de dam. infec. in. d. l. nõ. n. aliter cũ seq. ne fiat p̄iudiciũ attinẽtibus seu substitutis pupilli, quod esset iniquum, qa nõ debet alteri p alterũ. ac. l. nõ debet. ff. de reg. iur. In. d. l. i. fauore dotis, in. d. l. cũ de in rẽ verso, ex cursu temporis, cũ annuis p̄stationibus. In. d. l. cũ ostẽdimus. ex patiẽtia simplici in iudicio, in. d. §. elegãter ex contumacia. Adde q̄ q̄tenus Bar. in. d. l. cũ õ in rẽ verso. dixit eẽ fictã, melius dixisset presũptã sm̃ Paec. me. ⁊ Jo. Cro. Allegãtẽ Bar. in. d. l. pe. col. dicẽtẽ q̄ ẽ presũptio nõ fictio ⁊ referẽtẽ ad effectũ qa admitteretur pbatio in z̃riũ, q̄ nõ admittit qñ ẽ fictio cũ ea sit z̃ veritatẽ, glo. no. l. si duo. ff. de acqui. here. l. cõficiãtur. ff. de iure codicil. Et formaliter q̄ in. d. l. sit presũptio ⁊ pbari possit z̃riũ. s. pbãdo solutiones fuisse factas ex errore voluit Pet. ⁊ Cy. i. l. si certis annis. C. de pac. s. q. ⁊ ait Cy. eẽ punctũ notabi. ⁊ sub ti. Alex. plures idẽ tenẽtes adducẽs in cõsi. sup primo dubio. cxiiij. sub. nu. iiij. li. primo. Sed dic q̄ satis stat intẽtio Bar. volẽtis pbare in casu illius. l. eẽ stipulationẽ, q̄uis in ea nõ appareat verba interuenisse, qd̃ ẽt sentit Alex. dũ de his casibus tractare incipit, nec in eo male loquutũ Bar. cẽsuit, qm̃ dña inter fictã ⁊ p̄sumptã stipulationẽ dictũ ipsius Bar. nõ diuersificat. Jnsuper quatenus Bar. intelligit in. l. cũ ostẽdimus. §. fi. solã patientiam in iudicio cãre ibi fictã stipulationẽ. Addũt Moder. q̄ idẽ ẽt. d. Bar. in. l. fi. col. fi. ff. de preto. stipu. ⁊ l. i. §. ij. ff. a qui. app. nõ li. Bal. in. l. tale pctũ. §. qui prouocauit. ff. de pac. a Pau. l. sciẽdũ. ff. eo. Alterũ ipse Bar. in ea. l. cũ ostẽdimus. post Dy. Jaco. de are. ⁊ Ral. aliter dicit ⁊ ibi ẽt Nico. de neapo. vz q̄ ibi illud fauor pupilli efficiat. Quod ẽt dicũt Anto. de bu. ⁊ Imo. in c. e. i. de procur. Ac ẽt Imo. in. l. ij. §. voluntatẽ. ff. so. ma. adducẽtes in ar. l. ij. ff. ad muni. vbi stipulatio fauore rei pub. fingitur, in repub. aũt ⁊ minoribus fauores sunt pares. l. res pu. C. ex quib. ca. maio. l. rẽpub. C. de iure reipublice li. x. ⁊ p Bar. ea. l. cũ ostẽdimus. vbi licet nõ alleget. d. l. ij. inducit ad presentes in iudicio ⁊ patiẽtes se describi p fideiussoribus ingressorũ, põt tñ videri nõ eẽ verũ q̄ in. d. l. ij. fingat stipulatio ar. d. l. ij. C. de filijsfami. ⁊ q̄ẽadmo. ac. li. x. iunctis dictis Bar. pro rñsione ad ver. quasi fideiussor. de q̄b⁹. l. reos in prin. col. i. ff. õ duo. re. vt per Alcia. nu. ix. Sed nihil ẽ qd̃. d. qm̃ in. l. ij. pater appellans a nomine dicitur consentire vt ibi est tex. consentiẽs autem dicitur fideiubere, vt in. d. l. ij. ff. ad muni. ⁊ l. i. in fi. C. eo. ti. filiisfa. ⁊ quemadmo. Ergo fingitur stipulatio, cum sit necessarium requisitum ad fideiussionem. l. blanditus. C. de fideiusso. Idem etiam vult hic Jo. de Imo. Refert tamen Bar. dictum de Plumbi. tenere cum Bar. hic, ⁊ pro ea opi. allegare. l. manumissio per lictores. ff. de manu. vind. ⁊ glo. l. si fideiussor. ff. qui sati. cogan. Sed substinens opi. Bar. in. d. l. cum ostendimus, respondet Imo. ad. l. manumissio. q̄ non facit qa

in eo

in eo acta verba non erant necessaria. Tu potes replicare, q̃ imo erant olim necessaria, licet hodie nõ vt ibidẽ tex. & gl. in §. mulier. insti. de liberti. glo. Preterea in d. l. si fideiussor non facit, qr stipulatio ibi expressa (sicq; verba) interuenit, & taciturnitas solũ inducit presumptã renunciationẽ priuilegio declinãdi forum.
37 No. preterea d. l. manumissio, † qm̃ per eam d. hic Are. q̃ stipulationis solẽnitas cõsuetudine remitti põt, cõprobat Socin. qr cum certũ sit lege scripta remitti posse, d. l. cum ostendimus, pari rõne, & cõsuetudine, que est lex nõ scripta. l. de quibus. ff. de legi. vbi ẽt id ait Bal. col. xviij. & Bñdictus de plã. in ea. l. manumissio. inferens ad custodes Arcis vt p Soci. hic. Quatenus
38 tñ diximus † q̃ fauor pupil. id operet, in d. l. cũ ostendimus, cauendum esse ait Alex. qr solus non est potens ad efficiendum q̃ ea stipulationis fictio introducat. l. si filius. ff. de tute. quicquid ibi dicat glo. quã ibi oĩnat Dy. & Bar. & ppterea dicendũ cũ Ro. pba. in l. sciendũ. J. eo. q̃ vtrunq; simul requirit fauor. s. pupilli ac iudicij calor, põt ẽt d. l. si filius cum Socin. aliter euitari. s. qr ibi scriptura nõ interuenit. Addendũ ẽt pdictis q̃ Bal. l. l. statutis. C. de sen. ex peri. reci. & in l. siue apud acta. C. de trãsa. & alijs locis de qbus hic p Alex. dixit in d. l. cũ ostẽdimus, illud operari scripturã cũ patientia. Quod non esse incõueniens ait Alex. qm̃ de substãtia eorũ que fiunt in iudicio scriptura requiritur. c. qm̃ ꝯ. de proba. l. emancipatione, vbi no. C. de fide instrumẽ. l. ne in arbitris. C. de arbi. & sic q̃ vltra fauorẽ pupilli & calorẽ iudicij scriptura requirat, qũuis Bal. s. dictis locis pupilli fauorẽ non cõsideret. Reprobat ẽt Alex. opi. Roma. volẽtis in d. l. operari ẽt geminatã patientiam. s. in nolatione ac descriptione, Nam cum ille actus fuerit simultaneus, vno cõplexu, & continuatum explicatus geminatio nihil efficit, sed pro simplici actu habet, iux. glo. l. si cõuenerit. ff. de pigno. act. & glo. in c. ab eo. in ver. instanter. de appella. lib. vi. Et tunc demum geminatio operet, qñ ex interuallo est. l. si mulier. C. ad vellia. cũ no. ibi. Et idem quod Alexan. ꝯ Roma. ait Aret. Tu defende Roma. qr imo simultanea geminatio, quo ad ostendendũ efficaciam expressionẽ consensus plurimum operat. l. balista. vbi not. oes. ff. ad trebel. & maxime in pposito, cum patientia sit circa diuersos actus. s. nominationis, & redactionis in scriptis, & videt ad no. in d. l. si cõuenerit. & d. c. ab eo. q̃ nõ sunt ad propositum cum de geminatione eiusdẽ. Facit optime id qð ait Bal. in c. si na. de offi. deleg. q̃ si cõmittat a principe eã his verbis Tu tu cognoscas geminatio ea id operat q̃ persone idustria electa df, & sic subdelegare nõ potest, licet regulr delegatus a principe possit subdelegare. l. a iudice. C. de iudi. faciunt pterea plura q̃ ad id q̃ eodẽ tpe facta geminatio efficaciã hz cõgerunt Doc. presertĩ Cꝯsan. in d. l. balista, & que hic p Cro. nu. xxiij. Nec euitat hoc funda. ex dictis p Are. q̃ quãuis id procedat in geminatione expressionis cõsensus tñ nõ procedit in geminatione actuum ex quibus deprehendit consensus tacitus nisi alia ẽt concurrant vt. l. procula. ff. de pba. & l. que dotis. ff. so. ma. Nam ex illamet. l. procula. pz assumptũ Areti. non eẽ verum, nam illius. l. dispõ nõ hz locum nisi rõ sepius reuisa fuerit, & sic geminatio actus reuisionis rõnis, siue cõputationis operat ibi efficaciam pũmptionis remittendi fideicõmissum, qð non fuisset si semel tantũ ratio reuisa fuisset, vt ibi in ver. sepe, & volunt Doc. in d. l. q̃ dotis. Nec refert q̃ alia ibi interuenerint, qr oĩo remanet efficacia pdicta geminationis, qm̃ alia sine ea nõ sufficerent, vt ibi patet. Reprobat preterea Alex. opi. Roma. quatenus itellexit d. l. loqui de actis publicis hoc est de instrumẽtis pub. qm̃ publicorum actorum appõne de iudiciarijs intelligit. l. acta, cũ gl. ff. de re iudi. l. ij. ff. de cura. bon. dan. l. is apud quem. C. de eden. Et demum concludit ex premissis, q̃ verus d. l. intellect. est q̃ l ea fictione stipulationis tria hec operent, Calor iudicij, fauor pupilli, & scriptura, declaro tu q̃ ea operent cum presentia & taciturnitate non alr, vt ex predictis pz, & sic quinq; simul cõcurrent, Immo sex, tenendo, vt tenendum est, cum Ludoui. p quo tex. ibi & nomina sua referri in acta publi. passi sunt, His aũt nõ cõcurrentibus stipulatio non fingat. Comprobat Alex. qr cum d. l. sit exorbitans a reg. iur. disponentis fideiussorẽ nõ obligari absq; stipulatione. l. blanditus. C. de fideiuss. cum concordã. non dz extẽdi, sed restringi, & solo casu quo loquit intelligi. l. ius singulare. ff. de legi. Que opi. vt ex predictis constare potest, cõis est, Contra quam tñ facit. l. ij. in prin. J. ad muni. vbi fingit stipulatio ex sola patientia in nominatione in pñtis, & tñ fauor reipub. de quo ibi & fauor pupilli a pari iudicant, vt. ff. post Bar. in d. l. cum ostendimus. Cõtrarium est vrgens, nec aliquis aduertit, Pauco q̃ cũ cõis opi. inexitabilr probet. in d. l. cũ ostendimus. & pariter clarissi. sit casus in d. l. ij. non possit alr dici nisi q̃ magis faueat reipub. in casu d. l. ij. q̃ pupillo. in d. l. cum ostendimus nec ob. reg. l. respub. C. ex quib. ca. maio. & l. respub. C. de iure reipub. lib. xi. qm̃ p eam df fauores pupillis seu minoribus cõpetentes reipub. ẽt competere seu tribui, nõ sequit ergo q̃ ecõuerso minoribus iura reipub. concessa intelligant, iux. doc. Bar. l. i. ff. de leg. i. Contra eam tñ, & sic p Bar. hic dicit Soci. esse tex. in termi. in §. fin. insti. de fideiuss. Vbi sm eum si quis scribat vel ab alio scribi patiat se fideiussisse stipulatio fingit, & ita d. posse intelligi d. l. cum ostendimus. & precipue pondera tex. in d. §. fi. dum d. q̃ id qð scriptũ est actum vr, quod verbum vr sm nã fictionẽ denotat vt p eum latius. Sed tu pro defensione opi. cõis Doc. Aduerte qr dicta expõ cauillosa, est verius q̃ illius tex. sensus est iste, qr solũ disponit q̃ si in scriptura fide digna reperiat simplr scriptũ aliquem fideiussisse presumit q̃ talis actus fideiubẽdi fuerit solemniter & valido mõ gestus, sicq; mediante stipulatione, & sic q̃ non sit opus in scriptura fieri expressam mentionem stipulationis & ꝯñr solo respectu probationis loquit, nec de stipulatione, ficta quicquid ibi, sed de vera probata p scripturam, verbũ enim quasi non potest ibi denotare fictionem sed veritatis expressiuũ est, vt alias. l. i. ff. de transac. verbum autem vr solum denotat pũmptam apparentiam respectu probationis. Nec legi & punctari dz vt p ipsum Soci. ibi quasi actum videat, qr ita punctando verum est q̃ verbũ, vr, respiceret sm non aũt probationẽ sci, & sic pbaret fictionem in scõ, sed dz punctari oĩ verbũ videat, sic qñcũq; scriptũ sit q̃si actũ videat ẽt actũ supple, quo ad fidẽ scripture, adhibendã hoc est credendũ est scripture, & cum eo tex. ita intellecto cõcordat. l. sciendũ. J. eo. Contra Soci. ẽt nouissime Alcia. nu. xi. Adde preterea q̃ nouissime Cro. nu. tradit nouũ intellec. ad d. l. cũ ostendimus, vz q̃ ibi solũ calore iudicij fit q̃ videat presens & tacens consentire, qr licet alr regulariter pñs & tacens nõ videat cõsentire in his que tendunt in pũdicium eius. l. filiusfa. §. inuitus. ff. de procur. & per Bar. & alios. l. que dotis. ff. so. ma. Tñ fallit si quis sit presens & tacens in iudicio sm Guido. de suza. l. licet. C. de procura. Bal. l. i. ff. de nego. gest. cum quibus Alex. l. sepe. ff. de re iudi. car. ix. ver. septimo saluari põt. Ex dicto aũt consensu tacito eo modo cito inquit oriri obligationẽ de iure cõi sine vlla specialitate, qr licet de iure cõi regulr ex nudo pcõ non oriat act. tñ fallit in cõstituto. §. de constituta. insti. de ac. ex quo cõstituto ait oriri ac. in d. §. si. non aũt ex stipulatione scã & q̃ tunc constitutũ ẽ tacitum, nec ob. q̃ nõ est adhuc debitum, qr ad hoc vt constitui possit sufficit debitum condicionale. l. id quod. ff. de consti. pecu. Qui intellec. non placet, qr diuinare penitus est velle intelligere de constituto, cum de eo ibi verbũ nullum, & constitutum tunc demũ df qñ sit relatiue ad debitũ ppetuũ vel alterius pure vel cõditionale. l. i. §. i. ff. de cõsti. pecu. & oppet pmissionẽ fieri animo cõstituendi, tex. no. vbi gl. si. & Cy. l. si tibi. C. loca. & vidimus. ff. in rub. vbi Jas. col. iij. & Ideo tex. in d. l. id qð. nõ potest intelligi nisi qñ in cõstituendo hr relatio ad illud debitũ cõditionale, & tunc ẽt cõstitutũ ipsum est condõnale vt ibi in tex. Post tot Doc. cõsiderationes circa illũ tex. tu Nouiter dicere potes eam. l. intelligendam vt nõ loquat in stipulatione quicquid dicant Doc. & sic nec de stipulatione vera nec ficta, & ꝯsidera id sensisse Bar. qui nõ dixit ibi fingi stipulationẽ, sed q̃ paciẽtia simplex in iudicio hz vim stipulationis sine expressione vocis, & q̃ nõ de stipulatione ficta vt volunt Doc. probat tex. in fi. ibi fideiussorum vicẽ sustinent, & sic non sunt, cum aliud sit esse tale vel haberi p tali. l. mercis. J. de verbo. signi. si non sunt, ergo nõ precessit seu adfuit stipulatio ẽt ficta, nam essent fideiussores ẽt veri ex stipulatione ficta, cum ex actu ficto verus sequat effectus, vt ex ficta traditione vera possessio. l. qð meo in prin. vbi Bart. & Doc. not. ff. de acqui. poss. Nec refert q̃ ibi de affirmatoribus, qr d. eadem cã est affirmatorum, & probat idẽ esse in prece. Dic ergo q̃ Ju. consul. non fingit ibi stipulationẽ nec d. tex. q̃ sine fideiussores qui patiant, vt. ff. sed procedit Jur. con. per modum & viam dispositionis decidens ex omnibus que ibi concurrunt de quibus. ff. & presertim cõsiderato fauore pupilli & iudicij robore tales nominatos tacentes teneri sicut tenerent si per expressam stipulationem fideiussissent, Non q̃ stipulatio fingat, qr non d. tex. licet potius contrarium dum d. teneri quod verbum denotat obligationem, & sic disponi circa ius, non autem fingi circa factum sti-

pulationis quis eiusdem dispositionem faciat ad similitudinem obligationis ex stipulatione. Facio optime qd alias dicunt Mod. in. l. gallus. §. si eius. ff. de lib. et posthu. q in. l. qui in vtero. ff. de sta. homi. Iur. con. procedit p modum dispositionis, nō autē fictionis. Pro quo intellectu facit inevitabiliter, qz si fingeret stipulatio oritur ac. ex stipulatu, nō aūt de dolo, et si dolo affirmatio facta foret, cum de dolo ac. tunc demū competat, qz alia intentari nō pōt. l. ij. C. de dol. l. omnino. ff. de in integ. resti. et tñ datur ac. de dolo. l. eleg inter. §. fi. ff. de dona. quam alle. Bal. sicut ergo in affirmationibus nō fingitur stipulatio, seu promissio lz fideiussorum vicem sustineant ita nec in nominatis tacentibus in prece. casu cum par sit ibi determinatio ortus ergo ac. ibi ex illo presum pro consenso ex tot concurrentibus nō aūt ex stipulatione que non

39 fingitur. † Ex cuius. l. intellec. sumit occasionē Ludo. et Alex. ad. q. an calore iudicij nudum pactū vestiatur, In qua Bald. tenuit q non in repetitione. d. §. q prouocauit per tex. in. l. sine apud acta. C. de transac. limitat tñ in pacto facto i iudicio tendente ad ipsum iudicium firmandū per gl. in auc. gñaliter. in versi. conscribat. C. de epis. et cle. et gl. l. cum pro quo. ff. de in ius vocā. pro quibus glo. adde tex. in. c. ij. de accu. lib. vi. et cum Bal. Roma. quamuis dicat nō facere. d. l. sine apud acta, sed sustinet Soci. pro parte contraria q immo pacta in iudicio facta idistincte eius calore vestiantur, urget sm Alex. qz simile videmus in confessione, sine cā q in iudicio facta efficax est gl. l. l. in fi. in gl. pen. ff. de interroga. ac. quamuis extra iudi. non. l. cū de indebito. §. fi. ff. de proba. cui similis est conuentio. l. ij. §. circa. ff. de do. excep. Demum Alex. lz idē quod Bal. et Roma. et rñdet ad dictam rationem per eum formatā, qz nō sequitur calor iudicij operatur illū effectum, ergo et hunc aliū, Ideo p tex. in. d. l. sine apud acta, et in. l. pacta nouissima cum gl. in ver. maxime. in fi. C. de pac. residet in. d. opi. Bal. quam teneamus per predicta, et. d. l. cum ostendimus in qua olus calor iudicij nō sufficit. Negari tñ non pōt articu. esse disputabilem. et ad vtranqz partē sustentabilē, vt hic

40 diffuse per Io. Cro. et maximus. ff. in rub. † Ultra casus enumeratos per Bar. in quibus ac. ex stipulatione cōpetit, licet verba non interuenerint, est et alius casus fauore reipub. in. l. ij. ff. allega §. ad municipa. Item in. l. iij. C. de bon. que lib. In donatione propter nuptias quē tex. allegāt Roma. et Areti. Itē alius i. l. nisi dolo. §. itē sciendum. ff. si cui plusquaz per leg. fal. li. Ubi Fiscus nō cauisset sm termi. illius ti. perinde conuenitur ac si cauisset. Itē alius in auc. vt nulli iudi. in fi. prin. vbi fingitur q iudices cauerint fisco publicas exactiones restituere, quos duo proximos adducit gl. in. d. l. si his verbis. ff. de ado. Itē alius positus p Io. and. in addi. ad specu. in rub. de obliga. et solu. et Alexan. l. cum fundus. §. seruū. ff. si cer. peta. et Alcia. hic iterz alius. l. si ita stipulo. ff. de oper. libe. Itē alius in. l. ex suis vbi no. Bar. ff. de testa. tut. Iterz alius in. l. rescriptū. §. si pcō. ff. de pac. scdz quosdam licet mihi nō videatur probare, Item alius. l. quamuis. §. si cum essem. ff. ad velle. Item alius. l. si filius. ff. de tute. scdm gl. ibi lz contra Dy. et Bar. ibi teneāt et melius. Item alius in. c. secūdo de consec. di. i. et sic habemus. xv. fal ad reg. huius tex. et con

41 cor. ¶ † Glo. in ver. prīt duas hz partes in. l. allegat contra etiā quo ad absentem de quo postea in tex. In. ij. oppōit et dupli soluit, vno mō expresse, alio per relationē ad dicta in contrario, et quaternus. In. i. allegat tex. §. i insti. de inuti. stipu intelligo primum post. §. mutum quē allegauerat, et sic sequentē. §. pupillus. In. ij. par. prio dicit tex. in. l. seruū intelligendū, q ponat fallentiā ad regu. huius. l. et concor. Ud (subdit Scdo) dic vt ibi, vult se referri ad soluti. Martini volentis tex. illum intelligi debere in maiore infante et sic in eo qui intelligit, lz non perfecte, ita q concordet ille tex. cum. §. pupillus. prealleg, nec aduertitur hunc qui in infante loquitur, eam tñ Marti. solu. quāuis vltimo loco hic ponat improbat gl. in. d. l. tenens esse speciale in ea stipulatione rem papil. sal. fore. qd et alibi vbiqz firmat ita enim. ff. ti. l. §. penul. Ita etiam in. d. §. pupillus. et in. l. i. C. de inuti. stipula. et. d. l. mulier §. eo. Ubi hoc declarans dicit verum esse si saltē sciat balbutire, Tu q idem. d. gl. in. d. l. seruū. Quod et consentiunt Doc. hanc coem solutio. tenentes. Quam lz hic Bartol. post Dy. Ang. hic et in cōtrario vbi etiā Bar. et Pau. et sequētes cōem Areti. cōem esse asserit etiam Soci. Pau. autē hic est in opi. q id regulare procedat in qualibet stipulatione, non solum in illa rem papi. sal. fo. si tamen non sit duorum aut triuz annorum, sed fari posse, prout cōiter accidit in his qui. vij. sunt annorum vel tali etati proximi, et sic q in infante duorū aut trium annorum pcedat hic tex. Quam opi. reprobant Moder. et cōtra eam est tex. in. d. l. mulier. vbi presupponitur q interrogauerit sicqz loqui sciret et tamen. d non valere stipulationem opin. vero Mar. q tex. ille, in maiore infante loquatur et sic in eo q aliquid intelligat, et cōsequenter q nulla sit ibi specialitas tenēt hic Pet. et Cy. Azo. etiam C. de inuti. stipul. in summa. Imo. Raph. cu. Ludo. et Alex. dicentes videri id tenendū q maiore infante indistincte stipulari possit et probari in. d. §. pupillus et d. §. pena. et cōprobari rōne qz non vr rō quare si fauore pupilli esset inductum q minor septēnio possit stipulari rem suaz sal uam fore non posset etiam stipulari amplum patrimoniuz. cui tñ rōni facile rñdent Moder. qz illa ad euitandum damnum, hec ad lucrum inter que diuersa iuris dispositio. l. fi. §. licentiā. C. de iure deliberā. l. fi. in fi. C. de codi. Preterea in specie tradita est magis fauere pupillo in conseruanda eius substantia q in acquirendo. l. lex que tutores. C. de administra. tuto. circa medium. Ad id etiam tex. singu. in. l. si in emptionem. ff. de minoribus. Tex. adhuc melior. in. l. qui aūt. in princi. §. que in frau. cre. fact. l. iusto. §. eum qui. ff. de vsucapio. et. l. qui fundū. in princ. ff. quemadmo. ser. amit. cum no. ibi per Bar. et p Bald. in. l. i. C. de serui. et aqua dicentem q quamuis tirannus non possit ei in tali nouam iurisditionem acquirere antiquam tñ conseruat. Alia tñ ratione ostenditur non esse speciale in illa stipulatione rē pupi. sal. fo. Quoniam non potest infans consentire et quod tēdit ad status eius augumentum et sic persone. l. iubemus. C. de emanci. lib. cum ibi no. per Bar. et alios, multo minus ergo potest consensu validari alios contractus. l. iustissime. in prin. ff. de edil. edic. l. i. §. et gñaliter. ff. de vent. in pos. mit. sm Alcia. Sed cōtra hanc rōnem faciunt ea que contra rōnem Alex. dicta sunt contra quam etiam ipse tenet. Demum hec Mar. opi. tenēda est. Quam comprobat Soci. quia tam tex. in. d. §. penult. q̄ in ea. l. seruū, dicunt q ita demum pupillus ex benignitate stipulari potest si fari potest, ergo nullo modo id infanti concedi voluit, qui, licet naturali fari posse videatur. tñ iuris censura (pp defectum intellect') dr fari non posse. l. i. §. sufficit. ff. de admi. tu. et sic verba. d. l. seruum in eo non verificantur. Inducit et ad id. l. in negocijs. ff. de regu. iur. et infert q leges in contrahendo indicant infantem nullum habere intellectū, quamuis aliud quo ad pos. acquirendam. l. donatarū. C. de acqui. pos. Ubi sm vnam opi. infans localium quibus afficitur, possessionem acquirit, nō tñ retenta illa opi. idem est in stipulatione localium, qz in stipulatione nō sufficit affectus, sed vox et rationabilis et consensus requiruntur, vt et recentiores aduertunt quicquid alij quidam dicant. Ias. et lz eandem Marti. opi. ex eisdem Soci. fundamētis. adde optimum tex. in. l. fi. §. pupillus. licet ex quo fari ceperit recte. ff. eo. cōprobat etiā Uin. qz iura alibi sicut in. d. l. seruū ponunt benigne fuisse receptum ppter vtilitatem vt in. d. §. pen. d. §. pupillos. ac et in. l. quamuis. §. infans. ff. de acqui. pos. eandem opi. lz Ang. Areti. in. d. §. pupillus. col. iij. Quam etiam tenent hic recentiores, excepto Io. Cro. cuius dicta non vrgēt, Unde patet hodie hanc factam eē cōmunem opinio. Quā nouissime confirmare possumus per tex. in. d. l. seruum. in fi. dum dr ppter vtilitatem receptum esse eū recte stipulari et agere posse. Si. n. Iur. con. voluisset ponere specialitatem in ea stipulatione rem pup. sal. for. non subiecisset et agere. i. negociari, sine actus gerere sibi proficuos, vt clarius explicatur in. d. §. pupillus ibi omne negocium rc. et. d. §. pe. ibi stipulari, et promittere recte posse. ¶ Glo. nec obstans duas hz par. declara vt per Bart. et Moder. clarius et qz tex. in. l. ea que difficilis est considera, q non vr bona solu. Bar. et Doc. post glo. in cōtrario, et in. d. §. item verborum q ibi de stipulatione, iam contracta que p epistolā probetur iux. l. publia. in fi. ff. depositi. Nam prio vr contra tex. in versi cu. hac die et sic nō alio tēpore. Scdo in ver. spondeo. Tertio in ver. ex stipulatione proposita, Sed defendens cōez, dic impossibile esse q ibi loquatur de stipulatione in illa epistola cōtracta. Primo qz nō est pñtia nec interrogatio, ibi literas ad euz misit, Secundo ibi numerata est sub ea conditione rc. et sic de numeratione iam facta ante epistolam, vt et ostendit versic. annuerit et sub conditione de qua ibi, que sine promissione de restituendo conditione eueniente implecta fuisset, et sic prius fuerat adiecta conditio et promissio ex parte vxoris de restituendo si contingeret p ipsam fieri, quominus matrimonium in diem vite permaneret, que promissio intercesserat p stipulationem, vt infra nuncupat. Quo stante nō ob. ver. hac die qz lz fuerit ea die

omnino

omnino fuit prius et ps ibi dare voluisti, et in versic. acceperat. Non ob. ver. spondeo qz iterat promissionem solemnius prius factã. Nõ ob. ver. ex stipulatione, pposita qz iatio pposita erat relati ue i epla. Extra glo. oppo. Bart. de. l. iiij. et. v. ff. de sponsa. supple, iuncta. l. ij. eo. ti. dic vt per eum, et fuit oppo. et sol. glo. in §. item verborũ hic alleg. per glo. et dum Bar. post glo. in. d. §. dicit et inter absentes implicat multo magis inter pñtes posse cõtrahi sponsalia sine stiplone. cuius dictio et ponat casum magis

42 dubitabilem. l. ij. C. fami. her. † Querit Bar. in hac par. tex. an surdus qui ad motũ labiorũ intelligit valide stipulari posse, et concludit nõ posse nisi vocẽ audiat et per eum, qui idem cõcludit in. l. j. §. fi. ff. de tute. et Anto. in. c. cum apud de sponsa. et cõmuniter hic Doc. approbant quis Roma. l. eo. §. fi. p tex. ibi ꝯ trium teneat, Cui Alex. rñ qz ibi verba mediante interprete et vocem alter alterius percipit, quo casu et Bart. in scdo. q. fatet q ꝙ vz Que rñ. lz a Moder. nõ improbet non plz, qm Bar. dictum quatenus vz, prout refert Alex. improbãt Raph. et Moder. ydeo ad. d. §. fi. rñde vt. l. proxi. dicet. Aduerte igit dũ Barto. Scdo cõcludit q si vocẽ audit sensuz aũt solo nutu percipit põt ꝯhere stiplonem. Naz esto q Doc. cõiter cũ Bar. trãseant tñ Raph. et post eum Soci. ij. nota. et Jas. vlti. col. ꝯ tenent hac potissimũ rõne, qz etiam tunc intellectus verborum non percipitur sensu auditus, sed solo nutu, et sic deest illud necessario requisitum in hoc pan. et concor. Immo dicta p ipsummet Bar. in preceden. faciant ꝯ ipsum. Preterea ille sonus confusus nihil operari vz, cum parta, (nec diuersam rõnem hñtia) sint nõ audire, vel simplicẽ sonũ audire, facit et Tertio ꝯ ipsum Bar. aliud qd. ff. dixerat addũcens simile per. l. i. ff. de his que in tes. delen. vt latius deducunt Moder. pñertim Jas. Cui quartum addit fundamen. s. auctoritatis glo. in §. sed et hec solemnia versicu. insti. eo. que rñ non facit vrgenter. Vincen. allegat pro hac opi. l. discretis. C. qui testa. face. pos. que pari modo non vrget, qz illud audire. ff. cerebrum loquentẽ nõ est a fore i cõsideratione, qz nõ percipit auribus ad audiendũ a nã ordinatis alũ sequitur q nõ dicet surdus ꝯ illũmet tex. et hunc cũ multis simi. et refert illud ibi Impera. vt addat et possibile q surdus a nã loquat articulare, qz põt discere loquellam eo mõ. Mod. Bononien. pro eadẽ opi retorquent ꝯ Bar. tex. in. §. fi. l. ea. l. Nam si vera esset eius opi. sequeret q si ego interrogarẽ grece, Tu greci linguã ignorãs latine rñderes et si capite annueres absqz aliquo interprete, valeret stiplo ꝯ tex. ibi. Vltimo pro hac cõclusione que vera est, pondera tex. hic in quo mutua loquutio requiritur cum intelligentia ex ea, sed in termi. cõclusio. Bar. intelligentia non ex loquutione verbis, seu sermone, sed ex nutu est, merito nõ vz. Et tenendo ꝯ Bar. ad. d. §. si quis ita facilis est respon. qm verba rñsionis fuerunt ibi perfecte audita, et hñt secũ illũ interpretatiõ. ad. §. fi. l. i. ff. ti. i. pari mõ facilis est rñ. qz surdaster, lz difficulter oino pfecte audit. Ad tex. in. d. §. fi. l. eo. (q p Bar. vrget plurimum) rñde ex intentione Soci. vel q ibi verba inter pñtes prolata perfecta inuicem audiunt, que non sunt ita fallibilia vt nutus. Vel q illud speciale hac rõne inductum fuit vt hoies diuersarũ linguarũ inuicem cõmertia hñre possint pp publicam vtilitatẽ. Ad qd adde tex. in. l. iusto. ff. de vsucap. vbi ea vtilitas est finalis rõ illius decisionis. Ex quo apparet nihil valere quod ꝯ hanc rõnem dicit Alcia. qm nõ accipit Soci. cõmertium stricte, sed generalr magis tñ plz pcedens rñ. vel tu clarius dicas non obstare, qm ibi omnino intellectus, et sensus verborũ solis verbis pcipit, qz iterps ibi regrit verus, et sic nõ aliũ sc q ex illismet placis sbis hñ sensus et p auditũ, q sensus e ifallibilis, ex quo vera est interpretatio et inuariabilis, et ita

43 teneas, lz questio sit disputabilis. † Ex hac preterea doc. Bar. quatenus concludit non sufficere sensum nutu deprehendi, infert Pau. ad testem deponentẽ reddentemqz cãm per sensum visus circa id quod est perceptibile sensu auditus q non pbet. Contrarium tñ. d. esse verius, qz sensus visus est gñalis ad oẽs sensus vt est glo. in. c. testes. iij. q. ix. firmat Bar. l. si tirio. ij. ff. de leg. ij. et Doc. l. testiũ. C. de testi. et Bart. in trac. de testi. ver. testis dixit q vidit tetium. Ad quod accedit no. dcm Bar. in. l. si ne. C. de peti. nomi lib. xi. De quo per Doc. l. i. ff. si cert. peta. ¶ Querit Scdo Bar. qualiter intelligat hic absentes, et quid si vnus est in vna parte ciuitatis, Alius in alia, vel vnus i vna camera, alius in alta, an possint cõtrahere stipulationẽ, et respõdet cũ gl. in. §. itẽ verborũ. insti. de inuti. stipu. q possunt supposito q se inuicem exaudiant clamando. Aliter non accipitur absentes in. l. presens. ff. de procura. vbi glo. Adde glo. in. d. c. testes, et. l. absentẽ. ff. de ver. sign. et que remissiue per Alexan. iiij. no ¶ Glo. in versi. si quis habet tres par. In prima tacite querit an id quod in hoc versicu. dicitur ad omnes de quibus i tex. referatur, et respondet referri. In. ij. ibi, sed de infante eam reprobat, et secundã opinio. Jo. refert q non referatur ad infantem, interserẽs dictum ad declarationem ibi sine voluntate tamen eius ec. In. iij. ibi vel dic Tertio ponit tertium modũ intelligendi, seu tertiam opinio. que difficulter intelligit, sensus e q id quod hic dicit in tex. si quis igitur ec. nõ referatur ad alii quam personam expressam in tex. sed ad tertium aliquem, sic si quis. s. alius velit aliquem ex his nominatis in text. stipulari. Det operam et faciat q eorum seruus stipulet, nam cum vox serui sit vox domini iuris censura §. post mortem. institu. de inuti. stipula. seruo. Sequitur q stipulatio valebit et acquiretur ec. domino, et sic isto modo comprehendetur etiam infans, cũ non requiratur eius voluntas vt eius seruus ei stipulando acqrat. l. ij. l. rem pu. sal. fo. Quo modo intelligendo infans comprehenditur non q eius voluntas interueniat vt in alia expositione, sed qz alius qui cupit et vult infanti ꝯsulere curat, et facit q eius infantis seruus stipuletur, Quia tamen hec tertia expositio violare videtur tex. ibi ex his, et qz prima videtur contra text. in. d. §. penu. Ideo Docto. cõmuniter tenent secundaz, sed ea tertia est no. Quam et secundam approbat Bar. Immo videtur defendi posse prima in infante habente aliquem intellectum cũ tutore vel sine iux. glos sequen. et tradita per Alexan. ibi, sed parum satisfacit, qz. ff. generaliter de infante cum tutore esset addere noue persone voluntatem. ¶ Glo. fi. diuidit in. ij. in. i. querit et respondet. In secunda que est ibi, sed de instante, oppo-

44 nit et sol. prima clara est, ex secunda no. † qz sentit valere actus gestum cum infante accedente tutoris authoritate. Pro quo facit tex. in. l. seruo inuito. §. si popillo. l. ad trebellia. versicu. sed et infanti, ibi tutore authore, vbi Joan. de raue. Imo. et Pau. tenent in eo qui aliquo modo fari possit, vt si est sex ann. vel circa ait Paul. et idem voluit glo. in. l. pupillus si fari. ff. de acqui. heredi. et. l. potuit. C. de iure deliberan. Sed contra sentit glos. in. l. donatarum. C. de acqui. possessio. Cum qua ibi Cy. et Ange. et idem Barto. in. l. i. §. adipiscimur. ff. de acquiren. pos. et videtur velle Bald. l. bonorum. C. qui admit. et Angel. d. §. si pupillo respondens ad tex. ibi intelligendo tutore authore. i. solus tutor, vult dicere tutore id agente, non autem authorante. Et pro ea parte. d. hic Alexand. facere tex. in. c. cum super de offi. delega. in ratione posita in fine cum concord. l. multum interest. C. si quis alter. vel sibi. Pro concordã. solet cõmuniter distingui, ad quam distinctio. se refert hic Alexan. q aut aliquem intellectum habet vt quia est. vi. an. vel circa, et procedat prĩa opi. per text. in. d. §. si pupil. et. l. quamuis. §. infans. ff. de acquiren. possessio. Aut nullum et procedat scda qm non est quid autoritate tutoris suppleri possit. Neqz potest actus sustineri vt a solo tutore gestus, et sic quod potuit noluit, et quod voluit non potuit, vt. d. c. cum super. Rui. autem hic in vlti. no. est in opin. q infans etiam omni penitus intellectu carens possit actum gerere tutore authorante, primo per tex. in. d. §. adipiscimur, qui procul dubio de infante loquit, qz requirit in acquirẽdo tutoris authoritatẽ, que in acquirendo non requiritur in maiore infante, vt preallega. §. pupillus. institu. de inuti. stipula. et de ifante nihil intelligente, qz eum equiparat furioso. Item dormienti. Secundo per tex. in. d. §. infans. in versicu. nullus sensus respõdeis ad id quod ibi dicit q iudicium infantis suppleat, qz loquit de iudicio quod est in infante habitu et non actu. argumẽ. not. in. c. pastora. §. qz vero. de offi. delega. Tertio adducit rationẽ fundatam in. d. §. pupillus, et rñdet ad fundamenta ꝯria vt p ipsum tene vt latius dixi i. d. §. adipiscimur. Laus Deo.

¶ Summarium §. qui presens.

1 Stiplo ex longo internallo vitiatur etiam si partes ꝯrium velint.
2 Testes stipulatione deponentes non probant nisi dicant respõsionem incontinenti fuisse sequutam.
3 Internallum longum vitiat stipulat. et quid in alijs actibus.
4 Contractus innominati an vitient pp longum internallum.
5 Contractus cum incerta persona initus an propter internallum vitietur.
6 Doctor legẽs censetur cum repu. contrahere stante statuto, q

quandocunq; legerit habeat centum.

7 Discessus post interrogationem, an dicat actus extraneus.
8 Actus extraneus an in dubio interuenisse presumatur.
9 Longum internallum qd dicatur.
10 Simul factum esse dicit qd eodem die.
11 Incontinenti dr factum qd est eodē loco & testibus.
12 Actus extraneus quis dicatur.
13 Momentaneus actus quis dicatur.
14 Actus contrarius stipulationi quis dicatur.
15 Stipulatio inualida ex internallo qñ sustineat vt pactum nudū.
16 Mox & similes dictiones quid significent.
17 Appellationem deferens verum gaudeat quadrimestri tempore dato iudicatis.
18 Confessionem incontinenti reuocare dicit q eam reuocat antequam sit redacta in scriptis.

.§.Qui presens.

Omnissio rñsionis, viciat stipulationem non modicum internallum. h.d. sm Bar. & Doc. cōiter vel sic sz intelle. j. dandū, solum internallū modicū inter interrogationē & rñsionem nō vitiat stipulationem. Habet duas par. prout duo dicta ponit, & sm cū rōne, seu cum rñsione ad tacitā obiectionē, Vel sm Areti. hz .ij. par. vt per eum, & in qualibet dicto discessit interrogans ante sequutā rñsionē. Pone casum, & in pria par. non cōuenit rō dubitā. sm primū intellec. de quo in gl. ij. & .j. qñ nō dubitat in hoc .§. de eo qd est in .j. par. sed de eo qd est in .ij. Et ad pleniorē intelligentiā altius exordit in .j. in .ij. aūt par. rō dubitan. est potuit, q p discessum interrogātis videbat interrupta forma stipulationis, que inter cetera cōtinet q fiat inter pñtes, vt .ff. in pal. qd videbat intelligendū de cōtinuata & nō interrupta psentia, Cui rōni rñdet in ver. internallū .n. &c. Aduertendū est tñ, q lz hic tex. ita vt .ff. sm Bar. & doc. summet & intelligat, tñ Moder. (quis cum intellec. in se verū fateant) negāt posse applicari verbis ipsius tex. Primū q esset decisio superflua cōtra tex. in .§. quibus. in probe. C. & simul de cela indubitabili .h. l. qd labeo .ff. ad carbo. eū .ff. in prin. regula .ff. his clarissima sit q stipulatiu nō pōt cōfici nisi vtroq; loquente, Secūdo, q imo fuisse sequutā rñsionē innuit tex. ibi antequā rñderet, cū ante dicat respectu eius qd est post. Tertio q cōstat fundatā esse decisionē in discessum, sed si nō fuisset data vlla rñsio et si nō discessisset interrogans stipulatio nulla fuisset, Ita dicūt Bal. nouc. Are. & Moder. lz prout hic, ita et intelligat Bar. in .l. si quis p eo .ff. de fide iusso. col. fi. Potest iste intellec. defendi, q in pria par. pmittit casus clarus, vt aptius deueniat ad scēm dubiū in .ij. par. put alias .ff. in .§. si stipulāti. & alibi sepius. & sic nō ob. pmū. Nō ob. sm qñ nō cōcludit necessario, nam ante aliquid recte dici pōt et q illud postea nō sequat. l. si is q. .ff. de test. l. eū qui. C. de fidei cō. ex alio tñ nō placet, q restringit tex. & maxime in versi. stipulationē qd opus esset exponere pro interrogatione h intentionē Iur. con. qui enim interrogationē significare voluit eā suo verbo bis expressit. Unde scdo mō intelligunt Pau. & pdicti, nouel. & Aret. vz q in pria par. fuit sequuta rñ. sed incōtinēti post interrogātis discessum & eo absente & decidit stipulationem esse inutilem, Et rō dubitādi sm eos q satis videbat, q fuerit vtriusq; presentia in interrogatione, que potior est pars i stipulatione vt .ff. in princi. in glo. i. Preterea videbat q valeret, q sequuta est rñ. incontinenti. Sed aduertendū, cum Ias. & Vin. q eodē vicio laborat hic intellec. quo & precedēs, pp verbū exaudire .ff. in prin. & versi. inuicem, quo ostendit non sufficere exauditionem. i. interrogationē. Tertio mō intelligunt Doc. vt p glo. scdā sz secundo intelligit. vz q post discessum & longo internallo intercedente, reuerso demum rñsum fuit. Qui intellectus optime defendit ab obiec. Areti. Reprobantis, q nō fiat in ea pria par. mentio de rñsione post reditum ex internallo & presente presenti, quoniā satis constat ex vi aduersatiue loqutionis in secunda par. nam cum ibi de rñsione sequuta post modicū internallum ostendit q in prece. responsio. fuit post internallū non modicū prout dictum Areti. obiectionē sentiens considerat Pau. tu respondeclarius q imo responsio includit in versic. stipulationē, cū stipulationis appone, & interrogatio & responsio simul denotet vt .ff. in princi. & .l. i. & .§. stipulatio .ff. eo. si intellexisset nō datā responsionem, dixisset inutilem effici interrogationem. i. inanem & frustratoriam, maxime q bis interrogationes suo verbo expressit. Quarto mō nouissime intellexit Vinc. q vis est in distinctione mox in .j. par. adiecta, ex qua verom. d. cōstare intentionē Iur. con. q vult facere differentiā an interrogatus facta interrogatione mox discesserit, ante factam responsionē, & tunc stipulatio viciat, et si post reuersionem incontinenti factaz sibi responsuz sit, qñ ex illo mox facto discessu ante responsionem constet eum interrogasse absq; animo cōtrahendi obligationem, sicut alias quādo quis apponit conditionē impossibilem, vt .l. nō solū .ff. eo. j. Si vero non ita mox discessit tunc valeat sequuta respōsione eo post modicum internallum reuerso, vt in secūda par. & ex tra id q in pria est dictio mox, in scda non. Adducit et q Iur. con. videt ipsi mox discedenti imputare inualiditatem stipulationis in versi. inutilem efficit stipula. Tertio comprobat, q in prima non sit mentio de omissione responsionis, nec de responsione in absentia, vel post reditum, prout concludit sz precedētes intellect. quod non absq; ratione factum a Iur. consul. credendum est. Cui intellect. ait non obstare q dicta presumptio q voluerit frustratorium actum facere tolli videatur ex eo quia rediit, nam respondet, q lex inconstantiam arguit. l. si quis in fiurādū. C. de reb. cred. q incōstātia nō ita subest qñ nō ita mox discessit vt in .ij. par. posset aūt ad id, & melius rñderi, q stāte h q ex illo repētino discessu, sumpta fuerit psumptio pdcā si postea rediit, nec iterū interroget ob aliud rediisse cēseret, q vt sibi rñderet. Qui intellec. (quis applaudens sit) nō plz prio per tex. in rōne posita in fi. vbi ius est, q nō magnū internallū, q nō est applicabilis, & eo intellectu stāte rō cēt, q i .ij. cāu nō occurit cōsensus vt i. j. Scdo, q negari pōt q ex dcō repētino discessu necio deprehēdat aius q interrogās voluerit actū inanē facē (potuit .n. et q ex cā necīa discessent) vt ais i. l. eū antiquus. C. de testa. nec opus ē id pbare q sufficit ondere q sit cōsiderabile ad h vt excludat dcā psumptio volūta. faciēdi actū nugatoriū, ñ sic qñ adducitur cōdō ipossi, q tūc res nō pōt alr se hēre qd eo magis viget stāte reditu postea incōtinēti scd, qd de reditu nō sūmouet, ex rōne incōstātie, qñ de ea ñ cōstat cōcludēter stāte dcā possibilitate, sic cōcludēter cōstat l. d. l. si quis iuriurā. Tertio q sz dcm intellec. i .ij. par. ñ mox discessit, & tñ modicū fuit internallū inter interrogatio. & rñsionē, qd repugnātiā cōtinet vl salrē restrictionē maxi. ad cāuz in q nō mox discessit, abfuit, & rediit, & tñ oino modicū internallū intercessit inter interrogatio. & rñsionē, & vere iur. cō. intellexit repertē distōnes mox i .ij. par. nā loqt aduersatiue in scd q reuerso rñsum ē intra modicū tps & sic i. i. nec q reuersus fuerit nec q fuerit rñsuz dcm fuerat i iure et aduertat vt clare pz. Quinto et mō ait posse intelligi vz q in actu discessus fuerit sequuta rñsio ipso interrogāte dū erat i actu discessus et audiēte qñ tūc rñdēs nō videat deliberate rñdisse ex q vidēs interrogātē discessisse verisile credat ipm nō acceptaturū arg. eoz q dcā sunt .ff. i rub. dū qñtū fuit qre i stipulatione interrogatio pcedē dcat. Quē intellm cōprobāt tenētes gallia. & Alc. & q i cōtu stipulationis, ita solēni, si ē satis audire i discessu rñsionē ar. gl. i .§. i. i ff. trāsitu. insti. de libert. sz nec iste intellec. plz q h tex. i ff. discesserit, sūcto ibi antequā rñderet, qb9 ostendit pfecte discessisse, nō āt fuisse i actu discedēdi ante rñsionē, op9 eēt q diceret discedebat vl simi. Scdo facit q h pcedētē intelle. dcm ē .s. q rō nō ē applicabilis. Itē h hūc intelle. ē auctoritas gl. i .§. itē ff. boz. insti. de inuti. stip. bar. & doc. cōiter .ff. i pn. tenentiū satis et q ita sint ppinq q inuicē se intelligāt. Nec facit .d. gl. i ff. trāsitu, q loquit qñ trāsiūtis approbatio & sic cōsensus reqrit vt in .§. eadē p eā alle. lz i pposito non reqrit noua demonstratio consensus eius, qui iam interrogauerat, sed solum q responsionem audiret in eo deficiebat ergo satis ē q audiat in discessu. Unde tenendus est Tertius intellectus vel sustinendus prius declarando vt in positione casus, Uerum quia nullus ex dictis intellec. caret scrupulo. Ideo magis plz q nouo modo intelligamus hunc text. melius. Dicamus ergo ex eo tantam Doc. varietatem prouenisse q non perceperant magistralem, cautum & elegantem loquendi modum quo vsus ē hic Iur. col. Unde declarando dicamus verum intellectum esse q Iur. con. in pria par. artificiose, prudenter atq; ex industria nō fecit mentionem de omissione responsionis, nec de responsione tradita in absentia siue interrogante reuerso post longum internallum, vt ostenderet in omni casu postquam eū rñsionem discessit interrogans viciari stipulationem, Preterquam in casu expresso in .ij. par. qñ .s. rediit & responsum est modico intercedente internallo. Hic verus est intellectus procul dubio, Cui pz nihil obstare ex omnibus .ff. contra alios intellec. obiectis, & forte non fuit alia intentio gl. dū posuit posse intelligi si nunq̄

rediit, Hc etiam si rediit post longum tamen internallum ec. et aliquatiter sentit Jas.

¶ No.j.sm intellec. Pau. et Areti. verum in se. q si responsio sequuta est in absentia interrogantis stipso nõ valet.

1 ¶ † No.ij.sm intell.gl.in ver.mox cõiter approbatã q lõgũ internallũ inter interrogationẽ et rñsionem stiplonem viciat, cõcordã l.cõtinuus.in prin.ff.eo. Ampliat et si partes ɔtrium. vellent, nam nõ possent cum id sit ɔ substãtiã actus vt hic, ergo id partes tollere, paciscendo, nõ psit.l.cum ꝑcario. in pn.ff.de pre

2 ca. et facit sm Soci.regu.l.nemo põt.ff.de lega.j.† Et adeo est de substantia cõtinuatio ꝑmissa, vt dixerit no. Bart.l.l.si vnus §.pactus ne peteret col.vij.ver.iij.no.post gl.ibi q si testes ad ꝓbandam stiplonem inducti simplr dicerent fuisse factã iterrogationẽ, et sequutam rñsionem, nõ probarent stiplnem nisi adijcerent talem rñsionem fuisse subsequutam incontinenti et inter pñtes, qd est summe no.sm Moder. hic post Bal. et Areti.in.

3 l.duos.§.i.ff.ti.j.† Que aũt sit rõ huius a iure facte dispositiõis q ex tali intercedente longo internallo stiplo viciet ɔrunt Pe. et Cy.ff.ea.l.§.si.qui vt refert Jmol.ff.in.§.proxi.rõ esse dixerũt, qr rñsio sequens post internallum nõ modicũ nõ vr facta ad interrogationẽ, et sic non cõstat de simultaneo cõsensu et vero, Ad quod in ar .l.per retentionẽ cum glo.C.de vsur. et l.cũ in plures.§.locator horei.ff.loca.intelligendo vt intellexit Bar.in.l. nõ solum.§.morte.ff.de no.ope.nun. et in.l.pcã nouissima.C.de pac. Quam rõnem duplici fundamento improbat Alex. Primo qr sequeret q idem esset in alijs cõtractibus qd est falsũ secundũ glo. et Doc.l.si stipuler.§.si.ff.eo. Scdo qr sequeret, q si appareret de ꝓposito deliberato promittentis valeret vt stipulatio nõ obstante internallo cõtra glo.in.l.iurisgentiũ.§.igit nuda.ff.de pac. Quam sequit Bal.in rub.ff.de consti.pecu.in vlti.col. et in suo trac.de cõstitu. Rõ J.§.i.d.rõnem esse qr plures simul cõsentire debent. Que rõ in effectu nõ differt a prece.sm Alex.sed tu vide Jmo.J.proxi.§.ex cuius dictis diuersitatẽ perpendens. Cum ergo rõ cõcludens nõ sit Alex.ait rõnem reddi nõ posse, cõfugiens ad miserabilẽ refugiũ.l.non oĩum.ff.de legi. Jd qd et faciant Jmo. et Areti.J.in.§.seq. Soci.aũt hanc rationem reddit q cũ de forma sit interuentus interrogationis et rñsionis, decens fuit statuere, q fierent et interuenirent simul et incontinenti, qm nã actus formalis ea est q cõtinuatim et indiuidue fiat.l.furiosum.C.qui testa.facere.pos.vbi Bar. et Doc. Quam rõnem verissimã dicit Jas.licet Soci.nõ allegat.eandem et in effectu, lz diuersis verbis, et vt nouã tenent Mod. Tharinenses, et sic sequit tacito authore Jo. Cro. et verã fatet Rui. Jdem est et in iureiurãdo, q internallo viciat.l.v.§.si.cum gl. ff.de iureiuran. Quod tñ intelligit respectu acceptationis vel relationis, nõ aũt q ipso iuro acceptato nõ possit ille cui delatũ est post longum internallũ iurare, vt.l.iusiurãdũ et ad pecunias .§.i.eo.ti.prout declarat Bar.in.d.§.si. Dicens ex hoc emanare cautelã, q qñ alicui deferi iusm q incontinẽti acceptet velle iurare. Petat tñ terminũ ad deliberãdũ qualiter iuraturus sit. Tunc.n.deferens, nisi ex iusta cã, puta nouarũ probationum sibi emergentiũ, delationẽ reuocare nõ potest, Et rõ est quare ex internallo iusm viciet, sm Alex.qr in loqui valente vba sunt de substantia in iuro vult dicere q ꝓpterea sltr viciat ex internallo, vt stiplo, Sed caue qr tenendo q i iura. et in loqui valẽte verba non sint de substãtia (prout tenuimus.ff.in prin.) hec rõ non subsistit. Preterea tenendo et in loqui valente verba requiri omnino dicta rõ non vr bona, qm arguendo ab ea cessante sequeret q cum in loqui non valente verba nõ requirantur, posset ex internallo iusm acceptari, qd nõ est dicendũ, tñ qr esset restringere.d.§.si.tum et qr esset sine rõne q loqui non valens posset post longum internallum acceptare iusm. Unde censeo rõnem esse, qr ex internallo presumit mutatio voluntatis in deferente ar.no.in.d.l.per retentionẽ, et per tex.in.d.l.cũ in plures.§.locator horei, intellectũ, vt per Bar.vbi.ff.vel q rõ est, qr de forma est q statim acceptet, vel referat, ergo ec. vt.d.l.furiosum. Subdit Alex. q alij ɔctus in quibus verba nõ sunt de substantia ex internallo nõ viciant per tex.in.l.si stipuler.§.si. cum gl.in pelo intellec. et in.ij.J.eo.addens esse no.ad limi. huius tex.melius dixisset ad declarationẽ, nã nõ est limi. Addit tamen clare vnum ver.no.q dz probari durasse consensum, nam ex longo internallo et in alijs cõtractibus presumit mutatio voluntatis, Ad quod lz non alleget facit optime tex.in.d.§.locator horei intellectus, vt.ff. Jmmo tex.in.d.§.si.ibi si tñ cõsentiat in id quod rñsum est, In ɔrium q imo mutatio voluntatis nõ presumat vrget tex.l.lutius.in si.ff.de lega.ij.ac et generalis regu. q facta nõ presumunt nisi probent, nam q mutet quis voluntatem, constat esse facti, et faciunt que per Cro.ff.in rub.nu. Tenendo tñ dictam declarationem omnino stat q non vicient ex internallo alij ɔctus, qr probatio durationis cõsensus, est quid diuersum a probatione noui cõsensus, et nisi ita sustineas et concedas q probata duratione consensus obligatio oriat ex nouo consensu, cõis conclusio corruet, qr internallũ viciaret nisi nouus adesset consensus in ceteris ɔctibus qui solo cõsensu celebrant, de quibus loquit.d.§.si.diuersitas tñ posita h per Doc.omnino remaneret, qr stiplo non sustinet et probata

4 duratione consensus.† Jd aũt q non viciet ex internallo nõ ꝓcedit in ɔctibus innominatis, in eis enim, lz non sint de substãtia verba, idem est qd in stiplone. Nam nisi agat, q in eodem instanti quo ego tibi aliquid do, vel pro te aliquid facio, tu mihi vel pro me, des vel facias, non dicit ɔctus innominatus, imo ille actus vltimus esset alius cõtractus, puta, mandati, vt probatur, in.l.si cum fundum.cum glo.ff.de pac.vbi firmant Bar. et Doc.concor.glo.vt dicunt hic Moder.in.l.rogasti.§.i.in versicu.placuerit.ff.de prescrip.verb.que adhuc clarius loquit.ratio aũt dñie inter ɔctus nominatos et innominatos est sm Jas. qr innominati proprie sunt quattuor illi de quibus, in.l.nã lis.ff. de prescrip.verb.qui omnes sunt adinuicẽ reciproci et correspectiui, et ideo necesse est q incontinenti fiant alr inuicem respectũ non haberent. Tu dicas hoc non concludere probata duratione consensus, vt requirit in ɔctibus nominatis, nam tunc ea ꝓbata sequit et probatio q inuicem habuerunt respectum, et sic cum hec rõ non concludat, sequit verum esse opi.Soci. Tenentis ɔ cõmunem.s.non posse assignari rõnem diuersitatis inter nominatos et innominatos, et qr innominati sm nãm nominatorum regulent, et diiudicent, quibus magis sint similes, vt.d. l.naturalis.in si. et ibi Bar. et cõsequenter, q sicut nominati ex internallo non vicient.tenendo cõmunem, per no.in.d.l.si stipuler, ita nec innominati, Nec huic opi.ob.glo.in.d.l. si cum fundum, et quod ibi Bar. et glo.in.d.l.rogasti.§.i. Nam loquũtur in alio casu.s.quando deest respectus, vt si promitto tibi absolute per pactum, puta.x. et tu ex internallo promittas simplr ire Romã, Tunc enim si esset scã vtraqꝫ promissio incontinẽti presumeret vnum respectiue promissum sine scm ꝓpter aliud et sic esset ɔctus innominatus pp presumptionem, ex eo qr incõtinenti gesta sunt emanantem, iux.l.si ventri.§.si.ff.de priuile. credi. et l.si concubinam.§.res amotas.ff.rer.amo.si vero internallum intercessit, dcã presumptio cessat vt etiam Aduertit Alcia. et bene. Qui etiam tz nouã cõclusionẽ, q indistincte omnis ɔctus ex internallo viciet, que intelligendo vt per ipsum, est sustenabilis. Quam aũ tz Bar.d.l.si cum fundum, pro qua facit optime tex.in.d.l.si stipuler.§.si.ibi si tñ cõsentiat in id que

5 verba magis nouum consensũ qꝫ antiqui durationẽ denotãt.† Limitat preterea hic tex.secundũ Alexã.in.l.his que ait Bar.in .l.licitatio.in prin.ff.de publica. et l.si tẽpora.C.de fide instrumen. et iure ho.fis.lib.x.vbi dixit no.q ex internallo non viciat ɔctus cum incerta persona celebratus, et ponit exemplum in cõtractu qui per subhastationem celebrat, vt in auc.hoc ius por

6 rectum.C.de sacrosan.eccle. et in.d.l.si tempora. et l.eo.ti.† Ad quod etiam confert dcm no.Bal.in.l.pecuniam, que est pe.C. de condi.ob cau.dicentis id esse in contractu celebrato cum republica vigore legis vel statuti, et Ponentis exemplum in statuto disponente, q quicunqꝫ Doc.leget in medicina habeat pro salario centum. Nam quandocunqꝫ legat cum repub.cõtraxisse dicet statuti authoritate censebit. et consequi debebit centũ, qr lex vel statutum semper loquit.l.arriani.C.de here. Jta.d.Alexan. Sed aduertendum secundum Soci. et ꝓbe, qr ex dcis Bar. in locis preallega.duplex videt dici conclu. Prima q longum internallum non viciat stiplonem cum incerta ꝑsona ɔctam q sentit expresse dum opponit de hoc tex.quod expressius firmat Bar.in.d.l.i.C.de fide instru. et iure has.fisca.que tamen limitatio iure non probatur, Nam leges quas allegat Bar.non loquunt in stiplone, sed in alijs ɔctibus, vt in donatiõe.l.qua ratione.§.fina.ff.de acquiren.re.domi. et in derelicto, vt.l.si id q .ff.pro derelic. et in subhastatione que non fit per stiplones, sed per proclama, q quicunqꝫ plus offerat habeat, si aliquis ex internallo offerat habere dz, non tamen ex aliquo stiplone vt ait glo.in.l.iurisgen.§.igit nulla.ff. de pact.vbi quando precedit

promissio non est stipulatio. Tu pro defensione Bar. cōsidera, q imo id potest dici stipulatio, qr proclama, an aliqs velit emere pro maiori, precio offerendo fit interrogatio quedā ex intētione Bar. pro quo facit qr in simili habemus q est stipulo siqs dicat vis emere hanc rem pro tanto precio, t respondeat volo, vt volunt Doc. ī. in rub. in illa. q. Quare in stipulatione interrogatio precedere debeat, allegantes ad id glo. in. l. in emendo. C. de contrahen. emptio. quamuis non videat id dicere, t q ea sit in dubia intentio Bar. q per preconem fiat interrogatio explicite. d. in. d. l. si tempora, q̄uis in. d. l. licitatio. in prin. non ita clare loquat. Sed magis ꝯ Bar. videt vrgere, qr iure nō videt probari q per preconem fieri possit interrogatio, Nisi dicas q est p repu. sicuti seruus pro domino. Secūda conclusio q in aliqs cōtractibus sicut in stipulatione interuallum viciat eos, Nam cum dicit esse speciale in cōtractu cum incerta persona celebrato, sentit in cōtrarium esse regu. t sic q alij cōtractus ēt cum certa persona ex interuallo viciant. Adde Bar. expressiue id dicentem in. d. l. si cum fundum, dum dicit interuallum viciare innominatum sicut nominatum, Contra quam conclu. glos. cōmuniter a doc. approbata in. d. l. si stipuler. §. fi. Et cum his dicit Soci. quo ad primum expresse concordat Prece. me. et quo ad sm Jas. t sic tenent q respectu stipulationis non sit aliqua specialitas ex quo dicant Soci. Prece. me. q non probat iure, q cum incerta persona possit post interuallum valida respon. sequi, in contractu predicto cum incerta persona, Nec respectu aliorum cōtractuum, ex quo est regulare q ex interuallo non viciant. d. §. fi. l. si stipuler. cum glo. Tamen potest defendi opin. predicta vt. ī. post Alcia.

¶ No. ex. ij. par. q modicum interuallum non viciat stipulationem, t q discessu pari modo non viciat, si post incontinenti reuertat interrogās, t sic inferendo no. † q discessus nō reputatur actus extraneus ad stipulationem. Quod no. ad declarationem tex. in. l. continuus, in princi. ff. eo. q omnino dicit actus continuus, discessu nō obstāte. Nec ex eo q discessit dicit aliud agere cepisse, Quis autem dicat actus extraneus stipulonem impediens vide glo. in. l. duos. §. fi. in versi. ꝯtra. ff. de duob. reis de quo tñ vidimus. ff. post Bar. Nam hic tex. videt obstare illi intelligendo prout ibi per dictam glo. dicentem illum esse actū cōtrarium qui est impertinens stipulonis siue preter stipulonem iux. illud qui mecum non est cōtra me est. Unde dicit Uincen. illam glo. non esse veram per hunc tex. Ad que tu aduerte quia non puto verum, quicquid dicat Alexā. Jas. t Uin. q discessus consideret vt actus in proposito, qr actus accipit is qui fit negociando, nō autem consistens in deambulatione vt est discessus, non magis q̄ deambulatio vel motus in loco. Et hoc vult expresse Bar. ad quem Alex. t sequa. non aduertūt. ff. in distinc. t p eo est ēt tex. in. l. si ex duobus. in prin. ff. de duo. reis. ibi ad alia negocia discet. ¶ Glo. in versicu. mox fatet q dictio mox nō stat cum ministerio aliquid operādi, Sed tu ꝯsidera q imo stat cum ministerio, qr vult dicere Jur. cōsul. q si mox, sed ex interuallo post discessisset nō caderet. q. t dubitatio aliqua, quoniam ante discessum, lōgum interuallum respōsione nō sequuta prout sunt verba tex. reddidisset stipulonem nullam, t quamuis nō replicet. In. ij. par. potest dici q subintelligat repetitiue, vel q ideo nō replicat, qr respōsio fuit sequuta an longum interuallum, t sic est necessarium, t subintellectū antecedens q an longum interuallum discesserit. ¶ Glo. in versicu. si vero presens format illam oppo. quam prius Bar. t soluit vt ipsa tenēs primus intellec. de quo. ī. ad primā par. tex. vz q nulla fuit sequuta rñ. Caue tñ qr gl. nō. d. q i prīa nō fuit sequuta rñ. sed q in. ij. statum redijt, in. j. nō statiz, t sic potius innuit q ēt si in. j. fuerit sequuta rñ. qr nō statim, q nō valeat. ¶ Glo. fi. tacite q̄rit qñ in ter. tex. dicat sequuta rñ. an incōtinēti, an vero ex interuallo post t rñdet dupl'r, prio sm Mar. † q incōtinēti rñsio sequuta fuerit, sentiēs probari in tex. subijciente rōnem interuallū. n. modicum tc. Scdo q tex. posse intelligi ēt q lōgum post interuallū sequuta fuerit, Dūmō actus extraneus t ꝯtrius stipuloni, t obstans nō interuenerit allegat. l. ꝯtinuus, t. l. q̄ extrinsecus. ff. eo. t. l. duo reos. §. fi. t. l. si ex duobus. ff. ti. i. Cōcludit ergo q solū lōgum tēporis interuallū iter interrogationē t rñsionē nō viciat stipulonem. Quā gl. in hoc reprobat Bar. t post eū doc. cōiter p. ll. ab ipsamet glo. all'g. vz p. d. l. duos reos. §. fi. ibi modicū tñ interuallū, t in fi. ibi, qr in lōgum spaciū interponit, Nec is actus ē q ꝯtrius sit obstans, t sic reprouēs t rñdens Jur. cō. ad vtrūqs p.

supponit vtrūqs p se obstare stipuloni, t p. d. l. si ex duobus, que hoc mō aliqualr p Bar. facere vr qñ nō sine ministerio Jur. cōsul. dixerit postera die, vt tūc qr nō modicū sit interuallū viciatur stipulo Pau. aūt de ca. tz cum gl. p illum tex. q melius inductus plurimū vrget p opi. glo. ꝯ Bar. t cōem. Nam ibi. d. q lōgum interuallū alterius diei quo pmissio facta fuit, tūc viciat stipulonem qñ alter ex ꝯtrahentibus ad alia negocia, diuertit, ergo tex. pbat, q longū interuallū ita demū viciat si ꝯtrahentes ad alia negocia diuertāt vel eorū alter, t sic q si talis actus extraneus negocij nō interuenisset nō habeat viciare quem tex. pro glo. acriter vrgere fatent Roder. Areti. pro cōcordā. distinguit. Aut constat nō fuisse deuētum ad extraneos actus t pcedat opi. Pau. cum glo. nisi fuisset actus extra necessitate nāe qui non viciat. l. ꝯtinuus. in pri. ff. eo. t. l. cum antiquitas. C. de testa. Et q nō interuenerit ꝯstare potest. d. ipse in. d. l. cōtinuus, vbi idem tz, ex cōfessione partis, vel ēt alia euidēti probatione, t hoc modo. d. intelligi dēre tex. in. d. l. si ex duobus vt dum videt velle q interuallo tēporis solo nō viciet stipulo, nisi ēt appareat deuētū fuisse ad actum extraneum procedat qñ cōstat clare extraneum actum nō interuenisse. Aut sumus in casu dubio, t tunc procedat cōis opi. cōtra glo. t Pau. qñ in casu dubio pīumit q cū longo interuallo ēt actus extraneus interuenerit, ad qd in. d. l. cōtinuus in. d. l. duos reos. §. fi. adducit. l. qd ait lex. §. fi. ff. de adul. Ubi ideo nō permittit pri vno die interficere adulterū cum filia repertum, t alio sequēti filiam vel ecō qr nō pīumit actus ꝯtinuatus t incōtinenti factus, prout incōtinēti t ꝯtinuatim pmittitur pri vtrūqs infice. Nec ob. si quis dicat q. d. l. si ex duobus nō patiat hāc intelligētiam, q loquat in casu claro, vt tūc stipulo nō viciet. Sed vbi probat ad extraneū actū deuentū, Nam si presumptio sufficiebat, ad quid Jur. consul. exprimit ibi de actore vel promissore dum. d. cū actor vel promissor ad alia negocia discesserit. Ad hoc. d. ipse Areti. in. d. §. fi. q ideo exprimit, vt ostēdat sufficere probationē, q vnus ex cōtrahentibus ad actū extraneum deuenit, t q nō sufficit ad tollēdam dictam presumptionem q probet in personam vnius nō fuisse deuentum ad actum extraneum, qr in persona alterius potuit deueniri, t hoc vult sufficere ad predictam pīumptionē t stipulonē inualidandam, t ideo vult Jur. cōsul. concludere q ille qui vult pro substinēda stipulone dicere actum extraneum nō interuenisse, debet probare q in neutrius persona vel actoris. i. interrogātis vel promissoris interuenerit. Sed cōtra hāc Aretin. cōsiderationem, t intelligentiam ad illum tex. d. facere Prece. me. qr verba tex. in. d. l. si ex duobus, sunt cōcepta talr vt denotēt veritatem non autē presumptionē, t sic q vere nō autem presumptiue actus illi interuenerit vt ibi ad alia negocia discesserit t ibi lz perectis illis respōderit, t sic sonāt in factum nō in presumptione facti, t sic cōcludit nō esse tenēdum intellec. Areti. cum sit cōtra mentem Jur. cōsul. Unde pro saluāda communi opi. contra glos. t Pau. dicendum cum Jaso. t Prece. me. q lōgum interuallum indistincte stipulationem viciat, vt probat. d. l. cōtinuus in principio ibi quamuis eadem die, a contrario sensu, t in. d. l. duos. §. fi. Adde tu, t in hoc tex. in ratione a cōtrario sensu. Et ad. d. l. si ex duobus respōdet q cum solum faciat a cōtrario sensu tale argumē. sumi nō debet in proposito, qr resultat cōtra. l. vt. l. cōuenticulam. C. de episco. t cleri. l. ij. C. de cōditio. inser. c. i. de eta. t qualita. lib. vi. t habet in. l. iiij. C. de iurisdi. omnium iudicum, t per scribētes in. l. i. §. huius rei. ff. de offi. eius Resultaret autem cōtra predictas. ll. clare probātes ex longo temporis interuallo stipulatione viciari. Que rñ. ita demum facit t est necessaria, si exponamus cum pro quādo, vel casu quo, nam tunc demum vigeret argumē. a cōtrario sensu. Sed si exponamus p ut decētius, videt, cum pro qr sensus est q pīumit pīumptione iuramēti, t de iure, q ex quo postera die respō us est, ad alia negocia se trāstulerit t aīum aliqs applicauerit cum n. eo modo intelligēdo lex sup tali pīumptione statuat dr pīumptio iuris, t de iure, nec admittit pbatio i ꝯriū, nisi p ptis aduerse ꝯfessionē vt no. i auc. lz iā necesse. C. de don. añ nup. t i. c. is q fidē ex de spōs. t sic solo eo cāu q pars aduersa ꝯfiteat opi gl. saluari pt vt ēt. d. Soci. t ita tenēdū, lz p opi. cō. ꝯ gl. q idistincte pcedat lex fundā. insiet Cro. Quo mō itelligēdo nō ponit ibi rō talr q ab ipsa cessante argui possit. Cui nō obstāt vltra verba, lz peractis illis tc. qr declarat nō valere ēt si de facto cōstaret negocia peracta esse, Retēta igit cōi opi. secūdum quam tam ex lōgo tpis interuallo q̄ etiam eo non interueniente, ex actu extraneo inter interrogationem

interrogationem & responsiones, vitietur stipulatio. Uidendũ est qd nã dicatur longũ intervallum, & quis dicat actus extraneus a stipulatione, qs pertinens stipulationi quis contrarius stipulationi, vel nõ, quis longũ spacium tpis occupãs vel modicũ. 9 † Circa primũ ait Bar. credere q spaciũ unius diei longũ intervallum dicatur, allegans. d. l. si ex duobus, ibi postera die rñdit presupponit. n. ex intervallo rñdisse eum qui postera die rñdit, ergo si nõ postera sed eadẽ die, innuit q nõ dicatur post longũ intervallũ rñsio facta. Allegat et. d. l. continuus. in prin. q̃ sm Jas. facit quatenus dicit stipulationem debere fieri actu continuato, dummodo tñ aliquid momentũ nature intervenire possit. Tu melius inducas ibi q̃vis eadẽ die, nã. d. q si rñsum fuit postq̃ deventũ fuit ad extraneum actũ stipulatio nõ vz, q̃vis eadem die responsum fuerit, & sic presupponit q si nõ intervenisset actus extraneus satis continuatus diceretur actus stipulationis, si eadẽ die rñsum fuisset, & contrarium unius diei spaciũ longum intervallum nõ vr sicq; sentire vr q ultra diẽ sit longũ, tñ posset dici q nõ probat concludenter, qz nõ sequitur necessario unius diei nõ est longũ ergo ultra diẽ est longuz qz in maiori tpe inest minus unius diei. Quod Bar. opi. cõiter doc. tenẽt, lz Jmo. dicat esse dubiã p text. in. d. l. duos. §. fi. ubi fideiussor interrogatus inter constitutionẽ duorum reorum, nõ impedit dictam duorum reorum constitutionem, qz longũ spaciũ nõ occupat, & sic innuit longum spaciũ dici et respectu horarũ, cum interrogatio fideiussorum modico tpe expediatur, sed rñ. q nõ facit hoc mõ inducas, qz nõ sequitur necessario & concludenter hoc est modicũ ergo quodcũq; est maius hoc, est nõ modicuz, sive inducas aliter ut p Jas. qui et fatetur nõ urgere. Nec et cõtra Bar. & cõem urget tex. cũ gl. in. l. si quis cũ. §. fi. in ver. alia ho-

10 ra. ff. de vulga. & pu. put rñ. let Areti. & sequitur Mod. † Que conclu. est no. & pro ea facit dctm no. glo. in. l. in operis. ff. loca. ubi d. id simul factum esse dici qd est fcm eadẽ die. Ita intelligens tex. ibi, dicentẽ q in operis simul locatis priori conductori est satisfaciendũ. Per quã glo. ibi. d. Bart. posse defendi testem, ne in falsuz incidisse dicatur, si dixit aliqua fuisse facta simul, & postea probetur unũ fuisse factũ post aliud & tñ eadem die. Ad qd et cõfert dctm Bal. in. l. j. circa fi. C. de ope. lib. q id qd apparet eodem die & loco fcm presumitur factum continuatim, & eodẽ contextu.

11 † Simili modo presumitur factum incõtinẽti id qd est fcm eodẽ loco, die, & testibus ut ait idẽ bal. l. pe. §. mulier. ppe fi. ff. sol. ma. & in. l. legem. C. de pac. Que Bal. dicta (prout et dñt Mod.) quottidie in prac. versantur & in consilijs adducuntur. Sed circa premissa Bar. conclu. movet Soci. probabile dubiũ, de quo. l. die intelligatur an de nãli vel potius artificiali, & concludit post. d. Thomam Dosũ preceptorẽ suũ q intelligitur de nãli, iuxta no. in. l. more romano. ff. de fer. Tu cave qz nãlem nũcupat illũ quẽ gl. & doc. in. d. l. vocãt artificialẽ, & ecõtra artificialẽ vocat illũ quẽ glo. & doc. vocãt nãlem. i. xxiiij. horarum. Anteq̃ scdm aggrediamur ad eius & reliquorum ac totius materie intelligentiã ac resolutionez vide distin. Bar. Que tñ est in duobus imperfecta qz in ea nõ est mẽtio de actu contrario nec de actu extraneo & modico, unde ultra scribẽtes adde unuz mẽbrum ibi dum. d. Aut aliquis actus interim est factus, dic aut est contrarius stipulationi & viciat, ut. d. l. duos. in fi. Aut nõ est contrarius, & tunc aut est ex necessitate nature &c. ut per Bar. Scdo subdistinguas ultimũ mẽbruz. Aut est actus impertinẽs modicũ tps occupãs & nõ viciat, ut. l. que extrinsecus. in prin. j. e. Aut nõ modicum tps occupans, ut p Bar. Que distin. ita suppleta materiã perfecte resolvit, lz doc. nõ ga

12 stent. † Circa scdm mõ, quis dicatur actus extraneus ita q ex eo stipulatio vitietur, optime loquutus est Raph. q ille in proposito vr per quẽ verisimiliter animus a stipulatione abdicatur, unde declarans hãc materiã ait Jmo. q qñ actus est modicũ intervallum occupans stipulationẽ, nõ vitiat, lz ad stipulationem, nõ sit pertinens. l. que extrinsecus. j. eo. Quod it per eãdez. l. d. hic Pau. exprimẽs q actus in solis verbis consistẽs stipulationem nõ vitiat. Idem ait Bal. in. d. l. cũ antiquitas per eãdem. l. q̃ extrinsecus dicẽs q actus momẽtaneus stipulationem nõ viciat. Contra premissa tñ doctri. d. Alex. facere tex. in. d. l. duos. §. fi. in ver. modicum tñ actus qui mõ contrarius nõ sit &c, iuncta glo. in ver. contrarius, q̃ exponit contrarium esse omnem actum qui ad stipulationem pertinẽs non sit. Unde melius dicit loquutũ fuisse An. dicentẽ q actus brevis, gratia declarationis insertus nõ vitiã, ut brevis cantilena. d. l. que extrinsecus. Alius vo actus, lz brevis, vitiat. Et ita refert dixisse Pet. & Jo. de imo. in. §. si qs simpl'r. j. e. Sed Moder. defendunt Bal. Jmo. & Pau. nã restringẽdus nõ est tex. in. d. l. que extrinsecus ad brevem actum solum gratia delectationis insertum, lz. n. loquatur ubi inserta fuerunt illa verba. Arma virumq; cano. Attamen non est in ipsis faciẽda vis, ex quo dictuz iur. con. est gñale, q que extrinsecus &c. Et per dctm exẽpluz postea subiectũ generale dctm restringi nõ dz. l. damni in. fe. stipulatio. in fi. ff. de dã. infec. & l. regula. §. fi. & ibi Bar. ff. de iu. & fac. igno. c. j. ne cler. vel mo. Ad text. in. d. l. duos. in fi. rñ. q loquitur de facto stipulationis contrario, qui bene vitiat, qm indicat animum contrahentium q volũt stipulationem hre pro deserta, lz sit brevis. Non aũt de facto nec contrario, nec pertinenti, sed extraneo, qui brevis nõ vitiat. Nec ob. glo. in ver. contrarius, qz nõ est verum eius dictum, & contra eam est tex. in. d. l. que extrinsecus. Et hic sm q põderat Prec. me. post Alex. in. ij. no. sed nõ facit, ut. ff. dixi, qz discessus nõ consideratur ut actus in hac materia, & ita recte intuẽti vult hic Bart. dum indistin. alleg. hunc tex. q in eo nullus actus intervenit. Pro conclusione premissa deducit Soci. optimũ simile. Nam lz videamus q testñ debeat uno continuato actu fieri. d. l. cũ antiquitas, & contractus sit actus a testõ penitus extraneus. l. verba contraxerunt. j. de ver. signi. tñ contractus potest in actu testãdi fieri, nec ex eo testñ vitiatur, ut est glo. in. l. heredes palam. §. fi. ff. de testa. huic tñ põt responderi intelligendo illam glo. ut ibi intelligunt Bal. Jmo. & Pau. & Cor. in. d. l. cum antiquitas. Uz ubi contractus qui fit in testõ cum illo hz cõnexitatez, nõ aliter, q̃vis aliqui generaliter intelligãt, ut et rñ. hic Cro. tenẽs cuz Alex. sed tu tene ut. ff. per. d. l. que extrinsecus. inductam ut. ff. cui nõ bene respõdet Cro. Pro resolutione, lz Bal. novel. per aliã viaz materiã resolvat, quẽ videas. Concludo ex premissis, q actus extraneus. i. nullo mõ pertinẽs ad stipulationem longũ tpis intervallum occupans, vitiat stipulationez per iura in glo. allega. Actus vero modicũ intervallũ occupãs, lz sit impertinẽs ad stipulationem ipsam nõ viciat. d. l. que extrinsecus. Actus vero contrarius, lz sit modicũ tps occupans vitiat, ut. d. l. duos in fi. & hec demuz est intẽtio Alex. Nam lz primo teneat cum An. (ut. ff. retuli) tñ inferius, cõcludẽs, ut proxime, sniam mutat. Ad hoc tñ pro intelligẽtia adverte, qz doc. aliter intelligunt longum intervallum, qd ex se stipulationem vitiat, aliter actũ longũ sive nõ modicũ intervallũ occupantẽ. Nam primo modo intelligunt esse spacium unius diei, scdo aũt longe minus, qd probat optime. d. l. continuus. Ubi actus extraneus viciat q̃vis eadẽ die &c. Et sic nõ occupaverat talis actus

13 spacium unius diei, † & dicit hic Jas. allegãs Jo. and. in. c. j. de ca. pos. & propri. q momentaneus actus vr qui spacium quarte partis unius hore occupat, qd est magnũ dictuz ad declarationem. d. l. que extrinsecus. & d. l. continuus. & premisse materie, nam ultra quartam hore occupãs vr actus nõ modicũ & sic longum spaciũ occupãs. Ideoq; stipulationẽ vitiaret interveniẽs inter interrogationem & respõsionem, ex quibus simul apparet quis sit actus lõgum vel modicũ spaciuz occupans. Non vr tñ auctoritas Jo. and. esse penitus ad propositum, qz dicte. ll. nõ loquũtur de actu momẽtaneo, sed de modicũ vel nõ modicũ tps occupãte. Ideo forte id arbitrio iudicis negocij & psonarum quali

14 tatem considerãtis relinqui dz, ar. l. j. ff. de iure deli. † Preterea pro pleniori resolutiõe q̃ri pt quis dicatur actus contrarius stipulationi, ita q si inter interrogationẽ & rñsionẽ interveniat, stipulationẽ vitiet. Credo dõm q ille q sit contra substãtiam stipulationis, ut contra consensuz, ut qz dicat interrogãs revoco interrogationez, vel dicat errasse in ipsa interrogatiõe, vel faciat aliquẽ actũ per quẽ appareat eum in interrogatiõe errasse, tũc vr actus contrarius, cũ consensus requiratur, & nihil sit tam contrariũ consensui q̃ error. l. si p errorẽ. ff. de iu. om. iu.

15 vel qz dicat nõ curo q promittas sm Bal. novel. ¶ † Ulterius est ad intelligẽtiã advertẽdum pro limita. huius. §. ut. d. Alex. (melius dixisset p declaratiõe.) Nam qñ ex intervallo sequitur rñsiõe stipulatio nõ vz, nõ vz et ut pctũ nudũ, si interrogãs fecit in interrogatiõe expssam mẽtionẽ stipulationis, ut dicẽs promitis mihi. x. p stipulationẽ. Ita dixit no. Bal. in rub. de consti. pecu. C. i ulti. col. p tex. cũ gl. in. l. j. §. cũ qui. ff. de consti. pe. Si vero nõ fuit adiectũ illud verbũ p stipulationez, vz tunc ut pctũ nudum, & ita procedit glo. in preulleg. §. igitur nude. Et ita. d. Alex. debere intelligi, quod ait Barto. in. d. l. continuus, in princi. Uult dicere dum Bar. d. q stipulatione. que ex intervallo est inutilis nõ vz ut pactum nudum, quia intelligitur ubi verba hoc non petiuntur. Ut qz fuit dictum expresse q per stipulationem promitteretur, alias secus. De quo tamen plenius dicetur j. §. seq. Ubi Alex. in. ij. not. & per Areti. tenentem ex pluribus illud dictum

16 Bal. non esse verum. ¶ † Tractat vlt. Bar. hic, sumpta occasione ex hoc tex. de vi dictionis mox, statim, incōtinēti. & similium. Ultra quē Alex. referēs se ad late dicta p Jmo. & Roma. Addit que p Bar. & doc. in. l. fructus. ff. so. ma. & no. dcm̄ Bal. l. gallos §. ille casus indubitabilis. ff. de lib. & posthu. volētis q̄ ista hec dictiōes varijs modis accipi possint & qn̄qz longū interuallum denotēt, vt. l. sed & si in ɔdōne §. seruus alienus. ff. de her. insti. vbi dictio mox significat triēniuz, ibi mox vsucaptus. Tā in dubio modicū interuallū importāt, & sic idez qd incōtinēti, vt est gl. in auc. de incest. nup. in pn. incipiēs, sed nūquid, & idē sentit gl. in. c. qz pp. de elec. Quā Jmo. allegat in. l. diuortio. in

17 prin. col. vij. ff. so. ma. † Reprobat et Alex. opi. Bal. & Ro. i. l. qm̄ nōnulli. C. de appel. dicētiuz q̄ deserēs applōnē nō gaudet quadrimestri dilatiōe, indicatis de iure ɔcessa vt. l. ij. C. de vsu.

18 re. iud. p iura & rōnes de qbus p ipm. † Et idē tz Areti. Cro. tn̄ defendit Bal. & Lud. vt p eū. Allegat ēt quo ad dictionē incōtinēti gl. no. in. c. apud misericordē. xxxij. q. j. volētē q̄ valēs incōtinēti ɔfessionē reuocare absqz pbatiōe erroris iuxta gl. in. c. si. de ɔfes. lib. vj. vl incōtinenti reuocasse si anteq̄ in scriptis redacta sit reuocauit, que glo. est no. De hac tn̄ materia plenius habetur in. l. j. ff. si cer. petatur.

¶ Summarium. §. Si quis ita.

1. Uerba quibus formatur apte interrogatio & rn̄sio in stipula.
2. Matrimonium verbis ambiguis ɔtractum an obliget in foro ciuili, & quid in foro conscientie.
3. Perusini verbis ambiguis vsi nō euitarunt periurium.
4. Stipulatio an dicatur, si agatur q̄ a denotet interrogat. & responsionē.
5. Partes nō possunt mutare formam stipula. nec facere vt agatur ex stipula. vbi non fuit.
6. Stipulatio addi non potest si conuenit instrumentum extendi ad consilium sapientis.
7. Stipulatio verum contineatur sub dictione &c.
8. Stipulatio inualida an substineatur vt pactum nudum.
9. Interrogatio sola an sufficiēter demōstret partes voluisse obligari solum per viam stipula.
10. Stipulatio non est separanda penitus a pacto cum in ea pactū in genere insit.
11. Acceptilatio inualida an per pactum nudum valeat.
12. Fideiussor accedere pōt ēt pro eo qui solū officio iudi. tenetur.
13. Interrogatus an velit dimittere bona titio, si respōdeat cui alteri magis q̄ ei dimittam, an dimittere intelligatur, & de intellectu. l. pamphilo §. propositum. de leg. iij.
14. Dimitto. verbum adiectum vniuersitati bonorum an importet heredis institutionem.
15. Testamentum interrogat. alterius factum qn̄ valeat. & de veritate glo. in. l. iubemus. C. de testa.
16. Fideicommissum vniuersale an nutu relinqui possit.
17. Consulens non videre cur titius non sit condemnandus censetur cōsulere cōdemnari debere.
18. Judex pronuncians titium cōdemnādū an cōdemnare dicatur.
19. Judex sententiā per relationem ad consilium sapientis an intelligatur ɔdemnare vel absoluere prout in eo.
20. Mutus capite vel humeris intētionem annuētis demonstrat.
21. Actus qui nō vz vt agitur an valeat vt potest.
22. Possessio acquiritur per ingredientem fundum animo continuandi pos. quam credebat habere.
23. Forme defectus an magis vitiet q̄ defectus materie.
24. Juramentum qn̄ faciat actum valere vt valere potest.
25. Instrumētum de ɔtu celebrato cum muto & surdo ad motum labiorz intelligētibus an probet stipl̄onez in eo descriptam.
26. Donationis causa presumitur vbi alia pactum non pōt, & declaratio. l. ij. §. circa. de do. excep.
27. Instrumentum probat confessiones in eo descriptam q̄uis et descripta sit stipulatio que nō valeat.
28. Guarentigiatum instrumētum & guarētigia, quid & quale & de statuto loquēte de tali instrumēto.
29. Stipulatio quando est inualida ex contractu, cui adiecta fuit, agi debet.
30. Mutuum naturale narrans & confessionem mutui probās an debeat obtinere.
31. Confessio procuratoris se mutuo accepisse nō obligat mādantem pecuniam mutuam accipi.
32. Exceptio non numerate pecunie opponi potest etiam si de mutuo confessato appareat in publico instro, & in loco extat statutum q̄ instra habēt executione paratam.
33. Instrm̄ in quo est stipulatio inualida an ɔtractum probet.

Si quis ita. Hic §. est no. valde, & materiā vtilē cōtinēs. Ad validitatez stipulatōis sufficit ɔsensum colligi ex verbis per interpretationem, secus si ex signis & actibus, & ex stipl̄one inutili non orit nūlla obliga. Et ideo nec per modū fideiubēdi pro nutu rn̄dente alius obligari pōt. h. d. Diuide in. iiij. in pmis tribus ponit tria dicta, in. iiij. ponit illationem ex tertio dicto. Uel clarius in pma ponit dcm̄ affirmatiuum, in scda negatiuum, in tertia declaratio eiusdē, in quarta illatio ex eo dicto sic declarato. ij. ibi ɔ. iij. ibi nō tn̄. iiij. ibi & ideo. Pone casum & rō dubi. fuit qz rn̄. per illa vba quid ni, nō videbat clare osidere volūtatē rn̄dētis, q̄ volebat obligari, sed potius, videbat denotare, quādā animi suspēsionē & dubitatem. Ratio aūt decisio. fm̄ cōem intelligētiam, qz lz ppria significatiōe attēta talis rn̄sio nō videat ɔtinere affirmationē, sed potius suspēsionem, tn̄ ex cōi interpretatione dicta vba intelligūtur ɔcludere affirmationē, quilibet. n. iudicaret q̄ per dicta verba rn̄dens affirmare intēdat. Importat. n. idez qd hec cur non? Et sic est ac si rn̄dens diceret nihil obstat, nulla cā est quare tibi nō pmittam & ɔrā denotant inspecto sensu, & per interpretationē, affirmationez. In scdo & quicqd aliter dicat Cro. nō cadit rō dub. qz. ff. in prin. d. nisi vtraqz loquē. sed stat declaratiue, vt ostēdat in prima, nō est rn̄sionez nuta, in. iij. rō dubi. fuit qz nāsis obligatio ex solo consensu, ēt sine verbis, & sic nutu expresso causari pōt, rō aūt deci. qz agebatur inter partes q̄ per stipulationē inirer obligatio, vt. j. ij. no. Et credo procul dubio in tex. legēdum interroget nō interroget, vt cōiter habetur, qz verba sequētia nō cōueniunt. ¶ † No. j. q̄ in stipulatione que regrit verba ɔgruētia ex parte rn̄dētis, vt. §. pterea. insti. de inu. stip. & l. si defensor. §. q interrogatus. ff. de interr. ac. & lz diuersitas inter interrogationē & rn̄sionē vitiet stipl̄onem, vt. j. §. pxi. Tamē sufficit q̄ talia verba ɔgruant per interpretationez, put in prin. d. Bar. que fit ex cōi intelligentia. Ad qd tex. in. c. ex litteris de sponsa. Et ex his pōt sustineri opi. Chulo. decasiig. & Cu. eius discipuli ɔ Bar. & cōem, in l. stipulatio ista. §. si quis ita. j. eo. q̄ stipulatio valeat, lz impersonaliter rn̄deat, vt si interroget quis an pmitteret cētuz & rn̄deat ea tibi pmittunt, quicquid ibi dicat Jas. ɔ quem ēt hic Alcia. Et considera q̄ ex hoc tex. mendax vr̄ reddi Leo imperator in. l. oēs. C. de ɔtrah. & committen. stipu. Dicēs se inducere q̄ nō sint necessaria verba solēnia in stipulatione. Et pari modo mendax videtur Insti. referens vsqz ad tempora Leonis fuisse necessaria verba solēnia in. §. sed & hoc solēnia. insti. eo. Ulpia. enim noster. l. auctor. fuit multo ante leonem, nam fuit tempore Alexā. vt apud Eusebium & Lampridium, & in cronicis legit, Sol. vel q̄ Justi. fecit a compilatoribus inseri hanc nouam decisionem, sub nomine Ulpia. hic, prout alias plene habetur in. l. j. ff. de lege. j. vt. d. hic Cuma. Uel possumus forte dicere, cum Soci. ff. in rub. colū. vij. post Thomam Dosiom senen. q̄ illud q̄ solēnia verba forent necessaria, fuit inductum post tempora Ulpi. ante tempora Leonis. Nam fuerant medij. xxiij. Imperato. & tēpus. ccl. an. vt apud Pau. orosium. Et hec nō placent ideo dicas vt Cro. iiij. no. q̄ ante Ulpia. & vsqz ad tempus leonis fuit ea solēnitas, nec sufficiebat verborum equipollentia, & ideo si precessisset interrogatio per verbum pmittis, & fuisset respōsuz per verbū spondeo nō valuisset stipulatio §. j. ver. in hac. insti. eo. & d. l. oēs. in ver. directis. que verborz cōformitas ēt dicebat inesse qn̄ rn̄debatur affirmatiue simpliciter, qz tūc nō est aliud q̄ rn̄dere per verba interrogationis virtualiter replicata in rn̄siōe. d. §. pterea. q̄ quidē affirmatio est ēt in rn̄sione facta p ver. quid ni, vt hic. ¶ † Infert pterea ex hoc text. q̄ lz teneremus illā opi. q̄ in matrimonio loqui valētia vba sint necessaria, vt dixit glo. in. l. cū notissimi. C. de pscrip. xxx. vel. xl. an. De cuius tn̄ veritate. ff. in prin. late videmus, verba de quibus hic sufficerent ea rōne, qua in stipulatione, & ita posset poni exēplū in c. ex litteris psallog. quod. c. est no. ɔ proferētes verba ambigua, seu captiosa plures intelligentias recipiētia, vt nō debeant intelligi fm̄ q̄ declarat postmodum ille qui ea protulit, dicēs ita intellexisse. Sed prout fm̄ materiam in qua sunt prolata com-

maniter

muniter intelliguntur, unde dicunt exemplificando id doct.in
d.c. q si aliquis diceret promitto te in uxorē hēre donec terra ocu
los meos cooperiat, vel donec ero sub terra, q per talia verba
indissolubile matrimoniū ɔbitur. Nec quicq̄ est si postea, q ita
desponsauerat superponēs terrā oculis, vel corpori sine persone
sue, matrimoniū nō durare ꝓsupponat, seu nō fuisse ɔtū, qr nō
fuerit ꝓmissum nisi ad tps tenere uxorē, e sic q nō valuerit. Cū
de essentia mrimonij sit q obligatio ɔbat in ppetuū vt ex diffi.
nitione pz, insti. de patria po. Quasi sic ipse verba intellexerit.
Nam nō dz audiri ex quo dicta vba sm cōem intelligētiā idez
significāt qd ꝓmittere toto tpe vite sue in uxorē tenere. Dicunt
tñ ibi doc. id vez esse quo ad forū iudiciariū. Sed quo ad forū
Poli.i. quo ad aīam, dicta sic desponsata, si talia vba ꝓferēs ea
ꝓtulit aīo decipiendi, nō aūt aīo ɔbendi cū ea matrimoniū, nō
erit uxor, cū matrimoniū nō possit sine vtriusq̄ cōsensu valere,
vt est tex. optimus in.c. tua nos. e.ti. Facit qd ait Inno. in.c. ve
niens de iureiur. q tn̄ in foro aīe recipit interꝑtationem sm
3 intētionem iurātis, sed in foro iudiciario sm Ius. † Et hoc fa
cit ɔ illos Perusinos, q in ɔfectione pacis corā summo Pon.
iureiurādo ꝓmiserūt, nihil ɔ inimicos innouare. Donec vitaz
haberēt verbis vernaculis, hoc e frustuz vitis in sinu, quo pau
lopost abiecto, innouauerūt vt refert Bal. nouel. Facit ēt ɔ ru
sticos dicētes e iurātes q nō viderunt dānum dari vinee, arbi
trati falsos esse e periuros, ex quo dānum nō fit vinee, sed dño
ipsius. Aduertendū est tñ q lz verba sufficiāt que sm interꝑta
tionē significāt consensum, tñ aliud esset si nec sm ꝓpriaz signi
ficationem nec sm cōem interꝑtationē consensum significarēt,
q̄uis ex partium declaratione siue ꝓlatione ɔstaret actū esse q
consensum significarēt, vt ait hic Imo. p glo. in.d.§. sed e hec
solēnia, cui tñ.d. videri ɔriā glo. in.l. si qs in fundi vocabu.ff. de
leg.j. Tamen ɔcordat primo intelligēdo e limitādo glo. in.d.
§. qñ aliter q̄ per ꝓtestationē de volūtate ꝓferētiuz dictas lras
a et b ɔstat. Ad scdo post Pet. e Ray. in.d.l. si qs in fun. voc.
q glo. in.d.§. ꝓcedit in stipulone, in qua de substātia vba requi
runt, glo. aūt in.d.l. in legato. q ēt sine verbis, solo nutu fieri
pōt, qd est funda. glo. ibi, e ideo talis ɔcor. ex intētione ipsius.
4 ¶ † Ro. hic, e ff.§. si.d. illā glo. videri ɔ illū tex. volentez q ad
validitatē stipulonis sufficit qbuscūq̄ verbis ɔsensum exprimi,
tñ cū ea rz ea rōne, qr dicēdo aliter q̄ dicat l.d.§. esset dicere q
homo posset introducere q a significet ꝓmitto, et b ꝓmitto, e
q vnū nomē e dictio sit aliud vel alia, e ɔtra fictionē ɔ.l. si for
te.ff. de castrē. pecu. e tradita p Bar. in.l. si is qui pro emptore.
de vsucapi. vbi ɔ glo. in.d.l. si qs in fun. voc. ex hoc expresse rz.
Sed nd h funda. facilis est rñ. put rñdet Aret. qr nō est veruz
q id fit in termi.d. glo. p modū fictionis, imo est quedā decla
ratio volūtatis exprimēde. Unde.d. ipse Aret. q lz alias in.d.
l. si quis in fun. voc. tenuerit.ff. relatā distin. inter stipulonē, e le
gatum, tñ nūc indistincte iudicat tenēdū, q taz legatū q̄ stipu
latio valeat, e sic ɔ glo. in.d.§. p tex. ibidē. e.d.l. oēs, vbi p que
cunq̄ vba ex qbus cōsensus appareat stipulonē fieri posse ɔmit
titur, ꝓdicta aūt sunt talia, merito rc. Videt tñ posse rñderi q
a et b nō sunt verba, sed lre siue elemēta, sed ꝑt replicari q im
mo sunt vba inherendo ethimologie a grāmaticis tradite. Uz
qr aerem verberant. Pro qua opi. ɔ dictā glo. facit ēt vrgenter
cōis opi. q̄ est q si res in ꝓntia ɔstituta p ɔbētes stipulonē alio q̄
suo noie appellet oīo stipulo vz, vt est gl. or. in.l. q extrinsecus.ff.
eo. Sicut.n. ibi, qr de corꝑe ɔstat e ɔsensu, circa illō sustinet sti
pulatio ita in ꝓposito, nec rō diuersitatis aliqua subesse videt.
¶ Licet.q. sit satis dubia, tñ defende gl. e Rom. e ɔtra distin.
Imo. put facit Soci.ff. in rub. vij. col. Pro qua inducit tex. in
§. si. ibi qūmodo ɔgruēter rñdeat, ex qbus declarat finis ibi, sz
vez puto, vt oīs sermo ɔtineat verboꝝ obliga. nō intelligit de
ɔgruo ar.l. q sillabus.ff. de le.j. Scdo qr p stipulonē obligamur
verbis.i. obligamur.§. vbis.ff. ti.j. Ergo nō caracteribus lraꝝ.
Tertio to indacas aut vult ge q in premisse termi. a et b signi
ficent ꝓmittis hāc rem e promitto, e id stare non pōt, qm esset
dicere q hoies possent inducere fictionem, qd nō est vez, vt.ff.
Aut q nō significēt sed declarēt volūtatem, e tunc in effectu est
dicere q nō insint in tali actu verba aliqua hūtia significatio
nem eius qd agit, sed q id fit extra ipsum actum stipulādi, e sic
potius ꝓlatio dictarum literaꝝ est quidez nutus eius qd vo
lunt, e sic ɔ hūc tex. Iura.n. de nutu loquētia ꝓnt intelligi quo
cunq̄ modo annuatur, lz ponātur exempla duz capite, vel ma
nu rc. sit nutus. Adde ēt pro cōi tex. i.l. labeo. in fi.ff. de inpel.

lega. ibi nō videri quēq̄ dixisse cuius non suo nomine vsus sit.
Nec ob. cōis opi. de qua in.d.l. que extrinsecus, nā (lz nō tran
seat sine scrupulo) tenēdo eā, pōt rñderi q magna ē diuersitas
inter casum e casum, nā ibi verba explicite interuenitūt, perfe
ctam interrogationē e rñsionem significātia, e per voluntatem
ɔbentium solum variatur sine, vt sic dixeriz dispēsatur circa no
men rei que in stipulationez deducitur, verba aūt cetera inter
rogationis e respōsionis apta e cōgrua interuenerūt, sed in.d.
casu.q. glo. nullo modo, ex quo etiam pz respō. ad aliud Areti.
per tex. in.d.§. Nam (vt ēt.ff. dixi) nō est veruz q a et b sint ver
ba, sed solum littere seu elemēta, e q̄uis videatur cōuenire ethi
mologia, tñ nihil est, tuz quia ab ethimologia nō pōt argui af
firmatiue. Tum ēt qr posito q essent verba nō sunt apta ad ex
primēdum cōsensum vt requirūtur in stipulatione, vt ff. eo.§. e.
5 j.§. si. ¶ † No. ij. q partes nō ꝓnt mutare formaz stipulatio
nis, vt per hūc tex. ait Bar.l. ius publicum.ff. de pac. Inde est
q si partes nō facta stipulatiōe velint agi posse ac si facta esset,
id nihil est sm Ang. e Moder. in.l. quicquid astringēde.ff. eo.
6 ¶ † Ex eo ēt concludētes q si conuenit instrumētum esse ad
sensum sapientis extendēdum, nō pōt addi stipulatio, qd e vo
lunt canoni. in.c. pe. de iureiurā. Ubi Abb. e Imo. vt ēt refert
7 Ias. ¶ † Inde ēt inferri pōt q sub dictione e cetera abbreuia
ta nō pōt dici contineri stipulationem ex ɔsuetudine apponi so
litam, sm Rui. lz ɔtrium velit Soci.l. gallus.§. idem credēdū.
8 ¶ † No. iij. ibi nec naturaliter, q vbi stipulatio non vz vt sti
pulatio, nō vz ēt vt pcm̄ nudum. Si.n. valeret vt pcm̄ nudum,
ex eo, obligatio naturalis nasceret, qd negat hic tex. ex nudo.n.
pacto naturalē oblig. oriri ɔstat.l. i. vbi gl. j.ff. de pact.l. in his.
§. imperator, vbi tex. expressus.ff. de solu. Utilitas autez est scire
an oriat, qr ea nō orta si soluat repeti vt indebitum pōt. si esset
naturaliter debitum nō posset, vt.l. j. e ibi Bar.ff. de ɔdi. inde.
l. cum qs vbi ēt Bar. C. de iur. e fa. ign. tex. optimus in.l. fide
iussor.§. fideiussor.ff. de fideius. ¶ Contra ꝓmissam tñ conclu
sionem vf glo. in.d.l. iurisgē.§. igitur nuda.ff. de pac. que pcm̄
nudaz exēplificat vno modo qñ stipulatio est aliquo mō inuti
lis, Imo. Pau. e Alex. hic post Pet. e Ray. in.l. legem. C. de
pac. dixit hunc tex. ꝓcedere, e ita intelligēdum esse qñ ɔstat par
tes velle stipulationē ɔficere, e sic vbi sumus in casu claro, q cō
trahētes per stipulonem, dūtaxat, volebant inire ɔuentionez in
casu aūt dubio valeret vt pcm̄ nudaz, vt vult e ꝓcedit dicta gl.
quaz doc. cōiter sequunt, vt ait Alex. referēs Cy. in.d.l. cū qs,
e Bart. post Iac. de are. in.l. si stipuler.§. si.ff. e. e est de intētiōe
Bart. in.d.§. e Canoni. in.c. qualiter de pac. Subdēs pro illa
glo. facere rationem.l. quotien. ij.ff. eo.l. iij.ff. de testa. mil. e. ab
bate sancti Syluani. de ver. sig. e ita cōmuniter scribētes tran
seunt, approbantes dictam glo. e limitātes hunc tex. vt.ff. Que
doctrina maiorem in modum est ponderanda e no. ad intelli
gentiam illius brocardi si id quod ago non valet vt ago, an va
leat vt valere potest. Nam ex premissa conclusione sumitur q
disputatio illa e dubietas cadit solum, quando constat dispo
nentes seu disponentem voluisse certam dispositionem facere,
quam adimplere nequiuerunt, vel in ea implenda formaz a iu
re traditam nō seruauerunt. Ubi enim sumus in casu dubio est
locus regule.d.l. quotiēs.ff. eo. cum concor. q partes, siue quis
censetur voluisse facere vt magis valeat q̄ pereat. Quam con
clusionem q tex. iste intelligatur in casu claro sentit Bal. in ru
bri. C. de consti. pecu. in fi. de cuius dicto mentionem fecimus
9 .ff.§. proxi. † Sed ea cōmuni opi. retenta, dubium ingens est
an sufficienter constare dicatur, quando apparet processisse in
terrogationem, vel clarior demonstratio requiratur? Et Bald.
in.d. rub. est intentionis non sufficere vult enim q tunc demuz
videtur constare de intentione contrahentiuz q volebant ini
re conuentionem, per viam e formaz stipulationis, quādo par
tes hoc exprimunt, unde ponit exemplum qñ interrogans dicit
promittis per stipulationem.x. nec sm eū sufficit, ad hoc vt di
catur videri partes voluisse cōtrahere stipulationem, q interro
gatio precedat, e sic ex hoc nō dicitur cōstare sufficiēter de intē
tione partiū, q voluerint ɔhere stipulationez, e ɔsequēter q si
nō valeat vt stipulatio, nō valeat vt pcm̄ nudum, vt si post lon
gum interuallum rñ. sequat, qr immo h vz vt pactum nudum
sm Bal, ibi, quem vidimus, sequi Alex. ff.§. pxi. e hic dum se
ad ibi dicta refert. ¶ Sed Aret. hic in. iiij. no.d. illi dicto bal.
plurimuz obstare hunc tex. In quo non vz vt pactum, e respō.
non fuit expressum ꝓmittis p stipulonē, sed simplr ꝓmittis dare

et ideo subdit posse per hunc tex. dici, non discedendo a verbis eius, q qñ inter partes precedit interrogatio videat ex hoc satis constare agi q stipulatio fiebat, absq alia expressione, et tunc si nō vz vt stipulatio, nō vz ēt vt pctū nudum per hūc tex. et glo. in d.§. igit nuda. pcedat qñ precessit pmissio et sequuta est acceptatio, vel qñ stipulatio fuit per epistolā vel nunciū facta, tūc.n. est innalida ꝯuentio, et vz, vt pctū nudum, et sustinēdo vt verificentur verba illius glo. dum.d. vel alias sit inutilis potes ponere in muto et surdo, q cū nō possint ꝯhere stipulationē, rōnabile est q si muti rñdeant vel surdus ēt verbis oriat obligatio nata. et sic nota limi. ad hūc text. vt pcedat in valētibus ꝯhere stipulationem. Scdō adducit qr quidditas ꝯctus cognoscit a forma ipsius magis q a denoiatione, quā ꝯsiderauit Bal. in.l. in fals.ff. de prescri. ver.l. si vno.ff. loca. Tertio facit tex. iste l quo nō solū ponit interrogatio vex et forma interrogationis, et qualiter facta fuit, vt in primis verbis, ibi, si ita, pōderādo verbum ita qd denotat qualiter facta fuit iterrogatio, et sic nō est restringēdus tex. et inpplēdus, vt pcedat solū qñ aliter ꝯstabat q ptes volebāt facere stipulationē. Que opi. Are. in via dispu. sustētabilis vr potissimū per hūc tex. quem vltra Areti. dupli inducit Alcia, eādez opi. tenēs ēt duobus aliis fundamētis. Idē Cro. per.l. si stipuler §. si. et rōnem, qr nō rñdens cōgrue vr velle gerere actum inutilē, et sic abest penitus ꝯsensus, iuxta.l. an inutilis.§.j.ff. de acceptila. lz ꝯria vt.ff. diximus, sit cōis pro qua vr ēt facere glo. in ver. sed nec naliter, lz Imo. conet rñdere ne obstet glo. in.d.§. Itē gl. in.l.j.§. cū qui. in ver. stipulatus.ff. de ꝯsti. pecu. nisi rñdeas q ibi ꝯstabat expsse, vt vr innuere tex. quē ita intelligit Bal. in.d. rub. Itē q in hoc text. nō ꝯstaret de intentione disponētiū, vult clare Bart. lz doc. nō aduertāt. ff. si distin.

10 ¶ †Pro defensiōe tñ cōis, dici pōt q cū stipulatio nō sit separata a pctō, sed pctū in se hēat, nec ex h qr cōuentio in formā stipulationis trāseat desinit esse pctū et hre ēt formā pacti, que est forma quedā vniuersalis siue gñalis, vt.l.j.§. pe.ff. d pac. sequitur necessario q ex specifica forma stiplonis non abdicat ꝯuentio a forma, pacti siue ꝯsensu, qui ēt q rñsio nulla facta fuerit nō pōt dici q nō insit, sicut forma hois a gñali forma aialis, et ꝯñr q nisi ꝯstet aliter q dicat Areti. q volebāt inire ꝯuētionem per solaz specificā formam stiplonis cōuētio valeret vt pctū nudū, et hoc modo pz rñ. ad fundamē. Areti. nā hūc tex. cogimur ita, vt faciunt doc. declarare, lz nō absq duritie pcedat, et scdm de sola stiplonie, ac tertiū de forma interrogationis nō ꝯcludāt respectu pacti qd se hz vt genus in qlibet cōuentione, sed solū respectu aliaꝝ spāliuin conuētionū, lz.n. ita facta fuerit interro. non sequit q nō tendat ad pctū, quod inest in stiplone, sicut in alio quolibet ꝯctu. Et pterea p Bal. et Alex. fecit.l.j.§. cū qui.ff. de ꝯsti. pecu. in sensu ꝯrio ibi cū vtiliter stipulari voluerit nō cōstitui sibi, fuit.n. ibi actus gestus in forma stiplonis, et sic pcessit interrogatio, et tñ regrit appere debere h facti, q vtilr stipulari voluerit nō ꝯstitui sibi, et sic nō sufficit ad demōstrādū q voluerint solū inire obligationē per modū stiplonis pcedētis interrogatiōis, sed vlterius q noluerint inire pctū quo fit ꝯstitutū.ff. d pecunia ꝯstituta insti. de ac. et q solū hoc q appareat partes voluisse stipulari nō sufficiat, adimmat.d.l.iij.ff. de mili. testamen.

11 ¶ †Vlterius in mā.d. Imo. q illud qd est dcm in stiplone est ēt dcm in acceptilatōe, vt tūc demū nō valeat vt pctū nudū qñ cōstat expresse partes velle facere acceptilationē. Et ita pcedat tex. in.l. an inutilis.ff. de accepti. put in eo cōiter est oratio negatiua. Si vero nō constat valeat vt pctū nudū de non petendo. Subdit tñ q posset dici aliter circa acceptilationē, hoc ē q indistincte vbi peccatū est in forma non valeat vt pctū nudū, et q nō ꝯstaret partes velle facere acceptilationē. Et rō diuersitatis pōt (sm ipm) esse, qr verba stiplonis, sunt inducta a iuregen. l. iurisgētium. in prin.ff. de pac. (vbi nō pba. sed bene pb. tex. in §. qd fere. e. ti.) et sic pñt adaptari ad pctū. Sed in acceptilatiōe dicit secus, qr eius vba sunt a iure ciui. inuēta, et ꝯñr ad pactus adaptari nō pñt, et nō constat necessario partes que deuenirūt ad illū actum velle ꝯhere acceptilationē, vult dicere qr in acceptilatione, de forma est q apponant hec pcisa verba acceptū ne habes zc. Quod dcm Imo. improbat Lud. qñ sequeret q acceptilatio nō valeret in vim pacti nudi ēt si fieret circa obligationem ex ꝯ: tu iurisgentium ꝯ.l. si acceptolatus.ff. de accepti. et.l. si vnus.§. si acceptilatio.ff. de pac. ¶ Saluat ab hoc ar. Alex. qr pcedit, qñ defectus est in mā Imo. loquit qñ defectus est in forma. Alia tñ rōne improbat dcm Imo. qr nō reperit iure cautū q verba acceptilationis nō essent eque de iuregē. cognita sicut verba stiplonis quo ad effectū pacti. ¶ Addit preterea pmisso Alex. q Imo. refert Pet. dicere in.d.l. si vnus.§. si acceptilatio tex. nostrum pcedere in valente loqui, dicta aūt glo. in.§. igit, nuda in muto. Adducentēq simile de matrimo. vt habet in.c. tue. et.c. cū apud. de sponsa. Et ita ēt refert Alex. Saly. referre dixisse Pet. in.l. legē.C. de pac. et in.l. nō codicillūz.C. de testa. Quod dcm ex duobus improbat Alex. Primo qr eadez rō est in muto que in loqui valēte, hoc est q pñmat velle facere actuz, qui potius valeat, q pereat. Scdō, qr nimis restringeret hunc tex. ad loqui valentem, qd tñ vex nō esse.d. prece. me. qr clare loquitur in loqui valēte, immo loquente et rñdente p verba quid ni. ¶ Sed saluādo Alex. dicas q id nō ignorauit ipse, sed nihil ob. qr id est in.l.j. par. Ipse aūt voluit, absq dubio, loqui de tex. in.ij. par. de qua agimus, in qua non loquit tex. de loqnte, sed de annuente qd ēt in muto eque cadit. Tu tene dictum Pet. qr immo diuersa est rō vt.ff. dcm est. ¶ Refert demum Alex. quoddā dcm Fulgo. dictū in.d.§. sed cū nulla, q qñ partes sciebāt stiplonem nō valere nō vz ēt vt pctū nudū, et ita intelligat hic tex. Qñ aūt credebant valere, valeat, vt pctū nudum et loquat glo. in.d.§. Quod dcm nō admittūt Alexā. et Mod. qr ita intelligere hūc tex. esset violare et restringere. Tu salua tenendo vt.ff. q cū quilibet pñmat scire id qd ius dispo nit, vulga.l. leges.C. de legi. pñmptio est ēt q sciat stiplonem, nō posse confici, nisi vtroq loquēte, et ita pcedat hic tex. gl. aūt in.d.§. in personis exceptis a dicta regu. et sic limi. hūc tex. tertis dictis.ff. pxi. non pcedere in muto neq in surdo. Itez nec in eo qui nō pñmit scire iuris dispōnez. ¶ No. iiij. sm Bar. ex hoc tex. q si id qd ago nō vz vt ago, nō vz vt valere pōt, concor.l.j.§. cū qui.ff. de ꝯsti. pecu. De quo tñ latius.ff. cū Bar. dicemus.

12 ¶ †No. vlti. q vbi nulla pcedit obligatio nō pt accedere fideiussor. Ratio est, qr cū obligatio fideiussoris sit accessoria non pōt stare sine principali.l. fideiussor.§. fideiussor.ff. de fideiusso. Addūt tñ scribētes q sufficit ēt quasi ob. Sufficit.n. q quis officio iudi. vrgeri possit qd nullā obligationem ppriē pñsupponit.l. qui per allusionē.ff. de ac. emp.l. quinetiā.ff. d annua. lega. pñsupponit tñ quēdā quasi obligationē siue quoddam quasi debitū.l. cū quis.§. si qs pro reo.ff. de solu. Per Bart.l. si.ff. de iniur. Alex.l.j.ff. de iur. om. iud. Ias. insti. de ac. in ver. sus. Et siue sit officium iudicis nobile siue mercenarium fideiussor accedere pōt, vt per Bar. in.l. marcel.ff. de fideius. Pau. et Areti. hic.

13 ¶ †Sumpta occasiōe ex.j. par. text. examinat hic Bar. duas.q. Prima si aliquis fuit sic interrogatus, vis dimittere bona tua tali: et rñdeat cui alteri q sibi velis dimittere: An per hec verba dimittere videat, et determinat, post Pet. q sic, per hūc tex. iūcta.l. in testamētis.ff. de reg. iur. Respondens ad tex. in.l. si.ff. de testa. qr ibi sunt verba ad iactationem plata testibus ad id nō rogatis, hic aūt (.i. in hac.q.) adhibitis ad hoc testibus et altero interrogāte. Ad qd ēt tex. addit in.l. pamphilo.§. ppositum.ff. de lega. iij. Ideo autem dixi hic.i. in hac.q. ne quis vestrū erret in intelligēda intentione Bar. put errauit Soci. dicens ex dictis Barto. summi nouam declarationem ad hunc tex. q procedat, vbi adhibiti, et rogati fuerunt testes, licet relinquat cogitandum. Quod non est intentionis Barto. nec verum, quia de testibus nec ipsorum rogatione verbum nullū, immo regu. est in contrarium q in contractibus testes rogati non requiruntur in auct. rogati.C. de testi. vt. a speciali. Et ita intelligere tex. esset magis diuinatio et restrictio. Et no. q Barto. intelligit valere stipulationem, si respōdeatur dictis verbis cui alteri velim dare, q tibi et sic ampliat tex. Quam Bart. decisionem a Doct. communiter approbatam roborat Raphacuma. per tex. in.l.j. in fi.ff. ad munici. ibi quam enim aliam originem hic habet: Intellige tamen prout declarat Pau. et post eum Alexan. lz non referat Pau. Dic tu et ante ipsos expresse.d. hic Barto. dum respondet ad.l. si. Ita q non est vltra ipm Barto. bonus, et Soci. consimiliter loquentis, additis, duobus illis de quibus in.d.§. concurrentibus. Primuz q interrogatio pcesserit scdm q ad hoc spāliter testes vocati fuerint, prout illum tex. declarauit Bar. in.l. gerit.ff. de acquir. hē. col. iij. quē ibi Bal. et An. sequunt, et magis cōiter doc. in.l. serui electiōe.ff. de lega.j. quicquid ibi dicat ipse Barto. aliter intelligens.d.§. Alias autem predictis nō ꝯcurrētibus Bar. decisio nō pcederet, p no. p gl.l. in emētis.C. de ꝯhen. emp. dū.d. illa vba velles emere, nō denotare pfectionē volū. i quo idē dōz est l vlt. voluntate,

tate, cum de vno ad aliud, eadem ratione subsistente, validum sit ar. l. seruum filij. §. cū qui chirographū. ff. de leg. j. & l. pen. inter hēdes. ff. de pac. Immo ēt quatuor alia copulatiue expssa in illo. §. & sic in totū sunt sex. regrunt vt deci. hec Bar. pcedat eo mō quo ipse. q. format. s. p v̄bū volo, nā v̄bū volo, seu velles sancitū infinitiuo v̄bi significātis actū de futuro nō inducit dispositionē, vt ɔcludūt doc. cōiter. in. d. l. serui electione. & in casu. d. §. ppositū est spāle ob illa plura ɔcurrentia. Si. n. est cōis conclusio ibi qñ dr volo relinquere q̄ nō inducit dispō multo fortius idē in caso Bart. hic qñ dicit vellē ex quo v̄bum vellem hz tractū de futuro, nec respicit pñs, vt volo. l. cū in plures. §. mādaui. ff. loca. & pdicta ēt sentit hic Uin. & clarius. d. Alcia. pt sū formari. q. Bar. q̄ v̄ba dispositiua, vt relinquis bona tua ti bi, & rñdeat, cui alij relinquā q̄ sibi. ¶ Declarādo vltra Alex. Adde q̄ verū est, vt. d. pdicta duo copulatiue requiri in ppria ter. q. Bar. Uz qñ fuit rñsum per v̄bum vellem p text. in. d. §. ppositū, sed si per v̄ba tex. quid ni vel cur nō vel simi. tunc ēt absqz testiū rogitū valida dispō induceret, non tñ per modū testamēti, sed codicilli, & sic p modū fideicōmissi, cū in codicillis testium rogitus nō requirat. l. fi. in fi. C. de codic. put aduertit Bal. nouel. Ad. d. l. fi. ff. de testa. rñdet dupliciter, vel q̄ loquit in verbis enūciatiuis, nō ad interrogationē platis, que nec fauore militis inducūt dispōnem. l. diuus. ff. de mili. testa. Uel q̄ loquit verbis penitus in futurū ɔceptis. Sed hoc dcm̄ Bal. nouel. nō est verū qr ēt in fideicō. requirit rogatio testiū in termi. verbor̄ Bar. s. qñ per verbū volo fit interrogatio, vt est tex. in d. §. ppositū, nec tñ. sactu p ver. qd ni, vel alia affirmatiua tollit obiectū, posset bene pcedere q̄ valeret vt fideicōmissum qñ tñ. fieret v̄bis dispositiuis vt relinquo, dimitto, vel simi. qr tūc non penderet ab interrogatione & casus esset clarus, tñ extra. q. Bar. Et est diligēter aduertendū qr lz ipse Bar. nō explicet, tñ in termi. sue decisionis resultat institutio hēdis, vt expresse. d.

14 Pau. & alij intelligere vñr. † Qd cōprobat ipse Pau. (lz sibi ascribant Roder.) qr verbū relinquo adiectū vniuersitati bonorum hēdis institōnem denotat vt est glo. or. in. l. his v̄bis. in prin. ff. de here. inst. Sicut. n. ibi vult in ver. relinqoo, ita dōm est in ppositū in verbo dimitto, cū eque sit verbum cōe, vt per Bar. cū quo alij. l. cēturio. ff. de vulg. & pu. ppe fi. Uerū est tñ q̄ tunc nō fac. d. §. propositum, cum loquat de fideicōmisso.

15 † Adde pterea q̄ hec decisio Bar. & doc. est summe no. ad ampliā. glo. ord. in. l. iubemus C. de testa. volētis valere instōnem factam ad interrogationē, nā procedit ēt qñ verba sunt affirmatiua ex interpretatione. Limitat tñ dictū illius glo. & ɔñr Bar. & doc. hic p Pau. & hic, & in. l. hac ɔsultissima. §. ac cū humana fragilitas. C. qui testa. fac. pos. in ɔsistēte grauissima infirmitate grauato. Nam si ad interrogationē astantiū (& ipsor̄ forte importunitate deuictus) rñdit, nō vz, adducit no. per Jo. and. in addi. ad Spe. in ti. de testa. §. in primis ver. porro, quā limita. cōmendātes sequunt Roder. in. d. l. iubemus, & dīt id ēt ibi sensisse Cy. & Bal. & in summa est cōis opi. & tenēda, presertim qr est equissima vt fraudibus occurrat, cū tñ reprobat Areti. in d. l. fi. ac ēt And. sicca. h. Sed defendit hic Soci. vt per ipsum habes, cui ēt nō ob. d. §. ppo. ibi in discrimine vite ɔstitutum per infirmitatē, nā ibi nō ad interrogationē solam immo ibi ipse infirmus primū suā voluntatē expressit, Soci. pterea reprobat opi. Bal. nouel. dicētis in. d. §. ppositum nō fuisse testes rogatos.

16 † Poces vltimo circa hāc. q. addere qd hic per Jas. qui tñ dum allegat Bal. in. l. & in epistola. C. de fideicō. ɔriat h. e que pauloante dixerat, q̄ fideicōmissum vniuersale nutu relinq nō pōt. Et ɔriū q̄ immo ēt vniuersale fideicōmissū nutu relinqui posse verius est, vt p Bal. in. d. l. & in epistola. & d. l. iubemus. ¶ Nec est verum q̄ Ang. teneat ɔ vt ēt hic Cro. & Alcia. male ēt refert Jas. decisio. Bal. in. d. l. & in epistola. qr Bal. nō ponit interrogationē fuisse factā per v̄ba an bona sua vellet vxori relinquere, sed per verbuz dispositiuum relinquis tu bona tua vxori: & tunc ait Bal. rñsione nutu sequuta valere, vt fideicom. ēt vera est ɔclusio, sed si per v̄ba vellet relinquere nō esset vera in d. l. serui electione per doc. cōiter. Item limitāda est. d. conclu. Bal. vt nō pcedat si ille interrogatus fuisset grauiter infirmus

17 ex dictis. ff. ¶ † Scdo. q. quā format Bart. est si cōmissum fuit tribus q̄ ɔsilium dent, an reus sit ɔdēnadus, quor̄ vnus dixit condemnādum, alius absoluendū. Tertius, cuius ɔsiliū. q. diri mere debebat, dixit nō video cur nō sit ɔdēnādus, determinat Bar. hūc tertiū ɔsuluisse q̄ sit ɔdēnandus per hūc tex. & per. l. vxorem. §. concubine. ff. de leg. iij. Quam Bar. decisionez doc.

18 simpliciter & oēs approbant. † Cuius ēt occasione querunt hic Bal. & An. quid si iudex protulit sniam per hmōi verba, pnūcio reū ɔdēnādū, an ɔdemnasse dicat, talis snia valeat, in qua .q. dic vt p Alex. alior̄ dicta late referentē. Et adde q̄ idez qd ipse Alex. tz q̄ dicta snia nō valeat, tz Bal. nouel. hic. Dicēs eā esse cōem ɔ glo. in. l. dil pferre. §. inde querit. ff. de arbitris. Eandem ēt tz Imo. (lz nō asserat esse cōem.) Immo q̄ opi. d. glo. & Jac. de are. in prac. seruaret, cū sit hm eā cōis, lz iure non pbari dicat. Eandē opi. tenēt vltra allega. p Alex. Ab. Fely. & Deci. in. c. cū venerabilis de excep. vbi in pe col. d. videri cōez opi. cū Bar. in. l. j. C. si aduer. liber. q̄ snia nō valeat, qr aliud est pnunciare ɔdemnādū, aliud ɔdēnare & rñdet ad. vj. funda. que p parte ɔria adducit hic Areti. Pau. aūt de ea. simplr. d. glo. sequit dicēs esse singu. Aret. ēt tz cum. d. glo. Et sic q̄ snia valeat ex pluribus p eā adductis. Preterea qr rōnes in seq. q. qñ precessit ɔsiliū magna ex pte ɔcludunt ēt in hac. q. Allegat ēt tex. optimū. in. l. si miles titio & seyo. ff. de mil. test. vbi verbū liberandū exponit. i. liber, si ergo in. l. nulla rō quare nō idem in snia. Quā opi. sequit ēt hic And. sicca. & cū sit equissima tenēda vr. Cum ēt tendat ad ɔseruationē actus. i. validitatez. d. snie, ne pereat, ac ēt defensionē. d. glo. cuius ɔstat auctoritatez esse maximā. An factū tñ (vt dīt Rod.) pp̄ter euitādas opi. adherendū esset opi. ɔrie. Et tenēdo ipsaz pōt rñderi ad. l. j. C. si aduer. libe. in quo potissimū faciunt fundamētū tenētes ɔriū q̄ ibi stat iudicis snia intelligēdo verba proprie. Nam cū esset dubiū an deberet libertas fideicōmissaria, nō poterat pnūciari eū liber, sed liberandū, qr fideicōmissariā dz seruus ab herede mediāte manumissiōe ɔsequi & sic iudicio ptes erāt in pnunciādo an liberādus esset nec ne. Ad reliqua fundamenta de quibus hic per Alex. facile rñdet ɔsiderādo q̄ in casibus illis aliter facta dispō nō valuisset, vel rñde, cū Rod. Tauri. q̄ lz aliud sit condēnare vel pnunciare quē condēnandū tñ qñ de intētione pnunciantis ɔstat p eodē accipi psit, & sic verior est opi. d. glo. ēt de iure, vbi apparet iudicē voluisse diffinire vt si dixerit per hanc nostrā diffinitiuā sniam &c. qr vt substineat snie verba impropriant glo. no. in. l. & puto. ff. fami. herci. Pari rōne pcedit sine difficultate ista opi. qñ v̄ba futuri tpis hñt itellectū actus executiui, vt si iudex pnūciet rē esse restituēdā vt. l. fundus. qui. ff. de rescin. vē. vel pnunciet reū puniēdū tali pena, nā punitio est qdā executio. l. i. §. i. ff. ad turpi. put. d. hic Bal. nouel. & post eum Cro. col. viij. Nec ob. q̄ snia sit stricti ior. l. i. C. si plures vna sen. & Bar. l. iulianus. ff. de ɔd inde. nā ēt stiplō. l. quicqd. j. eo. & tñ mens attēdit, vt hic.

19 † Querunt subinde An. Imo. & doc. qd si iudex sniam pferat referēs se ad ɔsilium alicuius doctoris. in quo ɔsultū apparet reum condēnandū, an videatur condēnare, vt si dicat pnuncio put in tali ɔsilio. In qua. q. hic vt per Alex. & tene vt per ipsum, cuius cōclu. cōiter approbat. Ultra quē ad perfectam resolutionē, limita eā duobus modis. Primo, vt sentit ēt ipse, lz nō explicet, si consiliū sit in actis redactum vt dīt Roma. & Areti. allegātes Jo. and. in ti. de sen. §. qualiter. versi. q̄ si iudex. Et Anto. in. c. cum venerabilis. §. fi. de excep. Scdo si iudex legit dictuz consi. vt per Bal. l. ij. C. de sen. ex peri. reci. & An. in consi. cclix. iiij. dub. & hic Rod. Tbau. Addentes credere q̄ sufficeret si legi fecerit, qñ sit imperitus, iupta glo. in. l. i §. postulatur. ff. de postulan. ¶ Glo.

20 versicu. annuisset habet duas partes. † in prima exemplificando declarat tex. in secunda tacite opponit & soluit, scđa ibi, sed hm his &c. in. j. no. ad declarationem multorum iurium dicētiuz aliquid nutu fieri posse, & non exprimentium, qualiter talis nutus fiat ad ostendendum consensum, declarat id hec glo. ad qd eam sm. d. Ang. Imo. autem dat similē in. l. item qr. ff. de pac. in ver. & mutus. subdēs q̄ id quod dicunt hec glo. q̄ capite annuens denotet se consentire est bene dictum, sed dum dicunt q̄ humeris ostendatur pari modo consensus est male dcm̄. Nam stringens quis humeros videtur potius facere actū dubitationem ostendentem, vt docet experiētia magistra rerum. c. cū sit. de elec. in. vj. Idem tñ. d. Bar. in. l. nutu. ff. de leg. iij. nec bene hm Jas. ¶ In. ij. dic vt in ea. & no. ad intelligē. d. l. si stipuler. §. fi. q̄ habet locum etiam si consensus nutu dūtaxat ostēdat, vt Rod. aliqui dīt, sed id explicatum est ibi in tex. & in glo. j. ¶ Glo. in ver. sed nec naturaliter, ponit excep. siue oppo. et sol. hm Bar. nam in. l. an inutilis. in princ. hm q̄ cōiter in tex. habet dictio negatiua pbat q̄ vbi nō vz vt stiplo vz vt pactum

nudum.s.qñ est actum glo.fatetur q qñ est actum, ⁊ id apparet, q ex inutili stipulatione oriretur obligatio naturalis, q tūc oritur vt ibi, hic text. pcedit qñ id nō apparet. Que glo.nō est ɔtria glo.in ꝓalleg.§.igitur nuda. Nam vt ait Jmo.hec vult dicere q qñ ɔstat q partes volebant ɔhere stipulationem, tūc ad hoc vt ex ea inutili nālis oriatur (⁊ sic valeat vt pactum nudum opus est q ɔstet hoc aliud q volebāt valere vt pactum nudū, ⁊ ita vʒ ɔcordari cū illa que pcedit in casu dubio qñ non ɔstabat q partes vellent ɔhere stipulationē. Naʒ tūc absqʒ eo q aliter constet de volūtate an vellent valere vt pctū, si est inutilis vʒ vt pactum, ⁊ sic ista qñ circa vtrūqʒ constabat de volūtate, illa qñ circa neutrum. Est subtilis saluatio, an aūt sit ex intētione glo. nouit Deus. ¶ Glo.in ver.nec, fatetur hāc dictionē nec, ⁊ sic negationē abundare, sicut alias, vt in ipsa glo. doc.nō tangunt. Tu dic nō esse supfluam, ne sit ɔ.§.quibus in pñe.C.e.§.cūqʒ. in.§.institu.⁊ no.in pñe. Grego. Et psuppone q pro alio qs pōt dupliciter obligari, vno modo p viam ɔstituti pacto initi. vt in.§.de pecunia.insti.de ac. Alio p viam ⁊ modum fideiussionis ⁊ mediāte stipulatione.l.blāditus.C.de fideius. ⁊ ɔsidera q actus obligādi se pro alio p viam fideiussiōis est efficacior ⁊ firmior q̄ per ɔstitutū, qꝛ p stipulationē qui est actus ad obligandū ceteris efficacior, vt.ff.in rub.de ūn fuit. Modo sic vult iurecō.breuibus ostēdere q nō solum primo modo ɔstitui nō pōt pro eo qui nutu annuit alius se obligare, nā ēt in cōstituto requirit saltem nālis obligatio.l.j.§.debitū.ff.de consti. pecu. Sed nec scōo hoc firmissimo ⁊ efficaci fideiussionis, ⁊ sic exprimens casum in quo plus inest, vult includere casum in quo minus inerat, sicut sepius dici solet vtēdo eo loquēdi modo elegātissimo. Et potes ponere exēplum si quis dicat legē gallus non facile intelligit nec eruditissimus quidē Doc. Comprobo preterea, qꝛ si nō intelligas vt predixi, sed vt glo.non solum dictio nec erit superflua, verum ēt dictio quidē, intelligēdo vt dixi, hʒ vim denotādi dictā loquēdi efficaciam, ⁊ sic habes nouā declarationem tex. ¶ Circa glo.in ver.nec nāliter, Bar.ad declarationē materie an ⁊ qñ id qd ago si nō vʒ vt ago valeat vt valere pōt ponit plenā ⁊ no. distin. vt per eū hēs. † Et ɔsidero qꝛ tota hec distin.in mēbris principalibus est sumpta ex.iiij.glo. vʒ ex glo.in.l.i.§.cū qui.ff.de ɔsti.pecu.in.d.l.an inutilis. ⁊ in d.l.si vnus.§.si acceptilatio.ff.de pac. ⁊ glo.hic. Et pro intelligētia aduerte qꝛ ex eius dictis elici pñt fʒ Pau. sex casus, quatuor in qbus dispositio vʒ vt valere pōt, hoc est in duobus primis ⁊ duobus vltimis ⁊ duo in qbus non vʒ hec est in duobus medijs, q̄uis in duobus vltimis fiat distictio fm ipsuʒ Pau. Clarius tñ fm Moder.collige octo casus. Non nouē vt facit prec.me. Nam illo d' de iufo.d.Bar. ad declarationes primi, nō vt nouum casum ponat, put ēt declarat Pau. ¶ Primū casum siue ɔclusionē eius limita fm Jas.vt non pcedat qñ lex. requirit aliqd certitudinarie exprimi ⁊ alias expresse resistit dispositioni. Tunc.n.pp iuris resistētiam res nō pendet a voluntate faciētis actum ⁊ ideo,lʒ ɔstet expresse de intētione disponētis, nō vʒ actus vt valere potest vt in.c.j.ver.sub ea ēt forma de postula.plato.in.vj.vbi si quis dicat eligo, ⁊ postulo, put melius de iure fieri pōt, nō vʒ aliquo modo, nā electio ⁊ postulatio differunt. Eligunt.n.digni ad platurā ⁊ fraternā societates fm iuris formā, postulatio aūt est sola petitio gratie a superiore facta, vt est glo.in.d.c.vel potes dicere q ideo ibi est qꝛ implicat ɔdictio.vt ibi in tex.in prin.⁊ est incertitudinē ɔtinens, vt in eo ver. que incertitudo illum actum viciat.c.ij.de elec. eo.lib.vj. ¶ Scōo pōt limitari vt nō pcedat quo ad casus penitus, ⁊ sic nec in genere, cogitarā vt per Fely.in.c.cū super.de offi.deleg. post Lod.Alex.⁊ Aret.vt ēt refert Alcia. ¶ Circa fm casuʒ, quatenus Bar. allegat.l.si tam angusti.⁊.l.via ɔstitui. Dic q rō illarum occi.est fm Raph.⁊ Moder.qꝛ sub seruitute vie, q est q̄d maius, continētur seruitutes actus, ⁊ itineris, vt qd minus.l.j.ff.de ser.rust.pred.⁊ insti.de ser.in prin. ⁊ fm Jas.facit tex.in.§.si stipulāti.ꝭ.ea.l.vel rō est, qꝛ locus fuit ad oculuʒ demōstratus fm Jmo.l.qui rome.§.duo frēs.ꝭ.e. Que rō lʒ conueniat.l.si tam angusti nō tñ ɔuenit.l.via ɔstitui fm ipm Jas. qꝛ ibi q locus esset subiectus visui verbū nullum. Sed tu defende, qꝛ tatis est q tuit limitatus. ¶ Circa tertiū ⁊ quartū casuʒ simul aduertēdū est qꝛ hec dīa vr̄ esse inepta, cū bonū sit ar.de toto ad partē ⁊ ecōtra, vbi efficax diuersitatis rō reddi non pōt.l.q de tota.ff.de rei ven.cum si. Jdeo Raph.cu.hic dicit hanc dīaʒ esse quādā truffaʒ, ⁊ idē in.d.l.verbis ciuilib'.d.hāc dīaʒ non habere rōneʒ, Pau. aūt de ea.d.ideo dixisse Rapha.esse truffam, qꝛ nō gustauit medullā huius doctri. Bar.nā vera est fm ipsum, post An.⁊ Jmo.quos Mod.sequunt, qꝛ in primo casu, qñ testm̄ nō pōt valere vt testm̄, ex eo qꝛ nō erāt nisi qnqʒ testes adhibiti, si valeret vt codicillus, put valere potuisset, trāsiret in spēʒ oīno diuersam, nā vna est successio testamētaria, si. ue testati alia intestati. Sed qñ directa subst̄o, que nō pōt valere iure directo, trāsit in obliquā, tūc nō trāsit ad diuersaʒ spēʒ, cum vtraqʒ sit subst̄o, lʒ.n.vna sit directa, alia obliqua ⁊ impropria, tñ oīno sunt eiusdē spēi.i.ex testō. Quam rōnem ɔfirmāt Moder.vulgata illa rōne, q in hñtibus symbolum facilis est trāsitus.l.in rem.§.itē quecūqʒ.ff.de rei vend. Jn spē aūt circa hoc tertiū mēb.aduerte qꝛ Jas.d.Bart.male allegare.l.nō codicillum.C.de testa.qñ ibi nō potuit valere eo mō quo agebat propter defectuʒ forme in testō reqsitus nec eo mō agi poterat pp̄ter defectū materie que institutio directa ⁊ exhere.in codicillis fieri nō pōt.l.ij.C.de codicil.§.pe.insti. de codi. lʒ aliud sit in substātia, q in codicillis facta obliquat.d.l.scenola.⁊ sic ɔcludit pp predictos defectus esse ibi q non vʒ vt valere potuisset. Nullam tñ.l.inducit ad pbādam ɔclu. Bar.quam tʒ. Tu defendēdo Bar. dic q Bar.inducit illā.l.ad pbādum q totalis dispō, in genere nō magis respectu testamēti q̄ codicilli vel eō tra hoc est ordinatio totalis.i.sno olim, valeat vt valere pōt. Vlterius opponit ɔ Bar. ⁊ ɔclusionem eius in hoc tertio casu per tex.in.l.iij.ff.de mili.test.soluit Corne.in.d.l.nō codicillū referens Pau.ita rñdere q ibi actus sustinet vt valere pōt, qꝛ fit trāsitus de testō ad testm̄, ⁊ sic nō ad diuersam spēʒ. Que tñ magis plʒ illa quam tradūt hic Mod. Theuri.ex mēte Jmo. q ibi nō constabat q miles vellet testari iure cōi, qꝛ est ɔ illum tex.in prin. Ex qua habes limitationē ad ɔclusionem Bart. q non pcedat qñ non fieret transitus ad diuersam spēm qui no. Jtem in ɔtrium inducit.l.sed ⁊ si possessori.§.itē si inuenero.ff.de iureiur. Sol. Jmo. q ibi nō variat actus nec eius forma, sed solum ṽba improprian̄t vt actus sustineat. Tertio allegāt dicti Theuri.tex.insti.de adop.§.si. Soluunt q ibi de intētiōe agē tis ɔstabat ⁊ sic sumus in primo casu Bart. † Quarto facit ɔ qꝛ si ingredior rem quā credo possidere aīo ɔtinuādi possessionē, ⁊ in rei veritate nō possideam, talis ingressus eo aīo factus operatur acquisitionem pos.⁊ ɔcludit Bar.reprobata glo.ibi ɔtriā dicēte in.l.iij.in prin.ff.de acqui.pos.cum quo alij cōiter, ⁊ sic actus dependēs a volūtate vnius non vʒ vt agit.s.ad ɔseruandum, ⁊ vʒ vt valere pōt.s.ad inducendū de nouo. Ad qd ēt cōferunt plura similia, que ibi congerūt doc. presertiʒ Alex.in.v. ⁊.vj.col.in quibus actus pendēs a volūtate vnius nō vʒ vt agit vʒ tñ vt valere pōt, pro solu.dic q aīus ⁊ corpus sunt cā efficiēs pos.d.l.i.⁊ si q̄s is est defectus est in aīo ⁊ sic in cā efficiēte, ⁊ sic actus vʒ vt potest, vt in vlti.conc.Bar.vel dic q qui vult pseq vult possessionem hre, ⁊ sic oīno adest aius possidēdi. ¶ Circa quartū casum aduerte, qꝛ quatenus in eo ɔcludit Bart. q in dependētibus a volūtate vnius si agit de parte dispōnis vt de aliqua substōne, ⁊ sic de parte testamēti, tunc si id qd ago, non vʒ vt ago, vʒ vt valere potest. Nam ɔ hāc conclu.summopere vrget tex.in.l.si seruus legatus.§.si seruus alienus.ff.de lega.j. vbi libertas directa seruo alieno relicta, cū non possit valere iure directo, nō trahit ad fideicōmissuʒ, ⁊ sic nō vʒ vt valere potuisset, qd ēt firmat gl.in.l.seruo.C.de testa.manu.illū tex. allegans per quē ɔ glo.in.d.l.ṽbis ciui.⁊ sic ɔ Bar. hic tʒ Alex.ħ dicēs ita per illū tex.tenuisse disputādo Bartholuciū de preti̇s quē referens sequit Joā.an.in.c.si pater. de testa.lib.vi.in nouella. Cui tex.nunq̄ bonū rñsum traditū vidisse ait ipse Alex. qui vlterius eam ptem cōprobat per tex.in.d l.verbis ponderando verbum frustra. Jtem p.§.extraneo instit.de pupi. sub. cum gl.in vlti.ver. Et subdit q hāc opi.ɔ glo. in.d.l.verbis tenuit Bal.in.l.ex tribus.C.de inoffi.test.⁊ An.l.l.precibus.C. de impub.⁊ Raph.in ea.l.ṽbis ciui. ⁊ Jmo.in.d.l.cēturio.ac ēt in.d.c. Reynal.de testa.in suā cōpēdiose, ⁊ refert se ibidē ēt illam glo.reprobasse. Addit preterea q in spē ɔ Bar.hic tenent Bal.⁊ Jmo.ħ, Male tñ refert Jmo.(vt ēt aduertit pre. me.) qꝛ immo ipse tʒ cum Bar.nisi qñ sumus in particulari dispōne cui lex resistat, ⁊ ita dicit pcedere tex.in.d.§.si seruus alienus.⁊ no.in.d.l.seruo. Per quē tex.ante ipsum Alex.ɔ Bar. hic tenuit Matthesi.in no.143. Dicēs audacter hāc doctr. Bar.esse falsam ⁊ ɔ illū tex.⁊ tenēdo hāc opi.ɔ Bar. rñdet ipse Alex.ad .l.scenola.q ibi rō est qꝛ pp accidēs nō valebat substō directa,

cum

cũ esset fcõ in codicillo in quibus directo hereditas dari non
põt.l.ij.C.de codicil.poterat.n.fieri in testõ. Sed vbi simpli-
citer lex resistit actui, put substitutioni directe q̃ fieret extraneo
vel puberi.vt.d.§.extraneo.t.d.l.verbis, est secus. Nã tũc non
trahitur fideicõmissũ vt.d.§.si seruus alienus.ad.l.ex facto.t
perimõ ad.§.vt quis heredẽ rñdet ipse Alex. q ibi nõ fuit sub
stitutio directa imo fideicõmissaria, t sic vult dicẽ valet vt agi
tur. Quod sit fideicõmissaria deducit, qr mediante psona alte-
rius volnit disponẽs honoratũ hereditatẽ cõsequi, vt patet ex
doctri.Bar.in.l.centurio.pe.col.ubi allegat.d.l.ex facto.ff. de
vulga.t pupil.t ponit regu. qualiter verbũ obliquũ cognosca-
tur, quã rñ.añ ipsum Alex. dedit Imo.in.d.l.cẽturio. Jas.au-
tẽ volẽs hic tueri Bar.rñdet ad tex.in.d.§.si seruus.in quo p̃-
cipue fundata est opi.ꝯ Bar.nã est cõsiderãdũ q ibi, vltra hoc
q directa libertas data fuerit cõcurrit aliud, nã fuit ille met ser
uus legatus alteri, nõ mirũ igitur, q nõ valeat in casu illo, vt fi
deicõmissario cũ nõ debeat illud p̃uilegiũ libertatis, in p̃iudi-
ciũ illius legatarij intelligi supra.l.i.§.si quis a principe.ff. ne
quid in loco pub.t.l.nec aniũ.C.de emãci.libe. Itẽ ex alio qr
illud legatũ expressum facit cessare tacitã illã volũtatẽ, supra.l.cũ
ex filio.§.i.t ibi Bar.no.ff.de vulga.t pupil.quã rñ.ponit etiã
Rui.quia, vt sui moris est tacito Jas.addẽs eã solu. colligi ex
dictis Areti.in.l.seruũ filij.§.si idẽ seruus.ff.de lega.i. que ta-
mẽ rñ.nõ placet qr idẽ eẽt si nõ fuisset alteri legatus, vt cõstat ĩ
eo.tex. ibi nã cũ libertas nullius momẽti sit, absurdũ esset p eã
legatũ infirmari t sic nõ pp legatũ scẽm sed ex se p̃bat esse nul-
lã dationẽ libertatis. Cõfirma qr rõ ẽ gñalis ĝ ec.l.regula.§.
pe.cũ ibi no.p Bar.ff.de iure.t fac.igno.vnde cũ tex.ille plurĩ
mũ vrgeat, aut est tenẽdũ ꝯ Bar.aut solue ex mẽte Imo. q iõ
ibi est qr tex.totaliter resistit disponi ne fiat, nã simpliciter p̃hi
bet posse dari directã libertatẽ suo alieno siue testãdo, siue alio
quocũqꝫ mõ, qõ nõ est in.l.sceuole.vt in.d.§.t in termi.dicte
glo.nec in.d.l.ex facto. Quã rñsionẽ tenet etiam hic Moder.
Do nitinẽ. Sꝫ nõ est tuta, qr (vt bene deducit Alex.) pari mõ
lex resistit ne directa substitutio fiat in codicillis, extraneo vel ĩ
potestate existẽti post tẽpora pubertatis, vel solue nouiter cum
Alcia.p tex.in.l.generaliter.§.si quis seruo pignorato.ff.de fi-
de.cõmis.liber.qui in p̃prijs termi.vẽ ꝯ.d.§.si seruus. de quo
opponit glo.in.d.l.seruo.qui tex.plurimũ vrget, t p̃bat q si ĩ
testõ relinquit libertas directa seruo, licet videatur iure subtili
multipliciter reliquisse, tñ quasi fideicõmissariã relictam petere
seruus põt, t subdit rõ, qr fauor liber.suadet vt fiat interp̃tatio
quasi ex fideicõmisso fieret seruus liber esse iussus, tenẽdo cũ in
tellectũ cõmunẽ ad.d.§.si seruus alie.rñde q ideo ibi datio li-
bertatis directe substinetur vt fideicõmissaria, qr cũ seruus eẽt
pignoratus rõ suadet q relinquẽs senserit de fideicõmissaria li
bertate, qm̃ habebat dñm serui obligatũ ad quãtitatẽ, cuius cã
seruus erat ei datus pignori, cogitãdũ tñ, qr est difficile ꝯtrarium
maxime, qr decisio ibi est generalis q relicta directe libertate ĩ
terp̃tat, vt valeat, tãq̃ fideicõmissaria. Itẽ ratio ibi expssa fauo
ris lib.generaliter viget nõ in solo casu serui pignorati, t sic tex.
satis vrget, ꝯ.d.§. vnde tutius est dicere q.d.§.si seruus alien'
procedat õ rigore.d.auctẽ.§.si quis seruo pignorato.de eq̃tate
scripta, q̃ p̃fertur, vt sentit glo.in.d.l.seruo.quã tñ equitatẽ iõ
nõ astimat iur.cõ.in.d.§.si seruus alie.qr nõ subest in illo casu
quia erat ille seruus legatus alteri. Et hec est vera intẽtio iur.cõ.
ibi vñ.d.absurdũ.n.t nõ tñ ita intelligit Jas.vt ex premissis p3
verũ est q ẽt facit ꝯ Bar.hic ar.a spirituali. Item ꝯtra hãc cõ-
clu.Bar.facit.l.iij.ff.de mili.testa.solu.q in testõ militis semp
intelligitur clausula si nõ valet iure cõi valeat iure militari, vt p
Bar.l.i.v.t.vi.q.ff.de cõdi.sm Alcia.sed caue qr ratio ibi ex-
p̃ssa est generalis. Adde p̃terea ꝯ hãc deci.Bar.facere ẽt tex.in
.l.tutores.§.i.ff.de admi.tuto.sol.cum Moder.vt per Bar.
ibi, ideo esse q datio curatoris in testamento non substine-
tur in vim dationis tutoris, vt valere potuisset, qr tutor dari
põt in testõ nõ curator, qr expssum est quid min', vꝫ curatoris
q̃ tutoris qõ est quid plus, t p̃pterea eꝫ substineretur.l.pẽ se-
uerianũ.§.cõditionũ verba.ff.de cõdi.t demon.quã solutionẽ
cõfirmat Alcia.ex similibus. Verũ est q ꝯtra illã solu.vẽ glo.
in.§.i.in auc.vt hi qui ob.se ha.perhibẽt res mi.t cõcor.i auc.
minoris debitor.C.qui dare tuto.pos.vbi licet tex.p̃hibeat mi
noris debitorẽ nõ posse esse curatorẽ, necq̃ dicat õ tutore, tñ
in tutore dicunt idẽ.d.glo.solue licet Jas.relinquat insolutũ
t idẽ in.l.qui quartã in si.ff.de lega.i.q ibi est ob idẽptitatem

cõis expsse vt p Alex.t alios.in.l.si cõstãte.in prin.ff.solu.ma.
ad qõ ẽt glo.in cle.i.de elec.vel sol.cũ Alcia.quã Bar. Theod
cã inducit Jas.contra decisio. Bal.l.i.ff.de testa.t Pau.in.l.
p̃xime.ff.de his q̃ in testo.dele. Itẽ cõtra deci.Alex.in.l.stipu
latio hoc mõ cõcep.ff.eo.dicas vt p ipsos, sed quaten' reprobat
opi.Pau.d.l.p̃xi.nõ est tute dcĩm, t ipsemet sibi cõtrarius in
.d.l.nõ codicillũ late discutiẽdo opi.Pau.defendit t tenet.
¶ Circa quintũ casum Bar. Adde vltra alleg.per Bar.me-
lius p̃bari in.l.eo tẽpore ver.sed fideiussorẽ.ff.de pecu.t.l.i.§.
deinde.ff.qõ ĩno.aduerte ĩ p̃imis qr cõcludit ipse q dũ agitur
de obligatione cõtrahẽda actus nõ valet vt valere põt, sed con
tra opponitur de.l.si ita angusti, t.l.vis cõstitui.alleg.p ipsum
Bar.in scõo mẽbro, ghus cõstat agi de obligatione ꝯhẽda t tñ
id quod agit, vꝫ non vt agit, sed vt valere põt, t ideo p illas.ll.
cõtra Bar.tenẽt hic Raphae.t Bal.noue.sed Cy.in.d.l.non
codicillũ rñdebat q ideo ibi est qr, agitur de obligatione cõtra
henda in rẽ, vnde distinguebat, aut est ꝯhenda in rẽ t p̃cedũt
dcẽ.ll.aut in psonã t procedit tex.hic t in.d.§.cũ qui.quã di-
stinctionẽ vt eõe diuersitatis carẽtẽ improbat hic Imo.quẽ se-
quũtur Moder.t tenẽt tñ ipse Imo.q̃ Moder.aliam solu.
Vld.quẽ refert Bal.in.d.l.nõ codicillũ q ibidem est qr ien-
sus in his quorũ vnũ sub altero continet vt.ff.dixi. Nec huic so
lu.ob.hic tex.qr in stipulatione nõ cõtinetur pcũm nudũ p̃ut
incidit in aliã speciẽ ꝯtractus, sed quatenus in stipulatione con
sensus requiritur sup.l.i.ff.pac. Ita defendit ibi Bal.t hoc.d.
prec.meus credẽdũ voluisse hic Bar.dũ in secundo casu, dixit
ibi nõ esse differẽtiã in cõstitu.,di mõ quod tñ nũ facile ex ver-
bis Bar.elici põt. Secũdo cõtra hãc cõclu.facit.l.insulã.ff.de
pres.ver, vbi si vẽdo insulã t aliã reficias, iste cõtractus qui nõ
põt valere vt vẽditio, vt partes intẽdebãt, cũ nõ adsit p̃ciũ, va
let tñ vt valere põt. Ad qõ ẽt.l.si olei.C.loca.cũ glo.vbi loca-
tio pro.x.cadis olei nõ valet, qr in cõtractu locationis, p̃ci mõ
requiritur in pecunia numerata vt ibi p glo.t tñ valet vt vale-
re põt ad idẽ.l.si vno in prin.ff.loca.ad hec iure p rñsione.d.
hic Alex.q hec mã debet intelligi t limitari, vt qñ actus non
põt valere sm p̃priã significationẽ verborũ, tũc verba impro-
p̃riari debẽt, vt actus valeat, t ita refert sentire An.t Imo. sed
vt.d.prec.me.nec An.d.nec Imo.ad id alleg.l.si vno.ff.loca.
quicquid sit tenẽdo dcãm Alex.nõ esset limitare hãc mãm sed
cõfundere ac destruere, vt dicũt Jas.t prec.me.vnde solue, cuꝫ
ipsis, ex intẽtione Imo.quia nõ dicant q erronea nominatio
nõ nocet ibi quin ꝯtractus in sua p̃pria forma, in qua gestus vere
fuit, valeat, prout dicũt ibi Bar.t Doc.sentientes in effectu q
tunc reiecta erronea nominatione actus valeat vt vere gestus
fuit, t nõ aliter, t sic quicquid dicat Alex.nõ limitatur hec mã
p illas.ll. Ex quo infertur verũ esse qõ aut subdẽs Alex. q dicte
ll.limitantur sm Bar.in.l.si qs ante.ff.de acqui.pos. vt nõ p̃-
cedãt vbi cõstabat expsse q partes nolebãt inire ꝯtractũ inromina
tũ, tũc.n.verba nõ impropriãtur, qõ dcãm Bar.iꝫ ipse Alex.
improbet in.d.l.si quis ante, t sic sibi cõtrarius, tñ melius lo
quitur Bar.ibi t Alex.hic, vt defẽdit Areti.t hic p Moder.
Theuri.t caue qr aliter intelligẽs in hac parte dcã Alex. hic
prec.me.ipsuꝫ nõ iure rep̃hẽdit. Tertio cõtra hic Bar.cõclu-
sio.oppo.de lege si ita stipulatus.§.grisogon' ff.eo.t tex.ꝯtor.
in.l.certi cõditio.§.qm̃.ff.si cer.pet.sol.cũ Pau.t vnicu ver-
bo tu q ibi sunt duo actus t vnus.i.numerationis sustinetur
ex se vt agit. Quarto oppo.de.l.si diuortio ff.eo.vbi p̃missio ex
causa dotis q̃ non potuit valere, eo modo quo agebatur, vꝫ eo
modo quo põt.s.vt donatio. Ad quod ẽt glo.in.l.hactenus
§.i.ff.de cõsti.pecu.cũ qua Bal.in rub.C.de cõsti.pecu.licet
eã improbet Jo.Fab.in.§.de pecunia aũt cõstitu.insti.de ac.
ut per Jas.qui tñ op.nõ soluit. Tu aũt sol.q in.d.l.diuortio.
actus ipse valet vt agitur nõ autem alio mõ, valet.n.stipulatio
p̃ut gestus fuit in forma stipulationis solũ est ibi falsitas cause
expresse, q̃ quatenus est falsa nõ reddit actũ ipsum inualidũ, sꝫ
valet p̃missio vt facta ex causa donationis sicut in legato, si tñ
nõ fuit ex errore fcã p̃missio vt ibi p glo. Rui.intelligit ibi esse
defectũ in mã nõ aũt in forma. ¶ Quinto vltra scribẽtes op-
po.de eo qõ hr̃ in.l.stipulatio ista.§.alteri, sicta glo.nã licet,
qñ stipulatio ẽ fcã alteri nõ valeat, tñ oriẽ obligatio nãlis, t sic
valet vt pcũm nudũ, vt ibi.d.glo.cũ qua Doc.t Bar.in.l.cuꝫ
lex.in pen.col.ff.de fideiu.dicit q tunc oriẽ obligatio nãlis qñ
lex nõ resistit actui, sed simpliciter nõ assistit, vꝫ qñ legẽ p ver
ba p̃sentis tẽporis oñdẽs priuationẽ potẽtie, t allegat.d.§.cũ

ibi no.cõcludẽs ob'ri naturalẽ. Pro solu.cõsidera q in termi. d.tex. actus valet et agit, quatenus valet, et quatenus lex nõ as-sistit nullo mõ valet, nã in stipulatione fcã alteri ex parte rece-ptionis pmissionis interuenit duplex respectus.s. pmissionis, q̃ sit p̃senti et rei promisse dãde, q̃ alteri pmittitur dãda, quate-nus ergo cõmistio est psone extranee act' nõ valet, et nullo mõ sustinet, quatenus vero inest pmissio q̃ fcã est ipsi stipulanti, va-let et actus ipse gestus fuit, hoc est i vim nude cõuẽtionis q̃ na-turalẽ paris, vt.l.i.ff.de pac. nã dẽpto ex dcõ stipulationis actu eo qd cõtinebat psonã extraneã remanet cõuẽtio nuda, qr fides et cõsensus fuit de dãdo alteri, sibi aũt et naturaliter dare nõ te-netur, qr nõ fuit pmissũ, et sic remanet q naturaliter nõ oriẽ ex actu quatenus est inualidus, sed oriẽ ex actu put gestus fuit isto respectu obligatiõis naturalis, q̃ pari mõ oriet si stipulatio va-leret, qr lex pmitteret quẽ alteri stipulari, qr oĩs pmissio de dan-do alteri obligaret naturaliter pmittẽtẽ illi cui pmitteret alte-ri dare. Et cogita, qr nõ ita r̃ndens ꝯriũ obstare vr multũ huic

23 cõclusioni Bar. imo et huic tex. ¶ †Circa sextũ casum adde q rõ, vt dicũt Moder. diuersitatis inter defectũ forme et defe-ctũ m̃ãe qr defectus forme dr quid maius q̃ defectus m̃ẽ, ex quo forma est q̃ dat eẽ rei.l.iulianus.§.sed et si quis.ff. ad exhi-bẽ. tu caue qr licet forma det eẽ nõ tñ minus m̃ã, cũ vnũq̃ quod q3 ex materia cõsistat, materia.n. ex qua cũ alio aliquid fit fm philosophos, vt ait Pet. Hispa. sup Thopi. Aristo. nec tex. in.d.§. pbat minus in re cõsiderari materiã quã ibi vocat sub-stãtiam q̃ formã, vnde magis placet alia rõ quã reddũt, qr de-fectus in forma actus, vt in acceptilatione est defectus et viciũ qd inest magis in ipso actu, q̃ defectus in m̃ã, vt si acceptilatio fiat sup obligatione ex cõtractu iur. gen. cũ materia sit quid ex-tra ipsũ actũ qr erat añ, vnde succedit q viciũ mai' dr id quod est in se ipso, q̃ id qd est exterius.l.legẽ.C. de natu.lib. vel tu dic nouiter rõem esse qr defectus in forma actus requirit defe-ctũ ꝯsensus, defectus aũt i materia minime, et vide Alcia. repbẽ-dẽtẽ Soci. et p defensione Bar. nouo mõ intelligẽtẽ.d.l. an inu-tilis. Vide et Rui. in hac cõclu. Bar. plura dicẽtẽ. ¶ Circa. vii. mẽbrũ siue casum adde q et si defectus sit in materia et par-tes sciãt actũ nõ valere nõ valet vt valet põt et sic limitatur con-clu. Bar. et sequit q tũc indistincte actus nõ valet vt valere põt, ad quod tex. elegãs. quo ad limi. hãc fm p̃sanã i ssam, i.d.l. an inutilis. ij. par. ibi fingamus &c. Ratio aũt est, qr tunc abest cõ-sensus et p̃sumit partes voluisse agere actũ nugatoriũ, vt pbat ille tex. et facit in simi.l.nõ solũ. in si.ff.ei.t. Ita limitãt hic Pau. Alex. et Moder. et Raphe. ibi Sali. et Fulgo. in.d.l.nõ codicil. ¶ Aduertẽdũ tñ qr Bar. ibi aliter intelligit illũ tex. dicit.n. q vltra hoc q cõstaret ibi partes sciuisse acceptilationẽ nõ va-let, cõstabat et q si acceptũ hũs sciret valere vllo mõ, et in vim pci nudi, nõ erat facturus, et ita.d. pcedere illũ tex. q tunc non valet vt pcũm nudũ, Ratio aũt qua motus est Bar. fuit qr ex quo quilibet p̃sumit scire leges.l.leges sacratissime.C. de legi. ideo licet pbaret q sciuerint partes acceptilationẽ nõ valere, nõ tñ appareret q noluerint inesse pcũ3 nudum qd ex iuris di-spositione inest.d.l. si acceptolatũ, et.d.§. si accepellatio, vnde opus ẽ q cõstet et partes nõ fuisse facturas. Sz Raph. Pau. Alex. et Moder. dicũt nõ esse necessariũ q cõstet faciẽtẽ acce-ptilationẽ nõ esse facturũ, sz sufficit pbari simpliciter q sciebat nõ valere p illũ tex. nõ violãdo eũ3 put facit Bar. et rõ est qr sa-tis p̃sumptiue cõstat nõ fuisse promissurũ ex eo q cõstat sciuis-se acceptilationẽ nõ valere, ar.d.l.nõ solũ. Et sic (volũt dicere) satis cõstat abesse cõsensũ3 a dcõ actu totaliter, et sic et respectu pci nudi. Ad dcãm rõem Bar. r̃ndẽt Doc. post Raphe. in.d. .l. an inutilis. Quod p̃sumit partes ignorasse iuris dispõem di-ctãtis illũ actũ nõ eẽ totaliter nullũ, sed valere vt pcũm nudũ, nisi eẽt iuris peritus.l.ij.§. seruius sulpitius.ff. de ori. iur. nã il-lud quod dr in.d.l.leges intelligitur q quis p̃sumit et debet sci-re leges, nõ ex se, sed informãdo se a peritis, vt no. Bar. in.l.in bonoꝝ.ff. de bo.pos. et bon' tex. in.l.regula.§.ij.ff. de iur. et fac. igno. quod nota dignũ ait Alex. et si cõtrariũ dixerint Bar. et Imo. in.d.l. an inutilis. Et Bar. in.l.nõ fatetur.ff. de cõfes. nõ bonis rationibus, cũ quibus licet ipse Alex. nõ referat, cõcord. et Saly. in.d.l.nõ codicillũ et sic est prima limitatio. Secũda li-mita cũ mod. r. vt pcedat in actu mere liberatorio secus in trã-sactione, in qua licet inducatur liberatio p recessum a lite, tñ qr fit aliquo dato vel retẽto.l.transactio.ff. de transac. nõ dr actus mere liberatorius, in quo si nõ valet vt agit.s.in vim transactio-nis, non valet in vim pci.l.si cũ cognita et ibi Bar. et alij.C. de transac. et.l.suus heres.C. de repu. here. ¶ Circa vltimũ mẽ-brũ adde bonũ tex. in.c.i. de sponsa. impub. li. vi. in.§.i. vbi et qñ agitur de obligatione cõtrahẽ. actus valet vt valere põt, nã spõsalia p verba de p̃senti contracta inter duos impuberes vel cũ altero impubere, valere vt spõsalia de futuro, nõ vt m̃rimo-niũ, qr defectus erat in cã efficienti, et cõsidera q Bar. et Doc. hũc vlti. casũ3 ponũt indistincte siue de obligatione cõtrahẽda agat siue nõ, et qñ de obligatione cõtrahẽda agit, procedũt al-lega. et per Bar. Limitatur tñ premissa cõclusio fm Pau. et Alex. q̃uis Pau. nõ referat, qñ vna cũ tali defectu ex causa ef-ficienti cõcurrit etiã defectus forme. vt in.c.cũ super. de offi. d. lega. sed caue qr cũ id obueniat ex defectu forme q solus efficit actũ nõ valere vt põt. vt.ff. in vi. casu, videtur q hec nõ sit limi. Secundã limita. fm An. hic vbi fieret digressio ad aliã p̃sonã, tũc.n. defectus in cã efficiẽti, facit q actus nullo mõ valet, per .l.multũ interest, quã ita intelligit.C. si quis alte. vel si. Cõtra hanc tñ cõclu. Bar. ab oĩbus approbatã, instat Cro. q imo qñ est defectus in cã efficiẽti si id quod agit nõ valet vt agit nec vt vt valere põt, p.l.i.§.i.ff. de lega. iij. et.§. si. insti. quib. nõ est p. fa. tes. et p.c. ex parte. de cõce. p̃hen. tu defende p tex. in.l. mul-tũ interest.l.eo. et.d.c. et ad dcã iura r̃n. q loquũtur in dñes fi-termi.s. an id quod a p̃ain. nõ valet tractu tẽporis cõualescat, et ibi q. defectu cause efficiẽtis a p̃ain. nullo modo valere potuit. ¶ Qm̃ hec m̃teria huius brocardi est p Doc. in multa capita diffusa, ideo ad faciliorẽ resolutionẽ Jas. dicit eã posse restringi ad vnã cõclu. quã facit Bar. in .vi. casu in defectu forme, quo ad partẽ brocardi negatiuã, qm̃ in.l.nõ codici. et sic in tertio casu et sit defectus in forma, et pari mõ in hoc tex. in.l.i.§. cum qui. Et sic dicit posse reduci oĩa dcã Bar. ad regu. et limita. vt p ipsũ3 hẽs. Tu statibus p̃missis q in tertio et.v. casu sit defectus i forma, reductio fiet ad reg. affirmatiuã, q qñ id qd ago, nõ v3 vt ago, v3 tñ vt valẽ pt, et vnã limi. ex dcis Bar. s. nisi sit defect' i forma, et aliã vltra Bar. s. nisi lex expsse resistat actui. et ad hec pauca videnẽ reduci oĩa q̃ dicũt Doc. et reg. cum limi. Jas. exce-pta ea limi. quã dat p.l. si seruus legatus.§. si seruus alienus.ff. de lega.i. qm̃ supra in quarto casu aliter tenuimus, preterea cir-ca hoc broccardũ potes videẽ q̃ nouissime dicit Phili. Deci.i.

24 d.c.cũ sup. vbi noua aliqua reperies. ¶ †Vltimo inquantũ Bar. hic post ina o fin. d. q appositio iuramẽti facit actũ legi valeẽ vt meli' valẽ pt, adde q h dcm Bar. vt no. Doc. appro-bant, qdcũq3 Bar. alibi in pluribus locis tenuit, vt late refert Alex. aduertendũ tñ qr talis cõclusio nõ pcedit vbi actus defe-cit rõe cõsensus qr tũc nõ habet talẽ vim, et vult no. ipse Bar. i .l. si quis p eo.l. de fideius. in. viij. mẽbro in fi. et in.l. si.ff. qui sa-tisda. cog. et.l. si.C. de nõ nume. pecu. et hoc est in effectu quod. d. hic Alex. cõcordans p distin. dcã Bar. et Doc. cuius intẽtio-nis est Areti. et est no. q vbi cõsensus nec generaliter nec spiri-tualiter trahiẽ ad id quod agi poterat, iuramẽtũ nõ habet vim specifici consensus, et ad id potest et reduci opi. cõmu. circa in-tellec. d.§. filius m̃fam de quo ibi p eũ, et q̃ hic addit Alcia. per tradita a Bar. et Doc. in.l.ij.C. de rescin. vendi. et Gemi. in.c. q̃uis. de pac. li. vi. ac et alibi, vt p eũ, ad id et reducit quod ait Jas. in secũdo funda. ꝯ Bar. Id aũt quod ait in primo nõ ob. qr imo argumẽtũ qd facit Bar. p.d.§. filius m̃fam, ab vlti. vo-lun. ad ꝯctũ valet eadẽ rõe subsistẽte.l. si diuortio. in si. et.l. si ex legati causa.l.eo. ad id aũt quod ꝯ Bar. allegat Cro. r̃n. vt ad

25 suum secũdũ r̃ndet Jas. ¶ †Extra glo. querit Bar. quid si inter duo ad labiorũ motũ intelligẽs, de quo.ff. in p̃in. post ipsũ3 dã p̃imus, ꝯtrahet et notarius (put in oĩbus instrumẽtis hodie fa-ciunt) apposuerit in instrumẽto de cõtractu talis muti stipula-tione an talis ꝯctus sit penitus inualidus, et r̃ndet q valebit ta-lis ꝯctus tanq̃ sine stipulatione celebratus, quod tñ subdit p-cedere in illis cõtractibus qui cõsensu celebrant, nã in eis intelli-gere p motũ labioꝝ vel alio quo vis signo nõ differunt. Est.n. semp intelligere ex nutu, ad quod tex. in.l. seruo inito.§. pen. .ff. ad treb. vbi mutus intelligẽs nutu põt ostẽdere se velle q he-res cogatur adire sibiq3 restituere. Cui, subdit non obstare, q tunc actus videaẽ peccare in forma, vt in hoc.§. ac et q agitur de obligatione contrahenda, et ideo actus nullo modo valere dicatur, qm̃ id procedit qñ stipulatio apponitur sup aliquo fa-cto, quod sui natura nõ cadit in formã alicuius contractus, ex-plõ si pmissio fiat ex mera liberalitate, tunc.n. nõ dr interponi super contractu de se obligatorio vult dicere Bar. Nã licet do-

nerio

natio sit cõtractus spiritualis ꝛ nominat᷒, ꝛ de se obligatorius,
ꝛ solo cõsensu ac nudo pcõ pficitur, ꝛ actionẽ pducat. l. si quis
argentũ. §. pe. C. de dona. l. iurisgen. in prin. ff. de pac. per glo.
Bar. ꝛ Doc. ꝛ tunc bñ si pcederet ꝛ fieret expsse donatio diceretur interposita stipulatio sup fcõ sui nã cadẽte in formã cõtractus, tñ qñ fit simpliciter stipulatio quo casu cẽset fcã ex mera liberalitate, aliter nõ fcã expssiõe donationis, vt Bar. post glo. l.
26 ij. §. i. ff. de dol. excep. ¶ †Nã vbi alia causa nõ subest tũc psumitur cã donationis. l. cũpanus. ff. de oper. liber. ꝛ tex. l. d. l. ij. §. circa debet intelligi vt ibi p Bar. qñ tẽpore facte pmissionis suberat cã que postea cessauit, vel qñ partes credebãt cãm subesse q̃ tñ nõ suberat, nõ aũt qñ pmissor sciebat cãm nõ subesse, vt firmat ibi hec vlti. glo. in ver. circa. Tunc nõ vr̃ stipulatio interponi sup fcõ quod cadat in formã alicuius ꝯtractus ex se licet stipulatio ipsa psumat᷑ tũc fieri ex mera liberalitate ꝛ sic ne hec dcã Bar. cõfundantur cũ his q̃. d. paulo post ibi sed qñ interponit᷑ ꝛc. intelligunt᷑ qñ promissio psũptiue fiebat ex mera liberalitate, nõ qñ expsse, qꝛ tunc diceret᷑ apponi sup fcõ, qđ caderet i formã cõtractus donationis, Et sic haberet locũ secũdũ pricipale dcm̃ Bar. nõ hoc pmũ put ẽt declarãt Moder. secũdũ ponit exẽplũ Bar. qñ pmitteb at pecuniã tanq̃ debitã aĩo donãdi. Quod exẽplũ ẽt declara vt pcedẽs qñ nõ cõstabat expsse sed psumptiue de aĩo donãdi, ꝛ licet Bar. nõ alleget, potes p hoc secũdo exẽplo allegare tex. in. l. si dimottio. ff. eo. sed in rei veritate nõ sunt nisi duo exẽpla ꝛ hoc secũdum additũ fuit ꝛ in libris veteribus decẽ ꝛ deesse psuponũt Moder. ꝛ bñ qñ a primo nõ differt nisi verbis, secundũ ergo exẽplũ ponit Bar. qñ aña debitum aĩo donãdi pmittebat vel nõ aĩo donãdi ad qđ. d. §. eũ qui. l. i. ff. de cõsti. pecu. vbi licet cõstitutũ sit ꝯtractus nominatus ꝛ pariat actionẽ ẽt nudo pcõ §. de pecunia aũt cõsti. insti. de ac. ꝛ p Bar. l. iurisgen. §. igitur nuda. pecalleg. tñ ibi nõ vr̃ apposita circa cõstitutum, qꝛ tex. expsse. d. ꝙ partes nolebant constituere sed stipulationẽ cõtrahere, ꝛ sic bñ probat intentionẽ Bar. prout inducit Ias. qꝛ alias caderet stipulatio super alio contractu, ꝛ sic eius inutilitas nõ impediret ortũ actionis ex cõstituto, Sed qñ stipulatio interponit᷑ super aliquo cõtractu de se obligatorio vt sup mutuo, emptione ꝛ similib᷒, tũc stipulatio inutilis nõ impediret ortũ obligationis ex tali ꝯtractu. l. si ita stipulationis. §. grisogonus. ff. eo. l. certi cõditio §.
27 qm̃. ff. si cer. pet. cũ ibi no. ¶ †Ex predictis infert Bar. ꝙ si in instrumẽto (ꝛ intelligit de celebrato p dcm̃ surdũ) nõ cõtineretur actuale mutuũ fuisse celebratũ, sed cõfessio mutui recepti, ꝙ nõ peterit agi vigore dci instrumẽti actione ex ipsa stipulatione intelligẽdo ꝛ presuponẽdo sm̃ prec. me. ꝙ talis confessio de qua in instrumẽto, fcã fuerit mediãte stipulatione siue presuponẽdo ꝙ in instrumẽto dicatur p stipulationẽ fuisse fcãm pmissionem de restituẽdo. Hec declaratio magis placet ꝛ sic ꝙ instrumẽtũ contineat duo. l. cõfessionẽ validã ꝛ stipulationẽ inualidã, quõd ita declarat, formans eandem. q. Bar. in. d. §. grisogonus. prope fi. quod pbatur in illo tex. in prin. ex quo patet pcedentẽ declarationẽ prec. me. nõ esse bonã. Contra qđ vltra tex. pdcm̃ facit ꝛ qꝛ aut vult cõfessionẽ esse fcãm sine stipulatione valida, nõ presuposita alia stipulatione ꝛ tunc non loquitur clare, qñ stipulatio fuit inualida, aut stipulationẽ cõfessionis inualidã, ꝛ nõ posset in ea fieri fundamentũ, tunc. n. cum dcã stipulatio inutilis sit, ideo ex ea agi nõ põt, ꝛ subdit ꝙ tunc debebit agi ex mutuo, certi cõditione, narrãdo qualiter mutuũ fcm̃ fuit, ꝛ ipsum mutuũ poterit bene pbari p confessionẽ in ipso instrumẽto cõtentam, quasi dicat Bar. (sm̃ prec. me) ꝙ licet stipulatio sit inutilis, quo ad effectũ pducende actionis, tñ non sit inutilis quo ad effectũ faciende pbationis. Tu intelligas ꝙ licet nõ sit in aliquo efficax stipulatio de restituẽdo, est efficax ipsa cõfessio, q̃ nõ fuit inutilis, sed sola stipulatio. Subdit tamẽ Bar. pdcã pcedere de iure cõi, ex forma aũt statuti si sunt talia instrumẽta guarrẽtigia cõtinẽtia, q̃ habeãt vim snie, vel precepti facti in cõfessum, tunc forte aliud deberet dici, vult dicere ꝙ tunc ex ipso instrõ agi posset, cõfessionẽ, vt. ff. continente licet stipulatio esset inutilis. ¶ †Et pondera qꝛ Bar. mez vr̃ declarare dicẽs vt. ff. instrumentũ guarrẽtigiatũ esse id quod habet pceptũ fcm̃ partibus ꝛ notario de iplẽdo cõtẽta in ipso istrõ, q̃ partes ipse corã ipso notario cõfesse fuerũt, notarius. n. cuꝫ habeat iurisdictionẽ ab imperatore, nõ tñ necessariã, sed voluntariã, ꝛ ob id tãdez cartularius nũcupatur, vt no. l. i. ff. de iudi. l. fi. C. vbi ꝛ apud quẽ. põt partibus spõte ipsum adeuntibus, pcipere vt. ff. Et de hoc verbo guarrentare est tex. in. c. i. §. i. de lege Conra. in vsi. feudo. vide p Bar. l. i. C. de cõfes. vbi. d. esse verbum tuscum. ¶ Preterea, subdit vltimo Bar. qm̃ talia statuta sunt fcã, nõ potest iudicari, nisi specificis statutorũ verbis diligẽter inspectis. Quibus verbũ id voluisse Bar. dicũt Modõr. qꝛ statuta nõ nunq̃ dãt execuẽtionẽ instrumẽtis, ꝛ tunc non vr̃ attẽdendũ, vt pdixi, ꝙ stipulatio sit inutilis. Aliquãdo statuta dant execuẽtionẽ nõ instrumẽto, sed cõtractui, ꝛ tunc requiritur ꝙ ipse contractus sit validus, nã de cõtractu valido statutũ intelligi debet, hec sunt dcã Bar. obscure ac truncate loquẽtis. q̃ tendãt in effectu ad hoc ꝙ instrumentũ põt cõtinere tria mutui acceptionẽ, cõfessionẽ, ꝛ promissionẽ de restituendo per stipulationẽ ꝛ ꝙ si primũ continetur potest agi ex mutuo licet tertiũ sit inualidũ. Si cõtineat᷑ secundũ ꝛ tertiũ potest solũ probari p instrumẽtũ secũdũ. l. cõfessio stante in vtilitate tertij, ex quibus tria in effectu principaliter sumenda sunt. Primo. n. Bar. format. q. de surdo ad labiorũ motũ intelligente, ipsamq; distinguẽdo soluit, secundo infert ex decisione quã fecerat ibi ꝛ ideo ꝛc. Tertio limitat ibi, hec vera de iure cõi. ꝛc. Circa primũ vr̃ ꝙ eius Doctri. cõfundatur, qm̃ ponit exẽpla in primo mẽbro, q̃ nõ videt᷑ differre a positis in secũdo, nã sicut emptio ꝛ vẽditio, mutuũ, ꝛ simi. ita donatio cõstitutũ dicuntur contractus de se efficaces ꝛ obligatorij. ꝛ p cõsequens stipulatio circa donationẽ ꝛ cõstitutũ interposita dr̃ interposita sup fcõ quod sui nã cadit in formã ꝯtractus, ꝛ sic idẽ vr̃ in primo mẽbro sue considerationis quod in secũdo soluo intelligẽdo, ꝛ declarando mẽtem Bar. vt. ff. ꝛ p Soci. in vlti. col. ¶ Sed vltra Doc. aduerte qꝛ ꝯtra Bar. ꝛ Doc. vr̃ dici posse ꝙ imo hoc casu instrumentũ dicẽs stipulationẽ fuisse contractã intelligi eo mõ quo põt ꝯtrahi in hoc mũdo. i. p seruuũ iuxta tex. ff. in prin. versi. si qꝛ igitur ex his. Sicut in simi. d. no. Bar. cuꝫ quo alij in. l. i. ff. solu. ma. col. iij. versi. sed quid si mutuo. facit. l. sciendũ. ff. eo. §. sciendũ. insti. de fideiu. nec ibi Bar. facit fundamẽtum i aliqua specialitate dotis, sed solum in hac ratione, qꝛ intelligi debet actus gestus eo modo quo est possibile gestum fuisse, ita in proposito tale instrumentum faciens mẽtionẽ de stipulatione contracta modo possibili, hoc est mediante psona serui vel notarij ipsius nomine, cogita pro solutione, qꝛ non vr̃ aliter rñderi posse nisi restringendo Bar. dcã ad casum, qñ verba instrumẽti sunt cõcepta ad denotandam psonam surdi precise, q̃ tñ restrictio est pter intentionẽ Bar. ꝛ Doc. vel solue ꝙ Bar. loquitur in actione ex stipulatu ad dotẽ, q̃ datur loco ꝛc. rei vxo. nõ psuposito instrumento, ꝛ sic in casu diuerso Bar. hic i instrumento in quo oporte fieri mentionẽ de psonis que dicunt᷑ p stipulationẽ cõtraxisse. ¶ Circa secundũ ꝛ sic illationẽ est aduertendũ qꝛ ex Bar. dcis duplex cõclusio sumit᷑ prima ꝙ apposita valida stipulatione super cõfessione mutui, ex ipsa stipulatione agi põt, ꝛ sic pdẽrandũ qꝛ nõ dicit nec vult ꝙ tũc ex ipsa cõfessione agat᷑, nã id nõ esset bñ dcm̃, qm̃ ex confessione actio non oritur, sed sola probatio prout etiam cõsiderat Pan. de ca. vt. l. publia.
29 §. fi. ff. de po. circa quã cõclu. nemo ꝯdicit Bar. ¶ †Secũda conclusio, ꝙ quando stipulatio est inualida agi debet ex cõtractu, ꝛ stãdo in eius exemplo, ex mutuo, ꝛ ad ipsum mutuũ probandũ pducẽda confessio, de qua cõstat in instrumento. Circa quã attendendũ, ideo. n. quod. d. hic clarius adhuc. d. in. d. §. grisogonus, prope fi. Exprimens ꝙ si stipulatio apposita super mutuo fuit inutilis, agẽdum est ex mutuo, ꝛ si aliter agatur actor succumbere debet, vbi autẽ stipulatio fuit vtilis, ex ipsa, nõ ex mutuo debet. Et si ex mutuo agatur, eodem mõ actor succumbere debet, ꝛ sumitur ex intentione Barto. ꝙ confessio facta in instrumento de contractu inualido probat ꝯtra confitẽtem, quod mirum videtur, qꝛ cum nullũ sit principale videt᷑ ꝙ nullũ esse debeat omne id quod in ipso continet᷑, ꝛ hoc idez clarius firmat Bar. in. d. §. grisogonus. ij. col. vbi ad premissã rõem respondet, ꝙ imo licet contractus sit inutilis, nihilominus confessio in ea apposita est efficax. p. l. iubemus ij. C. de sacro san. ecc. l. s. ꝛ. ij. si ven. pign. aga. ꝛ id quod no. in. l. i. C. de prescrip. xxx. an. ꝛ demum ita vno modo intelligit illum tex. in. d. §. qui sm̃ ipsum optime probat ꝙ confessio ibi sit efficax licet in contractu inutili, nam nõ apparet ibi ꝙ numeratio interuenerit sed ꝯfessio facta per illũ dcm̃ de recepto ab ipso liberto stipulanti p psono, q̃ psuponit numerationem pcessisse stipulationem, ꝛ vult agi posse ex numeratione, eamq; probari p cõfessionẽ, qđ ibi An Imo. Alex. ꝛ demũ cõmuniter Doc. ap

probant, tu aduerte qȝ licet stipulatio sit inualida eius inualiditas in nihilo ptinet ad cõfessionẽ, sunt.n. actus penitus diuersi cõfessio, ⁊ promissio de restituẽdo, pue tãq̃ diuersa ponunt. in.d.§.griso. ⁊ sic nõ mirũ q̃ ex inualiditate stipulationis non inferatur ad inualiditatẽ cõfessionis, actus penitus diuersi ⁊ potest apte negari q̃ cõfessio cõtineatur in contractu inualido, cũ act⁹ sint separati, ⁊ vnusquisq; p se factus ⁊ consistens, nec vn⁹ in alio cõtineatur, q̃uis vtrunq; cõtineatur in vno instrumento, ipsum tñ instrumẽtum in se totaliter est validũ, licet cõtineat contractũ stipulationis inualidũ, tot.n. sunt actus quot res ⁊ capl'a i instrõ.l. scire debemus.ff.eo. vbi tex. ⁊.l. carnelius pis, de iure patro. ff. cogita qȝ Bar.in.d.§. ⁊ prec.me.hic presupponunt contrariũ, vȝ q̃ confessio sit in cõtractu inualido quod nõ videtur bene dcũm vt ex pmissis cõstat. ¶ Ulterius circa hãc Bar.conclu. Adde sequẽdo ipsius Bar.ordinẽ a quo recessit Alex. q̃ idẽ tenet, ⁊ in.d.§.griso. ⁊ in.§.si nũmos.l.certi conditio.ff.si cer.pet.in prima cõbina. vario tñ modo. Nã in.d.§. si nũmos, limitauit nisi expresse ageretur ex numeratione, qȝ tũc probata solũ cõfessione agens succũberet. Sed in.d.§. grisogonus expsse dicit cõtrariũ, vȝ q̃ si fuit actum ex eo qȝ dicatur pecuniã fuisse numeratã ⁊ ad probandũ inducat ⁊ probet confessio agẽs debet obtinere, ⁊ sic nõ facit differentiã an fuerit actus ex mutuo simpliciter, vel ex numeratione. Saluãt tñ Moder. Bar. a contrarietate, qm̃ in.d.§. si nũmos loquitur vbi stipulatio fuit vtilis, tunc.n. bene si agatur simpliciter ex mutuo põt libellus sustineri, qȝ p stipulationẽ est mutuũ ciuile, sed si ex numeratione secus, qȝ ex ea, qm̃ est adiecta vtilis stipulatio nõ nascitur obligatio ⁊ id quod hic.d. Bar.in.d.§. grisogonus procedit, vbi stipulatio fuit inualida. Ex quibus constat Alex. hic errasse, prout etiã cõsiderat prec.me. nã presupponit Bar.in.d. §. si nũmos. loqui in eisdem termi. quibus hic, ⁊ limitat id qd̃ hic.d. quod nõ est verũ qȝ ibi loquitur vbi stipulatio est vtilis, hic vbi est inutilis. Quod etiã vbi stipulatio est vtilis debere consistere dcãm differentiam, an fuerit actum ex numeratione, an vero ex mutuo.d. Bar.in.d.§. grisogo. vbi etiam ipsemet Alex. melius q̃ hic considerans tenuit predcãm differentiã in.

30 vj.no. q̃uis referat quosdã eam improbasse. ¶ † Contra hãc tñ Bar. cõclu. allegatur dcũm spe.in ti. de testi.§.i.ver. sed pone agi volentis, q̃ si fuit intentatũ mutuũ naturale ⁊ testes probent de confessione, nõ debet agens obtinere, qȝ non probant testes de vera ⁊ actuali numeratione. Alex.d. hanc videri veritatẽ q̃ sufficiat probatio p confessionẽ, qñ est lapsum bienniũ, quod est tẽpus opponẽdi exceptionẽ nõ numera.pecu. vt insti. de lite.obli. vel tali exceptioni fuit solẽniter renunciatũ, supple .s. lapso biẽnio p Bar.i.l. si ex cautioni. col.ii.C. de non nume. pecu. ⁊ rõ est qȝ istis duobus casib⁹ cõfessio de recepto ex cã mutui duos pducit effectus, primũ qȝ est inductiua obligationis, cũ ex tali cõfessione obligatio ⁊ ac. oriatur, tanq̃ ex mutuo ciuili.l.ij.§.fi.cũ ibi plene no.ff. si cer.pet. ⁊.d.ti. insti. de liter. obli.§.i. Secũdũ qȝ inducit effectũ probationis numerationis, qȝ per ipsam cõfessionẽ numeratio pbatur, vt probat tex.in.d.§. grisogonus. in prin. iũcto ver. superest ibi ex numeratione ⁊c. vbi no. Bar.iiij.col. ⁊ melius,l.ij. pro quo ẽt.l. pecunie, vbi firmat Bal.C. de solu. ⁊ facit.l. publia.§.fi.ff. depo. qd̃ ⁊ firmat Bal.in.l.i. in prin .C. de rei vxo.ac. dicẽs dcũm libelli posse intelligi de numeratione facta, vt refert Alex. Sed Bal.d. presumpta, ⁊ melius. que presumptio resultat ex dcã cõfessiõe post lapsum biẽnij.l.in cõtractibus.C. de nõ num.pec. cũ verba libelli impropriãda sint, vt libellus ipse sustineatur.l. sed ⁊ si possessori.§. itẽ si iurauero.ff. de iur.iur. ⁊ p Bar. ibi ⁊ in.l.i.C. de vsufru. quod ⁊ firmat Bal. in pluribus locis cõgestis p ipsũ Alex. referentẽ q̃ An.tã in.d.§.griso. q̃ in.d.§. si nũmos. Sic etiã Bal. in.l.fi.pe.col.C. cõia.vtri.iudi. simpliciter sequuntur dcũm Speca. que cõsideratio an sumus ante biennium vel renunciatione nõ facta, an post, vt tunc non procedat dictum Specu. fuit Imo. in.d.§.griso. lȝ Alex. nõ referat, vbi Imo. clarius, adhuc loquitur q̃ hic Alex. dicit.n. tunc posse saluari dcũ speca. qñ ante biẽnium vel renunciationẽ ageretur. Saluat etiam alio modo, qȝ Spec. si bene eius intẽtio inspiciatur, non intendit q̃ talis confessio nõ preiudicet ɔfitẽti, nec probet cõtra ipsum, vbi de ipsa cõfessione sufficiẽter probetur, sed dicit q̃ si fuit intẽtatum mutuũ naturale, ⁊ testes probent cõfessionẽ mutui, nõ releuat agẽtem, qm̃ nõ probãt verã ⁊ actualem numerationem, ad quã probãdam inducti fuerant, ⁊ sic cũ deponant ex continentiã articuli nõ probãt.l. si duo.§. idẽ Iulian⁹.ff. de iure iur. per glo. ⁊ Bar. nec.d. spec. q̃ si cõfessio vere probaretur, siue p instrumentũ vt hic p Bar. siue per testes, q nõ iurassent simpliciter dicere veritatem super articulo sed super tota causa, quod nõ probarent, qȝ imo probarent, cum testis deponerent circa pertinẽtia ad cãm, nec etiã qñ esset factus particularis articulus de confessione, sed solũ loquit spec. quãdo esset factus spẽlis articulus de mutuo naturali, q̃ tunc non probat eius cõtinẽtia probata cõfessione ⁊ sic remanet saluata

31 cõclusio Bar.hic. ¶ † Cui etiã nõ ob, quod firmat ipse Bar. in.d.l.ij.§.fi. dicens q̃ mãdatum factũ alicui q̃ accipiat mutuo, nõ obligat mandãtem, si mãdatarius simpliciter confiteatur accepisse. nã ibi loquit quo ad p̃iudiciũ tertij, q̃ confessio p curatoris nõ probat verũ ⁊ naturale mutuũ respectu ipsius mãdãtis, hic vero.i.§.griso. loquit Bar. respectu ipsiusmet confitentis q̃ contra ipsum cõfessio probet verũ ⁊ naturale mutuũ ita soluit Imo.in.d.§. grisogo. ⁊ Alex. ⁊ Moder. hic. ¶ Aduerte tñ, qȝ Alex. adducẽs.ff. relatã cõsiderationẽ, an simus ante biẽniũ siue ante renunciationẽ except. non nume. pecu. an post, videtur presupponere q̃ Bar. hic loquatur vbi interuenit propria scriptura cõfitentis, tunc.n. oritur actio ex ipsa cõfessione. sed si ita dcã Bar. intellexit Alex. procul dubio male intellexit, vt aduertit prec.me. nam q̃ in his ver. nõ loquatur Bar. clare ɔstat ex verbis suis, cũ loquat expsse qñ confessio in publico

32 instrõ scripta erat. ¶ † Tu pro saluatione Alex. ac ne transeas cũ errore caueas, qȝ presuppositum, quod facit prec.me. vȝ q̃ tunc demũ sit locus exceptioni nõ nume.pecu. qñ p propriaȝ scripturã fuit fcã confessio, nõ est verũ, qȝ imo etiã si cõstat publico instrumẽto, vt.l. in ɔtractibus. in prin. vbi glo. ⁊ Bal. in .l. si ex cautione, eo.ti. ⁊ glo. insti. de liter.obli. in prin. imo fortius ait Bal.in.d.l. in cõtractibus. q̃ talis exceptio põt opponi etiã stante statuto, q̃ istrumẽta habeãt exequutionẽ paratã, qȝ p̃ceptũ quod fit a iudice vel notario debet intelligi, quaten⁹ principalis cõfessio tenet, vt p ipsum ibi prope fi. Aliud tñ contra Alex. magis vrgere videtur, ac ẽt contra Imo. qȝ p̃supponũt q̃ valide renunciari possit dcẽ excep. nõ nu.pecu. in quo tamẽ cõtrariũ cõcludit Bal.in.d.l. si ex cautione, etiã si dcẽ renunciationi iuramẽtũ adijciatur, quod etiam firmat Ang. de Are. in

33 sti. de fidei⁹ obliga. ¶ † Circa tertium ⁊ vltimũ principale dcm̃ Bar. declaratũ, vt.ff. addũt Alex. ⁊ Moder. q̃ pro eo qd̃ vltimo.d. Bar. inspiciẽda esse verba statuti, sentiẽs q̃ si loqueret de instrõ dãs ei exequutionẽ, tũc fiet executio, licet ɔctus de quo in eo fit nullus, facere in ar.l. post hunus.§. si quis ex his .ff. de inoffi.testa. ⁊.l. cũ putarẽ.ff. fami.hercis. in quibus mãdatur executioni infra, licet agens omni penitus actione careat. Sed licet Doc. cõmuniter sequantur Bar. attñ Ias. subtiliter opponit, qȝ eiusmodi statutũ, nõ censet excludere exceptionem inhabilitatis psone, vt no. Io. And. in addi. ad spec. in ti. de sẽtentia.§. vt aũt circa prin. Itẽ qȝ instrumẽtum licet de iure cõi habeat executionẽ paratã sicut infra.l. sed ⁊ si possessori.§.fi.ff. de iur.iur. vbi Bar. ⁊ Doc. ⁊ Bar.l.ij.eo.ti. tamen si persona deferens fuit inhabilis exequutio impeditur.l. tutor.§. prodig⁹. eo.ti. addit p̃terea quedam alia, vt p cũ sed licet fundamẽta sua, primo aspectu, vrgeant, tñ p saluatione Bar. ⁊ Doc. dicas q̃ Bar. nõ vult q̃ agatur ex eo circa quod est inhabilitas.i. ex stipulatione, sed vi ipsius instrumẽti circa quod nõ est inhabilitas, nã mutus põt obligari ⁊ sibi obligare p istrumẽtũ fundamenta aũt eius procedũt qñ persona est inhabilis ad actum ex quo quis velit agere. Pro eo aũt quod sentit Bar. q̃ si statutũ dirigeret ṽba ad cõtractũ, vt si diceret q̃ pp istrumẽtũ guarentig. attñ ɔctus de quo in eo mandet executioni, q̃ tunc non habeat executionẽ tale instrumẽtũ sup cõtractu inualido, adducit no. per Bar. in.l. diuus.ff. de mili.testa.l.i.§. parui.ff. quod vi aut clam. vbi.d. instrumentũ inualidũ non dicit instrumẽtũ, ⁊ ideo stante statuto, q̃ publicum instrumẽtum habeat executionem, nõ habet executionẽ nisi probet esse publicum, ⁊ validum, quia alias, non dicitur instrumentum sicut qui non rite condemnatus fuit, condemnatus non dicitur.l. iiij.§. condemnatum.ff. de re iudi. quam decisionem Bar. q̃ instrumentum, licet super contractu inualido, debeat mandari executioni, intelligendo, vt.ff. confirmat Alex. per dictum Bal. in.l.ij.C. de execu.re iudi. ac etiam in.l. ex placito.C. de re.pmuta. ⁊ Imo. in.l.fi.xij.col.ff. a quib.ap. nõ li. vbi tenet cum Bal. in.l. si non sortem.§.i.ff. de condi.indeb. vbi tamẽ Bal. sentit ɔtra Bar. hic.

hic ponit ad id melius loquens quam hic, allegat ipsemet Alex. in .d. §. grüo. in glo. in ver. petere. Et demum .d. esse communem rñ dens ad dictum Bal. quod videtur facere in contrarium, in .l. si absentis. vij. col. C. si cer. peta.

℃ Summariũ .§. si quis simpliciter.

1 Diversitas cõditionis inter interrogatio. et responsionem vitiat stipulationem.
2 Diversitas temporis inter interrogati. et responsionem quare vitiet stipulat.
3 Solutio promissi certo tempore potest fieri quolibet die ante illud tempus.
4 Diversitas in substantia alio modo accipitur in constitutione duorum reorum quã in alia stipulatione.
5 Cõplacẽtia sequẽs icõtinẽti secuta rñsione diversa ab interrogatione an aliter quam verbis expressa sufficiat.
6 Statutũ regẽs debet positionibus simplr rñderi qlr intelligat.
7 Statuto disponẽti quod accusatus dcat simplr accusationi rñdt an sit admittẽda rñ. dicẽtis se occidisse ad sui defensionem.
8 Ordinarius efficitur delegatus si iurisdictioni ordinarie delegans aliquid addat vel detrahat.

Si quis simpliciter.

Summa ut per Bar. cuius summariũ est cõmuniter receptũ, divide in .iij. ut per ipsum, licet tertiã par. nõ bñ signet. Uel clarius, ut per Pau. et in .iij. diverso tñ mõ. In prima ponũt tres casus in quibus diversitas inter interrogationẽ et rñsionẽ vitiat stipulationẽ. In secũda ponit regu. gñalis sive dictum generale per quod decidunt similes casus. In tertia limitatio, secũda ibi cũ adijcit, tertia ibi nisi stipulatori, et c. Ita dividit Pau. Quis sibi ascribere videt, pone casus, et rõ dub. sũme pont. ex .§. pceden. vel quia solũ vr differẽtia esse inter plus et minus ergo. et c. ut in .§. si stipu. rõ deci. quia diversitas de qua in tex. est in qualitate, quod facit diversitatẽ i substãtia, que nõ est in .§. prec. nec seq. Et ad intelligẽtiam ver. aut si ita interrogatus. vide glo. in .l. cũ bissextus. ff. de verbo. sign. et glo. in de ta sexti. declarẽtis mẽm chalẽdarũ. Premitte et quod triplex ẽ stipulationis qualitas, aut .n. pura est aut in diẽ. Aut cõditionalis. ut in .§. ois. insti. eo. et quod iste sint qualitates probaret dialecticus, quia ponũt sub pdicamẽto qualitatis, unde interrogatus qualis sit rñdet est pura, aut est cõdi. aut est in diem. Quod cui dicet licet Doc. nõ faciãt, est ad intelligẽtiã huis .§. iuxta summariũ et intelligẽtiã Bar. et Doc. sũme necessariũ. ℃ No. primo quod illud dr simpliciter fieri, quod fit absque aliqua modificatione, vel adiectione alicuius qualitatis, ad quod et .l. i. in prin. ff. de vulga. et pupi. et .l. coire. ff. pro soc. quod dicit per Bar. et Doc. ad decisionẽ questionũ, de quibus. ff. post glo. dicem⁹. ℃ No. secũdo quod si interrogãt pure, rñdeat adiecta conditione, vel e cõverso, aut si interrogatio fiat expresso uno tẽpore, rñsio fiat expsso alio, stipulatio nõ valet, concor. tex. in .§. preterea. insti. de inuti. stipu. ratio est sm Bar. et Doc. † quia talis diversitas tẽporis inducit diversitatẽ in substantia et qualitate obligationis sive stipulationis volunt dicere quod per diversitatem in qualitate apparet diversitas in substantia que ipsam stipulationem vitiare debet, secus est quãdo est diversitas in sũmis, cũ ea diversitas nõ vitiet stipulationẽ sed solum in eo, in quo nõ est convenitia, ut .§. si stipulanti. ff. ea. l. de quo oppo. Bar. premisso eo quod probatur .l. i. §. diem. ff. de eden. et solvit ut prop. Addẽs quod licet, quãdo sequit promissio de solvẽdo in diẽ sit orta actio, tamen obstat exceptio. iuxta vulga. regu. l. cedere diẽ (lz Bar. allegare nõ curaverit) ff. de verbo. signi. sed qñ ex quãtitate petita detrahit nõ est diversitas in obligationis qualitate et sic nec substãtia ideo nõ vicíat. Amplia huius tex. decisionẽ et procedere qñ interrogatio sub una coditione fieret, rñsio aũt sub alia, veluti si interrogatio sit pmittẽtis si titius erit cõsul. Rñ sub alia ut pmitto si navis ex Asia venerit. Ita ampliat Imo. et post ipsum Roma. et Areti. ff. §. si. pro qua ampliatione põderãt Soci. et Ias. hũc tex. in ver. aut si ita. ubi varietas in tẽpore certo vicíat stipulationẽ eadẽ ratione varietas in tempore incerto, et sic in cõditione debet vitiare, quod fundamẽtum, licet non referat, fuit Areti. d. §. si, ubi declarãs .d. quod sicut plures cõditiones cõtinẽt sub uno genere, ita plura tẽpora, sub uno genere tẽporis, sicut ergo ex diversitate tẽporis vitiat stipulatio ut hoc tex. ita ex diversitate cõditionis, addit et tex. in .l. si quis extraneus .§. si. iuncta .l. quod si dubitet. et .l. sed si de suo. ff. de acquir. here. Cõtra eã tñ ampliationẽ vr facere, quia in eius termi. non dr diversitas inter interrogationẽ et rñsionẽ, in qualitate obligationis, qualis .n. est interrogatio talis est rñ. quia utraque conditionalis, et sic videtur quod deberet valere stipulatio, et mirũ vr sm Imo. quod nõ valeat. Quã obiectionẽ, reassumẽs, ut novam tñ, hic Ias. dicit quod aut pmisse rõ Bar. et Doc. quod diversitas in qualitate, ideo vicíat quia arguit diversitatẽ in substantia obligationis nõ est bona, aut pdicta ampliatio nõ est vera. vos aũt sustinẽdo et rõez et ampliationẽ, rñdeatis ad obiectũ, prout ex itẽtione Imo. elicit prec. me. quod imo est diversitas in qualitate taliter quod infertur et pvenit ex ea diversitas in substantia esto .n. quod nõ sit diversitas inspecto pñti tẽpore, põt tñ esse et erit verisimiliter inspecto futuro, una .n. cõditio verisimiliter venit ante aliã, post eventũ aũt et sic purificationẽ, una est pura alia cõditionalis, sicut scã expressione diversoꝝ tẽporum, sequitur diversitas in qualitate, quia prius venit unũ tẽpus quam aliud, ad quod sm ipsũ prec. me. .l. ex duobus. ff. de duo. re. Ita et rñdet Alcia. sed cave quia posito quod hec rñ. esset bona et generalis tñ per eã nõ salvat rõ Bar. tu ergo potes clarius rñdere, quia olo est diversitas in qualitate, ex qua sequitur diversitas in substãtia .i. in cõsensu, quia interrogãs cõsentit respectu cõditionis per se expsse promittẽs respectu alterius penitus diverse, et sic in nullo est cõformitas cõsensus, quinimo põt dici quod clare apparet ẽ dissensu pmittẽtis, ex quo exprimẽs aliã cõditionẽ sub illa vr abnegare pmittere, et cõsentire, ar. l. cũ proc. ff. de iudi. et olo stat diversitas in qualitate in specie, licet nõ in genere, quod sufficit sm Cuma. ut ff. propi. no. et cũ posset evenire, alia deficere, in neutra est utriusque cõsensus. Limita tñ nisi fieret adiectio cõditionis vel tẽporis certi, quod inessent ex nã actus, iuxta termi. l. interdũ. ubi bona exẽplo. ff. eo. nã cũ expssio talis diei vel cõditionis tacite insit ex natura act⁹, nõ vr immutat nãm, quominus dicat purus actus sicut nõ facta expssione diei vel cõditionis, ut est tex. optimus. in .l. qui liberis. in pri. ff. de vulga. et pupi. in ver. pure. ubi an. Imo. et Moder. no. de expssione cõdi. quod inest quod nihil opatur. l. iij. ff. de lega. i. facit .l. nõ recte. C. de fideicõ. Ita ex intẽtione An. Imo. et Doc. in .d. l. qui liberis. limitãt hic cõiter Moder. ℃ No. specialius in versi. aut si ita. quod diversitas tẽporis inter interrogationẽ et rñsionẽ vicíat stipulationẽ de qua diversitate inter interrogationẽ et rñsionem, † latius tractat Bar. ff. §. si. et sic hic quod sufficit diversitas qualitatis in specie, licet nõ sit diversitas, sed cõformitas respectu generis. Et ratio quare diversitas tẽporis vitiet, est sm Cuma, subtiliter loquẽtẽ, quia ubi est diversitas tẽporis, in nihilo reperitur cõsensus uniformis, merito in totũ stipulatio vitiat. Quã rationẽ sentit tex. cõ. ibi, nõ .n. sic rñdit ut interrogatus est. Secus est in diversitate sũmarꝫ, quia in ea quantitate in qua est cõvenientia adest cõsensus utriusque. Hunc tamẽ tex. limitavit mirabiliter Roma. in .d. §. si. ut procedat ita demũ qñ promissio longius tẽpus cõtinet quam interrogatio non si brevius, veluti si interrogans dicat. pmittis centũ die decima, promittẽs dicat pmitto die .v. Tunc sm ipsum stipulatio valet. Movetur, quia qñ in respõsione cõtinet maior sũma quam i interrogatione stipulatio indubie valet in eo in quo est cõvenientia, ut .§. si stipulanti. ff. eo. pari ergo ratione, qñ plus promittitur tẽpore, cũ dies sicut sũma pars stipulationis dicatur. ut .l. i. §. diem. ff. de eden. Cõprobat arguẽdo de re ad tempus, iuxta .l. miles ita. ff. de mili. testa. Et sic sicut i maiori sũma minor inest .d. §. seq. ita in minori tẽpore minus inest ex parte interrogãtis. Facit sm Alex. l. si ita stipulatus fuero. in si. ff. eo. ubi par est decisio, qñ plus et minus est in tẽpore vel quantitate. Contra quã limita. magno ipetu movẽ tenẽt hic Alex. et Areti. nõ hic, lz .d. Ias. sed. ff. §. propi. iij. col. et idẽ Areti. d. §. si. dicentes Ludovi. fuisse loquutũ manifesto contra hũc tex. qñ de calẽdis et idib⁹ loquit, in quo interrogatio, dicunt cõtinebat lõgius tempus, rñsio brevius, et tñ .d. stipulationẽ nõ valere, nã intelligẽdo de primis tã idibus quam calẽdis constat ppinquius esse tẽpus iduũ, tempore chalẽdarũ, et si sumus in primo die mẽsis. Itẽ loquuntur contra tex. in .§. preterea. insti. de inuti. stipu. ubi si interroget, quis ad diem certũ, et pmittens dicat premitto pñti die inutilis est stipulatio que expressio, promitto pñti die nulli dubium quod dicitur facta cũ expssione diei .i. talis scriptura in pñ. tuncto versi. quod si forte. ff. de lega. i. et ad tex. in .d. l. si ita stipulatus fuero respondet Alex. quod ibi non fuit diversitas inter interrogationem et rñsionẽ, et est verissima tñ. licet aliter (ut .ff. dixi)

videtur facere q Roma. dum equiparat stipulationē.ff.eat.v. hui.l.chalēdas Januarias vel februarias. Et sic quēadmodū interrogās vr interrogare de minori summa, ita de lōgiori tēpore. Nos aūt pmissis nō obstā.c licet primo aspectu plurimis vrgentibus, pdcām limita. Ludoui. tenemus. Quā ēt tenuit Bal. noue.l.§.proxi. licet prec. me. opi. Alex. c Areti. adherēs dicat etiā ipsum loquutū ꝯ hunc tex.c.d.§.preterea. eamqz sequatur Crotus. Quā etiā Ludoui. opi. nō audet firmare penitus Soci. ex quo nō videt bonā responsionē, ad.d.§.preterea.

§ ¶ † Pro ea tū cōprobāda inducit, qz qn̄ promissio est fcā certo tēpore, solutio pōt arbitrio pmittētis fieri quolibet die itra illud tēpus.l.stipulatio ista.§.inter certā, c.l.cū qui chalēdis. prope fi.ff.eo. quo stante sequitur q interrogās vr quolibet die expssi tēporis interrogasse sibi dari, c cōsequēter respectu illius tēporis est cōueniētia nec vr esse diuersitas in qualitate, cū etiā in minori tēpore dicat pcessisse interrogatio p rōem pmissam, que rō in effectu nō est aliud nisi quedā declaratio fundamēti Roma. Jas. etiā tenet limita. Roma. licet nec ipse, nec Soci. bn̄ respōdeat ad.d.§.pterea. Nos aūt tenētes predcām limi. tū ex premissa rōe Roma. cui nō respōdet Alex. nec Aret. ea forte rōe, qz psupponebāt c dicebāt cōtra ipsum Roma. esse casum.l. hic.c in.d.§.pterea. Tū etiā p hūc tex. vt.l. p hac parte pōderādum, c ad hunc tex. cōtra Ludo. vt.ff. inductū, rn̄de clarius q̄ Soci. prout dū esse scholaris in quibusdā meis annotationibus rn̄debā, anteq̄ eius lectu. vidissem, presupono q respōsio continēs tēpus iduū, debet intelligi, sic simpliciter vt i tex. prolata. de idibus eiusdem mensis cuius sunt chalēde, de quibus in interrogatione, ne aliter dicētes incidamus in hoc q simplex rn̄sio nō psumatur cōformis interrogationi, ꝯ.d.§.pterea cū simi. mō sic tenētes ꝯ Ro. psupponūt q tps chalēdaꝝ alicuius mensis sit pus tps iduū, c idus an chalen. dicūt eēgnori i qūz mēse, sm q docet pdcā glo.l.d.l. cū bisextus, c l data.vi.lib. Sz tu caue qz psupositū ē falsū, c i h tex. apparet clar ꝯriū q imo rn̄sio fcā expssis idibus, cōtinet lōgius tēpus q̄ interrogatio fcā expsso tēpore chalendarū, quod in primis patet ex ordine tex. primo.n. tractat Jur. cō. qn̄ plus est cōphensum in interrogatione q̄ rn̄sione, ponēs circa id duo exēpla. primū qn̄ fit interrogatio pure, rn̄. sub cōditione, secūdo in hoc ver. quem ꝯ Ro. pōderāt, qn̄ plus est interrogatione q̄ in rn̄sione, ex eo qz itra breuius tēpus sibi dari expssit interrogās, q̄ promiserit rn̄dens, minus.n. exprimit, ex quo lōgius tēpus exprimit.§. minus. insti. de actio. c determinat ex eadem equitate in hoc secūdo casu nō valere stipulationē sicut in primo, vt ibi eque non obligatur, quasi.d. qz in vtroqz minus pmissū fuit, q̄ esset in interrogatione expssum, deinde in versi. versa vice, incipit (mutās casum) dicere c cōuerso quid si plus cōprehēdat rn̄dens q̄ interrogās, vt qn̄ quis iterrogat sub cōditione, c rn̄dens pmittit pure, in quo duo sunt cōsiderāda, primū qz ex quo.d. versa vice ostēdit non tractasse prius nisi hūc qn̄ minus est in interrogatione q̄ in rn̄. Secūdū (c fortius) qz ex quo nō replicat iur. cō. casus e conuerso circa secūdū exēplū.ff. positū clare innuit q in casu e conuerso ad dcūm secūdum exemplū stipulatio valeat. Non.n. absqz rōe cēsendū est iur. cō. omisisse ponere casum versa vice ad secūdū exēplū sed ideo qz in casu econuerso ad predcūm secūdum exēplū intelligebat stipulationē valere, ar.l. cū pretor.ff. de iudi. ex quo tex. apparet nō posse stare si quis velit intelligere c inducere ꝯ Ro. dicēdo q interrogatio fuit de toto tēpore vsqz ad quintas chalēdas, in quo sunt ēt cōprehensa particularia tēpora iduū oium mēsium ante quintū, c sic promittēs idibus expmat breuius tēpus maxime si de primis idibus itelligatur, nā eēt cōtra mētē iur. cō. vt.ff. c hoc mō pōderatus hic tex. non solū nō facit ꝯ Roma. sed pro eo ꝯ Alex. c Areti. c sequa. ꝯ quos ēt facit tex. vtens simili loqndi mō. in.d.l. si ita stipulatus fuero. Nec verū est q pdcā i cpzehendētes Ro. dicūt q interrogās pmittēs intra quintas chalend. lōgius tēpus ꝯplectatur, q̄ promittēs idibus, imo res se habet penitus in ꝯriū, cū (vt dcūm ē) chalēde cuiuslibet mēsis sint ante idus eiusdē mēsis, c cū quilibet mēsis habeat chalēdas, q̄ sunt prima dies cuiuslibet mēsis. sensus est q interrogās interrogat an velit dare intra quintas chalēdas.i. intra tēpus quod est vsqz ad quintas chalendas.i. quinti mēsis, hādo respectū ad tēpus stipulationis sicut qn̄ dicimus intra quintum annū, mensem, vel diē, hr respectus ad tēpus locutionis, primas.n. chalē. ꝯgrue dicimus eas, q̄ pzio erūt secundas, q̄ secūdo, tertias, quartas c quintas successiue, c sic perinde est ac si diceret pmittis intra tēpus ante prin. quinti mēsis. Nec est mirū q talis interrogatio ita esset cōcepta fcā expssione tēporis p demōstrationē a die chalēdarū cū eo. flor. tēpore dies primus cuiuslibet mēsis eēt valde solēnis ac celebris, vt dicūt glo. pallega. c a feneratoribus valde frequētatus.l. se. cta. in prin. ver. cōuenit.ff. si cer. pet. c.d.l. si ita stipulatus fuero. c.l. qui ante chalen. c.l. cū qui chalen.ff. eo. ideoqz rōnum illū libri chalendaria nuncupantur.l. eius. eo. ti.l. vxorem.§. legauerat. c.l. qui filiū.ff. de lega. iij. Et pari modo promittens idibus, vr (c est) ac si promisisset sic, dabo die iduū eiusdē quinti mēsis, debet.n. intelligi de chalēdis c idibus eiusdem mensis vt dcūm est, si ergo de chalēdis quinti mēsis pari modo c de idibus eiusdem mēsis, qua fcā ꝯputatione apparet manifesto q in tex. hoc plus temporis cōplexus est respondens q̄ interrogās, quo casu magna subest ratio, q nō valeat in aliquo stipulatio, qz in breuiori tēpore nō fuit sequutus cōsensus, in longiori, non precessit interrogatio que ratio in casu econtra penitus cessat, c sic in limi. Roma. Et vide glo. sā in.d.l. cū bisextus q̄ in data.vi.li. declarantes chalendas c idus, vt.ff. presupponi, nō autē vt intelligūt, c male Alex. Areti. Cro. c prec. me. Decepit eos denominatio que fit dierū post idus in quolibet mense, que fit semp a chalēdis mēsis seqn. vt septodecimo Kl. aplis adde nonandū. xv. martij, c sic de alijs sequentibus diebus diminuēdo numerū, vt declarāt dci glo. nō sunt tamē chalende ille sz solū primus cuiuslibet mensis dies chalende sunt, vt dcūm est, c declarāt ille mer glo. Defendere nitebatur Roma. quidam ex conlegentibus intelligens hunc tex. intra chalendas quintas.i. chalendas, quintilis, siue quinti mensis, nam veteres annum a martio incipientes, ita secundum numerum menses appellabant, c sic sequuta responsione dabo idibus intelligitur de idibus eiusdem mensis, c cōsequenter posterius tempus exprimitur, c ad probādum q appellatione primarū chalēdarum de chalēdis primi mēsis c sic martij intelligeretur c pari ratione de secundis tertijs c reliquis. allegabat tex. in.l. stipulationes non diuiduntur.§.i.ff.eo. Qui tex. pbat ꝯrium, nā si primaꝝ chalendaꝝ appellatione, de martijs intelligeretur, superfluo subiecisset ibi martias, itē ver. primas, imo innuit dcūm ver. esse martias secundas tertias c vlteriores vt sunt, c sic pz dcām saluationē nihil valere. Ad tex. in.d.§. preterea. qui plurimum obstare vr, rn̄. intelligendo illū tex. quatenus loquitur de tēpore, quando plus temporis erat in interrogatione quam in responsione, vt limita. Roma. Non q totaliter sit inutilis stipulatio sed solum in eo in quo est discrepantia inter interrogationē c respōsionem. Nec dicat quis hūc itelligētiam nullo modo applicari posse illi tex. ex quo simpliciter.d. q inutilis est stipulatio c sic intelligitur de totali inutilitate, cū tex. ille licet simpliciter loquatur distingui debeat p aliā legē.l.p.§.l. seq. vt ibi dicūt Doc. cōmuniter iuxta no. in.l. sciendū. in prin.ff. qui satisda. cogā. iuncta auc. offeratur.C. de lit. cōtes.c.l. sed c posteriores.ff. de legi. dicit.n. ibi q inutilis est, si ad eā q̄ quis interrogatus est nō respōdeat, postea subdit, ponēs exēplum veluti si ego a te decē dari stipulatur, tu quinqz rn̄deas, vel c ꝯ, postea subnectit, aut si mihi pure iterrogāti, sub ꝯdōne rn̄deas, vel c ꝯ, si modo id exprimas.l. interrogāti sub condi. vel in diez q pure die vis dare, si vellemus illū tex. intelligere de totali inutilitate in vtroqz exēplo circa primū exēplū habetur tex. in termi. ꝯrium l.§. proxi. pari ergo rōe, qua illū tex. in primo exēplo intelligimus nō de totali inutilitate, sed solū de inutilitate partis i qua est discrepātia ne sit ꝯrius.§. seq. intelligi ēt potest aliud exemplū diuersitatis in tēpore, nō de totali inutilitate, sed solum de ea q̄ est in parte, in qua nō fit cōuenientia inter interrogationem c responsionē, c sic q valeat stipulatio, in eo quod minus est, hoc in longiori tempore, sicut in eo quod minus est quando maior summa promittitur, c sic plus q̄ esset in interrogationē, cū vna sit ibi determinatio respectu temporis, c summarum ergo pari formis intelligenda.l. nam hoc iure.ff. de vulga. c pupi. cū cōcor. nec pōt dici diuersam esse rationē in casu Roma. Confirmatur, quia minor est violatio illis verbis, quia inutilis ē supfo, in hoc secūdo exēplo q̄ in pzio qz in pzio valet siue plus respōdēs pmittat, siue minus, q̄tenus ē cōueniētia, sed in hoc secūdo solū quādo plus promittens exprimit, breuius tēpus explicans, accedit etiaz summa equitas qz respōdens videtur pleniori quodam affectu c maiori, cum efficacia respondere nō aio dissentiēdi, quasi dicat nō solū eo tēpore me daturū, promitto,

mitto, verū ⁊ citius dare volo, ⁊ vere si diceremus stipulationē, nō valet etiā ꝯ intentionē ēt rñdētis, negari tñ nō pōt, quí tex. i .d.§.preterea ꝯ Rom. vrgeat, p̄sertiꝫ, quatenus vr ibi hos duos casus equiparare, qñ sub cōditione, ⁊ qñ in diē fit interrogatio, ⁊ sequitur rñsio expss̄o p̄nti die. Cū in ꝯditione totalr inualida fit stipulatio, vt in hoc tex. Sed saluādo rñde ꝙ ibi in hoc stat eq paratio, qꝛ in vtroqꝫ si rñsio simplr sequat nō fcā mētione tēpo ris, siue p̄ntis diei, vr fcā put interrogatio pcessit. Sed hoc non satissfacit io melius rñde, ꝙ nō ē verū assumptū Alex. ꝙ rñsio ibi fcā illis verbis p̄nti die, fit in diē, qm̄ imo ē pura, vt pbatur ibidē clare, q̄tenus imperator ponit exēplū qñ rñsio ē pura fa cta interrogatione sub ꝯditione vel i diē, si data fit rñsio p hec verba, p̄nti die daꝛ spōdeo, idē pbat tex. in.l.liber hō.§.i.ꝟ.eo. ⁊ glo. expsse dicēs ēē purā in.d.§.ois insti.eo.i ver.nec eo. Nec ob. tex. in.l.calis scriptura.ff.de lega.i.qꝛ nō dicit ꝙ legatum fit in diē, sed ꝙ legato dies appositus fuit, q̄ sūt valde diuersa, non.n.negari pōt, quin testator dicēs p̄nti die dari volo dicat tali legato diē apponere, lꝫ nō fit in diē, qm̄ in eo cessit ⁊ venit dies ⁊ stati agi pōt vt ibi vr, ⁊.d.l.liber hō.§.i.Mō nō eēt, si le gatū eēt in diē.l.cedere diē.ꝟ.de verb. sign. Et pari mō in stipu latione ꝙ tūc fit pura qñ stati agi pōt, tex. in.§.ois isti.eo. ⁊.d. .l.cedere diē. Quin imo tex. in.d.l. talis scriptura pbat ꝙ pp illud ver. p̄ntis nō est factū legatū in diē, sed purū remanet, li cet non sit dilatū per verba testatoris, qꝛ hꝫ diē appositū, q̄uis quo ad effectuꝫ nō fit i diē vt in ver. q̄uis tc. ⁊ ibi glo. ℭ Aliō p̄terea p̄misse ꝯclusioni obstare vr, vꝫ cōe rō, de q̄ .ff. nā ēt qñ hec duo tēpus p̄mittēs exprimit diuersitas ē in qualitate ergo stipulatio totalr inualida p hūc tex. Sed saluendo rñ ꝙ ea di uersitas in qualitate viciat q̄ facit diuersitatē in cōsensu, ⁊ sic in substātia vt est clara Doc. intentio. Hec aūt diuersitas nō est ta lis, que faciat diuersitatē in substātia, qō patet, qꝛ q̄liber parte tēporis vr fcā interrogatio, d.§.inter certam ergo non viciat.

4 ℭ †Ulterius ꝯ hūc tex. facit tex. in.l.ex duobus.ꝟ.ti.i. Et de ducendo clare Doc. dicūt, ꝙ iō hic diuersitas inter interroga tionē ⁊ rñsionē, que fit respectu ꝯditionis vel tēporis viciat sti pulationeꝫ qꝛ inde sequitur diuersitas in substātia, vt per Bar. ⁊ alios dū rñ dent ad.d.§.seq. Sed ꝯ, ꝙ imo, nec si interroga tio est pura rñsio sub ꝯditione, vel eꝯ. Nec si interrogatio ē pu pura, rñ in diē, inducit diuersitas in substantia, ⁊ sic ꝙ stipu latio non obstante tali diuersitate debeat valere ꝯ hūc tex. ⁊ rō nē cōem. deducitur sic. Diuersitas in substātia, viciat cōstitutio nē duorū reorū.l.si id qō.§.si.⁊.l.eandē.§.si. ibi ⁊ si maxime ꝟ. de duo.re. Sed diuersitas tēporis vel adiectio cōditionis nō viciat cōstitutionē duorū reorū.d.l.ex duobus ergo ea non est diuersitas in substātia, cōprobat ex eo qō aīt Bar. in.l.denun ciasse alius, qui vxori.§.quid tñ.in.i.q.ꝟ.de adulte. Ubi p tex. i .d.l.ex duobus.⁊ in.d.l.eandē, expsse.d.ꝙ diuersitas tēpo ris in qō cōfert effectus alienins rei, vt effectus solutionis, nō fa cit diuersitatē in re ipsa ⁊ sic circa substātiā sentit, ⁊ cōsequēter cōtra id qō.d.hic. Quā difficilē oppo. formās soluit Imo.ꝙ lꝫ in ꝯstitutione duoꝝ reoꝝ fit in hoc disparitas, qꝛ vnus interro get pure, alius sub ꝯdi. vel in diē, tñ inspecta interrogatione v nius, ⁊ rñsione eidē fcā, nulla est diuersitas, nā interrogāti pure rñdet pure, interrogāti sub cōditione, rñdet sub ꝯditione, ⁊ sic nō est diuersitas in substātia declara ta qꝛ diuersitatē in substā tia considerāt Doc. licet nō clare explicent, pp diuersitatē cōsē sus cōtrahētiū, cū de substātia fit in stipulatione cōsensus, vnusꝫ cū re ac verbis solēniter plato, vt.ff.eid.titulo, in rub. Sed in ꝯ stitutione duorū reoꝝ quorū vnus p̄misit pure, alius sub cōdi. nō ē aliqua diuersitas in consensu reqsito de substātia. Et sic si est diuersitas in substā tia, ⁊ p cōsequēs patet nō obstare.d.l. ex duobus, ⁊ hoc mō patet et rñ. ad dcm̄ Bar. in.d.§.qd tñ. quia cū allegat illā.l.ex duobus dꝫ intelligi ne sibi directo cōtrarius sit his q̄.d.hic, ꝙ in ꝯstitutione duoꝝ reorum diuersitas p̄mis sionis facte per vnū cū p̄missione facta per aliū, nō faciat diuer sitatē in substātia. Secus in p̄missione ꝯditionali vel in diē fa cta interrogāti puꝛ vel eꝯ, qꝛ fit eidē psone ⁊ arguit diuersitatē in cōsensu, ⁊ sic in substātia, vt hic. Ita teneamus qcqd alr di cat hic Jas. dicēs ꝙ Imo. nihil dicit, Immo.n. voluit soluꝛ p vt dixi ⁊ declarauit referēs Bar. in.d.l.si id quod dicentem. ꝙ ille disparitas sperat reduci ad paritatem, hoc est eueniente die vel cōditione, ⁊ in hāc solā. Imo in effectu recidit solā. Jas. dicentis in duobus reis vere duę sunt diuerse obligationes, q̄. uis iuris fictione vna iuxta.l.iij.cū glo.ꝟ.ti.i. In stipulatiōe an.

tem vere vna est, ergo in ea diuersitas magis nocet q̄ in vere di uersis ar. glo. in.l.proletam.C.de sen.cum fini. Uel potes vni co verbo soluere ꝙ alio modo accipitur hic diuersitas in sub stantia hoc est pro diuersitate, in consensu, q̄ in.d.l.si id quod .§.i. Ubi diuersitas erat in re, siue quo ad rem siue reꝰ in stipu lationem deductam, seu deductas, ⁊ sic de diuerso non infera tur ad hoc tex.l.si.ff.de calum. ⁊.l.naturaliter.§.nihil commu ne.ff.de acqui.pos. Et illam.l.si id quod in diuersitate in re p̄ cise intelligit in propria materia Bar. que omnino videas i.l. si.in.i.col.in si.ꝟ.de duo.re. ℭ No.iiij.in ver.versa vice, ꝙ in terrogatione facta sub conditione ⁊ responsione subsequuta pu re stipulatio non valet concord.tex.in.d.§.preterea. Quod mi rum videtur quia si interrogans ostendit velle accipere sub condi. multo magis videtur ostendere se velle, si pure promit tatur, ⁊ tamen in contrarium est decisio hic ⁊ ratio est quia est diuersitas in qualitate ⁊ sic in substantia. Unde sequitur dissen sus cum si promittens voluisset se confirmare cum interrogan te simpliciter respondisset, non autem adiecisset se pure velle da re, ⁊ ex eo quia adiecit cadit consideratio ꝙ adijciatur animo dissentiendi potest enim esse ꝙ non sit intentio interrogantis consequi velle ante impletam conditionem, quia eam adiecit, ⁊ potest esse, ꝙ ante non sit sibi commodum, ⁊ ob id noluit ad an tidora obligari, si stipulatio sit ex causa lucratiua, si non ex cau sa lucratiua procedit a fortiori. ℭ No.v.in ver. cuꝫ adijcitur, ꝙ quando aliquid additur vel detrahitur prime dispositioni, noua dispō dicit. Nam si per adiectionē vel detractionem nō diceretur noua ⁊ diuersa responsio ab interrogatione stipula tio valeret, quia conformitas adesset facit.l.ius ciuile.ff.de iu sti.⁊ iur. Quod ad plures.q.hic per An.⁊ Doc.inducitur. De quibus congrue videbimus post relata dicta Bar. ⁊ examina tam eius.q. ℭ No.vj.in si.ꝙ diuersitas in qualitate inter in terrogationem ⁊ responsionem non vitiat stipulationem, si in

5 continenti complacentia sequatur. †Sed posset quis probabi liter dubitans querere, an talis complacentia debeat necessario verbis exprimi. An vero sufficiat ipsam aliter apparere, vt per signa ostendentis animum ⁊ consensum stipulatoris. Tex. hic non explicat, sentit Soci.ꝟ.§.prox.ij.no. quem Jas. hic refert ꝙ solis verbis. Dicit tamen Jas. ꝙ Soci. primum funda. facit in tex. in si. ubi alia stipulatio contracta esse videtur, ⁊ sic me diantibus verbis. Sed male refert, quoniam in eo nec facit fū da. nec facere posset, quia potius facit contra, cuꝫ sequatur per viam fictionis, in ficta autem stipulatione verba non requirū tur, vt cum Bar. ⁊ Doc. tuum fuit.ff.in prin. Sed bene dictaꝫ conclusionem pbat Soci. sic, quia si non essent necessaria ver ba, semper de complacentia stipulatoris cōstare diceretur. Nā hic tex. ⁊ seq. ⁊ similes, in quibus per complacentiam potest sti pulatio validari, intelligitur, quando stipulatio sit ex causa lu cratiua, non aliter, vt per Bar.ꝟ.§.seq.pe.⁊ si. Succederet er go regu. ꝙ tacens, quando de lucro ipsius tacentis agitur pre sumitur consentire.l.qui patitur.ff.man.l.si remunerandi.§. qui passus est eo.ti.⁊ per Bar.l.que dotis.ff.solu.ma. Cō pro ba, quia si non requirerentur verba in hac complacentia, seque retur ꝙ stipulatio haberet verba in responsione ⁊ non in inter rogatione, ⁊ sic esset partim vera, ⁊ partim ficta, ⁊ consequenter idem diuerso iure censeretur contra.l.eum qui edes.ff. de vsu capi. Nec ob. sm̄ Jas. ꝙ talis stipulatio sequuta cōplacētia di cat ficta, vt p Bar.ꝟ. ppe si. ⁊ p glo. si.lꝫ nō dicat, ⁊ ostēdit ver. est ꝙ fictionē denotat.l.i.§.decisse.ff.ō vi ⁊ vi ar. ⁊ opꝰ ē latēt, qa in ea qō addit nō adest iterrogatio i eo qō detrahit nō adest p missio, ⁊ p cōseqñs nō sint necessaria v̄ba, cū i ficta stipulatione ver ba nō regrāt.l.nō alr.ff.ō adop. ⁊ p̄missū ē. Nā hic nō sumus i stipulatione penitꝰ ⁊ totalr ficta sicut i.d.l.nō alr cū ꝯcor. Cū hic p̄ cesserit al. q̄ iterrogatio, ⁊ i rñsionē v̄ba interuenerunt, ⁊ sic ca sus sunt diuersi. Ad quod allegat tradita per Bar. in.l.si is q pro emptore.vij.col.ff.de vsucapi. Et hic tex. quatenus.d.ꝙ a lia stipulatio contracta esse videtur iō.d.qꝛ nō fuit vere serua tus ordo in stipulatione requisitus respectu eius qō fuit addi tum vel detractū, nā nō pcessit interrogatio, ⁊ hec est intentio Alex.in glo. aliquid in si. Sed volens contradicendo insistere dicet ꝙ hoc non apparet in tex. Uidelicet fictionē solūꝫ inesse respectu ordinis. Immo potius ꝯtrū innuit dū.d.ꝙ alia stipu latio nō asit.d.interrogatio ꝯcta esse vr. Et posset ad illud de cū lucratiua cōsideri, ꝙ pacientia inducit cōsensū i dubio, ⁊ vbi nō apparet aliqua dissensio, seu discrepātia, put apparebat hic pp

diuersitatem inter interrogationē, et rñsionē, et ad illud q stipu
latio esset parti vera et parti ficta, posset rñderi, q imo tota sit
ficta vt in tex. Que opi. ꝯ dictos Moder. est verior ꝑseri, quia
tenendo cū eis opus est restringere hunc tex. gñaliter dicentes
cōplacentiam sufficere, ad cōplacentiam verbis expressaʒ q̄ est
magna restrictio et diminutio. Nec talē restrictiones suadet na
tura contractus cū simus in ficta stipulatione hoc respectu, in
qua verba non sunt necessaria, vt dictum est. cogita qr indaga
tio est pulcra et subtilis, et nuper reperij tenere Rai. ꝯ Soci. et
Jas. et aliter respōdere dicte rōni. Limitatur tñ hic tex. non ꝓ
cedere si rñsio sequeretur de re oīo diuersa, vt si inter rogarē an
velles dare stichum. Tu pmitteres Pamphilū, pbatur, quia
hic tex. loquitur quādo aliquid adijcitur vel detrahitur obliga
tioni nō qñ res penitus diuersa pmittitur. Cū ergo verba hu
ius tex. non conueniant qñ res sunt penitus diuerse, ergo nec e
ius dispō. l. iiij. §. totiens. ff. de dān. infec. Ubi Bar. l. quod con
stitutum. ff. de testa. mili. Ita limi. Precellens D. Jo. Fab. in
.d. §. preterea q̄uis verū sit q Bar. J. in glo. in versi. aliquid et
ēt in distin. longissima quā facit J. §. si. prope si. sētiat ꝯriū. Tūc
enim stādū est regule. §. si de alia insti. de inuti. stipu. Ita ēt te
net hic Jas. et Soci. primo. Immo licet non dicant eā opi. tenēt
hic Pet. et Cuma. dū dicunt hunc versi. cū adijcit, non referri
ad §. seq. Sentit ēt licet non explicet, hic Bal. Noue. Adde ēt
q vltra Bar. ꝯriū vult glo. l. in si. iuncto prin. in. d. §. preterea
quā opi. teneas veriorē, licet Cro. nō bene defendat nec Rai. l
si. eā tenēs rñdeat ad verba huius tex. ponderata vt. ff. sed rñde
q tex. nō loquitur de additione vel detractione facta rei vel in
terrogationi sed obligationi. l. contrahēde q̄ verba eque conue
niant qñ quis aliā rē adijcit penitus diuersaʒ ad §. si de alia fa
cilis est rñsio, qr loquit̄ vbi nō adest cōplacentia, qđ patet, qa
loquitur, qñ de alia sēsensit stipulator, de alia promissor. Cogi
ta quia omnino predicta rñ ad hunc tex. non vr̄ tuta. ¶ Ulti
mo No. q quando stipulatio est a principio inualida et ex cō
placentia superueniente conualidatur dicitur noua quedā sti
pulatio. Rō est, qr qñ actus nō valet confirmāe vr̄ de nouo fa
cere, siue dare vt no. per glo. et Bar. in. l. more, et in. l. et quia. ff.
de iuris. om. iu. et bonus est tex. in. l. obseruare. §. si. ff. de offi. ꝓ
cō. ¶ Glo. in ver. rñderit pure, tacite opponit de. §. preterea,
vt per Bar. hic vt in ipsa, quā Bar. in prima oppo. sequitur et
pari modo alij. ¶ Glo. i ver. aliquid, querit tacite an hic ver.
procedat, qñ est aliquid adiectū vel detractū in qualitate solū
An ēt in q̄titate, et refert opi. Et pro clariori intelligeñ. pōt di
uidi in. iij. par. in prima declarat hunc tex. vno modo s̄m opi.
Jo. et Azo. In secunda declarat alio modo s̄m Hugo. In ter
tia allegat cōcor. Partes patent. Refert ergo glo. primo in ꝓ
posita. q. opi. Jo. et Azo. quem approbat, vt clarius in glo. seq.
ad quā se hic refert, q̄uis Alex. intelligat glo. tenere opi. Hu
go. quā secūdo loco refert nec expresse improbat et sic approba
re censeatur iuxta glo. l. qui filiū. §. i. ff. ad tec. q intelligatur tā
in adiectione vel diminutione in qualitate, q̄ in quātitate, sub
inde in secunda refert opi. Hugo. sentiētis q imo solū hic ver.
referatur. ad seq. §. Et ita ēt intelligebat ver. nisi J. in si. Uide
Bar. ex cuius dictis collige tres opi. prima ē Jo. et Azo. q hic
ver. simul ad ꝑcedētia et sequētia referatur, et sic q siue adijcia
tur vel diminuat̄ in qualitate siue in q̄titate ex cōplacentia sub
sequēti stipulatio validetur. Secūda Hugo. et Jaco. volētiū q
solū qñ est additū vel detractū in quantitate loquat̄. et intelligi
debeat. et sic q solū ad. §. seq. referatur. Et aduerte, qa (s̄m q re
fert glo.) Hugo fundat suā opi. in illis ver. J. in si. tex. in stipula
tionis diuersitas rc. qui tex. quasi p ipso Hugonē faceret glo. nō
declarat. Inducas ergo, qr ver. diuersitas vr̄ denotat̄ omnimo
dā diuersitate in sola qualitate. Sed in nō nullis vetustis exem
plaribus ē in glo. put ꝑsupponit Bar. Uʒ pp hoc quod dicit cū
adijcit aliq̄d rc. Et sic Bar. refert q Hugo. fundabat in versi.
aliqd, qđ est relatiuū substātie nō qualitatis, supple, vt est glo.
ordi. pe. in ordi. in. l. i. C. de sen. q̄ pro eo qđ inte. et simi. in. §. al
teri. insti. de inuti. stipu. licet loquat̄ in relatiuo simplici qs vel
qui, tñ idē in cōposito eadē rōe. Et sic credēdū glo. cōiter habe
ri mēdosaʒ. Cū Bar. ꝑsupponat p Hugo. in glo. ponderari di
ctū ver. Et dū habemus in glo. J. in ver. nisi rc. et debeat i ver.
aliquid, siue J. Tñ nō audeo ꝑcise affirmare cū habeā vetustis
simaʒ exēplar, in quo est, vt. ff. retuli, et in libris impressis cōiter
habet. Tertia opi. Pet. volētis neutrā ex predictis esse verā,
quatenus vtraqʒ pmittit relationē ad. §. seq. Et adducit hanc

rōnē, qr cū ꝑcedere debeat interrogatio de substātia stipulatio
nis qñ ē diuersitas in qualitate id substantiale inest, ꝑcedit. n.
interrogatio licet verū sit q alio mō q̄ fuerit sequuta rñ. Et iō
quia alio modo p aliū cōsensuʒ. i. cōplacētiā postea subsequutā
reformat̄ Sed vbi est diuersitas in q̄titate, in eo quod adijcit̄
nulla prorsus interrogatio ꝑcessit. Iō nō valet nec pōt p cōpla
cētiā validari. Dy. aūt et alij, quos sequitur Bar. tenent primā
opi. q rō ad ꝑcedētia, q̄ ad sequētia referat̄. Quā opi. duplici
fundamēto munit Bar. Primo qr cū hic ver. cū adijcit, sit po
situs, in medio tā ad precedētia q̄ ad sequētia referri debet, ar.
.l. iij. §. filius. ff. de lib. et posthu. Secūdo qr rō ppter quā fuit
inductū a iure q in stipulatione de forma substātiali interroga
tio ꝑcedere debeat, viget ēt qñ diuersitas ē in sūmis, rō. n. ē, vt
sumus certi, et vt ille qui rñdet videns interrogationē rñdeat a
nimo obligādi se, sed qñ aliqua interrogatio ad obligādū pre
cessit, licet nō precessisset de eo de quo fuit sequuta rñ, tñ oīo stat
predicta rō, et ideo cū respōdeat animo obligādi se obligat̄ po
stea sequuta cōplacētia, quasi tunc fictione iuris, noua q̄dā alia
stipulatio cōtracta videat̄, vt in tex. vr̄. Et pōdera hāc secundā
rōnē Bar. qr per eā infertur, et ita sentit ipse in termi. §. si de a
lia. insti. de inuti. stipu. posse p subseq̄ntem cōplacētiam stipu
latio validari, ꝯ opi. Jo. Fab. de quo. ff. latius dixi. Itē aduerte
quia Bar. non respondet ad funda. Hugo. pōderātis relatiuū
substantie forte quia parū vrgens esse vidit, ex quo clarissime ꝯ
stat q ad ꝑcedētia relatio est facienda et q̄cqd Hugo dicat. Im
mo et hoc est relatiuū substātie incorporare ꝑnomē aliquid, put
etiā est intentionis Bar. et Doc. dicentiū hic diuersitatem in q̄
litate facere diuersitatem in substātia. Itē ex hac rōe, lʒ Bar.
nō explicet voluit respondere ad rōnes petri. quia cū sufficiat i
terrogatiō q̄uis, ad ostēdēdū dictū animū interrogātis, sequit̄,
q nō est verū q ēt in eo qđ adijcitur nulla precesserit interro
gatio, inspecta rōe pp quā ꝑcedētia interrogationis requiritur.
Adde vlterius dictis per Bar. q eā opi. glo. et Bar. cōiter se
quunt̄ Doc. quā tenēdo debemus declarare q quatenus sit re
latio ad. §. seq. vt ēt ꝓcedat qñ est diuersitas in q̄titate, nō pōt
indistincte intelligi. Nā si p rñdentē detrahatur de summa in
interrogatione cōprehensa, absqʒ eo q sequatur cōplacētia sti
pulatio valet vt J. in. §. seq. Et per cōplacētiaʒ nō validat̄ i ali
quo, ex quo manifesto dephēdit̄ falsaʒ fuisse opi. Hugo. Cuʒ
tex. hic loq̄tur ꝑcise ēt qñ est detractū interrogationi. Cuius d̄
tractionis respectu, vt ꝑdictū est, nō pōt ad. §. sequ. relatio fie
ri. Hanc cōem tenens Alex. cōprobat qr eadē est rō et cā refor
mādi stipulationē, p cōplacentiā subsequentē in vno casu que
in alio, cū cōplacētia faciat fingi ꝑcise interrogationē rñsioni ꝯ
formē. Sed hoc nō est verū qr fictio est in tota stipulatione nō
in sola interrogatione, vt in tex. patet, presertiʒ ex ver. cōtracta
quod vtrāqʒ partes cōprehendit. Licet tñ ꝑcedens opi. glo. et
Bar. sit cōis. Attñ Cuma. tenet opi. Pet. pro q̄ substinendo,
in primis reassumit ipsius rōnes, q̄ hic refert nec expresse ei re
spondet Bar. Quā rōnem ēt sic roborat, facilius reformatur
id qđ factū est licet sub alia forma, q̄ id qđ nullo mō factuʒ est
suppleat̄, vult dicere q licet suppleat̄ id qđ nō est oīo ommis
sum, nō tñ sic debet suppleri imo potiꝰ addi id qđ ē oīo ommis
sum, et ita in proposito nō dʒ sic suppleri interrogatio respectu
partis sūme, in qua nulla oīo precessit interrogatio elicitur ex
notabilibꝰ dictis p Bar. in. l. triticū. J. eo. dū opponit de hac. l.
.§. i. licet Alex. dicat (parū ꝑpendēs intentione Cuma.) q ē ca
sus valde diuersus. Quā opi. Pet. et Cuma. tenens ēt Soci.
cōprobat prīo hac rōe, qr in hoc. §. cū adijcit, ponitur regu. q̄
qualificatur p versi. nisi rc. Ergo qualificans reg. ꝑcedentēʒ ad
ipsam debet referri. et sic ad stipulationem que viciatur per ad
iectionem et detractionē, qualis non est ea de qua in. §. seq. Itē
intelligi debet de stipulatione, q̄ per talem adiectiones et detra
ctiones viciata fuit totaliter, cum sit indeffinita legis, quā con
stat equipollere vniuersali, vt per Bar. in. l. si pluribus. ff. de le
ga. ij. et non de viciata in parte et s̄m quid, qualis est ea de qua
in. §. seq. Comprobat secundo et efficacius post Bal. noue. idē
tenentem, licet non referat, Nam tex. d. cum adijcit vel detra
hit. Sed si vera esset opi. communis q respiceret precedentia
et sequentia, respectu precedentium viciaret in totum, respectu
sequentium solum in partes, et sic non esset equalis determina
tio, vt esse dʒ iuxta. l. nā hoc iure. ff. de vulga. et pu. cū simi. Nō
aūt respectu seq̄ntiū viciaret solū i partes, dat̄ ꝯstat, qr i sūma,
in qua conuenit respōsio interrogationi, absqʒ aliq̄ cōplacētia
valet

valet. Preterea ꝯ cõem facit id quod sentit Alex. qꝛ qñ minui-
tur sũma no cõualidat mediãte cõplacẽtia. Ad qḋ volẽs Ias.
tueri cõem, dicit clarã eẽ rñsionẽ, qꝛ licet verũ sit ꝙ tũc stipula-
tio valet, qñ minor sũma ẽ in rñsione in ipsa minori sũma. Tñ
adhuc põt referri ad .§. seq. Et qñ minor sũma ẽ in rñsione, qꝛ
vitiaret in maiori, nisi cõplacẽtia seq̃ret, qua sequuta incõtinẽ-
ti stipulatio validat in maiori ꝛ sic ẽt tũc ꝓcedit hic tex. Tu ad
uerte, pro deo, in ꝗ̃ notissimũ errorẽ incidat, vult. n. ꝙ si prece
dat interrogatio de .xx. ꝛ sequat rñ de .x. si postea sequat cõpla-
cẽtia validet stipulatio, vt valeat i. xx. quod ꝗ̃ sit manifesto fal-
sus, nemo ẽ qui nõ facilime ꝑpẽdat. Esset. n. dicere ꝙ ꝓmittẽs
sine cõsensu, ꝛ in plus ꝗ̃ promiserit obligaret. Nec põt eius di-
ctũ saluari intelligẽdo eũ loqui de cõplacẽtia ex parte ꝓmisso-
ris. Tũ qꝛ tex. repugnat in ver. stipulatori. Tũ ẽt qꝛ tũc nõ eẽt
difformitas, ꝛ cõplacẽtia, sed eẽt cõformitas ꝛ ꝓmissio ꝯformis,
qñ prima cõplacẽtia eius qui interrogauerat, in effectu eẽt q̃-
dã interrogatio. Secũda cõplacẽtia expssa post dictã primã ꝑ
illũ, qui maiorẽ q̃titatẽ ꝓmiserat eẽt in effectu ꝓmissio, ꝛ sic po
sito ꝙ vtraq̃ cõplacẽtia verbi expssa fuerit, esset noua ꝛ vera sti
pulatio q̃titatis addite, vt ẽt tenet Bal. noue. ĩ. in rub. ꝛ hic.
Eadẽ opi. tenẽs cõprobat ẽt Bal. noue. qꝛ si Iur. con voluisset
referri ad .§. seq ꝓ certo verbũ aliquod de hoc fecisset ar. l. i. §.
fin aũt ad deficiẽtis. C. de cadu. tol. Quã opi. ꝛ nos, vt verissi-
mã teneamus. Ad rõnẽ Bar. rñdet cũ Bal. noue. Et Soci. ꝙ
rõ sua ꝓcedit ꝛ viget solũ catenus, quatenus est cõueniẽtia ꝛ cõ
formitas, nõ aũt quatenus nulla interrogatio ꝓcessit ꝑut in ea
quãtitate ꝙ fuit addita, quoniã rñsio scã in pluribus ꝗ̃ ꝓcesse-
rit interrogatio vĩ potius scã aïo adulãdi ꝗ̃ cõsentiendi iuxta
no. in cap. cũ venissent extra de institu. Immo cũ interrogatio
solũ ꝓcesserit de .x. vĩ solũ credẽdũ ꝙ in eis voluerit cõtrahere
stipulationẽ nõ in reliquis ar. l. cũ ꝓcor. ĩ. de iudi. Et sic ꝙ hoc
rõe plus ꝓmittat aïo vt nõ acceptet. Et õmũ oĩa q̃ dicũt Doc.
tenentes opi. Pet. reducũtur ad hoc ꝙ in eo qḋ adijcit nõ ꝓ-
cessit aliquo mo interrogatio ꝛ sic ad rõem Pet. (cui in eternũ
rñderi nõ poterit.) Ad primã rõnẽ Bar. licet tenẽtes hãc opi.
expsse nõ rñdeãt, Tñ ex predictis, vt ẽt. d. prec. me. facile pa-
tet rñ. Nã vltra hoc ꝙ posset negari ꝙ clausula hec, ꝛ hic versi.
sit positus ĩ medio qꝛ posset dici ꝙ ẽ ĩ fi. huius .§. ꝯtinẽtis vnã
ꝛ ꝯfectã locationẽ ꝛ dispõnẽ. Põt ẽt rñderi, ꝙ cũ sit rõ diuersi-
tatis, q̃re nõ sit ad seq̃ntia referẽdus nõ referatur, vt habet i. d.
.§. si nimis allega. ꝑ Bar. ꝛ in. l. cũ in scriptura. ĩ. de leg. i. ꝛ viro
huiꝰ per Bar. allegãtẽ ad id Tex. no. in. l. i. C. de lib. prete. Ad
rationẽ Alex. patet rñ, ex rõe Pet. ꝛ Lu. vꝫ, negãdo ꝙ sit ea-
dẽ rõ. ¶ Glo. in ver. vitiatã hꝫ duas par. ꝑin. In prima vult
ꝑ modũ distin. declarare materiã. An ꝛ qñ ꝛ q̃ diuersitas inter
interrogationẽ ꝛ rñsionẽ vitiet stipulationẽ. In secũda q̃ ẽ ibi,
sed quod si stipuler, format. q. ꝛ ipsaꝫ soluit q̃ eiui. melior ẽ ꝗ̃ i
.iij. vt Ias. nã rõ posita in glo. respicit particulare mẽbrũ disti.
Quã glo. Bar. hic nõ declarat sed eã parti declarat. l. in .§. pe.
parti. l. in .§. si. Ubi pleniorẽ distin. ponẽs, cõplectẽs ẽt dicta ꝑ
glo. i prima par. Et ita ẽt sequuti ordinẽ Bar. alij Doc. fecibt.
Quãtũ aũt ad superficialẽ declarationẽ ipsius glo. potes vide-
[6] re Pet. me. hic. † Extra glo. hanc tex. inducit Bar. ad deci-
sionẽ. q. in prac. cõtingibilis, stãte statuto ꝙ reus in sua rñsione
teneat loqui simplr affirmãdo vel negãdo, aïs ꝓ cõfesso habea-
tur. q dã reus interrogatus an pecuniã a petẽte habuisset, rñdit
se pecuniã nõ habuisse, ꝛ si appareret eũ habuisse, ꝙ expẽdit in
negocijs, ꝛ ad vtilitatẽ petitoris. Determinat Bar. deũ rñdẽ-
tẽ ꝓ cõfesso hñdũ, qꝛ nõ rñdit simplr. Cũ simplr rñderi, tũc di-
cat, qñ pure ꝛ sine duplicitate rñdetur, vt hic. l. inter stipulãtẽ
in prin. l. eo. l. eã quã. C. ó fideicõ. l. manifestissimi. §. i. C. ó fur.
Addit Luma. bonũ tex. (quẽ sibi vsurpãt aliqui Moder.) in
.c. is qui ꝯ ó elec. li. vj. Et aliũ in. c. i. de scutri. Ubi Anto. no.
ꝓ hac decisio. Bar. Addit ẽt Ias. q̃dã alia q̃ in effectu ꝑ alios
fuere oĩa, prius hic posita fuerãt. Et vltra Bar. hic ꝛ in ꝑalleg.
.d. l. i. ĩ. de vulga. ꝛ pu. Idẽ tenet Bal. in. l. fi. C. de dot. ꝓmi. ꝛ i
.l. i. C. de edili. ac. Ubi multa de hac dictione simplr posuit, ꝛ i
.l. intesta. C. de inis ꝛ legi. Et idẽ ẽt An. Imo. ꝛ Alex. Aret. ꝛ
Moder. cõiter tã hic ꝗ̃ in. d. l. i. ĩ. de vulga. ꝛ pupi. Ubi etiã
Pau. de ca. Ipse tñ Pau. hic tenet ꝯtrariũ asserẽs ꝯtra Bar.
cõsuluisse. Quã ista sit simplex rñsio negatiua, sine cõditiõe mo
dificatione, vel duplicitate aliqua illa verba dico me non ha-
buisse. Et licet postmodũ subijciant illa verba ꝛ si habui expen
didi ꝛc. que cõtinẽt quãdã tacitã affirmatiuã, saltẽ potẽtia. Tñ
eiusmodi adiectio nõ debet viciare, qñ ẽ inutilis ꝛ facta ꝑ rñdẽ
tẽ ad abundãtẽ cautelam ꝛ ideo nõ debet nocere. l. ꝗ mutuã in
prin. ĩ. mã. l. testiũ. C. de testi. Et subdit ita sentire Bar. in. l. ó
etate. §. nihil. ĩ. de interro. ac. ꝛ Raph. hic. Tenendum est cuꝫ
Bar. ꝛ cõi ex premissis, qꝛ negari nõ põt quin dicta rñsio sit du
plex. Ex quo nõ est simplex. Ad primũ rñ ꝙ licet dicã adiectio
sit inutilis, tñ ex eo nõ debet penã statuti euadere, cũ fecerit con
tra legẽ, ex actu. n. nullo ꝯ legẽ facto, pena imponitur. l. nemo,
martires. C. de sacrosan. ecc. l. cum qui duas. C. de edil. Et. d.
.l. qui mutuam cum concor. procedit vbi ex adiectiõe facta ad
cautelã non sequitur aliquis actus prohibitus. Ad secundũ rñ
ꝙ Bar. loquitur ꝙ licet sit simplex, tñ debet eẽ clara, ꝛ nõ ob-
scura sm Areti. ꝛ Soci. Uel tu clarius rñ ꝙ Bar. in fi. (vbi vo
luit allegare Pau.) nõ ẽ cõtra. qꝛ loq̃tur nõ q̃ ad dispositionẽ
statuti, ó q̃ nullũ verbũ facit, sꝫ dcõ statuto ꝓposito habito re
spectu ad dispõnẽ iuris cõis reg̃rẽtis certitudinẽ in rñsione, ꝛ
reiciẽtis obscuritatẽ, vt ibi i tex. ꝑut ẽt declarat ville Bar. A-
lex. ibi i apposti. Qui tñ Alex. dubitat de v̾itate illiꝰ dci Bar.
ꝛ demũ reprobat ꝛ dicit se ꝯ Bar. in curia mercatorũ Bono-
nie obtinuisse. Tu aũt ꝓ resolutione videas oĩa que late dicũt
Areti. ꝛ Soci. in. d. l. i. ĩ. de vulga. ꝛ pupil. Addit preterea hic
Alex. ꝙ Raph. tã hic ꝗ̃ in. d. l. i. de vulga. ꝛ pu. sub dubio loq
tur, dicens posse teneri cũ Bar. qñ alternatiue rñderet. Uꝫ di-
co me nõ habuisse, vel si habui dico me expendisse pro negocio
tuo, ꝛ licet Alex. non referat, ad id allegat tex. in. d. c. qui ꝯ de
elec. li. vj. Amplius ẽt si tacite habeat aliquã modificationẽ dĩo
dĩ simplex fieri, si non exprimatur. l. ij. §. si quis a principe. ĩ.
ne quid in loco pub. et hic per Areti. Tu ꝙ etiam si exprima-
tur omnino dĩ simplex. vt. l. in prox. limi. ¶ Limitat tñ hec
Bar. ꝛ communis cõclu nisi cõditio inserta seu expssa essẽt ó
nã actus, sm An. ꝛ Imo. in. l. qui liberte. in prin. per tex. ibi. ĩ.
de vulga. ꝛ pupi. Alex. ꝛ Moder. hic cõprobantes auctorita-
te Bal. in. l. Gallus. §. i. in ver. simplr sm tertiã lec. glo. ĩ. de
lib. ꝛ posthu. ꝛ Bal. in. d. l. i. C. de edili. ac. Cõtra quã tñ limi-
ta. videtur tenere Areti. qñ tacita vulgaris continetur in expſ-
sa pupillari. l. nam hoc iure. ĩ. de vulga. ꝛ pup. Et tamen si ex-
ꝑimatur reddit ipsaꝫ substitutionẽ duplicẽ, vt est tex. expsse
ĩ. d. l. i. eo. ti. ꝛ ibi Bar. ꝛ Doc. oẽs. Sed sustinendo dictam li
mi. rñdet, ex intentione Alex. in. d. l. i. ost. tenuis diuersitatẽ, vel
clarius tñ ꝙ illa tacita vulgaris nõ cõtinetur ex natura pupilla
ris, sed per accidens, ꝛ ideo qñ exprimitur dĩ exprimi. ob ꝗ̃ in
esset vt per Bar. in. l. iij. ĩ. de leg. i. Uel dicas ꝙ nõ inerat ex
necessitate, vt patet, si fiat exheredato, ergo si exprimitur expres
sio est alio mõ ꝗ̃ inesset vt. d. l. iij. Sed l. d. l. qui liberte expres-
sio est eius quod inerat ex necessitate, ergo ꝛc. ¶ Secundo li-
mitatur nisi interrogatio ipsa eẽt dubia vel incerta, quia tunc a
pena statuti excusaretur, dubie vel dupliciter rñdens sm Bal.
in. d. l. i. ĩ. de vulga. ꝛ pu. ar. l. vt responsum congruũ. C. de trã
sac. ꝛ. l. parcibus. C. de impube. ꝛ. l. filius in prin. l. de sal. ꝛ cum
Bal. Alex. ꝛ Moder. hic. ¶ Tertio limitatur nisi indicia ex
causa videretur admitti debere responsionem duplicẽ, vt vult
Bal. in. l. iusiurãdũ, ꝛ ad pecunias. §. si de qualitate aliue. §. nõ
semper. ĩ. de iurinrã. per illũ tex. Et idem Bal. in. d. l. i. C. de
edili. ac. Quod dictum summe extolit Alex. in. d. l. i. ĩ. de vul-
ga. ꝛ pu. Dicens in prac. esse no. ad duo. Primo quando posi
tio esset captiosa ita ꝙ simpliciter respondens incideret in la-
queum. Secundo si respondens sit rudis, vt rusticus, siue idio-
[7] ta. ar. no. per hostiẽ. in. c. pastoralis de iudi. ¶ † Ultra Bar.
inducit An. ꝛ post eum Alex. ad. q. stante statuto ꝙ accusatus
debeat simpliciter respondere accusationi, an debeat admitti
responsio dicentis se occidisse ad sui defensionem, quam. q. ꝓ-
sequere vt per Alex. Clau. ꝛ Rui. qui demonstrant Alex. non
bene dixisse non esse differentiam an adijciat vel non illa ver-
ba ad sui defensionem, quoniam licet verum sit ꝙ omnino cõ
fessio noceat, quia presumptio est contra confitentem in deli-
ctis vt tradit Bar. in. l. aurelius. §. idem quesiit. ĩ. de libe. le-
ga. per. l. si non conuicij. C. de iniur. ꝛ. l. i. C. de fica. tamẽ ex ea
confessione non poterit puniri pena mortis, secundum Abb.
sing. in. c. auditis col. pe. de prescrip. Cum quo ipse Alex. i. l.
non solum. §. sed ꝛ probari. ĩ. de oper. no. nunc. Et nouissime
Ferra. in can. v. ꝛ D. ppo. fin. dexx. in fi. de quo dis-
suse Clau. in repe. l. vt vim. ĩ. de iusti. ꝛ iure. col. xix.
ꝛ sequen. licet Felan. in. d. c. aliter teneat, ꝛ Soci. in. l. nõ
[8] vtiq̃ de excep. vt per Rui. † Secundo vltra Bar. inducitur hic

tex.in ver.cum adijcit per An.ad.q.de qua per Cyn.e Doc.in.l.ius ciuile.ff.de insti.e iur.e in alijs locis relatis hic per Alex.Si princeps committat causam ordinario.An efficiatur delegatus e communis est resolutio q licet quando nullo mo immutatur alterando iurisdictionem no fiat delegatus sed iurisdictio ordinaria excitari videatur, vt est bonus tex.in.c.licet in corrigendis de offi.ordi.Et facit.c.graue.co.ti.Tamen quando aliquid additur vel detrahitur ordinarie iurisdictioni, efficitur delegatus, per tex.hic e in.d.l.ius ciui.Et ad duo contra hanc communem obiecta per Areti.rn vt per Soci.Item censetur fact' delegatus quando princeps mãdans vtitur verbis preceptiuis, sm glo.ordi.in.d.c.cum aliquibus in ver.concedimus facultatem, quicquid dixerit Iaco.in.l.sepe.ff.de offi.presi.vt p Alex.hic.Et ibi habes que sint verba preceptiua, e bonu tex.i.l.ij.C.commu̅nia delega.Item si in commissione dicatur auctoritate nostra cognoscas semper est delegatus.c.cum aliquibus de rescrip.in.vj.Effectus autem est maximus pp sportulas e appellationem, vt per Moder.Per quos etiam alia vide.

Summarium.§.Si stipulanti.

1. Nisi dictio quando affirmet, e quando neget.
2. Donatio non est nisi partis accepte, quãdo ille, cui in conspectu posita est magna pecuniarum summa vt totam acciperet, partem accepit.
3. Sũma minor maiori inest ex proprietate sermonis.
4. Summa minor in maiori exprimitur.
5. Nõ spãlis gñale dictũ restringit, gñalis spãle dictũ ampliat.
6. Minor summa an in maiori insit in sententia, laudo e contractu locationis.
7. Minor summa an maiori insit quando negatiua est locutio, vt siquis dicat, non habeo centum.
8. Minor summa an in maiori contineatur, ampliã nu.9.limi.nu.10.e seq.vsq ad nu.13.
9. Mandatum in duobus instrumentis eodem tempore celebratis illud valet in quo minor apparet auctoritas.
11. Judex qui per statutum in causis a.c.libris.ff.cognoscit, nõ poterit de causis infra dictam summam cognoscere.
12. Minor sũmma in maiori continetur, itõ nõ in sententia.
13. Positio tota an negari possit qñ i parte est falsa.
14. Interrogatus in iudicio de fũdo an possidet, debet respõdere.
15. Positiones vt fiunt ponens ab onere probandi releuetur.
16. Creditor petendo totum an constituat debitorem in mora in parte vere debita declara, vt nu.18.
17. Petente aliquo plus debito, habeo iustam causam litigãdi super toto, nisi ille dicat se paratum recipere partem.
19. Negans simpliciter totum an videatur quamlibet partem negare vt constituatur in mora talis debitor, e an ipse e actor debeant in expensis condemnari nu.20.e an excusetur a pena periurij talis negans nu.21.
22. Maior sũma an cõtineat minorẽ i dictis testiũ e instrumẽtis.
23. Testes plures deponentes de maiori quãdo probent licet vnus de minori deponat.
24. Testes deponentes de possessione diuersorum temporum probant de minori tempore.
25. Sententia lata in maiori summe quaz sit petitum an valeat in petita.
26. Stipulatio an valeat si interrogo te, promittis mihi.x.aut.xv.e tu dicas, promitto.xv.e in qua summa valeat.

Si stipulanti. In maiori sũma inest minor.h.d.sm Bar.Areti.addit e ita stipulatio valet vsq ad concurrentem quantitatem.Vel sic sm Alex.Diuersitas in summa non viciat stipulationez in eo in q interrogatio, e responsio concordant. Diuiditur in duas, sm Bar.in prima quando aliquid adijcitur.In secũda qñ aliquid detrahit obligationi.Vel clarius sm Moder.in.iij.in prima qñ interrogatio fuit de minori summa q rñ.In secunda qñ eẽ qñ interrogatio fuit de maiori q rñ.In tertia tacitã obiectionẽ remouet, partes patent.Ita diuidas relecta equiuoca locatione Jas.qui licet nouam diuisionem ponere velle videatur in effectu tñ pmissam ponit.Pone casum.Et rõ dubi.summi potest ex.iij.par.iuncto.§.preceden.Ratio autẽ deci.est qr diuersitas in qlitate, de qua in §.precedẽ.facit diuersitatẽ in substantia diuersitas autẽ in quãtitate, quatenus ẽ cõuenientia, nõ facit diuersitatẽ in substantia.Quinimmo in effectu nõ ẽ diuersitas, vt.d.tex.in fi.† No.sm Areti.ibi nõ esse cõtractã obligationẽ nisi in.x.q vbi dictio nisi postponit' orationi negatiue affirmat.Quod procedit et si sm verborũ cõtextũ sit pposita, vt in hoc tex.ibi obli.nisi in.x.nõ erit cõ.Si vero precedat oratio affirmatiua, tũc negat, vt ẽ magistralis tex.vtrũq probans in.l.actione.C.de trãsac.Vbi per Bar.de significatione huius dictionis nisi, latissime hr, e simile per eũdẽ in.l.si cũ.§.q iniuriarũ.ff.si qs cau.e.l.i.ff.õ cõdi.e ordinõ.Et bonũ.d.tex.mã Areti.hic in.l.titia.§.fi.ff.de manu.test.q tñ facit p pmisse vz q pcedẽte orone negatiua nõ affirmat.Sed soluit Bar.in.d.l.actiõe q imo affirmat respectu potẽtie quo loqr.† No.ij.q magis vitiat diuersitas in qualitate, q in qntitate, vt i hoc §.iuncto pceden.Nõ aũt in pptea ẽ qr diuersitas in qualitate arguit diuersitatẽ in substantia diuersitas in quãtitate nõ in eo.s.in quo ẽ cõcordia.vt hic p Bar.e.ff.in §.pcedẽ.† No.iij.q diuersitas in verborũ expssione, siue sono, nõ vitiat stipulationẽ cõcor.l.que extrinsecus.§.i.J.eo.† No.iiij.ex ver.contrario q si pcedat interrogatio de maiori sũma e sequat' rñsio de minori, nõ ẽ cõtracta stipulatio nisi in minori in qua ambo cõcordant.Per tex.vt Moder.refert Bar.in.l.ij.in viti.colu.ff.de acqui.here.†Decidit q qñ quis posuit alicui in cõspectu magnã pecuniarũ sũmã, vt totã dono acciperet, e ille solã partẽ accepit, velit tñ postea dicere sibi totã donarẽ idẽ partis quã accepit, nõ est audiẽdus, qm solũ in ea parte q accepit fuit donatio pfecta, qntus videat' in nullo valuisse sicut in legato.l.nemine.ff.de lega.ij.l.legatarius.ff.de lega.i.C õ legatũ et sic donatio.l.legatũ.ff.de lega.ij.Ad qõ rñdet Bar.q legatũ solo q sensu vtius pficit' e ignorãti acqrit'.l.cũ pt.§.surdo.ff.de leg.ij.e in eo recta via dñium trãsit.l.a titio.J.de fur.e sic nõ mirũ q fiat ĩã acquisitione totius nõ possit diuidi, partẽ acceptãdo.Caue tñ qr acqsitio nõ fuit irreuocabiliter fcã añ acceptationẽ vt.l.si tibi hõ.§.cũ seruus.ff.de lega.i.e p glo.l.d.§.surdo.Caue preterea qr Bar.Vbi.ff.nõ allegat hũc tex.in hoc ver.si simplr, hũc.§.e melius qcqd alr referens dicat hic Jas.Qõ et impertinẽter trahit ad dcm Bar.in.l.scire debem'.J.eo.† No.v.cũ Areti.q cũ sũma sit diuidua inualiditas in parte nõ vitiat stipulationẽ in ea parte in q cõtrahẽtes fuere cõcordes.Ad quod.§.pxi.vbi vtile per inutile nõ vitiat'.† No.Vltra ad id quod frequẽtissime allegat' †q in maiori sũma minor inest õ quo hic p Bar.e cũ eo dicim'.An.aũt ex pprietate sermonis vel ex interpretatione vide hic p Jmo.Areti.Soci.e Jas.lati'.Tenẽtes p hũc tex.in ver.inesse q ex pprietate sermonis.Jmportat.n.pprietatẽ e veritatẽ, vt i glo.ordi.i.l.mercis.J.õ ver.sign.Ad qõ tex.in.l.si maritus.la.ij.§.i.J.de adulte.Per simile verbũ loquit' et tex.in.l.qui cõcubinã.§.i.ff.de leg.iij.vbi dicit in maiori parte minor quoq inest, et tex.in.l.si quis cũ totũ.ff.de excep.rei iudi.ibi pars in toto est.Addẽ tex.in.l.quotiens.§.i.ff.de here.insti.Nõ aũt dicũt.d.ll.vt' inesse.Facit et qr iura dicũt in toto partẽ cõtineri, e plus in eo qõ ẽ minus, vt in reg.i toto e reg.plus õ re.iur.li.vj.Ergo pprie.l.cui corũ.§.i.ff.de postulã.cũ ibi no.p Bar.iz alis addaperim ibi i prĩ opl'res.ll.Et ita tenẽt hic Cy.Ray.Jmo.Areti.e Moder.cõtra Oñãnis Areti.e senesi.male referẽs Cy.Ray.e Jmo.Nõ solũ negatiue dicũt nõ cõtineri de pprietate sermonis regulr affirmatiue aũt et ipse Jmo.post Cy.e Ray.d.q pprie.† Glo.in ver.nõ erit hz.iiij.par.Jn prima p modũ e viã illationis declarat tex.Jn secũda opponit e dupl'r soluit.Jn tertia alleg.cõcor.Jn quarta format aliã oppo.e remissiue soluit.Partes patẽt.Jn ea ibi, nolebat stipulator ec.Hãc mirũ extollũt Bal.An.Jmo.e Moder.Cõtra.ad hoc, q qñ cõtrahens expresse declarat q nõ vult in maiori sũme minorẽ ptineri tũc nõ continet'.Pro qua glo.optime facit qr expssũz facit cessare tacitũ,.l.cũ ex filio.§.filio.ff.de vulga.e pu.l.ex fcõ.§.item qro.eo.ti.Jn quo.d.Alex.post An.e Jmo.licet nõ referat, prius, dixisse glo.in.c.i.in fi.glo.fi.õ arbi.li.vj.Et male fz ipm Alex.p hũc tex.e.d.l.si stipulat' fuero hãc sũmã.q ad id refert alleg.Bal.hic J.eo.dicit tñ Jas.q glo.in.d.c.loq' vt' i casu diuerso.Vz qñ prestatio p iuris dispositionẽ expssã tenderet.Que tñ solutio non placet.Nam non esse bonam facile deprehenditur ex dictis Areti.Bal.noue.e post eos.Prec.me.Hec tamen solutio quo ad cõtrarium improbatur p Bar.e Doc.cũ diuinet illuz §.pces.Vlteri' psidera rba Alex.Et Jas.nõ vidit' pleponẽt

q in

q in maiori sũma minor inest tacite nõ expresse. Quod nõ est verũ, cũ in stipulatione requirat q ex vtraqz pte, z verbis fiat, expressio, z cũ sit stricti iuris. quicquid nõ est expressum pro omisso hr.l. quicquid astringen. z ibi per Bar.Jo. z.l. triticũ. in prima oppo. Bar. Jõ dicẽdũ q in maiori sũma exprimit minor. Nec facit ad propositũ rõ quã vr sentire q expressuz facit cessare tacitũ qñ constat expresse de volũtate cõtrahẽtiũ, prout. d. 4 † hec glo. p predicta. † Ideo dici põt q rõ fit, vel qr 9tractus legẽ extra contrahentium cõuẽtionẽ accipiunt.l.i.§.si cõuenerit .ff.depo. Uel qr actus agentiũ nõ debent operari vltra eorũ intentionẽ.l.nõ oĩs.ff.si cer.pet.cũ simi. Uel qr ex promissione hominis cessat pmissio.l. Et hoc mõ põt saluari locutio Alex. qñ nõ expressit se allegare.d.§.item qro ad pbãdũ q expressum faciat cessare tacitũ. Et põt intelligi q adduxerit ad pbandũ q per pmissionẽ hois expressaz, cessat promissio legis. z sic optime ad ppositũ. Nõ tñ talis nec alia offertur via defẽdẽdi. ¶ In ea ibi alij subaudiunt &c. hec reprobatur a Doc. qr 9 hunc tex. vt patet ex dictis ipsiusmet glo. in prin. Sed aduertendũ, qr negari nõ põt, qui tex. in.d.§.preterea huic plurimũ obstet. Presertim quatenus equiparat illos duo casus, qñ ẽ diuersitas i quãtitate z qñ ẽ diuersitas in qualitate, vt quia interrogẽ pure, tu respõdeas sub 9ditione, z sub vno determinãte vtrumqz comprehẽditur.l.nõ valeẽ stipulationẽ, z sic q totaliter inutilis ẽ. Quapp Lhristo.por.ibi intelligit illũ tex. put simpliciter verba se habent. Uz q si dico pmitti s.x. Tu respondeas pmitto quinqz, in nihilo valet stipulatio. Et ad hunc tex. rñdet, intelligens qñ sequuta sit cõplacentia, nõ aliter, cũ §.cũ adijcit, vt in medio positus, ad sequentia, sicut ad pcedentia referri debeat, sm cõem opi. Nõ tñ allegat hanc glo. sed potius vt suam notã opi. ponit, q̃uis demũ cogitandũ relinquat. Et merito, qm hec glo. z ipsius solus est 9 hunc tex. in ratione decidendi in fi. vbi nõ se fundat in complacentia, sed ideo qr in maiori summa minor inest, q̃ rõ viget ẽt nulla psupposita complacentia. Preterea est contra tex. ibi non esse contractam stipulationem nisi in.x. Et ideo vt iura iuribus concordentur iuxta.c. cum expediat de elec. lib. vj. z.l.i.C. de inoffi. doti. Tenenda est tertia solu. quã dat Bar. q stipulatio ẽ inutilis, quia non valet in toto, vt ibi, z valet in eo in quo est concordia, vt hic, z sic tex. ille procedit respectu partis in qua non est concordia. Item respectu partis in qua concordant. Comprobat Soci. quia in.d.§.expssa ratio quare sit inutilis, videlicet propter diuersitatem inter interrogationem z responsionem, ergo quatenus.d.ratio diuersi 5 † tatis inest, eatenus stipulatio vitiatur. † Natura enĩz rationis ẽ generale dictum restringere z speciale ampliare.l.cũ pater.§.dulcissimis.ff.de lega.ij.z ibi Bar. z per Bal.l.conuenticulam .C.de epis. z cle. Adde bonum tex. z ibi Bar. in.l. regula. ver. pe.ff.de iur. z fac. igno. Sequitur ergo q in.d.§.in eo i quo ẽ concordia valet stipulatio, quia ratio hoc indicat, z sic confirmans supple, q non ob.reg.l.nam hoc iure.ff.de vulga. z pu. cũ cõcor. quia non habet locum vbi constat de intẽtione aliter disponentis, vt in ea.l.§.fi. ¶ In ea.in fi.opponit de.l.si.x. .ff.loca. z pro solu. remittit ad contrariũ, vbi soluit q ibi loquitur qñ si dispositio valeret in minori summa, ei qui maiorẽ sũ mam expressit abesset, loquitur enim ille tex. in contractu locationis, qui non est lucratiuus, hic autem tex. in stipulandõe simplici, que fit ex causa lucratiua, z ita tenet Bar. cum quo alij communiter transeunt. Sed pro intelligentia forma post Jas. pro 6 † babilem oppo. de.l. diez proferre.§.si plures.ff. de arbi. † Ubi potest esse damnum parti que forte plus q̃ sit minor summa expressa iuste consequi debet. Ad idem tex. in.c.i. de arbi. li. vj. Secundo cum eodem Jas. oppo. de.l. inter pares.§.i.ff. de re iudi. Ubi idem in iudicibus diuersis summis expressis, condẽnantibus soluit q cũ psumatur pro sententia.l. herẽnius.§.gaia.ff. de euic. sequitur q non est verisimile q aliquod pñdicium parti fuerit factum, sed q tantum vere eius intersit q̃tum est id in quo minor summa est. Aliter refert soluisse Saly. in.l. hac edictali.§.illud.C. de secũ.nup. Uz q.§.si plures. loquitur in arbitris de partium voluntate electis ad condemnandum vel absoluendum, z sic ab ipsis partibus habent licentiam z volũtatem vt possint aliquid de nouo etiam in preiudicium partiũ inducere. Inferens ex hoc aliud esse si duo vel tres essent electi ad estimandum, qr nõ deberet stari minori summe, quod ẽ no. Et ita ait ipsũ, dixit Bal. limitãs illũ tex. in.d.§.si plures vt se quẽs refert hic Soci. Adde tñ q 9 pmulũ rñsionẽ Saly. ad.d.

§.si plures facit quia idem est in iudicibus nõ hñtibus a partibus talẽ licẽtiã.d.l. inter partes.§.i. Addit preterea Soci. q alr 9triũ.d.l.si.x.soluit Bal. in.d.§.si plures, vz hunc tex. loqui qñ absolute sũma profertur, tũc.n. in maiori minor cõtinetur. Aliud si proferrẽ respectu alicuius corporis. vt.d.l.si. x. z hec vr bona solu. Dici tñ põt q sit potius declaratio solutiõis Bar. q̃ noua solu. Uoluit enim aliud dicere Bar. dũ dixit q hic loquitẽ in obligatiõe simplici, z ex cã lucratiua, dũ.n. dicit simplici intelligit nõ habito respectu ad aliud. ¶ Ultra duas oppo. formatas p glo. z solutas vt.ff. Tertiam format Bar. p tex.i §. proxi. z sol. vt p ipsũ. Jte.iiij. Pone q quis hec verba proferret, non habeo cẽtũ, nõ est dubiũ q ex eis nõ sequiẽ sensus hic nõ habeo.xx. Immo pposito añcedẽs.i. ea nõ hẽo cẽtũ. ẽt vno solo deficiẽte ex numero.c. ẽ vera vt si habeã.lxxxix. pbaẽ in.l. si is q ducẽta.§.verũ.ff. de reb. dub. vbi tex. q qñ significatio limitur ex vniuerso, si in parte est falsa, est falsa tota. Tu aũt subtilius aduertẽs, caue, qr licet Doc. cõiter allegẽt ad pbãdum q vno deficiente &c. vera. sit ista non habeo centũ prout. d. Bar. Tñ tex. ille nõ videtur probare, quin imo potius videtur pbare contrarium, q immo sit falsa. Nã presupponẽdo, vt presupponunt, q hec propositio nõ habeo centum sit vniuersalis, sequiẽ q cum falsa sit in parte, qr habeã.lxx. tota vniuersalis est falsa per tex. ibi. Unde non esset peccatum in spiritum sanctũ dicere nouiter, q tex. ille a Bar. z reliquis male allegatur. Ulterius q̃tenus psuponit Bar. hanc orationem nõ habeo.c. esse vniuersalẽ negatiuã, in negatiua aũt vniuersali probaẽ in.d.§. verũ. in ver. sicut ex contrario q existente falsitate in parte, tota falsa redditur. Sicut idem in vniuersali affirmatiua. Exẽplum est ibi i tex. Si ponamus filios alicuius partim puberes, partim impuberes decessisse, falsa est vniuersalis negatiua hec omnes ipuberes decessisse, q̃ equiualet huic nullũ ipuberẽ decessisse, qm facit falsam ipsam vniuersalem negatiuam pars falsa, quia aliqui pubes decesserint. Presuponit ergo clare z probat tex. q non obstante q pars impuberũ decesserit, z sic in parte sit vera negatiua oratio, tamẽ oĩo quia i parte est falsa (stãte q aliquis pubes decesserit) falsa redditur tota vniuersalis. Sic ergo in proposito esto q verum sit q habeã.lxx. vel plura, animo tñ quia aliquid reperitur deficere ad numerũ.c. vera est ista, nõ hẽo cẽtũ. Unde dici forte potest presupositum Bar. nõ esse veruz, q hec propositio nõ habeo cẽtũ sit vniuersalis negatiua. Immo est singularis, qm est subiectus terminus discretus iuxta Doc. Pau. Ueneti in nouissima summula dialetice in.vj. diuisiõe sub propositione. Attñ omnino dictum Bar. in se verum esse probatur aliter. Nam, vt docet idem Pau. illa ppoſi. est vera cuius propoſi. opposita est falsa. Sed ista habeo.c. supponendo i facto, q non habeã, est falsa, ergo necessario sequitur, q hec nõ habeo.c. est vera. Que omnia no. quia noua sunt z ad perfectionem intelligentie summe necessaria hic. Premissum contrariũ soluit Bar. q ideo non obstat, quia aliter fuit formata talis oratio. siue proposi. q̃ loquatur tex. hic. Nam loquitur qñ quis affirmatiue profert maiorem summam, quo casu, minor, continetur. In formato aũt cõtrario qñ negatiue, sed mox 9 hãc solu. oppo. ipse Bar. de.l. firmus.§.si cũ mihi decẽ.ff. de pac. vbi in mera negatiua loquẽs, vult tex. q in maiori sũma, minor cõtineaẽ. Nã si facio pcm̃ de nõ petẽdo.xx. ante qui solũ.x. dõbet 7 † valet pcm̃ i.x. † Uñ ad resolutionẽ hui9 materie distiguit post Pet. de bella per. faciẽs primo duo mẽbra pricipalia. Aut maior sũma pferẽ affirmatiue, aut negatiue. Primo casu cõtinetur minor vt hic aĩt nõ subdistiguẽdo. Sed vltra ipm̃ Bar. est subdistiguẽdũ, ex dcis in.ij.op. Aut ex cã lucratiua z cõtineẽ. Aut ex cã nõ lucratiua z nõ cõtineẽ.d.l.si decẽ. Secundo casu subdistiguit Bar. aut loquimur i iudicijs aut i extraiudicialibus. Si i iudicijs, i quib9 qs teneẽ reddeẽ certũ aduersariũ, z in maiori sũma inest minor.l.si qs cũ totũ.ff.õ excep. rei iudi. vbi si fuit infitiatũ nõ dõberi. obstat exceptio rei. in.§.si ille q petijt totũ velit postea peteẽ ptẽ, siue q̃titatis siue spẽi z sic oĩo illa in iudicio sñia negatiue plata. Uz pnũcio Titiũ nõ dõbeẽ cẽtũ, i maiori sũma siue toto 9tinet ptes. Rõ qr (vt ipse Bar.d.) dz reddere aduersariũ certũ. Nõ tñ nõ vr pbaẽ.d.l. cũ nõ loquaẽ i eiusmodi termi. qñ talis oĩo pferẽ a pte. Tñ sustinẽdo dcm̃ Bar. dicũt Moder. q eadẽ ẽ rõ i plata a iudice, cũ ẽt ipse certã locutionẽ in sñia pferre dõbeat.§.curaẽ. insti. de ac. Uel melius idcirco qr negatio eius z q̃ petebaẽ totũ ẽ necessariũ añcedẽs absolutorie, de qua ibi, qm si negãs simpliciter nõ cẽseretur negare

totas & quilibet eius partē, pari mō absolutoria nō haberet vires quo ad partes totius. q: nō fuisset lis ɔtestata in parte, & sic deesset hoc necessarium pambulum ad sententiā vt .C. de lit. contes. per to. est .n. clarum litis ɔtestationē fieri parte negāte. Si .n. confiteatur nō peruenitur ad sententiā nisi in casu vt p glo. ibi cū in confessum nulle sint partes iudicis, nisi in exequēdo. Si vero sit cōtumax sine latitet. Patet ergo q in .d.l. plu. ponitur necessario q negatio totius q ibi est antecedens necessariū, continet negationē cuiuslibet partis. Hoc modo subtiliter inductas ad propositū Bar. Quamuis alias multū fuerit laborarū in hac ciuitate nec reperta vera inductio. Potest etiaz ad id secūdū Cy. induci .l.i. C. de lite. cōtes. in fi. q cū totū peteretur totū fuit negatū, & sic a toto sequuta absolutio, q cōprehēdit et partes, quasi negatio ob quā sequitur dicta absolutio cōprehenderit et partes, & hec melior. ¶ Si vero sumus in extraiudicialibus. Et tūc aut maior sūma profertur p modū faciēde siue inducende ɔuētionis, & minor inest .l. si vnus .§. si cū tibi .ff. de pac. Rō est sm Imo. post antiquos ne alias cōuētio reddatur inutilis ɔ reg. .l. quoties .ff. eo. cū concor. ¶ Inferas vltra scribē. q tex. noster pcedit indistincte siue negatiue siue affirmatiue maior sūma exprimat. Sed poiā simplicis enūciationis siue conditionis, enūciationis .d. Bar. pp dictā ɔpositionē nō habeo certum. Cōditionis pp id qd hr. in .d.§. verū .ff. n. quis substituit sub hac cōditione, si nullus pubes decedet, vel iuxta verba tex. si oēs impuberes decedēt. In maiori sūma minor in esse nō intelliget, sic negatiue plata .d.§. verū, q: negata maiori nō intelligitur negata minor. Et sic ex his apparet sm Imo. post Pe. & Cy. q loqndo negatiue, in maiori sūma, ex ppriete sermonis nō inest minor. Nō solū videmus inesse in iudicijs, rōe de qua p Bar. Et in cōuētionib' incidis hac rōe q: alias actus cōuentionis redderet sere inanis petendo paulo minus. Vñ inferunt q pōt quis iurare se nō hre .xx. posito q habeat .xix. si extra iudiciū interroget. Tu aūt aduerte q: tex. in .d.§. verum .d. ver. sicut & ɔrio, p quē Doc. dicunt q proprie loquendo negatiue in maiori sūma minor nō inest, eque pbat q nō ɔtinetur qū affirmatiue. Dicit .n. q nō est vera ista oēs puberes decessisse, sicut nec ista oēs īpuberes decessisse, posito ɔut ibi in tex. q aliq puberes, aliq īpuberes decesserit. Et sic ɔ id qd firmatū fuit. Sm tex. q affirmatiue loquendo in maiori summa minor pprie inest, & ɔ Imo. & Doc. dicentes & cōcludētes, q affirmatiue ppe negatiue improprie. Credo aliter dici nō posse nisi q tex. ille loquitur ibi (vt in tex.) est adiectum signū vniuersale, q tunc nec negatiue, nec affirmatiue possit dici ppe q in maiori summa minor insit vt patet ibi in tex. Pari mō enī sunt false ista oēs puberes decesserunt, sicut ista oēs impuberes decesserunt, que ē vniuersalis negatiua, cū equiualeat huic nullus pubes decessit pp negationem postpositaz signo vniuersali iuxta .l. obligari .ff. de auto. tuto. Et tradita per Bar. & alios. in .d.§. vtruz, vbi late declaraui. Tex. iste & quod .ff. diximus p cedat, qū non est adiectum signum vniuersale. Et ad ɔprobationē facit tex. in .l. nō distinguemus .§. cū in plures .ff. de arbi. & tex. in .c.i.§. q si forte de cēsi. in .vi. Probant .n. q dictio vniuersalis, seu signum vniuersale omnis, debet verificari in omnibus nulla facta diminutione, vt per illos tex. .d. Areti .ff. §. ppi. Vbi commēdant Moder. Sed potes forte saluando Bar. & Doc. dicere q loquantur presupposita in facto veritate & existētia maioris summe affirmatiue pronunciate. Tunc. n. verissimuz est q vere & proprie, minor summa comprehenditur, vt si habeo .c. nulli dubiū q habeo quinquaginta, sed aliud est i negatiua, vt p ipsos, & ex se patet. ¶ Circa hanc doctri. Bar. ad pleniorē resolutionem vltra eum declarāda est hec materia, an & qñ & qualr in maiori sūma insit minor. Secundo an veruz sit dictum suum dū reprobat illam Pauc. (quā etiam calumniosam vocat) Aduocatorū respondentiū occasione partis nō existentis vere totam positionem negari posse. Et ad claram resolutionem puncti formemus (cum Moder. cōiter) regulam affir-

9 matiuā per hūc tex. Quod in maiori sūma minor inest. † Per quā regu. & hunc tex. .d. Alex. posse verificari quod ait Bal. singulāter in .l. falsus in .vij. col. C. de fur. vz q si reperitur duo instrumenta mandati sub eodem tempore & loco vnum tamē diuersum ab alio, nec probari potest quod prius & quod posteri' factum fuerit, standum est ei in quo minor authoritas seu balia continetur adducit .l. sempronius proculo .ff. de lega. .ij. pro quo faciunt dicta eiusdem Bal. in .l. scripture .C. de fide instru. & alijs locis adductis hic p Alex. in qua .l. scripture limitat no. ipse Bal. nisi ex diuersitate maioris & minoris summe resultaret incōpassibilitas cause finalis, tunc .n. neutri standum foret, exemplum ponit per .d.l. si .x. subdēs tex. .d.l. sempron' pcu. si habere locum in contractibus onerosis. Limitat preterea premissum Bal. dictum vbi diuersitas inter vnum instrumentum & aliud non est in qualitate mandati per .§. .ff. proxi. & dicenda in .iij. limi. Vult dicere, tunc neutri fidem adhibendaz per .d. .l. scripture. ¶ Dicit preterea Alex. hunc tex. facere ad .q. de qua per Bar. in .l. scire debemus .ff. eo. concludentis in ea q si petij .c. & probaui .l. debeo obtinere in .l. de qua tū ibi lat', vbi ēt per Bal. & An. quid e ɔrio si petij .l. & probaui solum de .l. an debeam in probatis obtinere, a conceptio est affirmatiua post glo. i. in .l.i. C. si aduer. rem. iudi. & Bar. eā glo. adducentē in .l. qui vas. in prin .ff. de fur. Quā primo amplia nō solū procedere in contractibus vt hic, verum & in vlti. volun. .l. quoties .§.i. alleg. in glo. Secundo ēt in iudicijs .d.l. si quis cū totum. Pro qua ampliatione accedat optime dictum Bar. in .l. qui vas. in prin .ff. de fur. post no. per glo. .l.i. C. si aduer. re. iudi. Tertio in sententijs (& hanc constat esse diuersam a precedenti) .l. inter pares .§.i .ff. de re iudi. Quarto in Laudis .d.l. diem pro-

10 ferre .§. si plures .ff. de arbi. & .d.c.i. † Nunc limitatur primo ex prima solutione tradita hic per glo. ad .§. preterea. Quā Doc. in se commendant, q̄uis quo ad illum tex. diuinatiuā dicāt, vt .ff. diximus, vz qū de voluntate disponentis seu disponentium constat esse minorē summā in maiori, in dispositione q geritur nō contineri. Per quā (vt retuli) Docto. limitant .d.§. si plures & .d.c.i. reprobata glo. ibi in fi. Secundo limi. vt per Bar. in secunda oppo. vbi sumus in causis non lucratiuis p .l. si .x. .ff. loca. Quod est differens ab eo quod ibi .d. glo. q si in maiori summa minor contineretur esset in damnū exprimentis maiorem, & idem esset in similibus cōtractibus, vt in emptione & venditione, & alijs ex causis non lucratiuis. Quā limi. declaremus egregie cū Bal. noue. vt .l. procedat vbi simul hec duo concurrant, q simus ex contractu ex causa non lucratiua, & q si minor summa in maiori contineretur in damnū exprimentis maiorē summā cederet, per eandē .l. si .x. in secunda parte vbi casus daturus. Tertio limita ex distinc. Bar. post antiquos vbi maior sūma negatiue profertur in extraiudicialibus, per modum enunciationis. Nō dicas denunciationis, prout erat in meis lec. & recitantes transit erronee prec. me. & Moder. Suspensiue vel ɔditionis, vt .d.§. verum. Nec huic limi. obstat si quis argumētetur, q si affirmatiue cōtinetur fortius & negatiue, cum efficacius dicatur negare negatio q affirmare affirmatio, vt ē glo. or. in .l. hoc genus .ff. de cōdi. & dēmō. Nā respōdet cū Pau. de ca. q illud solū procedit respectu temporis vel casuum, vt pz ibi. Nā conditio affirmatiua si nupserit intelligitur de prima vice tm, vt .l. hec ɔditio .eo. ti. Sed ɔditio negatiua si non nupserit Titio intelligitur non solum de primis nuptijs sed perpetuo, vt .d.l. hoc genus. Nos autem loquimur qū summa negatiue profert, quo casu alia est rō. Quod dictum Pau. est no. ad limi. .d. glo. Tu ēt ɔ hanc dstiam an negatiue vel affirmatiue maior sūma proferatur vidisti inducto .ff. in relatione dictorum p Bar. dum inductus fuit .§. verum. Quartoz limi. refert hic Alex. dedisse glo. in regu. plus semper. & in reg. cui licet de reg. iur. in .vi. qū sumus in obseruanda forma mandati, tunc .n. in maiori summa minor non inest. Quod etiam sentit glo. fi. in vnico tex. in .l. cum in testō .ff. de ver. signi. Addit ēt Alex. tex. in .c. cui de non sacerdotali .§. fi. de prebe. .l. vj. & .l. diligēter .ff. man. Ita limitat hic Alex. Cōtra quē (& hanc limita.) tenent Moder. Quoniam contrarium probat tex. cum glo. i. .l. si vltra .C. de fideius. & .l. rogatus & .d.l. diligēter .§. fi. .ff. māda. Et ad glo. in dictis regulis, cui licet & plus semper. respondetur q loquitur qū mādatū continet plus in qualitate. Ad .d.c. cui de non sacerdotali. q loquitur in materia odiosa, & sic restringenda sm Doc. ibi loquitur enim in litteris beneficialibus que sunt ambitiose, vt est tex. in .c. q̄uis eo. ti. & lib. Hec rū q in mā stricte interpretanda in maiori summa minor inest, vt in .l. iij. §. cato .ff. eo. Et aduertit hic Jas. Unde melius dicas q ratio ibi est expressa, ideo non potest esse ea, quam ponit Alex. Exprimit enī q ideo non valet ibi prouisio quia est alius casus & diuersus, q̄ si .d. q alia res est & in substantia diuersa prebenda minoris valoris, quecunqz sit q̄ prebenda valoris expressi, quecunqz sit, & sic recte intuenti, non est verum q ibi sit diuersitas in quantitate,

titate, sed in re sine substantia, Nam quantitas non est in dispositione principali, sed per modum demonstrationis, & hoc no. quia est subtile ad verum intellige. illius tex. Ad. l. diligenter facilis est responsio, quod satis observari dicunt mandati fines, vbi factum sit equipollens. l. si. §. si. eo. ti. vbi si processit mandatum, quod fideiubeam pro aliquo si tanquam mandator intercedam, videtur pro eo mandante fideiussisse, nec fines mandati egressus, ex quo etiam patet responsio ad glo. in. d. l. cum in testamento, & si aliter diceremus, sequeretur quod si tibi mandarem quod emeres rem pro centum, & tu pro minori emisses non valeret mandatum, in melius impletum, contra. d. l. diligenter § fi. Que in princi. non facit pro Alex. quia ibi minor summa erogata est circa aliam rem, verum est etiam quod si mandatum esset de vendendo certo precio, & minori summa venderetur, non esset servata forma, Sed hoc alia ratione, quia proferens maiorem summam esset indamno si minor contineretur in actu mandandi, ideo non continetur, vt. s. in secunda limita. Quinto limitatur per glo. in dictis regu. secundum eundem Alex. quando plus & minus est in qualitate non in quantitate, vt in. §. preceden. Tu caue quia hec non est limi. huius regu. sed illius generalioris, In eo quod est plus, continetur id quod est minus, vnde inepte ponit Alex. & contra. l. nam quod liquide. ff. de pe. lega. & no. i. l. i. J. de regu. iur. & ad glo. per ipsum alle. dic quod intentio glo. in. d. c. non est ea quam supponit ipse, Sed caute ponit per viam declarationis, non autem limitationis. Sexto limitatur in casu. l. grece. §. illud, cum glo. in ver. eiusmodo. J. de fideiusso. vbi fideiussor promittens maiorem summam quam debeat principalis non obligatur etiam in minori quam principalis debeat in qua obligari poterat, rationem ponunt ibi Doc. & declarando vltra Alex. ea est quia ratione indiuiduitatis vtile per inutile viciatur, vt ibi ait Bar. & J. proxi. §. dicemus. declara adhuc melius, quia pro forma inductum est a iure quod fideiussor in plus non possit se obligare quam principalis, ergo actus est indiuiduus, quia forma facit actum indiuiduum, licet illam gl. magis communiter Doc. sequantur. Bal. tamen in. l. si vltra. C. de fideiussor. ponderat ibi tex. contra ipsam secundum vnum modum intelligendi in glo. positum solui, tamen saluando glo. Salyc. quem Alexan. & Moder. sequuntur hic, quod casus sunt diuersi, quia in. d. l. mandatum, conceditur mutuum in. d. autem. §. est, quia debitor iam acceperat minorem summam, non ponunt tamen rationem diuersitatis, Unde dictum illius gl. licet communiter approba. est dubium & contra etiam facit. l. hactenus. §. si. ff. de constit. pecun. & l. rogatus. ff. manda. quibus non videtur sufficienter respondere Bart. i. d. §. illud. Septimo fallit in casu. c. i. in pri. de arbi. in. vi. vbi ex tribus arbitris vno in. x. vnus in. v. condemnauerunt, per quod. c. in proprio casu improbant Doc. glo. in. d. §. si plures contra illam. l. casum determinantem. Octauo fallit vbi esset expresse scienter distin-

11 cta prouisio de maiori † & minori vt. l. ex scd. §. item quero. ff. de vulga. & pupilla, que induci pot in argu. de tempore ad rem sine summam, per quem tex. ibi Bal. Ang. & Moder. dicunt (& Alex. & Moder. hic referentes sequuntur) quod si per statutum aliquis est iudex a centum libris. ff. talis non poterit cognoscere de causis. J. vi etiam summam, quia cum sit facta distinctio summarum in maiori

12 summa non inest minor. ¶ † Nono fallit in indiuiduis, vt in sententia continente vnum capitulum, Ratio est quia cum sit indiuiduus non potest pro parte valere, pro parte non, vt est tex. in. l. in hoc iudicio. ff. fam. her. Unde si iudex proferat sententiam in maiori summa quam possit ex sua iurisditione, non valet etiam in summa in qua iudicare potuisset. Nam cum sententia sit quid indiuiduum, non potest pro parte valere, pro parte non, glo. est ordi. & communiter approbata. l. si. ff. de iurisdi. om. iudi. Uerum est tamen quod gl. est contraria in. l. ij. C. de re iudi. Ubi etiam tangit Bar. de quo latius per Mode. in. d. l. si. & Prece. me. hic, & sic ex his constat id quod sentit Bart. hic (& dictum fuit. s.) quod in sententia in maiori summa minor inest, non procedere in premissis ter. vbi. s. ex defectu iurisditionis non posset in maiori valere vt etiam plenius. d. Prece. meus. Decimo limitatur in dicto teste, in quo in maiori summa minor non continetur ad effectum probationis, de qua tamen qualiter procedat dicemus. J. latius.

13 † Quo ad secundum principale, an recte loquatur Bar. dum antea probatam practicam aduocatorum & Specu. reprobat. Aduertendum in primis quod non solum in loco adducto per Bar. id firmat Specu. verum etiam expressius in ti. de posi. §. quinto versic. in. ij. vero exemplo & in ti. de lit. contesta. §. i. circa formam libelli. Quam opi. licet etiam glo. in. c. ij. de confes. lib. vi. & in. c. presentium. in ver. sigillatim. de testi. eo. ti. Eandem etiam vt refert hic Alex. licet Jaco. butri. quem refert nec improbat ibi Bal. in. ij. col. in. l. i. C. de lit. contesta. & refert idem Bal. in. l. ij. §. quod obseruari. C. de iuramen. calum. Ubi tamen expresse nihil firmat, & l. ea que. i. q. C. de condi. indebi. & in. d. l. ex scd. §. item quero. ff. de vulga. & pup. Que omnia Alex. dicere hic Roma. dicunt Moder. in mea tamen lec. nihil dicit. Horum tamen authoritatibus reiectis. opi. Bar. sequuntur hic Jmo. Pau. Alex. Are. & demum omnes communiter tam legiste hic quam canoniste in locis late congestis hic per Alexan. Saluant tamen contrariam opi. solum vbi positio contineret aliquid falsum in qualitate & non in quantitate prout etiam dicit expresse ipsemet Bar. hic prope fi. & in. d. §. vtrum. Pro qua communi opi. adducit hic Are. text. in. d. l. de etate. §. si interrogatus. ff. de interroga. ac. Ubi si quis est interrogatus an sit heres insolidum & respondet se esse heredem pro parte nullam penam patitur si pro dimidia heres erat, nam iuris interpretatione non videtur dixisse falsum, cum partis appositione dimidia in dubio significetur, prout etiam. d. ibi gl. probat ergo a contrario quod si non esset heres in dimidia falsum dixisset, ergo etiam de parte videtur interrogatus, also non diceret falsum, ex quo tunc falsum respondere videtur, quando non vere de eo de quo interrogatio precessit. Cui concl. sentie non ob. secundum eundem Areti. tex. in. l. non alienum eo. ti. Ubi videtur requiretur quod ad hoc vt quis teneatur respondere de toto & de parte quod de vtroque interrogetur. Nam saluando respondet illa verba quod fiat interrogatio pro parte sonant, in consilium, sicut etiam in. d. l. si pupillus. secundum glo. ibi, que solutatis conuenire videtur illi tex. verbis ex quo. d. non alienum &c. quasi dicat non est a iure alienum siue improbatum, si quis velit ita interrogare. Quam etiam opi. (licet dicat posse respondere ad tria funda. Bar.) non tamen bene quo ad. l. si quis cum totum inductam vt. s. Comprobat Jas. per tex. ab aliis non allega. & optimum, in. l. qui seruum. §. si. ff.

14 de interroga. ac. † Ubi precise. d. quod interrogatus de toto fundo, an eum possideat, cogi debet respondere de quota, & qualibet parte etiam minima, alias vt contumax puniri debet iux. l. de etate. §. qui tacuit. eo. ti. & fortius etiam probat ponderando rationem assignatam ibi

15 debet vt in ea parte que non defenditur actor in pos. mittatur. † Roboratur etiam dicta conclu. quia positiones ad hoc fiunt, & a iure introducte sunt vt pars ab onere probandi releuetur, vt ait glo. & ibi per Scribentes in. l. ij. §. quod obseruari. C. de iura. calum. Adde gl. in. c. i. de confes. lib. vi. Sequitur ergo quod interrogatus non solum de toto verum & de parte respondere debet, ad hoc vt ponens ab onere probandi releuetur, Ad quod dicit no. Bar. in. d. l. si pupillus in fi. Patet, ergo veriorem esse opi. Bar. ¶ Ad euitandum tamen opi. Specu. & sequacium inoleuit prac. quam cauti aduocati obseruant, vt dicunt hic Ang. Pau. & Cu. quia quando faciunt positionem de certa quantitate, puta pono quod debet centum ex tali causa, addunt & si non credit de tanta quantitate interrogetur, & respondeat de quanto credit, tunc. n. negans simpliciter totum non potest excusationem pretendere, & non est dubium aliquod quod tali facte interrogationi cogitur distincte respondere interrogatus. d. l. non est alienum, & si non respondeat distin-

16 cte, sed simpliciter totum, negare censetur negatiue respondens. ¶ † Jnquantum etiam Bar. in hac reprobatione incidenter dicit, quod creditor petendo totum constituit debitorem partis in mora in illa parte sibi vere debita, per. d. l. qui solidum, in prin. Addunt Jmo. Roma. & Alex. quod aliter & melius loquutus est ipse Bar. in ea. l. dum per illum tex. dixit, quod non ex simplici petitione totius debitor partis in mora constituitur, Sed ita demum, si expresse, qui totum petierat offerat se paratum recipere partem per tex. ibi. Si vero id non offerat. s. se paratum recipere partem, quam fassus est se debere interrogatus super toto prout fateri debere. ff. concludimus tunc non esse constitutus in mora in parte vere debita. l. in fideicommissis, in prin. ff. de vsur. de quo tex. ibi oppo. Bar. & subdit rationem esse, quia si petis totum, licet tenear respondere de parte, non teneor tamen tibi offerre partem, quia non est verisimile, quod tu velis acceptare partem, cum solutio particularis incommoda sit recipere debenti. l. tutor. §. lucius. ff. de vsur. & ideo debes ad ostendendum animum tuum expresse dicere quod paratus es partem recipere, ad hoc vt in mora constituar

17 in parte. † Et ibi no. infert Bart. quod si tu petis plus debito, super toto iustam litigandi causam habeo, nisi dicas te paratum recipere partem que non est in controuersia, & ideo te non declarante, non debeo in expensis litis (propter iustam hanc litigandi causam) condemnari. Contra id tamen quod ibi. d. Bar. videtur tex. in. l. si seruus. §. boue. ff. de edil. far. videtur. n. ibi probari quod qui totum petis, partem tibi vere debitam offerre debeam, quod ibi declarando tex. firmat glo. in versic. offerente, ergo absque eo quod creditor dicat se paratum recipere partem, debitor in mora est constitutus, nam alias non esset opus illo oblatione, soluit Pau. in. d. §. boue, cum quo hic Alex. quod illo de oblatione ibi requiritur, si reus ab obseruatione iudicii absolui velit, sed si non velit, siue non curet absolui, talis oblatio non requiritur, Sed si vult creditor quod debitor in mora constituetur, debet

se offerre paratū recipere partem. ⁊ ita procedat.d.l. qui solidū ⁊ quod ibi per Bar. ¶ Aliter tñ intelligit.d.§. bone ipsemet Pau.in.d.l.qui solidum.vз q ibi debitor obtulit se paratū recipere partem vere debitam, hoc est bouem deducto p̃cio corij nō debiti, quem intellec. vt diuinatiuum, ⁊ violatiuum iur. improbat hic Alex. ¶ Abb.aūt in.c.i.de plus peti.faciens mentionem de dicta ꝯrietate Bar.d.Bar.in.l.qui solidum loq qñ actor totum petijt, reus nō simpliciter totum negat, sed partem confitet, Et quo ad aliam partem exceptionem opponit, Quo casu ad hoc vt debitor in mora illius partis debiti ac cōfesse cōstituat opus est q creditor se partem recipere paratum offerat.d.l.qui solidum. Hic autem Bar.loquit qñ actor simplr plus debito p.eit, ⁊ reus simplr negat se debere.qr constituit in mora pro ea parte cuius vere est debitor, cum etiam ipsam partem debitaз negare intelligat, vt.d.l.si quis cū totū, pro quo Abb.dcō an hic Alex.facere tex.in.fin.d.§.bone, vbi debitor partis a quo totum petit, dз partē debitam offerre ad hoc vt purget morā in quā pp negationē totius incidit. Cui cōcordā.Abb.adherere vr ipse Alex. Refert tñ Saly.in.l.mora.ff.de vsur.tenentem indistincte tam Bar.in.d.l.qui solidum. Que Bar.opi.ē magis cōis sm ipsum Alex.quam tñ refert limitare Pau.i.l.diuus.ff.ad.l.fal. Nisi post cōfessionē partis debite creditor offerret se paratum recipere. Tunc.n.constitueret reus in mora, nisi partē debitam offerret vt probat tex.in.d.l.quis solidus, ⁊ ibi Bar.in.d.l.in fideicō. ⁊ demum ea est sñia Abba. ⁊ Moder.cōiter, ⁊ est pura veritas, Nec aliud recte intuentibus.d.Bar.vnde possumus dicere, q sit potius declaratio q̃ ꝯcordia ⁊ pro declaratione ponit Abb.in.d.c.i. Pro qua declaratione facit optime rō. Nam vt.d.ēt Prece.me.qñ simplr negat id quod petit non cadit, q agens offerat se paratum partem recipere ex quo nullam partē reus cōfessus fuerit dcā aūt oblatio bene conuenit, qñ cōuentus partē confessus sit, Adde tñ q dcā cōclo.est intelligenda, vbi agens habebat iustā cām petendi totum, prout in.d.l.qui solidum, alias per simplicē negationeз totius nō cōstituit in mora debitor partis, nec pro illa parte est condēnandus in expensis, imo ipse temere plus debito, absq iusta cā petens vt.d.c.i.de plus peti.vt expresse ait Lāfran.in.c.quoniā ꝯ de proba.in penul.car. ⁊ sequit hic Prec.me.dicēs in tali casu saluari posse reprobatam hic per Bart.prac.Spec. Quod Lamfra.dcm̃ est ad intelligentiaз huius mãe optimū. Nec dicat quis id aū dixisse Bar.in.d.l.qui solidū i fi. ⁊ Pau.

18 in.d.l.diuus. Nam loquunt in offerente, nō i negāte. † ¶ In hac mā fac breuē cōclusionē, q lз verum sit, prout cōcludūt doc. ⁊ ff.retuli, q ille a quo totum petit teneat rñdere de parte ⁊ ideo si simplr neget cōstituat in mora in parte, vt hic p Bar. tñ nō tenet offerre illā partē quam tenet confiteri, ⁊ sic lз non offerat, non cōstituit in mora, qr non est verisimile q petēs totum velit recipere partē, vt per Bar.in.d.l.qui solidum, nisi g totum petijt offerat se paratum recipere partem. ¶ Item non constituit in mora debitor partis a quo sine iusta cā totum petit.d.c i.de plus peti. ¶ Aliā preterea viā mām hanc declarat Bal.nouel.faciens pro resolutione triplicem considerationem habito respectu ad triplicem effectum, qui sequi potest ex nega

19 tione positionis, lз Socin.referat eam duplicē, ⁊ sequat, † Primo an negans simplr totum videat negare quālibet partē quo ad effectum vt cōstituat in mora debitor talis negans, ⁊ quo ad hunc effectū indistincte concludit excusari debitorem probat, qr mora magis punit pp non solonem, q̃ pp illam verbalē negationem, Unde sequit, q ex quo est verisimile, q petens totum tanquam sibi debitum, nō velit recipere partem pp incommoditatem, quā affert particularis solo.d.§.lucius, ⁊ habet in.l.qō ce.ff.si cer.pe. Ideo excusat ille g partē debebat, si eaз nō obtulit, ⁊.d.probari in.d.l.in fideicō.in prin.ff.de vsur. ⁊ facere quasi in tex.d.l.qui solidum, ⁊ hoc nisi actor dicat se paratuз recipere partem, vt ibi.d.tex. ⁊ ita loquit ibi Bar. ⁊ hic Imol. Hec ait Bal.nouel.circa hoc primū quamuis Precep.me.aliter referat ⁊ presupponat ꝯrium dicere, ⁊ id reprobet, ⁊ demum nō eз aliud, q̃ ipse Bal.qr nō ita loquit, prout ipse forte habuit, Aduerte tñ tu, qr hoc dcm̃ Bal.no.est d directo ꝯ Bar.hic volentem, q negans simplr totū, constituat in mora respectu partis debite, qō approbāt doc.cōiter, vt ex dictis.Abb.ff.relata pз verum est tñ, q si cōfiteat partem debitam, non cōstituit i mora, lз nō offerat eam, Non est ergo totum hoc dcm̃. Satis eniз videt nolle soluere partē debitam, si eam negat, dum simplr totum negat, Procedit tñ hoc dcm̃ in confitēte, lз non offerente ⁊ ita facit premissa rō. Posset ēt procedere in petitione extra iudicium fcā q per ipsam nō cōstituat in mora, qr extra iudiciuз negans simplr totum, non vr negare quālibet parteз totius vt

20 per Bar.hic, ⁊ Imo.vt.ff. † Secundo pōt dubitari quo ad condemnationē expensarū, ⁊ in eo cōcludit, q ex quo ꝯuentus pricipalr punit pp ipsam negationē sic temere fcām, magis q̃ pp nō solonem, Ideo nō excusat, qñ grauauit actorem onere pbādi ac litigādi ēt super illa parte debita, Nam si confessus fuisset partem vere debitam actor forte vlterius non litigasset, ⁊ q̃uis Jo.de imo.idē in hoc casu dicat qō in.ff.proximo qñ excusat a mora, attñ ipse Bal.nouel.arbitrat eum male loqui. Nam cū ille qui petit totū videat ēt petere partem.d.l.si quis cum totuз ⁊ vlterius probat, qr in parte sola pōt sequi cōdemnatio, ⁊ dicit sñia cōformis libello, dūmodo in alia parte fiat absolutio, vt hr.l.i.C.si aduer.rem iudi.per glo. ⁊ doc. Ideo. Reus rñdens negando simplr totū vr negare ēt partē, vt rñsio cōueniat interrogationi, iux.l.si defensor.§.qui interrogatus.ff.de interrog.ac. Cum ergo partem iuste debitam iniuste negare dicat, sequit q respectu illius partis in expēsis condēnari dз, ⁊ hanc.d.fuisse intentionem Innoc.in.c.finē litibus de do. ⁊ contu. ⁊ ita ēt loquit Bar.hic reprobantem prac.aduoca. Nec ob.qō ait Bar.i.d.l.qui solidum, Nam non loquit in negāte totū q habeat iustā cām litigandi super toto, Sed loquit in non offerente partem debitam, per ipsum confessatam q hз iustam cām litigandi super toto, petitore non dicente se paratum recipere partem, Cōgruum tñ subdit Bal.nouel.esse q actor ēt respectu partis indebite in expensis cōdemnet, vt ēt.d.Imo.in.d.c.cum vterq sit victus ⁊ victor diuersis respectibus. ¶ Qualr autē tunc fiat expensarum taxatio hr ibidem per Anto.de bu. ⁊ alios. ⁊ p bar to.in.l.si legatario.§.i.ff.de fideicō.lib. Adde tu ⁊ p Mathe.in.iij.no. ⁊ Moder.in.l.properandū.§.sinautē alterutra.C.de iudi. Hanc tñ conclu.intelligas qñ petens totum habeat iustam cām petendi totum, q tunc negans simplr totum videt negare quālibet eius partem, ad effectum, vt debeat condēnari in expensis quo ad partem vere debitam, vt est in.d.l. qui solidum. Secus si nō habebat iustam cām petendi totum tunc.n.vt temere plus debito petens in expensis totalr esset condēnandus, vt.d.l.i.C.de plus peti. ⁊ per Lamfra.d.c.quoniā cōtra.

21 ¶ † Tertio potest dubitari, quo ad incurrendam penā periurij, ⁊ tunc dicit posse forte saluari opi.Specu. ⁊ aduocatoruз, vt tunc excuset a tali pena periurij, negans simplr totuз, quicquid hic.d.Bar. ⁊ in.d.l.si quis cum totum.quod ēt tenere ait hic Raph.cu. Quoniam in penis mitior interpretatio fieri dз.c.i penis.de reg.iur.in.vj.cum simi.vt sic interpretando saluetur negatiue iurans a pena periurij, vt videat negasse totum, prout totum. Adducit simile in testibus ad euitandā penam periurij ⁊ falsitatis, vt per Bar. ⁊ Scribentes.l.ij.§.creditum.ff.si certū peta. ⁊ per Cano.in.c.cum tu filij.de testi. Fatet tñ, q in foro conscientie, talis negans non excusaret si sciret se debere partē. Nam in penis aiam affligentibus, non mitior, sed durior interpretatio recipi solet.c.penul.de sen.excom.c.ij.de presby.non bap. ⁊ ex predictis subdit cautū debere esse aduocatum vt non semper doceat clientulum negare solent.n.facile aduocati suadere negationē dicētes si confiteberis, perdes cām. Nec dicunt prout deberent, si negabis perdes aiam.vt.d.glo.c.i.de cōfess.lib.vi. Tu diligenter aduerte, qr ꝯ dcām conclusio.facit tex.intellec.vt per glo.in.d.l.pupillus.in fi.ff.de verbo.significa. ⁊ ibi expresse Bar. ⁊ ideo ex intentione predcōrum doc.habes q verior est intelligentia ad illuз tex.iux.simplicia verba ipsius, gequid dicat glo. ⁊ premissa sunt que.d.Bal.nouel.que circa secūdum ⁊ tertiū articu.refert ⁊ sequit Soci.ex quibus fidelr relatis pз non iure Prece.me.reprehendere eundem, ⁊ cōsidera vltio q ex premissis habes, in tribus casibus saluari opi.Specula. ⁊ aduocatorum, Primus qñ inter plus ⁊ minus est diuersitas in qualitate, vt per Bar.hic.secūdus qñ quis absq iusta cā totuз peteret per.d.c.i.d plus peti. ⁊ Lamfra.vbi.ff. Tertius quo ad penam periurij nō incurrendam in foro fori sm Cumen. ⁊ Bal.nouel.lз Bar.teneat ꝯrium. ¶ Querunt Imol. Roma.Alex. ⁊ Moder. An regu.huius tex.locum habeat in dcis te-

22 stiuз, † q maior summa minorem contineat exemplum peto decem ex mutuo ⁊ per vnuз testem probo de decē per aliū d qnqз an dicat probasse per duos testes de quinqз. Et concludunt, q non, Quod etiam lз Joan.And.i.d.c.i.de arbi.lib.vi.i nouel. ⁊ Archi.

et Archi.in.c.nihilominus.iij.q.ix. Imo.l.inter pares.ff.de re iudi. Bal.in.d.l.ex fcō. Item quero et alij de quibus hic p ipos fundamentū aūt quo mouent, est q diuersitas summarū indu. cit p̄sumptionē diuersitatis actuū, et sic cōsequēter resultat singu laritas testiū, circa diuersos actus deponētiū. Ad qd Alex.alle. gat bonū tex.in.l.quinquaginta.ff.de proba.et.l.cum centū, ff3 intelle. Jaco.de are.et Bar.ff.de adimē.lega. Et vltra ips3 adde no.in.l.triticū.ff.eo.et ibi Bar.cum ergo ea sit rō, qua mouent infert ſm ipsum Alex.a rōne cessante, q si constaret testes non de diuerso actu, sed de codē deponere, vt de eadē numeratione, probarent de minori summa. Ad quod cōprobandū addit, q cum validū sit argu.de instrumētis ad testes.l.in exercēdis.C. de fide instru.c.cum Jo.beremita, de fide instrumē.lex probās de instrumētis concludit ēt in testibus. Constat aūt, q si sunt duo instrumenta de eodē eodēq tēpore confecta, in vno tamē maior summa, q̄ in alio continet, q ambo in minori cōcorda re intelligunt.l.sempronius proculo.ff.de legat.ij.et per Bald. declarantem.l.Imperator.ff.de statu homi. Confert ēt vltra ipsum Alex.dcm̄ Bal.in.l.falsus.C.de fur.de quo.ff.idez ergo in testibus, qz certum est q diuersitas vel repugnantia in instru mentis sicut in testibus fidem adimit.l.scripture.C.de fide in strumē. Unde ex his se ad hanc distin.refert Alex. Quod aūt ex diuersitate summarū resultat singularitas testium et non pro bant ēt de minori summa.c.l3 cām de proba. Aut non, et tunc vr q de minori summa probent.d.l.sempronius, inductūm, vt ff. Sed aduertendum est antequam vlterius procedamus, qz contra hanc illationem quam facit Alexan.pluribus instat pre cep.me. Dicens in primis, q quamuis verum sit cessare singu laritatem qñ constat testes de eadem numeratiōe deponere, tñ non aduertit Alex.q tunc aliud, quod deterius est insurgit, vz diuersitas et varietas. Sunt.n.varij et diuersi, ergo debēt repel li.l.qui falsa vel varia.ff.de testib.c.in nr̄a p̄ntia eo.ti. Qua ra tione vltra illam adductā per Alex.moti sunt Doc.ad conclu dendum q testes non probent, Dicunt.n.vt hic Imo.post Jo an.And.q ēt si de eodē actu numerationis consteret non pro barent, Ad simile de instrumētis rñdet, q diuersi sunt casus, ac diuersam rōnem habentes, Primo qz in duobus instrumētis de eodem insurgit presumptio erroris in eo, in quo maior sum ma continet, pp aliud, in quo minor continet. Quod in testib' cessat cum non sit rō quare vnū magis q̄ alium errasse presuma tur. Item instrm̄ quodlibet est sufficiens per se ad probandum non aūt vnus testis. Item pōt cōstare q nō ex errore aliquis ex testibus testificatus fuerit. Sic in duabus scripturis de eodem confectis est manifesta rō presumendi, q in vna erratū fuerit, et sic in termi.d.l.sempronius procu.et dcām per Bal.in.d.l. Imperator. Facit insuper dcm̄ Bal.in.d.l.scripture.C.de pro batio.dicentis.d.l.sempronius nō procedere vbi l maiori sum ma resultat incōpatibilitas respectu cāe finalis, qz tunc neutri statur, et ponit exēplum in casu.d.l.si.x.ff.loca. Sed in testibus resultat talis incōpatibilitas respectu cāe finalis sum'.n.in exē. plo per Doc.posito in 3ctu matri, et sic ex cā non lucratiua. ad dit insuper, q ipsemet Alex.in.d.l.inter pares simplr̄ l3 testes non probare. Nec distinguit vt hic, qñ testes deponūt de diuer sis summis, q̄uis faciat eandē distinctionē in dcis testiū genera liter. Que distin.potest verificari, et exēplificari (in eo casu, quo testes non essent singulares, nec varij, de diuersis summis, siue quantitatibus deponentes) qñ deponerent de valore, et estima tione rei ad effectum rescindendi venditionē, iux.l.ij.C.de re scin.vendi.et ibi per Mode.et per Areti.in.d.l.ex fcō.§. item quero. Tu aūt aduerte, qz l3 Prece.me.fateat assumptū Alex. tñ, mihi vr non esse verū, qz l mo oino, l3 probaret ē eodē actu numerationis loqui nō tollit singularitas testium, nam oino re manet, q nō sunt cōtestes in substātia fci de probādo principa liter agit, et opus est fateri, q vnus eorū nō deponit verū et sic non est fide dignus in aliquo, l3 non appareat quis ipsorum sit falsum deponens, et sic notorie in principali fcō sunt singulares et 3ñr nō probant.l.iurisiurādi.C.de testi. Aliud est in instrumē tis quorum vnūquodq per se plene probat. Et iō eadem rōne inferas, q si duo testes probarēt de viginti duo de decē et con. staret de eadem actu numerationis loqui probarent de.x.arg.

23 d.l.sempronius, qñ esset ex cā lucratiua. ¶ †Addendū prete rea q dcā cōclusio q in dcis testiū in maiori summa, minor nō inest, pcedit vbi ex duobus, vnus ab alio discrepet, sed si ex plu ribus testibus aliqui concordent de maiori summa, vnus de mi nori deponat, puta duo de.xx.vnus de.x.tunc probarent in ma iori, vt concludit glo.in.d.l.diem proferre.§.si plures.ff.de ar. bi. q̄uis alr̄ teneat in arbitrio, et male, vt.ff.dcm̄ ē. ¶ Illud ta men, qd.d.illa gl.cōiter approbata, limitat nō pcedere in vlt. volun. Nam si in testō sex pbarēt de maiori, vnus solus dice ret de minori, illi sex nō probarent. Rō est in prōptu, qm̄ ille, qui de minori deponit, cōuincit nō sciuisse tenorē totius testi, et sic non est legitimus testis et 3ñr vno deficiente ad reqsitū nu merū testiū, testm̄ inualidū remanet. Ita no.d.hic Are.asserēs

24 fuisse singularē decisio. Bal.l.cū antiqtas.C.de test. ¶ †Ad dit preterea Alex.(stans in suo arg.a rōne cessante) q ēt infert q qñ agit de pbanda possessiōe certi tpis, Puta, qz quis velit ad effectū prescriptionis probare se possedisse.x.an.et vnus te stis deponat de possessiōe.xx.anno.inceptorū, certo tpe, alius d possessione.x.inceptoz, siue finitorū eodē tpe, vr probata poss. x.anno.p duos testes cum.n.in idēptitate tpis cōcordent, ac ēt possessionis respectu minoris q̄titatis tpis, sufficienter probāt, Ita ēt (ait ipm̄) ex hic Imo.cū quo ēt Are. Declarās expressius q ad hoc vt pbatio 3cludat opus est q vnus se referat ad tem pus alterius, Nam si vnus simplr̄ deponeret de possessione.xx. ann, alius de possessiōe.x.an.nō esset concludens pbatio sed ob scura, qz posset intelligi de.x.an.aū illos.xx.vel post, prout etiā declarat no.Bar.l.celsus.ff.de vsuca.et Bal.l.indictis.C.de rei vendi.et hanc cōclu.Imo.Alex.et Are.tenuerūt alibi plures de qbus hic p Alex.et Are.presertim Bal.l.i.pe.col.C.de teste et

25 in.d.§.itē quero. Ubi ēt An. ¶ †Addit preterea Alex.q tex. iste facit ad dubiū de quo p gl.l.ij.C.de re iudi. An vz sñia iu dicis lata in maiori summa, q̄ esset summa petita, valeat in mi nori petita, et l3 nō determinet, tñ vt.ff.diximus, cōis cōclu.est 3 illā glo.q in nullo valeat, vt p gl.3riā approbatā cōiter in.l.fi. ff.de iurif.om.iudi.et Bar.d.l.ij.et hic Prece.me.in.vi.colū.

26 ¶ †Ultimo post Imo.format pulcherrimā.q.Alex.pone in terrogo te pmittis mihi decē aut.xv.tu rñdis pmitto.xv. An stiplo valeat, et in quā summā, et.d.Imo.sibi videri q in solis. x.valeat, ea rōne, qz si fuisset rñsum formalr̄, prout interrogatio precesserat, certū est q nō valeret stiplo nisi in.x.l.si ita stipula tus fuero.x.aut.v.ff.eo. Adō.l.si ita stipulat' fuero.x.aut.xv.eo. ti.q̄ eodē mō si valeat l pluri fcā exp̄ssiōe maiori sūme q̄ sit sum me q̄ fuisset 3prehēsa l simplici rñsiōe, et declarādo noluit aliud dicere Imo.in hac rōne, nisi q cū p simplicē rñsionē pmittat omne id qd in interrogatione cōprehensum fuerat.§. preterea insti.de inuti.stipu.sequit, q cum sequuta simplici rñsione non valuisset nisi in.x.q quinq sunt addita in dcā fcā pmissione de xv.l3.n.fuerint disiunctiue cōprehensa in interrogatione, Ta men solū vr facta interrogatio de minori summa, Naz cū l sum mis nō cadat affectio regulr̄.l.nūmis.ff.de in lit.iurā.nō cadit cōsideratio, q quis potius velit dare maiorē summā, q̄ minorē vt p glo.et Doc.in.l.inter stipulantē.§.si stipulātē.ff.eo.et clare per Bar.in.l.si duo.ff.eo. Hanc cōclusionē sequit, et firmat Ale xan.limitās tñ mirabilr̄ nisi stipulator sibi electionē reseruaue rit, vt si dixerit sic pmittis mihi.x.aut.xv.prout voluero, et pro mittens dixerit pmitto.xv.simplr̄. Tunc.d.Alex.stiplonē esse totalr̄ nullam. Probat sic, l3 sit verus, q qñ stiplo alternatiua summarū fit simplr̄, nō data expresse electione sit vna, vel tā me lius sit vnā rez 3tinēs et valeat in minori, vt.d.l.si ita stipulatus fue. Tñ aliud est vbi stipulat alternatiue duas summas electio ne sibi seruata, nam tunc non est vnā rē cōtinēs stiplo sed ē du plex, et cōcludit no.Bar.l.si duo rei.ff.eo.arg.l.plane.§.pen.ff. de lega.i.la.i. Addunt aliqui no.p Bar.l.si ita relictū.§.fin.ff. de lega.ij. In quibus ait Bar.q qñ alternatiua cadit inter sum mas si electio est debitoris (qd est si nō fuit expresse data credi tori.l.plerūq in si.ff.de iur.dot.) tunc vna solū summa est l ob ligatione.d.l.si ita stipulatus fuero.x.aut.v.et.d.l.si ita stipula tus fue.x.aut.xv.ff.eo. Si vero electio sit expresse creditori serua ta, vtraq summa est in obligatione.arg.d.l.plane.§.petu.vbi l3 aūs in relicto alternatiuo electio sit hedis, qñ exequutiua ver ba non essent relata ad legatariū, Tamen qñ testator ad ipsum verba exequutiua direxit, vti si dixit illud aut illud habeto, ip sius est electio, Secus si dixit heres illud aut illud dato, vt dcla rat ēt glo.ordi.in.l.lucio.ff.de lega.ij. Ratio aūt est quare vbi stipulator non seruauit electionē sibi, vnam summam.i.minor dūtaxat, sit l obligatiōe vbi vero seruauit sibi electionē, vtraq ea est ſm ipsum Bar. Qm̄ pro casu presumit de minore actus cum iuris presumptione in summis non cadat affectio, Quan

do autem electio referuatur non cadit dicta presumptio. Nam lex nõ psumit q creditor minorẽ summã sit electurus, sicut quã do electio est debitoris p minore, qm magis de facili quis remittit, q det, stante igit hoc q electiõe seruata creditori vtraqz summa sit in stipulatione arguit Alex. q tunc idem est dz in alternatiua summarũ, qd appet per casum. l. decisum i alternatiua specierum, vt dr p Bar. j. §. proxi. & vltra ipsum Alexã. est tex. in. l. inter stipulantẽ. §. si stipulante. j. eo. & diximus. s. §. proxi. i glo. eadem et rõne qm alternatiua est summarũ electione stipulatori seruare, cum vt dcm est, eo casu sint purificata. Addit d Cla. q hãc Alex. limi. ponit Bar. j. §. proxi. Adde preterea q dictã Imo. cõclu. firmat et Pau. in. d. §. si stipulante, Cui nõ ob. si dicatur, q imo valet stipulatio. in. pr. qm ibi loquunt presumptiue, q minor summa in alternatiua cõprehensa censeat. d. §. si stipulante. Et ex hoc dicant i minori summa cõsistere stipulationẽ. Nõ tñ abnegãt q si maior summa pmittat stipulatio non valeat. Nã rñdet q imo iura faciũt eiusmodi psũptionẽ et ex parte interrogãtis q de minori dũtaxat interoget, vñ licet sequat pmissio de maiori summa nõ tñ cõstat q i ea pcesserit interogõ, stante dcã presumptione. Et ita sentit Bar. i. d. l. si duo. Nec alia fuit intentio Imo. allegantis glo. in. d. §. si stipulante. Ubi glo. tertio loco ita intelligit illam tex. in versi. qt semper in summis &c. Adde Ultimo circa limi. Alex. q eadẽ rõne dici põt sm prec. me. qñ essemus in casu quo, in summis caderet affectio. Naz tunc etiã sequuta rñsione de vna, inutilis eet stipulatio, qm tunc et vtraqz est in oblione vt p Bar. d. l. si duo. & d. l. si ita relictũ.

ℭ Summarium. L. stipulationum.

1. Stipulatio in dando & faciendo an faciat diuersam speciem.
2. Datio quasi sub facto continetur.
3. Mixtum quasi contineat sub simplicibus & nu. 5.
4. Mixtaz ex proprietate sermonis non continetur sub simplicibus & quid i in casibus odiosis.
6. Legitimandi spurios, ac legitimandi incestuosos potestas, an comphendat spurios simul & incestuosos.
7. Legitimandi spurios, item incestuosos potestatem habẽs post mortem pris an possit lãimare spurios & incestuosos simul.
8. Adulterio cum incestu cõmisso vnũquodqz per se ẽ magis punibile q̃ si simplr cõmitteretur.
9. Mixtum an in statutis cõprehendat sub simplicibus.
10. Statutum loquens d muliẽ an habeat locũ i hermaphrodito.
11. Mixtũ an sub simplicibus cõprehendat in ɔtcibus.

Stipulationum.

Propter hec nitatẽ nõ diuidit, & cum in verbis clara sit in hoc pricipio pleraqz Doc. nõ summãt, Si qs tñ velit põt, eam summare prout facit hic Pau. quelibet stipulatio, vel cõtinet aliquid dari vel aliquid fieri casus positio facilis ex tex. no. qd dr in summario, & sic bimembrem diuisionem stipulationis. ℭ Glo. i. cõtinuat hanc. l. ad preceden. & simul et in ea cõtinuatione diuidit, put et. d. Bar. l. preceden. cum Bar. tñ & Doc. ibi diuisimus alr. i. in. vij. ex q glo. habem⁹ qñqz. l. ad. l. cõtinuari de quo videndũ p glo. & Doc. l. gallus. in prin. s. de liber. & posthu. & l. l. iij. §. ex ɔtrio, vbi dixi. s. de acq. pos. Sicut et qñ de. §. ad. §. vt in. l. a diuo pio. §. in venditione. s. de re iudi. & vide gl. in. l. ij. C. de pet. hon. sabla. lib. x. dicentem in. l. C. nõ esse faciendam cõtinuationem, qt quelibet p se certa sit, & sic sentit aliõ i. ll. ffor̃. ℭ Gl. ij. potest diuidi in. iiij. in tribus primis rñdet tribus obiectionibus que formari possent ɔ tex. in vltia ponit vnã dcm ad intelligentiam. circa primã oppo. cum Bar. q imo stipulatio cõsistat in expressione verborũ, vt. s. eo. l. i. in prin. & vt nobis aliquem obstringat, vt formalr. d. tex. in. l. obligationum substãtia. s. ti. j. & sic non cõsistit in dando vel in faciendo, prout hic dicit, sed in formali verborũ prolatione cum consensu ad oblionem ɔtrahendaz, Rñ. gl. exponens in dando vel faciendo hoc est in promissione dandi vel faciendi, & sic ɔtriam nõ ob. qt promissio psupponit verba & ipsorũ formalem prolationem, cum consensu & omnib⁹ requisitis. ℭ In scdã ibi & est hec diui. oppo. hec non est sufficiens, imo defectiua diuisio, naz reperit tertia species. ℭ † Nã quedam est stipulatio que simul in dando & faciendo consistit vt. l. cum seruus. s. de cõdi. & demõ. vbi probat q in redditione rõis administrationis datio & fcm simul cõtinet fcm ipsam reddere & calculare rõnẽ & instruere in ea eum cui dz reddi, datio & restitõ reliquorũ, Sic igit stipulatio de reddenda rõne administrationis cõtinet vtrunqz, & sic alia est species, & Tertia qd adhuc melius phat. l. veteris. C. de ɔtrahen. & cõmi. stipula. que expresse assignat triplicem stipulationis spẽm, in dando, in faciẽdo, & mixtam in dando, & in faciendo, qd vlti. exemplificat ibi glo. in stipulatione reddẽde rõnis per. d. l. cum seruus & est aduertendũ, qt lz. d. l. cũ seruus solũ loquat in seruo. d. l. veteris. probet in libero, qt loquit de eo, qui hz hredem, vt in tex. & sic nõ põt intelligi in seruo, qui nõ põt habere heredẽ. l. qd attinet. de regu. iur. Rn. glo. q illustrator hic sub simplicibus stipulationibus mixtã cõprehendit, & sic et illã sci, & donationis simul. Quã glo. vbiqz notabilẽ dicit doc. ad hoc q sub simplicibus mixta cõprehenduntur, cum qua concordat glo. in. §. oium insti. de actio. pro quibus Bar. alle. tex. in. l. si ita scriptũ. s. de libe. & posth. & l. si ita. §. i. & l. clemẽs. s. de here. insti. inferens ad. q. vt per ipsum, & j. post glo. de predicto notabi. & q. Bar. latius dicemus. Primus aũt de hess. et ɔ omnes hic q non sit dare hanc tertiam speciem stipulationis mixte in dando & faciendo simul, motus, primo qt si reperiretur, eam posuisset hic Iur. con. sicut tria membra ponit. j. in. §. & harum secundo qt si dari, & facere ponunt in vna promissione, non est vna stipulatio, sed due. l. scire debemus. j. eo. Tertio qt si vna esset stipulatio, sequeret absurdũ, q eadẽ stipulatio pduceret diuersas actiones, pro fcõ actionem ex stipulatu, pro datione certi conditionẽ triticariam. non potest saluari a. d. l. veteris. Ideo tenẽ cõtra & ad dcã fundamenta rñde, vt hic per Ia. d. pretertum ad predictum absurdũ, negãdo illud, qm imo ex vna stipulatione põt oriri certi condi. & actio ex stipulatu, vt firmat Alex. in. l. si quis certum. ff. si cer. pe. & probat tex. l. liber homo. §. fi. j. eod. ℭ In tertia ibi Item sub faciendo &c. oppo. q diuisio predcã nõ sit perfecta, Nam est defectiua, qt reperit alia species, hoc est stipulatio cõtinẽs nõ fcm, vt in. §. item si in fcõ. j. ea. l. sol. glo. q nõ facere comprehendit in fcõ, vt insti. de inu. §. & si quis vxor. in fi. Ad qd potuisset et allegare. d. §. item si in fcõ optime probãtem. ℭ Cõtra quam diuisiones extra glo. vlterius oppo. Bart. nam dare nõ vt mebrum separatum a facto, Immo sub promissione d faciendo cõprehendit datio. l. in fcõ. s. de cõdi. & demõ. vbi dicit q in fcõ condõnis consistentes tripartitam diuisionẽ recipiant vt quid det, vt quid fiat, vt quid obtingat, & sic pbat q sub fcõ dare cõtinet. ℭ † Sol. Bar. qt ibi oblo facti ponit large, & largissime, hic aũt stricte, que fuit solu. gl. ibi. & verissima, nã patet ad sensum q dare est aliquid facere, & qui dat facit hoc q dat, lz Iur. con. considerat stricte hic, comprobat per illũmet tex. i quo q factũ accipiat large, quatenus continet dare, apparet, qt etiã continet fcm vt ibi vt quid fiat, & sic opus est considerare large & stricte, vt ibi considerat Iur. con. facit. l. i. s. de adop. ex qua. l. infert hic Petr. me. ɔ Pet. de bella. Mediolanensem vt p ipsum ɔ quem nõ vrget. d. l. in fcõ, qt largissime quelibet stipulatio continet fcm. Tn vltra scribe ɔ hanc diui. pro intelligentia oppono de tex. in. d. l. oblionum substãtia. s. de ac. & obli. vbi expresse vltra hec duo mẽbra ponit tertium de prestando aliquid sol. qt ibi considerat specialem diffiam inter oblionem rem dari, & rem tradi, de qua videbimus. j. in. §. Cato, & per Bar. l. stipulationes non diuidunt. in. viij. op. vel sol. qt illud fcm vel stat inter genus & spẽm, magis tñ pls precedens. ℭ In vlti. par. et in vlti. versi. subdit glo. q scdã diuisio est trimẽbris, hoc est ea de qua. j. prox. §. & harum tertiam diuisionẽ stipulationũ habemus in. l. stipulationum. j. eo. quartã. in. l. stipulationum quedam certe. j. eo. quintã in. l. i. j. de preto. stipu. sm Ias. sed caue, qt ibi est diui. pretorie solum. ℭ Nunc videndũ an & quomodo pcedat id ad qd semp allegat hec glo. in. ij. par. q sub simplicibus cõprehendunt mixta. ℭ † Circa qd ex dictis Bar. talis doctrina deprehendit. Quod sub simplicibus tribus casibus mixta cõprehendunt, Primus cum agit de fauore & l. si ita scriptũ. s. de libe. & posthu. vbi videt expressum q ex benignitate sub simplicibus casus mixtus contineat, vt ibi ad huiusmodi sniam humanitate suggerente &c. Quod et procedit in ɔtcibus, in quibus ex equitate sub simplicibus mixtũ cõprehendit, vt per Guilel. de cu. & Bar. in. l. si extraneus. s. de condi. ob cau. decidentes, q si vendita sit equa pregnans cum pcõ q pullus masculus, si nasceretur, ad venditorẽ pertineret, si femina ad emptorẽ, si euenit q vtrũqz peperit, dz masculũ hẽre vẽditor, feminã emptor, & sic casus mixtus fuit cõprehensus in pcõ, nam si non fuisset cõprehẽsus, vtraqz ad emptorẽ pertinuisset ex regu. l. fructus. C. de act. emp.

tmp: Secūdus casus euitande cōtrarietatis, vt in hoc tex. cū glo. Tertius, vbi lex exprimit, vt in. §. oīuz insti. de ac. iuncto §. quedā. eo. ti. exprimit. n. §. oīuz, dū loquit̄ p vniuersalē dictionē, ⁊ ostēdit q̄ vult cōprehendere ēt mixtos de quibus in. §. quedā.

4 ¶ †Et sic aduerte q̄ intētio Bar. est, ⁊ sequaciū, q̄ de pprietate sermonis, sub simpli. nō cōphen. mi. ac ēt q̄ mixtum sit diuersū spē a simplicibus. Sz extra pdcōs casus, ⁊ sic vbi nō agitur de fauore, vel lex nō exprimit, vel non euitat̄ cōtrarietas sub simplicibus mixta nō cōprehēdunt̄, ad quod. d. esse casuz, in. l. vim passam §. pscriptione. ff. de adulte. iuncta. l. mariti. licet nō alleget. §. hoc quinquenniū. eo. ti. nā quinquēnio pscribit̄ adulterio, stupro, ⁊ aliis cōmissis, q̄ cōtinēt̄. l. iul. de adulte. vt. d. §. hoc quinquenniū, sed incestū est de cōtētis. l. iul. de adulte. vt. l. si adulteriū cū incestu. eo. ti. ibi duplex adulte. ergo ēt incesto pscribit̄ quinquēnio, ⁊ tñ adulterio cū incestu nō pscribit̄, vt. d. §. pscriptione, ergo casus mixtus nō cōphendit̄, ita inducit Soci. referēs ita ēt in modernissimis lec. q̄ sunt pmansbes iducere Alex. dū rñdet ea. vel formaliter sic iducas ol cōmisso. l. iul. de adul. cōtemo pscribit̄ quinquēnio. d. §. hoc quinquenniū, sed incest⁹ est cōmissum cōtentū. l. iul. de adul. d. l. si adulteriū, ergo vc. sed habemus, q̄ adulterio cū incestu nō pscribit̄ quinquēnio, vt. d. §. pscriptione, ergo seq̄t id esse, q̄ sunt mixta. Ad idē. d. Bar. facere. l. tutorē. ff. de his q̄bus vt indi. vbi legatarius, ⁊ simul tutor nō priuat̄ legato, si tāq̄ tutor quesiuit pupilli noīe īpugnare testm̄, ⁊ sic dispositū in simplici legatario nō habet locū i eo, qui est legatarius, ⁊ ēt tutor, sed tex. ille nō facit, put ēt. d. prec. me. q: tm̄ in vno ex simplicibus est dispositū, in solo. n. legatario est dispositū, q̄ priuet̄ legato si testm̄ querit infringere, non aūt in tutore, quo casu q̄n. l. in altero tm̄ ex simplicibus, ⁊ nō in vtroq; ē dispositū, nō procedit mā nra, ⁊ dcm̄ huius glo. tāc. n. sub simplicibus nō cōprehendit̄ mixtū. l. hoc legatū. ff. de lega. iij. ⁊ hic p Pan. ⁊ Alex. Et ideo forte Bar. dixit illā. l. facere, nō pcise inducēs. Et sic remanet solus. §. pscriptione, p quē cuz Bar. tenēt. An. Imo. Pan. ⁊ est magis cōis opi. vz q̄ de proprietate sermonis, ⁊ cōsequēter in nō fauorabilibus sub simplicibus nō cōphendat̄ mixtū. Qui. §. nō solū non vr̄ vrgere p opi. Bar. ⁊ Doc. verū facere cō id, qd̄ dicit, q̄ in mā fauorabili sub simplicibus cōprehendat̄ mixtū, nā agit̄ de tollēda pena, ⁊ sic vr̄ agi de fauore. l. si pce. ff. de pen. ⁊ ideo vin. pp hoc dicit illū. §. nō probare intētionē Bar. tū sustine inductionē, nā ibi merū est odiū delinquētis, cō quē, ⁊ in fauorē publicū est ne delicta remaneāt impunita. ⁊. l. si pce. cū simi. pcedit in iponende pena, q̄ fauore liberationis, ⁊ in mitiorē partē in dubio facienda est interptatio, pro qua cōclusione adducunt ēt tex. in. d. l. si ita scrip. ibi subtilis iuris regula. Sz Raph. cu. cō cōez mot̄ suo subtiliter insurexit, volēs, q̄ imo ēt in odiosis appellatione simpliciū cōtineat̄ mixtum, ⁊ sensit id esse de pprietate sermonis, licet Alex. nō declaret, ⁊ negat pfurus Doc. id qd̄ pmponit Doc. q̄ mixtū sit spē diuersa a simplicibus, ⁊ sic sm̄ cū nō est exceptio in odiosis. Mouet̄ primo p tex. in. l. si ita. ff. de inius. rup. vbi in mā exheredationis, quā cōstat esse odiosā. l. cū qdā. ff. de lib. posthu. sub simplicib⁹ cōprehendit̄ mixtū, nec bona esset respōsio ad illū tex. vt. d. Alex. si q̄s diceret, q̄ hoc ibi operat̄ fauor testamēti cōseruādi, q̄ casus mixtus cōphendat̄. sup. l. vel negare ff. quēad. testa. ap. licet ipse nō alleget, nā tollit̄ ratio rñ. p. l. cū qdā. ff. de lib. ⁊ posthu. vbi subest rō cōseruādi testamēti, ⁊ tñ nō attēdit̄, sed ipsa exheredatio attendit̄, q̄ est qd odiosum, ad quod ēt (vz q̄ attendat̄ exheredatio) allegat no. p An. in. l. placet. eo. ti. de lib. ⁊ posth. vbi tñ quicq̄ nō dicit, vt refert hic pc. me. Secūdo cō cōem subtiliter inducēs retorq̄t tex. in. d. §. pscriptione qd̄ ar. nō explicat Alex. pmponit nō esse verū, qd̄ videntur velle Doc. q̄ de incestu esset scā specialis puisio, q̄ eius accusatio quinquēnio excluderet̄, nā nō fit mētio specialiter de incestu, in. d. §. hoc q̄nquēniū. Vel inducere voluit, q: in incestu nō erat scā specialis puisio, seq̄t q̄ poterat post q̄nquēniū institui accusatio, ⁊ sic casus mixtus cū hoc simplici p admixtionem adulterij cōprehendit̄ sub simplici hoc est dispositiōe iur. q̄ simpliciter i incestu sine pfinitione pmittebat accusationē, ⁊ sic lz sit iunctū adulterio pscriptibili q̄nquēnio nō pscribet, q: cōprehendit̄ cū sua nā simplici, vt sine pfinitione de eo posset istitui accusatio, hec vr̄ fuisse mēs ipsius sm̄ q̄ inducit Alex. Stante ergo q̄ nō esset scā specialis promissio, cū in. §. pscriptione dicat̄, q̄ iuncto incestu cū adulterio, q̄nquēnio nō pscribat̄, pōderādū ē q̄ se fūdat iurisconsultus ad excludēdū pscriptionē i illa cōiūctione, ⁊ sic cū dicat, q̄ incestū, qn̄ est iūctū cū adulterio, nō excludit̄, vr̄ a cōtrario velle, q̄ qn̄ nō est iūctū cū adulterio, excludat̄ sine pscribat̄ q̄nquēnio, qd̄ cū nō sit decisū, ex p illū tex. pmponat̄ q̄ sermone illa cōiunctione obstaret pscriptio, seq̄t q̄ cū de altero tm̄ crimine esset scā puisio, hoc est de adulterio, cōphendit̄ i puisione alterū cū eo mixtū, hoc est icestū, ⁊ sic pbat q̄ i penalibus ⁊ sic odiosis sub simplicibus mixtū cōphendit̄. Quā opi. tenens cu. rñdet ad. d. l. si ita scriptū, ibi subtilis iur. reg. ff. de lib. ⁊ posthu. q: iur. con. vult ibi dicere q̄ sm̄ iuris subtilis reg. ideo sub simplicibus nō cōphendit̄ casus mixtus, q: erat ipossibile cōprehendi, cū sub simplicibus distribut⁹ esset totus vnciarū numerus, ⁊ sic cū nihil supesset ex hereditate tota i quolibet casu simpliciū distributa, isto respcū solo ibi iur. cō. d. q̄ sm̄ subti. iur. reg. casus mixtus nō cōprendit̄. Sed saluādo cōem opi. rñdent Moder. ad primū ar. p. l. si ita. ff. de inius. rup. nā sm̄ Alex. pōt dici q̄ illud ibi fit fauore cōseruādi testamēti, ⁊ sic cū sit mā fauorabilis isto respectu nō est cō cōem, cū Doc. in mā, fauorabili hoc teneāt, aliter. d. Alex. nō videri posse cōmode rñderi, sed aduertite, q: i hoc Alex. est sibi cōtrarius. nā hāc rōnem reprobauit. ff. p. l. cū qdā de lib. ⁊ posth. ⁊ iō nō est tenēda, put non tenet Soci. Quā rōnē lz ipse Alex. nō dicat poluit prio An. in. d. l. si ita. ff. de inius. rup. ⁊ ibi ēt Pan. ⁊ i. d. l. si ita scriptū. de lib. ⁊ posthi dicēs, q̄ vbi agit̄ de fauore, sub simplicibus cōphendit̄ mixtū, amplians nō solū pcedere vbi totaliter de fauor̄ agit̄, verū ēt si partim de fauore ⁊ parti de odio ageret̄, ita itelligēs. d. l. si ita. de inius. rup. secūda rño ad. d. l. sumit̄ ex dcis Bal. referentis Dy. ⁊ antiquos ibi, cū q̄bus Imo. etiā vbi dicit, q̄ pp idemptitatē rōis ex verisimili mēte testatoris, q̄ ad casū mixtū verisimiliter adaptari pōt, sub simplicib⁹ casus mixt⁹ cōprehēdit̄, lz sumus i mā odiosa, ⁊ ita expsse limitat Imo. d. §. pscriptione, vt nō pcedat, vbi verisimilis mēs disponentis esset i cōtriū. Tertio mō solui posset, ⁊ clar̄ tenēdo pmū itellec. positū ibi p glo. si. quē lz Bar. vz q̄ nō rūpat̄ testm̄ vtriusq; natis diuisim nō cōiuncti, q̄ tñ rño parū satisfacit, q̄ itellectus ille q̄uis in se verus, nō vr̄ tenēdus, q̄ ex quo sm̄ eū. l. ille esset de indubitabili cō. l. qd̄ labeo. ff. ad carb. Quarto mō rñdet Soci. q̄ ibi simplicia simul iūcta erāt seperabilia, quo casu vtrūq; ex simplicibus iudicat̄ sm̄ suā pprią nām. tex. ē quē ad id no. hic An. ⁊ Moder. in auc. de nō eligen. ij. nub. §. pe. incipi. si vero q̄ aūt sint seperabilia, pz q: ⁊ masculus ⁊ femina vr̄ exheredatus p se, q̄ rño mihi placet, ⁊ ceteris tutior vr̄, q̄uis ⁊ huic nō desit scrupulus q: nō est seperabilis ipsa puisio, cū vnus sit casus quo nati sunt masculus ⁊ femina, ⁊ sic vere esset hec solu. ēt i. d. l. si ita scriptū. ff. d lib. ⁊ post. esset sepabilis, eadē rōe, ⁊ sic p illū tex. ō solu. ⁊ itellec. tollit̄, sz subsistit. q: nō ē verū, q̄ ibi sint seperabilia, q: si dares masculo ⁊ mri, put i simplici casu dedū erat, nihil remaneret p filia, ⁊ sic cas⁹ simplr̄ puisus nō pōt seperari ita q̄ seperat⁹ remaneat puis⁹. Ad. §. pscriptiōe. quē retorquere cō cōem conat̄ Cuma. rñdet Alex. quē sequunt̄ Mode. q̄ falsuz est id qd̄ in sua pōderatione pmponit p funda. cuma. q̄ nō esset spāl̄r puisuz de crimine incestus, q̄ pscriptione tolleret̄, nā cōtriū pbat̄ in. d. §. hoc q̄nq̄nniū, dū. d. de oībus admissis. l. iul. de adulte. cōprehēsis, inter q̄ est incestū. l. si adulteriū cū incestu. ibi duplex admissuz. eo. ti. Et sic cū pōderatio Cuma. nō subsistat p illū tex. remanet sm̄ Alex. ⁊ Soci. firma cōis opi. q̄ in odiosis casus mixtus sub simplicibus nō cōphendat̄. Que optime probat̄ ēt in. d. l. si ita scriptū. ibi subti. iur. reg. ⁊ ibi humanitate suggerente, cui nō bñ rñdet Raph. dicēs, vt. ff. retuli, q̄ eo respectu loq̄t iuriscō. q: erat scā oium vnciaꝝ distributio, stat. n. hec sua cōsideratio i solis pbis, satis. n. est q̄ pbat nō esse senius in casu in quo esset facienda stricta iterptatio sub simplicibus nō cōphenderetur casus mixtus, cū ibi dicat, q̄ humanitate suggerente cōphendit̄. Cui cōi inie, nō ob. tex. l. i. §. interdictoꝝ. ff. de inter. ⁊ qd̄ ibi no. Bar. Item tex. in. l. qd ergo. §. qd̄ ait, ⁊. l. i. in si. ff. de infam. Itē. l. is q puteū. §. hoc interdictū. ff. qd̄ vi aut clā. q̄ iura allegat hic Areti. pdcūm tñ. §. qd̄ ait. allegat Raphe. q̄uis sibi ascribat Areti. que ex eo vrgēt cō cōem, q: vident̄ pbare, q̄ imo mixtū nō faciat diuersum spēz a simplicibus, qd̄ nō aliud est q̄ q̄ mixtuz cōphendat̄, nō vt diuersum, sz vt idē, ⁊ cōsequenter de pprietate smonis, nō p modū alicuius humane interptationis, lz pdcā iura primo aspectu cō cōez vrgere videātur, tñ recte intuenti faciunt p cōi, put deducit hic Soci. ⁊ latius post ipsuz pc. me. Firmata igitur cōi opi. in hac difficili mā cōcludenter possumus ex dcis Doc. reducēdo ad breuita

tem ꝛ sequēdo ordinē Pau. ꝛ Alex. ꝛ oportunē addēdo. aut sumus in separabilib⁹ ꝛ idē iudicam⁹ qḋ de simplicibus hoc est de quolibet simplici admixto iudicam⁹ sicut si nō eēt admixtum ſm suā nām, vt i auc. de nō elig. ij. nub. §. si vo mixte. ad qḋ ta pōdera. l. ad eo. §. cū gs. ff. de acq. re. domi. ad idē addncit So cy. tex. cū gl. i cle. j. de elec. ꝛ intelligūt tex. i. d. l. si ita. ff. ḋ inin. rup. aut sum⁹ in iseparabilibus, ꝛ tūc aliqñ ē fcā ꝑuisio ḋ altero tm̄ ꝛ nō cōprehēdit mixtū. d. l. ꝰ legatū. ꝛ de le. ij. l. legatis vxo ri. Qḋ tm̄ pcedit nisi mixtū magis pticiparet de mā illi⁹ simpli cis, de quo fcā est ꝑuisio, ꝙ de alio, qꝛ tunc sub tali simplici, ḋ q̄ magis pticipat cōprehendit. l. qrit. ff. ḋ sta. hom. ad idē alex. in pn̄. alle. tex. i. l. legatis. §. si vnus. ff. de leg. iij. lꝫ i distōne non alleg, ad qḋ optīe facit tex. i. d. l. ꝰ legatū ibi magis vxoris ponē do, ꝙ stet cōparatiue, quē id pōderat Socy. Sꝫ nō facit, qꝛ etiā ꝙ stet cōparatiue, cōparatio fit cū mixto, nō cū alio simplici de q̄ nō est fcā ꝑuisio, ꝛ ꝙ nō cōparatiue, sed electiue stet suadet ꝑ tex. in. d. l. legatis, de leg. ij. aduerte tm̄ diligēter, qꝛ Pa. ꝛ al. ꝓ. dicentes, vt ꝑꝑi. sentiūt ꝙ vbi de vtroqꝫ simplici est fcā ꝑuisio, nō attendit, qḋ ex simplicib⁹ sit potenti⁹ lꝫ solū id dicūt ꝯsideri dum, vbi de altero tm̄ est fcā ꝑuisio. In q̄ alr loquit An. volens simplr ꝙ ēt ꝙ simplicia sint iseparabilia qñ nō sunt paria, sed vnū est potenti⁹ altero, iudicat mixtū ſm nām dcī simplicis i dcō mixto potētioris ꝑ. d. l. qrit, nec se restringit ad casū, qñ ḋ vno tm̄ simplici est fcā ꝑuisio cui⁹ opi. plꝫ ꝑc. me. ꝛ vere vr dicē cū rō. l. qrit, i vtroqꝫ casu, pariformiter vigeat, ꝛ forte nō fuit in tētio Alex. logi alr, ꝙ An. vt. d. ꝑc. me. cū alleget. d. l. legatis. §. si vn⁹ ꝑ loquit qñ de vtroqꝫ simplici fcā erat ꝑuisio tm̄ vba eius ꝛ ordo distōnis sue nō patiunt hāc saluationē. No. ꝑdcām de clarationē, qꝛ solū remanet disputatio an sub simplicib⁹ mixta cōprehēdant, vbi simplicia i mixtis sūt paria, put i. d. l. si ita. ff. de inui. rup. ꝛ ꝰ ꝛ alijs, de qbus. ff. ꝛ sic magna ē declaratio ꝑ reg. d. l. qrit. aut ē fcā ꝑuisio de vtroqꝫ, ꝛ tūc subdistinguēdū, Aut sum⁹ in mā fauorabili, ꝛ mixtū cōpᵭēdit. d. l. si ita scrip. ꝛ. l. tutē tepto. ff. de i. c. i. male vr ꝑ alex. adduci ꝰ tex. qꝛ loqt i legatis, i q b⁹ ē onerosa mā, ñ fauorabilis sic ē fauorabilis i. d. l. si ita ispon sionis fauore ꝯseruādi testm̄, put i spē. d. Bar. i. l. cū auus, i vlt. q. ff. ḋ ꝯdi. ꝛ demō. ꝛ est de intentiōe bar. ꝰ vbi allat §. fin. l. seruis. §. si. ff. ḋ leg. iij. dicēs, ꝙ nihil facit i quo est casus fine. d. l. titie aut in mā nō fauorabilis, sed stricte intelligēda, ꝛ nō com prehendit ꝑ. d. §. ꝑscriptione, ꝛ alia. ff. adducta fallit cū cuitāde strictatis, vt in hac gl. Itē fallit vbi lex exprimit, vt in. d. §. oiꝫ iuncto. §. q̄dā. insti. de ac. put ēt. d. Bar. ꝙuis Alex. i disti. hus duas sal. ꝑ ona ponat, ꝛ in rei veritate paꝝ differunt. Fallit ter tio ſm Alex. ꝯcurrente fauore testi, vt in. d. l. si ita, ḋ iniu. rup. quā ita intelligit ꝓcedere, vt. ff. dixi, qꝛ alr nō ꝑt bn̄ ad illū tex. rñderi ꝙuis ipsemet referens Cuma. inducentē illū tex. rñdeat vt. ff. retuli. Uñ Mod. magis plꝫ ꝙ ibi fit, qꝛ nō mere casus ē sine fauore, sed ꝑtim agit de fauore, partiꝫ de odio, put tꝫ An. ibi. ꝛ in. d. l. si ita, de lib. ꝛ posth. ampliās reg. ꝙ in fauorabili bus, sub simpli. cōprehē. mi. vt idē ēt vbi partiꝫ agit de fauore ptim de odio, ꝑ. d. l. si ita. de inui. rei. Que opi. An. nō ē diuer sa ab illa Alex. paria. n. sunt in effectu dicere ꝙ fallit ꝯcurrente cū odio fauore testi put. d. Alex. ꝛ dicere, put. d. An. fallit q̄n vbi ꝯcurrit verisimilis mēs disponentis adaptabilis ad casum mixtū, ꝑꝑ idē ꝑitatē rōnis, tenēdo sol. antiquoꝝ ꝛ Bal. ꝛ Imo. in. d. l. ꝑ dictā rōnem assignantiū, qꝛ in mā ēt odiosa sub simpli cibus cōprehēdat mixtū. Ita vr posse declarari⁹ loquēdo ꝙ fa ciant Doc. aduertendū tm̄, qꝛ ꝯ id qḋ dicūt An. Pa. ꝛ Alex. al legātes. l. qrit, vt. ff. retuli, vr inter dcīi bar. ꝰ, vbi ipꝛobat opi. eoꝝ ꝗ se fundabāt in. l. gn̄aliter. ꝯ. de fideicō. in quo vide ꝰ ꝑce. me. in. vi. col. Declara tm̄ ꝑdicta oīa vt locū habeant, vbi mixta sunt a diuicē cōpatibilia, sine q̄litates in mixto sunt adinuicē cōpatibiles, Tunc. n. cadit disputatio, de qua. ff. an sub simpli ci ꝛc. Sed vbi mixta, siue q̄litates in eis adinuicē se nō cōpatiū tur, nō hn̄t locū ꝑdicta, sed sumus ex dictā disputationē, qꝛ tūc q̄litas remanēs, q̄ ꝯfundit aliā, ꝯsiderat sola, ꝛ sic i effectu nō ē casus mixt⁹ cū vna sola q̄litas ex simplici remaneat, alia vo totalr extinguat, ꝛ remanēs sola ꝯsiderat, vt. d. l. gn̄alr. ꝯ. ḋ fideicō. ad idem. l. iij. §. si qs ꝑalā, ꝛ ibi bar. ꝯ. ḋ inr. fi. ꝛ. l. si qs in grauī. §. si. ff. ad sill. vbi ꝓbat ꝙ ēt si dcā q̄litas potētior noceat sola ꝯsi derat, vt ibi ꝑ bar. ad idē tex. i. l. si vir vxori. ff. ꝑ dona. vbi vide bar. declarēt. optīe qd i cāu dubio. ex qb⁹ explicatis redditur hec difficilis mā. ¶ † Qui bar. iducit ad. q. an si concessa sit alicui ptās lītimādi spuriū ac ēt lītimādi icestuosū possit talē hn̄s ptātē

lītiare eū ꝗ pariter sit spuri⁹ ꝛ icestuosus. hāc. q. male formatā dicē ꝰ Jas. qm̄ si ꝯcessa fuit ptās lītimādi spurios remanet. q. idubi tabilis, ꝙ ꝑt lītiare icestuosos, ꝛ spurios fil, nō cū terminꝰ spuri⁹ sit gn̄alis cōprehēdēs quoslꝫ natū ex paritatē mr̄imonij, ꝛ sic q̄m libet nō legitimū, vt. l. vulgo cōcep. ff. ḋ sta. ho. ꝛ alijs ꝑ eos all. seqt ꝙ ēt ē ꝯcessa ptās lītiandi ēt icestuosos ex sola ptis ꝯcessiōe, tanꝙ sit, put ē spēs spurij. vñ cū postea ꝯcesserit So ptātē lītim di icestuosos itellr de incestuoso filꝰ spurio alia spē spuriatatis tācta, vñ nemini dubiū ꝙ tunc censet fcā cōcessio lītiandi ince stuosos ꝗ simul est spuri⁹ alia spē spurietatis, imo dat, vt si cum publica meretrice. Cōfirma qꝛ nō dat incestū nō iunctū adul terio vel stupro, lꝫ semꝑ est iunctū, nā aut cū virgine vel vidua ꝯsanguinea ꝛ ēt iunctū stupro. l. liter stuprū. ꝯ. ḋ 𝔰. sig. aut cum nupta ꝛ ē iunctū adulterio, vñ ꝯcludunt ꝙ melius formāt imo. ꝛ Pau. cogita an dicere possim⁹ ꝙ bar. lec. sit corrupta, ꝛ ꝙ de beat eē formata, vt ꝑ Imo. ꝛ Pau. qꝛ ita formāt i. d. l. si ita scri ptū, ꝛ qꝛ ita ꝑsupponit ꝰ in. ij. fund. d. l. gn̄alr. In q̄. q. bar. In ꝑmis refert tria funda. antiquoꝝ vnū ꝑ pte negatiua ſm ꝛ tex. ꝑ pte affirmatiua ꝛ ipsis rñdet dicēs nō facē ꝑ ptibus qbus in ducunt nec aliquo mō. ꝑrio nō facit. l. ad eo. §. cū gs. ff. ḋ acq. re. do. vbi ꝓbat ꝙ mixtū est spēs ḋ ꝑ se, ibi qꝛ qḋ fcīm ē aña nul lius fuerit, ꝛ ibi nulla spēs effici ꝑt. Nā ibi lō est qꝛ mutat rei sba ꝰ aūt remanet, ꝙ remaneat, ꝓbat ꝑꝑi. hā. rñdēs ad. d. l. gn̄alr. Itē nec ob. ꝙ vo lo. nōnulli allegabāt, vꝫ ꝙ qñ in vno subiecto diuerse sunt q̄litates potētior ꝯsiderari dꝫ, vt. l. gn̄alr. ꝯ. ḋ fidei. ꝛ sic dꝫ ꝯsiderari incestū qḋ est potētius, ex q̄ semꝑ fuit ꝯsangui nitas mr̄imoniū aūt nō semꝑ fuit, ꝛ sic adulteriū in creatione fi lij cōmissuꝫ est min⁹ potens, ꝛ sic talis fili⁹ dꝫ appellari, ꝛ ꝯside rari incestuosus potētiori q̄litate attēta, Istud. n. nihil est qꝛ. d. l. gn̄alr ꝓcedit qñ in eodē sunt diuerse q̄litates, q̄ sil eē nō ꝑnt, Cōsidero, ꝙ sentit ꝰ bar. ꝙ qñ simul stare ꝑnt diuerse q̄litates in eodē subiecto tūc nō ꝯsiderat potētius. qḋ est ꝯ dcī. ff. i disti. ꝑ. l. qrit. ff. de sta. ho. ꝛ. l. legatis. §. si vnus. ff. de le. iij. et adulte riuꝫ ꝛ incestū sil stare ꝑnt, vt est tex. in. l. si adulteriū cū incestu. ꝯ. de adul. In q̄ mā nihil subdit facē tex. quē qdā allegāt, i. l. fer uis vrbanis. §. si. ff. de le. iij. vult forte dicē bart. qꝛ ibi legatarij faciunt sibi ptes ꝑ ꝯcursuꝫ, ꝛ sic in cāu mixto nō est idē effect⁹, ꝗ est in simplicib⁹, qꝛ in vtroqꝫ simplici erat feīn legatū vtriqꝫ i solidū, ꝙ cū ibi nō insolidū, lꝫ ꝑ pte in q̄lꝫ simplici valeat lega tū ꝛ sic difformiter, seqt ꝙ nō facē ad ꝓpositū, qꝛ i ꝓposito i cāu mixto dꝫ eē idē effectus ꝗ in simplici, in ꝑrio. n. tm̄ ñ ē credēdū ꝙ qsqꝫ voluerit inducē ꝑꝑ rōnes ꝛ ꝑsaꝫ ibi i tex. ꝙ qn̄ ꝑ spēꝫ ḋ rogat, ḋ q̄ tex. ꝯ. Reiectis ꝑdictis antiquoꝝ fūdamē. ꝯcludit bar. ex docu. ff. ꝑ ipꝫ posito hāc. q. ādidi, Nā dcīa fuit i mā fauora. sub simplicib⁹ cōprehēdi cāuꝫ mixtū ꝑ. l. si ita. ff. de i be. ꝛ post. vbi late ꝛ hūane interꝑtādo sub simpl. mixtū. d. ꝯtineri, lꝫ i bn̄ cio ē huiōi hūana ꝛ largissi. iterꝑtatio faciēda. l. si. ff. ḋ ꝯsti. ꝑn. ꝙ i ꝓposito cāu cū sit bn̄ficiū ē largissi. iterꝑta. faciēda, ꝛ ꝯsr ca sus mixtus cōprehēdit. Quā bar. ꝯclu. tenuerūt bal. an. ꝛ ro. ꝰ bal. ꝛ An. i. d. l. si ita. ff. ḋ lib. ꝛ post. ꝛ in. d. l. clemēs. ff. ḋ hē. ist. vt referūt ꝰ alex. ꝛ mod. Quā opi. ēt tꝫ ipē alex. ꝛ ꝑc. me. ꝑrio tm̄ tenuerūt Jo. cal. i dispu. ici. papa ꝯcessit ꝛc. cū q̄ Jo. an. i addit. spe. i si. ꝗ filij sint legi. idē pet. de anc. Jo. an. Ant. ꝛ Imo. i. c. et si clerici. §. de adulte. ex. de iud. moti ꝑncipalr, qꝛ ē cāus i ꝑdcā ꝯcessiōe omissus, ꝙ dꝫ hēri ꝑ omisso, vt ē reg. l. l. si cū dotē. ff. so. mr̄i. l. cōmodissime. ff. de lib. ꝛ post. c. suscepti de rescrip. l. vi. ꝙ aūt sit omissus ꝓbāt ꝑ. d. §. ꝑscriptiōe vbi ꝓbat ꝙ ē diuersus ca sus mixt⁹ a simplicib⁹. Fo id qḋ est mai⁹ non dꝫ ꝯprehēdi sub eo qḋ est minus. l. diligēter. i ꝑn. ff. mā. l. cui pcō. ff. de ser. ex pot. c. cū in cunctis de elec. sed crimē icesti est mai⁹ crimē adulterij, vt in. d. l. si adulteriū cū icestu. i ꝑn. ibi vñ. d. ꝙ si stupꝝ cū sororis filia cōmittat ñ ēt ꝙ pena adulterij sufficiat, s ñ duplex tunc ad missuꝫ. i. delictū sit stupri vꝫ ꝛ incesti, ꝑꝑ ꝯsanguinitatē ad idē tex. i. c. adulterij malū. xxxij. q. vij. ꝯprobāt isup tritū illo ꝙ duo vicalis fortt⁹ stringūt ꝙ vnū. i auc. itaqꝫ cōis ḋ suc. c. i. ḋ tre. ꝛ pa. ꝛ rñdēt ꝑfati doc. ad funda. bar. qꝛ lꝫ ꝑuilegia rīariter sint late i terꝑtāda, tñ fallit qñ ꝯtinēt aliqd exorbitās put i cāu nr̄o, qꝛ tc̄ sunt restrigēda, vt i. l. ex facto. ff. ḋ vul. ꝛ pu. vbi si ꝑt absqꝫ ꝑmis siōe spāli pr̄ substituē filio muto, lꝫ talis fili⁹ sibi ñ possit testari ꝛ lꝫ pr̄ ḋ iur ꝛ absqꝫ pncipis aliq̄ ꝑmissiōe possit filio ipuberi in ptāte exn̄ti substituē qꝛ sibi testari ñ ꝑt. l. ij. i ꝑn. ff. ꝛ ist. ḋ pu. sub. i ꝑn. cōprobāt ēt vt refert ꝰ Are. qꝛ cū hec sit q̄dā gr̄a in ea ꝓcedit stricte vt cāus ñ cōprehēsus ex ꝓprietate ꝟboꝝ ñ vēiat. c. suspectū ḋ resc. l. vi. ꝛ. c. ꝙuis ḋ ꝑb. eo. li. ꝑ q̄ facē tex. opi. ſm eandē are.

eidē are.l.l.§ pupillor̄.§.j.ff. de reb.eo.vbi lꝫ tutori sit per iu dicē ꝯcessa licētia vēdēdi rē si tñ extēdit talis licētia vt possit illaꝫ rem dare pignori, q̄uis maior insit rō ꝯcedēdi ꝓp minus p̄iudi ciū, ꝫ demū hāc opi.ꝯ Bar. ꝫ sequaces tenuit Aret.in.d.c.at si cleric.ꝫ tꝫ hic, cui ēt vr̄ adherere Soci.lꝫ dubitatiue loquat̄, ꝫ expsse adheret Jas. Abb.ēt in.d.c.at si cleric.§.fi.d.de subtili tate iur. hanc opi.esse veriorē, q̄uis opi. Bar. sit valde equa, ex qbus ꝫ alijs copiose adductis hic p doct.arti. reddit valde du bius, ꝫ si casus ꝯtingeret, satis eēt cogitādū. ¶ Pro q̄rū opi. ꝯcordia. Ant.de bu.in.c.p venerabilē.q fi.sint legi. distingue bat. Aut lrātio nō tēdebat in p̄iudiciū tertij, vt qr fiebat viuēte pr̄e, ꝫ applic ad Alex. ꝫ ꝯsentiēte, ꝫ pcedat opi. Bar. Aut tēdē ret in p̄iudiciū tertij, vt qr fieret post mortē pr̄is, ꝫ sic postq̄ he reditas eius esset delata alijs vinculibus ab intestato, qbus aufer ret̄ facultas succedēdi p talē legitimationē, vt pcedat opi. ꝯtra Bar.ar.d.l.ex scō.cū si. Cui distinctio.tanq̄ equissime adhesit hic Raph.cu.ꝫ Pa.de ca.qr bñficiū principis est late interp̄ tādū.l.in p̄iudiciū ipsius pncipis ꝯcedētis, ꝫ ita pcedit.d.l.fi. ꝫ ibi tꝫ Cy.ꝫ.d.c.suscepti.ꝫ ibi Jnno.nō aūt in p̄iudiciū tertij ar.in.c.dilecto.de ver.sign.bñ facit.l.nec auus.C.d emāci. lib. Quā tñ distin.reprobat Alex.primo, qr est ꝯ Bar. doctrinā ap probatā, in.l.gallus.§.ꝫ qd si tñ.ff.de lib.ꝫ posth.vult inducē re, q̄tenus vult nō valere lrātionē factā post mortē pr̄is, nisi pr̄ dederit licētiā in testō in p̄iudiciū eor̄, qbus erat iam p mortē pr̄is acq̄situ ius succedēdi. Ego aūt lꝫ nō reperiā p̄missaꝫ disti. saluatā ab hac impugnatiōe, tñ dico posse saluari, qr lꝫ verꝫ sit, q̄ si aliqs simplr̄ leg.timet, nō vꝫ talis legitimatio in p̄iudiciuꝫ venientiū ab intestato, vt ibi.d.Bar. ꝫ si h̄ soluisset p̄supponere Anto.q̄ valeret, p̄suppositū esset falsuꝫ, put ꝯsideret ipe Alex. tñ si qs hr̄et expsse auctoritatē legitimādi post mortē pr̄is spu riū, vel incestuosuꝫ, valeret talis ꝯcessio, qr ipse princeps ex cer ta sciētia pōt legitimare, si velit post mortē pr̄is, vt tꝫ Bar.l.d.

7 l.gallus.§.ꝫ qd si tñ in fi.d.q p.l.ij.in fi.ff.ō nata.resti.† Sic volūit dicere Ant. talis hñs auctoritatē legitimādi spuriū. Jtē incestuosuꝫ, ēt post mortē pr̄is, nō pōt legitimare spuriū, ꝫ ince stuosuꝫ simul post mortē pr̄is, qr talis legitimatio tēderet in p̄ iudiciū tertij. Jta est intelligēda dcā ꝯsideratio, p quā.d.Aret. hic, q̄ q̄tenus qs teneat opi.Bar. ꝫ sequa.est limitāda, nisi eēt data ptās legitimādi spuriū. Jtē incestuosum, ēt post mortem pr̄is, qr talē hñs ptātem nō posset legitimare, pollentē vtroqꝫ morbo, qr extēdere ad casum mixtū esset in p̄iudiciū alterius, ꝫ sic odiosaꝫ, ꝫ sic aliter intelligit Are. q̄ Alex. vba Ant. Raph. ꝫ Pau.vꝫ, put.ff.declarami. Quo intelligēdo apparet nō pce dere ēt scōam rōnem, quā ꝯ Anto.adducit ipse Alex. ꝓp quā ēt ꝯ dictā distin.tꝫ Jas.dicēs, q̄ sua ꝯsideratio tēdit ad diuersum finē vꝫ ipsius legitimationis, an si sit legitimatus aliqs, vt spu rius, vel vt incestuosus, talis legitimatio trahat̄ ad casuꝫ mixtū, que nō est qō nr̄a, sed p Jo.And.in.d.rub.q fi.sint legi.in ad di.ad Spe.ꝫ Bal.l.ei quā.C.de fideicō.ꝫ alijs locis late cōge stio p ipm Alex. Nos aūt sumus in.q.respiciēte nō ipsaꝫ legiti mationē, sed ptātes legitimādi. Vñ si tenemus opi.bar.est te nēda cū limi.q̄ sumit̄ ex p̄dicta ꝯsideratione Anto. Sed opi.ꝯ Bar.quā tenēt.ff.alle.doc.de iure verior mihi vr̄, ꝫ nō insiādo in eo, qō hic.d.Aret. Vꝫ q̄ ista ptās legitimādi est odiosa, nō fauorabilis p tex.i.auc.qui.mo.na.effi.sui.§.fi.ꝫ p id, qō.d.gl. fin.in.l.filius.a pr̄e.§.fi.ff.de lib.ꝫ posth. Quibus optie r̄ndet hic Soci.p̄supponēdo.n.q̄ sit fauorabilis, eius vr̄ verior opi. ꝯ Bar.ex eo fundamēto, de quo aliqualiter.ff.sed clarius dedu cēdo. Dicunt Jnno.ꝫ Are.in.d.c.at si cleric, ꝫ Are.hic, lꝫ ver sit q̄ cui ꝯcedit id qō est plus, videat̄ concedi id qō est minus. c.per venerabilē.q filij sint legi.ꝫ.l.relegator̄ in fi.ff. de inter dic.ꝫ relega.tñ econuerso nō pcedit, q̄ cui cōcedit, id qō est mi nus, videat̄ concedi id qō est plus.l.cui pcō.ff.de ser.expor.c. porrō.de priuile.nō.n.vr̄ concedi id in quo minor est rō conce dendi, lꝫ simus in mā fauorabili nō.n.reperit̄ iure cautū q̄ fiat extensio nisi a maioritate vel paritate rōnis, nō aūt ad casuꝫ mi norem rōnem hñtem, put dñt scribentes.in.l.si vero.§.de vi ro.ff.so.ma.tractātes mām extensionis. Cum ergo casus mixt̄ habeat minorē rōnem ꝯcedendi in casu nostro, ex quo duo cō iūcta simul fortius stringūt, q̄ separata, iuxta illud duo vincu la ꝫc.ꝫ hoc est qō voluit tex. in.d.§.p̄scriptione. coniuncta.l.si

8 adulteriū cū inc.ibi duplex admissum. ¶ † Qō ēt clare pbat̄ ex dictis Bar.in.d.l.si adulteriū cuꝫ incestu.in prin.ij.col.vbi ostēdit Bar.q̄ qui cōmiscet adulteriū cū incestu. Vnūquodqꝫ per se est magis punibile, q̄ si simplex cōmitteretur, naꝫ vnius pena auget̄ ꝓp aliud vt ibi.d.Bar.si est magis punibile, ergo vnūquodqꝫ p se vr̄ maius delictū, cū pena s̄m mensuraꝫ delicti imponat̄.l.si quis q̄ in fi.C.de epi.ꝫ cle.ꝫ.l.sancimus.C.de pe. Sequit̄ ergo q̄ lꝫ sit ꝯcessa ptās super adulterio simplr̄ ꝫ super incestu simplr̄, nō tñ censet̄ concessa sup adulterio cū incestu, cū ꝓp maioritatem delicti ēt cuiuslibet simplicis, minor sit rō con cedēdi, ꝫ sic posito q̄ simus in fauorabili, eius nō fit extēsio ad casuꝫ minoreꝫ rōnē hñtem, vt dixi prime. Pro qua ꝯclone fa cit optime tex.queꝫ hic adducit Bertho.Soci.in.l.j.§.j.C.de rap.virgi.ibi, opꝫ acerbius adulterij crimen ex hac adiectione puniri, ꝫ sic pbat, q̄ ipꝫ crimen adulterij acrius est puniendū, ꝯiunctū crimini raptus, q̄ si simplex esset. Et tenēdo hāc opi. facilis est ex.ff.dictis rñ.ad fundamētū Bar. p.l.si ita.ff.de lib. ꝫ posth.lꝫ.n.in mā fauorabili sub simplicibus cōprehēdat̄ mi xtum, vt ibi pbat̄, tñ est verꝫ ibi, qr simplicia cōmixtiꝫ ꝯsidera ta nō dñr esse qd plus q̄ seperatim ꝯsiderata, ꝓp cōmixtionem

11 ꝫc.nō sit, q̄ minor insit rō cōprehendendi sicut in casu nr̄o mi nor: est rō, qr simplicia sunt ēt per se ꝓp cōmixtioneꝫ magis pu nibilia vt.ff.dixi, ꝫ sic pꝫ magna rō diuersitatis, put subtilr̄ de ducit hic prefatus Soci. ꝫ sic remanet in via disputatiua verior opi.ꝯ Bar.quā vt.ff.vidimus, magis ex pte vr̄ tenere canoni ste. Et aduerte ingñiū Alex.volens tueri opi.Bar.r̄ndet ad.§. p̄scriptione, q̄ ibi nō erat scā puisio, nisi de vno simplici, qr si hōi si est ꝯtius, tenuit.n.ff.r̄ndens i p̄cedenti articulo. An sub simplicibus cōprehendat̄ mixtū. Ad ar. Raph.cu.q̄ imo ibi de vtroqꝫ simplici esset scā puisio, qō ēt aduertit hic prece.me. post Jas. Jtem aduerte ad fundamentū, qō ipse Alex.adducit ad cōprobādā opi. Bar.dicens q̄ si hꝫ potestatem legitimādi dispensandi sup icestu, qō est maius crimen, ergo casus mixtus dꝫ cōprehendi sub isto simplici potentiori, p reg.l.querit.ff.de sta.ho.hoc.n.tollit̄ ex his q̄ dixim̄.ff.in p̄cedenti arti.vbi decla rauimus id pcedere qñ simplicia in mixto sunt incōpatibilia, qō est de mēte Bar.h̄ in rōne ad.l.gñalr̄.ff.de fideicō. Vel me lius, qr hanc r̄nsiōi, lꝫ ex mēte bar.ob.d.§.si vn̄.l.legatis. ēt ex ipsa cōmixtiōe incestū est grauius, verꝫ est, q̄ pro Bar. facit, qr nō dr̄ filī incestuosus nisi simul vel ex stupro vel adulterio, ꝫ sic lꝫ dr̄ crimen icesti simplex, vt cū ꝯsanguinea, meretrice pu blica, tñ nō dr̄ filius incestuosus simplex, nā ex publica mere trice nō apparet pr̄, vñ crederē reꝫ in hac.q.vtrāqꝫ ptem posse in via disputādi sustineri, ꝫ ꝯsidera, q̄ si esset simplr̄ scā ꝯcessio, vt possit legitimare incestuosos, vr̄ q̄ talis habeat facultatē legi timādi, tā incestuosos ex icestu, ꝫ stupro, q̄ ex incestu ꝫ adulte rio, nā intelligē de incestuosis ꝫ stupro iūcto esset magna restri ctio, in alijs aūt q̄ his duob̄ verificari nō pōt, cogita qr doc.nō ꝯsiderāt. Jmmo p̄supponūt dari icestuosos simplr̄ absqꝫ eo, q̄ sint ex stupro, vel adulterio, qō nō vr̄ verꝫ. Et sic remaneat ex pedita hec difficilis qō. Jn qua breuiter replicādo, si formet̄.q. put habemus hic p bar.verior est ipsius opi.qr clare cōstat, q̄ fuit ꝯcessio scā ēt qñ esset incestuosus, ꝫ alia spē spurietatis ille gitimus, qr alias esset superflua ꝯcessio de incestuoso stāte prima gñali de spurio, q̄ sola stāte potuisset legitimari incestuosos vt spēs, formādo aūt.q.vt formant Bar.in.d.l.si ita scriptū, vt per

9 Jmo.ꝫ Pau.h̄, verior est opi.ꝯria. ¶ † Vlterius hec no. mā vltra Bar.inducit̄ ad plurimas.q p doc.p̄sertim.p Ludo.ro. p̄cipue ad illā, quā etiā tāgit Alex.denuo, an i statutis sub sim plicibus mixta cōprehendant̄, in qua ex dictis.ff.colligit̄ r̄nsio, q̄ nō. Nam cū de ꝓprietate sermonis nō cōprehendant̄, sed so lum in mā fauorabili ex interp̄tatiōe.d.l.si ita scriptū, sequit̄ nō cōprehendi in statutis, qñ in statutis ꝓprie vba sunt intelligen

10 da.l.j.§.si is q nauem.ff.de exerci.cū si. ¶ † Qō firmat Bal. in.l.oēs populi.in.ix.col.ver.qd si statutū dicat, q̄ mulier ꝫc. vbi hac rōne vult, q̄ si statutū disponat mulierē nō ꝯhere, vel testari sine ꝯsensu ꝯsanguineor̄ nō vendicat sibi locū i hermo frodito, cū sit s̄m eū hō mixtus, nō aūt ꝓprie mulier, allegat.d. l.hoc legatum, ꝫ sequit̄ Pe.de anch.in.c.canonuꝫ statuta.in repe.versi.venio ad.iiij.memb.de ꝯsti. Sequit̄ etiā Alex.h̄ cō firmādo, qr nō erat scā puisio nisi de vno tñ simplici, q̄uis sub dit Bal.ꝯtrium dicat in.d.§.omnium insti.de ac. Sed male in hoc refert, qr Bald.firmat demum, q̄ in statuto casus mixtus nō cōprehendit̄. Si vero vtroqꝫ erat scā prouisio tūc tenendo opi.Cuma.de q̄.ff.cōprehenderet̄, sed tenendo cōem, idem, q̄ nō comprehendat̄.d.§.p̄scriptione s̄m ipsum Alex. ꝫ sic pon dera, q̄ iteruꝫ variat ab his, que dixi.ff.intelligens.d.§.prout

intellexerat in distin. et bene, non prout prepl. quod non esset facta prouisio, nisi in vno casu. Et hanc conclusionem quod in statutis non comprehendatur casus mixtus, firmant Jac. bu. et Bar. l. certi condi. §. quoniam. ff. si cer. pe. dicentes, quod si statutum prohibet probationem per testes posse fieri, non est prohibita probatio per testes et instrumenta simul. Pro qua decisione facit, quia tale statutum est in materia odiosa, cum coherceat probationem, cuius materia est ampliãda, non restringenda, vt. d. gl. no. l. anc. vt sine prohibi. §. quia vo. ¶ Circa id tamen, quod fuit. ff. dictum, quod stat. loquens de femina non comprehendat hermafroditum ex pluribus iurium .d. hic Vin. negans, quod hermafroditus quo ad iuris effectum sit persona mixta, vt per ipsum. Aduerte tamen ad eius dictum non fuit intentio bal. et doct. log nisi vbi minus hermafroditus incalescebat in feminneo, quam masculino sexu, vt pz ex. l. B legatum. quam allegat, quam ita intelligit, vt dictum fuit. ff. et ita intelligunt, et limitant illud dictum Bal. Jas. in. d. §. cius. ¶ Talem etiam doctrinam inferunt doc. ad. q. an statutum loquens de contractu habeat locum in donatione cum mor. de qua latissime dispu-

11 tatur, anno pri. l. l. ij. ff. de le. j. ¶ † Querunt insuper Lud. Alex. et Mod. quid in contractibus an sub simplicibus comprehendatur mixtum, de quo per Bar. et Alex. l. l. si extraneus. ff. de condi. ob. ca. ¶ Aduerte tamen, quod quantum Bar. ibi post Guil. d. ex agente diuidi partem vt masculum venditor, feminam emptor habeat, non videtur concludere, quod de subtilitate iuris mixtum comprehendatur. Jmmo potius contrarium, et sic ceterius mente videtur defendi ab impugnatione Ro. et Mod. tenentium quod in contractibus sub simplicibus non comprehenditur mixtum, cum in eis a proprietate verborum regulariter non recedatur. l. quicquid astringende. ff. e. et l. veteribus. ff. de pac. mixtum autem in casu, quo comprehenditur, comprehenditur et interpretatione, et extensione benigna. d. l. si ita scriptum. ff. de lib. et posthu. Pro Bar. facit, quia constare videtur de intentione disponentium per identitatem rationis, quo casu conclusum fuit. ff. quod sub simplicibus comprehenditur mixtum etiam in materia stricte interpretatiua per l. si ita. ff. de iniust. ru. facit etiam, quia in contractibus, quod agitur pro contracto ec. l. cum quid. ff. si cer. pe. et sic conclude ponendo reg. cõem, quod in contractibus sub simplicibus non comprehenditur mixtum per rationes doc. fallit, nisi ex identitate rationis, et verisimili mente contrahentium aliud suaderet. Vis quod casus mixtus etiam comprehenderetur, et in casu huius limi. procedit dictum decisio Guil. et Bar. Eadem enim est ratio, et diuisio mentis contrahentium, quod si voluerint vnum et alterius altero nihil habere, quod fortius si quibus quod in pecunia deduceret, haberet, et sic non solum eadem, sed maior ratio suadet verisimilem intentionem disponentium.

¶ Summarium. §. Et barum.

Et barum.

Hic §. est multum notandus, vt. d. bar. Tractans materiam diui. et indiui. quam fama non falso refert esse summe difficilem, et subtilem, et ait Pau. de ca. in. l. stipulationes non diui. in. iiij. col. Leo. quod quanto magis in ea mens speculatur, tanto magis difficultates inuenit. Nec in ea possunt omnia exprimi, sed intellectu melius percipitur. Nec vos tamen Auditores dilectissimi. fama hec difficultatis ac subtilitatis deterreat. Jn ea. n. declaranda, resoluendaque ita recto ordine, ita facili, per mentem ipsius sublimitas pateat, stilo (Deo fauente) procedam. Jta vobis ad eam percipiendam ferro viam aperiam, vt neminem vestrum futurum sperem, qui quarumcumque difficultatum rectam, perfectamque claritatem non sit assecuturus. Dummodo tamen ex parte vestra, exacta (quam res ipsa exigit) diligentia non desit. Hic studiosi apparebunt, hic clara ingenia emergent. Quod materiam, magistraliter considerans, diuidit Pau. de ca. in tres articulos principales. Primus consistit in videndo qualiter stipulatio dicatur diuidua, vel indiuidua quo ad se ipsam respectu principalis obligationis et de hoc arti. agitur hic vsque ad. §. item si in secundo. et in l. in executione. et in. l. stipulationes non diui. Secundus est qualiter committatur stipulatio ad interesse, si vnus ex heredibus promissoris contrafaciat, et sic de obligatione secundaria, et de hoc agitur in. d. §. item si in secundo. cum seq. vsque ad. §. cato. Adde et in. d. l. stipulationes non diui. in verb. celsus. Tertio qualiter committatur ad penam conuentionalem, et de hoc tractatur in. §. cato. Jsta distincte hec materia per tres. eo. tractatur, subdit tamen ipse Pau. quod Bar. i. d. §. cato, cogessit materiam in quo non solum hunc tertium arti. verum et secundum tractauit, et vltra ipsum Pau. d. prece. me. quod in tribus premissis oppo. tractat qualiter ad quem secundum in stipulatione deducendum teneantur ipsi principales, vel eorum heredes, quod pertinet ad primum arti. et est materia. §. j. proxim. Primum tamen articulum latius et principalius tra-

1 ctat ipse Bar. in. l. stipulationes non diui. ¶ † Premittit Petrus de Moder. quod indiuiduum, vel diui. consideratur natura et iuris dispositione. Nam indiui. dicitur omne incorporeum, quod non tangi nec separari potest. Vt obligationes, actiones, seruitutes predialis. Diuiduum dicitur omne corpus inanimatum. Animatum vero est natura indiui. quia per diuisionem destruitur. l. rex mixtura. ff. de vinc. c. afferte. de presump. ibi et non occidatur, et bona gl. §. pe. insti. de offi. iu. Nec ob. quod diuidatur puer, vt. d. c. et diuidatur naturaliter homo, et equus, vel similia secundum Bar. post Pet. in. l. stipulationes non diui. ff. e. in. j. q. (ex quibus animalia etiam natura diuidua tenent hic Mod. Jo. spem.) Nam secundum diuisionem siquidem extinguitur natura et nusquam homo vere, sed cadauer, cum homo non sit vbi non est anima. cum sit animal rationale, si non extinguatur, vt exacto brachio, tunc omnino homo non est diuisus, sed totus remanet dempto brachio, quod non est dici pars hominis, cum tamen eo non sit pars anime, et ita in reliquo, vt equo, et simi. sed alia videntur in columba. et B quod homo et animalia sunt naturaliter indiuidua. d. bar. in. d. l. stipulationes non diui. ij. op. Nec ob. d. c. afferte. in principio. quia nuncupat infantem non diuisum, sed diuidendum, quia. d. diuidite infantem viuum et pater nuncupat non viui, sed mortui, vt pz in seq. et ita etiam videtur ad dictum Pe. et Bar. indiui. vel idiui. iuris dispone dicitur pluribus modis, et presertim in. vij. ve. l. in §. ad euidentiam quem B ponam. ¶ Tres habet par. vsque ad. §. ex his. Jn prima ponitur de stipulatione continente diuiduum natura et effectu, B est quo ad obligationem et liberationem, puta est certam quantitatem vel certam speciem dari. Jn. ij. de stipulatione continente indiuiduum simpliciter, et omni respectu, B est tam natura quam effectu. Jn. iij. de eo quod continet diuiduum natura. i. quo ad obligationem et indiuiduum effectu. i. quo ad solutionem. ij. ibi, quidam non recipiunt. iij. ibi quidam partis. Quia. iij. pars vltra scribentes subdiuidi in. iiij. in. j. ponit dictum, de quo. ff. in. ij. declarat per exemplum, in. iij. ponit rationem dicti ad probandum illud, i. iiij. ad ampliationem ponit aliud exemplum prefati dicti de quo in. j. ij. ibi veluti. iij. ibi, nec enim. iiij. ibi eiusdem conditionis. Summa vt per bar. vel non recedendo in effectu ab eius summario, quod tamen circa primam partem est nimis generale, nam etiam stipulatio dandi homines in genere dicitur dandi, nisi saluum quod exequitur. dedicatur. Summa vt per pan. alex. et Mod. Quedam stipulatio sine consistat in dando siue in faciendo vel est diuidua natura et effectu vt quando est simplex et consistit in dando certam quantitatem, vel certam speciem. Aduerte quia sed pan. et per. m. B de specie ponant in summario. Alex. tamen omittit et melius quia de specie nihil est in B tex. sed in. l. si stipulatus fuero. §. j. ff. de sol. Nisi soluendo dicas presuppositum dicatur i. iij. par. vel est indiuidua vtroque modo sine respectu, vt stipulatio seruitutis predia. vel est diuidua natura sed indiuidua effectu. i. quantum ad liberationem, quia solutione partis non contingit liberatio in parte vt est stipulatio generis vel alternatiua. Ad euidentiam et intelligentiam presentis §. et totius materie videndus et considerandus est in primis tex. magistralis. in. l. in executione

executione per totã ff.e. Et ad pleniorẽ cognitionẽ dicta Bar. in.l. stipulones nõ diuidunt. in prin. in primis nouẽ oppo. maxime in.vj.z.viij.z in primis.iiij.qõnibus maxime in.ij.z.iiij. z per Bal.l.si plures.in.j.z.ij.col.C.de ɔdi.infer. z in.l.p hꝰditarijs.in.j.z.ij.col.C.de here.actio.

2 † Ubi colliges stipulones ɔsiderari diuiduã vel indiuiduã, septẽ modis nã, ɔctu, obligatione, petitione, pene cõmissione, siue interesse, ɔdẽnatiõe, solone siue pstatione, siue liberatione, siue effectu. Et id in hac mã est summe notãdũ, qꝫ stipulo indicat diuidua vel indiuidua, put indicant res in stipulone ɔtẽte. hãc regu. pbat tex. z ibi tz eo no. Pau. de ca.in.l. stipulones nõ diui.ff.e. z ponit An. z sequuntur Moder. in.l.iiij.§.cato.ff.eodem. et Pau. et Alexan. in.d.l. stipulationes. non diui.j.not. z probat hic tex. in prin. put no. Jas. post Areti.ij.no. z id pone pro.j.no.

3 ¶ † No. ibi veluti cũ decẽ dari stipulamur zc. qꝫ stipulo dandi certã ꝗtitatẽ est diuidua, ɔcor. d.l. in executione. in prin. z.l. si duo.ff. depo. z.l. si stipulatus.§.j.ff. de solu. la.j. Idẽ dicas de stipulatiõe dãdi certã spẽm.d.l. si stipulatus.§.j. z hic in gl.ma. Que stipulo dr diuidua oi respectu, z ɔsiderãdũ est fm Soci.qꝫ iur.cõ.hic volẽs ostẽdere oĩmodã diuisionẽ dicit qꝫ p parte solu. fieri põt z sic infert qꝫ illud qõ est diuiduũ solutiõe oi respectu dr diuiduũ ɔ qõ vr tex.in.d.l. in executiõe.§. insolidũ, vbi est indiui. peti. z diui. solone, salua intelligẽdo vt ibi p Pa. de ca. z alex. i summario, qꝛ q̃ ad interesse, q̃ respcũ ẽ diuidua solone est ẽt diuidua oblone z quatenus.d. ibi esse insolidũ faciendam petitionẽ loquit quo ad denũciationẽ z defensionem z sic diuersis respectibꝰ. Primo.n. est diuidua respectu nãe qꝛ quãtitas nãliter diuisionẽ recipit p partes multiplicatiuas z discretas, spẽs certa eo. mõ est nã diuidua lz nõ semper recipiat ptes discretas ita vt remaneat hõ, tñ ptes quotitatiuas p indiuiso recipit vt pz in pluribus.ll. pfertim in toto tit.ff. de stipu. ser. in q. bus fit mẽtio qꝫ seruus p pte est vnius, z p parte alterius, z p. bat text.nr in.ij. par. pfupponẽs qꝫ stipulo hois nã sit diuidua. Scdo liquet clare qꝫ est diuidua ɔctu, qꝛ pars ꝗtitatis vel certe spẽi põt in ɔctu deduci sicut tota. Clar est.n. qꝫ sicut stipulatꝰ fui centũ vel.x. ita potuissem stipulari.l. vel.v. siue plus vel minus z sicut totã spẽm, ita partẽ. Tertio dr diuidua oblone iter hꝰdes.l.j.C. si cer.pe.l.j.z.ij.C. de hꝰ.ac. Quarto, Petitione. Quinto ɔdẽnatione, vt pbat vtrũqꝫ in.l. pro hꝰditarijs.C. de her.ac. z ibi p Bal. Sexto solone siue pstatõe.d.l. si stipulatus.§. si.ff. de solu. qõ tñ ꝗlr pcedat dicas hic ampliãdo ꝟba vt ꝟ per Cin. intelligit.n. volẽte creditore recipere ptem, nã nõ cogitur.l. tutor.§. lucius.ff. de vsur. sicut ecõuerso põt debitor facere qꝫ creditor ptem petẽs petat totũ.l. qdã extimauerunt vbi per Bar. z doc.ff. si cer. pe. ¶ Aduerte tñ, qꝛ lz pdictis oĩbus respectibus dicat diuidua pdicta stipulo dãdi ꝗtitatẽ vel certaꝫ spẽm, tñ quo ad septimũ.ff. qnto loco positũ.ff. in euidẽtia. hoc est quo ad pene cõmissionẽ est indiuidua, qm ipsa pena adiecta ex partiũ ɔuẽtione pp nõ pstationẽ siue solonẽ vnius ex pluribꝰ hꝰdibus cõmitit insolidũ, z sic nõ diuidit.l.v.§. fi.ff.e. z.d.l. in executione.§. si. vbi vide, z p Bar. ita expsse limitãtẽ in.d.l. stipulatiões nõ diuidũ.ij.q. z late p Bart.ff. in.§. cato.viij.oppo. de quo ibi latius, deo dãte dicemus. Ratio huius limi. est qꝛ pena debet sub ɔdõne, ɔdões aũt indicant oẽs indiuidue.l. cui fundus.ff. de ɔdi. z demõ. Cum in forma specifice impleri debeant.l. q hꝰdi, z.l. meuius in pn.e.ti. ex qua rõne pz ridiculaꝫ esse reprehẽsionem modernissimi valẽtiani. Nam nõ loquit de ꝗtitate pmissa noie pene, sed de prima ꝗtitate.i. prima z principali stipulone. Cõsiderãdũ tñ qꝫ ista indiuiduitas venit extrinsecus z quodãmodo p accidẽs. Ideo nõ facit quominus verificet id qõ dñt doc. qꝫ stipulo pdicta dicat oi respectu diuidua, pena.n. nõ est de intrĩsecis z substãtialibus ipsius stipulonis dãdi, cũ possit sine adiectiõe pene ɔsistere. Adde insup pdictis, dõ. ff. dicimus hãc stipulonẽ esse diuiduaꝫ solone, qm scã solone in pte ɔtingit liberatio in ea, nã est veꝝ z pcedit vbi soluit pars quotitatiua, alias aũt secus in solone ptis integralis, vt si pmisi fundum pleno iure z soluo vsufructuꝫ q est pars fundi nõ tñ, quotitatiua, vt.l.iiij. fm Alex.ff. de vsufru. vult forte põderare, inquantũ.d. qꝫ vsufru. est pars dñij vel vult põderare no. ibi p gl. tu allega tex.in.l. q vsumfructũ.ff.e. qui pbat esse ptem, lz.n. dicat similis est zc. Similitudo est in ɔceptione stipulonis, z sic di-

4 uerse sunt ɔceptiones, tñ in vtraqꝫ venit totũ z pars. † Qõ aũt qui pleno iure fundũ pmisit nõ liberet aliq̃ ex pte dãdo vsumfru. est tex. expssus.l. si ita stipulatus fuero si titius.§.j. in fi.ff.e. Hic ergo simpliciter qꝫ accipiendo partes, prout vsufr. dr pars fundi, que dr pars iuridica fm Bar. in.l. stipulones, nõ diui. in j.q. vel pars integralis, vt p Bar. i.d.l. q vsumfr. obligatus ad certũ fundũ, z sic ad certam spẽm, nõ liberat in aliquo soluẽdo vsufru. z sic ptem z p ɔño dr talis oblo siue stipulo indiuidua solutione ꝟ mõ, z sic hẽs vnã limi. z ante Alex.d. Bar. in.d.l. sti-

5 pulatiões, nõ diui.ij.q. † Scdo limita hũc tex. loquẽtẽ in ꝗtitate, nisi esset pmissa ꝗtitas p aliquo opere faciẽdo, siue p aliqua re faciẽda, vt p maritãda aliqua puella singuli.n. hꝰdes ad dictam ꝗtitatẽ tenent insolidum, tex. est sin. in.l. fideicõmisso.§. pe.ff. de leg.iij. quẽ ad id no. dñt An. z Imo. in.l. in executiõe. j.eo. z nõ esse alibi dicit ibi Pau. de ca.q tex. pariformiter pbat si deberet spẽs certa pro aliquo scõ, vt si legaret, vel pmitteret pro maritãda puella, vel aliquo alio faciẽdo, vt in pri.ꝟbo aliqd, z sic pbat hãc limitationẽ nõ solum pcedere respectu ꝗtitatis (vt vr intẽtio Alex.) sed ẽt respectu spẽi. Reqrit tñ, qꝫ oẽs fuerint in mora cõstituti, fm prefatos doc. z iste intellectus est melior ꝗ̃ intelle. Jaco. de are. z Barto. in.d.§. fm Alexan. hic, Bartholomeus Soci.d. qꝫ iste intellec. est p dicto gl. referentis vnã opi. in.l. mãlis.§. qꝫ si faciã.ff. de pscrip. ver. vbi.d. qꝫ vbi datio ordinat ad scm de datione, put de scõ indicat, ad qõ .d. tex. allegat Pau. de ca. in.d.l. in executiõe. in prin. Sed ipse.d. magis sibi placere intellectũ Jac. z Bar. vt p ipꝫ latius. de quo ẽt p Cin. in.l. stipulones nõ diuidũ. in.ij.q. vbi vide, z magis placent dcã Soci.ꝗ̃ Alex. p tex. in.d.§. pe. ibi post qõ mittat ad opus faciẽdũ, z ibi post qõ solã proculã voluerũt facere, z sic hꝰdes erãt obligati ad scm z ẽt ad relictũ p scõ explicãdo, vt intelligit ibi Bar. post Jac. de are. z sic remanet dcã limi. sine fundamẽto, z intelle. Jac. z Bar. tz Bal. i.l. mortuo.§. fi.ff. de leg.ij. z idẽ qõ Soci. tz hic Jas. z fatet Pau. qꝫ nõ seruaret in prac. in.d.l. in executiõe. Et pz dictã gl. in.d.§. qꝫ si faciã esse intelligẽdã solũ vbi datio ordinat ad scm, ad qõ tenet dans nõ si alius teneat, vt p ipsm Soci. fundãtẽ in dictis Bar. i.d.§. pe. dum allegat.d.l. mortuo.§. fi. Tertio limitãt Areti. z Jas. post Bar. in.l. si cõe.ff. de neg. ge. ẽt volẽte creditore, qñ pro ꝗtitate certa spẽs põt solui iuxta.l. miles.§. si decem.ff. de re iudi. ne deueniat ad inconueniens zc. Que limi. non vr conuenire, qm in seruo cõmuni vnusquisqꝫ dominorum tenet insolidum pro dãno.l. vt tm.ff. de ser. corru. z insolidũ ad defendẽdum.l. si cũ vno.ff. si ex noxa.ca.aga. ergo rõne ppñe oblig. vt dñt modernissimi sed limi. nõ est restricta ad casum quo agat de noxali in

6 suo cõi iõ male. ¶ † No.iij. ibi q̃daꝫ nõ recipiũt vt in his zc. qꝫ stipulo seruitutis realis est oi respectu idiuidua, z sic totaliter ɔria supiori quo ad hãc mãꝫ diuiduitatis z indiuiduitatis. Est .n. indiuidua nã, vt in tex. z q̃re nã sit indiuidua declarat bart. in.l. stipulones. nõ diui. in.iij.op. z.iiij.q. Uꝫ qꝛ incorporalis z qꝛ tota in toto fundo z tota in q̃libet pte fundi, sicut aĩa tota in toto corpore z tota in qualibet pte corporis. Cõtractu est indiuidua. vt.l. p parte.ff. de serui. z p Bar. in.§. cato.ij.op. Ratio est qꝛ cũ nã sit indiui. ẽa nõ põt pro pte in ɔctu deduci. Obligatione ẽt est indiuidua nõ solum respectu principalium, verũ ẽt respectu hꝰdum, nã si debens seruitutẽ plures reliquat hꝰdes, qlibet insolidũ ad seruitutẽ pstãdã z ad ꝟ situtis patiẽtiã tenebit, vt in.§. seq. nõ.n. sicut oblo dandi p.l.xij.tab. diuidit inter plures hꝰdes ita z ista.l. hꝰdes.§. an ea.ff. fami. her. z simili mõ si stipulator decessit pluribus relictis heredibus, nam quilibet insolidum hꝫ actionem, vt.d.§. an ea. z.ff.e.§. item si in facto, z. j.§. seq. z eadem rõne est indiuidua petitione z condemnatiõe. Prestatione, ẽt siue solone esse indiuiduam pbant eedem.ll. ¶ Aduertẽdũ est circa hec duo de oblone z solutione, siue pstatione, qꝛ sequit qꝫ qñ decedit ille cui debet seruitus pluribus hꝰdibus relictis, ipsa seruitus siue oblo qua debẽs eam tenetur efficitur grauior siue durior. Nam ad plus vr teneri quodammodo ex quo pmisit vni z oꝫ soluere insolidũ pluribus, sicut ẽt idem est si fundus dominãs vel seruiẽs diuidat, qꝛ non diuidit seruitus, vt p Bart.d.l. stipulones. nõ diuidũ.iij.op. Cõmissiõe interesse siue pene pari mõ est indiuidua, naꝫ vno ex pmissoris hꝰdibus ɔueniẽte stipulo ɔ oẽs pro hꝰditarijs portiõibus cõmittit, vt de interesse z pena est tex.j.§. itẽ si in scõ, de pena.l.d.§. cato. Si ꝟo vni ex hꝰdibus stipulatoris ɔfiat stipulo ad iteresse cõmittit solum p parte illius cui ɔ fit. Ad penã aũt ẽt insolidũ sed eis quibus nõ est ɔuentuꝫ obstat excep. vt est de vtroqꝫ tex. no. in.d.§. itẽ si in facto. De stipulatiõibus factoꝝ an diuidue vel indiuidue dicant, z q̃ sunt indiuidue qbus sint respectibus

8

habetur per Bar. in. l. stipulationes, non dividun. in. vi. op. et seq. et in. iij q. et videbimus aliquid in glo. j et latius in. §. cato.

7 ¶ † No. in. iij. par. ibi quedã partis quidem etc. q stipso gñlis vel alternatiua est aliquo respectu diuidua aliquo indiuidua. Diuidua, n. est nã sui stipsõ bols vt in tex. et dixi. ff. in. j, not. p. bart p totũ fere ti. ff. de stipu. ser. Contractu et est diuidua qr bõ in gñe pro pte põt in 3ctũ deduci, oblone et qr oblõ gñlis vel alternatiua, diuidit inter plures hrdes p. l. xij. tab. actiue et passiue vt in. l. p hrditarijs. C. de hr. ac. et. l. i C. si cer. pe. tñcia. l. in executiõe. §. p parte. ff. e. petitione 3dẽnatione eisdem rõnibus. Prestatione aũt siue liberatõe est indiuidua vt hic in tex. lz. n. vnus ex hrdibus soluat ptem bols in gñe debiti non 3tingit in aliquo liberatio, et pari rõne, lz doc. nõ dicãt, est indiui. pene cõmissio, imo a fortiori, p. §. si. l. v. ff. eo. et alleg. Et eo. mõ si soluat ptem vnius ex rebus in alternatiua stipsone cõphebẽsa. Sz interim est in pedẽti, vt in tex. dĩ et in. d. §. p parte. vbi rõ q̃re solutiõe sit indiuidua, vz ne 3tingat in diuersis fieri solones, q̃ rõ cõis est vtriqz stipsoni, vz tam gñlis q̃ alternatiue, sed quo ad stipsonem gñlis alia et assignat rõ, vz qr tũc nullus certus est in oblone. l. cũ incertus. ff. de leg. j. p glo. l. menius. §. duoz. ff. de leg. ij. de quo tñ latius dicemus cũ Bar. ff. vlti. q. Quod aũt sit in pendẽti videbimus ff. in glo. ma. ¶ Et sic no. qr ex tex. hẽs triplicẽ stipsonis spẽm, diuiduã, indiuiduã, oi respectu, et partim diuiduã, partim indiuiduã. Adde tñ circa hanc tertiã spẽm q reperit quedã stipso, que est indiuidua quo ad petitiones, quo vo ad executionẽ, liberationẽ siue pstationem est diuidua, vt in stipsone ex cã euictionis, vt est tex. in. d. l. in executiõe. §. insolidum, q̃ nõ est quarta spẽs in illa. n. l. nõ tñ in hac si recte inspiciamus. Intelligit. n. ibi respectu petitionis. s. denũciationis, q̃ dz fieri insolidũ, nõ aũt respectu petitionis eius qd soluẽdum erat, nã oblone et solone est diuidua stipso de euictione, vt ibi p Pau. et Alex. q̃uis tex. ibi in vbo tenebunt videat probare q

8 quilibet in solidũ teneat. ¶ † No. v. in spẽ alternatiua solutio partis vnius rei in alternatiua cõphẽsẽ nõ iducit liberationẽ in illa parte 3cor. l. si nõ sortẽ. §. pe. ff. de 3di. indeb. Limita in solone vera nõ in ficta p acceptilationẽ l. qui hoiem. ff. de acce. qr tũc cessat inconueniẽs de quo in. d. §. p parte. Limita sõ qñ electio esset creditoris, vt p Jai. post Cuma. et Pau. p no. in. l. eum q certaz. §. si. ff. e. et bonũ tex. cũ gl. expressa. l. cũ debitore. ff. rem ra. ha. ¶ No. vj. q in. l. vna negatio, q̃ñqz abũdat. Nam sm Alex. et ali eum Imo. h in text. vna negatio abũdat ibi non dum in nulla. Sed lz ipse hñet in tex. nulls et si ita habeam' hñ sumit notabile, tñ cõiter est vlla, quo casu nihil est supfluum, et melius fluunt vba tex. ¶ No. ex vlti. ver. iunctis prec. q oblõ alternatiua equparat obloni gñali, 3cor. l. cũ is. §. si. vbi glo. no. ff. de 3di. inde. De quo plenius ff. in gl. ¶ Glo. prima in pal. ma refert ex tex. dicẽte p modũ relationis pariformiter respectu stipsonis dãdi et stipsonis faciẽdi, et haz etc. q et stipsonũ, q̃ in faciẽdo 3sistunt quedã sint q̃ diuisionẽ recipiant, qd cũ sentiat esse 3. l. stipsones nõ diuidunt ff. e. vbi dr stipsonem factoz esse indiuiduã, rñ. q lz ibi ponat reg. tñ scdz q̃dã et sunt diuidua, de qbus sensit hic tex. cõ. in hac relatione, vt in. §. cato. vbi de stipsone amplius nõ agi, et rem ra. hñ. que sunt diuidue, et in. l. in stipsonibus. §. operaz. ff. e. et. l. si quã. de ope. libe. in qbus de stipsone operaz. et in. l. v. ff. de vsufr. vbi de stipsone vsufr. in qbus sentit glo. q verificat hic tex. et fallat reg. d. l. stipsones non diuidun. put declarat h Bar. in sa expsse deducẽs 3rius de. d. l. stipsones. et. d. l. libertus. §. i. ff. de ope. libe. duplici mõ soluit vel q pcedant inuito stipulatore vt p pte nõ soluat, sed eo volente sic, vel q pcedãt vbi vni debent opere secus vbi pluribus

9 que. ij. pars est ibi nec ob. etc. ¶ † In vlti. ibi, itẽ eaz etc. declarat tex. sentiẽs q in hoc. §. iur. cõ. tractet solũ de stipsonib' dandi q ille dicant q̃ñqz diuidue q̃ñqz indiuidue vt i tex. pleqũt, q̃uis in relatione sentiat q et sint fcã diuidua, nõ tñ de his hic agit sm glo. Concludit ergo gl. in. j. et. ij. par. q stipso operaz est diuidua, et q̃tenus in. l. libertus. §. i. et. l. stipsones, vt decidit 3rium, rñdet dupl vt pxime dixi. quas solu. improbat Bar. qr imo conc. et pluppositum gl. tollit per. l. opas. ff. de ope. lib. et 3 primã solu. facit tex. in. d. l. stipsones. vbi. d. q diuisio corrũpit stipsonem ergo de priũ et volũtate nõ põt esse diuidua quem 3 hãc gl. põderat ibi Bar. in. ij. oppo. et idẽ vult hic q̃uis nõ deducat qualiter ille tex. faciat 3 glo. ex cuius dictis et deprehẽdit nõ pcedere scdaz sol. qr vt ipse Bar. d. opa de se est indiuidua, vt. d. l. opas. et sic vult dicere h q de se sit indiuidua nõ minus est, qñ vni q̃ qñ pluribus debetur, facit qr stipulatio indiuidua apud stipulantẽ et pmissorẽ pari mõ dr indiuidua apud eorũ hrdes. §. an. ea. ff. famil. her. sm Alex. vñ relectis solonibus gl. soluit q stipso operaz numero est diuidua, put q̃libet stipso plura fcã 3tinẽs, vt. d. l. i stipsonibus §. operaz. j. rñ. et. d. l. libertus. §. j. ij. rñ. et ita pcedũt. ll. pbãtes q stipso operaz est indiuidua, put est. l. si qñ. sm Alex. Stipulatio aũt vnius ope cũ nõ possit numero diuidi est indiuidua, et si quo velit eã diuidere nõ põt eã facere nisi deueniat ad taxationẽ q̃titatis siue ad estimationez, vt. d. §. operaz. d. l. stipsones in v. celsus ita 3tinõs vba Bar. ne ob malã pñtationẽ cũ Jas. decipiaris. Que tñ itelligẽtia, ad. d. §. operaz lz cõiter approbata, ex necessitate, qm melior dari nõ põt nõ 3gruit illi tex. qr loquit de petitione partis opere nõ estimatiõis opere, vt pz ex illis vbis ptem opere tantã q̃tam in seruo habuerit petere, et alijs ibi, solo aũt expeditissima est h et. et sic 3dõnaliter loquẽs psupponit posse solui estimationẽ et nõ, et sic nõ fuisse petitã ptez estimationis ope, sed partẽ ipsius ope tñ qr sic intelligẽdo esset de directo 3rius tex. in. d. l. libertus. §. j. opus est tenet hãc solonẽ q̃ sulit Bar. in. ij. op. Quã Bar. solu. cõiter doc. approbãt. Caue tñ inq̃tũ Alex. d. d. sm hãc solu. intelligendã esse. l. si qñ. hoc est q ibi diuidit stipso qr plurium operaz, nã est 3 illũ tex. lz doc. nõ reprehẽdant Alex. vt ibi ptẽ opere, et sic de vna loquit put et ibi lz glo. vñ ille tex. nõ pcedit sm hãc solu. sed sm aliã quã ponit Bar. i. d. l. stipsones. in. ij. op. (et hoc forte aduertẽs refert ipse Alex.) Vz q ibi promissor erat iam in mora 3stitutus, et sic tractat de opa pterita, q̃ postq̃ semel est pterita amplius pstari nõ põt, vt est tex. no. in. l. si nõ sortẽ. §. libertus. ff. de 3di. indeb. Eo ergo casu succedit et lo ad interesse ex regu. gñali q in oblonibus facti si non fiat succedit oblõ ad interesse vt in. l. quoties qo. ff. e. et. l. si qs ab alio. ff. de re iudi. et p 3ñs ad diuiduũ, qr interesse est diuiduũ. d. l. stipsone. in ver. celsus. q̃ solu. fuit originalr gl. in. d. §. opaz. quã reassumpsit Bar. in. d. ij. oppo. ¶ Et ei qd diximus q stipso operaz est idiuidua et volẽtibus stipulatore et pmissore, vt. d. l. stipsones. nõ ob. si qs dicat q imo sit diuidua volẽtibus eis, qm reg. est q lz inuito creditore aliud p alio solui nõ possit tñ eo volẽte põt et 3tingit liberatio. l. ij. §. i. ff. si cer. pe. Nam si stipulator 3sentit q opera pstet per ptes tũc lz solutõ liberet id nõ cõtingit ex eo qr dicat fcã diuisio opere, sed qr aliud p alio volẽte creditore fuit solutũ, diuisa. n. opera siue pstatione eius nõ dr soluta opera debita, sed aliud, hoc est ille pstationes q̃ nõ faciunt operã, cũ ex varietate tpis opera variet. d. l. iij. et. d. §. libertus. ita declarat Bar. in. d. ij. op. Et h respectu. s. liberatõis aliqualiter dr posse saluari glo. h, et in. d. §. opaz. dũ dicit q volẽte sti

10 pulatore p parte solui põt. † Ut tñ hec mã an opere, siue opaz stipso dicat diuidua vel indiuidua clare liqueat dicas breuiter, q numero opere diuidunt vt. d. §. operarum, et 3ñr stipulatio quo ad numerum diuidua. Declarandum tñ vt procedat vbi opere plures promisse sunt eiusdem qualitatis, vt plures opere pictorie, si vero diuerse essent qualitatis, vt vna pictoria alia ad scribendum, tunc numero nõ diuiduntur, sed perinde habetur ac si vnum aliquod opus esset promissum siue vnum factũ, cuz diuisio ibi nõ bene cadat sm Bar. in. d. ij. op. alligantẽ ad hoc q qñ sunt plures diuerse qualitatis perinde sit ac si vnũ opus esset pmissum, tex. in. d. l. in stipu. §. i. iuncto princ. ad ppositũ fic [illegible] icas. In. §. i. dr stipulatione operarũ similem esse stipulationibus in quibus genera cõphendunt que diuidunt numero, secus aũt in stipsonib' in qbus deducunt spẽs, et in pn. qr tunc non diuidunt numero, cũ spẽs nõ sit eiusdẽ qualitatis, ergo idem in operis pmissis, vnica vero opera in se est indiuidua, et stipulatore volente q̃uis verum sit q si ipse consentiat accipere per partes solutẽs liberat, vt solutẽ aliud p alio volẽte

11 creditore, vt in iuribus. ff. allegatis. † Aduerte tñ qr lz ipsa opera sit indiuidua extimatio tñ eius est diuidua. Unde si deueniatur ad prestationem extimationis, ipsa estimatio dicitur diuidua, et hoc respectu etiam ipsa opera qñ appellatur diuidua. vt in. d. §. operarum. et. d. l. si quando. hoc est estimatio ipsius opere, non ipsa in se, prout declarat glo. in. d. §. et Barto. d. ij. oppo. Aduerte etiam, quia licet ipsa opera sit indiuidua in se, effectus tñ eius est diuiduus, q̃ñqz, vt qñ opa pluribus in re cõi prestat de 3sensu eorum quibus debetur, ita. d. esse tex. no. hic

12 Arch. in. d. §. operarum in fi. et ibi et glo. in ver. edant. † Concludit infra gl. q stipso vsufr. est facti, et q stipso vsufructus est diuidua, et sic q et eius respcũ pt vificari id qd psupponit tex. h, q

stipulationum

stipulationum in facto consistentium alique sunt diuidue, duo
igitur simul sentit. Primum, q permittens vsufructũ pmittit fa
ctũ, ꝯ qd opponit Bar. de. l. j. ff. de vsufr. soluit, q ꝗuis sit iu
ris, tñ vsufructuarius tenet ad patiẽtiã, & sic ad fctũ. l. quoties.
ff. de serui. & l. vbi aũt. §. qui id qd. ff. e. & ff. latius in glo. in ver.
viã. Scdm q tale factum est diuiduũ, ad qd tex. in. l. j. §. si vsu.
fructus. ff. ad. l. fal. vbi hoc in termi. pbat, ĩ hoc. n. a ceteris ser-
uitutibus differt, vt ibi est tex. & que sit rõ diue, vide ibi p Bar.
ac ẽt in. d. l. stipulones. in. iij q. & latius dicemus ff. in gl. in ver.
viam. ¶ In ea in fi. aduerte ad verba eius, nã sentit q oẽs sti-
pulatiões, de qbus in hoc. §. sunt in dãdo, & sic ẽt stiplo seruitu-
13 tis, de quo cõ ff. ¶ † Gl. in ver. pstationẽ pmo timore ꝯrij de
clarat tex. vñ. n. q stiplo dãdi nõ recipiat partiã pstationẽ, cum
nõ cogat ptez debiti recipere creditor, qr particularis solo mul-
ta incõmoda affert. l. tutor. §. lucius. ff. de vsur. soluit glo. q hic
tex. dz intelligi creditore volẽte recipere, vt sic nõ eo inuito, ne
ob. ille tex. & hoc respectu dr diuidua dcã stiplo, sicut ẽt subdit
glo. alio ẽt respectu est diuidua stiplo dãdi, hoc est qr propor-
tionibus hẽditarijs inter hẽdes diuidit. l. j. C. si cer. pe. l. j. & ij.
C. de hẽ. ac. & vide hic Bar. declarãtem hãc glo. formãdo. q. qd
velit dicere hic q recipit diuisionẽ nã & effectu, & intelligit nã qr
nãliter est diuisibilis, effectu, qr p. l. xij. tab. diuidit. Itez qr pro
parte pstat liberationẽ. Quod adeo verũ est q vnus ex hẽdibus
põt suã partẽ soluere inuito creditore & liberat, et pbat tex. in-
ducẽdo et ibi p Bar. in. l. iij. C. de neg. ge. Adde tex. opti. quẽ
allegat ibi Bar. in. l. si testõ. §. i. ff. de fideius. & sentit gl. hic in fi.
lz nõ clare explicet sm Are. q plura nota digna circa hãc gl. di-
cit preserti3 quatenus allegat. l. si cũ vno. ff. si ex nox. cã. agat. &
ff. §. pxi. vidimus ẽt i tex. qbus alijs respectibus stiplo dãdi est
diuidua. ¶ Glo. in ver. viã hz qnqz par. in prima ponit dctũ
ad solõnem tacite. q. in sa per viã no. distinguit ponẽs regulas
& limitationes in mã, in. iij. ponit dctũ ad ampliationẽ mãe, in
iiij. allegat ꝯcor. & dũ allegat. l. iij. §. pe. facit qr calisiana actio
cõpetit ad reuocãdũ diuisi3 pluribus pronis bona a liberto cõi
in fraudem pronoꝝ alienata cuilibet p virili gtie reuocande, &
sic ꝯcor. cũ. j. par. tex. & ij. reg. glo. nõ cõpetit ad reddendũ, sine
dãdum tertiã partem bonoꝝ in fraudẽ alienatoꝝ, sed Ias. dicit
illũ tex. nõ facere aliquo mõ, & no. q gl. adducit has. ll. p ꝯcor.
diuersimode, nã. l. q hoiem ꝯcor. cũ seq. par. l. in scõ ꝯcor. cum
toto. §. quatenus. ibi sit similis diuisio, q tñ pꝫ facit qr nõ est
similis. In vlti. aliud dctũ ad declarationẽ tex. & mãe, vt id qd
dr de stiplone, siue oblone facti q est indiuidua hẽat locũ quo
ad ipsum fctũ, nõ si loco eiꝰ a nõ faciẽte petat interesse. ¶ Re-
deundo ad primã quero nunqd stiplo fuitutis sit factus in quo
affirmatiue rñdet glo. q qui stipulat viã vel aliam seruitutem
fctũ stipulat, qd sm prece. me. vr psupponi in tex. (qd tñ nõ vr
veꝝ) q aũt sit veꝝ q stiplo seruitutis sit facti ꝯstat sm ipsa3 gl.
qr in ea p traditione est patiẽtia. l. quoties, tã in. j. q in. ij. ff. de
serui. pati. n. est facere. l. vbi aũt nõ apparet. §. qui id qd. ff. e. me
lius. ff. §. item si in scõ. ¶ Doc. Ultramõ. vt refert Bar. repro-
bant hoc dctũ glo. vt ẽt fuit Pe. hic, & Cy. in. l. corruptiones.
circa prin. C. de vsufr. & dñt q imo stipulat ius, pbãtes per tex.
in. l. si cõis seruus, meus & tuus. ff. de stipu. ser. iuncto. §. sed cum
fctũ. insti. de stipu. ser. Quod fundamẽtũ nõ esse veꝝ nec bonũ
d. Bar. Nam nõ est veꝝ q omne fctũ nõ possit p seruum vtilr
stipulari dño. Sed est distinguẽdũ, aut seruus stipulat fctũ fien
dum siue explicãdum a seipso seruo stipulãte, & verũ est q tunc
nõ acquirit dño & ita loquit tex. in. d. §. sed cũ fctũ, & vltra ipm
Bar. ita ibi declarat glo. Aut seruus stipulat aliqd fiendũ siue
explicandũ ab alio q ipso seruo, & tũc dño acquirit, vt. l. qd dr
in. ij. ff. e. argũẽdo a filio ad seruũ. Exẽpli si ponit si quis pmittat
seruo q sibi ire, agere liceat, nõ acquirit dño. Si vero pmittat
seruo facere domũ, dño acquirit, rõ qr primũ est explicandũ ab
ipso seruo, scdm hoc est facere domũ, ab ipso pmissore, nõ a ser
uo stipulatore, lz pdictũ fundamentũ ꝯ glo. non vrgeat, tñ ipse
Bar. d. vrgere hanc fortissimã rõnem fundatã in. l. j. in fi. ff. de
ser. rusti. pred. vbi pbat q patiẽtia quã dz qui tenet ad serui-
tutem venit p offi. iudi. siue habeas, put cõiter habet & ibi pre-
supponit glo. traditio plane & patiẽtia seruitutum inducet offi-
cium ptoris, siue habeas inducit officio ptoris, quo mõ facilior
est ordo. & ita esse in tex. psupponit Soci. l. iij. in prin. ff. de acq.
pos. siue habeas traditionẽ plane & patiẽtiam &c. dino resultat
idem sensus q ad patiẽtiã offi. iudi. agit, & sm cões tex. declara
q traditio & patientia debita inducit officium ptor. i. dat causã

pretori vt suum officium exerceat siue adhibeat, quo stante se-
quitur q talis patiẽtia & sic fctũ nõ est in obligatione, qr officiũ
iudi. nõ psupponit oblonẽ. l. qui per collusionez. ff. de ac. emp.
ergo sequit de primo ad vltimũ q nõ fctũ sed ius, fuit deductũ
in stiplonem, qm fctũ non fuit, qr esset in oblone. Scdo ꝯ glo.
Adducit Bar. tex. in. l. j. §. fi. ff. de re. diui. & insti. de reb. cor. &
incor. in qbus expresse dr q seruitus est ius. Tertio dicit videri
q sit ius ex intẽtione iur. con. hic. Nam vsqz ad. §. itẽ si in scõ,
vr agere de oblonibus dandi. Nam ibi incipit tractare de obli
gationibus faciendi, ergo vr sentire q sit iuris hec de qua agit
ante illũ. §. ¶ His tñ nõ obstã. adhuc Bar. d. se credere q gl.
bene loquat, nã qui stipulat seruitutem, lz stipulet ius et pulat
ẽt fctũ & sic vtrunqz diuersis tñ respectibus, ostẽdit sic, stipulat
ius, inqꝫtum seruitus dz constitui fctũ inqꝫtuz dz ab eo qui pro-
misit patientia pstari, ad vtrũqz probandũ allegat tex. in. l. iij.
§. dare. ff. de vsufr. ex hoc infert q inqꝫtum dicimus vtrũqz de-
beri, pꝫ bene fuisse loquutam glo. in. l. corruptionẽ. C. de vsufr.
q qui dz vsufructũ constituẽdo, nõ liberat, vult dicere q cõsti-
tuendo solus satisfaciat & liberat respectu iuris ad qd tenebat,
nõ aũt respectu patientie, ad quã adhuc tenet assidue, & sic non
põt dici per solam ꝯstõnem eã patientiam & sic fctũ pstitisse, me
rito nec liberatus. Idem ẽt. d. glo. in. l. pluribus. §. j. ff. e. in ver.
confirmat, circa mediũ. Tertiam glo. allegãt Lod. & Are. in. l.
rõ. §. si iter. ff. de ac. emp. & tenẽt cum glo. rñdet ad. d. l. j. in fi.
ff. de serui. rusti. pdi. Debet. n. distingui qñqz agit reali actiõe
competẽte ad seruitutes, negatoria. s. vel ꝯfessoria, de qbus sup-
ple habet late. in. §. eque. insti. de ac. & in. l. ij. ff. si serui. vendi. &
tunc pcedit ille tex. q patiẽtia venit iudicis officio, & sic nõ iure
actionis, & hoc. d. esse qd. d. glo. (supple si.) in. l. harũ. ff. si ser.
vẽdi. ¶ Qñqz quis nõ agit reali, sed psonali, ex stiplone, vt in
termi. nostris, vel actione ex testõ, & tunc in oblone, est datio, ꝯ
est constõ seruitutis, ac etiã fctũ. i. ipsa patientia, vt expresse. d.
tex. in. d. §. dare. quem ita intelligit, & sic ꝯcludit glo. bene log.
Quaꝫ opi. glo. declaratam vt pre Bar. simplr sequuti sunt hic
Ang. Pe. de anch. Imo. & cõprobat Lud. per. l. ro. §. si iter. ff.
de ac. emp. & l. si ego. §. j. ff. de publi. in qbus probat q nõ per
traditionem, que nulla est in seruitutibus, sed per patientiã, &
cautionẽ, satisfit ei cui seruitus debet. ¶ Eandẽ opi. ẽt sequit tã-
dem hic Alex. qui late hoc dubiũ prosequit, & in primis cõpro-
bat per tex. in. §. item si in scõ, ibi ire, agere, & per tex. in. §. cato.
infra. l. iiij. ibi. si id fctũ de quo cautũ est indiuiduum sit, veluti
iter fieri, vel nõ fieri. Hanc opi. tz ẽt Bald. in. d. §. dare, vbi ẽt
An. & Bal. in. d. l. corruptionẽ, vbi pro ea adducit quintũ fun-
damẽtum, per tex. in. l. vbi aũt. §. fundi. ff. e. premisso eo qd ha-
bet. in. §. qui id qd. ea. l. dr. n. ibi q qui stipulat fctũ stipulatur
incertum in. d. §. fundi dr q qui stipulat vsufructuz fundi, sti-
pulat incertum, & hoc q sit incertũ nõ ex alia rõne, nisi qr in sti
pulatione tali venit patiẽtia, & sic fctũ, & ꝯñr, incertum. d. §. qui
id qd. Hanc ẽt opi. in prac. tanq cõem tenẽda3. d. Bal. nouel.
ꝗuis dicat articulũ esse dubiuz & disputabilẽ, vt rei veritas est,
put ex ff. adducẽdis apparebit. ¶ Eandẽ opi. tz Saly. in. d. l.
corruptionem. Et demuz hic And. barba. & Soci. Et aduerte
anteqꝫ vlterius procedamus q Bar. qui pro opin. Ultra. facit
tria fundamẽta nõ rñdet nisi ad primũ ea forte rõne qr scdm &
tertiũ videbat paꝝ vrgẽ. Ad. §. n. itẽ si in scõ. pꝫ clare rñ. negã-
do q eñ illũ. §. nõ fuerit tractatũ de stiplonibꝰ ꝯtinẽtibꝰ fctũ, nã
in h §. ꝯtrũ pbat, qr dicit & haꝝ &c. & sic de dãdo & faciẽdo, & in
stiplonibꝰ faciẽdi nõ est applicabile aliqd aliud exẽplũ, nisi illõ
de fuitute positũ i tex. Et sic vrget h tex. p alio fundamẽto ad
cõprobãdã opi. Bar. qr cũ i alio illõ de stiplonibꝰ facti nõ pos-
sit iustificari, sequit q stiplo fuitutis ẽ fci. Ucl posset ad. d. §. rñ-
deri simplr, negãdo q pbet aliquo mõ ꝯ gl. Nã tractat ibi iur.
cõ. de stiplonibꝰ i scõ ꝯsistẽtibꝰ eo solũ respcũ, vt dclaret i talibꝰ
qlr teneãt hẽdes, si fuẽit ꝯtractũ, & sic bñ stat q ibi icipiat tractat
de talibꝰ stiplonibꝰ h respcũ, de qbꝰ h respcũ nõ tractauerat, & h
mõ nõ est ꝯria gl. j. i. d. §. q. d. q ibi icipit tractat de stiplonibꝰ
in faciẽdo nã ẽ veꝝ eo respcũ, vt tractet qlr hẽdes pmissoris te-
neant, de q nõ i h §. sz i. §. j. seq. ex his, tractat icoperat, & vsqz
ad illũ itẽ si i scõ egit, qñ stiplo ꝯsistit i dãdo, vt potes rñdẽ cuꝫ
Lod. q ibi icipit tractat de oblonibꝰ meri fci, qlis ñ est stiplo
fuitutis, vñ nõ ẽ icõueniẽs q õ ea egerit iter oblones dadi i h
§. q sola. facis pꝫ, qr pꝫ ex pñ. huiꝰ. l. q iur. cõ. i h trac. nõ vult
facẽ spãle mẽbrũ de mixtis i dãdo & faciẽdo, sed sub simplicibꝰ
cõplecti. Ad. l. j. ff. de re. diui. pꝫ respõsio ex dictis ipsius Bar.

quia fatetur q vꝫ stipulari ius, qui stipulatur seruitutem. Ad
qd meliorẽ text. in spẽ probãtem q qui stipulaꝰ seruitutem ius
stipulaꝰ, in.l.j.in fi. prin.ff.de tritica. quẽ allegat Areti. vult tñ
ipse Bar. q ẽt vꝫ stipulari seruitutem rõne patientie, ita q patiẽtia vi
catur esse in ipsam stipulatõnẽ. ¶ Contrariã tñ opi. q imo stipulo
seruitutis ꝯtineat merã dationẽ, ꝯ sic ius, tenẽt subtiles Ultra
mon. hic Jac. de raue. Pe. de bellape. ꝯ Cy. in.d.l. corruptio
nem. Cui opi. adherẽt hic Christo. de castig. Raph. cu. Pa.
de ca. Pe. de bellu. ꝯ Areti. Quã sentit Bar. sibi ꝯtrius in.l. sti
pulationes nõ diui. in.iiij.q. prin. ppe fi. lꝫ se tãdem ad hic di
cta referat, ꝯ expressius, lꝫ Alex. nõ referat. in.l. si is qui pro em
ptore, vbi feci meos auditores aduertẽtes, in.iij.q. prin. circa me
dium.ff.de vsuca. vbi referẽs hãc glo. volentẽ q si quis stipule
tur seruitutem stipuleꝰ factum eã improbat. Que opi. primum
est fundata hoc fundamẽto, ꝯ clarius loquẽdo q faciat Alex.
retorquẽt doc. isti ꝯ glo. ꝯ Bart. eoꝝ precipuum fundamẽtum.
Nam sm glo. Bar. ꝯ seq. stipulo seruitutis eo solũ vꝫ continere
factum ppter patiẽtiã, in hoc.n. solo se fundaꝰ. Sed caueant,
qꝛ lꝫ ꝯcedẽdũ sit q patiẽtia in seruitutibus sit loco traditiõis,
vt.l. quoties allega. in glo. ꝯ.§. dare, ꝯ.d.l. rõ.§. si iter. ꝯ.d.l. si
ego.§.j. nõ tñ sequiꝰ ergo dicta patiẽtia est in stipulatõne ꝯ oblig.
pbatur per simile, si pmitto rem dare, ꝯ sic dñium trãsferre. pu
ta fundũ claꝝ est q ibi requiriꝰ, ad talem dationẽ ꝯ dñij trãsla
tionem, traditio, cũ sine traditione dñium regulariter nõ trãsfe
ratur.l. traditionibus. C. de pac. ꝯ tñ certũ est q traditio nõ est
in ipsa stipulatõne ꝯ obligatione pꝫ qꝛ si diceremus q esset in obli
gatiõe sequereꝰ q qui pmittit dare, ꝯ sic certũ, vt.d.l. vbi.§. fi.
j. eo. dicereꝰ pmittere tradere ꝯ sic factũ. vt.l. stipulatõnes versi. fun
dum tradi.j.e. ꝯ ꝯñr diceretur pmittere incertũ, cum pmittens
factum pmittat incertum, vt.d.l. vbi autẽ.§. qui id qd. que esset
repugnãtia quedam ꝯ ꝯ.d.§. fi. Sequereꝰ ẽt aliud q ois stipulo
consistens in dando, ꝯsisteret ẽt in faciẽdo, qd esset ꝯ hanc.l. in
prin. non.n. staret distinctio eius, sed imo ois stipulo ꝯsisteret ẽt
in faciẽdo ꝯ sic confundereꝰ. Unde dñm est q ꝙuis qui pmisit
seruitutem teneaꝰ ad patiẽtiã, tñ ipsa patiẽtia nõ est in obliga
tione, sed venit in ꝯsequẽtiam seruitutis, sicut traditio in ꝯñam
ad hoc vt possit trãsferri dñium in obligationibus dãdi, nõ q
ipsa traditio sit in obligatione, ꝯ q veniat in ꝯñaꝫ nõ aũt sit in
obligatione patiẽtia, apparet qꝛ venit ex nã seruitutis, vt in.l.
quoties.§.j.ff. de seru. ꝯ aduerte qꝛ doc. nõ male dñt q traditio
veniat in ꝯsequentiã lꝫ sit antecedẽs ad trãslationeꝫ dñij, nã ex
eo vꝫ venire in cõsequẽtiã qꝛ pmittẽs dare ꝯñr opus est q tra
dat ad hoc vt impleat qd pmisit.l. vt der. ꝯ voluit in effectu di
cere q interuenit vt quoddã instrũm ꝯ venit in executiõe. Scdo
pro eadẽ opi. allegat Raph.l. stipulatõnes. in prin. iuncto ver. idẽ
puto.j.e. nã ponit vt diuersas stipulatõnes ꝯtinẽtes seruitutes, ꝯ cõ
tinentes aliqd faciẽdum. Tertio pro hac opi. ꝯsiderauit Pau.
tex. in.d.l.j. in fi.ff. de serui. rust. predio. inducẽdo vt per Bar.
subdẽs q nõ est bona rñsio, quam volẽs tueri glo. ad illũ tex.
dat Bar. Intelligit.n. ipse Bar. in seruitute iaꝫ ꝯstituta q deꝰ
actio realis, ꝯ patiẽtia venit officio iudi. nõ in seruitute ꝯstituẽ
da, in qua nõ intelligiꝰ loqui ille tex. nã pro seruitute ꝯstituẽda
ẽt ad patiẽtiam cõpetit actio psonalis. Sed Pau.d. hanc solu
tionẽ ꝯ intelligẽtiam nõ conuenire illi tex. qꝛ imo loquitur in ser
uitute ꝯstituẽda, est.n. ibi verbũ traditio, qd ostẽdit qd loquiꝰ
de ꝯstituẽda, nam traditione vel quasi, hoc est mediãte ipsa pa
tientia seruitus cõstituiꝰ, ꝯ sic nõ de constituta cui nõ conuenit
verbum traditio. Quarto pro hac pte adducit Alex. (lꝫ demum
cum gl. teneat) tex. in.l. si vnus ex socijs, ver. dari.ff. de serui. ru
sti. pdi. Quinto adduciꝰ tex. in.§. tres si in facto.j.e.l. vbi aũt.
con. vꝫ incipere tractare de stipulatõnibus facti ergo in pcedẽ.§.
hucusqꝫ egit de stipulatõnibus dandi, qd fundamẽtum facit ẽt hic
Bar. nec rñdet. Sexto Areti. ꝯ Bar. retorquet tex. in.d.§. daꝰ.
qui.d. multũ facere p hac opi. Nam ibi iur. cõ.d. q vsusfructus
datur, ꝯ declarãs qualiter detur subdit q daꝰ per inductionem
in fundũ, ꝯ patiẽtiam vtẽdi. Et sic vult dicere Areti. loquiꝰ de
patiẽtia in inductione, nõ aũt (vt intelligit Bart.) de patientia
post inductionẽ ꝯ sic nõ consideraꝰ vt factum sicut nec traditio
in datione rei corporalis. Septimo idẽ Aret. inducit simile ad
pbãdum ꝯ Bar. q nõ duret obligatio ad patiẽtiam, nã vide
mus in mã onerosa q ille q est obligatus locare liberaꝰ locãdo
nec teneꝰ vlterius vigore prime obligatiõis ad patiẽtiã.l. in nu
merationibus in fi.j. de sol. Et p Bar. ꝯ alios.l. si fideiussor.§.
meminisse.ff. de le.j. Octauo qꝛ nõ subest egens q prima obli
gatio, postq semel data est seruitus duret ad patientiam, ostẽ
ditur q nõ subsit equitas, qꝛ seruitute ꝯstituta, si ille cui debebaꝰ
impediꝰ vti, hꝫ remediũ prõptũ.s. actionis realis ꝯfessorie.l.ij.
ꝯ per to.ff. si serui. vẽdi. ꝯ in vsusfru. si turbeꝰ hꝫ vtile interdictũ
vti possidetis.d.l. quoties. in fi.ff. de serui. ꝯ sic supfluũ esset pri
mam actionẽ psonalẽ ad patiẽtiam durare, eo maxime (loquen
do de interdicto) qꝛ iudiciũ si prima actione psonali agi posset
esset ordinariũ, iudiciũ aũt possessoriũ sui nã est sommarium, vt
habeꝰ in.§. nihil cõe.l. naliter.ff. de acquir. pos. ppe fi. ꝯ sic mi
14 nus esset hñre talẽ actionẽ psonalẽ. † Nono, q hoc qd vult Bar.
nõ sit de mẽte iuris, pbaꝰ sm ipsum Areti. sic, certum est q ille
cui est seruitus ꝯstituta põt petere sibi caueri vt nõ molesteꝰ in
futuꝝ, vt.d.l. quoties. in fi. ꝯ.d.l. rõ.§. si iter. ergo ostẽdiꝰ dictã
primã obligationẽ nõ durare, qm si duraret ista cautio esset su
perflua, nõ.n. ex cautione efficacius obligareꝰ, nec in aliquo p
uidereꝰ ipsi cui est ꝯstituta seruitus, verbũ.n. cautio nõ denotat
dationẽ fideiussoris.l. sancimus. C. de ver. sign. ꝯ sic tex. in.d.l.
quoties, hoc mõ retorqueꝰ ẽt ꝯ Bar. Ad qd.n. petiꝰ cautio (ex
qua nihil nãciscit petens, nisi q cauẽs obligeꝰ ad patientiaꝫ) si
ad eam patiẽtiam iam suberat prima obligatio. Et ex his im
probat Prac. Pa. de ca. volẽtis q si ꝯstituta seruitute, cui fuit
ꝯstituta impediaꝰ vti põt agere prima actiõe, nõ ad traditionẽ
vel patiẽtiam, sed ad ipsam seruitutẽ, nõ tñ ad hoc vt eam cõse
quaꝰ, cũ eaꝫ hẽat, sed vt ꝯsequaꝰ prima actione vt ꝯstituaꝰ per
fecte cum patiẽtia. Declarat qꝛ in hoc est dña inter traditioneꝫ
rei corporalis ꝯ seruitutis, qꝛ prima põt fieri pfecta ꝯ hꝫ cãꝫ in
stãtaneam, scđa nõ qꝛ hꝫ cãm successiuaꝫ ad patiẽtiam, vñ lꝫ sit
semel facta traditio ꝯ acqsita seruitus, nõ tñ talis acqsitio est pfe
cta sicut nõ est perfecte tradita. Et sic donec põt phiberi du
rat prima actio, nõ ad traditionem vel patiẽtiã, sed ad ipsaꝫ ser
uitutem, ꝯ vere est subtilis ꝯsideratio, tñ vt dixi, Are. reprobat,
qm ex quo ad cõsequẽdum hoc q nõ phibeaꝰ est cõsultũ tot re
medijs ẽt fauorabilibus, superfluum esset q dareꝰ prima actio.
Decimo allegat Clau.l. fi. C. de serui. ꝯ aqua. vbi dicit esse ser
uitutẽ sine aliqua obligatione facti. Undecimo qꝛ seruitus acq
riꝰ per vnicum actũ quasi traditiõis pos. sicut dñium per tradi
tionem corporalẽ.d.§. dare iũcta.l. quoties. ꝯ.l.j. in prin.ff. de
itine. ac. qꝫ priua. Ergo patiẽtia cõtinua nõ est de substãtia ser
uitutis ꝯ sic nec in obligatione. Duodecimo si factũ esset in obli
gatiõe morte principalis extingueretꝰ, ꝯ alia seruitus diuersa nu
mero esset in psona hẽdis iuxta.l. si nõ sortem.§. libertus.ff. de
condi. inde. ꝯ p doc. in.l. stipulatõnes. nõ diui. id tñ est falsum, qꝛ
eadem seruitus durat.l. pen.ff. de serui. leg. Ex pdictis apparet
hãc opi. ꝯ Bar. ꝯ sequaces validis fundamẽtis esse subnixam.
Quam tenẽdo ad fundamẽta.ff. relata pro cõi opi. rñderi põt
prout hic p Alex. ꝯ Mod. ꝯ inferius referã. ¶ Lꝫ tñ Alex. fa
teaꝰ pdictis fundamẽtis allegatis pro Bar. ꝯ cõi Citramõtano
ruꝫ opi. posse rñderi ꝯ rñdeat. Nihilominus ipse pro opi. bar.
allegat tex. a nemine ante eũ ad id põderatũ (tñ ad id põderat
ibi An. put refert hic Are. qui fateꝰ hoc plurimũ vrgere ꝯ Ul
tramõ. p Bar.) in.l. qui vsumfructũ.§. fi.ff. de vsufr. ꝯ vt quilibꝫ
inductionẽ intelligat, psupponẽdum est, inter obligationẽ dã
di ꝯ obligationẽ facti hãc esse dñiam, qꝛ in obligatione dandi
post morã nõ succedit obligatio ad interesse, sed ad id qd dãdũ
est adhuc agi põt, vt.l. vbi aũt.§. fi.j. eo. Immo ẽt re perempta
adhuc agiꝰ ad dãdũ, lꝫ verũ sit q iudex tũc ex officio suo cõdem
net ad estimationẽ, cuꝫ res perempta impossibile sit q deꝰ.l. si
seruuꝫ.§. fi.j.e. In obligationibus aũt facti post morã succedit
obligatio ad interesse.l. stipulatõnes nõ diui. versi. celsus.j.e.l. si qs
ab alio in fi.ff. de re iudi. Modo in.d.l. qui vsumfr.§. fi. est ca
sus q si legaui seruo tuo vsumfructũ ꝯ hẽs meus, qui ad ipsum
vsumfructũ ꝯ sic seruitutẽ tenebaꝰ, fuit in mora pstãdi vsufruc.
illum (nõ dicas dãdi, vt.d. Alex.) ꝯ sic nõ fuit tibi pstita patien
tia vtendi ꝯ fruendi, potes tñ qui morã ab hẽde passus es, age
re ad interesse, ad qd.d. pcise ibi tex. hẽdeꝫ esse obligatũ, ꝯ quã
titas interesse est estimatio vsufru. eo die quo moram passus est
vsufructuarius vsqꝫ ad diẽ mortis illius seru. Et sic p illũ tex.
pꝫ q qui teneꝰ ad vsumfructũ, ꝯ sic ad seruitutẽ teneꝰ ad factũ,
qꝛ si ad dãdũ solũ nõ succederet oblo ad interesse post morã, vt.
d.l. vbi.§. fi. lꝫ sic succedit qꝛ talis est nã oblonis facti, vt.d.§.
celsus. ꝯ.d.l. si qs ab alio, ꝯ lꝫ ille tex. loquaꝰ in seruitute psonali
vsufr. tñ.d. alex. idẽ vꝫ i seruitute reali, vt vie, vel itineris. Scđo
ad id allegat alex.l. si vsumfructũ. mihi in biẽniũ.ff. de vsufr. le.
vbi pari modo vꝫ q si hẽs est in mora pstãdi vsumfru. agiꝰ ad
interesse,

interesse, ad quod nõ posset agi si nõ cõtineret factũ, sed solam dationem, et ex prime dcis pz. Illud etiã p hac opi. refert hic Are. qz si vera esset opi. vltramõ. q seruitus cõtineret solã dationẽ, e sic ius, nõ aũt factũ sequeret q ad illud ius cõstituẽdũ ageret cõdictione certi nõ aũt cõditione incerti, put agit, vt. l. vbi aũt. §. fundi. ff. eo. e. l. sed si me puta. §. fi. ff. de condi. indebi. ad dãdum. n. agit cõdictione certi, vt. d. l. vbi aũt in. d. §. fi. ergo vr q cõstitutio seruitutis cõtineat factũ, quod fundamẽtũ, lz Areti. nõ referat, est tñ admet Bal. in. d. l. corruptionẽ, quod. ff. retuli. Pro hac opi. sustinẽda adducit hic Ias. tex. in. l. loci corpus. §. si fundus. ff. si serui. vendi. vbi in seruitutibus venit estimatio, e sic interesse, ergo sequitur q est obligatio fci, qz in obligatione dãdi nõ succedit obligatio ad interesse, vt prime dcm fuit. Secũdo adducit tex. quẽ dicũt p opi. citramõ. esse mirabilẽ. in. l. fi. circa mediũ. ff. cõia pdio. Ubi tex. loquẽs de seruitutibus, his verbis vtitur, tãtũ. n. tẽpus eis remissum est quo dare facere, vel diuersis tẽporibus possint, põderãdũ est q loquẽs de seruitutibus dicit dare facere, e sic vtrunqz in seruitute inesse simul ostendit, put et intelligit ibi gl. q exponit facere, hoc est seruitutẽ p pacientiã cõstituere, e sic ex p̃missis breuiter colligẽdo p opi. glo. Bar. e cõi citramõtanoz habemus decẽ fundamẽta, primũ Bar. p. §. dare secundũ Ladoui. p. §. si iter. ff. sõ. e. l. si ego. §. i. tertiũ p. §. itẽ si in fcõ, quartũ p. §. cato. qntũ p. l. vbi aũt. §. fundi. iuncto. §. qui id quod Bal. in. l. corruptionẽ. sextũ p hunc tex. q aliter nõ vr posse explicari, vt. ff. l. pria rñsione ad. §. itẽ si i fcõ. allega. p Bar. p vltram. septimũ p. l. q vsufructũ. §. fi. e. l. cõcordãtẽ. ff. vsufruc. mihi in bieniũ. octauũ p. d. l. vbi. §. fundi. e. l. sed si me putem vt per Areti, nonũ p. d. l. loci corpus. §. si fundus decimũ p. l. fi. ff. cõia pdio.

¶ Et volens tenere ex p̃missis hac cõem opi. respõdere opus habet ad fundamẽta vltramõtanoz, e tenẽtiũ cuz eis. Ad primuz rñdet Alex. q illud quod dr de p̃mittẽte fundũ vel aliã rẽ dare, q licet debeat tradere tñ traditio nõ est in obligatione p̃cedit in rebus corporalibus a ex p datione, e rõ ẽ quia in eis per semel factã traditionẽ est liberatus. l. si cũ fundũ. in fi. e ibi no. ff. de cõtrahen. emp. e no. glo. fi. in auc. sacramẽta pub. rũ. C. si aduer. vẽdi. secus tñ est in traditione rez incorporalium, e rõ est qz in eis nõ liberat, quia p momẽtaneã traditionẽ, p no. p glo. in. d. l. corruptionẽ, quã. ff. retuli, e probãt et iura p hac parte. d. cõi citramõta. alleg. Quã responsionem cõprobat Ias. p dcm Bar. in. l. nemo põt. ff. de lega. i. vbi in. iij. col. d. q qui consequutus est dominiũ p traditionẽ, nullã habet amplius obligatiõ, vt insti. qui. mõ. tolli. ob. in prin. sed ille cui est cõstituta seruitus adhuc habet obligatũ eum q cõstituit, vt patiat vti frui. nec p illã paciẽtiã, quã p̃stitit in cõstituendo fuit liberatus. Ad secunduz p. l. stipulationes nõ diui. vbi seperatim ponit de seruitutibus, e de fcis, quod adducit Rapha. põt responderi fm Moder. q ideo seperatim ponit qz stipulatio seruitutis nõ cõtinet merũ fcm, sed et dationẽ vt. d. §. dare. nõ est igitur miruz q ibi seperet ab his stipulationibus que cõtinẽt merũ fcm. Ad tertiuz. d. l. i. in fi. ff. de serui. rusti. pdio. rñdendo ad intelligentiã Bar. vt p Pau. q dicit q fuit inductio Bar. nec est bona eius rñsio, ex quo intelligere illũ tex. in seruitute iam cõstituta, est loqui 5 illũ tex. in verbo traditio, quod denotat seruitutẽ cõstituẽdã, nõ constitutã, sed rñdet Alex. q imo illud verbũ traditio nõ ob. qz potest intelligi de traditione iam fcã, pro que cõpetit cõfessoria, 5 turbãtẽ in iure seruitutis, vt ibi p glo. exponẽtẽ traditio a paciẽtia. i. patiẽtia e sic e p idẽ. a dicem plures expositiones. Et sic aliter et potest rñderi q nõ põt in ea. l. fieri fundamẽtuz p no. per Bar. l. in ambiguis. ff. de reb. dub. vel tertio potest respõderi ex dcis Bar. in. d. l. corruptione, q tex. ille loquit i seruitute p̃scripta, ad quartũ p. l. si vnus ex socijs. in ver. dari. ff. de serui. rusti. pdio. facilis est rñsio q ibi pbat q cõtinet dationẽ, quod nõ negat, nõ tñ pbat ibi q et nõ contineat fcm. Ad qntum p. §. itẽ si in fcõ. rñde vt. ff. vel aliter q ibi dicit de obligationibus meri fci, sed stipulatio, siue obligatio seruitutis nõ est meri fci, e iõ nõ fuit incõueniẽs q interuenit õ ea inter stipulationes siue obligationes dãdi, maxime qz apparet ex prin. huius. l. q iur. cõ. nõ intendit de mixtis facere specialẽ tractatũ, sed in simplicibus cõplecti, ad septũ Areti. nõ retorqbat. §. dare 5 Bar. rñdet hic Soci. q in seruitute interuenit duplex patiẽtia, prima q interuenit in ipsa datione seruitutis, e est necessaria ad dãdã ipsã seruitutẽ, sicut traditio ad dandã rem corporalẽ cuz paciẽtia i seruitute dãda sit loco traditionis vt. d. l. quoties. q patiẽtia nõ est meri fci, nec consideraf, vt factũ, sed vt datio, sicut traditio, cui eqparat, in datione rei corporalis. Secũda patiẽtia est que p̃stat post cõstitutã seruitutẽ, e illa est meri fci, e de ea loqt. §. dare. a p cõsequẽs stipulatio dr cõtinere illud fcm qz nõ põt se hre ad trãslationẽ iuris, qđ iã trãslatũ fuerat p dationẽ a primã patiẽtiã, nã i ea patiẽtia requirit ad dationẽ nõ cadunt illa verba vti frui, illa. n. ostẽdunt q loqtur de patiẽtia successiua, ita videtur velle rñdere Soci. licet nõ ita clare explicet. Sed caue qz secũda patiẽtia nõ est in obligatione, sz ad eã cõpetit officiũ Iudi. vt. d. l. i. in fi. ff. de serui. rus. pdi. fm Bar. e alios. ff. e sic. d. fundamẽ. insolutũ remanet. Ad septimũ Areti. qđ allegabat similẽ in mã onerosa, p. l. in numerationibus. §. fi. ff. de solu. Rñdet Ias. q assumptũ Areti. e Rapha. cuius fuit h fundamẽtũ, qđ Areti. n. hic p vltramõ. adducit, est falsuz, qz imo ex cõtu locationis, e sic vigore prime obligationis locator teneat ad successiuã patiẽtiã vt in. l. si qs domũ in prin. e ibi Bar. declarat. ff. loca. e. l. ex cõducto in prin. eo ti. nõ tñ rñdent ad. l. in numerationibus allegatã per Rapha. e Areti. Unde melius rñdet Soci. q p̃mittẽs seruitutẽ nõ promittit actũ cõstitutionis seruitutis momẽtaneũ, sicut ille q promittit vendere vel locare. vt. d. l. in numerationib', sed põt ad d. l. in numerationibus rñderi, q locãdo liberat ita demũ si patiat e p eo tẽpore quo patit, vt est sententia Bar. in. d. l. si qs domũ. Ad vltimũ Areti. quod vere 5 Bar. acriter vrget. Rñdet Saly. in. d. l. corruptionẽ (hi aũt Areti. facit hoc. funda.) q illud de cautione p̃cedit iudicio accepto in cõfessoria, vt. d. l. eaũ. si serui. vendi. a principio aũt nõ est obligatus ad cauendum vt. d. l. quoties. la. ij. licet labeo aliter dixerit e sic pz q nõ ẽ mirabilis qz cõpetit aũt iudiciũ acceptuz i cõfessoria, e sic nõ est extra metez iuris, e eodẽ mõ pz rñsio ad penul. qz subest p cõsequens equitas. Sed aduertendũ fm Moder. q dcã solutio nõ est vera, e 5 eã est tex. in. d. §. si iter. vbi a p̃ncipio cõpetit actio ad patientiã circa seruitutẽ emptã e sic p illũ tex. pz q in. d. l. quoties nõ rep̃hendit labeo. in eo qđ dixit de cautione p̃stãda. Uñ solamus secundo q talis cautio fit ad maiorẽ cautelã put sensit gl. in. d. l. pluribus. §. e si placeat. Uel q lz verũ esset q patientia veniret ex prima obligatione tñ nõ veniebat ex p̃missione specialis, sz cõprehendebat i gñali obligatiõe seruitutis p̃stãde, sz p cautionez specialiter p̃mittit de patientia p̃stãda, ergo seqt q efficacius tenet p̃stita cautione ar. c. cuz malis. de p̃ben. in. vi. vbi nos euidentius e expressius vc. potentius. n. est spale expssũ q generaliter. c. generi p speciez derogat. de reg. iur. l. vi. Faciũt vltra eos no. p Bar. in. l. i. ff. de vulga. e pupil. e. l. si qs in prin. testa. ff. de lega. ij. e. l. si mihi e tibi. §. in legatis. p Moder. ff. de lega. i. Lz ergo ex p̃missis satis sufficienter videant sublata fundamẽta tenentiũ 5 glo. Bar. e cõem citramontanoz opi. p cludit Moderni. nõ esse recedẽduz ab ea, p̃sertim vbi habem' glo. figentẽ pedes, vt dixit Iac. butri. in. l. i. C. q p sua iurisdi.

15 ¶ †Quã tenendo limitat debemus vt hic p An. vt nõ p̃cedat in vsufruc. rez q vsu cõsumuntur nã in talibus vsufructu, e sic seruitute venit datio sola, cũ earuz dominiũ trãsferat, id vr cõtinere certũ. l. trib'. ff. de vsufr. ea. re. q vl. cõ. melius probat fm Alex. in. l. si tibi vini, e. l. senatus. §. i. eo. ti. a in. §. itaqz. insti. de vsufr. Tu adde ad hoc tex. in. d. l. in numerationibus. §. fi. e rõ falentie põt esse qz i talibus non cadit p̃prie vsufructus, e sic seruitus. §. cõstituit. insti. de vsufruc. e. l. i. e. ij. ff. de vsufr. ea. re. q vsu cõ. cõtra h opi. sic cõis. Nihilominus put Moder. et fatẽtur, cõtraria est multũ sustentabilis, quã si qs disputãdo tenere vellet, ex aliqbus ex p̃missis, qbus nõ est oi ex parte sufficienter rñsũ posset. Et ad fũdamẽta. ff. adducta p cõi posset sic sigillatim rñdere. Ad. §. dare, inductũ p Bar. pz rñsio ex iã dcis in fundamento p vltramõ. dũ. d. §. retorqnt 5 Bar. cui nõ est sufficiẽter rñsum p Alex. a Moder. nã nõ cõstat in illo tex. q loquat de patientia post cõstitutã seruitutẽ, put opus est intelligere tenẽdo cũ glo. e Bar. nã si de patientia in cõstituenda seruitute eadem rõe, qua traditio nõ cõsiderat, vt fcm, in datione rei corporalis, ita nec dcã patientia, vt fcm in icorporalibus, in eodẽ pdio fũdamẽto. imo tex. potius vr intelligendus. i. patientia, in cõstituenda seruitute, ostẽdit ex eo q ad hoc, vt qs dicat dare vsufructũ, nõ vult tex. q sufficiat sola iductio i fundũ, sz et paciẽtiã, cũ iductione, quã simul e copulatiue reqrit ad hoc vt dicat dare, vt ibi cum vis patiat vti frui. Cũ igitur copulatiue vtrũqz requirat, seqt q vtrunqz reqrit ad eũdẽ effectũ vt dicat dare cuz talis sit nõ orõe copulatiue. l. si heredi plures. ff. de cõdi. in-

stitu. et sic cōstat q cū loquat ibi tex. de patiētia q copulatiue re. quirit cū inductiōe, ad hoc vt dicat dare, nō loquit de patiētia post dationē et cōstitutiōnem, sed de pacientia in cōstituēdo et hoc nō tenēdo cōtra Bar. ille tex. potius facit cōtra Bar. vel saltē euitat vt nō faciat p ipso. Ad sm de. l. datio. §. si iter, et. l. si ego. §. i. inductas p Lud. pz efficax rñsio ex iam dctis, nam illi tex. potius faciūt cōtra Bar. vt. ff. in. viij. funda. p vltramō. vel ad. d. §. si iter, et. d. l. si ego. §. i. rñ. vt p Alex. q dcā cautio nō venit ex oblone, sed ex nā vendicationis ipsius seruitutis deducte in oblone, et sic nō se quit q sit in obliga. q. d. q id qd venit ex nā vendicationis, nō sequit q sit in oblone, sed ex nā vendicatiōis post seruitutē con stitutā prestat dcā cautio, Nam vt dicit Are. si psa oblo cōpe teret ad dcām successiuā pacientiā frustra in illis. ll. prouisus est de remedio cautionis cōtra no. in. l. i. §. dixerit aliqs. ff. de publicī. Nec quicquā valent rñsiones Mode. q fiat ad maiorē caute lam, et qr magis prouidet spāliter, nā pt rñderi q ppea nō tol litur q inductio talis cautionis nō fuerit superflua, et vere put ēt Mode. fatent hoc fundamē. ita retortū cōtra bar. acriter vrget. Ad tertiū p. §. itē si in scdō allegatū per Alex. rñdet ipsemet ale xan. q tex. ille nō loquit in illis verbis promittis, ire agere, tc. de stipulone seruitutis, sed de stipulone meri fcī siue facultatis, p. ut ēt in. l. stiplo ista. §. bi q. J. eo. et ibi p Bar. et in. §. si go ire eo. l. et. l. si sub vna. §. i. J. eo. et. l. pe. de serui. rusti. pred. et. l. pe. ff. de serui. lega. et demū est tex. in. §. sed cū fcm. insti. de stipu. ser. Ad §. cato inductū p eundē Alex. ēt ipsemet rñdet qd vt declarat et rñdet ibi Pau. de ca. nō fuit ibi pmissa seruitus siue ius serui tutis, sed iter siue viam fieri, sō talis stiplo cōtinet fcm, nec mi rum, qr pmissor tenet et vr promisisse aptare et sternere locū per quem possit iter vel via fieri prout ēt tz glo. ibi in ver. nō fieri. Ad qntū de. §. fundi inductū p Bal. in. l. corruptionem, rñdet ēt Alex. q alia rōne vr cōtinere incertū stiplo vsufru. q̄ ista ga continent fcm, vz pp incertitudinē fructuū pcipiendoꝝ, put. d. Bar. in. l. stiplones nō diuidun. in. d. iij. q. Nec ob. q aliud sit in vsufructu earū rerū que vsu cōsumun. qr cōtinet certū, nam in eis id est, qr in talibus rebus transfert dñium in vsufructuarium vt latius p ipm Alex. Ad sextū facilis est rñsio dum. n. dicebat hūc tex. nō posse exēplificari nisi i stiplone seruitutis, quatenus est dandū exēplū ēt in stiplonibus fci, q stiplo nō recipiat ptis prestationē, put relatio i primis verbis ibi et harū tc. requirit. Nam vnicū est exēplū in ver. quedā, qd satis est si declaret sti pulationē dandi, que nā diuisionē nō recipit, absq eo q dica mus illud exēplū ēt esse positū ad declarandā stiplonē que facti sit et nō recipiat diuisionē, sm nā verba tex. nō patiunt q dica mus ibi poni duplex exēplū, et in stiplonibus dandi in quibus nemo negat poni exēplum ac ēt in stiplonibus faciendi, et si quis dicat in tex. nō reperit exēplum stiplonis nā indiuidue in facien do, qd tn. Id. n. omisit forte Iur. con. tanq̄ clarū, cū clarum sit q stiplo fci est nā indiuidua, vt. ff. i gl. i. Patet ēt qr similr solū posuit exēplū de stiplone dandi diuidua nō de facti diui. quod ēt sentit gl. i. in fi. vt ibi dixi. Ad septimū p. l. qui vsumfructum. §. si. ff. de vsufru. et. l. cōsimilē. l. si vsufruc. mihi in biēnium. ff. q vsufruc. lega. qd satis esse vrgens cōtra vltramon. fatet Areti. Pōt rñderi sm ipm Are. altero ex duobus modis, vel q ibi re perē pta interesse vr esse in oblone, nō quidē proprie, sed cōsiderato fine et euentu, qr re perēpta ēt in oblone rē dari sit solū in exti matione vt. d. l. q seruū. §. si. J. eo. Et p hāc rñsionē facit optimus tex. in. l. q̄ituū. ff. de vsufruc. vbi elapso tpe. d. vsufructū peti quē tex. pōdera p vltramō. qr acriter vrget, et miror q nullus addu cat. Tn saluādo cōem potes rñdere q ille tex. dz intelligi nō de vsufructu, qui (cū preteritus sit) peti nō pōt, vt. d. l. si vsufructus mihi in biēnium, sed de extimatione que succedit loco vsufructus et ad ipam est obligatus q debebat vsumfructū, vt. d. l. q vsufru ctum. §. si. facit, qr simul. d. de opis. Pro eadē Vltramōt. opi. pōt ponderari. d. l. si vsufruc. mihi in biēnium. in similitudine quā facit cū aliqua spē legata ibi quēadmodū tenet si res lega ta tc. qua oblonē cōstat eē merā dandi, sed rñde q ibi se decla rat postea Iur. quasi pcedat dcā similitudo abnegās expsse q vsufructus peti possit, et sic vrget p cōi, Vel pōt dici so q lz ob ligatio vsufruc. cōtineat rē dari et ius pricipaliter, nō añt fcm, ex eo tn, qr petit condōne incerti sicut et fcm dicamus, q lz sit dan di sapiat pp id nām fci, vt succedat oblo ad interesse ne vna et ea dem actio diuerso iure censeat cōtra. l. cum q edes. ff. de vsuca. Ad octauū de. l. sed et si me pate. §. si. ff. de cōdi. inde. rñdet Are. q q̄uis vsufruc. oblō cōtineat rem dari, tn ex eo agit condōne in certi, qr ē variabilis i sui prestatione siue solutiōe, nō añt agitur cōdōne incerti, ex eo qr cōtineat fcm, prout ōclarat Bar. i. d. §. fundi. et in. l. certi cōdō, in pri. ff. si cer. pet. et sic rñdet Aret. sicut Alex. ff. quintū idē. n. est fundamen. Ad nonū de. l. loci corp. §. si fundū. allegatū p Ial. rñderi pōt, put. ff. ad septimū, Nam ad idē tendit cū illo, vz q in oblone vsufruc. agit ad interesse ad decimū, et vltimū allegatū p eundē posset rñderi, sicut fuit re spōsum ad. §. dare q pacientia interuenit ad dationē vt in. §. da re est expressum in quo declarat quasi dcā pacientia interuenit copulatiue vna cū iductione, ad dationē. Et sic ex oībus iam di ctis appet articulū eē valde dubiū et disputabile ad vtrāq partem put Mod. ēt dicit, Tutior tn (si eligēda est opi.) est opi. Ci tramontanoꝝ, p qua satis vrget septimū. ff. relatum fundo. Cui duplex rñsio Are. nō satisfacit, pria. n. destruit dñium a iure in ductā, inter oblonē dandi, et oblonē faciendi, sa nō pbat, iure vrget ēt. d. l. si. ff. cōis pdio. qr eque principalr. d. dare facere, et sic nō loquit de scō, qd interuenit respectu donationis seruitu tis, sicut traditio in rebus corporeis, et sic euitat rñsio. ff. data si milis rñsioni date ad. §. dare. Et, no. bene cōem citramontano rum opi. qm ex ea habemus nouū exemplū stiplonis mixte hoc est stiplo seruitutis. qd no. ad dcā. ff. in pri. vbi Doct. nō sciunt

16 dare aliud q̄ illud de reddenda rōne. † Ex quibus Alex. vt hāc subtilē indagationē vtilē reddat infert ad prac. formādi libellū qn qs seruitutē sibi pmissam petere vellet, Nā volēs adherere opi. Vltramon. debet cōcludere eū a quo petebat cōdēnari ad dandum et cōstituendū seruitutē, nō añt ad tradendū, siue ad p standū pacientiā, qm illud fcm nō est in oblone sz venit postea in executione snie cōdemnatorie, ad dandū seruitutē. d. l. si. ff. de ser. rusti. pdio. et. l. q restituere. ff. de rei ven. Sed sm opinio. Bar. et oēs Citramō. dz cōcludere vel pōt, si ei placeat, cōdem nari ad vtrūq. s. ad dandū siue cōstituendū seruitutē, et ad pre standū pacientiā. Que dcā Alex. pcedunt qn quis formaret li bellū añ cōstitutā seruitutē put ipse loquit expresse, si vero post semel cōstitutā seruitutē, tunc si pacientia nō pstaret posset pria actione agi, ut prestaret sm opi. Bar. Sed sm opi. vltramon. posset agi ex noua oblone p quā cautū fuit de ipsa pacientia p standa. ¶ Pau. añt fuit in diuersa opi. sm quā posset agi ad seruitutē constituendā, ad effectū cōndi paciētiā. Aduerte tn qr hec vtilitas circa formā libelli nō est vera, Immo nullius est ef fectus sm Ial. Qm libellus i quo intentat offm iudi. et cōpetebat actio, sustinet, ut hic late p eon. Itē inherendo opi. Bart. et cōi habemus ēt in prac. libellandi, q cū pmisso vsufructus, vie vel itineris, simul cōtineat dari et fcm eo respectu, siue capite quo cō tinet dari pōt peti pcise ut cōdemnet ad dandū cū in ea nō suc cedat obligō ad interesse. l. ubi añt. §. si. J. eo. et firmat formaliter Bar. l. stiplones nō diui. J. eo. in. vi. q. eo uero respectu, siue ca pite quo continet fcm, hoc est oblonem ad pacientiam, pōt agi ad interesse. d. l. si vsufruc. mihi in biennium, et. d. l. q vsufructum. §. si. circa quā scdam vtilitatē uide Ial. ¶ In ea gl. in. ij. par. facilis est, sicut ēt in relige vsq ad fi. et bñ loquit q̄ potes ēt vi dere declaratū a Vlm. ¶ Glo. in uerbo repeti simul est iungē da et legenda (prout faciunt Doc) cū gl. seq. et diuide in. ij. par. In. i. tacite querit qua actiōe repetitio fiat in termi. tex. et rñdet sm Quosdā cōpetere cōdōnem ob cām, quasi nō sit sequuta cā liberationis, ob quā fuit fcā solo pris factū. In. ij. q̄ incipit in. i. glo. ibi et hoc de rigore iur. vult glosator soluere simul duo cōtria q̄ formari possent cōtra hunc tex. vr. n. prio qdā cōtrietas implicari i tex. q aut statim repeti possit aut sit in pēdēti, nā si statim repe ti pōt, nō est in pendēti, si est in pēdēti ergo statim repeti nō pt et sic insurgit repugnātia, et sic cōtra. l. ubi repugnantia. J. de reg. iur. Scdo inquantū pmittit repetitionē statim, ē cōtra tept. in. l. si non sortē. §. si decē gl. sol. q de rigore statim repeti pōt, de equitate uero est in pendēti, et sic vult dicere nō ob. cōria nō. n. ob. primū de repugnantia, qr dū. d. q statim pt repeti pcedit inspecto rigo re, dū. d. q est in pendēti pcedit de equitate, q̄ equitas rigori p ualet, et sic sentit gl. in effectu in pēdēti interiz eē ex quo equitas preualet. Nō ob. ēt. d. §. si decē, qr loquit egtate inspecta, et sic concordat cū eo qd. d. hic in. ij. par. alternatiue. Remanet igit coclusio ex dictis glo. q interim repetitio non competit, sed de mum facta solone de alia re eiusdē gñis, ut de alio homine p. d. §. si decē. Quam conclusio. cōiter Bar. et alij sequunt. ¶ Sz nouissime Ial. iz cōtra hanc cōem dicens hanc non fuisse intētionē Pau. Iur. con. hic q quatenus dixit statim repeti posse locu tus fuerit inspecto rigore quatenus dixit interim esse in pendēti

loquutus

inquantus fuerit equitate inspecta, nec etiã esset verũ qd dicunt
glo. Bar. & Doc. q interi repetitio nõ cõpetit. Et rñdet i pri-
mis ad. d. §. si decẽ quo mouet glo. & Doc. nã loquit in obliga
tione alternatiua in qua vtraqz res est in obligatione. l. si duo.
in si. J. eo. & pñter soluta parte vnius ẽ soluta pars rei q̃ erat
in obligatione & sic nõ mirũ q repeti nõ possit, hic aũt tex. lo-
quit in obligatione gñis in qua nihil in spẽ est in obligatione
. l. cũ certis. ff. de lega. i. & videbimus p Bar. & Doc. J. i glo. seq.
& pñquenter soluẽs partem nõ soluit partẽ rei existẽtis in obli-
gatione, & sic non mirum q statim repetere possit, & predictam
differentiam clare constituunt Bar. & Doc. J. in. d. glo. seq. in
.ij. par. verũ est q dicit eã differẽtiã solũ esse respectu obligatio
nis, nõ aũt respectu repetitionis, sed hoc vltimũ dicit nõ esse in
stentabile, qz imo et est dña in repetitione, vt ibi offert se pro-
baturus, cũ ergo. d. §. si decẽ, quo mouet glo. & Doc. nõ pbet,
remanet q imo statim põt repeti p hũc tex. nec ẽ dicẽdũ q sta
tim se corrigat pp equitatẽ vt intelligunt Doc. supra. l. nam ad
ea. ff. de pdi. & demon. fatis. n. se corrigit si simpliciter dixit pos-
se repeti, & postea dicit esse in pẽdenti, q est in effectu dicere q
imo statim repeti nõ possit, siue rõe eqtatis, siue alia, satis est q
remanet correctio q statim repeti nõ põt. Et si qs diceret quo-
mõ ergo pcedit hic tex. alternatiue rñdet q habet electionem
vtrũ ex his duobus remedijs velit intentare q soluit repetitio
nis, vel expectare donec aliã partẽ soluat, & sic erit i pendẽti, nã
ex duobus remedijs pñtentibus alicui ille cui cõpetunt potest
eligere, vtrũ velit. l. qd in heredes §. eligere. ff. de tribu. l. cõ fi-
lius. §. varijs. ff. de leg. ij. Cõfirmat colorata rõe, qz quẽadmo-
dũ creditor gñis nõ obstãte q sibi pars soluta fuerit põt totum
petere. l. si stipulat⁹. §. i. J. de solu. ita et debitor gñis debet pos-
se partẽ repetere, cũ illa pars nõ inducat solutionẽ, nec libera-
tionẽ, nec alius pñtractus claudicet ꝫ. l. claudicatores. §. si. ff. de
arbi. Dñe Jas. dcã negari nõ põt quin satis vrgeãt ꝫ cõem. Et
prec. tñ. q solitus est vbi possibile sibi vẽ eius dcã totis virib⁹
ĩpobare nullũ penitus verbũ facit. Tu tñ, vt oĩ studio cõem
opi. tueri coneris, aduerte qz ex dcis fundamẽtis nõ tollit funda
mentũ cõis opi. recte inspicienti, cõsidit, qz cũ tex. dicat esse i pẽ
denti, opus est fateri q nõ possit repeti, si. n. repeti posset nõ dicere-
tur i pendẽti vt. d. tex. illud nãqz dr pendet qd est in dubio, nec
dũ pendet dr, est libere, & resolute aplicabile ad certã partez. l.
pinde. ff. si cer. peta. vnde si posset repeti nullo mõ diceret esse
i pendẽti. pbat tex. l. d. §. si decẽ, vbi ex eo dicit i pendẽti, qz re
peti nõ põt, quasi si repeti posset nõ diceret i pendenti. Item si
eo respectu, vt intelligit, diceret esse i pendenti, pari rõe vnaque-
qz ac. de mãdo aũ exercitũ. Item inepte voluit applicare. §. eli
gere, & §. varijs, nã esse i pendenti, nõ põt nũcupari remediũ si
ue actio, nec bona esset saluatio si qs p Jas. rñderet q hoc re-
spectu dr esse i pẽdẽti, qz si alia pars, i eodẽ hoiẽ soluat, liberet
et p parte quã soluerat, nã illud est fateri cõem opi. q̃ non alio
respectu intelligit pendere nisi isto, & si potuisset libere repeti, nõ
staret, vt. ff. dixi, q aliquo mõ diceret pendere, & fcã solutione i
alia parte nouiter et saltẽ tacite diceret solui illa pars existẽs pe
nes creditorez. Nec bñ rñdet ad. §. si decẽ. q pbat cõem opi lz
. n. verũ sit q nõ loquat in stipulatione gñis, sz i alternatiua, tñ
sunt in hoc p. l. equiparata, vt pbat hic tex. in si. cũ nõ põt rñde
ri, p quẽ redditur falsa dria quã ipse facit iter stipulationem gñis
& stipsonem alternatiuã. Tene igit cõem, cui et nõ ob. rõ q ꝫ
et⁹ claudicaret, put pñstabit ex dcẽdis. J. i pri. glo. i scda par.
Pro qua cõi opi. facit qz dictio siue alias reperit posita subdi-
stinctiue & in eodẽ sensu quo hic, dictio aut denotans emenda
tionem quãdã vboꝝ vt in. l. iij. C. de in litẽ dã. tuto. & ibi glo.
lz negari nõ possit qn pmo aspectu videat parũ decẽs locutio,
pferentum in lege. Stat igit pñclusio q alio soluto, pars repeti põt,
sz in tex. nõ exprimitur qua actione fieri debeat talis repetitio,
glo. vt dixi, tenet q pñditione ob cãm, licet loquat fm quosdam
Bar. aũt in dubio, dũ glo. J. pri. declarat. d. dari pñditionẽ in-
debiti, quod et tenet ipse in. d. §. si decẽ. ¶ An. aũt qñ Ro-
ma. sequit lz vtramqz cõpetere. & adducit Ro. qz habem⁹ q qñ
soluit aliqd ex cã de preterito pp id quod sperat sequi in futurũ,
habet locũ pñditio ob cãz, si illud futurũ nõ sequat. l. iij. §. si qs
quasi. ff. de pñdi. ob cãm. & l. damus. ff. de pñdi. indeb. pñpetit etiã
tunc cõditio indebiti. l. si. in prin. & l. si nõ sortem. §. si decem
. ff. de condi. indebi. ¶ Sed Jmo. Alex. Areti. & Moder. di-
cũt solã indebiti cõpetere. d. §. si decẽ, & pbat et. d. l. si. in prin.
& no. p Bar. l. is cui. eo. ti. ad fundamẽtum Roma. rñdet q. l.

d. §. si quis quasi & . d. l. damus, loquunt qñ soluit aliqd ob cau-
sam extrinsecã, diuersaz ab ipsa liberatione, puta si soluat qs, vt
pñsequat libertatẽ, nõ aũt si soluat ob cãm intrinsecã & imediatã
ipsius solutionis, hoc est liberationis, probat Alex. ex dcis Ful
go. in. d. l. is cui, qñ si aliter diceremus superfluo fuisset a iurisla-
toribus, puisum de cõditione indebiti, cũ semp, ni ita intellige
remus, pñditio ob cãm cõpeteret. Jn pposito aũt nõ est causa
huiusmodi imediata ipsius solutionis, in alio hoie sol, & sic pñdi
tione indebi. repetitio cãt. d. §. si decem. aliter etiã põt rñderi
ex dcis Bar. in. d. l. is cui, vz q pñtrariũ habet locũ qñ soluitur
aliquid pp cãm de futuro explicandã p hoiem. Sed si ob cãm
de futuro q̃ trahit secũ executionẽ absqz fcõ hoie, tunc habet lo
cũ pñditio indebi. imo plus. d. ibi Bar. q lz soluens ad hunc ef
fectũ, soluat, vt pñsequat liberationẽ, tñ qz liberatio trahit secũ
executionẽ nõ dr solutũ ex causa de futuro, ideo danda est con-
ditio indebi. ¶ Glo. mag. in ver. vel, siue alius vel. diui. in
quinqz par. vt hic p Jas. in ea in prin. Bar. vt eam declaret for
mat oppo. ꝫ diuisionẽ, vult dicere q impfecte diuidit iur. con.
dũ. d. aut in pen. donec ali. de. Nã et est in pendenti donec sol
uatur reliqua pars in eodẽ, si eam, prout põt, solui contingat, &
se refert Bar. ad solã glo. q tex. debet supplẽdo declarari adẽ-
do aut reliqua pars in eo. Et ne dicamus diminute loquutũ iu
riscon. dicas q illud mẽbrũ omisit vt notum. ¶ Jn secunda
parte ibi sed obijcit &c. Jn qua potissimo totius glo. difficultas
17 est. Cõclusio eius est † q si debens hoiem in gñe soluat partem
in sticho, nõ liberat, nec est obligatus, in ea parte, sed ad tẽpus
obsõ cessat, vt in. §. arcbã, q̃ cessatio obligationis ẽ quoddã me
diũ iter eẽ obligatũ, & ñ eẽ obligatum, & h mõ intelligit eẽ i pẽdẽ
ti. Bar. volens hoc dubiũ examinare. d. videamus, qd sibi vo-
luerit glo. dicens, nõ est obligatio siue obligatus, & mihi magis
placeret, si haberemus, non est liberatus, sed obligatio cessat, &
renocis in dubiũ q̃rit an cesset obligatio vel executio actionis
& . d. q glo. ponit q̃dã verba improprie. Alex. refert q Bar. d.
glo. loqui inepte, melius ergo dicendum esse sic, quãdoqz obli
gatio semel fuit nata & ex aliquo casu dr in pendenti, vt in casu
huius. §. & tunc aduertendũ qz nõ est in pendenti obligatio, sz
exactio siue executio ipsius obligationis iã nate, ipa. n. obliga-
tio semel nata durat lz exactio pendat. l. pecuniaz. ff. si cer. pet.
Cũ ergo hic semel sit nata ob. pp solutionẽ partis i certo hoie
nõ pendet obligatio, sed durat in suo esse, vt. d. l. pecuniã. sed ẽ
i pendenti exactio rõe futuri euentus, qz põt solui alius aut reli
qua pars in eo. Qñqz a principio obligatio nõ est nata, sed rõe
aliqua est in pendenti, & tũc dicit esse pñsiderãdũ, qz natiuitas ip
sius obligationis pendet pp spẽ q nascatur, vt est exemplũ in
fructibus nascituris pmisso, vt in. l. iter stipulãtem. §. sacrã. ff.
si stipulatus. J. eo. vñ ex his pz q glo. nõ bñ. d. q hic sit in pen-
denti obligatio. imo solũ exactio siue executio obligationis, cũ
obligatio sit semel nata & semel nata duret. d. l. pecuniã. Sz vl
terius ꝫ glo. & fortius subdit Bar. q male loquat & q etiã exa-
ctio nõ sit i pendenti, probat p casum legis ꝫ quem loquuta est
glo. nã est tex. in. l. si stipulatus sim mihi aut sticho. §. i. J. de so-
lu. q si debes hoiem i gñe & soluis partem stichi, adhuc totum
hoiem a te petere possũ, & sic p illũ tex. pñstat non esse i penden-
ti obligationẽ, nec executionẽ vel exactionez. Dy. (vt ipse Bar.
refert. d. q glo. male loqt in obligatione gñis p illũ tex. sed sal-
uari põt in obligatione alternatiua, in qua verũ est pendet exa
ctionem, p tex. in. l. si nõ sortem. §. pe. incipi. si decem. ff. de con
di. indeb. Et dcũm Dy. cõprobat Bar. asserens rõem differen
tie, qz in alternatiua vtraqz res cõprehensa est in obligatione
supple, vt. l. si duo. l si. J. eo. & l. illud aut illud. ff. de pñsti. pecu.
& ideo soluendo stichũ soluit partem eius quod est in obliga-
tione, credo q velit esse in tex. Bar. & ideo soluendo partem
Stichi, soluit &c. Jn stipulatione, aũt gñis nihil, hoc est nullũ
certũ corpus est in obligatione. l. cũ incertus. ff. de leg. i. quod
tñ qualiter procedat, declarabimus. J. in vlti. q. Bar. & sic non
mirum q etiã exactio non sit in pendenti. Et caue, qz lz Bar.
non explicet intelligit q in alternatiua sola exactio sit in pen-
denti nõ obligatio vt pz p tex. in. d. §. pe. ibi in pendenti ha-
bendum an liberetur. & sic non obligatio, sed liberatio. Sed vl
terius subdit Bar. ꝫ hoc. l. ꝫ. dy. & dcã. ff. in stipsone gñis nihil
est in pendenti & consequenter p glo. videt hic tex. expressus p
bans q (non habeas q actio &c.) etiam in obligatione gene-
ris, dicitur hoc quod est in pendenti. Soluit Bar. declarans,
licet verbis obscuris, q id quod conclusit in obligatione gene

ris nihil esse in pendenti facta solutione partis in sticho. cõclusit respectu prime siue principalis obligationis q nõ est in pendẽti ipsa obligatio nec exactio, q põt exigi sicut prius poterat, hoc ẽ ante factã solutionẽ in parte stichi vt.d.l.si stipulatus, nec de tali obligatione loquit hic tex. Sed illa obligatio ex qua oritur cõdictio, ad repetendũ id quod est solutũ bene est in pendenti, vtrũ nascatur nec ne, erat valet, loco nec ne, corrige, Igitur obligatio, hoc est qua tenet, siue teneri põt ad restituendũ, qui accepit partẽ stichi, ⁊ cõdictio indebiti, ⁊ sic executio ipsius obligationis pendet, ⁊ hoc mõ debet intelligi hic tex. dũ.d. aut in pẽdenti est ⁊c. Et sic cõsidera ꝯclusionẽ q in obligatione generis factã solutione in sticho oĩo põt exigi, sicut primo poterat, vt in.d.l.si stipulatus, ⁊ sic nihil est in pendenti. Sed istud dctũm q soluta parte possit exigi sicut primo vr falsum, ⁊ ad declarationẽ ⁊ ostendẽdũ qualiter sit q videatur falsũ, Bar. format.q. glo.in.ij.⁊.iiij.par. in quibus glo. q̃rit si ille qui pmisit hoiem in genere decessit pluribus relictis heredibus, an si vnus soluit partẽ in sticho liberet, ⁊ determinat eũ liberari, quod glo. dctũ est ꝯtra pcedentẽ determinationẽ, qua ꝯcludit Bar. q in obligatione generis in pendẽti nõ est obligatio, ⁊ adde, nõ, si non habes supple ⁊ põt exigi sicut primo poterat, saluat Bar. q dctũ glo. pcedit in heredibus pmissoris q vnus soluẽdo partẽ liberat, dctũ vero de quo.ſ. in ipso pmissore, ⁊ sic casus sunt diuersi, ſm ipsum Bar. saluantem glo. ⁊ subdẽtem q glo. nõ probat istũ dctũ q heres liberetur, fatet tñ illud verũ Bar. sed ad declarationẽ opponit, imo dctũ glo. vr falsum q heres soluẽdo partẽ liberet, ⁊ ꝯ tex. in.§. ex his.ff. prox. ⁊.l. in executione.§. pro parte.ff.eo. soluit Bar. ex intentione glo. q heres qui soluit partem liberat prout diximus inspecto tñ pñti statu, siue vt.d. ipsa glo. quãtũ ad pñs tẽpus, quod est dicere ſm eum q exercitiũ actionis ꝯ eum impedit, donec alij eius coheredes cõueniant, licet ꝯtra ipsum (vt.ſ. diximus) nõ impediret, quod clarius, ita intelligens explicat glo. in.d.§. pro parte in ver. nisi insolidum, si.n. glo. hic intelligeret q vere liberaret male loqueretur ſm ipsum Bar. ⁊ Et subdit q lex g hoiem.ff. de accepti. quam glo. allegat, nihil facit, put se clarius ostensurũ.d. in.§. si tñ hoiem ff.ea.l. loqtur.n. in acceptilatione, in qua cõtingit liberatio vera ⁊ omnino, in qua diuersa est ratio q̃ in solutione vt p Bar.d. §. si tñ hoiem. Nõ est differentie inter heredes quoꝝ partis solutio impedit exercitiũ actionis, ⁊ principale, in quo est secus ſm ipsum Bar. põt esse, q qñ vnus heres soluit partẽ quã debet totũ id qd soluit, ⁊ sic rõnabile ẽ q ꝯ eũ agi nõ possit, sꝫ principalis promissor nõ soluit totũ qd dꝫ, ideo est cõueniẽs q etiã respectu partis quã soluit nõ fit in pendenti obligatio, credo q nõ debeat esse obligatio sed exactio, pro quo.d. facere.§. cato.ff.l. iiij. vbi diuersũ est in ipso principali q̃ in eius heredibus qa ſm cõem intellectũ est casus q pena adiecto scd diuiduo ⁊ conuentione vnius ex heredibus, nõ cõmittit nisi pro parte, sed ex cõuentione ipsius principalis, etiã in parte pena ꝯmittit in totũ, cũ ipse ratũ habere nõ possit p parte, vt ibi in fi. Ex quibus omnibus Bar. colligit distin. vt p ipsum habes, qua posita ad pleniorẽ declarationẽ glo. ⁊ mãe vlterius opp. Bar. dctũ sit licet heres soluat totũ qd debet nõ est pfecte liberatus, sed ꝯtra hoc vr insti. qui. mo. tol. ob. vbi solutiõe eius qd debet oĩs obligatio tollit, sed heres soluit totum id qd debet ergo ⁊c. soluit Bar. post glo. q licet soluat totũ quod debet, prout debuit, q est dubiũ ne alius coheres soluat in homine ⁊ sic nõ soluit taliter q in diuersis re nõ possit fieri solutio ab alio coherede, siue alijs coheredibus, prout esse debet q nõ possit in diuersis reb' solutio fieri, vt.d.§. pro parte, ex qua solutione hẽs declarationẽ ad.d. reg. q solutione ⁊c. Iterum oppo. Bar. ſm Dy. vr q differentia.ſ. facta inter obligationẽ gñis ⁊ alternatiuã non subsistat nã parificãt iste obligationes ⁊ hic ⁊ in.§. pro parte, q̃ parificatio ẽt facit ꝯ id qd etiã habemus vꝫ in obligatione alternatiua vtrunqꝫ esse in obligatione.l. illud aut illud.ſ. de cõsti. pecu.l. si duo Rei.ff.eo. In obligatione aũt generis neutrũ.d.l. cũ incertus.ſ. de leg.i. respõdet Dy. ⁊ Bar. post glo. in.l. cũ is §. si.ſ. de cõdi. indeb. q eiusdẽ generis ⁊ ꝯditionis, sunt quo ad quedã, nõ quo ad omnia. Hinc etiã vltra pdcã videmus, q in obligatione generis p solutionem partis ẽt p illa parte soluta nõ suspẽditur petitio ꝯ principalem secus est in obligatione alternatiua vt.ſ. diximus, ex alio ẽt ostendit nõ esse factã equiparationem, quo ad oĩa vꝫ quo ad repetendũ, nã qñ ex errore fuit factã solutio in obligatione generis cõpetit ius repetendi, in alternatiua secus.d.l. cũ is.§. si. vel põt intelligi ille tex. q non cõpetat repetitio anteqũ alius soluat, sed demum alio soluto, ⁊ hoc mõ intelligendo nõ stat predcã proxima dña, sed ille tex. p hunc declarabit, ⁊ hoc vr verius, vt forte.ff. clarius dicemus, oppo. insuper Bar. de.l. si stipulatus.§.i.ff. de solu. facilis est solu. nã ibi hõ certus ⁊ in spẽ debebat, nõ incertus rõe promissiõis in genere vel alternatiue. Oppo. ẽt de.§. si tñ hoiem. de quo ẽt oppo. glo. ⁊ p solu. se refert ad ibi dicenda, vbi soluit q tex. ille loquit in sña absolutoria in parte, exponendo supplendo tex. dũ.d. cum vno ex heredibus pmissoris egero, supplendo, ⁊ succubuero, quicquid ibi dicat glo. ⁊ sic neutra ex trib' solu. glo. hic est bona, noster aũt tex. loquit ⁊ procedit in solutione partis, rationem dñe vide ibi p eũ. Hec sunt omnia dcã Bar. vsqꝫ ad

18 q̃stionem. Ex quibus sume quinqꝫ ꝯclusiones. ¶ † Prima q nõ suspendit substãtia obligationis neqꝫ in obligatione alternatiua, pp solutionem partis, quã cõiter doc. approbãt, vt hic dixi se p Imo. Secũda ꝯclusio q est differentia inter obligationẽ generis, ⁊ obligationem alternatiuã, factã solutione partis, quo ad exercitiũ actionis, cum in obligatione alternatiua exercitiũ actionis est in pendenti, quo ad partem soluto, d.§. si decem. In obligatione aũt gñis est secus qñ sumus in principali debitore qui partem soluit.d.l. si stipulatus.§.i.ff. de solu. ita ꝯcludit Bar. reiecta cõsideratione glo. pro qua et ꝯ Bar. nõ vrget.§. arcem allegatus in glo. q̃uis ipse non respondeat nam non loquit respectu essentie ⁊ substãtie ipsius obligationis q sit i pendenti, sed respectu effectus.d. obligationem cessare, siue in pendenti esse, prout dicũt Alex. ⁊ Moder. ⁊ hic Bar. cõclusionem tenuit aũt ipsum Rey. sequuntur An. Imo. ⁊ Pau. de ca. pet. aũt ⁊ Cy. quibus adheret hic Roma, sunt in alia ⁊ tertia opi. vꝫ q idem est i obligatione alternatiua, q in obligatione generis, moti p hunc tex. in quo equiparant, ⁊ sic quemadmodũ in obligatione gñis clarũ est q factã solutione partis nihil est in pẽdenti.d.l. si stipulatus, ita nec i alternatiua, ⁊ ad.§. decẽ p quẽ fundat ꝯria opi. respõdent q ibi nõ negat q alia quinqꝫ etiã peti nõ possunt, licet dicat alia quinqꝫ ⁊ stichum peti posse. Sꝫ tenere opi. Bar. q̃ probat in.d.§. si decẽ a ꝯtrario sensu put. d. Imo. lꝫ sibi videat ascribere Alex. cum.n. dicat reliqua quinqꝫ aut stichũ peti posse satis innuit q quinqꝫ soluta peti nõ possunt ar.c. nõ de pre'um. cum simi. Tu caue, q lꝫ inductio sit bona, attamẽ nõ vr a contrario sensu, sed ex illa reg. q illud quod in vno concedit in alio censetur denegari ⁊ e contra.l. cum pretor.ſ. de iudi. ⁊.d.c. nõ ne. quod est quid diuersum, sed omnino hic specialis modus argumẽtandi subest illi a contrario sensu vt suo generi. Ad hunc tex. equiparentem ⁊c. Respondet Imo. ⁊ Alex. q lꝫ quo ad qd b ẽ quo ad repetitionẽ equparet, nõ tamen quo ad oĩa vt diximus cũ Bar. ostendẽdo dñias, sꝫ sententiam illam positam p Bar. q in obligatiõe alternatiua vtrũqꝫ est in obligatione, in obligatione gñis nihil. Unde ex his tenẽda est opi. Bar. quã vltra pallegatos tenet ẽt Alex. ⁊ Areti. dicens eam esse cõem ⁊ pbari in.d.§. si decẽ aptissime dictum Bar. Contra Pet. ⁊ Cy. ⁊ Roma. cum ẽt tenẽt hic Moder. cõiter. Sed opi. Roma. q imo ẽt in alternatiua non impediat exercitiũ actionis, sed totũ peti possit parte soluta subtilis So ci. format duas rationes. Prima q certũ est q soluens partẽ in vna re ex alternatiue debitis nõ soluit, vt debet, vt hic ẽ glo. cõiter approbata. Sed qñ quis id quod debet nõ soluit vt debet iterum peti põt.l.ij.§. si redditur.ſ. cõmo. ⁊.l. iulianus.§. qui fundũ.ff.eo. ergo ⁊c. Secunda ratio q rõ posita in.l. si stipulatus.§.i. de solu. vꝫ q soluens nõ desijt totum hominẽ debere, viget in alternatiua, q in parte soluta, non cõtingit liberatio, ⁊ sic totus adhuc debetur, ergo ⁊c. Quibus tñ nõ obstan. nõ recedit a cõi, quã fatent probari in.§. si decẽ. licet predctis rationibus nõ respondeat. Respondet Uin. ad primã q procedit qñ respectu essẽtie siue substãtie rei nõ fit solutio, vt debet, vt etiam probatur.l. rem meam.ff. de solu. ⁊.d.§. qui fundum, vbi de mẽ, nõ autẽ quando nõ soluit aliter in substitutis, sed nõ soluit vt debet respectu modi soluendi. Ad secundã q licet nõ liberetur in parte soluta etiã in alternatiua, ⁊ sic verũ sit q adhuc totum debeat, tñ in alternatiua dr esse in pendenti liberatio respectu partis solute ⁊ inde sequit q est in pendenti etiam exercitium actionis, vt probat, in.d.§. si decẽ quod de exercitio actionis ex obligatione in genere expresse negat in.d.l. si stipulatus.§.i.ff. q pendeat. No. q in hac responsione ponit differentiam inter obligationem in genere ⁊ alternatiuã quo ad

pēdētiā liberationis, q̄ dñia ꝯsidera an sit ꝯtra hūc tex. ibi nō. dū l illa parte stipulōis liberatio nata ē, iūcto si. in quo cōmu nis est ꝯclusio ꝗ inspecto pñti statu liberatio nō pendeat, vt

20 mō dicā. ¶ †Tertia ꝯclusio ē, ꝗ liberatio inspecto pñti statu nō est in pendēti, qꝛ etiā in parte soluta nōdū nata est liberatio, vt dꝛ in tex. ⁊ sic nō potest pendere, inspecto autem futuro euētu, liberatio est in pendēti, nā si fiat solutio in eodem hoīe alterius partis, ēt in parte soluta contingit liberatio, alias nō. Et hāc conclusionē sumptā ex dictis Bar. approbāt cōiter Doc. ⁊ ita dicit hic Soci. posse intelligi hunc tex. ibi aut in pēdenti ⁊c. hoc est inspecto futuro euētu, qui loquit̄ in obligatione gñis. ⁊ sic vꝫ ꝯ ratonē Uin. de qua ꝓxi. Hec ꝯclusio ꝗ inspecto pñti statu no pendeat, inspecto futuro pēdeat liberatio, ꝓcedit nō solū in principali promissore, verū ēt in eius heredib⁹ ⁊ procedit in his tex. reg. §. seq. ꝗ ex ꝑsona heredū ꝯditio obli-

21 gationis nō mutatur. ¶ †Quarta ꝯclusio ex dcis Bar. est ꝗ in obligatione gñis sit dñia inter principalē ꝓmissorē et eius heredes, nā ꝯtra ipsum qui partē soluit, nō est in pendēti exercitiū actionis, ēt quo ad partē solutā, vt. d. l. si stipulatus. §. i. Sed ꝯ in heredibus eius, qꝛ si vnus partē soluit in vno nō pōt agi ad totū hoīem, sed exercitiū actionis impedit̄, ⁊ rō dñie est, vt vidimus cū Bar. qꝛ heres soluit totū qđ debet, ⁊ cōsiderent ꝓuectiores ꝗ ꝑ hāc dñiam sit reductio ad hoc ꝗ nō sit dñia inter obligationem gñis ⁊ alternatiuā, qñ sumus in heredibus. Hāc cōclu. q̄ fuit originaliter glo. hic magis cōiter Doc. approbāt. Sed Ray. de forli. nō faciebat hāc dñiam inter principalē ⁊ heredes, sed ēt in heredibus tenebat nō esse in pendēti exercitium actionis, ꝑ quo facit tex. l. §. ꝓxi. vbi dꝛ ex ꝑsona heredū nō imutari obligationē, Imo. aūt referēs distinguendo saluat, aut nō cōstat ꝗ reliqui heredes nolint in eodē homine soluer̄, ⁊ ꝓcedit cōis nec ob. d. §. seq. qꝛ illud ꝓcedit quo ad hoc vt nō possit solui onū ꝑ alio ſm Alex. alias aūt illud nō ꝓcedit, vult dicere ꝗ illa regu. ꝓcedit hoc respectu ne si ex ꝑsona heredū fieret imutatio cōtingeret fieri solutionē in diuersis specieb⁹. Aut ꝯstat alios discordare ⁊ nolle soluere in eodē, ⁊ tūc possunt oēs ꝯueniri, etiam ille qui partē soluit, q̄ concor. ⁊ distin. fuit ex intentione Bar. hic. Ulterius contra hanc differentiam Bar. ⁊ cōēꝫ istat hic Pet. de bellutio Doc. Moder. Mediolanēsis, dicēs nō posse ꝓcedere, ex quo falso fulcita est fundamento, mouent̄. n. Doc. qꝛ diuersa est rō in heredibus, q̄ sit in debitore pñcipali, nā vt. d. Bar. heres soluēs partē hereditariā soluit totū qđ debet ⁊ sic magna est rō ꝗ cū nō tenear̄ ad soluenduꝫ plus q̄ nō possit ꝯ ipsuꝫ agi, sed exercitiū actionis pēdeat, qđ nō est in principali debitore partē soluente, sed falsū est ſm euꝫ ꝗ heres soluat totū qđ debet, imo nō soluit qđ debet, ꝯ̄dit̄ qꝛ heres debet parteꝫ eius hoīs qui ꝑ oēs deducit̄ in solutionē, ⁊ sic nō debebat̄ pars stichi soluta, sed pars illius hoīs qui ꝑ oēs deducet̄ in solutioneꝫ. Et sic ꝯstat ꝗ dñia Bar. ⁊ Doc. iure nō ꝓbat̄, ⁊ ꝑ ꝯsequēs remaneat firma regu. §. ꝓxi. ꝗ non sit mutatio ex ꝑsona heredū, qđ fundamentū referēs Ias. ꝑ illud dicit posse teneri ꝯ Bar. ⁊ Doc. oēs. Et p̄supponit hanc Pet. bellu. opi. esse nouā, sed, vt. s. retuli, nō est noua sed vetus opi. Ray. fundamentū bñ est nouū, ⁊ negari nō pōt quin sit subtile ⁊ vrgens. Attū, ꝑ tuēda cōi q̄ est valde equa, cogita an dici possit ꝗ cū ille in gñali obligatione hoīs videat̄ a pñcipio fuisse in obligatione q ꝑ solutionē certificat̄ (vt ꝑ Bar. s. in vlti. q. q̄uis a principio nihil certū fuerit in obligatione ⁊ ibi dicemus) satis heres qui soluit partē in sticho deducit ꝓ̄ dcām certificationē, cū soluat totū qđ debet, ⁊ sic stāte dcā certificatione ex parte sua seq̄t̄ ꝗ soluit id quod debet, q̄uis nō soluat eo mō quo debet, ⁊ ꝓpterea nō liberat̄, sed pēdet exercitiū actiōis donec alij soluāt, nō pōt interim ꝯueniri, vt dicūt Doc. cōprobo qꝛ tunc est similitudo, cū obligatione alternatiua, in qua lꝫ qs partē soluēs nō liberet̄ tñ q ꝛ soluit partē eius quod debet est l pēdenti exercitiū. d. §. si. ꝫ. ⁊. s. latius, ita l herede soluēte partē l sticho ex quo ille stichus vꝫ a pñcipio fuisse in obligatione ex eo. n. qꝛ totū qđ debet soluit ex parte sua facit declarationē, ⁊ sic soluit quod debet, aliud in principali debitore parteꝫ soluēte, qꝛ non soluit totū quod debet, istud vꝫ posse dici, tñ nō eneruat̄ totaliter cōtrariū, vñ cogita ꝑ meliori solu. Uel melius dicas ꝗ imo etiā in obligatione generis vtrūq̄ꝫ est l obligatiōe sicut i alternatiua, put videbim⁹ l. in vlti. q. Bar. q̄uis cōis Bar. hic ⁊ ibi sit cōis opi. tñ Areti. ⁊ Moder. tenēt ꝯ ⁊ melius ⁊ ibi ipsemet Ias. dicit esse purā veritatē ꝗ nō est dñia, ⁊ sic est sibi cōtrarius.

22 ¶ †Quīta ⁊ vltima ꝯclusio Bar. est, ꝗ tā l oblign. gñis q̄ in alternatiua est in pendēti repetitio partis solute per hunc tex. quē cōmuniter oēs approbāt. Excepto Romano, q ꝑ hunc tex. ibi aut statim repeti pōt, eꝫ ꝗ imo in neutra pendeat repetitio, sed statim posse repeti talia. n. verba debēt cū effectu intelligi ꝗ possit statim effectualiter repetitio fieri. l. pe. §. docere. s. ne ḡs eū. Et rñdet ad tex. in seq. verbis ibi aut pēdenti ⁊c. qꝛ non debet intelligi ꝗ loquat̄ eodē respectu. s. repetitionis, qꝛ ita intelligendo se statim corrigeretur contra. l. nam ad ea. s. de condi. ⁊ demō. sed debet intelligi ꝗ loquat̄ de liberatione, que in pēdēti est, ⁊ sic ne dicamus ꝗ se incōtinenti corrigat relatio sit ad id quod dixerat. s. ꝗ nō liberat̄, nō aūt ad imediote prima, ⁊ sic liberatio nō aūt repetitio pēdet. Quā opi. sequit̄ hic Bal. noue. in obligatione gñis, adducēs ꝑ ea qꝛ si vera eēt cōis, cōtineret absurdū ꝗ qui est obligatus in gñe posset ad partē quā soluit ꝯueniri tāq̄ si nihil soluisset put ꝓbat tex. l. d. l. si stipulatus. §. i. ⁊ ipse iterim nō posset partē, q̄ nullā sibi peperit liberationē, repetere, qđ esset dicere ꝗ melioris ꝯditionis eēt vnus ꝯtrahētiū q̄ alius ꝯ. l. litigatores. §. si. s. de arbi. Unde ꝑꝑ hāc rationē in obligatione gñis tenet cū Ludo. ꝯ cōem, in obligatione alternatiua tenet cōem ꝑ tex. in. d. §. si decē. Et sic video ꝗ opi. quā, vt nouā ꝯ cōem sibi ascribit Ias. s. in glo. in ver. repeti nō est sic cox. ¶ Moder. saluāt cōem, ꝑ qua Soci. adducit qꝛ vbi liberatio est l pēdenti ibi est in pendēti repetitio, ꝯsequētiā hāc ꝓbat tex. in. d. §. si decē sed hic est in pendētia liberatio, ꝓut est hic tex. ⁊ fatet̄ Rom. ergo ⁊ repetitio. Itē ⁊ secūdo qꝛ qñ nō ꝯstat id qđ est solutū esse indebitū, nō ꝯpetit ꝯditio indebiti. l. sufficit. s. de ꝯdi. indebi. sed donec liberatio est in pendenti nō ꝯstat solutū esse indebitū, nā si ꝯstaret nō pēderet, ergo nō ꝯpetit cōditio indeb. Nec ob. fundamētū Roma. ꝗ illa verba aut statim ⁊c. habūt sine effectu ⁊ in ꝯtinenti se corriget, nā itelligēdo prout ītelligunt glo. ⁊ Doc. repeti pōt de rigore, est in pendēti de equitate, ⁊ sic effectus, nec se corrigit. Uel solue, vt soluit Soci. ⁊ mihi magis placet, ꝗ illa verba aut statim ⁊c. po. intelligunt̄. s. fcā solutione, de alio statim, q̄ in pendenti ⁊c. s. anq̄

23 sequuta sit solutio de alio. ¶ †Ad absurduꝫ Bal. noue. rñdet ꝗ nō est absurdū in his termi. vt ꝓbat̄ qꝛ qñ reo tuo licite ad me creditorē ꝓuenit dat̄ mihi retētio, ⁊ ēt possum agere ꝯ te, vt hꝫ in. l. si nō sortē. §. si cētū ⁊ ibi glo. no. s. de ꝯdi. indeb. ꝑ allega. Et sic tene cōem, ⁊ adde ꝗ ꝯ Ro. est tex. in. d. §. si decem in quo ꝗ nō possit repeti in obligatione alternatiua est casus, idē in oblōne gñis, cū hic sint eq̄parata, Et in quātū Bar. ⁊ Doc. equiparāt has duas obligationes, in gñe, ⁊ alternatiuā quo ad repetitionē vꝫ obstare tex. in. d. l. cū is. §. i. s. de cōdi. indebi. ⁊ ibi expsse Bar. d. quo ad repetitionē inter has oblōnes esse differētiā, Solu. ſm Uin. ꝗ illa dñia est an ꝯpetat vel nō, hic p̄supposito ꝑ claro ꝗ ꝯpetat repetitio in vtraq̄ꝫ sit eq̄paratio, ꝗ eodē tpe ꝯpetat, nā hic nō dubitat̄ an ꝯpetat, sed an ꝯpetat demū fcā solutione in alia spē, an vero añq̄ fiat solutio, ⁊ determinat̄ ꝗ demū fcā solutione in alia spē an vero añq̄ fiat solutio, ⁊ determinat̄ ꝗ demū fcā solutione in alia spē, ⁊ iterim ē l pēdēti.

¶ Querit primo Bar. quid si alter coheres eius q soluit partem in sticho, nō vult soluere in eodē sticho partē suam, in quo fiet condēnatio, glo. hic, in pe. par. d. ꝗ in ꝓcio hoīs fiet ꝯdemnatio, Bar. aūt hic non determinat, sed refert se ad dicenda per eū. l. § ꝓxi. vbi ⁊ nos dicem⁹. ¶ Querit scđo qñ. s. dixit ꝗ aliquādo exercitiū obligationis alternatiue est in pendēti, exēpli si debes decē aut stichū ⁊ soluis quinq̄, qđ est illud qđ dixim⁹ esse l pendēti, ⁊ rñdet ꝗ exercitiū illoꝝ quinq̄ solutoꝝ, vñ poterit agi ad q̄nq̄ñ soluta aut ad stichū nō ad decē aut stichū, ⁊ ita. d. intelligendū. §. si decē. Quā declarationē cōiter sequuntur Doc. nihil addentes. ¶ Querit tertio qñ. s. dixit ꝗ l obligatione gñis si vnus ex heredibus soluit partē suā in certa spē talis pars soluta est l pendēti, qualiter aget creditor aduersus alios heredes, Bar. refert se ad. l. in executione. §. pro parte, vbi eēda ibi ꝑ eū. l. eo. Ubi tñ nihil dicit, verum est ꝗ glo. ibi. d. ꝗ alij cōueniant̄ nō explicās an ad totū hoīem agat̄ vel ad partes nō solutas. Uera est ꝯclusio ꝗ agit̄ ad hoīem in gñe promissum ꝑ portionibus hereditarijs, ⁊ si soluent l eodē, in quo erat fcā solu. partis nō aget̄ ꝯ eum qui soluerat. si in alio ēt ꝯ eū, ad

24 hoc vt in eodē concordet. ¶ †Querit vltimo Bar. ꝑ intelligētia, quid sit in obligatione, quando quis est obligatus in genere, in quo refert plures opi. Primē glo. in. l. mauius. §. duobus in versi. hoīs. n. nō ver. continet in prin. sententie ꝗ nullus

hõ sit in oblig. qñ quis debet hoiem in gñe. Sed oẽs sunt in so
lutione, q̃ glo. clarẽ hoc nõ. d. nam licet dicat q̃ quilibet in solu
tione ẽ, ⁊ subdat nõ aũt quantũ ad oblig. tñ nõ sequit̃ q̃ dicat
nullũ eẽ in oblig. Sed bñ dicit q̃ nõ quilibet ẽ in oblig. q̃ sont
diuersissima, cũ vna sit oĩo vniuersalis, negatiua, alia particu
laris, bñ verũ est q̃ dcm̃ Bar. vult glo. secundo ab ipso allega
ta, in. l. cũ his. §. fi. ff. de condi. indeb. que glo. mouet̃ ad id di
cendũ p. l. cũ incertus. ff. de leg. i. Et sic aduerte qñ hec allega
tio cõiter hr̃ transposita in lec. Bar. Hoc dicere nihil esse dicit
Bar. qz si nullus esset in oblig. p solutionẽ vnius tãq̃ de eo qḋ
nõ esset in oblig. nõ tolleret̃ oblig. ꝯ huc tex. volentem q̃ tollat̃
⁊. l. ⁊ p iusiurandũ. §. si is qui hoiem. ff. de accepti. Quidã tñ vo
lentes dcm̃ p̃dcãꝫ glo. sustinere ⁊ cultore primũ funda. dice
bãt genus ipsũ esse in oblig. Truffã esse subdit Bar. qñ genus
p se sũptũ ẽ q̃dã res imaginabilis nõ existens in comertio vsu,
Fatetur hoc Areti. inspecta substãtia ipsius gñis, sed ꝯsideran
do genus prout accipitur, hoc ẽ pro indiuiduis cõtentis in gñe,
genus ẽ in cõmertio. l. i. §. fi. ff. de rei vendi. l. rex mutuo. ff. ꝯ
vsuca. ⁊ no. l. grege legato. ⁊. l. si grege. ff. de leg. i. Sed Soc. op
time defendit Bar. qz promissio hoĩs ẽ indefinita in qua non
procedũt dcẽ. ll. vt patet ex dcis Bar. in. l. si ita. ff. de aur. ⁊ ar.
lega. Et sic nõ ẽ deducibilis i stip. vt insti. de inuti. stip. in pn.
Secunda fuit opi. Jac. de are. q̃ quilibet hõ ẽ in oblig. non tñ
pure, sed sub conditione si soluat̃. l. iij. ff. qui ⁊ a quibus. Hanc
patumõ et troffã improbat Bar. qz si nullus nisi conditionali
ter esset in obli. sequeret̃ q̃ nõ posset agi añ ꝯditionis euẽtũ. l.
cedet̃ die. ff. de ver. signi. Itẽ si decederet legatarius hoĩs in gñe
sequeret̃ q̃ nõ transmitteret. l. i. §. sin aũt sub conditione. C. de
cadu. tol. ⁊ late vidimus. in. l. iij. ⁊. l. cum filio. ff. de lega. i. hoc
aũt ẽ falsum quia trãsmittit. l. heredes. §. si incerto. ff. fami. her.
Uñ tertiã opi. d. verã Bar. quã ponit glo. in. §. duob⁹. d. versi.
hoĩs. in fi. glo. mag. q̃ nullus est in oblig. certus ⁊ determina
tus, sed determinandus ⁊ certificãdus per solutionẽ, ille. n. qui
soluetur a principio censet̃ fuisse in oblig. ⁊ sic in presenti añ so
lutionẽ ẽ obligatus ad vnũ, qui an sit hic vel ille, ẽ incognitus.
Pendet enim ex futuro euentu solutionis, ⁊ id subdit voluisse
glo. in d. l. cũ incertus, ⁊ d. l. iij. nõ. n. est ppria conditio in. d. l.
iij. vt oñdit dictio quodãmodo nota impropritatis. l. si me in
vacuam, vbi glo. ff. de acqui. pos. Subdens demum hoc mõ in
telligendam glo. in. l. si pamphilo. vbi. d. esse cõditionale hoĩs
legatum, ⁊ in. l. hoĩe. ff. de optio. leg. vbi. d. quo ad ipsum ho
minẽ legatũ esse purũ, quo ad optionẽ, cõditionale. Si. n. esset
propria conditio licet tacita, oĩo impẽderet sicut expressa. l. Jul.
qz. ff. de pac. vbi gl. ⁊ sic nõ posset agi. Quib⁹ dictis Bar. Ad
de inquantũ reprobans opi. Jaco. de Are. tacit presupositum
q̃ tacita conditio impedit transmissionem legati. Nam in hoc
Roma. improbat Bar. qz imo cõditio tacita nõ impedit trã
smissionem. l. conditiones extrinsecus. ff. de condi. ⁊ demo. Jas.
aũt tuetur Bar. qz d. l. conditiones extrinsecus. Bart. declarat
qualiter hoc procedat, nã imo cõditio tacite proueniens ex vo
luntate defuncti, impedit trãsmissionẽ d. l. i. §. sin aũt sub con.
⁊. l. quod pur. ff. qñ di. lega. ced. ⁊. l. aliqñ. ff. de condi. ⁊ demo.
licet verum sit q̃ tacita ꝓueniens ex legis dispositione trãsmis
sionẽ non impediat. d. l. conditiones extrinsecus. Nos aũt su
mus qñ cõditio tacite diceretur in esse ex voluntate testatoris,
sm eundem qui, licet non referat, habetur ad verbum ab Areti.
hic. In quantũ ẽt principaliter in hac. q. concludit Bar. q̃ in
obligatione gñis nullus certus, ⁊ determinatus inspecto pñti
tempore ẽ in oblĩone sed ille qui certificandus ẽ ex futuro euẽtu
faciende solutionis, ⁊ pp hãc incertitudinẽ dr̃ quodãmõ oblĩo
cõditionalis. Quã cõclusionem firmat eodẽ mõ Bar. in d. §.
duobus. in iiij. op. tertie partis, ⁊ cum Bart. transeunt magis
cõiter Doc. ¶ Sed excellẽs Doc. Areti. hic pluribus insitat ꝯ
Bar. ⁊ subtilissime, ⁊ l primis põderat tex. in d. §. duob⁹. in. ff.
allega. versi. d. n. tex. hoĩs legatũ singulos hoies sub cõpendio
cõtinet, q̃ verba denotãt q̃ oẽs hoies tanq̃ cõprehensi sub gñe
tanq̃ pars vniuersitatis sunt in oblĩone. Nam illa verba nõ re
spiciunt solutionẽ, sed substãtiã ipsius legati, vult dicere q̃ illud
verbũ continet, denotat q̃ ipsũmet legatũ vere, ⁊ proprie, cõti
net singulos hoies. cũ verbũ continet significet, aliquid cõtine
ri de propria significatione, vt ẽ doctri. Bar. cõiter approbata, in.
l. cui tex. §. vsu cu ario. ff. de postulã. Et sm hoc nõ resultat ab
surditas q̃ verba p̃dcã in illo tex. q̃ respiciunt substãtiã obliga
tionis improprietur ⁊ referãt ad executionẽ, prout opus ẽ sm

propriat̃ sm Bar. referẽdo ad solutionẽ faciẽdã de hoc vel de
illo, nã cũ possit stare tex. ꝓprie intelligẽdo q̃ qlibet homo sit
cõprehensus in legato, nõ vt singularis psona, sed vt homo cõ
stitutus siue cõprehẽsus siue cõtentus in gñe siue vniuersitate.
Secũdo adducit, qz habem⁹ huiusmoi oblĩones hoĩs i gñe, ⁊ al
ternatiue equiparatas hic ⁊. l. cũ his. §. fi. ff. de cõdi. indeb. Uñ
sicut dicimus in alternatiua vtrunqz esse in oblige. vt est indu
bitatum per tex. sepius alle. in. l. si duo. ff. eo. Ita dicamus in
obligatione, in genere sibi equiparata, vt omnes homines sint
in obligatione licet vnus sit in prestatione, sicut vnus est in
prestatione in alternatiua. Inducit ẽt Jas. tex. in d. l. ⁊ p iusiu
ran. §. si is qui hoiem. Et hec opi. mihi magis placet, p qua põ
dera. d. l. cũ is, i ver. debet, ⁊ sic patet q̃ eqparatio sit q̃ ad obli
gationẽ. Ad. d. l. cũ incertus facilis ẽ rñsio, vt patet ex primo fun
damẽto Are. nã ẽ verũ q̃ singulariter nõ ẽ quilibet in oblĩone,
Et hoc mõ posset rñderi ad dñiam de qua p Dy. ⁊ Bart. inter
oblĩonẽ gñis ⁊ alternatiuã, quo ad pendentiã exercitij respectu
partis solute, nã in oblĩone hoĩs in gñe nõ pendet, vt i d. l. si sti
pulatus. §. i. in alternatiua sic. d. §. si decẽ, nã licet ẽt in oblĩone,
gñis quilibet sit in oblĩone tñ nõ singulariter nec specialiter si
cut in alternatiua, p quo faciũt qz plus ẽ quid esse in dispositio
ne singulariter vel specialiter, q̃ solum gñaliter, vt per Bar. l. si
quis in pn. ff. de lega. iij. ⁊. l. i. ff. de vulga. ⁊ pupi. Itẽ ꝯ id quod
dixit Bar. q̃ nõ sit ꝓprie cõditionalis oblĩo allegat d. l. hoĩe. ff.
de optio. leg. nã dr̃ ibi nõ posse legatũ hoĩs in genere repudia
ri qḋ nõ ẽ ob aliud nisi qz erat cõditionale, si. n. nõ esset cõditio
nale posset repudiari. cuius contrariũ ibi dr̃, secundo tex. in d.
l. si pãphilo eo ti. nã si legatũ non esset proprie conditionale,
seruus cui relicta est optio ante operationem manumissus
non posset eligere vt sibi legatum acquireret, cuius cõtrarium,
ibi dr̃. Et ad. l. iij. subtiliter rñdet (immo retorquet) nam dum
dicit quodamõ singuli sub conditione legati videntur, non de
bet dictio quodamõ referri vt respiciat dictionẽ conditione, vt
sentit Bar. sed respicit dictionẽ singuli, ⁊ sic sensus est q̃ sub cõ
dictiõe ⁊ sic proprie vident̃ legati quodamodo singuli, ⁊ sic nõ
ꝓprie singuli, quia nõ quilibet vt singularis dr̃ proprie legatus
sed in vniuerso vt pars subiectiua gñis, ⁊ vt aliquis cõprehẽsus
in gñe, ⁊ hanc esse purã veritatẽ dicit hic Jas. Ex quibus opi. ꝯ
Bar. reddit̃ valde sustentabilis, ⁊ articulus valde dubius, cum
vt vidistis, sint hincinde vaste rupes, ⁊ reor in disputando esse
sustentabilem vtrãqz partem. Uolens. n. tenere cõem posset p
ea vltra p̃dicta allegare dcã. ll. probantes q̃ legato hoĩe in gñe
incertus hõ legatus vr̃. l. cũ incert⁹. ⁊. l. heredes. §. si incerto. ff.
alleg. Ex sic vr̃ innui q̃ nullus est in legato. Ad. §. duobus pos
set rñderi negãdo presupositum q̃ verbũ cõtinet nõ intelligat̃
large ⁊ improprie quid cõtineri, licet. n. ita dicat Bar. in d. §.
affinitatis, vt. ff. retuli. Et Doc. sequuntur. Uerũ ipsemet Bar.
in. l. liberorum, in versi. quero nunquid. ff. de verb. signi. sentit
cõtrarium, ⁊ contrarium probat tex. in. l. hereditatis la. ij. ff. de
ver. sign. iuncta. l. iij. ff. de bono. pos. Item tex. in. l. in legibus.
ff. de testi. iuncta. l. si qua mulier. §. i. ⁊ ij. ff. de rit. nup. Itẽ ꝯtra
tex. in. l. appellatione parentis non tñ pr̃. sed ⁊ auus ⁊ proauus
⁊ deinceps oẽs superiores cõtinent̃, de ver. signi. iuncto tex. in.
l. iurisõ. §. parẽtes. ff. de gradi. ⁊ glo. in d. l. appellatione, hoc
tenet, ⁊ in pluribus ẽt alijs. ll. probat̃, quibus hic p Jas. ⁊ eun
dem. in. l. emancipati. pe. col. C. qui admit. ⁊ per Fely. in rub.
de fid. instru. ij. col. ⁊ sic remanet q̃ iõ tex. in. d. §. duobus dixit
legatũ continet singulos, quia nõ proprie, sed quia singuli sunt
in solutione. Ad illud de iactu a legibus equiparatione posset
rñderi q̃ in hoc testu equiparatio sit alio respectu, q̃ existentie
in oblĩone hec est respectu liberationis, vt. ff. latius vidim⁹ tex.
aũt i. l. cũ his ñ solũ ñ facit p Are. Immo ꝓbat diuersitatẽ, nõ
equiparationẽ. Immo p illũ tex. ꝓbat̃ opi. Are. nõ expsse facit
eqparationẽ respectu obligatiõis, vt oñdit verbũ dz qḋ ẽ aptũ
denotat̃ oblĩonẽ, insti. de ac. i diuĩ. ⁊ sic tenetur ꝯ Bar. Ir eo aũt
qḋ secũdo ꝯcludit q̃ nõ est ꝓprie cõditionale tenet cũ eo qegd
dicat Are. ⁊ ad. l. hoĩe, ⁊. l. pãphilo rñ q̃ dictis Bar. i eisdem.
ll. put dicit hic Soc. Ad. l. hoĩe ⁊. l. si pãphilo. posset rñderi, put
sentit Bar. declarans qualr̃ glo. in illis. ll. sint intelligẽde. Uz
q̃ legatum sit conditionale, nõ tñ proprie, sed improprie, pro
ut q̃ sit improprie probatur in d. l. iij. inducendo eã, prout in
ducit Bar. si enim probatur per vnã. l. expresse q̃ sit improprie
alie simpliciter loquentes debent p eã declarari ar. l. sciendũ. ff.
qui satisda. cog. iuncta auc. offeratur. C. de lit. contes. Sed vi

cet

est quis in hoc stat vis q pbetur intentio Bar. in d.l. iij.nā.§. sunt oñīō 2riū sm Are. Sed defēdēdo Bar. potes instar in sua inductione, & dicere q dictio quodāmodo respiciat & qualificet totam illam orationē, & insuper posset noviter cōprobari ponderādo ver. vf. qd notat nō vere sub cōditione singulos esse legatos. Quātis volēs psistere in opi. Areti. diceret q ēt illud v̄bū denotat q nō pprie singuli. Sed posset p Bar. optime replicari q iste erat offius q nō pprie singuli p dictionē quodāmodo, fatēdo ēt intelligētiā ipsius Areti. Vñ superfluū fuisset q ad eandē impropriatatē denotādā aliud verbum subiecisset. Vñ urget pro Bar. ille tex. pbans q nō vere sub cōditione sit legati. Ad d tex. in. l. & per infurādū. §. si is qui hoiem quē notissime ponderat p Bar. Ias. dū dicit totam obligationē rñdē q nō urget q: lātis ēt tota obligatio sublata, tenēdo opi. Bar. Nihil. n. ob. q nō possimus intelligere illū tex. quatenus ēt velimus verbū totā, respicere, alios vltra deductū in acceptilatione, q respiciat, q: inspecto futuro eventu, ēt alij erāt in obligatione vt fatet Bar. & caue q: nō est verum quod dicit ipse Ias.

25 † q verbū totū sit vniuersale, q: immo est verbū denotās integritatē, siue totalitatē absq diminutione, nō vniuersitatē, put ver. omnis, quilibet, vnusquisq. Vniuersale. n. non est aptū cō prehendere nisi plura, totū aūt dicimus de vno integro, vt patet ad sensum & probatur ex regulis logicalibus, & p legistas in. l. si is qui. circa. §. vtrū. ff. de reb. dub. Unde ex premissis cōstat posse defendi opi. Bar. q̄uis fundamēta Areti. nō parum vrgeant p eam. Et id quod tenet Areti. tenet ēt Soci. quo ad illud de obligatione generis omnes hoies sunt in obligatione si vt singuli, sed vt cōprehensi sub verborū cōpendio, siue sub genere ponderās. d. tex. in. §. duobus & inferens corelarie nō esse quo ad ppositū diffam inter obligationē generis & alternatiue, subdens hanc esse nouā cōsideratione a nemine positā a p ols doctis. quos viderit. Tu aduerte quia imo remanet diis respectu pendētis exercitij, parte soluta, vt. ff. dixi.

26 † Ultra dcā Bar. mouēt hic difficultatē Imo. post suū precep. quē Alex. arbitratur fuisse An. in voce, q: i scriptis, nec ipse nec Pet. d Ancha. ponit, sed Areti. I. §. ppl. i. no. refert expresse Pet. de Ancha. Et Moder. Nā debitor alternatiue vel in genere si soluit partē vnius rei vr̄ elegisse soluere in illa re, cū facto nō min' q verbis voluntas declaref. l. de quib'. ff. de legi. l. Paulus scribit ñ tm̄ verbis. I. rem ra. ha. Adde. l. reprehēdēda. C. de insti. & substi. l. gerit & l. p herede. ff. de acquir. here. Et sic nō vr̄ q vlteri' possit soluere in alia re, cuius cōtrarium hic innuitur, imo expresse vr̄ ibi aut in pendenti ē donec alius soluatur. Et expressime l. d. §. si. x. Immo pluribus modis soluit, eo tñ pcissime, q: esto q ex tali solutione videaf eligere nihilominus dio pōt variare, probaf, quia expressa electio non impediret variationē. l. cū g certarū. §. i. I. eo. ergo nec tacita. Quā solu. sequitur hic Pau. de castro, & Cuma. Inferentes q si electio esset creditoris, vt q: stipulatus esset. x. aut stichū, quē voluerit, nō haberet locū, qd hic vr̄, q: tūc nō liceret creditori variare supra. l. si quis stipulatus sic stichū aut Pambilum. I. eo. & d. l. cū qui cer. §. si. in fi. sm vnū modū intelligendi. Et sic per solutiones partis creditori factā volenti, cōtingeret liberatio, qm posset astringere debitorē soluere aliam partē in eadē re, postq nō pōt facta electione ab ipso creditore amplius variari. Et subdit Pau. q nō reperijt aliquē aliū dicentē pter Cuma. Sed p hoc sm Alex. est tex. cū glo. & ibi no. An. in. l. cū debitore. I. rem ra. ha. ¶ Sed p dictam solu. Imo. instat Alex. qm ex parte debitoris ēt nō est licita variatio, quādo ei cōpetit electio, qñ res nō est integra. l. huiusmodi. §. stichū. ff. de lega. i. & ibi no. & per Bar. in. d. l. cū qui certarū. §. si. & alios Doc. Sed p solutionem partis res desinit esse integra, ergo nō permittitur variatio, & subdit Alex. obiectionē nō posse facile tolli, nisi saluemus q solutio partis non aufert potentiā variādi. l. cū decem. in prin. iuncta. l. si quis stipulatus fuerit. x. in melle in. ij. rñ. I. de solu. Aliter & formaliter rñdet Areti. I. in. §. ppl. in. i. no. Casu quo tñ hec salvatio nō satisfaceret, subdit Alex. ad 2riū ff. principaliter p Doc. formatū esse rñdendū, negādo q debitor soluēs partez in vna re ex duabus alternatiue debitis videatur eligere, sed vr̄ soluere sub conditione hac si in eadē re residuū solui cōtingat. Sicut dicimus in eo qui est obligatus in genere, q si soluit partē in certa specie nō liberatur hac rōe q: variare pōt & soluere in alia re, vt p. pxime dicemus, q rñsio licet ipse nō referat, fuit vna ex pluribus Imo. Quā rñsionem improbat Areti. in. §. ppl. licet eā teneat Alex. hic monef p tex. in. l. si. C. de duo. re. Saluat hic Iin. q: casus est diuersus. Nouissime prec. me. d. q prec. Imo. & ipse & reliqui. ff. nominati nō perceperint mētē iuris in formāda predcā obiectione, dū presupponūt ex pstatione partis rei alternatiue pmisse induci tacitā electionē q: p supe situ ē falsum, cū imo talis actus solutionis partis potius sonat & tendit ad ostēdēdū cōtrariū, vt velit soluē partē in vna re adhuc soluere posse alias rē, si ei placuerit. Quā volūtatē & mētē taliter soluētis cōsiderātes iuris latores statuerūt nō cōtingere liberationē in illa parte vt hic & in. d. §. si decē. & d. §. p parte. Cōfirmat q: talis fuerit mens soluētis partē, q: alias dicēdo q videaf elegisse velle soluere in illa re put dicūt Doc. sequeref q ipse debitor videretur in dubio facere actū sibi preiudicialē & sui iuris restrictiuū, qd nō est psumēdū, ex his inferens, vt p eū hec. Ultimo q̄uis hic scribētes post Bal. I. §. ppl. An creditor hois in gñe accipiens partē in sticho sibi pp tales acceptationē partis, quā accipere si cogebaf, vt. l. tutor. §. lucius. ff. de vsur. pindicauerit, ita q si debitor vellet aliā partē soluere in alio hoie cogaf accipere : quā. q. psequere examinando vt hic p Alex. pfecte loquentem.

¶ Summarium §. Ex his igitur.

1 Heredes debitoris non liberantur prestando partem, sicut nec ipse debitor.
2 Obligationis conditio qñ ex persona non immutetur.
3 Heredum quilibet in obligationibus omni respectu īdiuiduis quare insolidum teneatur.
4 Argumentum a simili quando procedat.
5 Actio nego. gesto. inter coheredes vbi ex voluntate aliquid fit, actio vero famil. hercil. vbi ō necessitate fit an competat.
6 Creditor cogitur recipere ab vno heredum partem in obligatione omnino diuidua.
7 Heredum quilibet an teneatur insolidum ad id, quod est in cōditione.
8 Heredes si non sint concordes in soluendo hominem in obligatione generis vel alternatiua, quid faciendum sit.
9 Stipulatio dandi quando requirat condemnationem & executionem in re ipsa.
10 Plures ad preiudicium tertij discordantes an possint per iudicem cogi ad concordiam.
11 Heredibus inuicem discordantibus qualiter consulatur.
12 Heredibus stipulatoris hominez in genere vel alternatiue qd debeat fieri.
13 Heredum vnus in obligatione generis vel alternatiua soluens integrum rem qñ habeat regressum contra heredes.
14 Heres vnus promissoris vie an possit in fundo hereditario cōmuni omnibus heredibus constituere illam seruitutem.
15 Heres vnus promissoris seruitutis quando possit insolidum cōdemnari ad extimationem seruitutis.
16 Conuentus ad factum post moram officio iudicis condemnari potest.
17 Heredes debētis vel stipulātis seruitutem an sint duo rei.
18 Heres vnus ex pluribus qui egit ad seruitutem & obtinuit an possit vti seruitute anteq alij agant.
19 Herede vno agente ad seruitutem & succumbente an sententia noceat alijs.

Ex his igitur.

Summa & diuide vt p Bar. vel vt per Pau. de ca. Cu ius summarium & diuisionem sibi ascribit Ias. Nam licet in verbis ab eo aliqualiter diuersificet. Idem tamen dicit in effectu. Aduerte tu ad vnum, quod. d. Bar. diuidens, nam in subdiuisione. ij. par. d. q dicta. iij. pars, subdiuiditur in dictum & responsionem tacite obiectionis, nam licet Doc. non aduertāt non bene dicere videtur Bar. quia immo non tacite sed expresse obiectioni, formate illis verbis sed quidam &c. respondet immo tacite declarando & supplēdo ver. facile, vt ibi per Bar. videas. Sed quamuis responsio secundum Bar. sit ibi tacita, obiectio est expressa. Unde tene contra Bar. vt dixi. Unde tu dicas q in tertia, ponit dictum & respondet obiectioni quorundam reprobantium illud. Aduerte ad aliud quia secundum diui. Bar. & cōez intuit, q cū i tex. ponaf triplex illatio vtraq puenīat siue fiat ex eodē, lz alr ē, nā. i. fit ex dcis. ff. ppl. §. ij. it & iij.

ex rõne posita in .l. illatiõe. Uñ tu noniter diuide .l. iiij. §. i. põit illatiõez ex .§. pce. l. ij. ꝯprobat rõe ad tollẽdũ tacitã obiectionẽ in tertia ex eadẽ rõne ponit vnã illationẽ, in q̃rta ex eadẽ rõe facit aliã illationẽ, secũda ibi nõ. n. tertia ibi ⁊ ideo, q̃rta ibi ex q̃. Iterũ tertia, ⁊ q̃rta subdiuidit, vt p Bar. Nec dicat q̃s ꝙ idez sit facere duas principales partes ex pria diuidẽda sm̃ Bar. vel facere vnã ⁊ eã subdiuidere vt facit idẽ Bar. nã imo resultat ex tali diuersitate melior intelligẽtia, ob quã ⁊ nõ aliã rõem fit legũ diuisio, vt. d. glo. insti. in probe. §. igit. Pone casuz ⁊ potes nõ formare rõem dubitã. q: illatiue loquit uer. cõ. vel si magis placeat dic ꝙ rõ dub. erat q: ñ videbat ꝙ illatio posset fieri ab eo quod dcm̃ fuerat in principali pmissore ad illius heredes, qm̃ principalis soluẽs partẽ, nõ soluit totũ qd debet, ⁊ id equũ est ꝙ nõ liberet in parte quã soluit sed in heredibus vnũ debitũ p. l. xij. tab. fuit diuisũ in plura. p portionib' hereditarijs, ⁊ sic quilibet heres soluẽs integrã partẽ suã soluit totũ qd dz ea rõe nõ obstãte determinat, vt in tex. ⁊ rõ est illa de qua in tex. Rõ aũt huius rõis quare nõ imutet obligatio ex psona heredũ ẽ ne sequat ꝙ in diuersis spẽbus fiat solutio, qd est incõueniẽs .l. in rõe. §. p parte. ff. eo. Immo magis viget in heredibus huius rõis ꝯsideratio, q: facilius psumit variatio in pluribus q̃ in vno. l. i. in fi. ff. de acqui. pos. l. si vnus. §. si in duos. ff. de arbi. Quot. n. sũt capita tot snĩe vt. l. qs poterat. ff. ad treb. Nõ ob. rõ dub. de qua. ff. q: licet heres soluat totũ quod dz, nõ tñ soluit vt dz, ⁊ ppea sicut principalis nec ipse liberat, vt. d. glo. no. ff. p pi. §. ⁊ ibi vidimus. Aliã rõem dub ponit hic Ias. q: habemus ꝙ qñ sũt plura debita debitor põt soluere vno inuito creditore ⁊ liberat. l. i. ff. quib. mo. pign. vel hipo. sol. Sed mortuo promissore fiunt plura debita ex vno. Nã lex diuidit inter hrẽdes p partib' hereditarijs. l. i. C. si cer. pet. l. p hereditarijs, ⁊ g rotã. C. de here. ac. Ergo videbat ꝙ quilibet soluẽs partẽ suaz, ⁊ sic suũ integrũ debitũ, debeat liberari. Ad quã rõem rñdet, q: illud ꝙ possit ex pluribus vnũ debitũ solui inuito creditore pcedit vbi a principio fuerũt plura debita, nõ aũt qñ' ex vno deuenitur ad plura, vt in casu nostro ⁊ rõ ẽ, q: tũc reputat vnum, ex quo heredes oẽs repñsentant vnũ solũ. s. defũctũ .l. cui fund' ff. de cõditio. ⁊ demõ. ⁊ id vult expsse glo. ff. in ver. possunt. Tu caue ne cũ errore hoc trãseas, nã ꝙ hec rñsio non sit bona, imo nec dcm̃ in se verũ, apparet in obligõne nõ diuidua vt q̃titatis vel certe spẽi, in qua lz debitor inuito creditore nõ potuerit soluere partẽ ⁊ in ea cõsequi liberationez. l. Lucius. §. tutor. ff. de vsur. Tñ aliud ẽ in vno ex heredib' suis, q: põt eo inuito soluere, ⁊ liberari, vt. l. si testõ. §. i. ff. de fideicõ. ⁊. l. iij. C. de nego. gest. Et firmant hic Bar. ⁊ Doc. vt loco suo videbimus ⁊ sic patet no ee verũ ꝙ sicut a pncipio nõ poterat in parte liberatio ꝯtingere, ita nec ex post fcõ ex psona heredũ, isto. n. respectu nõ pcedit hic tex. ꝙ ex psona heredũ ⁊c. patet ẽt nõ eẽ bonã rõez decidẽdi quã secũdo loco ponũt, vz ꝙ sicut pticularis solutio, q: ĩcõmoda creditori, põt p creditorẽ refutari a pñcipali, ita ab heredibus. Uñ rñde melius ad pdictã rõem vt. ff. ad aliã ꝙ rõ nõ liberet heres, q: nõ soluit vt dz, licet soluat vnũ debitũ, qd etiã esset in ipso principali, nõ. n. pcederet tũc. d. l. fi. qñ qs ex pluribus vnũ solueret debitũ, nõ tñ vt debebat, nã tũc solutione ei' qd debet nõ tollit obligatio, vt vidim'. ff. pxi. §. ⁊. ff. ẽt dicem'. Nec. d. l. cui fundus ob. q: quare sit in illo casu ff. videbimus in glo. in. d. ver. pñt, que quatenus. d. id ad qd eã allegat vterius Ias. male loqtur sm̃ Repha. q̃tenus intelligat gñalr, vt ipsemet ibi fatetur, q̃uis intelligẽdo spãliter in obligatione generis vel alternatiua glo. saluet vt ibi dicemus. In versi. ex quo quidẽ rõ dub. patet in tex. ⁊ vide eũ. in. vj. no. ❡ † No. pmo ꝙ sicut principalis debitor nõ liberat in aliquo pstãdo partẽ ita nec vnus ex eius heredib' pstãdo integrã eius partẽ, hoc. n. respectu ex persona heredũ ꝯditio obligatiõis nõ imutat. Hoc tñ est intelligẽdũ in obligatione generis vel alternatiua, in eis .n. rõ posita in. l. in executione. §. p parte, vz ꝙ posset cõtingere solutionẽ fieri in diuersis spẽbus, hz locũ in heredib' sicut in defuncto, ergo idẽ ius esse debet. l. illud. ff. ad. l. aquil. Immo fortius voluit hic Bar. in ver. ⁊ ideo, ꝙ istud adeo ẽ verũ ꝙ nõ sit diuersũ in heredibus, q̃ in principali, vt sicut creditor a principali nõ potuisset inuitus cogi accipere partẽ. d. l. tutor. §. Lucius. ff. de vsur. ita nec ab vno herede vt recipiat integrã eius partẽ, qd tñ dcm̃ Bar. an procedat vel nõ videbimus ff. iꝫ ordinẽ suũ, q̃uis Alex. tãgat in hoc. l. no. In obligatione, vero oio indiuidua nõ pcedit hoc no. ⁊ limitat hic tex. licet. n. i ea nõ possit creditor a principali debitore cogi accipere partẽ. d. §. Lucius. Attñ ab vno ex heredibus cogit vt. d. l. si testõ. §. i. ff. de fideicõ. ⁊. d. l. iij. C. de nego. ges. ⁊ dicã cũ Bar. ❡ † No. ij. reg. ad quã

2 hic tex. semper adduci cõsueuit, ꝙ ex psona heredũ nõ dz ꝯditio obligationis imutari, cõcordãt iura de qbus i glo. ⁊ vltera' tex. in. d. §. p parte facit tex. l. ij. C. de fruc. ⁊ li. expẽ. Limita no. cũ Moder. licet sit potius declaratio q̃ limitatio, nisi heres ptendens se hẽre ius ex sua ppria psona nõ ex psona defuncti tex. est no. quẽ sm̃. dicũt ibi Bar. ⁊ Bal. in. l. fi. C. de euictio. per quez vltra hũc tex. limitat. l. vẽdicãtẽ. ff. de euic. vbi traditur reg. ꝙ quẽ de euic. tenet actio, eũdẽ agẽte repellit exceptio qd ẽ dcm̃ i pnc. no. relatũ hic per Ias. Subdẽtẽ ꝙ ꝯ reg. huius tex. vt ꝙ q̃nq plenior ẽ obligatio ꝯ hrẽdẽ q̃ ꝯ defunctũ, vt patet in. l. si per impẽdẽtiã. §. nõ mirũ. ff. de euic. ⁊ q̃uis non soluat solu. ẽ facilis, q: heres plenius tenet propter id qd accidit post mortẽ principalis, vt in tex. apparet. ❡ No. in versi. ⁊ ideo, ꝙ qñ pncipalis ad indiuiduũ oi respectu erat obligatus, ad singulos heredes trãsit insolidũ obligatio, ⁊ sic ex psona heredũ nõ imutat obligatio, vt fiat diuidua illa obligõ q̃ oio ẽ indiuidua. Et rõ ẽ in pmptu, q: nã oblõnis repugnat vt nõ possit pati diuisiõem vñ nec p legẽ põt diuidi talis oblõ, vt. d. tex. in. l. heredes. §. an ea. ff. famil. her. ⁊ sic no. in limitationẽ ad. l. i. C. si cer. peta. ⁊. l.

3 pro hrẽditarijs. C. de ac. per. d. §. an ea. † Circa hunc versi. dubitari posset quare lex induxit ꝙ in huiusmodi obligationib' omni respectu indiuiduis qlibet hrẽdum teneat insolidũ cũ ex hoc resultet ꝙ de vna oblõne insolidũ fiunt plures isolidũ, ⁊ absq facto ipsius creditoris, ⁊ sic isto respectu. s. multiplicationis obligationũ insolidũ, ex psona hrẽdum contingit mutatio ꝯ reg. huius tex. Cũ tz equius ⁊ melius videret fuisse ꝙ non qlibet insolidũ, sed oẽs simul insolidũ tenerent, ⁊ mõ collectiuo. Quod fuisset rõnabile, q: oẽs hrẽdes collectiue. repñsentant personaz defuncti, nõ aũt quilibet insolidũ. l. cũ a matre. C. de rei vendi. l. si ab eo. C. de nego. gest. ⁊ per gl. ordi. in. l. ij. §. fi. ⁊ ibi Bar. ff. de no. ff. de preto. stip. Ias. dicit ꝙ melius fecisset. l. statuere ꝙ omnes collectiue insolidum tenerentur per predicta. Tñ si ꝙ q̃uis ipse scirant in hoc dicere est, ꝙ lex fecit ꝙ tenerent singuli, ⁊ nõ simul oẽs insolidũ duplici rõne. Pria q: tunc demũ reperit in iure ꝙ plures persone ꝯsiderant vt vniuersi, qñ faciũt collegiũ capitulũ. vel vniuersitatẽ vt. d. glo. ordi. in. c. cum oẽs de cõsti. ⁊ ibi Doc. Sed plures hrẽdes non facit aliquid ex his ergo ⁊c. Scda q: nunquã plures cõsiderant vt vniuersi, qñ ad illos, vt ad singulos cõmodũ ⁊ incõmodũ pertinet. l. per fundũ. ff. de seruit. rusti. pred. ⁊ hr. l. qd maior. ff. ad munici. ⁊ p Bar. in hoc. §. cũ ergo plures heredes nõ habeant cõmoda ⁊ incõmoda in hereditate, vt vniuersi, sed vt singuli merito lex statuit ꝙ in obligatione oio indiuidua, quilibet teneret insolidũ, non aũt oẽs simul ⁊ collectiue ita dicit. Tu aduerte in presuppositũ sit falsum, qm̃ lz singuli insolidũ teneant tñ non diuersis ⁊ pluribus oblõnibus, sed eadẽ, qua (pp nãm seruitutis) creditor ꝯ quemlibet insolidũ experit, qd optime probat hic tex. ex quo facit illationem ex dicta rõne, Itẽ quatenus dicit posse agi iudicio familie. her. ꝯ coheredes, qd nõ esset si solidũ solueret rõne ppria ⁊ diuersis oblõnis solidũ soluisset, si oblõnes multiplicarentur, sequeret ꝙ postq̃ esset actũ ꝯ vnum, posset ẽt agi ꝯ aliuz quod falsum vt hic in versi. sed quo casu, ⁊ sic non est verũ ꝙ fiat mutatio ex persona heredum. Item si omnes collectiue, vt dicunt tenerent, qualiter posset agi, cum nemo posset insolidum conueniri, ⁊ sic fuit necesse ꝙ quilibet eadẽ oblõne insolidũ posset conueniri, ⁊ ꝙ vna sit obligatio, sicut in dote respectu patris ⁊ filie dicũt expresse Dy. ⁊ Bar. in. l. non solum. ij. col. ff. soluto matrimo. allegantes hunc tex. ❡ No. in versicu. sed quo casu nam referendo hunc versicu. ad proxime precedentia vt videt rectus sensus, videt clare probare ꝙ vnus ex pluribus heredibus possit insolidum constituere seruitutẽ in fundo cõmuni cũ alijs coheredibus, ⁊ ita firmat expresse Ang. Bart. aũt intelligit aliter, vz ꝙ executio nõ fiat in seruitute, sed in seruitutis estimatione de quo videbimus cum ipso Bar. vt minus q̃ fieri possit ab ipsius ordine discedamus, licet Alexan. ⁊ aliqui ex Modernis. examinent in no. ❡ Ultimo nota. in versicu. ex quo, ꝙ quando stipulator seruitutis decessit pluribus relictis heredibus, cuilibet eorum competit actio insolidum ad seruitutem. ❡ Glo. prima facilis est declaratiua tex. ⁊ in prin. declarat qualr ex premissis Iur. cõ. inferat. In. ij. par. soluit copulatiue duas tacitas. q. In. iij. part. colligit qualr illatio in hoc.

§. non

§. nõ fit nisi ex his q̃ dixit. ī. in tertia par. §. proxi. Et ad id qđ d. hec glo. in. ij. par. est tex. in. l. in executione. §. ꝓ parte. eo. quē alleg. glo. in ver. soluendo. ¶ Glo. in ver. pōst opponit, et sol. q̃ id heres nõ liberaf soluēdo partē q: nec defunctus soluēdo, sic, hoc ē partē certe spēi, in obligatiõe gñis vel alternatiua, fuisset in aliquo liberatus, vt. ī. pxi. §. et. d. §. ꝓ pte, eadē igif ratione vult dicere glo. nõ liberaf heres particulariter soluēs. Rō q: oēs heredes sunt loco vnius hoc ē ipsius testatoris, et sic vult dicere sicut ipse vnus testator nõ fuisset liberatus in aliquo soluēs partē, et nisi totū i vna spē soluisset, ita nec heredes nisi oēs in vna spē soluerēt, et nõ si vnus vel plures partes soluāt, nõ oēs vel nõ in eadē spē. Cõtra solu. glo. arguit Raph. Cuma. Nā ista instātia illatio ō testatore ad heredē corruit, iuxta glo. in. l. creditiori. ī. de noui op. nūc. et in. c. sicut vrgeri. i. q. i. Instātia patet, q: testator inuito creditore soluēs partē q̄titatis dbite vł certe spēi, nõ liberatur. l. Lutius. §. tutor. ī. de vsur. et vidimus. ī. pxi. §. Et tñ secus est eo mortuo, q: vnus heres partē suā eo inuito soluēs liberaf. l. si testō. §. i. versi. q̃ si duo. ⅌. de fideiuss. et firmat Bar. quē sequunf Doc. in hoc. §. vt videbimus. Et ex hoc solu. glo. repꝛhēdit. Rō ēt glo. nõ vł bona, q: verū ē q̃ oēs heredes collectiue repꝛesentāt vnū, sed ēt qñ sunt plures, quilibet repꝛesentat testatorē ꝓ parte sua. l. cū a mīe. C. ō rei vēd. l. si ab eo. C. de nego. gel. et ꝑ glo. l. ij. §. fi. et ibi Bar. ⅌. ō pte. sti pula. Vñ Rapha. soluit 2riū, q̃ iō vnus heres nõ liberaf, q: si est verū q̃ soluat id qđ debet, nā 9z partē hoīs in gñe nõ sticbi et in eo hoīe i q̃ oēs soluēt, vt. ī. pxi. §. late vidimus. Sz lz solutio glo. sic gñalr intellecta nõ sit bona, tñ declarādo eius intentionē, vt. ī. declaraui, bñ loquuta fuit, nā in terminis in quibus loquif. Uz in obligatione gñis vel alternatiua, nulla ē instātia īter heredē et testatorē et sic ꝓcedit cōsequētia. Sicut. n. ipse testator nõ fuisset liberatus soluēdo partē, ne 2tigeret icōueniēs de quo in. d. §. pro parte, ita nec vnus heredū soluēs partē suā, ne cōtingat dcm̄ icōueniēs, qđ facilius ē verisimile 2tingere i heredib⁹, q̃ in principali, q: plures facilius variāt, q̃ vn⁹, et ita salnant hic Moder. nõ rñdētes alr nec declarātes qualiter ꝓcedat 2riū Raph.

4 † Tu aūt dicas q̃ nõ ob. q: illud q̃ data dissimilitudine, diuersitate, siue instātia corruat arg. siue 2sequentia, nõ ꝓcedit nisi def instātia et diuersitas specifice et singulariter i eo i quo fit illatio siue 2sequētia, nõ aūt sufficit dare instantiā in alio, ita ꝓbat no. tex. in. l. fi. C. de colla. et ibi Moder. Alioquin nunq̃ procederet argumētū a simili, q: nihil ita simile, vt in aliq̃ nõ hēat dissimilitudinē. Adde opt. tex. vltra. d. l. fi. in. l. in singulo. ī. de annu. lega. vbi legatū annuū dicit eē simile legato vsufru. et tñ i aliqb⁹ 2stat eē dissimilitudinē, vt ibidē in eo tex. Et no. hoc q: vidi multos ēt nõ imperitos in hoc errare q: putāt satis eē dare instātiā siue diuersitatē in quocūq: ad euitādū argumētū bona ē ēt solu. Raph. ¶ Glo. in ver. imutatur, hz. v. par. in. l. allegat cõcor. in secūda, tertia, et q̃rta oppo. et soluit, in vlti. q̃rta et dupl̄r rñdet, prout patet. Et in prima par. tex. in. §. incertū nõ facit nisi a spali. Et q̃ntenus refert reg. ibi q̃ nis posset dici et c. ¶ In ea. l. ij. par. Bar. formās eādē oppo. nõ opponit de. l. vni. C. de dote. pmis. sed de. l. nõ tm̄. ī. ō re iudi. supple tñ, sm̄ Moder. iuncta. l. sciendū. eo. ti. nā. l. nõ tm̄ sola nõ ꝓbat q̃ ex ꝑsona heredū 2tingat aliqua mutatio, et ideo nõ allegat. d. l. i. vt formaret oppo. magis gñalez et applicabilē ad termi. tex. q: in hac parte loquif de principali obligato et ei⁹ heredib⁹ et sic passiue, in qb⁹ termi. nõ loquif. d. l. i. sed ō priuilegio 2petente mulieri in actione ō dote actiue, hoc est vt i actione ad repetēdū dotez ꝑferaf alijs creditorib⁹ mariti ēt anteriorib⁹. vt ibi dclarat glo. Petrus de bellaperti. aūr soluit q̃ si 9z mutari ad cōmodū heredū, et ita loqtur hic sed ad cōmodū creditoris sicut in 2rio Bar. d. meliorez esse solu. glo. q: illud q̃ si posset 2dēnari maritus vxori ex aliqua actione, nec vltra marito nisi inquātū facere posset est ex priuilegio ꝑsonali. Ideo non transit ad heredes. l. quia ꝑsonale. ī. solu. matrimo. Ipsa tñ obligationis q̃litas nõ mutaf, q: semꝑ fuit ad solidū obligatio ēt 2 vxorez vel maritū, lz 2dēnatio, ex dcō ꝑsonali priuilegio nõ fieret isolidū 2 ipm maritū vel vxorez. Ita. d. Bar. soluās glo. et sequunf Doc. ¶ In ea in tertia par. opponit ō. l. obligatoꝛ⁹ ī. ō leg. i. vbi vnus heredū pōt ptez legati et ptez alius accipere, lz defunct⁹, vt ibidez df, nõ posset, et sic ex ꝑsona heredū variaf obligatio soluit q̃ hic passiue, ibi actiue, vult dicere secūdū Bar. et Doc. q̃ hic ex ꝑsona heredū ꝓmissoris nõ mutaf, lz ex ꝑsona heredū actoris mutaf vt ibi, iura. n. passiue trāseūt in heredes dbitoris, siue ꝓmissoris, actiue aūt in heredes creditoris siue actoris. l. i. C. si cer. peta. l. ꝑ hereditarias et ꝑ totū. C. ō here. ac. Quā solu. improbāt Bar. et Doc. ꝑ illationez in tex. ista scāz (nõ habeas prio in lec. Bar.) ꝓbaf. n. in ver si. Ex q̄ ꝗdem idez esse in heredib⁹ stipulatoris, qđ est i heredibus ꝓmissoris. Vñ glo. in 2rio melius soluit, q̃ ibi loquif i diuiduis, hic aūt i indiuiduis. Illā solu. visus est nõ tenef Dy. et soluit tertio mō, q̃ ibi alterius partis nõ interest, imo sibi ꝓdest, hic aūt partis iterest, et nihil sibi ꝓdest vult dicere q̃ nõ iterest recipientis imo sibi ꝓdest q̃ soluēs partez sibi dbitā liberef vt. d. partis recipientis nõ iterest, partez eppellat heredes creditoris. Quarto mō soluit Pet. ō bellaper. vt refert Cy. in. l. iij. C. de neg. gel. q̃ 2ditio nõ mutaf respectu rei q̃ in obligationez, deducif, vt hic, sed alio mō hñ mutationē recipit, q: obligatio inter heredes diuidif, et sequif id qđ in 2rio df. Hāc solu. in effectu tradit hic Jaco. ō Are. sm̄ Bar. dū. d. 2ditio obligationis. i. vtilitas rei q̃ est i obligatione. Circa quas solu. 2cludit Bar. oēs eē bonas supple excepta pꝛia glo. hic q̃ fuit reprobata, bona etenī est et ꝑcipua solu. glo. q: aliud est i diuiduis, vt in 2rio, aliud in idiuiduis vt hic, sed q̄ est rō. illa quā i sua solu. sentit Dy. Uz q: i diuiduis nõ iterest stipulatoris, nec ei nocet imo ꝓdest, q̃ imutef obligō ex ꝑsona heredū, et sic ipsius creditoris. Nā pōt vnus eoꝝ 2seq ptez legati, qđ nõ posset si imutatio nõ fieret vt in ea. l. neminez. ī. ō leg. ij. Sed in idiuiduis noceret stipulatori si fieret mutatio, nā si vnus liberaref soluendo ptez, 2tigeret solutionez posse fieri ab alijs coheredibus alijs spēb⁹, qđ nõ esset ei vtile vt. d. §. ꝑ pte. Et hoc voluerūt dicef Pet. et Jaco. ō are. in eoꝝ solutione, et sic patet verā esse solu. glo. in 2rio, et illi⁹ rationez sumi ex solo. Dy. et declarationez cōmis ex solu. Pet. et Jaco. ō are. put. d. Bar. lz nõ ita clare dducat, quez sequūf cōiter Doc. et ita teneatis q̃ q̃d dixerit Pet. ō Bella. volens euertere solu. ꝑdictā, ꝑ tex. in eadez. l. legatarius facilis est rñsio, q: in ipso legatario nõ 2cedif diuisio ex q̃ vnū est creditū. In heredib⁹ plura sunt credita, put etiā dicit hic Jas. allegās. d. l. neminez cū. l. seq. ¶ In ea, in quarta par. Opponit. ⅌. eo. ō. l. ea. §. fi. et ꝓ solu. se refert ad ibi dicenda ꝑ ipez. Bar. soluit q̃ ibi loqtur qñ deuenitur ad extimationem partis, alias secus. Uult dicere q̃ quatenus ibi ꝓbatur qñ res fuit euicta quilibet heredū, non insolidū, put ipse principalis, sed pro portione sue partis habet actionem. Patet q̃ ex persona heredum contingit mutatio, solu. est q̃ tex. ille loquitur qñ deuenitur ad extimationez partis, in qua verum est q̃ in personis heredum fit mutatio, et ratio est quia licet obligatio qua quis vendens tenetur ad dfendendum, sit indiuidua, vt ibi. d. glo. per. l. cum ex causa, et. l. in executione. §. insolidum. ⅌. eo. Et quatenus est obligatio sci. l. ad defendendum, non loquitur. d. §. nam etiam ex persona heredum est indiuidua, et non mutatur, vt in dictis. ll. sed quatenus deuenitur ad extimationem illius non facte defensionis, et sic ad interesse, cum in obligationibus facti sit reg. q̃ succedit obligatio ad interesse. l. si quis ab alio. ī. de re iudi. bene verum est q̃ mutatur ex persona heredum sicut diximus esse in obligatione omni respectu diuidua, prout est ista ad interesse. Nam licet actio competat per interesse facti indiuidui, nihilominus est diuidua. l. stipulationes versi. celsus. ⅌. eo. et vidimus. ī. §. ꝓxi. in glo. in ver. viam, nam in ea licet principalis non fuisset liberatus in aliquo per solutionem inuito creditore quia non cogitur partem recipere. d. §. tutor. tamen aliud est in persona heredum, quia quilibet inuito creditore potest soluere partem. d. l. si testamento. §. i. Ita debet declarari hec solu. secundum Alex. et Moder. licet non ita clare explicent. Tu tamen aduerte quia Moder. Doc. non videntur bene intellexisse intentionem glo. Que non voluit allegare. §. fi. l. eadem. sed. §. fi. huius nostre. l. qui optime facit in versi. contra autem, vbi si decessit qui stipulatus fuit sibi ire agere licere, pluribus relictis heredibus, quorum vnus prohibeatur, si fuit adiecta pena, licet insolidum committatur, tamen ob. exceptio doli pro partibus non prohibitorum, si non fuit adiecta solum pro parte eius q̃ fuit prohibitus ad interesse, stipulatio committitur, et sic ex persona heredum variatur obligatio. Et q̃ illum tex. non illum quem dicunt Doc. voluerit allegare glo. patet manifesto, quia glo. hic pro solu. se remittur, et in. d. §. fi. l. eadem nihil penitus. d. sed bene in. §. fi. ⅌. ea. l. in glo. i. et mag. In distin. ibi item ne iste leges et c. Et ibi Barto. in. ij. opposito. Suadetur etiam quia glo. nõ allegat. l. eadem, sed solū signat duas

ffos ca. Ex quo deprehenditur q loquit relatiue, nõ aũt vult i
telligere de prin. l. pfertim qr melius facit. d. §. fi. huius. t. q. §.
fi. l. eodẽ. Et certo certius ẽ nõ aliã fuisse intẽtionẽ gl. q̃ eã quã
dixi. Ultra glo. format p declaratione duas oppo. Bar. q im
mo ex persona heredũ imutetur obligatio, nã si obligat' ad. x.
decedat pluribus heredibus relictis, solutio partis hereditarie
liberat heredẽ, q̃uis defũctũ nõ liberasset inuito creditore, vt
.ff. ver. t barũ, supple iũcta glo. ij. t. l. tutor. §. lucius. ff. õ vsur.
Quidã, vt. d. ipse timore huius cõtrarij cõcedũt oppositũ. i. q
heres nõ liberat prestãdo partẽ, sicut nõ fuisset liberatus prin-
cipalis. Pet. aũt tenet ꝯ hoc qd dicũt isti, t sic q imo heres li-
beratur, in. l. iij. C. de nego ges. dicẽs ibi esse casũ iuncta. l. here
des. §. an ea. melius tñ adduxisset. §. si vnus. ff. fami. hercis. in-
ducens sic, ea q̃ fiunt ex necessitate, veniunt fami. hercis. actione
intellige ẽt causatiua vt. d. §. si vnus t. d. l. ij. Ea q̃ ex voluntate
actione negoci. gesto. Sed in. d. l. iij. vr q soluẽs totaz repetit
actione nego. gesto. Ergo sequit q nõ tenebat soluere ad effe-
ctũ vt liberaret, nec ẽ restrigẽdus ille tex. indistincte loquẽs vo
lente creditore partẽ recipere. Ad idẽ Bar. meliorẽ ẽ casuz in
.d. l. si testõ. §. i. ff. de fideius. q optime facit, nã ad hoc vt libere-
tur heres p parte sua nõ reqritur q totũ soluat, sed imo q si to
tũ soluit repetere potest. Et iõ coheres, qui nihil soluit nõ libe
rat alio coherede solidũ soluẽte, sed si nõ liberaret soluẽs par-
tẽ nõ posset repetere, t ex quo nõ reqrit ad liberationẽ q soluat
totũ sufficit q soluat suã partẽ. Unde stãte vera reprobatione
pdictorũ tenẽtiũ nõ liberari heredẽ soluẽtẽ partẽ in casu pmis-
so, soluit Bar. q regu. huius tex. pcedit in obligatione q̃ ẽ in-
diuidua effectu, vt ex persona heredũ nõ fiat imutatio, id autez
qd in. d. §. t barũ in obligatione, diuidua ẽo. Nõ obst est quia
si hic esset liberatus heres mutaret cõsequẽter cõditio ex perso-
na heredũ, fieret solutio in alio q̃ est id ad qd tenebatur defun
ctus, patet qr vnus posset soluere partẽ vnius rei t alius alteri'
t sic sequeretur t cõtingeret mutatio respectu rei, ad quã tene-
bat defunctus, quã mutationẽ defunctus facere nõ poterat, sup-
ple, vt. d. §. pro parte. Aliud est vbi obligatio ẽ diuidua, vt q̃-
titatis, qr illã pñt ãt plures heredes, quã defunctus prestitisset,
t, sic nõ cõtingit mutatio respectu rei, cũ illãmet rẽ soluãt here-
des, quã defunctus debebat. Sed imediate opponit Bar. id vr
ꝯ. l. stipulationũ. §. si. ff. eo. vbi pbatur q si quis pmisit penaz t
decessit pluribus heredibus relictis, t vnus nõ soluit portionez
sortis, cui erat pena, si nõ solueret, adiecta, insolidũ cõmittitur,
t sic ꝯ primã cõclusionẽ, q heres in obligatione q̃titatis libe-
ret soluẽdo partẽ, nã pp vnũ nõ soluẽtẽ, nõ liberãtur soluẽtes
eoꝝ portiones. Pro solutione Bar. pmittit duo, primũ q in-
ter heredes actiones psonales diuiduntur p. l. xij. tab. turibus p
eã adductis, secũdũ q illud qd est in cõditione inter heredes,
nõ diuidit. l. cui fundus. in si. ff. de cõdi. t demo. Ex quibus in
infert ad solutionez qr id qd erat in obligatione respectu stipu
lationis, penalis in. d. §. si. erat in cõditione ergo inter heredes
nõ diuidit, t sic pena insolidũ cõmittitur, si solidũ nõ soluat, t
sic euenit ꝯditio sub qua fuit facta pmissio t obligatio penalis
in. d. §. sed quãtũ ad ipsuz pncipale debitũ solutio partis libe-
rat heredẽ p parte sua, t ita pcedit dcã in pcedẽti ꝯrio, cuius
oppositũ nõ vr in principali debito in. d. §. si. de quo tñ latius
5 videbimus in. §. Cato. in. viij. op. Bar. i si. † Circa primã op
po. aduerte in primis, qr ꝓpositũ quod expsse facit Bar. post
Pet. t sequunt Doc. Quod vbi fit aliquid ex voluntate cõpe
tit actio nego. ges. nõ aũt fami. herciscũ. Ubi ex necessitate cõm
petit familie her. ac. nõ aũt nego. gesto. Nã ꝯriũ vr in termi. p
bare tex. l. iij. §. hac actiõe. ff. de nego. ges. Itẽ tex. l. q aliena, §.
si. eo. ti. Itẽ in. l. i. §. nũc tractemus. ff. de tute t rõ. distra. cũ gl.
Itẽ in. l. Curatoris. C. de neg. ges. q. ll. t plures adhuc possent
adduci, probãt q ẽt qñ ex cã necessaria aliqd fit ꝯpetit actio ne
go. gesto. Et sic vrgẽt, imo penitus videnẽt destruere pdictã do
ctri. Doc. Pro cõi tñ hac opinio. saluãda rñdet Ias. q Bar.
loquit specifice in gestis rõe cõis hereditatis, ꝯria aũt loquunt
in gesto ex necessitate officij, vt. d. §. nũc tractemus, t rõ ẽ qr ñ ẽ
puius alia actiõe tutori p ꝯtutore soluẽte sic heredi q hz fami.
her. Itẽ loquit Bar. vbi necessitas ẽ circa rẽ cõez nõ aũt aliũde
pnt loquunt alia iura. ff. allegata. Itẽ vr dici posse p saluanda
cõi doctrina, q̃ tñ negari nõ põt, qui sit dubia ex pallega. ll. sz
6 eũdẽ † Circa ꝯclusiones, q̃ facit Bar. in ea oppo. q heres libe-
rat soluẽdo partẽ ẽt inuito creditore i obligatione oio diuidua
q̃uis pñcipalis debitor nõ fuisset liberatus, t sic ꝯcludit q cre-
ditor partẽ ab vno heredũ recipere cogit. Hãc ꝯclusionẽ cõiter
Doc. retinẽt. Quã ampliat no. Alex. in. l. no. dicẽs idez videri
sibi dicẽdũ ẽẽ in plurib' heredib' stipulatoris q possint cogi q
libet partẽ suã ẽt a pñcipali debitore recipe, excepto tñ casu sin
gulari. l. si pignori. ff. fami. hercis. vt ibi declarãs no. Bar. quez
tex. sin. dixit Io. õ pla. in. l. placuit. C. de colla. fun. pat. li. x. q̃
.l. placuit adducit glo. in. l. qdã estimauerũt. ff. si cer. pet. Que
dcã Alex. sequit Ducer. Quo ad dcã Bar. i oppo. d. l. v. §.
.ff. relata. In q̃tũ ꝯcludit q in obligatione oio diuidua qlibet
heredũ tenetur p portione hereditaria, t liberatur soluẽs par-
tẽ suã, etiã inuito creditore, nihil est addẽdũ, Doc. simpliciter
7 sequũt. † In eo aũt qd subdit heredẽ quẽlibet isolidũ teneri ad
id qd est in ꝯditione, p. l. cui fundus. Est aduertẽdũ, qr lz sim-
pliciter t indistincte ita hic ꝯcludat. Attñ. i. d. §. Cato. d. viij.
op. dicit hoc ẽẽ verũ in cõditione cõsistẽte in dãdo t ita log. d.
.l. cui fundus secus autem in conditione consistente in facien-
do facti diuidit, quia illa conditio diuiditur inter heredes ne
contingat nos dicere aliquem teneri ad factũ alterius, quod i in
re hẽ p ipossibili, vt in. d. §. t latius deo fauẽte, in predcã. viij.
op. dicemus. In eo ẽt qd. d. rñdens ad. §. si. l. v. q ibi loquitur
qñ quãtitas debet rõne pene, qr illud cẽsẽt ẽẽ in ꝯdõne, qd est
in pncipali pmissione respectu alterius pmissiõis penalis, t sic
sequit q est indiuidua inter hẽdes. d. l. cui fundus. Est aduer-
tendũ, qr lz hic t in. d. §. si t l. d. viij. op. ita teneat, Attñ i ter-
mi. istis nõ vr bñ Bar. applicare reg. q ꝯdõnes nõ diuidant,
nam pcedit qñ ꝯdõ apponit principalr t de p se, exẽplũ lego
hanc domũ si dederis titio centũ tunc certũ est eã ẽẽ indiuiduã
t ita loquit. d. l. cui fundus. Nos vero sumus i diuersis termi.
vz qñ ꝯditio nõ principalr t de per se fuit apposita, sed in acce
ctez principalis obligationis diuidue, t sic sequit q ipsius pmis-
sionis in cuius defectũ est adiecta, nãm sortit, t sic diuidua ii
dicat, prout tradit doctrinã Bar. melius declarãs. d. l. cui fun
dus in. l. stichũ qui meus erit in vlti. col. ff. de lega. i. Pro qua
ꝯclusione facit qr stipso penalis nãz precedẽtis obligationis imitat
.l. si is qui ducẽta. §. cũ ita, t. §. vtrũ. ff. de reb. dub. t ibi not. q
que iura ita. d. Bar. in. l. si. ij. q. ff. de duob. re. t in. l. stipso ista.
§. si quis dolũ. ff. eo. Que oia ꝯ Bar. t Doc hic adducit Iaso.
multis exclamãs hanc quã dicunt subtilẽ reprobationez t vere
plurimũ coloris hz nõ tñ soluit ꝯriũ, sed se refert ad dicenda i.
d. §. si. vbi tñ nullũ penitus verbũ facit, t sic deinceps (vt dici so
let) lupo egrediunt venationẽ, Uos defendite vnico vbo Bar.
negãdo q ita dicat Bar. in. d. l. stichũ q meus erit, imo illũ in
dcã adiectiõne ꝯclonem suã hic, Nam. d. q qñ ꝯdõ est collata in
pstãte illius t quo vz impleri, t ꝯsistit in dando est indiuidua, t
ita intelligit. d. l. cui fundus, nõ aũt dicit an principalr t õ per
se rc. Ubi aũt in faciendo ẽt est indiuidua nisi in termi. l. pen.
C. de ꝯdi. inser. ad illud q penalis stipso nãm pcedẽn. obligationis
imitat patebit rñsio ex dicendis in. d. viij opp. ¶ In hac mã
an t qñ obligõ diuidat inter hẽdes, t qd soluere teneant, t qñ
liberent ex pmissis habes tenere q in obligone oino indiuidua
quilibet hẽdum insolidũ tenet sicut defunctus. In oblione in
diuidua effectu put est gñis t alternatiua lz quilibet hẽdũ solũ
p hẽditaria portione teneat, t solũ p ea ꝯueniri possit, nihilo
minus nõ põt nisi insolidũ soluere, put nec potuisset defunct'
t creditor p ꝯtẽ ab vno heredũ insolidũ recipere nõ cogitur, si
cut nec a defuncto fuisset coactus, t casu quo spõte recipiat nõ
ꝯtingit liberatio in parte soluẽte, In oblione oino diuidua, qui-
libet hẽdum pro portione hereditaria tenet. t inuito creditore
soluẽs liberat. Ad id tñ qd est in ꝯdõne dãdi qlibet insolidũz
tenet, Ad id vero qd in ꝯdõne faciendi pro portiõe hẽditaria,
In estimatione vero facti nõ pstiti t sic in interesse qlibet hẽduz
8 tenet pro hereditaria portione cuz sit diuidua rc. ¶ † In ea
glo. in si. format in hac mã necessariũ. q. quid si hẽdes non sint
ꝯcordes, vt qr vn' dissentiat ab alijs i soluendo holem i pmissa
oblione gñis vel alternatiua, t duplici mõ rñdet, primo q stetur
maiori parti, t sic vult q ꝯdicto vnius nõ attendat. Scdo q
iste nõ consentiens, ex quo est ipedimento ne alij liberent, te-
nent alijs q̃ternus sunt i dãno pp eiꝰ dissẽsuz t senses q vbi cõ
dẽnatio fiat ad estimationẽ hois qñ nõ sũt ꝯcordes ita pbat. l.
p eã all. cuꝰ opi. fuit ẽt gl. mag. ff. ꝯri §. primã opin. q stet vcõ
maioris ptis iprobat hic bar. ea rõne qr regula qd stetur dicto
maioris partis pcedit in his que sunt cõia plibus vt vniuersis
nõ ãt i cõib' plurib' vt singulis, nisi (nõ hẽas i lec. bar. vt) i cãu
.l. maiorẽ. ff. de pac. vbi est spãle q ẽt i cõibus plib' vt singulis
stetur

fletur dicto maioris partis, et cōe quodamodo vr ibi, qr plures
sunt q hñt iure ꝯ debitorē, et sic rōe illius iuris vr quod cōe pluri
bus et singulis hoc q fiat vel nō fiat remissio partis debiti. in.
termi. d. l. rō aūt specialitatis (vltra Bar.) ē fauor liberationis
debitoris, put declarat ꝓdictā regu. d. Dy. in reg. qd̄ oēs ō re
gu. iur. in. vj. et in. l. qd̄ maior. ff. ad municipa. et in. l. si eius plu.
res. ff. de aqua plu. arcē. vbi p ipsum Bar. Sed remissius latius
et magistraliter in. d. l. qd̄ maior. vbi post Dy. ponit, et dictā ra-
tionem specialitatis assignat. Refert subinde Bar. glo. in. l. in
executione. §. penul. in glo. mag. in fi. ponētē duas alias opinio
nes, vltra p'mā supra reprobatā, quā ibi vr approbare ex quo
vltimo loco ponit. Una ē q p iudicē cogātur cōsentire, alia q
res forte dirimi debeat ar. l. fi. C. cōia de lega. Ex quattuor igif
solu. et opi. Uidimus p'mā huius glo. et vltimā glo. l. d. §. pe.
improbatā, et sic videndū de tribus alijs Bar. refert Cidra. ad-
hesisse glo. nře. in fi. iprobatā glo. in. d. §. pe. in tribus, cuius so
lu. Ray. aūt (vt refert ipse Bar.) has glo. variātes ad cōcordiā
sic distinguēdo reducebat. Aut maior pars ꝯdicit minori et ꝓce
dit opi. huius glo. Et no. qr cōiungebat ambas solu. Aut sūt
in pari numero et procedit opi. glo. in. d. §. pe. q cogantr p iu-
dicē cōsentire, vel forte dirimatur dissensio. Quā concordiā. d.
Bar. iure nō probari. Ui p resolutione. d. hūr. q. glo. duplici
respectu esse ꝯsiderādā. Primo respectu ipsius creditoris, qui
iuer, subuenial ei aduersus heredes discordātes, secundo qualiter
subueniaf et cōsulaf ipsis heredibus inuicē discordantibus. Et
circa primos cōsiderat tres casus, siue triplicē prac. Primus ca
sus qñ iudici ari intiam cōstat heredes eē discordes, et tūc potest
eos ad petitionē creditoris ad estimationē cōdēnare, per no. in
glo. mag. ff. §. proxi. quasi tūc ēt dcā glo. possit ꝓcedere, facere
ēt subdit no. p glo. l. i. ff. de actio. emp. in glo. y. et no. idē Bar.
in. l. stipulationes nō diuidū. in. ij. q. Secūdus qñ icā est ꝯdē-
natio ad hoīes et heredes dissentiūt, pōt tūc fieri executio i esti-
matione eadē rōe qua superiori casu. Ad qd̄ ēt ver. Sed quo ca
su. ff. eo. supple tū, sm primū intellec. glo. quē secūdo loco refert
Bar. Ad idem no. in. l. eū qui certarū. §. fi. supple. in glo. y. et
q. p ea formata. Jtē in. l. si seruū. §. fi. ff. eo. Tertius casus est q̄
do nollet actor cōseq estimationē, mꝫ pōt si ei magis placeat,
petere a iudice q eos ad ꝯcordiā cogat, hac rōe qr quoties plu-
res ad ꝓiudiciū tertij dissentiūt possūt cogi ad ꝯcordiā. l. huius
modi. §. fi. ff. de leg. i. Ubi legatarij heredes ad legatū diuersis
actionibus cōtra heredē agere volētes ad ꝯcordiā cogi debent,
vr. n. in hoc ꝓiudiciū heredis qr glibet heredū legatarij diuer-
sa actione vult agere, an hō ꝓbet intentū Bar. dicā. ff. Circa se-
cundam qualiter heredibus inuicē discordātibus ꝯsulatur. In
primis. d. Bar. nō posse dici standum esse maiori parti p dicta
ff. Nec ēt pōt dici q cōsulatur sm aliam opi. glo. in. d. §. pen.
p coactionem iudicis, vt si vnus heredū a iudice talem coactio
nem petat. Nā qñ plures ad ipsorū met incomodū et dānū dis-
sentiunt offm̄ iudi. cessat. l. quoties. ff. de vsufru. et l. itinere. ff. de
seruit. rus. pred q. q. d. ibi dicat glo. alr sentiens vꝫ q vel per iudi
cem consentire cogantur vel forte res dirimatur, quā glo. ēt im
probat Bar. d. l. huiusmodi. §. fi. Uide subdit considerandū
q aut passus adhuc ex discordia non est aliquod dānum aliqs
coheredum, sed timet ne patiatur, et tunc pōt petere q forte res di
rimatur ar. l. fi. in prin. C. cōia de leg. et pōt intelligi opi. glo. in
d. l. in executione. §. fi. Aut iam aliquis passus est ex tali dissē-
sione dānū, et tunc procedit opi. secūda in fi. huius glo. q ille q
voluit soluere et pp contradictionem passus est damnum, quia
deuentum fuit ad estimationem et pōt a coheredibus contradi
centibus repetere actione fami. hercis. Ad qd̄ est tex. hic l. d.
versi. Sed quo casu sm dictū primū intellec. glo. Hec sunt dic
ta Bar. cum quibus transeunt cōiter Doc. Nec ꝯ primā ꝯclu
sionem eius obstat si quis diceret q in obligationibus dādi q̄
uis res extat nō debet fieri condemnatio ad estimationem. d.
l. vbi aūt. §. fi. et l. si seruum. §. fi. ff. eo. Jlla. n. iura loquunf vbi
res extat ac ēt apparet q res solui debeat. Sed in casu nostro sc
eo debitorum non apparet q res solui debeat, et ideo pōt fieri
cōdēnatio ad estimationē, put in simi. d. glo. in. d. §. i. l. eū q
certarꝫ. Jta rñ. det hic Jo. de Jmo. subdēs tutius esse q fiat con
dēnatio ad hoīes et executio ad estimationē, sicut dicim' i obli-
gatione rē dari, qñ post morā agif et res dari nō pōt. d. l. si ser-
uus. §. fi. et sic vult magis tutā ēē prac. secūdo loco positā hic p
Bar. lꝫ ñ explicet Bal. ēt quē refert hic Alex. (lꝫ i loc. mea si sa
cias hūi ō hoc) tenet ꝯ Bar. q imo nec ꝯdēnatio nec executio,

i ꝓmissis terminis fieri posse ad estimationē. Et sic cōsidera q
tenet ꝯ primā et secūdā ꝯclusionē Bar. mot' qr in obligatione
dādi donec res extat q solui dēbet nec cōdēnatio nec executio fie
ri dꝫ ad estimationē, sed tūc demū cū res ꝓstari nō pōt fit execu
tio in estimatione, licet cōdēnatio adhuc tunc si post morā de-
bitoris extare desijt fiat ad rē. d. l. vbi aūt. §. fi. in ver. oi mō, et
d. l. si seruū. §. fi. Nec ob. sm Alex. q scō heredū debitoris i-
pediebat apparere, q res solui deberet, qr tale impedimētū con
siderari nō dꝫ, stāte ꝓut fatenf oēs, q heredes discordātes pos-
sunt vrgeri ad cōcordiā. d. l. huiusmodi. §. fi. qd̄ remediū non
poterat habeē in termi. no. p glo. in. d. l. eū q certarꝫ. §. i. Et sic
rñ. det ad saluationē Jmo. Lꝫ nō dicat lꝫ credo q voluerit dūꝫ
allegat Bal. allegare Jmo. et corruptā eē allegationē, cūꝫ vt di-
xi, Bal. nō dicat. Fatēdūꝫ tñ ē hꝫ ipꝫ Alex. ꝓcedere dcm̄ Bar.
casu quo iudex, pignoribus captis et mulcta indicta non posset
cū effectu deducere heredes ad concordiam et tunc deueniri
posset ad cōdēnationē siue executionē estimationis, et ita subdit
intelligēdā. l. heredes. §. si icerto. ff. fami. herci. quē tex. p opi.
Bar. allegat Raph. Aliter subdit Alex. posse a ꝓdicta obie-
ctione saluari Bar. cū probari videaf p no. in. d. l. eū q certarꝫ.
nā ēt ibi reus potuisset cohortari ne variaret statuto sibi termi-
no. ff. quē posset et deberet eligere, quo elapso eo nō eligente trāf
fertur electio in creditorē ar. l. i. ff. de solu. p quē no. glo. in. l. le-
gato gñali in prin. ff. de leg. i. et in. d. §. si incerto, vbi refert opi.
Roge. Et sic sicut in. d. casu posset dcō alio remedio eē potiꝫ,
et tñ deuenitur ad estimationē, ita in casu nostro et sic no. q in-
9 stitit rñsionem Jmo. ꝯ quā formauerat. ff. rñsionē. † Et sic ha-
bes ex premissis Bar. et Doc. cōclusione limitationē ad no. i. d.
l. vbi aūt. §. fi. et. d. l. si seruū. §. fi. qr ꝓcedūt qñ stipulatio dan
di cōtinet rē certā et determinatā, secus qñ eēt certificāda me-
diāte electiōe faciēda ab ipo dēbitoꝛ, qr tūc pp discordiā et varia
tionē posset fieri cōdēnatio et executio in estimatione, pro qua
ꝯclusione et limita. facit. d. §. si icerto. ad fi. allē. g. p Raph. Ne-
gādo, prout negari pōt vt d-uinatiua, glosatione et intelligen-
tiā Alex. Nec tñ doctrina Bar. vr declarāda vt ꝓcedat vbi cre
ditori nulla pars est soluta, sed ēt tūc ꝓcedit vt declarat hic J-
mo. saluās ēt ꝓdcō casu qñ aliqua pars ab aliquo herede est so
10 luta. † Circa tertiā cōclusionē vbi ponēs tex. n. q vbi plures ad
ꝓiudiciū tertij discordāt ꝓñt p iudicē cogi ad cōcordiā allegat
l. huiusmodi. §. fi. ff. de leg. i. Addēdū q licet Bar. sequantur
cōiter Doc. Aūt Bal. hic salua reuerētia sui preceptoris Bar.
d. ipsum male intellexisse. d. §. fi. nā ibi ex illa discordia nullū
generatur ꝓiudiciū tertio. Jmmo potius vtilitas, nā donec he-
redes legatarij nō cōcordāt nō cogif heres legatū soluef, vt ibi
et sic illa discordia nō preiudicat sibi, et ita ēt q tex. ille nō ꝓbet
fatel Jmo. et Pau. de ca. in. d. §. fi. Sed Alex. ibi saluat, qr in
eo est preiudiciū heredis qr varias defensiones parare cogere
tur ꝯ varias actiones, in quo rei interesse versaf. l. nemo ex his
§. quoties. ff. de reg. iur. Quā saluationē nihil valere dicit hic
Jas. qr ibi nō discordabāt heredes in exercitio diuersarū actio-
nū, vt qr vnus ageret ꝑsonali, alius rei vēdicatione prout intel
ligit Alex. sed in electione, et sic nō erat talis discordia in ꝓiudi-
cium heredis et tñ vr ibi iudicē eos debere cogere ad cōcordiā.
Mihi vera vr saluatio Alex. qr imo verba tex. respiciunt exer-
citium, ibi legatum accipere simul venientes nisi consenserint,
non possunt, pondera verbum simul venientes, quia veniētes
est participium denotans actū petēdi siue exercēdi actiones, nā
intelligif simul veniētes. s. ad iudiciū. Nec ob. sequentia verba q̄
re q̄dm alter vēdicare vult, alter in personā agef nō potest, nā
sensus est q q̄dm alter vult in sua petitione persistere alter iuri-
dice personali actione agere effectualiter nō pōt, nec extraneus ē
talis intelligentia ꝯsideratis verbis ꝓcedentibus, in quibus, vt
ff. dixi, denotauerat non nudam voluntatē agendi sed eā de-
ductā ad actū. Jmo. autem inducit in ar. tex. in. l. i. §. i. ff. ō vē.
inspi. innctis no. in. d. l. huiusmodi. Cogitādū tñ est qr nō pōt
negari quin tex. ille non multū firmiter probet dictū Bar. pro
quo facit tex. insti. de satisda. tuto. §. i. quem allegat ad id ipse
Bar. l. fi. in prin. C. cōia de lega. facit et l. i. C. de nup. Sed vo
lentes tenere ꝯ Bar. dicunt q nō ꝓbant qr simpliciter dicūt q
partibus in electione discordātib', iudex dꝫ partes suas inter-
ponef, nec explicāt an cogendo ad ꝯcordiā, an vo eligendo ip-
se, prout respōdet Jas. Cōcludēs, q qñ iudex pignorib' captis
videt nō posse dcōs heredes ad ꝯcordiā reduci, ipse pōt eligef
hominē, qui sit soluendus, vt in simili in. l. in venditione. §. i.

& ibi no. Bar. ff. de bon. autho. iud. pos. & in l. iusiurandi & ad pecunias. §. si de qualitate & ibi Bar. no. ff. de iniur. & pluribus simi. Quā Prac. arbitror verissimā, nec esse preter intentionē Bar. & Doc. qr licet dicāt p iudicē cogi posse ad cōcordiā nō abnegāt q si iudex faciens quicquid pōt nō possit eos facere cōcordes q ipse nō possit eligere, & q carere debeat hoie stipulator. Nisi forte dicamus Bar. & Doc. nō cogitasse hunc casum sed q tūc electio trāsferri debeat in ipsum creditorē. †

11 Circa secūdū principale mēbrū Bar. querit cōsulatur ipsis heredibus ī vicē qui sunt discordes. In quātū cōcludit q quā ad hoc nō ē in cursum dānū iudex nō intromittit se vt cogat ad cōcordiā p. l. quotiens, de vsufr. cū simi. Addēdū q Doc. cōiter sequunt, limitant tñ Bal. & An. nisi iudex videret periculū scādali imminere, nā tunc ad cōcordiā cogere posset & deberet ar. l. equissimum ff. de vsufr. & l. cōgruit. ff. de offi. presi. Et pptea dixit An. si res cōis cōmode diuidi nō possit, & in rei vsu partes sint discordes, recurrēdū est ad remediū diuisoriū diuidēdo vsum alternis temporib' vt in l. Lucio. ff. de aq quotti. & esti. Inde ēt ē q si plures hñtes iurisdictionē in castro discordēt in vsu eius possūt cogi vt diuidāt vsū p tēpora, vt alternis tēporib' vtantur, allegat no. dictū Inno. in c. prudētiā de offi. de lega. in glo. in ver. nobis facit glo. quā allegat Alex. in c. licet. xvi. q. iii. quā p no. allegat Abb. in c. si. de re iudi. De quo tñ an iudiciū diuisorium habeat locum p vsu iurisdictionis vidēdus ē Bar. in l. arbor. §. si. ff. cōi. diui. In eo aūt qd subdit Bar. q qñ timet dānū in futurū alter ex heredibus pōt petere q res sorte dirimat, ēt cōmuniter Doc. sequunt Bar. Plurimū tñ vr obstare qr vbi est qd facti nūq sorte res dirimit, sed qñ ē dubiū iur. prout ē glo. no. & sin. in l. vni. in ver. phibebit ad si. C. vti possi. & Bar. l. si duo. in prin. in vlti. col. ff. vti. pos. licet illā glo. nō obliget, & l. duo sunt titii. ff. de testa. tut. Ita ēt Imo. & Alex. in d. l. huiusmodi. §. si. Sed in hoc casu nō vr qd iuris sed facti, ergo salua Bar. pur faciūt hic Moder. qr imo ē qd iuris vz in quo sit facienda solutio trāsferēdū in dominiū in ipsum creditorē, sicut ī simili. in d. l. si. C. cōis de lega. & in. §. optionis insti. de leg. In facto. n. nulla hic erat qd qr clarū erat q hō in genere promissus fuerat, & q ad hoiem in genere tenebantur heredes. Item ex alio nō vr deueniri posse ad iudicium sortis, qr illud tunc demum deuenitur quādo in iure reperitur expressum hic aūt non reperitur ergo &c. assūptū firmat Bar. l. ii. C. qn & quibus qr. par. debe. li. x. & l. i. C. vti possi. & Imo. in l. siue quoqz in si. ff. de here. insti. quo tñ nō ob. dictū Bar. hic tāq equū tenendum esse. d. Bal. nouel. quē simplr refert vin. Tu tamen aduerte, qr assūptū iure nō pbatur, licet dicat Bar. in d. l. ii. nihil tñ. d. in d. l. i. C. vti pos. Et cōtrariū vult glo. in c. si. de sortile. dicēs permissum esse deuenire nisi in casibus in quibus ex cā reperit in iure phibitū p iura q allegātur, & illius glo. dictum veri'. d. Alex. in d. l. huiusmodi. §. si. & sic etiā in puncto iur. est verum dictū Bar. †

12 Queris pro clariori resolutione māe Bar. Quid si heredes stipulatoris hominis in genere vel alternatiue sint discordes quid iuris tūc esse debeat. Rñ q sunt ꝯsiderādi duo casus. Aut. n. electio erat ipsius stipulatoris, & tūc quid iuris sit patet per sepius allegatū. §. sit incerto. Aut electio erat pmissoris, prout est in casu dubio supple declarans, vt. l. plerumqz ī si. ff. de iur. doti. & tunc res est expedita & in claro qr potest offerre quod velit ex cōtētis in genere vel alternatiue. Uerum est tñ q si vellet in vno hoie soluere partē vni in alio alteri nō liberaretur. l. qui hoiem. §. i. ff. de solu. Unde seqtur q solutione facta sue partis vni in vno hoie actio erit in pendēti oīs partis respectu donec aliis solutio fiat, sicut in casu eꝫ qñ vnus heres promissoris soluit partē suā, vt vidimus late & cōclusimus. ff. prox. §. Sicut. n. ibi soluit totū quod debet & iō actio ē in pēdēti, ita hic recipit totū quod sibi debet. In qua. q. licet p oēs Doc. approbent dicta Bar. tñ Ias. quo ad hoc vltimū q soluēs vni in vno hoie partē hereditariā nō liberet, sed sit in suspenso, dicūt posse teneri ꝯ Bar. Nā rō, qua firmatur ꝯclusio q vnus heres pmissoris nō liberet est, ne cōtingat solutionē fieri in diuersis speciebus. d. §. pro parte, cessat in heredibus stipulatoris, quia oīo quilibet nō est habiturus nisi vnā partem in vno hoie, & sic cum cesset rō, debet dici q liberet soluēs, nec vrget p Bar. tex. in d. l. qui hoiem. §. i. qr loqtur in termi valde diuersis, hoc est in duobus reis stipulādi, in quib' nō est mirū, qñ p vno hñt, & pro vna stipulatione. l. iii. §. si. ff. de duo re. merito nō pōt solui vni pars in vno, & alteri pars in alio, ne in eis qui cēsent vna psona eueniat dictum incōueniens. §. p parte, q rōnes assignat tex. in d. l. qui hoiem. §. i. in ver. sed si eūdē. Que rō cessat in pluribus heredibus, qr nō hñtur loco vnius nec vna cēsetur obligatio, sed per. l. xii. tab. obligatio fuit diuisa & quilibet representat defunctū p parte hereditaria vt. ff. latius vidimus. Que opi. vere subtilis & sustentabilis vr, & mihi summe placet. Sustñ p tuendo Bar. possumus pōderare in tex. in d. l. qui hoiem ī ver. nā ex ꝯrio, vbi pbat valere ar. a pluribus debētibus soluere vt sicut non liberant, ita nec vnus g pluribus soluere debeat, & eadē rō vr in pluribus heredibus q in duobus reis, qr sicut duo rei sunt loco vnius nec quilibet vna obligatione de per se teneri vr, ita oēs simul heredes representāt psonā defuncti, ī totū, vt ff. vidim'. Itē ꝯsidera q diuersitas partiū hereditariaꝝ ī vnare in heredibus vz cōsiderari, nā ēt si fuisset vnus homo solut' principali oīo post eius morte vnusqsqz heredū habiturus fuisset in eo solū partē hereditariā, & sic lex nō cōsiderat diuersitatē partiū respectiue inter heredes, sed nō vult solutionē fieri in diuersis rebus respectu soluētis & recipiētis, qd posset cōtingere ī caso nro si liberaretur, nā posset vni heredi debitor soluere partē in sticho, & sic remaneret secū cōis alteri in pāphilo, & eodem mō remaneret cōis. Immo posset multiplicari cōio inter plures, vt si stipulator decederet cū trib' heredib' dueb' posset soluere duas tertias hoīs ī sticho & tertio heredi aliā hoīs tertiā ī pāphilo, & sic pmi duo eēnt inuicē in colone, ac ēt cū ipso soluente. Itē vide eundē Ias. i. §. ppi. i. col. vbi se corrigit. ¶ Glo. in ver. solidū pōt diuidi in tres, in prima & secūda ponit duos intellec. ad hūc tex. in hoc versi. sed quo casu &c. In tertia allegat cōcor. Et primā & secūdā volēs declarare Bar. oppo. hnc vr nō posse pcedere qd in hoc tex. dr, vz q vnus ex heredibus possit cōstituere seruitutē, nā ꝯriū pbat in l. pro parte in si. ff. de serui. melius facit. l. per fundū. ff. de serui. rusti. predio, & l. si. ff. cōis predio. Sol. q hic tex. pōt duplr intelligi fm glo. vno mō q relatio fiat ad versi. propt. ideo &c. alio mō q relatio fiat ad primā partē, & primū dictū, vbi habet de obligatione alternatiua & in genere vt tāgit hic glo. Et ad vnū aduerte qr intentio glo. in hoc secundo intellectu ē q gñaliter fiat relatio ēt ad primā illationē, & simul ad pxima, nō aūt, vt intelligit Bar. & Doc. q solū fiat relatio ad primā illationē, pūt q hec sit intentio glo. patet qr dicit ēt debitū in genere & sic implicat q fz pmū intellec. solū ad pxi. fiat relatio fm. Secūdū tū ad pxima & ad remota, & sic oīa precedētia in hoc §. Et sic vides q Ias. nihil in hoc noui dicit ponētis talē intellec. Inherēdo tñ intelligētie Bar. primo psequētis hūc secūdū intellec. glo. Est notādus hic tex. fm ipsum Bar. qr hoc secūdo mō intellectus pbat q in obligatione generis vel alternatiue vnus ex heredibus hz necesse soluere totū, qd ex eo patet in tex. dū. d. q si solidū soluit pōt per actione fami. her. repeterē, ad quod ēt. l. heredes. §. si vnus. ff. fami. hercis. licet. n. petitio & cōdēnatio in dictis obligationib' fiat nō in solidū, sed solū p parte, vt ff. diximus tamē ideo solidū soluere cogit, quia soluendo partē perfecte nō liberatur. Et subdit Bar. arbitrari q licet in parte fiat cōdēnatio. Sitñ creditor nō cogatur recipere dictā partē nisi alii coheredes cōsentiant velle soluere eoꝝ partes ī eodē hoie p tex. in l. si executione. §. p parte. Leo. ac ēt p hūc tex. dū. d. posse agere soluētē solidū fami. her. Nā si creditor partē recipere cogeret, p cōsequens heres solidū soluēs spōte solueret nō āt ex necessitate, & sic ageret actione negociorū gesto. q agit spōte soluēs & sic cessaret iudiciū fami. her. quo agit a soluēte nō spōte sed ex necessitate, vt. ff. dixit Bar. in. ii. oppo. Et ex his. d. patere declarationē ad dicta. ff. in prece. §. dū fuit cōclusū q in obligatione generis vel alternatiue si vnus heredū partē in vno hoie soluerit actio ē in pendenti donec alii soluant, qr intelligi debet suppo sito q solutio fuerit facta creditori spōte recipienti, non q ad recipiendum cogi possit per premissa. Et sic habes fm hunc modū intelligendi non obstare contrarium de quo. ff. quia procedit in diuersis termi. hoc est in seruitute, nā & effectu indiuidua hec est intentio Bar. Sed intelligendo alio modo, prout in prin. glo. Us q referatur ad propt. quando vnus ex heredibus soluit id quod erat indiuiduum natura & effectu, hoc est seruitutē hinc obstat contrarium. d. l. pro parte cum aliis. ff. alleg. Unde Bar. saluans hunc modum intelligendi respondet hūc tex. debere intelligi de eo herede, qui solidum prestiterit non in ipsa seruitute, eam insolidum constituendo, cum non possit vt in contrarys, sed prestiterit solidum soluendo solidam estimationem

tiones pp seruitutē nō prestitā. Sed ꝯ hanc sol. imediate oppo nit, qñ deuenit ad estimationē nō tenet hēs insolidū, sed solū p pte hēditaria, supple vt. ſ. vidimus in. iij. par. gl. fce. hic aūt in tex. ꝓsupponit ꝯtrium, q̄ ipso solidū soluerit ex necessitate, eo q. d. q̄ hēs qui solidū soluit hꝫ ꝯ hēdes actionē fam. her. Pro solone distinguit no. Bar. ꝯsiderans duos casus, Primus, qñ agit ꝯ vnū ex hēdibus ad seruitutē ipsam insolidū, put pōt, vt i hoc tex. ⁊ talis hēs ꝯ quē actū fuit est ad solidā seruitutē ꝯdem natus, ⁊ tunc in exequutiōe sñie cū sit ꝯdēnatus insolidū nec pos sit ꝯstituere seruitutē, vt in ꝯrio, opus est, q̄ soluat extimationē totius seruitutis ad quā totā erat ꝯdēmnatus, nec liberat soluē do ptem estimationis, ⁊ ita loquit hic tex. Scđs casus est quā do ab initio formaf actio nō ad seruitutē, sed ad interesse pp̄ter seruitutes nō prestitā, ⁊ tunc daf actio ꝯ quēlibet hēdum p hereditaria portione. l. stipulones nō diui. ver. celsus. ꝗ. eo. ⁊ ita pro cedit qđ dcm̄ fuit in gl. preced. Predcā tñ dfia an a principio agat ad seruitutē an ad estimationē siue interesse pcedit respe ctu hēdum pmissoris, secus aūt in hēdibus stipulato. Nā et q̄ vnus a pncipio ageret ad seruitutē, et ad vie insolidū ⁊ deueni ret ad exequutionē sup interesse ⁊ seruitutis estimationē, supple q̄ lꝫ insolidū esset ꝯdēnatus pmissor ad seruitutē petitā, tñ non posset sibi insolidū ꝯstitui. d. l. p parte, que pp̄rie loquit in plu ribus qbus debet seruitus, vñ necessario in exequutione deueni tur ad estimationē, tñ nō prestaret sibi in tali exequutione nisi pars hēditaria ipsius interesse siue estimationis. l. hēdes. §. an ea. ſ. famil. her. ⁊ hoc sentit hic gl. in ꝟ. actiones, dū. d. l. elsat, ⁊ lꝫ Bar. nō referat de hoc est gl. expressa in. l. in stipulonibus. l. §. operaꝝ. in ver. parte in fi. quā ibi ad hoc no. Jno. ⁊ hic Mod. j. eo. Rō dfie inter hēdes pmissoris ⁊ hēdes stipulato. est scđm ipsm Bar. q: nō eēt equū q̄ hēs stipulatoris solidā estimationē accipiens plus debito ꝯsequeret, in hēdibus aūt pmissoris pre dictū incōueniens ⁊ predcā iniquitas cessat, nā stipulator agēs ꝯ vnū ex hēdibus promissoris ad seruitutē insolidū ⁊ ab eo to tius seruitutis integrā estimationē ꝯsequit, totū qđ sibi debet, nec plus debito cōsequit, ⁊ ille a quo fuit ꝯsequutus repetit a eo hēdibus id qđ p eis soluit, vt in hoc tex. hec sunt que circa hāc

13 ꝑam par. tex. d. Bar. † Circa q̄ dcā adde q̄ ingētum pꝛio com probat intellectū ſo loco positū in gl. Doc. cōiter cū gl. ⁊ bart. tenēt, ⁊ notāt q̄ si vnus ex hēdibus in oblone gñis vel alterna tiua soluit integrā rē, vt liberet, ita demū hꝫ regressuꝫ ꝯ cohere des, vt in tex. vꝫ si vult dcām integrā rē soluit ita. d. Pau. ſ. cas. quē sequunt Mod. ꝯ hunc intellm. lꝫ cōiter approbatū mouet difficultatē Ann. nam ꝓsupponendo q̄ res soluta p vnū esset in hēditate, ⁊ cōis, nō cadit qđ vꝫ in hoc tex. de repetitione a cohe redibus. Sed rñ. q̄ nō est ita restringendus tex. Cōuenit. n. re petitio in oblone gñis vel alternatiua, si hēs rem nō hēditariaꝫ soluit, Rñdet et ad hoc Jas. q̄ hic intellectus intelligendus est procedere, vbi in hēditate nō esset seruus aliqs cōis, ⁊ p ꝯñs iste hēs vel redemit alienū vel suū aliquē soluit, Secus si in hēdita te esset seruus cōis, q: tunc soluens eū nō repeteret fami. her. iu dicio lꝫ cogeret coheres hēre ratū actione negocioꝝ gestoꝝ. l. si cōeo, ⁊. l. pōpo. scribit si negociū. ſ. de nego. ge. Sed lꝫ nō re ferant hec fuit declaratio Jmo. hic. Scđo instat, q: si ꝓsupponi mus vnū ex hēdibus hēre facultatē soluendi totā vnā rem i ob ligatione gñis vel alternatiua superflua videt reddi disputatio de qua. ſ. pxi. gl. q̄ iudex pōt cogere hēdes ad ꝯcordiam, quasi dicat q̄ quilibet pōt soluere vt libet nō solā suā partē, sed et alio rū, ⁊ cessat ⁊ inanis remanet dcā disputatio, vñ. d. cogitandum. Tu rñde q̄ stante hoc intellectu oīno remanet necessaria dicta disputatio, Ponere. n. debemus q̄ qui nolit soluere partes p alios, deinde repetere, cum sua intersit potius nō soluere, q̄ so lutū repetere, vide eun. Ann. in. ix. col. Cōtra aliū intellectū de quo pꝛio loco p glo. lꝫ alij Doc. n bil obyciant cum gl. ⁊ Bar. simplr trāseuntes. prec. me. Ul. oppo. q: ꝯ ipsuꝫ ⁊ hunc tex. tali mō intellectū est tex. in. d. §. an ea in versi. ꝯ si promissor vbi fi. cat nō daf tale iudiciū fami. her. inter hēdes stipulatoris serui tutis, cum quilibet habeat actionē insolidū, ita nec inter hēdes promissoris, q: singuli insolidū tenent ⁊ fortius in pposito pro bat q̄ nec pro estimatione talis seruitutis hꝫ locū tale iudiciuꝫ, qñ. d. ibi q̄ cū singuli insolidū teneant debent iudicis officio i terponi cautiones, ut si qs ex eis ꝯuentus litis estimationē solue rit, pro parte a ceteris ꝯsequat, que cautio supflua esset si veruꝫ esset q̄ posset soluens solidā estimationē fami. her. actione repe tere, prout pbat hic tex. ſm hunc intellec. ad qđ dicta. ſ. pxi. §. in gl. in ver. viam circa pꝛimū fundamen. Ultramon. vbi dixi mus superfluam esse cautionez eo casu quo cōpetit actio, cū cau tio nihil aliud plus inducat q̄ pꝛis contineret oblō, cū sit nuda a fideiussore. l. sancimus. C. de verb. signi. soluit pro saluando ſ intellec. q̄ hic tex. ſm hūc intellec. pōt procedere qñ añ diuisio nem vnus hēdum fuit coactus solidā estimationem soluere, ille aūt qñ ante scām solonem venerunt hēdes ad diuisionē hēdita tis, q̄ aliquis cōuentus solidū soluisset, tunc. n. necessaria ē cau tio tēpore diuisionis, pro futuro tpe, q: diuisione semel hēdita tis facta, non cōpetit talis actio fami. hercī. Saluato dicto itel

14 lec. Ultra dicta. ſ. cum Bar. ¶ † Adde in pꝛimis inquantum ipse Bar. cōcludit q̄ vnus hēdum promissoris seruitutis vie nō pōt in fundo hēditario cōi omnibus heredibus dcām seruitu tem cōstituere, aduertendū, q: talis ꝯclusio est ꝯ mentē gl. dicē tis, solidū qđ sui nā non recipit diuisionē, ⁊ sic sentit de ipsa ser uitute insolidū ab vno hēdum prestita nō aūt de ipsius estima tione, vt intelligunt Bar. ⁊ sequaces, ⁊ hanc partē lꝫ hic An. in lecturis q̄ pre manibus habent, sed in quibusdam alijs put re ferunt Jmo. Pau. Alex. ⁊ Mod. Tenet igit ipse Ang. q̄ per vnuꝫ ex hēdibus possit fundo cōi ceteris coheredibus inuictis imponi seruitus, ⁊ ita. d. intelligendū hunc tex. in hoc versi. sed quo casu ⁊c. Mouetur pꝛincipue p simile, videmus q̄ fideiussor q pro principali obligatus est pōt soluere de bonis ipsius prin cipalis tex. est sing. quē ibi no. Bar. in. l. si pcuratorē. §. si igno rantes. ſ. māda. ita igit soluere possit vnus hēs p altero, p quo hū faciunt no. per Bar. in. §. cato in. viij. op. dicentē q̄ vnꝰ ex pluribus hēdibus debitoris dandi certā spēm pōt ipsam totaꝫ dare alijs inuitis. arg. d. §. si ignorantes, ⁊ aucten. si captiui. C. de epis. ⁊ cleri. cum alijs ibi per eum adductis. Cui intelle. non ob. d. l. per fundū, ⁊. d. l. fi. nam pōt rñderi q̄ pcedunt vbi plu res dñi eiusdē fundi nō erant obligati ad seruitutē imponēdā. Tunc. n. si quis ab eis velit acquirere oīum cōsensus requiritur vt ibi, hic aūt vbi erant obligati, Pro qua opi. An. facit ſ tex. nam ſm eius intellectū verbū insolidum bis positum vniformi ter accipit, nam sicut in ver. ⁊ ideo ponit respectu seruitutis q̄ ad ipsam quilibet insolidū tenet, ita in versi. sed quo casu poni tur respectu prestationis ipsius seruitutis, ſm intellec. aūt bar. ponit difformiter, q: in ver. sed quo casu, ponit respectu estima tionis. Quā opi. in se verā. d. hic Pau. de ca. p. d. §. si ignoran tes, q̄uis non cōueniat huic tex. q: nō caderet q̄ ille q ꝯstituisset gcq̄ repeteret a cohēdibus, put q̄ repetat hic vꝫ, Sed Jmo. ſ Repb. ⁊ Roma. in. d. §. cato. tenent et dcm̄ in se nō esse verum ⁊ sic q̄ vnus hēdum nō possit seruitutē, in fundo hēditario con stituere, per hunc tex. Nam si vnus ex heredibus ꝯstituisset ser uitutē in fundo hēditario, non posset p actionē fami. her. gcq̄ repetere, q: nō esset dare ad quid cōpeteret. Cui opi. ꝯ An. ad heret Alex. ⁊ demuꝫ alij oēs, Et pro ea arguit a partiuꝫ enume ratione Alex. Aut. n. tenemus q̄ in obligatione seruitutis ve niat obligatio facti in pꝛīa, hoc est ante constitutam seruitutē prout voluit glo. ſ. §. propi. in ver. viam, ⁊ ibi Bar. ⁊ cōiter. Ci tramontani, ⁊ tunc vnus hēdum non pōt constituere seruitutē q: non pōt prestare scm̄ alterius, vt. d. glo. in. d. §. cato. in versi. penā cōmitti, ⁊ ibi Bar. late in. viij. oppo. Aut tenemus opin. Ultramō. q̄ oblō seruitutis contineat daf, ⁊ nō scm̄, ⁊ tunc cuꝫ in oblonibus dandi obligatus possit semper cogi ad dandum precise, vbi pōt, vt. l. vbi aūt in fi. ⁊ ibi no. j. eo. Sequeret in ter mi. huius. §. q̄ si vnus posset cōstituere seruitutē, posset precise cogi ad ipsam seruitutem constituendā pro se ⁊ coheredibus, ⁊ p ꝯñs nihil repeteret, vt. ſ. diximus, sed hic vꝫ q̄ pōt repetere ⁊ necessario intelligit de estimatione, ergo sequit q̄ nō pōt ipsam seruitutē constituere, q: precise fuisset coactus ad dandū eam, ⁊ sic nihil repeteret cuius hic cōtrarium dicit, ergo nō potuit cō stituere. Confirmat vlterius per tex. in. d. §. cato, in quo si pro mittens iter fieri decessit pluribus relictis hēdibꝰ si vnus solus impediat, pena cōtra oēs cōmittit, ⁊ tñ talis erat pmissio serui tutis ſm ipsum Alex. vt ibi videbimus. Sequit ergo q̄ vnus solus nō pōt seruitutē constituere, q: si posset ibi vno impedien te pena non cōmitteret ꝯ alios, qñ alij potuissent illo iuito ser uitutem cōstituere, ⁊ sic nō cōmitteret ꝯ eos pena. Sꝫ huic fun damēto facilis est rñsio, nam male inducit illū tex. cū nō loqua tur de seruitute, sed de promissione facti, vt ibi habet, ⁊ tenuit ipsemet Alex. ſ. in preceden. §. Ad aliud et de quo. ſ. rñdet hic Soci. inducens subtiliter hunc tex. iungendo dicta in secunda parte cum dictis in tertia vt hic per eum qui tñ non rñdet ad

precipuum fundamentū doc. q̄ nō dareƚ actio fami. her. si vnus cōstituisset vƚ tñ sentire hāc rñsionē q̄ hic tex. intelligaƚ qñ vn⁹ ꝯstituit seruitutē in fundo sibi ꝑ diuisionē obuento, tunc pōt re petere, ex quo in diuisione habuit ignorāter fundū cū illo one re q̄ in eo debereƚ cōstituenda seruitus, sed nō probat nec verū vƚ presuppositū q̄ in predictis termi. posset competere actio fa mi. her. prout. d. tex. nam talis actio nō cōpetit nisi añ factaȝ di uisionem hẽditatis ad effectū vt ad diuisionē deueniaƚ. Demū ēt ipse vƚ residere cū opi. bar. ꝛ cōi. lȝ dubitatiue, Quā tenēdo rñdeƚ ad. §. si ignorātes dupl'r ſm Alex. pr̄o q̄ casus est valde diuersus ab isto nō. n. ibi vƚ q̄ fideiussor possit transferre domi nium, sed solū q̄ nō imputaƚ fideiussori nos aūt loquimur de translatione, nā in ꝯstitutione seruitutis venit dare. l. ij. §. daƚ .ff. de vsufru. ꝛ pōdera vltra Alex. ad confirmationē, q̄ in illo tex. debitor ignorante fideiussore soluerat ꝛ sic nō habebat ali quem ti. recipiēs, iō nō potuit in eū transferri dñium vel sol. vt ꝑ Imo. d. §. cato. viij. op. Bar. Ad no. in. d. §. cato, lȝ ipse alex. alr̄ nō rñdeat pōt rñderi q̄ d. ā Bar. lȝ sint multum dubia, qā nō ob. q̄ loquiƚ in oblīone mere dationis certe spẽi nos aūt in ser uitute, que ſm cōem citramonta. cōtinet scīū ēt a principio ſm Ultramō. saltē in exequutione, ꝛ sic ſm vtrāq; aliquo mō conti net scīū, vñ succedit q̄ scīū ēt diuiduū nō teneƚ, nec pōt vn⁹ he res, ꝑ alio soluere, vt in. d. §. cato ꝑ gl. in ver. penā cōiter appro batam, ꝛ Bar. in. d. viij. op. Ad hunc tex. rñ. q̄ nō est inconue niens verbū insolidū p̄rio intelligi vno mō sine respectu secūdo alio, Cū imo vnū ꝛ idē verbū semel positū possit dupl'r itelligi. l. ij. ff. de offi. procō nā q̄ diuersimode opus sit intelligere pȝ ex fundamento Imo. vno tñ casu opi. An. saluat Roma. in. d. §. cato. vbi. s. reliqui hẽdes fuissent in mora cōstituti. Tunc. n. vn⁹ ipsis morosis inuitis posset, seruitutē cōstituere, ꝑ tex. quē ad id sing. d. in. l. fideicōmissa. §. pe. ff. de lega. iij. quē ad id nō fuisse pōderatū vsq; ad tpa sua dicit, limitans simili mō per illū tex. l. ij. ff. de serui. Idem ēt. d. Are. in. d. §. cato, lȝ de Ludo. mētio nem non faciat. Quod dcīū iure improbant hic Alex. Bal. no uel. ꝛ Mod. nam tex. in. d. §. pen. nō probat, nō. n. d. q̄ vnus possit ꝯstituere seruitutē insolidū, sed q̄ quilibet teneƚ insolidū ꝛ tenebiƚ in exequutione ad solidā estimationē, vt. ff. diximus ꝛ est tex. in. d. §. an ea, ꝛ q̄ ita necessario intelligaƚ ille tex. probāt q̄ loquiƚ in seruitute legata que ipso iure absq; facto coheredis ꝯstituta fuit. l. si partē. §. i. ff. quē ad. ser. amit. l. i. ff. de seruit. leg. ergo nō loquiƚ de seruitute cōstituēda, sed de prestāda patiētia facti, que vbi nō prestaƚ deuenit ad solonem iteresse. d. §. an ea ꝛ. d. l. stipsone nō diuiduntƚ. versi. celsus ꝛ optimus tex. quē ad id no. in specie Bar. l. si vsumfruc. mihi in biennū. ff. de vsufr. leg. cōprobaƚ dcā opi. ꝯ Roma. ꝛ Aret. per tex. i. d. §. an ea. vbi in versi. idē dicendū loquiƚ de serui. leg. ꝛ iunctis precedētibus vnuȝ ex hẽdibus a quibus legata fuerat ꝯuentū insolidū tene ri ad estimationes, vide insup Bal. nouel. dantē nouū intellectū ad hunc tex. vȝ q̄ possit ꝓcedere posito q̄ ille fundus, in q̄ erat ꝓmissa seruitus obuenerit i diuisione vel añ diuisionē vn⁹ alio rum pcēs redemit, quē sibi ascribit ꝛ tñ eū ponit Imo. ex dictis An. Cōtra quē facit qō dixi. ff. ꝯ intellec. Soci. qui ab isto non

15 differt in effectu, vñ tene intelle. Bar. ꝛ cōem †. Concludit scōo Bar. verū intellec. huius tex. esse hunc, q̄ casus ponaƚ q̄ actum fuit ꝯ vnuȝ ex hẽdibus ꝓmissoris ad solidā seruitutē, ꝛ q̄ ipse eā cōstituere solus nō pōt. d. l. ꝑ fundū, ꝛ. d. l. si. fuit facta executio insolidū in estimatione, Sicut in simili qñ res in qua scī est cō demnatio p̄stari nō pōt, vt ꝑ glo. no. in. l. si. ℐ. que sen. sine ap. re ci. ꝛ per Bar. ꝛ alios. l. si seruū. §. si. ℐ. eo. Quod sile adducit hic Alex. ꝛ sic habemus q̄ qñ a principio agiƚ ad seruitutē ꝯ vnuȝ ex hẽdibus promissoris cōdēnatio fit insolidū in estimatione, Quā Bar. cōclusionē valde no. ꝛ sin. dicit Imo. cui. d. nō obsta re notata, in. §. operaȝ, q̄ ꝓcedunt ex parte hẽdum stipulato ris verū est tñ q̄ ad hunc tex. posset rñderi, q̄ non loquiƚ ō ne cessitate p̄cisa, sed cāttua, q̄ si totā estimationē nō solueret, ēt ꝑ parte sua nō liberareƚ tȝ tñ hanc Bar. cōclusionē lȝ in hoc tex.

16 dicat nō probari † Quā ēt tȝ Pau. d. ca. ex ipsa inferens q̄ si post morā in oblonibus facti nō agaƚ ad interesse, sed ad factuȝ prout pōt agi, lȝ succedat oblō ad interesse post morā, nō tñ vt cogaƚ ad factū, sed vt deueniaƚ ad estimationē officio iud. si nō vult facere, vt per glo. §. itē si in facto. ℐ. eo. ꝛ Bar. in. d. l. stiplō ne nō diuidun. in. vij. ꝛ. ix. q. simul iunctis debebit. n. soluere hẽs huius morosi solidū interesse conuentus a principio ad fa ctum, qō dcīū ad celum vsq; extollit hic Alex. Quāmuis Pa.

nō referat. Conuentus ergo dȝ esse aduocatus vt petitionē istituat ad seruitutēȝ, siue ad scīū vt cōsequaƚ solidā extimationeȝ, siue solidū interesse. Si. n. nō ad factū sed ad estimationē ageret vƚ ad interesse solū partē hẽditariā cōsequereƚ ab vno, ꝛ lȝ hic tex. prout. ff. dixi ſm Imo. necessario nō vrgeat pro hac conclusiōe Bar. tñ ſm Alex. facit. §. an ea, nam in versi. q̄ si promissor vƚ vnum debere alteri coheredi cauere de soluendo si soluat vnus integrā extimationem seruitutis, que cautio frustra interpone reƚ si vnus ñ posset ad solidā estimationē vrgeri q̄ vrget plus q̄ iste q̄. d. si vnus conuentus soluat, ꝛ sic inuitus cū in iu dicium vocatus, qō iudiciū in inuitū daƚ. l. inter stipulantē. §. j. ℐ. eo. Uin. conaƚ inducere hunc tex. q̄ non est presumendū q̄ quis pro alio soluat nisi coactus. l. cū de indebito. ff. de pba. sed facilis est rñ. Nam nō est presumeƚ q̄ iactet suuȝ, cū faciat, vt se eximat ab oblone a qua non poterat se eximere soluendo ptem suam prout. d. Imo. ex cuius verbis tolliƚ hec inductio. Tertio cōcludit Bar. q̄ si a principio, nō ad seruitutē sed ad interesse agaƚ ꝯ vnum ex hẽdibus fiat cōdemnatio ꝛ excep. pro parte he reditaria, vñ dicas q̄ non precise nec cumlatiue cogaƚ, pro suo co herede soluere, vñ si soluet repetet nō per fam. her. sed ꝑ negot. gesto. actionē. d. l. iij. cum ibi no. C. de nego. gest. Uide tamen hic Ias. dicentē audacter hanc Bar. cōclusionē lȝ cōem, eē fal sā, ꝛ q̄ si ipse Barto. viueret eam non posset ōsendere, ꝛ refert Cuma. ꝛ Pau. improbātes, q̄ stiplō seruitutis est stiplō dādi, ꝛ sic nō succedit oblō ad interesse. l. vbi aūt. §. si. ℐ. eo. qualis est stiplō seruitutis. l. iij. §. daƚ, que opi. vƚ verissima, q̄ tenendo ēt cum Bar. ꝛ Citramōtanis. ff. §. proxi. dīno respectu dationis nō succedit oblō ad interesse prout ibi dcīū fuit. ¶ Quarto con cludit Bar. predicta nō procedere in hẽdibus stipulatoris cir ca quā nihil aliud addendū nisi id qō dixi in recitatione dcōrū ipsius Bar. est verissima cōclusio ab oībus retenta, sequiƚ vt de claremus glo. ꝛ māin tertie par. principa. ꝛ pr̄o inherendo or dini Bart. gl. ꝛ māin versi. ex quo quidē. ¶ In glo. in versic. actionē hȝ tres par. in quarū qualibet vnū remouet ꝯrium sꝯ ibi sed et si partē. iij. ibi. Itē ꝯ circa scōaȝ partē nihil addendū est satis. n. apparet ex dictis. ff. in glo. precedē. eā hñ loqui, Circa scōam dum ponit rōnem sue solonis, adde facere pro ea tex. i. l. si sub vna. §. j. ℐ. eo. ꝛ. d. l. pluribus. §. si. cū ibi no. Circa tertiaȝ dum. d. ſm vnā lrām vult loqui de ea que hƚ inutilis ꝛc. ꝛ ibi soluit gl. q̄ est inutilis donec de loco seruitutis nō cōcordēt he redes stipulatoris, quā sequunƚ Bar. ꝛ doc. ꝛ. d. hic Bal. noue. q̄ ſm illā lrām tex. ille pōt loqui habito respectu ad opinioneȝ illorū de quibus hic ibi quidē pure, que improbata est, ꝯ ideȝ ēt dicit Ias. nō referens Bal. nouel. ¶ Mihi nō plȝ hec bal. ꝛ Ias. sol. q̄ nō est verisimile q̄ iur. con. ponat simpl'r opin. im probatā absq; improbatione maxime i casu isto, q̄ illa lex sicut ista fuit Pau. vñ tene solu. glo. ibi ꝛ cōem, Ad quē āt spectet electio loci seruitutis ad promissorē, vel stipulatoreȝ, tractāt hic

17 Ludo. ꝛ Aret. sumpta occasione a dicta lra ꝛ sol. gl. ¶ † Cir ca hanc ver. mouet. q. Bar. certū est q̄, si sunt plures hẽdes sti pulatoris quilibet eoȝ hȝ actionē ad seruitutē insolidum, ꝛ pari mō si sint plures hẽdes promissoris quilibet teneƚ insolidū i re li oblone indiuidua, vñ opportune occurrit. q. an tales sint cor rei credendi vel debendi, ꝛ determinat post C y. in auc. hoc ita C. de duo. re. nō eē reos hac rōne, q̄ ex nā rei dicunƚ, ꝛ sunt in solidū obligati quasi. d. nō ex promissione, siue vi stiplonis. cō probat Bar. per gl. que id vƚ sentire. ℐ. §. proxi. in verbo accepto latum ibi vel ibi erant duo rei, ꝛ ibi Bar. ponderans se ad hic dicta refert, ꝛ per tex. in. l. rem hẽditariam. ff. de euict. que ꝓbat d. rōnem Bar. ibi ꝑꝑ indiuisem pignoris cūm iunctio ibi q̄ nō duo rei facti ꝓponerenƚ, subdens se dicturū vel in. l. i. vel in. l. reos. §. cum in tabulis. ℐ. de duo. re. vbi examinat, in. iij. q. ꝛ pro hoc pōderat glo. in hoc. §. j. in ver. nō facit dum recitans opin. Io. vult q̄ qñ vnus hẽdum ad seruitutē insolidū egit nihilomī nus alij agere pñt, imo q̄ primus nō possit vti seruitute anteq̄ alij agant qō nō esset, si essent rei, nam qñ vnus est lite contesta tus alij agere nō pñt. l. ex duobus, la. ij. ℐ. de duo. re. ¶ Sequiƚ mā versi. sed quidā. ¶ Habet hic versi. in gl. duos intelle. quo rum primū ponit glo. in versi. putāt ꝛ glo. in ver. ꝑ singulos in prin. ꝛ per gl. in ver. Sed nō facit ponit idē ac ēt scōus, Ante quam veniamus ad dcā Bar. declara glo. in ver. putant, Uult declarare hec glo. qō esset fundamentū istorū de quibus in tex. tenentiū seruitutē extingui vbi stipulator illius decessit plurib⁹ heredibus relictis. volebant. n. ſm glo. argumētari sic, vbi res

deuenit

deuenit ad casum a quo incipere nō pōt extinguitur stipl'o .l. si
pluribus.§. ⁊ si plꝫ.ff.eo. Sed hic deuenit ad casum a quo inci-
pere nō pōt, ergo extinguit, ꝙ aūt deuenerit ad casum ⁊c.pro-
bat, qꝛ sicut vnus ex pluribus dñis pro parte, facto suo stipl'one
seruitutē, siue obl'onem ad seruitutē acquirere nō pōt.d.l.p par
te, ita si stipl'o fuit fcā per defunctū decedentē cum pluribus he-
redibus, qꝛ tunc facto vnius acquiri vr̄ seruitus pluribus dñis
hoc tn̄ est falsum vt.d.ipsa glo.qꝛ imo singulis acqrit, put in
tex.glo.tn̄ nō rn̄det alr ad argu. Jmo.rn̄det ꝙ assomptū est fal
sum, vꝫ ꝙ hic sumus in casu a quo stipl'o incipere non potuisset,
qm̄ seruitus ⁊ obl'o ad ipsam pōt queri pluribus dñis p vnam
personam representantē personas plurū ⁊ oīum dñorum, exē-
plum in seruo cōi plurō dñorum.l.si cōis seruus meus ⁊ tuus.
j.de stipula.ser.⁊ in.l.si vnus.ff.de serui.rusti.predi. Eodē mō
ergo a defuncto pōt pluribus queri, cum in eius psona represen
tent eius hr̄des, cum hr̄des ⁊ defunctus censeant eadē persona
in auc.de heredi.a moti.presti.in princi. Que respon. Jmol.
nō placet Bald.nouell.⁊ bene, quia responsio quam dat Jur.
consul.ad tollēdam rationem istorum non tendit ad tollendā
hanc rationem, que est ibi, sed non facit inutilem stipula.⁊c.
Jtem qꝛ valde supinꝰ error fuisset istorū si nō cōsiderassent in
psonis heredū representari defunctū, ⁊ ꝙ vbi persona plurium
dñorum representat in vno per ipsum pōt oībus seruitus acq-
ri.d.l.si cōis seruus, ⁊ gl.hoc sentiens hic nō bñ percepit moti-
uum istorū sm eundē Bal. Cum quo transit Ang.vel secūdo
dicit Jmo.ꝙ imo incipere posset stipl'o ab hoc casu, qꝛ pōt ser-
uitus queri per plures dños, siue eodē tpe stipulent, siue diuer-
so.d.l.per fundū.ff.de serui.rusti.predio.⁊.d.l.si.ff.cōia predi.
quamuis hoc de facili non contingat ꝙ heredes inter se con-
cordent, sicut plures dñi a principio, ⁊ id pp nōiem hoium ad
dissentiendū facilitatē.l.qꝛ poterat ad trebel.⁊.l.item si vnus.
§.principalr.ff.de arb.c.qꝛ diuersitatē de cōcel.prebend.⁊ hoc
vult dicere hic Jur.con. Jta.d. Jmo.⁊ sic non se firmat in pri-
mam intelligentiā de qua proxi.⁊ vr̄ velle ita loqui ⁊ voluisse se-
tire hanc glo.quā tn̄ vt dixi, simplr improbat Bal.noue.⁊ Ain.
¶ Glo.in versi.per singulos breuibus verbis duos ponit in-
tellectus, Priorē illū, de quo proxime improbatū a Bal.nouel.
licꝫ in se sit verus. Scōm ponit de quo plenius in glo.seq.quam
assumo. ¶ Glo.in versi.non pōt prosequit dcm̄ scōm intel-
lectum, vꝫ ꝙ fundamentū eorū de quibus in tex.fuerit, ꝙ cum
per plures dños difficile sit acqri seruitutē fundo cōi extingua
tur seruitutis stipl'o qñ decedit stipulator ex quo in eius hr̄dibꝰ
subest predicta rō difficultatis, ⁊ sic deuentū est ad casum a quo
stipl'o incipere nō posset, Secundū istos volentes hanc difficul
tatem impedire validitatē stipl'onis, ⁊ sm hunc intelle.supplet
glo.ver.facile, vt isti dicerent extingui stipl'onem, qꝛ per singu-
los facile nō pōt acquiri seruitus, Jta has glo.declarant Jmo.
Bal.nouel.⁊ Ain.⁊ rn̄sio Jur.cōsul.hic est, ꝙ nō est verū pre-
suppositū eoꝝ ꝙ difficultas prestationis rei que in stipl'onē de-
ducit impediat stipl'onē, vt.d.glo.in fi.⁊ sic ꝯsidera ꝙ sm hūc
intellectū glo.intelligit supplere verbū facile ex intentione dcō
rum tenentiū stipl'onem extingui. Bar.aūt alr intelligit, vꝫ ꝙ
isti nō fundarent se presupponentes ꝙ difficultas prestationis
impediret stipl'onem, sed tenerent ꝙ seruitus nō posset acquiri
nec facile nec difficulter, ⁊ hoc mō intelligēdo declara intentio-
nem glo.dum supplet facile, nō esse velle ꝙ isti ita supplerēt, sꝫ
ꝙ dꝫ ita intelligi, ⁊ ista est rn̄sio tacita in tex.de qua p Bar.dcla
rantem ex intentione glo.⁊ in hoc errabāt isti ꝙ psupponebant
eē impossibile de iure ꝙ seruitus p singulos posset acquiri, qđ ē
falsum, naꝫ imo est possibile, ꝙuis sit difficile, ⁊ ista est rn̄sio, q̄
tacita est ⁊ psupponit in tex.magis vr̄ ex intētione glo.hec intel
ligētia Bar.vt etiā in glo.seq. ¶ Glo.in ver.sed non facit
hꝫ lex par.in.j.timore ꝯry formati in tex.ponit primū intellm̄
sm Soci.in.ij.ex dcō intellectu infert ad decisionē nota.q.Jn.
iij.ponit sm intellec.Joā.Jn.iiij.ex eo infert alio mō ad deci-
sionē predic.q.in.v.allegat cōcor.in.vj.querit ⁊ soluit, sa ibi hꝫ
ergo.iij.ibi, Sed Jo.iiij.ibi ⁊ sm hoc.v.ibi, ⁊ facit.vj.ibi si ve-
ro nō prestet, Jn ea, in pri.ponit sm Doc.intellec.Azo.vel di-
cas ꝙ ponit rn̄sionē Azo.ex qua deprehendit qualr Azo.intel
ligebat motiuū istorū. Bar.volēs declarare istos intellec.Azo.
⁊ Jo.querit qualr hic versi.debeat intelligi, ⁊ rn̄det ꝙ in glo.
ponunt duo intellec.⁊ sm vtrūqꝫ (erat sm vnū) fit in text.vna
obiectio, ⁊ rn̄sio nō est expressa sed tacita, ⁊ capiens primū intel
lectū Azo.obiectio sic formaf videf ꝙ hec stipl'o vicief, qꝛ deue-

nit ad casum a quo incipere nō pōt, ergo ⁊c.l.pluribus.§.fin.ff.
eo. Quod aūt ad talē casum deuenerit deducit p illa vba i tex.
qꝛ per singulos acqri seruitus nō pōt, ⁊ sic subest impossibilitas
volunt dicere isti, ⁊ hoc est ꝙ quidā de quibus in tex.cōcedebāt
⁊ male, qm̄ vt rn̄det Jur.cō.author huius.l. Jllud qđ dñt pre-
dicti ꝙ nō possit pluribus acqri seruitus, ⁊ sic volunt eē impos-
sibile, qꝛ negatiua precedēs verbū pōt denotat impossibilitateꝫ
l.gallus in prin.p Bar.⁊ Doc.ff.de lib.⁊ posthu.est falsum, qꝛ
non est impossibile, sed bñ difficile ꝙ seruitus pluribus ꝯstitua
tur, qꝛ oportet ꝙ oēs cōsentiant alr ꝯstitui non pōt vt.l.releri.
ptum est, que est in fine.ff.cōia predio, cum concor.alleg.in gl.
in ver.nō pōt, ⁊ hec est rn̄sio Jur.cō.nō expressa in tex.sed elici
tur ex eo qđ.d.sed difficultas nō facit inutilē stipl'onem ⁊ diffi
cultas prestationis sm hunc intellectū intelligenda est respectu
ipsorū quibus prestari dꝫ pp cōsensum in acquirendo difficileꝫ
d.l.si.⁊ sic actiue hoc est difficultas prestationis.i.ꝙ eis preste
tur nō impedit obl'onem ⁊ sic pꝫ nō deuenisse ad casum a quo i
cipere nō potuit, ⁊ sic ad impossibilitatē, qꝛ imo potuit incipe-
re, lꝫ cum difficultate, ⁊ no.ꝙ Bar.⁊ Doc.obscure loquunt et
nō clare explicant diuersitatē horū intellectū, vn̄ ꝯsidera ꝙ azo.
proponēs rn̄sionem intelligit istos de quibus in tex.ponderas-
se impossibilitatē ex parte eoꝝ quibus acquirit seruitus, vt etiaꝫ
dicit Jas.vn̄ cōcludit sm hunc intellec.ꝙ talis difficultas non
impedit quo minus per singulos insolidū agat ad seruitutē, ⁊
sic sm hunc intellec.quod dr̄ ibi, sed nō facit inutilē stipl'onem
diffi.presta.refert ad proximū dcm̄, quasi nō sit verum ꝙ diffi-
cultas pstationis impediat per singulos acqri seruitutē, quaꝫ p
singulos nō posse acquiri dicebāt illi de quibus in tex.⁊ sꝫ hūc
intellectū infert ex subdit gl.in.ij.par.sm quosdā, ꝙ vnus co-
heredū agens insolidū obtinet, ⁊ hꝫ solidā seruitutē, et per ꝯsis
partē alterius nō agentis, ⁊ sic sequit ꝙ qui prio agit obtinet ⁊
seruitute vtit. ¶ Jn ea glo.in.iij.par.ponit intellect.Joā.qui
hec verba, sed non impedit ⁊c. non referebat ad proxi.dictum
vt faciebat Azo.sed in gn̄e dicebat difficultatē prestationis nō
facere inutilē stipl'onem ⁊ sic vult dicere ꝙ talis difficultas pre-
stationis considerat respectu ipsius promissoris, qui dꝫ soluere
istud.n.sonant illa verba, sed difficultas prestationis, ponderā-
do versi.prestationis, quod respicit eum qui soluere, ⁊ prestare
dꝫ, sed si referret ad proxima opus esset intelligere de difficulta
te prestationis actiue hoc est qꝛ difficile est pluribus prestari p
pter difficultatē consensus oīum, quibus dꝫ prestari, Bar.ergo
volens hunc Joā.intellec.declarare format oppo.vr̄ ꝙ hec sti-
pulatio mortuo principali stipulatore efficiat inualida, quoniā
reus nō pōt dare eandē seruitutē pluribus insolidū, ⁊ sic stipl'o
viciat, tanꝙ quid impossibile continēs, nunc post mortē stipu-
latoris.⁊ sic supple deuenit ad casum a quo incipere non pōt, ⁊
hoc isti concesserunt, sed Jur.cō.rn̄dens.d.ꝙ ista nō est impos
sibilitas, sed difficultas, sicut.n.difficile ē reo dare. M.marcus
⁊ tn̄ nō impedit ꝓpterea stipl'o, ita difficile est prestare seruitu
tem pluribus insolidum, lꝫ tn̄ sit difficultas potest fieri, ⁊ sic nō
est ipossibilitas, poterit.n.fieri ꝙ partes successiue vt.l.fin.ff.cō
mu.predio.que difficultas nō impedit stipl'onem.l.continuus.
§.illud.ff.eo. Quam intelligē. Joā.improbat Bar.qꝛ nō est dif
ficile pluribus insolidum seruitutē constituere.l.lucio.de aqua
quoti.⁊ esti.⁊.l.ij.ff.de ser.rusti.predio.⁊ sic vult dicere Barto.
nō subest difficultas quam subesse, in casu quo loquit presuppo
suit clare hic tex.in.d.versi.sed nō facit ⁊c.nec cōsequenter ē ho
num simile de.M.marchis que olim erat quoddā genus mo
nete auree ponderis octo vnciarum, vt declarat Jo.Fab.insti.
de actio.tuto.§.nos aūt, ⁊ hic Jaso.hec est intentio Joā.prout
est declarata per Bar.recte intelligendo mentē eiusdem Bar.
qui obscure, ⁊ vt dicunt Mod.intra dentes loquit, ⁊ pondera
qꝛ declarādo, vt ꝫ apparet, ꝙ Bar.nō intellexit mentē Joan.
ꝓut.d.h ꝓce.me.Nā Jo.loqt de difficultate, respcū ꝯsensus ñ
respcū pstatiōis, ⁊ hoc pꝫ ex eo qđ dicit, ꝙ lꝫ sit difficultas, po
terit tn̄ fieri per partes successiue ⁊c.d.l.fi.⁊ sic pꝫ ꝙ nō loquit
de difficultate prestationis, quasi seruitus sit tale quid quod nō
possit pluribus insolidum pstari prout intelligit Bar. Que in-
tentio glo.adhuc apparet ex illatione quam facit in.iiij.par.ꝙ
qui primo egit nō pōt vti seruitute, que illatio non sequeret in-
telligendo prout intelligit Bar.ꝙ isti vellent sm Jo.ꝙ inua-
lida redderet stipl'o, eo qꝛ seruitus non posset pluribus presta-
ri, ⁊ ꝙ id improbet Jur.con.qꝛ imo potest, lꝫ sit difficile seque
retur.n.ex hoc ꝙ si vnus egit ⁊ obtinuit potest vti seruitute, et

sic contrarium eius qd infert glo. ex quo et patet nõ esse bonũ intellectum Jas. qr cõplectit intellectũ Joã. ĩprobatũ a Bar. ⁊ Doc. ac et qr dcm̃ intellec. Joã. intelligit vt intelligit Barto. ⁊ põt et dictus intellectus euitari negando q in tex. ibi difficultas prestationis intelligat respectu eius q hz soluere, nõ ex parte acquirentis, ⁊ vere applaudens est dcã ponderatio tñ põt saluando cõem intellectũ, dici vt. s. dixi q difficultas prestationis intelligat sm̃ Azo. passiue hoc est q difficile sit pluribus prestari seruitutẽ, tñ dicta difficultas nõ viciat. vt in tex. Standũ est igit cum Bar. tenente primum intell. ⁊ reprobante hunc scd̃m ex quo scd̃o ipsum nõ improbans infert gl. in. iiij. par. q si vnus hẽdum primo egit ⁊ obtinuit non põt vti seruitute antequã omnes alij egerint, argu. d. l. receptum, que est. d. l. si. cõia predio. Que illatio, vt. s. dixi, nõ cõmode posset fieri intelligendo intellectum Jo. prout intelligit Bar. Subdit in. v. par. glo. q ad id q dr hic in tex. difficultatẽ nõ impedire oblõnem, est text. in. l. si. s. de ac. emp. In vltima par. glo. limitat predicã omnia, ⁊ qd dr in hoc tex. in versi. ex quo q singuli heredes stipulatoris habent insolidũ actionẽ, nam procedit qñ agit ad viã, si vero via nõ prestet ad interesse nõ insolidũ, sed pro parte hẽditaria agit qr interesse inter hẽdes diuidit. l. heredes. §. an ea. s. fami. her.

18 ¶ †Querit Bar. p declaratione scd̃e ⁊ q̃rte par. glol. stãte eo q hic dicit, q quilibet hẽdum hz actionem insolidũ, An si vnus egit ad seruitutẽ ⁊ obtinuit possit vti seruitute antequã alij agãt ⁊ glo. in. ij. par. refert quosdam tenuisse q possit Jo. aũt q imo nõ possit vti qui egit ⁊ obtinuit, donec alij nõ egerint, ⁊ tunc demum qñ oẽs alij egerint põt vti, ⁊ in. iiij. par. glo. ⁊ subdit bar. hoc esse difficile, ⁊ per glo. nõ posse haberi intellectum, hoc est cui opi. adhereat, licet. n. Vltio referat opi. Joã. tñ non potest summi intentio glo. qr in diuersis partibus ponit has opi. quãuis verum sit q intellectum Joã. scd̃o loco eque pricipaliter ponit cum primo, ⁊ sic cum videat tenere intellectũ Joã. merito et illationẽ ex eo, nihilominus satis est q expresse non cõstat quid glo. sentiat, vnde Bar. arguit pro prima opi. dicens videri veram, qr ad seruitutẽ agit cõfessoria, in qua vnius ex pluribus dñis fundi dominantis victoria prodest alijs. l. loci corpus. §. si fundus. ff. si ser. vendi. Sed hoc argu. non facit (vt subdit Bar.) qr in seruitute ɔstituta cõcludit, secus in cõstituenda, in qua nõ est verum q victoria vnius prosit alijs, ⁊ ideo licet vnus egerit ad cõstitutã ⁊ ad cõstituendã, ⁊ obtinuerit non potest seruitus pro parte cõstitui. l. pro parte. s. de serui. Cum nõ possit cõstitui, sequit q nec ipse, nec alius vti potest. Cõcludit in hac q. Bar. glo. ponenti has duas opi. debere sic itelligi, vz q si heredes sint discordes nõ põt vni qui obtinuit cõstitui seruitus sine alijs. l. itinere. s. de serui. rusti. predio. ⁊ ibi no. ⁊ sic per cõsequens q cum nõ possit cõstitui nullus poterit vti, ⁊. d. ita procedere opi. Jo. Si vero stante dicta discordia ille qui dz seruitutem, vellet cõstituere vni, puta ei, qui obtinuit, pro parte, ñ posset eã constituere. d. l. pro parte. Verum est tñ q tunc ille cui ẽ sic constituta (vult dicere de facto) nõ poterit prohiberi quin vtat. d. l. per fundum. s. de serui. rusti. predio. ⁊ ita hoc est quãdo de facto est ei qui obtinuit, seruitus cõstituta, procedit opin. aliorum de quibus in. ij. par. glo. Conclusio igit Bartol. est q vbi vni ex pluribus dñis fundi cõstituit seruitus nõ prodest et illi cui est cõstituta quo ad ius seruitutis vt seruitus, qr non est seruitus cõstituta iuridice, sed de facto, ⁊ ita procedit opi. Joã. Sed quo ad cõmodum nõ tñ p modũ seruitutis, sibi prodest, qr nõ potest prohiberi, ⁊ ita procedit alia opi. de qua in secũda

19 parte glo. †Querit insuper prope fi. Bar. quid econuerso, si ille qui egit succubuit, an sñia lata ɔ eum noceat alijs coheredibus qui non egerunt, ⁊ breuiter cõcludit q nõ, per. l. si de cõmuni. s. si ser. vendi. ⁊ per no. in. d. §. si fundus. d. l. loci corpus, Vnde sm̃ eum alteri accrescit, ⁊ habet ac si nõ esset in numero heredum ille qui succubuit, vt. s. cõia predio. l. propriam, ⁊ sic põdera q Bar. in hac vlti. q. nõ distinguit inter seruitutẽ acquisitam vel acquirendam, sed indistincte determinat non nocere. Circa que dicta Bar. adde q Jmo. Pau. Alex. Areti. ⁊ Decium cõiter Doc. cum eo transeunt dum distinguens concludit quo ad primam. q. tactam per glo. ex cuius Bar. ⁊ Doc. dictis habemus, an ⁊ qñ sñia lata pro vno ex dñis fundi dñantis prosit alijs, nam tunc prodest qñ sunt concordes. Addit ad declarationẽ Jmo. q lz verum sit prout concludit Bar. q ratiõe eiusdem fundi cõis nõ possit vni ex dñis seruitus constitui sine alijs, tñ secus est rõne pluriũ fundorũ non cõium. d. l. lucio ex quo no. q Bar. inductio de. d. l. q̃ facit. s. ad probationẽ intellec. Joã. non vrget, Jmmo aliqualr vr sibi ɔrius inquantũ in qõne glo. allegat. l. pro parte, melius loquutus, prout et aduertit Vin. quãuis nõ dicat deprehendi ex hoc dcõ Jmo. ⁊ rõ quare nõ possit cõstitui seruitus vni est, qr vt. d. Bar. pro parte nõ põt. d. l. pro parte. insolidũ aũt nõ potest, qr nõ potest vnus acquirere alteri. d. l. propriam, ⁊. l. si vnus in prin. ff. de seru. rust. predio. ⁊. d. Alex. si aũt est constituta seruitus victoria vnius prodesset alijs. d. l. loci corpus. §. si fundus. Ratio dñe inter constitutam ⁊ cõstituendam, qr facilius dz concedi q per vnũ ex dominis possit alteri conseruari iam acquisita ⁊ constituta seruitus q̃ q prosit vt constituat, iuxta. l. patre furioso. s. de his qui sunt sui vel alie. iur. c. quẽadmodum de iureiurã. Circa secũdam aũt. q. que fuit. s. relata Bar. breuiter (vt vidimus) concludit q et si agat ad seruitutẽ constitutam per vnũ ex dñis ⁊ succumbat agens non nocet alijs condominis. d. l. si de con. imo prodest, qr eis accrescit. d. l. propriã. cum qua Barto. cõclusione simplr transit Pet. de ancha. Sed Pet. ⁊ Cyn. tenuerant ɔrium q imo sñia cõtra vnum lata ceteris obsit, moti hac rõne, quoniã semper debitor poterit alijs obtinentibus obijcere dicens ego non possum vobis constituere seruitutem, qr ñ estis omnes domini fundi. d. l. pro parte, ⁊. d. l. si. s. cõia predio. ei ẽo q succubuit poterit obijcere exceptionẽ sñie, ⁊ huic sñie adheret hẽ Raphã. cuma. Ad. l. si de cõi, in qua se fundat Bar. rñdent q loquitur in casu diuerso hoc est in seruitute cõstituta, Jtez loquit qñ vnus ex pluribus socijs vel heredibus propria culpa succubuit ⁊ sic probat a rõne cessante q si de propria culpa succumbentis nõ constaret, debeat ceteris nocere, prout ibi firmat expresse Bar. ⁊ hic aduertit Jas. ⁊ añ eũ Alex. in fi. ¶ Jo. ẽ imo. facit in. iij. opi. a predictis diuersa. vz q sñia cõtra vnũ lata ceteris ñ nocet, ⁊ in hoc cum Bar. sed q debitor (qui nõ põt de iure propter rõnem Pet. ⁊ Cy.) dz de facto seruitutẽ obtinentibus cõstituere arg. l. mulier. §. i. s. de condi. insti. nec poterit eos ipedire vti seruitute sic de facto cõstituta, argu. d. l. per fundum. s. de serui. rusti. predio. ¶ Ludoui. aũt Rom. est in alia ⁊ sic quarta opi. vz q sñia obtinentium pderit succumbenti, ⁊ sic qui nõ potest per se põt per aliũ cõsequi, sicut dicimus. l. si is qui duos in fi. s. de libe. lega. Allegat similia, qr aliquis per sociũ retinet seruitutẽ, quam per se nõ posset retinere. l. si cõem in princip. s. quemadmo. serui. amit. ⁊. l. aquam. §. qd si pluribus eo. ti. Alexan. hanc. q. late prosequens premissis, lz nõ ita clare relatis subdit pro opi. Cy. facere tex. in. d. l. propriã in fi. in qua ppter socium cui non põt acquiri, nõ acquirit et sibi in cõi solo seruitus sed totalr est inutilis, ⁊ sic incapacitas socij nocet ipsi capaci, q stipulat, ⁊ ad. d. l. si cõem, ⁊. l. aquã. §. q si pluribus alle. p Roma. dicit patere rñsionem, qr loquunt in seruitute iam constituta, in qua diuersa est rõ, qr facilius conseruatio constitute q̃ constituende acquisitio concedit, argu. l. patre furioso. s. de his qui sunt sui vel alie. iur. ⁊. l. fi. C. de acqui. pos. opi. tñ Bar. iuncta opi. Jmo. est equior, pro qua facit rõ, qr incõueniens videt q heres obtinens facto coheredis sine dolo, sed sola culpa lesi succumbentis damnum patiat, prout pati sm̃ opi. Cy. Quã tenendo posset rñderi ad. d. l. propriam q loquit nondum acquisita actione Bar. aũt qñ actio erat iam acquisita, lz seruitus non esset constituta, nec ita facile ius quesitum tollit sicut querendum, Pblus tñ sibi placere. d. opi. Pe. ⁊ Cyn. quam tenendo nõ facit ɔtra eam. d. l. mulier. §. i. allegat. per Jmol. qr regu. q vbi aliquid non potest impleri de iure sufficit implementũ de facto procedit qñ sequuto implemẽto de facto resultat idez effectus qui resultasset si illud factum de iure precessisset, ⁊ nõ fuissz de iure impeditum, vt in termi. d. §. sed in. q. nostra implementum de facto non sortit eundẽ effectum postquam fuerit factũ sicut si de iure fieri potuisset vt patet, qr non est habilitas post implementum, sicut et non erat ante implementum, ⁊ sic ex pmissis concludit q in seruitute cõstituenda sñia lata ɔ vnũ q̃ ex pluribus dñis eiusdem fundi nocet alteri consocio, vt per Pe. Cy. Raphã. ⁊ Alex. q̃uis ipse fateat equiorem esse opin. Bar. contrariam. Jn seruitute aũt constituta non explicat bar. quid sentiat, tñ ex quo indistincte loquit vr et in. d. iua. q. cõcludere q non noceat, imo prosit presertim, qr allega. l. si de cõi. q̃ loquit in constituta vt. s. dixi conclusio tñ cõis est quam refert Alex. q si quidem constat de culpa succumbentis non noceat si non constat, siue constat de dolo siue non sñia ɔ vnum sociũ lata obstat alijs consocijs, ita concludit glo. in. l. qui aliena. §. fina.

fin. ff. de nego. gest. Bal. in d. l. loci corpus. §. si fundus. si serui. vendi. & p Cano. in c. pe. extra de re iudi. & p Imo. & Moder. in l. sepe. ff. de re iudi. vbi p ipsum Alex. in .iij. col. vbi tñ in seruitute constituenda alr loquitur q̄ hic nã cõmendat & sequitur opin. Bar. & sic est sibi contrarius lz Mod. nõ aduertant.

℄ Summarium. §. Si tamen hominem.

1 Solutio ficta qñq3 plus operatur q̄ vera.

Si tamen hominem.

Habet tres par. in prĩa ponit de cisum de sñia absolutoria in parte hõis in gñe, In scda de acceptilatione, In .iij. ampliat vt qd dictũ fuit in hĩdibus, locũ habeat & in principali, & i fideiussoribus eius. In oblone ꝗ̃tis sententia absolutoria, & acceptilatio liberant vnũ ex hĩdibus pro parte, & sm lr principalẽ promissorẽ & eius fideiussores hoc. d. sm intellec. Pet. Bar. & cõem, vt firmauit Aret. Habet tñ hic tex. sm glo. hic duos intellec sm glo. ff. in §. & barũ in glo. mag. in fi. hz tertiũ sm Pet. D. v. & cõiter oẽs hz quartũ, Et tam sñia quẽ ponit casum, & rõ dubi. erit, qr vt visum fuit ff. vera solo partis hrĩs tarie nõ liberat, & sic idẽ videbatur a fortiori dicendum in sñia absolutoria que ẽ ficta quedã solõ, ne plus operetur fictio q̄ veritas, Ratio decidendi est, qr inconueniens pp quod lex induxit q vera solonẽ nõ liberari, cessat in hac ficta. ℄ No. q ficta solo partis liberat vnũ ex cohrĩdibus, lz vera solo nõ liberet vt. ff. proxi. §. & sic infertur q plus op rat fictio q̄ veritas, qd vr absurdũ & ꝯ regu. q fictio nõ dz plus operari in' casu ficto q̄ veritas in casu vero. l. filio quẽ pr. C. de lib. & posthu. r. l. qui ad certũ. ff. locat. Immo habemus q ficta solo nõ est tñ ef ficax vt vera, vt in. c. ad nram, de iureiur. & per Barto. in. l. ait plus nõ petit. Ratione ra. habe. sm Are. Sed tu caue qr ibi Bar. potius tenet ꝯ q idẽ operetur, que valde dubiũ videntur facere cõmunem intellec. hunc sm Aret. Sed vt ipse. d. (& bñ) considerat q id est, qr diuersa est rõ in ficta solone q̄ in vera, nam in ficta cessat rõ prohibitiua liberationis, ne cõtingat &c. de qua l. d. §. pro parte, in sñia. n. & acceptilatione, cum nihil vere soluatur, nõ põt dici q per talẽ liberationẽ alij qui soluturi sunt possint soluere in diuersis spẽbus, & declara vt per Imol. & Aret. qr licet nihil soluatur vere in sñia vel acceptilatione, tñ fingitur solo in genere, ita q sequuta postea solone aliarũ partiũ facta per alios coheredes in eodẽ homine in quo ipsi soluent suas partes fingitur ẽt soluisse suã partẽ qui per sñiam vel acceptilationem liberatus fuit, & sic si ipsi in sticho a parte stichi per fictã solonem liberatus est, quasi & ipse in eodẽ sticho soluerit, & sic cum loquuntur Imo & Aret. de ficta solone in sticho, pz non obstare qd cõtra eos hic dicit Ias. sz. n. dicat Imo. & Aret. q fingitur soluisse, qui fuit liberatus, preterit hõis in gñe intelligunt, qr in quo fingatur, nõ apparet anteq̄ alij coheredes soluant, Sed postquam soluerunt apparet in quo fingeretur, nõ q velint dicere q fingatur solutio hõis in gñe, qui nõ reperitur, & q ficta solu. in his termi. plus operetur q̄ vera, probant. l. si non sortem. §. si. x. iuncta. l. qui hominem. ff. de accepti. ℄ No. q per acceptilationẽ vni ex heredibus factam cõtingit liberatio, Amplia vt procedat ẽt si talis acceptilatio fuerit ex cã onerosa aliquo dato acceptũ ferenti, qr ẽt tunc cessat incõueniens. §. pro parte, & sic subest rõ diuina, vt dicunt Moder. ℄ No. vltimo q sicut dicimus in hrĩde ita in principali & eius fideiussoribus q per solonem partis liberentur.

℄ Glo. i. timore cõtrarij de. §. & harum &c. ff. prox. ponit duos intellec. Primũ q hic tex. intelligitur vbi homo certus & sic in specie debebatur, contrarium aũt in homine in genere debito si. ue in alternatiua, & sic dictio tamẽ scdm ipsam glo. aduersatur, qr lz pars stichi soluta in obligatione hominis in genere non prestet liberationem vt. ff. sl ud tamẽ est qñ homo certus erat i obligatione, Quam solu. & intelligentiaz dicit esse in se veram Bar. vt in. l. si ita stipulatus. ff. de solu. quam tenuit ẽt gl. ö. §. & harum, in glo. mag. in fi. & sequitur Dy. tamẽ scdm Bar. & Doc. non est tenenda ad hunc tex. qr non haberet dubium. Scdo modo intelligit hec glo. q intelligatur in oblone generis, declarando q interim sit in pendenti liberatio siue exactio pro parte soluta, que intelligentia reprobatur p Bart. & Doc. qr est ꝯ hunc tex. ibi pars dñtaxat ceterorum &c. ac ẽt qr dictio tamẽ n prin. nõ aduersaretur superioribus, supple cõtra eius vim & nãm vt. l. l. cum hic status. §. si ouiorum ibi tñ &c. & ibi no. ff. de donat. inter virũ & vxo. Tertio modo legitur per. d. gl. mag. in fi. ff. §. & harum, q hic tex. procedat vbi stipulatori volenti, ibi, vbi inuito soluitur. Quam solu. reprobant Bar. & alij, qr nõ alr intelligitur ille tex. nisi vbi volenti pars soluitur, vt ibi v dimus glo. tñ in hoc. §. in omnibus sequẽtibus glo. magis procedit secũdum intellectum. Unde Pet. quem refert Bar. quarto modo intelligit, vt. ff. posui casum, & hunc quartum intellectum cõiter sequuntur Doc. vz q hic loquitur in oblone generis, in qua per sñiam absolutoriam vt ẽt per acceptilationẽ in parte cõtingit liberatio, licet per veram solonem partis nõ cõtingat vt. ff. §. prox. & ratio diuersitatis est, qr absurdũ quod ponitur in. d. §. pro parte, vz qr posset alius hrĩs soluere partẽ in alio homine, sicut debes corrigere lectura. Bar. non subest in sñia vel acceptilatione, qr vnã partẽ tãtummodo dz habere creditor. s. a coherede a quo nihil adhuc petijt presupponit Bar. in his verbis q duos tñ heredes habuerit, & aduerte, qr sm hunc intellec. quem tenent cõiter Docto. opus est presuppõere q iniuste fuerit absolutus creditor a parte quam prio petijt vnus ex hrĩdibus, qr si iuste sicut a primo sic a secũdo fuisset liberatus, sed quamuis iniuste fuerit talis absolutoria, attñ qr sñia que transiuit in rem iudicatã hz pro veritate seruanda est. l. ingenuum. ff. de sta. homi. ita. d. Unde. dicens pp hoc presuppositũ iniuste absolutionis videri dubium hunc cõem intellec. qr durum vr facere tale presuppositum quod si nõ faceremus cõis intellec. nõ procederet, qr si iniuste fuisset absolutus primus nõ dẽt verum q ceteri remanerẽt in reliquis partibus obligati, Tamen postea ipsemet defensiones tenet, vz q imo põt dẽ q iuste, vt qr primus qui egit fecerat pctũ de nõ petendo, tñ nõ satisfacit sibi, qr ibi in tex. de tali pacto non apparet. Ita dicas q posset dẽ ex alio, q iuste fuisset absolutus, et qr nihil in bonis habuerit, & bonis cesserit. Tene pdictum cõem intellectum, & vide Ias. qui defendit a quibusdã alijs obiectionibus. Secundum quẽ habet intellectus ad. l. qui hominẽ. ff. de accepi. Itẽ expone in tex. egero & succubuero, nõ & partẽ accepero vt. d. glo. Itẽ ex eo no. sm Bar. q semp qñ nõ deuenitur ad pdictum absurdum de quo in. d. §. pro parte per solutionẽ partis contingeret liberatio. ℄ Glo. ij. continuat hunc. §. ad pcedẽ. ℄ Glo. in vbo. exolui possint, in .ij. intellectu declarat tex. q dum dicit exolui possit intelligi dz ita q facto dicta ceterarum partium solutione ꝯtingit liberatio in. i. par. soluta, interim tamẽ aliquam sint est talis liberatio in pendẽti, que glo. nõ bñ loquitur secundum hunc intellec. qr est ꝯ hunc tex. vt. ff. in prima gl. dixi. ℄ Glo. acceptolatum hz. iij. par. in prima simul replicat circa hunc vbum. duos intellec. in prima glo. positos in scda opponit & triplicter soluit. In. iij. dicit tacite & rñdet, circa primaz dic q sicut in princi. isti intellec. reprobant, ita hic. Circa scdm opponit d. l. si ex pluribus g quam videbatur q nõ solã, ille qui soluit suam partẽ verum ẽt alij cohrĩdes dẽrent liberari, cuius ꝯtrarium hic dicitur, Soluit primo q ibi in rẽ hoc est respectu obligationis simplr fuit cõcepta stipulatio, hic aũt in plenum, hoc est q expresse actum fuit q acceptilatio liberaret illum, cui fiebat, & nõ alium, Scdo q ibi erãt duo rei hic nõ. Tertio q ibi sumus in indiuiduis hic non.

℄ Summarium. §. Cato.

1 Diuiduum & indiuiduum in quibus discrepant.
2 Stipulatio vt penalis dicatur an opus sit exprimere nomine pene.
3 Pena adiecta facto indiuiduo licet vno ex hrĩdibus promissoris cõtrafaciẽte committatur quo ad oẽs tñ nõ põt agi nisi pro portione hrĩditaria cõtra quẽlibet.
4 Pene in factis indiuiduis vno cõtrafaciẽte, quando cõtra omnes committatur.
5 Iter facere promittẽs an merum factum, an vero seruitutẽ dicatur promittere.
6 Non fieri continetur appõne facti sed improprie.
7 Factum ab vno hrĩdum, vr ab omnibus factum in factis indiuiduis, & de rationibus, nu. 9.
8 Quodãmodo dictio denotat fictionẽ.
9 Penam incurrit ex facto vnius quandoq3 quis non contrauemens.
10 Pena adiecta facto diuiduo vno hrĩdum contrafaciente solum contra illum admittitur pro portione hereditaria, numero. 14.

11 Stipulatio amplius non agi qn̄ dicatur diuidua.
12 Stipulatio non agere ad speciem, an contineat indiuiduum.
13 Pactum de non petendo dicit̄ datio.
14 Pena contra promissorem etiam in sola parte contrauenien te committitur insolidum, et quid iuris in eius heredibus qn̄ pena est adiecta facto diuiduo.
16 Principalis proprie fidei contrauenienti grauius reputatur quam heredibus promissori defuncti contrauenientibus.
17 Rati habiturum se promittens non videt ratificare, secus in promittentem se obligaturum.
18 Stipulatio rem tradi, an contineat factum indiuiduum solutione vel obligatione.
19 Factum rem restitui quando sit diuiduum obligatione.
20 Actio ad reficiendam qn̄ est bonefidei competit insolidū contra omnem heredem habentem facultatem insolidum rei restituende.
21 Actio stricti iuris ad restituendū concurrente rei vendicatione datur contra heredem possidentem insolidum.
22 Actio penalis quandoque non diuiditur pro portionibus hereditariis et competit ꝯ non obligatum.
23 Actiones descendentes ex delictis non dantur pro portionibus hereditariis, sed catenus quatenus prouenit.
24 Actio personalis non bonefidei aut stricti iuris non concurrente rei vendica. an insolidum competat contra vnum rem in solidum possidentem.
25 Spoliatus violenter re aliena, quā possidebat, an habeat rei vendica. contra possidentem.
26 Spoliator et eius heres non possunt referre questionem dominij contra spoliatum.
27 Officium iudicis cogentis edere an habeat naturam personalis vel realis actionis.
28 Heres solus contrauenions promissioni indiuidui obligatur insolidum quando ageretur ad penam actione bonefidei.
29 Differentia inter actiones bonefidei et stricti iuris, inter penam et penitere.
30 Emphyteosis recepta pro se et suis heredibus. an si omnes non soluerunt canonem pena priuationis fundi etiam contra soluentes committatur.
31 Diuiduorum et indiuiduorum subtilitas non attenditur de iure canonico.
32 Emphyteota vel vnus heredum ipsius alienās inconsulto dn̄o ad priuationē et non alienantes.
33 Plures cōmittentes dolum vel culpam in obligatione rem restitui an teneant̄ insolidum.
34 Plures in re indiuidua an sint vno rei si agatur insolidum.
35 Unus ex pluribus principaliter obligatis cōtrafaciens insolidū solus obligatur.
36 Plures contrauenientes omnes facto indiuiduo, an omnes insolidum teneantur.
37 Promittens alium ratum habiturum intelligitur se facturum ec.
38 Difficultas an excuset a pena in stipulatione de sistendo.
39 Promittens sistere et pro parte impeditus in nihilo implens, an in totum incidat in penam.
40 Preparatorij iudicij differunt ab extraiudici. in pene commissione.
41 Pena an cōmittatur de equitate canonica in totū per contrauentionem in parte.
42 Extensiuum ex maioritate rationis et in correctorijs et exorbitātibus fit in fauorem anime.
43 Pene conuentionales an iure canonico et foro conscientie possint vltra quam interest.
44 Ius canonicum non stat contra conscientiam.
45 Pena facti indiuidui adiecto facto indiuiduo vno contrafaciente quilibet tenetur insolidum.
46 Pena adiecta facto diuiduo solus contrafaciens, an teneatur.
47 Obligatio de defendendo an sit indiuidua quādo aliquid vna actione petitur.
48 Stipulatio quando est pretoria quelibet indistincte pena vel interesse, committitur tantum contra contrafacientem.
49 Stipulatio quando dicatur pretoria.
50 Promittens nō excipere, an dicatur promisisse factum diuidui vel indiuidui.
52 Appellatio magis de exceptione, quam de actione.
53 Agere est diuiduum, siue proprio siue alieno nomine ad agendum teneatur quis.
54 Heres vnus agens ad restituendam seruitutem insolidum an prestet estimationem pro parte coheredis.
55 Pena an cōmittat̄ qn̄ totus fundus, cui seruitus debet̄ deuenit in partem contrauenienti.
56 Usus fructus et vsus differunt vnum enim diuiduum, aliud indiuiduum.
57 Seruitutibus realibus ex multiplicatione personarum quibus debentur an in plus grauetur prediorum seruitus.
58 Pace facta cum vno an sui natura sit transitoria ad heredes eius, ita quod vno contrafaciente pena cōmittat̄ insolidū, et pro portione hereditaria et nume. 66.
59 Mortuus an dicatur offendi et numero. 63.
60 Banitus qui ex forma statuti potest impune offendi an possit mortuus spoliari.
61 Offensio facta vxori licet dicatur facta viro, tamen pena non committitur a promittente non offendere eum eius vxorem offendat.
62 Clericus sine animo interficiendi aliquem, et inueniens eum interfectum, si caput amputauerit an efficiatur irregularis.
64 Defunctus dicitur offendi o committitur stuprum, cum eius relicta.
65 Cadauer damnati ad furcas an possit suspendi.
67 Appellari quando possit a sententia arbitri statuto cogente partes ad compromissum.
68 Heres qui offendit, ignorans promissionem penalem a defuncto factam no incidit in penam.
69 Offendens sociatem eum quem promisit non offendere, pacem rumpit, secus si offenderet eius fratrem.
70 Statuto disponente quod occidens occidatur, nisi ab herede occisi habuerit pacem, an sufficiat ab vno ex heredibus pacem habere.
71 Statuto loquente de pace habenda ab heredibus occisi intelligitur de herede sanguinis.
72 Statutum requirens pacem ab herede offensi, an locum habeat si quis habuerit pacem ab offenso.

Cato. Hunc §. in tex. et materia valde difficilem doc. fere omnes in primo interpretationis ingressu attestantur, adeo vt C y. in auctenti. hoc ita. C. de duob. reis se materiam eius aggredi non fuisse ausum ingenue fateatur, vt refert Bartol. in secunda opinio. et post Petr. de bellap. ait Iaso. in hoc §. propter tex. et materie difficultatem Doctor. (vt Hercules in Lerneo conflictu) palluere. Difficultas autem potissimum consistit, in. iij. Circa dictum Catonis. In verbis illis, ociosi licet fieri, vel non fieri, Circa versicul. Sed videamus, qui secundum glo. et Docto. est scrupulosus. Quarto et vltimo circa rationem differentie quare stipulationes tue solidi amplius non agi, et rem ratam habere dicantur diuidue cum factum contineant. Quem §. Bartolus, post Petrum ad faciliorem intelligentiam ad precedentia hoc modo continuat dictum fuit supra, in. l. secunda in principio quod stipulationum quedam in dando, quedam in faciendo consistunt de his que in dando actum fuit vsque ad §. item si in facto, licet etiam interuenit de seruitutibus, que aliud facti in se habent, et late visum fuit in §. primo dicta. l. in glo. in versiculo etiam. in. d. auctem. §. item si in facto incepit agere de his que in faciendo consistunt, et eatam materiam prosequutus fuit vsque huc. Uerum quia Cato circa hanc materiam posuit quoddam suum dictum obscurum, Ideo et illud bene declarat ponit hic Iurisconsul. ¶ Diuiditur in. iij. secundum Dyn. Petr. et Iaco. de are. quos sequitur Barto. et magis communiter alij. In prima ponitur obscurum dictum Catonis huiusmodi distinctionem obscure continens, In secunda que incipit ibi ab omnibus ec. premissa distinctio Catonis declarat. In tertia que est ibi, differentie hic esse rōnes ponitur eiusdē distinctionis rō, quare sit quod in stipulationibus factorum indiuiduorum vno licet. contrafaciente pena committitur cōtra omnes pro portione tamen hereditaria. In stipulationibus autem factorum indiuiduorum pena

rius pena adiecta cōmittitur pro portione contrauenientis tm̄. In quarta ibi, sed videamus, reuocat in dubium id qd̄.ff. pro constanti posuerat, in .iij. par. dū3 illas duas stipulationes, iter fieri, & per te non fieri quominus &c. comparauerit, quasi male videatur comparatio, & decidit sine soluit, vsq3 ad finem. Subiungens in fi. huius quarte partis qualiter ad penam teneatur ipse principalis promissor si contrauenit solum in parte stipulationi facti etiam diuidui. De quo facit quintam principalem partem, nec male, hic Pau. de cast. Aduerte tñ q3 lz premissa diuisio, & intelligentia sit cōmunis, attamen Raph. cum. Pe. de bella. Soci. & Ias. alio modo intelligunt & melius, lz Soci. et nomen dum afferat sibi ascribens, sm quos diuidi debet in duas principales par. Et in prima ponit dictum Catonis bimembrem distinctionem continens, & declarationem dicte distin. per exempla & assignationem rationis eiusdem distinctionis. In secunda que incipit ibi, Sed videamus, ad remouendas dubitationem, reuocat in dubium id quod dixit Cato, & remouens dubitationes annectis, quid iuris in principali promissore, & sic, quamuis fuisse est in hoc inter antiquos cōmuniter et istos, q2 doc. communiter intelligunt dictum Catonis solum durare vsq3 ad versicu. ab omnibus, & q ibi incipiat declaratio Pauli mediantis per exempla & rationem dictum obscurum Catonis. Isti vero doc. volunt q talis declaratio per exempla & assignationem rationis, fuerit ipsissima Catonis, et sic ex primis tribus partibus sm diuisionem cōmunem ipsi faciunt vnā principalem, subdiuidentes ipsam in tres, quas tñ declara, vt facit Areti. (licet cōmunem teneus) v3 q in secunda ponitur declaratio dicte bimembris distin. cum exemplis ac etiam cum assignatione rationis. In tertia ponitur declaratio premisse rationis latioribus verbis. Et hec est verissima diuisio & intelligētia. Nam cōmunis ex duobus (vt etiam ipsi dicunt) non est tenenda. Primum q2 non est verisimile Catonem posuisse dictum ita obscurum, mutilum & truncatum. Deinde non est verisimile q Pau. iur. con. posuerit etiam pro constanti, deinde illud ipsemet in versi. Sed videamus in dubium reuocauerit cōtra. l. nam ad ea. ff. de condi. & demon. Tu fortius pondera tex. expressum ibi penam committere & ibi differentie hanc esse rationem, que verba carerent verbo principali nisi referantur continuatiue ad verbum scribit Cato in prin. positum. Vel diuide clarius non recedendo a cōmuni intelle. & littera. in. ij. par. sm Ludoui. Bologni. et per ipsum habes & Vincen. referentem. ¶ †Summa et per Bart. quod l. pone et per Moder. declarare addēdo vltimis verbis etiam q facto diuiduo adiecta fuerit, & pro parte tantum cōtrauenerit. ¶ Ante casus positionē, premitte cum Bar. ad intelligentiam q hic .§. sm cōmunē intellectum, loquitur de quatuor stipulationibus de duabus continentibus indiuiduum, vt iter fieri, vel nō fieri quo minus mihi ire, agere liceat, quarum prima cōtinet promissionem seruitutis, vt. l. si via. ff. de ser. rusti. predio. in quo vide Ias. cōtra tenētem. j. col. q in vtroq3 exemplo loquatur de stipulatione mere facti, nō seruitutis. De ēt facit, vt fiat siue aptetur locus itineris et videbimus in glo. in ver. nō fieri in fi. Scd̄a vero mērum factū cōtinet, vt per Pau. Alex. & Mod. hic post Bar. in. l. stipulatio ista. §. si quis ita. ff. eo. De duabus alijs etiam continentibus factum diuiduum, vt amplius nō agi, & eam ratam haberi, ita. d. Bar. Sed Are. quem sequuntur Moder. intelligit hunc .§. loqui de quinq3 stipulationibus de tribus indiuiduis, & duabus diuiduis, volēs duas diuiduas esse illas de quibus etiam per Bar. Indiuiduas intelligit esse primas, iter fieri, vt ēt Bar. & eam nō fieri in versi. ab oibus que cōtinet promissionem de nō serēdo seruitute, puta si habebas seruitutē itineris & promisisti nō facere iter. i. nō ire per fundū meū ad fundum tuū. & tertiā illam p te nō fieri, quo minus mihi ire agere liceat de qua in ver. dixi hanc esse rōnem &c. Et aduerte q2 doc. tenētes cū Bar. q loquatur de duabus indiuiduis intelligūt hūc tex. in ver. ab oibus ibi vel nō fieri, sicut exponit glo. hoc est q promittat nō fieri quo minus mihi ire agere liceat, qđ intelligi. patitur maximā difficultatē, q2 iur. cō. idem repeteret in ver. dixi ibi vt in illa stipu. &c. vbi ēt loquitur similitudinarie, qđ similitudo nō caderet si eādem stipulationem prius posuisset. Cū3 similitudo semp inter diuersa cadat. l. qđ nerua. ff. depo. Itē superflua esset pdicta similitudo cū iam similitudo facta fuerat inter illas duas primas. Itaq3 non esset opus iterum dicere q sint similes, & sic intelligitur nō fieri iter. i. nō ire, siue non vti seruitute, vel non fieri iter. i. non facere iter in fundo tuo, per qđ posset facile ad fundum meum iri, quā3 Areti. intelligen. sibi ascribere vr̄ Ias. Que opi. q hic de tribus stipulationibus indiui. agatur est vera, q2 negari nō pōt quin verba illa vel nō fieri sint apta ad denotandam diuersam stipu. ab illa per te nō fieri &c. Et sic cū3 verba apta sint ad cōprehendēdū3 tres irrationabile esset velle restringere vt cōprehenderent solū duas, & hec rō quam Mod. non ponunt, me magis mouet ad tenēdū3 cū Areti. q̄ sine pre. allegate, qm̄ pōt rñderi vt per Lud. Bolog. hic in repe. Item premitte sm Pau. & Alex. q iste .§. fraternizat cū .§. item si in facto & ille est de medulla istius, qm̄ in vtroq3 tractatur qualiter cōmittatur stipulatio secundaria nō principalis, in .§. item si in facto, ad penā & interesse, in hoc ad penam, nō aūt tractatur in hoc .§. qualiter cōmittatur stipulatio ad ipsum factum, & qualiter heredes teneantur, vel agere possint, sed de hoc visum fuit. ff. in .§. et his, q̄uis Bar. ēt hic in tribus primis oppo. tractet. Qui .§. noster est generalior .§. item si in facto, in tribus, lz. d. §. sit generalior isto in vno, vt. d. ipse Pau. quez vide. Item premitte q diuiduum dr̄ dupliciter, natura, & iuris ordinatione. Nam vnaquaq3 res corporea, vt fundus, vestis, homo, equus, que cū diuisio varijs modis fit, vt per Bar. in. l. stipulationes nō diui. j. q. ff. eo. vbi de homine improprie loquitur q2 res animata est indiuidua. vt in. ij. op. d. l. fallit in re ita modica, vt in partes diuidi nullo modo possit, vt est punctus. Iuris aūt ordinatione diuiduum dr̄ tripliciter, primo qđ recipit partes quotitatiuas, siue multiplicatiuas, vt dimidium, tertiam, quartam, & similia. Vt est hereditas, que recipit partes pro indiuiso. l. seruus cōis. ff. de stipu. ser. l. locus. ij. respon. ff. de acquir. pos. Scd̄o dr̄ diuiduum in partes iuridicas, s. proprietatem & vsumfruc. l. qui vsumfructum. ff. e. nisi res sit que vsu consumitur. l. ij. ff. de vsufru. ea. re. que vsu. consu. Tertio modo dr̄ diuiduum in partes discretas & separabiles, & eo mō quelibet res corporalis ē diuidua toto ti. ff. & C. cōi diui. Fallit tñ in pluribus casibus, vt p Bar. ibi. Indiuiduum aūt tribus modis dr̄ sctm, siue stipulatione obligatione, & solutione, vt per Bar. in. ij. opp. qui pōt distingui in plures, par. ff. diui. in. l. ij. §. j. Item ad intelligen. versi. Pau. respon. &c. qui in antiquis habetur q nō incōueniat Pau. hunc, s. auctorem loqui de seipso in tertia persona, sicut alios facere cōsueuit ipsemet, vt. l. liber homo. §. j. ff. de stipu. ser. & in. l. quero. in princi. & in .§. penul. & in fin. ff. loca. & l. pau. l. & .ij. ff. de solu. ¶ Pone casum vt per Barto. vsq3 ad versic. sed videamus. Vel tenendo cum Rapha. & Moder. q vsq3 ad dictum versi. sint verba Catonis, varia casum per te ipsum. In dicto autem versi. reuocatur in dubium per Pau. iur. con. id quod pro constanti dictum fuit. ff. siue per ipsummet siue per Catonem sm varias opi. vt. ff. Et pone sic casum, est dubitandum an equiparatio que fuit facta. ff. in tertia par. de stipulatione iter fieri, ad hanc per te nō fieri quo minus &c. sit bona, vel potius dicta stipulatio iter fieri debeat equiparari huic tuum3 heredem q3 eius ratum habiturum, hoc est an sit potius diuidua q̄ indiuidua, referēdo hic. i. in hac stipulatione iter fieri. Vel econtra dubitandum est an comparatio, que pari modo potest intelligi facta econtra de stipulatione per te nō fieri, quo minus &c. ad illam iter fieri, sit bona vel potius debeat dicta stipulatio comparari huic tuum heredem q3 eius ratum habiturum, & sic an sit diuidua, non autem indiuidua, prout vtroq3 modo ponit casum glo. & secundum q communiter in tex. est dictio & oratio negatiua respondet Pau. iur. consul. non idem esse in predictis stipulationibus q in illa de rato, & sic q equiparatio supra facta firma et bona remanet. Et his duobus modis sm glo. Barto. & docto. Sed tertio modo sm Aret. presupposita etiam vt supra negatiua loquutione, dubitatur an hic, idest in ista stipulatione per te non fieri quominus &c. idem sit q in illis stipulationibus diuersis, hoc est iter fieri, vel non fieri quibus fuit comparata an magis, idest potius sit idem q in illa de rato, & respondet Pau. non esse idem. Si vero habeamus affirmatiuam orationem Pau. respondet idem esse. Pone q dubitetur an reuocetur in dubium an idem sit in illa stipulatione amplius non agi, quod in stipulatione, per te non fieri quominus &c. Vel magis ide3 q in illa de rato, & sic an illa amplius non agi sit indiuidua, sicut illa per te non fieri, vel diuidua sicut hec rem ratam haberi, & Pau. respondet idem esse, scilicet q in hac rem ratam haberi. Ita presupposita oratione affirmatiua declarat glo. in ver. sed videamus, ad quā se refert

Bar. in positionem casus, quis dicit q coiter habetur negati-
ua, t ipsaz pleqm. ¶ Predicta tn casus positio t ois de qui
bus. ff. pcedut presupposito tex. put coiter antiquitus a glosa
Bar. t doc. habitus fuit. Sed modernis tpibus cura Lud. bo-
logniui coptu est tex. huius. §. in pluribus esse corruptu t ab
originali t archetipo pandectaz discrepare, put et vltra pfatu
Doc. qui attestat sibi correctum t vez tex. ex pandectaz libris
sumptum trasmissum ab Angelo politiano, fatent alij Mod.
t ipsemet Ang. poli. in suis epistolis lib. xi. Epistola vltra hac
tex. ad vbum trascriptu refert. Que tex. qualiter habet in pan-
dectis refert hic prefatus dns Lud. t Mod. asserentes illi esse
standu, iuxta no. in. l. sempronius, prculo. ff. de leg. ij. Annotan
tes plures diuersitates inter illu tex. sumptu ex dco Archetipo
t hunc que coiter Doc. habuerut, circa quas maiori ex pte non
est opus instare, qm moderne Lugdunensis impressionis libri
hnt vt in pandectis esse pdicti referut. Ea tn diuersitas non est
pretermittenda quatenus in versi. dixit hanc esse ronem antiq ha
bebant vt in illa stipulatione tc. In pandectis aut est illaz stipulone
per te no fieri tc. per que vba cato. siue Pau. (qd magis plz,
facit ppositione dubitationis cu interrogatione iunctis illis ver-
bis sequetibus ibi, sed videamus. Et sic fm hac tex. hoc mo du
bium no reuocat in dubium aliqd, nec fit relatio siue ptinua-
tio. Sed ponit noua q. o pdictis diuersa, precedente positione t
sequete interrogatione. Alia et in eisde verbis est diuersitas, na
coiter habemus, neqz per hrdez tua que vba in pandectis de-
sunt. Item est alia in vlti. par. qz in pandectis desunt illa verba
Pau. ra. tc. Sed ptinuant post illa titium hrdemqz eius ratu
habituz na hac stipulone, t solus tc. Que vba si no habeamus
cessat pdicta disceptatio an sit negatiue vel affirmatiue loquu-
tio de qua in glo. Et adde q habedo dicto mo vt in pandectis
sensus ab illo ver. illa stipulonem tc. vsqz ad fi. est clarus, qz pri-
mo nouum casum videdu, vsqz ibi, ne no idem hic sit, pponit.
Illis aut verbis declarat in quo in eo dubitet, t ro dubi. potuit
esse, qz inter illa amplius no agi, t ea per te no fieri est cofformi-
tas eo respectu qz est vtraqz formata negatiuis verbis. Deinde
in sequetibus verbis rndet ibi, sed magis idem tc. t subnectit
ro ibi, na hac tc. Et hoc mo intelligedo expone ibi, ne no idez
sit hic. i. in hac stipulone amplius no agi, quã pro exeplo secudi
mebri distin. vltimo loco posuerat, qd est in stipulone illa parte
no fieri, qua psiderandam t videdam dicimus, stante q et huic
amplius no agi similis, cu vtraqz negatiuis vbis pcepta sit, qua
rone similitudinis, siue alia no obstate ra. ibi, sed magis idem
qd est in alia, vz illa tituu hrdemqz eius ratuz habituz, t subij-
cit ite. co. ronem quare magis idez. s. qz hac stipulone victima de
rato solus tc. Et hic modus intelligedi, put clarior est ita t me
lior eo quem tradit Soci. dicens illa vba, q nisi insolidu pecca
ri no pot, esse interposita, put impressores et nuper signarunt
lineis circuflexis, t sic vult q cotinuent illa verba illam stiplo
nem tc. illis comisisse vfir illa stipu. tc. Cui declarationi no co-
ueniunt alia sequentia in ver. Sed videamus tc. Sequit et fm
pfatum Lod. bolo. ex dicta emedatione maximus iste effectus,
qz habemus tex. expsse pbantem q stiplo per te no fieri tc. est
diuidua p ois doc. Et tenendo hoc, put tz in hoc. §. tractat de
quatuor stiplonibus de vna. i. illo iter fieri, facti indiuidui, de
tribus facti diuidui, vz amplius no agi, per te non fieri quo mi-
nus tc. Et rem ra. ha. Et dz sic summari. Pena adiecta stipu-
lationi continenti fcm indiuiduu, vt in exemplo iter fieri, vno ex
hrdibus promissoris pfaciente, pena comittit insolidum p ots
pro portione hrditaria. Sed si est adiecta fcto diuiduo vt in tri-
bus exemplis. i. amplius no agi, p te no fieri, t rem ratã ha. co-
mittit solu p hrdem pfacientem, pro portione sua. Sed p ipsuz
pncipalem et pro parte pcnientem insolidu. Sed Soci. quem
alij modernissimi sequunt, improbat hac intelligentiam Bolo
gnini, dum vult q stiplo p te no fieri. t stiplo de rato sint simi-
les, qd vr pbare tex. ibi, sed magis idem qd in illa tc. referedo
hic. i. in hac par. no fieri tc. no ante ve nos. ff. Et q in vtraqz so
lus pueniens insolidu teneat, nec teneant alij cohrdes vno pfa-
ciete. t sic q insolidum teneat qui no habuit ratu, vel qui impe
diuit quo minus stipulatori, ire agere liceret, t sic q differat b
due a tertio facti diuidui amplius non agi, nam illa copetit so-
luz pro portione hrditaria pueniétis, vt in hoc tex. hec vero in-
solidum. Cum ex pluribus pdicta Bolognini intelligeri stare
no possit, vt p ipsum Soci. latius pferriz p tex. in. l. in executoe.
§. q si stipulatus. ff. e. t p tex. in. §. item si in fcõ. ff. l. ij. t hunc in

si Vnde reiecto tali intelligeri. verus intellectus t vera declara
tio pdicti tex. fm q in pandectis habet, est ea de qua. ff. que in
effectu no differt a coi quis aliter declaret Soc. Hec ergo intel
ligetia est tenenda t presertim qz concordat intelligetie tex. qui
coiter habet ac et alie. ll. ex eo qz cum vera sit facile cum ea con
cordant leges t prophete. Quoniam vero ois consonant, falso
aut cito dissonant, vt ait Aristo. Primo ethi. t Bal. in suo per
claro consi. scilmatis in. pj. col. t consideraris q fm tex. pande-
ctaruz melius vba sunt conexa, t facilior est huius totius. §. in-
telligentia ex antiqua depravatioe fuit obscuritas t difficultas
tex. causata, consideratio et, quis Moder. non tangant q pot
intelligi q ois sint dca catonis, vel ibi incipiant dca Pau. il-
lam tc. t hoc magis plz, vel q incipiunt ibi dum rndetur, sed
magis idem, qd tn pz parum plz Bologni. t Vin. tenet q om

2 nia sint Cato. lz non explicet. ¶ † No. j. ibi pena certe pecu-
nie promissa tc. q ad hoc vt stipulatio dicat penalis dz stipula
tor exprimere q stipulatur nomine pene, ita no. hic Areti. sub-
dés q alias si non exprimat q nomine pene stipulet, intelligit
certam qntitatem stipulari ad taxandũ interesse, t ita intelligit
tex. in. l. si. ff. de pacto. stipu. t expressius q hic probat tex. tradés
formam stipulationis penalis in. §. non solum. insti. eod. Co
trarium tn sniam. d. Areti. fuisse ex intetione Bar. ff. in. §. item
si in facto. t. l. si. ff. de eo p quem fac. er. post glo. t facit optime
tex. in. l. in executione. §. q si stipulatus cum glo. Pau. que alle-
gauit hic primo Ludo. Bolo. t sobinde alij Mod. sed melius
ceteris probat tex. in. §. pe. eo. l. t in. l. sancimus C. de fideiuf. t
ita concludit Areti. lz huic tex. non rndeat, sed vt et dicit Soc.
facilis est rnsio, qz b no sunt vba pbentium, sed ite. co. Sed ad.
d. §. no solu, difficilior est rnsio nec qcqz dz rn. Bolo. q ibi re
sert ptinu. facti. Ideo dic put p Soci. subtilr loquentem t distin
guentem hec qui loge pfectius q Jas. Et ali eos Andr. Barb. ff
in addictionibus, t Lud. Bolo. qui. d. mirari q Are. allegauit
vt sola auctoritate gl. t Bar. cu sit tex. in termi. in. d. §. q si sti-
pulatus iuncta tn glo. Sed tu dic q nimio studio pseqnde lau
dis in hac sua repe. b dixit, na nihil plus pbat tex. in. d. §. q in
d. l. si. vbi qnquaginta pmisso fuerut si reus in iudiciu no vene
rit, t gl. supplet noie pene, sicut in. d. §. Et ide qd tz hic Are. lz
et Alex. i. l. ita stipulatus. vlti. col. ff. e. vz q in dubio et q no di-
cat noie pene qntitas pmissa sub pdone, si pncipalis promissio
no obseruet, ctiet premissa noie pene, t en t qn pena et in foro
cosciétie peti posse vide hoc p Cto. g et p iug. tz p Arer. q non

3 ergent vt anotaui. ¶ † No. ij. ibi, pro portione hereditaria,
q vbi pena est adiecta facto indiuiduo, licet vno ex heredibus
promissoris cotrafaciente, pena insolidum comittatur, quo ad
omnes, vt hic, tn non potest agi nec comittitur nisi pro portio-
ne hereditaria cotra quemlibet, ex quo tex. sequitur declaratio.
l. heredes. §. in illa. ff. famil. herci. t. l. ij. §. item si in facto. ff. eo.
vt hic per Imo. Pau. Alex. t Moder. Et ratio est qz lz ipsuz
factum sit indiuiduum, tn quantitas est diuidua. Et ideo tex.
hic dixit pena certe pecunie, promisse, nec est intelligendus de
pecunia largissime vel large, vt. l. pecunie verbum. ff. de verbo.
signifi. sed stricte, iuxta declarationem Bar. l. talis scriptura. ff.
de lega. j. t. l. ij. in si. ff. si cer. pe. Inde inferunt Moder. secus
esse si in pena esset aliquid indiuiduum adiectoz, vt prestari ser
uitutem. Tunc enim ad id indiuiduum contra quemlibet agi
posset insolidum, vno contrafaciente, prout post Pe. d. Bar.
j. j. q. licet cogitandum relinquat fm Jas. sed equiuocat, qz hoc
clare determinat ar. §. ex his. ff. l. ij. Sed reliquit cogitanduz in
alio finali membro sue distin. de qua ibi, t firmat hic Pau. de
ca. Inferunt etiam q si certa species fuit comprehensa in pena
quilibet heredum insolidum tenebitur vno contrafaciente, q-
uis contrarium sentiat prima glo. exponens certe pecunie. i. cer
ta pena, de quo hic per Soci. in secundo not. Nos videbimus
particulariter legentes ipsam glo. vt facit Areti. Circa penul-
tam tn conclusionem sumptam ex hoc tex. dicit Alex. q immo
indistincte no est verum q in indiuiduis vno hrdum cotrafa-
ciente pena comittat p quelibet pro portione hrditaria, qz im-
mo insolidum p tex. l. d. §. in illa. reiectis declarationibus Aret.
t Soci. Item per tex. in. d. §. item si in facto, t alia vt p eum di-
stinguentem an in stiplone, sit facta mentio heredum vel non.
Sed tamen coem per tex. male inductum ab ipso in. d. §. item si
in facto vbi plures heredes soluerunt ppter pdictiones diuisas,
t ideo ab eo q pueniét repetut ad qd et tex. in. l. inter cohrdes.
§. quod ex facto. ff. fami. herc. Cum ergo plures soluerunt ergo
non solidum

non solidum quilibet. Alioquin si mille essent relicti heredes e quolibet integrã penam ɔsequeref stipulator e multiplicaretur suum emolumẽtũ absq3 facto suo.s.ex sola multiplicatione heredum pmissoris qḋ esset sine aliqua rõne, e ar.l.rescriptũ.§.j.ff.de pac.

4 † No.iij.ꝙ vno ɔfaciẽte ɔ oẽs pena cõmittif, vbi sumus in factis indiuiduis, nõ est in tex. Limita hunc tex.vt per Pau.e Moder. vt pcedat qñ ex ɔuentione vnius totũ cõmodum stipłonis auferf stipulatori, alias secus, puta si promissum esset domũ facere e si nõ fieret pena, nã si vnus solus faceret, lz alij nõ facerẽt pena nõ cõmittif, qz nullũ cõmodũ auferf stipulatori p hũc tex.e ɔtrio sen. ibi nisi insolidũ peccari nõ põt, e sic sequif cessatio rõnis.facit.§.item si in scõ, e q̇.d.Bar.J.in.viij.op. Et facere tex.in.l.si ita fuerit.ff.de manumis. testa.d.Soci. lz possit põderari in oppositũ vt aduertit Rui. ¶ No.iiij.ibi iter fieri, ꝙ hec est prima stiplõ de qua in hoc.§.q̇ ɔtinet pmissionẽ seruitutis sm Alex.post glo.e alios.p tex. in.l.si via.ff.de serui.rusti.pdio.e.l.si pupillus.§.q actũ.J.de noua. Licet scḋa vel nõ fieri nõ ɔtineat pmissionẽ seruitutis. Sed ꝙ ille cui erat ɔstituta nõ vtatur. Sed Jas.tz ꝙ imo ẽt pma sit stiplõ meri facti nõ aũt seruitutis, vt p ipm in.j.et.ij.col.monef, qz hic agif de stiplonibus meri facti put in ɔtinuatione Bar. e sonãt ꝟba tex.ibi si id fcm̃ ec. Item qz cũ non fieri ɔtineat verum fcm̃ sm oẽs, ista alternatiue, cuius nã est poni inter equalia vel parum distãtia.l.j.in fi.ff.de reb.dub.ostẽdit ẽt iter fieri denotare merum fcm̃, qz alias alternatiua esset inter seruitutẽ e fic ius, e iter nõ fieri, e fic fcm̃. Scḋo p tex.qui optime hunc in hoc declarat in.l.si iter.ff.de serui. Tertio ex doc. Bar.e sequac.i.l.pe.ff.de serui.rusti.pḋ.e.l.pe.ff.de ser.lega. Nec ob.l.si via.e.§.si actũ.cum si.qz loquunf vbi simplr iter vel actus pmittif, nõ vbi pmittif iter fieri vel actus fieri, que opi.vf bñ fundata.

5 † Tamen pro tuẽda cõi ɔsidera ꝙ aut pcessit obl̃o ad seruitutẽ itineris, e pmittẽs iter facere, pmittit merum fcm̃, hoc est locuz aptare, e ita loquif.l.si iter. Aut nõ pcessit obl̃o ad iter e loquunf doc.qz si nõ cõprehẽdereẽ ẽt pmissio seruitutis stiplõ esset inualida, qz nõ interesset stipulatoris, e fic nõ valeret.l.stiplõ ista.§.alteri.J.eo. Accedit ẽt ex intẽtione Doc.qz ver.iter, sonat in ius, vt.d.l.si via.e sic nõ ob.Doc. Bar.d.l.pe. put.d.hic Soci.iiij.no. e maxime ɔsiderato ꝙ id ꝟbum tanq̃ denotãs id qḋ est principalius pmissuz, est primo positũ in tex.cũ nõ fieri iter. Sed cõ iter fieri. Nec refert ꝙ in.d.l.si iter. eodẽ ordine sint.s.iter fe. qz ibi ex alio cõstat.ff.denotare serui.ad ɔti. Bar.rñ ꝙ satis est ẽt ɔtineri fcm̃.i.locũ aptari. Et ita ẽt rñdef ad hũc tex. Nec plz alia e diuersa opi. Alex. ꝙ hic intelligaf iter fieri nõ de seruitute cũ obl̃one facti ad locũ aptandum vt volunt doc. Nec de fcõ mero.s.aptãdi seu sternẽdi locum, vt vult Jas.Sed de simplici fcõ.s.iter fieri mihi ad aliquẽ locuz, vt si pmittit mihi iter fieri licere p areã tuã ad domum meã, vel p fundũ tuum, ad fundũ meum. Nam hec intelligẽtia nõ ɔuenit tex. qui indigeret mul-

6 ta suppletione. Item potius ɔtineret ius q̃ fcm̃. ¶ † Quinto no.ibi vel nõ fieri, ꝙ nõ facere ɔtinef applõne facti ad qḋ ẽt.l.iiij.ff.que in frau.cre.id tñ est improprie e large sm Are.l.impossibilis.J.e.p tex. ibi, qui tñ nõ pbat, sed bñ pbat.l.quotiẽs.

7 §.si.ff.de fui.vt aduertit Rui.in addi. ¶ † No.vi.ibi ab omnibus quodãmodo fcm̃ vf ꝙ in indiuiduis factis id qḋ fit ab vno ex hr̃dibus vf fcm̃ ab oibus pro portione hr̃ditaria, vt hic

8 e expssius in.in.par.ibi oẽs cõmisisse vñr. † e hunc tex.melioẽ de iure.d.Areti.ad pbandũ ꝙ dictio quodãmodo denotat fictionẽ e impropietatẽ. Unde nõ cõprehẽdereẽ cohẽs in stat. sm And. Bar. e Soci. e no.qz loquif in mã penali e odiosa, ꝙ

9 qui improprie e ficte vf ɔuenire, nõ vere, incidit in penã, † e sic vf hic tex.mirabilis ɔ oẽm eqtatem mũdi e q̃ plurima iura, dicentia fictionẽ nõ induci vnq̃ nisi subsistẽte equitate.l.deniq3 cũ seq.ff.ex qui.ca.ma.melius.l.postliminiũ.J.de capti.e ɔ reg. iur.dictãtes ꝙ odiosa mã dz restringi, e pene sunt interpretatiõe molliende.l.cũ qdam.ff.de lib.e postbu.e.c.odia.de reg.iur.in vj.l.interpretatione.J.de pen.ꝙ ɔ equitates pz qz pena suos dz tenere auctores.l.sancimus.C.de pen.c.q.in fi.de his que fi.a ma.par.cap. Et expresse pbat tex.in.l.ff.§.apud ferocem.ff.de aqua plu.ar.in indiuiduo dicẽs iniquum est cũ qui nõ fecit teneri. Solu.ꝙ decisio huius tex.est fundata in triplici necessitate, siue triplici rõne. Prima qz in factis indiuiduis nisi insolidum peccari nõ põt vt hic, e ponderãdum est verbum põt precedente negatiua, e sic denotat impossibilitatẽ, remouet.n.potentiam ab actu.glo.in.c.j.de reg.iur.in.vj.e.l.gallus in prin. vbi Bar.e scriben.ff.de lib.e postbu. Secunda qz tñ nocet in indiuiduis ɔuentio vnius hr̃dis ipsi stipulatori, q̃tum oium, vt.ff.l.ppi.in fi.e.l.in executiõe.§.ꝙ si stipulatus.J.eo. Et sic est in effectu dicere equum esse ꝙ cũ insolidum stipulatori inferf damnum insolidũ ẽt sibi resarciaf, qḋ aliter consequi nõ poteẽ nisi insolidũ oẽs heredes teneanf pro portione hr̃ditaria, e sic equa est ista decisio, vt illa maior equitas sustineaf, cũ illa ex forma ɔuentionis iuncta rei pmisse nã pueniat, ista vero equitas respicit cohere.inter se. Tertia qz premissa obl̃o hz originem a pmissione defuncti, e quilibet hr̃dũ pro sua hr̃ditaria portione eũ repsentat, vt est glo.l.ij.§.si.J.de pro.stipu. Bar.l.ij.§.item si in facto.ff.e. Unde his tribus rõnibus necesse fuit inducere ꝙ oẽs pro portionibus hr̃ditarijs teneanf. Uerum qz repugnat equitati ꝙ ex facto vnius alij nõ ɔuenientes teneanf, idõ ad hanc iniquitatem effectualiter vitandam statuit lex ꝙ nõ ɔfacientes a ɔfaciente iudicio famil.her. repetant vt.ff.l.ij.§.item si in scõ.e.l.hr̃des.§.in illa.ff.famil.herc.cum ɔcor.e sic quo ad effectum ɔuentio dãno solius ɔueniẽtis cedat. Ex qbus vz primo, e tertio pz nõ obstare tex.in.d.§.apud ferocem, qz ibi fcm̃ vnius nõ vf fcm̃ alterius, e qz obl̃o nõ descẽdit ex cã hr̃ditaria. Qui.§.apud ferocem plurimũ vrget ɔ rõnem.ff.assignatã.duz in fi.d.e est iniquum eũ qui nõ fecit teneri, qm̃.s.ex hoc qz, cõtra diuidum.agere põt, e sic nõ ɔseruaf equitas ex eo qz repeti põt, qm̃ vt subdit posset esse ꝙ socius qui fecit soluẽdo non esset, qḋ in dubio vt cautius agaf, psumif.l.si vero.§.qui pro rei qualitate.ff.qui satisda.cog. Et pondera hec verba.ver.qz probant ꝙ qñ quis pro fcõ alterius tenef ẽt si ille pro quo tenef nõ esset soluẽdo, e sic in termi.nostris nõ possent se tueri exceptione ꝙ cõtrauenientes non sit soluẽdo, hi qui nõ ɔuenerunt, e ad penã conueniunf, ad qḋ etiam hic tex.indistincte loquẽs cum concor. e ita firmant hic repetẽtes. Defende tñ predictam rõnem tuẽde equitatis, que ẽt per Moder.ponif.ff.in.§.item si in facto, ꝙ in termi.d.§.nõ concurrunt tria, de quibus.ff.put hic, non.n. primum nec tertium vt proxime dixi. Cogita qz omni ex parte contrarium non est sublatum, qm̃ illa ratio est generalis q̃uis dictum sit speciale ergo ec.vt.l.regu.ff.de iur.e fac.igno.nec in

10 specie doc.tangant. ¶ † No.vij.ibi, at si de eo.ꝙ vbi pena est adiecta fcõ diuiduo vno ex heredibus promissoris ɔfaciente pena cõmittif ɔ ipsum contrafacientem solum pro portione.s.hereditaria, quicquid aliter dicant nonnulli ex Moder.vt apud Soci.reprobãtez. Ad qḋ hunc tex.sin.exclamãt Raph. Alex. e Moder. Licet Lud.Bolog.dicat mirari ꝙ tanti patres errauerint in hoc caz ante oculos habeant aliam tex. hic in fi.ibi nã hac stiplõne, e solus tenebif qui non habuerit ratum e solus aget ec. Item e consimilez in.l.inter coheredes.§.si quis stipulatus.ff.famil.her.e illum etiam adducit Jas.negans hunc esse sin. Tu autem solus, nam singularitas est in hoc qz tradif regula generalis hic, in dictis aũt specialiter (non per modum regule) in illa de rato. Immo ibi non explicaf, an contrauenientes, in solidum vel pro portione hereditaria teneatur, hic ꝙ solus pro portione hereditaria vt aduertit Soci. Et no.sm Imo.ꝙ hec sole factorz, de quibus in tex.sunt diuidue, alie regulariter indiuidue.l.stipulationes.non diui.J.e. Rationez, quare hec due sunt diuidue ponit ipse, vz qz a principio pars in obligationez deduci põt. Item post deductionem adimpletio partis tantaz affert vtilitatem respectu partis, q̃tum totum respectu totius. Et ex natura obligationis non põt deueniri ad illud inconueniens de quo.§.pro parte, quod lz ipse non referat vult Bar.

11 in.l.stipulationes non diuiduntur.ij.q. ¶ † No.viij.ꝙ stipulatio amplius non agi, vf diuidua. Limitaf tñ singulariter sm Bar.vbi.J.vt procedat qñ promissi non agere ad pecuniaz, nã tunc si vnus ex heredibus promissoris agẽdo ɔueniat, alius nõ pro parte ɔuenientis agitur ad interesse quod p pecuniam extimaf, pro parte nõ cõtrauenientis hz creditor pecuniam, e sic ab vtroq3 consequif in effectu pecuniam, e per ɔñs cessat inconue-

12 niens.d.§.p parte. † Secus aũt si promisi non agere ad spẽm, puta, vas argenti, tunc.n.siue per me siue hr̃dem meuz ad partem agaf, e ad aliam partem nõ, tex.hic non procedit qñ pro parte, pro qua ageref si esset diuidua, fieret estimatio in interesse partis petite, e sic pecuniam consequeretur creditor, cũ interesse per pecuniam estimari deberet, cum oia p pecuniam prestentur e estimationem.l.si ita fideiussorẽ.J.de fideiul. pro parte autem pro qua non ageref haberet rem, e sic pro parte rem, e pro parte pecuniam, contra dicto.§.pro parte. Unde ne ad

hoc inconueniens deueniatur hec stipulatio amplius non agi ad spem est indiuidua, et sic limitatur Bar. tex. ita d. Bar. in. l. stipulationes, nō diuiduntur in. iij. q. limitādo hunc. §. expresse tamen in premissa stipulatione amplius nō agi ad spem, q̄ ēt in alia de qua hic, vt rem ra. ha. vt sit indiuidua circa spem. Quod ēt satis est de mēte Imo. assignātis. d. vlt. rōnem de qua. ff. pri. no. et bar. j. v. q. dicētis q̄ hec stipulationes diuiduntur dūr q̄n actiones quarum occasione interponuntur, ꝯtinent q̄titates, vel fcm̄ diuiduū. Secus si ad indiuiduū. Quod tū an et qualiter ꝓcedat ibi videbimus. Sed Imo. Raph. Pau. et Ro. in. d. l. stipulones. d. iij. q. quos hic sequitur Alex. tenēt ꝯ Bar. ibi hac rōne q: magna esset restrictio huius tex. gn̄aliter loquētis. Et ad incōueniēs fundatum in. d. §. pro pte rñdet ibi Raph. q̄ ideo hec stipulō amplius nō agi dr̄ diuidua, q: fcm̄ inuisibile ꝯtinet. Vt non agere, ideo pōt fieri ꝑ parte inuisibili. i. pro hr̄ditaria parte, pro indiuiso, quam ꝯstat esse inuisibilē. Secus aūt in facto visibili, exemplum in stipulone fundū tradi q̄ est indiuidua, vt. d. l. stipulones versi. fundū tradi, q: nō pōt fieri pro pte inuisibili. i. hr̄ditaria. q̄ opi. est quedā fantasia vt. d. hic Alexā nec ꝑ eam aliquo mō ꝯtrium soluitur. Item si vera esset sequeretur ꝓmissionē de defendēdo esse diuiduam, q: ꝯtinet fcm̄ inuisibile, lz. n. liti assistere producere ꝓbationes et simi. sint visibiles actus, tū defensio est q̄dam esse ctus inuisibilis. Cuius ꝯtrium ꝓbat tex. in. l. cū ex cā. j. e. Item et tertio q: solō partis pecunie est actus visibilis, et tū pōt fieri pro parte inuisibili. i. hr̄ditaria. l. in executione. §. prima spēs. j. e. et sic nō est bona rō q̄ ideo sit indiuidua rē tradi. Scđo mō et melius, fm̄ Alex. soluunt in. d. l. stipulones Imo. et Ro. Vt q̄ reg. d. §. pro pte hz locū solū in ꝓmissione rei vel facti affirmatiue facta, secus aūt in ꝓmissione facti negatiui. Nam in vtraq; stipulatione diuidua implemētū fit negatiue, in prima pz, in. ij. ēt, nā lz iuxta corticem verbor̄ stipulō tem rat. ha. ꝯtineat factum affirmatiuum tū virtualiter dr̄ ꝯtinere fcm̄ negatiuū, hoc est cōtrouersiā nō moueri, (vt dixit declarātes Moder.) Et ideo lz in facto negatiuo pro pte impleatur et ꝑ parte non et soluatur interesse vel pena, tū nō hz locum incōueniēs et reg. d. §. ꝑ parte. q̄n cū sit negatio et nō ens, nō cadit ꝓprie solō sine adimplemētum et ꝑ ꝯñs cessat rō, de qua ibi, et subdunt Imo. et Alex. q̄ in eiusmodi ꝓmissione negatiue ꝯcepta ex alio cognoscitur diuiduū ab indiuiduo hoc est ꝑ reg. huius tex. et eius doctrinā. Vt q̄ aut non pōt peccari pro pte quin sit peccatum insolidū et est indiuiduū. Aut secus et est diuiduū, vt hic. Et sic pz rn̄. ad. d. §. pro pte. q̄ cū in alijs termi. i. ꝓmissiōe affirmatiua ꝓcedat, nō facit quo minus tex. noster in hac stipulone amplius nō agi indistincte procedat. Et subdit hic Alex. posse dici hāc solu. Imo. et Ro. fuisse de mēte Bar. j. in. v. q. Dum. d. ꝯsiderādum an stipulō amplius nō agi ꝯtineat fcm̄ indiuiduum, vt nō agi ad seruitutē, et tunc sit indiuidua, allegās in ar. l. si ita fuerit. §. qđ hec. ff. de manu. test. Et hanc posse dici esse scđam limitationē, numerādo ꝓcedentē. s. q̄n est ꝓmissio affirmatiua ad hūc text. et no. ff. sumptū, q̄ stipulō amplius nō agi est diuidua. Vt vbi ꝯtinet nō agi ad fcm̄ diuiduum, secus si ad indiuiduū, prout colligit Alex. ita cōcludēs.

Cuius lectu. in aliquibus est mēdosa. † Contra quā opi. put aduertit Soci. facit in primis q: per tenētes ꝯ Bar. nō assignatur rō, quare magis reg. d. §. pro pte. in stipulonibus affirmatiuis q̄ in negatiuis locū habeat. Nam rō, de qua. ff. vt dixit Moder. Regiē. nō est sufficiēs, q̄n lz fcm̄ negatiuum adimpleatur ꝑ nō fcm̄, tū ille a quo nō petitur pro implemēto ꝓmissionis de nō petendo capere dr̄ et ꝯsequi rem quā qs ꝓmisit nō petere. l. si qs obsone. in prin. j. de reg. iu. cum glo. no. decidēte, q̄ ꝓmissio de nō petendo donationem rei in dcō pcō comprehensē ꝯtinet, ita q̄ excedēs summam quingētor̄ insinuatiōe indiget, qđ ēt. d. bar. et Imo. in. l. aquilius. ff. de dona. et ꝑ Alexā. in. l. creditori. C. de pac. Pactū. n. de nō petēdo, q̄uis negatiue cōcipiatur dr̄ in esse cū datio, vt. d. glo. in. l. fine apud acta. C. de trāsac. vt ex ea colligit Bald. in. l. j. C. de bo. mater. Accedit ēt q̄ remittere est in effectu dare. l. peculium. in prin. et ibi no. Bar. ff. de pecu. et. l. si mulier. vbi tex. no. et notāt oēs scribētes. ff. de ꝯdi. ob cau. Nec ob. q̄ liberatio dicatur ficta nō vera traditio. Et q̄ ita demū fm̄ quosdā si parata sit pecunia soloni, vt hic oñdunt prefati Moder. Preterea q̄ nō sit bona ꝯsideratio Doc. oñditur, q: ꝓmissio de rato nō tm̄ impletur negatiue ꝑ nō fcm̄, hoc est nō ꝯueniē do, verū ēt ꝑ fcm̄ affirmatiuū, hoc est expsse ratū hñdo et cōprobādo. l. quia. n. in pn. j. rem ra. ha. et plerūq; nō sufficit nō improbare, (put. d. ibi glo.) verū expressa est necessaria cōprobatio, vt ibi per Bar. Et sic etiam in hac diuidua de rato, implementum et solutio fit fcō affirmatiuo. Et ideo nō bona premissa doctri. Unde relata tertia opi. Pau. et quarta Alex. s. d. l. stipulones, et ipsis improbatis, et improbatis dictis Aret. a mēte iuris (vt dicunt) satis alienis, et Soci. qui fm̄ eos in. ij. no. tz limitatio Bar. tradita in. d. iij. q. vt. ff. cōiter improbatā. Sed nō interest ita reprehēdi, q: nō tz cum Bar. sed se refert ad dicēda in. vij. no. ꝯ difficile ꝯtriū dupliciter soluunt. Primo q̄ in termi. nostris solō in diuersis fit fcō ipsius stipulatoris oñditur q: q̄n ab ipso petebatur, poterat excep. causata ex stipulone amplius non agi, vel de rato, agentē repellere, et sic totam spem retinere. Cum ergo omiserit opponere dictā excep. voluntarie, penā a petēte partes ꝯsequitur et ꝑ eadem pte rem petitā restituit, cum nō possit vtrūq; hre. l. rescriptū. §. si pcō. ff. de pac. Ab alio vero hr̄de nō ꝯueniente, rē pro hr̄ditaria eius pte hz. Et ꝯñr dr̄ consensisse q̄ in diuersis rebus sibi satisfiat, quo casu nō ꝓcedit reg. d. §. pro pte sed creditore inuito, nā volenti aliud ꝑ alio solui pōt, vt ēt in hac mā. d. Bar. in. d. l. stipulones. in. ix. opp. q̄ prima solu. solū cōcludit respectu stipulonis amplius nō agi, nō respectu stipulonis de rato, ideo cum nō sit gn̄alis, nō bona. Nisi defendas declarādo vt. ff. q̄ ꝯtinet virtualiter ꝓmissionem de nō mouēdo cōtrouersiam siue de nō veniēdo ꝯ gesta. l. stipulō ista. §. q̄situm. j. eo. Scđo q̄ reg. d. §. ꝑ parte solū ꝓcedit q̄n in oblone est datio, secus q̄n in oblone, est fcm̄ ēt affirmatiuum, q: tūc pro pte p̄stari pōt fcm̄, et pro pte interesse, et rō dr̄ sit q: ipsum interesse iuris interpretatiōe nō differt a fcō. Unde fideiussor qui nō pōt ad aliud q̄ principalis teneatur, obligari. l. grece. §. si qs stichum. j. de fideiu. Attamen pōt obligari ad interesse pro obligato ad fcm̄. l. stipulatus es opus. eo. ti. et declarat Bart. in. d. l. stipulones. ix. q. et in. l. j. ff. de ac. emp. facit optime tex. in. l. si ꝓcurator in pn. j. rem ra. ha. vbi ꝓmittēs aliquem ratum habiturū, qua casu dr̄ ꝓmisisse fcm̄ et curatur. l. quoties qs. j. e. ti. et in. d. l. terminis declarat Bart. j. eo. in. ix. opp. Et tū si ꝑ parte tm̄ impleat, ꝑ pte non ꝑ ea p̄stat interesse. Et sic ꝑ parte fcm̄ affirmatiuum et ꝑ parte pecuniam, facit tertio. d. §. ꝑ parte. in rōne ibi, q: nō potuit defunctus facere ne qđ stipulatus sum nō ꝯsequar, que rō solum viget q̄n in oblone, est datio, ad quā pōt quis p̄cise compelli. l. vbi aūt. §. si. j. e. nō aūt ad fcm̄ in cuius oblone pōt debitor facere q̄ stipulator nō ꝯsequatur qđ est stipulatus. l. si qs ab alio. ff. de re iud. in fi. et. d. l. stipulones. ver. celsus. Hac tū aduerte an obstet qđ. ff. dcm̄ fuit, q̄ fcm̄ et interesse iuris interp̄tatione nō differūt, nam hic supponitur q̄ nō sint idem et in hoc nō facile isti moderni, quo minus sibi ꝯtrij sint excusantur. Et ideo tutior vr̄ ꝓcedens solu. q̄ aliud ꝑ alio &c. Nam ꝑ interesse iuris interp̄tatione nō differre a fcō pōt dici nō ꝓbari in. d. l. stipulatus es, q: fideiussor ꝓmisit sub conditione si opus effectum nō esset, et in euētum q̄ principalis obligatus ad interesse q: in mora fuerit non est enim dubium q̄ fideiussor potest precedere obligationem principalis, vt in. §. fideiussor. insti. de fideiu. Que dcā magna ex pte ēt fuerunt Lud. bolog. que opi. satis sustētabilis est et nō aliud sensit Cuma. nisi q̄. d. §. ꝑ parte non habeat locum in oblonibus faciendi sed solū dandi, vt declarat Soci. vij. no. Et lz hic nihil dicat prec. me. attamē in voce ab ipso audiui ita teneri, put annotaueram, et ad ꝯfirmationem vltra illam primā rāsionem q̄ sibi dz impetrare ꝑ valēs oppōere excep. ex stipulone amplius nō agi, et sic spōte dr̄ aliud ꝑ alio accipere, quo casu nō ꝓcedit dcā regu. §. ꝑ pte. Addebat q̄ §. ꝑ parte nullo modo facit ꝑ opi. et limita. Bar. in. d. iij. q. q̄n si bene ꝯsideretur stipulō amplius non agi nullo modo potest considerari indiuidua, etiam ad species cum si heres vnus illius qui ꝓmisit non agere, agat. Attamen nihil ad ꝓpositum, q: ꝯstat eum nō agere vigore huius stipulonis amplius nō agi, q̄ est ꝯtria, sed vigore p̄me oblonis q̄ testator demum sibi ꝑ hr̄ditaria portione spēs debebatur. Et sic posito mulier q̄ ꝯtingeret solonē fieri in diuersis illud non esset ex ista stipulone, sed ex p̄ma, cum ista sit non solum diuersa verum et ꝯtraria illi, et sic quicquid sit ex illa non infertur ad istam. l. si. ff. de calum. l. naturaliter. §. nihil cōmune. ff. de acquir. pos. Et subdebat satis mirandum q̄ Doctores ita insudauerint ꝑ soluendo hoc ꝯtrio. d. §. pro parte. ¶ Tu considera pro saluatione doc. plurimi faciendum id contrarium, q: rō. d. §. est generalis, sed Prece. meo facit q: non loquitur nisi ex eadem obligatione, nā ex diuersis est clarum q̄ pōt solutio fieri in diuersis, vt si ex vno contractu tibi debeam medium partem hominis, ex alio aliam nā nō est ꝓhibitū illo tex. nō posse fieri solonē in diuersis. Ad resolutionem,

resolutionem, ex premissis collige primam conclusionem clarã q stipulatio amplius nõ agi ad pecuniã numeratã est diuidua ẽt quo ad pene cõmissionẽ, vt est hic tex. ⁊ nemo ambigit. Secũdã q idem est ad spẽm quicqd dicat Bar. in. d. iij. q. ⁊ sentiat hic Jmo. in assignatione rõnis. Nã 9riũ tenẽt hic Rap. Alex. And. barba. ⁊ cõiter Moder. post Jmo. Pau. Repb. Ro. ⁊ Alex. in. d. iij. q. cui nõ ob. d. §. pro pte. vt. ff. latius, qcqd aliter sentire, ⁊ cũ Bar. videat hic Soci. in. ij. no. ⁊ Jas. in. v. Sicco tñ pede ⁊ dubie trãsiẽs. Tertiã 9clusionẽ q stipso amplius nõ agi ad seruitutẽ, est idiuidua, vt sentit Bar. J. e. in. v. q. ⁊ firmat Alex. in fi. huius no. ac ẽt And. barba. Ludo. tñ Bolog. tz 9 ⁊ sic q tex. iste indistincte pcedat, de quo videbimus latius in. d. v. q. ¶ Pro nũc 9sidera q pro Bar. Alex. ⁊ And. facit h tex. in rõne ibi qõ nisi insolidũ peccari non põt. Nam si qs pmisit amplius nõ agere ad seruitutẽ ⁊ decesserit pluribus hẽdib9 relictis, qlibet hẽdũ hz actionẽ insolidũ, vt. ff. §. ex his. ⁊ sic si 9ue-

14 niat insolidũ peccat 9 ipm stipulatorẽ. ¶ † No. ix. q vbi diuiduum versat in oblĩne ex 9uentione vnius ex hẽdibus pena p hẽditaria tñ portione, cõmittit 9 eũ tñ. Limita vt pcedat, ita demũ, si 9uẽtio sortita est effectum, vt qr nõ fuit opposita agẽti excep. q agere nõ poterat pp pmissionẽ defuncti, secus si talis exceptio fuisset opposita ⁊ obtentũ fuisset ab opponẽte, qr tunc nõ põt agi ad penã, ẽt 9 illũ qui egit, qm nõ dz hẽre stipulator rẽ ⁊ penã. l. rescriptũ. §. si pcõ. ff. de pac. ⁊. l. apud celsum. §. labeo. J. ff. de dol. ma. excep. ⁊. l. q rome. §. duo frẽs. cũ glo. ibi ⁊ Bar. in. vij. op. J. e. Et referẽs firmat hic Alex. idem subdẽs ẽt in alia diuidua rẽ ra. ha. eadẽ rõne ⁊ And. barb. ⁊ Soci. ⁊ ingẽtũ alex. d. nõ cõmitti penã qñ opponit excep. itellige inspecto effectu, nõ aũt q mero iure nõ cõmittat pena mero. n. iure pena cõmissa vr, vt. l. amplius nõ peti. J. rẽ ra. hab. nõ tñ quo ad effectũ exactionis, ⁊ si aliter intelligamus dicta Alex. loquit 9. d. l. amplius nõ peti ⁊ 9 mentẽ Al. ⁊ Bar. in. d. vij. op. ⁊ gl. ma. in pn. in. d. §. si pcõ. vbi expresse, ⁊ latis ẽt facit tex. ibi, vt hic aduertit Prece. me. Declara ẽt hãc limi. ⁊ sublimita nisi fuisset adiecta clausula rato manẽte pcõ, iuxta. l. qui fidẽ. ff. de trãs. qõ ego latius soleo intelligere in. d. vij. op. hoc ẽ in casu cuiuslibet excep. ad. d. §. si pcõ cũ 9cor. ⁊ maxime in illa no. qñ fuit adiectũ infra iuxta glo. ⁊ ibi p scribẽ. in. l. cũ pponas. C. de transac. Item nisi qñtitas pene rẽ excederet quã nõ petere pmisit, nã catenus, qtenus excederet posset penã 9sequi, lz exceptionẽ opposuisset, ita declarat h duplici mõ Bar. in. d. vij. opp. per. l. si qs a socio. ff. pro socio. ⁊. l. pdia. ff. de actio. emp. Ludo. tñ Bolog. h tz 9 q immo apposita ẽt tali excep. hic tex. pcedit, ⁊ rñdet ad. ll. ff. al leg. vt p eum, tene tñ cõem de qua. ff. p rõnem eqtatis expressam

15 in. d. §. si pcõ. ⁊. d. §. labeo. que realiter euitari nõ pt. ¶ † No. x. ex fi. q q̃uis 9 hẽdem p sua hẽditaria pte 9uenientem stipulatio penalis post stipulonem rez ra. ha. vel amplius nõ agi, cõmittat solũ pro pte, tñ 9 ipm principalem, ⁊ si in sola pte 9uenientẽ cõmittit in solidũ 9cor. l. ij. §. incertã. J. de pro. stip. alleg. in gl. fi. Ratio diuersitatis est sm Soci. qr vnus hẽs nõ põt in totũ obseruare, nõ est igit mirũ q si nõ obseruauit qõ nõ potuit q nõ incidat in penã ar. l. si vedẽda. §. idẽ iuris. ff. ad leg. rod. de iac. Aliud in principali q cũ possit totũ obseruare, est qd sibi imputet, quare totũ nõ obseruet, ⁊ sic incidit in penã totam. Sed nõ vr sufficiẽs, imo minus vr 9cludẽs 9 principalẽ q̃ 9 hẽdem, qr principalis nõ 9 facit in toto eo qõ poterat, sicut hẽs qui in tota sua portiõe, ⁊ sic in toto qõ poterat, ⁊ sic minus delinquit q̃ hẽs, qui nõ hẽs ratũ pro sua portione integra in toto in quo pt 9uenire 9uenit, ⁊ sic cõmẽsurando penã a delinquentis aio ar. l. sancimus. C. de pen. minus deberet puniri pncipalis q̃ hẽs. Unde mihi hec rõ nõ satisfacit vllo mõ. Dic ergo q rõ est quã tradit Jas. qr vnica est obligatio in psona principalis ad totum, sed in persona hẽdum fuit facta diuisio p portiõibus hẽditarijs per. l. xij. tab. Unde sicut tota pena cõmittit in herede respectu sue totius obligationis, ⁊ sic solũ pro portione sua cũ nõ teneret ad plus, ita in principali qui tenet ad totũ. ¶ Ex vtraqz rõne inferas ad declarationẽ q si vnus ex hẽdibus 9ueniret in parte sue portionis, oĩno pena insolidũ pro sua portione cõmitteret, ⁊ sic hẽs pro dimidia si pro quarta 9ueniret pro dimidia, ⁊ non pro quarta pena cõmitteret, quam declarationem no. qr est nona. Inferas ẽt notabilius ex vtraqz rõne q si vnicus esset heres vniuersalis idem in eo esset qõ in principali, ⁊ sic limitat h tex. qui loquit q aliud est in principali respectu plurium hẽdum. Et collige ex no. ff. sumpto, duo corrclarie. Primum q in his que diuidua sunt conditio obligationis ex persona heredũ immutat, prout diximus. ff. §. ex his. post gl. in. l. legatarius. ff. de leg. j. Scdõ q grauius reputat si principalis proprie fidei 9ueniat, q̃ si eius heres, vt sumit Jas. inferentem ad penã. l. si quis maior. C. de transac. q nõ habeat socium in hẽde, de quo remittit ad dicta per eũ ibi, sed Moder. dũt ibi An. in 9s. cxxxvj. ⁊ Pau. 9s. lxvij. tenuisse 9riũ, qõ vlti. mihi nõ pbat hic tex. qr alia rõne tenet insolidũ defunctus vt predixi. Et si poneremus vnum hẽdem insolidum successisse, idem in eo esset qõ in hoc tex. dr in principali, qui tex. loquit vbi pluribus heredibus

16 relictis principalis decessit. ¶ † Ultimo no. ex eodem si. Nam pbat q ille qui promisit se ratum habiturum nõ vr per hoc ratum habuisse. Nam si videret ratum habuisse iam diceret impleuisse ⁊ ideo decetero nõ posset in penam incidere qr 9ditio iam defecta diceret, cuius 9rium hic dr, qõ vr 9 id qõ no. dixit Jo. an. in addi. ad Spe. in ti. de obli. ⁊ solu. qõ multum exclamat Alexã. in. l. cũ fundus. §. seruum tuum impendẽs. ff. si cer. pe. col. j. vz q qui pmisit se obligaturum ad decimum. Jam est obligatus, nec alia obligatio requirit. Sed statim agi potest cũ vitandi circuitus. Ut diffuse hic per Moder. Regiẽs. Saluãtes ⁊ limitantes per hunc tex. vbi fuisset penalis stipulatio subiecta (vt hic) ⁊ plura circa illius dicti declarationem subdẽtes, ⁊ presertim in nouis additioni. nu. 10. 11. Caue tñ qr solus h tex. facit ad ppositum si quis pmittat ratum se habiturum id quod iam est factum, secus si faciẽdum, vt qõ per te vel titium meo nomine erit gestum, iuxta. l. si pcurator. J. rem ra. hab. in qbus ter

17 mi. clarius hic tex. exemplificat. ¶ † Pro ad tex. declarationes annotatis assumẽda sunt dicta bart. Qui in primis ordinẽ quo in hac repetitione processurus est premittit, ⁊ primo qualiter in oppositionibus. Scdõ qualiter in questionibus, ⁊ sumẽs ordinem a tex. qr in eo primo tractat de factis indiuiduis. Scdõ de diuiduis. In oppositionibus primo ipse agit de indiuiduis, distinguẽs materiam in duas partes. Primo. n. tractat qualiter ad ipsum indiuiduum ipse principalis vel eius hẽdes teneant, vt in primis tribus opp. Scdõ qualiter ⁊ aduersus quos pena ⁊ interesse cõmittat si 9fiat tam 9 principales q̃ 9 heredes, ⁊ de hoc in tribus alijs, ⁊ sic vsqz ad septimam oppo. Scdõ de diuiduis eodem ordine, hoc est qualiter ad ipsum diuiduum vel ad dandũ principales ⁊ eorum heredes teneant, ⁊ de hoc nõ se extendit. Sed vnico verbo concludit ante septimam opposi. Et qualiter aduersus ipsos principales vel eorum hẽdes pena vel interesse cõmittat, si fiat 9 stipulationem continentem factum diuiduũ vel dationes, ⁊ de hoc in reliquis omnibus oppo. vsqz ad primam questionem. In questionibus autem permixtim tractat materiam tam pertinentem ad indiuidua, q̃ ad diuidua. Referenda in primis sunt dicta Barto. ad verbum ⁊ accurate. Circa tres primas oppo. ⁊ sic circa primam materiam indiuidui, que sunt subtilia. Quibus relatis, adde circa primam oppositio. rationem differentie, quare vnus heredum promissoris ad indiuiduum teneatur insolidum vt. §. ex his. hoc est quia diuisionem non recipit a. l. xij. tabu. l. heredes. §. an ea. vbi tex. expressus. ff. famil. herciscun. Sed pena consistit in re diuisibili ideo quilibet pro hereditaria portione tenetur vt hic. Naz per. l. xij. tabul. diuidi potuit, ⁊ ideo diuisa fuit obligatio, nam ex diuersitate rerum sequitur diuersitas rationum. l. cum in fundo. §. si fundus. ff. de iur. doti. Ex qua ratione arguendo ab ipsa cessante sequitur q hic tex. non procedit sed limitatur, quando in pena esset aliquid indiuiduum vt per Bar. J. in prima. q. Nec huic Barto. ⁊ cõmuni solu. ob. si dicatur q cum stipulatio penalis dicatur accessoria ad ipsam promissionem principalem, sm docto. in. l. petens. C. de pac. ⁊ in. l. ita stipulatus. magna. J. eodem. Ideoqz debeat sequi naturam principalis regu. accessorium. de regu. iuris lib. vj. Et dicit Barto. in. l. fi. in. ij. qõ. J. de duo. re. q stipulatio penalis regulatur a principali stipulatione, et sm eius naturam. Nam respondent recentiores dupliciter, vel negando q penalis stipulatio sit accessoria quoniam nouat principalem. l. obligationum fere. §. fina. ff. titu. l. quod repugnat nature accessorij que est q destructo principali non subsistat. l. cum principalis. J. de regul. iuris. Item quia penalis stipulatio confirmat principalem. l. stipulatio ista. §. alteri. J. eodem. quod non facit accessorium. l. quod per manus. ff. de iure codicil. l. ex pupillari. ff. de vulgari ⁊ pupillari. Item quia in effectu stat sine principali. l. rescriptum. §. ff. de pactis. ⁊ sic contra naturam accessorij. l. j. et. ij. ff. de pecu. lega.

et sic q̄ immo sit principalis h̃ns propriam naturam, ⁊ q̄ quē- tenus doc. vbi .ff. nō̄ capit accessoriā intelligit, quo ad formam verbo͛, pro quo .l. cū fundo .ff. de ser. rusti. p̄dio. Uel dic q̄ qñ 18 p̄mere est rō in accessorio nō̄ sequit nām p̄ncipalis. ¶ †Ex p̄ ctis aūt Bar. in .ij. oppo. h̃ns duas ɔclusiones, vltra illā de ser- uitute, pro qua ē .l. via .ff. de serui. Primā q̄ rem tradi est fm̄ indiuiduū ⁊ obl'one, ⁊ sol'one. Scḋam q̄ rez restitui est fm̄ in- diuiduū solū sol'one. Primā ɔclonē fundat solū p tex. in .l. sti- pulationes nō̄ diuidun. ij. rñ. Leo. vbi similr refert ⁊ p stipp̄one indiuiduā, rem tradi, sicut fossam fodi, insulā fabricari, ⁊ sīlia, q̄ absq3 dubio sunt ē obl'one indiuidua .l. in executiõe .§. scḋa spe cies. p̄alleg. ⁊ .l. fideicōmissa .§. pe. .ff. de leg. iij. Circa quā ɔclu- sionē plurimi dñi doc. put hic clare referunt Bartho. Soci. ⁊ Moder. Regiē. vt p ipsos h̃ns. Conclusio tñ cōis est cū Bar. hic, ⁊ in .l. stip'ones nō̄ diui. in .viij. opp. cū eo .n. transeunt hic An. Jmo. Cuma. ⁊ Pau. de ca. in decisiuis. Sequit ē Ro. in d. .l. stip'ones. ⁊ Saly. in .l. pro h̃reditarijs .C. de here. ac. ⁊ in .l. si duo .ff. vti possi. Contrariū tenuerūt Pe. ⁊ Cy. in d. .l. p h̃re- ditarijs fm̄ Alex. h̄, ⁊ in auc. hoc ita .C. de duo. reis. fm̄ eundē in d. viij. oppo. ⁊ alios hic, ⁊ ibi, q̄ imo sit diuiduū obl'one si- cut rem restitui, ita ocłendo supplīus corrige lec. Alex. quaz opi. plerosq3 Moder. sequutos fuisse in d. .l. stip'ones. refert h̄ ipse Alex. ac ē hic, put est Pau. de ca. hic, ⁊ ibi in puncto iur. quā ē opi. sequi vr̄ hic ipse Alex. ⁊ expressius firmat in p̄ncto iuris. in d. .l. viij. op. Bar. ⁊ hanc ē sequi vr̄ hic Bal. nouel. ¶ Cu- ius disputationis vtilitas est q: si obl'one est diuidua male agit ɔ quēlibet h̃redū insolidū ad tradendū, nā ɔ obligatū p:o parte ad p̄tem solū agi dz .l. in execu. .§. p parte .f. e. ⁊ agēs vt plus de- bito petens ɔdēnandus est vt hic p Pau. ⁊ Alex. in d. .l. stipu- lationes. nō̄ diui. in .v. col. Circa has duas ɔclu. de rē tradi ⁊ rē restitui vide hic Alex. subtiliter loquētē, ⁊ post eū nouissimos. que opi. ɔ Bar. in primis fundata est q: p oīa eadez est rō in rē tradi, q̄ i rē restitui, q̄ absq3 dubio ē i obl'one diuidua vt .l. iij. .§. h̃s .§. cōmoda. nā in rē tradi, sicut in rē restitui ɔtingere pt va- riari, p subrogationē obl'onis ad interesse, lz facilius in rē tradi q: post morā, q̄ in rē restitui, q: solū post rei interitū .l. in re fur tiua .ff. de ɔdi. fur. tñ hec facilitas nō̄ dz facere q̄ sit indiuidua quicqd dicat Bar. assignās eā rōnem diuersi. in d. viij. op. ⁊ h̄ se referēs, q̄ nō̄ est sufficiens, vt p̄dixi, ⁊ latius p Alex. in d. viij. oppo. post Pau. ibi ⁊ hic. Scḋo q: pōt p̄cise obligatus ad tra dendum cogi aliqñ, ⁊ sic nō̄ audit volens offerre interesse vt in alijs obl'onibus facti, vt p gl. ⁊ Bar. in .l. j. .ff. de ac. emp. ⁊ in .§. preciū. p glo. ⁊ scribētes insti. de emp. ⁊ vend. ⁊ eūdem Bar. in d. .l. stip'ones in. viij. q. ver. ad tertiū venio. ⁊ sic magis accedit obl'oni dandi, quā ɔstat esse oī respectu diuiduā .d. .§. prima spe cies. q̄ tacti. Tertio q: vr̄ expressum in vltimis, volentibus q̄ obligatio rē tradi diuidat inter h̃des .l. turpia. in fi. .ff. de leg. j. ⁊ d. .l. si tibi hō .§. si fundus. e. ti. quē tex. nō̄ bñ allegat Bar. in telligēs in obl'one rem restitui. Hec potiora sunt q̄uis alia q̄dā pro hac pte adducant, vt p Soci. ⁊ Regiē. ⁊ rñdent tenētes ɔ Bar. ad d. .l. stip'ones, vt h̄ p Alex. q: lz ibi stip'onē tradi iter indiuiduas enumeret, nō̄ tñ ex hoc sequit q̄ sit indiuidua obli gatione, q: eq̄paratio nō̄ fit ibi quo ad oīa, sed fm̄ qd .i. in hoc q̄ aliquo mō oēs sunt indiuidue, q̄ nō̄ fiat p oīa constat q: etiā enumerat seruitus q̄ ɔctu ē est indiuidua .l. pro pte. ⁊ .l. vie .ff. de serui. ex rōne fm̄ Alex. q: nō̄ affert tantā vtilitatē in parte re spectu ptis, q̄ in toto respectu totius, quā rōnem ponit Bar. in d. iij. q. ad cognoscēdū ea q̄ ɔctu sunt indiuidua. Sed vos cau te, q: p̄dicta rō est falsa fm̄ Pau. hic, put ipsemet Bar. ab ea recedit in d. iij. q. qm̄ lz eā sequeret q̄ domū fieri esset ɔctu in- diuidua, q: in pte nō̄ defendit a pluuijs ⁊ vēto, ē respectu par tis, vt ibi latius. Sed ex falsitate huius rōnis nō̄ fit quo minus verū sit dein q̄ stip'o seruitutis sit indiuidua ɔctu, alia tñ rōne de qua p Bar. ibi ⁊ sic q̄ in d. .l. stip'ones. eq̄paratio non fiat p oīa, q: ē fm̄ ipm̄ Bar. rem tradi ⁊ alia scā differunt a seruitute q: ɔctu sunt diuidua. ¶ Ptñ nō̄ obstā. defende ɔclusionem Bar. vna cū Mod. q̄ optime vr̄ p̄bari in d. .l. inducēdo, vt est intentio Bar. qui volēs tollere rñsionē .ff. datā, eā preuidens, allegauit in pe. .j. rñ. quasi sentiat q̄ equiparatio sit p oīa ⁊ pa- rifomiter, quo ad ea, ⁊ inter ea q̄ in d. .j. rñ. simul determinan tur infra .l. aū hoc iure .ff. de vulg. ⁊ pu. cū si. fortifica inductio- nes dupl'r. primo q: tex. loquit alternatiue fundū tradi, vel fos sam fodi ⁊c, alternatiue aūt nā est poni inter equalia, vel parus distātia .l. i. .ff. de reb. dub. Bal. .l. ɔcubinas .C. de epi. ⁊ cle. ho

dum. d. hotum .n. diui. corrumpit stipulationez, qḋ non potest intelligi quo ad solonem tñ, cū obl'o fit immediate ex stip'one. Nec pōt hoc realiter euitari dicēdo q̄ ea relatio fiat ad alia, ex- cepto fundū tradi, qm̄ de eo p̄mus dixerat ⁊ principalius. Sed caue q: lz hoc nō̄ tolleret p̄dicta rñsio data vt .ff. tñ Alex. in d. viij. op. aliter rñdet, vz q̄ in eodē .ij. rñ. nō̄ est equiparatio quo ad oīa, nā insulā fabricari q̄nq3 est ē ɔctu indiuidua, vt si l fun- do cōi insulā fabricari q̄s stipulet vt p gl. ibi ⁊ Bar. in .vj. opp. ex quo reddit sustētabilis opi. ɔ Bar. cuz tollat .d. eius funda- mentū, vñ cogita, an replicari p:o Bar. possit q̄ satis est q: re- gulariter nō̄ differat, regulare aūt dico q̄ q̄s fieri in suo non in cōi stipulet ar. .l. ⁊ magis .ff. de solu. ⁊ ad primū satis rñdet inhe- rendo rōni Bar. q: post morā succedit in rez tradi obl'o ad in- teresse, sed in rem restitui nō̄, lz demū re perempta. Ad scḋz q: q̄ obligatus ad tradi. dū ex ɔctu venditionis p̄cise possit cogi nō̄ est ex p̄mordiali na. ɔctus, sed ex accidēti hoc q: h̃z facultatem tradēdi, sed p̄mordialis nā est q̄ soluēdo interesse liberet .d. .l. j. .ff. de ac. emp. q̄ attendi dz vt .d. gl. ij. in fi. .l. certi ɔdi. in pri. .ff. si cer. pe. vt .d. h̄ Soc. Quā rñsionē cōproba q: alias diceret nō̄ solū obl'one, lz ē sol'one diuidua, sic obl'o dandi. Ad vltimū dupl'r rñdent put fatet ipsemet Alex. in d. viij. opp. posse re- spōderi, lz Soci. hic sibi ascribat, vel negādo q̄ illi tex. loquant in obl'one rez tradi, imo h̃s tenet ad dandū legatario .l. hmōi. .§. qui seruū in fi. .ff. de leg. j. .l. si domus .§. de euictiōe ⁊ ibi bart. eo. ti. vel q̄ ibi nō̄ loquit de obl'one defuncti diuidēda inter he redes, nā defunctus non fuit obligatus vnq̄. Sed obl'o incepit in personis h̃dum pp quasi ɔctuz aditionis initū ab h̃dibus adeuntibus cū legatarijs .l. apud iul. .§. fi. .ff. qbus ex ca. in pos. ea. ⁊ hec scḋa magis pz q: p̄cedēs nō̄ cōprehendit legata verus testōris, in qbus dñiuz trāsit recta via .l. a tito. in fi. .ff. de fur. nā in his nō̄ pōt legatarius agere ad dandū q: dñiuz h̃z, sed q: nō̄ trāsit possessio vt gl. .l. fi. .C. de sec. tan. ac. ideo ad tradēdū agit. Quā ɔclusionē Bar. ⁊ cōem limitauit An. nō̄ p̄cedere si h̃des precise possent cogi ad tradēdū, vt in obligatis ex vēditiōe de- functi si h̃nt facultatē tradēdi, q: p̄cise cogi pñt sicut defunctus poterat, vt p gl. in .§. p̄ciū. insti. de emp. ⁊ ven. ⁊ p̄mordialis ca nā dz attēdi glo. ij. in fi. in .l. certi ɔdi. .ff. si cer. pe. ⁊ ɔñr q: p̄cise cogi pñt cessat icōuenientes de quo in .d. .§. p parte. Quā limi. im- probat Jmo. Primo q: An. sensit q̄ dcō casu obl'o sit omnio di uidua ⁊ sic ē sol'one sicut obl'o rem dari qḋ stare nō̄ pōt, quia ē tūc post morē succedit obl'o ad interesse .l. i. .ff. de ac. em. Sicq3 pōt sequi dcm̄ inconuenients. Ad qḋ tñ pōt rñderi, fm̄ Soci. q̄ dcm̄ icōuenients nō̄ dz eo casu ɔsiderari, ex quo scḋo ipsum q pe- tijt interesse cū posset petere sibi p̄cise tradi, accidit, iusta tradi ta .ff. .l. ij. .§. ex his. Scḋo lꝫ forme q: ē in obl'one rē restitui qui 20 ea tenet pōt p̄cise cogi, ⁊ nōnunq̄ agit ad eam ē ea perempta. .l. si ɔcubinā .§. nō̄ solū .ff. re. amo. ⁊ per Bar. .l. stip'ones. nō̄ di- ui. vi. q. per qḋ ɔcludunt Jmo. Ro. ⁊ Alex. in d. viij. op. Bar. q̄ tūc rem tradi est diuidua obl'one, ⁊ indiui. solutione, sicut rē restitui. Soci. aūt tz ē tunc esse obl'onem indiuiduam per gene ralem locutionem tex. in d. .l. stipulationes. non diui. Item q: stipulatio factorum regulariter obligatione indiuidua nō̄ im- mutat naturam nec efficit diuidua ex eo q: pmissor vel heres possint precise cogi, vt .l. fideicōmissa .§. pe. .ff. de leg. iij. sed ad inductiones Soci. rñdet Rui. concludēs cum Jmo. Roma. et 19 Alex. †Scḋa conclusio Bart. est q̄ factum hoc rem restitui sit diuiduum obligatione .d. .§. heres. ⁊ d. .l. si plures. ⁊ indiuiduū solutione. ⁊ d. .l. si duo. in fi. vbi probat formaliter conclusionē Bar. in vtraq3 parte .s. q̄ est diuidu. obligatione, ⁊ indiui. solu- tione, nā .d. q̄ lz non possit nisi integre rei restitutione liberari ille ɔ quem sunt actuz, tñ condemnatio nō̄ fit nisi pro portione hereditaria, si .n. esset obligatione indiui. ɔdemnatio fieret in- solidum .l. fideicōmissa .§. pe. .ff. de le. iij. Sequunt hanc magis cōiter doc. quicquid dixerint Fulg. in .l. si vt certo .§. si duobus vehiculum .ff. cōmo. ⁊ Cuma. in d. .l. stipulationes dicentes, q̄ est ē obligatione indiuidua, qui ad id potissimum mouentur, q: si rem tradi (prout cōiter tenet) est indiuidua obligatione a fortiori ista, ostendit q: magis particeps est de obligatione fa- cti in genere, q̄ rem tradi. Nam nonnunq̄ in rem tradi venit translatio dñij .l. exempto. in prin. .ff. de ac. emp. quod nō̄ con- tingit in rem restitui, cum sit simplicis facti, ⁊ sic rō̄ minus par- ticipet de obl'one dādi dicat idiuidua, sicut rē tradi magis par- ticipans, attenta rone Bar. hic ⁊ clarius in d. viij. oppo. Pro qua etiam sequēs inducit Soci. tex. in .l. j. .§. si apud duos pōde

rante

tans tripl'r vt per cũ, teneas cõmunẽ p d.§. heres, cui non bñ
rñdet d cons & intelligens q loquit' de secũdaria obl'one perue
niente ex dolo cõmisso circa rem restituendã, nã id ẽ diuinare,
vt dicit P in. & Alex. in. d.l. stipulationes, vt hic Rui. q̃uis
Soci. dicat Alex. decipi. Et ad dicta fundamenta rñde vt per
alios Moder. p̃sertim Rui. Limita tñ (vltra Scribentes hic) non
procedere in obl'one rẽ restitui cõtinente pecuniã, q2 oĩ respe-
cta est diuidua, vt. l. i. §. si pecuniaz in sacculo. ff. depos. & d.l.
si duo. ff. depo. in prin. Ita limitat Bar. met. in. d.l. stipulatio
nes. iij. q. & sequitur Alex. d. viij. oppo. Ex dictis aũt Bart. in.
iiij. oppo. potes elicere conclusiones circa obl'onẽ, rem restitui,
20 de qua p Bart. † Primo concludit q actio ad restituẽdũ, quã
est bone fi. competit insolidum ɔ vnũ ex heredibus habentem
facultatẽ rei insolidũ restituende p. d.§. heres. ij. rñ. Aduerte
in primis q2 Bar. nõ bñ intelligit illũ tex. fm Pet. de bella. In
quantũ intelligit q cõpetat actio insolidũ. Immo pbat solũ q
cõdemnatio fit insolidũ offõ iud. deseruienti actioni intentate,
& sic de rigore iuris nõ tenetur actione p̃sonali nisi p portione
hereditaria & solum p parte agit', & q2 habet facultatẽ totius rei
restituẽde fit insolidũ cõdẽnatio boni iudicis arbitrio ar. l. edi
les §. item sciendũ. ff. de edili. edic. Nec huic cõclu. ob. reg. l. vt
fund. in fi. ff. com. diui. q in plus fieret ɔdẽnatio q̃ esset petitio
p quã rationẽ cũ Bar. tenent Nouell. & Soc. q2 fallit in propo
sito pp exuberans arbitriũ iudicis in iudicio bonefi. vt p Bar.
in. l. quid ergo. §. pena grauior. ff. de his qui no. infam. col. iij.
dicentẽ, dictam regu. nõ pcedere in his qbus iudex nõ habet
magnũ arbitriũ. Confirmat Ias. q2 p hoc q actio sit bonefi.
obligatio nõ auget', sed bñ exuberantius officiũ iudi. cõpetit. l.
q2 tandẽ. ff. de nego. ges. & vere nõ alia vr intentio iuris consul.
in. d.§. nã. in. i. rñ. d. conuenire in. ij. q boni iudi. arbitrio cõ
demnat'. Defende tñ Bar. q2 inspexit effectũ q in solidum re
stituere debet loquens de effectu actionis, & eo respectu potuit
dicere q dat' actio insolidũ, sed nõ placet q2 verba Bar. repu-
gnant, ex quo precise. d. q dat' actio insolidum, & q2 loquitur
limitatiue, & sic intelligit q tunc non sit obl'one diuidua, vel de
fende cũ Rui. q2 sicut in dicto de ac. ad partem, ita in exceptio-
ne ad totũ. Sed ɔtrium ẽ inspecto effectu, & sic q nec officio iu
dicis insolidũ teneat' vnus insolidũ possidẽs, tenẽt Cy. & Bal.
l. p hereditarijs. C. de here. ac. Castrẽsis. de Castil. Cuma. Are
ti. & Soci. hic p regu. d. l. ac ẽ q2 est actio p̃sonalis, q̃ nõ sequit'
rem. l. i. §. si heres. ff. ad trebel. l. si. §. si. ff. de contrahẽ. em. Et
rñdent ad §. heres q loquatur de obl'one secundaria rõe doli
commissi ab eo qui nõ vult restituere habens facultatẽ, & nõ de
personali bonefi. qua de dolo tenetur ipsum cõmittens insoli-
dum. l. in deposito, cum seq. ff. depo. hñs. n. facultatez, & nolens
restituere est in dolo. l. dolus. ff. manda. & l. i. §. est aũt apud. ff.
depo. Ita vr intelligendus ibi tex. dũ. d. nec faciat, & sic dolose
Saluant Bar. (quem cõiter magis sequunt' Doc.) Ias. & Rui.
q2 q ad restitutionẽ rei insolidũ teneatur, pbat inenarabiliter il
le tex. recte intellectus, tñ põderãdo verba excep. sbi totius rei,
cũ dictionẽ tunc q̃ ostendit alias p hereditaria cõdẽnandũ, nec
loquitur de secundaria vt dicunt tenẽtes ɔ, qñ nõ põt ita intel
ligi. tũ q2, vt. d. Ias. post An. de perig. iij. col. in fi. licet nõ refe
rat. Exceptio nõ esset de regu. Tum q2 non est veruz q dolose
differret ibi heres anteq̃ peteretur, exquo no erat heres nisi p
parte vt. d. ẽ Rui. Tn efficaciter considera q si de secundaria
loqueretur, iudiciũ esset stric. iu. & boni iudi cis arbitrium non
esset fundamentum condemnationis vt. d. tex. immo de rigore
iuris insolidũ condemnandus fuisset. d. l. in deposito. † Secun
21 da conclusio Bar. q qñ actio ad restituendũ est stricti iur. si cũ
ea cõcurrit rei vend. datur contra heredem possidentem insoli-
dũ p. l. si plures. iuncta. l. si quis emp. §. sed hec super illis, & ra
tiones cõiunctionis ar. l. qui patri, cõmuniter Doc. approbãt,
22 & post An. ex hac conclusione, eliciunt duo mirabilia. † Pri-
mũ q in his termi. actio p̃sonalis nõ diuidit' p portionibus he
reditarijs ex quo solũ cõpetit cõtra possessorẽ, & sic limitatur. d.
l. p hereditarijs cum concor. Secũdum q actio personalis cõ
petit cõtra nõ obligatũ, nã p qua parte possidens nõ est heres
vr extraneus. l. cum a matre. C. de rei vend. glo. & Bar. l. ij. in
fi. ff. de pacto. stipu. Limita cõclusionẽ Bar pcedere qñ a prin-
cipio rei vendi. habuit unionẽ cũ personali secus si personalis
habuisset ortum separatũ, exemplum in personali q̃ orit' ex lite.
con. tunc. n. nõ datur ɔtra possessorem, vt est tex. l. ij §. si. ff. de
pro. stip. & ibi p Bar. ij. col. in pn. & hoc voluit hic dicere Bar.

se referens ad. d. l. ex quibus patet nõ obstare hic ponderata p
Soci. prout ẽ. d. hic Rui. non faciens mentionẽ Ias. qui pus
id considerauit. Limita preterea vt non procedat q persona-
lis vnita cũ rei vẽdi. cõpetat ɔ singularẽ successorẽ. l. cũ a te. ff.
de vi & vi arm. vbi Bar. & Albe. ẽ si ille singularis successor ha
bet causã ab eo qui vi deiecit quod pbatur. in. c. sepe. de resti.
spolia. & ibi glo. & Doc. no. vt per An. consi. clvij. & hic Alcia.
col. xxij. quicquid nõnulli dicãt p tex. in. l. nã & postea. §. peti-
tor. ff. de in. in. Quamuis tñ hãc conclusionẽ Bar. verum fateã
tur Doc. negant tñ Imo. Rap. Alexã. & cõmuniter Moder.
q probetur in. d. l. si plures, duplici rõe, prima q2 non põt in-
telligi fm singularẽ & nouã dispositionẽ. d. l. siquis emptionis.
§. sed hec super illis, q̃ lõge post. d. l. si plures, cõdita fuit a Iu-
stiniano. Secunda q2 solũ intelligitur ille §. qñ spoliatus ante
p. xxx. an. possederat vt in. §. i. eiusdẽ. l. §. i. cui refertur excepti-
ne. Et sic conclusio Bart. nõ est fulcita aliqua. l. Pro Bar. tñ
fm Are. remanet rõ cõiunctionis realis cũ personali, p qua su
stinẽda allegat dicta ipsius Bar. in. l. stipulationes, non diui.
xiiij. op. debilis tñ est ista ratio nõ sustenta. ẽ ɔ Bar. Alcia. Et
tex. in. d. l. si plures intelligitur nõ pp vnionem rei vend. Sed
q2 hec est nã interdicti vñ vi, q2 eo heres vt' inferentis eatenus
teneatur, quatenus ad eũ puenit. l. ij. C. vn. ui. l. i. in pri. & §. si.
ff. de vi & vi arma. Et id si solida res insolidum, & hec est ra-
23 tio expressa i. d. l. si plures, & ibi Bar. tenet i secũda solu. † & sic
regu. l. p hereditarijs. d. nõ habere locum in actionibus ex de-
lictis, sed hec q eatenus teneant' heredes quatenus ad eos pue
nit, cui nõ ob. l. in conditione. ff. de condi. fur. nã vt. d. ibi, & in.
l. si pro fure. §. si. eo. ti. Bar. est in ea spãle, vt ẽ si non peruenit
heres p portione her. teneatur, & est ratio de qua in. §. sic itaqz
24 insti. de ac. † Tertia conclusio q vbi non est personalis bone.
nec cum stricti iur. Ad restituendum concurrit rei vendi. tunc
nõ competit dicta p̃sonalis insolidũ ɔtra vnum heredẽ rẽ inso-
lidũ possidentẽ. Sed solũ p portione hereditaria. d. l. si tibi
hõ. §. si fundus. Ex hac Tertia & doctrina Bar. nota. q non
in omnibus habet naturam bone fid. actio ex testõ, & sic ad in-
telligẽ. l. in minor. C. in quibus ca. in integ. re. non est ne. fm
Imo. & Bal. noui. & Areti. nã pcedit q̃ ad accessiones, ɔ quã
ɔclusionẽ tenuit Cy. i. d. l. p hereditarijs. quẽ sequit' hic Pa.
& Roma. & cõmuniter Moder. fm Soci. Qui Doc. tenẽt q
indistincte, p̃sonalis ad restituendũ cõpetit insolidũ ɔtra ha-
bentẽ facultatẽ totius restituendi siue sit benefi. siue stricti iur.
concurrat vel non rei vendi. Mouentur q2 personalis ad resti-
tuendum habet similitudinem cum reali, que datur insolidum
cõtra heredem possidentem. d. l. ij. §. si. ff. de pretorijs stipul. &
l. si possessor. ff. de rei vendi. Ite adducunt Cuma. & Roma. l.
ij. C. si vnus ex pluri. here. debito. vbi dr q hipothecaria que
absqz dubio est stricti iur. cõpetit contra heredẽ in solidũ pos-
sidẽtẽ tñ, & ad. d. §. si fundus, rñdent q nõ est verum q loqua
tur in obl'one, rẽ restitui, nã res nunq̃ fuit legatarij, sed loquit'
in rez dari siue in rẽ tradi, in qua posset pcedere opi. Bar. fm
eos. Quibus cõtra Bar. obiectis nõ obstan. tenẽda est eius cõ
clusio q̃uis fatendũ sit (put Alex. & moder. fatent') q in. d. §. si
fundus nõ pbetur, pro qua facit fm ipsum Alex. & moder. q2
regu. est q personales inter heredes pro portionibus heredita
rijs diuiduntur. d. l. p hereditarijs. Et vlt. ipsum Alex. est alia
regu. q personalis nõ sequitur fundi vel alterius rei possessorẽ.
l. i. §. si heres. ff. ad treb. & l. si. §. si. ff. de cõtrahen. emp. Quib'
regulis repugnat q heres possidens teneatur vltra portionẽ he
reditariã, nã in alijs portionibus est extraneus. l. cũ a matre. C.
de rei vendi. glo. & Bar. l. ij. §. si. ff. de pacto. stipu. Nec d. reg.
reperiunt' limitate preterq̃ in casu. d. §. heres. l. iij. ff. cõmo. & i.
d. l. si plures tenẽdo opi. Bar. Vñ in terminis nostris standũ
est predictis regulis. Non. n. probatur limitatio ex eorum. ff. re
latis fundamẽtis. Ad primum. n. rñdetur, q2 nõ est verũ dice
re q obl'o rem restitui sit eiusdẽ nature, cuius realis, ostenditur
q2 realis nõ dat' vnq̃ nisi cõtra possidentẽ. l. i. de alie. iu. mut.
ca. fac. adeo q ẽ si dolo possidere desijt defunctus, realis non
cõpetit ɔtra heredem. l. cum aũt. ff. de rei vendi. Sed p̃sonalis
ex obl'one rem restitui interdũ ɔtra heredẽ cõpetit. Est hic cor
rupta lec. Alex. & nõ possidẽtẽ. l. in conditione. ff. de condi. fur.
cũ concor. Ad secundũ, facilis ẽ rñ fm Alex. Areti. & Moder.
nã. d. l. ij. nihil facit, q2 loquitur in hipothecaria, q̃ est realis. l.
pignoris. ff. & C. de pigno. l. eos. C. qui potio. i pign. habe. & §.
itẽ seruiana. insti. de ac. Vñ clarum est q possessorẽ sequitur. d.

l.p hereditarijs in fi.&.d.l. si poss.flor. Sed Bar.loquitur in personali. Et iō tenenda est conclusio Bar. q̄ est cōis, pro qua facit.d.§. si fundus. fm Alex. tenēdo ꝯ Bar. ꝯ.circa primā cōclusionem in secūda oppo. q̄ nō sit differentia inter rem tradi & rez restitui, ex quo nō potest reddi ratio diuersitatis fm Cy. in auc.hoc ita.C.de duo.re.qđ tñ fundamentū nō facit, qꝛ dcā opi.fuit.ō.improbata, & rō diuersitatis reddita. Itē nō facit qꝛ nō est verū q̄ loquaꝝ in obl'one rem tradi sed in rez dari, vt.ō. dixi, & iō Alex.loquitur ꝯditionaliter conclu.igitur defenditur ex primo fundamento, Pro quo ēt facit tex.in.d.l.ij.§.fi.ff.de ꝟro.stip.inducēdo vt hic p Soci.& Jas. Cū nō ob. alie quedā

25 parū vrgentia.vt hic habes p Soci.† Quarta conc. est q̄ spolians violēter re aliena quā possidebat habet indistincte ꝯ spoliantem rei vēdi.d.l.siquis emptionis.§.sed hec super illis.C. de prescrip.xxx.an.idē referūt Moderni tenuisse Bo. in.l.metū.§.volēti.ff.de eo quod me.ca. Attñ Jmo.Alex.Areti.& cōiter Doc.improbant in hoc Bar. qm̄ ipsius dictū nō solū non reprobatur in.d.§.verū pbaꝝ ꝯtrariū, nā ibi loquiꝝ in casu spali duobus illis cōcurrentibus, q̄ fuit spoliatus, & q̄ p.xxx.an. añ spoliationē possederat licet mala fide. vt in.§.i.d.l.quē tex.ita intelligit Bald.l.siquis ita ad se fundū.C.ad leg.iul. de vi.&.l. ij.C.de serui.& aq.xiij.q.&.l.vn̄ eius.C.de pba. Et sic cū sit casus spetialis probat regu.esse in ꝯtrarium.l.i.in fi.ff.ad munici. Pro qua conc.ꝯ Bar.facit tex.in.c.i.extra.de resti.spoli. probans in termi.fm Jmo. q̄ spoliato agēti rei vēdi. pōt opponi excep.domi ꝯtulis non agenti interdicto vñ vi.d.l. siquis ad se fundū.C.ad leg.iuli.de vi.Et diximus late per scribentes in.l. naturaliter.§.nihil cōe.ff.de acqui.pos.in prima combi. Bar.

26 † Quinta conc. que illatiue sequitur ex premissis, q̄ ampliaꝝ dispositio.d.§.sed hec super illis.vt quemadmodū ibi dꝝ q̄ spoliator nō pōt ꝯ spoliatū referre questionē dominij ita nec ipsius spoliatoris heres, vt hic vult manifeste Bar.dum iungit.d. l.si plures.loquentē in heredibus spoliatoris cū.d.§. Ita notāter innuunt ex dictis Bar. Rapha. Cum.& Mode.licet Alex. equiuocet.sumens q̄ sicut illa excep.nō poterat opponi spoliato ita nec eius heredi, nec.n. loquiꝝ Bar.nec.d.l. si plures. de heredibus spoliātis, & sic sume ve.ō.est tñ in se vera ēt Ampliatio Alex.qꝛ heres in ius defuncti succedit, licet tex.ibi loquatur de spoliato. Et caue qꝛ hec conc. non repugnat precedentibus

27 nā ampliat, in casu quo ꝓcedit dispositio.d.§. † Ultima conc. q̄ officium Judi quo quis cogiꝝ edere habet rei vendi.cū nullā presuponat obl'onē, sicut nec tentatio. Quā cōclusionē cōmuniter sequūtur Doc. Aret.tñ tenet ꝯ q̄ immo tale officiū iudi. potius habet naturā personalis q̄ realis adducens tex.in.l.quędā.§.i.o aūt.ff.de eden. quē ad id allegat ipsemet Bart. in.l.si tertius.§.siquis prius.ff.de aqua plu.arcē.dicēs expresse q̄ officiū iudi.de quo in titulo de eden.ē personale, nec transit ꝯtra singulare, & ad.§.i.per quem hic mouetur Bar.rñdet Are.q̄ datur illud officiū iudi.ꝯtrā heredē, quatenus ad eū peruenit, & sic sicut rñdeꝝ ad.d.l.si plures, & que sit ratio, p Ferra. Et hoc verius esse dicunt hic Clau.vin.& Rui.Jas. aūt conatur saluare dictum Bar. negans assumptū Aret. q̄ non detur ꝯtra singu. succes.qꝛ immo datur vt in eo.§.si aūt.in fi.Sed tñ dꝛ cum Rui.q̄ ibi nō est regulare, sed i subsidiū ꝯtra legatariū & sic remanet q̄ reguꝛr daꝝ, vt in prin.illius tex. max. ibi nō magis q̄ si viuus ei donasset. Sed pro Jas.pōt replicari q̄ immo magis regulare est q̄ detur ꝯtra legatariū, qꝛ nō ꝯtra heredē nisi quando habet q̄ a non tradidit legatario vel dolose tradidit post denontiationē sibi factā vt ibi, & sic sequitur rez nisi dolo desierit. here hꝛe, quod est etiam in rei vendi. post litem contesta.d.l. cum autem. Item pro defensione Barto. & sic q̄ tale officium Judi.habeat conformitatem cum rei vendi.est bonus tex. quē allegat Alcia. & nouissimi.in.l.pretor ait.in prin.ff.de ede. p quē tex.potes ēt saluare Bar.ab oppugna. Rui. dicētis tex. in.§.i.l.siquis ex argentarijs, nō facere ad ꝓposi. Bar. qꝛ non loquitur de restitutione. Expedita prima parte prime materie fm ordinē Bart.assumēda est secūda q̄ ꝓprie poniꝝ in tex.nisi vñ referas p ordinez & oppoꝛtune declarādo tres oppo. Bar. cū distin. Et sic vsqꝫ ad septimā oppo. deinde reassumas eius dcā in locis opportunis. Et primo quo ad dcā p ipsum in.iiij. op. Doc.nihil penitus addunt, Lo declara ibi nec ipsi ex eo. cōten.insoli. Nam vult dicere qꝛ tūc essent duo rei & factū vnius faceret penā cōmitti ꝯ oēs.l.fi.C.de duo.re.&.ff. Bar.in vi.op.& distin. Sed quo ad dcā in.v.considera in primis, Quū ex eius dictis habemus duas limita.ad hunc.§. Primā vbi sumus in actione bonefi.cū sua illatione. Secundā, vbi in indiuiduo solutiōe tñ. Itē circa primā solu. Adde, q̄ ita ēt soluit ipse Bar. in.l.si seruus.§.si plurib.in fi.ff.siquis cau. Pro qua solu.adduciꝝ rō qm̄ bonefidei(q̄ in ꝯtractibus bonefi.pcipue cōsideraꝝ) nō cōuenit q̄ vnus ex alterius fcō pregraueꝝ.l. sancimus.C.de pe. Id.n.esset iori ac rōi nāli ꝯtrariū.c.i.de in iur.& dān.da.li. vi. Cōtra eā tñ solu. Bar. acriter vrget tex.fm Areti.hic in.l. q̄ si nolit.§.pompo.ff.de edilic.edic. Ubi in actione redhibitoria quam constat esse stricti iur. Unus heredū qui dolū cōmisit solus in solidū teneꝝ, quinqꝫ dātur solu. duas dat idem Are. quibus nō acquiescunt Moder.duas alias dat Soci.& quintaz ponit Jas.quā tenet dicens esse planā & claram, vz q̄ nullo mō ob.qꝛ loquiꝝ in stipl'one pretoria, in qua ꝓp equitatē quā ꝑtor añ oculos semper habet.l.qđ si ephesi.ff.de eo qđ cer.lo.ex fcō vnius ceteri nō grauanꝝ.l.penales.§.iulianus.ff.ad.l.fal. Cō proba p tex.in.d.§.ibi equū est insolidū eū teneri arbi.iudi. q̄ aūt sit stipl'o pretoria dicit ꝓbari.ff.l.ꝓxi.in prin.&.l.i.§.i.&.l. ediles.ij.in prin.ff.eo.ti.de edilic. In pretorijs aūt q̄ solus ꝯueniens teneaꝝ insolidū cōcludit ēt Bar.ff.in.ij. q. Comprobat demū p tex.in.l.iustissime.§.i.eo.ti. Sed Tu diligētius aduerte qꝛ nihil ibi de stipl'one ꝑtoria vel nō, nec sequiꝝ est actio ꝑtoria cōpetens ad redhibēdum vt in.l.i.§.i.ff. de edilic.edic.ergo adsunt stipl'o ꝑtoria, de qua inter alias.ff.l.ꝓxi.in prin.cū conco. Nā ēt nulla supposita stipl'ne, cōpetit redhibitoria vt.d.§.i ver: iudiciū.i.actionez dabimus. Unū Tu pro solutione aduerte qꝛ Areti.Soci.Jas.& reliqui male intelligunt illū tex. loqui in redhibitoria, cū ea deꝝ emptori, vt est clarissimū. Ibi aūt loquiꝝ de actione cōpetēte ꝯtra emptorē seu heredē emptoris vēditori, ob culposā vel dolosā deteriorationē vt in tex.& clare ꝓcedit post redhibitionē, vt ibi tradit glo.eā aūt dicas esse actionē ex vēdito, vt ēt.d.expresse glo.in.l.ediles.in prin.&.§.itē sciendū.in ver.ꝓstare.eo.ti.& sic cū sit actio bone.tex.ille facit p Bar. Secundo ꝯtra eandē solu. vꝫ obstare id quod p incōueniente, ad aliud tñ ꝓpositū adducit Are.ff.ꝓxi.op. vz q̄ pinguius prouisum a lege esset creditori in ꝯtractibus stricti iuris, q̄ in bone.qm̄ in stricti iur. habet oēs heredes obligatos licet pro portionibus hereditarijs ex ꝯtractione vnius in bonefi.illū solū qui ꝯtra fecit, qđ est absurdū, nā interest nr̄a potius ad eandē summam habere plures obligatos q̄ vnū solū, tum qꝛ magis est cautum tū qꝛ alius posset effici nō soluendo, & si minus cauta remanet ꝓuisio in bonefi. q̄ in stricti iur. qđ est ꝯ mentē iuris & ꝯuersi sententiā ar.l.videamus.§.ex eā.&.l. mora.§. in bonefi.ff. de vsur. Rñdent Jas.& Rui.q̄ immo vtilius est q̄ solus ꝯfaciens teneaꝝ, ne creditor ꝯ diuersas personas habeat ageꝛ, iuxta.l.cū ab vno.& no.ibi p Bar. ff.de leg.ij. Nec est cōsiderabile(& sic nō ob.) q̄ possit effici nō soluēdo vt.d. Areti. qm̄ lex hoc non ꝑsumit, Immo contrariū.l.si defunctus.C.arbi.tute.l. cure.§. deficiētib.ff.de mune.& hono. Tu ꝯsidera q̄ hoc nō tollit op.licet.n.lex nō ꝑsumat quē effici nō soluēdo, tñ ꝯsiderat vt in pluribꝰ locis.ꝑlerti in.l.i.§.nūc tractemꝰ.ff.de tute. & ratio.distra hē.melior tex.l.ff.iter.§. apd ferocē.ff. de aqua plu.arcē.& in.l. diuortio.ff.de nego. ges.vñ solet q̄ minꝰ est verisimile q̄ vnus efficiaꝝ nō soluēdo q̄ plurium aliquis, & sic verisimilius posset damnificari in aliqua parte si plures tenereꝝ quilibet p portione hereditaria, q̄ si vnus insolidū teneaꝝ, sed maioritas ꝯtraris tollit hoc & sic ar. valde vrget ꝯ Bar.& cōmunē, Nec p dfensione facit.d.l.cū ab vno. nā loquiꝝ, qñ est in arbitrio creditoris an velit ꝯ vnū vel ꝯ plures agere, quo casu si eligeret agere ꝯ vnū nō existentē soluēdo dānū sua culpa sentiret, sibiqꝫ imputareꝝ regu.dānū.de reg.iur. In ꝓposito aūt nō habet obligatū nisi illū qui ꝯuenit in ꝯtractu bonefi.& iō ꝓp hāc Doc. Bar.nō est tuta, & tutior opi.Jmo.d.qua dcā.ff. † Tenenda hāc primam

28 solu.no. limitationē ex ea ad hunc tex. vt nō ꝓcedat si pena peteꝛ actione bonefi.vt pacto incontinēti apposito iuxta cōtractū bonefi.vt expresse ad hanc limitationē infert Bar. Et sic q̄ qñ agi posset & ageꝛ ad penā actione bonefi.solus heres ꝯueniens ꝓmissioni facti indiuidui obligareꝝ insolidū, non aūt pena ꝯ quilibet p portione hereditaria cōmitteretꝝ, vt in tex. per d.l.in deposi.in fi.cū.l.seq.allega.per Bar.ad idez.l.in commodata.§. si ex facto.ff.commo. qđ esset in pena qñ peteretꝝ ex pacto peteꝛ ex pcō iuxta contractum bonefi.apposito, nā talis actio bonefi.informatur ex tali pcō vt.d. hic Bar. & est bonefi.cōpetens, ēt ad id quod cōprehēsū fuit in pcō, vt expꝛssimus

d.idem

d. idem Bar. in. l. iurisgentiū. §. quinimo. ff. de pac. ij. col. inducens ad id tex. in. l. ij. C. de pac. inter emp. & vendi. & Bart. in. l. pcū q̄ ꝯ. C. de pac. licet ꝯtrariū teneat glo. i. & magna in. d. §. & in. §. actionū. insti. de ac. in ver. ex permutatione. & glo. in. d. l. pcū q̄ ꝯ. q̄ glo. mouet̄ ꝙ sit stricti iuris. q̄ sm eos datur loco actionis prescrip. verbis. quā cōstat esse stricti iur. & per cōsequens dicunt esse eiusdem qualitatis cuius est ea cuius loco, dat̄ vt. l. si cuꝫ. §. si. ff. si quis caut. Declara tñ hanc no. illationē sm distin. l. seruus eaꝫ. ff. de ser. expor. & plene p Bar. & scribentes in. l. stipulatio ista. §. alteri. ff. eo. hoc est quatenus pena nō excederet interesse. Cū qua Bar. limita. cōiter hic transeunt Doc. & ipse Bar. in. l. si seruus. §. si plurium. ff. si quis cau. & ibi idem tenent per. Rai. An. & Rap. Et rñdent Doc. ad. d. rationē glo. negantes post Bar. ꝙ. d. actio. succedat loco actionis prescrip. verbis, immo vtraqꝫ principaliter cōpetit ad contēta in pcō, vt pbat. d. l. ij. Quod firmāt Jo. Fab. & An. de Ar. in. d. §. actionū. ff. d. glo. q̄ tunc non loquit̄ de actione veteri ex contractu informata ex pcō incontinēti apposito, sed de actione prescriptis verb. q̄ similiter cōpetit ex ꝑdicto pcō incontinēti apposito, talis. n. est nā pacti incontinēti appositi, ꝙ veteri ex cōtractu iure quez apponitur ottā informat, & nouā prescriptis verbis pariit vt. d. §. quinimo, vbi per glo. Bar. & Doc. & in. l. petens eodē. & sic cōsidera ꝙ glo. in. d. §. actionū. solū loquit̄ de actione, q̄ oritur ex pcō. s. p̄scriptis verbis, & hanc. d. esse stricti iur. & sic male. d. glo. allegat hic Alex. prout aduertit Uin. Contra illā tñ glo. & sic ꝙ ēt illa prescriptis ver. sit bonefi. sicut in. d. §. quādo oritur ex ꝯtractu de extimato. & ex ꝑmutatione, vrget tex. in. d. l. ij. vbi ēt de noua q̄ ex pcō orit̄ pbare vl ꝙ sit bone. pūt ēt firmat. ff. in seq. op. Are. in. iiij. addi. ad dcā Bar. Quis hic simpliciter idē teneat nō scā aliter mentione de dcā glo. quā ibi magis cōiter sequi videtur doc. p qua facit tex. in. d. §. actionū. vbi dt ac. prescrip. ver. esse bonefi. qñ de estimato. & ex ꝑmutatione cōpetit, sed tenēdo cū Are. & melius ꝙ sit tunc bonefi. p. d. l. ij. rñde ꝙ nō sequit̄ est bone. illis duobus casibus ergo & in aliis. Adde ꝙ Bal. in. d. l. ij. & d. l. petens. viij. col. & idē Bal. An. & Pau. in. d. §. quinimo. tenēt actionē p̄scrip. ver. eo casu habere nām bo. fi. sequitur Alex. d. l. pcū q̄ ꝯ. Licet hanc solu. & limi. Bar. vt no. sequant̄ Doc. Attñ Pau. de ca. improbat, nā. l. in depositi. in qua se fundat Bar. nō pbat, qñ nō descendebat ex cā hereditaria oblō de qua ibi, & sic nō mirū ꝙ quilibet heredū nō teneat̄, vt in. l. si. ff. ad filla. & per Bar. ff. pri. oppo. ostendit q̄ nō agebatur ad interesse ex promissione defuncti, nā nō pmiserat defunctus dolū malū abesse, & sic agebat̄ ibi, ex oblōne resultante ex dispositione legis inducentis ꝙ depositarius de dolo teneat̄, l. i. §. si cōueniat. ff. depo. cū simi. & ꝯsequēter si vnus solus heres cōmise dolū, solus ipse insolidū tenet̄ ex ꝑmissa oblōne legali, & ita soluit̄, & ꝓcedit. d. l. in deposi. cū simi. Sed si oblō descenderet ex cā hereditaria, vt q̄ defunctus expresse pmisisset dolū abesse, vt in prin. huius. l. esset secus tūc. n. vno dolū cōmittente pena insolidū cōmitteret̄ pro portione tñ hereditaria ꝯ quelibet ex regu. huius. §. Et hanc opi. tenēs ex pluribꝰ cōprobat Are. Alex. aūt saluare nitit̄ opi. Bar. & cōmunē inducens hic. l. q̄ in prin. loquit̄ vbi ex stipulone, & sic ex ꝯtu stricti iur. agebat̄. Bar. aūt loquit̄ vbi agebat̄ actione bonefi. ex ꝯtu bo. fi. vel pcō incōtinenti iuxta bonefi. ꝯtū, apposito, & sic vult dicere ꝙ conc. Pau. nō pbat̄ iure, nā nō allegat. l. pbantē, ꝙ in ꝯtibus bo. fi. vbi defunctus expsse pmisit citra stipulationē dolū malū abfuturū ꝙ vno heredū ꝯfaciēte dolū cōmittende pena cōmittat̄ ꝯ quemlibet p portione hereditaria & sic ꝙ vnius peccatū aliū obliget, Nā hic tex. pbat solū i ꝯtu stricti iur. & sic remanet reg. ꝙ peccatū suū tenet auctorē, & ꝙ factū vnius nō debet ei qui nō fecit nocere. d. l. de pupillo. §. si plurib. in fi. ff. de oper. no. nunc. Et sic voluit (vt reor) dicere Alex. esto ꝙ nō pbaretur opi. Bar. in. d. l. in depositi, Attñ pbatur vt pdixi. Hinc credo fuisse mētē Alex. nō clare tñ explicātis. Quā Bar. opi. teneamus. cui adherēt ēt pleriqꝫ Moder. Et cōprobat eā hic Bal. nouel. qñ videmus in ꝑtorijs stipulonibꝰ, nō procedere hūc tex. in eis. n. si vnꝰ heredū ꝯueniat pena cōmitti in solidū solū ꝯ ꝯuenientē, nō ꝯ alios p portione hereditaria cuiuslibet ēt in indiuiduis. l. penales. §. iulianus. ff. ad leg. fal. l. ij. §. in certā. ff. de ꝑtor. stipu. & videbimus cū Bar. ff. in. ij. q. q̄d nō est ex alia rōe nisi q̄ in talibus equitas ꝑdicā, ꝙ factū vnius alteri nō obsit ꝯsideraī, cuꝫ equitate semper moueat̄ ꝑtor. l. q̄d si ephesi. ff. de eo. q̄d cer. lo. Eodē mō igitur, & pari rōe in ꝯtibus bone. cuꝫ in eis dcā equitas ꝯsideret̄ vt. d. §. heres. l. iiij. ff. cōmo. Pro eadem cōi ēt hic Soci. adducit rōem ꝙ equitas (q̄ in bone. ꝯtibus ꝯsideraī. d. §. heres.) nō patit̄ ꝙ vnus p alio teneat̄. d. l. sancimus. C. de pen. tu hēc magis expressū in. l. de pupillo. §. si plurib. Immo id ēt nāli equitati ꝯriū. d. c. i. de iniur. & dam. da. li. vi. Sed si bñ pōderet̄ verba Ale. noluit aliud vt. ff. deduxi, & sic nō est noua pōderatio. Remanet igit̄ pbare opi. Bar. hac rōe, qua pariter tollit̄ p ꝯsequentiā fundamētum Pau. dictis nullo mō pbari opi. Bar. Cōsidera tñ ꝙ Alex. & Doc. nō videnī negare quod. d. Pau. vz ꝙ opi. Bar. nō pbatur in. d. l. in deposi. Preterꝗ Rui. in repeti. qui duplici fundamēto conatur impbare rñ. Pau. In oia tñ disputatiua posset nō difficulter sustineri dcā opi. Pau. ex allegatis hic p Are. quibus nō omni ex parte bñ rñdet Soci. ex opi. Pau. pcedere cū pancdoibus ipinie ꝗ cōez. d. Uin. Uide Rui. in repeti. late examinantē. Tenēdo cōez limita no. vt nō ꝓcedat qñ alij coheredes licet nō fuissent in dolo fuissent tñ in culpa in nō exhortādo & dādo, vt poterant, operā ꝙ ille qui ꝯuenit nō ꝯueniret. l. vnū q̄rit̄. cū glo. in ver. cōpellit̄. ff. cōmo. sm An. hic quē sequunt̄ Moder. Et rō est q̄ tūc cessaret equitas. debet tñ dcā culpe in omittendo pbari sm Roma. p. l. si. §. interdū. ff. de custo. reo. nā est ibi spale ꝙ pbandū sit culpā in omittēdo obesse, vt ibi per glo. Quā limita. vide positā p Jas. ff. in seq. op. Bar. in prima addi. qui ēt p dcō Rom. allegat. l. quoties. §. qui dolo. ff. de pba. sed nihil facit, loquit̄. n. de dolo reg. illius tex. nec aūt de culpa. l. negligentia q̄ dolo nō equipaīt & in omittendo 29 ꝯsistit, iuxta tradita per Bar. in. l. quod Nerua. ff. deposi. † Ex premissis sm cōez habemus differētiā inter ꝯtus bo. fi. & stric. iuris, nā in bonefi. ꝯtibus vno ex pluribus heredibus ꝯfaciente pena, licet fcō indiuiduo adiecta, cōmittet̄ ꝯ ipsum ꝯfacientē solū & insolidū, p. d. l. in deposi. sm Bar. & alios. ff. adducta sm alios. In stricti iuris aūt, vno ꝯfaciente pena adiecta fcō indiuiduo cōmittet̄ ꝯ quēlibet heredē p portione hereditaria vt hic. Quibus addendū ꝙ Jmo. fuit in diuersa opi. vz ꝙ dria sit inter penā & interesse, pena. n. cōmittit̄ ꝯ quēlibet p hereditaria portione, vt hic, interesse aūt solū ꝯ ꝯuenientē in solidū, & ita intelligit. d. l. in depositi, q̄ nō loquit̄ in pene sed i interesse, & sic pungit in hoc Bar. & pari mō de interesse loquitur. l. in cōmodato. §. si ex fcō. Et licet Alex. nō referat, inducebat rōem drie, q̄ interesse venit ex sola puisione legali, pena vō ex promissione hois, vñ nō mirū ꝙ interesse nō cōmittaī ꝯ quēlibet, pene aūt sic, qñ lex facilius suū auxiliū limitat ꝗ auxiliū hois, vt in simi. no. glo. in. l. assidui. C. qui potio. in pign. habe. in ver. licet An teriores. Accedit ēt, q̄ mitius cū lege ꝗ cū hoie agit̄. l. celsus. ff. de arbi. Et sic cōsidera ꝙ Jmo. nō facit driam inter ꝯtus bo. fi. & stric. iur. put facit Bar. Ubi sumus in pena pmissa circa factū indiuiduū, tenēs indistincte ꝙ ex ꝯuentione vnius pena cōmittaī ꝯ oēs, vbi aūt sumus in prestationē interesse ob ꝯuentionē vnius ex heredibus pmissorie facti indiuidui, & tunc hñ facit driā an simus in actionibus bone. vel stric. iur. vt in actio. bo. fi. cōmittaī oblō ad interesse in solidū ꝯ solū ꝯfaciētē, vt. d. l. in deposi. & d. §. si ex fcō. In actionibꝰ vero stric. iur. cōmittaī ꝯ oēs p portionibꝰ hereditarijs, cui opi. adheret An. Barb. Sed Alex. d. sibi magis placere driam Bar. & sic ꝙ. d. l. in depositi, licet loquaī in interesse, ꝓcedat ēt in pena, q̄ quo ad propositū vz ꝙ in fcō indiuiduo, q̄ ad hoc vt cōmittaī oblō ꝯ heredē pmissorie nō est dria inter penā & interesse. l. ij. §. itē si fcō. ff. eo. iuncto tex. hic. Sed volens tueri Jmo. posset rñdere ꝙ loquit̄. d. §. in cōtractu stri. iu. sm vin. qñ Jmo. ꝯcedit ꝙ in ꝯtu stri. iur. nō ē hec dria volēs ꝙ sit drīa q̄ ad interesse inter actiones bonefi. & stric. iur. q̄ in bone. interesse cōmittaī ꝯ ꝯfaciētē tm̄ & insolidū, in stri. iur. aūt p portione hereditarie ꝯ oēs, licet in interesse put in pene nō ꝯfaciens habeat regressum ꝯ ꝯtrafacientē p actionē fami. hercī. d. §. item si in facto. & d. §. in illa. Sed volens tueri Bar. ꝯ Jmo. posset retorquere rōem. d. glo. in. l. assiduis. & d. l. celsus. q̄ pari mō viget in ꝯtibus stric. iur. sicut in bonefi. vt. d. hic Uin. Mihi vr̄ sustinabilis hec opi. Jmo. qñ habebas dictam differentiam sublatam in. d. §. item si in facto. in stri. iur. nō aūt in bonefi. In quibus lex forte nuꝗ 30 ue procedere voluit. † Et quancunqꝫ opi. teneas, q̄ in pena ñ est dissensio ex premissis deciditur no. q. Pone, ꝙ ille qui fundū recepit in emphiteosim p se, & heredibus suis decessit pluribus relictis heredibus, Unus soluit canonem, alij non soluerunt, vel oēs soluerunt vno excepto, an pp nō solutionē vnius,

ꝛ sic ↄuentionē pene pnationis dicti fundi cōmitti ꝯ oēs ꝛ sic
ēt ꝯ solnētes, qui nō ↄuenerant ꝛ Alex. qui primo hic formanit
hanc.q.d.videri ꝙ ēt solnētes pueniar, qꝛ ↄctus emphiteoti
cus est stric.iur.cū nō sit positus in.§.actionū,insti.ō ac. Et sic
pcedit dispō tex.nri.ꝙ vno ↄtrafaciēte pena cōmitāt ꝯ oēs. Quā
sententiā vr̄ firmare glo.ſm eā in.l.cōi diuidendo indiuisū.ff.
cōi diuidū. Et Bar.in.l.fraudati.in pri.ff.de publi.cū vna tn̄
modificatiōe.s.ꝙ particularis solutio fcā ab vno plurium possit
operari vnā plenā solutionē ad euitādā caducitatē vt solutio in
dubio eōm fcā interpretet.l.i.cū seq.ff.de solu. Et no.Doc.in
c.potuit extra de loca.ꝛ Bal.Guil.de cu.Jac.Butriga.vbi p
ipsum Alex.referente Ultimo Federi.de senis ↄsuluisse in cōs.
cclxxvij.incipi.factū tale est duo fratres.ꝛc. Quā decisionē sequ
untur hic Moder.post ipsum Alex. Cuius tn̄ conclusio limi.
non pcedere si pp paupertatē vnus nō soluit, vt p Jas.in.l.ij.
C.de iure emphi.in.xvij.q.post Roma.in.d.l.fraudati. Limi
ta ēt ſm Jmo.in.d.c.potuit.col.xxxix.pcedere solū de iure ci
51 ui.nō aūt de iure can.† q̄ subtilitas diuiduoꝝ ꝛ indiuiduoꝝ nō
attēdit,ꝛ penā nō cōmitti lȝ pars nō soluat ē dispositū.c.fiā de
pe.quā limi.no.qꝛ i terris ecclesie,hec cōis opi.nō seruaret ux
ta no.p Bar.in.l.priuilegio.C.de sacrosā.ecc.cū concor.quā li
mi.ponit cū aliјs dnabus nec improbat Jas.in.d.xvij.q.de in
52 tellectu aūt.d.c.fiā vide ꝯ in vlti.op.Bart.† Et examinat ēt
Soci.aliā cōsimilē questionē ꝛ valde ↄtingibilē. Quid si ipse
emphiteota vel vnus heredū partē suā incōsulto domino alie
nauit,an priuētur ēt qui non alienauerunt iuxta.l.fi.C.de iur.
emphit.ꝛ refert opi.ad vtrāqꝫ partē,ꝛ demū cōcludit ꝙ nō vt
p eū not.cū quo tenent Recētiores ꝛ bñ. ¶ Pondera demū
Bar.sentire ꝙ si pena esset pmissa p stipsonē,ēt in ↄctu bone.
nihilominus pcederet tex.noster qꝛ tunc nō ageretur actione
bone.sed actione stri.iur.ex ipsa stipsone. Approbāt hoc Jmo.
ꝛ Mode. Et facit ſm Soci.tex.in.l.cū ex cā.ff.eo sed posses re
spōdere ꝙ ibi non apparet ꝙ dicta stipsō duple fuerit adiecta
statim ꝛ sic iuxta ↄctū bone. Saluo ꝙ pbat in sua gn̄alitate si.
n.apparet ꝙ ex interuallo. Nec ob.l.si stipulatus.ff.de vsur.
vbi ꝙ stipsō sup cōtractu illius naturā sortit,vt.ff.dix.tnuolate
in rub.nā illud est verū qn̄ stipsō ponit accessorie sup eo quod i
principali ↄctu deuenit,nō si sup alio vt in pposito.l.si pregnās
cū seq.vicia.l.vēditor.ff.de cuic.vt Are.ꝯ in.vi.q.ꝛ nouissi.hic.
ꝛ rō dñie inter pactū,ꝛ stipsonē,qꝛ pactū sui nō debile sit parti
ↄtract' vt pducat ac.iō sumit vires ꝛ naturā eius,q̄ res cessat in
stipsne.l.duo socij.ff.p soc. Circa secūdā Solu. Bart. dicentis
posse intelligi ꝙ lex in deposit loquat in fcō indiuiduo quo ad
solutionē tm̄,vn̄ subdit nō esse mirum ꝙ cū oblo inter heredes
diuidat vnus nō teneat ex ↄuētione alterius. Que solu.licet eā
expresse approbet Bar.vr̄ de directo ꝯ dcā p ipsum.ff.in.ij.op.
in fi.ꝛ ꝯ in seq.op.in ver.aduerte ad rōēs,ꝛ in disti.post.d.op.
vbi tenet ꝙ secūdaria oblo q̄ ↄtrahitur rōe doli vel culpe circa
rē restituēdā est ēt oblone indiuidua licet ipsa primitiua rē re
stitui sit oblone diuidua de qua non loquitur.d.l.in deposi
ubiqꝫ dubio,sed de secūdaria ex dolo cōmisso,ꝛ sic nō vr̄ bona.
d.ij.solu. Jmmo Bar.sibi vr̄ ↄtrius. Quem dupl'r conat salua
re Jas. Cuius prima saluatio est ex tētatione ipsius Bar. vt pa
tet ex verbis suis inferētis ex prima principali oblone solum so
lum de indiuidua,ꝙ ea rōe vnus p alio nō teneat,nō.n. vult ꝙ
secūdaria ad dolū sit oblone diuidua,qꝛ nō diceret cōmittēs do
lū ꝙ insolidū teneat,si vellet hāc secūdariā esse diuiduā, prout
ēt intelligūt Bar.moder. Terra. q̄uis ex alio reprobēt hāc.ij.
solo. Nō bñ tn̄,qꝛ qn̄ oēs ↄueniunt quilibet eoꝝ insolidū ↄcin
quit,iō quilibet insolidū tenet vt.l.si duo.versi.ꝙ si lanc.ꝛ.l.
si vt certo.§.si.ff.cōmo. Et sic nō est ex nā principalis obligatio
53 nis,secūda saluatio Jas.est ventosa. ¶ † Circa.vi.opp.Bar.
addēdū in quārū ↄcludit ꝙ si in oblone rem restitui plures cō
miserūt dolū vel culpā oēs insolidū teneat p.d.§.si duobus ve
hiculū.ꝛ.l.si duo.ij.rñ.ꝛ.d.§.si apud duos. Nā declarant hēt
ꝙ q̄uis insolidū oēs teneāt,possunt tn̄ (si oēs soluēdo existāt)
opponere beneficiū diuisionis vt in indiuiduo dixit Bart.in.
l.iij.§.i.ij.q.ff.de duo.re.p tex.in.d.§.si apud duos,ibi exēplo
duoꝝ tutoꝝ,quibus tutoribus cōpetit tale beneficiū.l.i.§.nūc
tractemus.ff.de tute.ꝛ ra.distra.ꝛ est glo.expressa in.l.i.C.de
trāsac.quā sequūtur Doc.cōiter. Aduerte tn̄ qꝛ Jaco.de belui.
in.d.l.iij.§.i.tenuit ↄtrā,cuius opi.veriorem esse.d.Are.ibi ꝛ
veriorē arbitror qcquid hic dicant Jas.Rui.ꝛ nouissimi. Pro
qua tn̄ vrget rō,qꝛ certū est ꝙ si vnus solus ↄueniat insolidū te
neat nec oblo aliq̄ bñficio pōt euitare solidi solutionē,sed si aliјs
ēt ↄuenientib' sibi accederet bñficiū diuisionis nō eēt aliud q̄ ꝙ
ex multiplicatione,ꝛ societate delictoꝝ cōmodū sentiret qđ est
irrationabile ꝛ ↄ tex.in.d.§.nūc tractemus in fi. Jtē facit qꝛ di
uersa est rō in ↄctu de quo p Bar.hic ꝛ in quo obligō principa
lis ē ex volūtate,sicut in susceptione tutele,ꝛ iō videm' ꝙ in cu
ra bonoꝝ qn̄ ē volūtaria nō hȝ locū dcm̄ beneficiū.l.ij.§.fi.ff.
de cura.bo.dan.ꝛ firmat glo.l.ij.C.de diui.tute.ꝛ ad.d.§.si a
pud duos rñdet ꝙ alio respectu fit equiparatio.s.quo ad hoc ꝙ
solutione fcā p vnū nō pōt agi ꝯ aliū,rō ē qꝛ creditor ab eo soli
dū ē ↄsequutus ꝛ bona fides nō patit ꝙ idē bis exigat.l.bona
fides.ff.de reg.iur.ꝛ sic nihil quo ad diuisionē. immo potius ꝯ
dum presuponit alterū solidū qđ interest pstitisse. Tertio ad
de qꝛ verior est opi.ↄtra.d.glo.l.i.C.de transac. ꝙ immo quā
do plures tuto.dolo versati sunt nō habent bñficiū p tex.in.l.
in magistratus,iuncta.l.fi.ff.de magistra.ↄuenie.p quē pbari
opi.Azo.ꝯ quē tenet glo.dicunt Saly.Pau.de ca.ꝛ ipsemet
Jas.in.d.l.i.cū glo.ↄria.in.d.l.ij.in fi. Quā opi.tenendo pōt
rñderi ad.d.§.nūc tractemus.ꝙ loquit qn̄ peccatū est solū in
omittendo nō si in cōmittēdo dolose vel culpose in administrā
do,vt ēt loquit tex.in.l.si plures.ij.ff.de admi.tuto. Uel ꝙ lo
quitur de principali actione tutele,nō de illa q̄ ex dolo vel cul
pa cōpetit qꝛ nō apparet ibi.in prin.dolū vel culpā intercessisse
immo in ver.plane,innuit ꝙ in preceden.nō egit qn̄ dolus in
tercessit,ꝛ ita intellige glo.in.d.l.ij.§.fi.de cura.bo.dan. Ubi
in vtraqꝫ disputatiua tenet ꝯ Bar.in.d.l.iij.§.i.ꝙ immo si habea
tur tale bñficiū diui. Jtē dū Bar.vult obligationē secūdariā q̄
ↄtrahit rōe doli vel culpe seu diligentie omisse esse omni respe
ctu indiuiduam. Addit Jas.id videri ↄtra dcā ipsius Bar.ff.
in preceden.op.in secūda solu.soluit duobus modis,vt ibi vt
ibi dixi,ꝛ secūda salnatio quā dicit meliorē nō est bona immo ē
ↄ tex.in.l.in deposi.ibi si ex eo ex suo delicto p parte nō ago.
Jtē dū Bar.d.iō oblo secūdaria,causata ex dolo vel culpa est
omni respectu indiuidua,qꝛ dolus vel culpa,siue negligētia nō
potest cōmitti in parte quin in totū cōmittat. Aduerte ſm Jas.
qꝛ illatio nō vr̄ bona immo cōfunditur ex dictis ipsius Bar.ff.eā.
d.oblonē primitiuā ad restituēdū nō rē oio indiuiduā, immo
ↄtractu ꝛ oblone,diuiduā,ꝛ solutiōe tm̄ indiuiduā,vt.ff.ij.op.
ꝛ ēt hic relatiue,ꝛ sic q̄uis oblo ipsa sit diuidua nihilominus re
stitutio q̄ cētur ab ea est oio indiuidua,qꝛ nō pōt fieri nisi inso
lidū,vt.ff.dictū fuit in.d.ij.oppo.ꝛ in prima distinc.per tex.in
d.l.si duo.versi.ꝙ si lanc.in fi. Tu diligētius aduerte qꝛ nihil
obstat cōclusioni Bar.hec pmissa obiectio,licet insolutā relin
quat Jas. Nā Bar.hic arguit ab ipso fcō indiuiduo oio qđ nō
pōt fieri nisi insolidū ad ipsam oblonē,qua.s.oblone pp ipsum
factū nō nisi insolidū cōtingibile,dicit teneri quilibet insolidū
ꝛ sic recte intuēti dcā rō nō obstat,immo potius adiuuat cōclu
sionē,ꝛ illationē Bar.hic,nā iō.ff. Bar. dixit solutione esse in
diuiduā dictā oblonē,rem restitui,qꝛ factū ipsum restituēdi nō
pōt fieri nisi insolidū.d.l.si duo.ver.ꝙ si lanc,in fi.ex quo fcō
nō orit oblo q̄ est diuidua sed orit ex ipso principali ↄtractu de
positi,vel simi. Sed bñ oblo ad interesse oritur ex fcō illo indi
uiduo cōmittēdi doli,ꝛ sic bñ sequit ꝙ ea oblo,ad interesse in
solidū cōpetat nec diuidat vt cōcludit Bar. cuius vera intētio
pdcā fuit ꝛ nō alia lȝ Rui.in añpe.col.in nouis additio. aliter
54 rñdeat. † Jtē dū Bar.in prin.distin.breuiter duo cōcludit,pri
mū ꝙ qn̄ fuit actū ꝙ qlibet teneret insolidū sūt duo rei. Secū
dū ꝙ factū vni' rei facit oblonē ad penā ꝛ interesse cōmitti ad
versus oēs.vt.l.fi.C.de duo.re.ꝛ.l.mora.in fi.ff.de vsu. Aduer
tendū est ad primū,qꝛ ꝯ Bar.cōclusionē tenuit hic Jmo. Nā
hoc ꝙ fuit expressum ꝙ quilibet teneret insolidum, non debet
operari si ꝙ sint duo rei ꝛ p cōsequens ex fcō vnius alius nō te
neat, moueat qꝛ tacite inerat in re indiuidua ꝙ quilibet teneret
insolidū.l.ij.§.ex his.ff.eo.ergo expressio nō debet quicqꝫ ope
rari.l.nō recte.C.de fideius.l.iij.ff.de leg.i.cū ibi no. Et hoc,ꝛ
sic cōtrarium eius quod hic expresse tenuit ipsemet Bar.l.ij.ff.ō
duo.re.dicēs ꝙ si duo teneāt ad indiuiduū ex nā rei ēt si se obli
gent insolidū,nō sunt duo rei,subdēs ꝙ pp hoc factū vnius al
teri nō noceret, Jdē firmat in.l.eandē.v.q.eo.ti. Concludēs
ꝙ factū vni' fideiussoris nō nocet alteri,p no.in.l.si seruū.§.
nunc videamus.ff.eo. q̄uis ex ↄtractu fideiussoris quilibet tene
at insolidū.l.nō recte.C.de fideius. Saluat Ludoui.quē se
quitur Areti.qꝛ regu.l.nō recte.procedit qn̄ eo mō quo tacite
inerat exprimit,secus si alias vt ibi habet ꝛ in.d.l.iij.ff.de leg.
i.p tex.

l. per tex. in l. si ita legatu §. illi si volet. eo. ti. Sed hic alio mo exprimitur q inesset ergo operat, q alio mo exprimat costat, qr ita demu duo comodatarij tenent insolidu ex secudaria oblo ne, si ambo dolu comittat, secus si vnus solus, na solus ipse tenet in 2tibus bonefi. vt hic p Bar. ergo cu exprimit q insolidum teneant cu absolute exprimat intelligitur in oi casu hoc est siue ambo siue vnus solus dolu comittat. & sic aliter q tacite inesset, cu absq expressione, no oi casu oes tenerentur. Conferunt dca Bar. in l. ij. §. i. vbi legit §. cu in tabulis. l. reos, & l. eade. vij. q. ff. de duo. re. vt hic p Moder. Ad secundu et est aduertendu qr tex. in d. l. mora. vr de directo pbare 2trariu eius ad quod alleg. Bar. Sed saluo intelligendo, vt p Imo. Are. & Mode. hic qr Bar. voluit ponderare cu glo. in prima solu. vz qn sunt socij nocet mora vt. d. l. si qn si, si nocet vt. d. l. mora. qualr aut deprehedat an sint socij docet Bar. l. ex duobus. vi. q. ff. ti. i. Li cet Ias. dicat eos equiuocasse, qm Bar. voluerit ponderare. ij. solu. no prima. in qua secuda glo. d. q ibi loquitur in vno reo pecate in omittedo, sed factu vnius bn nocet alteri reo. l. pe. ff. de duo. re. & q Bar. hic loquitur de scdo. Confirmat qr grauius est delictu in faciedo q in omittedo vt. d. glo. in. l. si mora. ff. so lu. ma. Tu hes meliore in. l. ij. ff. ad sila. Sed tn of ipsum posi tus huic subesse calunie q equiuocet in intelligetia metis Bar. na dicit q vnus reus in terminis nostris obligat et ex culpa & negligetia alterius, quod cotingit omittedo qd exprimit Bar. post distin. ibi vel diligentie omisse, & sic melius vr alios perce pisse, & intelligit Ias. q Bar. loquat solu qn vnus ex correis co trauenit dolu comittedo, qd no est veru, Immo i la secuda so lu. glo. destruit p tex. in d. l. si. in ver. qualicuq interruptione.

35 ¶ † Addeamusq circa secudu, mebru prime principalis disti. du vult q si vnus ex pluribus principaliter obligatis 2fariat in solidu ipse solus obligat, no distincto aliter an sumus in 2tracti bus bonefi. vel stric. iur. prout distinguit in. ij. meb. prin. qn su mus in plurib⁹ heredibus vnius principalis, & ita firmat Ar. ex mete Bar. ff. post prima eius. q. sed aduerte qr in hac 2trariu vr sentire ipsemet Bar. ff. in. iiij. oppo. sm Rai. in repe. du sol uit cotrarium ibi formatu. d. ibi indiuiduu ad quod erant plu res obligati no descendebat ex ca hereditaria, nec plures ex eo ru cotractu tenebatur, & sic innuit a cotrario q si plures ex eoz 2tractu tenerentur factu vnius alteri noceret, Id tn qd hic. d. Bar. est verius sm eu pro quo faciut dca ipsius Bar. in. d. l. ij ff. de duo. re. & in. d. l. eade. v. q. Et ide firmat Ale. ff. l. proxi. §. si. in versi. In glo. in. ver. si vnus. allegamus no. p Bar. hic. Tu dicas no esse veru q 2trariu dicat Bar. in. iiij. oppo. qr no sim pliciter (vt iste refert) loquitur sed addit ver. insolidu, & sic ex presse. d. idem qd hic. Ite hac 2clusione Bar. restringit Imo. vt procedat in interesse, q solus 2trafactes insolidu teneat, no aut si fuit adiecta pena. de quo an veru sit no insisto, vide hic p

36 Rai. & vin. ¶ † Item adde dca Bar. cocludit q qn oes faciut 2, oes tenetur, nec distinguit inter 2ctus bonefi. & 2tractus stri. iur. vt facit. ff. in pluribus heredibus vnius principalis, & sic sen tit hic ide esse in 2tractibus stric. iur. qd in 2tractibus bone. q 2clusio vera est sm Are. Circa fine oppositionu & Soci. i hac. vi. oppo. Qui p ea adducit duas rones, prima, q fuit Are. qr cu id habeamus clare dispositu in 2tractu bone. vt in. d. l. si duo, fortius ergo ide in stric. iur. in quibus durius agitur, cui tn tu posses rndere, qm no 2cludit in pposito, immo facit in opposi tu, qm fauor e q qui no implet & 2trafacit durius teneat no co trauenienti, q in stricti iuris. ar. l. videamus §. si actione. ff. de vsur. iuncta. l. mora. §. in bonefi. eo. ti. Secunda ro. q placet, qr oblo ex dolo vel culpa no pot nisi insolidu comuni, vt volut hic Bar. & Doc. Et dicit Soc. in ea roe esse fundata deci. tex. in. d. §. si duobus vebi. Tu pondera tex. expressum in. d. l. si duo. ibi na certe veru est insolidu vnu queq dolo fecisse, q est ro gnalis ergo &c. l. regula. & ibi Bar. ff. de iur. & fac. ignor. & sic locu eque habet in cotractu stric. iur. Adde et in quartu Bar. in secundo mebro distin. tenet q si plures heredes vnius principalis 2tra fecerant oes insolidu tenet ad pena vel interesse p. l. si duo. ff. depo. Nam Raph. d. Bar. inaduertenter loqui 2tra huc tex. in termi. na hic dr q vno 2trafaciete, perinde est ac si oes 2tra fecissent, ibi ab oibus quodamo factu vr, & ibi qr in priore casu oes comisisse vident, q est ro gnalis eque 2ueniens contractui bonefi. de quo Bar. vt stric. iur. de quo in tex. Et tn. d. q pena no insolidu 2tra quelibet sed solum p portione here. 2 quelibet comittit. Ad. l. si duo qua monet Bar. rndet q ibi no loquit de pena. sed qn ambo insolidu tenent ad rei restitutionez, q nisi p solido fieri no pot vt ibi, sed Alex. p saluatione Bar. impro bat in primis intellectu Cuma. ad. d. l. qm oblo qua tenent he redes ad restituendu non est veru, vt presupponit Cu. q 2 que libet herede insolidu, vt est tex. in. l. iij. §. ff. como. Ergo. d. l. si duo no pot intelligi de tali oblone, sed de secudaria oblone. s. roe doli vel culpe comisse 2ueniendo 2tractui depositi pret co ter intelligitur, & podera tex. p hoc ibi aliene spe dolo eoz in teruersa fuerit, & illa verba reo si pot resti. declarat ibi. l. si reo ex taret. Vn p resolutione distinguit qua stante distin, no obsta bit hic tex. vt p ipsum hee. In quo vide Soci. subtiliter loquen te. Et 2cludente post Are. q et in 2tibus stric. iur. si oes 2ue niant oes teneant insolidu, & tu afferas roem 2cludentez, qm si qn vn⁹ 2uenit pena vel interesse comittit quo ad quelibet por tione hereditaria, vt in §. ite si in scdo. quo ad interesse, & hic quo ad pena & 2sequeter insolidu oibus portionib⁹ & heredib⁹ 2si deratis, sequit necessario q oibus 2uenientib⁹ oes tenet insoli du, siue sint pncipales, siue heredes vnius pncipalis, q ro 2clu dit et qn simul oes 2uenerut, & sic 2 Al. Nec tex. hic ob. qr dictio quodamodo soluit. Stante tn firma 2clusione Bar. q qn oes 2ueniut scdo idiuiduo oes tenet insolidu, limita sm glo. in. d. §. si duobus vebi. in ver. habebut & ibi p Bar. nisi actu esset q qli bet teneret p parte p. l. reum tn §. in exercitu. ff. como. Secudo nisi dolus vel negligentia comittat circa quatitate p. d. l. si duo in prin. Tertio nisi plures simul pena pmiserint, de qua tertia an pcedat vide p Vin. Vltimo ait Vin. aduertedu esse ad dca Bar. in ver. & aduerte. Na aut Bar. errauit, aut eius dca sunt mendose scripta. Quoniam psupponit q in scdo re restitui ex no re stitutione succedat oblo ad interesse, qd est falsu, qm no ex mo ra, sed demu re perepta, vt p Bar. l. stiplones, no dixi. in. viij. oppo. & vi. q. & diximus. ff. in. ij. oppo. Et io intetione Bar. de clara (qcqd verba sonet) vt p eu hes. Tu 2sidera q Bar. vo luit declar & demostrat diuersita. inter oblone, ad interes i termi. illis, h e qn talis oblo catur, qr qd restituedu erat si restituit q e solus qn si restituit qr si pot, qm sic perempta, vt. l. in re furtiua ff. de 2di. fur. & p Bar. d. viij. oppo. & vi. q. & qr in prima di. o oblone, ad interesse principaliter fuit tractatu nec distinctu; vt in prima io Bar. monet aduertendu, et demostrat diuersitate terminoz vt p eu. Ad vnu tn valde no. dictu Bar. qr sentit 2a 2clu. de quibus. ff. cu Soci. q et in iudicijs stric. iur. plures pn cipales vel plures heredes vnius principalis 2uenietes isolidu teneant. ¶ Glo. i. exponit timore obiectionis tex. poterat. n. quis dicere q non poterat assignari ro dfie inter casum quo in pena copreheda esset certa pecunia, & casum quo aliquid aliud certu contineret, vn ipsa glo. exponit certe pecunie. i. certa pena, & sic intelligit verbu pecunie large vt copreheudat cia certa, & spem vt. l. pecunie. verbu ff. de ver. signi. & per Bar. in. l. talis scripture. ff. de leg. i. & l. ij. §. si. ff. si cer. pet. Et p hoc q et spes coprehendatur, licet pprie no est pena promisso spei si 2 fiat. l. litigatores. §. i. ff. de arbi. qua alleg. hic Areti. Immo pprie fz Clau. i. no. p. l. stipulatus fuero te sisti. 2 eo. & l. ita stipulatus, sz no pbant. Sentit et q hic tex. no pcedat si in pena esset copre hensum aliquid incertu, vt puta factu, na tunc pena no comit tit p portione hereditaria 2 quelibet vno 2facite de quo vide p Are. hic sup hac glo. & Soci. ff. in. ij. no. Et dicemus cu Bar. in prima. q. ¶ Glo. i ver. no fieri, habet. iiij. par. in prima po nit vnu intellectu ad hunc tex. in secudaria 2 illu exponit & so luit. In tertia ponit aliu. In quarta format. q. & soluit, secunda ibi sed hoc exemplu tertia, ibi vel dic. Vlti. ibi sed q est. Ponde ra hac glo. in vlti. par. ex qua no. vt hes per Pau. Alex. & Ias. cuius dca no satisfaciut, potissimu qr vult q pmittens p se no fieri &c. ad plus teneat q pmittes iter simplr, & sic q teneat ad faciendu iter, qd est 2 l. si iter. ff. de serui. qr no tenet nisi pati q iter promisit, multo minus qui promisit no fieri &c. cu hec ver ba magis sonet in patientia. Ego intelligo glo. hac velle costi tuere dfiaz inter istas duas stiplones, q prima iter fieri plus co tineat q secuda. Nam cotinet duo vt dicunt Pau. & Alex. se cuda minus qr cotinet pmissione de no impediedo quo minus quis vtat seruitute ia 2stituta, vt patet ex vlti. ver. glo. ibi & for te alius &c. nec est superflua qr qlis debens seruitute absq ali qua promissione teneat no impedire. l. quoties. in. i. ff. de serui. & l. iij. §. dare. ff. de vsufr. Tn pmittit exprecte pp secuda stiplo ne penale q no posset adhiberi, nisi precessisset promissio expres sa, si vero fuisset seruit⁹ 2stituta tuc pmissio p te no fieri q min⁹

vt.cōtinere vī merū factū,hoc est nō impedire,nō aūt seruitutē dē q̄ vide p Bar. in.l.stiplō ista.§.siquis ita.ſ.eo.vi.ſ.in tex.
¶ Glo.in ver.factū.Et glo.in ver. si de eo suppletur p Alex.
¶ Glo.in ver.solū penā cōmi.habet.iij.par.in prima oppo-nit & soluit vno mō ſm Jo.& Imo.referens ꝓcisa eius verba.in secūda ponit rōez dr̄ie ſcē in dcā sol.in tercia,soluit secūdo mō & se remittit,partes patēt,quo glo.ad cōtextū relata,insistendū est circa primā solu.& rōem reddirā in secūda pārte.Secūda.n. solu.reprobaſ ab oībus Doc.qꝛ est ꝯ tex in.d.§.fi.& ꝯ tex.in.l. heredes.§.idē ınr.ſ.fami.her.Referenda sunt aūt oīa sigillatī dcā Bar.in eiꝫ.oppo.Et licet Bar.nō rn̄deat ad rōem ꝙ fa-cilius quis facit q̄ det.l.de ope.ſ.de ope.lib.Tn̄ Doc. rn̄dent ꝙ illud in proprio fcō & datione ꝓpria, nō ꝙ quis p alio possit melius facere, q̄ dare. Itē rn̄del ꝙ ver̄ glo.in.l. de ope.& d.l. i.C.de sen.q̄ pro eo qō int.pſc.sunt false & ab oībus Doc. im-probate vt.d.Bar.in.d.l.i.iij.q.nā procedit in Auaris & mi-seris hoībus qui potius laborarent q̄ soluerēt, nō in aliꝫs,qꝛ ē ꝯ nālem rōem dictantez ꝙ plus debent extimari hoīs labor q̄ pecunia.ar.l.in seruoꝝ.in fi.ſ.de pe. Ex quibus summas duas Conclusiones. Prima ꝙ hic tex.loquiſ in obliōne fi ſ diuidui, tex.in.d.§.fi.in obliōne dandi,vt.d.glo.relectis pluribus q̄ ad ducūſ ꝯ.Secūda ꝙ rō dr̄ie ē,qꝛ heres pōt melius dare ēt ſpēm p parte coheredis q̄ facere p eo,put vult glo.bn̄ itellecta.Cir ca primā ēt in pmis aduertendū, qꝛ licet ita Doc. cōiter tene-ant,Attn̄ sicut ꝯriū est difficillimū,ita difficillimū est hanc cō-clusionē cōem a ꝯriis tueri. Primo.n.ꝯ eā allegaſ tex.in eodē. §.fi.ij.rn̄.vbi decidiſ idē esse in stiplōne,qua quis sub pena ꝓ-mittit parere ſnie arbitri,quā cōstat esse stiplōnē,factū cōtinen tē,vt ēt ibi glo.in ver.cōmittiſ,& Doc.dicūt,& lꝫ Bar.ibi intel ligat qn̄ in ſnīa Arbitri erat expressū debeſ dari, & cōsequenter factū ꝓmissiuū de parendo ſnie in dando indicaſ vt datio,cuꝫ p ipsā dationē explicetur vt voluit ibi Bar.& aliꝫ. sequi videāſ & An.& Pau.cū quibus Jaſ.hic. Tn̄ nō pōt defendi iste intel lect⁹a diuinatiōe,cū simplr & gnālr loquaſ tex. Secūdo allegaſ rō posita in.l.si seruus.§.si plurīū.ſ. siquis cautio. & in.l. fi.ſ. in vsu vo.vt eiꝫ.Et iō quidā Doc. quos absqꝫ nominibus re-ferunt Bal.nouel.& Soci.dant aliā solu. nō facientes dr̄iaꝫ inter stiplōnē dandi & faciendi,sed an sit quid dandū vel faciēdū qō nō possit p aliū,& sic coheredē volentē in totū satisfacere com mode explicari, vel possit, exēplificā. factū qn̄ fi ꝓt explicari p alio ſ duob⁹ſcie diui.ō gb⁹ʒ in tex. Dationē qn̄ esset res inter heredes diuisa, qꝛ tūc difficultas superueniēs excusaret a pena, vt.l.si vebenda.§.idē inr.& glo.i.qō te.alleg.p Bart. & in hoc casu est sin.limi.ꝙ cōditio dādi scindiſ in personis heredū,ad. l.si cui.ſ.de cōdi.& demō. Qn̄ aūt fieri p alio possit exēplificāt in stiplōne de defendendo q̄ p alio impleri pōt vt p Bar.ſ. in. fi.ij.q.Quando autem ēt species p alio dari possit.Exēplificāt si vnus heres,qui vult satisfacere habet facultatē tradendi rem ꝓmissam,qꝛ penes eū tota,nōdū ſcā diuisione,sit.Licet.n. do minū p coheredū portionibus nō trāsferatur, tn̄ debet totum tradendo implere,put ei facultas est. Quo ſcō oīo sequiſ effe-ctus totalis translationis p aliā viā. Nā aut cogētur coheredes ratū hr̄e iuxta.l.pōpo.alleg.p Bar.aut ipsis repetētibus obsta bit exceptio dolo facis petere tc.iuxta.l.dolo.ſ.de dol. excep. Que solu.put aduertit ēt Soci.est de intentione Alex. hic,dū limitat hunc tex.ꝙ in ſcie diui.pena cōmittaſ solū p parte he-redis ꝯuenientis, nisi possit tale factū diui. p alio explicari, ita intelligens.d.l.seq.§.fi.ij.rn̄.Tn̄ dic ꝙ aū Alex.idem dixerūt An.& Imo.Quinimo est de intentione glo. hic sumēdo a rōe cessante. Ac ēt Bar.tā in hac oppo.q̄ ſ.in.ij.q. Quā secundā Moder.solu.sequunſ hic Bal.nouel.& Prec.me.dicens pro cedere cū portionibus ſpinis, pluribusqꝫ cōprobaſ consiſ,vt p ipsum.Sed lꝫ.d.opi.& solu.sit applaudēciū, vt ēt.d. Soci. ꝯ ipsam,vrget tex.in.d.l.in executione.§.pe.vbi vī presupponi al terū non posse dari nisi p parte sua, ibi nec partes fundi ꝓdest posse dari cessante vna,& tn̄ dicit stiplōnē penalē in totū cōmit-ti,secūdo tex.in.d.§.fi.secūdo rn̄. Nā velle intelligere qn̄ pare re laudo cōsistit in his q̄ pro alio explicari possunt est violatio & restrictio maxima. Tertio tex.in.l.heres.§.si secūdo.ſ.fam.her cis.vbi vnus nō pōt p alio adimplere,& tn̄ in totū pena cōmit-tiſ,sed ad hoc posset dici ꝙ ibi ldiuiduū solutiōe. Quarto tex. hic dupſr, primo dū fundat decisionē in diuiduitate qꝛ nō oꝫ ſ totū ꝯfieri,nō in tali facultate nō valēdi implere p alio & lꝫ exē-pla sint in ſcis q̄ nō possūt p alio impleri, tn̄ nō arctāt dictū,l.

dāni infecti,ij.ſ.de dam.infe.secundo qꝛ gnālis ē rō tex.ibi ꝙ priore casu oēs cōmisisse videntur, quod nisi insolidū peccari ſi pōt. Ut refert Soci. Benedictū de plūbino & Thomā dasinꝫ Doc.senen.dedisse Tertiā hanc solu. Aut stiplō penalis ē con cepta sub cōditione negatiua,& tunc siue in nō dando,siue in ſi faciendo consistat,vno heredū nō dante vel nō faciēte, pena cō mittitur insolidū,vt in ꝯrio,rō qꝛ si totū nō est datū, vel totū ſi est factū verū est nō esse data,ꝫ.ꝓmissa,vel aliam rē,& nō esse fa ctū quod ꝓmissum fuit,qꝛ cū significatio sumiſ ex vniuerso,si ē falsitas in parte tota ē falsa.l.si is qui.cc.§.verū.ſ.de reb. dub. & hoc voluit Jor.cō.in.d.l.si seruus.§.i.ſ. si quiſ.cau. Aut sti-plo penalis est concepta sub cōditione affirmatiua , & tunc siue cōsistat in dando siue in ſcō diuiduo indistincte pro heredita-ria portione ꝯfacientis cōmittiſ,& ita loquaſ ʒ tex.& ponebat rōem dr̄ie,vt hic refert Soci. hanc solu. diffuse referens & non improbans, immo eā tenēs tres ex ipsa limitationes elicit vt p eum.Sed eā bonis rōnibus reprobat Rui.in repeti. & in lect. Et maxime qꝛ violat hunc tex.de ratihabitione loquentē,cum opus sit restringere ad casum qn̄ quis nō habuit ratum peten-do,vel per actū ꝯtrariū ratihabitioni.Itē qꝛ stante dcā solutio ne & rōe eius sequeretur ꝙ principalis ꝯtrauenieus in parte,cq̄ solū in parte in penā incideret vt heres, quod est ꝯ tex.in fi. ex qua reprobatione cōstat nō stare limitationes elicitas p Soci. vn̄ ipse Rui.dat.iiij.sol.ꝙ iō i.§.fi.& l.in executione.§.pe.im plementū ꝯditionis nō diuiditur inter heredes(lꝫ ex nā ꝓceden tis cōuētionis diuidi dēret eā sequēs inſ.no.l.i. si le g. cc.§.cū ita & .§.verū.ſ.ō reb.du.)ne sequaſ ꝙ dua ſpālia reperiāſ ꝯcur rere circa idē,& eodem respectu,ꝯ no.l.i.C.de inoffi. dota. hede cēdo,vt per eum,sed nec predcā solu. placet,qm̄(vt aduertunt ēt recentiores)nō est veruꝫ ꝙ sit ſpālitas aliqua in eo ꝙ illa cō. di.si nō dedero sortē,trāseat ad heredes, Immo precedēte cō uentione,& subiecta ei pena in euētuꝫ inobseruantie regulare ē ꝙ nō transeat ad heredes.l.dic ꝓferre.§.i.ſ. de arbi.l. qui ro me.§.flamius.ſ.eo. Bar.& aliꝫ.l. fi.ꝫ.cū petiero.ſ.ro. Quintā so lu.tradunt nouissimi,qm̄ rō(vt dicūt)quare stiplo amplius nō agi,& rē ratā hr̄i de quibus in tex. ea ē qꝛ stipulator incūbit pos. sessioni rei , & pro qua parte ꝯuenitur p ea parte pōt agentē re. pellere exceptione,& iō cū possit agente repellere exceptiōe si id facere omittat,nō esse equū ꝙ ex tali omissione integrā penā cō sequatur, sed in.§.fi.ea rō cessat, qꝛ ibi stipulator non habebat reꝫ,sed heredes ꝓmissoris.Que ꝯsideratio nō placet, primo qꝛ nō est verū semꝑ ꝙ incumbat stipulator possessioni, vt si circa ſ corporalia sint tales,stiplō q̄ nō possideaſ.l.seruus.§.incorpo-rales.ſ.de acqui.re.domi.l.iij.in prin.ſ.de acqui.pos.Secun-do & fortius qꝛ nimis restringereſ hic tex.in stiplōne de rato,in qua eque poni pōt qn̄ stipulator nō incūberet possessioni, vt si promittatur ratā hr̄i emptionē, ꝯductionē, trāsactionē, & ſ sim. in quibus cessat rō predcā. Tertio qꝛ si ea rō esset vera sequere-tur.ꝙ ēt principalis pro sola parte ꝯueniēs, in solā partē pene incideret,qꝛ ea rō pariter in eo,vt in eius heredibus vigeret,id aūt est ꝯ tex. hunc in fi. Quid ergo dicendū? Cēsui alias p sal-ua.dr̄ia gl. Bart.& Doc.cōiter attentari posse ꝙ tex.in.d.§.fi. ij.rn̄.(qui ꝓcipue ꝯ Bar.& cōem vrget)nō ob. qꝛ negari possit, licet glo.ij. in fi.ꝯtrarium ibi dicat ꝙ illud factū sit diuiduum immo possit dici indiui.ex regu.gnāli ꝙ omnia ſcā sint indiui. l.stiplōnes nō diui.ſ.eo,& .ſ. dictū fuit in tex. Nec ob.si dicatur ꝙ parere sententie Arbi.sit in effectu ratum hr̄e & sic factū diui. Nam est aduertendum qꝛ non conuenit proprie rataꝫ haberi sententiam Arbitri a partibus sed emologari,vel acceptari seu approbari.l.ne in arbitrū.l.pen.C.de arbi.qō.n.meo nomine gestū nō est,ratū habere nō possum.c.ratū de reg.iur.li.vi.l.si pupilli.§.sed si ego.ſ.de nego.gest. Uel cōcedēdo ꝙ sit factū di ui. pōt rn̄deri ꝙ ibi lꝫ factū sit diui. tn̄ iō ñ ē idē qō hic fauore obseruande decisionis,tendit.n.tale factū diui.ad litis decisio-nē sustinendā,cui iura fauent,prout vult ibi, vno hoc mō intel ligēs glo.ij.quā licet Bar.ibi reprobet,tn̄ hic in.ꝫ.oppo. in fi. tenet,& ibi Rai. Imo.& Alex. Ad.§.si plur.& l.fi.rn̄.ꝙ indu. bie ibi est factū indiuiduū. Quo ad secūdā principalē difficul-tatē, vꝫ stante dr̄ia cōiter assignata inter stipulationē ſci vel dā-di,que sit rō dr̄ie Bar.ex quinqꝫ funda.conatur rōem glo. post Jaco.de Are.sustinere, lꝫ nō ē sustentabilis. Nā lꝫ Bar. quem An.sequiſ, teneat ꝙ vn⁹ heredū soluēs pōt trāsferre domi. i ſpē hereditaria a defūcto dari ꝓmissa,totaliter,& sic ēr p portiōib⁹ coherēdū ñ soluētiū.ar.l.si ꝓcur.§.si ignorātes.ſ.mā.& .iiij.aliꝫs

fundamentis

fundamentis et p eum. Verū Imo. et alij cōiter reprehēdunt p
tex. id quod nostrum. de reg. iur. ℱ. pro quo. l. nemo. ex socijs ℱ.
pro soc. Cui Soci. et Jas. friuolā dant responsionem cum Bar.
et An. tenentes q immo non est sine facto, sed cum facto here-
dis dantis et sic defunctus dare censetur, quia factum heredis fa-
ctum defuncti intelligitur in auc. de iur. iur. a mori. pcest. §. i. sz
facilis est replicatio q factum heredis pro parte non censetur factum
defuncti nisi pro parte hereditaria facientis, vt no. in. l. cū a ma-
tre C. de rei vend. et l. ij. §. fi. ℱ. de pretor. stipul. Item q Bar. et
An. allegat §. ex his l. ij. ℱ. eo. p Ludo. Cui etiam non bene
respondent Soci. et Jas. qr patientia momentanea in constitu-
tione seruitutis cōsideratur, vt traditio i datione, licet bene suc
cessiua post constitutam cōsideretur vt factum, vt vidimus in §. et
harum. Non ob. tex. in. d. §. si ignorātes quo fūdat Bar. quez
tex. solū optime facit p opi. Bar. dicit hic Soci pternz inducē
do post Are. quatenus ibi pro claro presupponitur q si pricipa-
lis nō fuisset liberatus, prout eum fuisse liberatū apparet i ca-
su illo, fideiussores de substātia eius soluere potuissent etiam te
nendo q non precesserit aliquod mandatum expressum nec ta
citum. Nam olo magna est diuersitas, et ratio diuersitatis inter
illum casum et hunc, qm fideiussor est obligatus pro principali
voluntarie et mandato ipsius hic aūt nō est coheres obligatus
vllo modo ex voluntate coheredis. Ad secundū de. l. pōpo. scri
bit responde cum Areti. q non est concludens gnaliter, quo-
niā posset magis expedire coheredi penā soluere, maxime si mi
nor esset valore partis, q partez hereditariā, iuxta. l. predio ℱ.
de ac. emp. et l. si quis a socio. ℱ. pro soc. cū glo. vel ratione parti
cularis interesse. Itē posset forte teneri ei naturaliter tantū sti-
pulatori. Et sic potuisset retinere, licet non petere, iuxta. l. i. C.
ēt ob cirogr. pecu. et tradita per Bar. l. ex hoc iuregen. vj. col. ℱ.
de iu. et iure. Ad auc. si caprini rñdent Imo. et Moder. vel q
cū sit casus specialis potius facit q Bar. Vel q ibi nō loqui de
translatione domi. sed de obligne pignori, qd minus est. l. fi. cū
glo. C. q res. pi. ob. pos. ad no. in. l. venditor. ℱ. de iudi. et auc. q
in prouincia, respōde q nihil ad rem q: de satisfatione simplici-
ter, qd intellige iudice mediante vt ibi per glo. in ver. non sit.
Ad no. in. l. si edes. cōi diui. rñt Imo. q domi. trāsferre nō est
vni ad vsum destinatus, sed inhabitare, et simi. et si diceret q im
mo defunctus destinauit promittens dare, prout Bar. voluit i
ducere, rñdens adhuc negando q ex eo diceretur destinare qa
ēt ipse soluēdo penā potuisset nō trāsferre domi. Cū ergo Rō
Bar. nō subsistat, aliam assignauit Jac. de Put. quā, vt nouez
ponēs, dicit esse clarā et planā Jas. Vz quia in factis succedit
obligatio ad interesse. l. stipulationes nō diui. versi. celsus ℱ. eo.
Et consequēter pena apponitur loco interesse. §. nō solū. insti.
eo. ex quo sequi q quēadmodū interesse est inter heredes diui
dui ita et pena. Sed in oblonib' dādi in qbus nō succedit obli-
gatio ad interesse post morā. l. vbi aūt in fi. ℱ. eo. sequi q pena
loco cōtēptus apponi cōtēptus aūt ipse cū sit factum est indi-
uiduus ergo, et pena. Que rō prout ēt aduertit Alcia. nō est bo
na, qm nō est verum q in stipulationibus facti pena reguletur
ab interesse. l. stipulatio ista. §. alteri ℱ. eo. et p Bar. ℱ. l. ij. §. ites
si in facto, et pariter non est verū, q in stipulationibus dādi pe-
na semper apponatur ad puniendū cōtēptū, qr pōt dici q ap-
ponatur qr ita estimetur interesse ar. l. fi. ℱ. de preto. stipu. Et q
uis obligatio dādi regulariter sit precisa, tñ pp appositionez pe
ne desinit esse precisa, ex quo soluēdo penā debitor liberat. Vñ
tenenda vi rō Pet. Nā defendi pōt ob argumēto Bar. vt de-
fendit Imo. qr difficultas superueniens tūc demū excusat debi
torem a mora et cōsequēter a pena iuxta. l. si debenda. §. idē iur.
et l. qd te. alleg. p Bar. qn talis difficultas superuenit sine facto
debitoris, quia ipse obuiare nō potuit, ita loqui tex. in. d. §.
idē iuris alias nō. Sed in pposito difficultas superuenit facto de
bitoris, ex quo plures heredes reliquit dū poterat prouidere re
linquendo vnum, et declara, qr ēt ponendo q hēt plures filios
quos nō potuisset priuare legitima iure instituere reliquēdo, qm
olo potuisset prouidere dādo rem in vita vel vni relinquere tra
dēdā. ¶ Glo. in ver. sed videamus. Ad intelligentiā hui' gl.
pmitte q vbi duo cōparātur vnū vi cōparari ad aliud, et in hoc
stat dña inter duos primos intellec. nā sm pmū exēplū, tex. cō-
parat ad sm, sed sm. Secūdū eo, sm cōparat pmo, vel ad pri
mū. Premitte ēt q in tex. sm glo. debemus hēre ne nō idez ec.
nō aūt (vt habem' in plurib' litis) nō ne. Habet, inquā, ista glo.
tres partes, prout ponit tres intellectus ad hūc versi. duos si in

tex. habeamus dictionē negatiuā. Tertiū si desit, et sic olo sit af-
firmatiua, partes patēt. In ea. in. l. o. ij. par. Aduerte qr licz Cu
ma. Jurisco. licet reuocet sm hos duos intellec. in dubiū id qd
ℱ. p cōstāti posuit et sic videatur q. l. nā ad ea. ℱ. de cōdi. et dmo.
tñ id nō e qr iurisco. facit id vt melius declaret, et demū cōcludit
vt prius cōcluserat, et sic nō e incōueniēs et qr i dubiū reuocet. d.
glo. q sequi Bar. Sed vt vidimus in tex. nō vi verisimile, nec
subest rō q inter ista ita dissimilia iurisco. formet suā dubitatio
nē, vz an pmisse dēbeant cōparari, huic de rato, cū ille sine indi-
uidus, hec de rato diuidus, et sic dubitare de hoc esset (vt. d. Cu
ma.) dubitare an albū assimiletur nigro. Vñ hñdo negatiuā in
tex. put cōiter, verū intellectū ē diximus q reuocet in dubiuz
an idē sit in hac. l. illa de qua. ℱ. pxi. amplius nō ege, qd in im-
mediate pcedenti p te nō fieri, videbat .n. idē eē, qr vtraqz cōci
pitur p verba negatiua, et si hoc nō ob. tur. cō. rñdet Pau. dici
se nō idē eē, sed magis idē qd in illa titiū heredē qz eius ratum
habiturū. quē intellectū tenēt Moder. vt in tex. vidimus, et ad
uerte qr hoc mō ēt sit relatio p glo. sm tertiū intellec. si nō ha-
beamus negatiuā. Sed sm affirmatiuā illa verba Pau. rñ-
det idē eē tc. referūtur ad pxi. sed magis idē tc. Et cōmode se-
qui rñsio idē eē in versi. Pau. rñ, sed sm negatiuā relatio sit
ad illa, sed videamus, nō ne idē hic sit. et sequi rñsio, nō idē eē
in versi. Pau. rñdet nō idē eē, et ita patet differentia inter intel
ligen. glo. tertio loco, et illā quā tenuimus habendo negatiuaz.
¶ Glo. si. hz duas par. in. l. oppo. Et pro solu. se remittit in se
cūda alleg. cōtor. Ad prime par. declarationē assume Bar. in.
ij. oppo. Ex enim dcis habemus tres solu. glo. et quartā Pet.
et adde cū Moder. q pro sustentatione prime facit. l. et si post
tres. ℱ. si quis cau. iuncta. l. sancimus. C. de fideius. Sed rñdet.
vt p Jas. o precep. me. ad verbū resūmēdē. Et ad cōprobationē
tertie solu. defensare p Bar. et Doc. adde cū eildē Moder. q p
Bar. ponēte triplicē rōnē in. l. si insulā. vj. oppo. ℱ. eo. Ex qua
tertia solu. cōiter recepta infert Alex. cū quo Moder. notez ad
limi. huius tex. in fi. vt nō pcedat in cōmissione stiplonis ad in-
teresse. Tu aūt diligētius aduerte qr nō vi fuisse itētionē Bar.
imo nec tex. cō. in. d. l. si procurator, facere dñam inter totum et
partē interesse, quin imo q indifferēter cōmittat stipulatio ad
totū interesse. Id aūt e solū respectu partis in qua nō fit ratiha
bitio vt. d. tex. ille expresse pponit totale interesse et subdens rō
nez qr solū e respectu partis, nō. n. pōt interesse respectu partiū
ratificantis, et sic ondit ibi tex. q sit totū interesse, et hoc vult hic
Bar. Nec bona esset solutio si diceret q habito respectu ad
totū pmissuz ratū hri vi interesse solū in parte, nā esset cōside-
rare totale interesse ad declarationē vt faciunt Doc. sepe et ma-
xime in. l. q insulā ℱ. eo. nō aūt eēt ipm ponere, put ponit Jur.
in. d. l. et hic Bar. Nec pōt alia via sumi limi. ex illa. l. ad hunc
tex. s. quatenus vi q nō est dña inter pricipalē promissorē et ei'
heredes, qr diuersissimi sunt termini cū hic de pmissore et ipsi'
herede ex quo ēt apparet verū nō eē qd primo ex hoc tertia so
lu. notat Jas. Ponit preterea ipse Alex. plures limi. quas cō-
modius applicabimus seq. oppo. Cū magna ex parte ibi po-
37 nat Bar. †Quatenus dicit Bar. reprobans primā solu. dicit q
pmittens aliū ratū habiturū intelligitur pmittere se facturus,
et curaturū. Aduertēdū, qr eius dcm est verū in dcā stiplone de
rato, de qua ipse, et in illa de iudicio sisti, de qua in. l. quotiens, p
eum alleg. qr sunt pretorie, alias si pmittit aliū facturū, vel da-
turū stiplō nō valet. §. si quis aliū. insti. de inutil. stipu. An āt
obligatus facere et curare excusēt si fecit qcqd potuit e dubitum
ingēs, ō quo p glo. et Doc. affirmatiuā tenētes in. c. ex rescripto
ō iureiur. vbi late Fely. et Moder. hic. Circa. ij. oppo. vbi alle-
gat. l. et si post tres, intelligas iuncta glo. si. vbi adducit. l. magnā
C. de cōtrahē. et cōmit. stip. et pariter vbi allegat. l. sancimus. in
telligas iuncta. glo. in ver. pstigari. Adde primo quatenus Bar.
post Jaco. But. dicit. iij. solu. lz q ad. §. si plurib sit diminatiua
eē in se verā. Nā Rai. Imo. Soci. et plerique Moder. dicūt nec
in se vera e, qr in casu. d. §. pena. p parte efficaciter est cōmissa,
sed si in parte, in q nō e ipletū id fuerit qr impleri nō potuerit,
nulla ex pte pena cōmissa eēt, vt. l. si debēda §. idē iuris alleg. p
38 Bar. †Saluat Bar. Ruinus qr spāle e i eo stiplone ō sistendo
aliquē q difficultas nō excuset a pena. l. sācim' i ver. si poterit
repsentari et ibi Bal. C. de fideius. Et Alex. l. qd te. ℱ. si cer. pet.
col. si. Sed tu aduerte, quoniā non est verum assumptum, qr iz
immo in tali promissione de iudicio sisti regula. d. §. idem iu-
ris, q difficultas superueniens excusat a pena, locum habet

vt ibi.d. Pau. allegās tex. expressum in.l.ij.§. si quis in iudi-
cio.ff. si quis cau. Nec ob.d.l. sancimus. quia solum procedit in
difficultate q̄ puenit scō illius, quē quis pmisit sistere, vt q2 no-
luit, ⁊ sic ē speciale nō in ipsa stipulone, sed in illo casu, ⁊ rō spe-
cialitatis ē, q2 ea fuit intentio pmittētis aliū sistere q̄ velit se o-
bligare, p facto illius, ⁊ p eo teneri ad penā promissā vt ibi p
Alex. in appostil. ad Bal. ⁊ q̄ nō sit aliter speciale apparet ex il
lo met tex. ppe fi. vbi ex īpedimēto nō scō ipsius sistēdi, sed ca-
su fortuito, vt mortis in psona sistēdi excusaf, q pmisit. Vñ er-
39 rat in terminis, ⁊ sic saluatio nō bona. † Quid aūt si pro parte
īpeditus, p parte nō in nihilo īpleuerit, an incidat in penā i to
tū vel solum in partē, ⁊ Soci. q primū mouit hoc dub. arguit
ad partes, q2 vr̄ q̄ nō incidat nisi p parte, p qua implere po-
tuit, qm̄ quo ad pene euitationē paria sunt implere. l. si debeu-
da.§. idē iur.ff. ad leg. rodi. de iac. alleg. p Bar. sed q in parte
impleuit, in parte aūt īplere noluit solū p dcā parte q̄ implere
noluit in penā quo ad effectū incidit. d.§. si pluriū, merito ⁊c.
Facit ēt sm ipm rō. l. q̄ de tota.ff. de rei vē. Pro alia parte ad-
ducit q2 tūc q9 excusaf rōne īpedimēti, qm̄ fecit qcqd potuit ar.
l. q cōmeatus.ff. de re mili. ⁊ no. p Bar. l. ij.§. sed qd dixim9.ff.
si qs cau. Preterea ⁊. ij. q2 hic est regu. q̄ pena in totū cōmitti-
tur, q̄ reperitur limitata p tex. in.§. si pluriū. qm̄ p parte fuit im
pletū, ergo alias remanet incorrecta per no. in. l. i.ff. de reg. iur.
⁊ melius in. l. ois diffinitio eo. ti. ⁊ ex his relinquit cogitādum.
Sed pcedēs pars, q2 equior, magis placet. Et ad primū rñdeo
q̄ pcedit in ea parte in qua fuit īpeditus, ⁊ pena nō cōmittitur
nō aūt regritur q̄ fecerit qcqd potuit in alia, ⁊ iō q nō fecit in
alia tenef ad penā. Ad secūdū, q̄ licet regu. nō limitef p. d.§. si
pluriū, in quo pluponif facultas iplēdi, nō īpotentia, limitaf
extra illā stiplonē de iudi. sisti. p. d.§. idē iur. sm Bar. ⁊ Doc.
hic. Ex quo patet ēt nō cōcludere funda. Ruini vñ. d. extra ca-
sus. d.§. si pluriū, multo magis comitti insolidū, q2 ēt si p parte
impleuit, pro alia implere noluit in totū cōmittif pena, et hic,
nā quatenus nō potuit excusare, qd nō est si in toto potuisset.
Sed tūc cogita q2 si excusaretur pp impedimētū in parte ⁊ pe-
ne cōmissione in ea parte, licet nihil ipleuerit multo magis de-
beret excusari in parte impleta, q noluit in alia implere, sed pe-
nā soluere, vñ verior vr̄ opi. Sria. Adde secūdo circa quartū so-
lu. Pet. q̄ licet Bar. nō referat ipse rñdebat ad. d.§. cū ita ⁊.
§. verū, q̄ pcedūt d rigore, secus d equitate, vt. d.§. si plurium:
Pro q̄ rñnone pōderat Soci. q2 sm eū ēt tex. in. d.§. cū ita lo
quif in stiplone de iudi. sisti. in qua ⁊. d.§. si pluriū, ⁊ sic ꝯside-
ra q̄ cū quo ad ipsaȝ opus sit intelligere put intelligit Pet. ne
ob. d.§. si pluriū. Ita ⁊ quo ad alias stip. ēt dādi de qbus ibi ⁊
sic gñaliter iuxta. l. nā hoc iure.ff. de vulga. ⁊ pupi. Cōprobat
Soci. d. opi. Pet. q̄ est equissima, q2 licet plura scā copulatiue
pmissa videanf vnū pp vim copulatioe, tñ in veritate negari nō
pōt quin sint plura, ⁊ iō exceptio cōpetat, vt in. d.§. si pluriū, q̄
in veritate ⁊ equitate fundaf, vt. l. qui eqtate.ff. de dol. excep. ⁊
iō nō sit mirū q̄ in totū de rigore iuris pena cōmittaf. d.§. cū
ita. Sed p factis ipletis obstet de eqtate excep. d.§. si pluriū.
Cōproba tu ex tex. in. d.§. si pluri. vbi pcise fit ea distin. q̄ me-
ro iuris rigore in totū pena cōmissa est ob vim copulatiue com
prehensionis plurium factorum ibi q2 verum sit omnes statos
nō eē ⁊ pmittif oppositio exceptiōis doli. Nec huic opi. Pet.
ob. qd ait An. ff. l. seq.§. fi. q̄ si vera esset nec mero iure deberet
pena cōmitti in totū ꝯ. d.§. cū ita, nā pȝ rñsio ex pr̄me dcis, q̄
iō in totū mero iure, q2 vna est stiplo, pp verboȝ cōceptionē de
iuris rigore. Nec ēt ob. qd ait Imo. q̄ eadē ē rō in vno facto. q̄
in pluribus copulatiue pmissis. Nā imo diuersa, quia in plu-
ribus inspecta veritate est diuersitas impleti, ⁊ non impleti,
nec ob. si dicerēt q̄ eodē modo est vere diuersitas inter partes
impletā ⁊ nō impletā, nā cōstat nō esse totum. Vñ ex his solu.
Pet. remanet sustentabilis. Ex quo seql limi. ad. l. seq.§. fi. q̄
no pcedat in pmissione dādi plura copulatiue, si vnum implea
tur aliud nō, q2 pro soluto ob. exceptio. nā in. d.§. cum ita. pe-
nitus diuersa est decisio, quando pena fuit subiecta plurib9 reb9 dan
dis, vel pluribus faciendis, vt in primo rñ. cum secundo nam.
d. idem esse, ⁊ ideo vtitur verbo euidenter quia ponit clariorem
conceptionem stipulationis. Et sic patet euitari, que contra di
ctam solu. Pet. adducit Rui. in repe. Et hec Pet. opi. retenu-
ta habes ex ea etiam vnam limi. ad hunc tex. vt non procedat i
promissione plurium factorum, vna stipulatione facta per eum
40 qui postea aliqua impleuit, aliqua non. † Quo ad quintam so-

lu. Bar. q̄ contrarium loquatur in preparatorijs iudiciorum i
quibus speciali iure introductum est vt pro parte impleta ob-
stet exceptio tex. noster in extraiudicialibus, in quibus cōmitti-
tur insolidum, ⁊ simili modo in decisorijs iudiciorum, vt in. l.
seq.§. fi. quia in preparatorijs mitius agitur vt no. in. l. celsus.
ff. de arbi. quoniam minoris sunt preiudicij, vt considerat A-
reti. Ex eo respondens ad id quod in contrarium allegā. Lau-
do. q̄ non est ratio diuersitatis inter preparatoria ⁊ decisoria.
Nec ob. etiam ratio, quam adducit Soci. quia respondetur vt
per Rui. Ex quo solu. sequitur limi. ⁊ restrictio ad hunc tex. vt
intelligatur de promissione de rato, extraiudiciali, non de ea que
interponitur in prin. litis. iuxta. l. i. C. de procur. Sed aduertē-
dum est quia Bar. ponit differentiam inter preparatoria iudi.
⁊ extraiudicialia, non tamen assignat specifice rationem differē
tie, non enim dicit aliud nisi quia mitius agitur. Unde dic cum
Moder. q̄ ratio est quia iudiciales ⁊ pretorie stipulatiōes ab
inuitis extorquentur vt. d. glo. l. i.ff. de preto. stipu. Conuentio
nales autem seu extraiudiciales voluntarie sunt. Et ideo decēs
est q̄ magis subueniatur ei qui facit actum ex necessita. q̄ si fa-
ciat sponte. l. si fideiussor.§. si necessaria.ff. qui satisda. cog. Sȝ
contra hanc solu. Bar. cōmuniter approbatam obstat tex. quo
ipse reprehendit sol. Pet. licet aliter inducendo. Nam tex. in.
d.§. cum ita precise loquitur in stipulatione de sistēdo aliquos,
⁊ sic de qua ⁊. d.§. si plurium. ⁊ tamen ibi pena committitur sine
obstaculo exceptionis. Sed respondetur ex intentione Bar. q̄
ibi cum non appareat q̄ loquatur de tali stipulatione quando
fit in iudicio intelligitur de promissione tali facta de sistendo in
alio loco, alias stare nō posset quod ibi. d. necesse est, ⁊ oportet
que verba denotant necessitatem ad pene euasionem, iuxta tra
dita in. l. Gallus. in prin.ff. de lib. ⁊ posth. que non sabesset si
loqueretur in ea stipulatione, facta in iudicio, quia posset oppo
ni exceptio pro parte obseruata. d.§. si plurium. Comproba tu
quia cum in precedentibus tam de factis q̄ de dationibus pro
missis extra iudi. loquatur ⁊ continuatiue prosequatur sequen-
tia debent ex precedentibus declarari. l. heredes palam.§. sed
⁊ si notam.ff. de testa. l. si seruus plurium.§. fi.ff. de lega. i. Et
hoc modo apparet posse dici non esse irrationabiliter diuina
re ⁊ restringere illum tex. Secundo contra hanc solu. Bar. ob-
stat magis quia opus est restringere hunc tex. ad stipulationes
de rato extraiudicialem, vt fatetur Alex. ⁊.ff. diximus, que tamē
est maxima restrictio ⁊ ordinatio, immo ipsemet Bar. ff. in. ij. q.
prope fi. tenet hunc tex. habere locum in stipulatione rem rati
ha. etiam quando est pretoria ⁊ expressius i. e. q. in fi. Unde ad
euitandum hoc inconueniens magis placet Moder. pleriq;
ac mihi, solu. Pet. ad dictum contrarium q̄ ibi quando plu-
ra facta, vna promissione comprehensa fuerunt, hic quando v-
num, ex ratione differentie de qua. ff. Non tamen facit hic tex.
inductus, vt per Ias. quia in pluribus heredibus plures sunt
obligationes. Sed adhuc remanet difficultas, quia si nō tenea-
mus solu. Bar. remanet contrarietas inter. d.§. si plurium. ⁊. d.
§. cum ita. In quo dicere q̄ loquitur de rigore tex. in. d.§. si plu
ri. de equitate vt dicebat Pet. non est dicere aliud nisi q̄. d.§.
si pluri. corrigat. d.§. cum ita, vt per glo. in. l. eodem ferro.§. q
maximos.ff. de publici. que correctio est vitanda. l. pcipimus.
C. de appel. Item repugnant verba tex. ibi necesse est ⁊ oppor-
tet. Unde iatis placet q̄ debeamus inspicere diuersitatem con-
ceptionum dictarum stipulationum aliter tamen quam consi-
derat Ias. nam in. d.§. si pluri. simpliciter fuit facta promissio,
⁊ pure de pluribus sistendis, ⁊ si non statiȝ esset promissa pena
⁊ aduerte quia illa verba, quia verum est omnes statos non es-
se non important necessario q̄ precesserit formaliter promissio
pene, cum expressione signi vniuersalis. Vel licet id supponia-
mus omnino non ob. vt proxime dicetur. Sed tex. in. d.§.
cum ita loquitur quando conceptio promissionis pene fuit for-
mata cum singulari expressione sistendorum, per modum con-
ditionis videlicet si stichum, herotem, Damam ⁊c. non sistero
promitto penam, cum ergo conditio debeat in forma specifi-
ca impleri ⁊ totaliter. l. qui heredi. ⁊. l. meuius.ff. de condi. ⁊ de
mo. non mirum q̄ ea formaliter non impleta pena ibi efficaci-
ter committatur, facit etiam quia conditio dicitur indiui. vt. l.
cui fundus.ff. de condi. ⁊ demo. secundum ipsum Ias. quod ta-
men non facit quia illud in conditione dandi non autem faci
diuidua sm Bar.ff. viij. oppo. Cōproba tu efficaciter q2 tex. in.
d.§. cū ita nō ponit simplr oēs nominatos sistēdos eē positos i
conditione,

cōditione, verū ēt q singularis relatio ⁊ expressio fuit q̄ ad vnūquēq₃, in ꝓmissione pene vt ibi si qd eoꝝ factū nō erit, ⁊ ibi si qs eoꝝ nō steterit, ⁊ ibi si sticbū, damā ⁊ herotē nō sisterit, q̄ expressio oñ dīt clarā intentionē partiū fuisse q in quocūq₃ deficeret ꝓmissionis obseruātia pena ꝓmissa cōmitteret, nā fuit ꝓmissa pena respectiuata insolidū ad vnūquodq₃ ꝓmissuꝫ dari vel fieri, nō aūt simplr ⁊ gn̄alr si aduersus ꝓmissa factū sit, vel si ꝓmissa nō fiant ar. l. si heredi plures. ff. de condi. insti. ⁊ ista ē vera ⁊ nota solu. ⁊ declaratio. Et sic patet q stat ꝓmissa solu. ēt q ꝓ̄supponamus in. d. §. si plurib⁹ fuisse penā ꝓmissā, sic si oēs stati nō ēent, qm̄ efficacior ē ꝓmissa ex pressio verbis singularib⁹ iuxta no. p Bar. in. l. i. ff. de vulga. ⁊ pupi. l. si mihi ⁊ tibi. §. in legatis. ff. d lega. i. ⁊. l. si quis in prin. testi. ff. de lega. ij. ex qua solu. infertur q ēt in extraiudicialibus si pena esset ꝓmissa verbis de qbus i. d. §. si plurib⁹ obstaret exceptio in parte obseruata siue facto obseruato. Ad quod pōdera, qr rō de q̄ ibi est gn̄alis, nō aūt concernens fauorē iudi. ⁊ tenēdo ꝓmissa nō est opus q̄rere meliorē solu. cū reperiri nō possit, ⁊ sic magis placet q̄ illa Alberi. relata p Soci. vel illa noua Rul.

41 ¶ † Ultimo Bar. cōcludit hūc tex. ⁊ §. fi. l. seq. ac oīa iura disponētia cōtrauentionē i parte penā cōmitti in totū limitari vt nō procedāt de equitate canonica p. c. sua. sm̄ vnū intellec. extra de pen. Qd̄ ēt aūt Bar. dixit hic P. t. ⁊ sequunt cōiter hic Doc. ⁊ Bar. J. l. pri. §. fi. ⁊ Bar. d. §. si plurib⁹. ⁊ canonis. in. c. dilecti. ō arbi. Et ⁊ plene p Jmo. de intellec. d. c. sua, vt ēt hic p Alex. quā opi. tenet ēt glo. in. d. c. dum ait p Inno. fuisse approbatā opi. Moder. de qua p Bar. in pri. ꝫ. oppo. Que cōclusio planius pcedet vt quo ad tex. J. l. pri. §. fi. ij. rñ, nā loquit specifice. d. c. suā, in sua arbitri cōdēnātis ad dādū sub pena, decidens p ꝯuentionē in parte, nō cōmitti i totū, quo imo dic tu, cōtra Moder. q decidit nō posse exigi totū p parte in qua nō fuit obseruatū. Sed licet cū Pet. ⁊ Bar. cōiter Doc. teneāt tñ Ludo. cū quo Areti. dicit illū tex. nō facere qr loquit in purgatione more, ⁊ sic limitat tradita in. l. si insulā J. eo. sed id (sm̄ Lan.) nō vr posse stare, qm̄. d. c. loquit lata sētētia super pena, quo casu nō admittit mō aliquo purgatio more. vt in. d. l. si insulā, p Doc. cōiter. Tu saluādo rñde q oblatio ꝓ̄supponit ibi factā ań sniaꝫ vt ibi septem librarū solutione cōtētus, que verba vident ꝓ̄supponere solutionē vel saltē oblationē ań sniam, cū ea sint verba snīe siue mādati pape talē oblationē fuisse factā illi episcopo, nec acceptatā clare supponentis. Secūdo rñdet Ludo. qr tex. ille loquit in casu speciali i ꝑsonis ecclesiasticis, vt ibi qr igit te nō decet in tātū pōtificalis modestie oblitum ec. sed huic rñdet q ea nō est rō fundamētalis illi⁹ decisionis, sed illa qr nō debet quis lucro inhonesto anhelare, ⁊ cū aliena iactura ditari, q̄ exprimit formalr tex. Hic tn̄ q vult ibi arguere illū episcopū qr dānabilius fit in ipso, licet ēt gn̄alr in oibus reprobatū, ⁊ ita q ea sit rō gn̄alis, ⁊ q ille tex. p consequens in oibus ꝑsonis gn̄aliter intelligi dēat, tenēt cōiter Doc. qd̄ ⁊ sentit hic Alex. in. q. quā format post Rapb. de qua ꝑ̄fe dicet. Demū hec opi. ꝯ cōeꝫ est de iure verior q p illud. c. nō limitet hec mā. Primū, qr tex. ille satis congrue pōt intelligi q mora purgari possit licet esset appositus dies ⁊ pena ⁊ reg. sit negatiua in. l. si insulā. v. op. Bar. J. eo. qr aliqd dānū nō ēet passus creditor, vt voluit Roma. ⁊ ō pōderaui tex. ibi, quē intellec. refert Jmo. in. d. c. dilecti, referens fuisse Hosti. Et probat ille tex. dū, vt. ff. dcm̄ ē, reprobat inhonestū lucrū, ⁊ ditari quē cū iactura alterius. Secūdo qr si vera eēt cōis tex. ille ꝓmitteret penā exigi p parte, pro qua nō fuit obseruatū, licet prohiberet totalē exactionē totius q̄titatis, qd̄ tn̄ est ꝯ illū tex. dū simplr ꝓhibet exigi. xxx. q̄ erat quātitas pene totalis, ⁊ dicere q licet ꝓhibeat exactionē totius nō ꝓhibet exactionē partis, nō est bone opinionis, cū indefinita legis equipolleat vniuersali negatiue ibi, iuxta tradita p Bar. l. si parib⁹. ff. de leg. ij. Quā opi. ꝯ cōeꝫ tenet hic ēt Jas. nō tñ ex predictis, sed ex quadā eius opinatiua intelligētia, q ideo ibi sit, quoniam quinq₃ cōcurrerēt. Primus, qr pena erat nimis excessiua qd̄ tñ nō vr verū, cū eēt minor sorte principali, secundum, quia pars sortis soluta excedebat totā penam, tertium, quia erat quasi tota sors soluta, quartum quia loquitur in personis, ad quod fuit. ff. responsum. quintum quia non erat passus damnum creditor propter moram. Sed ista opi. non placet quia ratio qua motus ibi fuit Ponti. est in tex. expressa, vꝫ quia non debet quis cum alterius iactura velle ditari, ⁊ sic non ob concursum illorum quinq₃. Quam opi. etiam tenet Rui. ex eo quia, vt dictum est pars sortis solute, excedebat totam penam, ⁊ sic nō debebat desiderare creditor penam vltra sortes, vt per glo. l. seq. §. fi. ⁊ glo. l. in executione. §. pe J. eo. iniquum esse dicens ⁊ rem promissam ⁊ penam velle, iuxta. l. rescriptum. §. si pcō. ff. de pac. ⁊. l. apud celsum. §. labeo. ff. de dol. excep. Sed nec istud placet, nam pena ibi fuit adiecta ad puniendum inobseruantiam laudi vt ibi p Ab. i. no. quod esse verum apparet, quia fuit minoris quantitatis. s. xxx. lib. q̄ esset principalis q̄titas in condemnatione expressa que erat. xxxx. li. quando autem pena est apposita ad puniendum inobseruantiam, potest vtrumq₃ peti. s. principale debitum ⁊ pena. l. si genem. ff. de arbi. nec potest dici adiecta ibi pena in defectum principalis debiti, qr est minor (vt dictum est) quando autem in defectum principalis debiti pena ē apposita procedit dictum predictarum glo. ⁊ leges per eas allegate non quando ad inobseruantiam puniendam quia tunc potest vtrumq₃ peti. d. l. si genere. Et per Bar. l. si insulam secundam. q J. eo. q̄uis etiam tunc possit mora purgari secundum Bar. ibi per. l. si cum dies. §. fi. ff. de arbi. Nec diuersum ius est quando pena apposita est in laudo per arbitrum, prout est casus in. d. c. iuxta tex. in. l. non ex omnibus. ff. de arbi. quia pariter tunc pena non potest esse adiecta nisi per contēptum, prout etiam in. d. c. d. Ab. primo no. ⁊ idem in. d. c. dilecti. versi. sexta ⁊ vltima pena. Pro qua. opi. fac. optime. d. c. dilecti. in fi. non restringendo ad totalem inobseruantiam, sed indistincte, vt loquitur, intelligendo. Eādem opi. in puncto iur. satis sustentabilem dicituꝫ pluribus aliorum dicta relatis, hic Prec. ine. dicit, presertim quia cum ille tex. habeat plures intellec. vt per canoni. ibi ⁊ per Jmo. in. d. c. dilecti, non potest, in eo totale fundamentuꝫ fieri, iuxta no. per Bar. in. l. in ambiguo. ff. de reb. dub. ⁊ quia cum de iure ciui. sit clarum, cum solus Moder. aliter senserit, ⁊ de iure canp. nō sit clare decisum contrarium, stari debeat decisioni iur. ciui. vt in. c. i. de noui. oper. nū. Et per. c. significante de pigno. vbi ad euasionem pene ponderatur q fecit debitor quicquid potuit, sed hoc posset facile euitari, quia ibi impeditus fuit in toto, nō mirum q tale impedimentum a tota pena excuset. Et sic patet ex premissis veriorem esse opi. Ludo. Aret. ⁊ Moder. q immo per illum tex. non sit immutata dispositio iuris ciui. q̄ q̄ opi. Pet. Bar. ⁊ cōmunis sit equior, ⁊ in prac. seruāda. Predicta tamē opi. cōis procedit in pena conuentionali. In legali autē Rapb. hic tenet nō procedere p no. in. c. potuit. in fi. glo. mag. de loca. ⁊ ibi magis, cōiter Doc. tenentes emphitheotam a tota re emphiteotica cadere si totam pensionē non soluat, ⁊ sic posito q partem soluerit. Sed Jo. de Jmo. in. d. c. potuit in ꝯtrarium allegat. d. c. suā. Quem tex. dupliciter inducit ad penam legalem Alex. tenens contra Rapb. Primum qr licet loquat in pena conuentionali, tamen omnino debet extēdi eius dispō ad penam legalem.

42 † Nam talis extensio est in fauorem anime. vbi autem eiusmodi fauor vertitur etiam in exorbitantibus vel correctorijs ex maioritate vel idemptitate rationis fit extensio, vt est glo. no. in. l. omnes. C. de ser. in ver. apostolice. ⁊ p Bar. in auc. sacramenta pub. C. si aduer. vē. ⁊ Ant. in. c. fi. ēpe. car. de cōsue. q autem maior insit ratio in pena legali, probat, quia minime agit cū lege, q̄ cū hoīe vt no. l. celsus. in prin. ff. de arbi. Quod ēt tendat in fauorē aīe patet, qr remouet lucrū inhonestū vt in tex. ⁊ patere subdit ex glo. fin. in. c. fraternitas. xij. q. ij. Secūdo qr cū in. c. sit expressa rō premissa prohibitionis lucri inhonesti, sequit q in correctorijs pōt fieri extēsio ex eiusmodi idēptitate rōis quā patet subesse ex premissis iuxta glo. i cle. i. in ver. eligat. de elec. cū q̄ cōcor glo. in auc. vt hi q ob. se hab. ꝓhib. rea mino. in prin. ⁊ glo. in auc. minoris debitor. in ver. ad curationē. C. q dari tu. po. ⁊ Bal. in. l. maximū vitiū. C. ō li. p̄te. ⁊ in auc. quas actiōes. C. ō sacro. san. ecc. Plerisq₃ Moder. nō examinat. Adde q Bal. noue. refert Rapba. cu. tenet hanc partē, nō ꝯriā, ꝓut refert Alex. ⁊ ō egtate cano. idē tenet ipse Bal. noue. p. d. c. suā. ꝓ̄serti i foro ꝯscientie p no. in. d. c. finitos. Adde ēt qr cū i iteresse habeam⁹ nō cōmitti nisi p parte p q̄ nō uenit, vt. l. si pcurator. J. rē ra. hab. ⁊ vidim⁹. ff. i. x. op. L. ōq₃ interesse ñ sit aliō nisi q̄dā pena legalis, vt vr ꝯcludi i. l. si insulā. i. vj. op. Bar. J. eo. pari rōe i pena legali ex ꝯuētione i pte ñ icidat q i penā legalē nisi i ea pte. lꝫ fateat ō iuris rigor tā i pēa legali q̄ i ꝯuētionali ꝯueniētē i pte icidet i totalē penā. Nō tñ rñdet ad dcm̄ fūda. ō iteresse, ex q̄ sibi ipi ꝯriari aīe vin. sꝫ tu dic ñ mirū, qr nō curauit cū parū egeret. Tu tene cū Alex. cū glo. ⁊. d. c. ⁊ cōmuni. Nec ob. tex. in. d. c. suā. quia non ꝓbat in pena

cōditionali, qđ presupponit Imo. & Alex. s. in ca. p ꝯuentionem in parte p parte dāta, et penā cōmitti, vt. s. ostensum fuit, & sic patet nō facere inductionem Alex. Et ad secūdā posset adhuc aliter respōderi. Uꝫ ꝙ nō ꝓcedit ita simpliciter dcm̄ glo. in cle. s. nec ita simplr loquit̄ sed vbi de stricta ad latā significationē ex idēptitate rōnis expsse volumus facere extensionem vt in illa glo. Itē nō procedit dcm̄ eax in mā correctoria & penali simul vt ē gl. fin. in cle. ij. in ver. in eisdē de eta. & qli. & p ipm Alex. in. l. si ꝯstāte in prin. in. iij. col. ꝟ. solu. ma. Nō ob. ēt ꝙ interesse dicat̄ pena legalis, nā id ad declarationē p modū improprissimū, ita nūcupatur, nā legalis pena nō cōmittitur ob eo qđ deēt ille ad cuius vtilitatē cōmittit̄ vt priuatiōis rei emphiteotice, sicut mēsurat̄ interesse, siue dāni emergentis, siue lucri cessantis. Prepterea si assūptū staret, nec de iure ciui. talis pena legalis in totum cōmitteret̄ p ꝯuentionē in parte ꝯ oēs dic. Et pōdera qꝛ ꝙ vno ex heredibus emphiteote nō soluēte coheredes soluētes priua-ri debeant tenuit ipsemet Alex. ꝟ. in. v. oppo. Bar. quo stante multo magis idē in ipsomet principali deficiente in parte, qꝛ fa- cilius incidit in totalē penā pricipalis ꝙ eius heredes, vt i hoc tex. licet in fcō diuiduo & pena cōuentionali loquat̄. ¶ Ad perfectiorem huius mē resolutionem opportune posset q̄ri, & diffu-se tractari, an de iure canoni. pena, vel cōuentionalis, vel legalis peti exigiq3 possit, nō mō in foro cōtentioso, sed in foro poli, & penitētiali, & an diuersus ius sit in clericis q̄ in laicis, in q̄ mā videri pnt tradita p canoni. presertim Ab. in. d. c. dilecti. Anto. ꝟ butr. & aliqd ipse Ab. in. d. c. suā. Anto. Imo. Et Ab. i. c. si. de prescrip. glo. in. c. fruitas. xij. q. ij. & ibi Prepo. col. si. p Ab. post alios. c. i. de ꝯsti. vbi fate Fely. in ꝯspe. cor. Et pulcre cor. in ꝯsi. circa primū de q̄ querit̄. ij. in. vj. & vij. col. li. iij. Et Forti. in opusculo de vlti. si. iur. cano. & ci. nu. ccvj. & sequen. Cro. in. l. §. i. ꝟ. eo.

43 † Et in ea mā q̄ppis magna sit difficultas, & inter Doc. dissensio an de iure cano. pena cōuentionalis peti possit vltra q̄ interfit, cū tex. in. d. c. suā videat̄ ꝓbare partē negatiuā, qꝛ in bonchiū q̄stum. Tn̄ vera est ꝯclusio ꝙ ea pena ēt vltraq̄ interfit peti, exigi, & retineri possit, dūmō ea pena nō fuerit adiecta in fraudē vsurax. Que ꝯclusio satis ꝓbat̄ in. d. c. dilecti. ꝟ. cauillādo, & ibi tenet Abb. col. pe. ꝯprobās, qꝛ nil magis naturale, q̄ ꝙ fiat qđ semel inter partes ꝯuenit. l. i. ꝟ. de pac. partes aūt ꝯuenerūt ꝙ nisi ꝓmissa ipleret̄ pena solueret̄, & ait Cor. in. d. cō. ꝙ ea vr̄ cōis opi. & nō ob. d. c. suā qꝛ mora purgari poterat, qꝛ creditor nullū dānū passus erat, vel alr vt. s. Ex qua cō-

44 sequit̄ ꝙ ēt in foro ꝯsciētie ea vltra q̄ interfit retineri pōt. † Naꝫ alias esset opus dicere, & fateri ꝙ ius canonicū pmitteret i foro iudiciario id qđ oneraret & illaquearet ꝯsciētiā & pareret peccatū, qđ esset absurdissimū, qm̄ ois ꝯstitutio q̄ sine peccato seruari nō pōt reprobata est eo iure cano. c. si. ꝟ pscrip. ad qđ ēt. c. Matheus. de simo. Ubi illud euangelicū citat̄ nil pdest hoi si vniuersuꝫ mūdū lucret̄, aīe vero sue detrimētū patiat̄, facit optime. c. ne animax de ꝯstitu. & c. cū cōtingat. de iur. iur. & c. q̄uis de pac. lib. vj. & ait Anto. in pheni. decreta. ꝙ mā iuris cano. ē statuere bonū & equū in deū, & ibi alij. & Jo. mona. i proe. vj. dicunt ꝙ ius canoni. principaliter ad hoc tendit vt dirigat vitā hominū ad deū, & differt a iure ciui. qđ tendit & dirigit homines ad vitā politicā q̄ ad mūdū, & ideo qđ fit lege canonica pmittēte nō ē peccatū. xxiij. q. iiij. q peccat. Cū ius cano. dicat̄ institutū instincta spiritus sci. i. di. si qs diaconus. Et dicit Ab. in. c. qꝛ plerisq3 de imu. eccle. q. vij. ꝙ absonū est dicer̄ ꝙ aliqua ꝓmittantur de iure cano. q̄ sint ꝯ legē ꝯscientie, & iō vera ē opi. ꝙ pene tā ꝯuētionales q̄ legales in foro penitentiario exigi ac retineri possint ēt vltraq̄ interfit. Nec ob. tex. in. c. fraternitas ꝟ. alleg. cū glo. ibi. nā ꝟm intellec. Archi. ibi, & in. c. qm̄. xxviij. di. loquit̄ ꝟ pscriptione nō ex debito, vel pōt intelligi in casu speciali q̄ loquit̄. s. de mānsuetudine ecclesiastica, qꝛ res ecclesie fuerat ibi furto subtracta, & de ecclesia. mānsuetudine loq illū tex. expresse declarat ibi Gratianus in fi. cōcordans cū canoni. si leges li & cano. in legib' ꝓceden. Uel pōt intelligi ex parte debitoris ꝟm Cor. in. d. cō. & d. tenuisse in. d. c. suā & l. stipulatio ista. §. alteri. ꝟ. eo. s. ꝙ ipse debitor in foro penitētiali & ꝯscientie, nō teneat̄ penā soluere, nec os sibi p sacerdotē in ꝯfessione peccatox iniūgi ꝙ restituat̄. ¶ Quēcūq3 itellec. ex pdcis tenem', limita dcm̄ pena fuerit imposita ipso fcō, vt in crimine lese Maiestatis. l. quisquis. C. ad leg. iul. maie. & in crimine heresie. c. vergētis, versi. cū. n. ꝟm leges. ꝟ here. vt limitat Ab. in. d. c. dilecti. versi. i glo. si. & in. d. c. i. ꝟ ꝯsti. qꝛ ius ē iā q̄situm alteri iuxta no. in. c. ij. ꝟ pre scrip. li. vj. & pulcre declarat & sustinet cū limi. Fely. in. c. i. nu. lviij. & seq. & sequit̄ prepo. in. d. c. fruitas col. pe. ¶ Quam limi. no. ad statutū Perusinū disponēs oīa bona homicide ipso facto trāsferri p medietate ad fiscū, p alia medietate ad heredes interfecti & in eox desectū ad hospitale misericordie. Limitatur ēt. d. glo. iiij. alijs modis, vt p Fely. d. c. i. ¶ Collige igitur ex pmissis primo circa sol. Pet. limi. ad. §. si. ꝟ. l. seq. Preterea pmā limi. ad hūc tex. vt nō ꝓcedat in principali promissore pluriū factorū adiecta stipulone penali, nā ex ꝯuētione in vno vel aliqb' ex ipsis factis, q̄ ad cetera ipleta obstat exceptio. Secūdā ponit Bar. ꝙ hic tex. nō ꝓcedit in ꝓparatorijs iudiciox. p. d. §. si plur. q̄ limi. tenēt Doc. cōiter, licet verius sit ꝙ tex. in. d. §. intelligat̄ vt p Pet. & sic nō restringatur iste tex. ad pmissionem de rato extraiudiciariā, Ut opus est restringer̄ tenendo cū Bar. Tertio limitatur nō ꝓcedere vt qn̄ essent plures principales, & vnus ꝯueniret, nā penā nō cōmitteret̄ nisi p portione illius, & intelligas ipso iure, ita ꝙ nō sit opus exceptionē opponere, vt i casu. d. §. si plur. ar. l. cui fundus. ꝟ. ꝟ cō. & demō. Et per Bar. tā in. d. §. si. ꝟ. l. seq. q̄ in. l. reos. §. cū i tabulis. ꝟ. ꝟ. i. & hic Alex. Quarto limitat̄ si i parte nō ipleta superuenit ipedimētū, vt p Bar. p. d. l. si debenda. §. idē iur. ꝟ. ad. l. rodi. ꝟ iac. Ultimo limita de iure cano. ꝟꝫ Doc. cōiter, licet verior sit opi. ꝯria, vt. s. latius diximus circa intellec. c. suā de pe. ¶ Explicata mā oppositionū, Bar. primo format. q. Circa prima verba tex. loquētis qn̄ fuit promissa pena in pecunia certa, & sic in re diuisibili. Quid si fuit noie pene pmissuꝫ aliqd indiuiduū? Circa q̄. q. refert Bar. opi. & dcā Pet. nihil tn̄ firmāo, q̄ ad vltimū & ꝓcipuū mēbruꝫ distin. vt p ipm hēs, & aduerte qꝛ Bar. post Pet. omittit mēbruꝫ qn̄ pena facti indiuidui adycit̄ dationi (ea rōe, vt credēdū est) qꝛ vidit esse indubitabile, nā cū pena ē i pecunia, & in re diuidua, adiecta, dationi, cōmittat̄ insolidū, p ꝯuentionem in sola parte, vt in. §. si. l. seq. & §. pe. l. s expeditione. ꝟ. eo.

45 nulli dubiū ꝙ multo magis si in pena sit idiuiduū. ¶ † Circa cōdcā. Pet. & Bar. ꝙ si pena fci indiuidui adyciat̄ fcō indiuiduo, & vnus heredū ꝯfaciat, quilibet tenetur insolidum vt. §. ex his. l. ij. ꝟ. eo. oēs Doc. cum ipsis trāseūt, Rai. tn̄ licet primo p dcā cōclusione adducat hūc tex. ibi oēs ꝯfecisse videntur. Tamē ꝯrium dicit putare verius. Primum quia ex quo solus ꝯfacit ad dictam penam indiuiduam potest obligari. l. continuus. §. si. ꝟ. eo. ideo ex natura rei videtur actum ꝙ solus ipse insolidum teneatur. Secundo quia ita dicere est forabilius ar. l. semper in stipulationibus. ꝟ. de reg. iur. Tertio quia ratio que subest quando pena adiecta indiuiduo est diuidua ꝙ vno heredum contrauenience commitetur contra omnes pro portione hereditaria cessat isto casu. Ea defende communem. In primis per tex. allega. quia non potest assignari ratio diuersitatis quare non ita teneantur omnes insolidum virtute stipulationis penalis purisficate vt ibi est expressum in principali. Secundo per rationē huius tex. quia in indiuiduis pro parte peccari non potest que ēt pena existente indiuidua eque viget. Et responde ad tex. in. d. §. si. ꝙ non facit quia loquitur in diuersis ter. tamen quia loquitur actiue, quando defunctus stipulatur fieri nec est eadem ratio vt apparet ibi in glo. si. & ex dictis Bar. ibi seperatim tractātis ac diuersimode resoluentis vtrāq3 materiam. Tum etiam quia loquitur, quando expresse nomen vnius heredis comprehensum fuit non enim videtur testator vnquam voluisse grauare vnum ex heredibus tantuꝫ nisi id exprimat, vt ibi per Bar. Ex quo etiam patet non facere. l. semper in stipulationibus qꝛ procedit in dubio. Non ob. tertium immo qn̄ pena diuidua ē facto indiuiduo adiecta ideo diuiditur inter coheredes, qꝛ lex. xij. tabu. potuit eam diuidere, sed penam facti indiuidui ideo non diuiditur quia lex non potuit eam diuidere vt est tex. in. l. heredes. §. an ea. ꝟ. fami. her. prout etiam. d. nouissime Alcia.

46 ¶ † Circa principaliorem con. Pet. quam Bar. sub dubio relinquit, ꝙ si facto diuiduo adyciat̄ pena facti indiuidui, solus contrafaciens tenetur per hunc tex. Et quia pena ipsa tunc indiuiduum continet aduersus illum heredem contrauenientem insolidum committitur, hoc tamen adiecto ꝙ actor debeat ei offerre estimationem pro parte coheredum ar. l. loci corpus. §. si fundus. ꝟ. si serui. vendi. cum alijs alleg. Adde ꝙ quatenus Pet. d. solū ꝯuenientem heredem teneri. Ac etiam penam insolidum cōmitti, nemo ꝯtradicit ei. Quatenus aūt subdit actorē debere offerre estimationē, cū eo tenēt Rom. Arati. Alex. Bal. nouel. And. Barba. Lud. bologni. & post ipsos prec. me.

Et Cro.

Et Cro. Sed ꝯtra opi. q̄ imo in totū cōmittatur pena ꝯ ꝯue-
nientē tenēt An. Imo. Raph. Pau. Ias. Rui. ⁊ Alcia. potissi
mū p. l. in deposi. ⁊. l. si duo. ff. de posi. ⁊. l. in cōmodato. §. si
ex facto. ff. cōmo. in quib⁹ dr̄ ex dolo vel culpa heredis vnius ip
sus cōmittētē solū insolidum teneri. Ad qḋ vltra ipsos bonus ē
tex. in. l. i. §. si apud duos. in fi. ff. depo. Et ad. ll. alleg. p Pet.
rn̄dent q̄ in illis culpa heredis nō interuenit. Tenet opi. Pet.
p hunc tex. inductum vt p ipm. Nō. n. est dubiū q̄ pbat vnū
heredem ꝯuenientem facto diui. nō incidere i penā nisi p por-
tione sua hereditaria. Et licet loquat͛, qn̄ pena fuit diuidua, tn̄
nō pōt ex eo inferri ad ꝯuentionē ipsam ob q̄ pena cōmittitur
hoc est q͛ oīo delictū nō est nisi p parte, qḋ iur. cō. p fundamē
to decisionis ꝯsiderauit. l. an peccari possit ⁊ peccet insolidum,
vel p parte, ⁊ ad deū iura tn̄ cū Alex. vel q̄ loquunt͛ qn̄ agitur
actione bonefi. ad interesse, hic aūt qn̄ ex stipulatu ad penā ex
ꝯtra stric. iur. iuxta dsiaz de q̄. ff. p Bar. in. v. oppo. Vel clari⁹
q̄ non loquunt͛ de ea obligōe de q̄ hic sed de secundaria q̄ cau-
sat͛ ex dolo vel culpa cōmissa alr̄ q̄ p ꝯuētionē de q̄ hic. Nec bo
na est replicatio q̄ in casu Pet. ꝯueniēs cōmisit culpā in ꝯue-
niēdo, q͛ vt aduertit Alex. talis ꝯuentio circa ipz fcm̄ principa-
le nō debet puniri nisi p portione hereditaria vt hic, qm̄ solus
circa ipsā partē ꝯueniēdo deliquit iuxta reg. l. sancim⁹. C. d pen.
⁊. l. rescriptū. ff. de his qui. vt indi. vult dicere q̄ aliud ē in cul-
pa vel dolo cōmissis in nō custodiendo vel dolose fe hñdo i. d.
ll. put declarauimus cū Bar. in. d. v. oppo. Et ex hoc pone ēt
tn̄ fere ad tex. in. l. i. §. qm̄is. ff. si qd in frau. patro. vbi seruitus
in fraudez pat. p libertū alienata nō in partē patrono debitam
tm̄ sed in totū reuocat͛, nec ibi offert patronus estimationē resi-
dui vltra dcām partē sibi debitā. Nā i in illo tex. tō in totū reuo
cat͛ q͛ in principali obligōne nō potuit dolus p alienātē i frau
dē cōmitti in partē quin in totū cōmitteret͛, q͛ in seruitute ⁊ a-
lijs indiuiduis nō peccat͛ in parte sed insolidum peccare cēset͛
qui peccat in parte vt. d. hic tex. ⁊ sic term. nō sunt pares hic ⁊ in
q̄bus loquit͛ Pet. Vz qn̄ in principali obligōne peccās in par
te solū p ea delinqt q͛ est in obli. fcm̄ diui. Et ita ēt rn̄det͛ ad. l.
sed interdū. ff. de aqua plu. ar. quas. ll. allegat Alcia. vel ad. d.
l. tn̄ restringēdo vt ibi p Bar. ⁊ Doc. Qualiter aūt deueniētur
ad prac. in termi. pfate deci. Pet. est clarū tenēdo cuz ipso. Si
vero teneremus opi. An. ⁊ sequa. difficilior esset prac. vt aduer-
tit ⁊ tāgit Ias. Sed vt dcm̄ est verior est opi. Pet. ⁊ sine dubio
47 equior. † Circa. ij. q. Bar. In primis aduerte dū. d. q̄ Pet. si
rn̄det ad. §. incertā ⁊ ad. §. Julian⁹. Nā imo respōdit dū dixit
q̄ pōt vnus p coherede defendere sicut dare, ⁊ dū Bar. primo
ꝯcludit q̄ obligō de defendendo est indiuidua, qn̄ aliquid vna
actione petit͛, quā pbat tribus. ll. vt p eum, ⁊ in ea ꝯcordat cum
Pet. ⁊ sequunt͛ Doc. cōiter. Cuma. tenet oppositū ea rōne, q͛
agere ⁊ defendere, sunt correlatiua, vt patet, q͛ nō pōt esse defē-
sio si nō agat͛, qm̄ excipere nō est aliud nisi defendere ab actiōe,
vt p Abb. in rub. de excep. l. ij. ff. de excep. In correlatiuis autē
ēt in materia penali ⁊ odiosa idez iuris esse debet in vno qḋ in
alio. Bar. l. si. ff. de accepti. l. fi. C. de indic. vid. tol. l. i. C. d cup.
ex lu. dan. nō ce lib xj. Cū ergo obligō de agendo, vel nō sit di
uidua, vt in hoc. §. ergo ⁊ illa de defendēdo, ex nā defensionis,
nec ex eo q̄ si vnus nō defendat alij defendāt, pena cōmittitur
vt ibi. sequit͛ q̄ defensio ipsa sit indiuidua sui nā, sed id est ibi
ex nā rei empte, q͛ emēs nō emeret p parte, q͛ cogeret͛ inuitus
ad colonē, q̄ multa parit incōmoda. l. cū pf. §. dulcissimus. ff. d
lega. ij. defendit Ias. cōez, q͛ nō est verū, q̄ agere ⁊ defēdere sint
inuicē correlatiua cū possit esse q̄ quis agat, licet nemo defēdat
⁊ ea tn̄ dicūtur correlatiua, quoꝝ neutrū sine altero esse pōt, vt
pf ⁊ filius. Dn̄s ⁊ seruus, emptor ⁊ vēditor, locator ⁊ cōductor,
⁊ simi. Et etiā q͛ licet defensio nō possit esse sine precedētia a-
ctionis, tn̄ non sequit͛ pp id q̄ sint inuicē correlatiua, cū ꝯ actio
possit esse sine defensione, sed bn̄ actio est necessariū añcedens
dfensionis vt. d. l. ij. ⁊ nō sequit͛ est necessariū añcedēs ergo sūt
correlatiua, sicut aditio ab intestato hz vt necessariū añcedens
repudiationez ex testō. l. illud. ff. de acqui. here. non tn̄ pptere
sunt inuicē correlatiua repudiatio ex testō ⁊ aditio ab intestato,
cū prima pculdubio stare possit sine scd̄a, ⁊ sic bona est rn̄sio
Ias. quicquid ꝯ eū dicat Alcia. Et remanet vera ꝯclusio Bar.
q̄ obligatio de defendēdo est indiuidua. per leges allega. p eū.
Cui ēt nō ob. l. cū a matre. C. de rei vēdi. vt Moder. rn̄dent.
Nō ob. ēt ar. Rui. ⁊ pau Ias. in. ij. tn̄ ꝯclu. dicentis q̄ si esset in
diuidua singuli heredes insolidū tenerent͛. l. ij. §. ex his. ff. eo. lz
id nō est q͛ tenent͛ solū collectiue. l. in executione. §. insolidū. ff.
eo. ⁊. d. l. cū ex aff. in dictione ois q̄ ē collectiua, vt p Bar. l. hoc
articulo. ff. de here. insti. Nā fm Alcia dictio insolidum ibi q̄li
ficat dictionez oēs vt stet distributiue. Vel vt magis placet, de
fende, q͛ aut tenet͛ qlibet p parte, aut quilibet insolidū iuxta di
stin. Iur. con. in. d. l. in executio. non. n. datur mediū, sed si oēs
insolidū collectiue tenerent͛ ēt insolidū oēs ꝯuenirent͛ collecti-
ue, q͛ ad id ⁊ sicut qs tenet͛ ꝯuenire d her. insti. d ac. in prin. sed
non ē vez q̄ oēs collectiue ꝯueniant͛ insolidū imo vnusqsq; eo
rum ad solidū ꝯuenitur, ⁊ solidū pstare tenet͛, vt est tex. in. l. lo-
ci corpus. ij. rn̄. ff. si seruit. vendi. p quē valde roborat͛ cōis opi.
dū gnāliter. d. q͛qs defendit solidū debet, ⁊c. Et simul tollitur
inductio Rui. de. d. §. insolidū ⁊ de. l. cū ex ea q͛ ibi debet intel
ligi q̄ oēs teneant͛ isolidū, nō collectiue, sed distributiue. Quā
conclu. limitat expresse Bar. non pcedere volēte actore p tex. i.
l. tā tn̄. §. pe. in ver. desiderāte. l. actore. ff. iudi. sol. ex qua notan-
dū est q̄ talis obligatio de defendendo non ē oīo indiuidua q̄
nā si esset, voluntas non posset in ea opari, vt p Doc. cōiter im
probātes glo. ꝯtrā sentiētez in. l. ij. §. ⁊ harū. ff. eo. ⁊ allegantes
Bar. in. l. stipulōnes non diui. ff. eo. in. viij. oppo dicētez q̄ vo-
lūtas non potest opari, q̄ fcm̄ sui nā indiuiduū diuidat͛ p tex.
ibi in ver. hoc. n. diuisio corrūpit stipōnes. Limitat. ij. Bar.
post glo. in. d. l. tā tn̄. §. pe. vt n̄ pcedat i obligatione ad defen-
dēdūz respectu ad varias actiones. q̄ tn̄ n̄ vr̄ proprie limitatio.
Tertio limitat͛ notāter p Cuma. ⁊ Moder. Ex intentione tn̄
Bar. vt non pcedat in obligatione, ad dfendēdūz respectu rei
diuidue, ⁊ ideo si qs pmisit dfendet͛ aliū ne cogat͛ restituere cer
tā pecunieꝝ q̄titatē, ⁊ decessit plurib⁹ relictis hered:b⁹, talis ob-
ligatio ad dfendēdū p portione hḋitaria diuidit͛ Tūc. n. ces-
sat ratio assignata p Bar. qm̄ tātā vtilitatē affert in parte q̄ ad
partē, quātā attulisset in toto quo ad totū, qḋ ⁊ sentit Bar. i. v.
q. p q̄ ꝯclu. dicunt aliq facere tex. in. d. l. loci corpus. §. si fidus
ff. si serui. ven. ibi q͛ diuisionē hec res non recipit, ꝯ ꝯtio sensu,
sed potest euitari intelligēdo hec res. i. dfensio, ⁊ pariter potest
euitari tex. in. d. l. cū ex cā. ff. eo. ibi cuius indiuisa nō est, intelli-
gēdo vt certe intelligi dz cuius. s. venditionis. Vera tn̄ vr̄. d. li-
mi. p dictā rationē Bar. Cui limi. non ob. tex. l. l. tā tn̄. §. pen.
pallcg. ponēdo q̄ ibi pmissio d dfendendo scā esset respectu q̄
titatis. Nā non sequitur q̄ obligatio ipsa esset indiuidua sēper
⁊ sic ēt qn̄ ageret͛ ad diuiduū, ex eo q͛ oēs teneant͛ ꝯsentire, in
vnum pcur. Nam id est ratione ibi expressa, ne defensio diuisa
incōmodo afficiat actorem, non autem ex eo q͛ obligatio esset i
diuidua, prout etiam intelligit illum tex. hic Bar. dum respon
det ad illum tex. in ver. nec obstat predictis intelligens q̄ in se
obligatio de defendendo in pretorijs stipulōibus non cōmittit͛
nisi ꝯ eum qui non implet, p quo tex. in. l. si. ff. iudi. sol. Hec tn̄
limitatio procedit in pluribus heredibus nō autez in ipso princi-
48 pali, ar. huius tex. in fi. ⁊ sentit hic Bar. † Secūdo ꝯcludit prī-
cipaliter Bar. q̄ in qualibet stipulōne pretoria siue contineat da
tionē siue fcm̄ indiuiduum siue diuiduū explicabile per alium,
vel non indistincte pena vel interesse cōmittit͛ aduersus eūz tn̄
qui ꝯfecit, p tex. in. l. penales. §. Julianus. inducendo ⁊ ponde-
rando, vt diffuse ac subtiliter p eū, ⁊ tex. l. ij. §. incertā, ponderā
do dictionem q̄tus ⁊c. ff. de preto. stipu. ex qua cōclu. limitatur
hic tex. vt expresse ait Bar. ⁊ vltra eum limitatur etiam fm So
ci. tex. in. l. seq. §. fi. Et cum Bar. magis cōiter Doc. Sed dum
ipse Bar. ex conclusione predicta infert, q̄ tex. in stipulōne rem
ra. hab. q̄ indistincte cōmittitur ꝯ eum solum heredem, q ꝯfe-
cit ⁊ ei soli ꝯ quem fcm̄ fuerit siue fuerit interposita super diui-
duo, siue super indiuiduo, si ponimus eam esse pretoriam. Nā
in his vlti. ver. ipse Bar. vult tex. hunc posse intelligi in stipula
tione rem ra. hab. quando est pretoria, in quo ipse contrarium
tenuit. ff. in. x. opp. ⁊ indistincte, ibi posita, ⁊ sic q̄tus intra den
tes ⁊ dubitatiue loquatur Bar. secundum Ias. Tamen omni-
no supponit q̄ possit loqui ⁊ intelligi in tali etiam quādo sit p̄
toria ⁊ sic contrarium sentit q̄ dixerit in. d. x. op. ⁊ distin. Sed
tu non stando in verbis intellige q̄ Bar. hic pro firmo ponat
hunc tex. generaliter intelligendum, ⁊ sic etiam quādo talis sti-
pulatio rem ra. ha. sit pretoria, non autem dubie loquitur (pro
ut, ⁊ male intelligit Ias.) ꝯ vult q̄ iste tex. generaliter procedat
in stipulatione rem ra. hab. etiā quando interposita sit sup indi
uiduo si. i. eo casu quo ponim⁹ eā eē pretoriam, qḋ clari⁹ adhuc
expssit ipse Bar. ff. in. v. in fi. Quāuis vez sit q̄ ꝯtrā senserit l. d.
x. op. dū rn̄dēs ad. l. si seru⁹. §. si plurib⁹ tenet hūc tex. n̄ pcedat͛ i

preparatorijs iudicioꝛ, ⁊ sic qñ.d.stipꝉo ē pretto. Cũ q̃ ibi magis cõiter Doc. ⁊ hic Jas. ob id dicẽs male leg Bar. ⁊ hic ⁊ l.d. v.q. Tu defende Bar. hic ne hic tex. restringat ad nõ ꝑtoriam put dici in.d.x.op.tenẽs ꝯ Bar. ibi ⁊ cũ eo hic ⁊.d.q.v. sustinẽdo solutionẽ Pet. ad.d.§.si plurĩũ quã inter ceteros ipsemet Jas. ibi tenet, ⁊ sic in tribus hic errant. Dũ male intellexit intẽtionẽ Bar. dũ fuit sibi ꝯtrius, dũ approbat dctm̃ Bar. ibi hũc tex. restrĩgẽtis. Preterea inquãtũ Bar. dcãm gñalez cõclu. fundat per tex. in.§.iulia. ⁊ in.§.incertã. Aduertẽdũ ẽ qꝛ neuter vꝫ facere. Nã nihil ibi de pena prout aduertebãt moder. relati hic p Bar. ⁊ antiqui Doc. Imo ipsemet Bar. in eo.§.Julia. cõꝫ q̃ ibi An. tenet q̄ ille tex. nõ ꝓcedat adiecta pena, ⁊ q̄ ea adiecta ẽt ꝯ heredẽ nõ ꝯuenientẽ pena cõmittat ꝑ hũc tex. ⁊ tex. in.§.si. l.seq. ⁊.l.cũ ex cã.ꝟ.eo. Et q̄ nõ ꝓbet.d.§.Julia. affirmat ẽt hic Jas. Tũ qꝛ nihil de pena. Tũ ⁊ fortius ſm eũ, qꝛ tex. ibi nõ loqtur qñ obligatio sit ex cã hereditaria, vt in termi. ꝯclu. Bar. sed qñ actiue ⁊ passiue stipulatio iudi. sol. incepit ab ipsis heredibus, qđ patet ſm Areti. qꝛ ille tex. solũ est factus ad ostẽdẽdũ q̄ cautiones ille nõ ꝓstant nisi heredꝭ interponãtl eas ꝑ portione sua, ⁊ ita in eisdẽ termi. subijcit, ocs.n. pretto. stip. eiusdẽ ⁊c. Et in eisdez termi. subnectit exẽplũ. Nã cõstat ⁊c. Et sic cũ non loquat qñ obligõ sit ex cã hereditaria. nõ mirũ q̄ fcm̃ vnius nõ noceat coheredibus, vt.l.si.ꝟ.ad fal.l.i. de pupillo.§.si pluriũ.ꝟ. de no.oper.nũc. ⁊ Bar.ꝟ.in.l.ij.op. Que fuit declaratio Areti. ꝗuis Jas. nõ dicat. Cui nõ obstãt illa verba ibi, siue a parte actoris, siue a parte rei, q̃ ſm Clau. demõstrãt iudiciũ fuisse ceptũ, cũ actor ⁊ reus, post litẽ cõtes. dicãt.l. amplius nõ peti.ꝟ.rẽ ra.hab. glo.l.si postea.ꝟ.de pecu. ⁊ cautio iudi. sol. ⁊ simi. añ litis cõte. ꝓstari soleant.l. põpo.§. rati.ꝟ. de ꝓcur. Nã cũ tex. ibi nõ possit intelligi, vt ꝓfert, nisi de ꝑmissione ⁊ actu stipulãdi gesto p heredẽ vt ex ꝓdcã tex. serie ꝯstat, sequitur q̄ illa verba a parte actoris ⁊c. intelligantur large, qꝛ stat q̄ ocs heredes dicant ꝑ viã representationis tenere locũ actoris ⁊ rei respectiue. Et hec est verioꝛ opi. ꝯ Bar. An. Jmo. ⁊ Alex. hic ⁊ Jmo. in.d.§.Juli. Nec stat funda. Alex. q̄ eadẽ sit rõ pena adiecta q̃ ad ipsius cõmissionẽ q̃ ẽ pena nõ adiecta quo ad cõmissionẽ obligatiõis ad interesse iuxta.l.ij.§.si.cũ seq.ꝟ.eo. vbi Bar. Ad hoc.n. põt rñderi qꝛ id nõ est absolute verũ, imo magna est dria vt patet ex hoc tex. in si. iuncta.l.si ꝓcur.ꝟ.rẽ ra.hab. Et dcm̃ fuit.ꝟ.l.ij. op. Quã opi. vltra cõproba, qꝛ põt dici, q̄ ꝗuis stipulatio iudicatũ solui ⁊ similes sint ꝓtorie, tñ nõ est ad ꝓpositũ quo ad stipulationẽ penalẽ, de qua in hoc tex. ⁊ hic p Bar. Nã sũt due diuerse stipulationes ⁊ ipsa stipulatio penalis est diuersa ab ipsa stipulatione ꝓtoria.l. scire debemus.ꝟ.eo. Et sic ꝗuis ipsa principalis sit ꝓtoria nõ sequit q̄ penalis cõditionaliter ei subiecta

49 sit ꝓtoria, ⁊ sic de illa ad hãc nõ infert.l.si.ꝟ.de calũ. † Quaeuis ẽt Bar. restringit tex. in.l.cũ ex cã ad stipulationem duple nõ ꝓtoriã. Cõtra tenet subtiliter Raph. dicens q̄ stipꝉo duple ẽt qñ nõ ꝓstat ꝑ seruo, ⁊ fuit inuẽta a lege ciui. vt qñ ꝑ reb' preciosis vẽditis ꝓstat, iuxta.l. emptori. alleg. p Bar. dr largo mõ ꝓtoria, ⁊ de necessitate ꝓstãda, ex quo in ea locũ hꝫ eadẽ equitas ⁊ offm̃ pretoris in ea vt in alijs stricte pretto. plurimũ valet, vt per Bar. in.l. in ꝯuctionalib' in si. Et est tex. ineuitabilis (vt ẽt aduertũt Moder.) in.l.i.§. stipꝉo duple.ꝟ.de ꝓto. stip. Iꝫ Raph. allegat glo in.§.si. Jlle.n. tex. simplr ⁊ indistincte ponit stipꝉonẽ duple inter ꝓtorias. ⁊ velle restringere ad solã stipꝉonẽ ꝑ seruo vẽduo esset ridiculũ. Et sic ꝓbat q̄ indistincte stipꝉo duple est ꝓtoria, ⁊ ad tex. in.d.l. emptori rñde intelligẽdo cũ glo. q̄ edictũ curuliũ quo ad seruũ indistincte induxit ꝓstãdã. i. si de ꝓcolosis sit siue nõ. Si tñ teneamus opi. Bar. ⁊ cõeꝫ q̄ in stipꝉone ꝓtoria nõ habeat locũ hic tex. q̃ ad hoc in scõ idiuidua ꝯuẽnõ vnius ex pluribus heredib' ipsi soli nocet ad pene commissionẽ. Aduertẽdũ est qꝛ Jmo. Rap. Alex. ⁊ Areti. itelligũt Bar. velle q̄ ꝯ illũ ꝯ faciẽtẽ pena cõmittat solũ ꝑ portione hereditaria. Quod vr̃ clare dep̃hẽdi ex Bar. verbis ibi si ipse principalis ꝯueniat pena cõmitterẽ in totũ, iunctis sequent. ibi. Sꝫ in plurib' heredib' dico gñaliter in qualibet stipꝉone pretto. ⁊c. deducẽdo vt p Jas. Jn ꝯtriũ q̄ imo Bar. senserit cũ ad penã teneri insolidũ nititur demõstrare Soci. ex verbis eius in si. huius.q. Et id verius esse.d. q̄ insolidũ teneat, sequit dcm̃ Jas. Et hoc tenẽdũ qꝗd dicat Rui.i.ꝑ cõeꝫ Soci. qñ sicut in ꝯtcti b' benefi. is q ꝯ facit tenet insolidũ.l. in deposi. pari rõe idez dicere debemus in pretto. cũ par sit equitatis cõsideratio, vt per Bar. ij. ad id tex. nõ cauillãdo in.l. ex clausula.ꝟ.iudi. sol. l. ver.

insolidum cõmittitur stipꝉo. ij. si non cõmitteretur insolidum, ⁊ alij coheredes nõ tenerentur vt hec habet opi. certe sua pretorium fundatam in equitate contineret iniquitatem maximã, qꝛ

50 stipulatori nõ esset bene promissum. † Circa. iij.q. Bar. qñ aliqs promisit nõ excipere an dicat pmisisse factum diuiduum, vel indiuiduũ. Jn qua breuib' refert opi. Pet. tenentis q̄ est diuiduũ, qm̃ stipꝉo amplius nõ agi est proculdubio diuidua, vt in hoc tex. excipere aũt est agere.l.i.ꝟ. de excep. ergo promittere nõ excipere nihil aliud est q̃ promittere non agere. Aliter tñ tenet Bar. vꝫ esse distinguẽdũ. Aut talis est exceptio q̃ opponitur q̃ facit preiudicium actori cui fuit pmissũ non excipere q̃ ad ipsũ heredẽ opponentem tm̃, non aũt quo ad alios, ⁊ procedat opi. Pet. Aut est talis exceptio q̃ facit preiudiciuꝫ actori ẽt quo ad alios nõ opponentes, ⁊ iudicat indiuidua talis promissio, ⁊ rõ dñe est qꝛ primo casu obseruatio heredũ non opponentiuꝫ tãtã affert vtilitatẽ in eoꝝ portionib', q̃tã afferret in toto si omnes obseruassent. Secundo autem casu nõ, imo pars obseruata non affert vtilitatẽ que secundũ casuꝫ duplr exemplificat Bar. primo qñ ꝑꝑ offm̃ iudicis cõtingeret preiudicari quo ad oẽs, iuxta.l. filiusfami.§. veterani.ꝟ. de ꝓcur. Secundo qñ ꝑꝑ cõnexitatẽ causaꝝ iuxta.l. scio.§.si. ⁊.l. si quis seperatim.ꝟ. de appella. Que ꝯsideratio vt ẽt aiunt Alberi. ⁊ Jas. fuit prius Dy. Ex quibus dictis prima sumitur cõclu. q̄ qñ exceptio opposita p vnũ heredẽ preiudicat agenti solum quo ad ipsum opponentem est diuidua, ⁊ consequenter volunt Pet. ⁊ Bar. q̄ tũc pena cõmittatur soluꝫ quo ad ipꝫ ꝯuenientẽ tm̃, pro sua portione hereditaria iuxta tex. hic exẽplũ põt poni qñ defunctus fecit pcm̃ de nõ petendo quantitatem vel spẽm ꝑ qđ fuit debitori causata exceptio.l. iurisgen.§. igitur nuda. ⁊.l. si vnus.§. pactus ne peteret. ꝟ. de pac. Et deinde debitor pmisit dictã exceptionẽ nõ opponere. Quo ad secũdã cõclu. q̃ est qñ exceptio facit preiudiciũ ẽt quo ad nõ opponentes ipse Bar. ponit exẽpla, vt supra. Sꝫ aduertendũ est qm̃ primũ exemplũ non est bonuꝫ ſm Areti. Nã in.d.§. veterani. ⁊.d.l. quos ꝓhibet, actor officio iudicis ẽt nemine opponente repellitur vt in eisdẽ.ll. expressuꝫ est, sicqꝫ nõ ex vi exceptionis repellit ⁊ dãno afficit actor. Jdõ secũdũ exemplũ melius esse dicit. Sed Soci. ⁊ Jas. defendunt, qm̃ licet iudex possit nõ tñ tenet.l. nõ qꝗd.ꝟ. de iudi. Et iõ si nõ repellat iudex vt põt pars nõ dr grauari, iõqꝫ si põt appellat Jo. And. Anto. Ab. ⁊ alij in.c. exceptionẽ de excep. Ultimo no. Jtẽ nõ est verũ q̄ possit iudex reppellere si qualitates militie vel infamie de quibus in.d.ll. essent note iudici nõ tñ vt iudici, vt ẽ gl. or. in.l.i.C. qui ⁊ aduer. quos in integ. rest. Sed ꝯ id exẽplaꝫ secũdo opponitur. Aut intelligere vis qñe Bar. exẽplificari ponendo q̄ ipsa pmissuꝫ fuerit nõ opponere exceptionẽ militie vel infamie agenti, talis promissio cõcernit ius publicũ quo ad militẽ ⁊ postulare ꝓhibitũ.l. milites. in si.C. de procur.l.i. ⁊ pri. ff. de postu. Ergo nõ valet.l. si vnus.§. si paciscar. ⁊.l. ius publicũ.ꝟ. de pac. ẽt quo ad pene adiectionem.l. scire ⁊ Angerius in si.ꝟ. ad.l. fal.l. nõ dubium.C. de legi. Aut intelligis fuisse pmissaꝫ generaliter nõ opponere excep. ⁊ oio dcẽ nõ cõprehẽdũtur qm̃ sub gñali promissione nõ veniunt ea de quibus specialis ꝓmissio non teneret.c. a nobis de sen. exco. ⁊ ibi no. Abb.l. Lucius.§. pe.ꝟ. ad munici. per Bar.l. sub conditione.ꝟ. de condi.

51 insti. Bal.l.si.§. in computatione.C. de iur. delibe. † Ex eodeꝫ ẽt exemplo Bar. deprehenditur conclusio q̄ generalis promissio de non opponendo exceptionem comprehendit etiam dilatorias, vt latius deducit Jas. Sed contrarium verius censet, q̃niam exceptio dicitur actionis exclusio.l.ij in prin.ꝟ. de excep. Dilatorie autem opponuntur ante litis conte.l. pompo.§. rati.ꝟ. de procur.l. ita demum.C. eo.c. insinuante de offi. deleg. Ergo non dicuntur proprie exceptiones quia ante lite contes. non dicitur quis agere, sed agere velle.l. amplius non peti.ꝟ. rẽ rat. hab. Et consequenter in hac stipulatione penali nõ veniũt tales non proprie exceptiones. Cum penales pmissiones sint restringende.l. interpretatione.ꝟ. de pe.c. odia. de reg. iur. in. vj.l. cum quidam.ꝟ. de lib. ⁊ posth. Et maxime quia verba in potiori significatione in dubio sunt intelligenda.l.i.§. qui in perpetuũ.ꝟ. si ager. vec. vel emph. pet. ar.l. queritur.ꝟ. de sta. ho. Quam partem contra Bar. valde roborat Cro. in prima lec. ⁊ in secunda etiam sequitur. Sed verior videtur conclu. Bar. qm̃ assumptum q̄ dilatoria non sit proprie excep. non vr̃ verũ prout idem Cro. aduertit in prima lec. ⁊ firmant Recentiores, ⁊ q̄ immo sit proprie exceptio.d.l.ij. in.§.si. vbi eque per

verbum

verbū esse ponitur exceptio dilatoria vt peremptoria. Unaq̄q̄ aūt spēs eque ꝓprie est sub suo genere. l. inter agnatos. ff. vsū legi. ꝛ verbū esse denotat quid esse proprie. l. si maritus. §. legis. ff. de adulte. ꝛ ibi no. Bar. glo. l. mercis. ff. de verb. signi. ad idē tex. ꝛ l. iij. in prin. eo. ti. de excep. ꝛ glo. in. c. qm̄ ꝯ in ver. Exceptiones in prin. de proba. Ex quo patet nō obstat ꝙ materia sit penalis q: ēt in ea venit q̄cq̄d proprie cōprehendi pōt. l. cū lege. ff. de testa. ꝛ ibi no. Areti. ad idē. c. ex parte. ꝛ ibi no. Ab. de deci. bonus tex. in. l. in lege. ff. loca. Nō ob. d. l. ij. in pri. q: ibi ponitur ethimologia vocabu. a quo nō tenet argumētū qn̄ ab aliquo essentiali diffinitionis nō sumit, vt p Doc. l. ij. §. appellata. ff. si cer. pet. ꝛ in. l. i. i prin. vbi dixi. ff. de acqui. pos. Itē etiā dilatoria dici pōt actionis exclusio, ꝗuis nō ꝑpetuo, sed ad tē-

52 pus, quod vult tex. in. d. l. iij. †Secūdū aūt exēplū Bar. cōiter est receptū, ex quo no. ꝙ appellatio dicitur magis esse p̄ncepo exceptionis q̄ actionis, facit. c. cū inter. ꝛ. c. fi. de excep. Ubi q̄uis excommunicatus repellatur ab agendo nō repellit ab excipiēdo, vel appellando. ℭ Circa quartā. q. Bar. qm̄ obscure loqtur cōsidera ꝙ primo refert distin. Pet. ꝛ ipsaʒ improbat quia tex. p ipsaʒ alleg. in. l. iā tū. §. pen. eā nō ꝓbat, ꝛ intelligit nō ꝓ

53 bare duplici rōe, prima q: nō loquit̄ i heredib' actoris. †Secūda q: quatenus de heredibus actoris loquit̄, ꝓbat iudiciū diuidi. Idō cōcludit cū Jac. de Are. ꝛ Ol. in. d. §. pe. ꝙ siue proprio siue alieno nomine quis teneat̄ ad agendū ē diui. p. d. §. pe. in fi. nisi natura negocij req̄rat p vnū agi. vt. l. ꝙ si nolit. §. si plures. ff. de edili. edic. ꝛ. l. si fami. ff. fami. herci. vel nisi actio cōtineat indiui. vt. ff. in seq. q. Et dū Bar. allegat. §. messem dic ꝙ ibi cōditio furti. idō cōpetit soli dn̄o nō aūt colono, q: ea ē natura cōditionis furtiue, vt soli dn̄o ꝯpetat. l. i. ff. de ꝯdi. fur. Colonus aūt nō ē dn̄s fructuū ante perceptionē, vt p Bar. l. apes §. i. ff. de fur. Et qm̄ ex ꝯtu locationis dn̄s tenetur dōs prouētus pati ꝙ habeat cōductor, ꝛ ad faciēdū ꝙ bona fi. pōt, vt ꝯsequat̄, ideo tenetur Colono ad agēdū vt ibi. Dū ēt Bar. alleg. l. si sic. §. fi. declara ꝙ ideo ibi cōpetit actio heredi nō aūt legatario, q: testatori debebant̄ alternatiue stichus aut. x. Et sic dc actio nō erat testatoris sed debitoris. l. plerūq̄. ff. de iur. doti. eo ergo casu agendū est alternatiue ad stichū vel ad. x. l. si duo. ff. eo. q̄ actio nō potuit cōpetere legatario in casu illo, q: ipse non erat legatarius nisi stici, ꝛ sic nō pōt dici ꝙ actio vtilis ꝯpetat legatario ꝯ debitorē. iuxta. l. ex legato. C. de lega. q: nō est legatarius in eo ad quod debitor tenebatur, cū ipse sit legatarius stichi debitor aūt nō tenebat̄ legāri ad stichū p̄cise. Dicit tn̄ Jas. ꝙ Bar. nō bn̄ intellexit intentionē Pet. ꝛ ꝙ nō bn̄ retorquet ꝯ ipsuʒ tex. in. d. §. pen. qm̄ Pet. noluit inducere dictuʒ tex. in fi. vt presupponit Bar. q: nihil faceret ad. q. Sed voluit inducere dū loquit̄, de pluribus fideiussoribus vel pluribus heredib' vnius promissoris de defendendo qui bene interueniunt nomine alieno, aliud tn̄, inq̄t magis vrget ꝯ Pet. vʒ q: tex. dū loquitur de pluribus fideiussoribus siue pluribus heredibus, vnius promissoris, loqtur de reis ad defendēdū, nō aūt de actore, vt sunt termi. q. proposite. sed subdit ēt ab hoc posse defendi opi. Pet. q: reus in exceptione actor ē. l. i. ff. de exceptionibus. Tu aduerte, q: falsuʒ ē ꝙ plures heredes promissoris defendant nomine alieno sed noīe ꝓprio. i. rōe ꝓprie obligationis ex ꝓmissione defuncti, cui successerūt, qui defunctus promiserat defendere ꝛ satisdederat vt ibi declarat glo. Immo idē videtur posse dici in pluribus fideiussoribus quia non tenentur alia rōe quā ob promissionē per ipsosmet factā, ꝛ obligationē ex ꝓprio ꝯtu causatam. Preterea ille tex. facit indubie differētiā inter heredes defensoris ꝛ heredes actoris, vt ꝯstat i fi. ibi aliud ē ꝛc. nec pōt recte dici ꝙ in fi. debet intelligi de heredibus interuenientibus, nomine proprio. Nam loquitur simpliciter ꝛ indistincte ergo ꝛc. l. de precio. de publici. cū simi. Et cum tex. in fi. solum loquatur de actore ꝛ ipsius heredibus nō potuit alibi eū velle inducere Pet. vt intellexit Bar. ꝛ bene. Nec potest intelligi, vt per Jas. quia reus in excep. actor ē. Nā eēt confundere hāc. q. cū preceden. ꝯ intentionē Pet. qui pariter vt Bar. fecit differētiam inter reū excipiētē, de quo in precedēti, ꝛ actorē agētē, de quo per ipsos, hic. Quo autem ad primā limi. declara. d. §. si plures ibi ne forte vēditor iniuriā patiat̄ dū ab alio partē ꝛc. nā nō loqtur tex. vt q̄dā intelligunt, de iniuria quā pateret̄ vēditor, eo q: partē serui acciperet, p̄tē precij, sicq̄ in diuersis rebus cōtra. l. i. executione. §. p parte. ff. eo. ꝛ q: inuitus adduceret̄ ad cōionē ꝯ. l. si nō sort. §. si nō cētū. ff. de ꝯdi. i. deb. nā dicte rōnes nō sunt in cōsideratione in eo casu qm̄ ex natura cōtractus emptionis ꝛ vēdi. est ꝙ vēditor teneatur de euictione ꝛ quāto minoris vt sentit hic Bar. sed loqtur de iniuria alio respectu vʒ q: nō partē. s. itegrā precij ꝑciperet scʒ. i. diminutione p actionē q̄ti minoris. Declara ēt. d. l. si familie cū Areti. vt ꝓbat in tēxtum Bar. s. ꝙ ibi indiui. sit rei seu negocij nā, qm̄ plures heredes vnū representat, vel q: ibi sunt iudicia duplicia, qm̄ quilibet actor ꝛ reus. l. in tribus. ff. de iudi. ꝛ idō inq̄tū rei nō possunt defensionē diuidere, vel vt Jas. q: pēdēte lite, vnus defensit ergo est indiui. vt tradit Bar. in. d. l. iā tn̄. §. si plures. Uel sm̄ Soci. q: diuisio hereditatis p oēs non aūt p aliquos fieri pōt. l. coheredibus. C. fami. her. qd̄ nō placet, q: nō bene legtur ꝙ nō possint p ꝑcur. Quatenus autem Jas. ait dictas. ll. p Bar. allega. nō probare ꝙ noīe alieno vt p eū, defende Bar. cū Roder. inducēdo q: si qn̄ noīe ꝓprio vt dcis. ll. magis ergo qn̄ nomine alieno, vt. d. l. iā tn̄. §. si tn̄ plures. iuncta. d. l. ꝙ si nolit. §. si plures. ꝛ. d. l. si familie. ℭ Circa quintam. q. Bar. aduerte in primis q: ideo Dy. nō ꝓsequitur nisi hoc mēbrū de indiuiduo, q̄uis vtrunq̄ ponat. s. etiā qn̄ actio continet quātitatem vel scd̄m diuiduū, qm̄ ea. q. solum proponitur quid qn̄ stipulatio amplius nō agi vel rat. hab. interposita est respectu actionis q̄ cotineat indiuiduū. Aduerte ēt ꝛ cōsidera, quomodo possit exēplificari ꝛ verificari dcm̄ Dy. dum dicit vel factū diuiduū, ex quo istas solas probat hic tex. cōtinere factum diui. s. amplius nō agi, ꝛ rē rat. ha. ꝛ aliā nō habemus ꝓpter cū illa de defendēdo ēt sit indiuidua, vt. ff. visum fuit in secunda. q. nec vr̄ bn̄ posse exēplificari ponēdo ꝙ quis promiserit amplius nō agere, cōtra eū qui ꝓmiserat ratū haberi, vel e cōtra ponēdo promissum fuisse ratā hr̄e ꝓmissionē factā de amplius nō agendo, ꝛ sic vicissim exēplificetur ꝙ stipulatio amplius nō agi vel ratū hr̄i interponatur cōtemplatione actionis cōtinentis scd̄m diuiduū, quod parū satisfacit ideo cogitā. quo ad opi. pet. declara vt per Jas. ꝛ prius Soci. quo ad opi. Bar. Alex. dicit aduertendū q: nō est cōtrarius his q̄ dixit. ff. l. ij. §. ex his, sʒ nō aduertitit ꝓut ēt ait Soci. ꝙ ipsemet Bar. hic eādē ponit distin. quā (vt nouā) pro cōcordia ponit Alex. Itē dū Bar. allegat. l. itinere, ꝛ intelligit eā loqui in seruitute formanda, vr̄ nō bene loqui, cū seruitus legato ipso iure in legatariū trāsferatur, mox adita hereditate. l. si partē. §. i. ff. quē admo. serui. ami. Respōde cū Pau. in. d. l. itinere, ꝙ tex. i. d. §. i. procedit qn̄ seruitus legatur vni vel pluribus nō habentibus cōcordare circa vsum seruitutis, sed si discordes sint ꝛ habent cōcordare, vt q: legatur seruitus itineris, ꝛ habēt cōcordare, nec possunt ire p vnū locū minus dānosum vt. l. si mihi cōcesseris. cū seq. eo. ti. ꝛ. l. si cui. ff. de serui. tunc ꝓcedit. d. l. itine-

54 re. ꝛ p eū limitatur. d. l. si partē. §. i. ℭ †Quatenus preterea Bar. cōcludit argumētando ꝯ pet. q̄uis hoc nō inducat ꝯtra pet. ꝙ si vnus heredū agat ad cōstituendā seruitutē insolidū, effectu erit ꝙ ꝑstabit estimationē p partib' coheredū. Aduertēdū est cū Roder. qm̄ Bar. intelligit ꝙ talis prestāo estimationē cōsequat̄ seruitutē, qd̄ nō est certū, q: ꝑꝑ hoc ꝙ ꝑstet estimationē insolidū nō efficit̄ dn̄s totius ꝑdij cui est cōstituēda seruitus, qd̄ est necessariū ad hoc, vt eius volūtate possit cōstitui seruitus, vt. l. si vnus. ff. d serui. rusti. ꝑdio. l. fi. ff. cōia. ꝑdio. Nō poterit tn̄ ille ꝯ quē agit̄ ꝓhibere talē q soluit quo minus vtat̄, q̄uis olo nō sit cōstituta seruitus, vt aduertit Jas. dicens eo mō forte posse saluari Bar. vel ꝙ loqtur de estimatiōe partiū ꝑedij ꝑstādā coheredib', qd̄ fatetur Ro. ff. i. dū. d. ꝙ si heres q agit habet totū fundū cui seruitus debet cōstitui, tūc dissensus aliorū nō impedit ꝛc. Sed neutra salutatio cōuenit verbis vel itētioni Bar. nec. l. cū filius. de leg. ij. facit p Bar. q: diuersissimi sūt termi. cū ibi agat̄ ad seruitutē, ex volūtate defūcti, hic ꝯ. Ideo tenere oportet ꝯ Bar i hac cōclu. nisi dicamus ꝙ loqtur arguēdo nō determināndo, vt quidā Roder. dicūt,

55 qd̄ est preter itētionē Bar. ℭ †Cōcludit ꝑterea Bar. ꝙ qn̄ totus fundus cui debet̄ seruitus deuenit in partē huic cōtrauenienti, tunc nō habet locū, sed limitatur cōclu. ff. posita, ꝛ pena cōmittatur ꝯ omnes heredes, qm̄ integrū ꝑiudiciū resultat stipulatori, nec obseruatio coheredū ei aliquid ꝓdest, cū i tali casu defensio ipsoꝝ coheredū nō impedit iuxta. d. l. itinere, ꝛ cōsequenter cogitur stipulator cōstituere seruitutem huic heredi vincēti. Et cū Bar. cōclu. simpliciter tenēt Doc. cōmuniter. Contra quā tn̄ (vt nouissimi aduertūt) multū vrget, q: cū potuerit stipulator hūc agentē exceptione repellere cū a sibi ex p

missione defuncti, nõ debet posse agere cõtra alios heredes nõ cõtrauenientes, quia dãnũ id sibi obuenit sua culpa, quõ dictã exceptionẽ nõ opposuit, iuxta regu. dãnũ. de reg. iur. in. vj. et c. si. de in. iu. et dam. da. Ad quod et facit quia pene nõ hñt locũ nisi in casibus a iure expressis. l. pro. §. diuus tñ. ff. de sepul. viola. §. cũ igitur in auc. de nõ eli. secũ. nu. pdictus aũt nõ est talis, quõ tex. in hoc §. loquitur, quõ cõtractũ est inuito stipulatore. Cogitãdũ an saluari possit cõis cõceptio addẽdo quia dcis rationibus coheredes liberarentur cedẽdo ac. quã hñt cõtra illũ cõtrauenientẽ, vt in. l. heredes §. in illa. ff. fami. here. et. l. ij. §. itẽ si in scd. ff. eo. Justa. n. vr cã quia cedẽdo ac. liberetur, ergo ob cãm liberari debent ar. l. cũ fundus. in fi. cũ ibi tradi. ff. si cer. pet. Circa sextã. q. Bar. quãuis plerique nihil dicant sed cũ Bar. simplr trãseant, vt et ait Jas.

56 † Aretin. dũ in princi. ponit dñaz inter vsuz et vsufru. et pbat p tex. in. l. vsus pars. ff. de vsu et hab. Opportune qri posse de rõe illius differẽtie in tex. posite. De quo p Bar. l. i. stipulationẽ, nõ diui. ff. eo. in. iiij. q. vbi refert Pet. dicẽtẽ nõ posse reddi pbabilẽ rõẽz tñ ipse vnã reddit et aliã ibi Bar. Ero. hic ponit vnã quã. d. nouã. Uz quia vsus nõ tãtã affert vtilitatẽ in parte, quo ad partẽ quã in toto quo ad totũ. Tu dic quia eã ponit Bar. in. d. iiij. q. tñ eis no placet, quia cõcludit in via demonstrationis quia vsufructus ẽ indiuiduus, nõ aũt quare, q̃ sunt diuersa, et ad demõstrãdũ quia sit indiuiduũ, nõ ad probãdũ quare, cã reg. tradit Bar. ff. ij. q. et reassumit plurics. Jõ reiecta et alia quã tradit Alex. li. i. para do. c. xvij. et hic, quia verbalis ẽ, melior vr iõ, quã ponit Alberi. in. d. l. vsus pars vz quia regularis natura oĩuz seruitutũ ẽ quia indiuidue sint, quia in scõ cõsistũt, scã aũt regulariter indiuidua sunt. l. stipulatones, nõ diui. ff. co. Usufructus aũt duo hẽt in se. l. vti qd̃ sonat in factũ, ac frui, quia sonat in fructuũ pceptionẽ, si sunt diuidui, cũ sint corporei, et finis talis seruitutis nõ ẽ alius nisi vt vsufructuarius fructus habeat, iõ vsufructus pars dominij dicitur. l. iij. ff. de vsufruc.

57 † Ulterius dũ Bar. reprobata opi. primo p ipsũ relata quia nõ pcedat bm pdcta rõe, cõcludit quia in seruitutibus realibus ex multiplicatione psonarũ quibus debet, nõ grauatur in plus pdiũ, quõ cã cõmẽsuretur ab idigẽtia pdij dominantis. l. ergo in fi. ff. de serui. rusti. predio. ea indigẽtia tota ẽ in pluribus quãta erat in vno, in psonali aũt vsus cũ cõstituatur bz indigentiã psone cui debetur. §. i. insti. de vsu et hab. sequitur quia multiplicatis psonis et seruitutibus vsus multiplicẽtur indigẽtie, et sic grauamina debitoris. Addi põt in primis bm Jas. quia pro dicta differentia Bar. facit glo. no. et magistra in. l. nam satis §. i. ff. quemadmo. ser. amit. in ver. rñdit in prin. dum ait quia vnũ ẽ seruitus quia vnũ ẽ prediũ dñans quãuis pluriũ sit, et quisquis illorum habeat actionẽ insolidũ, sed illud nõ põt dici in seruitute personali vsus, q̃ debetur psonis et sic pluribus ẽ grauius debitori pstare quã vni. Sed aduertẽdũ ẽ, quõ, vt ait Jas. hec dñs licet pulcra et subtilis sit nõ vr bona. Nã nõ ẽ vera gñalr, sed solũ pcedit quod ait Bar. de seruitute reali quõ ea ẽ ad vsuz pdij dñantis, put loquitur de talibus tex. in. d. l. ergo. et ibi declarat Bal. in alijs aũt nõ, vt cõstat exẽplũ in seruitute itineris p domũ tuã ad meã p me et heredibus meis. Jtẽ in rusticis itineris vie et actus in quibus nõ dubiũ ex multiplicatione psonarũ sequi multiplicationes grauaminis predij seruientis, et sic rõ Bar. solũ pcedit in seruitutibus realibus, ad cõmoditatẽ et vsuz predij dñantis, vt sunt ille de quibus in. d. l. ergo. et in seruitute irrigãdi prata et similibus. Ero. defendit quia quãuis grauetur dñs pdij seruiẽtis in plus nõ tñ grauatur prediũ in plus ex psonaz multiplicatione, q̃ solutio nõ vr sufficiẽs quia grauame pdij nõ cõsideratur pp ipm pdiũ sz pp dominũ eius et ipsius dñi pudiciũ. Nec alij recẽtiores hñt soluũt io derio: vr in hoc opi. Jas. Quatenus aũt Bar. ex intẽtione Pet. quẽ ait mẽtẽ iuris subtiliter inspexisse, distinguit, quia q̃dã sunt obligationes q̃ incipiunt in persona defuncti, et postea ab ipso directo trãseunt ad heredes, q̃dã incipiunt ab heredibus tamen habuerunt originẽ a stipulatione defuncti, vt p ipsũ. Aduertendum quõ, quãuis ea cõsideratio subtilis sit. Tñ cõtra eã istat Jas. quia quãuis obligatio incipiat in personis heredũ ppea nihilominus non sit quia nõ dicatur hereditaria, ex quo traxit originẽ a stipulatione defuncti, vt. l. hereditariũ. ff. de bon. auth. iud. possi. Et ita p illum tex. ait Bar. in. l. cõtinu. §. si. in. i. q. ff. eo. preterium in versi. Sed qui stipularetur declarando ad euitandam unam responsionem vt p ipsuz Jas. Cõcludentem quia cũ dicta differentia sit vnicũ fundamentũ opi. Pet. eaque nõ subsistat nõ ẽẽ ponere os in celũ si teneremus illam opi. ex equitate procedentem, quã primo hic refert Bar. Pro qua quia licet de iuris rigore, et secũdũ iuris regulas et rationes vera sit facit subtiliter bm Rai. quõ dici põt quia oĩbus heredibus vnus tñ vsus sit debitus, nã quãuis sit indiuiduus, pp id tñ debet singulis insolidũ acquiri, sicut videmus in seruitute reali, q̃ licet indiuidua sit et pluribus heredibus debeatur, tñ singuli vnã et eãdem habẽt actionẽ, q̃ oritur ex vnica obligatione ad eos trãsmissa, que intra ipsos nõ diuiditur, nec ille sunt plures actiones diuerse ad plures diuersas seruitutes, sed vna et eandem actio cõpetit vnicuique heredi, ad vnã et eandẽ seruitutẽ, vt probant. l. heredes. §. an ea. ff. fami. he. et. l. ij. §. ex his. ff. eo ibi Bar. post pri. in versi. oppono de. l. si legatarius. Dũ dicit quia nõ mutatur ex psona heredis cõditio obligationis respectu rei q̃ est in obligatione vt ibi in tex. Uult ergo Bar. quia sicut stipulatori debeatur vnica tñ seruitus, ita et heredibus, nõ alias multiplicarentur seruitutes, et cõsequẽter cõditio obligationis mutaretur. Que procedũt in his que iuris sunt, put sunt seruitutes, vbi aũt in obligatione deductũ esset scdm indiuiduũ coherẽs psone, vt sibi heredibusque suis ire agere, licere. Tunc. n. cuilibet heredũ deberetur diuersum scdm vt. d. l. ij. §. itẽ si in scd. et hic in. q. igitur pposita vnicus semp est vsus et ĩ oĩbus et singulis heredibus vna et eadẽ cõpetit obligatio et actio insolidum, ad vnã et eandẽ vsum, q vnicus oĩbus debetur p in diuiso, non qlibet vr habere ppriã actionẽ ad suũ ppriũ et diuersum vsuz. Nec simile quod adducit Bar. de pluribus vsuz stipulãtibus facit, quõ termini nõ sunt pares, quia in casu de quo agimus defunctus stipulatus fuit heredibus, et repñtatiuis ipsius, vt fimi. dicit Bar. ff. i. ol. l. q. vt repñtantes aũt oẽs habent pro vno, cũ quilibet solũ p sua portione hereditaria repñtet ergo omnibus vnus tñ vsus debetur. Sed quõ plures stipulentur vsum bm veritatẽ stipulatio est interposita a pluribus, et iõ diuerse obligationes oriuntur, et cõpetunt ad diuersos vsus. Ex quibus etiã apparet nõ obstare no. in. l. ij. §. si. ff. ti. i. effectus aũt erit quia ex vsu p defunctũ p se et suis heredibus stipulato. qlibet pro sua portione hereditaria, pro qua solũ defunctũ repñtat, et nõ vltra, et cõsequenter nõ plus oẽs pcipient, q̃ si tñ psone vsufructus deberetur. que opi. vera vr et no. verũ est tñ quia in seruitute (in qua est funda. huius opi.) heredũ quilibet hñs ac insolidũ ipsaz, nõ aũt p parte hereditaria, pro defensiõe tñ opi. Bar. dici põt cũ recentioribus hic quia tex. in. d. l. hereditariũ procedit ĩ his q̃ sui natura trãseũt ad heredes, nisi de eis sit scã mẽtio, vt in. d. §. si quis ita. quõ tũc heres vocatur ex iure radicato ĩ eius psona, vt declarat Pau. in. d. l. cõtinuus. §. si. col. ij.

58 ¶ † Septimo Bar. ad demõstrandã vtilitatẽ maximã mãe pcedentis. q. pponit quotidianã. q. Quidã fecit pacẽ cũ tatio eius inimico pmittẽte ec. vt p eũ latius, et eã rñdet ad. l. ij. §. si. ff. eo. Adde quia stipulatio de qua ibi. l. p te nõ fieri ec. est sui nã trãsitoria ad heredes. l. si pluribus. §. i. eo. l. si vnus. §. ff. de serui. rusti. predi. in. q. autẽ pposita loquimur, ĩ stipulatione, et promissione de nõ offẽdẽdo, q̃ sui nã nõ est trãsitoria ad heredes, cũ adhereat psone, nisi de heredibus sit scã mẽtio vt in. §. si quis ita inducto p Bar. put etiã. d. Alex. velle Bar. et cõcludit Bar. quia heres offensus habeat actione ad solidã penã approbãt an. pet. de angha. et Pau. in. d. §. si. an. Lndo. Soci. et Jas. hic. sed an. in. l. si seruus. §. si pluriũ. in si. ff. si quis cau. sentit cõtrariũ dũ. d. quia solus offensus agere põt, et allegat. d. §. si. ergo intelligit quia solã p portione hereditaria put ille tex. loquitur, et idẽ ibi sentit Jmo. ac et expssius in. d. §. si quis ita. vbi idẽ tenet Raph. et nõ cõcedũt verã rñsionẽ traditã p Bar. ad. d. §. si. quõ nõ sit verũ quia stipulatio ire agere, licere, sit stipulatio seruitutis, et cõtrariũ dicit ipsemet Bar. in. d. l. si quis ita. p tex. elegã. §. hi. q. et insti. de stip. seruo. §. sed cũ scdm. Sed ab hoc defenditur Bar. cũ Soci. et Jas. quia Bar. nõ absque ministerio dicit quia stipulatio ire, agere, licere. interponitur rõe iuris, non aũt quia ea sit stipulatio, seruitutẽ cõtinẽs, vt pdci itelligãt, differẽtia. n. est inter stipulationẽ ire agere licere, q̃ totaliter scdm cõtinet, et stipulationem p te nõ fieri quominus mihi ire agere liceat, q̃ interponitur rõe iuris, et ait Bar. et pbatur bm Soci. in. d. l. stipulatio. §. i. ibi habere. n. nõ liceat ei cui aliqd diminuitur ex iure, quod habuit, poster tñ rñdent quia ibi id sit ex vi illius verbi hẽre, quod ĩus iure quã hẽre dicimur denotat sine dominij sine aliud. l. i. §. si. ff. de pecu. et ibi no. Bar. secũdo cõtra Bar. magis vrget quia dicit eadẽ obligationẽ esse trãsitoriã ad heredes, in quo cõtrariũ tenuit ipsemet in. d. §. si quis ita. p tex. in. l. apud iulianũ. §. si quis alicui. ff. de leg. i. l. pe. ff. de serui. le.

ga.e in.d.§.sed cum, Ad quod Alex.ait esse tex.in.d.§.si quis ita in fi.ubi purificat ec.et io ɔcludit q̃ quotiescumque in stipulone de nõ offendendo verificatur scam coherẽs psone, qz initio ec. vt sequit bar. Tñ qz ea stipulo est ex fcõ defuncti sicque trahit originẽ ex cã hẽditaria, dz quo ad penã, que diuidua est diuidi inter hẽdes p portione hẽditaria iux.tex.in.d.§.g nõ excitaf ex rñsione Barto.lz n.nõ trãseat hec de nõ offendendo fui nã ad hẽdes, tñ ppea nõ sit q̃ qñ est facta mẽtio hẽdum censeat in psona cuiuslibet eorũ fcã stipulo insolidũ, nã tex.in.§.si qs ita quo mouet Bar.vt dñt ibi Imo.e hic Alex.nõ dicit cõmitti stipulonẽ insolidũ vni ex hẽdibus, sed tñ diuersos eẽ fructus in psona defuncti et hẽdis. Nec bona est rñ.quã ad.d.§.si.tradit ibi Pau.sequens Bar. hic e dicens q̃onem esse de apicibus iuris e altissime Speculationis, qz diuinationẽ cõtinet vt deducit Alex. Verior ergo est ɔclusio ɔ Bar.q̃ solũ p hereditaria portione offensi pene cuz effectu cõmittat p.d.§.si.lz circa eam multa dicant Moder.e sint q dicant.d.§.si.nõ solũ nõ facere ɔ Bar.verũ et efficaciter facere pro eo, dũ dicit penã adiectã stipulati isolidũ cõmitti, negantes intelligi debere (vt Doc.intelligunt insolidum, quo ad oẽs, qz ea interpretatio sit satis irrationabilis, in quo decipiunt qz sequentia verba ibi, sed qui nõ sunt prohibiti doli exceptiõe submouebuntur eã eẽ rõnabilẽ e veram demonstrant, nã non põt intelligi q̃ ẽt excipientes mero iure cõueniri possent insolidum. Dum aũt Bar.d.q̃ mortuus non offendit, Adde q̃ in iuria facta cadaueri parit actionez hẽdi proprio noie ipsius, nõ aũt tanq̃ ea iniuria facta fuerit defuncto vt probat tex.in.l.i.§.e si forte.alleg.per Bart.per quẽ ipse Bart.hic.d.q̃ mortuus nõ offendit, Contrariũ tñ.d.expresse Bar.in.l.ff.de his quib. vt indi.dicens formalr no.q̃ mortuus põt offendi adeo q̃ offẽdens priuaf relicto ec.e ɔ Bar.h.d.Ang.esse text.i.l.sepulchri in fi.ff.de sep.vio.pro quo gl.in.l.fideicõmissum.C.de fideicõ.

59 e.l.sororẽ.in fi.C.de his quib.vt indi.†Pro concor.ex intentione Aret.dicens q̃ proxime adductis procedũt improprie seu ficte, vere aũt mortuus nõ offendit, e ita procedit tex.in.d.§.e si forte, e cõclu.Bar.hic que est in mã penali, e tz Bal.in.d.l. sororẽ. Ideo infert q̃ licentia offendẽdi bãnitũ a statuto tributa

60 finit morte. ¶ †Et propterea spolians cadauer banniti punitur ẽt stante statuto promittente bãnitũ impune offendi sm Bal.ibi, allegantẽ ẽt rõnẽ qz odiũ bãniti morte eius finitur ad qđ bonus tex.in.l.si pena.ff.de pen. Idẽ Bal.in.l.ex hoc iure.ff.de iusti.e iure, Saly.in.l.qui sepulchri.C.de sep.vio. Ang.de are.in trac.maleficiorum in ver.e vestem celestẽ abstulit col.i.addens tex.in.l.diuus.ff.de bon.dam.e ait Bal. in.l.de his.C.de fur.q̃ talis bãnitus mortuũ derobãs dz furca suspendi sicut aliud famosus fur. ¶ Quod tñ no.limitat Pa. in cõsi.super prio q̃sito.xxxij.in fi.nisi illo eodẽ actu ɔtinuato talis bãnitus interficiaf e derobeť, qz tunc ipune fieri põt, qñ ea que incõtinẽti fiunt vñt inesse.l.lecta.§.dicebã.ff.si cert.pet. cum cõcor.e sic qđ dicũt Bal.e alij pcalle.procedit qñ ex interuallo bãnitus spoliaf, e istud dcm̃ Pan.sequit Fely.in.c.que in ecclesiarum col.v.de cõsti.e latius q̃ Pan.ita distinguit Bellus in trac.de banni.in.ij.par.iij.tempo.iij.q.e nouissime Hi-

61 po.in.l.si.col.pe.ff.de qđ.e in eius elet.ɔsi.pe.col.†Ad idez q̃ in.q.Bar.pene nõ cõmittaf, qñ iniuria defuncto vere nõ infe ratur, sed ficte facit sm Are.decisio Jo.An.in.c.frustra, de re gu.iur.in mercuria.vbi dicit q̃ si aliqs pmisit sub certa pena nõ offendere aliquẽ, e offendat eius vxorẽ non cõmittit stipulo penalis, q̃uis iniuria facta vxori videaf facta viro, e pro tali iniuria viro ac.iniuriarũ cõpetat.l.i.§.si.e.l.cum qui nocentez.ff.

62 de iniur. †Ad qđ cõprobandũ facit decisio Archi.in.c.si.xvj. q.i.ɔcludẽtis q̃ si clericus iuit aio interficiendi aliquẽ e ipsuz inuenit iam ab alijs interfectũ tñ vt expleret eius iratũ appetitũ caput amputauit, nõ efficif irregularis, qñ id iure cautũ non

63 reperif.c.is qui.de sen.excom.li.vi. ¶ †Predicta tñ ɔclusio. Bart.limita vt pcedat respectu psone nõ aũt respectu honoris e fame nã in eis põt defunctus ẽt pprie offendi sm Bal.e An.

64 hic, e Bal.in ɔsi quidã ciuis.cccclvij.col.ij.li.j.†e iõ cõmittẽs stuprũ cũ vidua vr̃ offendere in honore defunctũ ẽt pprie sm eos, qđ ẽt sensit Bar.in.l.licitatio.§.qđ illicite.ff.de publi.ci.e

65 nota.in.d.l.sororẽ, vt ẽt dicũt hic recẽtiores. ¶ †An aũt mortuus possit de crimine cõdẽnari hr̃ p Alex.i oppo.ad Bar.i.l. fi.ff.ad.l.iul.maie.e an dãnatus ob furta vel alia cã ad penã furcarũ si moriaf possit eius cadauer suspẽdi, p Ang.de are.cõcludentẽ negatiue in.§.interdũ.insti.de here.que ab intest.defer.

66 ¶ †Nostemus p̃terea Bar.ponit aliã pncipalẽ ɔclu.q̃ pmissio de nõ offendẽdo ex parte pmissoris nõ est psonalis, sed est trãsitoria ad hẽdes sui nõ, sicque nulla fcã mentiõe hẽdũ, e ppea q̃ vno ex hẽdibus offendẽte stipulo penalis cõmittif ɔ oẽs, pro portionibus hẽditarijs, ex dispõne tex.hic q̃uis hẽdes illi qui nõ offenderunt habeant regressum ɔ offendentẽ ad penã quaz pp eius ɔuctionẽ soluere coacti fuerũt, vt.d.l.ij.§.itẽ si in fcõ, e. d.l.hẽdes.§.en ea.ff.fami.herci. ¶ Eã ɔclu.limitat sing.Ludo. in vlt.col.vt pcedat in stipulone pacis voluntarie inite, secus si ex necessitate statuti edite ab epõ, marchiõe, comite, vel Duce, tũc n.pena solũ ɔmittif ɔ eũ, qz ɔuenit p sua portiõe hẽditaria, qñ ea statu.cõtĩ ius p̃prium hz bar.i.l.se.i pri.q̃uis ɔdita a popolo sint ius ciuile.l.ius ciuile.ff.de iust.e iu. In p̃roꝫpo ãt stipulonib' q̃ sunt ẽt sciui.nõ hz locũ dispõ tex.nr̃i, sed solus hẽs ɔueniens p sua portione teneť nõ alij pp equitatẽ p̃priã.l.penales.§.in litanns.ff.ad.l.fal.e ɔclusit Bar.ff.ij.q.e lz Jas.eã limi.nõ affirmet, sed se referat ad dicẽda i.d.l.seq.vbi ɔcludit q̃ de iure canoni.sunt pperua statuta epi e p̃latorum, sed nõ sequit ppea q̃ nõ possint dici iuris p̃prij, q̃uis remedia p̃pria sint annalia l. si.i.de ppe.e tẽpo.ac.cũ oino stet q̃ nõ sint ɔdita ab Iperatore, neqꝫ a Popalo, Itẽ de iure ciui.seruãdo extra terras eccl'e, nõ reddit ex eo dubia dcã limi. Que põt cũ Mod.declarari, vt pcedat qñ ɔstitueret pacẽ fuisse fcãm vigore dci statuti, In dubio

67 n.presumeret fcã spõte. †sicut in sili.ait no.Saly.l.i.si.C.ff.indi.q̃ a snia arbi.nõ põt appellari vt ẽ rñre q̃uis i loco sit statutũ cogẽs ad cõpromissuz e eo stãte ibi Bar.e Doc.ɔcludant q̃ a snia arbitri electi cogẽte statu.possit appellari, nã dz itelligi dcã Bar.ɔclo vbi ex pcessu ɔstat ex coactiõe statuti seu legis ad electionẽ talis arbitri deuẽtũ fuisse, e iõ cautelã eẽ ait Salyc. q̃ q appellare vult scribi faciat in actis q̃ statuto cogẽte cõpromisit qđ sequit Fely.in.c.si.de sen.e re.indi.e hãc Bar.e cõem ɔclu.teneamus e pariter dcãm limi. Lud.q̃uis Alcia.ɔriaz in

68 vtroqꝫ teneat. ¶ †Addẽdũ q̃ hẽs q offẽdit ignorãs pmissionẽ penalẽ a defũcto fcãm ñ teneť ad penã pmissaz, qñ ignorãtia eũ excusat, q̃ i dubio p̃sumif.l.q i alterius.ff.de reg.iur.saltez p viã restõnis in integrũ ex cla gñali, si qua mihi iusta cã ec.vt ɔcludit Pau.in ɔsi.viso pcessu e inquisitiõe.cxcviij.col.pen. versi.Itẽ nõ ob.l.q in alterius.de quo p Bar.e alios.l.cum filius.§.in hac.ff.eo.

69 ¶ †Vltio ait hic Ang.q̃ si qs offendit associantẽ eũ quẽ pmisit nõ offẽdere pacẽ rũpit, sequit Bal.notãd. ¶ Sed si qs offendat fratrẽ eius, quẽ nõ offendere pmisit, pena nõ cõmittif. Bar.l.ita stipulat'.§.grisogon' col.n.ff.eo.qñ p iniuria illata frĩ nõ cõpetit actio, ex quo põt iferri, q̃ hñ committeret pena si qs offenderet filiũ vel vxorẽ eius quẽ pmisit ñ offendere, qz pri e marito actio cõpetit, p̃ alle.l.i.§.si.e.l.cũ q.

70 in pri.ff.de iniur. ¶ †Vltio format no.q.Bar.an stãte statuto q̃ occidẽs occidaf, nisi pacẽ habuerit ab hẽde occisi sufficiat ab vno ex pluribus hẽdibus pacẽ hẽre, in qua Bar.refert opinio. e deinde sua distin.ɔcludit. Sed An.Raph.e Imo.tenẽt ɔtra Bar.Qm̃.l.sufi.§.si.ff.de pac.qua potissimũ mouet Bar.loqtur qñ maior pars creditorũ volebat remittere ptẽ debiti secus aũt si totũ, vt i crĩa nr̃o, put pz ibi i tex.e i gl.quota pte, maxie vbi ponit rõnem. Nõ e firmãt ibi Cui.Bal.e An.preterea diuersitas iter illã decisionẽ e hãc.q.ex alio appet, qñ ibi emolumẽtũ veniebat applicãdũ ipsis creditoribus remittẽtibus, hic aũt nõ e sic dcentius ẽ q̃ ibi possint remittere q̃ hic ex quo infert Alex.q̃ si p homicidio venit imponẽda pena pecuniaria, e habita pace ab hẽde dicte pene fisco applicãde, pars remitti dz tũc opi.Bar.pculdubio nõ pcedit, sz ab oibus pax ẽ necessaria, qz tũc nõ viget rõ e decisio.d.§.si.e colligif ex rationibus Bal.in.l.i.ff.de pac.Saly.ẽt i.l.ij C.de lib.e eo.lib.d.q̃.d.§. si.cũ.l.seq.nõ hz locũ qñ tractaf de remissiõe pene applicande fisco. Verior ergo ex p̃dictis, sm Alex.aũt opi.q̃ ab oibus pax requiraf, e maxie p rõnes adductas p Bar.ɔ Oldra. Pro defensiõe tñ opi.Bar.ait Alex.cogitasse, q̃ q̃uis in.q.Bar.nulla pena sit applicãda hẽdibus, tñ satis vr̃ de eorũ interesse tractari que fuit rñsio Imo.pro cõcordã.tñ sobdit Alex.posse distingui vt p eum e ad.d.l.si.C.de aucto.presta.rñdet duplr, vel q̃ illi' .l.dispõ nõ est applicabilis casui oso in quo viget fauor liberatiõis. Vel ẽt ibi oium cõsensus requirif qñ de totali dissolutiõe agif. ¶ In hac dubia disputatiõe Jas.cõgerit quinqꝫ opi.primam Oldrad.scđam Bartol.tertiam q̃ oium pax requiratur quã tenẽt Ludo.Ruma.Pet.de belu.e veriorẽ de iure fatetur Alex.per rõnes adductas per Bart.ɔ Oldr.Quam cõprobat

Pet. de bel. q̄z id statutū est ꝯ ius cōe quo dispositū est q̄ homicida vltio supplicio puniri dꝫ. l. iij. C. de epis. aud. c. fin. iij. distin. ꝛ ꝯ publicā vtilitatē, q̄ est in eo q̄ delicta nō remaneant impunita. l. ita vulneratus. ff. ad. l. aqui. no. Bar. in. l. quemadmo fū. C. de agri. ꝛ censi. lib. xi. ergo dꝫ interpretari vt min⁹ q̄ fieri possit ius ipsum cōe ledat. l. qḋ vero ꝯ. ff. de legi. cum vul. Ex ꝗ opi. Ꝗuis sit sustentabilior, in̄ rigore sa nimis est ſꝫ Imo. Ideo quartā ipse tradit vt pro concordia distinguamus. Aut p statutū totalr remittiť delictum ꝛ pax ab oibus fit necessaria. Aut pars pene tm̄, ꝛ procedat opi. Bar. vt latius refert Ias. q̄ vt ēt ipse aduertit est in effectu distin. quam sibi ascribit Alexā. Quinta fuit cōsideratio Nelli in tractatu bannito. preallegat. i tertia par. Secūdi tpis q. xxxix. distinguentis. Aut ius faciendi pacē incipit a persona offensi, vt q̄z statutū dicat occidens occidatur nisi pacem habuerit ab off. nso vel eius hr̄de, ꝛ tūc ab oibus heredibus est habenda, q̄ꝛ cum incipiat ꝛ ortū habeat in persona offensi ꝛ ab eo ad hr̄des transeat necesse est q̄ omnes representātes offensum pacem faciant, iux. preallega. l. cum a matre. C. de rei vendi. Aut ius faciendi pacem ex forma statuti incipit ab hr̄de, vt in termi. q. Bar. ꝛ tunc. Aut statutū pmittit vindictā hr̄dibus occisi ꝑpria auctoritate ꝛ tunc ēt maioris partis hr̄dum pax nō sufficit, sed ab oibus est necessaria ar. d. l. fi. C. de aucto. prestan. Aut statutū promittit occidi soluꝫ via iudiciaria, ꝛ tunc tꝫ pacem ab vno habitā sufficere ꝛ sic cū Oldra. mouet ex fundamento ipsius Oldra. s. q̄ꝛ ius faciendi pacem nō est hr̄ditarium.

71 † Quod ꝛ tꝫ Ias. per tex. in. l. pro hr̄de. §. fi. ff. de acq. her. ꝛ. l. pe. ff. de sepu. vio. p quos Bar. l. i. si filius qui pri, in fi. ff. de vulga. ꝛ pup. ꝛ. l. dāni infecti. §. Sabini finis. ff. de dam. infec. dixit no. q̄ filius qui a prīs hr̄ditate abstinuit pōt cum occisoribus ipsius prīs pacē facere ob viꝫ suitatis, ꝛ cū Bar. ibi Bal. Imo. ꝛ Alex. Quam decisionē ponderās Ias. ꝯ rōnem Bar. cōfirmans, q̄z illa verba statuti, nisi pacē habuerit ab hr̄de defuncti intelliguntur. i. a filio. l. ex facto. §. fina. ff. ad trebel. c. i. versi ꝛ si clientulus de alie. feud. ꝛ per Fed. i pulcherrimi. in ꝯsi. ego putarē. clxxxiij. Ꝗuis extraneū ēt cōprehendat, q̄ꝛ filius nō eēt, vt declarat Areti. in. c. in pñtia de proba. colū. xxi. dicens id esse de mente Bar. hic. Sed (vt aduertunt recentiores) Bar. hic dū allegat. l. cū a mr̄e, vult ꝯrium, q̄ imo ius faciendi pacē sit hr̄ditarium, pro quo tex. in. d. §. ꝛ si forte. ꝛ i. l. iij. §. si ad plures. ff. de sepul. vio. Nec ob. dcm̄ Bar. in. d. l. si filius qui pri. q̄z satis est semel representasse iure suitatis, argu. ff. si quis hr̄dem. C. de insti. ꝛ substi. presertim, q̄z ēt qui abstinuit representat defunctū saltē nudo nomine. l. iij. §. non solū ver. ceterum. ff. de lega. prestan. ꝛ per Ias. l. cum filio. ff. de lega. i. in ij. q. Bar. vel melius pōt rn̄deri tenendo illud dictū, Ꝗuis cōmuniter approbetur non esse verū, q̄z cōmissum est hoc q̄ per pacem vindicta tollatur, volūtati hr̄dis a statuto, cōmissum autem voluntati hr̄dis non conuenit ei qui abstinuit. l. lucius. ff. de fideicōmis. lib. maxime argu. ab vltima voluntate, in qua loquitur illa lex, ad statuta, iux. intentionē Bar. in. l. omniū. C. de testa. ꝛ. l. sunt quoqꝫ §. sed si filio. ff. de heredi. insti. Bal. in. l. pe. C. de verbo. signi. ꝛ Ludo. hic. Itē q̄z dꝫ intelligi de hr̄de cū effectu, ille aūt qui abstinuit nō est hr̄s cum effectu, sed nudo noīe. l. fiue ingenua. §. sed ꝛ si sint sui. ff. ad tertul. cum concor. Nec. d. l. pen. de sepul. vio. facit pro Bar. q̄z est speciale cum ius sepulchri competat ēt filio exheredato. l. vel qḋ. §. i. ff. de religi. ꝛ sump. fune. Pro quo ēt facit, q̄z si pr̄ monachus interficiatur stāte dcō statuto ius faciendi paci pertinet ad monasterium quod est hr̄s monachi nō filius in auc. ingressi ꝛ auc. si qua mulier C. de sac. san. eccle. nō ad filium vt firmat Fede. in consi. quidam monachus. xxv. ꝛ magis cōmuniter Doc. sequuntur vt p Abb. in. c. in pñtia. de proba. ꝛ Ludo. in singu. statuto vrbis veteris coaeci. Cōis ergo ꝛ verior opi. ex predictis appet ꝯ Bar. quāuis Areti. in. d. l. pro herede. §. fi. dicat q̄ cōis est cum Bar. scdm Ias. Sed qḋ ait Areti. potest sustineri enumerādo Docto. vt hic per Io. Cro. Sed q̄ opi. ꝯ Bar. verior sit siue cōis siue nō ex duobus potissimū probatur. Primo ex rōne, q̄z ius vendicandi cum sit eque vnicuiqꝫ cōpetens, ergo ꝛ ius remittendi p pacem nec vnius ꝑoccupatio ius alterius perimit, ar. d. l. iij. §. si ad plures. ff. de sepul. vio. Secundo q̄z rō dicti statuti non potuit esse alia nisi, q̄z per pacem tolliť odiū ꝛ inimicitia, per quā publica gigniť quies, vt per inimicicias respub. leditur. l. si qs ingenuā. §. in ciuitibus ff. de capt. Cui statuto non satisfit nisi pax ab omnibus habeatur. Tertio facit, q̄z statutū id est odiosum ꝛ ꝯ publicā vtilitatē, que versať in hoc q̄ delicta puniantur. l. ita vulneratus. ff. ad. l. aquil. Quarto est ꝯ ius cōe, quo dispositū est q̄ occidens occidatur. l. iij C. de epis. aud. c. fi. iij. distinc. preallega. Quinto q̄z verba illa ab herede cum sint indeffinita legis eqpollent vniuersali vt per bar. in. l. si pluribus. ff. de leg. ij. Sexto q̄z hr̄dis mentio cum sit in singulari comprehēdit eque oēs. l. in vsu. ff. de verb. signi. Non est tm̄ negandū quin opi. Bar. teneamus. Tm̄ aduertendū, q̄z pax, ab vno habita prodesset homicide ad mitigandā penā, q̄z citra mortem esset puniendus, vt hic per Soci. qḋ est no.

72 ¶ † Ultra Bar. in ea predicta materia queri pōt an sufficiat in termi. d. q. hēre pacem ab ipso offenso antequā decedat ꝛ Bar. in preallega. l. dāni infecti. §. Sabini format eam. q. ꝛ ibi per alios ꝛ Bal. in. d. l. ij. C. de libe. et eo. lib. Imo. hic Nellum in dcō tract. tertie par. scdi tempo. q. xli. ex quoꝝ dictis breuis fit conclusio, Quod si statutū simplr loquiť de pace non facta specifica mentione heredū, ꝛ tunc non est quid obstet, quin sufficiat ab ipso offenso qui postea decessit pacem habuisse, vt dicunt Bar. ꝛ aliȷ in. d. §. Sabini. Si vero statutum loquiť de herede vt in. q. Bar. ꝛ tunc res ē dubia, Nā Bar. tꝫ nō sufficere. Primum q̄z cum in statuto pax requiratur haberi ab herede sequiť q̄ fauore hr̄dis id est dispositum, sed id qḋ hr̄dis fauore inductū est nō potest per remissionē factā ab eo cuius est hr̄s tolli. C. vt in pos. lega. l. i. C. de vsufru. l. qḋ de bonis. §. i. ff. ad. l. falci. Secundo q̄z sequeretur absurdū hoc q̄ facilius quis inuitaretur ad delinquendū, Cum offensus proximus morti eius timore, ꝛ sui anime salutē exoptans ꝛ perditionē abhorrens facile adduciť ad remittendū offensam, sciēs nō posse aľr sue anime saluti posse consuli, nemo aūt sue salutis īmemor esse censeť. l. i. fi. C. ad leg. iul. repe. In hr̄de autē ea ratio cessat, ꝛ Ideo statutum predictum cum sit exorbitans a iure cōmuni, vt. ff. non dꝫ extendi loquēs de hr̄de ad defunctum ꝛ sic ad casum hn̄tem minorē rōnem, Cum ea facilitas remittēdi nō sit in hr̄de que est in defuncto, qui passim ꝛ facile remittit vt dcm̄ est ꝛ docet experientia que est rerum magistra. c. cum sit de eta. ꝛ quali. lib. vj. facit glo. in. l. ij. ff. ad Silla. quā opi. Ludo. d. et cōem. Sed Bal. ꝛ Pau. in. d. l. ij. tenent ꝯrium, quoniam fortius est ius in representato q̄ in representāte. l. cuꝫ aliquis C. de iur. delib. Itē q̄z hr̄s teneť hēre ratum factum defuncti. l. si ego. §. j. ff. de iur. dot. io non requiriť hr̄dis voluntas. l. iij. ff. de ser. expor. Itē addit Nellus vbi. ff. q̄z defunctus pōt disponere ēt de re hr̄dis. l. cū ex familia. §. si rem. ff. de lega. ij. Quā opi. videri probabiliorē ait Cro. ꝛ tenēdo eam opi. respōdent ad. d. l. pe. cum cōcor. q̄z procedunt in illa cautiōe que ꝑstatur, vt ꝑprietario, non vt dn̄o, que rn̄sio verbalis est, Ad rationem Imo. magis facientē rn̄det Nellus q̄ statutū loquuti sunt de herede ꝛ nō de defuncto, q̄ꝛ inspexit frequentiorē contingētiam, que est q̄ letaliter vulnerati statim moriuntur, ꝛ sic pacem facere nō pn̄t lex aūt casum exprimens rōne frequentioris vsus, non restringiť ad illū, sed cōprehendit ēt casum nō ita frequenter ꝯtingibilem glo. in auc. cassa ꝛ irrita. in versi. p Italiam. C. de sacrosan. eccle. in. l. i. in versi. sponsam. C. de raptu. virgi. ꝛ in clem. i. in versi. possidentes de rescrip. Sed nec ista responsio tollit funda. qḋ est in magna rōne diuersitatis inter hr̄dē ꝛ defunctū, vt. ff. ꝛ glo. preallegat. solum procedunt ꝛ loquuntur vbi nō viget rō diuersitatis inter casum expressum ꝛ non expressum. ꝛ ideo veriorē dicas ꝑcedentē opi. Bart. ꝛ sequ. ꝛ ad illud q̄ fortius est ius in representato q̄ in representante appareť responsio ex predictis, q̄z statutū ex magna rōne expressit ꝑsonaꝫ hr̄dis, q̄ꝛ in eo diuersa est rō q̄ in defuncto, ꝛ sic negať q̄ statutum habuerit respectum solum ad representationem. Ad scdꝫ q̄ hr̄s teneť ratificare scm̄ defuncti, rn̄deť q̄ non est ad propositum, stante dicta diuersitate rōnis. Nam posito q̄ ratificaret vt factum a defuncto oino non esset satisfactum statuto requirēti pacem haberi ab hr̄de.

73 ¶ † An autem tutor pro pupillo interfecti possit pacem facere Bald. ꝛ aliȷ ponunt in. l. pactuꝫ curatoris. C. de pac. ꝛ breuis tradiť conclusio q̄ si sit pupillus infans, solus tutor pōt, si vero sit maior īfante distinguitur, Aut inimicitia non erat periculosa vel damnosa pupillo, ꝛ non potest etiam cum consensu pupilli remittere, ꝛ pacē facere. l. tutor sm̄ dignitatem. ff. de aucto. tuto. cum dedecus sit iniuriam inultaꝫ relinquere. l. miles. §. socer ff. de adulter. Aut est pupillo periculosa, ꝛ pōt argum. l. creditor. §. i. ff. mande. de qua materia

74 diffusius. in. d. l. pactum curatoris. ¶ † Addendū etiā i materia q̄ heres directo etiam post factam restitutionem, nō aūt fideicommissarius

fideicommissarius vz pacē facere ad verificanda verba statuti, ar. l. qui bī di. §. cum heredibus. ff. de condi. & demon. & facit preal. lega. conclusio Bar. in. l. si filius. §. qui patri. ff. de vulga. & pu. pilla. a fortiori, nam heres post restitutionē hz iura directa. §. restituta insti. de fideicom. here. & sic plus iuris hz q qui abstinuit. ¶ † Ultimo ad. li potest q procurator generalis non potest pacem facere fm Specu. in ti. ō treg. & pace. §. i. versi. quandoq; & in ti. de procurato. §. ij. versicu. xxij. no. Ludo. Singul. coccix. Si autem habet mandatum cum libera etiam tunc non potest secundum Bellum in preallega. trac. in. iij. par. Secūdi tempo. q. xxxvij. quoniam est quid non concernens administrationem patrimonij. l. nec mulierem. C. de vin. liber. & speciale mandatum requirit. l. mandato. ff. de procurato. c. contingit, de transac. et per eum latius, & ex his expedita est preclara materia huius. §. Ad laudem summi rerum omnium Conditoris.

¶ Summarium. L. si insulam.

1. Mora quid sit, & ponit triplex diffinitio.
2. More purgatio quid.
3. Obligatio ob factum principale, qz per moram successerit obligatio interesse non tollitur.
4. Incertitudo an viciat promissionem insule edificāde, vel alterius facti.
5. Interpellatio an requiratur a constituendo ad moram in obligato ad factum.
6. Dico quando ex qualitate rei in stipulatione deducta subintelligitur ante ipsius eventū oritur obligatio quamuis non actio.
7. Dictiones quandiu donec & fine denotare equalitatem.
8. Statutum excludens feminas quādiu vel quousq; superfuerint masculi censetur eas masculis deficientibus vocare.
9. More purgatio in equitate data est.
10. Statutum disponens in causarum decisionibus rigorē seruari debere mora purgationem impedit.
11. Statutum disponens quod cogi ad obseruantiam promissionis in instrumento guarantigiato an mora purgatio impediat.
12. Incipiens facere id quod promisit añ litis contesta. an dicatur moram purgare quamuis non compleuerit.
13. Obligatio verbalis, an & qñ debitorem a mora excuset.
14. Obligatio verbalis sufficit si creditor fieri sibi quod promissum fuerat recusat.
15. Rogatio more liberat ipso iure promissorem ne teneatur ad interesse vel penam.
16. Pena legal. & i. interesse commissio primitiuā obligationem non nouat.
17. Mora quare post litē cont. purgari non possit.
18. Insule appellatione qd veniat.
19. Venetiarum Ciuitas non venit appellatione insule.
20. Purgatio more que circa decisione iudiciorum commissa sit p oblatorem interesse purgari potest.
21. Mora purgari an possit semper ante litem contestatam.
22. Mora purgari non potest vbi promissioni adiecta est dies, et pena.

Si insulam.

Fama celebris est lex ista, zeteticq; mām profundas secundum Barto. ut, q etiam est materia difficilis in qua ait Iur. Consul. in. l. si seruum. §. sequitur q in eo genere plerunq; sub authoritate Iuris scientie perniciose erratur. Summa & diuide ut per eum. Ante cuius positionem premitte ad intelligentiam tex. diffinitiones more & purgationis eius. † Circa primum, quid sit mora, Nouissimi repetentes referunt hic diffinitionem, Alberi. in dictionario, contra quam dicunt esse, quia Alberi. d. q constituitur quis in mora per legitimam denunciationem, vel per diei appositi lapsum. Sed id non placere, quoniam potest esse mora sine legitima denunciatione vel sine lapsu diei, ut in fure, qui semper est in mora. l. in re furtiua. §. i. ff. de conditio. furti. & sic volunt dicere non esse bonam qz non generalis. l. i. §. doli. ff. de dol. nisi subdunt, saluando dicamus in furto, cum sit delictum in faciendo non esse proprie moram, que defensio verbalis est. Ideo tu, responde q fur non ex facto, sed ex eo, qz scit se tenere contra domini voluntatē & omittit restituere i mora dicit, & dies ē ex quo habet rem cōtra voluntatē domini, & hoc vult text. in. d. §. i. in versicu. semper, & clarius in. l. fi. eod. ti. & l. fina. C. de conditio. ob tur. cau. ex alio tamē hec diffinitio non placet qz plura non quidditatē rei diffiniende cōtinet cōtra Doctri. Bart. in. l. i. in princi. ff. de acquirē. poss. & qz non est generalis cum non comprehendat creditorem, qui nolens debitum loco & tempore congruis oblatum recipere, in mora cōstituit. l. qui decem. ff. de sol. Ponunt et secūdam diffinitionem traditam per Salyce. in. l. semel mora. C. de solu. ma. col. iij. approbatam per Socy. l. quod te. ff. si cer. peta. in prin. q mora est debiti vel crediti recipiendi a iure improbata & punita dilatio, que diffinitio comprehendit moram que a debitore cōmittitur, et etiam eam que a creditore, Contra quam instant per tex. in. §. temporales. versicu. hodie insti. de excep. Sed nihil facit, qz nihil ibi de dilatione puniendo, imo cōtrarium, qz prematura petitio per dationem dilationis punitur, & sic dilatio est pena. Ideo nisi obstet superfluitas verborum & punita satis tollerabilis est. ¶ Tu diffinias cū Alex. in. l. quod te. ff. si cer. peta. col. vj. in. glo. in ver. sua, Mora est delictum culpabile in debitum non soluendo vel non recipiendo, cōmissum. ¶ † Purgatio autē more potest sic diffiniri, est extinctio precedentis more per oblationem facta, que diffinitio probatur in. l. si serui. §. sequit. ff. eod. & dum dico per oblationem, intelligit generaliter. s. rei quo ad debitorem, & sic paratum recipere, quo ad creditorem. ¶ Quibus autem modis purgatio more fieri possit, & que ad ipsum requirantur in progressu apparebit. ¶ Pone casum, & pro ratione dubitandi, videbatur moram non posse purgari etiam ante litis contes. qz ex mora fuit ei contra quē mora facta est causatum & acquisitum ius obligationis ad interesse. l. stipulationes non diuidū. versi. celsus. ff. eo. ergo videbatur id ius sine voluntate & facto ipsius tolli non posse. l. id qd nostrum. ff. de regu. iur. Sed id procedit & verum est de iuris rigore, & ideo decisio q possit purgari ante lite contesta. procedit solum de equitate vt est tex. not. in d. l. si seruum. §. sequit. ff. eo. & ita intelligit hic, & hec ratio sufficit, nec opus est pluribus. ¶ Appostilla tex. cū Bar. & Alex. sbi potuisti facere, subaudi & qz non fecisti propter moram ad totale interesse teneris. l. si ita stipulatus. Item abo te. ff. eo. Sed tibi litem contestare. s. super petitione interesse, nam si lis est cōtestata super ipso principali facto in stipulatione deducto poisset promissor semper vsq; ad sententiam factū offerre, & prestare, sicq; moram purgare vt in. §. si. insti. de perpe. & tempo. ac. l. si reus paratus. ff. de procura. & per Bar. hic in prima oppo. secunde par. & l. interdum. §. si. ff. eo. † quamuis enim post moram successerit obligatio ad interesse, non tñ tollitur ipsa principalis obligatio ad factum, vt per Bar. d. l. stipula. non diui. vij. q. ¶ No. primo valere stipulationem qua quis generaliter & simpliciter Insulam fieri stipulatur sibiq; sic generaliter promittitur. † Id tamen intelligitur demonstrato loco vbi fieri debe ret, alias ob incertitudinem viciaret. l. qui insulam. ff. eod. l. iij. §. si quis insulam. ff. de eo quod certo loco. l. cum qui insulā. ff. de iudi. Item q fieri ibi stipulatoris intersit alias ex defectu interesse stipulatio esset inualida. d. l. qui insulas, & l. stipulatio ista. §. alteri. ff. eod. & q dicimus requiri q intersit intelligitur quo ad ipsum factum totale quod promittit, nec sufficit p parte interesse, Ideo stipulatio domus edificande in fundo nō valet glo. & Docto. in. l. stipulationes non diuidun. ff. eo. vt etiam dicunt hic Recentiores. Adde preterea q eadem ratione si promisisti in domum in fundo meo edificare, egoq; interim illum fundum simpliciter alienaui, stipulatio euanescit, Ang. in. l. nō solum. §. morte. ff. de oper. no. nuncia. vbi Alex. & Ias. Ludo. d. l. stipulationes non diuidun. col. xvij. q intelligit, facta alienatione ante moram alias durat obligatio ad interesse nec mora purgari potest Bar. ff. in. l. op. in fi. ¶ Requiritur preterea expressio qualitatis & mensure seu magnitudinis ipsius Insule vt ex qua mā fieri stipulat & cuius altitudinis & latitudinis, alis ob nimiam incertitudinem viciaret stipulatio. l. ita stipulatus. ff. eo. iuncta. l. si domus. ff. de lega. i. fm Ange. & Imo. hic. Imol. & Alex. ff. eo. d. l. qui insulam, cum quibus Iaso. & Moder. hic nec potest inductio. d. l. si domus euitari dicendo aliud esse in contractibus qui cum a duorum voluntate pendeant plus firmitatis habeant iur. glo. in. §. ex conditionali. insti. eo. Naz q immo idem fit in stipulatione, quod in legato, quod ex defectu demonstrationis viciet, est tex. in. l. cum post. §. gener. versicu. sic videri simile. ff. de iure dot. Ludo. tamen Ponta. fuit in

contraria opi. q: imo tex. ille ex subauditione non indigeat, et q: stipso insule fabricande simpliciter cõcepta valeat intelligi q: õbeat vel sm conditionem stipulãtis, vt qz eet artifex tex. no. per glo. in c. j. in versi. ad fenus de vsur. lib. vi. et Bar. in. l. cũ in plures. in fi. prin. ff. loca. vel sm loci cõsuetudinẽ, argu. l. semp in stipulationibus ff. de regu. iur. et vbi alie obscuritates cessarent de mediocri domo intelligerẽ, arg. l. legato gñaliter. ff. de leg. j. l. si quis argentum. §. si vero, et §. similiter in fi. C. de dona. Quã Ludoui. opi. cõiter damnant Moder. hic et oñs meus. l. ita stipulatus col. iij. ff. eo. dicentes nõ posse defendi o tex. in. d. l. si domus. Nam si vera esset opi. Ludo. sequeret indistincte valere legatũ domus quã incertitudo posset declarari habito respectu ad quantitatẽ monetarum legatarij, cum ob merito in dubio legatũ factum censeatur. l. nec adiecit. ff. pro soc. et dicit Cre. quo fundamento eit in simili vel Bar. in. d. l. ita stipulatus. iiij. op. ff. eod. Mihi semper visa fuit verior opi. Ludo. que proculdubio equior est, cum Jctum ipsum stipulationis validũ sustineat. Pro qua vltra generalitatẽ legum in mõ loquentium et dictas expressiones non requirentium vt requirant expressionem loci, facit optime ratio tex. in. l. triticũ. ff. eo. ¶ Et pro resolutione considero tres casus. Primos qñ ex qualitate loci certitudo sumi põt. Secundus qñ ex qualitate psone. Tertius qñ nullo ex dictis modis. Primo casu nõ est rõ quare non valeat per allegata p ipsum si enim ex qualitate loci demonstrati certitudo deprehendi potest que raro deficiet, vt si in ciuitate Area vel similitudo aliarũ domorũ. Si ruri predij ẽt qualitas et magnitudo quale edificiũ pro colonis exigat demonstrabit nec nõ regionis obseruantia, mos enim regionis seruãdus est. d. l. semper in stipulationibus et l. certa conditio. §. si nummos. ff. si cer. peta. Secundo vbi deesset omnis via certificandi o loco, tunc difficilius est tenere cũ Ludo. tñ omnino teneri põt sumendo certificationem a qualitate persone vt per eum. Tertio casu vbi et loci et persone qualitas certitudinẽ nõ suaderent, tunc tene cõ Ludo. per. d. l. si domus iuncto. d. §. gener. Nec ob. scdo cõclusioni. d. l. nec adiecit qz ib merita presumunt, vt no. Bar. in. d. l. nec adiecit, tñ non ppterea presupponit q: appareant ita q: ex eis demonstratio, seu limitatio certa sumi possit, sicq: rõ Bar. in. d. iiij. op. non cõcludit, que consideratio eo magis tenenda qz p eam euitatur nimia restrictio et correlatio tex. nostri, vt non intelligat nisi quãdo, vltra demonstrationẽ loci que procul dubio requirit, etiã qualitatis, quantitatis et mensure, expressa declaratio facta sit, et lz verum sit q: hic de forma stipulationis nõ tractet, sed valida supponit, prout ait Jal. tñ oino q: stipulatio insule fabricande in loco demonstrato nõ valeat ẽt si ex loci vel persone qualitate certitudo sumi possit durũ et irrationabile vr. Nec verum est q: indistincte cõ Ludo. teneat Alex. hic et in. d. l. qui insulas, quicquid dicat Jal. Immo potius est intentionis q: valeat in termi. quibus vt predixi certificatio sumi põt. ¶ Vltio amplia hanc l. loquentẽ in stipulatione facti affirmatiui, vt pariter locũ habeat in stipulatione facti negatiui, qz qui promisit non facere et fecit omnino põt morã purgare mediante penitentia. l. papinianus §. meminisse. ff. de inoffi. testa. quicquid dicat An. qz factuz p infecto haberi non põt. l. in bello. §. facte. ff. de capti. quẽ reprehendunt Moder. qz pari rõne qñ factum est affirmatiuũ nõ deberet mora posse purgari, cum eque non possit fieri nõ ee incursam morã. Tu declara, qz. l. non hz pro infecto, sed ex equitate valz purgari posse id male factum, et pone exemplum in facto negatiuo in eo qui promisit nõ edificare deinde edificauit et ante litẽ contestã. edificatũ sustulit. Pro An. tñ facit, qz emphiteota q tenet ad nõ alienandũ, si alienauit et redimat nõ euitat penam vt p Bar. l. j. §. si rem. ff. depos.

5 ¶ † No. 2o ibi et transierit tẽpus quo potuisti facere, q: q tenet ad fcm est i mora absq: alia interpellatione, eo ipso q: lapsum ẽ tpe intra qđ potuit cõmode id fieri cõcor. l. continuus. §. cũ ita, et §. itẽ q insulã. ff. eodẽ. Quod tñ procedit quo ad totale interesse totius operis, quo ad particulare interesse nõ ẽ opus expectari tm tpis q: eo potuerit fcm cõpleri, sz mora cõmittit et agi põt eo ipso q: potuit incohari et nõ fuit opus incohatũ. l. stipulatione nõ diui. §. fi. vbi per Bar. ff. eo. d. §. itẽ q insulã. et latius p Bar. in. d. l. stipulatione nõ diui. i. v. q. ex quo tex. sequit q: sicut lapsus diei exp̃ssi ab hoie cõstituti i mora cõstituit dubio. l. magnã. C. de cõtra. et cõmu. stip. l. traiectitie in prin. ff. de nau. fe. ita et lapsus tpis certi a lege cõstituti cõcor. l. ij. C. de iur. emphi. l. j. §. exactio. C. de sen. vi. e. cũ gl. cõiter approbata. l. si mora. ff. so. ma. Verũ est tñ q: mora ex lapsu tpis ab hoie appositi cita, si pena adiecta sint purgari non põt vt videbimus cũ Bar. ff. in. iij. et. iiij. op. prie par. sicq: eo respectu differũt, qz pene adiectio nõ impedit in casu huius legis.

6 ¶ † No. iij. ex eodẽ tex. q: vbi dies ex qualitate rei in stipulationem deducte sub intelligit aña ipsius diei aduentũ orta est oblio, quis nõ actio. l. si ita stipulatus cum ab eo te. ff. eo. nã si nõ esset orta oblio lapsu dei o diei i mora nõ cõstitueret debitorez, sz interpellatione opus eet cũ sit incõueniẽs eodẽ momẽto oblonẽ oriri et simul morã cõmitti sm Bar. in. l. quotiẽs in diẽ. ff. eo. p tex. l. j. qđ dicimus ff. de sol. et ff. eo. l. iiij. op. in fi. et in spẽ q: sic orta oblio gatio firmat Bar. l. l. si ita stipulatus. ij. q pri. ff. eo. quãuis hunc tex. nõ adducat nec cõsimilẽ in. d. §. itẽ q insulã. l. continuus. ff. eo. quẽ ita ibi inducit Areti. et sic ex intentione Doc. p breui resolutione cõcludas q: ante cõnimus de principali oblone ad fcm et ex ea tur statim facta promissione quis nõ actio. d. l. si ita, et ex dcã obligatione cãtur mora, et ex ipsa mora causatur scdaria oblio et simul

7 actio ad interesse priculare primũ et deinde totale. ¶ † Nota iiij. ibi qñdiu litẽ cõte. nõ sm. q: añ litis cõte. mora purgari põt, vis. n. et signatio dictiõis qñdiu, quousq:, donec, et simil. ẽ denotare q: aliqđ sit pmissum ad tps et post illud desinat.

8 ¶ † Ideo ad interpretationez statuti huius ciuitatis et aliarũ pluriũ notanter inducit Bar. in. l. fi. ff. ad tertu. Nã si feminas dotatas qñdiu, donec, vel quousq: masculi superfint excludat, eo tpe quo post modũ accidat masculos deficere admittere ipsas feminas intelligit, de quo ẽt diffusiue p Bal. Saly. et Alex. in. l. ij. C. de

9 libe. prete. et in pluribus cõsi. Cor. ¶ † Inde ẽt dixit tuo Pa. in. l. fi. §. fi. C. de indic. vidui. tolle. q: vxor cui maritus reliquit alimenta sine fructus quousq: nõ nupserit, cõsequi dz antequa nubat, nec postea tenet illos restituere secus aũt si relicti sint fructus si nõ nubat, tũc. n. nubẽs oẽs fructus perceptos tenet restituere ob conditionis defectum, vt in auc. i. ut relictũ C. eo. et sic Cor. hic quasi in meo lec. Pau. nõ legat illũ tñ. dcm tñ verũ vr. Et hoc q: mora añ lit. conte. purgari possit sola equitate introductum ẽ. d. l. si tertiũ §. sequit ff. eodẽ. vt hic, et ibi, et d. l. et si post tres tenẽt Doc. et ita teneas p tex. in. d. §. cui, et ad alia p Doct. adducta nõ bñ rñdent hic nouissimi repetentes dicẽtes posse teneri nouã conclu. cõ oẽs q: more purgatio nõ de equitate, sz mero iuris rigore introducta sit. ¶ Et vltra pro cõmuni est clara rõ. qz cum post morã succedat oblio ad interesse. l. stipulationes nõ diui. ver. celsus. ff. eo. nõ põt tale ius ei cui acquisitũ fuit auferri sine facto ex voluntate sua. l. id qđ nostrũ ff. de regu. iur. vt dixi. ff. in rõne dub. et sic de rigore, secus est. Rigor. n. iuris in his termi. significat subtilitatẽ. c. in litis. de restitu. spo. gl. in. c. vt constitueret. l. distin.

10 ¶ † Ex quo infert Ang. q: si ex forma statuti in cãrum decisionibus rigor seruari dẽat, mora purgari nõ põt et cũ An. Imo. Ludo. Alex. et mod. hic, et Alex. in. l. et si post tres. col. i. ff. sigs cau. et ita teneas quicquid dicãt dicti repetentes, p tex. in. c. si clericus laicũ, de foro compe. et in. c. sup litis de rescrip. nã loquunt de iuris rigore i cognoscẽdo, nõ aũt i decidẽdo, pñt ponũt in dcõ statuto hic An. et doc. q si statutũ loqueret quo ad cognitionẽ cãrum nõ teneret phiberi morã purgari, cũ id pcernat decisionẽ, et seruari dz. d. c. in litis, de restitut.

11 spo. ¶ † Scdo infert idẽ An. q: eadẽ rõne mora purgari non põt si statutũ disponat quẽ cogi ad obseruãtiaz promissorũ per instrm guarentigiatum, Quod sm reprehẽdit hic ab Jmo. et F. omo. vt ẽt refert, Alex. lz eius lec. sit defectiua, mouent ea rõe, qz statutũ recipit interpretationẽ a iure cõi, ne qs indebite dãnuz patiat. l. ij. C. de nox. a. c. cũ dilectus, õ cõine. gl. ordi. et no. l. j. fi. §. in cõputatione. C. de iur. delib. et p Bart. in. l. oẽs populi, in. vj. q. prin. ff. de iusti. et iur. facit. l. adigere. §. quis. ff. de iure patro. et. l. quis. ff. de inius vocã. Scdõm addit funda. Roma. per tex. iuncta glo. in versi. constitutum, in. l. si duo. §. ait pretor. ff. de constitu. pecu. iuncta ẽt. l. seq. vt deducit ẽt Alex. Addit ẽt et tex. in fini. in. l. filius. ff. mi. §. procuratorem cum sequen. ff. de procura. vno tamẽ casu ait Roma saluari posse dictum Ange. si in statuto esset additum, sicut sententie vz q: instrumenta habeant exequutionem paratam sicut sententia, tunc enim sicut lata sententia mora purgari non potest vt in hac. l. ibi litez cõtestatus sit, ita nec in dicto casu. Quam tamen saluationem improbat Alex. in. per nota. doctri. Bart. post Jaco. butrige. in. l. cum qui. §. si iurauero, in fi. ff. de iureiuran. inducendo vt hic per ipsum, De duobus videndum est, Primum de reprobatione dicte saluationis et conclusionis Angel. Secundo posito q: fiet reprobatio generaliter an bona sit dicta saluatio Ludoui.

L. ad fin. dicto speciali casu. Circa primam conclusio. negari non pōt quin pro opi. An. aliqua urgeant de quibus hic per Moder. maxime Prec. meum. Attamen intelligēdo simpliciter q solum in instrumēto contineatur promissio facti verior est opi. Ang. cum tale statutū, nō debeat interpretari q quicq̄ disponat circa moram que nō est deducta in instrumēto immo nec est adhuc in esse modo aliquo tpe instrumenti, vt volunt Alex. & alij tenentes ante ipsum contra Ang. Id autem qd continet in instrumento est ipsum factum, cuius instrumēti vigore si ad ipsum factum agatur & executiue non est ratio quare nō possit mora purgari si ad interesse agatur, eo q factum impletum nō fuit. Ad ipsum autem factum si vigore instrumenti agatur, nō est dubium q & si post litem contesta. agatur faciēdo q̄cunq ante sententiam liberatur debitor, sicq moram purgat. §. sur. insti. de perpe. & tēpo. ac. Et dixi. ff. in tex. apposi. Ideo si presupponeremus in instrumento esse adiectam penam (q̄uis sit egredi terminos questionis) teneri posset opi. An. si postea mora subsequuta nō ad factum sed ad penam ageretur, & ita est intentionis Prece. mei. Teneas ergo contra An. cuius conclusionem non bene defendit Cro. a fundamēto Imo. Lud. & Alex. dum dicit nō esse indebite ledi q moroſus ob suam culpam purgare impediatur, propter quam furi equiperatur, nā talis culpa est de iure purgabilis & in fure. l. in re furtiua. §. j. ff. de condi. fur. Circa secundam conclusionem tene cum Imo. & Lud. contra Alex. Presupposito q precesserit mora. sicuti opus est presupponere in snia. Pro qua Clau. l. in. xj. limi. ad hanc. l. allegat tex. in l. tale pactum. §. qui prouocauit ibi velut confessi. ff. de pac. Et quedam alia parum tñ facientia. Nec ob. doctri. Bar. in. l. cum qui. §. si tu rauero. alleg. per Alex. Nam Bar. solū. d. q tale statutum non constituit in mora a princi. initi instrumenti, q nō pōt quis eo tpe obligari, & in mora cōstitui, prealleg. l. qd dicimus. ff. de solu. sed noua interpellatione opus est. Non aūt negat Bar. quin si postea mora intercedat, ea sit impurgabilis, sicut & in snia. Caue tñ q interesse nō continet in instrumento, & ideo non vr q statutum quicq̄ possit operari circa ipsum in-

12 teresse vt. ff. & per hoc forte posset saluari dictū Alex. ¶ † No. v. ex verbo facientem, hunc tex. videri probare singulariter sm Pau. q ante litem cōtesta. super interesse incipiens edificare & sic factum promissum implere, moram purgare dr, & ideo talis incipiens nō cogitur litem cōtestari super interesse. Participiū n. faciētem denotat rem, que est in fieri, & id ait Pau. esse valde substantiale, & ab alijs nō tactum sm ipsum Pau. Sed

13 etiam aduertit Alex. idem ait Cuma. col. iij. † Qui ambo idem ampliando dixit esse, si non incipiet facere, sed offerat se statim paratum incipere edificare & successiue prosequi & complere. Et ait Pau. q eadem viget rō, vult, vt censeo, dicere qñ opus inceptum vel proxime incipiendum vīr perficari, ar. l. penu. ff. de mili. testa. Item nō affert aliquam vtilitatem opus inceptum stipulatori, sicut nec inceptum. Et sicut animus pmissoris declaratur facto qñ incipit, ita qñ exprimit, velle incipere & perficere, Cuma. autem allegat tex. in. d. l. & si post tres. in versi. nec actoris ius. ex mora deterius factum sit, inferens ex eo tex. a ratione cessante, q si opus magnum promissum fuit, sicq lōgum tempus transiuit anteq̄ in mora fuerit promissor, iuxta termi. huius tex. si opus esset ipsi creditori iterum expectare aliud longum tempus, ius ipsius creditoris esset factum deterius, ex prima longi temporis mora, Ideoq forte non audiretur reus, cō. probat ar. l. cum reo. §. sed si stichus. versi. totiens. n. ff. de leg. j. Quibus Pau. & Cuma. Quatenus volunt solam oblationem sufficere, contradicit Alex. qā vt ait Comiens, qñ opus est facto verba non sufficiunt. l. qui decem. §. idem responsum. in fi. ff. de solu. l. seruus si heredi. in fi. ff. de statulibe. & per Bar. in. l. pretor ait. §. si quis paratus. ff. de operis noui nunciatio. text. autem hic tam in ver. facientem, q̄ in versicu. edifices requirit factum. Nec obstare ait. d. l. & si post tres, qñ ibi anteq̄ tēpus purgationis transiret factum, qd promissum fuerat impletum

14 fuit vt ibi secum agendi potestatem fecit. † Uno tñ casu subdit in fi. Alex. posse forte saluari q sola verbalis oblatio reum excusaret, qñ vz actor expresse diceret nolle sibi fieri edificiū ar. glo. in. c. pastoralis de offi. ord. vbi glo. fi. ait q qñ reus tenet offerre, & prestare cautionem, vt in illo tex. Si actor velit accipere nō sufficit sola oblatio, alias si nolit nō nocet reo, & sic sola tūc oblatio sufficit per text. in. c. ij. de eo qui mit. in pos. cau. rei. ser. De quo etiam per doc. in. l. qui Rome. in princi. ff. eo. Pro clariori

resolutione duo sunt videnda. Primum an verum sit id quod dicunt videri probari in hoc tex. prealleg. Doc. q reo sufficiat incipere opus ante litem cōte. vt moram purgare dicatur, & super interesse iudicium euitare possit. Conclude cum ipsis cum quibus alij cōiter, quicquid dicat Cro. qui duobus insitat cōtra cōem, & nihil concludit relinquens cogitandum. Sed tu pro vera intelligentia huius. l. quam ipse nō perpendit. Aduerte qm tex. hic nō dicit q reus sit liberatus faciens, sed liberari facientem, & sic sensus est q sit in preparatione ad liberationem. Et ideo cum ministerio dic iur. con. posse eum facientem liberari, quasi dicat est ei facienti potētia vt liberetur. s. si factum ipsum prosequatur, & perficiat, nō n. dicit q faciens liberatus sit, nec esset cōueniēs, q sequeretur q solo inceptio liberaret, & per cōsequens si postea desisteret omnino liberatus remaneret, quia obligatio semel extincta nō instauraretur. l. si reus. §. aream. ff. de solu. & l. preceden. §. sacram. Ex qua declaratione noua & notabili apparet solu. ad eius fundamēta, nam q̄uis debitor liberet si species debita sine eius culpa ante moram pereat. l. qd te. ff. si cert. pet. aliudq sit si pereat post moram intra tps purgationis. l. sanci. mus. C. de fideius. & per Bart. in. vij. q. ff. ea. l. sicq ex eo pateat q minus fauorabile est tēpus purgationis, q̄ tempus debitori concessum ad adimplendum intra quod tñ tempus nō liberatur a pena, nec ab interesse, si partem & non totum faciat vt est tex. in. d. l. continuus. §. item qui insulam in verbo consumari. Tamen fundamentum nō concludit q non probat tex. q incipiens sit liberatus, & eodem modo responsio pz ad aliud funda. per eundem tex. in si. sancta. l. si ita quis promiserit. ff. e. §. j. Et sic habes veram declarationē tex. & facilem solu. ad cōria, nec opus est suppletione aliqua ad hūc tex. quem iste facere tētat lz nō firmet in ancipiti transitē. Ad que cōria quasdam ineptas responsiones & extra terminos fundamētorum, dant nouissimi repetētes, qui ostendunt argumēta nō perpendisse. Eām tñ cōclu. & sic tex. nostrum declarāt, seu limitāt Alex. & Moder. vt pcedat in prestatione facti successiui, & sic in terminis in qbus tex. ipse loquit, nō aūt in prestatione facti momētanei, in quo nō dr mora purgari nisi in totū impleat. d. l. si qe. §. scia. Scdm aūt est, an vera sit opi. Pau. & Ropb. q sola verbalis oblatio sufficiat, quā reprobat Alex. Et si qdem supponat creditorem expresse renuere velle sibi fieri, opinioni pdictorum eo casu nō cōdicit alex. immo verū cōcedit auctoritate in ar. no. glo. in. c. pasto. de offic. ord. que tñ non facit, cum loquatur qñ realis oblatio cautionis fiebat & recusabat. Sed omnino verū est dcm q vbi alias verbalis oblatio nō sufficeret tūc sufficit qñ creditor expresse recipere recusat, vt per Ropb. Pau. & Alex. l. qui rome in pn. ff. e. Adducētes glo. in simili dicentē q ille qui dicit nolo ad iudicium venire nō est vlterius citādus. in. l. fi. ff. de in integ. resti. mino. Pro qua opi. inducit prece. me. tex. in. l. si duo. §. prox ificta. l. seq. ponderādo ver. offerat & referēdo ad factum vt ad dationē, de qbus pariter in pcedenti dixerat iuxta. l. n im hoc iore. ff. de vulg. & pu. cū cōcor. & considerādo q in. d. l. seq. loquit qñ actor accipere noluit intelligēdo quo ad scm̄ accipere. s. eo modo quo pōt. & ita teneamus, q̄uis huic nō deest rñ. & adde rōnem q qñ creditor recusat frustra deueniret ad actū facti contra reg. l. hec stipulatio. §. diuus. ff. vt lega. no. caue. Sed vbi creditor nō renueret siquidē expresse cōsentiret oblationi puro clare q mora purget, nouo hoc cōsensu & tacita cōuētiōe inter creditorē & debitorē per reg. l. i. ff. de pac. & c. i. eo. ti. Si vero taceret creditor, tunc viget difficultas. Tamē verior vr opi. Alex. cū quo hic prec. me. et iz Ias. q̄uis vt nouā in. d. l. si ita. §. scia. col. vi. p allegata hic p ipsum Alex. & q magna esset restrictio & violētia huius tex. intel-

15 ligere & si verbo fieri offerat. ¶ † No. vl. ex tex. in ver. liberari, quod denotat liberationem ipso iure. l. cum quis. §. i. ff. de solu. vbi etiam glo. Et sic probat no. q purgatio more liberat ipso iure promissorem ne teneatur ad interesse vel penam. Sed in contrarium vrget text. in. d. l. & si post tres. in ver. exceptione. Circa quam difficultatem Barto. ibi in fin. vltima oppositio. pro concordia dicit q hic non fuit adiecta dies intra quam factum explicandum erat, sed a lege subintelligitur, vt in tex. dicitur, quo stante sicut mora inducitur ex lapsu diei legalis ita et ipso iure beneficio legis per ipsam more purgationem tollitur, sed in dicta. l. et si post tres. dies certo, intra quem factum explicari debuit, ab ipsis partibus, et sic homine, adiecta fuit, sicq mora ex lapsu diei ab homine appositi causatur. Et ideo non tollitur obligatio ex dicte mora causata ipso iure

sed ope exceptio. quasi dicat φ efficacius se intromittit lex cir-
ca suam dispositionem, φ circa dispositionem hominis, cum
alias dicatur φ dispositio hominis potior est dispositione le-
gis, cum eam cessare faciat. l. maritus. C. de procura. l. fin. C. de
pac. conuen. Que solu. sm Jas. hic videtur confundi per tex. in
d. l. si ita quis. §. seia cauit. Jeo. vult dicere, q2 ibi fuit adiectum
tempus intra Calendas Aprilis a partibus. Et tñ non dicitur
ibi φ per viam excep. Sele q2 i moram purgauit offerens sub-
uematur, immo. d. φ ex stipulatu agere potest, et sic mora per
ipsum post stipulationem cõmissa ipso iure videtur per obla-
tionem purgata, sed omnino vrget, maxime q2 exceptio more
cõmisse potest replicatione purgationis repelli. Ang. autem in
d. l. et si post tres alio modo soluit vz φ hic ideo ipso iure libe-
ratur, q2 cũ3 obligatio ad interesse successerit loco obligationis
facti prestãdo factum ipse obligatus efficit cessare et desinere in-
teresse, ideo ipso iure liberat. Sed in. d. l. pena adiecta fuit ideo
solum ope exceptionis iuuatur. Quam solu. vt diuinationẽ im-
probat ibi Cuma. cum de pene adiectione ibi verbum nullũ,
quis verum sit φ ita Doc. cõmuniter intelligant, et necesse est
intelligere sm Jas. ibi, et hic. Immo posito φ ita intelligamus
omnino sm Jas. Sol. non est bona q2 etiam pena adiecta per
more purgationem ipso iure liberatio cõtingit. l. si cum dies. §.
si. ff. de arbi. in vlti. ver. et. l. j. ff. de pe. leg. vbi pena petitur post
moram, lz penam ante litẽ contest. soluendo heres liberetur. l.
j. §. item si ita. ff. ad. l. falc. ibi iam. n. transsiuisse legatum esse et
decem deberi et in. l. qui Rome. §. flauius. Jeo. in ver. vt a pena
liberetur. Unde tertio modo soluit ipse Cuma. hic φ ibi dies
erat ab homine adiecta, ideo faciens post diem non facit quod
promisit et praeterea ope exceptionis dilataxat liberetur, cum de-
ficiat in parte obligationis, q2 dies eius pars est. l. j. §. diem. ff.
de eden. hic autem dies non erat expressa. Ideo plenius libera-
tur, quam differentiam probat tex. in. l. celsus. ff. de arbi. Hanc
solu. non differre ab illa Bar. dicit Jas. Sed immo differre pz
ex dictis declarationibus. Quartam solu. dant Moder. in. d.
l. φ ibi non intelligitur de exceptione propria que est actionis
exclusio. l. ij. ff. de excep. Sed de exceptione intentionis et facti,
que obligationem sublatã presupponit vt ait glo. in. d. l. ij. et.
l. qui se debere. in princ. et ibi Barto. et alij. ff. de condi. ob cau.
Quam solu. improbat Jas. hic tum q2 diuinatiua et preter vim
verborum illius tex. Tum etiam q2 talis non est proprie excep.
c. j. cũ3 glo. in ver. exceptionis. de excep. lib. vj. per Bal. l. per-
emptorias. col. pe C. sen. rescin. non pos. et leg. sancimus. ij. col.
C. de dona. et per Moder. in. d. l. ij. ff. de excep. Cro. et nouissi
mi aliter soluunt, vz intelligendo. d. l. in exceptione propria, et
non faciendo vim in expressione diei nec in adiectione pene, et
respondent ad hunc tex. φ non probat nota. sumptum φ con-
tingat liberatio ipso iure, qm̃ sunt verba concepta futurum re-
spicientia ibi posse eum facientem liberari placet, verbum enĩ
illud posse iunctũ sequentibus denotat liberationem futurã.
l. si ita quis. ff. de leg. ij. Bar. l. si ita. ff. de au. et argen. lega. In-
telligatur ergo ista lex sm illam φ liberatio contingat ope ex-
cep. non autem ipso iure, qm̃ verba futuri temporis nõ impor-
tent ipso iure, iuxta glo. in. l. in criminali. C. de iurisdi. om. iud.
et concor. in. l. iubemus. §. sane. C. de sacrosan. eccle. Tu talis
dictum in se verum. et bene sumptum ex tex. intelligendo tñ, vt
ff. in prece. no. Nec potest negari quin verbum liberari impor
tet quem liberari ipso iure vt. d. l. eo3 quis. §. j. optime proban
te, quicquid isti dicant. Nam dicit primo simpliciter liberari
soluentem, et subinde in alio ca. s. qm̃ recipiens animo frauden-
di et lucrandi sibi recipit, nummi non fiunt sui, et ideo non con-
tingit ei liberatio ipso iure, sed bene ope exceptionis et subue-
nitur si paratus est conditionem furtiuaz cedere, ergo sequitur
φ in prece. verbum liberari significat liberationem ipso iure.
Item verb: liberari significatio non est nisi liberum fieri, et sic
totaliter. Et pro resolutione dicas, φ inspecto tempore presen-
ti de quo loquitur principaliter hic tex. non est aliqua liberatio
ab obligatione principalis facti, nec ab obligatiõe ad interesse
in quam incidit debitor propter moram, in totum, nec in par-
tem nec ipso iure, nec ope excep. Nec aliquam liberationem ab
obligatione contingere vult hic tex. Sed solum φ ex inceptio-
ne operis causetur potentia liberandi se in futurum. s. si contin
gat opus perfici. Uult tñ ex tali inceptione causari ex equitate
exceptionem dilatoriam, φ nõ cogatur litem conte. Immo nõ
vult hic tex. φ perfecta more purgatio causetur, que non potest

deduci nisi dum totum factum promissum completum est. d. l.
et si post tres. et. d. l. sed et si alia. d. l. si seruum. §. sequitur. cũ sĩ-
cor. nõ. n. potest dici purgata mora, que fuit cõmissa, quo ad to-
tum factum promissum, et debito tempore nõ prestitum, et pre-
dicta vera sunt ex indubia intentione iur. cõ. ab alijs nõ consi-
derata. Ex quibus noua et facilis solu. apparet ad. d. l. et si post
tres. φ nihil hz contrarietatis, ex quo hic nihil de liberatione,
sed solum de potentia et habilitate ad liberandum se. Quo au-
tem ad intellectus traditos ad. d. l. et si post tres. tene declara-
tionem Bar. ex ratione de qua. ff. Item ex alia ratione Cume.
Preterea facit optime ratio, q2 lex facilius modificat suam di-
spositionem φ hominis, iuxta gl. in. l. assiduis. C. qui potio. in
pigno. hab. lz eam rationem inaduertenter Cro. afferat contra
Bar. que facit pro ipso. Quo autem ad tex. in. d. l. continuus.
§. item qui insulam, et. l. qui Rome. §. flauius. Jeo. responde, te-
nendo φ liberatio cõtingit ipso iure, cum ibi nõ esset adiectum
tempus intra quod fieri deberet, vt soluendo ait Bar. quãuis
16 loquatur, quo ad tex. nostrum, qui nõ facit vt. ff. ¶ † No. vj.
φ cõmissio pene legalis. i. interesse nõ nouat primitiuam obli.
sm Ang. et Imo. Si. n. nouaret nõ posset soluens seu implens
factum liberari a secundaria obligatione ad interesse cuius con-
trarium ds. Nam nouatiõe prior obligatio penitus perimitur
et tollitur in aliam translata. l. j. ff. de noua. Et consequenter po-
tentia liberãdi se per solutionẽ dicte rei amplius in obligatiõe,
non existentie. Cum solutione eius quod debetur, nõ eius qd
non deberet tollatur obligatio insti. qui. mo. tol. ob. in princi.
iuncta. l. ij. §. ff. si cer. pe. et dictum prin. bene allegatur vt. ff. per
Imo. quis aliter dicat Prece. me. allegans. §. preterea noua-
tione, qui tex. non facit. Quod dictum nõ esse verum ait Alex.
et contrarium firmare Barto. J. in. vj. oppo. prime par. per. l.
j. ff. de pe. lega. iuncta. l. obligationum fere. §. si. ff. ti. j. et sic non
sequitur facta fuit nouatio, ergo non potest implendo factum,
liberari. Posset tñ sm ipsum Alex. dictum An. procedere qñ
vera nouatio facta esset, quo casu nõ posset offerens id qd erat
in priori obligatione liberari, vt per Bar. l. ita stipulatus in. j.
oppo. vltime per Jeo. Ubi respondendo ad. d. l. j. de pen. leg.
dicit procedere in ficta nouatione. et ita etiam intelligit Alexã.
d. l. obligationũ3 fere. §. si. Pro quo tu pondera ver. ibi quasi
nouatio vc. Cum dictio quasi regulariter impropietatem de-
notet. Sed caue, q2 dicta lgima. nõ est applicabilis ad dcm An.
vt etiam adocuit prec. me. Ultra Alex. pro aliquali resolutiõe
dic φ in termi. huius. l. et sic nõ adiecta pena per cõmissionem
more nõ nouatur pma obligatio, lz noua succedat ad interesse
vt cõiter tenent doc. post Bart. l. stipulationes non diui. vij. q.
Sed factum et interesse sunt in obligatione alternatiue, qd vep
esse pz, q2 etiam post moram ad factum agi potest, si vero pena
adiecta esset, esset facta quasi nouatio mora cõmissa. d. l. obliga
tionum fere. §. si. tñ omnino factum soluẽdo, moram purgare
põt debitor, q2 lz facta nouatiõe tali nõ sit in obligatione est tñ
in facultate soluendi. d. l. j. de pena. lega. et Bart. d. vij. op. Si
autem esset facta vera nouatio in aliq termi. non admitteretur
more purgatio, vt per Bar. d. j. op. vlti. per. vc. ¶ No. vij. φ
permissum ad tpe, post illud censetur pribitũ, cõcor. l. si et tali
herum. §. stichum. ff. de leg. ij. l. si vnus. §. si cum reo. et. l. episto
la. §. fin. ff. de pac. sicut et econtra. l. imperator. ff. de postulã. vt
hic p Cro. qd lz in se verũ sit, nõ pbatur in tex. in quo expres-
sum est φ post litẽ ztest. nihil pdest edificare, et sic tex. potius
17 facit p arg. a superfluitate vitanda vc. ¶ † Ultimo no. ex si. φ
post litem contestatam moram purgare nõ licet. Ratio est sm
Bar. J. in. j. q. q2 litis contestatio causat secundam moram, sic φ
magis aggrauat creditorem et consequenter decens est φ ma-
gis noceat debitori, sic dupliciter moroso, de quo ibi dicimus.
18 ¶ † Glo. j. declarat quid significet insula in tex. et vnde dica-
tur. Hic vt per Alexã. et ad id φ insula qñqz pro domo ponit.
vt. d. gl. in. §. insula. insti. de re. diui et. l. adeo. §. insula. ff. de ac.
qui. re. dom. Adde tex. in. l. iij. §. effracture. ff. de offi. prefec. vi-
gi. impropie tñ, vt ibi declarat glo. Inde insulary domorum
custodes. l. si. eo. ti. sm Albe. in dictio. et sic male exponit gl. in
d. l. si. Contra glo. in prin. nouissimus repetens ait eius exposi
tionem nihil valere, cum tex. intelligatur de domo in terra, nõ
autem in aqua, tu dic φ ipse non intellexit gl. que loqui voluit
exemplificatiue, non autem, vt iste crasse minerue intelligit,
restringere voluit tex. ad solã domũ in mari. Immo ipse graui
ter errat, restringẽs ad domũ extra mare, cũ in mari nõ minus

immo

immo potius comprehendatur vocabulo insule. Reprobat etiam glo. in. d. §. effracture, auctoritate Festi Pompei, Cornelij Taciti, et demum Guilielmi Budei Veridentis Becur. Cum immo apud Suetonium & alios insula proprie, pro domo ponatur. ¶ Tu potes saluare glo. cum qua vt dixi, est Albe. ꝙ immo cum domui nec ethimologia nec diffinitio insule conueniat, opus est fateri ꝙ improprie insule nuncupatione domus significetur, licet verum sit ꝙ frequenter domus appellatione insule significet per similitudinē, vt hac. l. & l. qui insulā, & l. continuus. §. item si ge. J. c. cū infinitis ꝯcor. Et lꝫ talis consueta nuncupatio preferetur, tamen propterea non est ꝙ ea non sit propria, hec impropria iuxta glo. vulgatam. l. librorū.

19 §. quod tamen cassius. ff. de lega. iij. † Hinc sumpta occasione Jas. refert Bald consulendo determinasse ꝙ ciuitas Venetiarum non continetur appellatione insule. Ideoqꝫ ꝙ si testator legauit omnia que habebat in insulis, vel donauit, seu hypothecauit, omnia que exportaturus erat seu exportauerat ex insulis, non veniunt que habebat Venetijs, seu que e Venetijs exportauit, motus pluribus rationibus, sed ea potissimum, quia tota Ciuitas Venetiarum est fundata in Alueo Maris. Nullus autem Alueus appellatur insula, vt in. §. preterea per alluuionem. insti. de rerum diui. Volunt dicere Bald. & Jas. ꝙ insula dicitur locus aqua circundatus vt in. d. §. insula. institu. de rerum diui. per glo. Sed locus ipse in quo fundata est dicta Ciuitas, non est talis, immo est alueus subtus aquas, Ciuitas autem ipsa est quid diuersum a loco, hoc est locatum. Et sic patet hunc Moder. tenentem contra Bald. & Jas. non intellexisse quid dixerint, & tex. in. l. penul. §. idem iuris. ff. de acqui. rer. rerum domi. non facere pro eo, immo in fi. facit potius cōtra. Et pro Bald. & Jas. potest addi, quia communi vsu constat Venetias sub nomine Ciuitatis non autem insule comprehendi, quem vsum attendere debemus, vt. d. g. §. quod tamen cassius. ¶ Glo. ij tres habet par. vt per Jas. & declara ipsam ad eius contextum vsqꝫ ad fi. deinde pro eius & materie declaratione referas primum dicta Barto. in prima oppo. quibus relatis, ea reassume. Et primo dum post glo. allegat. §. scia. Alexā. d. text. illum non bene probare. Sed sustine inductionem vt per Jas. quicquid dicat nouissimus repetens. Comprobatur conclusio per Barto. per tex. l. si cum dies. §. fina. cū. l. sequen. ff. de arbi. Item ratione, quia vbi actoris interest si reus purgare posset, ipse actor in damno esset, qd̄ non esset equum, & sic cessat ratio equitatis, qua sola est fundata facultas purgandi moram. l. si seruum. §. sequitur. J. eodem. Nec decet reo beneficium purgandi, cum detrimento iuris actoris concedi. l. nec auus. C. de emanci. libe. l. j. §. si quis a principe. ff. ne quid in loco. publi. fi. Ideo si reus actori tale interesse offerat dictum inconueniens non viget, & ad moram purgandam admittitur. glo. in. l. vtiqꝫ. ff. de arbi. quam hic pro no. allegat Bart. & docto. sequuntur. ex quo formant Bal. & An. in. d. l. & si post tres. & Alex. hic cautelam ad impediendum moram posse per reum purgari, ꝙ a principio quando promittitur dari vel fieri subijciatur promissiu certe quantitatis si non detur, vel fiat, nomine interesse. Tunc enim si mora committatur nunqꝫ audietur reus ipse, volens moram purgare, nisi dicta quantitate prius soluta, ex quibus vltimis verbis apparet dictos Doct. non intelligere per dictam cautelam impediri simpliciter more purgationem, sed impediri nisi conuenta quantitas pro interesse soluatur, intelligentes in eo esse vtilitatem dicte cautele quia actor non defatigabitur difficili probatione interesse & quantitatis eius, que probatio adeo difficilis est, vt fere impossibilis dici possit sm̄ Barto. l. j. C. de sen. que pro eo quod inte. Et sic patet non facere ad propositum ea que per Barto. J. in septima oppositio. quibus contra hanc caute. instat iste nouissimus.

20 ¶ † Ampliat preterea ex intentione Barto. illam glo. conclu. Alexan, vt etiam procedat in decisorijs iudiciorum, vt quando circa ipsa decisoria commissa sit mora, omnino oblato tali interesse purgari possit, vt patet ex nu. per. d. glo. relatam ad text. qui loquitur in decisione facta per arbitrum, qui licet iudex non sit, et consequenter nec id quod per ipsum deciditur iudiciarium dici possit. Tamen ex intentione Barto. & docto. idem est, ea (vt credendum est) ratione, quia arbitria instar sunt iudiciorum. l. j. ff. de arbi. ¶ Quatenus vlterius concludit Barto. ꝙ in facto pertinente ad litis ordinationem, non inspicitur an intersit quoniam expense et damna iudicis officio prosequimur. Sed solet inspicitur an ius actoris sit factum deterius, scilicet circa substantiam ipsius actionis, vt hic, & d. l. & si post tres. declarans Docto. vbi Bald. colum. ix. deducit triplici respectu contingere posse. In facto autem explicando extra iudicium generaliter & indistincte inspici an intersit, comprehendendo sub tali inspectione etiam illud, an ius actoris sit factum deterius, vt per ipsum Barto. subtiliter & eleganter. Cum eo Docto. communiter pertranseunt eius doctri. vt note. approbantes. Insuper quatenus ex premissa. no. doctri. infert ipse Barto. similiter Docto. approbant, non obstante ꝙ Ange. contra rationem ipsius quibusdam friuolis instet, et Imo. dixerit forte conclusionem Bar. non procedere, quando stipulator fundum voluntarie alienauerit, cuius fundamentis

21 pro defensione Barto. optime respondet Alexan. ¶ † Secundo opponit Barto. vt per ipsū habes, & adde in eo quod dicit morā ita demum vsqꝫ ad litis ꝯte. purgari posse, si cōtest. intra modicum tp̄s fiat. Nam vt ex dictis Alex. col. xiiij. depꝛehēdit opi. magis cōis est in ꝯtrium, qm̄ tex. in. §. ꝯtra quo mouet bar. loquitur in diuersis termi. s. de purgatione more actoris ad actionē ꝯseruādaꝫ, hic de reo inter quos diuersa est rō, vt p Alex. sed pro opi. Bar. & Rui. vltra Vin. Clau. qui aliter sustinere nitunt, facit plurimū rō que motus est Bar. Quoniā incontinens esset si lōgissimo tp̄e differret ꝯtest. et reo nō subterfugiente, liceret semp moroso purgare lōgissimi tp̄is morā. Preterea esset absurdissimū ꝙ longius tp̄s daret ad purgādū ꝙ ad adimplēdū, qd̄ facile ꝯtingeret tenēdo ꝯ Bar. exēplū, pone ꝙ promissum sit fabricare insulaꝫ transacto tp̄e quo potuit fabricare, promittens incidit in primā morā, vt hic in tex. si postea iterum differret purgare, tāto tp̄e quo iteꝝ habuisset facultatē fabricādi, & subinde iteꝝ atqꝫ iteꝝ decies & cēties, essent oēs dicte multiplices more purgabiles ante liteꝫ ꝯtest. qd̄ esset ꝯ tex. in. d. §. sequit vbi ꝙ sola prima mora purgari possit conceditur, & id non simpliciter vt in eo tex. & negari non pōt quin cesset equitas in qua sola fundata est facultas purgādi moram vt in eodē tex. qn̄ scd̄a mora accessit. Nec sufficiēs rñ. esset si diceret ꝙ ex quo creditor differt litem contestari sibi sit imputandū, quia tollitur per illum text. dum secundam moram dicit non posse purgari.

22 ¶ † Tertio opponit Barto. de. l. traiectitie. §. de illo. ff. ita. primo. & l. magnam. C. eodem. Soluit ꝙ ibi fuit dies adiecta, & simul etiam pena, & mox contra dictam solutio. opponit de. l. & si post tres. ff. si quis cau. Et saluans dictam solutio. respondet vt per ipsum diffusius, ex cuius dictis plures conclusiones eliciuntur. Vna tamen est principalis, vꝫ ꝙ quando est in promissione adiectum tempus & pena, mora purgari non potest, primo per dictas duas. ll tertio per text. in. l. ij. C. de iure emphyteo. quarto per tex. in. l. j. ff. de penu. lega. in versicu. nisi forte aliud tempus, inducendo, vt per ipsum Bar. Circa quam conclusionem diffuse hic per Alexand. commiscentem tamen materiam omnium oppo. Barto. huius prime partis. Distincte magis per Jas. Et adde ꝙ leges per Barto. allegate non probant eius conclu. sm̄ Moder. pluribus modis ad. §. de illo, ad. l. magnam, & ad. l. j. ff. de penu. lega. vbi Barto. d. esse casum, respondentes, vt per ipsos. Adde tamen ꝙ immo cōclu. Barto. communiter approbatam, probat text. in. d. l. magnam. dum refertur magnam fuisse antea legum veterum obscuritatem, & inde maximam protrahendarum litium occasionem, quod cum non possit verificari in eo an dies interpellare intelligeret pro homine, sicqꝫ in mora constituere, cum id esset clare decisum in. d. l. traiectitie. versicu. amplius etiam, et habetur in. l. si ex legati causa. ff. eodem. Nec bona est responsio, quam ad hanc inductionem tradunt Moder. ꝙ intelligitur de legibus veteribus ante ius florum, vel vt ait dominus meus de media iuris prudentia, que imperialibus constitutionibus fuit anterior, vt in. §. ceterum. versicu. media autem. institu. de leg. agna. succes. Nam hec responsio tollitur per tex. in. d. l. magnam in versicu. vsqꝫ adhuc. Et sic dubietas & obscuritas ea vsqꝫ ad illam constitutionem fuit, nec prius erat sublata, sed ea nouiter tollit. Justi. vt clare subdit amputantes, sancimus. Cum ergo loquatur ille tex. de re in qua erat magna obscuritas &c. non potest loqui quo ad hoc an aduentus diei in mora constitueret, quod erat clare decisum, & ideo opus est fateri ꝙ loquitur de purgatione more. Et dubietas erat quia videbatur, ꝙ si vltra diem et penam non accessisset interpellatio, omnino posset illud allegare debitor, & sic se fundare in

tali defectu interpellationis, vt clare ibi ad euitandam penam adijcere tc. vbi exprimitur et declaratur in quo esset dicta antiqua dubitatio, et obscuritas, quod confirmatur per tex. in .d. §. de illo, vbi expressum est de interpellatione qua ea stante, more purgatio premissa non erat, non tamen ibi clare decisum erat quod ea non stante licita esset purgatio, quia bene e cõtrario sen. in ver. si interpellatus tc. in quo negari non potest, quin esset aliqua obscuritas, dicta autem .l. magnam tollit illud de interpellatione, et sic disponit clare, quod post diem quando fuit pena adiecta mora purgari non potest. Que inductio etiam roboratur ex eo quod dicit non posse ad euitandam penam allegare defectum interpellationis, que cõtrario pene esset facilis si posset factum vel dare offerens moram purgare. Item inanis esset allegatio defectus interpellationis absque oblatione dationis, vel facti principaliter promissi. Comprobatur preterea ex verbo fiet pene obnoxius intelligendo cum effectu, iuxta reg. l. pe. §. docere. ff. ne quis eum qui in ius vo. nõ ier. vi exi. Nec placet quod intelligatur quo ad solam commissionem purgabile tamen, iuxta .l. qui rome. §. flauius. ff. eo. quia est contra intentionem Imperato. vt ex .d. dictis apparet. Cetera per noismetipsos, seruo ius publicatis, videatis. Laus Deo.

Registrum.

A B C D E F G H I K L M N O
P Q R S T V X Y Z AA BB.

A B. Duerni. L Quaternus. Ceteri sunt Terni.

Celeberrimi ac Clarissi. Iurisconsul. D. Guiliel. Pontani Perusini, lectionum vespertinarum Repertorium Incipit.

Clausula

Dos largo

Geminata

Habens

Intellectus ad.§.

Legatum

¶ Sentias

FINIS.

Index omnium que in hoc opere continentur.

FINIS.